E F6

Collegii S. Augustini

apud Cantuariensis

Liber

ST AUGUSTINE'S COLLEGE
LIBRARY, CANTERBURY

281.1
PAT.655
v. 2.

Digitized by the Internet Archive
in 2023 with funding from
Kahle/Austin Foundation

https://archive.org/details/bwb_KR-539-058_2

PATROLOGIA ORIENTALIS

TOMUS SECUNDUS

Typographie Firmin-Didot et Cie. — Mesnil (Eure).

R. GRAFFIN — F. NAU

PATROLOGIA ORIENTALIS

TOME DEUXIÈME

I. — M.-A. KUGENER.
Vie de Sévère, par Zacharie le Scholastique.

II. — Dr E. REVILLOUT.
Les Évangiles des douze apotres et de saint Barthélemy.

III. — M.-A. KUGENER.
Vie de Sévère, par Jean, supérieur du monastère de Beith Aphthonia.

IV. — H. DELEHAYE S. J.
Les Versions grecques des actes des martyrs persans sous Sapor II.

V. — FRANCISCO MARIA ESTEVES PEREIRA.
Le Livre de Job.

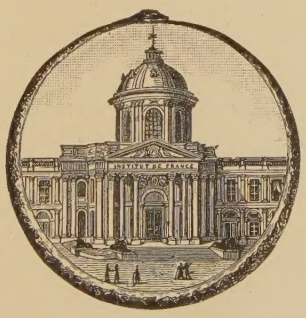

LIBRAIRIE DE PARIS
FIRMIN-DIDOT ET Cie, IMPRIMEURS-ÉDITEURS
56, RUE JACOB, PARIS
1907

ST. AUGUSTINE'S COLLEGE
LIBRARY
CANTERBURY

VIE DE SÉVÈRE

SÉVÈRE

PATRIARCHE D'ANTIOCHE

512-518

TEXTES SYRIAQUES PUBLIÉS, TRADUITS ET ANNOTÉS

PAR

M.-A. KUGENER

DOCTEUR EN PHILOSOPHIE ET LETTRES

PREMIÈRE PARTIE

VIE DE SÉVÈRE

Par ZACHARIE LE SCHOLASTIQUE

PERMIS D'IMPRIMER.

Paris, le 29 mai 1903.

G. LEFEBVRE,
Vic. gén.

Tous droits réservés.

AVERTISSEMENT

L'ouvrage que nous publions sous le titre : *Textes syriaques relatifs à la vie de Sévère, patriarche d'Antioche,* paraîtra en trois fascicules.

Le premier que nous présentons aujourd'hui au public comprend le texte syriaque et la traduction française de la Vie de Sévère par Zacharie le Scholastique ; le second contiendra le texte et la traduction : 1° de la Vie de Sévère par Jean, higoumène du couvent de Beth-Aphthonia ; 2° des diverses notices que les écrivains syriens nous ont laissées sur ce célèbre patriarche ; le troisième donnera l'introduction, le commentaire, l'*index nominum* et un *index syriacitatis*.

Les Vies composées par Zacharie et par l'higoumène Jean ont été écrites primitivement en grec, mais le texte grec en est perdu. La littérature syriaque nous en a heureusement conservé une excellente version, qui nous est parvenue, pour la première de ces Vies, dans le ms. *Sachau* 321[1], et pour la seconde[2] dans le même ms. *Sachau* 321 ainsi que dans l'*add.* 17.203 du British Museum[3]. Toutefois, dans ce dernier manuscrit, le texte est très mutilé par suite de la disparition de plusieurs feuillets.

La Vie composée par Zacharie a été publiée par M. Spanuth en 1893[4], et traduite par M. Nau, en 1899-1900, dans la *Revue de l'Orient chrétien*[5]. L'édition de M. Spanuth, qui est actuellement épuisée[6], a été faite avec beaucoup de soin. Il nous a cependant été possible d'y apporter quelques améliorations, en supprimant parfois quelques

[1] Fol. 109 r°-135 r°.

[2] Fol. 135 r°-147 v°.

[3] Ce ms. n'a que seize feuillets et ne renferme pas d'autre texte que la Vie de Sévère par l'higoumène Jean.

[4] *Zacharias Rhetor, Das Leben des Severus von Antiochien in syrischer Uebersetzung,* Goettingue, 1893, in-4°, 31 pages (Wissenschaftliche Beilage zum Programm des Königlichen Gymnasiums zu Kiel).

[5] Tome IV, p. 343-353, p. 544-571 ; tome V, p. 74-98.

[6] Nous reproduisons en marge, en caractères gras, la pagination de l'édition de M. Spanuth.

fautes d'impression[1], en rétablissant ailleurs la leçon du manuscrit, enfin, en faisant certaines corrections qui nous ont paru nécessaires. Le texte de cette Vie est loin d'être toujours facile à comprendre. Nous nous sommes efforcé d'en reconstituer par endroits l'original grec, et nous sommes ainsi parvenu à pénétrer le sens de maint passage obscur. Ce n'est pas que toutes les difficultés du texte soient résolues, mais nous croyons avoir réussi à diminuer, dans une assez large mesure, le nombre de celles qui restent à résoudre. Nous avons mis entre parenthèses dans notre traduction les mots grecs que le traducteur syrien a employés et qu'il a empruntés, sinon toujours, du moins presque toujours, au texte de Zacharie[2]; et nous avons placé au bas de la page, pour certains mots et certaines locutions, l'original grec que le traducteur semble avoir eu sous les yeux. Pour plus de clarté, nous avons suppléé souvent des noms propres; les noms propres suppléés sont imprimés en caractères ordinaires, les autres en caractères italiques.

La Vie composée par l'higoumène Jean est restée inédite jusqu'à ce jour; elle a seulement été résumée par M. Nau à la suite de sa traduction de la Vie de Sévère par Zacharie[3]. Quant aux notices sur Sévère, plusieurs d'entre elles seront publiées pour la première fois.

L'Introduction et le Commentaire seront étendus : dans l'Introduction, nous étudierons toutes les questions littéraires qui se rattachent aux documents publiés; dans le Commentaire, nous fournirons tous les renseignements historiques de nature à illustrer ces documents et à faire apprécier leur valeur par les historiens.

M.-A. KUGENER.

[1] Signalons, par exemple, à titre de curiosité, la faute ܒܥܝ au lieu de ܒܝ (p. 1, l. 4 de l'édition de M. Spanuth = p. 7, l. 6 de la nôtre), qui a passé dans le dictionnaire de Brockelmann (p. 304[b] et p. 424).

[2] Les mots grecs qui reviennent souvent dans le texte syriaque et dont la notation ne présente guère d'intérêt, tels que : φιλόσοφος, φιλοσοφία, νόμος, γραμματικός, etc., n'ont été signalés que dans les premières pages.

[3] *Revue de l'Orient chrétien*, t. V, p. 293-302. — La traduction de M. Nau de la Vie de Sévère par Zacharie et son résumé de la Vie de Sévère par l'higoumène Jean, ont aussi paru à part chez E. Leroux, Paris, 1900.

VIE DE SÉVÈRE

PAR

ZACHARIE LE SCHOLASTIQUE

ܗܢܘܢ ܕܒܝܬ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ ܪܒܬܐ ܥܠ
ܐܬܪܐ ܘܒܝܬ ܐܠܦܣܢܕܪܝܐ ܕܡܢ ܩܕܡ ܐܝܟ ܕܐܬ ܠܗ ܒܗ ܫܘܠܡܐ ܘܒܝܬ ܒܝܪܘܬ ܕܡܢ ܩܕܡ ܕܢ

ܒ ܡܟܡܚ ܐܠ ܗܕܐ ܒܗܘܐ ܕܐܠ ܚܐܠ ܐܠ ܗܘ ܒ: ܐܠ ܗܘ ܐܠ ܗܘ ܒ ܐܠ ܗܘ ܒ ܐܠ ܗܘ ܒ

ܗܘ ܐܡܪ ܕܥܠ ܕܠܐ ܡܚܫܒ ܐܢܐ ܐܢ ܡܕܡ ܐܢ ܗܘܝܬ ܒܥܠ ܕܫܡܥ ܒܝ ܠܒܝ
ܕܐܬܐ ܠܘܬ ܟܠ. ܐܠܐ ܕܠܐ ܡܢ ܡܚܫܒ ܐܡܪ ܐܡܪܬ. ܐܝܟ ܐܢܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܟܠ
ܒܥܠ ܕܐܡܪ ܐܢ ܕܡܟ ܕܐܢ

ܘܒ ܒܠܟܠ: ܐܠܐ ܠ ܐܦ ܐܢܐ ܟܬܒ ܗܕܐ ܒܐܓܪ ܕܐܠܗ: ܕܠܐ
* fol. 109 v° b. ܢܬܟܠܡ * ܥܠ ܐܢܫ ܕܐܬ ܒܗ ܡܕܡ ܐܠܐ ܐܢ ܢܗܘ ܒܗ ܡܕܡ: ܐܦ ܒܐܢ
ܕܐܠ ܐܢ ܢܗܘ ܒܗ ܡܕܡ ܕܐܬ ܒܗ ܐܠ ܐܦ ܠ ܐܦ ܒܐܡܬ ܐܠ ܐܠ ܐܢ ܢܗܘ ܒܗ ܡܕܡ
ܐܠ ܐܠ ܐܦ ܐܢ ܐܬ ܒܗ ܡܕܡ ܐܠ ܐܠ ܐܢ ܢܗܘ ܒܗ ܡܕܡ ܐܠ ܐܠ ܐܦ ܐܢ ܐܬ

ܕܐܬܓܠܝܘ ܥܠ ܫܘܒܩܐ ܕܐܕܡ ܘܡܬܩܪܒ ܠܢ ܫܠܝܚܐ ܕܐܡܪ ܕܠܐ ܗܪ ܠܢ ܗܟܐ ܩܝܡܐ ܐܠܐ ܕܥܬܝܕܐ ܐܢܚܢ ܕܢܬܒ ܒܗ ܝܘܡܐ ܚܕ ܕܐܝܟ ܕܐܡܪ ܗܘ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܒܢܐ ܘܐܪܡܝܐ

rendirent d'abord auprès du sophiste (σοφιστής) *Jean,* surnommé le Σημειογράφος (?), ensuite auprès de *Sopater,* qui était réputé dans l'art de la rhétorique (ῥητορική), comme tout le monde lui en rendait un grand témoignage. Il se trouva que je fréquentais également les cours de ce maître, à cette époque, ainsi que *Ménas* (Μηνᾶς), de pieuse mémoire[1], dont l'orthodoxie[2], l'humilité de vie, la grande chasteté, l'amour de son semblable[3] et la commisération envers
* fol. 110 r° b. les pauvres étaient universellement attestés. Il était * en effet de ceux qui fréquentent avec assiduité la sainte Église, ceux que les *Alexandrins,* suivant la coutume du pays, ont l'habitude d'appeler Φιλόπονοι.

Au cours de nos études, pendant notre séjour[4] à Alexandrie, nous admirions la finesse d'esprit du merveilleux[5] *Sévère,* ainsi que son amour de la science. Nous étions étonnés de voir comment dans un court espace de temps, il avait appris à s'exprimer avec élégance, en s'appliquant avec assiduité à l'étude des préceptes des anciens rhéteurs (ῥήτορες)[6], et en s'efforçant d'imiter[7] leur style brillant[8] et travaillé (?). Son esprit ne s'occupait que de cela, et nullement de ce qui séduit d'ordinaire la jeunesse. Il se consacrait tout entier à l'étude, s'éloignant dans son zèle pour elle de tout spectacle blâmable.

Affligés qu'une telle intelligence n'eût pas encore reçu le divin baptême,

1. ὁ τῆς φιλοχρίστου μνήμης. — 2. ὀρθοδοξία. — 3. φιλανθρωπία. — 4. διατριβή. — 5. ἀξιοθαύμαστος. — 6. Les mots « rhéteur, rhétorique » sont toujours représentés dans le texte syriaque par les mots grecs « ῥήτωρ, ῥητορική ». — 7. διώκων. — 8. εὐέπεια ou καλλιλογία.

ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܪ ܫܡܐ ܕܫܡ ܐܒܗ ܘܫܡ ܐܡܗ ܘܫܡ ܐܚ ܘܫܡ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܐܒ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܐܡ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܒܪ ܐܚ ܘܫܡ ܒܥܠ ܒܝܬ ܚܡ ܒܪ

ܗܘ ܕܐ ܗܟ ܐ̈ ܐ̈ ܕ̈ ܐ̈ ܐ̈ ܐ

losophie de la main du grand *Salomon,* à cette époque le supérieur de ceux qui cultivaient la philosophie dans le couvent en question. C'était un homme à l'esprit sain, qui se distinguait par les vertus de la vie monastique.

Paralios, après avoir été élevé en païen dans son pays par ses deux autres frères, partit pour *Alexandrie* dans le désir d'apprendre la grammaire (γραμματική)[1] : ses frères lui avaient fortement recommandé avant son départ de ne jamais adresser une seule parole à *Athanase,* dont il a été fait mention. Il vint donc auprès du grammairien (γραμματικός) *Horapollon.* Celui-ci connaissait d'une façon remarquable son art * et son enseignement était digne d'éloge; mais il était de religion païenne, et plein d'admiration pour les démons et la magie. Dans le commerce d'Horapollon, le paganisme de *Paralios* s'accentua davantage : il s'attachait[2], en effet, à offrir avec son maître des sacrifices aux idoles. A la longue, Paralios, vaincu par la nature, brûla du désir de voir enfin[3] son frère *Athanase.* Il se rendit donc au monastère de *Salomon,* et fut captivé par le saint[4] couple que formaient *Étienne* et *Athanase.* Ceux-ci eurent facilement raison, avec l'aide de l'esprit de Dieu, des nombreuses objections et questions païennes qu'ils s'entendaient faire par Paralios.

* fol. 111 r° a.

* fol. 111 r° a.

1. Les mots « grammairien, grammaire » sont toujours représentés dans le texte syriaque par les mots grecs « γραμματικός, γραμματική ». — 2. προσέχειν νοῦν. — 3. χρόνῳ. — 4. ἱερός.

ܘܐܝ ܕܒ ܚܩܕܚܫܢܐ ܗܝܠܐ ܕܒ ܒܡܟܠ ܒܒܐ ܒܟܡ ܣܬܐ ܩܕܚܐ.
ܡܚܫܐ ܡܒܪ ܡܒ ܐܝܐ ܢܩܫ. ܒܪܐ ܡܒ ܚܟܘܣ ܟܘܒ ܕܡܕܚܐ
ܒܟܡܐ. ܡܟܠ ܒܡܠ ܒܫܟ ܐܝܐ. ܚܐܟ ܐܝ ܐܕ ܡܟܐ ܕ ܐܝ. ܒ ܐ
ܪܥܘ ܐܟ ܚܩܐ ܗܩܡܡܗܐ ܒܫܐ ܒܡܟ ܬܡܗܐ: ܟܠ ܡܥܘ
ܠܐ ܐܝ ܡܡ ܡܬܐ ܐܘ. ܡܩܟܚ ܡܩܬ ܒܟܐ ܒܫܐ. ܡܙܐ ܒ
ܒܡ ܐܝ ܚܟ ܐܝ. ܡܩ ܚܩ ܐܕ ܡܟ ܐ: ܐ ܒܚ ܐܘ ܒܟ
ܬܒ. ܡܩ ܡܩ ܐܫܬ ܐܡܟ ܒ ܒ ܒ ܒ. ܡܩ ܡ
ܒ ܒ ܡܡ ܡ ܡ

magie, faisait des invocations démoniaques, et qui avait conquis par là l'admiration des païens pour sa philosophie, avait déterminé son homonyme (= Asklépiodotos)[1], qui en ce temps-là se glorifiait des honneurs et des dignités dont le comblait le roi et tenait le premier rang[2] dans le sénat (βουλή) d'*Aphrodisias,* à lui donner sa fille en mariage. Il habita longtemps avec sa femme en *Carie,* et désira avoir des enfants. Mais son désir ne s'accomplit pas, Dieu lui infligeant comme châtiment, parce qu'il s'occupait des pratiques mauvaises de la magie, la privation d'enfants et la stérilité de sa femme. Comme son beau-père était affligé que sa fille n'eût pas d'enfants, notre philosophe imagina un oracle (ou plutôt il fut trompé par le démon figuré par *Isis*), d'après * lequel la déesse lui promettait des enfants[3], s'il allait avec sa femme dans le temple que cette déesse avait jadis à *Ménouthis* (Μένουθις), village éloigné d'*Alexandrie* de quatorze milles, et voisin de la [localité] appelée *Canope* (Κάνωβος). Il persuada donc à son beau-père de lui permettre d'emmener sa femme et d'aller avec elle en ce lieu. Après lui avoir promis de revenir auprès de lui avec sa femme et l'enfant qu'elle aurait eu, *Asklépiodotos* partit pour *Alexandrie,* ayant trompé son homonyme (= Asklépiodotos).

* fol. 111 v° a.

* fol. 111 v° a.

1. C.-à-d. : Asklépiodotos d'Alexandrie demande en mariage la fille d'Asklépiodotos d'Aphrodisias. Sur ces deux personnages, cf. le commentaire. — 2. τὰ πρωτεῖα εἶχε. — 3. σπέρμα παίδων.

ܘܒܗ ܪܚܠ ܡܒܡ ܚܕܝܢܝܠܝ ܗܘܐ: ܘܐܚܗ ܒܚܫܐ ܩܕܡ ܟܠܐ: ܠܐ ܡܒܡ ܠܗ
ܐܥܚܫ ܒܠܐ. ܒ ܚܡܢܐ ܡܠܝ ܟܠ ܒܡܟܗ ܗܢܐ. ܒ ܗܟ ܒܗ ܒܫܪܐ ܚܫܟܐ
ܒܗܡ ܡܥܡܥܡ. ܗܟ ܡܕ ܡܝ ܗܘ ܒܡܝ ܥܡܒ ܣܟܐ. ܘܘܥܡܥ
ܟܗ ܗܐ ܒܗܡ ܡܗܒܐ. ܘܘܐ ܪܘܡ ܟܘܐ. ܒܟܗܟܐ ܘܘܐ ܪܘ.
ܟܘܐ ܡܡܐ ܟܡ ܐܠܗ. ܘܘܐ ܡܡܐ ܒ ܗܢ ܪܐ ܡܟܡܟ ܟܗ ܗܢ. ܒ ܐܡܡ ܟܘܐ 5
ܗ ܡܟܡܡ ܟܡ ܐܠܗ ܘܘܐ ܐܡܪ ܘܐ: ܐܡܐ ܒܡܡܐ ܗ ܒܡ ܥܡ ܡܟ
ܟܐ ܐܡ ܐܡ. ܟܡܐ ܘܐ ܗ ܟ ܒܡܡ ܗܡܡ ܘܘܐ: ܡܟ ܘܘ
ܐܡ ܐܡ. ܟܡ ܐ ܟ ܒ ܡ ܗ ܟ ܡ ܐ ܡ ܟ ܡ ܐ ܡ ܟ ܡ ܐ ܡ

ⲙⲛ ⲧⲙⲉⲧⲣⲉϥⲙⲉⲩⲉ ⲛⲁⲩ ⲛⲉⲙⲁⲣⲁⲗⲓⲟⲥ. ⲁⲩⲱ ⲁⲩⲣⲁⲛ ⲛⲁⲩ ⲙⲛ ⲛⲓⲙⲁ ⲧⲏⲣϥ ⲉⲧⲙⲛⲧⲣⲟ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲁⲓ ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ ⲛⲁⲩ ⲙⲛ ⲛⲓⲙⲁ

façon inébranlable à la vérité, et qui ne songent pas à des choses de ce genre. Mais comme il semblait..... envoyé . . . . . .

. . . . . .

de sorte qu'(il résulta) pour *Paralios* qu'il s'éloigna des doctrines... des païens.

Il se produisit encore cet autre fait que voici : étant à *Ménouthis,* Paralios vit *Isis,* c'est-à-dire le démon qui représente cette déesse, qui lui disait en songe : « Prends garde à un tel, c'est un magicien ». Or, il se fit que celui dont il était question, était également venu pour apprendre la grammaire, qu'il étudiait chez le (même) maître..... et que le démon lui révéla (la même chose) au sujet de *Paralios,* lorsqu'il se rendit à *Ménouthis.* L'un et l'autre ayant fait connaître cette vision à ses camarades[1] dans l'école (σχολή) d'*Horapollon,* et ayant appris * ce que son condisciple[1] avait raconté sur son compte, était persuadé qu'il disait la vérité et que son condisciple[1] mentait. Aussi *Paralios* se souvint-il de l'enseignement du grand *Étienne;* il se rappela qu'*Étienne* ainsi qu'*Athanase* lui avaient tenu de longs discours sur la perversité des démons malfaisants, lui disant qu'ils avaient l'habitude d'exciter les hommes les uns contre les autres, parce qu'ils se plaisent toujours aux guerres et aux combats, et qu'ils sont les ennemis de la paix.

1. ἑταῖρος.

ܒ ܐܟ ܒܝ ܒܗܘܢ ܕܗܘܡܬܐ ܗܘ ܟܕ ܐܙܠ. ܡܫܟܚ ܠܗ ܠܐ ܒܗܘܢ
ܐܝܟ ܕܐܝ ܕܐ ܒܝܬ ܡ ܠܐ ܫܡ ܠܐ ܐܡܪ. ܐܡܪ ܒܗ ܠܐ ܐܝ ܕܐ *5
ܡܟ ܠܐ ܐ. ܠܐ ܟܡ ܕܐ ܡܢ ܒܗܘܢ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ

ܗܘ ܕܐܠܗܐ ܘܠܐ ܐܝܬ ܐܠܗ ܐܚܪ ܠܒܪ ܡܢ

ܟܬܒ ܒܐܚܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܡܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܡܐ ܕܚܪܡܐ: ܒܗ ܠܐ ܡܥܫܟܐ ܐܝܬ ܠܗ ܚܒܝܪ ܡܢ ܪܫܐ
ܒܡܪ ܟܬܒ ܫܡܗ.

ܒܗ ܟܕ ܪܫܝ ܐܚܪ ܡܫܟܚܗܡ ܒܟܬܒ ܠܐ ܐܥܫܗ ܒܫܡܥܘܢ ܠܟܠ ܡܕܡ
ܕܐܡܪ ܐܘ ܕܥܒܕ ܒܥܠܡܐ ܒܫܒܐ ܐܚܕ. ܐܠܐ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܘ ܕܥܒܕ ܠܗ
ܐܠܗ ܐܚܪ ܠܐ ܐܬ ܒܗ ܐܠܐ ܒܗ ܒܠܚܘܕ. ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܕܫܒܬܐ ܐܬ ܠܗ ܠܐ ܐܬ

(il est comme moi de *Gaza*) et *Zénodote* de *Lesbos*. Comme nous nous trouvions constamment dans les saintes églises avec ceux qu'on appelle (à Alexandrie) Φιλόπονοι, qui sont appelés en d'autres lieux *zélateurs* et dans d'autres encore *compagnons*, et que nous leur (aux élèves païens) paraissions [1] dans une certaine mesure redoutables, nous nous approchâmes des perturbateurs qui étaient nombreux, et nous leur affirmâmes qu'ils n'agissaient pas bien du tout, en faisant souffrir de la sorte quelqu'un qui voulait devenir chrétien. C'était, en effet, ce que criait Paralios. Les païens, voulant nous tromper et nous tranquilliser par leurs témoignages, disaient : « Nous n'avons pas affaire à vous, mais nous nous vengeons de Paralios comme d'un ennemi. »

Nous eûmes beaucoup de peine, à cause de certains perturbateurs, à arracher *Paralios* à ces mains meurtrières. Nous le conduisîmes aussitôt au lieu dit Ἔνατον auprès des moines. Nous leur montrâmes * les meurtrissures qu'il avait reçues pour la religion chrétienne [2], leur fîmes savoir combien il avait souffert injustement [3], pour avoir blâmé l'erreur des païens, et leur apprîmes qu'il avait offert au Christ comme de belles prémices [4] les souffrances qu'il avait endurées pour lui. Aussitôt, le grand *Salomon* (le supérieur d'*Étienne* et d'*Athanase* [5], les illustres) prit des moines avec lui, alla à *Alexandrie*, et fit

1. En maintenant le texte du ms., le sens est : « et qui leur paraissent ». — 2. εὐσέβεια. — 3. παρανόμως. — 4. ἀπαρχή. — 5. οἱ περὶ Στέφανον, etc.

connaître ce qui était arrivé à *Pierre,* qui était à cette époque le patriarche [1] de Dieu. Pierre était un homme très capable [2] et d'une ardente piété. Il excita contre les païens la plupart des notables de la ville, au nombre desquels se trouvait aussi le sophiste *Aphthonios* qui était chrétien et qui avait beaucoup d'élèves. Aphthonios ordonna aux jeunes gens qui suivaient ses cours d'aller avec nous et de nous aider. Nous décidâmes tous d'aller dénoncer ensemble les païens meurtriers à l'évêque (ἐπίσκοπος) [3] Pierre. Celui-ci, après nous avoir adjoint son archidiacre (ἀρχιδιάκων) [diacre] et protonotaire [4], qui est appelé en latin [5] *primicerius,* nous envoya auprès d'*Entrichios* (Εντρέχιος?), qui, en ce temps-là, était préfet (ὕπαρχος) d'*Égypte.* Entrichios était un adepte caché des païens, et l'assesseur [6] qu'il avait comme σύμπονος, s'adonnait ouvertement au culte des démons païens. Ce dernier commença par nous outrager, puis il fit expulser la grande masse des jeunes gens, et ordonna qu'un petit nombre seulement exposassent l'affaire. * Après le départ des élèves d'*Aphthonios,* * fol. 113 v° a. nous restâmes au nombre de cinq : *Paralios* qui, avant le baptême, était confesseur; l'illustre *Ménas* que j'ai mentionné plus haut; *Zenodotos* de *Myti-*

1. ἀρχιερεύς. — 2. ἱκανός. — 3. Sauf indication contraire, le mot « évêque » est représenté dans le texte syriaque par le mot grec ἐπίσκοπος. — 4. Je considère le mot « diacre », que j'ai mis entre crochets, comme ne formant dans le texte syriaque qu'un seul mot avec ἀρχιδιάκων. — 5. « En langue latine (ῥωμαΐος) ». — 6. πάρεδρος.

ܒܟܪܡܐ. ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܒܝ ܗܘ ܕܐܝ ܡܢ ܗܘ ܕܢܫܕܪ ܠܗ ܠܫܘܠܡܗ ܕܡܬܐ
ܒܫܘܠܡ ܒܫܠ ܟܠ. ܐܦ ܐܢܐ ܐܬܐ ܒܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܪܒܥܐ. ܟܕ ܐܬܐ ܠܗ
ܐܓܪܬܐ ܕܡܪܕܘܬܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܐ ܐܙܠ ܒܫܠ ܐܦ ܐܢܐ ܒܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ:
ܐܡܪ ܠܗ ܕܐܝ ܡܢ ܗܘ ܕܒܥܐ ܠܗ ܒܫܠ ܐܦ ܐܢܐ ܒܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ: ܟܕ ܫܡܥ
ܐܡܪ ܒܝ ܟܠ ܫܠܡ ܒܫܠ ܐܦ ܐܢܐ ܒܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ: ܟܕ ܫܡܥ ܗܠܝܢ
ܕܐܡܪ ܠܗ ܒܫܠ ܐܦ ܐܢܐ ܒܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ: ܟܕ ܫܡܥ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪ ܠܗ
ܕܐܡܪ ܠܗ ܒܫܠ ܐܦ ܐܢܐ ܒܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ: ܟܕ ܫܡܥ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪ ܠܗ
ܐܡܪ ܠܗ ܒܫܠ ܐܦ ܐܢܐ ܒܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ: ܟܕ ܫܡܥ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪ ܠܗ
ܕܐܡܪ ܠܗ ܒܫܠ ܐܦ ܐܢܐ ܒܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ: ܟܕ ܫܡܥ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪ ܠܗ
ܐܡܪ ܠܗ ܒܫܠ ܐܦ ܐܢܐ ܒܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ: ܟܕ ܫܡܥ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪ ܠܗ

ܒܝ ܒܝ ܦܩ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܒܫܠ ܐܦ ܐܢܐ ܒܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ: ܟܕ ܫܡܥ
ܐܡܪ ܠܗ ܒܫܠ ܐܦ ܐܢܐ ܒܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ: ܟܕ ܫܡܥ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪ ܠܗ

en effet, enfuis, à commencer par *Horapollon,* qui fut cause que tous les païens furent poursuivis. Le préfet, dans son amour pour eux, ne les avait pas inquiétés.

A la nouvelle de ces faits, le grand *Étienne* nous appela à Ἔνατον, au couvent de *Salomon*. Il demanda à *Paralios* s'il pourrait montrer les idoles païennes cachées à *Ménouthis*. Paralios répondit qu'il les montrerait, qu'il livrerait l'autel et prouverait les sacrifices qu'on avait osé accomplir. Là-dessus, nous décidâmes de nouveau, avec le très illustre[1] *Salomon*, d'aller faire connaître ces choses à l'évêque *Pierre*. Arrivés là, *Paralios* promit devant Pierre de montrer les idoles, l'autel et les sacrifices, et de faire connaître le prêtre de l'erreur idolâtre. Le grand patriarche[2] de Dieu, *Pierre,* nous donna alors des membres du clergé (κλῆρος)[3] et invita par lettre ceux qui habitaient le couvent dit des *Tabennésiotes* (Ταβεννησιώτης) situé à *Canope* (Κάνωβος), de nous aider à extirper et à renverser les dieux démoniaques des païens.

Après avoir prié comme il le fallait, on partit pour *Ménouthis* * et on arriva à une maison, qui était alors totalement couverte d'inscriptions païennes (hiéroglyphiques). Dans l'un de ses coins, était bâtie une double muraille. Derrière cette muraille, étaient cachées les idoles. Une entrée étroite en forme

* fol. 114 r° a.

* fol. 114 r° a.

1. πολυκλεής. — 2. ἀρχιερεύς. — 3. Au mot « clergé » correspond toujours dans le texte syriaque le mot grec κλῆρος.

ܘܫܬܐ ܕܒܝܬܐ ܗܘ ܕܐܬ ܒܗ ܠܒܝܬ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܒܗ ܒܝܬ ܐܠܐ ܚܕ ܟܘܪܣܝ

ܗܘ ܕܗܘ ܒܝܬ ܡܢܗ ܠܡܢ ܕܢܫܕܪ ܠܗ ܠ

ܒܥܘܡܝ ܗܘ ܕܟܦܪܐ ܕܐܠܗܬܗܘܢ ܕܐܝܬ ܒܗ ܫܪܝܪܐ ܘܐܝܬ ܒܗ ܫܘܠܛܢܐ
ܕܫܘܝܢ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܕܢܬܩܛܠ ܟܕ ܐܡܪ ܒܥܝܢ ܕܐܦ ܡܕܡ ܠܐ ܗܘ ܕܦܓܥ
ܒܐܪܥ. ܕܚܙܝ ܠܗ ܕܐܦ ܕܫܕܝܢ ܕܫܕ ܒܗ ܫܘܠܛܢܐ. ܘܥܠ ܗܕܐ ܐܦ ܐܢܚܢܐ
ܫܠܚ ܒܟܬܒܐ ܘܫܬܥ ܘܐܡܪ. ܕܟ ܕ ܐܠ ܐܠܗܝܢ ܕܥܒܕ ܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܒܟܬܒܐ.
ܐܦ ܒܫܟܚ ܕܪܚܡܗ ܐܠܗܐ ܗܘܐ: ܕܟܠܗ ܒܟܠ ܫܠ ܗܘ ܕܚܛܝ. ܐܦ ܠܐ ܐܡܪ
ܐܢܐ: ܒܪܡܐ ܟܗܢܐ ܒܥܠ ܐܡܪ ܕܢܐ ܡܢ ܥܒܕ. ܘܐܦ ܟܕ
ܥܒܕ ܒܐܘܥܕ ܕܠ ܫܥܐ ܡܕܡ ܕܠ ܟܕ ܫܠ ܒܕܟܬܒܐ. ܕ ܐܦ
ܐܢܐ ܒܪܡܐ ܒܗܕܐ: ܟܬܒܘ ܟܝ ܕܐܢܐ ܐܡܪ: ܕ
ܟܬܒ ܟܘܪܘ ܡܢ ܫܥܐ ܗܘ ܐܦ: ܒܪܝܫܐ ܡܢ ܐܬܪ ܗܘ ܟܬܒ
ܐܦ ܠܐ ܐܡܪ: ܘܐ ܒܥܝ ܠܐ ܒܥܐ: ܕܡܘ ܒܟ ܒܟܠ ܒܫܥܐ: ܘܠܐ
ܒܡܗ. ܟܕ ܟܬܒ ܟܬܒܐ ܕܡܬܩܛܠ ܒܙܒܢ: ܟܠܗ ܙܒܢ ܕܩܛ ܒܗ ܕܡܢ ܥܒܕ
ܕܡܗ: ܕ ܐܬܐ ܕܟ ܒܐܬܪ ܕܢܚ.

ܐܟ ܒ ܒܬܗܠܗ ܕܗܘ ܐܠܐ ܕܐ ܟܕ ܕܐܬ: ܐܟ
ܕܡܗ ܕܟܗ ܕܐܬ ܒܐ ܐܠ ܐܬ ܐ: ܟ ܐ ܐ ܐ

ܘܗܘ ܕܡܬܝܗܒ ܠܗ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܝܗܘܢ ܕܥܒܕܝ ܣܓܕ ܠܗ ܘܠܐ ܢܫܬܚܘܐ ܠܗ ܒܫܘܡ ܡܕܡ ܕܡܢ

« ܒܫܠܡ ܕܟܠ ܗܘ ܡܢ ܕܣܓܕ ܠܨܠܡ ܐ ܕܡܫܒܚ ܒܨܠܡ ܕܝܠܗ ܐ ܕܢܬܬܒ ܒܗ ܒܛܠ ܐ ܕܐ ܐ ܗ ܐ ܐ ܐ

temps le chef des Φιλόπονοι, maintenant il est prêtre) avait excité tout le monde au zèle, avec l'aide de *Ménas,* dont nous avons parlé plus haut, qu'il nous avait semblé bon de laisser en ville. Le patriarche[1] de Dieu fit connaître à tout le monde dans son allocution (προσφώνησις) la description des idoles que nous avions envoyée, dans laquelle étaient indiqués la matière (ὕλη) et le nombre des idoles qui avaient été trouvées. Là-dessus, le peuple s'enflamme, apporte * fol. 115 r° b. toutes les idoles des dieux des païens, soit qu'elles se trouvent dans les bains (βαλανεῖον), ou dans les maisons, les place en tas[2] et y met le feu.

Nous revînmes peu de temps après dans la ville. En même temps que les idoles, nous ramenions aussi leur prêtre avec nous. Il nous avait en effet été possible, avec l'aide de Dieu, de nous emparer également de lui. Vingt chameaux avaient été chargés par nous d'idoles variées, quoique nous en eussions déjà brûlé à *Ménouthis,* comme nous l'avons raconté. Nous les introduisîmes au milieu de la ville, sur l'ordre que nous reçûmes du grand *Pierre.* Celui-ci convoqua immédiatement auprès de lui, devant le Τύχαιον, le préfet d'*Égypte,* chefs des corps (τάξις) de troupes, et tous ceux qui étaient revêtus de quelque charge, ainsi que le sénat (βουλή), les grands[3] et les propriétaires (= les *possessores*) de la ville. Quand il fut assis avec eux, il fit amener le prêtre des

1. ἀρχιερεύς. — 2. εἰς μέσον κατατιθέναι. — 3. μεγιστᾶνες.

ܗܕܐ[1] ܕܡܕܡܝ. ܐܡܪ ܟܡܪܟܐ ܕܐܢ ܕܡܕܡ ܒܣܬܠ. ܡܢ ܟܠ ܕܡܕܡ
ܡܝܡܪ ܘܐܡܪ ܒܡܡܪ ܩܡ: ܡܥܠ ܠܐ ܡܢ ܒܟ ܐܡܪ ܠܗ ܟܡܪܟܐ. ܘܐܡܪ
ܕܐܢ ܐܝ ܟܠ ܐܡܪ ܐܝ ܠܐ ܕܥܠ. ܡܥܡܪ ܒܟ ܡܕܡ ܕܡܕܡ.
* fol. 115 v° a. ܘܒܪܡ ܩܡ ܟܠ. * ܘܐܡܪ ܡܢ ܟܟܐ ܐܗܡܪ ܒܟ ܡܕܡ. ܒ ܟܠ
ܕܡܕ ܡܢ ܒܗ ܐܡܪ ܐܡ ܐܝ ܟܠ: ܡܟܡܟ ܒܡܗܡܪ ܡܩܕܡ. ܡܟ
ܟܠ ܡܟ ܗܡܪ ܕܡܕ ܒܣܬܠ ܒܟ ܡܟ. ܡܟ ܒܗ ܡܕ ܡܕ ܡܕ
ܐܡܪ ܐܡ. ܒ ܒܡ ܐܝ ܟ ܒܣ ܐ: ܡܗ ܐܡ ܒܡܥ. ܒܟ ܒܡ
ܡܗܡܪ ܡܕ ܡܡ ܐܡ. ܡܕ ܐܝ ܡܡ ܐܡ ܒܟ ܡܗ ܐ. ܡܕ ܡܕ
ܡܕ ܐܡ ܡܟ ܡܕ ܡܕ ܐ ܡ ܐ ܡ ܐ ܡ

ⲁⲡⲉⲥⲙⲁ ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲉⲛⲧⲁⲩⲑⲟⲩⲁⲓ ⲛⲁⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲉⲛⲥⲟⲛ ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲉⲛⲧⲁⲩⲥⲟⲩⲱⲛⲥ

ܗܘ ܕܐܝܟ ܕܠܐ ܢܬܚܫܕ ܒܗ ܐܦ ܒܐܣܝܐ ܒܗ̈ܢ ܕܐܢܫ̈ܐ ܒܗ̈ܢ ܫܓܝܢܘܬܐ. ܡܢ ܗܢܐ ܫܠܝܚܐ ܪܒܐ ܫܠܡܘܢ ܐܣܟ̈ܝܡ ܠܗ ܠܐܦܣܩܦܐ ܕܢܬܟ̈ܬܒ ܡܢ ܗܢܐ ܟܬܒܐ ܕܐܦ̈ܝܣ̈ܛܘܣ ܕܢܬܟ̈ܬܒ ܥܠ ܐܦ̈ܝܣ̈ܛܘܣ

ܕܒܝܬ ܐܝܟ ܕܐܬ ܒܗ ܒܝ ܐܠܗܐ ܘܒܗ ܐܬ ܒܝ ܐܠܗܐ ܘܐܢ ܐܝܟ ܕܐܬ ܒܗ

ܐܦܣܩܘ ܡܢ ܗܘ ܟܬܒܐ ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܘܠܛܢ ܒܗ ܕܝܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܫܠܝܡܘܢ ܩܗܠܬ ܒܣܦܪ ܡܫܠܝ ܕܐܡܪ ܒܟܠ ܡܕܡ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܕܢ ܕܬܫܬܘܩܘܢ ܠܡܐ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܗ ܫܘܠܛܢ ܐܠܐ

ܗܘ ܕܢܫܡܥ. ܡܪܝ ܐܡܪ ܢܩܘܡ. ܘܢܐܙܠ ܠܘܬ ܦܠܛܘܢ ܒܚܟܡܬܐ ܐܠܗܝܬܐ ܥܡ ܡܥܡܕܢܐ ܕܚܝܐ. ܘܒܗܕܐ ܡܠܬܐ ܐܙܠ ܘܩܪܒ ܠܡܥܡܕܢܐ ܕܚܝܐ: ܘܒܬܡܢ ܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܕܒܬܪ ܡܥܡܕܢܐ ܕܚܝܐ: ܟܕ ܗܘ ܥܬܝܕ ܠܡܦܫܛ ܠܒܘܫܐ ܕܥܡܕܝܢ: ܐܦ ܐܚܝ ܝܘܚܢܢ ܕܐܬܐ ܠܬܡ ܠܒܝܬ ܡܢܙܚܐ: ܕܗܘ ܠܡܕ ܣܦܪܐ ܘܣܒܪ ܠܚܟܡܬܐ ܐܠܗܝܬܐ: ܐܙܠ ܥܡܗ ܒܠܝܠܝܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ: ܡܛܠ ܕܗܘ ܐܫܟܚ ܕܐܢܐ ܐܫܬܟܚ ܠܗ ܙܥܘܪ: ܘܐܬܐ ܥܡܗ ܠܐܬܘܪ ܠܘܬ ܐܒܐ ܐܬܢܣܝܣ: ܘܠܘܬ ܐܒܐ ܝܘܚܢܢ ܕܐܬܐ ܠܬܡ ܠܒܝܬ ܡܢܙܚܐ. ܘܒܗܕ ܡܫܚܐ ܫܠܡ ܠܗ ܠܐܚܘܗܝ ܘܠܐܚܝ ܕܐܡܗ ܘܠܟܠ ܐܢܫ ܒܒܝܬܗ: ܘܐܦ ܠܐܚܝ ܐܬܐ ܠܗ ܡܢ ܐܦܪܘܕܝܣܝܣ ܘܠܐܚܝ ܕܐܡܗ

ܕܐܝܟ ܕܐܦ ܒܢ ܐܢܫ̈ܐ ܕܐܠܗ̈ܐ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ̈ܘܢ ܐܠܐ ܫܡ̈ܐ ܒܠܚ̈ܘ.

ܒܙܝܥ. ܗܠܦܥܡ ܕܒ ܗܘܐ ܥܡܗ ܗܘܐ ܕܡܕܡܢ ܗܠܟ. ܗܘܐ ܕܡܫܟܚ ܗܘܐ ܕܒ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܒ ܐ[1]ܗ. ܐܠܐ ܐܠ ܐܠ ܐܠܗܐ ܐܒܕ ܕܐ ܗܘ

ܐܡܗܘ. ܘܠ ܗܘ ܒܗܘ ܕܡܢ ܐ ܐܬ: ܡܡ ܗܘܐ ܒܗܘ ܕܗܢܐ ܕܡܗ:
ܗܘܐ ܟܬܐ ܡ ܕܗܘܒܗܘ ܡ ܥܩܒܗܘ ܡ ܚܡ. ܡܗ ܐܒܐ ܟܗܐ ܚܙܐ
ܒܗ ܗܘ: ܕܗ ܐܬܬܐ ܒܗܘ ܐܗܐ ܒܗ ܐܡ ܗ ܗ
ܒܩܗܟ: ܐ ܒ ܗܡ ܒܟ ܒ ܒ ܒܗܢ ܒܗܢܐ ܡ. ܗ ܡ ܗ
ܟܗ. ܐ ܒ ܒ ܗ ܡ ܗ ܒ ܗ ܒ ܗ ܒ

ܗܘ ܕܒܥܠ ܡܢ ܡܠܦܢܘܬܐ ܕܝܠܗ ܕܐܝܟ ܕܐܒ ܠܒܢܝܗ ܡܢ ܫܓܝܬܐ ܘܡܢ ܛܥܘܬܐ ܕܐܬ ܠܗܘܢ ܒܗ ܐܦ ܠܐ ܒܫܠܡܐ ܐܠܐ ܕܐܦ ܠܗܘ ܐܬ ܠܗ ܒܗ ܒܫܠܡܐ ܘܒܫܘܦܪܐ ܘܒܚܕܘܬܐ ܕܠܒ ܠܐ ܐܬ ܠܗ ܒܗ ܐܠܐ

ܘܗܘ ܡܫܟܚ ܠܗܘ ܕܐܡ̈ܪ ܠܗ ܐܚܝ̈ܠܐ ܕܐܢ̈ܫ ܕܐ̈ܠܗ̈ܐ ܕܚܝ̈ܠ. ܟܕ ܐܚܕ ܡܢܟ̈ܝ̈ܢ ܠܗ ܠܐ ܐܝ̈ܬ ܠܗ ܐܝ̈ܠ ܐܠܐ ܠܐ̈ܠܗ̈ܐ ܕܚܝ̈ܠ. ܘܐܡ̈ܪ ܠܗ ܐܚܕ ܡܢ ܐ̈ܠܗ̈ܐ ܕܚܝ̈ܠ: ܘܐܡ̈ܪ ܠܗ ܐܚܕ ܡܢ ܐ̈ܠܗ̈ܐ ܕܚܝ̈ܠ ܐ̈ܠܗ ܐ̈ܢܬ ܘܐ̈ܢܐ

ܒܗ ܕܐܬܝ ܠܝ ܒܪ ܡܪܥ ܐ[1]ܘ ܒܟܠ ܙܒܢ ܕܐܬܝ ܠܝ ܒܪ ܡܪܥ ܐ
ܘ ܒܟܠ ܙܒܢ ܕܐܬܝ ܠܝ ܒܪ ܡܪܥ ܐ

* 12 ܠ ܙ̈ܕ ܐ ܕ ܒ ܒ ܕ ܐ ܕ ܐ ܕ ܐ

ܕܫܡܥܐ ܕܐܬܝ ܠܒܝܪܘܬ ܠܡܐܟܠ ܢܡܘܣ ܪܘܡܐܝܐ. ܒܝܬ ܐܢܐ ܕܚܫܒܬ ܕܐܦ ܐܢܐ
ܐܬܐ[1] ܕܐܬܝ ܠܒܝܪܘܬ ܠܡܐܟܠ ܢܡܘܣ ܪܘܡܐܝܐ. ܒܝܬ ܐܢܐ ܕܚܫܒܬ ܕܐܦ ܐܢܐ
ܐܬܐ

ܐܚܝܐ ܘܐܡܪ ܠܝ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܫܕܪܢ ܠܟ ܒܗ ܠܗܢܐ ܩܪܝܬܐ. ܐܠܐ ܗܘܝ ܒܝ ܒܪ ܚܝܠ ܘܩܘܐ ܠܝ ܐܝܟ ܕܐܬ ܒܗ ܒܫܠܡ ܘܐܙܠ ܠܒܝܬ ܩܕܫܐ ܕܐܢܣܛܣܝܣ: ܘܒܗ ܐܬܚܙܝ ܠܡܨܠܝ ܒܫܠܡ ܘܐܙܠ ܠܒܝܬ ܩܕܫܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ[1] ܕܗܝ ܒܓܘ ܩܪܝܬܐ ܠܓܒ ܢܡܐ: ܘܟܕ ܒܛܠ ܡܨܠܝܬܐ ܐܬܐ ܠܡܐ ܕܩܕܡ ܒܝܬ ܩܕܫܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܩܪܝܬ ܠܟ ܐܝܟ ܕܐܬ ܒܗ ܒܫܠܡ ܘܐܙܠ ܠ

dessus, il vint avec moi au temple de la *Mère de Dieu*. Après avoir d'abord récité avec moi les prières qu'il fallait, il me posa la même question [qu'au début]. Commençant alors par le livre de la Genèse, qui a été écrit par le grand *Moïse*, je lui fis voir la sollicitude de Dieu à notre égard; comment après avoir créé tout ce qui existe et nous avoir tirés également du néant, il avait placé nos premiers parents dans le paradis (παράδεισος); comment il leur avait donné, comme à des êtres doués de raison et maîtres d'eux-mêmes, la loi de salut, au sujet de ce qu'ils devaient faire; et comment, après avoir méprisé les commandements souverains, par la tromperie du serpent, ils avaient perdu cette vie heureuse, et échangé l'immortalité contre la mort, dont la loi les avait menacés d'avance. Tout en lui disant cela, je lui montrais *Adam* et *Ève* — ils étaient peints dans le temple — revêtus de tuniques de peau, après leur expulsion du paradis (παράδεισος). Je lui fis voir ensuite les nombreuses souffrances qui étaient résultées de là, toute la ruse et la puissance des démons que nous avions déchaînées volontairement contre nous, * en obéissant à celui qui est à la tête de toute révolte. Puis je mentionnai la miséricorde de Dieu envers nous. Dans sa bonté il ne permit pas que sa créature périt, elle, qui aurait été incorruptible, qui n'aurait point été sujette aux souffrances de la nature humaine, une fois sortie du néant pour entrer dans le devenir[1]; elle,

* 13
* fol. 119 r° b.

* fol. 119 r° b.

1. Passage un peu obscur, que nous avons traduit assez librement.

ولا محمولا بحق مع حيا نُعجا ١٥٥[1]. كه حتمحصا بكتوا لهُا.
وإمحيا حذ: نعمها حيا. اف هُه حلمحا ٥٥٥ حب محمعا: محب هيتا
بحتا مبتعا كُبذ كحيا. الا محلا بحق اهمتا بمحذا مع بهُنه سزه
كحسمتا بهيمعا. ٥٥ هُه محكما بكتوا ححوا هكُذ كح. مع حرحيا
وإحا ٥وبمسا مبعا الكُنب. مع بسا امكوه. مع متممحا أُنهُذ كح.
كمكح بحسعمحا محلهتكد محمتا نُحمح ٥٥٥. مع مع بمسا مبعا ححهز
الحكح. مع حقحا حلمحا ولا قحلُهعا بقُه حسلا بمسا مبعا. مع لامحا
حلمكحا بكُنز. ٥٥وا اسمتا مبمحتا ٥٥٥ بكتوا: كُهيا ولا رذحا ٥ولا
سحُلا. محبوا بحق مع حيا حلبمحذا حكُم. مع رُحا بمعمه كح مع
امسبا وأُحكمزا ٥٥ مذ٥وا وزُحح كه نعمح. رحمحا بسكمح رحمتا
ححهز قحق. مع هوزمتا كمقحتا هيه ٥٥٥. لحكوه مقحا معز. مع هزا
* fol. 119 v° a. لهمتا[2] وأُحكمزا. * وتعاوا حتُعا محبتمه٥. مع حبه بع ٥امسبا بكه
وقحتا. مع احسبا امعز كح حمحه. ٥امحح حمحه حعمحسا امر بحلمحا.

1. ٥٥٥; corr. S. — 2. الهنك; corr. S.

qui aurait reçu l'immortalité supérieure à notre nature, si elle avait gardé la loi de Dieu. » Ensuite je continuai : « Après la loi naturelle, Dieu nous donna aussi la loi écrite par l'intermédiaire de *Moïse*. Il vint également en aide à la nature par l'entremise de beaucoup de saints prophètes. Mais quand il vit que la plaie avait besoin d'un remède plus puissant, le Verbe de Dieu et le Dieu Créateur nous visita, après avoir été fait homme par la volonté du Père et du Saint-Esprit. *Soleil levant, il brilla des hauteurs sur nous qui étions assis dans les ténèbres et dans l'ombre de la mort*[1]. Il fut conçu du Saint-Esprit dans la chair, et sortit par la vertu du Saint-Esprit d'un sein virginal et immaculé. Il laissa à sa mère sa virginité. Ce fut là la première preuve qu'il donna de sa divinité : il produisit par un miracle une conception sans semence et sans tache, et un enfantement au-dessus de la nature. Il voulut ensuite nous arracher à la puissance du diable, ce rebelle à qui nous avions vendu notre âme, et accepta volontairement la croix pour nous dans son corps. Il livra son corps à la mort comme prix de notre rançon, et ressuscita le troisième
* fol. 119 v° a. jour, ayant brisé la tyrannie du diable * et des démons pervers, ses auxiliaires, ainsi que le pouvoir de la mort. Il nous ressuscita avec lui, nous fit asseoir avec lui dans le ciel, comme le dit l'Écriture[2], et nous montra la nouvelle

1. Luc, I, 78-79. — 2. Éphés. II, 6.

ܐܝܟ ܕܐܢܬ ܡܡܠܠ ܥܡ ܝ. ܒܟܗ ܕܥܒܕ ܥܒܕܐ ܕܐܠܗܐ. ܡܢ ܕܚܟܡܬ ܐܠ
ܡܢ ܡܟܣܝܡ ܙ: ܒܕܪ ܡܙܡ ܒܣܥܐ ܒܣܥܐ. ܘܐܡܪ ܒܩܠ. ܡܐ ܐܝܟ
ܐܠ ܡܐ ܡܚܟܡ ܚܟܡܬ ܐܢܐ ܐܡܪ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܟ: ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܥܒܕ
ܥܒܕ ܒܡܐ ܕܐܡܪ. ܗ ܙ ܒܡܐ ܕܐܠܗܐ[1] ܩܐܡ: ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܒܡܐ
ܕܐܡܪ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܐܠ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ
ܐܡܪ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܐܠ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ
ܐܡܪ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܐܠ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ
ܐܡܪ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܐܠ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ

ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܐܠ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ❊

ܐܡܪ ܠܗ ܟ: ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܐܠ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ:
ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܐܠ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ[2]: ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ
ܐܡܪ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܐܠ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ
ܐܡܪ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܐܠ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ
ܐܡܪ[3] ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܐܠ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ.
ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܐܠ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܡܪ * ✱ fol. 119 v° b.

1. ܐܠܗܐ; corr. S. — 2. Ici et plus loin ܒܣܝܡ; corr. S. — 3. ܝ sans point; corr. S.

voie du salut, laquelle mène au ciel. Après avoir conquis toute la terre au moyen de ses apôtres, il abolit les oracles de la magie païenne, et les sacrifices des démons, établit une seule église catholique (καθολική) sur toute la terre, et nous apprit à nous repentir et à chercher un refuge en lui au moyen du baptême rédempteur, lequel symbolise la sépulture de trois jours et la résurrection du Sauveur de nous tous, le Christ. » Lorsque j'eus encore produit de nombreuses autres preuves [de la divinité du Christ], dont les Évangiles (Εὐαγγέλια) sont remplis, je dis à Sévère : « Il est donc nécessaire, mon ami, que toutes les personnes intelligentes[1] cherchent un refuge en lui par le baptême qui vivifie[2].

— Tu as bien parlé, me dit-il, mais maintenant il nous faut arrêter une ligne de conduite. Car je m'occupe ici de l'étude des lois.

— Si tu veux m'en croire, lui dis-je, ou plutôt si tu veux en croire les saintes Écritures[3] et les docteurs universels de l'Église, fuis d'abord les spectacles honteux, les courses de chevaux et le théâtre (θέατρον), et ceux où l'on voit des bêtes opposées à de pauvres malheureux. Ensuite, garde ton corps en état de pureté, et offre chaque jour à Dieu, après l'étude[4] des lois, les prières du soir dans les saintes Églises. Il convient en effet que nous, qui avons la connaissance de Dieu, nous accomplissions les devoirs * du soir dans les saintes Églises, * fol. 119 v° b.

1. πάντες οἱ εὐφρονοῦντες. — 2. τὸ ζωοποιὸν βάπτισμα. — 3. τὰ θεῖα λόγια. — 4. φιλοπονία.

pendant que les autres passent d'ordinaire leur temps à jouer aux dés (κύβοι), à se vautrer dans l'ivresse, à boire avec des prostituées et même à s'avilir complètement. »

Sévère promit de faire et d'observer cela. « Seulement, dit-il, tu ne feras pas un moine de moi. Car je suis étudiant en droit (δικανικός), et j'aime beaucoup les lois. Maintenant, si tu veux encore autre chose, dis-le. »

Plein de joie, je lui répondis : « Je suis venu dans cette ville pour étudier le *jus civile*[1], car j'aime la science des lois (δικανική). Mais, puisque tu te soucies aussi de ton salut, je vais te soumettre un projet qui, sans nuire à l'étude des lois et sans exiger beaucoup de loisir, nous procurera la connaissance de la rhétorique, de la philosophie, la science des saintes Écritures[2] et de la théologie.

— Quel est ce projet ? dit-il. Car tu me fais là une grande et forte promesse, s'il est possible que, sans négliger l'étude des lois, nous puissions également acquérir d'aussi grands biens, surtout le dernier qui est le plus important de tous.

— Nous étudions les lois, d'après ce que j'ai appris, pendant toute la semaine, sauf le dimanche et le samedi après-midi.

1. τὸ πολιτικὸν νόμιμον. — 2. τὰ θεῖα λόγια (οἱ θεῖοι λόγοι).

[1]ܐܝܬ ܠܢ ܒܗ ܕܢܫܬܡܫ ܒܟܬܒ̈ܐ ܕܩܕ̈ܝܫ̈ܐ ܕܐܡܪ̈ܝ ܕܣܘܦ̈ܝܐ ܒܟܠ ܝܘܡ̈ܐ ܕܫܒܘܥܐ ܘܢܬܠܡܕ ܒܗ̇ ܘܢܫܬܡܫ ܒܗ̇ ܠܢ ܒܒ̈ܝܬ̈ܐ ܘܒܦܠܓ ܝܘܡܐ ܩܕܡ ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܢܫܬܪ ܒܗ ܐܦ ܢܡܘܣܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܕܢܫܬܡܫ ܒܗ ܠܢ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܒܗ ܢܫܬܪ ܠܢ

ܥܡܗ ܕܐܠ. ܕܐܢ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܐܝܢ ܐܬܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܬܐ ܡܢ ܗܪܟܐ. ܐܠܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܬܐ ܡܢ ܗܪܟܐ ܘܐܙܠ ܠܗ ܘ

ܟܠܡܐ ܕܚܝܐ ܒܫܠܡܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܒܫܠܝܚܐ ܕܐܢܐ ܐܬܝ ܠܟܘܢ.
ܒܗ ܐܬܝ ܠܟܘܢ ܐܠܐ ܡܐ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ ܒܗ ܐܠܐ ܕܐܢ ܐܬܝ ܠܟܘܢ: ܒܗ
ܐܬܝ ܠܟܘܢ ܐܠܐ ܡܐ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ ܒܗ ܐܠܐ ܕܐܢ ܐܬܝ ܠܟܘܢ.

ܐܬܝ ܕܗܘ ܒܐܝܠ ܥܡ ܫܡܥܘܢ ܕܗܘ ܒܪ ܐܡ ܕ̈ܝ ܐܠܟܣܢܕܪܝܐ. ܐܢܝ
ܐܢ ܕܗܘ ܒܪ ܐܡ ܕ̈ܝ ܐܠܟܣܢܕܪܝܐ. ܐܢܝ

ܗܘ ܕܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܐ ܒܥܝܬ ܠܡܐ ܕܐܬܝ ܠܝ ܒܗ ܠܘܬ ܐܢܫ ܐܚܪ ܕܡܬܚܙܐ ܠܝ ܒܗ ܐܝ ܠܐ ܐܦ ܐܢܐ ܐܬܚܙܝܬ ܠܗ

ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢܬ ܐܝܟ ܡܢ ܫܠܡ ܥܡ ܫܠܡ

esclave et fit passer des gens en cet endroit. Effrayés de leur propre audace ainsi que de cet incident imprévu, ils prirent la fuite, et l'*Éthiopien* trouva de la sorte l'occasion de s'échapper de leurs mains meurtrières, déjà prêtes à le mettre à mort.

Cet esclave fit connaître l'attentat médité contre lui à un compatriote de son maître, qui était un très bon chrétien et craignait le jugement de Dieu. Ce compatriote, vu l'intérêt qu'il portait au maître de l'esclave et la pitié qu'il ressentait pour l'esclave lui-même, nous fit part de la tentative criminelle de ces personnes, ainsi que de leur désir de meurtre, et sollicita pour l'âme * de son compatriote, assiégée par les démons, un secours chrétien. Il * fol. 121 v° a. s'intéressait en effet, disait-il, à celui-ci, en sa qualité de compatriote. Lorsqu'il nous eut appris ces choses, nous lui demandâmes si son compatriote possédait des livres de magie ; car le fait qu'il était magicien était en quelque sorte connu de tous ceux qui étudiaient les lois dans cette ville. — Oui, dit-il, l'*Éthiopien* en a aussi parlé. — Nous décidâmes alors, moi, *Évagrios, Isidore* et *Athanase* — ces deux-ci étaient d'*Alexandrie,* c'étaient deux frères animés d'une ardente piété — ainsi que celui qui nous avait fait connaître ces choses, de nous adjoindre *Constantin* et *Polycarpe,* qui étaient de *Béryte,* pour délibérer sur ce que nous avions à faire. Le pre-

ܫܡܥ ܠܥܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܐܝܬ ܠܢ ܒܗ ܡܕܡ ܕܢܫܬܘܕܥ ܠܟܘܢ ܘܐܦ ܠܐ ܢܫܬܘܕܥ ܠܟܘܢ ܐܠܐ ܕܐܝܬ ܠܢ ܒܗ ܡܕܡ ܕܢܫܬܘܕܥ ܠܟܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܐܝܬ ܠܢ ܒܗ ܡܕܡ ܕ

ܒܝܢ ܕܟܘܢ ܫܡܥܐ: ܘܟܕ ܐܫܬܐܠ ܥܠ ܟܠ ܡܕ ܕܐܝܬ ܠܗ. ܒܗ ܟܬܒ̈ܐ ܐܚܪܢ̈ܐ.
ܘܐܫܬܡܫ ܒܥܠ ܟܘܪܣܝ ܕܟܘܢ ܒܡܐܡܪܗ. ܠܐ ܫܥܝܢ ܕܗܘ̈ܐ ܟܬܒ̈ܐ
ܒܡܟܟܘܢ ܐܝ ܗܘ ܒܝܬ ܡܫܟܢܗ ooo ܟܕ ܗܠܝܢ ܫܩܠ ܐܫ
ܕܗܘ̈ܐ ܒܡܫܟܢ̈ܐ: ooo ܟܕ ooo ܐܝ ܕܟܘ ܒܗ ooo ܕܐܡܪ ܠܗ ooo ܕܐ
ܟܘܢ ܕܟܘ ܒܝܬ ܡܫܟܢܗ ooo ܐܡ̈ܪ ooo ܐܝ ܗܘ ooo ܕܐܡܪ ooo ܐ
ܕܐ ooo ܐܡ̈ܪ ooo ooo ooo

ܟܬܒܐ ܕܟܘܪܣܝ ܕܡܓܘܫܐ ܕܗܘ. ܕܟܝ ܒܩܕܡ ܕܡܝ ܒܥܐ ܕܢܝܬܘܢ ܠܗ ܕܢܝܪ. ܒܩܕܡ ܕܬܪܝܢ ܒܩܘ ܒܗ ܐܬܪܐ ܕܡܕܟܪܐ: ܘܒܟܝ ܐܡܪ ܟܬܒܐ ܕܢܝܪ ܥܠ. ܐܦ ܒܗ ܕܡܝ ܒܗ: ܕܡܝ ܡܢ ܙܪܘܐܣ[1] ܕܟܝ ܐܡܪ. ܕܡܝ ܒܗ ܠܐ ܐܠܗܝܢ ܫܢܐ. ܐܬܐ ܒܗ ܕܡܝ ܒܗ ܐܠܗܐ. ܗܘ ܒܗ ܕܒ ܐܠܗܐ ܒܟܒ
* fol. 122 r° b. ܐܡܪ: ܒܩܘ * ܐܠܐ ܐܙܠ. ܒܩܕ ܐܠܗ. ܕܒ ܕܢܫܩܠ ܐܠܐ ܠܐ. ܐܠܗ ܒܫܘ ܟܗ ܟܡ ܐܟܝ. ܕܒ ܟܫܩܠ ܒܟܡ ܟܘ ܐܡܪ. ܟܐ ܟܫܩ ܐܠܗ ܐܠܐ ܐܠ. ܕܒ ܐܠܗ. ܒܟܐ ܐܦ ܡܫܠ ܐܠܗ ܐܬܐ. ܐܠܗ ܐܠ ܐܠܗ ܐܠܗ ܐܠ ܐܠ ܐܠ

ܘܐܟܠ ܗܕܐ ܗܢܘܢ ܡܢ ܟܠܗ. ܐܟܠ ܟܠ ܚܕ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܝܢ ܟܕ ܡܬܟܢܫ
ܡܫܬܝ ܠܗ ܡܢ ܩܕܡ. ܘܫܒܚ ܘܐܡܪ ܛܒܬܐ ܕܐܬܪܚܫ ܠܡܪܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܫܥܬܐ
ܕܐܟܠܐ ܕܨܦܪ ܗܘ ܕܡܛ ܐܟܠ ܒܣܝܡ ܐܟܠ

ܗܢܐ ܕܒܗ ܕܝܢܐ ܒܩܕܡܐ .ܚܕ ܡܢ ܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܠܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ ܒܗ ܕܝܢ
ܒܚܟܡܬܐ ܕܐܠܗܝܐ .ܐܬܐ ܗܘ ܠܗܝܟܠܐ ܐܠܐ ܕܐܠܗܐ ܪܒܐ .ܘܡܢ ܐܢܫ
ܒܗ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܣܓܝ ܢܩܕܡ: ܐܬܐ ܠܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ ܗܕܐ ܒܚܟܡܬܐ ܐܦ ܐܬܐ:
ܒܗ ܐܬܐ ܐܦ ܣܓܝ ܢܩܕܡ .ܐܬܐ ܗܘ ܡܢ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܒ ܒܫܢܐ ܕ ܒܗ ܡܢ ܐܢܫ ܐ
ܕ ܐܬܐ ܐܦ ܗܘ ܡܢ ܒܝܬ ܐܠܗܐ

ܡܬܥܠ ܕܥܡ ܟܠ ܚܕ ܡܢ ܐܢܫ ܒܝܬܗ ܘܥܡ ܫܠܡ ܥܠ ܟܠ ܐܢܫ ܒܝܬܗ ܘ

ܕܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܒܐ ܘܐܡ ܠܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܡ ܘܐܒܐ

ܕܚܕ ܗܘܢ ܕܒܝܬ ܐܝܬ ܠܗ ܒܪ ܐܘ ܒܪܬ ܐܝܬ ܠܗ ܐܡܪ ܠܗ ܕ

ܐܚܣܢ ܥܡ ܐܢܫ ܒܗ ܐܡܐ ܐܡܗ ܗܕܐ ܒܫܥܐ: ܘܐܫܬܡܥ
* 18 ܒܗ ܐܢܫ. ܐܡܐ ܗܘ ܐܡܐ ܕܐܬ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܕܐܬ ܒܗ ܐܢܫ.
ܗܘ ܐܡܐ ܠܐ ܐܬܐ ܠܐ ܐܢܫ. ܐܠܐ ܒܥܐ ܗܘ ܐܢ ܕܐܬ ܒܗ ܐܢܫ
ܗܘ ܐܡܐ ܕܐܬ ܐܢܫ ܐܚܪ ܒܗ ܐܢܫ. ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܡܪ ܒܗ. ܗܘ ܐܡܐ
ܐܢܫ ܐܚܪ ܐܡܪ ܒܗ ܐܢܫ: ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܡܪ ܒܗ ܐܢܫ: ܐܡܪ ܐܡܪ
ܐܢܫ ܐܚܪ ܐܡܪ ܒܗ ܐܢܫ. ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܡܪ ܒܗ ܐܢܫ. ܐܡܪ ܐܡܪ
* fol. 123 v° b. ܐܢܫ ܐܚܪ ܐܡܪ ܒܗ ܐܢܫ. ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܡܪ ܒܗ ܐܢܫ: ܐܡܪ ܐܡܪ
ܐܢܫ ܐܚܪ ܐܡܪ ܒܗ ܐܢܫ[1]. ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܡܪ ܒܗ ܐܢܫ: ܐܡܪ ܐܡܪ
ܐܢܫ ܐܚܪ ܐܡܪ ܒܗ ܐܢܫ. ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܡܪ ܒܗ ܐܢܫ: ܐܡܪ ܐܡܪ
ܐܢܫ ܐܚܪ ܐܡܪ ܒܗ ܐܢܫ. ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܡܪ ܒܗ ܐܢܫ. ܐܡܪ ܐܡܪ

1. ܒܝܬ; corr. S.

Il nous fut possible de savoir où étaient les livres de magie de *Georges* et d'*Asklépiodotos*, et nous les apportâmes au milieu de la ville. Mais ceux des autres nous échappèrent en ce moment, parce que leurs possesseurs s'étaient enfuis et les avaient cachés. Toutefois *Chrysaorios* souleva contre nous des perturbateurs parmi ceux qu'on appelle *Poroi*(?) [1] et que les étudiants en droit ont l'habitude de nommer *compagnons*(?) [2], gens de mœurs infâmes, qui vivent avec arrogance, sont souvent meurtriers, et ne ménagent pas l'épée. Bien que
* fol. 123 v° b. le peuple tout entier craignît Dieu avec ardeur,* qu'il se fût soulevé contre ces gens, et qu'il promît de nous aider, *Constantin* de *Béryte,* qui était à la tête d'une grande et puissante fortune (οὐσία), menaça (décida?) encore d'amener des paysans et de faire saisir par eux tous les chefs des dits *compagnons* [3]. Mais pour que cette affaire ne tournât pas en mal, lorsque *Léontios* eut été pris par des personnes zélées et alors qu'il allait se trouver en danger (κινδυνεύειν), nous lui assurâmes, non sans peine, la fuite et le salut [4]. Ne pouvant pas punir pour cause de zèle ceux que nous avions excités [au zèle], nous modérions la violence du mal dont ils se rendaient coupables, en leur

1. πόρνοι « des mignons »? — 2. ἑταῖροι? ou plutôt ἑταιρίδια? — 3. Passage difficile. — 4. Peut-être vaut-il mieux traduire cette phrase comme suit : « Sans cette mesure, nous aurions été mis dans quelque mauvais cas. Ce ne fut pas sans difficulté que nous assurâmes la fuite et le salut à *Léontios,* lorsqu'il eut été pris etc. »

ܠܩܒܠܝܢ ܒܥܘܠܐ. ܐܡܪܢ ܒܕܡܗܘܢ ܕܟܕ ܠܐ ܦܘܢ ܕܒ ܐܡܪ: ܒܠ ܙܒܢ ܐܢ ܕܢܚܘܪ ܠܗ
ܒܫܠܡܬܐ: ܐܡܪ ܒܟܬܒ ܩܕܫ.

ܡܟܪ[1] ܐܘ ܒܟܠ ܚܕܐ ܡܢܗܘܢ ܕܐܬ ܥܡ ܕܒ ܠܟܢܫܬܐ: ܒܥܕܐ ܩܪܒ
ܒܡܝܡܪ. ܘܟܕ ܐܙܠܢ ܒ ܠܒܝܬ ܣܦܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܒܐܢܫܝ ܒܝܬ ܟܢܫܬܐ: ܠܐܬܪ
ܒܟܠ ܕܒ ܡܢ ܟܬܒ ܣܦܪ ܕܚܝܐ ܘܐܢ ܕܐܬ ܐܫܬ ܩܛܠ. ܚܙܐ ܒܗܢܐ ܕܟܠ
ܫܡܥ. ܘܒ ܟܠ ܡܢ ܕܐܬ ܠܗ ܡܠܦ ܒܟܬܒ ܐܠܗ ܡܢ ܐܠ ܐܢ ܡܢ ܐܢ ܕܐ ܐܢ ܕܐ ܐܢ ܕܐ

ܒܬܓܪܐ ܕܚܡܐ ܒܐܠܐ. ܟܡܐ ܕܫܡܥܬ ܠܐ ܢܬܚܫܒ ܐ ܗܘ ܕܡܫܟܚ
ܠܐܓܢܒܐ. ܐ ܗܘ ܕܢܣܒ ܠܐܓܪ. ܘܒܓܢܒܐ ܕܢܬܐ ܐܢ ܢܐܟܠ ܟܣܘܬ ܘܢܫܬܐ.
ܘܡܐ ܕܪܚܡ ܢܥܒܕ ܠܟܠ ܐܢܫ ܘܐܦ ܠܒܗܡܬܐ. ܘܒܥܠ ܐܢܫ ܠܐ ܢܬܕܝܢ.
ܟܕ ܕܐ ܕܡܬܐ ܫܬܐ ܕܐ ܕܢ ܐܡܪ ܠܐ ܐܬܐ. ܘܒܗܝ ܐܢܫ ܠܐ ܢܬܕܝܢ 5
ܘܒܣܗܕ ܟܫܪ ܢܐܡܪ ܕܐ ܐܬܐ. ܘܒܡ ܟܕ ܡܬܟܚܕ ܐ ܐܬܐ.
ܟܕ ܐܢ ܕܐ ܐܬܐ ܒܥܕ ܟܕ ܐܢ ܐܡܪ ܐ ܐܬܐ ܐ ܐܬܐ ܐ ܐܬܐ
ܐܢ ܫܡܐ. ܐ ܐܠ ܒ ܐ ܡܬܐ ܘܒܡܬ ܐ ܐ ܐ

avaient appris la chose par le récit des mages et des Perses. » Après avoir inventé cette ineptie, ils se demandaient qui ils trouveraient de nature à accueillir leur tromperie, et qui, par manque d'intelligence, perdrait, dans l'espoir d'obtenir des biens, même ceux qu'il possédait, et serait la victime de cette bouffonnerie persane.

Mis au courant des faits et gestes de *Chrysaorios,* ils lui firent connaître leur fable. Celui-ci l'admit sans difficulté, et demanda comment ils s'empareraient de ces trésors. Ils lui répondirent que l'affaire exigeait le secours de la nécromancie [1], qu'ils avaient parmi eux quelqu'un qui s'entendait à ces évocations; qu'il fallait encore un endroit caché à la foule, afin, disaient-ils, qu'on ne les surprît pas * dans leurs opérations. * fol. 124 v° a.

Chrysaorios, en homme dépourvu d'esprit, [ajouta foi] à ces paroles [2]. Ayant eu pour un certain motif une conversation avec le παραμονάριος de la chapelle dite le *second martyrion* [3], il lui fit part de cette promesse de trésors. Celui-ci, comme il était fasciné par l'or, répondit qu'il y avait beaucoup de tombeaux isolés dans le temple dont il avait la garde, et qu'il leur serait possible d'y accomplir, au milieu de la nuit [4], ce qu'ils avaient en vue. Ils se rendirent donc tous, après avoir attendu ce [5] moment, au *mar-*

1. Mot à mot : « divination par les morts » = νεκρομαντεία. — 2. Le verbe de cette phrase a été omis par le copiste. — 3. μαρτύριον. — 4. ἀωρὶ ou ἀωρίᾳ τῆς νυκτός, τῶν νυκτῶν, νυκτὸς ἀωρί, νυκτὸς ἀωρίᾳ, ou simplement : ἀωρί, ἀωρίᾳ. — 5. ὁ τοιοῦτος.

ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܢܬܒ̈ܥ ܠܗ ܒܥܘܬܗ ܘܢܬ̈ܟ̈ܠ ܥܠ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܒܥܠܡܐ.
ܘܡܫܩܠܘ ܠܗ̈ܘܢ ܒ̈ܥܠ̈ܡ̈ܐ ܘܐܡܪ ܠܗ̈ܘܢ ܕܐܢ ܒܥܐ ܐܢܬ ܠܡ̈ܐ ܕܢܣܒ ܠܟ ܡ̈ܐ. ܐܦ ܐܢܐ ܐܫܬ̈ܕ̈ܐ
ܠܟ ܕܐܢ ܐܬ̈ܐ ܠܒ̈ܝܬ ܩ̈ܒ̈ܪ̈ܐ ܕܒܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ ܘܐܬ̈ܐ ܠܟ ܠܡ̈ܐ ܕܢܣܒ ܠܟ ܡ̈ܐ ܕܢܣܒ ܠܟ ܡ̈ܐ ܕܢܣܒ ܠܟ

ܟܕ ܐܬܚܙܝ ܠܗ ܒܚܠܡܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ ܡܪܝ ܡܫܝܚܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܢܫܕܪ ܠܗ ܠܐ ܒܝܕ ܐܢܫ ܐܠܐ ܒܝܕ ܢܦܫܗ ܒܠܚܘܕ ܘܒܫܠܡܐ ܘܢܗܘܐ ܠܗ ܠܐ ܡܢ ܒܪ ܐܢܫ ܐܠܐ ܡܢ ܒܪ ܐܠܗܐ ܘܒܗܕܐ ܚܙܘܬܐ ܐܬܬܪܥܝܘ ܒܗ ܟܠ ܐܢܫܐ ܕܒܬܪ ܐܠܗܐ ܐܬܬܪܥ ܘܐܬܬܪܥ ܟܠ ܐܢܫ

ܚܙܐ ܠܐ ܐܦ ܚܙܐ ܕܐ ܒܥܒܕ ܒܫܡܗ ܕܐ ܒܥܒܕ ܒܫܡܗ: ܒܫ
ܐܠܐ ܫܢܝܐ ܫܡܗ: ܒܥܒܕ ܒܫܡܗ ܕܐ ܒܥܒܕ ܒܫܡܗ ܕܐ ܒܥ
ܒܫܡܗ ܕܐ ܒܥܒܕ ܒܫܡܗ ܕܐ ܒܥܒܕ ܒܫܡܗ ܕܐ ܒܥ
ܒܫܡܗ ܕܐ ܒܥܒܕ ܒܫܡܗ ܕܐ ܒܥܒܕ ܒܫܡܗ ܕܐ ܒ

ܒܠ ܪܘܚܐ ܕܚܝܠܐ ܕܢܚܘܡ. ܠܐ ܚܫܘܒܐ ܗܘ ܕܐܢܫ ܕܡܫܬܡܥ ܠܡܪܗ: ܐܠܐ ܐܝܟ
ܕܢܚܘ ܗܘ ܕܥܒܕ ܠܗ ܒܠܐ:

* * *

ܗܟܝ ܐܡܪ ܐܝܠܝܐ ܕܐ: ܐܦ ܗܠܝܢ ܠܐ ܡܫܬܟܚ ܠܗ ܠܡܢ ܕܐܬܝ ܒܬܪ ܗܘ.
ܠܗ ܕܡܫܬܡܥ ܡܠܟܐ ܕܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܘܝܡܐ. ܘܐܦ ܐܢ ܐܝܬ ܠܗ ܠܐ ܫܘܠܛܢ
ܠܡܫܬܡܥ ܠܡܠܟܐ ܕܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܘܝܡܐ. ܐܠܐ

ܕܐܠܗܐ ܘܒܫܘܠܝܗ ܕܡܫܝܚܐ ܐܬܝܕܥ ܠܗ ܠܐ ܚܕ ܡܢ ܐܢܫ ܥܠ ܐܦ ܐܢ ܒܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܘܒܦܝܩܝ ܥܡ ܐܢܫ ܕܥܡ ܥܕܪܐ ܕܐܠܗܐ ܘܥܡ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܬܬܪܒܝ ܐܝܟ ܕܥܒܕܘ ܐܢܘܢ ܐܢܫܐ ܕܐܡܝܐ ܘܟܗܢܐ ܘܐܠܗܐ ܕܐܡܝܐ ܘܒܪ ܡܢ ܗܠܝܢ ܒܪ ܡܢ ܟܠ ܐܢܘܢ ܕܒܦܝܩܝ ܗܘ ܕܝܬ ܠܗ ܠܐ ܝܕܥ ܡܢ ܩܕܡ ܠܗ ܦܝܠܣܘܦܝܐ ܕܥܒܕܐ ܐܦ ܒܬܪ ܕܗܘ ܡܬܚܟܡ ܒܗ ܡܢ ܩܕܡ ܐܘܓܪܝܣ ܕܐܦ ܗܘ ܡܬܚܟܡ ܗܘ ܒܬܪ ܕܗܘ ܝܕܥ ܡܢ ܩܕܡ ܠܗ ܒܬܪ ܕܗܘ ܡܫܬܡܫ ܒܟܬܒܐ ܕܥܠ ܕܝܢ ܡܢ ܩܕܡ ܕܗܘ ܡܬܚܟܡ ܒܗ ܡܢ ܩܕܡ ܗܢܘ ܐܦ

ܕܐܡܪ: ܐܘ ܕܟܝ ܠܟ ܕܢܦܫ ܥܒܕ ܥܠܡܐ. ܘܠܐ ܕܐ ܕܥܒܕ ܐܢ ܠܐ ܫܟܚ ܒܗ.
ܒ * ܡܪܡܝܢ ܒܒܝܬ ܐܝܣ ܐܘ ܐܡܪ: ܟܝ ܙܝ ܥܠܡܐ ܒܣ ܐܢ ܗܘ * fol. 125 v° b.
ܕܢܚܢ ܒܟܠ ܙܒܢ ܕܢܚܢ ܡܬܒܠܒܠ. ܟܝ ܐܢ ܐܢ ܡܬܒܠ ܒܠ ܐܢ ܐܢ ܕܢ
ܒܙ ܥܡ ܥܒܕ ܥܠܡܐ. ܐܠܐ ܐ ܐܘ ܒܫܗ ܐܢ ܠܐ ܐܢ ܐܢ ܒܟ
ܐܘ. ܐܒܝ ܒܟܝ ܟܝ ܐܢ ܠܐ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐ

ܒ ܐܟ ܥܡ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐ
ܐ ܐ ܒ ܐ ܐ ܐ

ܒܗ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܠܐ ܬܥܒܕ ܨܒܝܢܟ ܘܠܐ ܬܥܒܕ ܠܡ ܕܐܡܪ ܠܟ

* 21 ܡܢ ܗܘ ܐܡ[1] ܕܐܡܪ ܠܝ: ̣ ̣ ̣

ܐܢܛܘܠܝܘܣ ܗܘ ܕܫܦܝܪܐ ܕܟܠ ܫܘܒܚܐ. ܘܠܐ ܒܠܚܘ ܐܦ ܙܝܢܘܕܘܪܘܣ [1]ܡܬܠܗܘܢ ܐܚܪܢܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܦ ܐܢܚܢ ܐܬܝܢ ܥܡ ܣܘܝܪܘܣ ܠܬܪܝܦܘܠܝ ܠܒܝܬ ܩܕܫܗ ܕܩܕܝܫܐ ܠܐܘܢܛܝܘܣ ܕܡܪܛܘܪܐ ܕܐܠܗܐ.

ܘܐܝܟ ܕܐܘܕܝܢ ܠܝܘܚܢܢ ܗܢܐ ܪܒܐ ܕܦܝܠܣܘܦܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܒܬܪ ܒܦܘܠܚܢܐ ܘܒܬܐܘܪܝܐ [2]ܕܡܢ ܨܒܝܘܬܗ ܐܬܟܢܫ ܠܐܠܗܐ ܘܡܢ ܥܘܠܠܘܬܗ ܗܘܐ ܡܫܡܫ ܒܗܝܟܠܐ ܩܕܝܫܐ ܗܘ ܕܥܠ ܫܡܗ ܡܬܡܠܝ ܡܠܬܐ ܗܢܐ. ܘܒܗ ܒܙܡܢܐ ܐܬܬܪܒܝ ܒܕܚܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܒܢܐ ܠܡܪܛܘܪܝܘܢ ܒܝܬ ܣܓܝ ܕܐܝܬ ܒܗ ܦܘܠܣܦܐ ܫܪܝܪܬܐ ܘܐܦ ܐܣܟܡ ܠܣܓܝ ܡܢ ܐܢܫܐ ܕܢܫܒܘܩܘܢ ܡܢ ܫܘܒܥ ܥܠܡܐ ܕܢܬܟܢܫܘܢ ܠܚܝܐ ܚܕܐ ܕܡܢܙܝܪܘܬܐ ܘܕܢܪܚܩܘܢ ܡܢ ܫܒܪ ܣܒܪܐ ܕܫܘܐ ܘܕܢܒܚܪܘܢ ܒܐܠܗܐ ܡܢ ܟܠ ܡܐ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܘܟܕ ܐܬܬܪܒܝ ܒܗ ܐܦ ܣܓܝ ܡܢ ܕܡܥܐ ܕܥܠ ܩܒܪ ܩܕܝܫܐ ܗܢܐ ܕܡܪܛܘܪܐ ܕܐܠܗܐ

ܒܗܠ: ܡܕܝ ܡܕܢܚܫ ܒܐܘܢܓܠ: ܡܫܫ ܐܝ ܕܐ. ܚܒ ܡܢܐ ܒܡܐܡܪ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܡܢ ܡܩܕܡ[1] ܠܟܘ ܒܐܘܢܓ ܕܐ ܡܫܬܠܡ ܐܢ ܠܟ ܒܟ
ܐܡܪ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠܐ ܕܐ ܒܟ ܒܢ ܡܕܝ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ
ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ. ܐܠ ܐܢ ܐܠ ܟܘܡܐ

1. ܒܗܠ : ܒܐܘܢܓ. — 2. ܡܕܝ. — 3. ܡܢ; corr. S.

et du grand *Jean,* l'initia ensuite aux théories (θεωρίαι) divines et aux symboles du baptême[1].

Après cela, nous nous rendîmes au temple; nous nous présentâmes au prêtre et παραμονάριος du *martyrion,* nommé *Léontios,* et nous le priâmes de baptiser le grand *Sévère. Jean,* cet homme admirable par ses vertus, avait prié auparavant *Sévère,* prêtre de la sainte Église de *Tripolis,* qui était orné de toutes sortes de dons et qui occupait le premier rang[2] dans la noblesse divine de cette ville, — lui aussi s'était approché de Dieu par de bonnes œuvres et avait préféré la grâce divine à la carrière du barreau (σχολαστική), — il l'avait prié, dis-je, lui et le clergé de l'église, de nous aider * dans notre tâche et de préparer sa maison pour recevoir celui qui allait être baptisé. Il était venu avec nous, et s'était chargé de tous les soins que réclamait cette affaire. Celui qui est aujourd'hui évêque[3] de Dieu fut donc baptisé dans la chapelle[4] du divin et victorieux[5] martyr *Léontios.* L'admirable *Évagrios* répondit de lui aux fonts baptismaux[6] et fut son père spirituel. Dès qu'il eut participé aux mystères divins[7], on put prévoir ce qu'il serait plus tard. Il s'était, en effet,

* fol. 126 v° b.

* fol. 126 v° b.

1. τὰ τελούμενα? τελείωσις? Ce passage n'est pas très clair. Nous avons rattaché ܐܠ ܟܘܡܐ etc. à ܡܕܝ ܐܡܪ. Peut-être vaut-il mieux rattacher ces mots à ܚܒ ܡܢܐ et traduire : « Il fut ensuite instruit par Grégoire, etc., en lisant leurs homélies catéchétiques, leurs théories divines et leurs symboles du baptême ». — 2. τὰ πρωτεῖα εἶχε. — 3. ἀρχιερεύς. — 4. μαρτύριον. — 5. καλλίνικος. — 6. αὐτὸν ἐκ τοῦ βαπτίσματος ἀνεδέξατο. — 7. ἐπεὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων μετέσχε.

ܐܬܐ ܒܗܘ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܟܠ ܗܢܝܢ ܕܗܘܘ ܒܗ ܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܥܠ ܕܡܬܢܝܗ. ܕܒܫ
ܒܥܕܢ ܕܐܦ ܐܢܐ ܒܗ ܕܐ ܡܢ ܕܐܡܪ ܐܡܪ

était-il tenu dans une pareille estime par la plupart des étudiants capables de juger sans envie le mérite [1]. D'autre part, nous consacrions avec joie, à l'étude des doctrines divines, le temps dont nous étions convenus entre nous dès le début.

Pendant que notre vie allait de ce train, *Évagrios,* ce grand vertueux, ne cessait d'amener beaucoup de personnes à l'amour de la philosophie divine et à la vie monastique, et ne cessait de rappeler l'ascétisme de ceux qui cultivaient la philosophie en Orient. Or, tandis que je mettais par écrit les exploits [2] de ces hommes inspirés de Dieu [3], de *Pierre* l'*Ibérien,* dis-je, et d'*Isaïe,* ce grand ascète d'*Égypte,* — car ces deux hommes, * pendant leur séjour en *Palestine,* s'étaient acquis une grande réputation auprès de tous les chrétiens, — *Anastase* d'*Édesse,* dont j'ai parlé plus haut, eut le premier une aventure [4] dans le genre de ces histoires, aventure qui vaut la peine d'être admirée et racontée. Il vit, en effet, en songe *Pierre*, ce grand évêque [5] de Notre-Seigneur Jésus-Christ, auquel fut aussi donné le nom du prince des apôtres, qui lui ordonnait de venir immédiatement, en montant ce qu'on appelle un βέρηδος (cheval de poste). A son lever, Anastase me fit part de sa vision et de l'ordre qu'il avait reçu, et me décrivit aussi la personne (πρόσωπον) sacrée [6] de

* fol. 127 r° b.

* fol. 127 r° b.

1. Ce passage n'est pas très clair. — 2. ἀριστεύματα? — 3. θεοφόροι. — 4. προὔπαθεν? — 5. ἀρχιερεύς. — 6. ἱερός.

ܥܡ ܐܟܝܪ ܒܗ ܫܡܥܢ ܐܡܪ ܐܢ ܠܐ ܚܠܡܐ ܗܘ ܐܠܐ ܐܠܗܝܐ ܕܐܬܝܐ ܥܠ ܝܕ ܗܢܐ ܩܕܝܫܐ: ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܫܦܝܪ ܐܢܬ ܕܚܙܝܬ ܓܒܪܐ ܪܒܐ ܘܠܐ ܡܨܝ ܐܠܐ ܠܡܫܡܥ ܒܛܝܒ ܘܗܐ ܐܢ ܗܘ ܕܐܬܝܐ ܠܡܐ ܕܐܬܝܬ ܠܟ. ܐܝܟ ܕܗܘ ܐܝܬ ܠܗ ܚܠ ܐܒ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܗܘ ܒܪܝܫ ܡܕܝܢܬܐ ܘܐܡܪ ܠܝ ܕܡܬܪܚܩ ܗܘ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܕܢܐܬܐ ܒܝܒܫܐ ܐܘ ܒܝܡܐ ܕܢܣܒ ܪܘܚܐ ܕܨܦܘܢ ܕܢܐܬܐ ܒܝܡܐ ܠܐܪܥ ܦܠܣܛܝܢ ܘܗܘ ܡܫܟܚ ܙܒܢ ܚܕ ܡܢ ܝܘܡܝ ܕܐܡܪ ܠܝ ܕܠܐ ܢܐܬܐ ܒܝܡܐ ܐܠܐ ܒܐܪܥܐ ܘܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܠܗ ܕܢܐܬܐ ܒܝܡܐ ܐܘ ܒܝܒܫܐ ܐܦ ܗܟܢܐ ܐܬܪ ܕܐܬܝ ܠܗ ܚܠܡܐ ܗܢܐ ܕܐܬܝܐ ܥܠ ܝܕ ܗܢܐ ܩܕܝܫܐ

ܕܐܬܝ ܠܘܬ ܐܚܪ̈ܢ ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܕܐܬ ܐܝܟ ܡܢ ܩܕܡ ܠܡܐ ܐܬܝܬ ܐܠܐ ܗܫܐ ܐܡܪ ܠܗ̇ ܫܡܥܘܢ

ܐܬܐ ܒܗ ܀ ܗܘܐ ܕܡܬܩܪܒ ܠܡܠܐ ܀ ܠܡܥܒܕ ܒܗ ܀ ܘܡܫܡܫ ܠܐܝܠܝܐ ܀

ܒܗ ܕܟܝ ܒܝ ܡܠܐ ܐܚܪ ܀ ܐܠܐ ܕ ܩܕܡ ܒܥܕܐ ܕܐܠܗ ܀ ܕܐܝܬ ܠܗ ܀
* 23 ܠܡܚܝ ܀ ܐܡܪ ܠܝ ܗܘ ܀ ܐܝܟ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀
ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܘܐܡܪ ܠܝ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀
ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܘܐܡܪ ܠܝ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀
ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܘܐܡܪ ܠܝ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀

ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܘܐܡܪ ܠܝ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀
ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܘܐܡܪ ܠܝ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀
ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܘܐܡܪ ܠܝ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀

ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܘܐܡܪ ܠܝ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀
ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܘܐܡܪ ܠܝ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀
ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܘܐܡܪ ܠܝ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܀ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܘܩ ܠܡܫܟܚ ܀

1. ܡܬܬܝ. — 2. ܐܘܪܝ.

hâte en *Palestine* auprès du saint homme, et se plaça sous son obédience [1], après avoir pris le joug de la philosophie.

Peu de temps après, nous apprîmes la mort [2] de l'illustre *Pierre*. A cette nouvelle, l'admirable *Évagrios* gémit et se lamenta de ce qu'il n'avait pas obtenu, comme d'autres, la faveur de voir ce grand homme et de connaître par expérience [3] la grâce divine dont il était doué. Il me reprochait d'avoir différé mon départ [4], et blâmait aussi l'hésitation des autres.

Nous apprîmes également que le grand *Pierre* avait laissé des héritiers après lui. L'un d'eux était *Jean,* surnommé le *Canopite,* un philosophe qui était
* fol. 128 r° a. vierge d'âme et de corps, * et même des sens du corps, et dont l'esprit était tourné vers Dieu. Les autres étaient *Zacharie, André* et *Théodore*. Celui-ci était mentionné en quatrième lieu, mais sur la proposition des deux qui étaient avant lui, il parut juste de lui confier la direction du couvent avec le grand *Jean,* ainsi que de réserver l'autel à *Jean,* surnommé *Rufus*. Celui-ci avait étudié précédemment les lois à *Béryte* avec *Théodore* dont je viens de parler; et ils avaient laissé tous deux dans cette ville une grande réputation de chasteté et de piété auprès de tout le monde. A cause de la gravité de son visage et

1. ὑποταγή. — 2. ἀπο- ou ἐκδημία πρὸς θεόν. — 3. πεῖραν λαμβάνειν. — 4. ὁρμή.

ܕܐܝܟ ܕܐܦ ܗܘ ܐܝܬ ܠܗ ܒܗ ܫܘܬܦܘ ܕܐܠܗܐ ܕ

ܗܘ ܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܒܐܠܗܐ ܡܚܬܡܝܢ: ܠܐ ܐܫܬܘܩ ܠܗ ܒܐܪܥܐ ܗܕܐ ܐܠܐ ܒܐܪܥ
ܚܝܐ ܢܚܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܦ ܐܢܐ ܒܐܪܥ ܚܝܐ ܐܫܬܘܩ ܠܟ. ܐ ܡܚܬܡܗ
ܒ[1] ܐܘ ܩܠܝܠ. ܡܚܬܡܗ ܚ[2] ܐܢܐ ܒܟ ܒ ܩܛܠ ܠܝ ܡܝܬ ܐܢܐ ܒ
ܡܚܠ ܐܢܐ ܘܐܢܐ ܩܠܝܠ. ܒ ܒܪܝܫ ܐܘ ܐܢ ܩܠܝܠ ܐܢܐ: ܒܫܠܡ ܒ
ܡܚܠ ܠܗܘܢ ܒܫܘܬܦܘܬܐ ܕܐܠܗܝܬܐ ܐܘ ܐܢ ܩܠܝܠ. ܐܢ ܐܢܐ. ܒܐܢ ܠܝ ܐܢ ܐܢ ܐܢ
ܡܚܠ

raconter mes affaires, quoique je m'accuse moi-même dans ce que je dis. Ceux-là purent certes atteindre les hauteurs de la philosophie; quant à moi, les ailes me tombèrent[1], comme on dit, — tant à cause de ma faiblesse que pour les raisons que j'ai données, — et je revins de nouveau à *Béryte*. La prophétie que l'illustre *Pierre* avait faite à mon sujet s'était accomplie : Lorsque je le revis, à l'époque où j'étais nouvellement revenu dans mon pays d'*Alexandrie*, — j'étais accompagné de *Plousianos* (Πλουσιανός) d'*Alexandrie*, qui est aujourd'hui un pieux moine; il faisait alors partie de la cohorte (τάξις) du préfet d'*Égypte* et était venu auprès de Pierre pour [recevoir] sa prière et [sa bénédiction?] * — lorsque, dis-je, je le vis alors, il dit à mon compagnon, après l'avoir regardé et après avoir deviné son nom : « Va et tonds ta chevelure »; mais à moi il me dit, pendant que je mangeais avec ses disciples à l'heure du repas : « Mange, jeune homme. » Il s'ensuivit que, peu de temps après, mon compagnon choisit la vie monastique, dans laquelle il s'est distingué jusqu'à ce jour, au couvent dit 'Οκτωκαιδέκατον; et que, quant à moi, j'embrassai la profession d'avocat (δικανική), m'étant réellement montré « jeune homme »[2] et plongé dans de nombreux péchés.

* fol. 128 v° b.

* 24

* fol. 128 v° b.

1. ἐγὼ δέ, τὸ λεγόμενον, πτερορρυήσας. — 2. νέος, dans le sens de : « inexpérimenté, irréfléchi », c'est-à-dire dans le sens du mot français : « enfant ».

ܗܢܐ ܕܥܡ ܚܒܝܒܝ ܒܝܪܘܬ ܐܬܝܬ ܠܗ ܠܐ ܒܝܕ ܐܓܪܬܐ ܕܐܓܪܝܘܣ ܠܒܪܗ ܘܐܓܪܬܐ ܕܐܝܢܐܣ ܪܒܐ ܘܚܟܝܡܐ ܕܡܢ ܥܙܐ ܕܡܢ ܐܝܠܝܢ ܐܓܪܬܐ ܕܙܝܢܘܕܘܪ ܒܪ ܡܕܝܢܬܢ ܕܐܝܟ ܗܘ ܕܐܬܝ ܠܡܐ ܕܐܬܝ ܠܡܐ ܕܐܬܝ ܠܡܐ

ܗܘ ܕܒ ܗ ܒܗ ܕܐ ܐ ܗ ܒ ܗ ܐ ܗ ܒ ܗ ܐ ܗ ܒ ܗ

ܗܘ ܕܐܬܩܪܝ ܒܫܡܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܩܕܝܫܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܡܪܝ ܫܪܝܪܐ ܕܐܬܓܠܝ ܒܗ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ ܕܐܬܟܬܫ ܒܗ

ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܗܘ ܕܢܬܚܙܐ ܒܗ ܡܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܐܠܗܐ ܘܒܟܠ ܙܒܢ

ܕܥܒܕ ܠܗ ܐܢ ܠܐ ܡܫܬܘܠ ܒܫܘܠܡ̈ܐ ܐܠܐ ܚܕ ܒܚܕ ܒܫܘܠܡ̈ܐ ܕܡܠܬܐ. ܐܠܐ ܒܥܝܢ̈ܐ ܒܪ̈ܡ̈ܐ ܒܐܪ̈ܥܐ ܒܠܚܘܕ̈ܐ ܕܡܠܬܐ ܕܐܝܟ ܒܥܒ̈ܕ̈

ܕܐܠܗܐ ܒܫܡܗ. ܘܥܒܕ ܒܟܬܒܐ ܚܕ ܕܫܡܥ ܡܢ ܩܕܡܝ ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܗ ܠܐܢܫ
ܐܦ ܒܚܐܪܬ ܐܒܗ. ܗܘ ܕܐ ܗܘ ܕܫܡ.

ܗܘܐ ܒܝܕ ܠܟ ܚܕ ܡܢ ܐܢܫ ܕܗܘ ܠܗ ܐܦ ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܗ ܐܠܐ
ܟܕ ܐܬ ܒܗ ܐܦ ܐܢܐ ܗܘܝܬ ܒܗ ܕܐ ܗܘ ܕܐ ܐܬ ܒܗ: ܒ
ܟܕ ܫܡ ܥܡ ܐܚܪܢ ܒܪ ܐܢܐ ܗܘ ܐܦ ܐܢܐ ܒܥܐ: ܘܐܪܟܗ ܥܒܕ ܐܗܕܡ
ܒܝܬ ܐܠܗܐ: ܒܡܢ ܒܗܝܡܢܘܬ ܠܟܡ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܐ ܬܥܒܕ ܗܟ[1] ܐܢ
ܟܠ ܪܚܡ ܒܪ ܗܘ ܐܦ ܗܘ ܒܪ.

ܐܢ ܟܕ * ܐܬ ܠܟ ܡܢ ܟܠ ܡܢ ܕܐ ܒܢܝ ܒܩܕܡ ܒ ܥܡ ܠܐ ܫܠܝܛ ܒܟ: ܘܐܡ * fol. 130 r° b.
ܗܘ ܟܠ ܫܪ. ܫܪ ܥܡ ܐܡ: ܐܝܟ ܒܝ ܠ ܡܥܛ ܒ ܥܡ: ܒ ܡ
ܡܫܟܚ ܒܥܠ ܟܡ. ܥܡ ܠܐ ܡܢ ܐܢ ܒܝ ܠܐ ܐܡ: ܐܢ
ܒܟܡ ܐܦ ܐܢ ܡܟ ܐܬ ܐ: ܗܘ ܐܦ ܐܢ ܒܥܐ ܐܢ ܐ.

ܐ ܒ ; corr. S. — 2. ; corr. S.

dans son pays terrestre ses serviteurs (esclaves) ainsi que tout ce qu'il m'avait confié ; ce que je fis.

L'admirable *Étienne* brûla également de zèle dans la suite pour ce genre de vie. Il était de ceux qui vinrent après nous à *Béryte*. Comme j'étais encore dans cette ville, je lui appris le départ qui en avait eu lieu de ces six [compagnons], qui étaient allés revêtir l'habit (σχῆμα) monastique dans le couvent de l'illustre *Pierre*. Il s'y rendit alors à son tour, en qualité de septième, après n'être resté que peu de temps à Béryte.

* Lorsque j'eus achevé l'étude des lois, je retournai dans mon pays. Je * fol. 130 r° b.
vis la troupe divine, mais j'avais beau la voir, je ne pouvais pas faire de même, retenu que j'étais par la faiblesse de mon âme. Une épreuve qui arriva à mon père, me força de venir dans cette ville impériale[1] et d'y exercer la profession d'avocat (δικανική).

Quant à *Évagrios,* qui avait été cause de beaucoup de bien pour tous ceux qui s'étaient appliqués à l'imiter, après qu'il se fut aussi consacré vaillamment à la philosophie divine dans ce couvent, qu'il eut enduré des peines[2] et des fatigues pour la vertu, qu'il se fut montré un moine parfait aux yeux

1. βασιλευοῦσα ou βασιλὶς πόλις = ici Constantinople. — 2. Proprement : « sueurs » (= ἱδρῶτες).

de tout le monde, il quitta peu de temps après la terre, retourna à Notre-Seigneur Jésus-Christ qu'il aimait, et courut au ciel où reposent les âmes de ceux qui ont vécu comme lui. La prophétie qu'il avait faite sur son compte s'était accomplie : « S'il arrive que je prenne l'habit (σχῆμα) monastique, je mourrai dans le couvent même où j'aurai reçu l'habit (σχῆμα) sacré[1]. »

L'admirable *Sévère,* après avoir vaillamment supporté pendant un certain temps la philosophie divine dans le couvent en question, fut entraîné par
* fol. 130 v° a. l'amour des lieux déserts et de la vie dite solitaire, * — qu'institua le grand *Antoine,* ou bien un autre qui lui a été semblable en vertu, — quitta le séjour[2] et la vie en commun, et se rendit dans le désert d'*Éleuthéropolis.* Il était accompagné d'*Anastase* d'*Édesse,* qui était animé de la même allégresse et poussé au même zèle. Ils s'adonnèrent [tous deux] à une vie si dure, à des travaux si pénibles, à un ascétisme si élevé, que leurs corps tombèrent dans une grave maladie, et qu'ils auraient été forcés, à cause de leur grand ascétisme, à quitter la vie humaine, si Dieu, qui approuve cette allégresse, n'avait poussé le supérieur du monastère, fondé par l'illustre *Romanos,* à venir

1. ἱερός. — 2. διατριβή.

ܘܐܦ ܗܟܝ ܡܢ ܐܚܪܢܐ ܕܗܘ ܒܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܕܥܒܕ ܠܗ ܛܒ̈ܐ ܘܫܪ̈ܝ ܥܡ ܟܠ ܕܝܪ̈ܐ ܕܒܐܪ̈ܥܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܚܝ̈ܠ ܠܡܫܚ̈ܠ ܒܗ ܠܫܘܒܚܐ ܕܐܠܗܐ ܘܠܡܫܒ̈ܚ ܠܗ ܒܟܠ ܙܒܢ̈ܐ ܘܒܟܠ ܥܕ̈ܢ̈ܐ ܒܫܘܒܚܐ ܘܒܬܫܒ̈ܘܚ̈ܬܐ ܕܠܐ ܡܫܬܟ̈ܚ ܠܗ ܒܗ ܒܟܠ ܙܒܢ̈ܐ ܐܠ

ܒ ܗܘ ܕܟ ܕܡܝܢ ܗܘ ܕܐܬ ܒܝܬ ܐܠܦܢ ܘܐ ܕܐ ܕܐ ܕ

ܠܐ ܢܣܒܪ ܐܢܐ ܠܗ: ܕܐܬܐ ܒܗ ܐܢܐ ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܒܗܕ ܡܠܚܡܬܐ ܗܕܐ ܘܒܗܕ ܩܪܒܐ.
ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗ ܒܗ ܚܠܩ ܒܫܘܠܡ ܕܝܢ ܐܠܐ ܒܠܚܘܕ ܡܢ ܟܠ ܗܕ ܕܐܬܐ ܠܘܬ ܐܢܐ.
ܐܠܐ ܐܦ ܒܗ ܢܗܘܐ ܠܗ ܚܠܩ ܒܫܘܠܡ ܕܝܢ ܐܠܐ ܒܠܚܘܕ ܡܢ ܟܠ ܗܕ ܕܐܬܐ ܠܘܬ ܐܢܐ.
ܘܐܦ ܒܗ ܢܗܘܐ ܠܗ ܚܠܩ ܒܫܘܠܡ ܕܝܢ ܐܠܐ ܒܠܚܘܕ ܡܢ ܟܠ ܗܕ ܕܐܬܐ ܠܘܬ ܐܢܐ.
ܘܐܦ ܒܗ ܢܗܘܐ ܠܗ ܚܠܩ ܒܫܘܠܡ ܕܝܢ ܐܠܐ ܒܠܚܘܕ ܡܢ ܟܠ ܗܕ ܕܐܬܐ ܠܘܬ ܐܢܐ.
ܘܐܦ ܒܗ ܢܗܘܐ ܠܗ ܚܠܩ ܒܫܘܠܡ ܕܝܢ ܐܠܐ ܒܠܚܘܕ ܡܢ ܟܠ ܗܕ ܕܐܬܐ ܠܘܬ ܐܢܐ.
ܘܐܦ ܒܗ ܢܗܘܐ ܠܗ ܚܠܩ ܒܫܘܠܡ ܕܝܢ ܐܠܐ ܒܠܚܘܕ ܡܢ ܟܠ ܗܕ ܕܐܬܐ ܠܘܬ ܐܢܐ.

1. ؟ܐܦ, fortasse legendum : ؟ܐܦ ܒܗ ܐܦ ܗܘ. — 2. ؟ܐܦ ܒܗ ܐܦ ܗܘ.

ci lui dit de ne pas repousser le frère spirituel qui s'était refugié auprès de lui, qu'il (ce frère) prenait part à la même lutte et au même combat, et que c'était surtout par amour de la philosophie et des dons spirituels qu'il s'était rendu auprès de lui. Obéissant alors aux saints Pères, Sévère le reçut comme disciple, de même que *Paul,* le divin apôtre, avait reçu le grand *Timothée,* et avant lui, *Élie* de *Thisbé,* qui était parvenu au ciel par ses vertus, *Élisée,* et si l'on veut, comme le divin *Pamphile,* ce martyr de Notre-Seigneur Jésus-Christ, avait reçu *Eusèbe* * de *Césarée,* ou comme le très illustre *Basile, Grégoire le divin,* * fol. 131 r° b. à l'époque de son séjour dans le *Pont.* D'autres encore vinrent auprès de lui, qui se distinguèrent par le même zèle, et qui montrèrent, en vivant sous l'obédience [1] du grand *Sévère,* de tels fruits de la philosophie que tout le monde louait Dieu à cause de leur progrès et de leur avancement dans la vertu. Quant au disciple *Pierre,* lorsque son père [spirituel] lui eut permis de s'appliquer à la théorie (θεωρία) dont la pratique forme, comme l'a dit *Grégoire le Théologien,* les échelons [2], il concentrait constamment son esprit sur les Livres sacrés [3], sur la méditation des Paroles divines [4] et sur leur explication que sa pensée concevait souvent, avec l'aide de l'Esprit divin, de deux et de trois manières. Il s'acquit de la sorte la richesse de la science et l'abondance des

1. ὑποταγή. — 2. Ce passage n'est pas très clair. Si l'on garde la leçon du ms. : ؟ܐܦ ܒܗ ܐܦ ܗܘ, on obtient pour le commencement de la phrase le sens suivant, qui nous paraît peu satisfaisant : « Quant au disciple Pierre, lorsqu'il *eut abandonné* son père pour s'appliquer, etc. » — 3. ἱερός. — 4. θεῖα λόγια.

ܒܝܕ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܗܘ: ܕܐܦ ܒܟܠ ܫܪܝܪܘܬ ܚܝܐ ܕܢܦܫܗ. ܘܒܥܦܝܦܘܬ ܘܒܫܐܪ ܫܦܪ ܕܒܗ ܐܬ ܒܗ ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܐܠܐ ܐܦ ܒܚܘܒ ܐܝܟ

ܗܘ ܕܐܦ ܥܠ ܟܠ ܐܢܘܢ ܕܒܛܝܠܘ ܒܫܘܚܠܦܐ ܕܬܫܒܘܚܬܐ ܥܡ ܐܒܐ ܦܛܪܝܪܟܐ ܕܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܥܠ ܐܟܐܩܝܘܣ ܕܩܪܬܗ ܗܝ ܡܠܟܬܐ ܘܐܦ ܥܠ ܣܘܢܗܕܘܣ ܕܟܠܩܕܘܢ ܕܒܓܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܐܬܒܛܠ ܡܢ ܒܝܬ ܡܕܒܪܗ ܘܐܦ ܥܠ ܐܢܘܢ ܕܐܬܦܠܓܘ ܡܢ ܫܘܬܦܘܬܗ ܘܐܦ ܥܠ ܐܢܘܢ ܕܐܬܦܪܫ

ܒܫܘܠܡ ܕܐܝܟ ܕܟܬܒ ܒܓܘ ܐܓܪܬܗ ܕܣܝܡܘܢ ܐܦ ܗܘ ܒܥܐ ܕܢܗܘܐ ܩܫܝܫܐ ܘܢܬܩܢ ܒܐܠܟܣܢܕܪܝܐ
ܘܢܗܘܐ ܡܫܬܕܪ ܥܠ ܒܝܬ ܡܕܪܫܐ ܕܡܢ ܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܘܐܦ ܫܕܪ ܣܓܝ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܒܥܝܢ ܕܢܗܘܐ
ܒܗ ܠܐܬܢܣܝܘܣ ܕܢܬܩܒܠ ܐܦ ܗܘ ܩܪܝܢ ܒܫܘܠܡ ܕܐܝܟ ܕܩܒܠ ܦܛܪܝܪܟܘܬܐ ܒܥܕ ܦܛܪܘܣ.
ܘܥܡܐ ܣܓܝ ܪܚܡ ܠܦܛܪܘܣ ܘܣܢܐ ܠܢܦܠܝܘܣ ܒܬܪ ܕܥܠ ܥܕܬܐ ܕܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܐܬ ܒܗ ܣܓܝ
ܫܢ̈ܐ ܘܥܒܕ ܒܗ ܣܓܝ ܒܥܠ ܕܝܢ̈ܐ ܘܐܦ ܒܥܠ ܕܝܢ̈ܐ ܕܐܬ ܒܗ ܠܐ ܫܦܝܪ ܐܠܐ ܒܥܠ ܕܝܢ̈ܐ
ܕܐܬ ܒܗ ܠܐ ܫܦܝܪ ܐܠܐ ܒܥܠ ܕܝܢ̈ܐ ܕܐܬ ܒܗ ܠܐ ܫܦܝܪ ܐܠܐ ܒܥܠ ܕܝܢ̈ܐ ܕܐܬ ܒܗ ܠܐ ܫܦܝܪ ܐܠܐ

* fol. 132 r° a.

ܒܥܠ ܕܝܢ̈ܐ ܕܐܬ ܒܗ ܠܐ ܫܦܝܪ ܐܠܐ

ܕܐܝܟ ܕܐܝ ܕܐ ܒܗ. ܒ ܐܠ ܐܠ ܕܐܝ ܒܗ ܕܟܐ ܒܗ ܒܗ ܒܗ

ܒܗܘ ܕܒܝܬ ܩܕܡܝܐ ܕܠܐ ܒܝܬ ܡܠܟ ܐܢ ܫܡܥ ܟܬܒܐ ܗܢܐ ܕܐܬܥܒܕ
ܒܐܪܥܐ ܗܘ ܕܐܝܟ ܕܝܕܥ ܗܘ ܡܠܟ ܡܢ ܩܕܡ ܕܢܦܠܛܘܣ ܕܟܝ ܪܓܙ ܗܘ
ܒܪ ܡܠܟ ܘܟܝ ܕܝܕܥ ܗܘ ܡܠܟ ܕܟܠ ܡܢ ܕܐܬܪܕܘ ܒܗ ܐܬܪܓܙ ܒܪ
ܡܠܟ ܘܟܠ ܡܢ ܕܐܬܪܕܘ ܒܗ ܐܬܪܓܙ ܒܪ ܡܠܟ ܘܟܠ ܡܢ ܕܐܬܪܕܘ ܒܗ
ܐܬܪܓܙ ܒܪ ܡܠܟ ܘܟܠ ܡܢ ܕܐܬܪܕܘ ܒܗ

tranquilles [1]. Il excita la pitié de l'empereur et des hauts fonctionnaires, lorsque, avec les moines qui l'accompagnaient, il leur eut fait connaître ce qui s'était passé; et il les remplit d'admiration pour sa conduite (τάξις) sage et spirituelle. Aussi, l'empereur ordonna-t-il immédiatement que le *magister* (μάγιστρος) d'alors veillât à ce que ceux qui avaient été traités avec iniquité, rentrassent le plus vite possible en possession de leurs couvents. D'autre part, il écrivit une lettre dogmatique à ceux qui étaient à la tête de ces couvents, dans laquelle il confessait que Notre-Seigneur Jésus-Christ était « hors de deux natures »[2] et dans laquelle il les exhorta à avoir en vue l'union de la sainte Église catholique (καθολική) de Dieu.

Irrités par ces choses, ceux du parti adverse inventèrent que l'admirable *Sévère* et ses associés avaient d'abord été adonnés aux hérésies de l'impie *Eutychès*. * Pour réfuter cette calomnie, Sévère composa contre les hérésies d'*Eutychès* un discours qu'il dédia (προσεφώνησε) à *Apion* et *Paul*, de très illustre mémoire [3], qui étaient patrices (πατρίκιοι). Il envoya également de nombreuses lettres de ce genre à d'autres personnes, dans lesquelles il attaquait *Eutychès*, *Apollinaire* et *Nestorios*. * fol. 132 v° b.

Ayant appris que des partisans de *Nestorios* [4] avaient fait des extraits des

1. ἐν ἡσυχίᾳ. — 2. ἐκ δύο φύσεων. — 3. οἱ τῆς πανδόξου (ἐπιφανεστάτης) μνήμης. — 4. τινὲς τῶν τὰ τοῦ Νεστορίου φρονοῦντων.

ܒܫܬܩܠ ܡܢ ܟܠ ܗܢܘ ܕܒܗ ܐܝ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܒܗ ܕܚܫܝܫܘܬܐ ܘܡܪܝ ܒܗ
ܕܒ ܚܬܐ ܩܠ ܒܝܬ ܚܠܦ ܗܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܟܠ ܡܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܝ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܒܗ
ܕܩܕܡ: ܫܡ ܐܝ ܡܢ ܒܗ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܕܐܬܐ ܕ. ܒ ܐܠ ܕܐܝ ܕܐ
ܘܐ ܘ ܐ. ܟܠ ܗܢ ܕܐܬܐ ܠ ܕܐ ܩܠ ܐ. ܘܗ ܐ
ܕ ܐ ܕܐ ܐ ܐ

ܗܘ̈ܢ ܕܐܝܟ ܕܐܬܐ ܠܗ ܒܥܕܬ ܡܠܟܐ ܒܗ̈ܝ ܡܕ̈ܝܢܬܐ ܕܐܬܐ ܠܗ ܒܬܪ̈ܝܢ ܥܠ ܥܠܬܐ ܕܐܬ̈ܝ ܠܗ ܒܥܕܬ ܡܠܟܐ ܒܗ̈ܝ ܡܕ̈ܝܢܬܐ ܕܐܬ̈ܝ

ܒ ܐܝܟ ܕ ܐܡ ܒ ܐܝ ܒ ܐ ܒ ܐ ܒ ܐ

ceux qui l'accompagnaient. Tous ceux qui connurent cet homme (Théodore) affirmaient qu'il était l'image parfaite de la vertu et de la pureté. Oui, même des personnes de grand conseil et d'âge[1] étudièrent avec lui. C'est, comme je l'ai dit précédemment, l'un de ceux qui avec le saint *Jean* furent les héritiers de *Pierre*, ce vase d'élection[2], qui donnèrent l'habit (σχῆμα) monastique à l'admirable *Sévère,* le consacrèrent pour la vertu et l'élevèrent à la hauteur de la philosophie divine.

Dans la suite, *Pierre*, le disciple de Sévère, dont j'ai parlé plus haut, * arriva également [ici]. Il venait rappeler Sévère au retour dans son couvent. Tous ceux de nous qui virent alors ce Pierre et apprirent à le connaître, le trouvèrent également orné de toute espèce de vertus, et parfait dans la pratique de la vie monastique et dans la componction. Il était aussi admiré du grand *Théodore*[3] pour sa chasteté et ses autres vertus. * fol. 133 v° b.

A la suite de tout cela, lorsque les événements relatifs à *Macédonios* eurent eu lieu, après la lutte (ἀγών) et la discussion que *Sévère* avait engagées avec lui au sujet des dogmes (δόγματα), devant les juges établis par l'empereur, des

1. « de la grande *Boulé* et du sénat »? — 2. σκεῦος ἐκλογῆς; cf. Act., IX, 15. — 3. οἱ περὶ τὸν μέγαν Θεόδωρον; peut-être est-il préférable de traduire ici : « Théodore et ses compagnons ».

ܡܢ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܕܐܬ ܒܗ ܡܫܬܚ̈ܠ̈ܐ ܐܝܟ

motif [que lui]. En outre, avant eux, les moines du couvent de *Tourgas* (?) avaient appris à le connaître. Chassés de l'un des villages situés auprès d'*Apamée,* par ordre de *Flavien,* à cause du zèle dont ils avaient fait preuve contre les doctrines de *Nestorios,* ils étaient arrivés en *Palestine*, au nombre d'une centaine. Ils s'en étaient allés portant chacun sa croix sur ses épaules, et ils avaient été reçus par Sévère et par les héritiers de *Pierre*, d'*Isaïe,* de *Romanos,* de *Salomon*, d'*Acace,* ces hommes illustres.* — De plus, [Sévère fut encore élu] * fol. 134 r° b.
par le peuple tout entier, qui était déjà dans l'admiration de la belle réputation qu'il s'était acquise par les combats qu'il avait livrés ici pour l'orthodoxie, ainsi que dans le concile (σύνοδος) tenu en *Phénicie,* où, sur le désir des évêques orthodoxes (ὀρθόδοξοι), il avait uni ses efforts à ceux du grand *Théodore,* et les avait fait triompher dans tous les combats (ἀγῶνες)[1].

Notre pieux empereur approuva le choix qu'on avait fait pour le patriarchat[2]. Lorsque *Flavien* eut été chassé du trône patriarcal[2], sur la décision générale des évêques de l'Orient, à cause de ses innovations en matière de foi[3], il ordonna à Sévère de quitter son couvent, de se rendre à *Antioche,* en vertu de l'accord unanime des évêques et des moines, d'y recevoir le patriarcat[2] et

1. Passage obscur. — 2. ἀρχιερεία. — 3. αἱ τῆς πίστεως καινοτομίαι.

ܘܐܦ ܠܟܠܗ ܥܠܡܐ ܚܕܘܬܐ ܕܐܬܦܪܩ ܡܢ ܦܠܒܝܢܘܣ: ܒܡܩܕ
ܠܡܩܕܘܢܝܣ ܘܠܟܠ ܐܝܠܝܢ ܕܫܘܬܦܝܢ ܒܪܥܝܘܗܝ ܕܢܣܛܘܪܝܣ ܘܨܒܝܢ
ܠܡܥܒܕ ܒܥܕܬܐ ܐܦ ܬܘܕܪܣ ܘܬܐܘܕܘܪܘܣ.

ܘܒܗܕ ܙܒܢܐ ܐܦ ܒܦܪܣ ܩܡ ܫܪܝܪ ܒܥܘ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣ ܕܐܬܪ
ܐܦ ܒܥܠ ܩܘܕܡ ܒܪܟܥܘܡܐ ܕܒܗ ܐܬܬܪ ܒܥܐ ܠܡܫܕܪ ܫܠܝܚܝ ܠܘܬ
ܡܠܟܢ ܕܢܣܛܘܪܝܣ ܘܬܐܘܕܘܪܘܣ ܠܥܕܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܒܠܚܘܕ
ܐܠܐ ܐܦ ܒܟܢܘܢܝܗ ܕܫܚܝܬ ܠܗ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܦܪܣ ܘܒܥܐ ܠܡܫܕܪ
ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣ ܕܐܬܪ ܐܦ ܒܥܠ ܩܘܕܡ ܒܪܟܥܘܡܐ ܕܒܗ ܐܬܬܪ ܒܥܐ
ܠܡܫܕܪ ܫܠܝܚܝ

ܒܗ ܕܐܬܐ ܟܠܗ ܡܢ ܩܕܡ ܕܢܫܕܪ ܠܗ ܠܐ ܒܥܐ ܗܘܐ

ܒܗܕܐ ܡܕܡ ܕܒ ܐܡܪ ܠܗ ܒܟܠܗ ܐܡܬ ܡܢܝܢ ܠܐ ܙܒܢ ܠܗ ܒܗ ܒܥܠ
ܡܕܒ. ܕܒ ܗܘ ܐܠܗܐ. ܠܐ ܒܟܚܕ ܠܗ ܟܠ ܟܢܝܫܬ ܐܠܗܐ ܒܡܠܟܘܬܐ. ܒܩܕ
ܙܥܐ ܕܐܠܗܐ ܕܟ. ܕܒ ܕܟ ܡܒܪܟ ܟܠ ܐܡܪ ܒܟܠܗ ܐܢܐ ܫܪܐ.
ܩܕ ܐܠܗ ܙܥܐ ܕܐܠܗܐ. ܫܒܐ ܐܠܗܐ ܐܡܩܡ ܡܒܪܟ. ܘܒܟܬ
ܘܒܬܐ ܘܒܩܕ ܐܢ ܒ ܐܡ ܒ ܐ ܐ ܐ

simples les partisans de *Nestorios*, qui préparaient cette hymne pour Rome (?)[1].

Voilà comment l'union fut empêchée. Sévère, au moment où il monta sur le trône patriarcal[2], prononça sa première homélie dans l'Église de Dieu. Il y foula aux pieds toutes les hérésies. Aussi, tout le monde admirait-il son orthodoxie, ses citations de l'Écriture[3], la clarté de sa parole, et le considérait-il, en vérité, comme un second *Jean*.

Voici que j'ai raconté, mon ami, quelle a été la vie du grand *Sévère* jusqu'à son patriarcat[2]. Laissant l'histoire des autres faits à la ville qui l'a accueilli, à ceux qui *ont été dirigés par lui, qui ont profité de son enseignement apostolique et qui ont fait l'expérience[4] de sa vie et de ses travaux ascétiques, je terminerai ce récit que j'ai composé, sur ton invitation, pour la gloire du grand Dieu et de notre Sauveur, Jésus-Christ[5], qui est l'objet, le commencement et fin[6] de toute crainte de Dieu et de toute histoire vraie. * 31 * fol. 135 r° b. * fol. 135 r° b.

Fin de l'histoire de la vie de saint Mar *Sévère*, antérieurement à son épiscopat (ἐπισκοπή), par *Zacharie* le Scholastique (σχολαστικός).

1. Passage obscur. — 2. ἀρχιερεία. — 3. γραφικός. — 4. πεῖραν ἔλαβον. — 5. ὁ μέγας θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. — 6. ἀρχὴ καὶ τέλος; cf. Apoc., I, 8 et passim.

LES APOCRYPHES COPTES

EX TYPOGRAPHIA FIRMIN-DIDOT. — MESNILI AD STRATAM.

LES APOCRYPHES COPTES

PUBLIÉS ET TRADUITS

PAR

Le Dr E. REVILLOUT

Professeur et conservateur au Louvre.

PREMIÈRE PARTIE

LES ÉVANGILES DES DOUZE APOTRES ET DE SAINT BARTHÉLEMY

IMPRIMATUR.

Parisiis, die 8ª julii 1904.

P. FAGES,
Vic. gen.

Tous droits réservés.

AVERTISSEMENT

La présente publication comprendra d'abord tous les apocryphes coptes du Nouveau Testament. Elle se divisera en plusieurs parties :

1° Les Évangiles apocryphes proprement dits.

2° Les vies de la Vierge, de saint Joseph, de saint Jean-Baptiste, de l'ensemble de la sainte famille en un mot.

3° Les vies des Apôtres.

4° Les diverses apocalypses non canoniques.

Tous les textes auront une double pagination dont l'une se réfère aux tomes de la *Patrologie orientale* dans lesquels ils paraîtront, l'autre à l'ensemble des apocryphes coptes.

Dans le volume actuel nous commencerons par l'Évangile inédit des douze Apôtres et par l'Évangile inédit de saint Barthélemy, avant d'en venir aux deux versions différentes des Acta Pilati ou Évangile de Nicodème, etc. Pour ce premier volume nous avons dû emprunter le caractère copte en usage à l'imprimerie Didot sans attendre celui que Mgr Graffin fait spécialement graver, sous notre direction, pour la *Patrologia Orientalis :* par suite nous avons été obligé d'imprimer le texte copte sans accents.

Nous avons utilisé entre autres les manuscrits coptes de Paris, 129/17 et 129/18 qui sont un agrégat de feuillets divers ; nous avons donc donné un sigle particulier (A^1, A^2 etc., B^1, B^2 etc.) aux feuillets qui proviennent de manuscrits différents. On pourra ainsi constater

que les fragments publiés par nous proviennent de vingt-neuf manuscrits.

Nous devons noter ici qu'un de nos élèves, M. Noël Giron, nous avait signalé et copié plusieurs des documents qui, soigneusement revus par nous, prendront place soit dans le volume actuel, soit dans les suivants.

E. Revillout.

INTRODUCTION

En dehors de l'Évangile de saint Pierre si célèbre dans les premiers siècles de l'Église [1] et dont M. Bouriant a édité un important fragment d'après un manuscrit grec que le grand paléographe Wessely date du temps de Dioclétien ou de Constantin, tous les Évangiles apocryphes qu'on a publiés jusqu'ici ont un cadre historique différent de celui des Évangiles canoniques. Il n'en est pas de même pour l'Évangile des douze Apôtres [2] et pour celui de saint Barthélemy [3] dont j'ai à deux reprises trouvé et dont je vais donner ici des morceaux assez considérables et qui traitent l'un et l'autre des grandes périodes de la vie du Christ. Le plus important, sans contredit, est celui des douze Apôtres. Pour s'en assurer, on n'a qu'à consulter Origène.

Origène qui partait de l'idée courante, répétée encore par saint Jérôme [4] et qui faisait de l'Évangile selon les Hébreux, la forme hébraïque [5] primitive

1. Origène en parle, ainsi que du protoévangile de saint Jacques, à propos du double mariage attribué à saint Joseph (Origène *in Matth.*, Migne, *Patrologia Graeca*, t. XIII, c. 875 et suiv.); voir aussi sur cet Évangile, Eusèbe, l. III, ch. III; l. VI, ch. X; Théodoret, *Haeres.* Fab. l. II, ch. II (qui nous dit que les Nazaréens ou les Juifs convertis s'en servaient; et saint Jérôme, *De viris illustr.*, ch. II). D'après les renseignements fournis par Eusèbe (l. VI, ch. X), ce livre de l'Évangile de saint Pierre a surtout commencé à être connu au moment des persécutions de Sévère contre l'Église, c'est-à-dire du temps de Sérapion, évêque d'Antioche, et d'Origène. Certains frères habitant à Rhossus en Cilicie, *in ecclesia Rossensi*, avaient demandé d'abord à Sérapion de lire cet évangile : ce à quoi il avait consenti, les croyant tous orthodoxes. Mais il apprit ensuite qu'il s'agissait de *docètes* cherchant à répandre leurs erreurs. Il se ravisa donc et interdit absolument la lecture de l'Évangile dit de saint Pierre, par lui attribué à un certain Marcianus et non Marcion. On comprend comment Origène ne réunit pas cet évangile aux deux évangiles plus antiques selon les Hébreux et des douze Apôtres (voir *infra*, p. 125). La découverte de M. Bouriant n'en est pas moins des plus intéressante, bien qu'il n'ait pas connu les témoignages antiques sur cet évangile (*Mémoires publiés par les membres de la mission archéologique française au Caire*, Paris, 1892, t. IX, p. 137 et suiv.). Il avait seulement vu, dans Tischendorf, un renvoi à l'Apocalypse de saint Pierre, qu'Eusèbe (l. III, ch. III) signale à côté de l'Évangile du même Apôtre.

2. J'en avais déjà donné plusieurs fragments dans mes apocryphes coptes du Nouveau Testament (E. Revillout, *Apocryphes coptes du Nouveau Testament*, Paris, Vieweg, 1876). M. I. Guidi les a publiés de nouveau en y joignant une page nouvelle (*Rendiconti della R. Accademia dei Lincei*, vol. III, 1er semestre; vol. IV, 1er semestre, Rome, 1888). J'ai retrouvé récemment : 1° d'autres fragments se reliant directement aux premiers; 2° d'autres fragments, très nombreux, qui, sans se réunir directement aux premiers, paraissent bien appartenir au même document (voir plus loin). Notons que c'est cette année seulement que j'ai songé à assimiler les anciens fragments (comme les nouveaux) à l'Évangile des douze Apôtres.

3. Les fragments de l'Évangile de saint Barthélemy paraissent ici pour la première fois.

4. Conf. saint Jérôme, *Contr. Pelag.*, l. III, ch. I, *De viris illustribus;* ch. II, ch. III, ch. XVI, ch. XXVI.

5. Voir aussi saint Irénée, *Contra haereses*, l. III, ch. I.

(un peu grossie) de l'Évangile selon saint Matthieu, considère l'Évangile selon les Égyptiens et l'Évangile des douze Apôtres comme les plus anciens évangiles apocryphes, peut-être antérieurs à saint Luc et visés par lui dans son prologue [1] ; tous les autres sont pour lui postérieurs et, s'il n'admet pas historiquement ceux-ci à l'égal des évangiles canoniques, c'est que l'Église les a repoussés parce qu'ils n'étaient pas inspirés par le Saint-Esprit (ce que saint Jérôme [2] rendra plus tard par ces mots : « necesse est dicere extitisse quosdam qui sine spiritu et gratia Dei conati sunt magis ordinare narrationem quam historiæ texere veritatem »). Ce serait donc comme émanant de contemporains d'une bonne foi douteuse et jugée telle par les chefs de l'Église que ces deux Évangiles seraient repoussés. Ceci devient la clef de voûte des systèmes de saint Jérôme, de saint Ambroise [3], de Bède [4], etc. Seulement les Pères les plus récents confondent avec les deux apocryphes fondamentaux les plus antiques (plus antiques même que l'Évangile de saint Pierre, visé ailleurs par

1. Origène *in Lucam*, Migne, *P. G.*, t. XIII, c. 1802. Ce livre d'Origène a été traduit par saint Jérôme. Voici le passage en question : « Sicut olim in populo Iudaeorum multi prophetiam profitebantur et quidam erant pseudo-prophetae... ita et nunc in novo testamento multi conati sunt scribere Evangelia, sed non omnes recepti. Et ut sciatis non solum quatuor evangelia sed plurima esse conscripta, e quibus haec quae habemus electa sunt et tradita Ecclesiis, ex ipso prooemio Lucae quod ita contexitur, cognoscamus « Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem ». Hoc quod: ait : « Conati sunt » latentem habet accusationem eorum qui absque gratia spiritus sancti ad scribenda Evangelia prosiluerunt. Matthaeus quidem et Marcus et Iohannes et Lucas non sunt « conati » scribere sed spiritu sancto pleni scripserunt Evangelia. « Multi » « igitur conati sunt ordinare narrationem de his rebus quae manifestissime cognitae sunt in nobis ». Ecclesia quatuor habet Evangelia, haeresis plurima : *e quibus quoddam scribitur secundum Aegyptios, aliud iuxta duodecim Apostolos.* Ausus fuit et Basilides *scribere* Evangelium et suo illud nomine titulare. Multi conati sunt *scribere;* sed et multi conati sunt *ordinare.* Quatuor tantum Evangelia sunt probata, e quibus sub persona Domini et Salvatoris nostri proferenda sunt dogmata. Scio quoddam Evangelium quod appellatur « secundum Thomam » et « iuxta Matthian » et alia plura legimus, ne quid ignorare videremur propter eos qui se putant scire aliquid si ista cognoverint. Sed in his omnibus nihil aliud probamus nisi quod Ecclesia, id est quatuor evangelia recipienda. »

2. Saint Jérôme *in Matth.*, Migne, *P. L.*, t. XXVI, c. 15 et suiv. Le passage commence ainsi : « Plures fuisse qui Evangelia scripserunt et Lucas Evangelista testatur dicens : « Quoniam multi, etc. » et perseverantia usque ad praesens tempus monimenta declarant quae a diversis auctoribus edita diversorum haereseon fuere principia, ut est illud iuxta Aegyptios, et Thomam, et Matthiam, et Bartholomaeum, duodecim quoque apostolorum et Basilidis atque Apellis ac reliquorum quos enumerare longissimum est, etc. »

3. Saint Ambroise, *Proœm. in Luc.* Il dit seulement de notre texte : « Et aliud quidem fertur Evangelium quod duodecim apostoli scripsisse dicuntur. »

4. Bède *in Luc.*, Migne, *P. L.*, t. XCII, c. 307, donne à propos du prologue de Luc : « Quoniam multi, etc. », le commentaire suivant évidemment tiré aussi d'Origène : « Quo manifestissime prooemio significat eam sibi maxime causam Evangelii fuisse scribendi, ne pseudo-evangelistis facultas esset falsa praedicandi, qui, ut eorum hodieque monumenta testantur, sub nomine apostolorum perfidiae conati sunt inducere sectas. Denique nonnulli Thomae, alii Bartholomaei, alii Matthiae, aliqui etiam duodecim Apostolorum titulo reperiuntur falso sua scripta praenotasse. Sed et Basilides atque Apelles quorum unus trecentos sexaginta quinque coelos, alter duos invicem contrarios deos inter alia nefanda dogmatizabant, evangelia sui nomine errore foeda reliquisse. Inter quae notandum quod dicitur Evangelium iuxta Hebraeos non inter apocryphas sed inter ecclesiasticas numerandum historias; nam et ipsi sacrae Scripturae interprete Hieronymo pleraque ex eo testimonia usurpare et ipsum in Latinum Graecumque visum est transferre sermonem. »

Origène)[1], ceux qu'Origène nomme, dans ce même passage, en les en distinguant avec soin, tant au point de vue des dates qu'à un autre point de vue encore : Pour lui, il y a ceux qui ont voulu *scribere* et ceux qui ont voulu *ordinare narrationem*. Ceux qui ont voulu *scribere*, ce sont ceux qui ont essayé de raconter, à l'instar des Évangiles canoniques, les événements de la grande période de la vie du Christ dont ont traité Matthieu, Marc, Jean et Luc (ce que nous remarquerons dans l'Évangile des douze Apôtres et dans celui de saint Pierre cités par Origène, aussi bien que dans celui de saint Barthélemy qu'il ne paraît pas encore avoir connu[2]). Il y a aussi ceux qui ont voulu *ordinare*, c'est-à-dire ici composer et inventer, comme l'ont fait les auteurs des évangiles encore existants de saint Thomas et de saint Matthias sur l'enfance de Jésus et de Marie, que cite Origène dans le même passage, ou le protoévangile, également connu depuis longtemps, de saint Jacques, ayant un sujet analogue et qu'Origène signale lui-même dans son commentaire sur saint Matthieu, comme d'ailleurs beaucoup d'autres Pères qu'il serait trop long d'énumérer.

Tout ceci est dans Origène parfaitement net, tandis que le mélange des divers apocryphes opéré par les Pères postérieurs (qui se sont pourtant surtout inspirés de lui) l'est beaucoup moins.

Origène voulait montrer qu'il fallait seulement s'attacher aux quatre évangiles canoniques *pour les récits proprement évangéliques*. Que lui importaient les autres, traitant d'autres sujets, même s'ils étaient déjà cités par Irénée, etc. C'était hors de la question et il n'en parlait secondairement que pour prouver l'audace grande de ceux qui avaient voulu inventer de tels évangiles. Voilà pourquoi, dans cette seconde partie, il cite d'abord celui de l'hérétique Basilide, avant d'en venir à ceux qui avaient été attribués à saint Matthias, etc.

1. Origène *in Matth.*, Migne, *P. G.*, t. XIII, c. 875 et suiv. : « Putabant igitur illum esse Iosephi et Mariae filium; fratres autem Jesu filios esse Ioseph ex priore coniuge quam ipse ante Mariam duxerit, affirmant nonnulli, ad id scilicet adducti traditione Evangelii quod secundum Petrum inscribitur vel libri Iacobi. » Le second livre cité paraît être le protoévangile de saint Jacques qui est aussi cité dans les *Philosophoumena*, p. 148 de l'édition Cruice. La même tradition se retrouve dans plusieurs autres apocryphes, la *Vie* de saint Joseph le charpentier, etc. Il est bien certain, d'après le passage reproduit précédemment, qu'Origène n'attribuait pas à l'Évangile de saint Pierre la même importance (surtout au point de vue de l'antiquité), qu'aux deux grands apocryphes donnés par lui comme types.

2. L'Évangile de saint Barthélemy commence à être cité durant le quatrième et le cinquième siècle. Saint Jérôme, dans un passage déjà cité des Prolégomènes de son commentaire, l'indique à côté de l'Évangile de saint Thomas et de celui de saint Matthias (textes déjà cités ou visés par Justin après Origène, l'auteur des *Philosophumena*, Eusèbe, etc. et que nous possédons encore). Bède (*loc. cit.*) nomme de même l'Évangile de saint Barthélemy et le catalogue Gélasien le condamne. Mais tout semble prouver que ce texte, très gnostique, n'a pas de beaucoup précédé saint Jérôme comme composition. Il va sans dire que l'Évangile de saint Barthélemy n'a rien de commun, quoi qu'on en ait dit, avec l'Évangile hébreu de saint Matthieu qu'Eusèbe (l. V, ch. x), saint Jérôme (*De viris illustribus*, ch. xxxvi), Nicéphore (l. IV, ch. xxxii), prétendent avoir été rapporté par Panthaenus des Indes où il avait été porté par saint Barthélemy.

Semblablement, à cause de l'importance capitale qu'avait, à côté de l'Évangile selon les Égyptiens, l'Évangile des douze Apôtres (rapproché ailleurs par saint Jérôme [1] de l'Évangile des Nazaréens ou selon les Hébreux et de l'Évangile hébreu de saint Matthieu se trouvant dans la bibliothèque de Césarée), les critiques allemands qui ont commenté les nouveaux fragments évangéliques coptes de Strasbourg ont semblé hésiter comme attribution entre ces deux textes, tout en penchant vers l'Évangile selon les Égyptiens. J'avoue que l'étude comparative de ces fragments de Strasbourg et des miens m'amène à une conclusion toute différente. Tous également me paraissent devoir être attribués à l'Évangile des douze Apôtres. En effet, l'Évangile selon les Égyptiens [2] comme l'Évangile selon les Hébreux [3] ne se permettait que de très légères intercalations par rapport aux récits canoniques. Il en était tout différemment de l'Évangile des douze Apôtres [4], beaucoup plus suspect aux premiers Pères par conséquent, en dépit de sa date relativement très ancienne.

Nous remarquerons, d'ailleurs, dans ces nouveaux fragments que nous

1. Voici le passage en question (S. Jérôme, *Adv. Pelag.*, l. III, ch. 1) : « In evangelio iuxta Hebraeos, quod Chaldaico quidem Syroque sermone sed Hebraicis literis scriptum est, quo utuntur usque hodie Nazaraeni, (in Evangelio) secundum Apostolos, sive (in Evangelio) ut plerique autumant, iuxta Matthaeum quod et in Caesariensi habetur bibliotheca, narratur historia : « Ecce mater Domini et fratres eius dicebant ei... etc. ». On a cru voir une assimilation entre ces trois évangiles, fort bien distingués par Origène, par Bède, etc., dont cependant au moins l'histoire comparative nous est contée ailleurs par S. Jérôme lui-même, *De viris illustribus*, Migne, *P. L.*, t. XXIII, c. 614. C'est là une erreur. Saint Jérôme faisait seulement un triple renvoi pour un texte commun aux trois sources, comme plusieurs récits sont communs aux quatre évangiles canoniques.

2. L'Évangile selon les Égyptiens, cité par saint Clément (Clem. *Ad. Cor.*, p. 2, § 12, Migne, *P. G.*, t. I, c. 346), par saint Clément d'Alexandrie (Clem. Alex., l. III, *Strom.*, p. 445), par saint Épiphane (*Haeres.* 62), par saint Jérôme (*Prooem. in Matth.*), par Théodote (in calce *Oper.* S. Cl. Alex.), par Origène (*in Matth.*), Tite de Bostres, Théophylacte (*sur saint Matthieu*), etc., suivait généralement les évangiles canoniques auxquels il ajoutait quelques détails ou de rares légendes d'un caractère essénien, comme le disent les éditeurs de la Bible de Vence : Quand le monde finira-t-il ? « Lorsque, répond Jésus, deux ne feront qu'un, quand ce qui est au dehors sera au dedans, lorsque l'homme et la femme ne seront ni mâle ni femelle, et lorsque vous foulerez aux pieds les habits de votre nudité ». Salomé ayant demandé au Seigneur : « Jusqu'à quand les hommes mourront-ils ? » Jésus répondit : « Tant que vous autres femmes produirez des enfants. » « J'ai donc bien fait de n'avoir point d'enfants », répliqua Salomé. Mais le Sauveur lui dit : « Nourrissez-vous de toute sorte d'herbes, à l'exception de celle qui est amère (du péché). » Ailleurs on prête au Christ ces paroles : « Je suis venu pour détruire les œuvres de la femme. » C'est là tout ce que nous savons de cet évangile, si l'on en excepte un passage de saint Épiphane, lui attribuant des idées sabelliennes.

3. M. Nicholson a publié et commenté tous les passages attribués à cet Évangile dans son ouvrage *The Gospel according to the hebrews*, Londres, 1879. Les extraits donnés par lui prouvent combien cet évangile était généralement synoptique par rapport aux évangiles canoniques et combien courtes étaient les intercalations.

4. Beaucoup plus nombreux et plus considérables sont ici les récits complets et étrangers aux évangiles canoniques, bien que ces récits rentrent dans la trame historique des textes sacrés. Il en est de même, d'ailleurs, dans les textes de Strasbourg, dont certains passages visent, du reste, évidemment d'autres fragments récemment découverts par nous de l'Évangile des douze Apôtres, par exemple celui-ci : « Je vous ai révélé toute ma gloire et je vous ai enseigné votre puissance et le mystère de votre apostolat... sur la montagne... » Ce discours que Jésus adresse à ses Apôtres après la résurrection vise, avec certitude, la bénédiction donnée par le Sauveur aux Apôtres sur la montagne alors qu'il leur prophétisa leur rôle, suivant nos nouveaux textes.

attribuons à l'Évangile des douze Apôtres, un ton de bonne foi historique et de simplicité qui est tout à fait étranger aux nouveaux fragments de l'Évangile gnostique et très *apprêté* de saint Barthélemy. Certains récits se rapprochent beaucoup, comme saveur spéciale, de ces *Gesta Pilati* que les Pères des second, troisième et quatrième siècles croyaient authentiques et dont Tischendorf a magistralement démontré l'existence actuelle dans la première partie de l'Évangile de Nicodème. L'un d'eux semble même faire suite, en quelque sorte, au 13ᵉ chapitre; et j'avais d'abord pensé à une partie perdue de ces *Gesta Pilati*. Mais si l'on rapproche ce récit des récits antérieurs de l'Évangile des douze Apôtres sur Pilate, songeant d'abord à faire roi le Christ, se brouillant à ce sujet avec Tibère, etc., on a grande tendance à voir dans la conversion de Pilate, après son instruction judiciaire sur le fait de la résurrection du Christ, une suite toute naturelle de ce premier Évangile, inspiré, du reste, par des traditions analogues à celles qu'on trouve dans les *Gesta Pilati* et dans la célèbre lettre de Pilate à l'empereur.

Il n'y a pas eu, je le répète, d'autre récit parallèle à celui des Évangiles canoniques en dehors des *Gesta* et des trois évangiles apocryphes signalés plus haut. Or les fragments des Évangiles de saint Pierre et de saint Barthélemy font toujours parler leurs auteurs prétendus à la première personne. Dans nos textes, saint Pierre et saint Barthélemy sont nommés à la troisième personne, ainsi que chacun des autres Apôtres. L'auteur supposé n'est donc pas un Apôtre. Mais, ainsi que cela avait été dit par les auteurs de la Bible de Vence pour l'Évangile des douze Apôtres — qui seul subsiste pour nous comme origine probable, — cet auteur prétendait avoir reçu ces traditions de tout le collège apostolique.

Quel était-il? — Lui aussi il parle souvent à la première personne, en semblant s'adresser aux chrétiens qui l'écoutent et qu'il interpelle parfois. Mais il ne se nomme qu'une seule fois et c'est justement dans le fragment relatif à Pilate juge d'instruction sur le fait de la résurrection. Là il dit : « Moi Gamaliel, je le suivais (Pilate) au milieu de la foule. » Le docteur de la loi Gamaliel est cité par les Actes des Apôtres comme ayant pris la défense des disciples du Seigneur devant les prêtres juifs (Actes, v, 34-39). Il est indiqué aussi comme ayant été le maître de saint Paul (Actes, xxii, 3). La tradition en fait donc un converti : et cette tradition n'est pas seulement une tradition chrétienne, mais une tradition juive. En effet M. Lowe dans son « Fragment of Talmud Babli, Psachim » et M. Nicholson dans son « Gospel according to the Hebrews » ont attiré l'attention sur un fragment très intéressant du Talmud de Babylone (Shabbath) relatif à Imma Shalom (= Salomé), fille de Rabbi Éliézer (ben Hyrcanus) et sœur de Rabban Gamaliel le jeune. Le Rabban Ga-

maliel en question qui fut président du sanhédrin entre l'an 70 et l'an 82 de Jésus-Christ après la destruction de Jérusalem, à propos d'un cas particulier à sa sœur, opposait ou faisait opposer la loi juive de Moïse qui refusait tout droit d'hérédité aux femmes, à une autre loi récente qui mettait la fille et le fils sur le même pied. On donnait la préférence à cette dernière (la loi chrétienne) et on citait deux textes qu'on a crus tirés de l'Évangile selon les Hébreux et qui ont pu fort bien être tirés de l'Évangile des douze Apôtres rédigé par l'ancien Gamaliel (celui des Actes). On comprendrait très bien en effet comment devant Gamaliel le jeune on aurait cité (selon une tradition juive évidemment postérieure) un évangile émanant de sa famille et que justement — du moins pour certains passages — saint Jérôme rapproche de l'Évangile des Nazaréens ou des Juifs convertis.

Quoi qu'il en soit de cette hypothèse, l'auteur qui a rédigé la plupart de nos fragments semble préoccupé par l'idée de montrer l'affection du Christ pour tous ses apôtres, de détailler les bénédictions dont il comble chacun d'eux, séparés ou réunis, bref de mettre le plus possible en lumière le corps apostolique, ce qui convient bien à un évangile des douze Apôtres. Si même on admet cette hypothèse — vers laquelle j'incline de plus en plus maintenant — que, tout en suivant généralement le cadre historique des évangiles canoniques, l'auteur de notre texte ait voulu ne pas s'arrêter à la résurrection du Christ, mais prolonger son récit jusqu'à l'assomption de Marie, arrivée quinze ans après selon la tradition, pour rapprocher, en quelque sorte, ces deux miracles, nous trouverons à la fin de ce récit la déclaration expresse, qui est censée faite collectivement par les apôtres à Gamaliel, que tout ce qu'ils ont raconté, ils l'ont vu de leurs propres yeux, déclaration analogue à celle que fait ailleurs Gamaliel, selon un passage déjà reproduit.

Il va sans dire qu'à notre avis rien de tout cela ne remonte effectivement jusqu'aux apôtres et jusqu'à Gamaliel l'ancien[1]; mais les récits très circonstanciés de l'Évangile en question ne nous donnent pas moins de curieuses traditions devant avoir été écrites dès le second siècle, comme les *Gesta Pilati,* etc., puisque dès le troisième, Origène en fait un apocryphe très ancien pouvant être antérieur à l'œuvre de saint Luc (que saint Jérôme, avec preuves à l'appui, nous représente comme le disciple et le secrétaire de saint Paul, soit pour son Évangile, soit pour les Actes des Apôtres).

Dans les premiers fragments publiés par moi et que viennent compléter d'autres morceaux, il est question d'un certain Carius envoyé par Tibère pour

1. Pour la critique détaillée de ces textes comparés à ceux des évangiles canoniques, voir notre travail intitulé : « l'Évangile des XII Apôtres récemment découvert », extrait de la *Revue biblique,* avril et juillet 1904. J'ai retrouvé depuis un nouveau fragment important, reproduit et commenté plus loin, p. 68.

nommer un nouveau tétrarque, alors que, selon les Évangiles canoniques, on cherchait Jésus pour le faire roi. M. Robinson a pensé que Carius (ΚΑΡΙΟϹ) représentait le Quirinus ou ΚΥΡΙΙΟϹ de l'Évangile de saint Luc (II, 2). Je penserais plutôt y voir Caïus qui, d'après Tacite, fut envoyé par Tibère pour pacifier l'Arménie et y installer un roi de son choix. D'après un autre fragment qui doit être antérieur, Tibère avant de penser à la nomination d'un tétrarque devant remplacer Philippe, aurait reçu d'Hérode des dénonciations contre son frère et il aurait ordonné de s'emparer des biens de Philippe, en ne lui laissant que sa vie, celle de sa femme et celle de sa fille. Est-ce en exécutant cet ordre qu'Hérode se serait emparé de sa belle-sœur et de sa nièce? La chose est douteuse; mais toute cette affaire du remplacement de Philippe par Jésus qui, grâce au consentement de Pilate, aurait brouillé ce dernier avec Hérode, semble aussi visée par le fragment récemment retrouvé de l'Évangile de saint Pierre qui raconte la réconciliation de Pilate et d'Hérode, lors de la passion. C'étaient donc là des légendes alors courantes, comme celle qui se rapporte à la conversion définitive du prêtre Gamaliel, qui aurait eu lieu soit après l'instruction de Pilate sur la résurrection du Christ à laquelle Gamaliel aurait assisté, soit, ce qui me paraît moins probable, lors de l'Assomption de la Vierge, si l'on assimile Gamaliel au grand prêtre converti dont il parlerait et qui déjà antérieurement, au moment de la passion, aurait défendu saint Pierre contre la portière de la maison de Caïphe. Rien n'indique, en effet, dans les Actes des Apôtres, la conversion complète de ce docteur bien intentionné quand il prit la défense des chrétiens devant ses collègues.

Les apocryphes de cette époque s'inspirent ainsi sans cesse des textes sacrés, qu'ils combinent assez habilement avec leurs affirmations.

Parfois même, notre texte cite expressément « l'Évangile », c'est-à-dire un des évangiles canoniques. Il n'a donc pas la prétention de se substituer à eux et, disons-le, en dehors de certaines tendances très discutables vers le *docétisme* qu'aurait eues également, selon les Pères, l'Évangile de saint Pierre, cet évangile des douze Apôtres, si net quand il parle de l'infaillibilité pontificale, paraît, d'ordinaire, être fort orthodoxe. Les passages mêmes qui, pour l'incarnation, peuvent s'interpréter dans le sens des docètes, sont souvent corrigés plus loin par le contexte. Ainsi, Jésus habite, cela est vrai, avec les séraphins dans le sein de la Vierge, mais il n'en devient pas moins homme, etc.

— Au point de vue de l'orthodoxie, nous n'avons pas de semblables hésitations pour l'Évangile de saint Barthélemy, très gnostique et faisant suite aux textes gnostiques qu'ont analysés saint Irénée, saint Épiphane, l'auteur des Philosophumena, etc.

Ajoutons que si, dans l'Évangile de Nicodème, nous trouvons des phrases hébraïques interprétées en grec, de semblables traductions, s'appliquant, cette fois, à la langue céleste, se rencontrent sans cesse ici[1]. Il est vrai qu'Origène a beaucoup insisté sur ces fragments de langues inconnues, usitées jusque dans les incantations, etc. Mais Origène était devenu, lui aussi, un gnostique, et admettait des puissances célestes, des dieux païens, pouvant se convertir, de véritables éons analogues à ceux de notre Évangile de saint Barthélemy et des documents valentiniens.

Comme l'Évangile de saint Barthelémy, du reste, il croyait à la conversion et à la libération des damnés.

Dans notre texte, Jésus les emmène tous au ciel, excepté Caïn, Judas et Hérode. L'histoire de la mort de Judas est ici fort curieuse.

On remarquera aussi la distinction nettement établie entre Marie, sœur de Marthe, et Marie Madeleine à propos du récit de la résurrection et de l'entrevue de la mère du Sauveur avec son Fils.

Pour cette entrevue même et la substitution de la Sainte Vierge Marie à Madeleine l'auteur s'est inspiré de l'Évangile des douze Apôtres, certainement de beaucoup antérieur[2].

E. Revillout.

1. Nous avons aussi un fragment où de semblables intercalations en langue céleste ont été ajoutées au récit de la passion que donnent les *Acta Pilati* en s'inspirant de saint Luc. Je me suis demandé un instant si l'Évangile de saint Barthélemy n'avait pas emprunté cette page aux *Acta* en la grossissant. Nous aurons à revenir sur cette question dans le prochain fascicule.

2. Nous avons indiqué en note (page 195) les raisons qui nous faisaient ajouter, en appendice de l'Évangile de saint Barthélemy, deux fragments très douteux aussi. Les deux seuls fragments certains sont ceux que nous indiquons dans le texte de cette préface; mais d'autres paraissent avoir été utilisés par des sermonaires dont nous parlerons.

ÉVANGILE DES DOUZE APOTRES

1er FRAGMENT[1]

*ϩωωϥ ο ητετρααρχης εχη τραλιλαια : — * A1 f. 154 r° a

— λοιπον α πσαδανας βωκ ετοτν ερος αϥτωοτν αϥβωκ ϫα πρρο τιβεριος αϥκατηγορει [μ]φιλιππος [οτβ]ηϥ. χε . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

*ετμμαν αϥ σωητ εματε εϥχω μμος χε οτκοτη εις τοικοτμενη * A1 f. 154 r° b
τηρς ϩτποτασσε μπακρατος ηχιη επεοτοειϣ ητα πηοττε ταατ ϩα τσιχ μπαειωτ ατροτστος. ατω ερε φιλιππος νασταςιαζε ητααη-
τερο [ατ]ω πανοσ ναμαρτε ηϯηααηιχε ναϥ ανοκ.

— α[τ]ω αϥκ[ελετε η. . . . . .

. . . . . .

*ηγαμμετε μφιλιππος ατω ηϫτωλ μπεφηι ηγϩαρπαζε ηηεϥϩιϩαλ. ηη * A1 f. 154 v° a

1. Ce fragment auquel nous donnons la lettre A1 occupe le folio 154 recto et verso du recueil de fragments, portant le n° 129/18 du fonds copte de la Bibliothèque nationale de Paris.

1er FRAGMENT

* (Hérode), lui aussi, était tétrarque sur la Galilée. Enfin, Satan entra en * A1 f. 154 r° a
lui. Il se leva. Il alla près de l'empereur Tibère. Il accusa Philippe près de lui à savoir : . . . . . .

* [Cet empereur] se fâcha beaucoup disant : « Voilà donc que tout l'univers * A1 f. 154 r° b
est soumis à ma puissance depuis le temps où Dieu a donné ces choses entre les mains de mon père Auguste. Et Philippe excitera des séditions contre ma royauté et ma grande puissance. Je ne le permettrai pas, moi. » Et il ordonna

. . . . . .

* tu confisqueras Philippe, tu lui enlèveras sa maison. Tu te saisiras de ses * A1 f. 154 v° a
serviteurs, de ses bestiaux, de toutes ses richesses, de tout ce qui est à lui

ⲧⲃⲏⲟⲩⲉ· ⲙⲛ ⲛⲉⲫⲭⲣⲏⲙⲁ ⲧⲏⲣⲟⲩ· ⲙⲛ ⲛⲕⲁ ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲃⲟⲟⲛ ⲛⲁⲫ· ⲛⲣⲧⲙⲛⲟⲟ-
ⲩⲥⲟⲩ ⲛⲁⲓ ⲉⲧⲁⲓⲙⲧⲣⲣⲟ. ⲁⲩⲱ ⲛⲉⲫⲕⲉⲟⲩⲥⲓⲁ ⲛⲧⲟⲛⲟⲩ ⲉⲣⲟⲓ. ⲙⲛⲧⲙⲯⲉⲭⲏ ⲗⲁⲁⲩ
ⲛⲁⲫ ⲉⲡⲁⲍⲟⲩ. ⲉⲓⲱⲛⲧⲉⲓ ⲧⲉⲫⲩⲧⲭⲏ ⲙⲙⲁⲧⲉ ⲙⲛ ⲧⲁ ⲧⲉⲫⲥⲣⲙⲉ ⲙⲛ [ⲧⲁ
ⲧⲉⲫⲯⲉⲃⲣⲉ]. . . . . .

* A[1] f. 154 v° b *..... ⲙⲡⲁⲣⲁⲛⲟⲙⲟⲥ ⲥⲛⲣⲱⲗⲛⲥ ⲁⲫⲃⲱⲕ ⲙⲛ ⲛⲉⲛⲧⲁⲩⲧⲙⲛⲟⲟⲩⲥⲟⲩ ⲙⲙⲁⲫ.
ⲁⲫ ⲟⲩⲱⲛⲉ ⲙⲫⲓⲗⲓⲡⲡⲟⲥ ⲛⲑⲥⲟⲟⲩⲧⲛ ⲁⲛ ⲛⲗⲁⲁⲩ. ⲟⲩⲁⲉ ⲙⲡⲉⲫⲉⲓⲙⲉ ⲙ. . . ⲍⲱⲃ ⲛ...

2e FRAGMENT[1]

* A[2] p. 21 *ⲛⲁⲩⲃⲏⲣ. ⲁⲧⲉⲧⲛⲛⲁⲩ ⲱ ⲛⲁⲥⲏⲛⲩ ⲉ ⲭⲟⲉⲓⲥ ⲉⲛⲉⲍ ⲛⲟⲏ ⲙⲡⲁⲓ. ⲉⲫⲙⲉ
ⲙⲛⲉⲫⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲉⲫⲉⲣⲣⲏⲧ ⲛⲁⲩ ⲙⲧⲉⲫⲙⲉⲛⲧⲉⲣⲣⲟ. ⲉⲧⲣⲉⲩⲟⲩⲱⲟⲩ ⲙⲥⲉⲥⲱ
ⲙⲉⲙⲙⲁⲫ. ⲍⲓⲭⲉⲛ ⲧⲉⲧⲣⲁⲡⲛⲍⲁ ⲙⲧⲉⲫⲙⲉⲛⲧⲣⲣⲟ· ⲉⲭⲓⲛ ⲉⲫⲩⲟⲟⲛ ⲍⲓⲭⲉⲛ ⲡⲕⲁⲍ
ⲉⲫⲟⲩⲱⲟⲩ ⲙⲉⲙⲙⲁⲩ ⲍⲓⲭⲉⲛ ⲧⲉⲧⲣⲁⲡⲛⲍⲁ ⲙⲡⲕⲁⲍ· ⲉⲫϯ ⲙⲡⲉⲫⲣⲡⲙⲉⲉⲩⲉ ⲛⲁⲩ
ⲙⲧⲉⲧⲣⲁⲡⲛⲍⲁ ⲙⲧⲉⲫⲙⲉ[ⲙ]ⲧⲣⲣⲟ. ⲉⲃⲟⲗ ⲅⲁⲣ ⲭ[ⲉ] [ⲙⲉ]ⲫⲱⲛ ⲙⲛ]ⲁⲛ]ⲕⲟⲥⲙⲟⲥ
ⲉⲣ(ⲟⲫ) ⲁⲛ ⲍⲱⲗⲟⲥ.

ⲉⲩⲭⲉ ⲕⲟⲧⲱⲩ ⲉⲉⲓⲱⲉ. ⲥⲱⲧⲙ ⲧⲁⲧⲁⲓⲟⲕ. ⲙⲛ ⲉⲣⲉ ⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ⲟⲩⲉⲩ ⲛⲉⲫⲁ-
ⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲁⲛ ⲍⲉⲛ ⲁⲅⲁⲡⲏ ⲛⲧⲟⲟⲩ ⲧⲏⲣⲟⲩ. ⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲓⲱⲍⲁⲛⲛⲏⲥ ⲛⲉⲧⲁⲣⲣⲉ-

1. La première partie de ce fragment, comprenant les manuscrits Borgia CXI et CXII, a été publiée d'abord par moi dans mes *Apocryphes coptes,* p. 113 et suiv. M. Guidi l'a republiée en y joignant une page nouvelle tirée d'un manuscrit Bodleien dans ses *frammenti copti*, p. 373 des *Rendiconti* de l'Académie des Lincei, vol. III, fasc. 13, 2e semestre. 4o, Roma, 1887. Enfin une nouvelle partie, se rejoignant aux trois morceaux primitifs, a été récemment découverte aussi par moi (Recueil 129/17 de la Bibl. nat. de Paris, fol. 53 à 58).

Quand nous nous trouvons avoir ainsi plusieurs textes, j'indique en note les variantes. Le numéro CXI Borgia portera ici la lettre A[2]. Le manuscrit CXII la lettre A[3]. Le manuscrit Bodleien la lettre A[4]. Nous avons de plus les fragments A[5] (Recueil 129/17, fol. 53 à 58). A[6] (Recueil 129/18 Bibl. nat., fol. 151). A[7] (ibid., fol. 158). A[8] (ibid. f. 92).

Nous suivons ici A[2].

et tu m'enverras ces choses au siège de mon empire. Tous ses biens, tu les compteras pour moi et tu ne lui laisseras rien, si ce n'est sa vie, celle de sa femme et (celle de sa fille). »

* A[1] f. 154 v° b *[Voici ce que Tibère dit] à l'impie Hérode.

Il alla, ainsi que ceux qu'on avait envoyés avec lui. Il prit Philippe sans qu'il sût rien et sans qu'il connût l'affaire [pour laquelle on le traitait ainsi].

2e FRAGMENT

*A[2] p. 21 « ... *Mes amis. » Avez-vous vu, ô mes frères, de seigneur comme celui-ci, aimant ses apôtres, leur promettant son royaume pour qu'ils mangent et boivent avec lui sur la table de son royaume? Depuis qu'il était sur la terre, il mangeait avec eux sur la table de la terre, en leur rappelant la table de son royaume; car il comptait pour rien les choses du monde.

Si tu veux savoir, écoute, je t'enseignerai. Est-ce que Dieu n'a pas aimé ses apôtres — eux tous? Écoute Jean l'Évangéliste témoignant que le Christ

ⲁⲓⲥⲧⲏⲥ ⲉⲫⲣⲓⲉⲛⲧⲣⲉ ⲭⲉ ⲉⲣⲉ ⲡⲉⲭⲥ ⲥⲟⲛⲥ ⲙⲡⲉⲫⲉⲕⲱⲧ ⲥⲁⲣⲟⲟⲩ. ⲭⲉ ⲉⲧⲉⲩⲱⲟⲛⲉ ⲛⲟⲩⲁ. ⲕⲁⲧⲁ ⲑⲏ ⲁⲛⲟ ⲛⲟⲩⲁ.

ⲕⲟⲩⲱⲩ ⲉⲓⲙⲉ ⲉⲧⲙⲉ. ⲭⲉ ⲁⲫⲥⲱⲧⲡ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲙⲡⲙⲛⲧⲥⲛⲟⲟⲩⲥ ⲉⲧⲣⲉⲩ. . .

. . . . . .

*ⲣⲟⲟⲩ ⲉⲫⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲭⲉ ϯⲩⲉⲛⲉⲥϩⲏ ⲉⲥⲣⲁⲓ ⲥⲓⲭⲏ ⲛⲉⲓⲙⲏⲛⲩⲉ. ⲭⲉ ⲉⲓⲥ * A² p. 22
ⲩⲟⲩⲉⲛⲧ ⲛⲥⲟⲟⲩ ⲥⲉⲟⲩⲉⲉⲧ ⲉⲣⲟⲓ. ⲁⲩⲱ ⲙⲉⲛⲧⲁⲩ ⲙⲙⲁⲩ ⲙⲡⲉⲧⲟⲩⲛⲁⲟⲩⲁⲓⲕ. ⲙⲫⲟⲩⲱⲩ ⲁⲉ ⲁⲙ ⲉⲕⲁⲁⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲩϩⲕⲟⲉⲓⲧ ⲙⲙⲏⲡⲱⲧⲉ ⲛⲥⲉⲥⲱⲩⲉⲙ ϩⲣⲁⲓ ⲭⲉⲙ ⲧⲉϩⲙ.

ⲡⲉⲭⲉ ⲁⲛⲇⲣⲉⲁⲥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲡⲥⲁϩ ⲙⲙⲁϩⲉ ⲉⲟⲉⲓⲕ ⲧⲱⲙ ⲭⲉⲙ ⲡⲉⲙⲙⲁ ⲙⲭⲁⲓⲙ ⲭ[ⲉ] ⲉⲣⲉ ⲙ... ⲁ . . . . . .

. . . . . .

ⲡⲉⲭⲉ ⲓⲥ ⲙⲑⲱⲙⲁⲥ ⲭⲉ ⲃⲱⲕ ⲩⲁ ⲡⲉⲓⲣⲱⲙⲉ. ⲉⲣⲉ ⲡⲉⲓϫⲟⲩ ⲛⲟⲉⲓⲕ ⲙⲓⲱⲧ ⲙⲧⲟⲟⲧϥ. ⲙⲉⲙ ⲡⲉⲓⲧⲉⲃⲧ ⲥⲛⲁⲩ. ⲙⲧⲉⲧⲉⲛⲉⲛⲧϥ ⲛⲁⲓ ⲉⲡⲉⲙⲁ.

ⲡⲉⲭⲉ ⲁⲛⲇⲣⲉⲁⲥ ⲛⲁϥ. ⲭⲉ ⲡⲥⲁϩ ⲉⲣⲉ ⲡⲉⲓϫⲟⲩ ⲛⲟⲉⲓⲕ ⲛⲁⲣⲣ ⲟⲩ ⲙⲡⲉⲓⲙⲏⲩⲉ ⲙⲧⲉⲓⲥⲟⲩ.

ⲡⲉⲭⲉ ⲓⲥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲁⲛⲓⲥⲟⲩ ⲛⲁⲓ. ⲁⲩⲱ ⲡϩⲱⲃ ⲛⲁⲣⲱⲩⲉ.

ⲁⲩⲃⲱⲕ ⲁⲉ ⲁⲩⲉⲓⲛⲉ ⲙⲡⲩⲛⲣⲉⲩⲛⲓ ⲉⲣⲁⲧϥ ⲙⲓⲥ. ⲁⲩⲱ ⲁϥⲟⲩⲱⲩⲧ ⲛⲁϥ [ⲛ]ⲧ[ⲉⲩ]ⲛⲟⲩ.

[ⲛ]ⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲁϥ[ⲉ]ⲙⲓⲉ ⲙⲙⲉⲟⲉⲓⲕ *ⲉⲣⲁⲓ. ⲙⲉⲛ ⲛⲧⲉⲃⲧ ⲥⲛⲁⲩ. * A² p. 23

ⲡⲉⲭⲉ ⲡⲩⲛⲣⲉⲩⲛⲓ ⲙⲓⲥ ⲭⲉ ⲡⲥⲁϩ ⲁⲓⲩⲉⲛ ϩⲁϩ ⲛϩⲓⲥⲉ ⲉⲧⲃⲉ ⲛⲁⲓ.

ⲡⲉⲭⲉ ⲓⲥ ⲙⲡⲩⲛⲣⲉⲩⲛⲓ. ⲭⲉ ⲙⲁ ⲛⲁⲓ ⲙⲡϫⲟⲩ ⲛⲟⲉⲓⲕ ⲉⲧⲥⲁⲗⲏⲩ ⲉⲣⲟⲕ

a prié son Père pour eux « pour qu'ils soient un, comme nous sommes un[1] ». Tu veux savoir la vérité : il les a choisis les douze pour qu'ils fussent. . . . .

. . . . . .

*sur eux en disant : « J'ai pitié de cette multitude, car voilà trois jours * A² p. 22
qu'ils restent près de moi et ils n'ont pas de quoi manger. Je ne veux pas les renvoyer ayant faim, de peur qu'ils ne manquent de force en route. »

André lui dit : « Seigneur, où trouverons-nous du pain dans ce lieu désert, car... ». . . . . .

Jésus dit à Thomas : « Va près de cet homme. Il a cinq pains d'orge en sa main et deux poissons. Apporte-les-moi ici. »

André dit : « Maître, ces cinq pains que feront-ils pour une si grande multitude? »

Jésus lui dit : « Apportez-les-moi et cela suffira. »

Ils allèrent. Ils amenèrent le petit enfant auprès de Jésus et il l'adora à l'instant. Il lui apporta les *pains et les deux poissons. * A² p. 23

L'enfant dit à Jésus : « Maître, j'ai pris beaucoup de peine pour ceux-ci. »

Jésus dit à l'enfant : « Donne-moi les cinq pains dont tu es le dépositaire;

1. Jean XVII, 11.

ⲭⲏⲧⲟⲕ ⲁⲛ ⲁⲕⲧⲟⲩⲭⲉ ⲛⲉⲓⲱⲏⲛⲩⲉ ⲉⲡⲍⲁⲭⲍⲉⲭ [ⲁⲗ]ⲗⲁ ⲧⲟⲓⲕⲟ[ⲛⲟⲙ]ⲓⲁ ⲧⲉ ⲉⲧ[ⲣⲉⲕ]ⲏⲁⲩ ⲉⲍⲣⲁⲓ ⲉ[ⲟⲩ]ⲍⲱⲃ ⲛⲩⲡⲏⲣⲉ ⲙⲉⲛ ⲟⲩⲉⲣⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲛⲁⲧⲱⲭⲏ ⲩⲁ ⲉⲛⲉⲍ. ⲙⲉⲛ ⲟⲩⲍⲣⲉ ⲉⲩⲥⲉⲓ ⲛⲁⲩ.

ⲓⲥ ⲁⲉ ⲁⲫⲭⲓ ⲛⲛⲟⲉⲓⲕ ⲁⲫⲩⲉⲡⲍⲙⲟⲩ ⲉⲍⲣⲁⲓ ⲉⲭⲱⲟⲩ ⲁⲫⲡⲟⲩⲟⲩ. ⲁⲫⲧⲁⲁⲩ ⲛⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ. ⲉⲧⲣⲉⲩⲕⲁⲁⲩ ⲍⲁⲣⲱⲟⲩ ⲛⲛⲉⲓⲱⲏⲛⲩⲉ.

ⲓⲟⲩⲗⲁⲥ ⲅⲁⲣ ⲡⲉ ⲡⲍⲁⲛ ⲛⲧⲁⲫⲭⲓ ⲍⲉⲛ ⲛⲟⲉⲓⲕ.

ⲡⲉⲭⲉ ⲁⲛⲇⲣⲉⲁⲥ ⲙⲏⲥ ⲭⲉ ⲡⲥⲁⲍ. ⲙⲡⲉ ⲓⲟⲩⲗⲁⲥ ⲝⲓ ⲕⲁⲛⲣⲱⲛⲟⲙⲓⲁ ⲍⲉⲛ ⲛⲟⲉⲓⲕ ⲛ(ⲧⲁⲫⲓ) ⲉⲧⲣⲉⲫⲕⲁⲁⲩ ⲍⲁⲣⲱⲟⲩ ⲛⲛⲉⲓⲱⲏⲛⲩⲉ. ⲕ. . . . . [ⲧ]ⲁⲣⲉⲓⲧ ⲛ[ⲛⲉⲓⲱⲏⲛ]ⲩⲏ. . . . . .

* A² p. 24 ..... *ⲡⲉⲕⲩⲁⲭⲉ. ⲭⲉ ⲛⲉⲧⲉ ⲙⲡⲓⲧ ⲛⲁϥ ⲙⲡⲡⲱⲩ ⲛⲛⲟⲉⲓⲕ ⲉⲃⲟⲗⲍⲉⲛ ⲛⲁⲟⲓⲝ. ⲛϥⲙⲡⲩⲁ ⲁⲛ ⲙⲡⲡⲱⲩ ⲛⲧⲁⲥⲁⲣⲝ. ⲟⲩⲧⲉ ⲣⲱ ⲙⲡⲉϥⲣⲟⲟⲩⲩ ⲁⲛ ⲡⲉ ⲍⲁ ϯ ⲛ-ⲛⲉⲍⲏⲕⲉ. ⲉⲙⲏⲧⲉⲓ ⲡⲉⲕⲗⲱⲥⲱⲣⲱⲙⲟⲛ[1] ⲙⲛⲁⲧⲉ. ⲟⲩⲛⲧⲥⲧⲏⲣⲓⲟⲛ ⲅⲁⲣ [ⲙⲡⲁ]-ⲉⲓⲱⲧ... ⲉⲫⲕ... ⲉⲡⲡⲱⲩ [ⲛⲧⲁ]ⲥⲁⲣⲝ.

[ⲛⲧⲉⲩ]ⲛⲟⲩ [ⲁⲫⲥⲙ]ⲟⲩ ⲉⲣⲟⲟⲩ [ⲉⲫⲭⲱ] ⲙⲙⲟⲥ [ⲭⲉ ⲡⲁⲉ]ⲓⲱⲧ ⲧⲛⲟⲩⲛⲉ [ⲧⲏ]ⲣⲥ ⲛⲧⲙⲛⲧⲁⲅⲁⲑⲟⲥ. ϯⲧⲱⲃⲁⲍ ⲙⲙⲟⲕ ⲉⲧⲣⲉⲕⲥⲙⲟⲩ ⲉⲡⲉⲓϫⲟⲩ ⲛⲟⲉⲓⲕ ⲙⲡⲱⲧ ⲛⲥⲉⲧⲥⲓⲟ ⲙⲡⲉⲓⲱⲏⲛⲩⲉ ⲧⲏⲣϥ. ⲭⲉⲕⲁⲥ ⲉⲣⲉ ⲡⲉⲕⲩⲏⲣⲉ ⲝⲓ ⲉⲟⲟⲩ ⲛⲍⲏⲧⲕ. ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲉ ⲛⲉⲛⲧⲁⲕⲥⲁⲕⲟⲩ ⲩⲁⲣⲟϥ ⲉⲃⲟⲗⲍⲉⲛ ⲡⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲥⲱⲧⲉⲙ ⲛⲥⲱϥ.

ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲁ ⲡⲉϥⲩⲁⲭⲉ ⲩⲱⲡⲉ ⲍⲛ ⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ. ⲁ ⲡⲉⲥⲙⲟⲩ ⲩⲱⲡⲉ ⲍⲉⲛ

1. Cette même expression pour désigner la bourse de Judas se trouve dans le fragment n° 5, p. 156. La phrase est, du reste, inspirée par le verset 6 du chapitre XII de saint Jean portant : « il disait ceci non qu'il se souciât des pauvres, mais parce que c'était un larron et qu'ayant la bourse il portait l'argent qu'on y mettait. »

car ce n'est pas toi qui sauves du besoin cette multitude, mais c'est un dessein providentiel pour que tu voies une chose admirable dont le souvenir ne disparaîtra pas à jamais et une nourriture dont ils seront rassasiés. »

Jésus prit les pains. Il rendit grâces sur eux. Il les divisa. Il les donna à ses apôtres pour qu'ils les apportassent aux multitudes.

Judas fut le dernier qui participa aux pains.

André dit à Jésus : « Maître, Judas n'a pas reçu d'héritage dans les pains quand il est venu pour les donner à ces multitudes ; et tu (as voulu) que nous donnions... »

* A² p. 24 (Jésus dit :) « ... *ta parole ; car celui auquel je n'ai pas donné le partage des pains de mes mains n'est pas digne du partage de ma chair. Et du reste il ne se soucie pas du don aux pauvres, mais se soucie seulement de la bourse. — C'est un mystère de mon Père qui a trait au partage de ma chair. »

Alors il les bénit disant : « Mon Père, racine de toute bonté, je te prie de bénir ces cinq pains d'orge pour qu'ils rassasient toute cette multitude, afin que ton fils reçoive gloire en toi et que ceux que tu as tirés à lui hors du monde lui obéissent. »

Alors sa parole devint à puissance. Sa bénédiction pénétra dans les pains

ⲛⲟⲉⲓⲕ. ϩⲉⲛ ⲛⲉϭⲓⲝ ⲙⲡⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ. ⲁⲩⲱ ⲁ ⲡⲗⲁⲟⲥ ⲧⲏⲣⲟ ⲟⲩⲱⲟⲩ ⲁⲩⲥⲉⲓ. ⲁⲩⲥⲛⲟⲩ ⲉⲙⲙⲟⲩⲧⲉ.

ⲁⲧⲉⲧⲉⲛⲛⲁⲩ *ⲱ ⲛⲁⲓⲉⲣⲁⲧⲉ ⲉⲡⲓⲉ ⲙⲡⲥ ⲉϩⲟⲩⲏ ⲉⲛⲉϥⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ. ⲉⲃⲟⲗϧⲉ * A² p. 25
ⲙⲙⲉϥϩⲉⲛ ⲗⲁⲁⲩ ⲉⲣⲟⲟⲩ. ϩⲉⲛ ⲛⲉϩⲃⲏⲧⲉ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲛⲧⲉϥⲙⲉⲛⲧⲙⲟⲩⲧⲉ. ⲟⲩⲥⲟⲛ. ϩⲉⲛ ⲡⲉⲥⲙⲟⲩ ⲙⲡϭⲟⲩ ⲛⲟⲉⲓⲕ ⲙⲙⲟⲧ. ⲟⲩⲥⲟⲛ. ϩⲉⲛ ⲡⲩⲉⲛϩⲙⲟⲩ ⲙⲙⲉϥⲉⲓⲱⲧ. ⲟⲩⲥⲟⲛ ϩⲉⲛ ⲡⲩⲉⲛϩⲙⲟⲩ ⲙⲡⲥⲁⲩϥ ⲛⲟⲉⲓⲕ.

ⲡⲉϫⲉ ⲑⲱⲙⲁⲥ ⲙⲡⲥ ϫⲉ ⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ. ⲉⲓⲥ ϩⲙⲟⲧ ⲙⲙⲁ ⲁⲕⲁⲁⲩ ⲙⲙⲁⲁⲛ ϩⲉⲛ ⲧⲉⲕⲙⲉⲛⲧⲁϩⲁⲑⲟⲥ. ⲟⲩϩⲱⲃ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲡⲉ ⲉⲛⲟⲩⲱϥ ⲉⲧⲣⲉⲕⲡⲓⲟⲩ ⲙⲙⲟⲛ ⲉⲣⲟϥ. ⲉⲛⲟⲩⲱϥ ⲱ ⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ ⲉⲧⲣⲉⲙⲙⲁⲩ ⲉϩⲉⲛⲣⲉϥⲙⲟⲟⲩⲧ ⲉⲧⲉⲙⲕⲟⲧⲕ ϩⲉⲛ ⲛⲉⲧⲁϥⲟⲥ ⲉⲁⲕⲧⲟⲩⲛⲁⲥⲟⲩ. ⲉⲧⲙⲁⲉⲓⲛ ⲛⲧⲉⲕⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ ⲉⲧⲙⲁϥⲱⲟⲩⲉ. ⲙⲙⲟⲛ. ⲧⲉⲛⲥⲟⲟⲩⲛ ⲱ ⲡⲉⲛϫⲟⲉⲓⲥ ϫⲉ ⲁⲕⲧⲟⲩⲛⲉⲥ ⲡⲩⲛⲣⲉ ⲛⲧⲉ ϫⲏⲣⲁ ϩⲉⲛ ⲛⲁⲉⲓⲛ. ⲁⲗⲗⲁ ⲟⲩⲉⲧ ⲧⲉϥⲩⲡⲏⲣⲉ ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ. ϫⲉ ⲛⲧⲁⲕϩⲉ ⲉⲣⲟⲟⲩ ⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲉ ⲛⲉⲙⲙⲁϥ ϩⲓ ⲧⲉϩⲓⲛ. ⲉⲛⲟⲩⲱϥ ⲉⲛⲁⲩ ⲉϩⲉⲛⲕⲉⲉⲥ ϩⲉⲛ ⲡⲉⲓⲧⲁⲫⲟⲥ ⲛⲧⲁⲩⲃⲱⲗ ⲉⲃⲟⲗ. ϫⲉ ⲩⲁⲩⲧⲱⲟⲩⲉ ⲉⲙⲉⲧⲉⲣⲛⲩ ⲛ[ⲁ]ⲩ ⲛϩⲉ ⲛⲥⲉⲩ[ⲁ]ϫⲉ ϩⲉⲛ ⲡⲉⲙⲙⲁ.

*ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲛⲑⲱⲙⲁⲥ ϫⲉ ⲑⲱⲙⲁⲥ ⲡⲁⲩⲃⲏⲣ ⲩⲙⲉ ⲙⲙⲟⲓ ⲙⲉⲛ ⲛⲉⲕⲥⲙⲏⲩ * A² p. 26
ⲉⲧⲃⲉ ϩⲱⲃ ⲙⲙⲁ ⲉⲕⲉⲡⲓⲟⲩⲙⲉⲓ ⲉⲣⲟϥ. ⲁⲩⲱ ⲛϯⲛⲁϩⲉⲛ ⲗⲁⲁⲩ ⲉⲣⲱⲧⲉⲛ ⲁⲛ. ϫⲉ ⲙⲱⲣⲓⲥ ⲙⲡⲛⲁⲩ. ⲁⲩⲱ ⲛⲣⲟⲩⲟⲩⲟⲉⲓ ⲛⲧⲉ ⲡⲉⲕϩⲏⲧ ⲧⲁϧⲣⲟ. ⲉⲩϧⲉ ⲁⲕⲉⲡⲓⲟⲩⲙⲉⲓ ⲙⲙⲁⲩ ⲉⲛⲉⲧ ϩⲉⲛ ⲛⲉⲧⲁⲫⲟⲥ ⲉⲁⲩⲧⲱⲟⲩⲛ. ⲕⲁⲗⲱⲥ ⲙⲉⲛ ⲁⲕⲩⲓⲛⲉ ⲛⲥⲁ ⲟⲩⲙⲁⲉⲓⲛ ⲛⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ. ⲁⲓⲟⲩⲱ ⲅⲁⲣ ⲉϧⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲉⲣⲱⲧⲛ ϫⲉ ⲁⲛⲟⲕ ⲡⲉ ⲧⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ

entre les mains des apôtres. Et le peuple entier mangea et fut rassasié. Ils bénirent Dieu.

Vous avez vu, *ô mes bien-aimés, l'amour de Jésus pour ses apôtres; car il * A² p. 25
ne leur a rien caché dans les œuvres de sa divinité : une fois dans la bénédiction des *cinq* pains d'orge; une fois dans l'action de grâces à son Père; une fois en rendant grâce pour les *sept* pains.

Thomas dit à Jésus : « Mon Seigneur, voici que toute grâce tu as faite avec nous dans ta bonté. Il y a une seule chose que nous voulons que tu nous accordes : nous voulons, mon Seigneur, voir des morts reposant dans les tombeaux que tu aies ressuscités : cela comme signe de ta résurrection qui aura lieu pour nous. Nous savons, Seigneur, que tu as ressuscité le fils de la veuve de Naïn. Mais autre chose est le miracle de ce moment-là, car tu les as trouvés marchant avec lui (le mort) dans le chemin. Nous voulons voir des ossements qui se sont disjoints dans le tombeau, comment ils s'y réuniront l'un à l'autre, en sorte que les (morts) puissent parler. »

*Jésus dit à Thomas : « Thomas, mon ami, interroge-moi, ainsi que tes * A² p. 26
frères, au sujet de toutes choses que tu désires. Je ne vous cacherai rien, en sorte que tu voies, que tu palpes et que ton cœur soit affermi. Si tu désires voir des gens dans le tombeau qui ressuscitent, c'est avec raison que tu cherches un signe de la résurrection, car je vous ai répondu disant : Je suis la résurrec-

ⲁⲩⲱ ⲛⲥⲟⲛⲁϩ· ⲁⲩⲱ ⲉⲩⲱⲟⲛⲉ ⲛⲉⲣⲉ ⲧⲃⲉⲗⲃⲓⲗⲉ ⲛⲥⲟⲩⲟ ⲛⲟⲩ· ⲛⲉⲥϯ ⲕⲁⲣⲡⲟⲥ. ⲉⲩⲱⲟⲛⲉ ϩⲱⲧⲧⲏⲩⲧⲏ ⲛⲉⲧⲉⲧⲉⲛⲛⲁⲩ ϩⲓ ⲛⲉⲧⲉⲛⲃⲁⲗⲗ· ⲛⲉⲣⲉ ⲡⲉⲧⲉⲛϩⲙⲧ ⲧⲁϫⲣⲟ. ⲙⲏ ⲙⲡⲓϫⲟⲟⲥ ⲙⲙⲓⲧⲉⲛ ϫⲉ ⲛⲁⲓⲁⲧⲟⲩ ⲙⲡⲉⲧⲙⲡⲟⲩⲛⲁⲩ. ⲁⲩⲱ ⲁⲩⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲛϩⲟⲩⲟ ⲉⲣⲟⲥ ⲛⲉⲛⲧⲁⲩⲛⲁⲩ. ⲁⲩⲱ ⲙⲡⲟⲩⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ· ⲧⲉⲧⲉⲛⲛⲁⲩ ϫⲉ ⲁⲓⲉⲣ ⲟⲩⲏⲣ ⲙⲙⲁⲉⲓⲏ. ϩⲓ ⲩⲙⲏⲣⲉ ⲙⲡⲉⲛⲧⲟ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲙⲓⲟⲩⲗⲁⲓ. ⲁⲩⲱ ⲙⲡⲟⲩⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲉⲣⲟⲓ.

* A² p. 27 ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲟⲉ ⲱ ⲛⲉⲥⲛⲏⲩ ⲧⲉⲧⲉⲛ*ⲥⲟⲟⲩⲛ ⲉⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲡⲣⲉⲙⲃⲩⲑⲁⲛⲓⲁ ⲛⲉⲧⲟⲩⲙⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟϥ ϫⲉ ⲡⲁⲩⲃⲏⲣ ⲡⲉ. ⲉⲓⲥ ϥⲧⲟⲟⲩ ⲛϩⲟⲟⲩ ⲧⲟⲉⲉⲧ ⲉⲣⲱⲧⲉⲛ. ⲙⲡⲓⲙⲟⲩ ⲧⲁⲟⲉⲙⲡⲩⲙⲙⲉ ⲙⲙⲉⲫⲥⲛⲏⲩ. ϫⲉ ⲛⲉϥⲧⲟⲟⲩ ⲛⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲡⲉ ⲛⲟⲟⲩ. ⲛϫⲏⲙⲧⲁϥⲙⲟⲩ. ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲟⲉ ⲛⲁⲣⲟⲛ ⲩⲁⲣⲟϥ. ⲛⲧⲉⲧⲉⲛⲥⲉⲗⲥⲱⲗⲟⲩ. ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲉⲧⲥⲟⲙ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ. ⲁⲓⲁⲩⲛⲟⲥ ⲁⲙⲟⲩ ⲛⲉⲙⲙⲁⲓ. ⲛⲧⲉⲛⲛⲟⲩ ⲉⲃⲉⲑⲁⲛⲓⲁ ⲧⲁⲧⲁⲙⲟⲕ ⲉⲡⲧⲩⲡⲟⲥ ⲛⲧⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ ⲙⲡϩⲁⲛ ⲛϩⲟⲟⲩ ϩⲉⲓ ⲡⲉϥⲧⲁⲫⲟⲥ. ⲧⲁⲣⲉ ⲡⲉⲧⲉⲛϩⲙⲧ ⲧⲁϫⲣⲟ ϫⲉ ⲁⲛⲟⲕ ⲡⲉ ⲧⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ ⲁⲩⲱ ⲛⲥⲟⲛⲁϩ. ⲁⲙⲟⲩ ⲛⲉⲙⲙⲁⲓ ⲱ ⲁⲓⲁⲩⲛⲟⲥ ⲧⲁⲧⲁⲙⲟⲕ ⲉⲛⲉⲕⲉⲉⲥ. ⲛⲧⲁⲩⲃⲱⲗ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲓⲉⲓ ⲛⲧⲁⲫⲟⲥ. ⲉⲩⲥⲟⲟⲩϩ ⲛⲕⲉⲥⲟⲛ ⲉⲛⲉⲩⲉⲣⲙⲓ. ⲁⲙⲟⲩ ⲛⲉⲙⲙⲁⲓ ⲱ ⲁⲓⲁⲩⲛⲟⲥ ⲧⲁⲧⲁⲙⲟⲕ ⲉⲛⲉⲃⲁⲗ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲛⲧⲁⲩ ⲩⲱⲕϩ ⲉⲡⲉⲥⲏⲧ ⲁⲩⲕⲉ ⲡⲟⲩⲟⲉⲓⲏ ⲉⲃⲟⲗ. ⲁⲙⲟⲩ ⲛⲉⲙⲙⲁⲓ ⲱ ⲁⲓⲁⲩⲛⲟⲥ ⲩⲁ ⲛⲧⲟⲟⲩ ⲛⲃⲉⲑⲩⲏⲓⲁ ⲧⲁⲧⲁⲙⲟⲕ ⲉⲡⲗⲁⲥ ⲛⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲛⲧⲁⲫⲟⲩⲉⲓⲧⲉ ⲉⲧ··· ϯⲁⲓⲃⲉ

* A² p. 28 ⲧⲁⲣⲉⲫⲩⲁϫⲉ ⲛ[ⲉⲓ]*ⲙⲁⲕ. ⲛⲕⲉⲥⲟⲛ. ⲁⲙⲟⲩ ⲛⲉⲙⲙⲁⲓ ⲱ ⲁⲓⲁⲩⲛⲟⲥ ⲩⲁ ⲛⲉⲙϩⲁⲁⲩ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ. ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲉⲡⲧⲁⲕⲟ ⲙⲙⲉⲫⲕⲉⲉⲥ. ⲙⲉⲛ ⲧⲉⲫⲕⲁⲓⲥⲉ. ⲉⲁ ⲛⲉⲃⲉⲏⲧ ⲃⲁⲗⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ. ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲉⲡⲉⲛⲧⲁⲫⲩⲱⲛⲉ ⲙⲙⲟϥ ϫⲉⲙ ⲛⲉϩⲣⲟⲟⲩ ⲛⲩⲁⲓⲱⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟϥ

tion et la vie; si le grain de froment ne meurt pas, il ne donne pas de fruits. Si, vous aussi, vous ne voyez pas de vos yeux, votre cœur n'est pas affermi. Ne vous ai-je pas dit : Bienheureux ceux qui n'ont pas vu et qui croient bien plus que ceux qui ont vu et qui ne croient pas. Vous voyez combien j'ai fait de miracles et de prodiges devant les Juifs et ils n'ont pas cru en moi.

* A² p. 27 Maintenant donc, ô mes frères, vous connaissez * Lazare, l'homme de Béthanie qu'on nomme mon ami : voilà quatre jours que je reste auprès de vous et que je ne suis pas allé prendre des nouvelles de ses sœurs; car voilà quatre jours que Lazare est mort. Allons auprès de lui pour les consoler à cause de leur frère Lazare. Didyme, viens avec moi. Allons à Béthanie. Je te montrerai le type de la résurrection du dernier jour dans son tombeau, afin que votre cœur s'affermisse; car je suis la résurrection et la vie. Viens avec moi, Didyme; je te montrerai les os qui se sont disjoints dans le tombeau se réunissant de nouveau ensemble. Viens avec moi, Didyme; je te montrerai les yeux de Lazare qui se sont creusés (vidés) par la pourriture et ont laissé la lumière. Viens avec moi, Didyme, jusqu'à la montagne de Béthanie; je te montrerai la langue de Lazare qui s'est liquéfiée par la

* A² p. 28 corruption et qui parlera * avec toi encore. Viens avec moi, Didyme, jusqu'au tombeau de Lazare, pour que tu voies la destruction des os et de sa sépulture (de son corps enseveli) que les vers ont rongé et ce qui lui advient à ma

ⲛⲍⲏⲧⲟ. ⲁⲩⲱⲟⲩ ⲛⲉⲙⲙⲁⲓ ⲱ ⲁⲓⲇⲩⲙⲟⲥ ⲯⲁ ⲡⲧⲁⲫⲟⲥ ⲛⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ· ⲉⲡⲉⲫⲣⲧⲟⲟⲩ ⲛⲉ ⲡⲟⲟⲩ ⲭⲓⲛⲧⲁϥⲙⲟⲩ· ⲧⲁⲧⲟⲩⲛⲟⲥϥ[1] ⲉϥⲟⲛⲁϩ ⲛⲕⲉⲥⲟⲛ[2]· ⲁⲕⲯⲓⲛⲉ ⲛⲥⲁ ⲡⲙⲁⲉⲓⲛ[3] ⲛⲧⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ[4] ⲱ ⲑⲱⲙⲁⲥ· ⲁⲙⲟⲩ ⲧⲁⲧⲁⲙⲟⲕ ⲉⲣⲟϥ ϩⲓ ⲡⲧⲁⲫⲟⲥ ⲛⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ· ⲁⲕⲯⲓⲛⲉ ⲛⲥⲁⲟⲛ[5] ⲙⲛⲁⲩ[6] ⲉϩⲉⲛⲕⲉⲃⲉⲥ ⲉⲩⲧⲛⲟ ⲉⲛⲉⲩⲉⲣⲙⲩ. ⲁⲙⲟⲩ ⲙⲙⲁⲓ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ ⲛⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲟⲩ ⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲉ ⲉⲧⲙⲙⲩ[7] ⲉⲃⲟⲗ ϩⲓⲣⲉⲙ[8] ⲡⲣⲟ ⲙⲡⲉϥⲉⲙϩⲁⲩ[9]. ⲁⲕⲯⲓⲛⲉ ⲛⲥⲁ ϩⲉⲛⲟⲓⲭ[10] ⲉⲧⲣⲉⲩⲥⲟⲟⲩⲧⲉⲛ ⲁⲙⲟⲩ ⲧⲁⲧⲁⲙⲟⲕ ⲉⲛⲉⲟⲓⲭ[11] ⲛⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲉⲧⲥⲟⲛϩ ⲛⲕⲧⲣⲓⲁ[12] ⲁⲧⲱ ⲉⲧⲥⲗⲉⲙⲗⲱⲙ ⲉ ⲛⲉⲥⲛⲓⲗⲱⲙⲟⲛ[13] ⲉⲧⲧⲁⲗⲟ ⲙⲙⲁⲩ ϩⲓϫⲱⲟⲩ[14] ⲛⲁⲧⲁⲁⲩ ⲉⲧⲙⲙⲩ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲛ ⲛⲉⲙϩⲁⲁⲩ[15]. *ⲁⲓⲇⲩⲙⲟⲥ ⲡⲁⲩⲃⲏⲣ ⲁⲙⲟⲩ ⲙⲙⲁⲓ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ ⲛⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲭⲉ ⲁ ⲧⲁⲧⲁⲛⲣⲟ ⲉⲛⲉⲓⲟⲩⲱⲉⲓ ⲉⲛⲉⲛⲧⲁⲕⲙⲉⲉⲩⲉ ⲉⲣⲟϥ. ⲛⲉϥⲧⲟⲟⲩ ⲅⲁⲣ ⲛⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲛⲉ ⲡⲟⲟⲩ ⲙⲁⲣⲉⲁ ⲙⲛ ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲟⲩⲱⲩⲧ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲁ ⲧⲁϩⲏ ⲧⲁⲃⲱⲕ ⲧⲁⲟⲩ ⲛⲉⲧⲩⲙⲛⲉ ⲉⲧⲃⲉ ⲛⲉⲩⲥⲟⲛ. *A⁴ p. 18-19

ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲉⲣⲉ ⲓⲥ ⲭⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲉⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ.

ⲁ ⲁⲓⲇⲩⲙⲟⲥ ☩ ⲛⲉϥⲟⲩⲟⲓ ⲛⲉϩⲁϥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ ⲉⲙⲙⲁⲃⲱⲕ ⲟⲉ ⲉⲙⲁⲩ ⲛⲁⲩ ⲛⲍⲉ ⲉⲣⲉ ⲙⲙⲟⲩⲧⲁⲁⲓ ⲯⲓⲛⲉ ⲛⲥⲁ ϩⲓ ⲱⲙⲉ ⲉⲣⲟⲕ.

ⲛⲧⲁϥⲭⲉ ⲛⲁⲓ ⲭⲉ ⲁϥⲛⲧⲛⲉⲓ ⲉⲧⲃⲉ ⲛⲩⲁⲭⲉ ⲛⲧⲁ ⲓⲥ ϫⲟⲟⲩ ⲉⲧⲃⲉ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲭⲉ ⲙⲙⲉϥⲃⲱⲕ.

1. A⁴ : ⲛⲧⲁⲧⲟⲩⲛⲟⲥϥ. — 2. A⁴ : ⲛⲕⲉⲥⲟⲛ ⲉϥⲟⲛϩ. — 3. A⁴ : ⲟⲩⲙⲁⲉⲓⲛ. — 4. A⁴ : ⲛⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ. — 5. A⁴ : ⲛⲁⲩ. — 6. A⁴ : ⲉⲙⲉⲓⲙⲩⲉ ⲛⲙⲙⲩ. — 7. A⁴ : ⲉⲧⲙⲁ ⲉⲧⲙⲙⲩ. — 8. A⁴ : ϩⲓⲣⲉⲙ ⲙ. — 9. A⁴ : ⲙⲙⲁϩⲁⲩ. — 10. A⁴ : ⲛⲁⲩ ⲉϩⲉⲛⲟⲓⲭ. — 11. A⁴ : ⲉⲛⲟⲓⲭ. — 12. A⁴ : ⲕⲉⲣⲉⲁ. — 13. A⁴ : ⲛϩⲉⲛⲥⲟⲩⲗⲁⲣⲓⲟⲛ. — 14. A⁴ : ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲉϫⲱⲟⲩ. — 15. Nous suivons depuis ici A⁴.

voix quand je l'appelle. Viens avec moi, Didyme, jusqu'au tombeau de Lazare, alors que voilà quatre jours qu'il est mort, et je le ressusciterai vivant encore. Tu cherches le signe de la résurrection, Thomas; viens et je te le montrerai dans le tombeau de Lazare; tu cherches à voir des os adhérer de nouveau les uns aux autres; viens avec moi au tombeau de Lazare pour les voir allant et venant sur la porte de son tombeau. Tu cherches des mains qui s'étendent; viens, je te montrerai les mains de Lazare liées de leurs bandelettes, enveloppées par les linceuls, qui s'en élèveront là, sortant du tombeau. * Didyme, mon ami, viens avec moi au tombeau de Lazare; car ma *A⁴ p. 18-19
bouche désire ce que tu as pensé. Voilà aujourd'hui le quatrième jour pour Lazare. Marthe et Marie m'attendent pour que j'aille les visiter à cause de leur frère. »

Telles sont ces choses que Jésus dit à ses Apôtres.

Didyme prit son élan. Il lui dit : « Monseigneur, comment donc irons-nous là, alors que les Juifs cherchent à te lapider? »

Il dit cela, parce qu'il était affligé de la parole que Jésus avait dite à propos de Lazare et afin de ne pas y aller.

ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲁⲓⲇⲩⲙⲟⲥ ⲡⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲉ ϩⲓ ⲡⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲙⲉϥϫⲓϫⲣⲟⲛ·

ⲙⲧⲁ ⲓⲥ ϫⲉ ⲡⲉⲓⲯⲁϫⲉ ⲛⲁⲓ ⲉⲑⲱⲙⲁⲥ ϫⲉ ⲉϥⲉⲥⲁⲥⲱⲗϥ ϫⲉ ⲁϥⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟϥ ⲉϥ ⲁⲩⲡⲉⲓ ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲙⲟⲩ ⲛⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ·

ⲙⲛⲛⲥⲁ ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲁϥⲉⲓ ⲉⲣⲏ ⲡⲓϩⲁⲁⲩ ⲛⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲯⲁⲁⲧⲏ ⲟⲩⲕⲟⲩⲓ ⲁⲩⲱ ⲁ ⲧⲉϥⲥⲱⲛⲉ ⲧⲱⲙⲛⲧ ⲉⲣⲟϥ ϩⲓ ⲡⲙⲁ ⲉⲧⲙⲙⲁⲩ·

ⲡⲉϫⲁⲥ ⲛⲁϥ ⲁⲉ ⲡⲭⲟⲉⲓⲥ ⲉⲛⲉⲕ ⲙⲡⲉⲙⲁ ⲙⲉⲣⲉ ⲡⲁⲥⲟⲛ ⲛⲁ ⲙⲟⲩ ⲁⲛ ⲡⲉ ϫⲉ ⲙⲡⲟⲕ ⲡⲉ ⲧⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ ⲉⲧⲧⲟⲩⲛⲟⲩⲥ ⲙⲙⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲉⲓⲥⲟⲟⲩⲧⲙ ⲙⲙⲟⲕ ϧⲙ ⲧⲉⲕⲙⲛⲧⲕⲟⲩⲓ ⲙⲛ ⲡⲁⲥⲟⲛ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ·

ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲛⲁⲥ ϫⲉ ⲧⲉⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲉⲡⲁⲓ ϫⲉ ⲁⲛⲟⲕ ⲡⲉ ⲧⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ ⲉⲧⲧⲟⲩⲛⲟⲩⲥ ⲙⲙⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲁⲩⲱ ⲡⲱⲛϩ ⲛⲟⲩⲟⲛ ⲙⲙⲟ·

ⲡⲉϫⲉ ⲙⲁⲣⲑⲁ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲥⲉ ⲡⲭⲟⲉⲓⲥ ✝ⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ·

ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲛⲁⲥ ϫⲉ ⲛⲟⲩⲥⲟⲛ ⲛⲁⲧⲱⲟⲩⲧⲙ·

ⲉⲓⲧⲁ ⲉⲩϫⲱ ⲙⲙⲁⲓ ⲙⲛ ⲙⲉⲧⲉⲣⲏⲩ ⲉⲓⲥ ⲙⲁⲣⲑⲁ· ⲙⲛ ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲙⲛ ⲓⲥ. ⲁⲩⲉⲓ[1] ⲉⲡⲓϫⲁⲁⲩ ⲛⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲉⲣⲉ ⲓⲥ ⲥⲱⲕ ϩⲛⲧⲟⲩ ⲙⲙⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ·

ⲡⲉϩⲁϥ ⲁⲉ ⲛⲁⲩ ϫⲉ ϥⲓ ⲡⲱⲛⲉ ⲙⲙⲁⲩ[2] ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲉⲧⲙⲛⲧⲙⲛⲧⲣⲉ ⲛⲑⲉ ⲛⲧⲟⲩⲛⲉⲥ ⲣⲉϥⲙⲟⲟⲩⲧ[3].

ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲁ ⲑⲱⲙⲁⲥ ⲣⲙⲉ ⲙⲡⲙⲧⲟ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲙⲟ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ
* A[3] p. 19 ⲉⲩⲯⲉ ⲁⲕ*ⲯⲉⲡ[4] ⲡⲉⲓⲥⲕⲧⲁⲙⲟⲥ· ⲁⲕⲉⲓ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ[5] ⲙⲣⲉϥⲙⲟⲟⲩⲧ ⲉⲧⲃⲉ ⲧⲁⲙⲛⲧ

1. A[8] : ⲉⲣⲏ ⲡⲓϩⲁⲁⲩ. — 2. A[8] ajoute : ⲱ ⲑⲱⲙⲁⲥ. — 3. A[8] ajoute : ⲙⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲁⲩⲱ ⲙⲙⲡⲧⲙⲣϩⲏⲧⲥⲛⲁⲩ. — 4. Nous suivons depuis ici A[3]. — 5. A[8] : ⲧⲁⲫⲟⲥ ⲉⲧⲟⲩⲛⲉⲥ ⲣⲉϥⲙⲟⲟⲩⲧ.

Jésus lui dit : « Didyme, celui qui marche dans la lumière ne trébuchera pas. »

Jésus dit cette parole à Thomas pour le consoler, parce qu'il avait vu qu'il était affligé au sujet de la mort de Lazare.

Après tout cela, il arrivait presque à la porte du tombeau de Lazare que sa sœur vint à sa rencontre en ce lieu. Elle lui dit : « Seigneur, si tu avais été ici, mon frère ne serait pas mort, car tu es la résurrection, ressuscitant les morts. Je te connais depuis ton enfance, ainsi que mon frère Lazare. »

Jésus lui dit : « Tu crois cela, à savoir que je suis la résurrection, ressuscitant les morts et la vie de quiconque? »

Marthe lui dit : « Oui, Seigneur, je crois. »

Jésus lui dit : « Ton frère ressuscitera. »

Ils disaient ces choses, Marthe et Marie étant avec Jésus. Ils vinrent au tombeau de Lazare, Jésus marchant devant les Apôtres.

Il leur dit : « Enlevez la pierre de là, afin que toi, Thomas, tu voies le témoignage semblable à la résurrection des morts. »

* A[3] p. 19 En cet instant Thomas pleura devant Jésus, disant : « Tu as reçu cette *fatigue, tu es venu au tombeau d'un mort à cause de mon incrédulité. Que ta

ⲁⲡⲓⲥⲧⲟⲥ ⲙⲁⲣⲉ ⲡⲉⲕⲟⲩⲱϣ ϣⲱⲡⲉ ⲉϫⲱⲓ[1] ⲛⲧⲉ ⲡⲉⲓⲧⲁϥⲟⲥ ϣⲟⲡⲧ ⲉⲣⲟϥ ϣⲁ ⲛⲉϩⲟⲟⲩ ⲛⲧⲉⲕⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ.

ⲓⲥ[2] ⲁⲉ ⲁϥⲉⲓⲙⲉ ϫⲉ ⲁ ⲑⲱⲙⲁⲥ ⲁⲩⲛⲉⲓ ⲡⲉϫⲁϥ ⲙⲁϥ ϩⲓ ⲟⲩϩⲣⲟⲟⲩ ⲙⲡⲁϣⲱⲡⲉ ⲙⲙⲏ ⲟⲩϣⲁϫⲉ ⲛⲱⲟⲩϩ ϫⲉ ⲑⲱⲙⲁⲥ ⲙⲡⲣⲁⲩⲛⲉⲓ. ⲛⲉⲧⲉⲓⲣⲉ ⲙⲙⲟϥ ⲙⲡⲥⲟⲟⲩⲛ ⲙⲙⲟϥ ⲁⲛ[3]. ⲙⲛ ⲟⲩϩⲓⲥⲉ ⲛⲉ ϥⲓ ⲡⲱⲙⲉ ⲙⲙⲁⲩ ⲛⲟⲩϣⲃⲏⲣ ⲉϥⲟⲣⲃ ⲉϩⲟⲩⲛ ⲉⲧⲧⲁϥⲟⲥ ⲛϥⲧⲱⲟⲩⲛ ⲛϥⲉⲓ ⲉⲃⲟⲗ. ⲙⲡⲣⲁⲩⲛⲉⲓ[4] ⲱ ⲑⲱⲙⲁⲥ ϫⲉ ⲁⲓϫⲟⲟⲥ ⲛⲁⲕ ϫⲉ ϥⲓ ⲡⲱⲙⲉ ⲙⲙⲁⲩ ⲛⲧⲉ ⲟⲩⲙⲛⲧⲙⲛⲧⲣⲉ ⲛⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ ⲟⲩⲱⲛϩ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲓ ⲟⲩⲧⲁϥⲟⲥ ⲛⲣⲉϥⲙⲟⲟⲩⲧ. ⲙⲡⲣⲁⲩⲛⲉⲓ[5] ⲱ ⲑⲱⲙⲁⲥ ϫⲉ ⲁⲓϫⲟⲟⲥ ⲛⲁⲕ ϫⲉ ϥⲓ ⲡⲱⲙⲉ ⲙⲙⲁⲩ[6] ⲉⲧⲟⲩⲛⲉⲥ ⲣⲉϥⲙⲟⲟⲩⲧ. ⲟⲩⲱⲛ ⲙⲡⲣⲟ ⲙⲡⲙϩⲁⲁⲩ[7] ⲁⲧⲱ ϯⲛⲁⲉⲓⲛⲉ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲡⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ[8]. ϥⲓ ⲡⲱⲙⲉ ⲙⲙⲁⲩ ⲱ ⲑⲱⲙⲁⲥ ⲧⲁϯ ⲡⲱⲛϩ ⲙⲡⲉⲧⲛⲓⲕⲟⲧⲕ ϩⲓ ⲡⲙϩⲁⲁⲩ. ⲥⲉⲕ ⲡⲱⲙⲉ[9] ⲉⲡⲟⲩⲉ ⲱ ⲑⲱⲙⲁⲥ ⲧⲁⲣⲉ[10] ⲡⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲟⲛ ⲧⲉϩⲓⲏ ⲛⲉⲓ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲛⲧⲁϥⲟⲥ. ⲉⲛⲉⲓϯϩⲧⲟⲣ ⲉⲣⲟⲕ ⲁⲛ ⲱ ⲑⲱⲙⲁⲥ ϫⲉ ϥⲓ ⲡⲱⲙⲉ ⲙⲙⲁⲩ ϫⲉ ⲙⲛ ⲟⲛ ⲟⲩⲟⲓ ⲉⲧⲣⲉ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲉⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲣⲉ ⲡⲱⲙⲉ ϣⲟⲧⲙ[11] ⲥⲉ ⲟⲩⲛ ⲟⲛ ⲟⲩⲟⲓ ⲉϩⲱⲃ ⲙⲙⲟⲓ. ⲁⲗⲗⲁ ⲉⲕϣⲁⲛϥⲓ ⲡⲱⲙⲉ ⲙⲙⲁⲩ ⲱ ⲑⲱⲙⲁⲥ ϣⲁⲣⲉ ⲡⲙϩⲁⲁⲩ ⲟⲩⲱⲛϩ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲧⲉ*ⲣⲱⲙⲉ ⲙⲙⲟ ⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟϥ ⲛⲥⲉⲛⲁⲩ ⲉⲡⲉⲛⲧⲁϥⲙⲟⲩ* *A³ p. 20
ϫⲉ ⲉϥⲛⲓⲕⲟⲧⲕ ⲛⲁϥ ⲛϩⲉ. ⲛⲧⲁⲕϥⲓ ⲡⲱⲙⲉ ⲙⲙⲁⲩ ⲱ ⲑⲱⲙⲁⲥ ⲁ ⲡⲉⲥϯⲃⲱⲱⲛ

1. A⁸ : ϩⲓϫⲱⲓ. — 2. A⁸ : ⲡⲉⲛϫⲟⲉⲓⲥ ⲁⲉ ⲓⲥ — 3. A⁸ ajoute : ⲧⲉⲛⲟⲩ. — 4. A⁸ : ⲙⲡⲉⲕⲁⲩⲛⲉⲓ. — 5. A⁸ : ⲙⲡⲉⲕⲁⲩⲛⲉ. — 6. A⁸ : ⲙⲙⲟⲛ ⲛⲟⲩⲁⲩⲛⲉⲓ ⲁⲛ ⲛⲉ ⲧⲟⲩⲛⲉⲥ ⲣⲉϥⲙⲟⲟⲩⲧ. — 7. A⁸ ajoute : ⲱ ⲑⲱⲙⲁⲥ. — 8. A⁸ ajoute : ⲉⲧⲛⲓⲕⲟⲧⲕ ⲛϩⲛⲧϥ. — 9. A⁸ : ⲥⲕⲣⲕⲱⲣ ⲡⲱⲛⲉ. — 10. A⁸ : ⲛⲧⲉ ⲡⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲟⲉⲛ. — 11. A ⁸ : ϣⲧⲁⲓ.

volonté soit faite sur moi et que ce tombeau me reçoive jusqu'au jour de ta résurrection. »

Jésus sut que Thomas s'affligeait. Il lui dit, avec une voix joyeuse et une parole de vie : « Thomas, ne t'afflige pas. Ce que je fais, tu ne le sais pas. Est-ce que c'est une peine de prendre une pierre de là pour un ami qui est enfermé dans le tombeau afin qu'il ressuscite et sorte? Ne t'afflige pas, ô Thomas. Je te l'ai dit, ôte la pierre de là, afin qu'un témoignage de résurrection apparaisse dans un tombeau de mort. Ne t'afflige pas, ô Thomas. Je te l'ai dit : ôte la pierre de là, pour ressusciter le mort. Ouvre la porte du tombeau et je ferai sortir celui qui est mort. Ote la pierre de là, pour que je donne la vie à celui qui dort dans ce tombeau. Enlève la pierre, Thomas, afin que celui qui est mort trouve le chemin de sortir du tombeau. Si je t'oblige, Thomas, à ôter la pierre, ce n'est pas parce que je n'ai pas le pouvoir de faire sortir Lazare, alors que la pierre ferme (le tombeau). Oui, j'ai pouvoir pour toute chose. Mais si tu enlèves la pierre, ô Thomas, le tombeau sera manifeste * en sorte * A³ p. 20
que tous les hommes le verront et verront le mort comme il dort. Et est-ce que quand tu enlèves la pierre, ô Thomas, c'est pour que la mauvaise odeur sorte

ⲙⲟⲟⲩⲉ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲛ ⲧⲉⲓⲁⲃⲉ ⲙⲛ ⲡⲫⲏⲧ ⲛⲑⲉ ⲙⲙⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲙⲙⲟⲛ ⲙⲙⲉⲥⲩⲱⲛⲉ.

ⲙⲙⲁⲥⲁ ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲡⲉⲭⲉ ⲓⲥ ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲭⲉ ⲧⲉⲣⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲭⲉ ⲡⲟⲩⲥⲟⲛ ⲛⲁⲧⲱⲟⲩⲛ.

ⲡⲉⲭⲁⲥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲥⲉ ⲛⲭⲟⲉⲓⲥ ϯⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲛⲁⲛ ⲁϥⲣ ⲥⲧⲟⲓ ⲡⲉϥϥⲧⲟⲟⲩ ⲅⲁⲣ ⲡⲉ ⲭⲓⲛ ⲛⲧⲁϥⲙⲟⲩ ⲁⲗⲗⲁ ϯⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲭⲉ ⲟⲩⲛ ⲥⲟⲩ ⲙⲙⲟⲕ ⲉϩⲱⲃ ⲛⲓⲙ.

ⲓⲥ ⲁⲉ ⲁϥⲕⲟⲧϥ ⲉⲑⲱⲙⲁⲥ ⲡⲉⲭⲁϥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲁⲙⲟⲩ ⲛⲣⲛⲁⲩ ⲉⲛⲕⲉⲉⲥ[1] ⲛⲣⲉϥⲙⲟⲟⲩⲧ ⲉⲩⲛⲕⲟⲧⲕ ϩⲛ ⲛⲧⲁⲫⲟⲥ ⲙⲡⲁϯⲧⲟⲩⲛⲟⲥⲟⲩ[2]. ⲁⲙⲟⲩ[3] ⲙⲙⲁⲓ ⲱ ⲑⲱⲙⲁⲥ ⲛⲣⲛⲁⲩ ⲉⲛⲃⲁⲗ ⲛⲧⲁⲩϩⲁⲁⲧⲉ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲙⲡⲁϯϯ ⲡⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲛⲁⲩ ⲛⲕⲉⲥⲟⲛ. ⲁⲙⲟⲩ ⲱ ⲑⲱⲙⲁⲥ ⲛⲣⲛⲁⲩ ⲉⲡⲉⲧⲛⲕⲟⲧⲕ ⲭⲉ ⲉⲫⲕⲏ ⲛⲁⲩ ⲛϩⲉ ⲙⲡⲁϯⲧⲟⲩⲛⲟⲥϥ ⲛⲕⲉⲥⲟⲛ. ⲁⲙⲟⲩ ⲱ ⲑⲱⲙⲁⲥ ⲕⲁ ⲡⲓⲥⲧⲓⲥ ⲛⲁⲕ ⲉϩⲟⲩⲏ ⲉⲣⲟⲓ ⲭⲉ ⲟⲩⲛ ⲥⲟⲩ ⲙⲙⲟⲓ ⲉϩⲱⲃ ⲛⲓⲙ. ⲙⲁⲣⲑⲁ ⲙⲛ ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲧⲁϩⲣⲉ ⲡⲉⲧⲛϩⲏⲧ. ⲕⲁ ⲡⲓⲥⲧⲓⲥ ⲛⲁⲕ[4] ϩⲛⲟⲩⲟ ⲉⲙⲁⲣⲓⲁ ⲙⲛ ⲙⲁⲣⲑⲁ. ⲉⲧⲣⲙⲛⲧⲣⲉ ⲛⲁⲓ. ⲭⲉ ⲥⲉ ⲟⲩⲛ ⲥⲟⲩ ⲙⲙⲟⲕ ⲉϩⲱⲃ ⲛⲓⲙ.

ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲉⲣⲉ ⲓⲥ ⲭⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲁⲫⲱⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲉϥⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲭⲉ ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ
* A³ p. 21 ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲧⲛⲟⲩⲛⲉ ⲧⲏⲣⲥ ⲛ*ⲧⲙⲛⲧⲁⲣⲁⲑⲟⲥ. ϯⲥⲟⲛⲥ ⲙⲙⲟⲕ. ⲭⲉ ⲁ ⲧⲉⲧⲛⲟⲩ ⲉⲓ. ⲭⲉⲕⲁⲥ ⲉⲕⲉϥ ⲉⲟⲟⲩ ⲙⲡⲉⲕⲩⲏⲣⲉ. ⲭⲉⲕⲁⲥ ⲉⲣⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲙⲙⲁ ⲉⲓⲱⲉ ⲭⲉ ⲛⲧⲟⲕ ⲡⲉⲛⲧⲁⲕⲧⲏⲙⲟⲟⲩⲧ[5] ⲉⲡⲉⲓϩⲱⲃ ⲛⲉⲟⲟⲩ ⲛⲁⲕ ⲩⲁ ⲉⲛⲉϩ ⲛⲉⲛⲉϩ ϩⲁⲙⲏⲏ.

1. A⁷ : ⲉⲛⲉⲕⲉⲉⲥ ⲙⲙⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ. — 2. A⁷ : ⲙⲡⲁⲧⲁⲧⲟⲩⲛⲁⲥⲟⲩ. — 3. A⁷ supprime ⲙⲙⲁⲓ. — 4. Le A⁷ très fragmenté en cet endroit a : (ⲕⲁ ⲧ)ⲡⲓⲥⲧⲓⲥ ⲱ ⲑⲱ(ⲙⲁⲥ). ⲉϩⲟⲩⲟ (ⲉⲙⲁⲣⲓⲁ) ⲙⲛ (ⲙⲁⲣⲑⲁ) ⲉⲧⲉ(ⲣⲙⲛⲧⲣⲉ). — 5. A⁷ : ⲉϩⲉⲕ ⲡⲉⲓⲩⲁϩⲉ... ⲭⲉ ⲛ... (ⲉⲧ)ⲣⲉ ⲡⲛⲓ(ⲭⲉ ⲛⲟ)ⲧⲟⲛ ⲛⲓⲙ (ⲉⲓ ⲉⲛⲉⲕⲟⲓϧ... ⲛⲁⲉⲓ)ⲱⲧ ⲉⲧⲟ)ⲧⲁⲁⲃ.

et que la pourriture et les vers apparaissent, comme cela a lieu pour tous les morts? Non! à Dieu ne plaise! »

Après cela, Jésus dit à Marie : « Tu crois que ton frère ressuscitera? »

Elle dit : « Oui, Seigneur, je le crois. Déjà il sent mauvais; car voilà quatre jours qu'il est mort. Mais je crois que tu peux toute chose. »

Jésus se tourna vers Thomas et lui dit : « Viens et vois les os du mort qui reposent dans le tombeau avant que je ne les ressuscite. Viens avec moi, ô Thomas, et vois les yeux qui se sont liquifiés avant que je ne leur rende de nouveau la lumière. Viens avec moi, ô Thomas, et vois celui qui dort, comment il est placé, avant que je ne le fasse se lever de nouveau. Viens, Thomas, place la foi en toi à mon égard et crois que j'ai puissance pour toute chose. Marthe et Marie, affermissez votre cœur, et toi (Thomas), place la foi en toi plus que Marthe et Marie qui m'ont rendu témoignage en disant : Oui, tu as puissance pour tout. »

* A³ p. 21 Jésus dit cela ; puis il cria disant : « Mon Père, mon Père, racine de* toute bonté, je te prie; car le moment est venu de donner gloire à ton Fils, afin que tous connaissent que c'est toi qui m'as envoyé pour cela. Gloire à toi à jamais! Amen. »

ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲉⲣⲉ ⲓⲥ ϫⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ[1]. ⲁϥⲱⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲁⲙⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ.

ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲁ ⲡⲧⲟⲟⲩ ⲕⲱⲧⲉ ⲙⲏⲉ ⲛⲟⲩϣⲁⲗⲟⲟⲩ[2]. ⲁ ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ[3] ⲧⲱⲟⲩⲛ ⲁⲩⲉⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲧⲃⲉ ⲛⲉϩⲣⲟⲟⲩ ⲙⲓⲥ ⲛⲧⲁϥⲙⲟⲩⲧⲉ[4] ⲉⲣⲟϥ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲗⲁⲍⲁⲣⲉ ⲁⲙⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ.

ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲁϥⲉⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲟⲓ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ. ⲉϥⲟⲩⲗⲓⲗⲱⲙ ⲛϩⲉⲛⲕⲉⲣⲉⲁ ⲉⲣⲉ ⲡⲉϥϩⲟ ⲙⲏⲣ ϩⲛ ⲟⲩ ⲥⲟⲩ*ⲗⲁⲣⲓⲟⲛ[5]. ⲉⲣⲉ ⲡⲉϥⲁⲡⲉ ⲙⲏⲣ ⲛϩⲉⲛⲕⲩⲣⲓⲁ[6] : * A⁵ f. 53 r° a

— ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲛⲁⲩ ϫⲉ ⲃⲁⲗϥ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲧⲉⲧⲉⲛⲕⲁⲁϥ ⲛϥⲃⲱⲕ :

— ⲛⲧⲉⲣⲉ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲛⲁⲩ ⲉⲓⲥ ⲉϥⲁϩⲉⲣⲁⲧϥ ϩⲓⲣⲉⲙ[7] ⲡⲣⲟ ⲙⲡⲉϥⲙϩⲁⲁⲩ[8] ⲁϥⲛⲁϩⲧϥ ⲁϥⲟⲩⲱⲩⲧ ⲛⲁϥ ⲁϥⲱⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ : — ϫⲉ ⲕⲥⲁⲙⲁⲁⲧ ⲓⲥ ⲛⲉⲧⲉⲩⲁⲣⲉ ⲁⲙⲉⲛⲧⲉ[9] ⲥⲧⲱⲧ ϩⲁ ⲡⲉϩϩⲣⲟⲟⲩ. ⲛⲁⲓ ⲛⲧⲁϥⲙⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟⲓ ⲙⲙⲟϥ : — ⲛⲉⲧⲉⲣⲉ ⲛⲉⲧ ϩⲛ ⲁⲙⲉⲛⲧⲉ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲉⲡⲓⲑⲩⲙⲉⲓ ⲙⲙⲁⲩ ⲉⲡⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲛⲧⲉϥ ⲙⲉⲛⲧⲙⲟⲩⲧⲉ[10] : — ⲕⲥⲁⲙⲁⲁⲧ ⲡⲁⲡⲉϩⲣⲟⲟⲩ[11] ⲛⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ. * ϫⲉ ⲛⲧⲟⲕ. * A⁵ f. 53 r° b ⲡⲉⲧⲛⲁϯ ϩⲁⲡ ⲉⲧⲟⲓⲕⲟⲩⲙⲉⲛⲏ ⲧⲏⲣⲥ.

— ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲉⲣⲉ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ϫⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲉⲓⲥ. ⲁ ⲡⲙⲏⲛⲩⲉ[12] ⲡⲱⲧ ⲛⲥⲱϥ ⲉⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟϥ.

1. A⁷ : (ⲛⲧⲁϥ) ⲉⲩ ⲉⲃ(ⲟⲗ) (ⲉϥ)ϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲗⲁⲍⲁⲣⲉ. — 2. A⁷ : ⲙⲏⲛ ⲛⲟⲩϣⲁⲗⲁⲩ. — 3. A⁷ : ⲁ ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ϩⲱⲛ ⲉⲉⲓ ⲉⲃⲟⲗ. — 4. A⁷ : ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ. — 5. Nous suivons le nouveau texte A⁵. On y remarque, comme dans A¹, l'emploi fréquent du trait surmonté d'un point et ayant un autre point en bas qui remplace la παραγραφή des auteurs manuscrits grecs. Cette παραγραφή se met devant les lignes dans lesquelles commencent les paragraphes conçus à la façon moderne. L'accentuation est aussi spéciale. — 6. A² : ⲕⲉⲣⲉⲁ. — 7. A² : ϩⲓⲣⲙ. — 8 A² : ⲡⲣⲟ ⲙⲡ-ⲙϩⲁⲁⲩ. — 9. A² : ⲁⲙⲏⲧⲉ. — 10. A² : ⲙⲛⲧⲙⲟⲩⲧⲉ. — 11. A² : ⲡⲁⲡⲉⲓϩⲣⲟⲟⲩ. — 12. A² : ⲁ ⲙⲙⲏⲛⲩⲉ.

Après que Jésus eut dit ces choses, il cria, disant : « Lazare! viens dehors! »

A cet instant la montagne tourna comme une roue. Les morts ressuscitèrent et sortirent à cause de la voix de Jésus qui avait appelé : « Lazare! viens dehors. »

A cet instant Lazare vint dehors, enveloppé de bandelettes et la face liée d'un * suaire. Sa tête était attachée par des kuria. * A⁵ f. 53 r° a

Jésus dit : « Déliez-le et laissez-le aller. »

Lorsque Lazare vit Jésus debout devant la porte de son tombeau, il se prosterna, il l'adora. Il cria, disant : « Sois béni, Jésus à la voix duquel tremble l'Amenti (l'enfer égyptien, séjour des morts) et qui m'as appelé, toi dont tous ceux qui sont dans l'Amenti désirent voir la lumière de sa divinité; sois béni, toi dont la voix est résurrection, * parce que c'est toi qui jugeras le * A⁵ f. 53 r° b monde entier. »

Voilà ce que disait Lazare à Jésus et la multitude courait pour le voir.

— ic ⲁⲉ ⲛⲧⲉⲣⲉⲫⲛⲁⲩ ⲭⲉ ⲁ ⲛⲉⲙⲛⲏⲩⲉ[1] ⲭⲁⲭⲉⲭ ⲙⲙⲟⲩ ⲉⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲩ ⲙⲉⲛ ⲛⲕⲉⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ.

— ⲉⲣⲉ ⲭⲟⲓⲛⲉ ⲭⲉⲛ ⲛⲁⲡⲉⲫⲣⲉⲛⲟⲥ ⲉⲣ ⲭⲁⲙⲏⲣ[2] ⲉⲣⲟⲩ :

— ⲉⲣⲉ ⲭⲟⲓⲛⲉ ⲟⲩⲛⲉ ⲙⲡⲉⲫⲩⲓⲛⲉ.

— ⲉⲣⲉ ⲧⲉⲫⲥⲱⲛⲉ[3] ⲥⲉⲛⲧⲉ ϯⲛⲉⲓ[4] ⲉⲧⲉⲫⲧⲁⲡⲣⲟ :

— ⲭⲁⲡⲁⲝ ⲭⲁⲡⲗⲱⲥ ⲛⲉⲣⲉ ⲟⲩⲛⲟⲟⲩ[5] ⲛⲁⲩⲕⲁⲕ ⲭⲓ ⲡⲧⲟⲟⲩ ⲛⲃⲧⲑⲁⲛⲓⲁ[6] :

* A⁵ f. 53 v° a — *ⲭⲟⲓⲛⲉ ⲉⲧⲁⲩⲗⲟⲩⲗⲁⲓ[7] ⲉⲃⲟⲗ :

— ⲭⲟⲓⲛⲉ[8] ⲉⲧⲧⲱⲙⲟⲗⲱⲅⲉⲓ ⲉⲧⲭⲱⲙⲙⲟⲥ ⲭⲉ ⲙⲡⲉ ⲣⲱⲙⲉ ⲩⲱⲡⲉ ⲉⲛⲉⲭ ⲛⲑⲏ ⲙⲡⲓⲣⲱⲙⲉ ⲭⲉⲓ ⲡⲓⲛⲁ.

— ⲭⲟⲓⲛⲉ[9] ⲭⲉ ⲧⲉⲛⲛⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲉⲡⲁⲓ[10] ⲭⲉ ⲟⲩⲏ[11] ⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ ⲭⲉⲓ ⲡⲉⲛⲧⲁⲛⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲩ ⲭⲉⲓ ⲡⲧⲁⲫⲱⲥ[12] ⲛⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲙⲡⲟⲟⲩ :

— ⲉⲛⲉⲣⲉ[13] ⲡⲙⲏⲛⲩⲉ[14] ⲥⲟⲟⲩⲍ ⲉ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲛⲑⲏ ⲛⲟⲩⲁⲃ ⲛⲉⲫⲓⲱ[15] ⲭⲉⲓ ⲟⲩⲙⲟⲩⲁⲍ ⲉⲧⲃⲉ ⲧⲉⲩⲡⲏⲣⲉ ⲛⲧⲁⲥⲩⲱⲡⲉ :

* A⁵ f. 53 v° b — ⲗⲟⲓⲡⲱⲛ ⲙⲡⲉ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲥⲉⲛⲧ* ⲛⲉⲟⲩⲉⲣⲏⲧⲉⲓ[16]. ⲙⲡⲥ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲫϯⲙ[17] ⲉⲣⲟⲟⲩ ⲉⲫⲉⲣⲙⲉⲛⲧⲣⲉ ⲙⲡⲙⲏⲛⲩⲉ[18] ⲭⲉ ⲧⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ ⲙⲙⲉⲧⲟⲛⲍ ⲙⲉⲛ ⲛⲉⲧ ⲙⲟⲟⲩⲧ ⲡⲉ ⲓⲥ — ⲟⲩ ⲡⲉ ⲧⲉⲑⲉⲱⲣⲓⲁ[19] ⲙⲡⲉⲓⲙⲁ ⲭⲱⲗⲙⲟⲥ ⲛⲁⲍⲣⲉⲛ[20] ⲧⲉⲑⲉⲱⲣⲓⲁ ⲛⲁⲩⲉⲛⲧⲉ. ⲙⲡⲛⲁⲩ. ⲛⲧⲁⲫⲙⲟⲩⲧⲉ[21] ⲉⲡⲁⲣⲁⲛ ⲭⲉⲓ ⲡⲣⲁ ⲙⲡⲁⲉⲓⲭⲁⲁⲩ. ⲭⲉ

1. A² : ⲭⲉ ⲙⲡⲛⲏⲩⲉ ⲭⲟⲭⲉⲭ ⲙⲙⲟⲩ ⲙⲛ ⲛⲕⲉⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ. — 2. A² : ϯⲭⲁⲙⲏⲣ. — 3. A⁹ : ⲉⲣⲉ ⲛⲉⲫⲥⲱⲛⲉ. — 4. A⁶ : ϯⲙⲡⲓ. — 5. A² : ⲉⲧⲉ ⲟⲩⲛⲟⲟⲩ. — 6. A² : ⲃⲛⲟⲁⲛⲓⲁ. — 7. A² : ⲉⲧⲉⲩⲗⲟⲩⲗⲁⲓ. — 8. A² : ⲭⲉⲛⲕⲟⲟⲩⲧⲉ. — 9. A² : ⲭⲉⲛⲕⲟⲟⲩⲧⲉ. — 10. A² : ⲉⲡⲏ. — 11. A² : ⲟⲩⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ. — 12. A² : ⲭⲓ ⲡⲧⲁⲫⲟⲥ. — 13. A² : ⲉⲣⲉ ⲛⲉⲓ. — 14. A² : ⲛⲉⲙⲙⲏⲛⲩⲉ. — 15. A² : ⲛⲑⲉ ⲛⲍⲉⲛⲁⲕ ⲛ ⲉⲃⲓⲱ ⲉⲧⲙⲟⲩⲁⲍ. — 16. A² : ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲁⲉ ⲙⲡⲉⲫⲥⲏ ⲛⲟⲩⲉⲣⲏⲧⲉ ⲛ ⲓⲥ. — 17. A² : ⲉⲫϯⲛⲉⲓ. — 18. A² : ⲉⲫⲣ ⲙⲛⲧⲣⲉ ⲙⲙⲏⲛⲩⲉ. — 19. A² : ⲟⲩ ⲧⲉ ⲧⲉⲑⲉⲱⲣⲓⲁ. — 20. A² : ⲭⲟⲗⲱⲥ ⲛⲛⲁⲍⲣⲏ. — 21. A² : ⲛⲧⲁⲫⲙⲟⲩⲧⲉ ⲉⲡⲁⲣⲁⲛ ⲉⲃⲟⲗ ⲭⲓ ⲡⲣⲟ...

Jésus donc vit que la multitude se pressait pour le voir, ainsi que Lazare. Quelques-uns appartenant à sa race (à sa *gens*) serraient celui-ci dans leurs bras. Quelques-uns lui faisaient visite. Ses deux sœurs baisaient sa bouche. * A⁵ f. 53 v° a Enfin il y avait de grands cris dans la montagne de Béthanie. * Quelques-uns poussaient des cris de joie. Quelques-uns confessaient, disant : « Il n'y eut jamais d'homme comme cet homme dans Israël. » D'autres : « Nous croyons à ceci qu'il y a résurrection dans ce que nous avons vu dans le tombeau de Lazare aujourd'hui. » Ils se réunissaient autour de Lazare, comme les abeilles sur le rayon de miel, à cause du miracle qui avait eu lieu.

* A⁵ f. 53 v° b Enfin Lazare ne lâchait pas * les pieds de Jésus, les embrassant et rendant témoignage à la multitude en disant : « La résurrection des vivants et des morts est Jésus. Qu'est la théorie (la procession sacrée) de ce lieu devant la théorie de l'Amenti au moment où il appela mon nom à la porte de mon

ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲁⲩⲱⲧ ⲉⲃⲟⲗ : — ϯⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ[1] ⲭⲉ ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ ⲁ ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲁⲗⲗⲁ ⲥⲟⲩⲉⲛ ⲧⲉϥⲥⲙⲏ[2] ⲙⲡⲛⲉϥⲣⲟⲟⲩ ϩⲱⲥ*ⲭⲉ[3] ⲉϥ ϩⲉⲛ ⲛⲉⲙⲡⲧⲁⲛ ⲛⲁⲙⲛⲧⲉ[4] ⲉϥ ⲛⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟⲓ : — ⲁϥⲉⲣ ⲟⲩⲁⲡⲣⲛⲧⲉ ⲉⲣⲉ ⲛⲉϥⲙⲁⲁϫⲉ ⲣⲁⲕⲉ[5] ⲙⲛⲁ ⲛⲉϥⲣⲟⲟⲩ ⲉϥⲙⲉⲉⲩⲉ ⲭⲉ ⲉϥⲱⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟϥ : — ⲁⲩⲱ ⲁϥⲣ ⲙⲉⲛⲧⲣⲉ ⲙⲡⲙⲛⲛⲩⲉ ⲛⲟⲓ ⲁⲗⲗⲁ. ⲭⲉ ⲛⲉⲓϩⲣⲟⲟⲩ ⲛⲁⲓ ⲛⲧⲁⲓⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲣⲟϥ ⲛⲁⲣⲉϥϫⲱⲛⲧ[6] ⲛⲉ : — ⲧⲉⲓⲥⲙⲏ ⲧⲁⲓ ⲛⲧⲁⲓⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲣⲟϥ ⲧⲁⲡⲁⲣⲉϥϣⲉⲛⲧⲱⲣⲉⲓ ⲧⲉ[7]. — ⲧⲉⲓⲥⲙⲏ ⲧⲁⲓ ⲉϯⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲣⲟⲥ ⲛⲁⲓ ⲛⲉ ⲡⲁϣⲟⲧϣⲟⲧ ⲉⲙⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟⲓ ⲙⲙⲟⲥ ϩⲓ ⲡⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲥⲟⲥ — *ⲉⲧⲱⲛ ⲡⲛⲁⲧ[8] ⲛϣⲁⲫⲉⲓ ⲉⲡⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲥⲟⲥ. ⲛⲙⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟⲓ : — ⲛⲓⲙ ⲛⲉ ⲡϣⲛⲣⲉ ⲉⲧⲛⲁⲛⲟⲩϥ ⲉⲣⲉ ⲡⲁⲣⲉⲫⲥⲱⲟⲛⲧ ⲛⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟϥ ⲉⲡⲉϥⲣⲁⲛ[9] : — ⲛⲓⲙ ⲛⲉ ⲛⲉⲓϣⲃⲏⲣ ⲉⲧⲛⲁⲛⲟⲩϥ. ⲉⲣⲉ ⲡⲁⲣⲉⲫⲥⲱⲟⲛⲧ ⲛⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟϥ ⲉⲡⲉϥⲣⲁⲛ ⲭⲉ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲁⲩⲱⲧ ⲉⲃⲟⲗ. — ϯⲧⲱⲃϩ ⲙⲙⲟⲕ ⲡⲁϣⲏⲣⲉ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲡⲉⲛⲧⲁ ⲡⲛⲁ ⲙⲡⲡⲁⲛⲧⲱⲕⲣⲁⲧⲱⲣ ϣⲱⲡⲉ ϣⲁⲣⲟϥ[10] ⲭⲉ ⲁⲩⲱⲧ ⲉⲃⲟⲗ : — ϯ ⲡⲁϣⲓⲛⲉ ⲙⲡⲁⲣⲉϥϫⲱⲛⲧ * ⲱ ⲡⲁϣⲏⲣⲉ[11] ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ. ⲭⲉ ϣⲁ ⲁϥ ⲛⲟⲩⲟⲉⲓϣ ⲉⲡⲁⲥⲱⲧⲙ ⲉⲡⲉⲓϩⲣⲟⲟⲩ ⲛⲱⲟⲩϩ[12]. ϩⲱ ⲉⲙⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟⲓ :

— ⲛⲁⲓ ⲇⲉ ⲉⲣⲉ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ϫⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲉⲡⲙⲛⲛⲩⲉ ⲉϥⲡⲁϩⲧ ϩⲁ ⲛⲉⲟⲧⲉⲣⲛⲧⲉ[13] ⲙⲙⲟ.

1. A² : ϯⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲙⲛⲧⲙ. — 2. A² : ⲙⲛ ⲛⲉϥϩⲣⲟⲟⲩ. — 3. A² : ϩⲱⲥ ⲉⲩⲭⲉ ⲉϥϩⲛ. — 4. A² : ⲙⲡⲧⲁⲛ ⲙⲙⲟⲩ ⲉⲙⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟϥ. — 5. A² : ⲣⲟⲕⲉ. — 6. A² : ⲡⲣⲉϥⲥⲱⲟⲛⲧ. — 7. A² : ⲧⲁⲡⲁⲣⲉϥϣⲉⲛⲧⲱⲣⲉ ⲧⲉ ⲉⲙⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟⲓ ⲙⲙⲟⲥ ϩⲓ ⲡⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲥⲟⲥ. — 8. A² : ⲡⲛⲁⲧ ⲉⲧⲙⲙⲁⲩ ⲉϣⲁⲫⲉⲓ. — 9. A² : ⲛⲓⲙ ⲛⲉ ⲛⲉⲓϣⲛⲣⲉ ⲉⲧⲛⲁⲛⲟⲩϥ ⲉⲣⲉ ⲡⲁⲣⲉϥϫⲱⲛⲧ ⲛⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟϥ ⲙⲛⲉⲓⲣⲁⲛ ⲭⲉ... — 10. A² : ϣⲱⲡⲉ ⲙⲙⲟϥ ϯ ⲡⲁϣⲓⲛⲉ... — 11. A² : ⲡⲁϣⲏⲣⲉ ⲙⲙⲉⲣⲓⲧ. — 12. A² : ⲛⲱⲟⲩϩ. Là s'arrête la phrase. — 13. A² : ⲛⲟⲩⲧⲉⲣⲛⲧⲉ.

tombeau en disant : « Lazare, viens dehors? » Je le dis, à ce moment mon père Adam reconnut sa voix, * comme s'il était à la porte de l'Amenti à m'appeler. Il passa un moment l'oreille inclinée du côté de la voix, pensant qu'elle l'appelait. Et il rendit témoignage — Adam — en ces termes : « Cette voix « que j'ai entendue est celle de mon créateur. Cette voix que j'ai entendue « est celle de mon garant (fidejussor). Cette voix est celle de celui qui « était ma gloire quand il m'appelait dans le paradis. * Où est-il le moment « où il avait coutume de venir dans le paradis pour m'appeler? Quel est « le bon fils que mon créateur appelle par son nom en disant : Lazare, « viens dehors? Je t'en prie, mon fils Lazare, jusqu'auquel la miséricorde du « Tout-Puissant est descendue : va dehors. Porte mes salutations à mon Créa- « teur, * ô mon fils Lazare. Ah! en quel temps pourrai-je, moi aussi, entendre « cette voix de vie m'appelant. »

* A⁵ f. 54 r° a

* A⁵ f. 54 r° b

* A⁵ f. 54 r° a

* A⁵ f. 54 r° b

* A⁵ f. 54 v° a

Telles étaient les choses que Lazare disait à la multitude, alors qu'il était prosterné aux pieds de Jésus.

ⲁ ⲡⲉϥⲥⲟⲉⲓⲧ ⲛⲱⲥ ⲯⲁ ⲛⲉⲛⲟⲩ ⲙⲙⲓⲟⲩⲁⲁⲓ : ⲭⲉ ⲁ ⲓⲥ ⲉⲣ ⲡⲉⲙⲙⲁⲉⲓⲛ ⲛⲁⲓ ϩⲉⲛ ⲛⲥⲁⲃⲃⲁⲧⲱⲛ[1] :

— ⲁⲩⲉⲓ ⲉⲛⲁⲩ ⲉⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ. ⲁⲩⲱ ⲛⲥⲉϩⲓⲱⲛⲉ ⲉⲓⲥ :

— ⲁⲥⲯⲱⲛⲉ ⲁⲉ ⲙⲙⲉϩⲣⲟⲟⲩ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ. ⲛⲧⲁ ⲓⲥ ⲧⲟⲩⲛⲉⲥ ⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ.

* A⁵ f. 54 v° b ⲉⲙⲉ*ⲣⲉ[2] ⲟⲩⲛⲟⲟⲩ ⲛⲧⲉⲅⲁⲗⲗⲓⲗⲁⲓⲁ[3] ϩⲁⲧⲛ ϩⲙⲣⲱⲁⲛⲥ ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲣⲟⲟⲧⲩ ⲙⲙⲉⲭⲱⲣⲁ ⲙⲫⲓⲗⲓⲡⲡⲟⲥ[4] ⲉϥⲧⲏⲩ ϩⲓⲭⲱⲟⲩ. ⲛⲧⲁⲩⲕⲁⲧⲏⲅⲱⲣⲉⲓ ⲙⲙⲟϥ ϩⲁϩⲧⲉⲛ ⲛⲉⲣⲣⲟ. ⲭⲉ ⲁϥⲯⲱϥ[5] ⲙⲙⲟⲟⲩ. ⲉⲧⲃⲉ ⲧⲗⲟⲓⲟⲉ ⲛⲧⲉϥⲥϩⲙⲉ ⲭⲉ ⲁ ϩⲙⲣⲱⲁⲛⲥ ⲃⲓⲧⲥ ⲛⲧⲟⲟⲧϥ :

— ⲕⲁⲣⲓⲟⲥ ⲁⲉ ⲡⲛⲟⲟⲩ ⲙⲡⲉⲣⲣⲟ. ⲛⲧⲉⲣⲉϥⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲛⲉⲓⲟⲟⲩ[6] ⲉⲣⲉ ⲓⲥ ⲉⲓⲣⲉ ⲙⲙⲟⲟⲩ. ⲁϥⲡⲱⲧ[7] ⲯⲁⲣⲟϥ· ⲁϥⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟϥ :

* A⁵ f. 55 r° a — ⲧⲟⲧⲉ ⲕⲁⲣⲓⲟⲥ ⲁϥⲉⲓⲛⲉ ⲙⲡⲟⲩⲱ*ⲛⲓⲥ. ⲁϥⲭⲟⲟⲥ[8] ⲛϩⲙⲣⲱⲁⲛⲥ. ⲭⲉ ⲛⲁⲓ ⲙⲡⲯⲁ ⲛⲁⲁⲁϥ ⲛⲉⲣⲣⲟ. ϩⲓⲭⲉⲛ ⲫⲟⲩⲗⲁⲓⲁ ⲧⲏⲣⲥ. ⲙⲉⲛ ⲛⲉⲭⲱⲣⲁ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲙⲫⲓⲗⲓⲡⲡⲟⲥ :

— ⲛⲧⲉⲣⲉ ϩⲙⲣⲱⲁⲛⲥ ⲭⲉ ⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲛⲁⲓ ⲉⲧⲃⲉ ⲓⲥ ⲭⲉ ⲫⲙⲛⲯⲁ ⲛⲁⲁⲁϥ ⲛⲉⲣⲣⲟ[9]. ⲁϥⲟⲩϩⲉϧ ⲙⲙⲁⲧⲉ[10] : — ⲁⲩⲱ ⲁϥⲭⲱ ⲛϩⲙⲉⲛ ⲛⲟⲟⲩ ⲛⲕⲁⲧⲏⲅⲱⲣⲓⲁ ϩⲓ ⲛⲁϩⲟⲩ[11] ⲛⲓⲥ. ⲭⲉ ⲛⲧⲉⲛⲟⲩⲉⲩ ⲛⲁⲓ ⲁⲛ ⲉⲧⲣⲉϥⲉⲣ ⲣⲣⲟ ⲉϩⲣⲁⲓ ϩⲓⲭⲛ ⲫⲟⲩⲗⲁⲓⲁ :

* A⁵ f. 55 r° b — ⲛⲧⲉⲓϩⲉ ⲁⲉ ⲁϥ*ⲥⲱⲟⲩϩ ⲙⲙⲉⲛⲟⲟⲩ ⲙⲙⲓⲟⲩⲁⲁⲓ ⲧⲏⲣⲟⲩ[12]. ⲁϥⲭⲱ ⲉⲣⲟⲟⲩ ⲙⲡⲉⲛⲏⲧ ⲁ ⲕⲁⲣⲓⲱⲥ[13] ⲛⲉⲉⲩⲉ ⲉⲣⲟϥ ⲉϩⲟⲩⲛ ⲉⲓⲥ ⲭⲉ ⲉⲧⲉⲁⲁϥ[14] ⲛⲉⲣⲣⲟ : — ⲁⲩⲱ

1. A² : ⲭⲉ ⲁ ⲓⲥ ⲣⲛ... ⲙⲡⲥⲁⲃⲃⲁⲧⲟⲛ (ⲁⲩⲓ) ⲉⲛⲁⲩ ⲉⲗⲁⲍⲁⲣⲟⲥ ⲁⲩⲱ etc. — 2. A² : ⲛⲉⲣⲉ. — 3. A² : ⲧⲣⲁⲗⲓⲗⲁⲓⲁ ϩⲁϩⲧⲛ... — 4. A² : ⲉⲧⲉ ⲫⲧⲏⲩ ⲉⲭⲱⲟⲩ. — 5. A² : ⲉϥ-ⲯⲱϥ. — 6. A² : ⲉⲛⲟⲟⲩ ⲉⲧⲉⲣⲉ ⲓⲥ... — 7. A² : ⲁϥⲡⲱⲧ ⲉⲣⲁⲧϥ ⲭⲉ ⲉϥⲉⲛⲁⲩ... — 8. A² : ⲁϥⲭⲟⲟⲧϥ. — 9. A² : ⲉⲁⲁϥ ⲛⲣⲣⲟ. — 10. A² : ⲉⲙⲁⲧⲉ. — 11. A² : ⲉϩⲟⲩⲛ ⲉ. — 12. A² : ⲕⲁⲣⲓⲟⲥ. — 13. A² : ⲙⲙⲛⲟⲟⲩ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲙⲙⲓⲟⲩⲁⲁⲓ. — 14. A² : ⲉⲧⲙⲁⲁⲁϥ ⲛⲣⲣⲟ.

Le bruit en parvint jusqu'aux grands des Juifs, à savoir : « Jésus a fait ce miracle le jour du sabbat ». Ils vinrent pour voir Lazare et pour lapider Jésus.

* A⁵ f. 54 v° b Or il arriva que ces jours-là dans lesquels Jésus ressuscita Lazare, * un grand de Galilée était venu trouver Hérode au sujet de l'administration (du soin) qui leur incombait des contrées de Philippe, lequel Philippe on avait accusé devant l'empereur comme les ayant devastées, sous le prétexte de sa femme qu'Hérode lui avait enlevée.

Carios (Caius) donc, le grand de l'empereur, quand il eut entendu les miracles que Jésus faisait, s'empressa d'aller près de lui et le vit. Alors Carios

* A⁵ f. 55 r° a apporta des nouvelles * de Jésus. Il dit à Hérode : « Celui-là est digne d'être fait roi sur toute la Judée et sur toutes les contrées de Philippe. »

Lorsque Hérode entendit ces choses au sujet de Jésus, à savoir : « il est digne d'être fait roi », il fut fort en peine et il dit de grandes accusations par derrière Jésus, en ajoutant : « Nous ne voulons pas qu'il soit roi sur la Judée. »

* A⁵ f. 55 r° b Il réunit aussi * tous les grands des Juifs. Il leur dit ce que Carios pensait au

ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲁϥϫⲱⲛ ⲉⲧⲟⲟⲧⲟⲩ ⲛⲟⲓ ϩⲏⲣⲱⲇⲏⲥ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ. ϫⲉ ⲡⲉⲧⲉ ⲛⲩⲁⲩ-
ⲟⲉⲛⲧϥ ⲉϥⲥⲉⲛⲉⲧⲗⲱⲕⲉⲓ[1] ⲉⲡⲉⲓϩⲱⲃ. ⲉϥⲉⲩⲱⲟⲛⲉ ϩⲁ ⲛⲧⲁⲕⲟ ⲛⲧⲥⲛⲃⲉ.[2] ⲁⲩⲱ
ⲛⲥⲉⲧⲱⲣⲉⲛ ⲛⲛⲉⲧ ϩⲉⲛ ⲡⲉϥⲏⲓ :

— ⲁⲛⲛⲁⲥ ⲇⲉ ⲙⲛ ⲕⲁⲓⲁⲫⲁⲥ. ⲙⲉⲛ ⲛⲉⲛⲟⲟⲩ[3] ⲛⲙⲙⲟⲩⲗⲁⲓ. * ⲁⲩⲥⲱⲟⲩϩ ⲉⲕⲁ- * A⁵ f. 55
ⲣⲓⲟⲥ ⲡⲛⲟⲟⲩ ⲛⲁⲓⲃⲉⲣⲓⲁⲥ ⲡⲣⲣⲟ. ⲁⲩⲥⲙⲛⲉ ⲛϩⲉⲛϩⲁⲭⲉ ⲛⲟⲩⲁⲗ[4]. ⲙⲉⲛ ϩⲉⲛⲙⲉⲛⲧ v° a
ⲙⲉⲛⲧⲣⲉ ⲛⲙⲟⲩϫ. ⲉⲧⲉ ⲛⲥⲉⲥⲙⲟⲛⲧ ⲁⲙ ⲉⲧⲃⲉ ⲓⲥ ⲉϫⲙ[5] ⲡⲉⲕϫⲡⲟ. ϯⲁ ⲡⲉⲕϫⲱⲕ
ⲉⲃⲟⲗ : — ϩⲟⲙⲛⲉ ϫⲉ ⲟⲩⲙⲁⲣⲟⲥ ⲡⲉ : ϩⲉⲛⲕⲟⲟⲩⲉ. ϫⲉ ⲛⲧⲁⲩϫⲡⲟϥ[6] ϩⲉⲛ ⲟⲩⲥⲙⲛⲉ :
— ϩⲉⲛⲕⲟⲟⲩⲉ ϫⲉ ⲫⲃⲱⲗ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲡⲥⲁⲃⲃⲁⲧⲱⲛ : — ϩⲉⲛ ⲕⲟⲟⲩⲉ ϫⲉ ⲁϥⲟⲩⲱⲥϥ
ⲛⲧⲉⲩⲛⲁⲣⲱⲣϩ ⲛⲛⲙⲟⲩⲗⲁⲓ :

— ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ * ⲁϥⲭⲟⲟⲩ ⲛⲥⲁ ⲱⲟϩⲫ. ⲙⲉⲛ ⲛⲓⲕⲱⲗⲩⲙⲟⲥ[7]. ⲛⲉ ϩⲉⲛ- * A⁵ f. 55
ⲛⲟⲟⲩ ϩⲱⲟⲩ ⲛⲧⲉ ⲛⲓⲟⲩⲗⲁⲓ : — ⲁⲩⲱ ⲙⲡⲟⲩⲥⲉⲛⲉⲧⲗⲱⲕⲉⲓ[8] ⲛⲉⲙⲙⲁⲩ ⲉⲛⲉⲩ- v° b
ⲕⲁⲧⲏⲅⲱⲣⲓⲁ ⲛⲥⲁⲗ[9] : — ⲁⲗⲗⲁ ⲁⲩϫⲱ ⲛϩⲛⲩⲁϫⲉ[10] ⲉⲧⲥⲛⲁⲁⲁⲧ ⲉⲧⲃⲉ ⲓⲥ :

— ⲛⲧⲉⲣⲉ ϩⲏⲣⲱⲇⲏⲥ ⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲛⲁⲓ ⲛⲧⲟⲟⲧϥ ⲛⲱⲟϩⲫ. ⲙⲉⲛ ⲛⲓⲕⲱⲗⲩⲙⲟⲥ.
ⲁϥϩⲓⲧⲟⲟⲧϥ ⲛⲛⲁϫⲟⲩ ⲉⲡⲉⲩⲧⲉⲕⲟ ⲉⲛⲟⲟⲩⲧ ⲙⲙⲟⲩ ϫⲉ ⲙⲡⲟⲩⲣ ⲧⲉⲩⲡⲗⲁⲛⲁ
ⲉⲃⲟⲟⲩ : — ⲛⲥⲁⲃⲏⲁ ϫⲉ * ⲁⲩⲧⲁⲙⲉ ⲕⲁⲣⲓⲟⲥ ⲉⲡⲉⲕⲣⲟϥ ⲛϩⲏⲣⲱⲇⲏⲥ : * A⁵ f. 56
r° a
— ⲁⲩⲱ ⲁϥⲥⲱⲟⲩϩ ⲛⲛⲉⲛⲟⲟⲩ ⲛⲛⲓⲟⲩⲗⲁⲓ ⲁϥⲱⲣⲕ ⲙⲡⲉⲩⲙⲧⲟ ⲉⲃⲟⲗ ⲉϥϫⲱ

1. A² : ⲉϥⲥⲩⲛⲉⲩⲗⲟⲕⲉⲓ. — 2. A² : ⲛⲧⲥⲛϥⲉ. — 3. A² : ⲙⲛ ⲛⲙⲟⲟⲩ. — 4. A² : ⲟⲩⲟⲗ. — 5. A² : ϫⲓⲛ. — 6. A² : ⲉⲃⲟⲗ ϩⲓ ⲟⲩⲥⲙⲛⲉ. — 7. A² : ⲁⲩⲉⲓⲛⲉ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲉⲛⲉ ϩⲉⲛ-
ⲛⲟⲟⲩ ϩⲱⲟⲩ ⲛⲉ... — 8. A² : ⲙⲡⲟⲩⲥⲩⲛⲁⲟⲕⲉ ⲛⲙⲙⲁⲩ. — 9. A² : ⲟⲩⲟⲗ. — 10. A² : ϩⲉⲛϩⲩⲁϫⲉ.

sujet de Jésus pour le faire roi. A cet instant Hérode leur ordonna, disant : « Celui qu'on trouvera consentant à cette chose sera mis à mort par le glaive et l'on se saisira de toutes les choses qui sont dans sa maison. »

Anne et Caïphe, les grands des Juifs, * se réunirent à Carios, le grand de * A⁵ f. 55
Tibère l'empereur. Ils établirent des paroles de mensonge et des témoignages v° a
faux, qui ne tenaient pas, contre Jésus : et cela depuis sa naissance jusqu'à la fin. Quelques-uns portaient que c'était un magicien, d'autres qu'il *avait été engendré par une femme,* d'autres qu'il rompait le sabbat; d'autres qu'il détruisait la synagogue des Juifs.

A cet instant * il (Carios) envoya chercher Joseph et Nicodème qui étaient, * A⁵ f. 55
eux aussi, des grands des Juifs; et ceux-ci ne furent pas d'accord avec eux v° b
pour leurs accusations menteuses; mais ils dirent des paroles de bénédiction sur Jésus.

Lorsque Hérode apprit les choses faites par Joseph et Nicodème, il entreprit de les jeter en prison pour les tuer parce qu'ils n'avaient pas fait cette tromperie mauvaise : cela aurait eu lieu, s'ils n'avaient averti * Carios de * A⁵ f. 56
cette ruse d'Hérode. r° a

Il (Carios) réunit les grands des Juifs. Il jura devant eux, disant : « Par le

ⲙⲡⲟⲥ. ϫⲉ ϣⲉ ⲡⲟⲩϫⲁⲓ ⲙⲡⲉⲣⲣⲟ ⲁⲓⲃⲉⲣⲓⲁⲥ ϫⲉ ⲉⲣϣⲁⲛ ⲟⲩⲛⲉⲑⲟⲟⲩ ⲉⲓ ϩⲓϫⲉⲛ ⲓⲱⲥⲏⲫ ⲙⲛ ⲛⲓⲕⲱⲗⲩⲙⲟⲥ. ⲧⲥⲛⲃⲉ ⲙⲡⲉⲣⲣⲟ ⲛⲁⲧⲁⲕⲉ ⲧⲏⲩⲧⲉⲛ. ⲁⲩⲱ ⲛⲥⲉⲣⲱⲕϩ ⲛⲧⲉⲧⲉⲛⲛⲟⲗⲓⲥ :

— ⲛⲧⲉⲣⲉ ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ϣⲟⲛⲉ. ⲁ ϩⲣⲱⲗⲛⲥ ⲁⲛⲉⲧⲉⲓ ⲙⲡⲟⲩⲁ. ⲡⲟⲩⲁ ⲙⲙⲉⲛⲟⲟⲩ

* A⁵ f. 56 r° b ⲙⲙⲟⲩⲁⲁⲓ* ⲛⲟⲩⲁⲓⲧⲣⲁ ⲙⲙⲟⲩⲃ ⲉⲡⲟⲩⲁ. — ⲁⲩⲱ ⲁϥⲥⲱⲟⲩϩ ⲛⲟⲩⲛⲟⲟⲩ ⲛⲭⲣⲏⲙⲁ. ⲁϥⲧⲁⲁϥ ⲛⲕⲁⲣⲓⲟⲥ. ϫⲉ ⲙⲙⲉϥϯ ⲙⲡⲥⲟⲉⲓⲧ ⲙⲙⲟ ϩⲁϩⲧⲉⲛ ⲡⲣⲣⲟ ⲁⲓⲃⲉⲣⲓⲁⲥ.

— ⲕⲁⲣⲓⲟⲥ ⲁⲉ ⲁϥⲭⲓ ⲙⲙⲉⲭⲣⲏⲙⲁ ⲛⲧⲟⲟⲧϥ ⲛϩⲣⲱⲗⲛⲥ· ⲁⲩⲱ ⲙⲡⲉϥⲛⲉⲉⲙⲉ ⲉⲡⲩⲁϫⲉ ⲉⲕⲉⲥⲁ (ⲕⲁⲓⲥⲁⲣ) :.

— ⲓⲱⲥⲏⲫ ⲁⲉ ⲛⲧⲉⲣⲉϥⲛⲁⲩ ϫⲉ ⲁ ⲙⲡⲟⲩⲁⲁⲓ ⲡⲱⲧ ⲛⲥⲱϥ. ⲁϥⲡⲱⲱⲙⲉ ⲉⲃⲟⲗϩⲉⲛ ⲑⲓⲗⲏⲙ. ⲁϥⲃⲱⲕ ⲉⲁⲣⲓⲙⲁⲑⲁⲓⲁ :

* A⁵ f. 56 v° a — ⲕⲁⲣⲓⲟⲥ ⲁⲉ ⲁϥⲭⲓ *ⲙⲡⲱϩⲁⲛⲛⲏⲥ ⲡⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲉⲣⲁⲧϥ ⲙⲡⲣⲣⲟ. ⲁϥⲭⲱ ⲉⲣⲟϥ. ⲛϩⲱⲃ ⲙⲙⲁ ⲉⲧⲃⲉ ⲓⲥ. — ⲁⲩⲱ ⲁ ⲡⲣⲣⲟ ⲁⲓⲃⲉⲣⲓⲁⲥ ϫⲁⲣⲓϫⲉ ⲛϩⲉⲙⲛⲟⲟⲩ ⲛⲧⲁⲉⲓⲟ ⲙⲡⲱϩⲁⲛⲛⲏⲥ : — ⲁⲩⲱ ⲁϥⲥϩⲁⲓ ⲉⲧⲃⲉ ⲓⲥ ϫⲉ ⲉⲩⲉⲁⲙⲁϩⲧⲉ. ⲙⲙⲟϥ ⲛⲥⲉⲁⲁϥ ⲛⲉⲣⲣⲟ. — ⲕⲁⲧⲁ ⲡⲉⲧⲥⲛϩ ϩⲉⲛ ⲛⲉⲩⲁⲅⲅⲉⲗⲓⲟⲛ ϫⲉ ⲡⲉⲛϫⲟⲉⲓⲥ ⲁⲉ ⲓⲥ ⲛⲧⲉⲣⲉϥⲉⲓⲙⲉ ϫⲉ ⲥⲉⲛⲏⲩ ⲛⲥⲉⲧⲟⲣⲡϥ. ϫⲉⲕⲁⲥ ⲉⲩⲉⲁⲁϥ ⲛⲉⲣⲣⲟ : — ⲁϥⲥⲉϩⲧϥ

* A⁵ f. 56 v° b ⲛ*ⲥⲁ ⲟⲩⲥⲁ ⲙⲁⲩⲁⲁϥ.

ⲉⲁ ⲛⲉϩⲟⲟⲩ ⲛⲧⲉϥⲁⲛⲁⲗⲩⲥⲓⲥ ϫⲱⲕ ⲉⲃⲟⲗ : — ⲁϥⲙⲟⲩⲧⲉ ⲉⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁⲩ. ϫⲉ ⲛⲁⲥⲛⲏⲩ. ⲉⲓⲥ ϩⲏⲛⲧⲉ ⲁ ⲛⲉϩⲟⲟⲩ ⲙⲡⲁⲡⲱⲱⲙⲉ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲓ ⲡⲉⲓ ⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ϩⲱⲛ ⲉϫⲱⲕ ⲉⲃⲟⲗ : — ⲛⲉⲓⲧⲁ ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲁⲉ ϫⲁⲣⲓϫⲉ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲛⲁⲓ. ⲁⲓϫⲁⲣⲓϫⲉ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲙⲛⲧⲉⲛ : — ⲙⲡⲓⲕⲉⲧⲙⲧⲧⲏ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲧⲉⲙⲧⲁⲙⲉ ⲧⲏⲩⲧⲉⲛ ⲉϩⲱⲃ ⲙⲙⲁ ⲉⲧⲉⲧⲉⲛⲉⲙⲓⲟⲩⲙⲉⲓ ⲉⲣⲟⲟⲩ.

salut de l'empereur Tibère ! si un mal arrive à Joseph et à Nicodème, le glaive de l'empereur vous fera tous périr et on brûlera votre ville. »

Lorsque eurent eu lieu ces choses, Hérode demanda à chacun des grands

* A⁵ f. 56 r° b des Juifs * une livre d'or. Il réunit une grande somme. Il la donna à Carios pour qu'il ne fît pas (parvenir) la renommée de Jésus devant l'empereur Tibère.

Carios reçut l'argent de la main d'Hérode et il ne transmit pas l'affaire à César.

Joseph, quand il vit que les Juifs le poursuivaient, sortit de Jérusalem et alla à Arimathie.

* A⁵ f. 56 v° a Quant à Carios, * il envoya auprès de l'empereur l'apôtre Jean qui lui dit toute chose au sujet de Jésus. L'empereur Tibère accorda de grands honneurs à Jean et il écrivit au sujet de Jésus qu'on le prît pour le faire roi, selon ce qui est écrit dans les Évangiles, à savoir : « Notre-Seigneur Jésus, lorsqu'il

* A⁵ f. 56 v° b sut qu'on venait pour le saisir et le faire roi, s'écarta * dans un lieu tout seul[2]. »

Les jours de sa retraite étant écoulés, il appela les Apôtres. Il leur dit : « Mes frères, voici que les jours de ma sortie hors de ce monde sont près d'être accomplis. Ceux que mon Père m'a accordés, je vous les ai accordés. Je ne vous ai pas laissés sans vous enseigner toutes les choses que vous désiriez.

1. Jean VI, 15.

— * ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲛⲧⲟⲕ ⲡⲉⲧⲁⲣⲭⲏ ⲙⲡⲧⲱϩⲉⲙ ⲙⲙⲉⲕϩⲛⲏⲩ. — ⲁⲙⲟⲩ ϫⲁⲣⲟⲓ * A⁵ f. 57 r° a
ϩⲓϫⲉⲛ ⲧⲉⲓⲡⲉⲧⲣⲁ ⲧⲁϩⲙⲟⲩ ⲉⲣⲟⲕ ⲧⲁⲁⲁⲕ ⲛⲉⲛⲟⲙⲁⲥⲧⲟⲥ ⲉⲧⲟⲓⲕⲟⲩⲙⲉⲛⲏ ⲧⲏⲣⲥ :
— ⲙⲙⲉ ⲧⲉⲕⲁⲡⲉ ϯⲧⲕⲁⲥ ⲉⲣⲟⲕ ⲉⲙⲉϩ : — ⲟⲩⲁⲉ ⲙⲙⲉ ⲛⲉⲕⲃⲁⲗ ϫⲱⲱⲧ ⲛⲟⲩⲟⲉⲓⲛ
ϩⲉⲛ ⲡⲉⲕⲛⲓⲕⲟⲧⲕ. — ⲙⲙⲉ ⲡⲉⲕⲉⲓⲃ ⲥϫⲟⲗ : — ⲙⲙⲉ ⲡⲉⲕⲃⲱ ϫⲱⲗ ⲉⲃⲟⲗ : — ⲙⲙⲉ
ⲧⲓⲁⲓⲃⲉ ⲙⲡⲧⲁⲫⲟⲥ ⲧⲁⲕⲟ ⲙⲡⲉⲕⲥⲱⲙⲁ ϫⲁ ⲉⲙⲉϩ : — ⲙⲙⲉ ⲟⲩϫⲉⲗⲧⲏⲓ ⲛϫⲁⲁⲣ
ⲥϫⲟⲗ ϫⲓ ⲡⲉⲕϫⲁⲁⲣ * ⲛϫⲁ ⲉⲙⲉϩ : — ⲕⲱ ⲛⲧⲉⲕⲁⲡⲉ ⲛⲁⲓ ⲉⲡⲉⲥⲏⲧ ⲱ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ * A⁵ f. 57
ⲧⲉⲧⲟⲩⲛⲁⲓ ⲙⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲁⲗⲗⲁ ⲉⲣⲁⲓ ⲉϫⲱⲕ. ⲧⲁϫⲓⲣⲱⲗⲱⲛⲉⲓ ⲙⲙⲟⲕ ⲛⲁⲣⲭⲏ r° b
ⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ : — ⲛⲁⲣⲉ ⲡⲉϫⲟⲟⲩⲧⲁⲩⲧⲉ ⲙⲡⲣⲉⲥⲃⲩⲧⲉⲣⲟⲥ ⲙⲉⲥ ⲛⲉⲧⲫⲓⲁⲗⲏ ⲛⲥϯ
ⲛⲟⲩⲧⲃⲉ ⲙⲡⲟⲟⲩ ⲛⲥⲉϯ ⲉⲣⲁⲓ ϫⲁϫⲱⲕ ⲱ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲉⲩⲛⲁϫⲓⲣⲱⲗⲱⲛⲉⲓ ⲙⲙⲟⲕ
ⲛⲁⲣⲭⲏⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ. — ⲛⲁⲣⲉ ⲡⲉⲩⲧⲟⲟⲩ ⲛⲍⲱⲟⲩ ⲧⲥⲛⲟⲩ ⲉⲣⲟⲓ ⲙⲡⲟⲟⲩ. ⲙⲉⲛ
ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲛⲥⲉ * ϫⲱ ⲙⲡⲧⲣⲓⲥⲁⲅⲓⲟⲥ : ϫⲉ ⲉⲩⲛⲁϫⲓⲣⲱⲗⲱⲛⲉⲓ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲙⲡⲁⲥⲱⲙⲧ * A⁵ f. 57
ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲛⲁⲣⲭⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ : — ⲡⲥⲁⲩⲩ ⲛⲁⲓⲱⲛ ⲙⲡⲟⲩⲟⲉⲓⲛ. ⲟⲩⲱⲛ ⲛⲥⲁ v° a
ⲛⲉⲧⲙⲉⲣⲏⲧ. ϫⲉ ⲉⲣⲉ ⲧⲉϫⲟⲩⲥⲓⲁ ⲙⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲛⲁⲉⲓ ⲉⲡⲉⲥⲏⲧ ⲛϩⲏⲧⲟⲩ. ⲛⲥⲟⲩⲱⲥ
ϫⲉⲛ ⲧⲁⲡⲣⲟ ⲙⲡⲁⲥⲱⲧⲡ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ : — ⲛⲁϩⲟ ⲛⲧⲡⲉ ⲙⲡ ⲛⲉⲙⲁⲛϣⲱⲟⲩⲡⲉ ⲛⲧⲁ-
ⲙⲉⲛⲧⲣⲣⲟ. ⲣⲁϣⲉ ⲛⲏⲧⲉⲛ ⲙⲡⲟⲟⲩ. ϫⲉ ⲉⲩⲛⲁϥ ⲛⲛⲉⲧⲉⲛϣⲟϣⲧ ⲙⲡⲁⲥⲱⲧⲡ
* ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ. — ⲛⲁⲣⲭⲏ. ⲙⲉⲛ ⲛⲉⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ ⲛⲧⲡⲉ ⲣⲁϣⲉ ⲛⲏⲧⲉⲛ ϫⲉ ⲛⲓⲁϥ * A⁵ f. 57
ⲛⲟⲩⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ ⲛⲁⲧⲡⲱⲱⲛⲉ ⲛϣⲁⲉⲛⲉⲥ ⲉⲡⲗⲁⲥ ⲙⲡⲉⲧⲣⲟⲥ : — ⲛⲉⲑⲣⲟⲛⲟⲥ ⲙⲉⲛ v° b
ⲛⲉⲙⲉⲧϫⲟⲉⲓⲥ ⲣⲁϣⲉ ⲛⲏⲧⲉⲛ ⲙⲡⲟⲟⲩ. ϫⲉ ⲉⲛⲛⲁϥ ⲛⲟⲩⲙⲛⲧⲉⲓⲱⲧ ⲙⲡⲁⲥⲱⲧⲡ
ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ. ⲙⲉⲛ ϫⲉⲛⲧⲃⲁ ⲛⲗⲁⲟⲥ ϫⲁ ⲉⲛⲍⲉ. — ⲡⲕⲁϩ ⲧⲏⲣϥ ⲣⲁϣⲉ ⲛⲏⲧⲉⲛ ⲙⲡⲟⲟⲩ.

« * Toi Pierre, tu gouverneras la foule (ⲧⲱⲟⲩ?) de tes frères. Viens près de * A⁵ f. 57
moi sur cette pierre, que je te bénisse et que je te fasse ἐνομαστος (ὀνομαστός r° a
célèbre?) sur le monde entier. Ta tête ne te fera pas de tourment, tes yeux ne se sépareront pas de la lumière dans le sommeil. Ton ongle ne te sera pas enlevé. Ta chevelure ne s'en ira pas. La pourriture du tombeau ne détruira pas ton corps à jamais. Le prurit de ta chair ne reviendra pas dans ta chair * à jamais. Courbe ta tête, ô Pierre. La droite de mon Père est élevée sur * A⁵ f. 57
toi pour t'ordonner archevêque. Que les vingt-quatre vieillards remplissent r° b
leurs phiales de parfums et les versent sur ta tête, ô Pierre, pour t'ordonner archevêque. Que les quatre animaux me fassent bénédiction ainsi qu'à mon Père et qu'ils disent * le *trisagios;* car on va ordonner aujourd'hui mon élu Pierre * A⁵ f. 57
archevêque. O vous quatre éons de lumière, ouvrez-vous, car la puissance v° a
de mon Père viendra en vous pour habiter dans la bouche de mon élu Pierre. Trésors célestes et lieux d'habitation de mon royaume, réjouissez-vous aujourd'hui; car on donnera vos clefs à mon élu * Pierre. Puissances et Domi- * A⁵ f. 57
nations du ciel, réjouissez-vous; car j'ai donné une puissance qui ne passera v° b
pas à la langue de Pierre. Trônes et seigneuries, réjouissez-vous aujourd'hui; car je donnerai une paternité à mon élu Pierre sur (avec) des milliers de peuples à jamais. Terre entière, réjouis-toi, car j'ai donné la puissance de

ⲭⲉ ⲁⲓϯ ⲛⲧⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ ⲛⲟⲩⲣⲱⲙⲉ ⲛⲩⲉⲛⲉⲥⲧⲏⲕ ⲁⲩⲱ ⲛⲃⲱⲗ ⲉⲃⲟⲗ : — ⲧⲡⲁⲣⲁ-
* A⁵ f. 58 r° a ⲗⲓⲥⲟⲥ ⲣⲁⲩⲉ ⲙⲙⲏ ⲙ*ⲡⲟⲟⲩ ⲛⲧⲉⲣⲧⲟⲟⲧⲉ ⲛⲟⲩⲥϯ ⲛⲟⲩⲃⲉ. ⲭⲉ ⲉⲓⲛⲁⲥⲱⲟⲩⲗⲉ
ⲉⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲛⲟⲩⲥⲧⲱⲗⲏ ⲛⲁⲧⲧⲱⲗⲓ ⲩⲁ ⲉⲛⲉⲥ : — ⲁⲓⲉⲛⲧⲉ ⲉⲣⲥⲏⲃⲉ ⲛⲁⲕ ⲙⲡⲟⲟⲩ
ⲙⲉⲛ ⲛⲉⲕⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ. ⲭⲉ ⲁⲓⲉⲣⲣⲏⲧ ⲙⲡⲁⲥⲱⲛⲧ ⲛⲉⲧⲣⲟⲥ ⲛⲟⲩⲇⲓⲁⲑⲏⲕⲏ ⲛⲩⲁ
ⲉⲛⲉⲥ : — ⲉⲃⲟⲗⲭⲉ ϯⲛⲁⲕⲱⲧ ⲛⲧⲁⲉⲕⲕⲗⲏⲥⲓⲁ ⲁⲩⲱ ⲙⲙⲉ ⲙⲡⲩⲗⲏ ⲛⲁⲓⲛⲧⲉ
ⲛⲁⲉⲩⲟⲉⲓⲟⲩ ⲉⲣⲟⲥ ⲁⲛ :

— ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲉⲣⲉ ⲓⲥ ⲭⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲉⲁⲡⲁ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲥⲓⲭⲉⲙ ⲡⲧⲟⲟⲩ.

* A⁵ f. 58 r° b — ⲡⲉⲭⲁⲩ ⲛⲁⲩ ⲭⲉ ⲥⲓⲙⲱⲛ * ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲉⲕⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲉⲣⲟⲓ. ⲭⲉ ⲁⲛⲓ ⲙⲙⲁ :

— ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲁ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲟⲩⲱⲩⲧ ⲉⲥⲣⲁⲓ ⲉⲧⲙⲉ. ⲁϥⲛⲁⲩ ⲉⲧⲥⲁⲩⲫⲉ ⲙⲡⲉ ⲉⲧⲟⲩⲏⲙ ⲛⲥⲁ ⲛⲉⲩⲉⲣⲏⲩ. ⲁϥⲛⲁⲩ ⲉⲡⲉⲟⲟⲩ ⲙⲡⲉⲓⲱⲧ. ⲙⲙⲏ ⲛⲉⲗⲁⲝⲓⲥ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲙⲙⲉⲙⲡⲛⲧⲉ. ⲉⲧⲙⲏⲩ ⲉⲡⲉⲥⲏⲩ ⲥⲓⲭⲉⲙ ⲡⲧⲟⲟⲩ. ⲉⲧⲃⲉ ⲧⲉϥⲭⲓⲣⲱⲗⲱⲙⲓⲁ : — ⲁⲩⲱ ⲁϥⲛⲁⲩ ⲉⲧⲟⲩⲛⲁⲩ ⲙⲡⲉⲓⲱⲧ ⲛⲁⲣⲁⲑⲟⲟⲥ ⲉⲥⲙⲏⲩ ⲉⲡⲉⲥⲏⲩ ⲥⲓⲭⲉⲙ ⲧⲉϥⲁⲡⲉ
* A⁵ f. 58 v° a ⲛⲟⲩⲉⲓⲛⲉ ⲛⲟⲩⲱⲧ. ⲙⲙⲏ ⲡ*ⲙⲏⲣⲉ ⲉⲧⲥⲟⲟⲗⲉ ⲙⲡⲉⲡⲛⲁ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ.

ⲁⲩⲱ ⲙⲧⲉⲣⲉϥ ⲑⲉⲱⲣⲉⲓ ⲙⲙⲁⲧⲁϥ ⲥⲉⲙ ⲧⲉⲩⲏⲟⲩ ⲁϥⲭⲓⲯⲕⲁⲕ ⲉⲃⲟⲗ. ⲉϥⲙⲏⲭ ⲉⲃⲟⲗ ⲉϥⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ. ⲭⲏⲧⲟⲕ ⲛⲉ ⲡⲉⲭⲥ ⲡⲩⲏⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ⲉⲧⲟⲛⲁϩ :

— ⲡⲉⲭⲉ ⲓⲥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲛⲁⲓⲁⲧⲕ ⲛⲧⲟⲕ ⲥⲓⲙⲱⲛ ⲃⲁⲣⲓⲱⲛⲁ. ⲭⲏ ⲥⲁⲣⲝ ⲁⲛ ⲥⲓ ⲥⲛⲟϥ. ⲡⲉⲛⲧⲁϥⲟⲉⲗⲗ ⲡⲁⲓ ⲛⲁⲕ ⲉⲃⲟⲗ : — ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲟⲉ ⲥⲁϩⲱⲕ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲧⲁϥ ⲧⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ ⲙⲡⲁⲗⲁⲥ ⲉⲡⲉⲕⲗⲁⲥ ⲉⲩⲟⲧⲣ ⲁⲩⲱ ⲉⲃⲱⲗ ⲉⲃⲟⲗ :

* A⁵ f. 58 v° b — ⲙⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲁⲉ ⲁϥⲕⲱ ⲙⲧⲉϥ*ⲟⲓⲭ ⲥⲓⲭⲉⲙ ⲧⲉϥⲁⲡⲉ.

ⲁⲛⲉ ⲗⲁⲝⲓⲥ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲙⲙⲉⲙⲡⲛⲧⲉ ⲭⲱ ⲙⲡⲧⲣⲓⲥϩⲁⲣⲓⲟⲥ : — ϩⲱⲥⲁⲉ ⲙⲧⲉ

délier à un homme miséricordieux et prêt à délier. Paradis, réjouis-toi * aujourd'hui et répands tes parfums, car je revêtirai Pierre d'une étole (στολή) sans tache à jamais! Amenti (enfer), tu prends deuil aujourd'hui ainsi que tes puissances; car j'ai promis à Pierre un testament éternel, parce que je bâtirai (sur lui) mon Église et les portes de l'enfer ne pourront rien contre elle. »

Ces choses, Jésus les dit, tandis que Pierre était sur la montagne. Il dit : « Simon * Pierre, dis-moi : Qui suis-je? »

Et à cet instant Pierre regarda au ciel. Il vit les sept cieux ouverts. Il vit la gloire du Père et les armées célestes qui descendaient sur la terre à cause de son ordination. Et il vit la droite du Père bon venant sur sa tête d'une seule venue (ou d'une seule ressemblance?) avec le Fils, tous les deux * le revêtant du Saint-Esprit, et lorsque, seul, il l'eut contemplé, à cet instant, il poussa un cri, se précipita à terre en disant : « Tu es le Christ, le fils du Dieu vivant. »

Jésus lui dit : « Tu es heureux, Simon Bariona, car la chair et le sang ne t'ont pas révélé ces choses. Maintenant donc, écarte-toi pour que je donne la puissance de ma langue à ta langue pour lier et délier. »

Alors il plaça sa main * sur sa tête : et toutes les armées célestes dirent le

ⲛⲉⲱⲟⲛ ⲉⲧⲥⲉⲓ ⲛⲧⲟⲟⲩ ⲱⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲉⲙⲙⲁⲩ. ⲭⲉ ⲁⲝⲓⲟⲥ. ⲁⲝⲓⲟⲥ. ⲁⲝⲓⲟⲥ. ⲁⲡⲁ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲁⲣⲭⲓⲉⲣⲉⲩⲥ :

— ⲛⲧⲉⲣⲉϥⲭⲓ ⲁⲉ ⲙⲡⲉⲛⲓⲟⲟⲩ ⲛⲧⲁⲉⲓⲟ ⲛⲟⲓ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ. ⲁ ⲡⲉϥⲥⲟ ⲭⲓ ⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲁϥⲧⲃⲟⲧⲉ ⲛⲏⲛ ⲙⲡⲣⲏ ⲙⲡⲉⲙⲧⲟ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲙⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲛⲏⲛ ⲙⲙⲱⲩⲥⲏⲥ ⲙⲡⲉⲓⲟⲩⲟⲉⲓⲱ.

— ⲓⲥ ⲁⲉ ⲛⲧⲉⲣⲉϥⲛⲁⲩ ⲉⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲉⲁ ⲡⲉⲩⲥⲏⲧ ⲟⲩⲃⲃⲉ ⲉⲣⲟⲟⲩ . . . . .

3e FRAGMENT[1]

..... *ⲧⲁⲡⲉ ⲙⲡⲉⲧⲣⲟⲥ. * A⁹ f. 66 r° a

— ⲁϥⲥⲙⲟⲩ ⲉⲣⲟϥ ⲛⲟⲓ ⲡⲉⲓⲱⲧ ⲉϥⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲭⲉ ⲉⲕⲉⲩⲱⲟⲡⲉ ϩⲓ ⲛⲗⲁⲭ ⲛⲧⲁⲩⲛⲧⲉⲣⲣⲟ. ⲉⲕⲉⲩⲱⲟⲡⲉ ⲉⲕⲭⲟⲥⲉ ϩⲓ ⲧⲟⲩⲛⲁⲓ ⲙⲡⲁⲩⲏⲣⲉ :

— ⲡⲉⲧⲉⲕⲛⲁⲧⲁⲗⲉ ⲧⲉⲕⲥⲟⲓⲝ ⲉⲭⲱϥ ϩⲓⲝⲓ ⲡⲕⲁϩ ⲁⲛⲟⲕ (ⲙ)ⲡ ⲡⲁⲩⲏⲣⲉ ⲙⲡ ⲡⲉⲡⲛⲁ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ. ⲡⲉⲧⲛⲁⲧⲁⲗⲉ ⲧⲉϥⲥⲟⲓⲝ ⲉⲭⲱϥ :

— ⲡⲉⲧⲉⲕⲛⲁⲃⲟⲗϥ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲓⲝⲓ ⲡⲕⲁϩ. ⲁⲛⲟⲛ ⲡⲉⲧⲃⲱⲗ ⲙⲙⲟϥ ⲉⲃⲟⲗ. ⲁⲩⲱ ⲡⲉⲧⲉⲕⲛⲁⲙⲟⲣϥ ⲁⲛⲟⲛ ⲡⲉⲧⲛⲁⲙⲟⲩⲧⲣ ⲙⲙⲟϥ.

— ⲙⲛ ⲗⲁⲁⲩ ⲛⲁⲩⲱⲟⲡⲉ ⲉϥⲭⲟⲥⲉ ⲉⲣⲟⲕ ⲙⲛ ⲡⲉⲕⲑⲣⲟⲛⲟⲥ :

— ⲁⲩⲱ ⲡⲉⲧⲉ ⲛϥ*ⲛⲁⲡⲱⲩⲛ ⲁⲛ ⲉⲡⲉⲕⲑⲣⲟⲛⲟⲥ ⲧⲉϥⲥⲟⲓⲝ ⲙⲏⲝ ⲉⲃⲟⲗ. ⲁⲩⲱ ⲛⲥⲱⲛⲛ ⲁⲛ. * A⁹ f. 66 r° b

— ⲁⲩⲱ ⲡⲉⲕⲛⲓⲃⲉ ⲉⲧⲉⲕⲛⲁⲃⲁⲛϯⲭⲉ ⲙⲙⲟϥ ⲛⲣⲙⲛⲃⲉ ⲉⲣⲟⲧⲛ ϩⲉⲛ ⲡⲉⲡⲛⲁ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ : — ⲭⲉⲕⲁⲥ ⲣⲱⲙⲉ ⲙⲛ ⲉⲧⲉⲕⲛⲁⲃⲁⲛϯⲭⲉ ⲙⲙⲟϥ ⲛⲣⲙⲛⲃⲉ ⲉⲣⲟⲧⲛ ϩⲉⲛ

1. Ce fragment, paraissant appartenir au même manuscrit que le dernier reproduit plus haut, est aussi entièrement inédit. Il est extrait du recueil 129/17, fol. 66, de la Bibliothèque nationale. Nous lui donnons la lettre A⁹.

trisagios de sorte que les éons qui étaient sur la montagne criaient avec eux : « Saint, saint, saint l'apa Pierre grand prêtre! »

Lorsque Pierre eut reçu ce grand honneur, son visage s'illumina. Il resplendit comme le soleil, devant les apôtres, comme un Moïse de ce temps.

Jésus, lorsqu'il vit les apôtres ayant leur cœur humilié en eux. . . . . .

3e FRAGMENT

. . . . . .

* sur la tête de Pierre. Il le bénit — le Père — en disant : « Tu seras dans les * A⁹ f. 66 r° a sommets de mon royaume. Tu seras très élevé à la droite de mon Fils. Celui sur lequel tu élèveras la main sur la terre, moi, mon Fils et l'Esprit saint élèverons la main sur lui. Ce que tu délieras sur la terre, nous le délierons dans le ciel, et ce que tu lieras, nous le lierons. Personne ne sera aussi élevé que toi et ton siège, et celui qui ne * participera (ⲛⲱⲩ) pas à ton siège (*ou* : qui ne sera pas * A⁹ f. 66 r° b en communion avec toi), sa main sera rejetée et non acceptée. Ton souffle (esprit) viendra du souffle (esprit) de mon Fils et de l'Esprit saint, de sorte

ⲛⲉⲕϩⲟ ⲉⲧⲉⲭⲓ ⲡⲛⲁ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ. ϩⲓ ⲡⲣⲁⲛ ⲙⲡⲉⲓⲱⲟⲩ. ⲙⲙ ⲡⲩⲏⲣⲉ ⲙⲙ ⲡⲉⲡⲛⲁ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ :

— ⲁⲩⲟⲩⲱⲱⲃ ⲛⲥⲓ ⲛⲉϫⲉⲣⲟⲩⲃⲓⲙ ⲙⲡⲛⲉⲥⲉⲣⲁⲫⲓⲙ ⲙⲙ ⲛⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲧⲏⲣⲟⲩ ϫⲉ ϩⲁⲙⲏⲛ :

— ⲁⲩⲱ ⲁϥⲥⲙⲟⲩ ⲉⲁⲛⲇⲣⲉⲁⲥ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲉⲕⲉⲯⲱⲡⲉ ⲛⲟⲩⲥⲧⲁⲗⲟⲥ
* Aº f. 66 vº a ⲛⲟⲩⲟⲉⲓⲙ ϩⲓ ⲧⲁⲙⲏⲧⲉ*ⲣⲟ ⲟⲓⲗⲏⲙ ⲧⲁⲡⲟⲗⲓⲥ ⲙⲙⲉⲣⲓⲧ ϩⲁⲙⲏⲛ.

— ⲱ ⲓⲁⲕⲱⲃⲟⲥ ⲡⲟⲗⲓⲥ ⲙⲙⲏ ⲥⲓ ϯⲛⲉ ⲙⲙⲏ ⲉⲧⲉⲕⲛⲁⲃⲱⲕ ⲉϩⲟⲩⲏ ⲉⲣⲟⲟⲩ. ⲉⲕⲉ ⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲓ ⲙⲙⲏ ⲡⲁⲩⲏⲣⲉ ϩⲁⲑⲏ ⲙⲡⲁⲧⲉⲕⲧⲁⲯⲉⲟⲉⲓⲩ ⲛⲁⲩ ϩⲁⲙⲏⲛ :

— ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲟⲕ ϩⲱⲟⲕ ⲱ ⲓⲱϩⲁⲛⲛⲏⲥ ⲡⲁⲙⲉⲣⲓⲧ. ⲧⲙⲣⲣⲉ ⲧⲏⲣⲥ ⲉⲧⲙⲙⲁⲣ ⲉϫⲙ ⲡϩⲏⲧ ⲙⲡⲁⲩⲏⲣⲉ. ⲛⲉⲕⲡⲛⲁ ⲙⲙ ⲡⲁ ⲡⲁⲩⲏⲣⲉ ⲙⲙ ⲡⲱⲓ ⲙⲙ ⲡⲱⲣϫ ⲟⲩⲧⲱⲟⲩ ⲥⲓ ⲟⲩⲥⲟⲛ. ⲁⲗⲗⲁ ⲕⲛⲁⲩⲱⲛⲉ ⲉⲕⲥⲙⲁⲙⲁⲁⲧ ϩⲓ ⲧⲁⲙⲏⲧⲣⲣⲟ ϩⲁⲙⲏⲛ.

— ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲟⲕ ⲱ ⲫⲓⲗⲓⲡⲡⲟⲥ ⲡⲟⲗⲓⲥ ⲙⲙⲏ ⲉⲧⲉⲕⲛⲁⲃⲱⲕ ⲉϩⲟⲩⲏ ⲉⲣⲟⲥ ⲛⲓ
* Aº f. 66 vº b ⲧⲁⲯⲉⲟⲉⲓⲩ ⲙⲙ*ⲗⲟⲅⲟⲥ ⲙⲡⲁⲙⲉⲣⲓⲧ (ⲡⲩⲏⲣⲉ) ⲛϩⲏⲧⲟ ⲡⲉⲫⲥ†ⲟⲥ ⲛⲁⲥⲱ ⲉⲫⲙⲟⲟⲩⲉ ⲙⲙⲁⲁⲕ ⲩⲁⲛⲧⲟⲩⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲉⲣⲟⲕ ϩⲁⲙⲏⲛ :

— ⲛⲧⲟⲕ ϩⲱⲟⲕ ⲱ ⲡⲁⲥⲱⲛⲧ ⲑⲱⲙⲁⲥ. ⲉⲣⲉ ⲧⲉⲕⲡⲓⲥⲧⲓⲥ ⲩⲱⲛⲉ ⲛⲟⲩⲁⲉⲧⲟⲥ ⲛⲟⲩⲟⲉⲓⲙ ⲉⲥϩⲛⲁ (ϩ)ⲉⲛ ⲛⲉϫⲱⲣⲁ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲩⲁⲛⲧⲟⲩⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲉⲣⲟⲓ ⲁⲩⲱ ⲛⲥⲉⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲙⲡⲣⲁⲛ ⲙⲡⲁⲩⲏⲣⲉ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲓⲧⲟⲟⲧⲕ ϩⲁⲙⲏⲛ :

— ⲱ ⲃⲁⲣⲑⲱⲗⲟⲙⲉⲟⲥ ⲉⲣⲉ ⲧⲉⲕⲯⲩⲭⲏ ⲛⲁⲩⲱⲛⲉ ⲙⲙⲁ ⲛⲟⲩⲱⲥ ⲁⲩⲱ ⲙⲙⲁⲛⲟⲟⲓⲗⲉ ⲙⲙⲩⲥⲧⲏⲣⲓⲟⲛ ⲙⲡⲁⲩⲏⲣⲉ ϩⲁⲙⲏⲛ.

— ⲛⲧⲟⲕ ϩⲱⲟⲕ ⲙⲁⲑⲁⲓⲟⲥ ⲧⲉⲕ.....

que tout homme que tu baptiseras et au visage duquel tu souffleras (par la confirmation) recevra l'Esprit saint au nom du Père, du Fils et du Saint-Esprit. »

Les chérubins, les séraphins et tous les anges répondirent : « Amen. »

Et il bénit André en disant : « Tu seras une colonne de lumière dans mon
* Aº f. 66 vº a royaume, *Jérusalem, ma ville bien-aimée. Amen.

« O Jacques, toute ville où tu entreras, tu m'y verras ainsi que mon Fils avant que tu n'y prêches. Amen.

« Toi, Jean mon bien-aimé, le lien qui est lié sur le cœur de mon Fils, ton esprit et celui de mon Fils et le mien, il n'y a pas de séparation entre eux. Mais tu seras béni dans le royaume. Amen.

* Aº f. 66 vº b « Toi, Philippe, en toute ville où tu entreras pour y prêcher le* verbe de mon Fils, sa croix restera marchant avec toi jusqu'à ce qu'ils croient en toi. Amen.

« Toi, mon élu Thomas, ta foi sera un aigle de lumière qui volera dans tous les pays jusqu'à ce qu'ils croient au nom de mon Fils par toi. Amen.

« O Barthélemy, ton âme sera le lieu de séjour et d'habitation des mystères de mon Fils. Amen.

« Toi aussi, Matthieu... »

4e FRAGMENT[1]

..... *ⲙⲉⲣⲉ ⲁⲁⲩ ⲣ ⲁⲧⲟⲩⲟⲩ ⲙⲛⲧⲉⲙ ⲥⲉⲙ ⲡⲡⲱⲱⲟⲙⲉ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲛⲥⲧⲟⲟⲩ. * A10 p. 53
ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲟⲉ ⲕⲁ ⲡⲓⲥⲧⲓⲥ ⲙⲛⲧⲉⲙ ⲥⲛ ⲧⲁⲅⲁⲡⲏ ⲙⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲭⲉ ⲡⲭⲱⲕ ⲛⲥⲱⲃ
ⲙⲙⲁ ⲡⲉ ⲧⲡⲓⲥⲧⲓⲥ.

ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲁ ⲡⲉⲛⲥⲱⲧⲏⲣ ⲭⲟⲟⲩ ⲉⲛⲉⲫⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲉⲫⲥⲁⲗⲥⲉⲗ ⲙⲙⲟⲟⲩ
ⲥⲓⲭⲉⲙ ⲡⲧⲟⲟⲩ. ⲉⲫⲥⲟⲟⲩⲧⲙ ⲉⲡⲉⲧⲥⲏⲣ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲧⲃⲏⲏⲧⲫ ⲥⲉⲙ ⲫⲟⲩⲗⲁⲓⲁ ⲥⲓⲧⲉⲙ
ⲛⲉⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ ⲛⲧⲁⲩⲉⲓ ⲛⲥⲱⲫ ⲉⲧⲟⲣⲡⲫ ⲭⲉⲕⲁⲥ ⲉⲩⲉⲁⲁⲫ ⲙⲡⲣⲣⲟ.

ⲛⲃⲁⲓⲩⲓⲛⲉ ⲁⲉ ⲛⲟⲉⲱⲫⲓⲗⲟⲥ ⲁⲩⲉⲓ ⲩⲁ ⲓⲥ. ⲁⲩⲧⲁⲙⲟϥ ⲉⲧⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ. ⲭⲉ
ⲥⲉⲩⲓⲛⲉ ⲛⲥⲱϥ ⲉⲧⲟⲩⲱⲩ ⲉⲁⲁⲃ ⲙⲡⲣⲣⲟ.

ⲡⲉⲭⲉ ⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲙⲏⲥ. ⲭⲉ ⲡⲉⲛⲭⲟⲉⲓⲥ ⲟⲩⲣⲁⲩⲉ ⲛⲁⲛ ⲡⲉ. ⲭⲉⲕⲁⲥ
ⲉⲩⲉⲁⲁⲕ ⲙⲉⲣⲣⲟ.

ⲡⲉⲭⲉ ⲓⲥ ⲛⲁⲩ ⲭⲉ ⲙⲏ ⲙⲡⲓⲭⲟⲟⲥ ⲙⲛⲧⲉⲙ ⲛⲕⲉⲥⲟⲛ. ⲭⲉ ⲧⲁⲓⲉⲛⲧⲣⲣⲟ ⲁⲛⲟⲕ.
ⲟⲩ ⲉⲃⲁⲗ ⲥⲉⲙ ⲡⲉⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲁⲛ ⲧⲉ. ⲙⲡⲉⲣⲕⲱ ⲙⲡⲣⲁⲩⲉ ⲛⲧⲙⲉⲛⲧⲣⲣⲟ ⲙⲡⲉⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ
ⲥⲉⲙ ⲡⲉⲧⲉⲛⲥⲏⲧ ⲱ ⲛⲁⲥⲙⲏⲧ ⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ. ⲙⲙⲟⲛ ⲟⲩⲡⲣⲟⲥⲟⲩⲉⲓⲩ ⲧⲉ. ⲙⲏ
ⲛⲧⲁⲓⲥⲙⲉⲛⲧⲥ ⲛⲉⲙⲙⲏⲛ*ⲧⲉⲛ ⲱ ⲛⲁⲙⲉⲗⲟⲥ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ. ⲁⲩⲱ ⲛⲁⲥⲙⲏⲧ (ⲉⲧⲱⲟⲩ?) * A10 p. 54
ⲙⲙⲏⲙⲧⲉⲛ ⲥⲓⲭⲉⲙ ⲧⲉⲧⲣⲁⲡⲏⲍⲁ ⲛⲟⲩⲟⲩⲛⲧⲣⲣⲟ ⲛⲧⲉ ⲡⲉⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ. ⲁⲗⲗⲁ ⲉⲣⲉ
ⲧⲁⲓⲛⲧⲉⲣⲣⲟ ⲁⲛⲟⲕ ⲙⲏⲛ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲩⲁ ⲉⲛⲉⲍ. ⲥⲉⲙ ⲧⲡⲉ. ⲙⲉⲛ ⲥⲓⲭⲉⲙ ⲡⲕⲁⲍ.

1. Ce texte n° CXIII Borgia a été aussi publié par moi pour la première fois dans mes *Apocryphes coptes*, p. 124 et suiv. Il a été ensuite reproduit par M. Guidi *loc. cit.*, p. 381. Nous lui donnerons la lettre A10.

4e FRAGMENT

* « Rien ne peut être impossible pour vous dans le transport même des * A10 p. 53
montagnes. Maintenant ayez foi dans l'amour de mon Père, car la perfection de toute chose, c'est la foi. »

Toutes ces choses, le Sauveur les disait aux apôtres pour les consoler sur la montagne; car il connaissait ce qui était répandu à son sujet dans la Judée par les puissances qui étaient venues pour l'enlever pour le faire roi. Les messagers de Théophile vinrent jusqu'à Jésus. Ils l'avertirent, disant qu'on cherchait après lui, voulant le faire roi. Les apôtres dirent à Jésus : « Notre Seigneur, c'est une joie pour nous qu'on te fasse roi. » Jésus leur dit : « Est-ce que je ne vous ai pas dit souvent que mon royaume à moi n'est pas de ce monde? Ne mettez pas la joie dans votre cœur pour le royaume de ce monde, ô mes frères les apôtres! N'est-il pas pour un temps? Est-ce que j'ai établi cela avec vous, * ô mes membres saints et mes frères : de manger avec vous * A10 p. 54
sur la table d'un royaume de ce monde? Mon royaume à moi demeure éternellement dans le ciel et sur la terre. »

ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲙⲉⲛ ⲛⲉⲓⲕⲟⲟⲩⲉ ⲉⲣⲉ ⲓⲥ ϫⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲙⲛⲉⲧⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ ⲉⲧϩⲓⲛ ϩⲓϫⲉⲛ ⲡⲧⲟⲟⲩ ϫⲉ ⲉⲩⲯⲓⲛⲉ ⲛⲥⲱⲧ ⲉⲁⲁⲩ ⲛⲉⲣⲣⲟ.

ⲁⲩⲱ ⲁ ⲛⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ ⲛⲁⲓⲃⲉⲣⲓⲁⲥ ⲁⲙⲁϩⲧⲉ ⲙⲡⲙⲉϩⲥⲉⲙ ⲥⲛⲁⲩ ⲉⲧⲃⲉ ⲓⲥ. ⲁⲩⲱ ⲟⲛ ⲡⲕⲉⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ϩⲱⲱⲧ. ϫⲉ ⲉⲩⲉⲥⲧⲏϩⲓⲥⲧⲁ ⲙⲙⲓⲥ ⲉⲁⲁⲩ ⲛⲉⲣⲣⲟ. ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲁⲉ ⲁⲫⲉⲡⲉⲛⲟⲩ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲉⲡⲉϩⲟⲩⲟ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ. ϫⲉ ⲁⲗⲏⲑⲱⲥ ⲕⲁⲧⲁ ⲙⲙⲁⲉⲓⲛ ⲙⲉⲛ ⲛⲉⲩⲙⲛⲏⲣⲉ ⲉⲣⲉ ⲡⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ ⲉⲓⲣⲉ ⲙⲙⲟⲟⲩ. ϥⲙⲁⲧⲉ ⲙⲛⲁⲁⲁϥ ⲛⲉⲣⲣⲟ ϩⲓϫⲉⲛ ϯⲟⲩⲇⲁⲓⲁ ⲧⲏⲣⲥ ⲛϥⲁⲣⲭⲉⲓ ϩⲓϫⲉⲛ ⲛⲉϫⲱⲣⲁ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲛϯⲟⲩⲇⲁⲓⲁ. ⲛⲉⲧⲉⲓⲥⲱⲧⲉⲙ

* A[10] p. 55 ⲁⲉ ⲉⲣⲟⲟⲩ ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲣⲱ*ⲙⲉ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ ⲟⲩⲁⲅⲁⲑⲟⲥ ⲡⲉ ⲁⲩⲱ ⲟⲩⲯⲟⲩⲁⲁϥ ⲙⲡⲣⲣⲟ ⲡⲉ.

ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲉⲣⲉ ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ϫⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲙⲡⲉⲙⲧⲟ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲛⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ ⲛϯⲃⲉⲣⲓⲁⲥ ⲙⲡⲣⲣⲟ. ⲙⲡⲉ ϩⲓⲣⲱⲇⲏⲥ ⲉⲩϥⲓ ⲉⲣⲟϥ ⲉⲧⲉⲙⲥⲱⲩ ⲙⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ. ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲛⲧⲕ ⲟⲩⲡⲱⲛⲧⲟⲥ ⲛⲣⲁⲗⲓⲗⲁⲓⲟⲥ ⲛⲁⲗⲗⲱⲫⲱⲗⲱⲥ ⲡⲣⲉⲙⲛⲏⲙⲉ. ⲛⲣⲥⲟⲟⲩⲧⲙ ⲁⲛ ⲛⲗⲁⲁⲩ ⲙⲙⲱⲟⲩⲟⲥ ⲉⲡⲧⲏⲣϥ. ⲟⲩⲁⲉ ⲣⲱ ⲙⲡⲁⲧⲉⲕⲱⲥⲕ ⲛϫⲛⲧⲁⲕⲉⲣ ϩⲓⲣⲉⲙⲱⲟⲩ ⲉⲧⲉⲙⲛⲟⲗⲓⲥ. ϫⲉⲕⲁⲥ ⲉⲕⲉⲉⲓⲙⲉ ⲉⲛⲉⲥⲃⲓⲧⲉ ⲙⲡⲣⲱⲟⲩⲉ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ. ⲡⲉϫⲉ ϩⲓⲣⲱⲇⲏⲥ ⲛⲁϥ. ϫⲉ ⲟⲩⲟⲛ ⲙⲙⲏ ⲉⲧⲫⲟⲩⲃⲉ ⲡⲟⲩⲉϩⲥⲁϩⲙⲉ ⲙⲡⲣⲣⲟ. ⲉϥⲫⲟⲱⲟⲩⲧ ⲙⲡⲣⲣⲟ. ⲙⲙⲟⲛ ⲛⲥⲙⲉⲗⲉⲓ ⲛⲁⲓ ⲁⲛ. ⲁⲛⲟⲕ ⲉⲧⲣⲉ ⲓⲥ ⲉⲣⲣⲣⲟ ⲉⲫⲟⲩⲗⲁⲓⲁ.

ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲁ ⲧⲙⲉⲛⲧϫⲁϫⲉ ⲯⲱⲟⲛⲉ ϩⲓ ⲧⲙⲛⲧⲉⲓ ⲛϩⲓⲣⲱⲇⲏⲥ ⲙⲉⲛ

* A[10] p. 56 ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲉⲧⲃⲉ ⲓⲥ. ⲉϫⲓⲙ ⲛⲉϩⲟⲟⲩ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ. ⲁ ⲡⲉⲓ*ⲯⲁϫⲉ ϯⲥⲟⲉⲓⲧ ϩⲉⲛ ϯⲟⲩⲇⲁⲓⲁ ⲧⲏⲣⲥ· ϫⲉ ⲓⲥ ⲣⲣⲟ ⲛⲛⲓⲟⲩⲇⲁⲓ. ⲁⲩⲱ ⲁ ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲥϩⲁⲓ ⲛⲧⲁⲛⲁⲫⲟⲣⲁ ⲙⲙⲓⲥ. ⲁϥⲧⲁⲟϥ ⲉⲡⲉⲥⲧⲁⲧⲣⲟⲥ. ϫⲉ ⲛⲁⲓ ⲡⲉ ⲓⲥ ⲛⲉⲣⲣⲟ ⲛⲛⲓⲟⲩⲇⲁⲓ.

Ces choses et d'autres encore, Jésus les disait à ses disciples, caché sur la montagne parce qu'on le cherchait pour le faire roi. Et les autorités de Tibère, avec Pilate aussi — firent acte de puissance une seconde fois au sujet de Jésus pour le faire roi. Pilate les approuva beaucoup en disant : « Vraiment, d'après les miracles et les prodiges que fait cet homme, il mérite d'être fait roi sur toute la Judée et les contrées qui en dépendent; d'après

* A[10] p. 55 les choses que j'ai entendues* de cet homme, il est bon et digne d'être fait roi. » Voilà ce que disait Pilate devant les autorités de Tibère l'empereur.

Hérode ne put supporter cela sans mépriser Pilate. Il dit : « Tu es un Pontus Galiléen, étranger, égyptien. Tu ne connais rien à la loi. Tu n'es d'ailleurs pas resté assez longtemps *praeses* en cette ville pour connaître les œuvres de cet homme. » Hérode lui dit : « Quiconque va contre les ordres du roi irrite le roi. Non! Il ne me convient pas, à moi, que Jésus soit roi sur la Judée. »

Et alors il y eut une inimitié entre Hérode et Pilate au sujet de Jésus depuis ce moment.

* A[10] p. 56 Cette parole se répandit* et devint célèbre dans toute la Judée : « Jésus, roi des Juifs. » Et (c'est pourquoi) Pilate écrivit le rapport (ⲁⲛⲁⲫⲟⲣⲁ) sur Jésus et fit sur la croix cette inscription : « Celui-ci est Jésus, le roi des Juifs. »

ⲛⲧⲉⲣⲉ ϩⲏⲣⲱⲇⲏⲥ ⲁⲉ ⲥⲱⲧⲙ ⲉⲛⲁⲓ· ⲁϥⲱ ⲉϥⲙⲛⲛ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲉⲛ ⲧⲉϥⲙⲁⲛⲓⲁ· ⲉϩⲟⲩⲛ ⲉⲓⲥ ⲉϥⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ. ⲭⲉ ⲛⲧⲁ ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲙⲟⲩ ϩⲉⲛ ⲧⲁϥⲱⲣⲡⲛ ⲙⲡⲁⲓ ϩⲓ ⲧⲉϥⲙⲉⲛⲧⲕⲟⲩⲓ. ⲁⲛⲟⲕ ⲁⲉ ϩⲱⲱⲧ ⲙⲉⲓⲁⲛⲓϫⲉ ⲙⲙⲟⲓ ⲧⲁⲙⲟⲩ ⲉⲣⲉ ⲡⲁⲓ ⲟⲛⲁϩ. ⲁⲩⲱ ⲁϥϯ ⲛⲟⲩⲁⲩⲏ ⲛϫⲣⲏⲙⲁ ⲙⲙⲉⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ ⲁϥⲑⲫⲟⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲣⲁⲧϥ ⲙⲡⲉⲣⲣⲟ. ⲁⲩⲱ ⲁϥⲥⲉⲣ ⲟⲩⲙⲟⲟⲩ ⲛⲕⲣⲟϥ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲉⲛ ϯⲟⲩⲁⲁⲓⲁ ⲧⲏⲣⲥ·

ⲡⲉⲛϫⲟⲉⲓⲥ ⲁⲉ ⲓⲥ ⲛⲉϥⲥⲟⲟⲩⲛ ⲛϩⲱⲃ ⲙⲙⲁ ⲉⲧⲙⲛⲧ ⲉϩⲣⲁⲓ ϩⲓϫⲱϥ· ⲡⲉϫⲁϥ ⲙⲙⲉϥⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ ⲭⲉ ⲛⲁⲥⲙⲛⲧ. ⲉⲓⲥ ⲡⲗⲓⲁⲃⲟⲗⲟⲥ ⲁϥⲕⲧⲣⲁ ⲛⲟⲩⲁⲡⲁⲧ ⲛⲕⲣⲟϥ ⲉⲣⲟϥ ⲉⲧⲣⲟⲩⲥⲧⲁⲧⲣⲟⲩ ⲙⲙⲟⲓ. ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲟⲉ ⲕⲁ ⲛⲁⲓⲧⲥⲧⲏⲣⲓⲟⲛ ⲧⲏⲣⲟⲩ ϩⲁ ⲛⲉⲧⲉⲛⲙⲁⲁ*ⲭⲉ ⲙⲡⲓⲕⲁⲑⲏⲧⲧⲉⲛ ⲉⲧⲉⲧⲉⲛⲩⲁⲁⲧ ⲛⲗⲁⲁⲩ ϩⲉⲛ ⲛⲉⲙⲥⲧⲏⲣⲓⲟⲛ * A¹⁰ p. 57
ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲛⲧⲁⲙⲉⲛⲧⲣⲣⲟ. ⲁⲓϥ ⲙⲛⲧⲉⲛ ⲛⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ ⲙⲙⲁ ϩⲓ ⲧⲡⲉ ⲙⲉⲛ ϩⲓϫⲉⲛ ⲡⲕⲁϩ· ⲁⲓⲕⲱ ⲛⲧⲟⲟⲩ ⲙⲙⲉϩⲟϥ. ⲙⲉⲛ ⲛⲉⲟⲩⲁⲁϩⲉ ϩⲁ ⲧⲉⲧⲛⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ. ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲟⲉ ⲧⲱⲟⲩⲧ ⲛⲁⲣⲟⲓ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲉⲛ ⲡⲉⲙⲁ. ⲭⲉ ϩⲏⲣⲱⲇⲏⲥ ⲩⲙⲙⲉ ⲛⲥⲱⲓ ⲉⲙⲟⲩⲟⲩⲧⲧ ⲙⲙⲟⲓ.

ⲡⲉⲛϫⲟⲉⲓⲥ ⲁⲉ ⲓⲥ ⲁⲫⲉⲓ ⲉⲡⲉⲥⲥⲏⲧ ϩⲉⲛ ⲡⲧⲟⲟⲩ ⲙⲉⲛ ⲙⲉⲛⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ. ⲉⲓⲥ ⲡⲗⲓⲁⲃⲟⲗⲟⲥ ⲁⲫⲣ ϩⲓⲱⲛ ⲙⲙⲟⲟⲩ. ⲁⲫⲉⲣ ⲡⲉⲥⲙⲟⲩ ⲛⲟⲩⲟⲩⲱϣⲉ ⲉⲣⲉ ⲟⲩⲙⲏⲛⲩⲉ ⲛⲗⲁⲙⲡⲱⲛⲓⲟⲛ ⲟⲩⲏϩ ⲛⲥⲱϥ. ⲉⲣⲉ ⲟⲩⲙⲏⲛⲩⲉ ⲛⲩⲙⲏⲛ. ϩⲓ ⲁⲃⲱ. ϩⲓ ⲁⲓⲱⲉ ⲧⲁⲗⲏⲩ ⲉⲣⲟⲟⲩ ⲉⲩⲙⲏⲛϫ ⲩⲙⲏⲛ ϩⲓ ⲟⲓⲱⲉ ϩⲓϫⲉⲛ ⲡⲧⲟⲟⲩ.

ⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲁⲉ ⲛⲧⲉⲣⲟⲩⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲟⲩ· ⲉⲩⲙⲏⲛϫ ⲩⲙⲏⲛ ⲉⲡⲓⲥⲁ. ⲙⲉⲛ ⲡⲁⲓ. ϩⲓ ⲟⲓⲱⲉ. ⲁⲩⲉⲣⲩⲡⲓⲣⲉ ⲙⲙⲁⲧⲉ. ⲡⲉϫⲁⲩ ⲛⲓⲥ ⲭⲉ ⲡⲉⲛϫⲟⲉⲓⲥ ⲛⲓⲙ ⲡⲉ ⲡⲁⲓ ⲛⲧⲉⲓϩⲉ ⲉⲫⲉⲓⲣⲉ· ⲙⲙⲉⲓϩⲃⲏⲧⲉ ϩⲉⲛ ⲡⲉⲓϫⲁⲓⲏ.

Lorsque Hérode entendit ces choses, il resta encore plus fixé dans sa manie contre Jésus, disant : « Mon père mourut dans l'aversion de Jésus dès l'enfance de celui-ci. Moi, je ne me laisserai pas mourir, celui-ci vivant. » Il donna beaucoup de richesses aux puissances et les envoya auprès de l'empereur et il organisa une conspiration perfide dans toute la Judée.

Notre-Seigneur Jésus connaissait toute chose qui se préparait contre lui. Il dit à ses disciples : « Le diable a préparé (versé) un calice de ruse pour me faire crucifier. Maintenant donc, mettez tous mes mystères dans vos oreilles. * Je ne vous ai laissés manquer de rien dans les mystères de mon * A¹⁰ p. 57
royaume. Je vous ai donné toute puissance dans le ciel et sur la terre. Je vous ai donné force et pouvoir sur les serpents et les scorpions, qui sont sous votre autorité. Maintenant, levez-vous. Sortons de ce lieu ; car Hérode cherche après moi pour me faire mourir. »

Notre-Seigneur Jésus descendit de la montagne avec ses disciples.

Voici que le diable se présenta devant eux sous la forme d'un pêcheur. Beaucoup de démons le suivaient portant une multitude de filets, de pièges, d'hameçons et de crochets, jetant les filets et les hameçons sur la montagne.

Les apôtres, quand ils les virent jetant leurs filets de côtés et d'autres, et leurs hameçons aussi, s'étonnèrent beaucoup. Ils dirent : « Notre Seigneur, quel est l'homme de cette sorte qui fait ces choses dans ce désert? »

* A10 p. 58 ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲛⲁⲓ ⲛⲉ ⲡⲉⲛⲧⲁⲓϫⲟⲟⲥ ⲛⲁⲕ ⲉⲧⲃⲏⲏⲧϥ ϫⲉ *ⲉⲓⲥ ⲛⲥⲁⲗⲁⲛⲁⲥ. ⲁϥⲉⲧⲓ ⲱⲱⲧⲉⲛ ⲉⲥⲉⲕⲧⲏⲩⲧⲏ ⲙⲏⲛ ⲡⲛⲉⲥⲟⲩⲁ· ⲁⲛⲟⲕ ⲁⲉ ⲁⲓⲥⲟⲛⲥ ϩⲓϫⲱⲕ ϫⲉ ⲡⲓⲛⲉ ⲧⲉⲕⲡⲓⲥⲧⲓⲥ ⲱϫⲉⲙ.

ⲡⲉϫⲉ ⲓⲱϩⲁⲛⲛⲏⲥ ⲛⲁϥ· ϫⲉ ⲉⲣⲉ ⲛⲁⲓ ⲟⲩⲉⲙ ⲟⲩ ϩⲉⲙ ⲡⲉⲓϫⲁⲓⲛ.

ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲡⲁⲙⲉⲣⲓⲧ ⲓⲱϩⲁⲛⲛⲏⲥ ⲡⲉⲧⲉϥⲯⲓⲛⲉ ⲛⲥⲱϥ. ⲉⲓⲥ ϩⲓⲛⲧⲉ ⲁϥⲟⲩⲱ ⲉϥⲟⲩⲟⲛⲉⲓ ⲙⲙⲟϥ· ⲛⲁⲓ ⲛⲉ ⲡⲟⲩⲱϩⲉ ⲛⲣⲉϥⲟⲩⲉⲛ ⲧⲃⲧ ⲛⲓⲙ ⲉⲃⲟⲟⲩ. ⲛⲣⲉϥⲟⲩⲱⲣⲡ ⲉϫⲱⲟⲓⲛⲧ ⲛⲓⲙ ⲉⲧϧⲁϩⲉⲙ ⲛⲉ ⲛⲁⲓ. ϩⲓ ⲟⲩⲟⲛ ⲛⲓⲙ ⲉⲃⲟⲟⲩ.

ⲡⲉϫⲉ ⲫⲓⲗⲓⲡⲡⲟⲉ ⲛⲁϥ· ϫⲉ ⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ ⲉⲣⲉ ⲛⲓⲙ ⲛⲁⲟⲩⲟⲗⲟ ϩⲉⲙ ⲧⲟⲓⲙⲉ ⲙⲡⲁⲓ. ⲉⲓⲉ ⲛⲉϥⲯⲓⲛ.

ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲟⲩⲛ ⲟⲩⲛⲏⲛⲩⲉ ⲛⲁⲟⲩⲟⲗⲟ ϩⲓ ⲧⲟⲓⲙⲉ ⲙⲡⲁⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲉϥⲯⲓⲛ.

ⲡⲉϫⲉ ⲁⲛⲇⲣⲉⲁⲥ ⲛⲁϥ. ϫⲉ ⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ ⲟⲩ ⲛⲉ ⲛϩⲏⲧ ⲙⲡⲁⲓ ⲉϥⲡⲁⲣⲁⲃⲁ

* A10 p. 59 ⲙⲡⲉ*ⲣⲱⲙⲉ.

ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲙⲏ ⲛⲧⲁⲓⲉⲓ ⲁⲓ ⲉϧⲓ ⲙⲙⲉⲧⲉ ⲛⲟⲩⲓ ⲛⲉ ⲉⲧⲁⲓⲉⲛⲧⲣⲣⲟ. ⲉⲣⲉ ⲛⲁⲓ ⲯⲓⲛⲉ ϩⲱⲱϥ ⲛⲥⲁ ⲛⲉⲧⲉ ⲛⲟⲩϥ ⲛⲉ ⲉⲧⲉϥⲕⲱⲗⲁⲥⲓⲥ. ⲛⲧⲁⲓⲯⲉⲛ ⲡⲉⲓⲛⲟⲟⲩ ⲛⲟⲃⲃⲓⲁ. ⲁⲓⲉⲓ ⲉⲡⲉⲥⲛⲧ ⲉⲡⲕⲟⲥⲙⲟⲥ· ϫⲉ ⲉⲓⲉⲡⲱⲣⲕ ⲙⲡⲓⲉⲓⲃ ⲙⲡⲙⲟⲩ ⲉⲧⲉ ⲛⲁⲓ ⲛⲉ.

ⲡⲉϫⲉ ⲓⲱϩⲁⲛⲛⲏⲥ ⲛⲁϥ. ϫⲉ ⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ ⲟⲩⲉϩⲥⲁϩⲛⲉ ⲛⲁⲓ ⲧⲁⲡⲱⲧ ⲉⲣⲁⲧϥ· ⲧⲁⲉⲓⲛⲉ ϫⲉ ⲉϥⲉⲣⲣ ⲟⲩ·

* A10 p. 58 Jésus leur dit : « Pierre, celui-là est celui dont je t'ai dit : Voici * que Satan vous demande pour vous cribler comme le froment; moi j'ai prié pour toi afin que ta foi ne défaille pas [1]. »

Jean lui dit : « Que trouvent-ils dans ce désert? »

Jésus lui dit : « Mon bien-aimé Jean, celui après lequel il cherche, voici qu'il l'a pris. C'est le pêcheur qui prend tous les poissons mauvais. C'est le chasseur qui prend toutes les bêtes souillées et quiconque est mauvais. »

Philippe lui dit : « Qui donc a été saisi par l'hameçon de celui-ci, ou dans ses filets? »

Jésus lui dit : « Il y a une multitude qui est prise par l'hameçon ou dans le filet de celui-ci. »

André lui dit : « Mon Seigneur, quel est le bénéfice de celui-ci à faire

* A10 p. 59 transgresser les *hommes? »

Jésus dit : « Est-ce que je ne suis pas venu pour prendre à mon royaume ceux qui sont à moi? Celui-ci aussi cherche ceux qui sont à lui pour son tourment. J'ai supporté cette grande humiliation. Je suis descendu au monde afin d'arracher mes brebis à la mort qui est celui-ci. »

Jean lui dit : « Mon Seigneur, ordonne-moi, et je le poursuivrai pour savoir ce qu'il fait. »

1. Luc xxii, 31.

ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲙⲟⲟⲩϩ ⲛⲁⲓⲉⲣⲓⲧ ⲓⲱϩⲁⲛⲛⲏⲥ. ϫⲉ ⲁⲓⲧⲉⲃⲃⲟⲕ ⲛϧⲏⲓ ⲉⲕϩⲉⲓ ⲧⲉⲣⲱⲧⲉ ⲛⲧⲉⲕⲙⲁⲁⲩ.

ⲡϩⲁⲣⲓⲟⲥ ⲁⲉ ⲓⲱϩⲁⲛⲛⲏⲥ ⲁϥⲙⲟⲟⲩϩ ⲉⲡⲗⲓⲁⲃⲟⲗⲟⲥ. ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ. ϫⲉ ⲉⲕⲉⲣⲣ ⲟⲩ ⲛⲛⲉⲓⲩⲓⲏ. ⲉⲓⲉ ⲉⲕⲟⲩⲉⲓ ⲟⲩ ϩⲉⲓ ⲡⲉⲓⲙⲁ.

ⲡⲉϫⲉ ⲡⲗⲓⲁⲃⲟⲗⲟⲥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲛⲧⲁⲓⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲧⲃⲏⲏⲧⲕ· ⲙⲉⲛ ⲛⲉⲕⲥⲛⲏⲩ ϫⲉ ⲛⲧⲱⲧⲉⲛ ϩⲉⲛⲟⲩⲱϩⲉ. ⲛⲣⲉϥⲟⲩⲉⲛ ⲧⲃⲧ. ⲁⲓⲉⲓ ⲉⲡⲉⲓⲙⲁ ⲉⲛⲁⲩ ⲉⲧⲉⲧⲉⲛⲙⲉⲛⲧⲥⲁϩ ⲙⲙⲟⲟⲩ. ⲉⲓⲥ ⲁⲛⲟⲕ ⲙⲉⲛ ⲛⲁϩⲉⲙϩⲁⲗ ⲙⲉⲛ ⲛⲁⲩⲙⲏ ⲙⲡⲉⲓⲙⲁ. * ⲛⲟⲩⲧⲉ ϩⲱⲟⲕ * A10 p. 60
ⲉⲛⲉⲕⲥⲛⲏⲩ. ⲛⲁⲣⲟⲩⲉⲓ ⲩⲁⲣⲟⲕ ⲉⲡⲉⲓⲙⲁ. ⲙⲉⲛ ⲛⲉⲧⲩⲙⲏ. ⲛⲧⲉⲛⲛⲟⲩϫ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲙⲡⲉⲓⲙⲁ. ⲡⲉⲧⲉ ⲩⲁϥⲟⲩⲉⲛ ⲧⲉⲃⲧ ⲙⲡⲉⲓⲙⲁ· ⲛⲁⲓ ⲛⲉ ⲛⲥⲁϩ· ⲛⲟⲩⲩⲡⲛⲣⲉ ⲁⲛ ⲛⲉ ⲟⲩⲉⲛ ⲧⲉⲃⲧ ϩⲓ ⲛⲉⲙⲙⲟⲟⲩ. ⲧⲉⲩⲡⲛⲣⲉ ⲛⲉ ⲛⲉⲓϫⲁⲓⲏ. ⲉⲟⲩⲉⲛ ⲧⲃⲧ ⲛϩⲏⲧϥ.

ⲡⲉϫⲉ ⲓⲱϩⲁⲛⲛⲏⲥ ⲛⲁϥ· ϫⲉ ⲁⲓⲟⲩⲱ ⲉⲓⲥⲱⲧⲉⲙ ⲉⲧⲉⲕⲙⲉⲛⲧⲥⲁϩ· ⲙⲡⲁⲧⲁⲉⲓ ⲩⲁⲣⲟⲕ ⲉⲡⲉⲓⲙⲁ· ⲁⲗⲗⲁ ⲛⲟⲩϫ ⲛⲛⲉⲕⲩⲙⲏ ⲛⲧⲉⲙⲙⲁⲩ ϫⲉ ⲉⲕⲛⲁⲟⲩⲉⲛ ⲟⲩ.

ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲁϥⲛⲁϫⲟⲩ· ⲁϥⲟⲩⲉⲛ ⲣⲉⲛⲟⲥ ⲛⲓⲙ ⲛⲧⲃⲧ ⲉⲧϫⲁϩⲉⲙ ⲉⲧϩⲉⲓ ⲛⲙⲙⲟⲟⲩ. ϩⲟⲙⲉ ⲉⲧⲟⲁⲗⲟ ⲉⲛⲉⲩⲃⲁⲗ. ϩⲟⲙⲉ ⲉⲩⲧⲟⲛⲁϩ ⲉⲛⲉⲩⲙⲁϩⲧ. ϩⲉⲛⲕⲟⲟⲩⲧⲉ ⲉⲧⲟⲁⲗⲟ ⲉⲛⲉⲩⲥⲛⲟⲧⲟⲩ.

ⲉⲛⲉⲣⲉ ⲓⲥ ϩⲓ ⲡⲟⲩⲉ. ⲙⲉⲛ ⲛⲉϥⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲉϥⲑⲉⲱⲣⲉⲓ ⲙⲙⲟⲟⲩ.

ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁⲩ ϫⲉ ⲁⲛⲁⲩ ⲉⲑⲏ ⲉϥⲟⲩⲟⲛⲉⲓ ⲛⲉⲛⲣⲉϥⲣⲛⲟⲃⲉ ⲉⲛⲉⲩⲙⲉⲗⲟⲥ ⲛⲟⲓ ⲥⲁⲗⲁⲛⲁⲥ.

ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲙⲡⲓⲱϩⲁⲛⲛⲏⲥ ϫⲉ ⲁϫⲓⲥ ⲛⲁϥ. ϫⲉ ⲛⲟⲩϫ·····

Jésus lui dit : « Va, mon bien-aimé Jean, car je t'ai purifié dès le sein de ta mère. »

Saint Jean marcha vers le diable. Il lui dit : « Que fais-tu de ces filets et que prends-tu en ce lieu? »

Le diable lui dit : « J'ai entendu à ton sujet et au sujet de tes frères que vous êtes des pêcheurs prenant le poisson. Je suis venu ici pour voir votre habileté aujourd'hui. Me voici moi, mes serviteurs et mes filets. * Appelle * A10 p. 60
aussi tes frères. Qu'ils viennent auprès de toi en ce lieu avec leurs filets, et jetons-les ici. Celui qui prend du poisson ici, celui-là est le maître. Il n'est pas bien étonnant de prendre du poisson dans les eaux, mais dans ce désert il est étonnant de prendre du poisson. »

Jean lui dit : « J'ai fini d'entendre parler de ton habileté. Avant que je vienne près de toi en ce lieu, jette tes filets. Nous verrons ce que tu prendras. »

A cet instant il les jeta et prit toute espèce des poissons qui sont dans les eaux. Quelques-uns étaient pris par leurs yeux, d'autres étaient pris par leurs lèvres.

Jésus était au loin ainsi que les apôtres, contemplant ces choses. Il leur dit : « Voyez la manière dont Satan prend les pécheurs par leurs membres. »

Jésus dit à Jean : « Dis-lui de jeter... »

5e FRAGMENT[1]

* A11 f. 25 r° a ..... *ϩε ⲁⲉ ⲉⲡⲣⲱⲙⲉ ⲉⲧⲏⲛⲁⲩ ⲉϥϫⲱϥⲧ ϩⲓ ⲛⲉⲧⲟⲩⲛⲟⲩⲧⲁⲉ ⲛⲛⲟⲟⲩ ⲛⲛⲏⲛⲏⲉ ⲉⲛⲉⲕⲁⲟⲥⲟⲣⲟⲛⲟⲛ[2] ⲉϥⲭⲓ ⲛⲛⲟⲟⲩ ⲉϩⲟⲩⲏ ⲛⲧⲉϥⲥϩⲓⲛⲉ ⲉϥⲟⲩⲱⲁⲃ ⲛⲛⲓϩⲙⲉ ⲛϩⲏⲧⲟⲩ ϩⲓ ⲧⲁⲓⲁⲕⲟⲛⲓⲁ·

ⲉϥⲯⲁⲛⲃⲱⲕ ⲉϩⲟⲩⲏ ⲛϩⲉⲛⲥⲟⲙ ⲉⲩⲓ ϩⲟⲛⲉ ϩⲓ ⲛⲉϥⲟⲓⲭ ⲯⲁⲥⲣⲁⲯⲉ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲉⲭⲱϥ·

..... ⲁⲛⲛⲁⲩ ⲁⲉ ⲟⲛ ⲉⲣⲟϥ ⲛⲛⲉϥⲭⲓ ⲛⲁⲥ ⲉϩⲟⲩⲏ ⲕⲁⲧⲁ ⲧⲡⲟⲛⲏⲣⲓⲁ ⲛⲛⲉⲥ

* A11 f. 25 r° b ⲃⲁⲗ * ⲙⲛ ⲧⲉⲥⲛⲏⲧⲁⲧⲥⲉⲓ ⲯⲁⲥⲕⲱⲛⲓⲯ ⲛⲥⲱϥ

ⲛⲧⲉⲓⲣⲉ ⲟⲉ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲧⲉⲥⲛⲏⲧⲁⲧⲥⲉⲓ ⲙⲛ ⲧⲉⲥⲛⲏⲧⲉⲓⲉⲣⲃⲟⲟⲛⲉ· ⲁϥϩⲙⲟⲟⲥ ⲛⲛⲓⲥⲓⲟⲟⲩ ⲁⲥⲥⲩⲛⲃⲟⲩⲗⲉⲩⲉ ⲛⲁϥ ⲉⲛⲉⲙⲛⲟⲟ ⲛⲩⲁϫⲉ ⲉⲧⲙⲉⲩ ⲛⲥⲟⲧⲉ ⲭⲉ ⲉⲓⲥ ϩⲙⲏⲧⲉ ⲉⲓⲥ ⲙⲓⲟⲩⲗⲁⲓ ⲁⲓⲱⲕⲉⲓ ⲛⲥⲁ ⲡⲉⲕⲥⲁϩ· ⲧⲱⲟⲩⲏ ⲙⲡⲁⲣⲁⲗⲓⲟⲩ ⲙⲛⲟϥ ⲛⲁⲩ· ⲥⲉⲛⲁϯ ⲛⲁⲕ ⲛϩⲉⲙⲛⲟⲟ ⲛϫⲣⲏⲙⲁ ⲛⲧⲙⲛⲁⲁⲩ ⲛⲁⲓ ϩⲓ ⲡⲉⲙⲏⲓ ⲉⲧⲉⲙⲟⲩⲙⲟⲩϩ

* A11 f. 25 v° a *ⲁϥⲧⲱⲟⲩⲏ ⲁⲉ ⲛⲟⲩ ⲛⲧⲁⲗⲁⲓⲡⲱⲣⲟⲥ ⲡⲉⲛⲧⲁϥⲥⲱⲧⲏ ⲛⲥⲁ ⲧⲉϥⲥϩⲓⲛⲉ ⲯⲁⲛ-ⲧⲉϥⲣ ⲧⲉϥⲯⲩⲭⲏ ⲛⲉⲃⲏⲏⲩ ϩⲓ ⲛⲧⲁⲣⲧⲁⲣⲟⲥ ⲛⲁⲓⲛⲧⲉ

ⲁϥⲉⲓⲣⲉ ⲕⲁⲧⲁ ⲟⲉ ⲛⲧⲁⲥⲭⲟⲟⲥ ⲛⲁϥ ⲛⲟⲉ ⲛⲧⲁ ⲁⲗⲁⲓ ⲥⲱⲧⲏ ⲛⲥⲁ ⲧⲉϥⲥϩⲓⲛⲉ ⲯⲁⲛⲧⲉϥⲣ ⲯⲓⲛⲟ ⲉⲛⲟⲟⲩ ⲙⲡⲙⲁⲣⲁⲗⲓⲥⲟⲥ ⲛⲧⲉ ⲡⲛⲟⲩ ⲣⲭⲟⲉⲓⲥ ⲉⲣⲟϥ ⲙⲙⲏ ⲡⲉϥⲥ-

1. Ce fragment, auquel nous donnerons la lettre A11, est extrait du fol. 25 du manuscrit copte 132/1 de la Bibliothèque nationale.
2. Cf. p. 134, note 1.

5e FRAGMENT

* A11 f. 25 r° a *Nous avons trouvé cet homme volant dans les choses qu'on jetait dans la bourse chaque jour, les apportant à sa femme, et en frustrant les pauvres dans son service. Quand, des fois (*sic*), il s'en retournait à la maison ayant des sommes entre les mains, elle avait coutume de se réjouir de ce qu'il avait fait. Nous l'avions même vu n'ayant pas pris pour elle chez lui conformément
* A11 f. 25 r° b à la malice de ses *yeux et son insatiabilité. Et alors, elle avait coutume de le tourner au ridicule.

De cette façon donc, par suite de l'insatiabilité et du mauvais œil de cette femme, il resta ce jour-là et elle lui conseilla cette grande chose si terrible, à savoir : « Voici que les Juifs poursuivent ton Maître. Lève-toi donc et livre-le-leur. On te donnera beaucoup de richesses et nous les mettrons pour nous dans notre maison, afin d'en vivre. »

* A11 f. 25 v° a *Il se leva, le malheureux, après avoir écouté sa femme, jusqu'à ce qu'il eût conduit son âme au tartare de l'Amenti, de la même manière qu'Adam écouta sa femme, jusqu'à ce qu'il devînt étranger à la gloire du Paradis et de telle façon que la mort dominât sur lui et sa race. De même, Judas écouta sa femme

ⲛⲉⲣⲙⲁ ⲧⲏⲣϥ· ⲧⲁⲓ ϩⲱⲱϥ ⲧⲉ ⲟⲉ ⲙⲡⲓⲟⲩⲇⲁⲥ ⲙⲧⲁϥⲥⲱⲧⲙ ⲙⲛⲁ ⲧⲉϥϩⲣⲏⲓ ⲩⲁⲛⲧⲉϥ*ⲣ ⲩⲙⲙⲟ ⲉⲛⲁⲧⲛⲉ ⲙⲙⲏ ⲛⲁⲛⲏⲁϩ ⲛϥⲕⲁⲧⲁⲛⲧⲁ ⲉⲁⲙⲛⲧⲉ ⲙⲙⲁ ⲡⲣⲙⲛⲉ ⲙⲙⲏ ⲛⲁⲩⲁϩⲟⲩ * A11 f. 25 v° b

ⲙⲧⲉⲓϩⲉ ⲟⲉ ⲁϥⲃⲱⲕ ⲩⲁ ⲙⲡⲓⲟⲩⲇⲁⲓ ⲁϥⲥⲙⲛⲧⲥ ⲙⲙⲁⲩ ⲉⲙⲁⲁⲃ ⲙϩⲁⲧ ⲙϥⲡⲁ-ⲣⲁⲇⲓⲥⲟⲩ ⲙⲛⲉϥϫⲟⲉⲓⲥ ⲁⲩⲛⲉⲓⲟⲉ ⲉⲙⲩⲁϫⲉ ⲁⲩⲧⲁⲁⲩ ⲛⲁϥ

ⲁⲩϫⲱⲕ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲟⲓ ⲡⲩⲁϫⲉ ⲉⲧⲥⲏⲩ ϫⲉ ⲁⲩϫⲓ ⲙⲙⲁⲁⲃ ⲙϩⲁⲧ ϩⲁ ⲧⲧⲙⲏ ⲙⲙⲉⲧⲧⲁⲓⲏⲩ

ⲁϥⲧⲱⲟⲩⲛ ⲁϥϫⲓⲧⲟⲩ ⲉϩⲟⲩⲛ ⲙⲧⲉϥϩⲣⲏⲓ ⲉⲃⲟⲟⲩ

ⲛⲉϫⲁϥ ⲛⲁⲥ ϫⲉ...

6e FRAGMENT [1]

— *ⲁⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ⲛⲁϫϥ ⲙⲙⲏ ⲙⲡⲙⲏⲧⲥⲛⲟⲟⲩⲧⲥ ⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲛⲉⲣⲉ ⲧⲉⲧⲣⲁⲡⲉϩⲁ * A12 f. 61 r° a
ⲕⲏ ϩⲁⲣⲱⲟⲩ·

— ⲉⲣⲯⲁⲓ ⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ⲥⲟⲟⲩⲧⲏ ⲉⲧⲟⲙⲛⲟⲩⲱⲟⲩ ⲯⲁⲣⲉ ⲧⲉⲧⲣⲁⲡⲉϩⲁ ⲕⲱⲧⲉ ϫⲉ ⲉⲧⲉϫⲉ ⲧⲟⲟⲧⲟⲩ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲉⲡⲉⲓⲏⲧⲁ ⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ⲟⲩⲱⲟⲩ ⲛϩⲏⲧϥ· ⲁⲩⲥⲙⲟⲩ ⲉⲣⲟϥ·

— ⲁ ⲙⲁⲑⲓⲁⲥ ⲕⲱ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲙⲟⲩⲧⲙⲛⲁⲯ ⲉⲣⲉ ⲟⲩⲁⲗⲉⲕⲧⲱⲣ ϩⲓⲱϥ· ⲉⲣⲉ ⲟⲩϩⲙⲟⲩ ϩⲓⲱⲉⲛ ⲧⲉⲧⲣⲁⲡⲉϩⲁ :

— ⲁⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ⲥⲟⲟⲩⲧⲉⲛ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲟⲩⲱⲟⲩ ϩⲓ ⲛⲉϩⲙⲟⲩ ⲙⲩⲟⲣⲡ. ⲁ ⲧⲉⲧⲣⲁⲡⲉϩⲁ ⲕⲱⲧⲉ ⲁ ⲙⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲭⲓ *[ⲛϩ]ⲏⲧϥ : * A12 f. 61 r° b

1. Morceau inédit. Ms. copte 129/17, fol. 61, de la Bibliothèque nationale. Nous lui donnerons la lettre A12.

et se rendit de la sorte étranger * aux choses du ciel et aux choses de la terre * A11 f. 25 v° b
pour aboutir à l'Amenti, le lieu des pleurs et des gémissements.

Il alla vers les Juifs et il convint avec eux de trente pièces d'argent pour livrer son Seigneur. Ils les lui donnèrent.

Ainsi fut accomplie la parole qui était écrite : « ils ont reçu les trente pièces d'argent pour le prix de celui qui est précieux. »

Il se leva. Il les porta à sa mauvaise femme. Il lui dit : . . . . . .

6e FRAGMENT

* Le Sauveur le mit (Mathias) avec les douze apôtres et la table était devant * A12 f. 61 r° a
eux.

Quand le Sauveur étendait la main vers la nourriture, la table faisait le tour, en sorte qu'ils étendaient tous leurs mains vers ce dont le Sauveur mangeait et il le bénissait.

Mathias déposa un plat sur lequel était un coq. Le sel était sur la table. Le Sauveur étendit la main pour prendre du sel d'abord, et, sur la table qui faisait le tour, tous les apôtres en * prirent. * A12 f. 61 r° b

— ⲡⲉϫⲉ ⲙⲁⲑⲓⲁⲥ ⲙⲡⲥ. ϫⲉ ϩⲣⲁⲃⲃⲉⲓ ⲕⲛⲁⲩ ⲉⲡⲉⲓⲁⲗⲉⲕⲧⲱⲣ : — ⲛⲧⲉⲣⲉ ⲙⲡⲟⲩⲁⲁⲓ ⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲓ ⲉⲙⲁⲯⲁⲁⲧϥ. — ⲡⲉϫⲁⲩ ⲛⲁⲓ ϫⲉ ⲥⲉⲛⲁⲡⲱϩⲧ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲡⲉⲥⲛⲟϥ ⲙⲡⲉⲧⲉⲛⲥⲁϩ ⲙⲟⲉ ⲙⲡⲁ ⲡⲉⲓⲁⲗⲉⲕⲧⲱⲣ.

— ⲓⲥ ⲁⲉ ⲁϥⲓⲉⲧϥ ⲣⲱϥ ⲙⲥⲟⲃⲉ ⲡⲉϫⲁϥ ϫⲉ ⲱ ⲙⲁⲑⲓⲁⲥ ⲡⲯⲁϫⲉ ⲙⲧⲁⲩϫⲟⲟϥ ⲥⲉⲛⲁⲁⲁϥ : — ⲉⲣⲉ ⲡⲁⲗⲉⲕⲧⲱⲣ ⲅⲁⲣ ⲥⲧⲙⲁⲓⲉ ϩⲓⲟⲏ ⲙⲡⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲉϥⲛⲁⲯⲁ ⲡⲧⲩⲡⲟⲥ ⲛⲉ ⲙⲡⲱϩⲁⲙⲙⲏⲥ ⲡⲃⲁⲡⲧⲓⲥⲧⲏⲥ ⲉϥⲕⲧⲣⲓⲥⲥⲉ ϩⲁ ⲧⲁϩⲉ. — ⲁⲛⲟⲕ ⲛⲉ
* A12 f. 61 v° a ⲡⲟⲩⲟ*ⲉⲓⲛ ⲙⲡⲉ ⲉⲙⲛ ⲕⲁⲕⲉ ⲙϩⲛⲧϥ — ⲉⲯⲁϫⲉ ⲁ ⲡⲉⲓⲁⲗⲉⲕⲧⲱⲣ ⲙⲟⲩ ⲉⲧⲁϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲉⲣⲟⲓ ϫⲉ ϯⲛⲁⲙⲟⲩ ϩⲱ ⲉⲁ ⲙⲁⲣⲓⲁ ϧⲛⲟ ⲉⲃⲟⲗϩⲉⲛ ⲧⲉⲥⲙⲏⲧⲣⲁ. — ⲉⲛⲉⲓ ϩⲉⲛ ⲧⲉⲥⲕⲁⲗⲁϩⲓ ⲛⲉ ⲙⲉⲛ ⲛⲉϫⲉⲣⲟⲩⲃⲓⲙ ⲙⲛ ϩⲉⲣⲁⲫⲓⲙ : — ⲁⲛⲟⲕ ⲁⲉ ⲁⲓⲉⲓ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲧⲡⲉ ⲙⲙⲏⲧⲉ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲉϧⲓ ⲡⲕⲁϩ. ⲛⲉⲩⲧⲉ ⲡⲕⲁϩ ⲉⲯⲫⲓ ϩⲁ ⲡⲁⲉⲟⲟⲩ ⲁⲓⲉⲣⲣⲱⲙⲉ ⲉⲧⲃⲉ ⲧⲛⲧⲧⲉⲛ.

ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲟⲉ ⲡⲉⲓⲁⲗⲉⲕⲧⲱⲣ ⲛⲁⲧⲱⲟⲩⲧⲙ :

* A12 f. 61 v° b — ⲁ ⲓⲥ ⲁⲉ ϫⲱϩ ⲉⲡⲁⲗⲉⲕⲧⲱⲣ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ *ϫⲉ ⲉⲓϫⲉ ⲛⲁⲕ ⲛⲧⲟⲕ ⲱ ⲡⲁⲗⲉⲕⲧⲱⲣ ⲉⲕⲉⲱⲛϩ ⲛⲧⲉⲕϩⲉ : — ⲛⲧⲉϩⲉ ⲛⲧⲉⲙϩ ⲣⲱⲧ ⲉⲣⲟⲕ ⲙⲡϩⲱⲗ ⲉⲡⲁⲙⲣ. ϫⲉⲕⲁⲥ ⲉⲕⲉⲥⲧⲙⲁⲓⲉ ⲙⲡⲉϩⲟⲟⲧ ⲉⲧⲟⲧⲙⲁⲡⲁⲣⲁⲗⲓⲗⲟⲧ ⲙⲙⲟⲓ ⲙϩⲛⲧϥ.

— ⲁⲧⲱ ⲁϥⲃⲟⲟϥ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲛⲟⲓ ⲡⲁⲗⲉⲕⲧⲱⲣ ϩⲓϫⲙ ⲡⲙⲁϩ ⲁϥⲃⲱⲗ ⲉⲃⲟⲗ. — ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲙⲁⲑⲓⲁⲥ ϫⲉ ⲉⲓⲥ ⲡϩⲁⲗⲏⲧ ⲛⲧⲁⲕⲯⲁⲁⲧϥ ϩⲁⲑⲏ ⲙⲡⲟⲩⲧⲉ ⲛⲟⲩⲛⲟⲩ ⲁϥⲧⲱⲟⲩⲧⲙ ⲉϥⲟⲛϩ : — ⲥⲉⲛⲁⲥ☩ⲟⲩ ⲅⲁⲣ ⲙⲙⲟⲓ. ⲁⲧⲱ ⲡⲁⲥⲛⲟϥ ⲛⲁⲯⲱⲡⲉ ⲛⲟⲩⲟⲩϫⲁⲓ ⲙⲙⲉϩⲉⲟ(ⲛⲟⲥ) [1]...

1. C'est à la suite de ce fragment que doit sans doute se placer celui que Bickell a retrouvé en grec et que nous rappelons ici pour simple mémoire : [πρὸ τοῦ με μεταλ]λαγεῖν, ὡς ἐξ... (Nestle lit : ὡσαύτως; Bickell lit : ὡς ἐξ ἔθους;) πά[ντες ἐν ταύτῃ] τῇ νυκτὶ σκανδαλισ[θήσεσθε κατὰ] τὸ γραφέν· πατάξω τὸν

Mathias dit à Jésus : « Rabbi, tu vois ce coq. Lorsque les Juifs me virent le tuer, ils dirent : « On tuera ton maître comme ce coq. »

Jésus sourit. Il dit : « O Mathias, la parole qu'ils ont dite, ils l'accompliront. Ce coq donnera le signal avant la lumière se levant. C'est le type de Jean
* A12 f. 61 v° a Baptiste qui a annoncé devant moi. Moi je suis la lumière * véritable qui n'a en elle rien de ténébreux. Quand ce coq est mort, on a dit sur moi que je mourrais, moi aussi que Marie a fait être dans son sein. J'y ai résidé avec les Chérubins et les Séraphins. Je suis sorti du ciel des cieux sur la terre. Il fut dur pour la terre de pouvoir porter ma gloire. Je suis devenu homme pour vous.

« Maintenant donc ce coq ressuscitera. »

* A12 f. 61 v° b Jésus toucha le coq et lui dit : * « Je te dis, ô coq, de vivre, comme tu l'as fait. Que des ailes te poussent et que tu voles en l'air, afin d'avertir du jour où on me livrera. »

Se leva le coq sur le plat. Il s'échappa.

Jésus dit à Mathias : « Voilà que l'oiseau que tu as immolé il y a trois heures est ressuscité. On me crucifiera ; et mon sang sera le salut des nations ; (et je ressusciterai le troisième jour)... ». . . . . .

7e FRAGMENT [1]

[ⲡⲩⲩⲏⲏ ⲙⲡⲁⲩⲱⲟⲩⲉ * ⲉⲧ]ⲉⲥⲟⲩⲱⲟⲛⲍ ⲥⲁ[ⲍⲧⲙ ⲛⲁ ⲛ]ⲩⲙⲙⲟ ⲛⲥⲉϯ ⲥ[ⲟⲩⲱⲟⲛⲍ * A13 p. 1
ⲉⲃⲟⲗ]ⲍⲓⲧⲙ ⲡⲉⲕⲕⲁⲣⲡⲟⲥ ⲭⲉ [ⲕⲟⲩⲟⲧ]ⲃ ⲉⲙⲏⲩⲉ ⲛⲧⲉ ⲛ[ⲭⲁⲭⲉ]

ⲥⲁⲙⲏⲏ ⲙⲁ ⲛⲁⲓ ⲛⲧⲉⲕ[ⲙⲟⲩⲧⲉ] ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲭⲉ ⲕⲁⲁⲥ [ⲙⲡⲉⲧⲥⲩⲛⲟ]ⲩⲉⲓⲙⲉ
ⲙ[ⲙ]ⲙⲁⲓ [ⲉⲡⲁⲣⲁⲑ]ⲟⲥ

ⲥⲁⲙⲏⲏ [ⲁⲓ]ⲭⲓ [ⲛⲁⲓ ⲛⲧⲉⲥ]ⲣⲏⲛⲉ ⲛⲧ[ⲙ]ⲛⲧⲉⲣⲟ [ⲧⲁⲓ ⲧⲉ]ⲥⲣⲏⲛⲉ [ⲙⲙⲉ]ⲧⲟ-
[ⲩⲛⲓⲧⲁⲩ] ⲥⲱⲩϥ ⲙⲙⲟⲟⲩ [ⲍⲙ ⲡⲉⲩ]ⲑⲃⲃⲓⲟ ⲉⲙⲡⲟⲩⲉⲓ [ⲉⲡⲙⲧⲟⲛ]

ⲁⲓⲣⲣⲟ ⲉⲃⲟⲍⲓⲧⲟⲟⲧⲕ ⲡ]ⲁⲉⲓⲱⲧ ⲕⲛⲁⲧⲣⲉ [ⲡⲉⲓⲭⲁⲭⲉ ⲥ]ⲩⲛⲟⲧⲁⲥⲥⲉ ⲛⲁⲓ
[ⲥⲁⲙⲏⲏ ⲡ]ⲭⲁⲭⲉ ⲉϥⲛⲁⲟⲩ[ⲱⲟⲩϥ ⲍⲓⲧ]ⲏ ⲙⲙⲁ· ⲍⲓⲧⲙ [ⲡⲉⲭⲥ

ⲥⲁⲙ]ⲏⲏ ⲡⲉⲓⲃ ⲙⲙⲟⲟⲩ [ⲉϥⲃⲱⲗ ⲉ]ⲃⲟⲗ ⲍⲓⲧⲙ ⲙⲙⲁ· [ⲍⲓⲧⲙ ⲡⲙⲟ]ⲛⲟⲅⲉⲛⲏⲥ

ⲥⲁ[ⲙⲏⲏ ⲧⲙⲏ]ⲧⲉⲣⲟ ⲧⲁ ⲙⲙⲁ ⲧⲉ· [ⲧⲁ ⲡⲩⲏⲣ]ⲉ ⲧⲉ

ⲥⲁⲙⲏⲏ ⲉⲣⲉ [ⲥⲱⲃ ⲙⲙⲁ ⲩⲟ]ⲟⲛ ⲉⲃⲟⲗ [ⲍⲓⲧⲙ ⲙⲙⲁ. ⲍⲓⲧⲙ ⲛ ⲩⲣⲡⲙⲓⲥⲉ]. . . .

* [ⲙⲧⲉⲣⲉϥ]ⲭⲟⲕ ⲟⲩ*ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲉⲓⲩⲁⲗⲁ] ⲧⲏⲣϥ ⲙⲡⲉ[ϥⲉⲓⲱⲧ] ⲁϥⲕⲟⲧϥ ⲉⲣⲟⲙ * A13 p. 2

[ποιμένα καὶ τὰ] προβάτα διασκορπισθήσ[ονται. εἰπόντος] [το]ῦ πέτ[ρου]· καὶ εἰ πάντες ο[ὐκ ἐγώ. Εἶπεν ὁ κύριος]. ὁ ἀλεκτρυὼν δὶς κοκ[κύξει, καὶ σὺ πρῶτον τρὶς ἀ]παρνη[ήσῃ με... *Antilegomena*... von Erwin Preuschen, Giessen, 1901, p. 19-20.

C'est ce dont nous réservons de parler dans la dissertation détaillée déjà annoncée (*supra*, p. 128).

1. Ce fragment, auquel nous donnons la lettre A13, provient de Strasbourg et a été publié pour la première fois par Jacoby en 1900, chez Trübner, sous le titre : « Ein neues Evangelien fragment ». Après avoir pensé à l'Évangile des douze Apôtres (que semble viser la phrase. « Nous, les Apôtres, etc. », laquelle se retrouve d'ailleurs dans d'autres de nos fragments), le savant Allemand l'avait définitivement attribué à l'Évangile selon les Égyptiens. Mais la phrase ci-dessus visée, aussi bien qu'une autre citée plus haut et dont nous reparlerons, le style général etc. ne nous permettent plus guère d'hésiter. Ce fragment fait corps avec les nôtres et doit être attribué à l'Évangile des douze Apôtres. Voir la révision déjà faite par nous, le 22 septembre 1900, dans l'Intermédiaire des curieux. Nous en publions ici une nouvelle, très corrigée d'après les photographies.

7e FRAGMENT

... « Mon vrai fils, l'arbre de mon jardin, * on le connaîtra à côté de celui * A13 p. 1
de l'Étranger : On le fera reconnaître par son fruit ; car il est préférable à une multitude de ceux de l'ennemi (?). En vérité, donne-moi ta force, ô mon Père. Établis-la pour celui qui souffrira avec moi pour le bien (ou le bon). En vérité j'ai reçu pour moi la couronne du royaume, la couronne de ceux qui ont en partage le mépris dans leur humiliation et qui n'ont pas trouvé le repos. Je suis roi de par toi, ô mon Père. Tu feras que cet ennemi (le diable) me soit soumis. En vérité, cet ennemi il sera brisé par qui ? Par le Christ (ou le doux χρηστός ou χριστός). En vérité, l'aiguillon de la mort sera détruit par qui ? Par le Fils unique En vérité le royaume appartient à qui ? Il appartient au Fils. En vérité, toutes choses ont été faites par qui ? par le premier-né... »

* Lorsqu'il eut achevé cette prière à son Père, il se retourna vers nous. Il * A13 p. 2

ⲛⲉⲭ[ⲁϥ ⲛⲁⲓ] ⲭⲉ ⲁⲥϣⲟⲙ ⲉϩⲟⲩⲛ ⲛⲥ[ⲓ ⲧⲉⲩ]ⲛⲟⲩ ⲉⲧⲟⲩⲛⲁϥⲓⲧ ⲙⲙ[ⲟⲟⲧⲧⲏⲩ] ⲧⲏ· ⲛⲉⲙⲙⲁ ⲛⲉⲛ ⲣⲟ[ⲟⲩⲧ ⲛⲉ] ⲧⲥⲁ[ⲣⲝ ⲁ]ⲉ ⲟⲩⲁⲥⲑⲉⲛ[ⲏⲥ ⲧⲉ· ⲟⲩⲟ] ⲟⲉ ⲛⲧⲉⲧⲏ ⲣⲟⲉⲓⲥ ⲙⲙⲁⲓ·

ⲁⲛⲟⲛ ⲁⲉ ⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲁⲙⲣⲙⲉ ⲉⲙⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ [ⲛⲁ ⲛⲁⲏ] ⲟⲉ [ⲱ ⲡⲩⲏ]ⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ⲉ ...[ⲁⲛⲟⲛ] ϣⲱⲟⲩ ⲟⲩ ⲛⲉ ⲛⲉⲛ[ϣⲱⲃ]

ⲁϥⲟⲩⲱⲱⲩⲃ ⲛⲉⲭⲁϥ ⲛⲁⲏ ⲭⲉ ⲙⲡⲣⲣⲁⲟⲧⲉ ϩⲙⲧϥ ⲙⲡⲃⲱⲗ ⲉⲃⲟⲗ· ⲁⲗⲗⲁ ⲛⲧⲟϥ ⲛⲥⲟⲩⲟ ⲙⲡⲣⲣⲁⲟⲧⲉ ϩⲙⲧⲥ ⲛⲧⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ· ⲁⲣⲓ ⲙⲙⲉⲉⲩⲉ ⲙⲙ[ⲉⲧⲁⲓ]ϫⲟⲟⲩ ⲙⲙⲧⲙ ⲧⲙⲟ[ⲩ ⲭⲉ ⲁⲩ]ⲛⲟⲩ ⲛⲥ[ⲱⲓ ⲁⲩⲱ ⲉⲩⲉ]ⲛⲟⲩ ⲛⲥⲁ ⲧⲏⲩ[ⲧⲙ· ⲛⲧⲱⲧⲙ] ⲟⲉ ⲣⲁⲩⲉ ⲭⲉ ⲁⲓ[ϫⲣⲟ ⲉⲙⲕⲟⲥ]ⲙⲟⲥ ⲁⲓ. . . . . .

8e FRAGMENT [1]

. . . . . .

*A14 p. 3 [ⲁⲓⲟⲩ]*ⲱⲟⲩϩ ⲙⲙⲧⲙ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲡⲁⲉⲟⲟⲩ ⲧⲏⲣⲟ ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲁⲧⲁⲙⲟⲧⲙ ⲉⲧⲉⲧⲛⲟⲩⲟⲩ ⲧⲏⲣⲥ ⲙⲙ ⲡⲙⲩⲥⲧⲏⲣⲓⲟⲛ ⲛⲧⲉⲧⲛⲙⲙⲛⲧⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ.

[ϩⲙ ⲟⲩⲱⲉ ⲛⲉⲁⲫⲟⲩⲱⲟⲩϩ] ⲛⲁⲏ ⲉⲃⲟⲗ [ⲙⲙⲉⲓϣⲱⲃ . . . . . ⲁⲓⲧ ⲛⲉⲙⲁⲣⲧⲩⲣⲓⲁ. . . . . ⲛⲁ ⲛⲁⲏ. . . . . ⲉⲙⲧⲟⲟⲩ. . .

1. Ce fragment et le suivant auxquels nous donnons la lettre A14 et A15, provenant également de Strasbourg et également publiés d'abord par Jacoby, font suite au précédent. Comme lui, ils paraissent se rapporter à la scène du jardin des Oliviers. Jésus y continue son discours aux Apôtres. Ceux-ci lui répondent, puis, plus loin, ils racontent d'un façon plus impersonnelle. Ainsi que nous l'avons dit dans la préface, Jésus et ses Apôtres y visent également deux des fragments antérieurement publiés par nous et dans lesquels le Christ et le Père éternel ont révélé aux Apôtres, non seulement leur gloire (comme à quelques-uns d'entre eux dans la transfiguration), mais aussi la mission de chacun d'eux, c'est-à-dire leur propre apostolat. Tout cela est censé avoir eu lieu alors sur la montagne, où Jésus s'était réfugié quand on voulait le faire roi.

nous dit : « Elle est venue l'heure où l'on me prendra à vous. L'esprit est vif, mais la chair est faible. Restez donc à prier avec moi. »

Nous les apôtres, nous pleurâmes en lui disant : « Aie pitié de nous, ô fils de Dieu! A nous aussi, quelle sera notre destinée? »

Il répondit et nous dit : « Ne craignez pas la dissolution... Mais bien plus, ne craignez pas la puissance. Souvenez-vous de tout ce que je vous ai dit; car de même qu'ils m'ont persécuté, ils vous persécuteront aussi; vous donc, réjouissez-vous, car j'ai vaincu le monde. . . . . .

8e FRAGMENT

* A14 p. 3 « Je vous ai * révélé toute ma gloire et je vous ai enseigné toute votre force ainsi que le mystère de votre apostolat. » En vérité il nous avait révélé ces choses : et précédemment je vous ai donné les témoignages relatifs aux enseignements et aux bénédictions qu'il nous avait donnés sur la montagne . . . .

9e FRAGMENT[1]

* ⲁ ⲛⲉⲛⲃⲁⲗ ϫⲱⲧⲉ ϩⲓ ⲛⲁ ⲛⲓⲙ· ⲁⲛⲉⲓⲱⲣϩ ⲙⲡⲉⲟⲟⲩ ⲛⲧⲉⲫⲙⲛⲧⲙⲟⲩⲧⲉ ⲙⲙ * A15 p. 4
ⲛⲉⲟⲟⲩ ⲧⲏⲣⲫ [ⲛⲧⲉⲛⲙⲛ]ⲧϫⲟⲉⲓⲥ· ⲁϥⲧ ϩⲓⲱⲟⲛ ⲛⲧⲱⲟⲩ ⲛⲧⲉⲛ[ⲙⲛⲧϫⲟⲉⲓⲥ]-
ⲛ ... ⲁⲩⲣⲑⲉ ⲙⲡ[ⲣⲏ] ... ⲁⲩⲣ ⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲙ. . . . . .

10e FRAGMENT[2]

* ⲯⲁ ⲓⲥ ⲉϥ ⲛϩⲟⲩⲛ ⲉⲡⲉⲡⲣⲁⲓⲧⲱⲣⲓⲟⲛ. * A16 f. 52
r° a

— ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲛⲧⲕ ⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲧⲱⲛ. ⲏ ⲉⲕϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲟⲩ ⲉⲧⲃⲏⲏⲧⲕ.
ⲁⲓϩⲓⲥⲉ ⲉⲙⲓⲯⲉ ⲉϫⲱⲕ ⲙⲡⲓⲉⲯⲱⲙⲟⲩ ⲉⲛⲁϩⲙⲉⲕ — ⲉⲯⲱⲡⲉ ⲛⲧⲟⲕ ⲡⲉ ⲡⲣⲣⲟ
ⲙⲛⲛⲟⲩⲁⲁⲓ ⲁϫⲓⲥ ⲛⲁⲏ ϩⲓ ⲟⲩⲡⲁⲣⲣⲏⲥⲓⲁ

— ⲁϥⲟⲩⲱⲯⲃ ⲛⲟⲩ ⲓⲥ ⲡⲉϫⲁϥ ⲙⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ. ϫⲉ ⲉⲕϫⲱ ⲙⲡⲁⲓ ϩⲁⲣⲟⲕ.
ⲛⲁⲧⲁⲁⲕ. ϫⲉ ϩⲛⲕⲟⲟⲩⲉ ⲛⲉⲛⲧⲁⲩϫⲟⲟⲥ ⲛⲁⲕ ⲉⲧⲃⲏⲏⲧ :

— ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲙⲛⲧⲉⲓ ⲁⲛⲟⲕ ⲁⲛⲣ ⲟⲩⲓⲟⲩⲁⲁⲓ. ⲡⲉⲕϩⲉⲑⲛⲟⲥ
ⲡⲉⲛ*ⲧⲁϥⲧⲁⲁⲕ ⲉⲧⲟⲟⲧ. ⲟⲩ ⲡⲉⲛⲧⲁⲕⲁⲁϥ. * A16 f. 52
r° b

— ⲁϥ ⲟⲩⲱⲯⲃ ⲛⲟⲩ ⲓⲥ ϫⲉ ⲧⲁⲙⲛⲧⲣⲣⲟ ⲁⲛⲟⲕ ⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲡⲉⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ
ⲁⲛ ⲧⲉ. — ⲉⲛⲉ ⲟⲩⲟ (*sic*) ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲡⲉⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲧⲉ ⲧⲁⲙⲛⲧⲣⲣⲟ ⲛⲉⲩⲛⲁⲙⲓⲯⲉ

1. Voir la note précédente.

2. Ce fragment auquel nous donnerons le n° A16 est inédit et tiré du Ms. copte 129/17, fol. 52, de la Bibl. nat. J'en ai seulement donné la traduction dans l'Intermédiaire en le rattachant alors à l'Évangile selon les Égyptiens, comme on rattachait au même évangile les fragments de Strasbourg.

9e FRAGMENT

. . . . . .

* nos yeux pénétrèrent en tout lieu. Nous contemplâmes la gloire de sa divi * A15 p. 4
nité, ainsi que toute la gloire de notre seigneurie. Il nous a revêtus de force pour notre apostolat... Toutes ces choses devinrent claires pour nous comme le soleil et s'illuminèrent. . . . . .

10e FRAGMENT

. . . . . .

* jusqu'à Jésus qui était dans le prétoire. Il lui dit : « D'où es-tu et que dis-tu * A16 f. 52
r° a
de toi-même? J'ai peiné en combattant pour toi et je n'ai pu te sauver. Si tu es roi des Juifs, dis-le-nous avec assurance. » Jésus répondit et dit à Pilate : « Tu dis cela de toi-même, ou si d'autres te l'ont dit de moi? » Pilate lui dit : « Suis-je un juif, moi? Ton peuple * t'a livré à moi. Qu'as-tu fait? » * A16 f. 52
r° b

Jésus répondit : « Mon royaume à moi n'est pas de ce monde. Si mon royaume était de ce monde, mes serviteurs combattraient afin qu'on ne

ⲛⲉ ⲛⲟⲓ ⲛⲁϩⲩⲡⲏⲣⲏⲧⲏⲥ· ϫⲉⲕⲁⲥ ⲛⲓⲉⲩⲧⲁⲁⲩ ⲉⲧⲟⲟⲧⲟⲩ ⲛⲓⲏⲟⲩⲁⲁⲓ· — ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲁⲉ ⲧⲁⲓⲏⲧⲣⲣⲟ ⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲛⲉⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲁⲓⲏ ⲧⲉ·

— ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲛⲁϥ· ϫⲉ ⲟⲩⲕⲟⲩⲏ ⲟⲩⲉ ⲛⲧⲕ ⲟⲩⲣⲣⲟ :

— ⲁϥⲟⲩⲱⲯⲃ ⲛⲟⲓ ⲓⲥ ϫⲉ ⲛⲧⲟⲕ ⲡⲉⲧϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲁⲓⲏⲩ ⲟⲩⲣⲣⲟ·

* A[16] f. 52 v° a — ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲛⲁϥ· ϫⲉ ⲉⲯ*ϫⲉ ⲛⲧⲟⲕ ⲟⲩⲣⲣⲟ· ⲧⲁⲙⲟⲓ ⲉⲙⲉ· ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲣⲱⲕ· ϫⲉⲕⲁⲥ ⲉⲣⲉ ⲛⲉⲓⲯⲩⲭⲣⲧⲣ ⲙⲛ ⲛⲉⲓⲧⲁⲣⲁϫⲏ ⲁⲛⲁϫⲱⲣⲉⲓ ⲛⲁⲩ ⲛⲥⲁⲃⲟⲗ ⲙⲙⲟⲕ·

— ⲧⲟⲧⲉ ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲛⲁϥ· ϫⲉ ⲉⲓⲥ ϩⲛⲏⲧⲉ ⲕϩⲟⲙⲟⲗⲟⲅⲉⲓ ⲙⲡⲭⲟⲉ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲣⲱⲕ ϫⲉ ⲁⲓⲏ ⲟⲩⲣⲣⲟ· ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲁⲩϫⲛⲟⲓ ⲉⲡⲉⲓϩⲱⲃ· ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲁⲓⲉⲓ ⲉⲡⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲉⲡⲁⲓ· ϫⲉⲕⲁⲥ ⲉⲓⲉⲣ ⲙⲛⲧⲣⲉ ⲛⲧⲙⲉ· ⲟⲩⲟⲛ ⲙⲛ ⲉⲧⲯⲟⲟⲛ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲧⲙⲉ ⲯⲁⲣⲥⲱⲧⲙ ⲉⲧⲁⲥⲙⲏ

— ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲟⲩ ⲛⲉ ⲧⲙⲉ

* A[16] f. 52 v° b — ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲙⲛ ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲁⲛ ⲛⲧⲟⲕ* ⲉⲡⲉⲧⲯⲁϫⲉ ⲙⲙⲁⲕ· ϫⲉ ⲟⲩ ⲛⲉ ⲛⲉ : — ⲙⲛ ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲁⲛ ⲛⲧⲟⲕ ⲉⲡⲉϥϩⲟ ϫⲉ ⲟⲩϫⲛⲉ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲛⲉⲓⲱⲧ· ⲛ ⲙⲡⲥⲱⲧⲙ ⲁⲛ ⲉⲡⲉⲯⲁϫⲉ ⲉⲧⲙⲛⲧ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲧⲉϥⲧⲁⲡⲣⲟ· ϫⲉ ⲛⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲛⲉⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲁⲓⲏ ⲛⲉ·

— ⲉⲓⲙⲉ ⲟⲉ ⲛⲁⲕ ⲱ ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ· ϫⲉ ⲛⲁⲓ ⲉⲕϯϩⲁⲛ ⲉⲣⲟϥ· ⲛⲧⲟϥ ⲛⲉⲧⲛⲁⲕⲣⲓⲛⲉ ⲛⲧⲟⲓⲕⲟⲩⲙⲉⲛⲏ ϩⲛ ⲟⲩⲁⲓⲕⲁⲓⲟⲥⲩⲛⲏ : — ⲛⲉⲓⲥⲓⲝ ⲉⲕⲁⲙⲁϩⲧⲉ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲱ ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲛⲧⲟⲟⲩ ⲁⲩⲡⲗⲁⲥⲥⲉ ⲙⲙⲟⲕ· — ⲛⲉⲓⲥⲱⲙⲁ ⲉⲧⲉⲕⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟϥ ⲙⲛ ⲧⲉⲓⲥⲁⲣⲝ· ⲛⲧⲁⲩ· . . . . . .

me livrât pas aux juifs. Maintenant donc mon royaume n'est pas de ce monde. »

Pilate lui dit : « Donc, tu es roi? »

Jésus répondit : « C'est toi qui l'as dit : je suis roi. »

* A[16] f. 52 v° a Pilate lui dit : « Si * tu es roi, enseigne-moi la vérité de ta bouche afin que ces troubles et ces révolutions s'éloignent de toi. »

Il lui dit alors : « Voici que tu confesses et que tu dis de ta bouche que je suis roi. J'ai été enfanté et je suis venu dans le monde pour cette chose : pour rendre témoignage à la vérité. Quiconque est de moi écoute ma voix. »

Pilate lui dit : « Qu'est la vérité? »

* A[16] f. 52 v° b Jésus lui dit : « Est-ce que tu n'as pas vu, * toi, que celui qui parle avec toi est vérité? Ne vois-tu pas à sa face qu'il a été enfanté par le Père? N'entends-tu pas aux paroles de sa bouche qu'il ne vient pas de ce monde?

« Sache donc, ô Pilate, que celui-là que tu juges, c'est lui qui jugera le monde avec justice. Ces mains que tu saisis, ô Pilate, t'ont formé (ou créé). Ce corps que tu vois et cette chair qu'ils ont . . . . . .

11e FRAGMENT[1]

*[ⲁⲓⲁⲩⲡⲉⲓ ⲉ]ⲙⲁⲧⲉ ⲉⲧ[ⲃⲉ ⲭⲉ] ⲙⲏ ϩⲱⲃ [ⲉϯⲛⲁ]ⲕⲱ ⲁⲛ ⲛⲧⲟⲟⲧ[ⲟ ⲛ]ⲛⲉⲓⲕⲉ * A17 f. 42 r° a
ⲟⲩⲁ [ⲉ]ⲧⲣⲁϫⲟⲟⲥ ⲭⲉ ⲧⲁⲯⲩⲭⲏ ⲁⲩⲡⲏ ⲯⲁ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲉⲡⲓⲟⲩ :

— ϩⲟⲙⲁⲓⲟⲥ ⲁⲉ ⲁⲛⲛⲁⲩ ⲉⲡⲁⲯⲁⲓ ⲛⲉⲛⲁⲧⲙⲓⲟⲥ ⲉⲧⲕⲱⲧⲉ ⲉⲣⲟⲓ ⲉⲩⲉⲙⲓⲉ ⲙⲙⲟⲓ
ⲉⲃⲟⲗ ϩⲓ ⲟⲩⲥⲱⲯ :

— ⲉⲩⲭⲓⲯⲕⲁⲕ ⲉⲃⲟⲗ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲉϫⲱⲓ :

— ⲉⲩⲥⲟⲃⲧⲉ ⲛⲟⲩϩⲛⲁⲁⲩ ⲛϩⲙⲙⲟ· ⲉⲧⲕⲱ ⲙⲙⲟϥ ⲉϩⲣⲁⲓ :

— ⲉⲣⲉ ϩⲟⲙⲉ ⲥⲟⲃⲧⲉ ⲛϩⲙⲉⲓⲃⲧ :

— ⲉⲣⲉ ϩⲙⲕⲟⲟⲩⲉ ⲯⲱⲛⲧ ⲛⲟⲩⲕⲗⲟⲩ ⲛⲩⲱⲛⲧⲉ ⲉⲙⲉⲩ ⲛⲥⲟⲩⲣⲉ :

— ⲉⲣⲉ ⲛⲉϥⲁⲙⲉⲣⲉϩ ⲕⲱⲧⲉ ⲉⲣⲟⲓ ⲙⲏ ⲛⲉⲩϩⲟⲙⲗⲟⲏ :

— ⲉ[ⲣⲉ]····· ϫⲱⲣ····· ⲭⲏ :

— ⲉⲣⲉ ⲡⲙⲏⲛⲩⲉ ⲙⲙⲟⲩⲁⲁⲓ ⲱⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲭⲉ ⲃⲓⲧⲟ ⲃⲓⲧⲟ ⲥ☩ⲟⲩ ⲙⲙⲁⲟ :

— ⲛⲧⲉⲣⲉⲛⲛⲁⲩ ⲉⲛⲁⲓ ⲛⲧⲉⲓⲙⲏⲛⲉ ⲁⲓⲗⲩ * ⲡⲉⲓ ⲧⲱⲛⲟⲩ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲉⲡⲓⲟⲩ : * A17 f. 42 r° b

— ⲉⲙⲁⲩ ⲉⲛⲉⲛⲧⲁ[ⲓ]ⲧⲁⲙⲟⲟⲩ[2] ⲕⲁⲗⲱⲥ ⲉⲁⲩⲧⲁⲕⲟ[ⲓ] ⲕⲁⲕⲱⲥ ϩⲓ ⲧⲙⲛⲧⲁ-
ⲑⲙⲧ :

— ⲉⲙⲁⲩ ⲉⲡⲟⲙⲉ ⲉⲫⲉⲛⲉⲣⲕⲉ ⲙⲡⲓⲕⲉⲣⲁⲙⲉⲩⲥ :

— ⲉⲙⲁⲩ ⲉⲡⲉⲡⲗⲁⲥⲙⲁ ⲉⲫⲟⲩⲱⲯ ⲉϩⲱⲧⲃ ⲙⲡⲉⲛⲧⲁϥⲡⲗⲁⲥⲥⲉ ⲙⲙⲁϥ ϩⲓ ⲟⲩ
ⲙⲙⲁⲧⲁⲣⲁⲑⲟⲥ :

— ⲉⲙⲁⲩ ⲉⲡϩⲱⲃ ⲙⲙⲁⲟⲓϫ ⲉⲓⲁϩⲉⲣⲁⲧ ⲉⲣⲟϥ ⲙⲑⲉ ⲙⲟⲩⲕⲁⲑⲏⲅⲟⲣⲟⲥ :

1. Ce fragment est tiré du manuscrit 129/17, fol 42. Nous lui donnerons la lettre A17
2. Le texte porte fautivement : ⲉⲙⲉⲛⲧⲁⲕⲧⲁⲙⲟⲟⲩ; et plus loin: ⲉⲁⲩⲧⲁⲕⲟⲕ.

11e FRAGMENT.

* « (Je m'affligeai) beaucoup parce qu'il n'y a aucune chose que je puisse * A17 f. 42 r° a
placer en parallèle de cette autre — et cela de manière à me faire dire : Mon âme est triste jusqu'à la mort.

« Semblablement j'ai vu (par prophétie) la multitude de mes compatriotes m'environnant et me chassant avec mépris; criant contre moi; préparant un verre de vinaigre et le plaçant devant moi; d'autres préparant des clous; d'autres tressant une couronne d'épines; les porteurs de lances m'entourant avec leurs armes;..... toute cette multitude de Juifs criant : Prenez-le! Prenez-le! Crucifiez-le!

« Lorsque j'eus vu ces choses de cette façon, je * m'affligeai beaucoup et * A17 f. 42 r° b
jusqu'à la mort, voyant ceux que j'avais créés bellement (*sic*) voulant me perdre méchamment dans leur folie; voyant l'argile luttant contre le potier; voyant la créature voulant tuer celui qui l'a créé; voyant l'œuvre de mes mains alors que je me tenais debout devant elle comme accusé. Je n'ai pas péché et on

— ⲙⲡⲣ ⲛⲟⲃⲉ. ⲟⲩⲁⲉ ⲙⲡⲟⲩⲍⲉ ⲉⲕⲣⲟⲩ ⲍⲏ ⲧⲁⲧⲁⲡⲣⲟ. ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲁⲓ ⲁ ⲧⲁⲯⲩⲭⲏ ⲁⲩⲡⲏ ⲩⲁⲍⲣⲁⲓ ⲉⲡⲙⲟⲩ :

— ⲙⲏⲛⲥⲁ ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲧⲏⲣⲟⲩ. ⲁ ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲭⲓ ⲛⲛⲁⲡⲟⲗⲟⲅⲓⲁ ⲛⲓⲥ ⲉⲩⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ. ⲭⲉ ⲉⲩⲭⲉ ⲛⲧⲟⲕ ⲡⲉ ⲡⲣⲣⲟ ⲛⲛⲓⲟⲩⲁⲁⲓ ⲁⲭⲓⲥ ⲛⲁⲛ ⲡⲁⲣⲣⲏⲥⲓⲁ[1].

— ⲡⲉⲭⲉ ⲓⲥ ⲛⲁⲩ ⲭⲉ ⲙⲏⲛⲥⲁ ⲡⲉⲓⲛⲟⲟⲩ ⲛⲟⲩⲟⲉⲓⲩ ⲙⲡⲁⲧⲉⲕⲉⲙⲉ ⲭⲉ

* A17 f. 42 v° a ⲁⲛⲟⲕ *[ⲡⲉ ⲡⲣ]ⲣⲟ. ⲁⲩⲱ ⲭⲉ [ⲁⲛ]ⲟⲕ ⲁⲓⲡⲗⲁⲥⲥⲉ ⲙⲙⲟⲕ ⲍⲏ ⲛⲁⲟⲓⲍ ⲱ ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ. ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲡⲉⲛⲧⲁⲫⲧⲏⲛⲟⲟⲩⲧ ⲉⲡⲉⲓⲙⲁ ⲭⲉⲕⲁⲥ ⲉⲓⲉⲕⲧⲟ ⲙⲡⲣⲱⲙⲉ ⲉⲧⲉⲫⲁⲣⲭⲏ ⲛⲕⲉⲥⲟⲛ :

— ⲁⲥⲣ ⲍⲏⲁⲓ ⲅⲁⲣ ⲉⲕⲧⲉ ⲡⲍⲱⲃ ⲛⲛⲁⲟⲓⲍ ⲉⲧⲉⲫⲁⲣⲭⲏ ⲛⲕⲉⲥⲟⲛ ⲉⲧⲉ ⲁⲗⲁⲓ ⲡⲉ. ⲉⲃⲟⲗⲭⲉ ⲭⲏ ⲡⲉⲧⲟⲉⲓⲩ ⲛⲧⲁⲫⲡⲁⲣⲁⲃⲁ. ⲁⲛⲛⲟⲭⲫ ⲉⲃⲟⲗⲍⲱ ⲡⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲥⲟⲥ ⲭⲉ ⲁⲫⲣⲁⲧⲥⲱⲧⲙ. ⲉⲓⲟⲩⲱⲩ ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲉⲕⲧⲟⲫ ⲉⲍⲟⲩⲏ ⲉⲣⲟⲫ ⲛⲕⲉⲥⲟⲛ.

— ⲭⲏ ⲉⲡⲉⲧⲟⲉⲓⲩ ⲟⲛ ⲛⲧⲁ ⲅⲁⲉⲏ ⲍⲱⲧⲃ ⲛⲁⲃⲉⲗ ⲡⲉⲫⲥⲟⲛ. ⲙⲡⲉ ⲡⲉⲫⲥⲛⲟⲫ ⲕⲁⲣⲱⲫ ⲉⲫⲱⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲩⲁ ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲟⲩⲁⲉ ⲛⲑⲛⲁⲗⲟ ⲁⲛ ⲉⲫⲱⲩ ⲉⲃⲟⲗ. ⲩⲁⲛⲧⲉ ⲡⲱⲓ ⲱⲩ ⲉⲃⲟⲗ. ⲛⲧⲉ ⲡⲱⲫ ⲕⲁⲣⲱⲫ.

— ⲁⲧⲟⲧⲉⲓⲥⲉ ⲙⲛⲥⲁⲓⲁⲥ ⲡⲉⲡⲣⲟⲫⲏⲧⲏⲥ.

— ⲁⲧⲥⲧⲣⲁ ⲙⲓⲉⲣⲓⲙⲓⲁⲥ :

* A17 f. 42 v° b — *ⲁⲧⲱⲟⲧ.....

— ⲁⲧⲍⲓⲱⲛⲉ ⲉⲍⲉⲛⲕⲟⲟⲧⲉ :

— ⲁⲧⲡⲗⲁⲛⲏ ⲛⲟⲩⲕⲉⲙⲛⲏⲩⲉ ⲙⲙⲉⲡⲣⲟⲫⲏⲧⲏⲥ :

— ⲁⲧⲱ ⲟⲛ ⲩⲁ ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲙⲡⲟⲩⲕⲉ ⲧⲟⲟⲧⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲍⲏ ⲧⲉⲧⲧⲟⲗⲙⲏⲣⲓⲁ. ⲙⲙ ⲧⲉⲧⲙⲛⲧⲁⲧⲩⲙⲛⲉ :

1. Le ⲏ n'a pas été répété avant ⲡⲁⲣⲣⲏⲥⲓⲁ (en se changeant en ⲓ).

n'a pas trouvé de malice dans ma bouche. C'est pourquoi mon âme a été affligée jusqu'à la mort. »

Après toutes ces choses, Pilate reçut les apologues de Jésus en disant (encore) : « Si tu es le roi des Juifs, dis-le-nous avec assurance. »

* A17 f. 42 v° a Jésus lui dit : « Après ce long temps, tu ne sais pas encore que je suis * roi et que c'est moi qui t'ai formé de mes mains, ô Pilate? C'est mon Père qui m'a envoyé ici afin que je ramène l'homme à son principe encore, parce que, depuis le temps où il a violé nos commandements, nous l'avons chassé dehors du Paradis en vertu de sa désobéissance. Je veux maintenant l'y faire revenir encore. Depuis que Caïn a tué son frère Abel, le sang de celui-ci ne se tait point, criant jusqu'à cette heure. Il ne cessera pas de crier jusqu'à ce que le mien crie et que le sien se taise.

* A17 f. 42 v° b « Ils ont scié en deux Isaïe. * Ils ont écartelé Jérémie. Ils ont étranglé les uns. Ils ont lapidé les autres. Ils ont frappé une multitude de prophètes et jusqu'à présent ils n'ont point cessé leur audace et leur impudence. Ils ont

— ⲁⲧϩⲱⲧⲃ ⲛⲓⲍⲁⲭⲁⲣⲓⲁⲥ ⲡⲟⲩⲏⲛⲃ ⲡⲩⲏⲣⲉ ⲛⲃⲁⲣⲁⲭⲁⲓⲁⲥ. ⲓⲏ ⲓⲱϩⲁⲛⲛⲏⲥ ⲛⲉⲙⲩⲏⲣⲉ.

— ⲁⲩⲱ ⲉⲓⲥϩⲏⲛⲧⲉ ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲥⲉⲥⲱⲕ ϩⲓⲭⲱⲟⲩ ⲙⲡⲉⲧⲟ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲉⲛⲁⲓ ⲧⲏⲣⲟⲩ· ⲉⲧⲉ ⲁⲛⲟⲕ ⲛⲉ.

— ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲉⲣⲉ ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲥⲱⲧⲙ ⲉⲛⲉⲓⲯⲁⲝⲉ ⲁϥⲣϩⲟⲧⲉ ⲉⲙⲁⲧⲉ. ⲁⲫⲉⲙⲉ ⲙⲙⲟ ⲉⲧⲙⲛⲧⲣⲣⲁⲣⲓⲟⲛ. ⲛⲉϫⲁϥ ⲛ[ⲁⲩ ⲭⲉ ⲉⲓⲥ] ⲡⲣⲱⲙⲉ [ⲉⲧⲉⲑⲏ]ⲩⲙⲉ [ⲛⲥⲱϥ] ϩⲓ ⲛⲉⲓⲙⲁ.

— ⲙⲧⲉ[ⲧⲛⲟⲩ] ⲁⲧⲱⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ· ⲭⲉ ⲃⲓⲧϥ· ⲃⲓⲧϥ· ⲥ☩ⲟⲩ ⲙⲙⲁϥ.

— ⲛⲉϫⲉ ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲛⲁⲩ...

12e FRAGMENT [1]

*ⲙⲙⲟⲟⲩ..... [ⲓⲟⲩ]ⲁⲁⲓ ⲛ..... ⲧⲉ ⲉϥϩ[ⲁⲣⲩ ⲛ]ϩⲏⲧ ⲉϩⲣⲁⲓ [ⲉϫⲱ]ⲟⲩ ⲭⲉ * A18 f. 51 r° a
ⲟⲩϩⲁⲣ[ⲩⲏ]ϩⲏⲧ ⲙⲙⲁⲓ... ⲛⲉ. ⲉϥⲥⲟⲟⲩⲧⲛ ⲭⲉ ⲥⲉⲙⲏⲧ ⲉⲙⲉϥ[ⲟⲩ]ϫ ⲙϥ☩ ϩⲁⲛ ⲉⲣⲟⲟⲩ.

— ⲉⲓⲥ ⲟⲩⲣⲱⲙⲉ ⲁⲉ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲡⲙⲏⲛⲩⲉ ⲉⲡⲉϥⲣⲁⲛ ⲛⲉ ⲁⲛⲁⲛⲓⲁⲥ ⲉⲟⲩⲣⲉⲓ ⲃⲙⲟⲩⲉⲓⲛ ⲛⲉ ⲧⲙⲟⲗⲓⲥ ⲓⲗⲁⲧⲉⲓⲁ.

1. Ce récit inédit se trouve en partie dans trois manuscrits : 129/17, f. 51, auquel nous donnons la lettre A18; 129/17, f. 60, auquel nous donnons la lettre A19; et 129/18, f. 156, auquel nous donnons la lettre A20. Nous suivons d'abord A18 dans le texte du haut de la page et A19 dans celui du bas. A20 constituera le 13e fragment.

tué le prêtre Zacharie, fils de Barachias [1], et Jean son fils. Et voici que maintenant ils s'attaquent à celui qui est plus grand qu'eux tous, c'est-à-dire à moi »

Lorsque Pilate entendit ces paroles, il eut très peur. Il amena Jésus au milieu du sanhédrin et dit : « Voilà l'homme que vous cherchez en ce lieu. »

Alors, ils crièrent à Pilate : « Prenez-le! Prenez-le! Crucifiez-le! »

Pilate leur dit. . . . . .

12e FRAGMENT

*Juifs — patient pour eux; car il est patient, sachant qu'ils viendront en ses * A18 f. 51 r° a
mains pour qu'il les juge.

Voici qu'un homme de la multitude dont le nom était Ananias et qui était

1. Dans le manuscrit 129/17, f. 11 v°, on trouve un fragment intitulé : ⲧⲙⲁⲣⲧⲩⲣⲓⲁ ⲙⲡⲓⲁⲡⲁ ⲍⲁⲭⲁⲣⲓⲁⲥ ⲡⲟⲩⲏⲃ ⲛⲥⲟⲩ ⲯⲙⲟⲩⲧⲛ ⲙⲡⲉⲃⲟⲧ ⲟⲥⲟⲩ ϩⲛ ⲟⲩⲉⲓⲣⲏⲛⲏ ⲙⲧⲉ ⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ϩⲁⲙⲏⲛⲓ, « Martyre du saint Apa Zacharie, le prêtre, le 8 du mois de thot ». Le fragment concerne la visite des mages à Hérode et le trouble du roi à ce sujet. La suite nous manque. Mais, selon une tradition, ce serait à l'occasion de la mort des saints Innocents que Zacharie aurait été martyrisé pour avoir défendu saint Jean. Notre texte assimile ce Zacharie, père de saint Jean-Baptiste, au Zacharie fils de Barachias, dont le Christ a parlé deux fois. Cf. *Patrol. Or.*, t. I, fasc. 3 : *Le synaxaire arabe jacobite* publié et traduit par René Basset, au huitième jour de *Tout*. Le *Livre de la création* en parle.

— ⲁϥⲃⲱⲱⲥ ⲁⲉ ⲉϩⲟⲩⲛ ⲉⲡⲉⲥ☩ⲟⲥ ⲙⲡⲥ ⲁϥϣⲟⲗ ⲉϩⲟⲩⲛ ⲉⲣⲟϥ. — ⲁϥⲕⲁ ⲛⲉϥ
ⲟⲩⲓⲝ ⲉⲭⲏ ⲛⲉⲟⲩⲓⲝ ⲙⲡⲩⲏⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ. — ⲁϥⲧⲉⲟ ϩⲛⲧϥ ⲉϩⲟⲩⲛ ⲉϩⲛⲧϥ
* A18 f. 51 r° b ⲉⲡ[ⲩ]ⲏⲣ [ⲉ ⲙ]ⲡⲛⲟⲩⲧⲉ..... * [ⲁϥ]ⲁⲥⲡⲁⲍⲉ ⲙⲡⲉⲟⲩⲉⲣⲏⲧⲉ ⲙⲡⲥ ⲁϥⲁⲥⲡⲁⲍⲉ
ⲙⲛⲉⲟⲩⲓⲝ ⲙⲡⲥ ⲁϥⲁⲥⲡⲁⲍⲉ ⲛⲧⲧⲁⲡⲣⲟ ⲙⲡⲥ [ϥ]ⲁⲥⲡⲁⲍⲉ ⲙ[ⲡⲉⲥ]ⲙⲓⲣ ⲙⲡⲥ ⲡⲉⲛⲧⲁⲩ
ⲕⲟⲛϭϥ ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲉⲛⲟⲩϫⲁⲓ ⲧⲏⲣⲉⲛ. ⲁϥⲁⲥⲡⲁⲍⲉ ⲙⲛⲉⲙⲉⲗⲟⲥ ⲙⲡⲩⲏⲣⲉ ⲙⲡ-
ⲛⲟⲩⲧⲉ : ⲁϥⲱⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲱ ⲙⲡⲟⲩⲗⲁⲓ ⲙⲡⲗⲁⲁⲛⲟⲥ ⲁⲩⲱ
ⲛⲁⲧⲛⲟⲩⲧⲉ. — ⲙⲟⲟⲩⲧ ⲙⲛⲧⲙ ⲙⲡⲣⲙⲟⲩⲟⲩⲧ ⲙⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ. — ϩⲓ ⲱⲛⲉ ⲉⲣⲟⲓ
ⲙⲙⲉⲣϩⲓ ⲱⲛⲉ ⲉⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ. — ⲥ☩ⲟⲩ ⲙⲙⲟⲓ ⲙⲙⲉⲣⲥ☩ⲟⲩ ⲙⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ. ϫⲉ ⲡⲁ-
ϫⲟⲉⲓⲥ ⲡⲉ ⲓⲥ ⲁⲩⲱ ⲡⲁⲛⲟⲩⲧⲉ ⲛⲉ ⲡⲉϫⲥ.

* A18 l. 51 v° a. — ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲛⲧⲉⲣⲉϥϫⲟⲟⲩ ⲁⲩⲥⲱⲛ ⲉⲓ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲛ*ⲥⲱⲙⲁ ⲙⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ϩⲓϫⲱ
ⲛⲉⲥⲧⲁⲩⲣⲟⲥ ⲉⲥϫⲱⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ. — ⲁⲛⲁⲛⲓⲁⲥ ⲁⲛⲁⲛⲓⲁⲥ ⲙⲛⲉ ⲧⲉⲕⲯⲩⲭⲏ ⲃⲱⲕ
ⲉⲁⲱⲛⲧⲉ ⲙⲛⲉ ⲡⲉⲕⲥⲱⲙⲁ ⲉⲣ ⲥⲧⲟⲓ ⲙⲡⲉϥⲙⲟⲟⲩⲧ. — ⲙⲛⲉ ⲡⲙⲟⲩ ⲟⲩⲙⲟⲩⲟⲩ
ⲉⲡⲉⲕⲥⲱⲙⲁ. — ⲉⲩⲉⲥϩⲁⲓ ⲙⲡⲉⲕⲣⲁⲛ ⲉⲙⲡⲧⲁⲏ ⲙⲛⲙⲡⲛⲧⲉ. — ⲛⲥⲉⲙⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟⲕ
ϩⲓ ⲛⲉⲙⲡⲛⲧⲉ ϫⲉ ⲧⲁⲡⲁⲣⲭⲏ ⲙⲡⲕⲁⲣⲡⲟⲥ ⲛⲁⲧⲙⲟⲩ.

— ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲉⲣⲉ ⲡⲥⲱⲙⲁ ⲙⲡⲩⲏⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ϫⲱ ⲙⲧⲟⲟⲩ ⲉϥⲧⲁⲗⲏⲩ ⲉⲡⲉ-

* A19 f. 60 r° a * ϩⲱⲧⲃ ⲙⲙⲟⲓ ⲙⲡ(ⲣϩⲱ)ⲧⲃ ⲙⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ ⲓⲥ. ϫⲉ ⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ ⲡⲉ ⲓⲥ ⲁⲩⲱ ⲡⲁⲛⲟⲩⲧⲉ
ⲛⲁⲓ ⲛⲉ ⲡⲉϫⲥ

ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲛⲧⲉⲣⲉϥϫⲟⲟⲩ· ⲛⲥⲱⲓ ⲁⲛⲁⲛⲓⲁⲥ ⲉⲓⲥ ⲟⲩⲥⲱⲙ ⲉϥⲛⲉϩ ⲙⲡⲉⲥⲱⲙⲁ
ⲙⲡⲩⲏⲣⲉ ⲉⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ· ⲉⲥ ϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲙⲛⲉ ⲧⲉⲕⲯⲩⲭⲏ ⲃⲱⲕ ⲉⲁⲱⲛⲧⲉ· ⲙⲛⲉ
ⲡⲉⲕⲥⲱⲙⲁ ⲉⲣ ⲛⲥⲧⲟⲓ ⲙⲡⲉϥⲙⲟⲟⲩⲧ..... ⲉⲩⲉⲙⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣⲟⲕ ϫⲉ ⲧⲁⲡⲁⲣⲭⲏ
ⲙⲡⲕⲁⲣⲡⲟⲥ ⲙⲡⲉⲥⲙⲟⲩ..... *

de Bethléem la cité de David, se précipita vers la croix de Jésus, courut à lui, plaça ses mains sur les mains du Fils de Dieu. Il appliqua son cœur au cœur
* A18 f. 51 r° b du Fils de Dieu. * Il embrassa les pieds de Jésus. Il embrassa les mains de Jésus. Il embrassa la bouche de Jésus. Il embrassa le flanc de Jésus qu'on a percé pour notre salut. Il embrassa tous les membres du Fils de Dieu, disant : « O Juifs menteurs et impurs! Tuez-moi, mais ne tuez pas le Fils de Dieu (lapidez-moi, mais ne lapidez pas le Fils de Dieu. Crucifiez-moi, mais ne crucifiez pas le Fils de Dieu), car Jésus est mon Seigneur, Jésus est mon Dieu. C'est le Christ. »

* A18 f. 51 v° a Lorsqu'il eut dit ces choses, une voix sortit du * corps du Sauveur sur la croix, disant : « Ananias, Ananias, ton âme n'ira pas à l'Amenti, ton corps n'aura pas l'odeur des morts. La mort ne pourra rien sur ton corps. On écrira ton nom sur la porte des cieux et on t'appellera dans les cieux « les premices des fruits d'immortalité (ou de la bénédiction) ».

Telles sont les choses que le corps du Fils de Dieu dit, suspendu à la croix.

cϥoc. — ⲛⲁⲣⲭⲓⲉⲣⲉⲩⲥ ⲁⲉ ⲟⲛ ⲛⲉⲩⲙⲏⲛⲓ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲛ ⲛⲉⲩϩⲏⲧ ⲉⲧϩⲓⲱⲛⲉ ⲉⲡⲣⲱⲙⲉ :

ⲡϩⲉⲗⲗⲟ ⲁⲉ ⲙⲙⲁⲕⲁⲣⲓⲟⲥ ⲁⲡⲁ [* ⲁⲛⲁⲛⲓ]ⲁⲥ ⲁⲫⲟⲩ[ⲱⲛ ⲛⲣ]ⲱϥ ⲛⲉ..... ⲉⲫⲥⲙⲟⲩ * A18 f. 51 v° b
ⲉⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲁⲛⲁϩⲏⲧ ⲟⲩⲛⲟϥ ϩⲓⲙ ⲡⲉⲥϥⲛⲟⲩⲧⲃⲉ ⲙⲡⲩⲛⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ : — ⲁ ⲡⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲙⲡⲩⲛⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ⲉⲣ ⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲉⲧⲁⲯⲩⲭⲏ ⲙⲛ ⲡⲁⲥⲱⲙⲁ. ⲁⲓⲟⲩⲛⲟϥ. ⲛⲉⲟⲟⲩ ⲙⲡⲉⲓⲱⲧ ⲙⲛ ⲡⲉϥⲡⲛⲁ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ ⲯⲁ ⲉⲛⲉϩ ⲛⲉⲛⲉϩ ϩⲁⲙⲏⲛ.

ⲛⲁⲣⲭⲓⲉⲣⲉⲩⲥ ⲁⲉ ⲛⲧⲉⲣⲟⲩⲟⲱ ⲉⲧϩⲓⲱⲛⲉ ⲉⲡⲣⲱⲙⲉ ⲙⲡⲉϥⲙⲟⲩ ⲁⲩⲕⲉⲗⲉⲩⲉ ⲉⲣⲟϥϩⲏ ⲉϥⲟⲩϩ — ⲛⲧⲉⲣⲟⲩϫⲉⲣⲟ ⲁⲉ ⲛⲧⲕⲁⲙⲓⲛⲟⲥ ⲛⲕⲱϩⲧ. ⲡⲕⲱϩⲧ ⲁⲉ..... ⲉⲡⲉϥⲥⲱⲙⲁ. . . . . .

* ⲡϩⲗⲗⲟ ⲁⲉ ⲙⲙⲁⲕⲁⲣⲓⲟⲥ ⲁⲫⲟⲩⲱⲛ ⲛ ⲛⲣⲱϥ ⲁⲫⲥⲙⲟⲩ ⲉⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ⲉϥϫⲱ * A19 f. 60 r° b
ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲁ ⲡⲁϩⲏⲧ ⲟⲩⲛⲟϥ ϩⲓⲙ ⲡⲉⲥϥⲛⲟⲩⲧⲉ ⲙⲡⲩⲛⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ⲁ ⲡⲉϥ ⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲯⲱⲛⲉ ϩⲛ ⲧⲁⲯⲩⲭⲏ ⲛⲉⲟⲟⲩ ⲛⲁⲕ ⲙⲛ ⲡⲉⲕⲉⲓⲱⲧ ⲛⲁⲅⲁⲑⲟⲥ ⲙⲛ ⲡⲉⲡⲛⲁ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ ⲯⲁ ⲉⲛⲉϩ ⲛⲉⲛⲉϩ ϩⲁⲙⲏⲛ. ⲁⲛⲁⲛⲓⲁⲥ ⲁⲉ ⲙⲡⲉϥ *..... ⲟϥ..... ⲙⲛ * A19 f. 60 v a
ⲡⲕⲱϩⲧ...

ⲫⲡⲕⲱϩⲧ ⲁⲉ ⲁⲫⲧⲕⲃⲟϥ ⲉⲡⲉϥⲥⲱⲙⲁ ⲛⲑⲉ ⲛⲟⲩⲛⲓⲃ ⲛⲓⲱⲧⲉ : — ⲉⲛⲉϥⲯⲟⲟⲛ ⲡⲉ ϩⲛ ⲧⲙⲏⲧⲉ ⲙⲡⲕⲱϩⲧ ⲛⲩⲟⲙⲏⲧ ⲛϩⲟⲟⲩ ⲙⲛ ⲯⲟⲙⲧⲉ ⲛⲟⲩⲯⲏ ⲯⲁⲛⲧⲉ ⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ⲧⲱⲟⲩⲏ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲛ ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ. ⲛⲧⲉⲣⲟⲩⲛⲁⲩ ⲁⲉ ϫⲙⲛⲉ ⲛⲕⲱϩⲧ ϫⲱϩ ⲉⲣⲟϥ ⲉⲡⲧⲏⲣϥ ⲁ ⲛⲉⲁⲣⲭⲓⲉⲣⲉⲩⲥ ⲕⲱⲛⲥ ⲙⲙⲟϥ ⲛⲟⲩⲙⲉⲣⲉϩ...

— * ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲁ ⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ϫⲓ ⲛⲧⲉⲯⲩⲭⲏ ⲛⲁⲛⲁⲛⲓⲁⲥ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲙⲙⲁϥ * A19 f. 60 v° b
ⲉⲛⲓⲡⲛⲉ : —

ⲡⲉϫⲉ ⲡϫⲟⲉⲓⲥ ⲛⲁⲕ ϫⲉ ⲛⲁⲓⲁⲧⲕ ⲛⲧⲟⲕ ⲱ ⲁⲛⲁⲛⲓⲁⲥ ϫⲉ ⲁⲕⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲉⲡⲩⲛⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ⲙⲡⲉⲟⲩⲟⲉⲓⲩ ⲉⲕ ϩⲓ ⲡⲕⲟⲥⲙⲟⲥ. ⲟⲩⲙⲟⲛⲟⲛ ϫⲉ ⲁⲕⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲁⲗⲗⲁ

Les grands prêtres étaient tout à fait hors d'eux-mêmes, jetant des pierres sur l'homme.

* Le vieillard bienheureux apa Ananias ouvrit la bouche pour louer Dieu en disant : « Mon cœur se réjouit de la bonne odeur du Fils de Dieu. La lumière du Fils de Dieu a illuminé mon âme et mon corps. Je suis plein d'allégresse. Gloire au Père et au Saint-Esprit à jamais! Amen. » * A18 f. 51 v° b

Les prêtres, après être restés à lapider l'homme sans qu'il mourût, ordonnèrent de le brûler vivant. Quand ils eurent allumé le brasier de feu, * le feu rafraîchit son corps, comme un vent de rosée. Il resta au milieu du feu trois jours et trois nuits jusqu'à ce que le Sauveur ressuscitât d'entre les morts. Lorsqu'ils eurent vu que le feu ne le touchait pas, les grands prêtres le percèrent d'une lance... * A19 f. 60 v° a

* A cet instant le Sauveur prit l'âme d'Ananias en haut avec lui vers les cieux. Le Seigneur lui dit : « Tu es bien heureux, ô toi Ananias, parce que tu as cru au Fils de Dieu au temps où tu étais dans le monde. Non seulement tu as * A19 f. 60 v° b

ⲁⲕⲉⲗ ⲥⲧⲣⲉⲙⲛⲏ[ⲥ] ⲉⲡⲩⲛⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ — ⲉⲣⲉ... ⲛⲉⲕⲥⲱⲙⲁ ⲛⲧⲁⲕⲧⲁⲟϥ ⲉⲡⲁⲥⲱⲙⲁ. ⲙⲡⲉϥⲕⲛⲟⲥ ⲙⲙⲉ ⲡⲕⲁϩ ⲃⲟⲗϥ ⲉⲃⲟⲗ ϫⲉ... . . . . .

13e FRAGMENT[1]

* A20 f. 156 r° a

*ⲙⲛ ⲛⲁⲓⲉⲗⲟⲥ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲉⲧⲣⲉⲕϩⲉⲧϩⲱⲧⲟⲩ. — ⲛϯⲩⲙⲛⲉ ⲁⲛ ⲉⲧⲃⲉ ⲛⲉⲁⲉⲗⲕⲏⲓⲏ ⲉⲧϩⲓ ⲡⲁⲥⲱⲙⲁ — ⲛϯⲩⲙⲛⲉ ⲁⲛ ⲉⲧⲃⲉ ⲛⲥⲁⲩ ⲉⲧϩⲓⲱⲱⲧ. — ⲛϯⲛⲁϩⲱⲛ ⲁⲛ ⲙⲙⲉⲧⲣⲟⲡⲁⲓⲟⲛ ⲙⲡⲁϫⲣⲟ ⲙⲛ ⲡⲁⲉⲟⲟⲩ — ⲁⲗⲗⲁ ϯⲛⲁⲟⲩⲟⲛϩⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲧⲉⲕⲁⲩⲥⲓⲥ ⲧⲏⲣⲥ. ⲁⲩⲱ ϯⲛⲁⲧⲣⲉⲩⲱⲟⲛⲉ ⲉⲧⲟⲩⲟⲛϩ ⲉⲃⲟⲗ.

* A20 f. 156 r° b

— ⲭⲥⲟⲟⲩⲧⲛ ⲙⲛⲁⲓ ⲛⲟⲩ ⲡⲣⲏ. ⲉⲧ . . . . . * . . . . . — ⲭⲥⲟⲟⲩⲧⲛ ⲙⲛⲁⲓ ⲛⲟⲩ ⲡⲕⲁϩ. ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲁⲓ ⲅⲁ[ⲣ] ⲛⲧⲁⲕⲙⲉ ⲉⲕⲩⲙⲛⲉ ⲛ[ⲥⲁ] ⲟⲩⲟⲁ ⲙⲡⲛ[ⲧⲟⲛ] ⲉⲣⲟⲕ — ⲥⲉⲥⲟⲟⲩⲧⲛ ⲙⲛⲁⲓ ⲛⲟⲩ ⲙⲡⲉⲧⲣⲁ. ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲁⲓ ⲅⲁⲣ ⲁⲩⲡⲱϩ ⲉⲧⲣϩⲙⲃⲉ ⲉϫⲙ ⲡϩⲓⲥⲉ ⲛⲧⲉⲧⲟⲩⲙⲡⲱⲣϫ. — ⲥⲉⲥⲟⲟⲩⲧⲛ ⲙⲛⲁⲓ ⲛⲟⲩ ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ.

* A20 f. 156 v° a

ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲁⲓ ⲛⲧⲁⲩⲧⲱⲟⲩⲧⲛ ⲁⲩⲉⲓ ⲉⲃⲟⲗ[ϩⲙ] ⲛⲉⲩⲧⲁⲫⲟⲥ. *ⲭⲥⲟⲟⲩⲧⲛ] ⲙⲛⲁⲓ [ⲛⲟⲩ] ⲡⲕⲁⲧⲁ[ⲡⲉ]ⲧⲁⲥⲙⲁ ⲙ[ⲡⲣⲡⲉ]. ⲉⲧⲃⲉ [ⲡ]ⲁⲓ ⲛⲧⲁ ⲡⲉⲓ [ⲡ]ⲉⲧⲡⲱϩ. [ⲁ]ϥⲩⲣⲡ ⲣⲙⲉ [ⲉ]ϫⲙ ⲡⲧⲁⲕⲟ [ⲙ]ⲙⲟⲩⲧⲁⲁⲓ.

— ⲕⲛⲁⲩ ⲉⲛⲁⲟⲓϫ ⲙⲟⲉ ⲛⲧⲁⲕⲟⲩⲱϣ. — ⲕⲱⲟⲕ ⲉϩⲟⲩⲛ ⲉⲛⲁⲩⲟⲁ ϩⲓⲧⲙ ⲙⲉⲕ ⲧⲙⲛⲧⲉ. — ⲕⲟⲩⲱϣ ⲟⲛ ⲉⲛⲁⲩ ⲉⲡⲁⲕⲉⲥⲡⲓⲣ ⲛϯⲛⲁⲩⲧⲡⲙ ⲙⲙⲟⲕ[2] ⲁⲙ. — ⲉⲓⲥ

1. Ce fragment se trouve dans le ms. 129/18, fol. 156 (voir plus haut page 165, note 1).

2. J'avais pensé à corriger ⲙⲙⲟϥ ⲁⲙ : « Je n'en aurai pas de peine ».

cru, mais tu es devenu le parent du Fils de Dieu. Le corps que tu as uni à mon corps ne se corrompra pas. La terre ne le détruira pas, car...[1]

13e FRAGMENT

* A20 f. 156 r° a

« ... *Et tous mes membres pour que tu les examines. Je n'ai pas honte en effet des blessures qui sont dans mon corps, je n'ai pas honte des coups que j'ai reçus, je ne cacherai pas les trophées de ma victoire et de ma gloire ; mais je les manifesterai et les rendrai bien évidents. Le soleil connaît ces

* A20 f. 156 r° b

choses puisqu'il s'est obscurci. *La terre connaît ces choses puisqu'elle s'est agitée, cherchant un lieu de repos pour elle. Les pierres connaissent ces choses puisqu'elles se sont fendues, en faisant deuil de mes souffrances par cette brisure d'elles-mêmes. Les morts ont connu ces choses puisque à cause

* A20 f. 156 v° a

de cela ils sont ressuscités et ils sont sortis de leur tombeau. *Le voile du temple a connu ces choses, puisqu'il s'est fendu et a ainsi pleuré le premier sur la perte des Juifs.

« Tu vois mes mains comme tu l'as voulu ; tu peux pénétrer dans mes plaies avec tes doigts ; si tu veux voir mon côté je ne t'affligerai pas (en cela),

1. Je remplirais facilement ainsi la lacune : car tu participeras à mon incorruptibilité. A cause de ta piété à vénérer mes blessures, je te les livre ainsi que tous mes membres pour les examiner, etc.

ϩⲛⲏⲧⲉ ϯⲥⲱⲟⲩⲛ ⲙⲙⲟϥ ⲛⲁⲕ ⲉⲃⲟⲗ. — * ⲁⲛⲉⲓ ⲧⲉⲕⲥⲱⲓⲝ ⲛⲣⲉϥⲥⲟⲧϩ[ⲉⲧ] ⲁⲩⲱ ⲙⲙⲁⲓⲧⲥⲁⲃⲟ ⲙⲡⲛⲟⲩⲉ ⲉϫⲱⲓ ⲡⲁⲥⲏⲓⲣ. ⲁⲩⲱ ⲙⲡⲭⲟⲥ ⲉⲡⲁⲥⲱⲙⲁ. ⲛⲁⲓ ⲛⲧⲁϥ ⲩⲱⲡⲉ ⲁϫⲓ ⲥⲡⲉⲣⲙⲁ. — ⲭⲟⲥ ⲉⲡⲁⲥⲱⲙⲁ ⲛⲁⲓ ⲛⲧⲁⲓϫⲓⲧϥ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲧⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ. — ⲭⲟⲥ ⲉⲡⲁⲥⲱⲙⲁ ⲡⲉⲕⲥⲩⲅⲅⲉⲛⲏⲥ ⲅⲁⲣ ⲡⲉ. — ⲭⲟⲥ ⲉⲡⲁⲥⲱⲙⲁ ⲉⲛⲧⲁϥⲯⲩⲭⲓⲍⲉ ⲕⲁⲧⲁ ⲡⲁⲟⲩⲱϣ. — ⲭⲟⲥ ⲉⲡⲁⲥⲱⲙⲁ ⲛⲧⲁϥⲙⲟⲩ. . . . . * A20 f. 156 v° b

14e FRAGMENT[1]

* ... ⲛⲉⲓⲕⲁⲍ ⲛⲧⲁⲩⲛⲁⲩ ⲉⲡⲓⲟⲩ ⲙⲛⲉⲧⲩⲩⲏⲣⲉ. ⲉⲧⲩⲁⲛⲃⲱⲕ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ ⲛⲥⲉⲛⲁⲩ ⲉⲡⲥⲱⲙⲁ ⲙⲛⲉⲧⲁⲧⲣⲓⲙⲉ ⲉⲣⲟⲟⲩ ⲩⲁⲣⲉ ⲟⲩⲥⲟⲗⲥⲉⲗ ⲙⲛ ⲟⲩⲡⲁⲣⲁⲙⲏⲓⲁ ⲩⲱⲡⲉ ⲛⲁⲩ: — ⲁⲛⲟⲕ ⲇⲉ ⲁⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟϥ. ⲉⲧⲉⲓ... [ⲙ]ⲙⲁⲓ ⲧⲏⲣⲟⲩ... ϥ ⲉϥⲧⲁⲗⲓⲩ ⲉⲡⲉⲥϯⲟⲥ ⲙⲟⲉ ⲙⲟⲩⲥⲟⲟⲩⲉ... ⲉⲓⲥ ϩⲛⲏⲧⲉ. . . . . * A21 f. 20 r° a

. . . . . .

* ⲙⲉⲧ... [ⲥⲟⲩ]ⲱⲛϥ ⲁⲥⲟⲩⲱⲟⲩ ⲙⲙⲉⲥⲃⲁⲗ ⲭⲉ ⲙⲉⲩⲩⲧⲟ ⲙⲙⲉⲥⲟⲩⲱⲩⲧ ⲉⲡⲉⲥⲏⲧ ϩⲓϫⲙ ⲡⲕⲁⲍ ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲉⲥⲕⲁⲛⲇⲁⲗⲟⲛ ⲛⲉⲙⲃⲁⲗ : — ⲡⲉϫⲁⲥ ⲛⲁϥ ϩⲓ ⲟⲩⲣⲁⲩⲉ ⲭⲉ ϩⲣⲁⲃⲃⲉⲓ ⲡⲥⲁⲍ ⲛⲁϫⲟⲉⲓⲥ. ⲁⲩⲱ ⲡⲁⲛⲟⲩⲧⲉ. ⲁⲩⲱ ⲡⲁⲩⲏⲣⲉ. ⲁⲕⲧⲱⲟⲩⲙ. ⲕⲁⲗⲱⲥ ⲁⲕⲧⲱⲟⲩⲙ. ⲉⲡⲉⲥⲟⲩⲱⲩ ⲇⲉ ⲛⲉ ⲉⲁⲙⲁⲣⲧⲉ ⲙⲙⲁϥ ⲉϯⲛⲉⲓ ⲉⲣⲱϥ ϩⲁ ⲡⲣⲁⲩⲉ : — ⲡⲧⲟϥ ⲇⲉ ⲁϥⲕⲱⲗⲩ ⲙⲙⲟⲥ ⲁϥⲧⲱⲃϩ ⲙⲙⲟⲥ ⲭⲉ ⲱ ⲧⲁⲙⲁⲁⲩ ⲙⲡⲣ ϫⲱⲥ ⲉⲣⲟⲓ... ⲟⲩⲕⲟⲩⲓ ⲱ ⲧⲁⲙⲁⲁⲩ. ⲭⲉ ⲟⲃⲥⲱ ⲛⲧⲁ ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲧⲁⲁⲥ ϩⲓⲱⲱⲧ * A21 f. 20 r° b

1. Morceau inédit extrait du manuscrit 129/17, fol. 20; nous lui donnons la lettre A21.

voilà que je te le découvre. * Apporte ta main qui veut chercher et s'instruire. Mets ta main dans mon flanc et touche mon corps conçu sans intervention de l'homme. Touche mon corps que j'ai reçu de la Vierge sainte. Touche mon corps qui est ton parent. Touche mon corps qui a supporté la souffrance d'après ma volonté. Touche mon corps qui est mort (et ressuscité). »

14e FRAGMENT

* « Les mères qui en ces pays ont vu la mort de leurs fils, quand elles vont au tombeau pour voir le corps de ceux qu'elles pleurent, une grande consolation et une... en résultent pour elles. Moi je suis sortie pour le voir... avec tous ceux-ci... élevé sur sa croix comme un voleur... Voici que... »

* Elle ouvrit ses yeux, car ils étaient abaissés pour ne pas regarder sur terre à cause des scandales. Elle lui dit avec joie : « Maître, mon seigneur, mon Dieu, mon fils, tu es ressuscité, bien ressuscité. » Elle voulait le saisir pour le baiser sur la bouche. Mais lui l'en empêcha et la pria, disant : « Ma mère, ne me touche pas. Attends un peu, (car) c'est le vêtement que mon Père m'a donné quand

ⲛⲧⲉⲣⲉϥⲧⲟⲩⲛⲟⲥⲧ. ⲙⲛ ⲟⲩⲟⲓ ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓ ⲛⲥⲁⲣⲝ ϫⲱϩ ⲉⲣⲟⲓ ⲯⲁⲛⲧⲁⲃⲱⲕ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲉⲧⲛⲉ. . . . . .

. . . . . .

* A21 f. 20 v° a * ⲛⲧⲟϥ... ⲧⲱⲟⲩⲧⲛ... ⲛⲉⲛⲧⲁⲓⲣ ⲯⲓⲥ ⲛⲉⲃⲟⲧ ϩⲛ ⲧⲟⲩⲕⲁⲗⲁϩⲛ... ⲥⲟⲩⲱⲛⲧ ⲛⲛ ⲱ ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲧⲁⲓⲁⲁⲩ ϫⲉ [ⲧⲁⲓ]ⲥⲁⲣⲝ ⲛⲧⲁⲓϫⲓⲧⲥ ⲛϩⲛⲧⲉ ⲛⲧⲟⲥ ⲧⲛⲧⲁⲥⲉⲛⲕⲟⲧⲕ ϩⲛ ⲛⲧⲁϥⲟⲥ ⲛⲧⲟⲥ ⲟⲛ ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲧⲉⲛⲧⲁⲥⲧⲱⲟⲩⲧⲛ ⲙⲛⲟⲟⲟⲩ ⲉⲥⲁϩⲉⲣⲁⲧⲥ ⲉⲣⲟ — ⲙⲉϩ ⲉⲓⲁⲁⲧⲉ ⲛⲛⲁⲟⲓϫ ⲙⲛ ⲛⲁⲟⲩⲉⲣⲏⲧⲉ : ⲱ ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲧⲁⲓⲁⲁⲩ ⲥⲟⲩⲱⲛⲧ ϫⲉ ⲁⲛⲟⲕ ⲛⲉⲛⲧⲁⲣⲥⲁⲛⲟⲩⲩⲧ — ⲙⲡⲣ†... ⲱ ⲧⲁⲓⲁⲁⲩ ϫⲉ ⲁⲛⲟⲕ ⲡⲟⲩⲩⲏⲣⲉ — ⲁⲛⲟⲕ ⲛⲉⲛⲧⲁⲓⲕⲁⲁⲧⲉ ⲉⲧⲟⲟⲧϥ ⲙⲡⲱϩⲁⲛⲛⲏⲥ ⲙⲛⲛⲁⲩ ⲛⲁⲗⲉ ⲉⲡⲉⲥ†ⲟⲥ

— ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲟⲉ... ⲱ ⲧⲁⲓⲁⲁⲩ ⲟⲉⲙⲛ ⲧⲁⲓⲱ... ⲛⲁⲥⲙⲛⲧ. . . . . .

* A21 f. 20 v° b * ⲕⲁⲧⲁ ⲛⲩⲁϫⲉ ⲛⲧⲁⲓϫⲟⲟⲩ ⲛⲛⲓⲧⲙ ⲁⲙⲛⲓⲧⲙ ⲉⲧⲣⲁⲗⲓⲗⲁⲓⲁ ⲧⲉⲧⲛⲛⲁⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲓ — ⲟⲉⲙⲛ ⲙⲙⲱⲧⲙ ϫⲉ ⲙⲛ ⲟⲩⲟⲓ ⲙⲙⲟⲓ ⲉⲧⲙⲃⲱⲕ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲉⲧⲛⲉ ⲩⲁ ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲉⲧⲙ ⲁⲡⲁⲛⲧⲁ ⲉⲣⲱⲧⲙ...

ⲛⲉⲛⲧⲁⲧⲩⲉⲛϩⲓⲥⲉ ⲙⲙⲁⲓ ϩⲓⲭⲙ ⲛⲕⲁϩ...

15e FRAGMENT[1]

* A22 f.37 r° a — * ⲁⲫⲙⲟⲩⲧⲉ ⲉⲡⲙⲉϩ ⲥⲛⲁⲩ ⲛⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ϫⲉ †ⲥⲟⲟⲩⲧⲙ ϫⲉ ⲛⲧⲕ ⲟⲩⲣⲉⲫϫⲉ

1. Ce texte (tiré du manuscrit 129/17, fol. 37 et suiv., et auquel nous donnons la lettre A22) est inédit. J'en avais seulement donné une traduction dans l'Intermédiaire des curieux en le rapprochant des

il m'a ressuscité. Il n'est pas possible que rien de charnel ne me touche jusqu'à ce que j'aille au ciel.

* A21 f. 20 v° a * « Ce corps est cependant celui avec lequel j'ai passé neuf mois dans ton sein... Sache ces choses, ô ma mère. Cette chair est celle que j'ai reçue en toi. Celle-là est celle qui a reposé dans mon tombeau. Celle-là est aussi celle qui est ressuscitée aujourd'hui, celle qui se tient debout devant toi. Fixe tes regards sur mes mains et mes pieds. O Marie, ma mère, sache que c'est moi que tu as nourri. Ne doute pas, ô ma mère, que je ne sois ton fils. C'est moi qui t'ai laissée aux mains de Jean au moment où j'étais monté sur la croix.

« Maintenant donc, ô ma mère, hâte-toi d'avertir mes frères et de leur

* A21 f. 20 v° b dire... * Selon ces paroles que je vous ai dites, allez en Galilée : vous me verrez. Hâtez-vous, car il ne m'est pas possible de ne pas aller au ciel vers mon Père, pour ne plus vous rencontrer.

« Ceux qui ont souffert avec moi sur la terre... »

15e FRAGMENT

* A22 f. 37 r° a * Il appela le second. Il lui dit : « Je sais que tu es un homme véridique

ⲙⲉ ⲛⲥⲟⲩⲟ ⲉⲛⲁⲓ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲛⲁⲧⲁⲙⲟⲓ ⲭⲉ ⲁ ⲟⲩⲏⲣ ⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲫⲓ ⲙⲡⲥⲱⲙⲁ ⲙⲏⲥ ϩⲓ ⲡⲧⲁϥⲟⲥ.

— ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲁⲩⲉⲓ ⲙⲙⲁⲛⲧⲟⲩⲉ ⲙⲛ ⲛⲉⲩⲕⲉⲛⲁⲟⲛⲧⲏⲥ ⲁⲩⲫⲓⲧϥ ⲛϫⲓⲟⲩⲉ ⲁϥⲡⲱⲣⲭ[1] ⲙⲡⲉⲓⲕⲉⲟⲩⲁ ⲉⲃⲟⲗ.

— ⲁϥⲱⲟⲩⲧⲉ ⲉⲡⲙⲉϩ ⲅⲱⲟⲩⲛⲧ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲉⲓⲥ ϩⲓⲛⲧⲉ ϯϫⲓ ⲛⲧⲉⲕ ⲙⲛⲧⲩⲛⲧⲣⲉ ⲛⲁⲣⲁ ϩⲁϩ. ⲙⲛ ⲛⲉⲛⲧⲁϥϥⲓ ⲙⲡⲥⲱⲙⲁ ⲙⲏⲥ ϩⲓ ⲡⲧⲁϥⲟⲥ.

— ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲱⲥⲛϥ ⲛⲉ ⲙⲛ ⲛⲉⲓⲕⲱⲗⲏⲙⲟⲥ ⲙⲛ ⲧⲉⲧⲥⲧⲣⲉⲛⲓⲁ ⲧⲏⲣⲥ.

— ⲁϥ*ⲱⲟⲩⲧⲉ ⲉⲡⲙⲉϩ ϥⲧⲟⲟⲩ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲛⲧⲟⲕ ⲛⲉ ⲡⲙⲟⲩ ⲉⲧⲙϩⲏⲧⲟⲩ * A[22] f. 37 r° b
ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲁⲓϯ ⲙⲛⲁⲓ ⲧⲏⲣⲟⲩ. ⲛⲁⲧⲁⲙⲟⲓ ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲭⲉ ⲟⲩ ⲡⲉⲛⲧⲁϥⲩⲱⲛⲉ ⲁⲩⲫⲓ ⲙⲡⲥⲱⲙⲁ ⲙⲏⲥ ϩⲓ ⲡⲧⲁϥⲟⲥ ⲛⲧⲟⲟⲩⲧⲏⲩⲧⲛ.

— ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲡⲉⲛϫⲟⲉⲓⲥ ⲡϩⲏⲣⲉⲙⲱⲛ ⲉⲓⲕⲟⲧⲕ ⲉⲡⲟⲃⲩ ⲁⲩⲱ ⲙⲡⲉⲛⲓⲱⲥ ⲉⲡⲉⲛⲧⲁϥϥⲓⲧϥ ⲉⲓⲱⲛⲧⲉ ⲭⲉ ⲁⲛⲧ[ⲱⲟ]ⲧⲛ ⲁⲛⲩⲓⲛⲉ [ⲛⲥⲱϥ ⲛ]ⲛⲉⲛϩⲉ ⲉⲣⲟ[ϥ]. ⲉⲡⲉⲥⲏⲧ ⲉϫⲛ ⲡⲙⲁ... ⲁⲛⲧⲁⲙⲟ ⲁⲛⲉ. . . . . .

— ⲡⲉϫⲉ ⲡⲉⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲙⲙⲓⲟⲩⲗⲁⲓ ⲙⲛ ⲛⲉⲕⲁⲧⲟⲛⲧⲁⲣⲭⲟⲥ ⲭⲉ ⲉⲣⲉ ⲛⲁⲓ..... ⲛⲧⲉⲓϩⲉ ⲉⲣⲉ ⲛⲉⲧⲩⲁϫⲉ ⲡⲏⲩ *ⲉⲡⲟⲩⲟⲗ ⲁⲩⲱ ⲁϥⲟⲩⲉϩⲥⲁϩⲛⲉ ⲉⲧⲣⲉⲧⲱⲣⲭ ⲛ * A[22] f. 37 v° a
ⲙⲙⲁⲧⲟⲓ ⲩⲁⲛⲧⲉⲫⲉⲓ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ.

Gesta Pilati si bien étudiés par Tischendorf et au seizième chapitre desquels il fait pour ainsi dire suite. Mais tout bien considéré, il me paraît impossible d'admettre la perte de cette partie dans les Actes dont tant de versions nous sont conservées, même en copte. Je crois donc que nous avons encore ici affaire à l'Évangile des douze Apôtres.

1. Lire ⲁⲩⲡⲱⲣⲭ.

plus que tous ceux-ci. Apprends-moi *combien d'Apôtres* ont pris le corps de Jésus dans le tombeau? »

Il dit : « Ils vinrent tous les onze ainsi que leurs disciples. Ils le prirent furtivement et se séparèrent seulement de cet autre (de Judas). »

* Il appela le troisième et lui dit : « Je prise ton témoignage plus que ceux * A[22] f. 37 r° b
de beaucoup. *Qui a* pris le corps de Jésus dans le tombeau? »

Il lui dit : « Joseph avec Nicodème et leurs parents. »

Il appela le quatrième. Il lui dit : « Tu es le plus considérable parmi eux et je les ai tous renvoyés. Apprends-moi maintenant *ce qui a eu lieu* quand on a pris de vos mains le corps de Jésus dans le tombeau. »

Il lui dit: « Notre seigneur, le *praeses*, voici que nous dormions. Nous nous étions oubliés et nous n'avons pu savoir qui l'a pris. Ensuite nous nous sommes levés, nous l'avons cherché, mais nous ne l'avons pas trouvé... Nous avons averti... »

Pilate dit aux Juifs et aux centurions : « Ces gens-là mentent de cette façon. Leurs paroles sont partagées (et se contredisent)* pour le mensonge! » * A[22] f. 37 v° a
Et il ordonna qu'on s'assurât des soldats jusqu'à ce qu'il vînt au tombeau.

— ⲛⲧⲉⲧⲛⲟⲩ ⲁⲉ ⲁϥⲧⲱⲟⲩⲧⲛ ⲙⲛ ⲛⲓⲟⲟⲩ ⲛⲓⲟⲩⲁⲁⲓ ⲙⲛ ⲡⲓⲥⲉⲛⲁⲧⲣⲓⲟⲛ ⲙⲛ ⲛⲁⲣⲭⲉⲓⲉⲣⲉⲩⲥ ⲁⲩⲉⲓ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ ⲁⲩⲥⲉ ⲛⲥⲏⲛⲁⲱⲛⲓⲟⲛ ⲉⲩⲕⲏ ⲉⲥⲣⲁⲓ ⲛⲁⲧⲣⲱⲙⲉ :

— ⲡⲉϫⲉ ⲡⲉⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ϫⲉ ⲱ ⲏⲣⲱⲙⲉ ⲉⲧⲙⲟⲥⲧⲉ ⲙⲙⲉⲧⲱⲟⲩⲥ ⲙⲁⲧⲁⲁⲧ ⲉⲙⲉ ⲛⲧⲁⲩⲭⲓ ⲡⲥⲱⲙⲁ··· ⲛⲧⲕⲁⲓⲥⲉ [ⲟⲛ].

— ⲛⲧⲟⲟⲩ ⲁⲉ [ⲡⲉϫ]ⲁⲩ ϫⲉ ⲙⲡⲛⲁⲩ [ⲁⲛ] ⲛⲧⲟⲕ ϫⲉ ⲛ··· ⲭ ⲁⲛ ⲛⲉ ⲛⲉⲓ [ⲉⲧⲙ]ⲛⲧⲥⲏⲛⲁⲱⲛⲓⲟⲛ ⲁⲗⲗⲁ ϩⲉⲛⲁⲗⲗⲟⲧⲣⲓⲟⲥ ⲛⲉ.

— ⲡⲉⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲁⲉ ⲁϥⲣ ⲡⲓⲙⲉⲉⲧⲉ ⲙⲡⲩⲁϫⲉ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ϩⲁⲛⲥ ⲛⲉ ⲛⲧⲉ ϩⲙⲛⲟⲟⲩ

* A²² f. 37 v° b * ⲏⲩⲙⲏⲣⲉ ⲩⲱⲛⲉ ϩⲓ ⲡⲁⲧⲁⲫⲟⲥ·

— ⲡⲉⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲁⲉ ⲁϥⲣ ⲩⲟⲣⲡ ⲛ ⲃⲱⲕ ⲉϩⲟⲩⲛ ⲉⲡⲉⲙϩⲁⲟⲩ ⲁϥⲭⲓ ⲙⲙⲥⲏⲛⲁⲱⲛⲓⲟⲛ ⲙⲙⲟ ⲁϥⲣ ϩⲁⲙⲏⲣ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲁϥⲣⲓⲙⲉ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲉϫⲱⲟⲩ ⲁϥⲧⲛⲉⲓ ⲉⲣⲟⲟⲩ ϩⲁ ⲡⲣⲁⲩⲉ ϩⲱⲥ ϫⲉ ⲛⲉⲣⲉ ⲓⲥ ⲥⲁⲗⲁⲱⲙ ⲉⲣⲟⲟⲩ·

— ⲁⲩⲱ ⲁϥϩⲧⲏϥ ⲉⲡϩⲉⲕⲁⲧⲟⲛⲧⲁⲣⲭⲟⲥ ⲉϥⲁϩⲉⲣⲁⲧϥ ϩⲓ ⲡⲣⲟ ⲙⲡⲉⲙϩⲁⲟⲩ ϫⲉⲙⲉ ⲟⲩⲃⲁⲗ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲡⲉⲧ ⲙⲙⲟϥ ϫⲉ ⲛⲉ ⲁⲩⲛⲁⲩⲣ ⲙⲡⲉϥⲕⲉⲃⲁⲗ ϩⲓ ⲡⲉⲓⲗⲁϩ ⲉⲁϥϫⲱⲛ ⲛⲧⲟⲟⲧϥ ⲛⲟⲩⲟⲉⲓⲩ ⲉⲧⲙⲛⲁⲩ ⲉⲛⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲛϩⲏⲧϥ·

— ⲡⲉⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲁⲉ ⲁ ⲡⲉⲓ [1]···

* A²² f. 38 r° a * ⲥⲙⲏ ⲁⲟⲓⲥⲉ ⲉⲣⲱⲧⲏ ϩⲁ ⲡⲱⲟⲩϩ ⲙⲡⲭⲟⲉⲓⲥ ⲁⲗⲗⲁ ⲥⲛⲏⲩ ⲉϧⲏ ⲧⲏⲩⲧⲏ ⲛⲟⲩ ⲧⲟⲣϩ ⲙⲡⲉϥⲥⲱⲙⲛⲧ·

1. Ici une grande lacune de quatre pages du manuscrit. Évidemment Pilate se doute que ce centurion, ainsi ébloui, a vu quelque chose. Celui-ci lui fait des aveux complets. Il raconte comment il a contemplé la résurrection du Seigneur. Il raconte aussi la discussion qu'il a eue avec ces Juifs obstinés qui avaient payé ces soldats pour ne rien dire et comment il les a menacés des châtiments du ciel. C'est ainsi que commence le passage suivant.

En cet instant il se leva avec les grands des Juifs et le sanhédrin et les grands prêtres. Ils trouvèrent les linceuls placés à terre sans personne là.

Pilate dit : « O hommes! qui détestez votre propre vie, si on avait pris le corps, (on aurait pris) les bandelettes aussi. »

Eux, ils lui dirent : « Tu ne vois pas que ce ne sont pas les siennes, mais d'autres étrangères? »

* A²² f. 37 v° b Pilate se souvint de la parole de Jésus : « Il faut que * de grands miracles aient lieu dans mon tombeau. » Pilate se hâta donc d'entrer dans le tombeau. Il prit les linceuls de Jésus. Il les serra contre son sein. Il pleura sur eux. Il les baisa de joie comme si Jésus en était entouré.

Il fixa son attention sur le centurion qui se tenait debout à la porte du tombeau et vit qu'il n'avait qu'un seul œil (car on avait crevé l'autre œil dans le combat) et qu'il le cachait de sa main, tout le temps, pour ne pas voir la lumière.

Pilate...

* A²² f. 38 r° a « (Vous croyez donc que Dieu ne saura pas vous) * chercher querelle pour la vie du Seigneur? Mais elle est venue sur vous, la flamme de sa colère. »

— ⲏⲧⲟⲟⲩ ⲁⲉ ⲁⲩⲧ ϫⲱⲟⲩ ⲉϩⲟⲩⲛ ϩⲁ ⲡⲉⲕⲣⲓⲛⲁ ⲭⲉ ⲡⲉⲫⲥⲏⲟⲩ ϩⲓϫⲱⲛ ⲙⲙ ⲡⲉⲫⲙⲟⲩⲧ ⲯⲁ ⲉⲛⲉϩ.

— ⲡⲉⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲁⲉ ⲡⲉϫⲁϥ ⲙⲡϩⲉⲕⲁⲧⲟⲛⲧⲁⲣⲭⲟⲥ ⲭⲉ ⲱ ⲡⲁⲥⲟⲛ ⲙⲡⲣϯ ⲙⲙⲱⲛ[ϩ ⲙⲙⲉ] ⲏⲧⲁⲕϫⲓ[ⲧϥ] ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲡϫⲏⲛϫⲏ ϩⲁ ⲡϣⲟⲗ ⲙⲙ ⲡⲙⲧⲟⲛ ⲙⲙⲟⲩ-ⲗⲁⲓ..... ⲁϥ ϫⲟⲧⲟⲩ ⲙⲙ ⲙⲟⲩⲗⲁⲓ. . . . . .

* ⲙⲙⲉⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲙⲙ ⲡϩⲉⲕⲁⲧⲟⲛⲧⲁⲣⲭⲟⲥ ⲉϫⲱ ⲡⲩⲏⲓ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲏⲧⲉⲯⲩⲏ[1] ⲉⲙⲉϥⲯⲟⲕϩ ⲉⲙⲁⲧⲉ ⲡⲉ. ⲁⲛⲟⲕ ⲛⲉ ⲅⲁⲙⲁⲗⲓⲏⲗ ⲉⲙⲉⲓⲟⲩⲏϩ ⲛⲥⲱϥ ϩⲱⲟⲩⲧ ϩⲓ ⲡⲧⲁⲣⲙⲁ. ⲁⲩⲱ ⲁⲩⲟⲩⲱⲯⲧ ⲉⲡⲉⲥϩⲧ ⲉⲡⲉⲯⲩⲏ ⲙⲙⲟⲟⲩ. ⲁⲩⲛⲁⲩ ⲉⲡⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲉϥⲟⲩⲁⲗⲱⲛ ⲛⲥⲁ ⲟⲩⲥⲁ ϩⲓ ⲡⲯⲩⲏ. * A²² f. 38 r° b

— ⲙⲟⲩⲗⲁⲓ ⲁⲉ ⲁⲩⲱⲯ ⲉⲃⲟⲗ ⲭⲉ ⲱ ⲡⲉⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲉⲓⲥ. . . . . .

* ⲡⲥⲱⲙⲁ ⲛⲓⲥ ⲛⲧⲁϥⲙⲟⲩⲧ ⲙⲙ ⲡⲁⲓ ⲡⲉ. * A²² f. 38 v° a

— ⲏⲧⲟⲟⲩ ⲁⲉ ⲡⲉϫⲁⲩ ⲭⲉ ⲡⲉⲛϫⲟⲉⲓⲥ ⲛⲉⲓⲥⲓⲛⲁⲱⲙⲓⲟⲛ ⲉⲧⲧⲁⲗⲏⲩ ⲉⲣⲟⲕ ⲛⲁ ⲓⲥ ⲛⲉ. ⲡⲉⲓⲥⲱⲙⲁ ⲁⲉ ⲡⲁⲓ ⲡⲁⲛⲥⲟⲟⲛⲉ ⲡⲉ ⲛⲧⲁⲩⲥ☩ⲟⲩ ⲙⲙⲟϥ ⲙⲙ ⲓⲥ.

— ⲡⲙⲣⲣⲉ..... ⲱⲥⲛϥ ⲙⲙ ⲙⲓⲕⲱⲁⲩⲙⲟⲥ. . . . . .

. . . . . .

* ⲏⲧⲁ ⲓⲥ ϫⲟⲟⲩ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲉⲣⲉ ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲛⲁⲧⲱⲟⲩⲛ ϩⲓ ⲡⲁⲧⲁⲫⲟⲥ. * A²² f. 38 v° b

1. Le manuscrit porte fautivement ⲏⲧⲉⲯⲩⲏ.

Eux, ils donnèrent de la tête (ils consentirent) à cette condamnation en disant : « Son sang soit sur nous ainsi que sa mort à jamais ! »

Pilate dit au centurion : « Mon frère, ne livre pas la vie véritable que tu as reçue, et cela en vain pour le mensonge et pour le repos des Juifs. »

Voilà ce qu'il dit en présence des Juifs[1] (et des disciples du Christ) . . .

(On conduisit) * Pilate et le centurion sur le puits d'eau du jardin, puits très profond. Moi, Gamaliel, je les suivais aussi au milieu de la troupe. Ils regardèrent en bas dans le puits. * A²⁸ f. 38 r° b

Les Juifs crièrent : « O Pilate, voici[2]. . . * Le corps de Jésus qui est mort, n'est-ce pas celui-ci ? » * A²² f. 38 v° a

Eux (les disciples) ils dirent : « Notre seigneur, les linceuls qui sont sur toi sont ceux de Jésus. Ce corps-là est celui du voleur qu'on a crucifié avec Jésus... Joseph et Nicodème (ont placé sur le corps) les bandelettes (que tu as en mains)[3] ». . . . . * Pilate se rappela ce qu'avait dit Jésus : « Les morts ressusciteront dans mon tombeau. » * A²² f. 38 v° b

1. Dans la lacune textuelle, on devait mettre en face les adversaires naturels, c'est-à-dire les Juifs et les disciples ; car on les voit plus loin soutenir des deux parts une opinion contraire. On devait aussi indiquer à Pilate l'existence d'un mort dans un puits, qu'il va aussitôt examiner en bon juge d'instruction.

2. Autre lacune.

3. Il ne reste que deux ou trois mots de la dernière phrase. Mais il est certain que les disciples continuaient leur plaidoyer en invoquant ce témoignage de Joseph et de Nicodème qui avaient fait l'ensevelissement du Christ.

— ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲁⲓ ⲁⲫⲓⲟⲩⲧⲉ ⲉⲙⲙⲟⲥ ⲙⲙⲓⲟⲩⲁⲁⲓ ⲛⲉⲭⲁϥ ⲛⲁⲩ ⲭⲉ ⲉⲧⲉⲧⲛⲛⲓⲥ-
ⲧⲉⲩⲉ ⲣⲱ ⲭⲉ ⲡⲁⲓ ⲛⲉ ⲡⲛⲁⲩⲱⲣⲁⲓⲟⲥ.

ⲛⲉⲭⲁⲩ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲧⲛⲛⲓⲥⲧⲉⲩⲉ.

ⲛⲉⲭⲁϥ ⲛⲁⲩ ⲭⲉ ⲥⲡⲣⲉⲛⲉⲓ ⲉⲕⲱ ⲙⲛⲉϥⲥⲱⲙⲁ ϩⲓ ⲛⲉϥⲧⲁⲫⲟⲥ ⲛⲑⲉ ⲙⲙⲉⲧ-
ⲙⲟⲟⲩⲧ ⲧⲙⲣⲟⲩ.....

16e FRAGMENT[1]

* A23 f. 67 r° a — *— ⲛⲧⲉⲣⲉϥⲛⲁⲩ ⲉⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲁϥⲧⲱⲟⲩⲛ ⲁϥⲡⲣⲟⲥⲕⲁⲗⲉⲓ ⲙⲙⲟⲟⲩ — ⲁϥⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲭⲉ ϯⲥⲟⲛⲥ ⲙⲙⲱⲧⲛ ⲛⲁ ϩⲁ ⲧⲁⲓⲙⲉⲧⲉⲃⲓⲏⲓ.

— ⲁϥⲕⲟⲧϥ ⲉⲡⲉⲧⲣⲟⲥ. ⲛⲉⲭⲁϥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ϯⲥⲟⲛⲥ ⲙⲙⲱⲧⲛ ⲛⲁ ϩⲁⲣⲟⲓ. — ⲁⲣⲓ ⲡⲓⲉⲉⲧⲉ ⲙⲡⲓⲁⲩ ⲉⲣⲉ ⲧⲉⲙⲙⲟⲩⲧ ϯⲧⲱⲟⲩ ⲡⲙⲙⲁⲕ. ⲭⲉ ⲛⲧⲟⲕ ⲟⲩⲛⲁⲑⲏⲧⲏⲥ ⲛⲧⲉ ⲓⲥ. ⲁⲛⲟⲕ ⲇⲉ ⲁⲓⲉⲡⲓⲧⲓⲙⲁ ⲛⲁⲥ. ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲟⲉ ⲛⲁⲉⲓⲱⲧ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲙⲡⲉⲣⲕⲁⲁⲧ ⲉⲙⲟⲩ ϩⲓ ⲧⲉⲓⲃⲁⲥⲁⲛⲟⲥ.

— ⲡⲉⲭⲉ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲛⲧⲱⲟⲩ ⲁⲛ ⲧⲉ ⲧⲉⲓⲉⲝⲟⲩⲥⲓⲁ. ⲁⲗⲗⲁ ⲉⲕϣⲁⲛⲡⲓⲥ-
* A23 f. 67 r° b ⲧⲉⲩⲉ ⲉⲙⲙⲟⲩⲧⲉ ⲙⲛ ⲡⲉϥϣⲓⲣⲉ ⲙⲙⲟ ⲙⲡⲟⲩⲣⲉⲛⲛⲓⲥ ⲓⲥ ⲛⲉⲭⲥ. ⲛⲉⲛⲧ ⲁ ⲧⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ϧⲛⲟϥ.

— ⲁϥⲟⲩⲱϣϧ ⲛⲟⲓ ⲡⲁⲣⲭⲓⲉⲣⲉⲩⲥ ⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲩ ⲭⲉ ⲧⲛⲥⲟⲟⲩⲧⲛ ϩⲱⲱⲛ. ⲭⲉ

1. Ce fragment, plus douteux que les autres, auquel nous donnons la lettre A23, est tiré du manuscrit 129/17, f. 67 et f. 21 et suiv.

C'est pourquoi il appela les grands des Juifs et leur dit : « Vous croyez que c'est le Nazaréen? » Ils dirent: « Nous le croyons. » Il dit : « Il convient de placer son corps dans son tombeau comme on le fait pour tous les morts[1]. »

16e FRAGMENT

* A23 f. 67 r° a *Lorsqu'il vit ces apôtres, il se leva. Il les appela.

Il dit : « Ayez pitié de ma misère. »

Il se tourna vers Pierre et lui dit : « Je t'en prie, aie pitié de moi. Souviens-toi du moment où la portière discuta avec toi en disant : « Tu es un « disciple de Jésus. » Moi je l'ai réprimandée. Maintenant donc, mon père Pierre, ne me laisse pas mourir dans ce tourment. »

Pierre lui dit : « Cette puissance ne nous appartient pas; mais si tu crois en
* A23 f. 67 r° b Dieu et en son fils* unique, Jésus-Christ que la Vierge a enfanté, (tu obtiendras grâce). »

Ce grand prêtre répondit : « Nous savons, nous aussi, que c'est le fils de

1. Malheureusement, la suite contenant sans doute la résurrection et le témoignage du voleur mort a disparu dans une nouvelle lacune, cette fois définitive.

ⲛⲧⲟϥ ⲡⲉ ⲡⲩⲛⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ. ⲁⲗⲗⲁ ⲉⲕⲛⲁⲣ ⲟⲩ ⲛⲧⲙⲛⲧⲛⲁⲓϫⲣⲏⲙⲁ ⲛⲧⲁⲥⲧⲱⲟⲩ ⲛⲛⲉⲛⲃⲁⲗ. — ⲉⲡⲉⲓⲁⲏ ⲛⲧⲉⲣⲉ ⲛⲉⲛⲉⲓⲟⲧⲉ ⲉⲓ ⲉⲧⲛⲁⲙⲟⲩ ⲁⲩϫⲟⲟⲥ ⲛⲁⲛ. ϫⲉ ⲉⲓⲥ ϩⲏⲛⲧⲉ ⲁⲩⲁⲁⲛ ⲛⲟⲩⲛⲏⲃ ⲉⲧⲣⲉⲛⲩⲙⲩⲉ ϩⲁϫⲱϥ ⲙⲡⲗⲁⲟⲥ ⲉⲧⲣⲉⲛϫⲓ ⲛⲁⲡⲁⲣⲭⲏ ⲙⲛ ⲧⲣⲙⲙⲏⲧ ⲛⲧⲟⲟⲧⲟⲩ. — ⲁⲩⲱ ϩⲁⲣⲉϩ ⲉⲣⲱⲧⲏ ⲙⲡⲉⲣⲉⲣ ⲛⲁⲓϩⲟⲙⲏⲧ * ϫⲉ ⲏⲛⲉ ⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ⲟⲩⲱⲛⲧ ⲉⲣⲱⲧⲏ. ⲁⲗⲗⲁ. ⲡⲉⲧⲛⲁⲉⲣϩⲟⲩⲟ ⲉⲣⲱⲧⲏ. * A[23] f. 67 v° a
ⲧⲁⲁϥ ⲙⲙⲏⲧⲛⲁ ⲛⲛⲉϩⲛⲕⲉ. ⲙⲛ ⲛⲉⲧⲉⲣϫⲣⲓⲁ. — ⲁⲛⲟⲛ ⲁⲉ. ⲙⲡⲉⲛⲥⲱⲧⲙ ⲛⲥⲁ ⲛⲉⲡⲁⲣⲁⲗⲟⲅⲓⲥ ⲛⲛⲉⲛⲉⲓⲟⲧⲉ. — ⲁⲗⲗⲁ. ⲁⲛⲩⲱⲡⲉ ⲛⲉⲩⲱⲧ. ⲉⲛⲩⲱⲡ. ⲉⲛϯ ⲉⲃⲟⲗ. — ⲁϥⲉⲓ ϩⲱⲱϥ ⲛⲟⲓ ⲓⲥ. ⲁϥ ⲛⲟϫⲉⲛ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲛⲉⲣⲡⲉ. ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲙⲡⲉⲣϫⲁ ⲛⲁⲓ ϩⲓ ⲡⲉⲓⲙⲁ. ϫⲉ ⲡⲣⲡⲉ ⲙⲡⲁⲉⲓⲱⲧ. ⲁⲩⲁⲁϥ ⲙⲙⲁⲛⲉⲩⲱⲧ. — ⲁⲛⲟⲛ ⲁⲉ ϩⲱⲱⲛ. ⲁⲛⲟⲩⲱⲛⲧ ⲉⲣⲟϥ ⲉⲧⲃⲉ ⲛⲉϥⲩⲁϫⲉ. ⲁⲛⲉⲣ ⲟⲩⲧⲙⲱⲙⲛ * ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲙⲛ * A[23] f. 67
ⲛⲉⲛⲉⲣⲏⲧ. ⲁⲛⲟⲟⲩⲕ. ⲁⲛⲥϯⲟⲩ ⲙⲙⲟϥ. ⲙⲙⲟⲛ ⲧⲉⲛⲥⲟⲟⲩⲧⲛ. ϫⲉ ⲛⲧⲟϥ ⲡⲉ ⲡⲩⲛⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ. — ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲟⲉ ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ. ⲙⲡⲣⲫⲉⲓ ⲱⲛ ⲙⲙⲁⲓ. ⲉⲧⲃⲉ ⲧⲁⲓⲉⲧⲁⲧⲛⲁϩⲧⲉ. ⲕⲱ ⲛⲁⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲧⲁⲧⲱⲗⲙⲏⲣⲓⲁ. — ⲉⲓⲥ ϩⲏⲛⲧⲉ. ⲙⲡⲉⲫⲟⲩⲱⲩ ⲛⲟⲓ ⲡⲛⲟⲩⲧⲉ. ⲉⲧⲣⲁ ⲉⲣⲃⲉⲗⲗⲉ. ⲛⲑⲉ ⲙⲙⲉⲓⲕⲟⲟⲩⲉ. ⲛⲁⲓ ⲉⲧⲙⲛⲟⲩ ⲙⲡⲩⲁ ⲙⲙⲁⲩ ⲉⲡⲉⲟⲟⲩ ⲙⲡⲥⲱⲙⲁ ⲛⲧⲙⲁⲁⲩ ⲉⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ.

— ⲧⲟⲧⲉ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲉⲩϫⲉ ⲕⲙⲥⲧⲉⲩⲉ ⲉⲡⲉϫⲥ ⲃⲱⲕ ⲛⲣⲁⲥⲡⲁⲍⲉ ⲙⲡⲥⲱⲙⲁ * ⲛⲧⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲉⲕϫⲱⲙⲙⲟⲥ ⲛⲧⲉⲓⲥⲉ. ϫⲉ ϯⲙⲥⲧⲉⲩⲉ ⲉⲣⲟ- * A[23] f. 21 r° a
ⲙⲛ ⲡⲉⲛⲧⲁⲣⲭⲛⲟϥ. ⲧⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲛⲁⲧⲧⲱⲗⲙ :

— ⲡⲁⲣⲭⲓⲉⲣⲉⲩⲥ ⲁⲉ. ⲁϥⲡⲱⲧ ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ. ⲁϥⲁⲥⲡⲁⲍⲉ ⲙⲡⲥⲱⲙⲁ ⲛⲧⲡⲁⲣ-

Dieu. Mais que feras-tu pour l'avarice qui nous a aveuglé les yeux? et cela alors avec nos pères, (qui), allant arriver à la mort, nous ont dit : « Voici qu'on « nous a faits prêtres pour servir à la tête du peuple et recevoir les prémices et « les dîmes de leurs mains. Mais gardez-vous d'aimer l'argent, * de peur que * A[23] f. 67 v° a
« Dieu ne s'irrite contre vous. Ce qui vous sera de trop, donnez-le aux pauvres « et à ceux qui ont besoin. » Nous, nous n'avons pas obéi aux prescriptions de nos pères, mais nous avons été des marchands achetant et vendant. Jésus vint. Il nous chassa du temple en disant : « Ne laissez pas ceux-ci dans ce lieu; car du temple de mon Père ils ont fait un marché. » Nous donc, nous nous sommes mis en colère à cause de ses paroles, nous avons fait projet ensemble, nous l'avons pris, nous l'avons crucifié * sans avoir connaissance que c'est le * A[23] f. 67 v° b
Fils de Dieu. Maintenant, mon père Pierre, n'entre pas en compte avec moi pour mon manque de foi. Pardonne-moi mon audace; voici que Dieu n'a pas voulu que je fusse aveuglé comme les autres qui n'ont pas été dignes de voir la gloire du corps de la mère de mon Seigneur. »

Alors Pierre lui dit : « Si tu crois au Christ, va embrasser le corps * de la * A[23] f. 21 r° a
Vierge en disant : Je crois en toi et en celui que tu as enfanté, vierge sans tache. »

Le grand prêtre courut en cet instant, il embrassa le corps de la Vierge en

ⲑⲉⲛⲟⲥ. ⲉⲫⲭⲁⲝⲉ ⲙⲙⲉⲧⲥⲉⲃⲣⲉⲟⲥ. ⲉⲫⲥⲙⲟⲩ ⲉⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ⲁⲧⲱ ⲉⲫⲉⲣ ⲙⲛⲧⲣⲉ ⲙⲙⲉⲧⲥⲛⲍ ⲥⲩ ⲡⲛⲟⲙⲟⲥ ⲙⲛ ⲛⲉⲡⲣⲟⲫⲏⲧⲏⲥ. ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲉⲭⲥ. ⲥⲱⲥⲗⲉ ⲱⲛ. ⲛⲧⲉ ⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲉⲣⲯⲡⲏⲣⲉ ⲙⲙⲉⲧⲉⲫⲭⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲧⲏⲣⲟⲩ.

* A²³ f. 21 r° b — ⲛⲧⲟⲫ ⲁⲉ. ⲁⲫⲁⲛⲁⲍⲧⲉ ⲛⲧⲉⲫⲥⲓⲝ ⲛⲧⲁⲥⲟⲩⲱ*ⲁⲉⲡ ⲉⲃⲟⲗ. ⲁⲫⲧⲱⲟⲩⲉ ⲙⲙⲟⲥ ⲉⲡⲉⲥⲙⲁ ⲉⲫⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ. ⲭⲉ ⲥⲩ ⲡⲣⲁⲛ ⲙⲡⲉⲛⲧⲁⲩⲥ☥ⲟⲩ ⲙⲙⲟⲫ ⲉⲭⲓ ⲡⲩⲉ ⲙⲡⲉⲥ☥ⲟⲥ. ⲡⲉⲛⲧⲁ ⲧⲙⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲭⲛⲟⲫ ⲓⲥ ⲡⲉⲭⲥ. ⲉⲕⲉⲥⲱⲧⲙ ⲉⲣⲟⲓ ⲥⲙ ⲙⲡⲟⲟⲩ. ⲙⲡⲭⲓ ⲙⲡⲁⲧⲱⲃⲍ ⲛⲧⲁⲁⲩ. ⲙⲡⲧⲱⲟⲩⲉ ⲙⲡⲁⲭⲛⲁⲍ ⲉⲡⲉⲫⲙⲁ ⲙⲕⲉⲥⲟⲛ. — ⲁⲛⲟⲕ ⲅⲁⲣ ⲡⲁⲭⲟⲉⲓⲥ ⲁⲙⲁⲩ ⲉⲣⲟⲕ. ⲉⲁⲕⲧⲱⲟⲩⲉ ⲙⲡⲙⲁⲁⲭⲉ ⲙⲡⲥⲙⲥⲁⲁ ⲡⲙⲁⲣⲭⲓⲉⲣⲉⲩⲥ. ⲛⲧⲁ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲥⲁⲗⲡⲍ.

* A²³ f. 21 v° a — ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲛⲧⲁ ⲡⲩⲁⲭⲉ ⲁⲟ ⲥⲙ ⲧⲉⲫⲧⲁⲡⲣⲟ. ⲁⲧⲉⲫ*ⲟⲓⲝ ⲧⲱⲟⲩⲉ ⲙⲫⲉ ⲙⲩⲟⲣⲡ.

— ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲁⲉ ⲡⲉⲭⲁⲫ ⲙⲁⲫ. ⲭⲉ ⲧⲱⲟⲩⲧⲙ. ⲙⲣⲫⲉⲓ ⲙⲥⲉⲙⲃⲏⲧ ⲥⲙ ⲡⲓⲃⲁ. ⲙⲣⲃⲱⲕ ⲉⲥⲟⲩⲙ ⲉⲧⲡⲟⲗⲓⲥ. ⲕⲛⲁⲟⲩⲙⲉ ⲙⲥⲙⲙⲏⲩⲉ ⲙⲣⲱⲟⲩⲉ ⲉⲧⲟ ⲙⲃⲉⲗⲗⲉ. ⲉⲕⲉ ⲭⲱ ⲉⲣⲟⲟⲩ ⲙⲙⲉⲛⲧⲁⲧⲩⲱⲟⲩⲉ ⲙⲙⲟⲕ ⲧⲏⲣⲟⲩ. — ⲡⲉⲧⲛⲁⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲉⲡⲉⲭⲥ. ⲕⲁ ⲙⲉⲓⲃⲏⲧ ⲉⲭⲙ ⲙⲉⲫⲃⲁⲗ. ⲁⲩⲱ ⲫⲛⲁⲛⲁⲩ ⲉⲃⲟⲗ. ⲡⲉⲧⲉ ⲛⲫⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲉⲣⲟⲫ ⲁⲙ ⲛⲫ ⲛⲁⲛⲁⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲁⲙ.

— ⲛⲧⲟⲫ ⲁⲉ ⲁⲫⲡⲱⲧ ⲕⲁⲧⲁ ⲑⲉ ⲛⲧⲁⲫⲭⲟⲟⲥ ⲙⲁⲫ. ⲁⲫⲟⲩⲛⲉ ⲛⲟⲩⲙⲛⲏⲩⲉ

* A²³ f. 21 v° b ...ⲛⲃⲗⲗⲉ ⲉⲧⲥⲛⲟⲟⲥ ⲉⲧⲣⲙⲉ* ⲉⲧⲭⲱⲙⲙⲟⲥ ⲭⲉ.

— ⲟⲩⲟⲓ ⲛⲁⲓ. ⲡⲉⲛⲧⲁⲫⲩⲱⲛⲉ ⲙⲙⲁ ⲥⲱⲗⲱⲙⲁ ⲁⲫⲩⲱⲛⲉ ⲙⲙⲟⲛ ⲥⲱⲱⲛ.

parlant en hébreu, bénissant Dieu et rendant témoignage de ce qui est écrit dans la loi et les prophètes au sujet du Christ : de telle sorte que les apôtres admiraient tout ce qu'il disait.

* A²³ f. 21 r° b Lui-même donc il saisit sa main qui avait été* coupée. Il l'applique en son lieu en disant : « Au nom de celui qu'on a crucifié sur le bois de la croix, de celui que la Vierge Marie a enfanté, ô Jésus-Christ, tu m'écouteras aussi aujourd'hui, tu recevras ma prière et tu feras adhérer mon bras à sa place de nouveau; car moi, mon Seigneur, je t'ai vu recollant l'oreille du serviteur du grand prêtre que Pierre avait coupée. »

* A²³ f. 21 v° a Au moment où la parole cessa dans sa bouche, sa* main adhéra comme auparavant.

Pierre lui dit : « Lève-toi, prends des palmes de ce palmier et va à la ville : Tu y trouveras des multitudes d'hommes aveugles; tu leur diras toutes les choses qui te sont arrivées. Celui qui croira au Christ, mets ces palmes sur ses yeux et il verra; celui qui ne croira pas en lui ne verra pas.

Lui, le grand prêtre, il trouva une multitude d'aveugles assis, pleurant et

* A²³ f. 21 v° b *disant : « Malheur à nous! Ce qui est arrivé aux gens de Sodome nous est arrivé. »

— ⲛⲧⲉⲧⲛⲟⲩ. ⲁ ⲡⲁⲣⲭⲓⲉⲣⲉⲩⲥ ⲯⲁⲝⲉ ⲙⲙⲁⲩ ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲉⲭⲥ. ⲙⲛ ⲛⲉⲛⲧⲁⲩ ⲯⲱⲟⲛⲉ ⲙⲙⲟⲟⲩ. — ⲁⲩⲱ ⲟⲩⲟⲛ ⲙⲛ ⲛⲧⲁⲩⲛⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ⲁⲩⲛⲁⲩ ⲉⲃⲟⲗ.

— ⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲁⲉ ⲁⲩⲫⲉⲓ ⲙⲡⲥⲱⲙⲁ ⲛⲧⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ. ⲁⲩⲕⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲛⲥⲟⲩⲛ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ. ⲁⲩⲥⲙⲟⲟⲥ ϩⲓ ⲡⲙⲁ ⲉⲧⲙⲙⲁⲩ. ⲉⲩⲟⲩⲱⲯⲧ ϩⲁⲟⲩ ⲙⲡⲭⲟⲉⲓⲥ. ⲉⲧⲣⲉⲫⲉⲓ ⲛⲫⲧⲟⲩⲛⲟⲥ ⲡⲥⲱⲙⲁ ⲛⲧⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ. ⲛϥⲭⲓⲧⲥ ⲉϩⲣⲁⲓ *ⲉⲙⲙⲏⲛⲓⲧⲉ ϩⲁϩⲧⲏⲩ ⲕⲁⲧⲁ ⲑⲉ ⲛⲧⲁⲫⲭⲟⲟⲥ. * A²³ f. 22 r° a

— ⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲁⲉ ⲡⲉϫⲁⲩ ⲛⲛⲉⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲉⲧⲟⲧⲏϩ ⲛⲥⲱⲟⲩ. ϫⲉ ⲙⲁⲣⲉ ⲧⲟⲩⲉⲓ. ⲧⲟⲩⲉⲓ ⲙⲙⲱⲧⲛ. ⲕⲧⲟⲥ ⲉⲡⲉⲥϩⲓ ϩⲓ ⲟⲩⲉⲓⲣⲏⲛⲏ.

— ⲙⲉⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲁⲉ ⲙⲡⲉⲧⲟⲩⲱⲯ. ⲉⲃⲟⲗϫⲉ ⲙⲉⲧⲟⲩⲱⲯ ⲉⲟⲩⲱ ϩⲱⲟⲩ ϩⲓ ⲡⲙⲁ ⲉⲧⲙⲙⲁⲩ.

— ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲁⲉ ⲙⲛ ⲓⲱϩⲁⲛⲛⲏⲥ. ⲡⲉϫⲁⲩ ⲛⲁⲩ. ϫⲉ ⲙⲓⲁⲧⲏ ⲛⲧⲱⲧⲛ. ⲱ ⲛⲁⲯⲉ ⲉⲣⲉ ⲙⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ. ⲃⲱⲕ ⲛⲓⲧⲏ ϩⲓ ⲟⲩⲉⲓⲣⲏⲛⲏ. ⲉⲣⲉ ⲡⲉϫⲥ ⲉⲣ ϩⲙⲙⲉ ⲙⲙⲱⲧⲛ. ⲁⲛⲁⲥⲫⲁⲗⲓϫⲉ ⲙⲡⲉⲥⲥⲱⲙⲁ ⲕⲁⲗⲱⲥ. ⲉⲃⲟⲗϫⲉ ⲁⲥⲯⲱⲛⲉ ⲙⲙⲁⲛⲟⲩⲱϩ ⲉⲡⲗⲟⲓⲣⲟⲥ ⲉⲡⲉⲓⲱⲧ — *ⲙⲡⲣⲧⲣⲉ ⲟⲩⲛⲧⲱⲩⲯⲓⲥ ⲯⲱⲛⲉ ϩⲓ ⲧⲙⲙⲏⲧⲉ ⲙⲛ ⲡⲉⲛⲥⲁϩ. ⲉⲃⲟⲗϫⲉ * A²³ f. 22 r° b
ⲥⲉⲙⲟⲥⲧⲉ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲛⲟⲓ ⲙⲓⲟⲩⲁⲁⲓ. — ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲁⲉ. ⲉⲓⲥ ⲡⲉⲥⲥⲱⲙⲁ. ⲁⲛⲕⲁⲁϥ ⲛϩⲟⲩⲏ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ. ⲁⲗⲗⲁ. ⲧⲉⲛⲛⲓⲥⲧⲉⲩⲉ ϫⲉ ⲛϥⲛⲁⲕⲁⲁϥ ⲁⲛ ⲛϩⲏⲧϥ ⲯⲁⲃⲟⲗ. ϥⲙⲏⲧ ⲛϥⲧⲟⲩⲛⲟⲥϥ. ⲕⲁⲧⲁ ⲑⲉ ⲛⲧⲁⲫⲭⲟⲟⲥ ⲛⲁⲓ. — ⲉⲓⲥ ϩⲙⲛⲧⲉ. ⲑⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲙⲙⲏⲧⲛ. ϫⲉ ⲡⲉⲧⲛϩⲓⲥⲉ ⲛⲁⲩⲉ ⲉⲃⲟⲗ ⲁⲛ. ϫⲉ ⲧⲉⲧⲛⲁⲓⲁⲕⲟⲛⲉⲓ ⲉⲧⲙⲁⲁⲩ ⲙⲡⲭⲟⲉⲓⲥ.

— ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲉⲧⲭⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲛⲁⲩ. ⲉⲧⲥⲟⲗⲥⲉⲗ ⲙⲙⲟⲟⲩ. ⲡⲉϫⲁⲩ ϫⲉ ⲥⲙⲟⲩ

A cet instant le grand prêtre parla avec eux du Christ et de ce qui lui était arrivé à lui-même. Tous ceux qui crurent virent.

Les apôtres cependant portaient le corps de la Vierge. Ils le déposèrent dans le tombeau. Ils restèrent dans ce lieu attendant le Seigneur pour qu'il ressuscitât le corps de la Vierge d'entre les morts et l'emportât * aux cieux auprès de lui, comme il l'avait dit. * A²³ f. 22 r° a

Les apôtres dirent aux vierges qui les suivaient : « Que chacune de vous retourne en sa maison en paix. »

Les vierges ne voulurent pas, parce qu'elles désiraient rester, elles aussi, en ce lieu.

Pierre et Jean leur dirent : « Courage! ô mes filles. Allez-vous-en en paix. Le Christ vous conduira. Nous avons bien mis en sûreté son corps (de la Vierge), parce qu'il a été le lieu d'habitation du Verbe du Père. Ne nous faites pas être * comme une procession de noce, en restant entre nous et notre Maître, car les Juifs le haïssent. Maintenant donc son corps (de la Vierge), * A²³ f. 22 r° b
nous l'avons placé dans le tombeau. Mais nous croyons qu'il ne le laissera pas à jamais. Il viendra pour le ressusciter comme il nous l'a dit. Voici que je vous le dis : « Votre peine ne tombera pas, car vous servez ainsi la Mère du Seigneur. »

Ces choses, ils les leur dirent en les consolant. Elles dirent : « Bénissez-

* A23 f. 22 v° a ερον ηενειοτε, χε ερε πετησωτ γωπε ηωαν. ζη* ηενηαηγωπε.

— πετρος λε. πεχαq ηιωζαννης. χε τωοτη ηασον. ητσωτ εροοτ.

— ιωζαννης λε πεχαq ηαq[1]. χε κω ηαι εβολ παχοεις νειωτ. ητοκ πετερε νεοοτ ρρενει ηακ.

πετρος λε. αqτρετκα χωοτ επεσητ. αqσωτ εροοτ εqχωωπος χε ϯcoπc ωποκ πχοεις ις πεχc. πγωος ωπε ηταqcωοτζ εζοτη ννεq εcοοτ. ωπεqκα ρρωπε εqcωρη ητοοτq ωπλιαβολος. αλλα. αq[2] cωτε

* A23 f. 22 v° b ωπoq ζιτη πεκcηoq ετοτααβ. ις πενρρο.* ις πενχοεις. ις τηοτου. ις τηζεληις. ις πενωηζ. ις πενραγε. εκεcωτ ερον. ητερ ζαιβεc ερον ζη οαιβεc ννηεκτεηζ. ηεοοτ ηακ ιη πεκειωτ ηαραοος ιη πεννα ετοτααβ γα ενεζ ηενεζ. ζαιιιη.

— ατω ητερεqχε ηαι ηατ. εις ρρωπε ηταqρις τετε επηοτττε. αqει εβολ επταφος ηχη γωητε ωπεζοοτ. αqση ηαποστολος ετζωοος. πεχαq ηατ. χε εq τωη ηαειωτ πετρος. ητοοτ λε ατηοτττε ερoq αqει ζη οτσεωιη.

* A23 f. 23 r° a παρχιερευς λε* πεχαq ηαq[12]. χε κω ηαι εβολ ηαειωτ. ταχω ηακ ωπεητατγωπε ωηοι τηροτ.

— ανοκ λε ητερiβωκ εζοτη ετηολις. αιχω εροοτ ωπεηταqγωπε

1. Le manuscrit porte fautivement ηατ.

2. Le manuscrit porte fautivement ακ.

* A23 f. 22 v° a nous, nos pères, afin que cette bénédiction soit avec nous dans* nos lieux de résidence. »

Pierre dit à Jean : « Lève-toi, mon frère, bénis-les. » Jean lui dit : « Pardonne-moi, mon seigneur et père, c'est à toi que la gloire convient. »

Pierre leur fit baisser la tête. Il les bénit en disant : « Je t'en prie, Seigneur Jésus-Christ, pasteur véritable, qui réunit ses brebis et ne laisse pas l'homme égaré dans la main du diable, car tu l'as sauvé par ton sang saint;

* A23 f. 22 v° b *Jésus notre Seigneur, Jésus notre force, Jésus notre espérance, Jésus notre vie, Jésus notre joie; tu nous béniras, tu nous ombrageras par l'ombre de tes ailes. Gloire à toi et à ton Père bon, à l'Esprit-Saint, à jamais! Amen. »

Lorsqu'il eut dit ces choses, voici que l'homme qui crut en Dieu, vint au tombeau à la troisième heure du jour.

Il trouva les apôtres assis. Il leur dit : « Où est mon père Pierre? »

Eux, ils l'appelèrent et il vint en hâte.

* A23 f. 23 r° a Le grand prêtre* lui dit : « Pardonne-moi, mon père, que je te dise toutes les choses qui me sont arrivées :

« Moi donc, lorsque je vins à la ville, je leur dis ce qui m'était advenu.

ⲙⲙⲟⲓ ⲧⲏⲣϥ. — ⲛⲧⲉⲣⲟⲩϣⲱⲧⲙ ⲁⲉ ⲛⲟⲓ ⲙⲙⲟⲩⲁⲓ. ⲁⲩⲙⲟⲩϩ ⲛⲟⲩⲱⲟⲩⲛ ⲉϩⲟⲩⲏ ⲉⲣⲱⲧⲛ ⲉⲧⲃⲉ ⲙⲁⲣⲓⲁ. ⲧⲙⲁⲁⲩ ⲙⲡⲭⲟⲉⲓⲥ. ⲁⲩⲱⲁⲭⲉ ⲙⲙⲏ ⲛⲉⲧⲉⲣⲙⲛⲧ. ⲭⲉ ⲟⲩ ⲡⲉⲧⲥⲁⲱⲕⲉⲓ ⲛⲁⲛ. ⲛⲧⲙⲁⲁϥ. — ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲅⲁⲣ ⲛⲧⲁⲩⲥ☥ⲟⲩ ⲙⲡⲉϭⲩⲙⲣⲉ ⲓⲥ. ⲁⲛⲟⲩⲛⲉ ⲛⲟⲩⲗⲟⲓⲥⲉ ⲁⲛϫⲟⲟⲥ. ⲭⲉ ⲛⲉϥⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ. ⲁⲩϥⲓⲧϥ ⲛϫⲓⲟⲩⲉ ⲛⲧⲉⲩⲭⲏ.

— ⲧⲉⲛⲟⲩ ⲟⲉ ⲉⲓⲥ ⲧⲉϥⲕⲉⲙⲁⲁⲩ ⲁⲥⲙⲟⲩ. ⲁⲛ * ⲃⲱⲕ ⲟⲛ. ⲭⲉ ⲉⲙⲙⲁⲣⲱϩϩ * A[23] f. 23 r° b
ⲙⲡⲉⲥⲥⲱⲙⲁ. ⲙⲡⲉⲛⲟⲩⲉⲛⲧϥ ⲛⲥⲁ ⲡⲙⲁ ⲛⲉⲛϩⲟⲧⲕ ⲙⲙⲁⲧⲉ. ⲁⲛϯ ⲕⲱϩⲧ ⲉⲣⲟϥ ⲙⲡⲉϥⲣⲱϩϩ.

— ⲁⲩⲱ ⲡⲉϫⲁⲩ. ⲭⲉ ⲉⲓⲥ ϩⲏⲛⲧⲉ. ⲁⲩⲕⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲉϩⲟⲩⲏ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ. — ⲙⲁⲣⲉⲛⲛⲱⲧ ⲧⲉⲛⲟⲩ. ⲧⲙⲣⲱϩϩ ⲙⲙⲟⲥ ⲙⲙ ⲡⲕⲉⲧⲁⲫⲟⲥ. ⲭⲉ ⲙⲛⲉⲧⲟⲩⲉⲛⲧⲥ ⲣⲱ ⲉⲡⲧⲙⲣϥ. ⲙⲙ[ⲛⲟ]ⲧⲉ. ⲛⲥⲧⲱⲟⲩⲙ ⲛⲱⲉ ⲙⲡⲉϭⲩⲙⲣⲉ. ⲛⲧⲉ ⲟⲁⲛ ⲙⲡⲗⲁⲛⲏ. ϫⲱⲟⲩⲉ ⲉϩϩⲟⲟⲩ. ⲡⲁⲣⲁ ⲧϫⲁⲣⲡⲉ.

— ϩⲉⲛϩⲟⲟⲩⲉ ⲁⲉ ⲟⲛ ⲭⲉ ⲉⲓⲥ ϩⲏⲛⲧⲉ ⲧⲏϩⲙⲟⲟⲥ ⲉⲛⲱ ⲛⲃⲉⲗⲗⲉ ⲙⲡⲉⲛⲛⲁⲩ ⲉⲃⲟⲗ.

— ⲗⲟⲓⲡⲟⲛ. ⲁⲧⲉⲣ ⲟⲩϫⲁⲭⲉ ⲛⲟⲩⲱⲟⲧ ⲙⲙ ⲛⲉⲧⲉⲣⲙⲛⲧ* ⲭⲉ ⲙⲁⲣⲉⲛⲛⲱⲧ * A[23] f. 23 v° a
ⲙⲡⲉⲓⲥⲟⲛ. ⲛⲧⲙⲣⲱϩϩ ⲙⲙⲟϥ.

— ⲁⲛⲟⲕ ⲁⲉ ⲛⲧⲉⲣⲓⲉⲓⲙⲉ ⲉⲡⲉⲧϫⲟϫⲛⲉ. ⲁⲓⲉⲓ ⲁⲓⲧⲁⲱⲱⲧⲙ ⲉⲛⲉⲛⲧⲁⲧϫⲱⲟⲛⲉ ⲧⲙⲣⲟⲩ. — ⲁⲩⲱ ⲃⲱⲕ ⲛⲧⲉⲧⲛϩⲉⲛ ⲧⲙⲧⲧⲙ. ⲙⲙⲛⲟⲥ. ⲛⲥⲉⲉⲓ ⲛⲥⲉⲟⲩⲉⲛ ⲧⲙⲧⲧⲙ. ⲛⲥⲉϫⲱⲧⲃ ⲙⲙⲱⲧⲙ.

— ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲛⲧⲉⲣⲉϥϫⲟⲟⲩⲧ ⲛⲁⲩ. ⲁϥⲃⲱⲕ ⲉⲡⲉϥϩⲓ ϩⲓ ⲟⲩϩⲱⲟⲩ.

— ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲁⲉ. ⲁϥ ⲧⲁⲓⲉ ⲛⲉⲙⲁⲑⲏⲧⲏⲥ.

— ⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ⲁⲉ ⲡⲁⲅⲁⲑⲟⲥ. ⲁϥ☥ ⲛⲟⲩⲟⲃϣⲉⲥ ⲉⲡϩⲏⲧ ⲛⲛⲁⲣⲭⲓⲉⲣⲉⲩⲥ.

Lorsque les Juifs entendirent, ils furent remplis de colère contre vous à cause de Marie, la mère du Seigneur. Ils parlèrent ensemble en disant : « Que faut-« il que nous fassions? Car au moment où l'on a crucifié son Fils Jésus, nous « avons dit : Les disciples l'ont pris en secret de nuit. Maintenant voici que « sa mère est morte, nous sommes* allés pour brûler son corps, nous n'avons * A[23] f. 23 r° b
« pu trouver que son lieu de repos, nous y avons mis le feu et il n'a pas « brûlé. » Et ils dirent : « Voici qu'ils l'ont mise dans le tombeau. Allons « maintenant, brûlons-la, ainsi que son tombeau, pour qu'on ne puisse plus la « trouver du tout : et cela, de peur qu'elle ne ressuscite comme son Fils et que « la dernière erreur soit pire que la première. » D'autres disaient : « Voici « que nous sommes restés aveugles et que nous ne voyons point. » Enfin ils firent une parole ensemble,* à savoir : « Courons cette fois pour la brûler. » * A[23] f. 23 v° a
Moi donc, quand j'ai su leur dessein, je suis venu vous avertir de tout ce qui s'est passé. Allez! cachez-vous, de peur qu'ils ne viennent vous trouver et vous tuer. » Lorsqu'il eut dit ces choses, il s'en alla dans sa maison en grand secret.

Pierre avertit les disciples. Mais le bon Dieu donna un oubli au cœur des grands prêtres. Ils ne recherchèrent pas le corps de la Vierge de nouveau,

ⲙⲡⲟⲩⲱⲙⲉ ⲛⲥⲁ ⲡⲥⲱⲙⲁ ⲛⲧⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲛⲕⲉⲥⲟⲛ. ⲉⲧⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ. ⲭⲉ ⲁⲛⲛⲱⲧ ⲉⲛⲩⲟⲣⲉⲛ ⲉⲥⲟⲛ. ⲉⲛⲟⲩⲱⲱⲩ ⲉⲃⲱⲕ ⲟⲛ ⲙⲁⲣⲉⲛϩⲙⲟⲟⲥ ⲛⲁⲓ.

* A²³ f. 23 v° b — *ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲁⲉ ⲙⲙⲏ ⲙⲟϩⲁⲛⲛⲏⲥ ⲁⲧϫⲓ ⲙⲟⲩⲙⲛⲧϫⲁⲣϩⲙⲧ. ⲁⲩⲕⲁ ⲡⲙⲁ ⲙⲡⲙⲟⲩⲧⲉ. ⲁⲩϩⲙⲟⲟⲥ ⲙⲙ ⲛⲉⲩⲉⲣⲙⲧ ⲭⲉ ⲙⲡⲉⲣⲧⲣⲉⲛⲕⲁ ⲡⲥⲱⲙⲁ ⲉⲃⲟⲗ. ⲟⲩⲙ ⲟⲩⲟⲛ ⲙⲙⲟⲥ ⲛⲥⲧⲱⲃϩ ⲉϫⲱⲛ ⲛϩⲛⲁϩⲙⲉⲛ.

— ⲉⲧⲉⲓ ⲟⲩⲙ ⲉⲩϩⲙⲟⲟⲥ ⲉⲧⲩⲁϫⲉ ⲙⲙ ⲛⲉⲩⲉⲣⲙⲧ. ⲉⲛⲉⲙⲙⲧⲛⲟⲟⲩ ⲙⲡⲙⲟⲩⲧⲉ. ⲉⲓⲥ ⲟⲩⲥⲙⲏ ⲁⲥⲩⲱⲛⲉ ⲩⲁⲣⲟⲟⲩ ⲉⲥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ. ⲭⲉ ⲙⲡⲣϩⲣⲱⲧⲉ ⲛⲁⲥⲱⲟⲩⲧ ⲙⲙ ⲛⲉⲑⲟⲟⲩ ⲛⲁⲩⲱⲟⲛⲉ ⲙⲙⲱⲧⲛ. ⲟⲩⲁⲉ ⲛⲥⲉⲛⲁⲉⲓ ⲁⲛ ⲛⲕⲉⲥⲟⲛ ⲉϫⲙ ⲧⲙⲧⲧⲙ.

* A²³ f. 24 r° a ⲛⲟⲩ ⲙⲛⲁⲧⲙⲟⲩⲧⲉ. ⲁⲗⲗⲁ. ϩⲙⲟⲟⲥ ⲙⲙⲧⲛ. ϯⲛⲁⲧⲟⲩⲛⲉⲥ ⲡⲉⲥⲥⲱ*ⲙⲁ. ⲙⲡⲁⲧⲉ ⲱⲥⲕ ⲩⲱⲟⲛⲉ. ϯⲛⲁϯ ⲛⲟⲩⲩⲙⲉ ⲙⲙⲁⲛⲟⲙⲟⲥ ⲙⲙⲟⲩⲁⲁⲓ.

— ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲛⲧⲉⲣⲉⲥⲭⲟⲟⲩ ⲛⲟⲩ ⲧⲉⲥⲙⲏ. ⲁⲥⲃⲱⲕ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲉⲙⲙⲛⲧⲉ ϩⲙ ⲟⲩⲉⲃⲟⲟⲩ.

— ⲁⲥⲩⲱⲛⲉ ⲁⲉ ⲙⲙⲏⲥⲁ ⲛⲁⲓ ⲁⲛⲛⲱϩ ⲉⲥⲟⲩⲙⲛⲧⲁⲥⲉ ⲙⲙⲉⲥⲟⲩⲣⲏ ⲛⲉⲛⲩⲁϫⲉ ⲙⲙ ⲛⲉⲛⲣⲏⲩ. ⲉⲛⲥⲟⲟⲩϩ ⲙⲙ ⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ. ⲉⲙⲧⲁⲩⲟ ⲛϩⲙⲙⲟⲟ ⲛⲩⲙⲛⲣⲉ ⲙⲧⲉ ⲙⲡⲟⲩⲧⲉ. ⲁⲩⲱ ϩⲙ ⲟⲩⲙⲛⲉⲛⲩⲱⲛ ⲁⲙⲙⲁⲩ ⲉϩⲉⲙⲧⲉⲣⲃⲏⲟ ⲛⲥⲁⲛⲩⲱⲓ ⲙⲙⲟⲛ ϩⲙ ⲡⲣⲟ ⲙⲙⲛϩⲁⲁⲩ. ⲉⲣⲉ ⲧⲙⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲛϩⲙⲧⲫ. ⲁⲛⲉⲣϩⲟⲧⲉ ⲉⲙⲁⲧⲉ.

* A²³ f. 24 r° b ⲙⲙⲏⲥⲱⲟⲥ ⲁ ϩⲙ*ⲡⲟⲟⲩ ⲛϩⲣⲟⲟⲩ ⲩⲱⲟⲛⲉ. ϩⲱⲟⲧⲉ ⲉⲧⲣⲉⲛϫⲟⲟⲥ ⲭⲉ ⲉⲣⲉ ⲡⲙⲁ ⲛⲁϩⲱⲃⲥ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲓϫⲱⲛ ⲧⲉⲛⲟⲩ. — ⲁⲩⲱ ⲁⲛⲩⲱⲗⲙ ⲉⲩⲛⲟⲟⲩ ⲛⲥϯⲛⲟⲩⲧⲉ ⲉⲧⲩⲱⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ.

— ⲙⲙⲏⲥⲁ ⲛⲁⲓ. ⲁ ϩⲉⲛⲕⲉⲛⲟⲟⲩ ⲛϩⲣⲟⲟⲩ ⲩⲱⲟⲛⲉ. ⲙⲛ ϩⲛⲉⲃⲣⲏⲟⲉ ⲛⲟⲩⲟⲉⲓⲛ.

disant : « Nous avons échappé la première fois alors que nous voulions y aller. Restons. »

* A²³ f. 23 v° b *Pierre et Jean prirent assurance. Ils laissèrent la place à Dieu. Ils restèrent ensemble en disant : « Ne laissons pas le corps. Elle a la force de prier pour nous et de nous sauver. »

Ils étaient encore réunis à parler des grandeurs de Dieu. Voici qu'une voix vint à eux, disant : « N'ayez crainte, mes élus, rien de mal ne vous arrivera. Ces athées ne viendront pas de nouveau vers vous. Restez. Je ressus-

* A²³ f. 24 r° a citerai son * corps (de la Vierge) sans retard. Je donnerai honte à ces impies juifs. »

Lorsque la voix eut dit ces choses, elle retourna aux cieux dans la gloire.

Il arriva, après cela, que nous parvînmes au seize mésoré ; nous parlions ainsi, réunis avec les apôtres en racontant les grands miracles de Dieu. Nous vîmes des éclairs au-dessus de nous à la porte du tombeau dans lequel était la Vierge ; nous eûmes très peur.

* A²³ f. 24 r° b Après cela, un * grand bruit se fit entendre, de telle sorte que nous nous dîmes : « Le lieu va s'effondrer sur nous », et nous sentîmes une bonne odeur qui se répandit.

Ensuite de grandes voix eurent lieu et des éclairs de lumière et de feu

ⲁⲩⲱ ⲛⲓⲕⲱⲥⲧ ⲉⲩⲥⲱⲕ ϩⲓϩⲓ ⲙⲙⲟⲛ. — ⲁⲛⲥⲱⲧⲙ ⲉⲡⲉϩⲣⲟⲟⲩ ⲛⲟⲩⲙⲏⲏⲩⲉ ⲛⲥⲁⲗⲡⲓⲅⲝ ⲉⲩⲥⲱⲕ ϩⲓⲱⲛ ⲙⲙⲟⲛ ⲉⲩⲱⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ.

— ⲁⲛⲟⲩⲱⲟⲩⲧ ⲁⲛⲛⲁⲩ ⲉⲡⲣⲟ ⲙⲡⲧⲁⲫⲟⲥ ⲉⲁϥⲟⲩⲱⲟⲛ. ⲉⲣⲉ ⲟⲩⲛⲟⲟⲩ ⲛⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲩⲟⲟⲛ ⲛϩⲏⲧϥ.

ⲙⲙⲏⲥⲱⲟⲥ ⲉⲓⲥ *ⲟⲩⲛⲟⲟⲩ ⲛϩⲁⲣⲙⲁ ⲛⲟⲩⲟⲉⲓⲛ. ⲁϥⲉⲓ ⲉⲙⲉⲥⲏⲧ ⲉⲣⲉ ⲟⲩⲕⲱⲟⲩⲧ ⲕⲱⲧⲉ ⲉⲣⲟϥ. * A²³ f. 24 v° a

— ⲁⲛⲟⲩⲱⲟⲩⲧ ⲁⲛⲛⲁⲩ ⲉⲙⲭⲟⲉⲓⲥ ⲓⲥ ⲉⲁϥⲥⲟⲟⲩⲧⲙ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲧⲉϥϭⲓⲝ. — ⲁϥ ⲁⲥⲛⲁϣⲉ ⲙⲙⲟⲛ ⲁϥϯ ⲛⲁⲓ ⲛⲓϯⲣⲏⲛⲏ.

ⲙⲙⲏⲥⲱⲟⲥ ⲁϥⲙⲟⲩⲧⲉ ⲉϩⲟⲩⲛ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ. ⲭⲉ ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲧⲁⲛⲁⲁⲩ ⲛⲁⲛⲁⲛⲓⲧⲟⲛ ⲙⲧⲁⲓⲩⲱⲛⲉ ⲛϩⲏⲧϥ. ⲧⲱⲟⲩⲛ ⲙⲧⲉⲕⲱ ⲙⲡⲱ ⲙⲧⲕⲁⲓⲥⲉ. ⲙⲧⲉⲉⲓ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲛⲉⲓⲧⲁⲫⲟⲥ. ⲕⲁⲧⲁ ⲑⲉ ⲙⲧⲁ ⲡⲁⲓⲱⲧ ⲧⲟⲩⲛⲟⲥⲧ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ. ⲁⲛⲟⲕ ϩⲱ ϯⲛⲁⲧⲟⲩⲛⲟⲥⲉ ⲧⲁϫⲓⲧⲉ ⲉⲧⲛⲉ ϩⲁϩⲧⲏⲓ.

— ⲁⲛⲟⲩⲱⲟⲩⲧ ⲙⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲁⲛⲛⲁⲩ ⲉⲧⲛⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ* ⲙⲁⲣⲓⲁ. ⲉⲥ ⲫⲟⲣⲉⲓ ⲛⲟⲃⲥⲱ ⲙⲧⲁⲩϫⲛⲟⲥ ⲛϩⲏⲧⲥ. ⲛⲟⲉ ⲉⲩⲭⲉ ⲙⲡⲉⲥⲙⲟⲩ ⲉⲡⲧⲏⲣϥ. * A²³ f. 24 v° b

— ⲁⲛⲛⲁⲩ ⲉⲙⲭⲟⲉⲓⲥ ⲓⲥ. ⲉⲁϥⲥⲟⲟⲩⲧⲙ ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲧⲉϥϭⲓⲝ. ⲁϥⲧⲁⲗⲟⲥ ⲉⲭⲓ ⲛϩⲁⲣⲙⲁ ⲛⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲉϥⲧⲁⲗⲏⲩ ⲉⲣⲟϥ.

— ⲁⲩⲱ ⲁⲛⲛⲁⲩ ⲉϩⲭⲱⲣⲟⲥ ⲛⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ. ⲉⲩⲥⲱⲕ ϩⲓⲱⲛ. ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲩⲁⲛⲧⲟⲩ ⲃⲱⲕ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲉⲛⲙⲡⲛⲧⲉ.

— ⲛϩⲟⲥⲟⲛ ⲁⲉ. ⲉⲛⲱ ⲛⲩⲙⲡⲣⲉ ⲉⲡⲱⲟⲩⲧ ⲛⲥⲱⲟⲩ. ⲁⲛⲥⲱⲧⲙ ⲉⲩⲥⲱⲙ

qui passaient devant nous; nous entendîmes le bruit d'une multitude de trompettes sonnant devant nous à grand éclat.

Nous vîmes la porte du tombeau qui était ouverte. Il y avait en elle une grande lumière.

Ensuite, voici * qu'un grand char lumineux descendit, un feu l'environnant. * A²³ f. 24 v° a

Nous regardâmes; nous vîmes le Seigneur Jésus qui étendait la main droite. Il nous embrassa. Il nous donna la paix.

Après cela, il nous appela au tombeau : « Marie, ma mère, mon lieu de repos dans lequel j'ai été, lève-toi; laisse derrière toi ces linceuls et viens dehors du tombeau. Comme mon Père m'a ressuscité des morts, moi je te ressusciterai pour t'emmener au ciel auprès de moi. »

Nous regardâmes; alors nous vîmes la Vierge sainte * Marie portant le vêtement (le corps) dans lequel elle avait été enfantée, comme si elle n'avait pas du tout vu la mort. * A²³ f. 24 v° b

Nous vîmes le Seigneur Jésus qui étendit sa main, la fit monter sur le char de lumière qui le portait.

Nous vîmes des chœurs d'anges qui marchaient devant eux jusqu'à ce qu'ils fussent arrivés aux cieux.

Nous étions encore dans l'étonnement en regardant derrière eux quand

ⲉⲥⲭⲱ ⲙⲡⲥⲥ. ⲭⲉ ϯⲣⲏⲛⲏ ⲛⲏⲧⲛ ⲙⲁⲥⲛⲏⲧ ⲙⲡⲣⲣⲟⲧⲉ. ⲙⲏ ⲡⲉⲑⲟⲟⲩ ⲛⲁⲩⲱ
ⲛⲉ ⲙⲡⲱⲧⲛ.

* A23 f. 25 r° a ⲕⲉⲅⲁⲣ ⲧⲉⲩⲙⲏⲣⲉ ⲛⲧⲁⲥⲩⲱⲛⲉ ⲙⲡⲉⲣⲟⲟⲩ ⲛⲧⲁ *ⲧⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲧⲱⲟⲩⲛ ⲉⲃⲟⲗ
ϩⲓ ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲛϩⲏⲧⲟ ⲥⲱ ⲙⲙⲟⲟ ⲉⲡϩⲟⲟⲩ··· ⲛⲧⲁ ⲡⲭⲟⲉⲓⲥ ⲧⲱⲟⲩⲛ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ
ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲛϩⲏⲟ. — ⲉⲡⲉⲓⲁⲏ ⲙⲡϩⲟⲟⲩ ⲛⲧⲁ ⲡⲭⲟⲉⲓⲥ ⲧⲱⲟⲩⲛ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ
ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲛϩⲏⲧⲟ ⲙⲡⲉⲙⲙⲁⲩ ⲉⲣⲟⲟ ⲁⲗⲗⲁ ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲧⲉⲕⲙⲁⲁⲩ ⲙⲙ ⲧⲕⲉ ⲙⲁⲣⲓⲁ
ⲧⲙⲁⲅⲇⲁⲗⲏⲛⲏ ⲛⲉⲙⲧⲁⲫⲟⲩⲱⲛϩ ⲉⲣⲟⲟⲩ ⲙⲙⲁⲧⲉ. — ⲁⲩⲉⲓ ϩⲱⲟⲩ ⲁⲩⲧⲁⲛⲟⲛ.
ⲁⲙⲡⲱⲧ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ· ⲙⲡⲉⲛⲟⲩⲉⲛ ⲛⲉⲥⲥⲱⲙⲁ. ⲁⲗⲗⲁ ⲛⲉϩⲃⲱⲱⲥ ⲙⲙⲁⲧⲉ ⲛⲉⲛⲧⲁⲛ-
ⲟⲩⲉⲛⲧⲟⲩ ⲉⲩⲕⲏ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲩⲁⲛⲧⲉⲛⲛⲱⲧ ⲉⲧⲣⲁⲗⲓⲁⲉⲁ ⲛⲧⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲧⲟ[1] ⲙⲙⲁⲩ.
ⲙ[ⲛϩⲟⲟⲩ ⲁⲉ ⲛⲧⲁ ⲙⲁⲣⲓⲁ] ⲧⲱⲟⲩⲛ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲁⲛⲟⲛ ⲁⲛⲛⲁⲩ ⲉϩⲓ
* A23 f. 25 r° b ⲉⲃⲣⲏⲟ ⲛⲕⲱϩⲧ [ⲙⲛ] ϩⲓⲥⲁⲗⲡⲓⲅⲉ. — *ⲙ··· ⲁⲛⲛⲁⲩ··· ⲡⲉⲛ··· ϩⲓ. . . . . .
. . . . . .

ⲧⲁⲓ ⲧⲉ ⲑⲉ ⲛⲧⲁⲩⲭⲓ ⲛⲧⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲉⲧⲡⲉ··· ϩⲓ ⲧ··· ⲛⲧⲁⲩ··· ϩⲛⲧ· · ·
— ⲁⲛⲟⲛ ⲁⲉ [ⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟ]ⲗ[ⲟⲥ] [ⲁⲙⲣ] ⲙⲛⲧⲣⲉ ⲙⲛⲁⲓ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲙⲡⲉⲛⲟⲩⲱⲟϩ
* A23 f. 25 v° a ϩⲓⲭⲱⲟⲩ * ⲟⲛ ⲙⲡⲉⲛⲇⲉⲓ ⲛϩⲏⲧⲟⲩ· ⲡⲁⲣⲁ ⲛⲉⲛⲧⲁⲛⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲟⲩ ϩⲓ ⲛⲉⲙⲃⲁⲗ ⲙⲙ
ⲛⲉⲛⲧⲁⲛⲥⲟⲧⲙⲟⲩ ϩⲓ ⲧⲧⲁⲡⲣⲟ ⲙⲡⲉⲛϩⲟⲉⲓⲥ ⲓⲥ ⲡⲉⲭⲥ ⲡⲉⲛⲥⲱⲧⲏⲣ. ⲡⲗⲟⲓⲟⲥ
ⲛⲧⲁⲫⲉⲣ ⲥⲁⲣⲝ ⲛⲑⲉ ⲛⲣⲱⲙⲉ ⲙⲙⲏ. — ⲁⲩⲱ ⲫⲩⲟⲟⲛ ⲧⲉⲛⲟⲩ ϩⲓ ⲟⲩⲛⲁⲩ
ⲉⲛⲉⲙⲉⲓⲱⲧ ⲛⲁⲅⲁⲑⲟⲥ.

1. Le texte porte fautivement ⲟⲉⲛⲧⲟⲩ

nous entendîmes une voix disant : « Paix à vous, mes frères, ne craignez point; aucun mal ne vous arrivera. »

* A23 f. 25 r° a En effet, le miracle qui eut lieu en ce jour-là, où *la Vierge est ressuscitée des morts, est plus grand que celui où le Seigneur est ressuscité des morts. Le jour où le Seigneur est ressuscité des morts, nous ne l'avons pas vu, mais seulement, Marie, sa mère et Marie la Madeleine : ce sont elles auxquelles il est apparu. Elles vinrent, elles nous avertirent. Nous allâmes au tombeau, nous ne trouvâmes point son corps, mais ce sont ses vêtements funèbres seuls que nous avons trouvés et qui étaient déposés là. Nous ne l'avons pas vu jusqu'à ce que nous soyons arrivés en Galilée où nous l'avons trouvé. Elle, quand elle est ressuscitée des morts, nous avons vu des éclairs et nous
* A23 f. 25 r° b avons entendu des trompettes, *nous avons vu . . . . . .

De cette façon a été prise la Vierge au ciel.....

Nous donc, les apôtres, nous pouvons témoigner de ces choses. Nous n'y
A23 f. 25 v° a avons rien ajouté; *nous n'avons rien retranché de ce que nous avons vu de nos yeux, de ce que nous avons entendu de la bouche de Notre-Seigneur Jésus-Christ, le Verbe qui s'est fait chair comme tous les hommes et qui est maintenant à la droite du Père bon.

— ⲁⲩⲱ ⲟⲩ ⲧⲥⲁⲣⲝ ⲛⲧⲁⲩⲭⲡⲟ ⲛⲧⲙⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲛⲍⲏⲧⲥ ⲍⲓ ⲧⲙⲏⲧⲣⲁ
ⲛⲧⲉⲥⲙⲁⲁⲩ. ⲥⲧⲱ[ⲟⲩⲏ] ⲥⲱⲟⲩⲥ ⲧⲉ[ⲛⲟⲩ] ⲍⲓ ⲟⲩⲏⲁⲓ [ⲙⲙⲉⲥ]ⲭⲓⲣⲉ. ⲉⲥⲥⲟⲛⲥ ⲙⲙⲟⲩ
ⲉⲍⲣⲁⲓ ⲉⲭⲙ ⲡⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲧⲏⲣⲩ ⲁⲩⲱ* ⲛⲉⲓⲱⲧ ⲛⲓ ⲙⲙⲉⲥⲥⲟⲛⲥ ⲙⲙⲓ ⲛⲉⲥⲧⲱⲃⲍ ⲉⲥ * Λ[23] f. 25 v° b
ⲉⲓⲣⲉ ⲙⲙⲟⲩ ⲍⲁⲣⲟⲛ ⲛⲟⲩⲟⲉⲓⲩ ⲙⲙⲁ. ⲁⲩⲱ ⲛⲉⲥⲥⲟⲛⲥ ⲉⲙⲉⲣⲓⲥ. ⲛⲁⲣⲁ ⲛⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ
ⲧⲏⲣⲟⲩ.

— ⲁⲩⲱ ⲙⲛⲛⲁⲩ ⲉⲣⲉ ⲡⲛⲟⲩⲧⲉ ⲛⲁⲕⲣⲓⲛⲉ ⲛⲧⲙⲛⲧⲣⲱⲙⲉ ⲧⲏⲣⲥ. ⲩⲁⲣⲉ
ⲟⲩⲟⲛ ⲙⲙⲁ ⲛⲁⲩ ⲉⲣⲟⲥ ⲉⲫⲫⲟⲣⲉⲓ ⲛⲧⲥⲁⲣⲝ ⲛⲧⲁⲫⲭⲓⲧⲥ ⲍⲓ ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲧⲙⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ
ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ.

— ⲙⲛⲛⲥⲁ ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲁⲛⲃⲱⲕ ⲉⲍⲟⲩⲛ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ ⲁⲛⲟⲩⲛⲉ ⲙⲙⲉⲍⲃⲱⲱⲥ ⲉⲩⲕⲏ
ⲉⲍⲣⲁⲓ ⲍⲓ ⲡⲙⲁ ⲛⲧⲁⲩⲕⲱ ⲙⲙⲉⲥⲥⲱⲙⲁ ⲛⲍⲏⲧⲟ ⲁⲛⲧⲟⲙⲥⲟⲩ ⲉⲙ...

Et la chair en laquelle a été engendrée la Vierge dans le sein de sa mère, elle est ressuscitée elle-même, elle est à la droite de son Fils Jésus-Christ. Elle prie pour le monde entier : et * le Père reçoit les supplications et les * Λ[23] f. 25 v° b
prières qu'elle fait pour nous plus que celles de tous les saints.

Au temps où Dieu jugera l'humanité entière, chacun le verra (le Christ) portant la chair qu'il a reçue de Marie la Vierge sainte.

Après ces choses, nous allâmes au tombeau. Nous trouvâmes les vêtements déposés dans ce lieu où on avait placé son corps; nous les ensevelîmes... Nous...

SUPPLÉMENT

FRAGMENT 4 *bis* [1]

* A^{24} f. 125 r° a

* ... [ⲟ]ⲩⲟⲉⲓⲯ ϫⲱⲕ[ⲉⲃⲟⲗ]. ⲙⲧⲉⲣⲉϥϫⲉ [ⲛⲁⲓ] [ⲛ]ⲧⲟϥ ⲁϥⲃⲱⲕ ϩⲓ [ⲧⲣⲁⲗⲓ]ⲗⲁⲓⲁ. ⲙⲧⲉⲣⲉ [ⲙⲉϥ]ⲥⲛⲏⲩ ⲁⲉ ⲃⲱⲕ [ⲉϩ]ⲣⲁⲓ ⲉⲡⲯⲁ. ⲧⲟⲧⲉ [ⲛ]ⲧⲟϥ ϩⲱⲱϥ ⲁϥ[ⲃⲱⲕ] ⲉϩⲣⲁⲓ ϩⲓ ⲟⲩⲱⲟⲩϩ ⲁⲛ ⲉⲃⲟⲗ. ⲁⲗⲗⲁ ϩⲓ ⲟⲩϩⲱⲡ. * ⲛⲓ[ⲟⲩ]ⲇⲁⲓ ⲁⲉ ⲛⲉⲩⲯⲩ[ⲛⲉ] ⲛⲥⲱϥ ϩⲓ ⲛⲉⲣ[ⲡⲉ] ⲁⲩⲱ ⲛⲉⲩϫⲱ [ⲙⲙⲟⲥ] ϫⲉ ϥⲧⲱⲛ..... ⲁⲩⲱ ⲛⲉⲣⲉ [ⲡⲛⲓ ⲛ] ⲓⲣⲙⲉⲛⲁ [ⲛⲉϥⲙⲁⲛⲯ]ⲟⲟⲛ ⲉⲧⲃⲏ..... ⲙⲙⲏⲩⲉ. [ⲛⲧⲟⲟⲩ] ⲛⲉⲓ ⲛⲉⲩ[ϫⲱ ⲙⲙⲟ]ⲥ ϫⲉ ⲟⲩ[ⲛⲉⲧⲉⲙⲙⲁⲁϥ]. . . . . .

* A^{23} f. 125 r° a

* ..... le temps soit accompli. Lorsqu'il eut dit ces choses, il alla en Galilée. Quand ses frères furent montés à Jérusalem pour la fête, il y alla aussi, non pas d'une façon apparente, mais en secret. * Les juifs cependant cherchaient après lui et ils disaient : « Où est-il? » Et c'était la maison d'Irméel qui était son lieu de séjour à cause de..... la multitude. Eux donc disaient : « Que ferons-nous? » . . . . . .

1. Ce fragment, retrouvé après coup, est à intercaler après le n° 4 qui se termine à la page 155 de cette publication. Nous lui avons donné le n° A^{24}. Il est extrait du manuscrit 129/18, fol. 125. Il se rapporte à l'arrivée de Jésus à Jérusalem avant sa dernière Pâque. L'auteur suit surtout saint Jean XI, 54 et suiv., en ce qui touche cette venue secrète (Cf. Luc XXI, 37), les recherches des Juifs, le conseil présidé par Caïphe (Jean XI, 47 et suiv.). Seulement, il suppose que c'était dans la maison d'Irméel (ירחם אל) située sans doute sur la montagne des Oliviers (Luc XXI, 37) que se rendait Jésus (Voir aussi Math. XXVI, 6; Marc XIV, 3; Jean XII, 1). On sait que, dans le conseil présidé par Caïphe, les premiers mots prononcés furent : « Que ferons-nous? » Pour le commentaire exégétique de nos autres fragments, voir l'étude que nous avons publiée sur l'*Évangile des douze Apôtres récemment découvert* dans la *Revue Biblique*, 1904, n^{os} d'avril et de juillet.

ÉVANGILE DE SAINT BARTHÉLEMY

1er FRAGMENT [1]

*ⲗⲓⲁⲣ : — ⲁϥⲕⲁⲧⲁⲡⲉⲧⲉⲓ ⲙⲙⲉⲗⲭⲓⲣ : — ⲁϥⲥⲱⲛϩ ⲙⲙⲟϥ ⲉⲧϩⲁⲗⲧⲥⲓⲥ * B[1] f. 63 r° a
ⲙⲡⲉⲛⲓⲛⲉ. ϩⲓ ⲗⲁⲉⲓⲏ : — ⲛϩⲟⲥⲟⲛ ⲉⲣⲉ ⲡⲙⲟⲩ ⲯⲁϫⲉ ⲙⲉⲛ ⲧⲕⲁⲓⲥⲉ ⲛⲓⲥ ϩⲓ
ⲡⲉⲙϩⲁⲁⲩ : — ⲁ ⲓⲥ ⲉⲗⲉⲩⲑⲉⲣⲟⲩ ⲙⲡⲣⲉⲛⲟⲥ ⲧⲏⲣϥ ⲙⲙⲉⲣⲱⲙⲉ : — ⲁϥⲉⲣⲡⲁϩⲣⲉ
ⲉⲛⲉⲯⲓⲣⲉ ⲛⲁⲗⲁⲓ ⲛⲧⲁ ⲡϫⲁϫⲉ ⲡⲁⲩⲣⲏ ⲙⲙⲟⲟⲩ : — ⲁϥⲕⲧⲟ ⲙⲡⲉⲥⲟⲟⲩ ⲛⲧⲁϥ
ⲥⲱⲣⲉⲙ ⲉϩⲟⲩⲏ ⲉⲧⲉϥⲯⲁⲓⲣⲉ ⲛⲕⲉⲥⲟⲛ : — ⲁϥⲕⲧⲟϥ ⲛⲁⲗⲁⲓ ⲉⲧⲉϥⲁⲣⲭⲏ ⲛⲕⲉ
ⲥⲟⲛ ⲁϥⲕⲁ ⲛⲉϥ*ⲛⲟⲃⲉ ⲛⲁϥ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲉⲛ ⲟⲩⲉⲓⲣⲏⲛⲏ ϩⲁⲙⲏⲛ. * B[1] f. 63 r° b

— ⲧⲟⲧⲉ ⲓⲥⲁϥ ⲕⲟⲧϥ ⲉⲡⲣⲱⲙⲉ ⲛⲧⲁϥⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲇⲟⲩ ⲙⲙⲟϥ ⲉⲧⲉ ⲓⲟⲩⲇⲁⲥ
ⲡⲓⲥⲕⲁⲣⲓⲱⲧⲏⲥ ⲡⲉ. — ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲛⲧⲁⲕⲧⲓϩⲏⲧ ⲙⲟⲓ ⲱ ⲓⲟⲩⲇⲁⲥ ϫⲉ
ⲁⲕⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲇⲟⲩ ⲙⲙⲟⲓ ⲉⲛⲉⲥⲟⲓϫ ⲙⲡⲁⲣⲭⲓⲉⲣⲉⲩⲥ — ⲡⲁⲛⲏ ⲁⲛⲟⲕ ⲁⲓⲯⲉⲛ ϩⲓⲥⲉ
ⲙⲙⲁ. ⲯⲁⲛⲧⲁⲥⲱⲧⲉ ⲙⲡⲁⲡⲗⲁⲥⲙⲁ. — ⲛⲧⲟⲕ ϩⲱⲟⲕ ⲟⲩⲟⲓ ⲛⲁⲕ ϩⲉⲛ ⲟⲩⲟⲓ
ⲉϥⲕⲛⲃ ⲙⲉⲛ ⲟⲩⲙⲟⲟⲩ ⲛϫⲡⲓⲟ ϩⲓ ⲥⲁϩⲟⲩ * ⲉϥϩⲟⲟⲩ * B[1] f. 63 v° a

— ⲓⲟⲩⲇⲁⲥ ⲁⲉ ⲁ ⲧⲉϥⲙⲉⲣⲓⲥ ⲯⲱⲡⲉ ⲙⲉⲛ ⲡⲉϥⲉⲓⲱⲧ ⲡⲗⲓⲁⲃⲟⲗⲟⲥ — ⲁⲩⲃⲉⲧ

1. Texte inédit du manuscrit 129/17, fol. 63, de la Bibliothèque nationale. Je lui donne la lettre B[1].

1er FRAGMENT

*Liar (Belial). Il enlaça Melchir. Il l'attacha d'une chaîne de fer et d'acier. * B[1] f. 63 r° a
Tandis que la mort parlait avec le corps (la sépulture) de Jésus dans le tombeau, Jésus affranchissait toute la race humaine. Il guérissait les fils d'Adam que l'ennemi avait frappés. Il ramenait la brebis qui s'était égarée vers la bergerie encore. Il replaçait Adam dans son état primitif et lui remettait ses
*péchés en paix. Amen. * B[1] f. 63 r° b

Jésus se retourna vers l'homme qui l'avait livré, c'est-à-dire Judas Iscariote. Il lui dit : « En quoi as-tu bénéficié, ô Judas, de m'avoir livré? Moi j'ai souffert toutes les douleurs pour sauver une créature. Mais toi, Judas, malheur à toi! Double anathème et malédiction sur toi. »

*Judas, son partage est avec le diable. On a effacé son nom du livre de vie. * B[1] f. 63 v° a

ⲛⲉϥⲣⲁⲛ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲛϫⲱⲱⲙⲉ ⲙⲡⲱⲛϩ — ⲁⲩϥⲓ ⲙⲡⲉϥⲕⲁⲏⲣⲟⲥ ⲉⲃⲟⲗϩⲉⲛ ⲧⲏⲛⲉ ⲙⲛⲉⲧⲟⲛϩ — ⲁⲩⲟⲩⲱⲥⲧ ⲛⲧⲉϥⲡⲉⲛⲁⲅⲓⲥ. — ⲁⲩⲡⲱⲥ ⲛⲧⲉϥ ⲥⲧⲟⲗⲏ. — ⲁ ⲥⲁⲧⲁⲛⲁⲥ ϫⲓ ϩⲁⲛ ⲙⲙⲁⲩ ⲁϥⲉⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲉϥⲱⲁⲉⲓⲛⲧ — ⲁⲩϥⲉⲓ ⲛⲧⲟⲟⲧϥ ⲛⲧⲉϥⲙⲉⲛⲧⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ : — ⲁⲩⲧⲱⲣⲡ ⲙⲡⲉϥⲕⲗⲟⲩ — ⲁ ϩⲉⲛϫⲉⲙⲙⲟ ⲧⲉⲣⲉϥ ⲛⲉϥϩⲓⲥⲉ — * ⲁϥⲱⲟⲗⲉϥ ⲙⲡⲥⲁϩⲟⲩ — ⲁϥⲥⲟⲟϥ ⲛⲑⲉ ⲛⲟⲩⲙⲟⲟⲩ — ⲁⲩⲧⲱⲣⲡ ⲛⲧⲉϥⲥⲧⲟⲗⲏ ⲙⲡⲉϥϫⲟⲩϫⲟⲩ — ⲁⲩϫⲉⲛⲁ ⲙⲡⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲙⲡⲉϥϩⲏⲃⲉⲥ. — ⲁⲩⲕⲱ ⲙⲡⲉϥⲙⲏⲓ ⲉⲃⲟⲗ ⲉϥⲟ ⲛϫⲁⲓⲛ : — ⲁⲙⲉϥϩⲟⲟⲩ ⲥⲃⲟⲕ. — ⲁ ⲡⲉϥⲁϩⲉ ⲟⲩⲱ. — ⲁ ⲧⲙⲟⲧⲛⲉⲥ ⲟⲩⲉ ⲛⲥⲁⲃⲟⲁ ⲙⲙⲟϥ. — ⲁ ⲛϩⲓⲥⲉ ⲉⲓ ⲙⲁϥ. — ⲁ ⲛⲕⲁⲕⲉ ϫⲓⲧϥ. — ⲁ ⲛⲃⲉⲛⲧ ⲕⲁⲛⲣⲟⲛⲟⲙⲉⲓ ⲙⲙⲟϥ — ⲁⲩⲥⲟⲃⲥϥ ⲛⲟⲩϫⲟⲟⲗⲉⲥ. — ⲁ ⲙⲁⲣⲣⲉⲗⲟⲥ ⲉⲧⲟⲩⲏⲩ ⲛⲥⲁ ⲡϫⲟⲉⲓⲥ ⲃⲟⲣⲃⲣ ⲙⲙⲟϥ . . . . . .

* B¹ f. 63 v° b

2e FRAGMENT [1]

* B² f. 31 r° a

* ⲧⲏⲣ ϫⲟⲟⲩ ⲉϫⲉⲛ ⲓⲟⲩⲁⲁⲥ ⲉϥⲉⲛⲛⲉⲥⲏⲧ ⲉⲁⲙⲏⲧⲉ :

— ⲛⲥⲱⲧⲏⲣ ⲁⲉ ⲁϥⲧⲱⲟⲩⲛ ⲉⲃⲟⲗϩⲉⲛ (*sic*) ⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲙⲙⲏⲉⲓ ⲯⲟⲙⲏⲧ ⲛϩⲟⲟⲩ :

— ⲁⲃⲃⲁⲧⲱⲛ ⲁⲉ ⲉⲧⲉ ⲛⲧⲟϥ ⲛⲉ ⲡⲙⲟⲩ ⲁϥⲟⲛϩϥ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲙⲡⲉϥϩⲉ ⲉⲧⲕⲁⲓⲥⲉ

1. Il est tiré en partie du manus. 129/17, fol. 31,33,34,35,36. Je lui donne la lettre B². Un autre texte auquel nous donnerons la lettre B³ est tiré du manus. 129/17, fol. 32, et complète le récit.
Je mettrai les deux textes l'un au-dessous de l'autre dans les parties correspondantes.

On a pris son destin d'entre le nombre des vivants. On a détruit son πεναγίς (παναγίς). On a déchiré son étole. Satan a reçu son jugement avec lui, alors qu'il s'en va dans le mépris. On lui a enlevé son épiscopat. On lui a volé sa couronne. Des étrangers se sont emparés de ses peines. * Il s'est revêtu de malédiction. Il a été souillé comme une eau corrompue. On lui a volé son vêtement de gloire. On a éteint la lumière de son luminaire. On a laissé sa maison déserte. Ses jours ont été amoindris. Sa vie s'est terminée. Sa tranquillité s'est éloignée de lui. La douleur est venue le trouver. Les ténèbres l'ont saisi. Le ver en a hérité. On l'a couvert de pourriture. Les anges qui suivent le Seigneur l'ont repoussé.

* B¹ f. 63 v° b

2e FRAGMENT

* B² f. 31 r° a

* Telles sont les choses que le Sauveur dit sur Judas qui était au fond de l'Amenti.

Le Sauveur ressuscita d'entre les morts le troisième jour.

L'Abbaton[1] (qui est la mort) se leva. Il ne trouva pas le corps (mot à mot

1. Voir la Vie de saint Joseph le charpentier dans mes Apocryphes coptes. C'est, on l'a dit depuis longtemps, אַבְדוֹן ou אַבַדּוֹן

ⲛⲓⲥ ⲉⲧⲉϥϣⲁϫⲉ ⲛⲓⲙⲁⲥ ϩⲉⲛ ⲡⲉⲙϩⲁⲁⲩ : — ⲡⲉϫⲁϥ ⲙⲡⲉϥⲁⲧⲛⲁⲧⲟⲥ ⲡⲁⲟⲩⲟⲥ : — ϫⲉ ⲧⲁϫⲏ ⲃⲱⲕ ⲉⲡⲉⲥϩⲧ ⲉⲁⲩⲛⲧⲉ. ⲁⲥⲫⲁⲗⲓϫⲉ ⲛⲧⲟⲟⲧⲕ ⲕⲁⲗⲱⲥ. ϣⲧⲁⲩ ⲛⲛⲉⲣⲟ ⲛ ⲁⲩⲛⲧⲉ. ϣⲁⲛⲧⲁⲛⲁⲩ ϫⲉ ⲛⲓⲙ ⲡⲉ ⲡⲁⲓ ⲛⲧⲁϥⲉⲣ *ϩⲁⲗⲗⲟⲓ * B² f. 31 r° b
ⲛⲧⲉⲓϩⲉ ⲙⲡⲓⲉⲓⲙⲉ : — ⲁⲛϣⲁϫⲉ ⲛⲙⲙⲁϥ. ⲁϥϩⲟⲡϥ ⲉⲣⲟⲛ. ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲉⲛⲥⲟⲟⲩⲧⲛ ⲁⲛ ϫⲉ ⲛⲧⲁϥⲃⲱⲕ ⲉⲧⲱⲟⲛ : — ⲁⲣⲏⲩ ⲡⲁⲓ ⲡⲉ ⲡϣⲏⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ : — ⲉⲩϫⲉ ⲙⲙⲟⲛ ⲁⲛⲟⲕ ⲡⲉⲧⲃⲱⲗ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲟⲩⲟⲛ ⲙⲙⲟ. ⲡⲁⲓ ϫⲉ ⲛⲧⲟϥ ⲙⲡⲓϩⲉ ⲉⲟⲩⲟⲛ ⲉⲣⲟϥ ⲟⲩⲗⲉ ⲁⲛⲟⲕ ⲟⲩⲗⲉ ⲛⲁⲗⲩⲛⲁⲧⲟⲥ :

— ⲁϥⲙⲟⲩ ⲇⲉ ⲛⲟⲓ ⲙⲙⲟⲩ ⲉⲡⲉⲥϩⲧ ⲉⲁⲩⲛⲧⲉ ⲙⲛ ⲡⲉϥⲕⲉⲥⲟⲟⲩ ⲛⲗⲉ-ⲕⲁⲛⲟⲥ. ⲁϥⲟⲉⲛ ⲁⲙⲛⲧⲉ ⲉϥϣⲛϥ ⲉϥⲟ ⲛⲉⲣⲙⲛⲟⲥ ⲉⲙⲉⲛ ⲟⲩⲯⲩⲭⲏ ⲛⲟⲩⲱⲧ ⲛ*ϩⲏⲧϥ : — ⲁⲗⲗⲁ ⲛⲉϥϣⲧⲣⲧⲱⲣ ⲧⲏⲣϥ ⲡⲉ : — ⲉⲣⲉ ⲛⲉϥⲣⲟ ⲟⲩⲟⲟⲡ. * B² f. 31 v° a
ⲉⲣⲉ ⲛⲉϥⲙⲉϣⲧⲃⲥ ⲙⲛⲍ ⲉⲃⲟⲗ : — ⲉⲣⲉ ⲛⲉϥⲙⲟⲩⲗⲟⲥ ϩⲟⲣϥ : — ⲁⲩⲱ ⲁϥϩⲱⲥ ⲙⲙⲉⲧⲣⲓⲣ ⲛϩⲟⲩⲛⲧ ⲉⲧϩⲉⲣⲟ :

— ⲙⲡⲟⲩⲱϩ ⲉⲗⲁⲁⲩ ϩⲓ ⲡⲓⲁ ⲉⲧⲙⲙⲁⲩ ⲉⲓⲉⲙⲛⲧⲉⲓ ⲯⲟⲩⲧⲉ ⲛⲥⲙⲏ ⲙⲙⲁⲧⲉ. — ⲉⲧⲱⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲉⲛ ⲟⲩϩⲟⲧⲉ ⲙⲡⲟⲩ ϩⲣⲟⲟⲩ ⲛⲣⲓⲙⲉ ϩⲓ ⲉⲙⲕⲁϩ ⲛϩⲛⲧ ϩⲓ ⲯⲧⲟⲣⲧⲉⲣ : — ⲉⲧ ϩⲓ ⲡⲓⲁ ⲙⲡⲣⲓⲙⲉ ⲙⲛ ⲡⲭⲁϩⲭ ⲙⲙⲟⲃϩⲉ : — ⲡⲓⲁ ⲙⲡⲁⲯⲁϩⲟⲩ ⲙⲛ ⲡⲉⲯ ⲧⲟⲣⲧⲉⲣ. ⲙⲛ *ⲡⲉⲥⲧⲱⲧ. ⲙⲛ ⲡⲃⲉⲛⲧ ⲛⲁⲧⲛⲕⲟⲧⲕ : — ⲟⲩⲟⲓ ⲛⲁⲩ ⲛⲉⲧⲁⲗⲉ- * B² f. 31 v b
ⲡⲱⲣⲟⲥ ⲛⲉⲃⲓⲛⲓ ⲛϩⲛⲕⲉ ϩⲓ ⲡⲙⲟⲩⲧⲉ — ⲉⲧⲉ ⲛⲁⲓ ⲛⲉ ⲡⲩⲟⲙⲛⲧ ⲛⲧⲁⲩϣⲟⲟⲛⲟⲩ ⲉⲡϫⲱⲟⲙⲉ ⲙⲡⲱⲛϩ : — ⲁⲩⲫⲓⲧⲟⲩ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲧⲃⲓⲃⲗⲓⲱⲟⲛⲏⲕⲏ ⲙⲛⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ. ⲙⲉⲛ ⲧⲉⲣⲏⲱⲥⲓⲥ ⲙⲡⲟⲩϫⲁⲓ : — ⲉⲧⲉ ⲓⲟⲩⲗⲁⲥ ⲡⲉ ⲙⲉⲛ ⲕⲁⲉⲓⲏ ⲙⲉⲛ ϩⲓⲣⲱⲇⲏⲥ :

la momie) de Jésus avec laquelle il parlait dans le tombeau. Il dit à sa puissance (δυνατός pour δύναμις) le fléau (λοιμός) : « Descends vite dans l'Amenti. Fortifie bien ta main, ferme les portes de l'Amenti jusqu'à ce que je voie qui est celui-là qui m'a *trompé de cette façon sans que je le connaisse. * B² f. 31 r° b
Nous avons parlé avec lui. Il s'est caché à nous et nous ne savons pas où il va. Peut-être est-ce le fils de Dieu. Sinon, moi je détruis quiconque. Mais lui, je n'ai pu trouver force contre lui, ni mes puissants. »

La mort descendit dans l'Amenti avec ses six décans. Elle trouva l'Amenti désolé et sans aucune âme *en lui. Mais il était tout entier rempli de terreur. * B² f. 31 v° a
Ses portes étaient brisées, ses verrous forcés et il (Jésus) avait comblé les fournaises d'airain allumées.

Ils ne trouvèrent personne dans ce lieu, si ce n'est trois voix d'hommes seulement qui criaient dans la crainte, les larmes, la douleur, et le trouble. Ils étaient dans le lieu des larmes et des grincements de dents, le lieu du gémissement, du trouble, *de la terreur et du ver qui ne dort pas. Malheur à eux * B² f. 31 v° b
les infortunés misérables devant Dieu, ces trois hommes qu'on avait effacés du livre de vie, qu'on avait enlevés de la bibliothèque des saints et de la gnose du salut; c'est-à-dire Judas, Caïn et Hérode. Ils étaient dans ce lieu les tricé-

— ⲉⲧⲯⲟⲟⲛ ϩⲓ ⲡⲙⲁ ⲉⲧⲙⲙⲁⲩ· ⲉⲧⲟ ⲙⲧⲣⲓⲕⲉⲫⲁⲗⲟⲥ· ⲕⲉⲗⲟⲥ ⲛⲧⲙⲛⲧⲁⲧⲛⲁ
* B² f. 33 r° a ⲉⲧⲯⲟⲟⲛ ϩⲓϫⲱⲟⲩ· ⲙⲡⲉⲧⲉⲣⲡⲙⲉⲉⲧⲉ ⲯⲟⲟⲛ ⲁⲛ * ⲉⲡⲧⲏⲣϥ :

— ⲓⲟⲩⲇⲁⲥ ⲁϥⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲇⲟⲩ ⲙⲡⲭⲟⲉⲓⲥ ⲙⲛⲁⲧⲡⲉ ⲙⲉⲛ ⲛⲁⲡⲕⲁϩ : — ϩⲏ-
ⲣⲱⲇⲏⲥ · ⲁϥⲣⲉϩⲧ ⲓⲥ ⲛⲟⲩⲯⲓⲥ ⲉⲛⲁⲁⲥ ⲉϩⲟⲩⲏ ϩⲓ ⲡⲉϥϩⲟ· ⲕⲁⲉⲓⲛ ⲁϥⲧⲱⲟⲩⲛ
ⲉϫⲙ ⲡⲉϥⲥⲟⲛ ⲙⲙⲏⲛ ⲙⲙⲟϥ ⲁϥϫⲱⲧⲃ ⲙⲙⲟϥ

— ⲡⲙⲟⲩ ϫⲉ ⲙⲉⲛ ⲡⲉϥⲕⲉⲗⲉⲕⲁⲛⲟⲥ· ⲁⲫⲱⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ· ϫⲉ ⲛⲁⲓ
ⲛⲉ ⲡⲩⲛⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ· ⲉⲁϥⲧⲱⲟⲩⲛ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲛ ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲁϥⲥⲱⲧⲉ ⲛⲁⲗⲁⲁⲩ.
* B² f. 33 r° b ⲁϥⲛⲟⲩϩⲓ ⲙⲙⲉϥⲯⲩⲛⲣⲉ ⲧⲏⲣⲟⲩ· ⲁϥϫⲁ ⲛⲉⲧⲛⲟⲃⲉ ⲛⲁⲧ * ⲉⲃⲟⲗ ϩⲓ ϯⲣⲏⲙⲏ
ⲙⲡⲉⲫⲉⲓⲱⲧ ϩⲁⲙⲏⲛ : — ⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ⲁⲉ ⲁϥⲧⲱⲟⲩⲛ ⲉⲃⲟⲗ ϩⲓ ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲁϥⲛⲉ
ⲉϩⲣⲁⲓ ⲛⲧⲉϫⲙⲁⲗⲱⲥⲓⲁ :

ⲁⲫⲉⲓ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ ⲁϥϫⲉ ⲉⲛⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲙⲡⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲛⲧⲕⲩⲣⲓⲁⲕⲏ.
ⲉⲧⲥⲩⲙⲉⲧⲉ ϩⲓ ⲡⲥⲩⲛⲟⲥ· ⲙⲡⲉⲥⲙⲟⲩ ⲛⲁⲓ ⲛⲩⲁⲧⲭⲟⲟϥ ⲛⲟⲩ ⲛⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ
ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲙⲡⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲛⲧⲕⲩⲣⲓⲁⲕⲏ ⲉϫⲙ ⲡⲥⲱⲙⲁ ⲙⲛ ⲡⲉϫⲛⲟϥ ⲙⲡⲉϫⲥ :

— ⲛⲥⲧⲟⲟⲧⲉ ⲁⲉ ⲁⲓⲧⲉⲓ ⲉⲣⲉ ⲡⲕⲁⲕⲉ ⲛⲃⲁⲗ ⲁⲩⲓⲉ ⲉⲃⲟⲗ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ ⲛⲟⲩ
* B² f. 33 v° a ⲛⲉϩⲓⲟⲩⲉ. * ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ· ⲉⲧⲉ ⲛⲁⲓ ⲛⲉ ⲛⲉⲧⲣⲁⲓ : — ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲧⲙⲁⲅⲇⲁⲗⲏⲛⲏ· ⲁⲩⲱ
ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲧⲁⲓⲁⲕⲱⲃⲟⲥ· ⲛⲧⲁϥⲛⲁϥϩⲓⲉ ⲛⲧⲟⲟⲧϥ ⲙⲡⲥⲁⲗⲁⲛⲁⲥ : — ⲙⲛ ⲥⲁⲗⲱⲙⲏ
ⲧⲣⲉϥⲡⲓⲣⲁⲍⲁ — ⲙⲛ ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲧⲣⲉϥⲇⲓⲁⲕⲱⲛⲉⲓ : — ⲙⲛ ⲙⲁⲣⲑⲁ ⲧⲉⲥⲥⲱⲛⲉ —
ⲙⲛ ⲓⲱⲁⲛⲛⲁ ⲑⲓⲙⲉ ⲛϫⲟⲧϫⲁ ⲡⲉⲡⲓⲧⲣⲟⲡⲟⲥ ⲛⲥⲧⲣⲱⲇⲏⲥ — ⲙⲛ ⲃⲉⲣⲉⲛⲓⲕⲏ
ⲧⲁⲓ ⲛⲧⲁϥⲧⲁⲗⲟⲉ ⲧⲙⲧⲣⲏ ⲙⲡⲉⲥⲥⲛⲟϥ· ϩⲓ ⲕⲁⲫⲁⲣⲛⲁⲟⲩⲙ — ⲙⲛ ⲗⲓⲁ ⲧⲉϫⲏⲣⲁ
* B² f. 33 v° b ⲧⲁⲓ ⲛⲧⲁ ⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ⲧⲟⲩⲛⲉⲥ ⲛⲉⲥⲩⲏⲣⲉ ϩⲉⲛ ⲛⲁⲉⲓⲙ : — * ⲙⲉⲛ ⲧⲉⲥϩⲓⲙⲉ
ⲡⲣⲉϥⲉⲣⲙⲟⲃⲉ ⲛⲧⲁ ⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ϫⲟⲟⲥ ⲛⲁⲥ· ϫⲉ ⲛⲟⲩⲛⲟⲃⲉ ⲉⲧⲛⲁⲩⲱⲟⲩ ⲕⲛ ⲛⲉ
ⲉⲃⲟⲗ :

phales sur lesquels pesait le décret de non-miséricorde, leur souvenir ne sub-
* B² f. 33 r° a sistera pas * du tout.

Judas a livré le Seigneur de tout ce qui est dans le ciel et sur la terre; Hérode a frappé Jésus d'un grand coup sur la face; Caïn s'est levé contre son propre frère et l'a tué.

La mort suivie de ses décans cria, disant : « Celui-là est le fils de Dieu qui est ressuscité des morts, a sauvé Adam et tous ses fils. Il leur a remis leurs
* B² f. 33 r° b péchés * par la paix de son Père. Amen. Le Sauveur est ressuscité des morts, il a emmené en haut toute la captivité. »

Elle vint au tombeau, elle trouva les anges au moment de (l'apparition) de la lumière du dimanche. Ils chantaient ces hymnes que les anges ont coutume de chanter au point du jour du dimanche sur le corps et le sang du Christ.

Au matin encore, alors que les ténèbres étaient à l'extérieur, vinrent au
* B² f. 33 v° a tombeau les saintes femmes * dont voici les noms : Marie Madeleine et Marie, celle de Jacques qui la sauva des mains de Satan, et Salomé la séductrice, et Maria la servante (du Christ) et Marthe, sa sœur, et Jeanne, la femme de Kouza l'intendant d'Hérode, et Bérénice dont il a guéri la perte de sang à
* B² f. 33 v° b Capharnaüm, et Lia l'artiste dont le Christ ressuscita le fils à Naïm, * et la femme pécheresse à laquelle le Sauveur dit : « Tes péchés te seront remis. »

— ⲉⲛⲉⲧⲁϩⲉ ⲣⲁⲧⲟⲩ ⲛⲉ ϩⲉⲛ ⲧⲉϥⲛⲏ. ⲙⲫⲓⲗⲟⲅⲉⲛⲏⲥ ⲡⲕⲩⲡⲟⲣⲟⲥ ⲡⲁⲓ ⲛⲧⲁ ⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ⲧⲁⲗⲱⲉ ⲛⲉϥⲙⲏⲣⲉ ⲥⲧⲙⲉⲥⲱⲛ. ⲙⲡⲉⲟⲩⲟⲉⲓϣ ⲉϥⲛⲏⲩ ⲉⲡⲉⲥϩⲧ ϩⲓ ⲡⲧⲟⲟⲩ ⲛⲛⲉϩⲟⲉⲓⲧ ⲙⲉⲛ ⲛⲉϥⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ :

— ⲡⲉϩⲉ ⲙⲁⲣⲓⲁ. ⲙⲫⲓⲗⲟⲅⲉⲛⲏⲥ. ϫⲉ ⲉⲩϫⲉ ⲛⲧⲟⲕ ⲛⲉ ϯⲥⲟⲟⲩⲛ ⲙⲙⲟⲕ :

— ⲡⲉϩⲉ ⲫⲓⲗⲟⲅⲉⲛⲏⲥ ⲛⲁⲥ ϫⲉ ⲛⲧⲟ ⲛⲉ* ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲧⲙⲁⲁⲩ ⲛⲑⲁⲗⲕⲁⲙⲁⲣⲓⲙⲁⲑ : * B² f. 3¼ r° a
— ⲉⲧⲉ ⲡⲉϥⲟⲩⲱϣⲙ ⲛⲉ ⲡⲣⲁⲩⲉ ⲙⲉⲛ ⲡⲉⲥⲙⲟⲩ ⲙⲛ ⲡⲟⲩⲣⲟⲧ :

— ⲡⲉϩⲁⲥ ⲛⲁϥ ⲛⲟⲓ ⲙⲁⲣⲓⲁ. ϫⲉ ⲉⲩϫⲉ ⲛⲧⲟⲕ ⲁⲕϥ ⲙⲡⲥⲱⲙⲁ ⲙⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ ⲁϫⲓⲥ ⲉⲣⲟⲓ ϫⲉ ⲛⲧⲁⲕⲕⲁⲁϥ ⲧⲱⲛ. ⲙⲛⲛⲱⲥ ⲉⲕⲉⲣ ϩⲟⲧⲉ. ⲁⲩⲱ ⲁⲛⲟⲕ ϯⲛⲁⲃⲓⲧϥ :

— ⲡⲉϩⲁϥ ⲛⲁⲥ ⲛⲟⲓ ⲫⲓⲗⲟⲅⲉⲛⲏⲥ ϫⲉ ⲧⲁⲥⲱⲛⲉ ⲙⲁⲣⲓⲁ. ⲧⲡⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲧⲙⲁⲁⲩ ⲙⲡⲉϫⲥ. ⲟⲩ ⲛⲉ ⲛⲉⲓϣⲁϫⲉ ⲉⲣϫⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ.

— ϫⲓⲛ ⲉⲡⲛⲁⲩ ⲛⲧⲁ ⲙⲡⲟⲩⲁⲁⲓ ⲥⲧⲁⲩⲣⲟⲩ ⲙⲙⲟϥ. *ⲁⲩⲱ ⲉⲩⲕⲱⲧⲉ ⲛⲥⲁ * B² f. 3¼ r° b
ⲟⲩⲉⲙϩⲁⲁⲩ ⲉϥⲟⲣϫ ⲕⲁⲗⲱⲥ ⲉⲧⲣⲉⲩⲕⲁⲁϥ ⲛϩⲏⲧϥ. ⲉⲧⲃⲉ ⲙⲙⲁⲟⲛⲧⲏⲥ ϫⲉ ⲙⲙⲉⲧⲉⲓ ⲛⲧⲉⲩⲩⲏ ⲛⲥⲉⲃⲓⲧϥ ⲛϫⲓⲟⲩⲉ. ⲁⲛⲟⲕ ⲇⲉ ⲡⲉϫⲁⲓ ⲛⲁⲩ ϫⲉ ⲟⲩⲉⲓ ⲟⲩⲧⲁϥⲟⲥ ϩⲓⲧⲟⲩϥ ⲛⲧⲁⲩⲙⲏ ⲛⲟⲩⲟⲟⲩⲉ. ⲁⲛⲓϥ ⲟⲩⲁϩϥ ϩⲓⲱϥ. ⲁⲩⲱ ⲁⲛⲟⲕ ϯⲛⲁⲣⲟⲉⲓⲥ ⲉⲣⲟϥ : — ⲉⲙⲉⲉⲩⲉ ϩⲓ ⲛⲁϩⲙ ϫⲉ ⲉⲧⲩⲁⲛⲙⲟⲟⲩⲉ ⲛⲟⲓ ⲙⲡⲟⲩⲁⲁⲓ ⲥⲉⲛⲁⲃⲱⲕ ⲉⲡⲉⲧⲙⲓ : — ϯⲛⲁⲃⲱⲕ ⲉϩⲟⲩⲙ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ ⲙⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ. ⲧⲁϥⲓⲧϥ ⲧⲁϯ [ⲛϩⲉⲛ]ϩⲙⲙⲉ *ⲉⲣⲟϥ. ⲙⲛ ⲟⲩⲙⲛⲛⲩⲉ ⲛⲥⲧⲟⲓ ⲛⲥϯⲛⲟⲩⲃⲉ : — ⲁⲩⲉⲛⲧϥ ⲁⲉ * B² f. 3¼ v° a
ⲁⲩⲟⲩⲁϩϥ ϩⲓⲱϥ. ⲁⲩⲥⲫⲁⲣⲓⲍⲉ ⲙⲡⲱⲙⲉ ⲙⲛ ⲧⲕⲟⲩⲥⲁⲱⲗⲓⲁ ⲁⲩⲃⲱⲕ ⲉⲡⲉⲧⲙⲓ :

— ϩⲓ ⲧⲡⲁⲩⲉ ⲁⲉ ⲛⲧⲉⲩⲩⲏ. ⲁⲓⲧⲱⲟⲩⲛ. ⲁⲓⲃⲱⲕ ⲉϩⲟⲩⲙ ⲉⲡⲧⲁⲫⲟⲥ ⲙⲡⲁ-

Elles se tenaient debout dans le jardin de Philogène, le jardinier (κηπουρός) dont le Sauveur guérit le fils Siméon au temps où il descendait de la montagne des Oliviers avec les Apôtres.

Marie dit à Philogène : « Si c'est toi, je te connais. »

Philogène lui dit : « Tu es * Marie la Mère de Thalkamarimlath, « mot * B² f. 3¼ r° a
dont la traduction est la joie, la bénédiction et l'allégresse.

Marie lui dit : « Si c'est toi qui as pris le corps de mon Seigneur, dis-moi où tu l'as mis — n'aie pas peur — et je le prendrai? » Philogène lui dit : « Ma sœur Marie, la vierge, la mère du Christ, quelles sont ces paroles que tu dis?

« Depuis le moment ou les Juifs l'ont crucifié * ils sont restés, cherchant * B² f. 3¼ r° b
un tombeau bien défendu pour l'y placer à cause des disciples, de peur qu'ils ne viennent de nuit pour l'enlever secrètement. Moi je leur dis : Il y a un tombeau proche de mon jardin à légumes. Apportez-l'y. Placez-l'y. Je veillerai sur lui. Je pensais dans mon cœur : Quand ils s'en iront pour retourner à leurs maisons, j'irai au tombeau de mon Seigneur pour l'enlever et lui mettre des aromates * et beaucoup de parfums. Ils l'apportèrent. Ils le déposèrent * B² f. 3¼ v° a
dans ce tombeau. Ils scellèrent la pierre, mirent garde et allèrent à leurs maisons.

« Au milieu de la nuit, je me levai, j'entrai dans le tombeau de mon Sei-

ϫοεις : — αιϫε ετεϲτρατια τηρϲ ννηαγγελος ετϩηρ εβολ : — τμοργε
ηταξις ννεχαιρογβιν ϲεειρε ωνντϩοογϲ ν̄ϩο : — τωεϫϲεντε ηταξις
* B² f. 34 v° b νενεχεραφιν ϲεειρε ν̄χογωτ ν̄ϩο : — τωεϫμουτε ηταξις νε*νεαγ-
ναωις. ϲεειρε ωνντμουτε ν̄ϩο : — τωεϫητο ηταξις νεωπαρθενος
ϲεειρε ωνααβ ν̄ϩο : — ϫνμοννϩο νετϫωϲ ερογ : — ϫνταβαντβα
νετϥ εοογ ναϥ : — ερε ογνοϭ ν̄ϫαρια αϫερατϥ ωναγ εϥο νκωϫτ εϥϥ
λαωπαϲ : — ερε ννϩτϩοογϲε ωπαρθενος αϫερατογ ϫιχν̄ ν̄ϫαρια.
ετϫτωνετε ϫν̄ ταϲπε ννεχαιρογβιν. ετογωμϐ νϩωογ χε ϫαννν̄.
αλληογνα :

* B² f. 35 r° a — αννα γ εϫαμϥ νϩτερεωωια εαγογωϩ* νϩα νετερηγ : — α πειωτ
ει εβολϫν̄ νετχοϲε. ων̄ τεϥϲκγνν̄ νογοειν̄. αϥτογνοϭϥ εβολϫν̄ νετ-
ωοογγ : — νειϩοογ τηρογ αννα γ ερογ ω ταϲωνε ν̄αρια : — νϩα-
βηλχε αιϭννε ωπετρος ννοϭ ν̄ ϫερωνετγτηϲ ωναγ. αϥαωαϫτε νταϭιχ
αϥϯ τοογ. ωωον ϭγχε αικετοογ εβολ αννογ. ετβε ννοϭ νϩοογ νταννα γ
ερογ : — τενογ ϭε ω ταϲωνε ν̄αρια. ογ πεϯηαλλαϥ. γαντβωκ επωα
ετεωωαγ :

* B² f. 35 r° b — ναι λε ερε* φιλογνϩϲ χω ωωογ ων̄αρια : — α ηϲωτηρ ει
ωπετϩωτο εβολ. εϥταλη̄γ επνοϭ ν̄ϫαρια ωπειωτ ωπτηρϥ :

— αϥωγ εβολ ϫν̄ ταϲπε ντεϥωντηογγε : — χε ν̄αριχα. ν̄αρια.
θιαθ : — ετε τεϥϫερωννια τε ν̄αριϫαω. τωαγ ωπγηρε ωννογγε :

— ν̄αριϫαω λε αϲϲογειν̄ οερωεννια. αϫκοτϲ. ν̄εχαϲ χε ϫραβογνει.

gneur. Je trouvai toute l'armée des anges en ordre. Le premier bataillon des Chérubins faisait 12.000, le second bataillon des séraphins 20.000, le troisième
* B² f. 34 v° b bataillon * des Puissances 13.000, le quatrième bataillon des vierges 30.000. Des milliers de milliers chantaient pour lui; des myriades de myriades lui rendaient gloire. Un grand char ardent se tenait là tout embrasé de feu comme un flambeau. Douze vierges étaient debout sur le char chantant des hymnes dans la langue des Chérubins qui répondaient derrière elles : Amen.

* B² f. 35 r° a « Je vis les sept cieux ouverts.* Le Père sortait des hauteurs avec sa tente de lumière. Il le ressuscita d'entre les morts. Toutes ces gloires, je les ai vues, ô ma sœur Marie. Je trouvai là Pierre le grand interprète. Il saisit ma main. Il nous donna la sienne. Si je n'avais pas lâché sa main je serais mort à cause de la grande gloire que j'ai vue. Maintenant donc, ô ma sœur Marie, que faut-il que je fasse jusqu'à ce que j'aille en ce lieu-là? »

* B² f. 35 r° b Voici les choses que disait Philogène * à Marie. Le Sauveur vint au milieu d'eux, monté sur le grand char du Père du monde entier.

Il cria dans la langue de sa divinité : « Marikha, Marima, Thiath. » L'interprétation en est : *Mariham* mère du fils de Dieu.

Mariham connaissait l'interprétation. Elle se retourna. Elle dit : « Rabboni

ⲕⲁⲑⲓⲁⲑ. ⲑⲁⲙⲓⲟⲑ. ⲉⲧⲉ ⲡⲉϥⲟⲩⲱϣⲛ ⲛⲉ ⲡⲩⲏⲣⲉ ⲙⲡⲛⲟⲩⲧⲉ * ⲡⲁⲛⲧⲟⲕⲣⲁⲧⲱⲣ. * B² f. 35 v° a
ⲁⲩⲱ ⲡⲁϫⲟⲉⲓⲥ. ⲁⲩⲱ ⲡⲁⲩⲏⲣⲉ :

— ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁⲥ ⲛⲟⲓ ⲡⲥⲱⲧⲏⲣ. ϫⲉ ϫⲁⲓⲣⲉ ⲧⲉⲛⲧⲁⲥⲧⲱⲟⲩⲛ ϩⲁ ⲡⲱⲛϩ ⲙⲡⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲧⲏⲣϥ : — ϫⲁⲓⲣⲉ ⲧⲁⲙⲁⲁⲩ ⲧⲁⲕⲓⲃⲱⲗⲟⲥ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ : — ϫⲁⲓⲣⲉ ⲧⲁⲙⲁⲁⲩ ⲧⲁⲡⲟⲗⲓⲥ. ⲡⲁⲙⲁⲛⲟⲩⲱϩ : — ϫⲁⲓⲣⲉ ⲧⲁⲥⲧⲟⲗⲏ ⲛⲉⲟⲟⲩ. ⲛⲧⲁⲓⲟⲩⲟⲗⲉⲧ ⲙⲙⲟⲥ : ⲉⲓⲙⲏⲩ ⲉⲡⲕⲟⲥⲙⲟⲥ : — ϫⲁⲓⲣⲉ ⲧⲁϩⲧⲁⲣⲓⲁ ⲉⲧⲙⲉϩ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ : — ϫⲁⲓⲣⲉ ⲧⲉⲛⲧⲁⲥⲧⲱⲟⲩⲛ ϩⲁ ⲡⲱⲛϩ ⲙⲡⲧⲏⲣϥ ϩⲉⲛ ⲧⲉⲥⲕⲁⲗⲁϩⲏ : — ϫⲁⲓⲣⲉ ⲧⲉⲛⲧⲁⲥ*ⲩⲱⲛ ⲉⲣⲟⲥ ⲙⲡⲥⲁⲩϥ ⲛⲁⲓⲱⲛ ϩⲓ ⲟⲩⲥⲙⲏ ⲛⲟⲩⲱⲧ : — * B² f. 35 v° b
ϫⲁⲓⲣⲉ ⲧⲉⲡⲗⲁⲝ ⲉⲧⲧⲁⲟⲩ ⲉⲡⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲥⲟⲥ ⲛⲧⲙⲉϩ ⲥⲁⲩϥⲉ ⲙⲡⲉ ⲉⲧⲉ ⲡⲉⲥⲟ-ⲩⲱϩⲙ ⲛⲉ ϫⲱⲙⲉⲑⲱⲙⲁϫ ⲉⲣⲉ ⲡⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲥⲟⲥ ⲧⲏⲣϥ ⲣⲟⲟⲩⲧ ⲉⲧⲃⲏⲏⲧⲥ : — ϯϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲛⲉ ⲱ ⲙⲁⲣⲓⲁ ⲧⲁⲙⲁⲁⲩ ϫⲉ ⲡⲉⲧⲙⲉ. ⲙⲙⲟ. ⲉϥⲙⲉ ⲙⲡⲱⲛϩ :

ⲡⲉϫⲉ ⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ⲛⲁⲥ. ϫⲉ ⲃⲱⲕ ⲯⲁ ⲛⲁⲥⲏⲏⲩ ⲛⲧⲉϫⲟⲟⲥ ⲛⲁⲩ. ϫⲉ ⲁⲓⲧⲱⲟⲩⲛ ⲉⲃⲟⲗϩⲉⲛ ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ : — ⲁϫⲓⲥ ⲛⲁⲩ ϫⲉ ϯⲛⲁⲃⲱⲕ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲯⲁ ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ⲉⲧⲉ ⲡⲉⲧⲉⲛⲉⲓ * ⲱⲧ ⲡⲉ ⲁⲩⲱ ⲡⲁⲛⲟⲩⲧⲉ ⲉⲧⲉ ⲡⲉⲧⲙⲛⲟⲩⲧⲉ ⲡⲉ. ⲁⲩⲱ ⲁⲣⲓ ⲡⲓⲉⲉⲩⲉ ⲛⲉ * B² f. 36 r° a
ⲛⲩⲁϫⲉ ⲛⲧⲁⲓϫⲟⲟⲩ ⲙⲛⲧⲉⲛ ϫⲉ ϯⲙⲛⲧ ⲯⲁⲣⲱⲧⲛ. ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲙⲡⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲛⲣⲁⲥⲧⲉ : — ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲛⲩⲁⲓⲥⲟⲟⲩⲧⲛ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲧⲁⲟⲩⲛⲁⲩ ⲙⲡⲟⲩⲧⲉ. ⲛⲧⲉ ⲡⲣⲏ ⲯⲁ ⲉⲣⲁⲓ ⲉϫⲉⲙ ⲡⲕⲁϩ ⲧⲏⲣϥ : — ⲙⲡⲛⲁⲩ ⲛⲩⲁⲓⲕⲓⲙ ⲉⲧⲁⲥⲧⲟⲗⲏ ⲙⲡⲛⲁ ⲉⲓϩⲙⲟⲟⲥ ⲛⲥⲁ ⲓⲟⲩⲛⲁⲙ (*sic*) ⲙⲡⲁⲉⲓⲱⲧ. ⲛⲧⲉ ϯⲱⲧⲉ ⲛⲧⲙⲉϩ ⲥⲁⲩϥⲉ (ⲙ)ⲙⲏ ⲧⲁ ⲡⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲥⲟⲛ ⲉⲓ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲉϫⲙ ⲡⲕⲁϩ. ⲏϥϯⲟⲩⲱ ⲛϩⲉⲛⲕⲁⲣⲡⲟⲥ *ⲱⲛϩ : — ϯⲙⲛⲧ ⲯⲁⲣⲱⲧⲉⲛ ⲙⲡ- * B² f. 36 r° b
ⲛⲁⲩ ⲧⲁϯ ⲙⲛⲧⲛ ⲛⲧⲁⲉⲓⲣⲏⲙⲏ. ⲛⲧⲁⲓϫⲓⲧⲥ ⲉⲃⲟⲗϩⲓⲧⲛ ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ : — ⲧⲁⲓ ⲧⲉ

Kathiath Thamioth » dont la traduction est : Fils du Dieu * Tout-Puissant, * B² f. 35 v° a
mon Seigneur et mon Fils.

Le Sauveur lui dit : « Salut à toi qui as porté la vie du monde entier! Salut, ma mère! mon arche sainte. Salut, ma mère, ma ville, mon lieu de séjour. Salut, mon vêtement de gloire dont je me suis revêtu en venant dans le monde. Salut, mon hydria pleine d'eau sainte. Salut, toi qui as porté la vie du monde entier dans ton sein. Salut, toi qui as reçu * à toi les sept éons * B² f. 35 v° b
dans un seul mode. Salut, ô plaque (ⲡⲗⲁⲝ) fixée au paradis du septième ciel dont l'interprétation est khomthomach. Le paradis entier se réjouit à cause de toi. Je te le dis, Marie, ma mère, celui qui t'aime, aime la vie. »

Le Sauveur lui dit : « Va près de mes frères pour leur dire que je suis ressuscité des morts; dis-leur aussi ceci : j'irai à mon Père qui est votre Père, * à mon Dieu qui est votre Dieu. Souvenez-vous des paroles que je vous ai * B² f. 36 r° a
dites. Je viens à vous au temps de la lumière de demain, au moment où j'ai coutume d'étendre ma droite divine pour que le soleil brille sur la terre, au moment où j'ai coutume d'agiter mon vêtement spirituel, alors que je suis assis à la droite du Père, pour que la rosée du septième ciel et du Paradis descende sur la terre et y fasse germer les fruits * de vie. Je viens vers vous à ce moment * B² f. 36 r° b

ϯρηηη ητα πλειωτ ταλς ηαι. λιει επκοσμος : — λιταλς ηητη ηα-
ηλθητης ητωτη ηη οτοη ηηη ετηιστευε επαραη. ηεη ηαρια ταηλλτ.
ταπαρθενος ηηε : — τα τκαλλζη ηηηα : — ηλλζο ηηαρκαριτης : —
* B² f. 36 v° a. τκιβοτλος ηηοτχαι ηηεψηρε τηρος ηαλλη. * τεητλστωοτη ζα ηεωηα
ηηψηρε ηηηοττε ηη ηεqcηοq ηαληθηηον.

ηεχε ηαρια ηηεεψηρε. χε παχοειc cηοτ ετακαλαζη ητακψωπε
ηζητc ηηατεκβωκ ψα ηεκειωτ.

τοτε αqοτωψβ ηας ηοι ηεωτηρ πεηωηζ. πεηοτχαι τεηζελπις
eqχωηηος. — χε ερεψωπε ερζηοος ζι οτηαη ηηοι ζη ταηητρρο.

* B² f. 36 r° b πιστευε ηαι ηασηητ ηαποστολος — ανοκ βαρθω * λομεος παηος-

* B³ f. 32 r° a * χιτc εβολζιτη ηαειωτ ετε ται τε ϯρηηη. ητα ηαειωτ ταας ηαι
ειηητ ερραι επκοσμος. ατω ϯηαταας ηητη ητωτη πε ηαηαθητης :
— πεχε ηαρια ηηεεψηρε χε ις παχοειc. ατω παηοηογενης. cηοτ
εροι χε ανοκ πε τεκηαατ ητλιχποκ. ηηατεκπωτ ερραι ειηηητε ψα
ηεκειωτ ε ψχε ηεκκαατ ταχωζ εροκ :

— τοτε αqοτωψβ ηας ηοι ις πεηωηζ τηρη χε ερεψωπε ερζηοος
ηηηαι ζη ταηητερο.

* B³ f. 32 r° b πιστευε ηαι ω ηασηητ ηαποστολος * ετοτααβ ανοκ βαρθολοηαιος

pour vous donner ma paix que j'ai reçue du Père. C'est la paix que le Père m'a donnée quand je suis venu dans le monde. Je vous la donne, mes disciples, à vous et à tous ceux qui croient en mon nom et à Marie, ma mère, la Vierge véritable, le trésor de perles, l'arche de salut de tous les enfants d'Adam.
* B² f. 36 v° a Celle qui a porté * le corps de Dieu et son sang véritable. »

Marie dit à son fils : « Mon Seigneur, bénis mon sein dans lequel tu as été avant d'aller auprès de ton Père. »

*Lui répondit le Sauveur, notre vie, notre salut, notre espérance, disant : « Tu seras assise à ma droite dans mon royaume. »

* B² f. 36 r° b * Croyez-moi, mes frères, les apôtres. Moi Barthélemy l'apôtre du Fils de

* B³ f. 32 r° a « ... *que j'ai reçue de mon Père, c'est-à-dire la paix que mon Père m'a donnée, alors que je suis venu dans le monde ; je vous la donne à vous, mes apôtres. »

Dit Marie à son fils : « Jésus, mon Seigneur et mon Fils unique, bénis-moi (car je suis ta Mère qui t'ai (enfanté avant que tu n'ailles aux cieux près de ton Père), si tu ne veux pas que je te touche. »

Jésus, notre vie à tous, répondit alors : « Tu seras assise avec moi dans mon royaume. »

* B³ f. 32 r° b Croyez-moi, ô mes frères, les apôtres * saints : moi Barthélemy, j'ai vu le

ⲧⲟⲗⲟⲥ ⲙⲡⲩⲏⲣⲉ ⲙⲙⲟⲧⲧⲉ. ⲭⲉ ⲁⲙⲁⲛ ⲉⲡⲩⲏⲣⲉ ⲙⲙⲟⲧⲧⲉ ⲉⲁϥⲧⲱⲟⲩⲛ ϩⲓⲭⲏ ⲛϩⲁⲣⲓⲁ ⲛⲭⲉⲣⲟⲩⲃⲓⲙ — ⲁⲧⲁϩⲉⲣⲁⲧⲟⲩ ϩⲱⲟⲩ. ⲛⲟⲩ ϩⲙⲩⲟⲛⲩⲟ ⲛⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ. ⲙⲙ ϩⲛⲧⲃⲁⲛⲧⲃⲁ ⲛⲁⲣⲭⲁⲅⲅⲉⲗⲟⲥ — ⲙⲙ ϩⲉⲛⲧⲃⲁ ⲛⲭⲉⲣⲟⲩⲃⲓⲙ : — ϩⲓ ⲥⲉⲣⲁⲫⲓⲙ. — ⲙⲙ ⲛⲁⲧⲙⲁⲩⲥ. ⲉⲣⲉ ⲭⲱⲟⲩ ⲡⲁϩⲧ ⲉⲡⲉⲥϩⲏⲧ. ⲉⲧⲥⲃⲧⲱⲟⲩ ⲉⲟⲩⲱⲟⲩⲃ ⲭⲉ ϩⲁⲙⲏⲓ : — ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲉⲥⲙⲟⲩ ⲛⲧⲁ ⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ⲭⲟⲟϥ ⲉⲧⲉϥⲙⲛⲁⲁⲩ ⲉϧⲉⲛ ⲧⲉⲥⲕⲁⲗⲁϩⲏ ⲙⲡⲁⲣ...

ⲭⲉ ⲁⲙⲁⲛ ⲉⲡⲩⲏⲣⲉ ⲙⲙⲁⲩⲧⲉ ⲛⲧⲁϥⲧⲱⲟⲩⲛ ⲉϧⲓ ⲛϩⲁⲣⲓⲁ ⲙⲙⲉⲭⲁⲓⲣⲟⲩⲃⲓⲙ ⲉⲧⲁϩⲉⲣⲁⲧⲟⲩ ⲛⲟⲩ ⲛⲩⲟⲛⲩⲟ ⲉⲧⲉⲃⲧⲱⲟⲩ ⲉⲟⲩⲱⲟϩⲙ ⲭⲉ ⲁⲗⲗⲏⲗⲟⲩⲓⲁ :

— ⲧⲟⲧⲉ ⲡⲉⲛⲥⲱⲧⲏⲣ ⲁϥⲥⲟⲟⲩⲧⲙ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲧⲉϥⲥⲓⲭ ⲛⲟⲩⲙⲁⲓ. ⲁϥⲥⲙⲟⲩ ⲉⲧⲙⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ. ⲁⲙⲁⲩ ⲙⲙⲏⲛⲓⲧⲉ ⲉⲁⲩⲟⲩⲱⲛ ⲙⲙ ⲡⲥⲁⲩϥ ⲛⲥⲧⲉⲣⲉⲱⲙⲁ. ⲁⲙⲁⲩ. ⲉⲩⲥⲱⲟⲩⲉ ⲛⲟⲩⲓⲭ ⲛⲣⲱⲟⲩⲉ ⲛⲟⲩⲟⲉⲓⲛ. ⲉⲁⲥⲟⲩⲱⲥ ϩⲓⲭⲏ ⲧⲁⲡⲉ ⲛⲧⲙⲁⲣⲑⲉⲛⲟⲥ ⲉⲧⲟⲩⲁⲁⲃ ⲉⲧⲉ ⲧⲟⲓⲭ ⲙⲡⲁⲛⲧⲟⲕⲣⲁⲧⲱⲣ ⲧⲉ ⲁϥⲥⲙⲟⲩ ⲉⲣⲟⲥ ⲉϥⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲭⲉ ⲉⲣⲉⲩⲱⲟⲩⲉ *ⲉⲣⲥⲙⲁⲙⲁⲁⲧ ϩⲓ ⲧⲡⲉ ⲙⲙ ⲡⲕⲁϩ. — ⲉⲩⲉⲙⲟⲩⲧⲉ. ⲉⲣⲟ ϩⲓⲧⲙ ⲙⲙⲉⲥⲉ- * B³ f. 32 v° a
ⲣⲁⲫⲓⲙ ⲭⲉ. ⲧⲡⲟⲗⲓⲥ ⲙⲡⲛⲟⲟⲩ ⲛⲣⲣⲟ. ⲁⲩⲟⲩⲱⲟⲩⲃ. ⲛⲟⲩ ⲛⲉⲗⲁⲁⲓⲥ ⲧⲏⲣⲟⲩ ⲙⲙⲏⲛⲓⲧⲉ ⲭⲉ ϩⲁⲙⲏⲓ.

ⲁⲩⲱ ⲡⲉϩⲁⲕ ⲛⲁⲥ ⲭⲉ ⲉⲣϣⲁⲛⲉⲓ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲥⲱⲟⲩⲁ ϯⲙⲛⲧ ⲁⲛⲟⲕ ⲙⲡ ⲙⲓϧⲁⲏⲗ ⲙⲡ ⲅⲁⲃⲣⲓⲏⲗ ϩⲁⲣⲟ. ⲛⲧⲙⲧⲩⲕⲁⲁ ⲉⲣϩⲟⲧⲉ ϩⲁⲑⲏ ⲙⲡⲛⲟⲩ ⲛⲁⲓ ⲛϣⲁⲣⲉ ⲡⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲧⲏⲣϥ ⲣϩⲟⲧⲉ ϩⲁⲧⲉϥϩⲓ ⲛⲧⲁϫⲓ ⲙⲙⲟ ⲉⲛⲉⲧⲟⲡⲟⲥ ⲛⲧⲙⲛⲧⲁⲧⲙⲟⲩ ⲛⲧⲉϥⲱⲟⲩⲉ ⲙⲙⲁⲁⲓ ϩⲓ ⲧⲁⲙⲛⲧⲣⲣⲟ. — ⲁⲩⲱ ϯⲛⲁⲕⲱ ⲙⲡⲟⲩⲥⲱⲙⲁ ϩⲁ ⲡⲩⲏⲙ ⲙⲡⲱⲟⲩϩ ⲉⲣⲉ

Dieu, j'ai vu le Fils de Dieu qui s'éleva sur le char de Chérubins et des milliers de milliers d'anges se tenaient debout avec des myriades de myriades d'archanges et des myriades de Chérubins et de Séraphins, de Puissances. Leurs têtes étaient inclinées à terre et ils étaient tout prêts à répondre : Amen. Quant à la bénédiction que le Sauveur dit à sa mère sur son sein virginal...

Fils de Dieu qui s'est élevé sur son char de Chérubins, et se tenaient debout des milliers de milliers tout prêts à répéter : Alleluia.

Alors notre Sauveur étendit sa main droite. Il bénit la Vierge. Je vis les cieux ouverts et les sept firmaments. Je vis un bras d'homme lumineux qui restait sur la tête de la Vierge sainte. C'était la main du Tout-Puissant. Il la bénit, disant : « Tu seras * bénie dans le ciel et sur la terre, tu seras appelée par * B³ f. 32 v° a
les anges « la ville du grand roi. » Toutes les armées célestes répondirent : Amen.

Il lui dit : « Quand tu sortiras du corps, je viendrai à toi. Moi avec Michel et Gabriel près de toi pour que nous ne te laissions pas avoir peur devant la mort, devant laquelle tout le monde craint, et pour que je t'emporte aux lieux d'immortalité et que tu sois avec moi dans mon royaume. Je laisserai ton corps

. . . . . .

* B³ f. 32 v° b ⲡⲁⲭⲁⲓⲃⲟⲩⲃⲓⲓ ⲙⲙⲓ ⲧⲥⲏ * ⲫⲉ ⲏⲕⲱⲥⲧ ⲣⲟⲉⲓⲥ ⲉⲣⲟϥ ϫⲁ ⲛⲉⲥⲟⲟⲩ ⲛⲧⲁⲙⲙⲓⲧⲣⲣⲟ ⲉⲣⲏⲁⲫⲟⲣⲓ ⲙⲙⲟⲥ

— ⲏⲁⲓ ⲁⲉ ⲉⲣⲉ ⲡⲥⲱⲧⲏⲣ ϫⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲛⲧⲉϥϣⲁⲁⲩ

ⲁⲥⲏⲱⲧ ⲁⲥⲧⲁⲙⲉ ⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ϫⲉ ⲁⲡϫⲟⲉⲓⲥ ⲧⲱⲟⲩⲏ ⲉⲃⲟⲗϩⲓ ⲛⲉⲧⲙⲟⲟⲩⲧ ⲁⲩⲱ ⲛⲉϫⲁϥ ⲁⲉ ⲁⲩⲱⲙⲉ ⲉⲧⲣⲁⲗⲗⲁⲓⲁ ⲙⲙⲁⲩ ⲙⲡⲟⲩⲟⲉⲓⲛ ⲏⲣⲁⲥⲧⲉ ϯⲛⲁϯ ⲙⲙⲏⲧⲛ ⲛⲧⲁⲉⲓⲣⲏⲛⲏ ⲛⲧⲁ ⲡⲁⲉⲓⲱⲧ ϯⲁⲁⲥ ⲏⲁⲓ

— ⲁⲥⲉⲓ ⲁⲉ ⲏⲥⲓ ⲏⲁⲣⲓⲁ ⲧⲟⲟⲩ(ⲉ) ⲙⲙⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲉⲩ ϩⲓⲭⲏ ⲡⲧⲟⲟⲩ ⲙⲙⲉϫⲟⲉⲓⲧ ⲉⲩⲧⲁⲗⲟ ⲙⲡⲩⲑⲩⲥⲓⲁ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲙⲡϫⲟⲉⲓⲥ

ⲁⲥⲥⲩⲛⲁⲝⲓⲥ ⲙⲙⲁⲩ·

ⲁⲩⲟⲩⲱⲟⲩⲃ ⲙⲟⲩ ⲡⲙⲟⲟⲩ ⲛⲁⲣⲭⲏ···

. . . . . .

* B³ f. 32 v° b auprès de l'arbre de vie que veille mon chérubin avec le glaive* de feu jusqu'au jour de ma royauté, tu la porteras. »

Voilà les choses que le Sauveur dit à sa Mère.

Elle s'en alla. Elle prévint les apôtres : à savoir le Seigneur est ressuscité des morts et il a dit : « Venez au moment de la lumière de demain, je vous donnerai ma paix que mon Père m'a donnée. »

Marie vint donc au siège des apôtres sur la montagne des Oliviers où ils offraient un sacrifice au Seigneur. Elle fit la συναξις avec eux. Répondit l'archevêque Pierre :

APPENDICE

MORCEAUX DOUTEUX

1er FRAGMENT [1]

*ⲛ..... ⲡⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ ⲓⲟⲩⲇⲁⲥ ⲛⲧⲉⲣⲉ ⲡⲁⲓⲁⲃⲟⲗⲟⲥ ..... ⲉⲥⲟⲩⲛ ⲉⲣⲟϥ ⲁϥⲉⲓ * B⁴ f. 59 r° a
ⲉⲃⲟⲗ ⲁϥⲡⲱⲧ ϧⲁ ⲡⲁⲣⲭⲓⲉⲣⲉⲩⲥ.

ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁⲩ ϫⲉ ⲟⲩ ⲛⲉⲧⲉⲧⲛⲛⲁⲧⲁⲁϥ ⲛⲁⲓ ⲧⲁⲡⲁⲣⲁⲇⲓⲇⲟⲩ ⲙⲙⲟϥ ⲙⲛⲧⲛ. ⲁⲩⲱ ⲁⲩϯ ⲛⲁϥ ⲙⲙⲁⲁⲃ ⲛϩⲁⲧ.

ⲧⲉⲥϩⲓⲙⲉ ⲇⲉ ⲙⲓⲟⲩⲇⲁⲥ ⲁⲥⲭⲓ ⲙⲡⲩⲏⲣⲉ ⲙⲙⲟⲥⲏⲫ ⲡⲁⲁⲣⲓⲙⲁⲑⲉⲁ ⲉⲥⲁⲛⲟⲩⲩϥ.

ϩⲙ ⲡⲉϩⲟⲟⲩ ⲇⲉ ϩⲱⲱϥ ⲙⲧⲁ ⲡⲉⲃⲓⲏⲓ ⲓⲟⲩⲇⲁⲥ ⲭⲓ ⲙⲙⲁⲁϥ ⲛϩⲁⲧ ⲛⲧⲟⲟⲧⲟⲩ ⲙⲙⲟⲩⲇⲁⲓ ⲁϥⲭⲓⲧⲟⲩ ⲉϩⲟⲩⲛ ⲉⲛⲉϥϩⲓ ⲙⲙⲉ ⲡⲩⲏⲣⲉ.....

*ⲓⲱⲥⲏϥ..... ϩⲙ ⲧⲁⲣⲓ ⲛⲧⲉⲥϩⲓⲙⲉ... ⲓⲟⲩⲇⲁⲥ..... * B⁴ f. 59 r° b
ⲁⲩⲉⲓ ⲉϩⲣⲁⲓ (ⲛⲟⲩ) ⲓⲱⲥⲏϥ..... ⲛⲁⲩ..... ⲉϥⲩⲧⲛⲉⲓ [ⲉϫⲙ] ⲡⲉϥⲩⲏⲣⲉ.
ⲛⲧⲉⲣⲉ ⲡⲩⲏⲣⲉ ⲕⲟⲩⲓ ⲛⲁⲩ ⲉⲛⲉϥⲉⲓⲱⲧ ⲉⲛⲉϥ ϩⲙ ⲥⲁⲩϥ ⲅⲁⲣ ⲛⲉⲃⲟⲧ ⲡⲉ

1. Ce fragment provient du manuscrit 129/17, f. 59, nous lui donnons le n° B⁴.
Ce qui nous ferait décidément supposer *possible* l'attribution de ce fragment à l'évangile de saint Barthélemy, c'est le rôle qu'y occupe Judas, dont l'évangile de saint Barthélemy nous raconte la destinée d'outre-tombe. Dans ces textes imités des évangiles apocryphes et dont nous parlerons bientôt, on voit Judas se donner la mort dans l'espérance que le Christ l'emmènera avec lui au ciel, lors de sa résurrection (tandis que, d'après le dire de Barthélemy, le Christ le laissera à peu près seul en enfer). Dans le texte actuel, cette malédiction complète de Judas est déjà préparée. L'Évangile des douze Apôtres, au contraire, accuse surtout sa femme.

SUPPLÉMENT

1er FRAGMENT

*L'apôtre Judas, quand le diable entra en lui, il sortit et il courut vers * B⁴ f. 59 r° a
les grands prêtres. Il dit : « Que donnerez-vous pour que je vous le livre? »
Ils lui donnèrent 30 pièces d'argent.

Or la femme de Judas prit (avait pris) le fils de Joseph d'Arimathie pour le nourrir.

Le jour où le malheureux Judas reçut les trente pièces d'argent et les porta à sa maison, le petit (ne voulut pas boire).

*Joseph vint dans la chambre de la femme... Judas..... * B⁴ f. 59 r° b
Joseph y vint tout affligé sur son fils.

Lorsque le petit enfant vit son père (il avait sept mois) il cria, disant :

ⲁϥⲱⲥ ⲉⲃⲟⲗ ⲉϥϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ϫⲉ ⲛⲁⲉⲓⲱⲧ ⲁⲛⲟⲩ ⲙⲡⲃⲓⲧ ⲛⲧⲟⲟⲧϥ (*sic*) ⲛⲧⲉⲓⲥϩⲙⲉ ⲙⲫⲏⲣⲓⲟⲛ ϫⲉ ⲙⲁϩⲙ ⲡⲙⲁⲩ ⲙⲁⲉⲡⲱⲓⲧⲉ ⲛⲥⲁϥ ⲛⲧⲁⲩϫⲓ ⲛⲧ☥[ⲙⲛ].....

* B⁴ f. 59 v° a *ⲛⲧⲉⲣⲉϥ[ⲥⲱⲧⲙ ⲉⲛⲁⲓ] ⲁϥϫⲓ[ⲧϥ ⲙⲡⲓ] ⲛⲉϥⲉⲓⲱⲧ.

ⲁϥⲃⲱⲕ [ⲉⲃⲟⲗ ⲙⲡⲓ] ⲓⲟⲩⲇⲁⲥ ϩⲱⲟϥ ⲁϥϫⲓ... ⲥⲩⲛⲉⲣⲉ ..ⲙⲛ ϩⲉⲛⲕⲟⲟⲩⲉ ⲛⲧⲉ ⲡⲣⲣⲟ. ⲁⲩⲟⲱⲛⲉ ⲙⲙⲟ. ⲁⲩⲉⲙⲉ ⲙⲙⲟϥ ⲙⲛⲉϩⲙⲡⲉⲙⲙⲟⲛ.

ⲡⲉϫⲉ ⲡⲓⲗⲁⲧⲟⲥ ⲛⲁⲩ ϫⲉ ⲟⲩ ⲛⲉⲧⲉⲧⲛⲟⲩⲱⲟⲩ ⲧⲁⲁϥ ⲛⲁϥ.

ⲡⲉϫⲁⲩ ⲛⲁϥ ϫⲉ ⲥⲧⲁⲩⲣⲟⲩ ⲙⲙⲟϥ.

ⲁⲩⲱ ⲛⲧⲉⲣⲟⲩⲉⲓ ⲉⲡⲙⲁ ⲉⲩⲛⲁⲥ☥ⲟⲩ *ⲙⲙⲟϥ ⲙϩⲛⲧϥ ⲁⲩⲕⲁⲁϥ ⲕⲁϩⲛⲩ.....

* B⁴ f. 59 v° b *[ⲉ]ⲃⲟⲗ ϩⲓ ⲩⲟⲩⲧⲉ ⲁⲩⲕⲁⲁϥ ϩⲓⲭⲙ ⲧⲉϥⲁⲡⲉ.

ⲁⲩ☥ ⲛⲟⲩⲩⲃⲱⲧ ⲉⲧⲉϥⲟⲓⲝ ⲛⲟⲩⲛⲁⲓ ⲁⲩⲉⲓⲩⲉ ⲛⲛⲉⲥⲟⲟⲩⲉ ⲥⲛⲁⲩ ⲙⲙⲁϥ ⲟⲩⲁ ϩⲓ ⲟⲩⲛⲁⲓ ⲙⲙⲟϥ ⲁⲩⲱ ⲕⲉⲟⲩⲁ ϩⲓ ϩⲃⲟⲩⲣ ⲙⲙⲟϥ. ⲓⲥ ⲁⲉ ⲛⲉϥ ϩⲙ ⲧⲉⲩⲙⲛⲧⲉ.

ⲁϥϥⲓ ⲙⲙⲉϥⲃⲁⲗ ⲉϩⲣⲁⲓ ⲉⲧⲛⲉ ⲡⲉϫⲁϥ ϫⲉ ⲛⲁⲉⲓⲱⲧ ⲕⲱ ⲛⲁⲩ ⲉⲃⲟⲗ ϫⲉ ⲥⲉⲥⲟⲟⲩⲛ ⲁⲛ ⲛⲉⲧⲟⲩⲉⲓⲣⲉ ⲙⲙⲟϥ.

ⲁⲩⲱ ⲛⲉⲩⲥⲱⲃⲉ.....

« Mon père, viens, emporte-moi de la main de cette femme qui est une bête sauvage. Depuis la 9ᵉ heure d'hier, ils ont reçu le prix (du sang du juste). »

* B⁴ f. 59 v° a * Lorsqu'il entendit cela, son père le prit.

Judas sortit aussi. Il prit... et des autres gens du roi. Ils prirent Jésus. Ils l'amenèrent au prince. Pilate leur dit : « Que voulez-vous que je lui fasse? »

Ils lui dirent : « Crucifiez-le! »

Et lorsqu'ils vinrent au lieu où on devait le crucifier, ils le mirent

* B⁴ f. 59 v° b nu... * Ils lui tressèrent une couronne d'épines, qu'ils placèrent sur sa tête. Ils lui mirent un bâton dans sa main droite. Ils crucifièrent deux voleurs avec lui, un à sa droite, un à sa gauche et lui au milieu. Il leva les yeux au ciel. Il dit : « Mon père, pardonnez-leur, car ils ne savent ce qu'ils font. »

Et ils se moquaient[1] . . . . . .

1. C'est ici que j'avais songé à intercaler le fragment qui se trouve dans le manuscrit 129/18 au folio 140 et qui contient un récit de la suite de la passion identique à celui qui se trouve dans la version copte des *Acta Pilati*, sauf quelques légères intercalations gnostiques.

La chose est à la rigueur possible. Mais, ainsi que je l'ai dit plus haut, dans ma préface, je préfère le réserver pour mon édition des *Acta Pilati*, qui paraîtra dans le prochain fascicule.

2e FRAGMENT [1]

*. . . ⲉⲧⲟⲩⲏⲥ ⲛⲍⲏ[ⲧⲏ] ⲁ ⲡⲭⲟⲉⲓⲥ. . . ⲭⲟⲟⲥ ⲛⲁⲓ ⲭⲉ ⲡⲉⲧⲛⲁⲧⲁⲩⲉⲟⲉⲓⲩ * B5 f. 108 r° a
ⲛⲟⲩⲙⲏⲏⲩⲉ ⲙⲡⲟⲗⲓⲥ ⲛⲧⲟⲩⲭⲟ ⲛⲟⲩⲙⲏⲏⲩⲉ ⲙⲡⲯⲩⲭⲏ ⲫⲁⲁⲩ ⲛⲟⲩⲙⲏⲏⲩⲉ
ⲛⲍⲱⲟⲩ ⲍⲛ ⲧⲙⲛⲧⲣⲣⲟ ⲛⲛⲱⲡⲏⲩⲉ

ⲛⲍⲟⲥⲟⲛ ⲁⲉ ⲉⲧⲩⲁⲭⲉ ⲙⲛ ⲛⲉⲩⲉⲣⲏⲩ. ⲁⲫⲡⲁⲣⲁⲣⲉ ⲛⲟⲩ ⲟⲩⲉⲩⲱⲧ ⲛⲧⲉⲕⲟⲛ-
ⲧⲟⲫⲟⲣⲟⲥ [ⲁ]ⲫⲛⲁⲩ ⲉⲛⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲥ. ⲉⲧⲍⲱⲟⲩⲥ ⲙⲫⲉ ⲙⲙⲏ... ⲡⲉⲭⲁⲫ * . . . . . * B5 f. 108
r b
ⲉⲡⲉⲓⲁⲏ... ⲙⲛ ⲛⲉⲛⲡ.... ⲙⲟⲣⲫⲏ ⲙ. . . . . .

ⲛⲁⲓ ⲁⲉ ⲉⲧⲭⲱ ⲙⲙⲟⲟⲩ ⲉⲛⲉⲣⲉ ⲓⲥ ⲁⲍⲉⲣⲁⲧⲫ ⲉⲫⲭⲱ ⲭⲓⲥⲱⲙ ⲉⲣⲟⲟⲩ ⲉⲧⲩⲁⲭⲉ
ⲙⲛ ⲛⲉⲩⲉⲣⲏⲩ ⲛⲥⲉⲥⲟⲟⲩⲧⲙ ⲁⲙ ⲭⲉ ⲓⲥ ⲡⲉ

ⲛⲧⲉⲩⲛⲟⲩ ⲉⲧⲙⲙⲁⲩ ⲁⲫⲩⲃⲧⲫ ⲙⲡⲉⲩⲧⲟ ⲉⲃⲟⲗ ⲁⲫⲟⲩⲱⲛⲍ ⲉⲣⲟⲟⲩ ⲁⲫⲩⲁⲭⲉ
ⲙⲙⲁⲩ ⲛⲧⲁⲥⲡⲉ ⲛⲍ[ⲉ]ⲃⲣⲁⲓⲟⲥ ⲉⲫⲭⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲭⲉ ⲭⲉⲣⲉ ⲡⲁⲉⲡⲓⲥⲕⲟⲡⲟⲥ ⲉⲧⲧⲁⲓⲏⲩ
ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲭⲉⲣⲉ ⲑⲱⲙⲁⲥ ⲡⲁⲙⲉⲍⲥⲛⲁⲩ ⲛⲭⲣⲥ. . . . . .

*...ⲉⲩⲁⲥⲓⲛ ⲟⲩⲁⲉ... ⲁⲩ ⲉⲓⲥ ⲉⲃⲟⲗ ⲭⲉ ⲁⲫⲉⲣ ⲡⲉⲥⲙⲟⲩ ⲛⲟⲩⲉⲩⲱⲧ ⲁⲫⲍⲙⲟⲟⲥ * B5 f. 108
ⲍⲓⲭⲉⲛ ⲟⲩⲱⲙⲉ ⲁⲫⲟⲩⲱⲛⲍ ⲉⲣⲟⲟⲩ v b

ⲡⲉⲭⲉ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ ⲙⲡⲉⲩⲱⲧ ⲭⲉ ⲉⲓⲥ ⲡⲉⲛⲭⲟⲉⲓⲥ. ⲁⲙⲟⲩ ⲛⲓⲣⲩⲁⲭⲉ ⲙⲙⲁⲩ
ⲉⲧⲃⲉ ⲡⲉⲧⲉⲕⲟⲩⲁⲩⲩ ⲛⲍⲏⲧⲏ

1. Ce fragment est extrait du 129/18, fol. 108; nous lui donnons la lettre B5. L'attribution *possible* à l'Évangile de saint Barthélemy est basée sur la comparaison d'un fragment inédit, tiré des *Actes* de saint Barthélemy (*ibid.*, f. 206 et suiv.) qui raconte la vente faite par saint Pierre de l'apôtre saint Barthélemy, vente analogue à celle que fait ici le Christ; nous publierons, du reste, bientôt ce document avec les autres analogues, relatifs aux apôtres.

DEUXIÈME FRAGMENT

*Lorsqu'il habitait parmi nous, le Seigneur nous a dit : « Celui qui évangélisera une multitude de villes et sauvera une multitude d'âmes recevra une multitude de grâces dans le royaume des cieux. » * B5 f. 108 r° a

Ils parlaient encore ensemble, lorsque passa un marchand *Tekontophore*. Il vit les apôtres assis comme les...

Il leur dit : *« (De quoi parlez-vous ensemble) »? * B5 f. 108 r° b

Ils dirent... L'apparence de...

Tandis qu'ils disaient ces choses, Jésus était debout, les écoutant parler ensemble, sans qu'ils sachent que c'était Jésus.

A cet instant, il se transforma devant eux. Il se révéla à eux. Il parla avec eux en langue hébraïque, disant : « Bonjour, mon évêque vénérable Pierre. Bonjour, Thomas mon second χρηστός...

*.....à Jésus, parce qu'il avait pris l'aspect d'un marchand. Il s'assit sur une pierre. Il se révéla à eux. * B5 f. 108 v° b

ⲧⲟⲧⲉ ⲡⲉϫⲱⲧ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲓⲥ ⲭⲉ ⲭⲉⲣⲉ ⲡⲓⲱⲟ ⲙⲡⲱⲟⲩⲉ ⲉⲧⲧⲁⲓϩⲩ ⲕⲟⲩⲧⲱⲛϩ
ⲉⲃⲟⲗ ⲭⲉ ⲛⲧⲕ ⲟⲩⲣⲱⲟⲩⲉ ⲉⲧⲧⲁⲓϩⲩ ⲁⲩⲱ [ⲛ]ⲉⲩⲅⲉⲛⲏⲥ. . . . . .

* B⁵ f. 60 v° b . . . . . .

ⲡⲉϫⲱⲧ ⲁⲉ ⲁϥⲟⲩⲱϫⲩ ⲉϩⲟⲩⲛ ⲉϩⲣⲁⲃ ⲏⲑⲱⲟⲩⲁⲥ ⲁϥϩⲉ ⲉⲣⲟϥ ⲉⲁϥⲣ ϩⲏⲗⲏⲕⲓⲁ
ⲡⲁⲣⲁ ⲙⲁⲑⲓⲁⲥ ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ⲭⲓ. . ϯⲙⲏ ⲙⲡⲁⲓ ⲙⲡ[ⲧⲁⲁϥ] ⲛⲁⲓ

ⲡⲉϫⲉ ⲓⲥ ⲛⲁϥ ⲭⲉ ϯ ⲛⲁⲓ. . . ⲧⲉ ⲛⲓⲧⲣⲁ ⲙⲡⲟⲩϥ ϩⲁⲣⲟϥ. ⲁⲩⲱ ⲁ ⲡⲉϫⲱⲧ
ⲡⲓⲱⲉ ⲉⲧⲁⲁⲩ ⲛⲁϥ. ⲡⲉϫⲁϥ ⲛⲓⲥ ⲭⲉ ⲥⲉϩ ⲡⲣⲁⲥⲓⲥ ⲛⲁⲓ ⲉⲣⲟϥ. ⲓⲥ ⲁⲉ ⲁϥⲥϩⲁⲓ ⲉϥ
ϫⲱ ⲙⲙⲟⲥ ⲭⲉ [ϯ] ϩⲟⲩⲟⲗⲟⲓ ⲙ[ϯ] ⲡⲁⲣⲱⲙⲉ. . .

Pierre dit au marchand : « Voilà Notre-Seigneur, viens-t'en parler avec lui de ce que tu veux à notre égard. »

Alors le marchand dit à Jésus : « Salut, homme grand et vénérable, tu sembles être un homme important et bien né. » . . . . . .

* B⁵ f. 60 v° b *Le marchand regarda la face de Thomas. Il le trouva ayant la force de l'âge plus que Matthieu. Il dit : « Reçois le prix de celui-ci et donne-le-moi. » Jésus lui dit : « Donne-moi tant de livres d'or pour lui. » Le marchand y consentit. Il dit à Jésus : « Écris-moi la vente. » Jésus écrivit disant : « Je reconnais vendre mon homme... »

VIE DE SÉVÈRE

SÉVÈRE

PATRIARCHE D'ANTIOCHE

512-518

TEXTES SYRIAQUES PUBLIÉS, TRADUITS ET ANNOTÉS

PAR

M.-A. KUGENER

DOCTEUR EN PHILOSOPHIE ET LETTRES

DEUXIÈME PARTIE

VIE DE SÉVÈRE

Par JEAN

SUPÉRIEUR DU MONASTÈRE DE BEITH-APHTHONIA

AVEC DIVERS TEXTES SYRIAQUES, GRECS ET LATINS

IMPRIMATUR.

Parisiis, die 8° julii 1904.

P. FAGES,
Vic. gén.

Tous droits réservés.

AVERTISSEMENT

Nous publions la Vie de Sévère par Jean, supérieur du monastère de Beith-Aphthonia, d'après deux manuscrits : un manuscrit de Berlin, le *Sachau* 321 (B), et un manuscrit de Londres, l'*add.* 17.203 (L).

B et L diffèrent très peu l'un de l'autre, et uniquement, pour ainsi dire, au point de vue orthographique. On peut dire que ce sont deux bonnes copies de l'archétype. Le texte que nous reproduisons est celui du manuscrit de Berlin, qui est le manuscrit le plus ancien[1] et le mieux conservé. Le manuscrit de Londres a beaucoup souffert : non seulement il a perdu un feuillet au commencement et à la fin, et six dans le corps de l'ouvrage[2], mais plusieurs des feuillets restants sont par endroits complètement illisibles. Pour ne pas encombrer inutilement notre apparat critique, nous avons laissé de côté les variantes orthographiques de L qui ne présentent aucun intérêt, telles que : ܐܣܪ ܪܒ au lieu ܐܕܪܒ, ܐܒܗ au lieu de ܗ ,ܐ ; ܟܬܒ ܣܟ au lieu de ܟܬܒ ,ܐܦ ܕܠ au lieu de ܕܟܦ etc.[3]; quant aux autres, nous ne les avons signalées qu'une fois pour toutes. On remarquera que l'orthographe des noms propres et des mots grecs est plus phonétique dans L que dans B. Mais L ne fournit pas seulement d'intéressantes variantes orthographiques ; dans plusieurs cas, ce manuscrit nous a conservé — pour ne pas parler de sa ponctuation qui est plus soignée que celle de B — la vraie leçon du texte original. De plus, sans L, il aurait été difficile, sinon impos-

1. Le manuscrit *Sachau* 321, que M. Sachau avait cru pouvoir dater de 741, remonte probablement au IXe siècle (cf. Introduction). Quant à l'*add.* 17.203, Wright le date du XIe siècle.

2. Deux feuillets ont disparu à la fois entre les fol. 8 et 9, les fol. 11 et 12 et les fol. 14 et 15.

3. Ces variantes ont pu être laissées de côté avec d'autant moins d'inconvénient qu'elles ne sont nullement constantes : si L orthographie d'ordinaire ܐܣܪ ܪܒ et B ܐܕܪܒ, il arrive aussi que L orthographie ܐܕܪܒ et B ܐܣܪ ܪܒ etc.

sible, d'éditer entièrement le fol. 142 r° de B, qui est en très mauvais état.

Nous avons encore examiné, pour la constitution du texte, outre B et L, trois extraits qui ont été faits de cette Vie de Sévère :

Le premier (J) fait partie de la *Chronique* de Pseudo-Denys de Tell-Mahré (Jean d'Asie)[1]. L'auteur de cette Chronique l'a intercalé purement et simplement dans son œuvre, sans juger à propos de signaler son emprunt. Il va de la p. 241, l. 4 ܡ ܡܪܕܣ à la p. 243, l. 7 ܐ ܐܘ ܐ.

Le second (M) figure dans la *Chronique* de Michel le Syrien[2], sous le titre : « Extrait de l'histoire de saint Sévère ». Il va de la p. 253, l. 13 ܡ ܐ à la p. 256, l. 13 ܘ.

Le troisième (A), le plus court, est contenu dans l'*add.* 14.731[3]. Ce manuscrit, qui est du XIe siècle à peu près, l'attribue faussement à Jean bar Aphthonia. Son en-tête est : « Voici également l'histoire de sa vie et de sa mort (de Sévère), qui a été composée par Jean bar Aphthonia ». Il va de la p. 260, l. 13 ܡ ܐ à la p. 261, l. 13 ܐ.

A la Vie de Sévère par Jean nous ajoutons tous les autres textes syriaques connus qui concernent cet illustre patriarche : d'abord, les extraits des historiens syriens; ensuite, les notices détachées; enfin, quelques poésies.

Pour finir, nous donnons, en appendice, les divers textes grecs et latins relatifs à la vie de Sévère.

En tête de chacun de ces textes, on trouvera l'indication exacte de sa source.

M.-A. KUGENER.

1. Cet extrait occupe dans le manuscrit syriaque 284 de la Bibliothèque nationale, qui est une copie du *Vaticanus* 162, les fol. 149v°-150v°. M. Nau a eu l'obligeance de nous transcrire cet extrait en même temps que tous les autres passages de la *Chronique* de Pseudo-Denys de Tell-Mahré, qui sont relatifs à Sévère.

2. *Chronique de Michel le Syrien,* éditée et traduite par J.-B. CHABOT, Paris, Leroux. 1902, t. II, p. 280-281 (texte), p. 195-196 (traduction).

3. Fol. 31r°. Nous devons les variantes de cet extrait à l'amabilité de M. Brooks.

VIE DE SÉVÈRE

Par JEAN,

SUPÉRIEUR DU MONASTÈRE DE BEITH-APHTHONIA

ܐܝܬ ܠܟ ܡܢ ܫܘܒܚܐ ܕܐܠܗܐ ܕܝܠܝ ܕܝܠܟ ܕܐܢܫ ܐܠܗܝ ܕܝܠ ܫܘܩ ܠܟ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܡܕ ܕܛܥܡ ܐܢܬ ܒܗ ܡܢ ܛܥܡܐ ܕܝܠ ܐܝܬ ܠܟ ܠܡܗܘ ܕܝܠ ܐܢ ܐܬ ܕܝܠ ܡܕ

ܗܘ ܕܐܝܟ ܕܒܪ ܐܢܫ ܠܐ ܡܡܠܠ ܐܠܐ ܡܢ ܦܘܡܐ ܕܐܠܗܐ ܐܦ ܗܘ ܠܐ ܡܡܠܠ ܐܠܐ ܡܢ ܦܘܡ ܕܐܢܫ ܕܡܬܠܐ ܠܥܠ ܡܢ ܡܚܫܒܬܐ ܕܒܢܝ ܐܢܫܐ ܗܘ ܕܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܢ ܐܦ ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܢ ܐܦ ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܢ ܐܦ ܗܘ

ܕܗܘ ܕܫܥܐ ܕ ܒܗ ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܠ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠ ܝܘܐܒ ܐܝܟ ܕ ܐܡܪ ܠ ܐܝܫܥ ܒ ܐܝܟ ܕ ܐܡܪ ܠ ܝܫܪܝܠ ܒ ܐܝܟ ܕ ܐܡܪ ܠ ܐܝܠܝܫܥ ܒ ܐܝܟ ܕ ܐܡܪ ܠ ܐܝܠܝܐ ܒ ܐܝܟ ܕ ܐܡܪ ܠ ܐܝܢܘܟ ܒ ܐܝܟ ܕ ܐܡܪ ܠ ܐܒܪܗܡ

* L fol. 1 v° a. * ܕܡܬܩܒܠ ܗܘ ܒܗ ܒܒܛܢ ܐܡܗ ܘܒܛܢ ܐܒܘܗܝ ܕܥܠ ܥܠ ܥܠ ܕܐܬܚܙܝ ܘܐܬܪ ܕܐܬܚܙܝ

ܪܚܠ ܘ ܒܝ ܡܕܡܠ. ܒܟܠܗ ܠܥܡܠ ܠܐ. ܒܝ ܐܘܙܠ ܟܘܒܝ ܡܥ
ܟܡܟܡܠ. ܡܥ ܐܡܠ ܕܘ ܒܝ ܟܟܝܘܙ ܐܘܙܠ ܘܘܡܙ. ܒܝ ܡܟܝܘܙ ܐܘܙܠ ܦܘܡܥ ܠܐܟܠ.
ܡܟܠ ܒܝ ܐܡܠ ܟܟܝ ܐܘܙܠ ܘܘܡܙ ܐܘܙܠ ܦܘܡܥ ܠܐܟܠ.

ܪܚܠ ܗܠܡܙ. ܡܡܗܒܠ ܟܥ ܐܡܟܠ ܟܡ ܡܡܡܠ ܐܘܙ ܒܝ.
ܗܘܪܟܟܡܟ ܡܟܠ: ܒ ܡܡܠ ܐܡܟ ܟܟܡܡ ܐܘܙ: ܡܟܠ ܒܝ ܐܘܙ. ܟ
ܐܘܙ ܒܡ ܐܘܙ * ܡܒܡܠ ܟܡܡ: ܐܠ * ܒܟܡܡ ܡܟܡܡ ܐܡܡ. ܐܡ ܒܐ
ܡܡܡ ܡ. ܐܟ ܒܝ ܥ ܟܡ ܬܐܟ ܡܒܟ ܒܟ. ܒܟܡܐ ܟܡܡܡ ܐܠ
ܟܡܡ. ܒܝ ܐܟܡ ܗܠܡܙ ܡܡ: ܐܘܙ ܒܐ ܡ ܐܘܙ ܒܟ ܒܡܒ.
ܐܠ ܟܡ ܡܡܡ ܟ. ܒ ܥ ܟ ܐܠ ܟܟܡ ܐܟ ܒܟ ܡ ܡ ܡ

ܡܢ ܕܚܦܬ ܡܕ ܡܠܟܐ ܡܫܝܚܐ ¹ ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ: ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ
ܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ ² ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ ³: ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ ⁴ ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ:
ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ. ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ * ܕܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ
* L fol. 2 r° b.
ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ. ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ.
ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ: ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ ⁵. ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ: ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ.
ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ: ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ: ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ.
ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ: ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ. ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ
ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ: ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ. ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ
* B fol. 136 v° a.
ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ * ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ. ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ
ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ: ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ. ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ
ܘܡܢ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܝܚܐ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ⁱ⁰ ⁱ¹ ⁱ² ⁱ³ ⁱ⁴ ⁱ⁵ ⁱ⁶ ⁱ⁷ ⁱ⁸ ⁱ⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²¹ ¹³²² ¹³²³ ¹³²⁴ ¹³²⁵ ¹³²⁶ ¹³²⁷ ¹³²⁸ ¹³²⁹ ¹³³⁰ ¹³³¹ ¹³³² ¹³³³ ¹³³⁴ ¹³³⁵ ¹³³⁶ ¹³³⁷ ¹³³⁸ ¹³³⁹ ¹³⁴⁰ ¹³⁴¹ ¹³⁴² ¹³⁴³ ¹³⁴⁴ ¹³⁴⁵ ¹³⁴⁶ ¹³⁴⁷ ¹³⁴⁸ ¹³⁴⁹ ¹³⁵⁰ ¹³⁵¹ ¹³⁵² ¹³⁵³ ¹³⁵⁴ ¹³⁵⁵ ¹³⁵⁶ ¹³⁵⁷ ¹³⁵⁸ ¹³⁵⁹ ¹³⁶⁰ ¹³⁶¹ ¹³⁶² ¹³⁶³ ¹³⁶⁴ ¹³⁶⁵ ¹³⁶⁶ ¹³⁶⁷ ¹³⁶⁸ ¹³⁶⁹ ¹³⁷⁰ ¹³⁷¹ ¹³⁷² ¹³⁷³ ¹³⁷⁴ ¹³⁷⁵ ¹³⁷⁶ ¹³⁷⁷ ¹³⁷⁸ ¹³⁷⁹ ¹³⁸⁰ ¹³⁸¹ ¹³⁸² ¹³⁸³ ¹³⁸⁴ ¹³⁸⁵ ¹³⁸⁶ ¹³⁸⁷ ¹³⁸⁸ ¹³⁸⁹ ¹³⁹⁰ ¹³⁹¹ ¹³⁹² ¹³⁹³ ¹³⁹⁴ ¹³⁹⁵ ¹³⁹⁶ ¹³⁹⁷ ¹³⁹⁸ ¹³⁹⁹ ¹⁴⁰⁰ ¹⁴⁰¹ ¹⁴⁰² ¹⁴⁰³ ¹⁴⁰⁴ ¹⁴⁰⁵ ¹⁴⁰⁶ ¹⁴⁰⁷ ¹⁴⁰⁸ ¹⁴⁰⁹ ¹⁴¹⁰ ¹⁴¹¹ ¹⁴¹² ¹⁴¹³ ¹⁴¹⁴ ¹⁴¹⁵ ¹⁴¹⁶ ¹⁴¹⁷ ¹⁴¹⁸ ¹⁴¹⁹ ¹⁴²⁰ ¹⁴²¹ ¹⁴²² ¹⁴²³ ¹⁴²⁴ ¹⁴²⁵ ¹⁴²⁶ ¹⁴²⁷ ¹⁴²⁸ ¹⁴²⁹ ¹⁴³⁰ ¹⁴³¹ ¹⁴³² ¹⁴³³ ¹⁴³⁴ ¹⁴³⁵ ¹⁴³⁶ ¹⁴³⁷ ¹⁴³⁸ ¹⁴³⁹ ¹⁴⁴⁰ ¹⁴⁴¹ ¹⁴⁴² ¹⁴⁴³ ¹⁴⁴⁴ ¹⁴⁴⁵ ¹⁴⁴⁶ ¹⁴⁴⁷ ¹⁴⁴⁸ ¹⁴⁴⁹ ¹⁴⁵⁰ ¹⁴⁵¹ ¹⁴⁵² ¹⁴⁵³ ¹⁴⁵⁴ ¹⁴⁵⁵ ¹⁴⁵⁶ ¹⁴⁵⁷ ¹⁴⁵⁸ ¹⁴⁵⁹ ¹⁴⁶⁰ ¹⁴⁶¹ ¹⁴⁶² ¹⁴⁶³ ¹⁴⁶⁴ ¹⁴⁶⁵ ¹⁴⁶⁶ ¹⁴⁶⁷ ¹⁴⁶⁸ ¹

ܕܐ. ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܕܥܒܕ ܒܗ ܒܟܠ ܡܕܡ ܕܫܦܝܪ ܘܒܛܠ.
ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܦ ܗܘ ܕܠܐ ܫܦܝܪ ܐܝܟ ܕܠܐ ܫܦܝܪ ܒܗ ܒܥܠ.
ܒܟܠ ܕܒܥܐ ܗܘ ܕܢܥܒܕ ܒܗ.

ܕܐ ܒܗ ܫܥܡܐ[1] ܐܠܐ. ܟܕ ܫܡܥ[2] ܐܙ. ܒܩܕܡ ܬܠܡܝܕ ܐܡ
ܪܒ. ܐܚܐ ܒܟܬܒ ܬܢ ܡܬܠܗ ܫܡܥ ܐܠܐ ܕܒ ܐܢ ܡܢ
ܣܝܪ ܐܠܐ ܐܚܐ ܒܟܬܒ ܐܚܐ ܒܗ ܣܢܐ ܕܐ ܐܠܐ. ܐܚܐ ܒܟܬܒ ܐܚܐ
ܡܟܒ ܒܗ[3] ܒܐܡܬܐ. ܒܫܡܐ ܕܐܠܗܐ ܒܢܐ ܒܡܟܫܦܐ[4] ܟܒ
ܐܡ. ܐܠ ܒܗ ܐܡ ܐܢ ܐܡܪ ܐܠ ܐܡ ܐܚܐ ܒܟܬܒ ܐܚܐ. ܐܠ ܐܪܐ ܒܗ
ܐܡ ܐܠ ܕܐ ܐܡ ܐܢ ܐܡ ܐܠ ܐܡ ܐܚܐ ܒܟܬܒ ܐܚܐ ܐܠ ܐܡ ܐܠ

ܐܝܟ ܕܐܢ ܒܫܘܒ ܒܟܚ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܟܕ ܝܬܒ ܒܪ ܐܢܫ ܕܫܡ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܕܐܦ ܒܫܘܒ ܒܟܚ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܟܕ ܝܬܒ ܒܪ ܐܢܫ ܕܫܡ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܕܐܦ
ܒܫܘܒ ܒܟܚ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܟܕ ܝܬܒ ܒܪ ܐܢܫ ܕܫܡ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܕܐܦ
ܒܫܘܒ ܒܟܚ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܟܕ ܝܬܒ ܒܪ ܐܢܫ ܕܫܡ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܕܐܦ

1. L ; L orthographie encore ainsi plus loin. — 2. Correxi : B et L . — 3. L L transcrit régulièrement les syllabes αίρε- des mots grecs αἵρεσις, αἱρετικός par ; tandis que B les transcrit le plus souvent par , quelquefois par , mais jamais par . — 4. L ; L orthographie ainsi le nom de cette ville.

Un anachorète qui habitait en dehors de la ville, et qui était réputé pour sa prescience et son ascétisme, le vit en songe, tenant en main une bêche et nettoyant une fontaine pleine de bourbier, de fange et de puanteur[1]. Sévère étant venu auprès de lui pour prier, il le reconnut aussitôt qu'il l'aperçut, grâce à la vision où il l'avait vu auparavant, et dit à ceux qui se trouvaient auprès de lui : « Celui-là (Sévère) deviendra grand parmi les docteurs, et célèbre parmi les évêques[2]. Avec la bêche de l'érudition, il débarrassera toute la terre[3] du bourbier, de la fange et de la puanteur hérétiques[4] ».

Le (Saint-) Esprit accorda aussi à des laïcs le don de prophétiser à son sujet. Quand il fréquentait encore l'école d'*Alexandrie*, un homme était réputé auprès de tout le monde pour la pureté de sa vie, l'ardeur de sa foi, la générosité de son caractère[5], sa chasteté, qui était semblable à celle de *Joseph*[6], et sa compassion pour les pauvres. Il était constamment en prière à l'église, et faisait partie de la sainte association de ceux qui sont appelés là-bas Φιλόπονοι. Pour
* B fol. 137 r° a. tout dire en un mot, c'était à juste titre* qu'il était appelé chrétien. Son nom

1. δυσωδία. — 2. ἀρχιερεῖς. — 3. πᾶσα ἡ ὑπ' οὐρανόν; cf. Job, XLI, 2. — 4. Aux mots « hérésie, hérétique » correspondent toujours dans le texte syriaque les mots : αἵρεσις, αἱρετικός. — 5. ἦθος. — 6. Cf. Gen., XXXIX, 7 et suiv.

ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܗ ܒܫܡܝܐ ܘܡܫܩܐ ܠܟܠ ܥܡܡܐ ܡܢ ܒܘܪ ܝܡܐ ܘܢܗܪܐ ܕܝܢ ܗܘ ܕܢܫܪܐ ܒܝܬ ܐܪܥܐ ܟܠܗ ܐܘ ܠܐ ܐܠܐ

ܠܡܚܝ. ܘܐܒܐ ܐܡܪ ܗܘ ܕܐܬܐ ܐܒܐ ܐܡܪ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡ ܐܒܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܠܐ ܐܢ

« ܐܬܐ ܠܟ ܒܪ ܐܢܫܐ ܠܡܐ ܗܪܝܬ ܡܨܬܐ ܕܝܠܟ ܘܠܡܐ ܥܒܪܬ ܥܠ ܡܬܢܬܐ ܕܝܠܟ ؛ ܐܡܪ ܐܢ ܒܗ ܕܒܥܠ ܡܠܬܐ ܐܡܪ ܐܢ ܒܗ ܕܒܥܠ ܡܠܬܐ ܐܡܪ ܐܢ ܒܗ ܕܒܥܠ ܡܠܬܐ ܐܡܪ ܐܢ ܒܗ ܕܒܥܠ ܡܠܬܐ ؛

ܕܗܟܢܐ ܕܐܬܐ ܠܗ ܒܥܓܠܐ ܘܠܐ ܐܚܪ ܒܛܝܠ ܠܗ ܘܐܬܐ ܠܛܪܘܢ ܕܣܘܪ. ܘܫܪܐ ܒܗ ܒܥܡܕܐ ܕܩܕܝܫܐ ܐܘܓܢܛܝܘܣ ܘܩܒܠ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܩܕܝܫܬܐ. ܘܟܕ ܐܬܬ ܠܗ ܗܢܘ ܫܥܬܐ ܕܐܬܬ ܠܗ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܕܢܗܘܐ ܒܗ ܫܘܪܝܐ ܘܢܣܝܐ ܘܢܣܝܢ ܐܢܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫ

ܗܘ ܪܒܐ ܕܫܡܥ ܡܢ ܐܒܐ ܩܕܝܫܐ ܕܐܬܐ ܗܘ ܠܐܠܦܣܐ ܘܠܦܠܣܛܝܢ[1] ܘܠܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܝܘܢܝܐ.
ܐܝܟ ܕܐܬ ܠܗ ܠܡܐ ܠܡܠܦ ܒܐܠܦܣܐ ܒܝܬ ܐܘܠܦܢܐ ܕܟܠ ܐܢܫ ܡܫܒܚ ܠܗ[2] ܘܐܝܟ ܕܐܬ ܠܗ ܠܡܐ ܠܡܫܐܠ ܒܐܝܟ ܕܐܬ ܠܗ ܠܡܐ ܠܡܫܐܠ ܒܐܝܟ ܕܐܬ ܠܗ ܠܡܐ ܠܡܫܐܠ ܒ
ܠܡܐ ܠܡܫܐܠ ܒ ܠܡܐ ܠܡܫܐܠ ܒ ܠܡܐ ܠܡܫܐܠ ܒ

ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܩܘܡ ܘܗܠܟ ܘܡܫܟ ܠܝ ܐܝܕܟ ܝܡܝܢܐ ܘܐܢܐ ܐܫܬܕܐ ܒܟ ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܠܟ ܫܘܠܛܢ ܥܠ ܫܐܪ ܫܐܕ̈ܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܢܦܫ ܕܒܪ ܢܫ ܐܠܐ ܒܗ ܒܠܚܘܕܝܗ ܘܒܟ ܠܚܘܕܝ ܐܢ ܐܝܬ ܒܟ ܢܦܫ ܕܒܪ ܢܫ ܐܠܐ ܒܟ ܒܠܚܘܕܝ ܘܒܗ ܠܚܘܕܝ ܐܢ ܐܝܬ ܒܗ ܢܦܫ ܕܒܪ ܢܫ ܐܠܐ ܒܗ ܘܒܟ ܠܚܘܕܝ ܘܒܟ ܒܗ ܠܚܘܕܝ ܐܢ ܐܝܬ ܒܟ ܢܦܫ ܕܒܪ ܢܫ ܐܠܐ ܒܟ ܘܒܗ ܠܚܘܕܝ ܘܒܗ ܒܟ

ܘܐܝܟ ܕܐܬ ܒܥܕܗ ܗܘ ܙܒܢܐ ܕܢܦܠ ܒܗ ܠܐ ܐܬܐ ܒܠܚܘ ܒܝܬ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܕܐܝܬ ܒܚܕ ܒܫܡ ܣܘܝܪܘܣ ܕܩܐܡ ܒܪܗ ܕܬܪܥܐ ܘܒܥܐ ܠܡܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܐܡܪ ܠܗ ܕܠܐ ܡܛܐ ܙܒܢܗ ܕܣܘܝܪܘܣ ܘܠܐ ܝܕܥܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܡܠܬܗ ܐܠܐ ܡܛܬ ܒܗ ܡܐ ܕܐܬܓܠܝ ܠܗܘܢ ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܕܐܬܓܠܝ ܠܗ ܩܕܡ ܙܒܢܐ ܕܐܬܓܠܝ ܠܗ ܕܐܬ ܒܥܕܗ ܗܘ ܫܡ ܣܘܝܪܘܣ ܕܐܬ ܒܥܐ ܠܡܗܘܐ ܥܡ ܐܚܝܢ ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܠܐ ܡܛܐ ܙܒܢ ܣܘܝܪܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ

* L fol. 6 r° a. ܗܘ ܒܥܕܐ ܥܠܝܐ ܕܠܐ ܗܘ. ܒܗ ܢܗܘܐ ܒܫܡ ܡܫܘܡܫ ܠܐ ܒܝܘܡ ܥܩܒ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡ ܡܪܝ ܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܒܗ ܒܝܘܡ ܕܢܚܐ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܠܥܠܡ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܒܪ ܐܒܐ ܕܠܐ ܫܪܝ ܠܗ ܫܘܪܝ ܐܠܐ

ܘܒܥܠ ܕܫܘܪܝܐ ܗܘ ܘܢܥܒܕ [1] ܠܗ ܫܘܠܡܢܐ ܕܫܘܪܝܐ ܗܘ ܘܢܥܒܕ ܠܗ ܫܘܠܡܢܐ
ܕܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܪܢ ܒܪ ܕܐܢܫ ܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܕܢܩܒܘܪ ܐܒܘܗܝ ܐܘ ܕܢܙܠ ܠܡܩܒܪ ܐܒܘܗܝ ܐܘ ܕܢܙܠ ܠܡܩܒܪ
ܐܒܘܗܝ ܐܘ ܕܢܙܠ ܠܡܩܒ

ܒܗ ܕܡܪܝ ܝܘܚܢܢ ܕܗܘ ܫܡܝܗ ܕܐܠܗܐ[1]. ܘܐܝܟ ܕܐܬܝ ܠܗ ܠܘܬ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ
ܕܐܬܩܪܝ ܐܒܢܐ. ܗܕܐ ܒܗ ܬܫܥ ܫܥܝ ܠܝܠܝܐ ܩܕܡ ܡܘܬܗ. ܘܐܝܟ ܕܐܬܩܪܝ ܐܒܢܐ
ܕܐܠܗܐ ܒܗ ܡܢ ܐܡܗ. ܫܡܥܘܢ ܐܚܘ ܕܝܥܩܘܒ ܐܚܘ ܕܝܘܚܢܢ ܕܐܠܗܐ.
ܒܗ ܐܦ ܒܫܒܝܠ ܕܐܢ: ܐܢ ܐܦ ܐܝܣܝܠܠܘ[2] ܕܐܬܩܪܝ ܐܒܢܐ ܕܐܠܗܐ ܐܦ ܒܫܒܝܠ
ܫܬܐ ܫܡܥܘܢ ܐܚܘ ܕܝܥܩܘܒ[3] ܠܐ ܐܬܐ ܥܡ ܕܒܪܐ ܐܚܪ. ܟܕ ܐܬܐ ܐܚܘ ܕܝܘܚܢܢ
ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܐܢܛܝܟܝܐ ܕܐܬܩܪܝ ܐܒܢܐ[4] ܐܦ. ܡܢ ܗܢܘ ܙܒܢܐ ܐܬܬܠ ܒܗ ܫܡܥܘܢ
ܟܐܦܐ ܕܐܬܩܪܝ ܐܒܢܐ. ܘܐܝܟ ܕܐܬܝ ܠܗ ܠܘܬ ܫܡܥܘܢ ܐܚܘ ܕܝܥܩܘܒ ܐܚܘ ܕܝܘܚܢܢ
ܗܢܘ ܫܡܝܗ ܕܐܠܗܐ.

---

* L fol. 7 r° a.

* ܐܠܐ ܐܦ ܐܢ ܐܝܬ ܠܟ ܐܠܗܐ ܝܘܣܛܘ ܕܚܘܣ ܥܠ ܙܒܢ ܡܠܬܐ[5] ܗܕܐ ܕܐܡܪܬ
ܐܢ ܐܦ ܒܗ ܡܢ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪܬ ܐܢ ܐܦ ܒܗ ܡܢ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪܬ ܐܢ ܐܦ ܒܗ ܡܢ ܡܠܬ

ܗܘ ܕܐܙܠ ܒܫܒܝܠܐ ܩܫܝܬܐ ܘܒܥܐ ܠܡܬܚܙܐ ܒܝܢ ܐܚܝܗ ܐܝܠܝܐ ܘܣܛܦܢܘܣ ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܕܗܘ ܒܟܠ ܚܟܡܬܐ ܡܫܬܟܚ ܘܒܣܛܪܛܝܩܝ ܫܘܠܛܢ ܫܦܝܪ ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܕܐܬܝܩܪ ܒܬܪ ܟܗܢܘܬܐ ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܒܥܐ ܠܡܬܚܙܐ ܒܝܢ ܐܚܝܗ ܐܝܠܝܐ ܘܣܛܦܢܘܣ ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܕܗܘ ܒܟܠ ܚܟܡܬܐ ܡܫܬܟܚ ܘܒܣܛܪܛܝܩܝ ܫܘܠܛܢ ܫܦܝܪ ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܕܐܬܝܩܪ ܒܬܪ ܟܗܢܘܬܐ

ܗܘ ܕܐܙܠ ܒܫܒܝܠܐ ܩܫܝܬܐ ܘ

ܒ ܐܠܟ ܒ ܡܠ ܚܛ ܘ ܐ ܗ ܐ. ܗ ܡ ܐ ܟ ܐ ܡ ܐ ܐ ܟ ܡ ܐ ܐ ܟ ܐ ܐ ܐ

* L fol. 8 r° a.

ܒܗ ܒܡܚܫܒ̈ܬ̈ܐ. * ܘܐ ܗܘ̈ܝ ܐ̈ܠܐ ܕ̈ܐ̈ܒ̈ܐ. ܕ̈ܡ ܡܥ̈ܩ̈ܒ ܚ̈ܩ̈ܒ̈ܚ̈ ܡ̈ܒ̈ܩ̈ܒ̈ܚ̈ ܒ̈ܘ̈ܡ̈ܬ̈.

ܐ̈ܘ̈ ܡ̈ ܗ̈ܝ̈ܬ̈ܐ̈ ܒ̈ܘ̈ ܐ̈ܘ̈ ̈ܐ̈ ̈ܒ̈ ̈ܐ̈ ̈ܐ̈ ̈ ̈

ܘܐܡܪ ܕܫܦܝܪ ܗܘ ܕܢܣܒ ܠܗ ܒܥܠ ܡܕܒܪܢܘܬܐ[1] ܘܫܪܐ ܠܗ ܒܟܠ ܠܠܝܐ.
ܘܟܕ ܐܬܝ ܠܡܐܡܪ ܡܠܬܐ ܕܡܫܬܡܥ ܠܗ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ[2] ܐܝܟ ܕܐܢ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܦܘܡܗ
ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܬ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܘܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ.
ܘܟܕ ܐܬ ܠܗ ܠܡܫܐܠ ܠܗ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ
ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ
ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ
ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ
ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ
ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ
ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ
ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ
ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ
ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ
ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ
ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ
ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ
ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ
ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ
ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ
ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ
ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ
ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ
ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ
ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ
ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ ܡܢ ܐܝܢ
ܡܠܦ̈ܢܐ ܐܬ ܦܫܪ ܗܠܝܢ ܟܬܒ̈ܐ ܐܡܪ ܠܗ ܟܕ ܐܢ ܐܢܐ ܐܫܐܠ ܠܟ ܡܢ ܟܬܒ̈ܐ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܝ
ܡܢ ܐܝܢ

ܕܠܐ ܥܡܪ ܠܝܫܘܥ[1] ܗܢܘ ܕܡܐ ܣܓܝ ܕܡܐ ܣܚܕܢܐ: ܐܟܝ ܒܝ
ܒܗ ܟܐ ܒܡܐ ܕܚܫ ܐܢ ܟܐ ܙܒܢ ܐܢ ܒܙ. ܐܠܐ ܟܐ ܬܘܣ ܚܩܠ. ܕܠܐ ܥܘܡܐ
ܒܙ ܗܢܘ ܣܥܝܪ. ܐܝ ܒܡܢ ܡܝ ܥܙܐ ܡܚܟܐ ܟܡܐ ܬܘܣ. ܘܪܣ
ܟܘܪܒ ܐܘܐ ܒ ܣܟܡ[2] ܟܡܐ ܥܡܐ.

ܒ ܒܝ ܒܟܐ ܡܐ ܡܣܟܐ ܒܙ. ܒܙ ܐܙ ܒܚܢܐ ܐܝ ܐܙ
ܒܚܡܐ[3] ܬܡܐ[4] ܩܐܡ ܐܘ. ܟܐ ܟܐ ܐܠ ܟܐ. ܒ ܡܥܫ ܟܐ. ܒܟܐ
ܡܟܐ ܡ ܟܡܐ ܐܐ ܒܙ. ܡܪܒ ܒܙ. ܐܡܐ ܒܟܡܥܐ ܡܐ
ܥܡ[5]. ܡ ܐܡܐ ܐܡܐ ܒ ܣܟܡ. ܐ ܒ ܐ ܐ ܐ ܟܐ ܐܘ ܐ
ܐܠ ܐ ܐ ܐ. ܟ ܒܟܐ ܐ ܐ ܡ ܐ ܐ ܐ. ܐ ܐ ܐ

ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܥܡܠܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܒܥܝܬ ܠܡܕܝ ܐܠܐ ܠܡܐ ܕܐܝܬ ܠܝ ܠܗܠܝܢ ܕܐܬܘ ܥܡܝ ܘܠܐ ܠܡܐ ܕܐܝܬ ܠܝ ܠܗܠܝܢ ܕܐܬܘ ܥܡܝ ܐ

ܒ ܒܫܥ. ܠܐ ܗܘ ܡܛܠ ܐܡܪ. ܠܐ ܐܬ ܠܚܡ ܐܢܫ ܐܚܪ. ܗܘ ܒ
ܣܡܣܡܐ ܐܒܗ ܡܟܟܠ ܐܫܬ ܐܝܘܐ ܒܥ. ܣܡܣ ܐܒ ܐܡܪ ܐܢ ܐ
ܡܟܟܠ. ܗܘ ܒ ܐܡܪ ܐܢ ܐ ܒܫܥ ܐܢ ܐ ܒ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ
ܠܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ

* B fol. 140 v° b. ܕܒܝܬ ܡܠܟܘܬܐ * ܕܐܬܝ ܠܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܒܥܐ ܠܗ ܠܡܛܪܘܢܐ ܕܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܘܒܥܐ ܕܢܣܒ ܠܗ ܒܗ ܘܡܬܚܫܕ ܠܗ ܒܗ ܘܡܬܚܫܕ ܠܗ ܒܗ ܘܡܬܚܫܕ

ܘܡܕܡ ܕܚܕܝܢܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܘܚܣܝܢ ܗܘ ܒܗ ܒܡܕܡ ܕܐܬ ܠܗ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܠܐ ܒܙܒܢ ܕܐܬ ܠܗ ܐܠܗܐ ܘܐܬ ܠܗ

ܗܘ ܕܐܬ ܠܗ ܒܗ ܗܘ ܕܒܥܐ ܠܡܫܕܝܗ ܒܝܕ ܫܠܝܚܘܬܐ ܕܝܠܗ ܕܐܬ ܠܗ ܒܗ ܗܘ ܕܒܥܐ ܠܡܫܕܝܗ ܒܝܕ ܫܠܝܚܘܬܐ ܕܝܠܗ.

ܗܕܐ ܒܝ ܣܒܪ ܡܚܒܪܐ ܒܥܠܡܐ ܟܠܗ ܘܐܬܐ ܠܩܘܫܛܢܛܝܢܘܦܠܝܣ ܘܫܪܐ ܒܗ ܘܐܬܐ ܠܩܘܫܛܢܛܝܢܘܦܠܝܣ ܘܫܪܐ ܒܗ

ܕܟܠ ܡܢ ܕܫܡܥ ܒܫܡܗ ܕܢܣܛܘܪ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܘܒܟܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܝܠܗ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܫܡܥ ܒܫܡܗ ܕܢܣܛܘܪ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܘܒܟܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܝܠܗ.

ܘ

ܗܘ ܕܐܡܪ. ܐܢ ܡܠܟܐ ܡܪܝ ܢܬܒܗܠ [1] ܒܓܒܪܐ ܕܝܠܗ ܘܢܫܬܒܩ ܡܢ ܩܪܒܐ
ܕܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܐܙܠ ܘܐܩܛܘܠ ܐܢܐ ܐܬ ܦܠܫܬܝܐ [2]: ܘ [3] ܡܢ ܣܟܠܐ ܕܣܝܡ
ܠܗ ܫܡ: ܡܢ ܦܘܡ ܕܐܡܪ. ܟܬܒ ܠܗ [4] ܦܬܓܡܐ. ܘ ܡܢ ܣܟܠܐ ܕܫܪܐ
ܠܡܐ: ܒܬܪ ܕܐܬܐ ܩܛܠ ܠܡܐ ܐܢ ܐܠ ܡܠܟܐ * ܕܫܡܐ ܠܡܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܐܠ ܡܠܟܐ * B fol. 141 v° a.
ܕܫܪܐ: ܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܐܠ ܡܠܟܐ ܐܢ ܐܙܠ ܐܢܐ ܘܐܩܛܘܠ ܐܢܐ ܐܬ ܦܠܫܬܝܐ
ܕܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܐܙܠ ܘܐܩܛܘܠ ܐܢܐ ܐܬ ܦܠܫܬܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܐܠ ܡܠܟܐ
ܫܪܐ. ܐܬ ܐܢ ܐܙܠ ܘܐܩܛܘܠ ܐܢܐ ܐܬ ܦܠܫܬܝܐ: ܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܐܠ ܡܠܟܐ
ܫܪܐ. ܐܬ ܐܢ ܐܙܠ ܘܐܩܛܘܠ ܐܢܐ ܐܬ ܦܠܫܬܝܐ.

ܒܡܡܫܠ[1]ܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܫܘܥ ܐܢ ܟܕ ܐܬܐ ܒܪ ܐܢܫܐ ܗܠ ܢܫܟܚ ܗܝܡܢܘܬܐ ܒܐܪܥܐ.
* L fol. 9 v° b. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܒܗ ܒܣܦܪ ܗܢܐ ܕܐܝܟ ܒܫܪ. ܒܫܢܝ ܥܠ ܐܝܡܬ ܕܐܬܬܝ. * ܠܐ ܐܬܝ ܐܢܐ
ܐܠܐ ܕܐܫܠܚ ܚܪܒܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܬܐ ܐܢ ܠܐ ܐܬܐ. ܘܒܐܚܪܢܐ ܐܢ ܕܐܬܐ ܢܡܪ ܐܡܪ.
ܐܢ ܐܢ ܒܐܪܥܐ ܐܫܟܚ ܐܢ ܠܐ ܐܫܟܚ

ܗܘ ܕܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܒܥܠ ܟܬܒܐ ܗܢܐ ܕܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܒܥܠ ܟܬܒܐ ܗܢܐ

اصطفوا بي بمجلس. حضروا[1] وعندما جلسوا الذين. جا
فحصوا بكتب هذا الذي. اسمه[2] بي الذين. وجدوا هذا
متمسكا[3] بمقدونيوس وبمن هم مثله. فلما لم يشأ
هذا أن يترك هرطقته. فقد كان بالحق مستحقا
العزل. وبالحق عزلوه حسب القوانين.

في هذا الوقت اجتمعوا هؤلاء الذين: فحصوا
عن الذي يصلح لكرسي أنطاكية. فوجدوا الجميع
جميعا بالإجماع. فقالوا اجتمعوا وقالوا من
هو الذي نقيم. هذا[4]. فقالوا كلهم بصوت واحد
وقالوا: نريد سافريوس[5] الذي هو الآن * في
* B fol. 142 r° b. مدينة أنطاكية. فقالوا كلهم بصوت واحد
* L fol. 10 v° b. * وقالوا هذا يصلح أن يكون أسقفا. فقد
رأينا منه أشياء كثيرة صالحة.

فلما كتبوا هذا الكلام كتبوه. وختموه بخواتمهم
الذين. أرسلوا بالكتاب إلى الملك. فلما قرأ
الكتاب. وعلم ما فيه. أعجبه ما فيه. وأمضاه
وصدقه.

1. Glose marginale donnée par B et L : في مدينة صيدا. — 2. B اسما. — 3. L متمسكا. — 4. L هذا. — 5. L سافريوس.

Les évêques orientaux se réunirent rapidement à *Sidon* en *Phénicie*, car l'ordre de l'empereur les pressait. Lorsqu'ils furent assemblés, ils examinèrent les actes de *Flavien*[1], patriarche[2] d'*Antioche*. Ils le trouvèrent partisan de *Macédonios* et de ses semblables, et, comme il ne voulait pas quitter son hérésie, ils le déposèrent canoniquement.

A la suite de la mesure prise par les évêques, tandis qu'on recherchait qui pourrait bien être placé à la tête de l'Église d'*Antioche*, tous, évêques, moines et laïcs, s'écrièrent en quelque sorte d'une seule voix[3] : « *Sévère* sur le trône (θρόνος) ! C'est *Sévère* que le (Saint-) Esprit demande pour la chaire (βῆμα), comme (il a demandé) auparavant *Paul* et *Barnabas* pour (prêcher)
* B fol. 142 r° b. l'Évangile (Εὐαγγέλιον)[4] ». Ils en voyaient un signe manifeste * dans l'accord de tous sous ce rapport. Ils disaient que lui seul était capable de débarrasser l'Orient de la lèpre hérétique, qui régnait depuis si longtemps[5].

L'empereur et Dieu approuvèrent ce choix et le sanctionnèrent[6]. On députa donc à Sévère des personnes connues par leur piété. Celles-ci imitèrent le serviteur du patriarche *Abraham*. Arrivées tout près du couvent de

1. τὰ τοῦ Φλαβιανοῦ. — 2. πρόεδρος. — 3. ὥσπερ ἐξ ἑνὸς στόματος. — 4. Act., XIII, 2 sqq. — 5. πολυχρόνιος. 6. Mot à mot : « approuvèrent ces choses et les décrétèrent ».

ܗܘ ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܐܒܝ ܡܪܝ ܒܪܟ ܠܗ ܠܥܒܕ ܕܝ ܐܬ ܠܐ ܢܣܒ ܐܫܬܐ ܠܒܪ ܒܢܝ ܟܢܥܢ. ܘܐܢ ܠܐ ܢܣܒ ܐܫܬܐ ܠܒܪ ܒܢܝ ܟܢܥܢ ܐܙܠ ܗܐ ܐܢܐ ܒܐܪܚܐ ܕܝ ܐܙܠ ܠܝ.

ܗܘ ܒܝ ܐܙܠ ܗܘ ܐܒܪܗܡ. ܫܡܥ ܗܘ ܒܩܠ ܡܪܗ ܘܐܬ ܠܗ ܟܠ ܛܒܬܐ ܕܒܝܬ ܡܪܗ ܒܝܕܗ. ܘܐܙܠ ܠܐ ܫܪܐ ܠܡܐܙܠ ܠܐ ܠܝܡܝܢ ܘܠܐ ܠܣܡܐܠ ܐܠܐ ܐܙܠ ܠܐܪܡ ܢܗܪܝܢ. ܘܐܬ ܐܢܐ ܗܘ ܒܐܪܚܐ ܕܝ ܐܙܠ ܠܝ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܐܒܝ ܡܪܝ ܒܪܟ ܠܗ ܠܥܒܕ ܕܝ ܐܬ ܠܐ ܢܣܒ ܐܫܬܐ ܠܒܪ ܒܢܝ ܟܢܥܢ ܐܙܠ ܗܐ ܐܢܐ ܒܐܪܚܐ ܕܝ ܐܙܠ ܠܝ

ܐܦܠܐ ܟܕ ܐܝ ܕܥܡܝܢ ܡܕܒܪܢ ܗܘ ܒܝ ܠܐ ܐܥܒ[1] ܒܫܡܙ ܟܬܒ. ܒܝ
ܡܕܡ ܡܐܢܐ ܐܢܐ. ܟܝܢ ܗܘ ܒܥܕܢ ܐܙܠ ܕܥܒ.

ܒܝ ܐܠ ܐܡܪ. ܡܢ ܗܘ ܒܫܡܗ ܡܟ[2]. ܕܢܐ ܐܢܐ ܒܝ ܐܕܢ.
ܐܠ ܗܘ ܐܢ ܐܢ ܟܬܒ ܐܢ ܐܢܐ. ܐܢ ܐܡ ܐܢ ܐܢ ܙܢ ܐܠ ܡܟ:
ܐܡ ܡܕܡ ܐܢ ܐܢ ܐܢ[3] ܐܠ. ܐܢ ܐܢ[4] ܐܢ ܐܢ ܒܥܕ. ܐܢ ܒܫ
ܐܡ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ
ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ
* L fol. 11 v a. ܐܢ ܐܢ. ܐܢ ܒܫܡ ܐܢ[5] ܗܘ ܒܝ ܐܢ ܐܢ. ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ.
ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ[6]
ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ.

ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ
ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ[7]
ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ.
ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ
ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ[8]
ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ
ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ.

* B fol. 142 v° b. ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ * ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܢ.

1. B ܐܥܒ. — 2. L ܐܡ. — 3. L ܐܢ. — 4. L ܐܢ. — 5. B ܐܢ. — 6. L ܐܢ. — 7. L ܐܢ. — 8. L ܐ sans ̈.

dirent l'ordre impérial. Ne pouvant y résister, il reçut les députés, les fit reposer et partit le lendemain avec eux.

Quand il arriva et apprit le choix qu'on avait fait de lui, il songea à s'enfuir. « Je ne suffis pas, disait-il, pour un ministère aussi sacré. Comment moi, petit, qui ne suis pas préparé, pourrais-je m'asseoir sur le siège du grand *Ignace?* Ordonnez un autre qui soit capable ». Ces paroles ne firent qu'augmenter l'insistance des évêques et des moines. Celui, en effet, qui se laisse prendre aisément[1], est aisément méprisé[2], mais celui qui se laisse prendre difficilement[3], est difficile à combattre[4]. Ils s'emparèrent donc de Sévère avec précaution, et le gardèrent avec grand soin.

Quelques-uns des amis[5] de Sévère, qui avaient étudié avec lui, lui écrivirent alors et lui rappelèrent la prophétie que le pieux et illustre *Ménas* avait faite à son sujet. Ils lui conseillaient de ne pas refuser, et de ne pas se soustraire au choix de Dieu. Il n'était pas sans danger (κίνδυνος) de ne pas entendre l'appel de Dieu, même si l'on refusait par la modestie.

* B fol. 142 v° b. Peu à peu * cependant Sévère les écouta, et se soumit. Il comprit qu'il

1. εὐαίρετος. — 2. εὐκαταφρόνητος. — 3. δυσαίρετος. — 4. δυσμάχητος. — 5. συνήθεις.

ܟܠܗܝܢ ܕܒܐܢܛܝܟܝܐ ܘܥܡ ܢܫܐ ܘܛܠܝܐ ܘܒܟܠܗܘܢ ܕܐܬܘ[1] ܘܐܬܘ
ܠܩܒܠܗ. ܐܠ[2] ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܕܐܠܗܐ.

ܘܟܕ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܫܡܥܘ. ܩܠܝܠ ܡܢ ܪܒܐ ܘܥܕ ܙܥܘܪܐ. ܐܠ ܀ ܐܠܗܐ * L fol. 11 v° b.
ܢܚܐ ܠܢ ܒܝܬ ܐܠܗܐ. ܫܚܪܝܢ ܗܘܝܢ ܠܡܫܬܬܦ ܒܣܘܪܝ ܩܕܝܫܐ. ܒ[3] ܩܕܡ ܡܢ
ܐܣܦ ܠܥܡܐ ܕܐܠܗܐ: ܡܢ ܗܠܝܢ ܫܡܥܘ ܫܒܚ ܘܒܪܟ ܠܐܠܗܐ[4] ܕܫܘܙ
ܡܢ ܫܥܐ ܫܚܪܬ. ܩܕܡ ܒܝܬ ܩܕܡ ܒܝܬ. ܟܗܢܐ[5] ܘܟܗܢܐ[6]
ܐܣܛܘܪ. ܟܠ ܒܟܠܗ[7] ܐܬܐ ܐܬ ܐܣܛܘܪ. ܟܠ ܐܬ ܐܣܛܘܪ[8]. ܟܗܢܐ
ܐܬܐ ܠܟܠ ܡܕܝܢܬܐ. ܩܕܡ ܐܬ ܐܣܛܘܪ. ܩܕܡ ܐܬ ܐܣܛܘܪ ܘܐܬ
ܐܠ. ܐܠ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܐܬ ܢܣܛܘܪ. ܐܠ ܐܠ ܩܕܡ ܐܣܛܘܪ. ܘܐܠ ܐܠܗܐ.
ܟܗܢ ܐܡܪ: ܠܐ ܐܬ ܐܠ ܐܠ ܐܠ ܐܬ ܐܠ ܐܬ[9] ܢܚܫ[10] ܘܟܗܢ[11]:
ܩܕܡ ܐܡܪ: ܠܐ ܐܠ ܐܠ ܐܠ ܐܠ ܐܬ ܐܠ ܐܬ[10] ܘܟܗܢ: ܐܠ ܐܠ ܐܠ
ܐܠ[12] ܐܠ: ܘܟܗ[13] ܐܣܛܘܪ ܟܗܢܐ.[14] ܐܠ ܘܐ ܐܠ. ܒ ܐܠ ܐܠ
ܩܕܡ ܐܠ ܐܠ[15] ܐܠ: ܐܠ ܐܠ ܐܠ ܐܠ ܘܐ ܐܠ ܐܠ: ܒ ܐܠ

1. B ne donne pas ܐܬ. — 2. L ܐܠ. — 3. Ici commence le passage de cette Vie qui figure dans la *Chronique* de Pseudo-Denys de Tell-Mahré (Jean d'Asie); il va jusqu'à la p. 243, l. 7 (ܐܬ ܐܠ ܐܠ). — Nous noterons les variantes de cette *Chronique* par la lettre J. — 4. J ܐܠܗܐ. — 5. J orthographie ici et plus bas ܟܗܢܐ. — 6. J orthographie ici et plus bas ܟܗܢܐ. — 7. J ܒܟܠ. — 8. J omet les mots : ܐܣܛܘܪ ܐܠ ܐܬ ܐܣܛܘܪ. — 9. J ܒ. — 10. Au lieu de ܐܠ, J donne ܐܠ après ܘܟܗ. — 11. B ܘܟܠ. — 12. B ܐܠ (parf.). — 13. L ܟܗ. — 14. L s'arrête au mot ܟܗܢܐ pour ne reprendre qu'à la p. 246, l. 12, au mot ܐܣ. Deux feuillets ont de nouveau disparu ici dans le ms. de Londres. — 15. J ܐܠ.

ne pouvait rien contre l'insistance opiniâtre des évêques, des moines et des laïcs, et se rendit avec eux à *Antioche*.

Lorsque ses habitants l'apprirent, tous, jeunes et vieux[1], avec femmes et enfants, sortirent de la ville et le reçurent avec de grandes louanges. « Depuis longtemps, criaient-ils, nous désirons participer aux saints mystères. Délivre la ville de l'hérésie[2]! Nous demandons à baptiser nos enfants. Anathématise le concile de *Chalcédoine!* Anathématise (le concile) qui a bouleversé l'univers! Anathématise (le concile) apostat! Anathématise le concile des renégats! Maudit le concile de *Chalcédoine!* Maudit le *Tome* (Τόμος) de *Léon!* Que tous les évêques anathématisent! Celui qui n'anathématise pas, est un loup et non un pasteur! » Et s'il y en avait qui étaient supposés être du parti de *Flavien*, ils s'entendaient appeler par leur nom[3] : « Un tel, anathématise le concile! » ce qu'il faisait. Lorsque tout le monde eut anathématisé le concile par ces cris et des cris de ce genre, les louanges se firent entendre.

1. Proprement : πᾶσα ἡλικία. — 2. κακοδοξία. — 3. ὀνομαστὶ ἤκουεν.

ܡܕܟܪܢܝ[1] ܗܘܐ. ܗܘܐ ܒܝ ܕܐ ܗܐܡܪ. ܕܗܘ ܡܟܝ ܐ ܚܩܠܗ[2] ܫܒܐ. ܗܘܐ
ܕܗܘ ܗܘ ܕܗܘܐ ܐܦ ܗܘ[3] ܐܡܪ ܡܫܡܫܢܐ ܕܠ ܒܡܝܡܪ: ܗܘ ܕܐ ܐܡܪ
ܐܠܐ: ܡܕ ܗܘ ܕܐ ܗܝ * ܒܟ ܐܡܪ. ܚܕܫ ܐܡܪ ܒܟ ܗܘ ܕܐ ܗܝ
ܕܐ: ܚܕ ܗܘ ܕܐ ܗܝ ܒܝ ܗܘ ܕܐ ܗܝ. ܒ ܚܕ ܗܘ ܕܐ ܗܝ. ܗܐ[4]
ܗܘ ܕܐ ܗܝ. ܗܘ ܕܐ ܗܝ ܒܝ ܗܘ ܕܐ ܗܝ. ܒ ܚܕ ܗܘ ܕܐ ܗܝ. ܗܐ
ܗܘ ܕܐ ܗܝ ܒܝ ܗܘ ܕܐ ܗܝ. ܒ ܚܕ ܗܘ ܕܐ ܗܝ. ܗܐ ܗܘ ܕܐ ܗܝ

ܗܟܡ ܒܗ. ܡܫܒܐ ܟܬܒ ܚܩܠ ܕܡܟܝܬܗܐ ܒܗ ܐܗܡܡܢ:
ܡܟܟܬ ܥܫܐ ܒܩܕܝܐ[1] ܒܡܕܡ ܐܗܫܐ[2]. ܐܥ ܡܟ ܐܡ. ܡܟܠܐ[3]
ܒܐ ܐܐ ܐܡ ܚܙ. ܐܪܐ ܒܟܡܩܫܐ ܒܚܠ ܫܪܡ ܡܥܐ[4] ܬܥܒ
ܐܟܐ ܩܟܚ. ܚܡܥܐ ܒܡܙ ܒ ܒܡ ܒܒ ܒܡܢܐ[5]: ܚܡܟ ܒܐ ܐܢ.
ܡܠ ܡܫܐ ܡܠܥܚܐ ܒܪܡܙ ܡܠ. ܡܚܐܡܟܐ ܒܪܬܚ[6].
ܒܡܐ ܠܟ ܒܚܟ[7] ܐܬ. ܫܥ ܒ ܒ ܡ ܒ ܚ[8] ܡܟ
ܡܥ ܐܐ ܐ[9]. ܗ ܒܡܟ ܐܩܡܡ ܟܒ ܚܩ. * B fol. 143 r° b.

ܠ ܟ ܐ ܡ ܒ ܡ ܐ ܒ ܡ ܐ ܡ ܐ ܒ ܐ ܡ:
ܚ ܐ ܒ ܚ ܡ ܐ ܐ ܡ ܠ ܒ ܐ ܡ ܐ ܡ ܐ ܒ ܐ ܡ ܠ ܐ ܡ ܐ ܒ ܐ ܡ:
ܐ ܐ ܡ ܐ ܒ ܐ ܡ ܐ ܡ ܐ ܒ ܐ ܡ ܐ ܡ ܐ ܒ ܐ ܡ

ܒܡܕܡ ܕܠܐ ܫܡܥ ܒܟܠ ܥܡܐ ܕܐܬܐ ܠܗ ܠܡܐ ܒܟܠ ܡܕܡ.
ܒܗ ܫܪܐ ܒܝ ܟܕ ܐܬܐ ܠܗ ܠܡܐ ܒܟܠ ܡܕܡ ܒܗ ܫܪܐ ܒܝ ܟܕ ܐܬܐ
ܠܗ ܠܡܐ ܒܟܠ ܡܕܡ ܒܗ ܫܪܐ ܒܝ ܟܕ

ܠܐܘܢ ܣܒܠܐ ܕܐܠܗܐ ܒܥܠ ܕܚܩܠ ܒܚܕܐ ܕܐܢܫ ܠܐ
ܡܫܬܟ̈ܚ. ܡܢ ܒܥܠ ܕܐܠܗܐ ܒܚܕ ܡܠܐ. ܗܝ ܕܐܠܗܐ ܒܥܠ ܕܐܠܗܐ. ܠܐ
ܣܓܠ ܡܢ ܕܐܠܗܐ ܒܟܠ ܕܐ ܕܡܢ ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ[1]. ܕܪܟܐ ܒܥܠ ܒܚܕ
ܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ ܒܟܠ ܕܐ ܕܡܢ ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ
ܠܐ ܕܐܠܗܐ ܒܟܠ ܕܐ ܕܡܢ ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ
ܠܐ ܕܐܠܗܐ ܒܟܠ ܕܐ ܕܡܢ ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ. ܠܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ
ܒܥܠ ܕܐܠܗܐ ܒܟܠ ܕܐ ܕܡܢ ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ

ܡܢ ܕܪܟ ܐܠܗܐ ܕܚܕ ܕܐܠܗܐ ܒܥܠ ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ:
ܕܐܠܗܐ ܕܐܠܗܐ ܒܥܠ ܕܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ
ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ ܕܐ

ܫܠܝ. ܚܕ̈ܐ ܕܡܚܫܒ ܚܫܒ ܫܒ̈ܐ ܡܚܕ̈ܬܐ. ܟܬܒ ܠܝܫ ܕܡܚܫܒܬ̈ܐ ܕܡ
ܢܝܫ ܪܥܝܐ. ܗܘ ܕܡܚܫܒ ܟܠ ܫܒ̈ܐ. ܟܬܒ ܫܠ ܡܫܐ ܡܚ̈ܐ.
ܐܡܪ ܠܗ ܐܠ « ܐܠ ܬܫܬ̈ܐ ܠܟ ܟܠ ܕܒ̈ܐ ܕܐ ܡܚ̈ܐ ܕܐ ܡܚ̈ܐ ܕܐ ܡܚ̈ܐ
ܚܐ ܠܟ ܐ ܚܫܒ̈ܐ ܕܐ ܡܚ̈ܐ. ܡܚ̈ܐ ܐ̈ܠ ܟܬ̈ܐ ܕܐ ܡܚ̈ܐ ». ܐ ܕܐ ܡ
ܡ̈ܪܟܬ̈ܐ ܕܐ ܡܚ̈ܐ ܫ̈ܐ. ܐ ܡܪ ܗ ܕܡ̈ܐ ܡܚ̈ܐ ܕܐ ܡܚ̈ܐ. ܕܐ ܡܚ̈ܐ
ܟܡ̈ܪ ܟܬ̈ܐ ܕܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ. ܕܟ̈ܐ ܡܚ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܐ̈ܠ ܟ̈ܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ: ܫ̈ܐ
ܡܚ̈ܐ ܕܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܡ̈ܪ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ.

ܕܐ ܡ̈ܐ ܫ̈ܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ. ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܫ̈ܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ. ܡ̈ܐ
ܫ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ. ܡ̈ܐ
ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ[1] ܕܐ ܡ̈ܐ
ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ.
* L fol. 12 r a. ܐ * ܐ ܡ̈ܪ ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕ: ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ[2] ܕܐ ܡ̈ܐ ». ܐ ܡ̈ܪ ܐ
ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ. ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ. ܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ
ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ.

1. Correxi : B ܕܐ ܡ̈ܐ. — 2. B ܐ ܡ̈ܐ ܕܐ ܡ̈ܐ.

punis par de nouveaux genres de châtiments. Nous avons, en effet, dépassé les châtiments que tu infliges habituellement dans ta colère ». Et celui qui est prompt à la miséricorde, écouta celui qui intercédait auprès de lui. Il lui cria, par les faits eux-mêmes, comme à *Lot* le juste et au grand *Moïse* : « *Voici, je t'ai accordé encore cette faveur*[1] *et je leur pardonnerai selon ta demande*[2] ». Et voilà que les démons sortirent en criant, comme s'il (Dieu) les poursuivait. Les places publiques prirent alors l'aspect d'une église : tout le monde y chantait les louanges du divin[3] *Sévère* au lieu de celles de *Phœbos* (Φοῖβος) le pernicieux[4].

Aussi longtemps qu'il pouvait être remédié aux péchés que nous commettions, il se levait contre la colère [de Dieu], et empêchait par la prière les châtiments qui nous menaçaient. Mais nos péchés étant devenus trop grands pour être pardonnés, Dieu lui dit comme à *Jérémie* : « *Ne prie plus pour eux, parce que je ne t'écouterai plus. Ne vois-tu pas combien ils m'irritent tous par leurs voies perverses*[5] »? et l'ayant fait partir de là, il livra, comme s'il avait enlevé la colonne qui supportait tout le poids, la ville entière à une ruine complète.

1. Gen., XIX, 21. — 2. Cf. Exode, XXXII, 11-14. — 3. τὰ τοῦ θεοφόρου Σευήρου. — 4. C'est-à-dire au lieu des poésies composées en l'honneur de Φοῖβος Ἀπόλλων. Selon une étymologie courante, le mot Ἀπόλλων a été rattaché au verbe ἀπόλλυμι « je perds, je détruis ». Cf. le *Thesaurus* de PAYNÉ-SMITH, s. v. ܐ ܡ̈ܐ, col. 9. — 5. Jér., VII, 16, 17.

* ܗܘ ܕܐܝܟ ܓܒܪܐ ܐܢܬ ܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܒܩܕܡ ܕܢܬܒܛܠ ܡܢ ܒܝܬ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܒܨܠܘܬܐ ܘܒܬܒܘܬܐ ܕܢܫܬܘܒܘܢ ܠܐܠܗܐ ܐܝܟ ܢܝܢܘܝܐ. * B fol. 144 r° a.

ܘܗܕܐ ܗܝ ܡܠܬܗ ܕܢܒܘܬܗ. ܒܕܪܫܘܬܗ ܕܥܠ ܡܬܝܢܬܗ ܕܫܐܕܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ: ܐܢ ܢܩܕܡ ܠܥܐܓܝܐ ܘܢܥܒܕ ܬܒܝܢܘܬܐ ܒܪܝܫ ܓܠܝ. ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܕܢܫܬܘܙܒ ܡܢ ܪܓܙܐ ܐܠܐ ܐܦ ܕܢܙܕܟܐ ܐܓܪܐ. ܕܟܠ ܡܐ ܕܥܒܕ ܒܪܝܫ ܓܠܝ ܐܬܝܗܒ ܐܓܪܐ. ܩܕܡ ܕܢܐܬܐ ܥܠܝܢ ܐܠܗܐ ܢܗܘܐ ܒܪܘܚܡܐ ܘܒܦܝܠܣܘܦܝܐ. ܐܢ ܓܝܪ ܠܐ ܢܫܬܢܐ ܒܬܪ ܗܕܐ ܥܩܬܐ ܘܬܚܝܬ ܗܕܐ ܡܢ ܪܓܙܐ ܘܡܢ ܕܚܠܬܐ ܠܐ ܢܫܬܪܝ ܠܢ ܐܠܐ ܕܢܗܘܐ ܡܬܒܕܩܝܢ ܡܢ ܡܪܢ ܘܢܬܪܚܩ ܠܢ ܡܢ ܒܝܬ ܡܕܝܢܬܐ ܘܢܬܪܡܐ ܠܒܐܫܐ ܘܢܦܠ ܒܬܗܘܡܐ ܥܡܝܩܐ.

ܘܐܦ ܒܟܬܒ ܠܫܘܪ ܡܢ ܡܢܙܚ ܠܗܘܢ ܕܫܡܥ ܕܟܠ ܗܢܘܢ ܕܐܬܪܕܘ ܒܬܪ ܡܦܪܩܗ ܗܘ ܐܝܟ ܥܡܘܕܐ ܘܐܝܟ ܫܪܝܢܐ ܕܒܝܬ ܡܪܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܟ ܥܡܘܕܐ ܘܐܝܟ ܫܪܝܢܐ ܕܒܝܬ ܡܪܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܟ ܥܡܘܕܐ ܘܐܝܟ ܫܪܝܢܐ ܕܒܝܬ ܡܪܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܟ ܥܡܘܕܐ ܘܐܝܟ ܫܪܝܢܐ ܕܒܝܬ ܡܪܢ ܐܢܬܘܢ ܕ

1. L ܡܬܚܪܟ. — 2. B ܢܝܢܘܐ.

* Cet homme inspiré de Dieu[1] (Sévère) avait prédit cette ruine aux habitants de la ville, en les exhortant à apaiser la colère [de Dieu] par les prières et le repentir, comme les *Ninivites*[2]. * B fol. 144 r° a.

Voici les paroles de sa prophétie. Dans son homélie sur l'arrivée des démons, il leur dit : « Devançons la nécessité (ἀνάγκη) et faisons preuve, de plein gré, de repentir. Non seulement nous échapperons à la colère, mais nous mériterons une récompense, car tout ce qui est fait de plein gré, est récompensé. Avant qu'il (Dieu) nous surprenne, vivons dans l'amour du travail et dans la philosophie. Si, en effet, nous ne changeons pas à la suite de ce châtiment et sous l'empire de la crainte, il ne nous reste plus qu'à être privés de Dieu, à devenir des étrangers pour lui, à être livrés à la ruine complète, à tomber dans un abîme profond ».

Et il écrivit d'autre part aux moines qu'il apprit avoir été tous persécutés après son départ : « Vous êtes les colonnes et les soutiens[3] de la ville du Seigneur. Si donc vous qui êtes les colonnes, vous avez été ébranlés et enlevés de place, à quoi d'autre devons-nous nous attendre, si ce n'est à quelque châtiment de Dieu, et à ces grands maux que l'on ne peut pas éviter? »

1. θεοφόρος. — 2. Cf. Jonas, III, 5; Matth., XII, 41; Luc, XI, 32. — 3. Cf. I Tim., III, 15 : στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας.

ܗܘ ܕܥܒܕ ܠܗ ܛܒܬܐ ܕܫܩܠ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܗܬܗ ܘܫܕܪ ܠܗ ܒܝܕ ܠܥܘܠܡܐ ܕܐܬܐ ܘܡܬܠ ܠܗ ܠܟܠ ܡܕܡ ܕܒܥܐ ܠܡܥܒܕ

ܕܐܬܝ ܒܗ ܠܡܐ ܕܐܬ̈ܝ ܒܗ ܠܡܐ ܕܐܬ̈ܝ ܒܗ ܠܡܐ ܕܐܬ̈

ܐܦ ܒܗ ܕܚܠܦ ܡܫܬܒܚ. ܟܡ ܕܡܐ ܒܟܠ ܡܕܡ ܘܡܚ: ܐܦ
ܐܢ ܡܢ ܕܡܠܐ ܒܟܠ ܗܘ ܗܘ ܗܘ ܗܘ ܗܘ ܗܘ ܗܘ ܗܘ. ܐܦ ܟܡ
ܡܘ ܡܕܡ ܕܐ ܐ[1]ܘ ܡܕܡ ܕܡ ܕܡ

ܒܟܬ ܡܠܐ ܕܫܩܠ ܡܫܟܚ ܐܢ ܒܠܡ ܕܟܬܒ ܐܢ: ܐܢ ܒܠܡ ܕܟܬܒ
ܕܐܡܪ ». ܐܢ ܡܢ ܗܕܐ ܡܢ ܐܡܫܟܚ ܒܡ ܒܗ ܐܠ ܡܢ ܕܥܒ ܡܢ ܠܘ.
[1]ܐܢܬܡܕܡ ܐܠܐ ܐܘ ܐܘ ܙܐ ܒܡ ܒܟܡܐ. ܒܡ ܐܢ ܒܟܡ ܐܢ ܒܠܡ ܕܫܥܒ ܒܠ
ܒܟܡܐ ܒܠܐ ܐܢ ܐܢ ܒܟܡ ܐܢ ܐܢ ܐܢ

« ܗܵܕܵܐ ܡܶܢ ܡܵܐ ܕܐܵܡܪܺܝܢ ܚܢܢ ». ܘܐܶܠܐ ܕܐܵܡܪܺܝܢ « ܒܗ ܒܡܵܐ ܕܣܒܪ ܠܗ ».

* L fol. 14 r° b.

« ܒܡܵܐ ܕܐܺܝܬ ܠܗ ܒܗ ܐܶܠܐ ܒܡܵܐ ܕܡܰܚܫܒ ܠܗ * ».

ܘܥܠ ܗܵܕܐ ܡܰܚܫܒ ܐܰܢܵܐ ܕܗܵܟܺܝ ܥܠ ܫܘܼܠܛܵܢ ܕܟܠ ܒܪܺܝܬ[1] ܐܶܠܗܵܐ ܡܶܢ ܩܕܡ ܕܗܘ ܐܵܡܪ ܒܗ ܕܐܶܠܗܵܐ ܐܺܝܬ ܠܗ ܚܘܼܫܒܵܢ ܕܐܶܠܗܵܐ ܐܶܠܐ ܒܡܵܐ ܕܐܺܝܬ ܠܗ ܒܗ

سعّد هذ وزهوزا وهنوزا. هكّد حرجنا وهلاا حمدا. امكد وزلا
مّهما امكدكد وزلا هزوزا. حج حكمي وكده مّده للاحا. مّهد
وكنا هدم وسكلا مي هذ وهلمد وحكمجم سف هكلا هزا. حجم
قّمر مّبد مّي هنمما وزلا مالوا وهمما. حنم هكّد[1] حج كُنف مي
حنكنا وتسمد حتكلا[2]: وحمّجي ووو وبكحكي ل هذ وزلا هُكد: ولهزمي
ووهد * هذ وزا حمّدا كمنا وجتزا: مكحكنف مّمكمر: حج زهوزا كمنمده * L fol. 14 v° b.
حكسو مُرف. كنفي هذ هكّدا اهد وهده مي هزا.

حج هكّد ووكلا. حمنا مّكحمزا رحنا هيمزا كحمّر ووا. امحنا
وهحنا بلاتمر حكده هجزا وهسنده وهي امي. الا لا هجّد الحدا
وكحكي ووو[3] وامر وكي: هتمما نووو. الا لمزا وهُدا كحتكحكوو: مكحي
وهي كسمسكوو مّمد كده. كسهنا مي * امكمحمد تمد حدّد وكحا وامي * B fol. 145 v° a.
هقّلا مدّهد[4]. حج وبرا وكحكنموه وكتقرا هذ. هُدا وهي وامحنا كُنرا وامدز.
حج[6] امكوو كي حمنا مّكحمزا هذ كحمّد للاحا هاموزا. مكفيمي

1. L هكّد. — 2. L ﻣﺘﺘﺘﺪ. — 3. L ﻣﻮﻣﻜﺘﺪﻣﻮ sans ؛. — 4. Sic B et L; peut-être vaudrait-il mieux lire ce verbe au pa'el. — 5. L donne ce mot au pluriel. — 6. Ici commence l'extrait de cette Vie qui figure dans la *Chronique* de Michel le Syrien (t. II, fasc. II, p. 280-281). Comme cet extrait est plutôt au début une paraphrase qu'une citation textuelle, nous en reproduisons la première partie *in extenso*.

poque où elle n'est pas navigable et où personne ne voyage. Il avait donné à Dieu tout ce qu'il possédait, et montré que rien n'est plus fort que celui qui est prêt à tout souffrir pour la vérité. Bien qu'il eût prévu l'inutilité et l'insuccès de son voyage, il partit cependant pour éviter les reproches des amis de la chicane[1], qui n'auraient pas manqué de le critiquer s'il était resté : ils auraient dit qu'il était un obstacle à la paix des Églises, qu'il trahissait tout le monde, et ne se souciait que de son propre salut. La suite des événements leur prouva qu'ils se seraient trompés.

S'étant donc rendu [à Constantinople], Sévère fut retenu longtemps à la cour, au point qu'on perdit tout espoir de le voir revenir. Toutefois Dieu ne permit pas que de si grandes peines fussent inutiles, et il lui accorda une récompense digne de ses peines, ou plutôt (μᾶλλον δέ) de son zèle. Sévère prit et emmena, en effet, (avec lui), le religieux * *Anthime,* patriarche[2] de l'Église de Constantinople[3], qu'il avait capturé[4] par ses prières et son enseignement. Force nous est de raconter comment cela eut lieu. * B fol. 145 v° a.

Tandis que le divin[5] *Sévère* habitait le palais impérial, le religieux (An-

1. φιλόδικοι. — 2. ἀρχιερεύς. — 3. Mot à mot : « de là ». — 4. Proprement : « celui-ci ayant été la proie (le butin) de ses prières, etc. ». — 5. θεοφόρος.

ܗܘ ܕܐܬ ܒܗ ܡܫܟܚ ܠܗ ܐܦ ܠܗ

ܗܠܝܢ ܒܬܪܝܢ ܡܬܦܠܓ ܚܕܐ ܒܚܕ ܐܠܐ ܟܕ ܐܬܝ ܡܢ ܥܡ ܫܘܬܦ[1]
ܕܝܠܗ. ܘܠܐ ܫܘܐ ܐܠܗܐ ܡܫܬܐ. ܐܡ ܒܝ ܗܠ ܡܫܐ ܐܡܪ ܠܗ: ܠܐ
ܡܟܟ ܐ ܐܢ ܚܫܒ ܐܡܪ ܒܡܫܬܐ ܗܠ ܒܝܕ. ܘܠܐ ܚܫܒ ܐ ܐܢ ܐܡܪ ܠܗ ܐ ܡ ܠ ܗ ܐ ܐ ܐ

ولما كتبوا بزمن كما هو بين. الا جمعا يكما امر هو بمكاتبا.
كنيسة بكه مجتمع بين. ولا نؤمنا هو مسيما لاما أمن. مكه مكه
كنيسة اهوه بمكتوبه بمكتوبه امر بكتابة بمكتوبه بمكتوبه اهاوه
مقدسي سي. ل[1] بين انه معتمدا انزلا كما كه. ولا بقي ولا
بعض مقدس. وما بكتابة بكتابة هوشع يكمر. معكتابة[2] بين هو 5
* B fol. 146 r° a. * الذي كتب ولا نؤمن فيمي في الحال اوبه. » كما هو بين مكتوب
مكتوب بعضا: بين بين[3] بالهة خالدا: بين اهبة دهدا: مجتمع
بالعزا خالدا: بين فزا دهدا » . معبي هوبه[4] بكتابة هوشع
يكتب. بالعزا او بالهة[5] بعض سلا كما كه. في مكتوب اهكتب[6]
هو تهما. مكتوبه بعض دكتب انتي. بقي مجتمع بكه مجتمع مقدس: 10
كتابة: كتمر: لامزا: دهدا[7]. معي هيتالا مكه معتمدا كمر
فانها أمن مجتمع مكتب. بقي في[8] مكتبا[9] وبكتمر[10] وبمعي[11] ولا. مكتوب
وهو الذي كما هو بكتابة. مكتوبا معي اكتوب كما هو بكتابة.

1. La suite de l'extrait de Michel, qui va depuis ل[ ] à معتمدا (l. 13), reproduit fidèlement le texte de la Vie. Nous pouvons donc nous borner à en noter simplement les variantes, que nous indiquerons par la lettre M. — 2. [ ] om. M. — 3. M بين هو. — 4. M معي بين. — 5. M بالعزا او بالهة. — 6. M. معتمد. — 7. M هو بامزا. كتابة. — 8. Les mots الذي كتب à في بقي ont été omis par M. — 9. M معتمدا. — 10. M بمعي. — 11. معتمدا بمكتوبه.

formé d'après Celui qui est vivant, il proclamait sur les toits [1], comme on dit, son impiété, et déclarait que [le Fils] unique n'est nullement semblable au Père. Nous n'acceptons pas pour cela les conciles des hérétiques quant à l'excommunication des hérétiques qu'ils ont déposés. Car quelqu'un qui n'a pas la foi orthodoxe, ne peut ni réfuter ni excommunier[2]. Celui qui a rejeté 5
* B fol. 146 r° a. la foi de *Pierre,* a aussi perdu le pouvoir de Pierre, * auquel notre Sauveur a dit, après qu'il eut confessé Dieu : « *Je te donnerai les clefs du royaume des cieux, et tout ce que tu lieras sur la terre sera lié dans les cieux, et tout ce que tu délieras sur la terre sera délié dans les cieux*[3] ». Aussi le concile qui a rejeté la foi de *Pierre* n'a pas le pouvoir de délier, de lier, ni d'excommunier[2] ». — Le vénérable (Anthime) comprit ces paroles, se les grava bien dans 10
l'esprit et s'en alla aussitôt, abandonnant tout : siège épiscopal, chaire, honneur et gloire. Il s'en alla, après avoir parlé longuement avec franchise (παρρησία) devant l'empereur au sujet de la foi, et devint le guide de ceux qui étaient persécutés, ou plutôt (μᾶλλον δέ) leur patriarche (πατριάρχης) et docteur[4]. Dieu conduit, en effet, à la découverte du bien ceux qui n'y étaient 15

1. Littéralement : « il proclamait sur un sommet visible, apparent » = ἐν τῷ φανερῷ, ἐς ou κατὰ τὸ φανερόν? Cf. Matth., x, 27 : κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. — 2. ἀφορίζειν. — 3. Matth., xvi, 16-19. — 4. Cf. la traduction du passage : « Car quelqu'un qui n'a pas la foi orthodoxe.... et docteur » dans la *Chronique* de Michel, t. II, p. 196.

ܘܡܢ ܗܢܐ: ܟܕ ܐܬܝ ܠܗ ܠܐ ܡܛܠ ܒܝܫܬܐ ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ
ܐܠܗܐ. ܐܡܪ ܒܟܬܒܗ ܕܗܘ ܡܢ ܒܝܫ ܠܗ ܠܥܠܡ.

ܗܘ ܟܠ ܒܪܫ ܒܟܠ ܕܟܬܒ ܠܟܠ ܗܠܝ. ܟܕ ܐܙܠ ܠܗ ܗܟ ܡܢ ܗܘ
ܕ ܒ ܐܚܪ ܒܥܐ ܡܢ ܗܘ ܟܬܒ. ܡܛܠ ܕܐܝ ܗܘ ܕܢܦܫ ܕܟܬܒ ܠܗ
ܟܬ. ܠܐ ܢܩ ܒ ܥܡ ܟܠ ܒܪܫ. ܡܛܠ ܕܐܝ ܒ ܗܘ ܕܢܦܫ. ܡܛ
ܒ ܢ ܒ ܐ ܒ ܢ ܒ ܐ ܒ ܢ ܒ ܐ

ܗܠܟ ܘܥܒ ܗܘ ܒܟ ܗܘ ܗܠܟ ܥܡ ܟܠ ܐܢܫ ܕܐܬܐ ܠܥܠܡ ܕܐܬܐ ܗܘ ܒܟ ܘܗܠܟ
ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܡܝܬ ܗܘ: ܐܠܐ ܐܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܗܟܢܐ ܕܐܢ
ܐܢܐ ܐܬܐ. ܐܦ ܠܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܒܠܚܘܕ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܗܟܢܐ ܕܐܢ ܐܢܐ ܐܬܐ.
ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܘ ܐܠܝܐ ܐܘ ܐܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ ܩܕܡܝܐ.

ܘܗܢ ܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܕܝܢ ܕܫܡܥ ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܕܠܐ ܢܡܘܬ. 5
* B fol. 146 v° a. * ܐܠܐ ܐܢ ܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܐܬܐ ܥܕ ܕܐܢܐ ܐܬܐ ܥܕ ܕܐܢܐ ܐܬܐ ܥܕ ܕܐܢܐ ܐܬܐ
ܥܕ ܕܐܢܐ ܐܬܐ[1] ܘܐܠܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܐܬܐ ܥܕ ܕܐܢܐ ܐܬܐ ܥܕ ܕܐܢܐ ܐܬܐ.
ܗܘ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ
ܕܐܬܐ. ܐܦ ܗܘ ܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܐܬܐ[2] ܐܢ ܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ 10
ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ
ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ
ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ
ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐ

1. Correxi : B ܐܬܝ. — 2. Correxi : B ܐܬܐ.

prophétie : il prophétisa sa mort et la mort de celui auquel il avait écrit. Par contre, il avait annoncé auparavant une longue vie[1] à d'autres personnes, dont l'une d'elles est la très chaste[2] *Agathonice,* qui est courageuse comme *Débora* et qui [est surnommée] pour cela la mère d'*Israël* spirituel[3].

* B fol. 146 v° a. Le (ὁ μέν) vénérable *Jean* survécut quinze jours à cette lettre,* puis fit route vers *Jésus* qu'il aimait. Quant au (ὁ δέ) grand *Sévère*... je voudrais, ô pieux homme de Dieu, *Dométios*, arrêter ici mon récit et le laisser inachevé, par pitié pour l'oreille des fidèles qui ne supporte pas d'entendre parler de la mort de *Sévère :* chose étonnante, ce qui a eu lieu réellement, est intolérable quand on le raconte, et inspire alors pour ceux qui sont partis (morts), la même commisération que s'ils étaient présents. Je me tairais donc, comme je l'ai dit, si je ne savais[4] que l'Écriture nous raconte la mort d'*Abraham*, de *Moïse,* de *Josué* fils de *Noun,* de *David* et des autres prophètes; que le divin *David* dit : « *C'est une chose précieuse devant le Seigneur, que la mort de ses justes* »[5], et qu'il s'emporte contre cette vie, et s'écrie : « *Malheur à moi d'être si longtemps exilé*[6] » et « *Quand viendrai-je et verrai-je la face de Dieu*[7] *?* » et « *mon âme*

1. μακροβίωσις (βιότης). — 2. πάναγνος. — 3. Cf. Jug., IV et V et spécialement V, 7 : Ἐξέλιπον δυνατοὶ ἐν Ἰσραήλ, ἐξέλιπον ἕως οὗ ἀνέστη Δεββῶρα, ἕως οὗ ἀνέστη μήτηρ ἐν Ἰσραήλ. — 4. Mot à mot : « si je n'avais entendu (εἰ μὴ ἤκουσα) l'Écriture nous raconter ». — 5. Ps., CXV, 6. — 6. Ps., CXIX, 5. — 7. Ps., XLI, 3.

ܒܟܠܗ: ܘܐܡܪ ܠܗ ܟܪ ܢܥܒܕ ܟܠܗ ܡܕܡ ܐܝܟ » ܐܡܪ: « ܐܦ ܥܠ ܦܘܡ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܒܗ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܒܗ * L fol. 15 r° a.
ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ ܒܗ

ܟܕ ܐܬܝ ܠܗ ܠܫܘܠܡ ܒܝܬ ܡܝ[1] ܕܐܬܪ ܫܪܝ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܢ ܐܢܬ ܠܐ ܬܫܪܐ ܠܢ ܠܐ ܬܦܪܩ ܢܦܫܟ ܡܢ ܦܓܪܟ ܒܙܒܢ ܩܠܝܠ ܠܐ ܬܐܠܡ ܠܥܕܬܐ ܒܐܒܕܢܐ ܕܠܐ ܢܚܙܝ ܦܓܪܟ ܢܥܒܪ ܠܟ ܒܠܒܘܫܟ ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܗ ܠܒܝܬ ܡܝ

ܥܡܕܗ ܒܝ ܡܠܦܦܥܝ. ܘܠܐ ܢܫܒܘ ܐܢܝ ܚܪܚܐ[1] ܘܠܐ[2] ܡܘܒܥܝܢܐ ܐܝܡ ܗܘ.
ܒ[3] ܡܕܡܥܝܢ ܒܚܝܬܘ ܗܘ ܗܢܐ ܗܘ ܒܢܐ ܐ ܠ. ܗܘ ܒܝ ܐܡܪ ܒܡܐ
ܙܐ ܥܡܠܘ. « ܐܢܐ ܐܢܐ ܚܒܝܒ ܐܠܗܐ ܒܚܒ ܐܠܗܐ ܡܫܥܝ ܐܠܗܐ ܗܘ
ܠܠܐ ». ܠ ܟ[4] ܒܐܠܐ ܒܡܪ ܥܒܝܫ ܐܢܐ. ܐܠܗܠܟ ܟ[5] ܟ
ܥܒܝܫ ܒܫܐ. ܐܠܗܠܟ ܗܘ ܟ ܡܚܒ ܒܢܚܐ ܘܐ ܐܢܐ ܐܠ ܐ
ܐ ܐܠ. ܒܡܐ ܙܐ ܐܢܐ ܐܬܐ ܥܡܐ[6]. ܒܟ ܥܡܐ ܙܐ ܒܐ ܐܡܪ.
ܟܫܐ ܐ ܐܠܗ ܟܪ ». ܐܠܗܠܟ ܗܘ ܟ. ܐܢܐ ܐ ܐ ܡܟܐ ܐ
ܟ ܥܒܝܫ ܥܡ ܪܐ ܐܢܐ. ܒ ܟܐ ܗܘ ܐ ܚܒ. ܟ ܡܟ
ܐ[7] ܐܠܗ ܢܥܒ ܐܠܗ. ܡܟ ܟܫܒ ܡܟܥܫ ܢܥܒ ܫ. ܘܠ
ܥܡܟ ܟ ܫܒ ܡܐ[8] ܒ ܗ ܥܡ ܐ ܥܡ ܟ:
ܐ ܒܡܐ ܒ ܒܝ ܒ ܡܥ ܫ. ܟ ܒ ܥ ܟ ܐ ܒ ܐ ܒ ܐ ܒ

ܘܡܬܚܟܝܢ ܠܗ ܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܘܒܟܠ ܗܢܐ ܕܐܬܥܒܕ ܒܫܡܗ ܕܝܠܗ ܘܒܫܡ ܗܘ ܕܐܬܩܪܝ ܥܠܝܗ ܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܘܒܗ ܐܬܬܩܪܝ ܘܐܬܬܫܡ ܥܠ ܟܠ ܡܢ ܕܐܬܥܡ

ܗܘܐ ܣܥܕܢܝ ܠܐ ܡܫܬܡܥ ܐܠܐ ܕܥܒܕ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܘܩܕܝܫܐ ܐܡ̈ܪ
ܒܝ ܣܠܐ ܡܝܡܪ ܟܠܡܐ ܐܦ ܗܢܐ ܡܫܬܡܥ ܢܫܬ ܒܝ ܐܠܐ ܣܒ ܒܝ ܐܒܕ[1]ܢ
ܐܠܐ ܐܢ ܐ[2] ܟܝܢܐ ܕܐܬܝ ܐܦ ܗܢܐ[3] ܕܐܬܝ ܐ ܐ ܐ

* B fol. 147 v° b. ܗܘܢܐ ܒܚܩܠܗ. ܘܒܟܠܗܐ ܫܥܐ ܕܐܬܥܒܕ ܒܗ ܒܥܠܡ. ܡܛܠ ܕ* ܠܐ ܢܬܚܫܕ ܒܝܘܡ ܕܝܢܐ ܘܒܥܠܡ. ܒܚܕܐ ܠܐܒܐ ܘܠܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ: ܗܘ ܫܒܚܐ ܘܝܩܪܐ ܘܫܘܠܛܢܐ ܒܪܝܫ ܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܐܡܝܢ.

ܗܟܝܠ ܣܝܡ ܩܕܝܫܐ ܐܒܐ ܣܒܪ ܐܝܠܐ ܐܦ ܩܕܝܫܐ ܐܒܐ ܣܪܓܝܣ ܒܪ ܟܪܝܐ ܘܒܥܠ ܬܫܒܚܬܐ ܐܬܬܪܓܡ ܡܢ ܝܘܢܝܐ ܠܣܘܪܝܝܐ. 5

* B fol. 147 v° b. que je sois prêt à quitter mon corps, et que je ne comparaisse * pas en coupable devant le tribunal (βῆμα) du Christ, auquel soit, ainsi qu'au Père et au Saint-Esprit, louange, honneur et puissance, dans les siècles des siècles. Amen.

Est finie l'histoire de la vie de saint Mar Sévère, patriarche (πατριάρχης) *d'Antioche, que le pieux, religieux et saint abbé* (ἀββᾶς) *Mar Sergios, fils de Charia (?), a traduite du grec en syriaque.* 5

EXTRAITS,

NOTICES ET POÉSIES SUR SÉVÈRE

EXTRAITS RELATIFS A SÉVÈRE

I. — PSEUDO-ZACHARIE LE RHÉTEUR.

L'Histoire ecclésiastique de Pseudo-Zacharie le Rhéteur a été composée ou plutôt achevée en 569 après J.-C. Elle a pour auteur un Syrien jacobite anonyme, et nous est parvenue dans un manuscrit du British Museum, l'*add.* 17.202, qui date du VIe-VIIe siècle. Elle a été éditée en 1870 par Land dans le troisième volume de ses *Anecdota syriaca* (Leyde, Brill) et traduite en 1899 en anglais par F. J. Hamilton et E. W. Brooks (*The syriac Chronicle known as that of Zachariah of Mitylene,* Londres, Methuen) et en allemand par K. Ahrens et G. Krüger (*Die sogenannte Kirchengeschichte des Zacharias Rhetor,* Leipzig, Teubner).

Nous avons collationné les extraits que nous en donnons d'abord avec le manuscrit lui-même[1]; ensuite, quand c'était le cas, avec la *Chronique* de Michel le Syrien (tome II, fasc. II, Paris, Leroux, 1902). Les emprunts faits par Michel à l'œuvre de Pseudo-Zacharie le Rhéteur sont indiqués à la fois en marge du texte et de la traduction : les premières indications renvoient au texte syriaque de la *Chronique* de Michel, les autres à la traduction de M. J.-B. Chabot. Nous avons fait à cette dernière de nombreux emprunts : nous l'avons reproduite littéralement partout où nous n'avons pas dû ou cru devoir nous en écarter. Nous ne donnons pas toutes les variantes du texte de Michel, mais seulement celles qui présentent quelque intérêt; nous avons négligé les variantes orthographiques, les fautes manifestes et faciles à corriger, les interversions de mots, etc. Le manuscrit de l'Histoire ecclésiastique de Pseudo-Zacharie le Rhéteur que Michel a eu sous les yeux, semble avoir été plus complet que l'*add.* 17.202, mais tout aussi incorrect; et maintes variantes de Michel ne sont, à notre avis, que des corrections plus ou moins heureuses, parfois même inutiles. La ponctuation de l'*add.* 17.202 étant très défectueuse, nous l'avons corrigée partout où nous l'avons jugé nécessaire.

1. Cette collation était à peu près inutile, car nous n'avons relevé qu'une seule faute intéressante de Land qui ait échappé à M. Brooks : c'est la faute ܩܗܫܬܗܐ au lieu de ܩܗܫܬܗ (p. 283, l. 8).

I. — PSEUDO-ZACHARIE LE RHÉTEUR

1

* L p. 225, l. 2.

ܘܐܦ ܗܘ ܒܚܩܠ ܕܐܡܘܪܝܗ ܘܒܥܝܢ ܕܗܝܡܢܘܬܗ ܗܘܐ ܕܗܘܐ ܡܫܡܫܢܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܫܕܪ ܠܘܬ ܩܕܘܡ ܐܓܓܪܬ ܘܫܐܠ ܥܠ ܗܝܡܢܘܬܗ ܘܩܒܠ ܡܢܗ ܦܘܬܓܡܐ ܘܐܬܪ ܠܘܬ ܩܕܘܡ ܐܓܓܪܬ ܘܐܬܟܢܫ ܠܡܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܐܬܟܢܫ ܒܫܢܬ ܬܪ̈ܥ ܐ̈ܠܦ ܘܫ̈ܢ̈ܐ ܠܦ̈ܪ̈ܣ̈ܝ̈ܐ ܘܫ̈ܢ̈ܐ ܫ̈ܬ̈ܝ̈ܢ ܠܐ̈ܪ̈ܒ̈ܥ̈ܝ̈ܢ ܠܐ̈ܢ̈ܛ̈ܝ̈ܘ̈ܟ̈ܝ̈ܐ ܘܫ̈ܢ̈ܐ ܫ̈ܒ̈ܥ̈ܝ̈ܢ ܠܐ̈ܪ̈ܒ̈ܥ̈ܝ̈ܢ ܠܐ̈ܪ̈ܡ

ܕܥܒܕ ܠܟܬܒ ܡܠܦܢܐ ܡܫܡܫܐ ܕܡܪܝ ܐܒܐ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܥܡ ܟܠ
ܩܕܡ ܡܢܗ ܕܗܘ ܒܨܝܕܘܢ ܥܡ ܫܪܝܟ ܟܕ ܐܬܟܢܫ ܒܗ ܡܬ ܟܢܫ
ܗܘ ܒܗ ܟܬܒ ܦܣܩ ܐ ܘ ܥܒܕ ܠܗ ܟܬ ܫ ܘ ܫܪ ܒ ܦ ܘ ܫ ܘ ܫ ܘ ܫ

* L p. 226. ܐܬܝܩܒ ܒܗ ܫܘܒ ܠܐܢܛܝܟܝܐ ܘܐܬܟܢܫ ܥܠܝܗ ܟܠ ܟܗܢܐ ܕܒܝܬ ܡܕܪܫܗ ܕܬܐܘܕܘܪ ܘܟܠ ܕܝܪܐ ܕܝܠܗ ܘܟܠ ܥܡ

ܗܘ ܕܐܬܝ ܠܗ ܡܢ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܐܬܝ ܠܘܬ ܐܒܗ ܘܐܬܝ ܠܘܬ ܐܒܗ ܘܐܬܝ ܠܘܬ ܐܒܗ
ܕܐܬܝ ܠܗ ܡܢ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܐܬܝ ܠܘܬ ܐܒܗ ܘܐܬܝ ܠܘܬ ܐܒܗ ܘܐܬܝ ܠܘܬ ܐܒܗ[1]: ܒ ܟܕ ܐܬܝ ܠܗ ܡܢ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܐܬܝ ܠܘܬ ܐܒܗ ܘܐܬܝ ܠܘܬ ܐܒܗ ܘܐܬܝ ܠܘܬ ܐܒܗ. ܟܕ ܐܬܝ ܠܗ ܡܢ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܐܬܝ ܠܘܬ ܐܒܗ ܘܐܬܝ ܠܘܬ ܐܒܗ ܘܐܬܝ ܠܘܬ ܐܒܗ ܘ

ܒܫܡܗ ܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ

* L p. 229.

ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ

Cf. M p. 264, col. 1.

ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ
ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ

1. M donne la liste des auteurs lus par Sévère, comme il suit (p. 264, col. 1) : ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܚܝܠܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ: ܒܥܙ. — 2. Le ms. donne ce mot au pluriel.

quent en étudiant la science des Grecs. Ascète et moine éprouvé, il fut aussi zélé pour la vraie foi et y fut versé. Il avait lu avec intelligence les

M p. 166, col. 2.

Livres saints et leurs interprétations par les écrivains anciens, disciples des apôtres, (notamment) par *Hiérothée, Denys, Titus* et *Timothée,* puis par *Ignace, Clément, Irénée,* les *Grégoire, Basile, Athanase, Jules* et les autres évêques et vrais docteurs de la sainte Église[1]. *Comme un scribe instruit pour le royaume des cieux, qui tire de ses trésors des choses anciennes et des choses nouvelles*[2], il avait étudié de nombreuses histoires, et elles étaient fixées dans son esprit clairement et nettement.

Cf. M p. 166, col. 2.

D'autre part, *Xénaïas* était un docteur syrien : il avait étudié avec zèle les (écrits) qui existent dans cette langue; il était, de plus, versé dans la doctrine de *Diodore* et de *Théodore* et des autres; néanmoins, comme les événements le montrèrent aux personnes intelligentes, ce vieillard zélé fut vraiment un fidèle.

Ils (Sévère et Xénaias) firent connaître ces choses[3] à l'empereur *Anastase,*

1. Michel donne comme il suit la liste des auteurs lus par Sévère (p. 166, col. 2) : « Hierotheus, Dionysius, Timotheus, Titus, Clément, l'autre Dionysius, l'autre Clément, Irenæus, Basilius, Gregorius, Athanasius, Jean (Chrysostome), Cyrillus ». — 2. Matth., XIII, 52. — 3. Pseudo-Zacharie donne ici la véritable suite du second alinéa du chapitre précédent. Il fait toutefois allusion à des événements qu'il a oublié d'exposer.

ܕܟܦܘܬܐ ܕܡܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܥܡ ܒܟܠܗ ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܒܠܒܗ ܩܒܠ ܠܟܠܩܝܕܘܢ ܩܕܝܫܐ ܗܘ ܘܣܢܐ
ܠܗ ܠܟܠ ܡܕܡ ܕܐܬܥܒܕ ܒܟܠܩܝܕܘܢ ܘܐܡܪ ܕܢܬܟܢܫ ܣܘܢܗܕܘܣ [1]ܕܡܪܕܘܬܐ ܘܐܬܟܢܫ [2]ܐܦܣܩܘܦܐ
ܕܡܪܕܘܬܐ ܠܡܬܩܢ ܠܗ ܡܕܡ ܕܐܬܥܒܕ ܒܗ. ܘܐܬܟܢܫ ܐܦ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܐܘܣܪܗܘܢܐ ܘܐܦ
ܕܡܝܣܘܦܘܛܡܝܐ ܘܐܦ ܕܐܪܒܝܐ ܘܐܦ ܕܦܝܢܩܝܐ ܕܠܒܢܢ. ܘܟܕ ܐܬܟܢܫ ܐܦ ܗܘ ܕܡܪ ܣܘܝܪܘܣ
ܘܐܬܟܢܫ ܐܦ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܐܘܣܪܗܘܢܐ ܘܐܦ ܕܡܝܣܘܦܘܛܡܝܐ ܘܐܦ ܕܐܪܒܝܐ ܘܐܦ ܕܦܝܢܩܝܐ
ܕܠܒܢܢ. ܘܟܕ ܐܬܟܢܫ ܐܦ ܗܘ ܕܡܪ ܣܘܝܪܘܣ

ܘܥܕܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܗ ܘܐܦ ܒܗ ܐܫܬܡܥ ܘܐܦ ܫܡܗ ܠܐ ܐܬܟܪ[1]. ܘܐܦ
ܒܟ[2] ܫܡܥܬ: ܠܐ ܗܘ ܐܦ ܐܬܕܒܪ ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬ ܒܝܬ ܐܒܗ: ܘܟܕ
ܐܬܐ ܠܡܫܠܡ ܠܗ ܟܠ ܚܛܗ ܕܥܒܕ ܠܗ ܠܐ ܒܟ ܐܦ ܒܫܡܝܐ ܘܟܕ ܐܬܐ
ܠܡܫܠܡ ܠܗ ܟܠ ܚܛܗ ܕܥܒܕ ܠܗ ܠܐ ܒܟ ܐܦ ܒܫܡܝܐ ܘܟܕ ܐܬܐ
ܠܡܫܠܡ ܠܗ ܟܠ ܚܛܗ ܕܥܒܕ ܠܗ ܠܐ ܒܟ ܐܦ ܒܫܡܝܐ ܘܟܕ ܐܬܐ

3

* L p. 243, l. 11. ܐܠܦ ܗܘ ܐܦ ܒܗ ܐܬ ܒܗ ܐܦ ܐܬ ܒܗ ܐܦ ܐܬ ܒܗ ܐܦ

ܕܐܬܝ ܥܡܗ ܘܥܡ ܫܡܥܘܢ ܕܐܦ ܗܘ ܒܥܐ ܠܡܗܘ ܕܢܫܬܘܩ ܘܢܬܒ ܠܒܝܬܗ ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗ ܥܡ ܐܚܪܢ ܒܫܘܠܡܐ ܘܒܚܕ ܐܬܪ ܠܗ ܠܐ ܐܬܐ ܠܗ ܐܦ ܗܘ ܠܘܬ ܐܚܪܢ ܠܡܫܬܘܩ ܘܠܡܬܒ ܠܒܝܬܗ ܘܠܡ

M p. 298, col. 1.

ܒܗ ܟܠܝܢ ܥܡ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܟ

ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܫܘܠܛܢܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ: ܗܐ ܐܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܒܗ ܡܫܝܚܐ ܕܟܠ ܚܕ ܡܢ ܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ¹ܘܡܟܪܙ ܠܗ ܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܡܝܬܒ ܒܝܢ ܚܝܐ ܘܡܝܬܐ.

ܘܐ * ܒܚܫܐ ܕܐܢ ܐܝܟ ܡܫܝܚܐ ܡܫܟܚ ܒܗ ܐܠܗܘܬܐ ܘܐܢ ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܡܬ ܘܩܡ ܒܝܘܡܐ ܬܠܬܝܐ. * L p. 263, l. 21.

ܐܡܪ ²ܐܬܚܙܝ ܐܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢ ܐܝܟ ܕܟܠ ܡܫܝܚܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܘܡܟܪܙ ܠܗ ܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܡܝܬܒ ܒܝܢ ܚܝܐ ܘܡܝܬܐ. Add. 17200 fol. 4 r° b. M p. 299, col. 2.

ܘܐ * ܐܡ ܒܫܚܐ ܐܢ ܐܝܟ ܕܐܢ ܐܢܫ ܡܬ ܘܩܡ ܒܝܘܡܐ ܬܠܬܝܐ ܐܦ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܡܝܬܒ ܒܝܢ ܚܝܐ ܘܡܝܬܐ. * L p. 264, l. 16.

ܒ ܡܢ ܡܝܡܪ ܡܫܝܚܐ ܠܡܫܡܫܢܘ: ܫܠܡ ܠܟ ܡܪܝ ܐܡܪ ܐܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢ ܐܝܟ ܕܟܠ ܡܫܝܚܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܘܡܟܪܙ ܠܗ ܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܡܝܬܒ ܒܝܢ ܚܝܐ ܘܡܝܬܐ: ܒܟܬܒ ܫܐܠܬ ܐܢ ܡܫܝܚܐ. ܐܠܗܐ ܐܢ ܒܫ ܫܐܠܬ ܐܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢ ܐܝܟ ܕܟܠ ܡܫܝܚܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܘܡܟܪܙ ܠܗ ܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܡܝܬܒ ³ܒܝܢ ܚܝܐ ܘܡܝܬܐ. ܐܦ ܚܫܝܢ ܐܢ ܐܠܗܐ ܘܡܫܝܚܐ ܡܫܝܚ ܐܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢ ܐܝܟ ܕܟܠ ܡܫܝܚܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܘܡܟܪܙ ܠܗ ܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܡܝܬܒ ܒܝܢ ܚܝܐ ܘܡܝܬܐ. ܐܦ ܐܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢ ܐܝܟ ܕܟܠ ܡܫܝܚܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܘܡܟܪܙ ܠܗ ܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܡܝܬܒ ܒܝܢ ܚܝܐ ܘܡܝܬܐ ܐܦ ܐܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢ ܐܝܟ ܕܟܠ ܡܫܝܚܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܘܡܟܪܙ ܠܗ ܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܡܝܬܒ ܒܝܢ ܚܝܐ ܘܡܝܬܐ ܐܦ ܐܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢ ܐܝܟ ܕܟܠ ܡܫܝܚܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܘܡܟܪܙ ܠܗ ܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܡܝܬܒ ܒܝܢ ܚܝܐ ܘܡܝܬܐ ܐܦ ܐܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢ ܐܝܟ ܕܟܠ ܡܫܝܚܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܘܡܟܪܙ ܠܗ ܒܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܡܝܬܒ ܒܝܢ ܚܝܐ ܘܡܝܬܐ. Add. 17200 fol. 4 v° a. M p. 299, col. 2.

1. Ms. ܐܡܪ. — 2. Nous citons les *incipit* des lettres de Julien et de Sévère d'après l'add. 17.200, qui présente un texte beaucoup plus correct que celui de Pseudo-Zacharie et de Michel. — 3. Lire ܡܬܝܢ.

comment l'affaire (ὑπόθεσις) était au début, je reproduirai, dans les chapitres suivants de ce livre IX, les lettres qui renseignent successivement le lecteur.

Chapitre X. Sur la lettre de Julien à Sévère, sous forme de question relative au corps du Christ. M p. 225, col. 1.

Des gens ont surgi ici qui disent que le corps de Notre-Seigneur est corruptible, etc.

Chapitre XI. Réponse (ἀντιγραφή) *que Sévère écrivit comme suit à cette lettre de Julien :*

Quand j'ai reçu auparavant la lettre de Ta Sainteté, je me suis réjoui, M p. 227, col. 1. selon ma coutume, d'avoir reçu une salutation qui m'est chère. Tu m'as pressé dans cette lettre de lire le volume (τόμος) que tu m'as envoyé en même temps et que tu as composé contre ceux qui, dis-tu, déclarent que le corps de Notre-Seigneur et notre Dieu, Jésus-Christ, notre Sauveur, est corruptible. Tu m'as demandé qu'après l'avoir lu, j'écrive une critique sur cette question et que je l'envoie à Ta Charité divine. Répondant à ton désir, j'ai fait cela volontiers, moi, qui suis un homme qui change constamment de lieu et qui n'ai pas

ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟ

ܥܠ[1] ܕܐܡܪ ܗܘ ܐܝܟ ܕܐܬ ܠܗ ܠܐ ܡܢ ܐܝܡܬ ܐܝ ܐܢ

ܐܣܬܐ ܕܡ[1] ܐܣܬܐ ܚܒܝܒܐ[2] ܒܡܩܕܡ ܚܙܥܪ ܡܗܡܢܐ ܚܒܝܒܐ ܒܥܕܡ.

* L p. 278, l. 16. Cf. M p. 284, col. 2.

ܡܢ * ܚܬܝܬ ܐܡܪ ܐܟܐ ܒܥܕ ܫܢܐ ܚܕ ܡܢ ܐܠܦ ܚܒܝܒܐ ܐܠܗܝܐ ܕܐܬܟܢܫ ܒܐ ܡܠܟܐ ܕܐܠ ܐܬܐ ܒܫܡ ܐܠܗ ܐܠ ܐܠ ܐܠ[3] ܡܢ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܐܠ ܐܠ ܐܠ

ܗܘ ܕܒܗ ܐܬܬܚܙܝ ܠܢ ܒܒܪ ܐܢܫ ܘܐܬܝ ܠܢ ܒܗ ܡܫܝܚܐ ܕܐܬܝ ܠܡܚܝܬ ܠܢ ܒܒܣܪ ܐܢܫ ܘܐܬܝ ܠܡܚܝܬ

ܫܠܝܛܐ ܕܫܠܡܐ ܕܒܝܕܟ ܡܫܪܝ ܠܝ ܒܡܕܒܪܐ ܘܐܦ ܠܐ ܡܫܬܡܥ ܠܝ ܐܪܥܐ ܕܠܐ ܥܒܪ ܒܗ ܐܢܫ ܘܠܐ ܒܥܝܪ ܒܗ ܒܗܡܬܐ ܘܠܐ ܡܫܬܟܚ ܒܗ ܡܝ ܚܝܐ.

ܐܦ ܠܐ ܡܫܬܟܚ ܒܗ ܐܦ ܕܒܪ ܫܠܡܐ ܕܐܢܬ ܥܒܕܬ ܥܡ ܐܢܫ ܘܠܐ ܡܫܬܡܥ ܠܝ ܐܦ ܕܒܪ ܫܠܡܐ ܕܐܢܬ ܥܒܕܬ ܥܡ ܐܢܫ ܘܠܐ ܡܫܬܟܚ ܒܗ

ܕܫܘܐ ܕܫܘܐ ܕܒܐ ܕܒܐ ܕܫܘܫܒܐ ܕܫܘ ܕܒܐ ܕܫܘ ܕܫܘ ܕܫ
ܕܫܘ ܕܫ ܕܫ[1] ܕܫ ܕܫ ܕܫ ܕܫ ܕ ܕܫ ܕ ܕ ܕ

ܗܘ: ܐܦ ܕܠܐ ܗܘ ܡܕܡ ܕܢܫܬܡܘܢ. ܗܘ ܕܡܢ ܕܐܡܪ: ܐܢܐ ܡܝܡܪ
ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܡܠܐ ܐܠܐ ܠܐ ܐܢܐ ܗܘ ܕܐܡܪ ܐܦ ܐܢܐ.....

ܠ ܡܢ ܐܢܫ ܕܐܢܐ ܡܢ ܗܘ ܕܐ ܗܘ ܕܐ ܡܫܡܫ ܐܫܬܡܥ
ܘܠܫܢܝ ܘܐܦ ܟܠ ܕܟܬܒ: ܡܬܐ ܕܐ ܕܐ ܡܢ ܐܢܫ ܕܐ ܡܫܬܡܥ
ܐܠܐ ܐܢ ܕܐ ܐܫܬܡܥ ܐܢܐ. ܗܘ ܕܐ ܡܫܬܡܥ ܡܫ ܐܢܐ ܐܦ. ܠܐ ܕ
ܐܦ ܐܢ ܐܫܬܡܥ ܐܢܐ: ܐܦ ܠܐ ܐܫܬܡܥ ܐܢ ܕܐ ܦܘ ܕ ܐܦ.....

* L p. 283, l. 14. ܕ * ܒ ܕܪܫܝܢ ܐ ܡܢ ܐܫ ܒ ܐܢ ܐܦ ܗܢ: ܐܠ ܐ ܐܠ ܐ
ܐܢ ܐܦ ܐܦ ܒ ܐܫ ܕ ܐܢ ܐܫ ܐܦ. ܒ ܡܢ ܗܢ ܐܦ
ܒ ܕ ܐ[1] ܕ ܐ ܡ ܐ ܐ[2] ܐ ܐ ..... ܐ ܐ[3] ܐ ܐ

* L p. 284, l. 17. ܐ * ܐ ܐ ܐ

ܐܪܡܐ ܕܐܬܝ ܠܝ ܕܐܬܚܒܫ ܒܗ ܘܐܬܦܠܓ ܥܡ ܢܦܫܝ ܥܠ ܦܘܪܫܐ ܕܦܪܝܩܘܬܐ ܕܢܦܫܐ ܡܢ ܦܓܪܐ ܒܡܨܦܝܐ ܠܩܒܪܝ ...

ܘܟܕ ܐܬܝ ܐܓܪܬܐ ܗܕܐ ܠܝܘܡ ܫܒܥ ܫܢܝ ܡܢ ܙܒܢ ܗܘ ܕܐܬܩܪܐ ܠܩܘܫܛܢܛܝܢܘܦܠܝܣ ܘܐܬܐ ܠܬܡ ܡܠܟܐ ܒܫܢܬ ܬܠܬ ܥܣܪ ܕܡܢ ܗܢܐ ܙܒܢ

ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܒܚܠܡܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܡ ܐܝܠܐ ܕܫܡܗ ܐܦܪܝܡ ܕܐܬ ܒܗ ܒܥܝ ܡܕܡ ܕܢܗܘܐ

ܕܗܘ ܒܗ ܕܢܬܠ ܠܗ ܡܢ ܐܝܓܓܦܛܘܣ ܘܫܕܪ ܠܗ ܒܟܬܒ ܠܐܓܦܝܛ ܐܦ ܗܘ ܠܗ ܠܡܐ ܕܗܘ ܐܦ ܡܢ ܐܝܓܓܦܛܘܣ ܐܬܐ

ܟܠܗ ܕܐܬܝ ܠܗ ܡܢ ܩܕܡ ܐܢܘܢ ܘܫܕܪ ܠܗ ܘܐܬܪ ܠܗ ܠܐ ܫܪܝ

12

ܘܐܦ ̣ ܒܕ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܗܘ ܒܗܘܢ ܒܬܪ ܫܘܠܛܢܐ ܕܐܬܝ ܠܗ ܡܢ ܐܠܗܐ ܠܡܫܒܚ ܠܗ ܘܠܡܓܕ ܠܗ ܘܠܡܫܐܠ ܒܫܡܗ ܩܕܝܫܐ ܕܐܠܗܐ ܘܠܡܥܒܕ ܠܗ ܒܟܠ ܠܒܐ ܘܒܟܠ ܢܦܫܐ ܘܒܟܠ ܚܝܠܐ ܘܒܟܠ ܫܘܠܛܢܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܗ ܒܥܠܡܐ ܗܕܐ ܘܒܥܠܡܐ ܕܐܬܝ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܀ ܐܡܝܢ ܀ ܐܡܝܢ ܀

ܒܪܚܡܐ ܕܥܠ ܗܘ ܒܗ ܡܫܬܥܐ[1]: ܐܡܪ ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܟܬܒ ܠܐܝܫܥܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܣܒܪܝܢ
ܥܠ ܐܠܗܐ ܕܡܫܬܘܕܥ ܗܘ: ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܛܠ ܕܦܪܝܩܬ.....

* L p. 292. ܗܐ ܐܠܐ ܕܒܗ ܐܡܪ. ܕܗ * ܕܐܦ ܥܠ ܐܢܬܝܟܝܐ ܪܒܐ ܕܐܦ ܗܘ ܫܠܡ: ܐܠܐ ܗܐ
ܕܐܦ ܠܗ[2] ܕܒܫܠܡ ܕܡܬܩܒܠ. ܐܝܟ ܕܟܬܒ ܐܦ ܠܐܝܫܥܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܣܒܪܝܢ
ܥܠ ܐܠܗܐ ܕܡܫܬܘܕܥ ܗܘ[3]..... ܫܠܡ ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܕܬܬܚܫ ܕܡܬ
ܒܫܠܡ ܕܐܠܗܐ ܒܟܠ ܙܒܢ[4]: ܡܢ[5] ܟܠܗܘ[6] ܐܦ ܗܘ ܕܟܬܒ[7] ܠܐ ܬܕܚܠ: ܐܠ

* M p. 298. ܕܐܠܗܐ ܒܟܠ ܙܒܢ ܡܢ ܕܐܬ ܒܗ ܐܦ ܗܘ ܕܟܬܒ ܠܗ ܕܐܠ ܬܕܚܠ ܡܛܠ ܕܦܪܝܩܬ.
ܐܡܪ ܐܝܟ ܕܟܬܒ ܐܦ ܠܐܝܫܥܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܣܒܪܝܢ ܥܠ ܐܠܗܐ ܕܡܫܬܘܕܥ ܗܘ:
ܐܠ ܬܕܚܠ ܡܛܠ ܕܦܪܝܩܬ. ܗܐ ܕܐܦ ܠܗ ܕܒܫܠܡ ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܕܬܬܚܫ ܕܡܬ
ܒܫܠܡ ܕܐܠܗܐ ܒܟܠ ܙܒܢ ܡܢ ܕܐܬ ܒܗ ܐܦ ܗܘ ܕܟܬܒ ܠܗ ܕܐܠ ܬܕܚܠ ܡܛܠ ܕܦܪܝܩܬ.

13

* L p. 292, l. 14. M p. 288, col. 2. ܐܡܪ * ܒܟܬܒܐ ܕܐܝܫܥܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܣܒܪܝܢ ܥܠ ܐܠܗܐ ܕܡܫܬܘܕܥ ܗܘ:
ܐܠ ܬܕܚܠ ܡܛܠ ܕܦܪܝܩܬ. ܗܐ ܕܐܦ ܠܗ ܕܒܫܠܡ ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܕܬܬܚܫ ܕܡܬ
ܒܫܠܡ ܕܐܠܗܐ ܒܟܠ ܙܒܢ ܡܢ ܕܐܬ ܒܗ ܐܦ ܗܘ ܕܟܬܒ ܠܗ ܕܐܠ ܬܕܚܠ ܡܛܠ ܕܦܪܝܩܬ.

1. Sic M; PZ ܒܗ ܐܦ. — 2. M ajoute ܕܐܠ. — 3. Sic M; PZ ܠܐܝܠܝܢ. — 4. M donne ܙܒܢ sans ܒ et omet ܟܠ. — 5. Sic M; PZ donne ce mot au sing. — 6. M ܟܠ ܗܘ. — 7. M ܕܟܬܒ. — 8. M ܕܐܬ. — 9. M omet ܠܗ.

qui lui est agréable, ainsi qu'il le déclare aussi dans le prophète *Isaïe* à ceux qui espèrent en lui [1] : *Ne crains pas, car je t'ai délivré...*

Celui qui a dit ces choses a procuré non seulement à moi un salut admi-
M p. 223, col. 2. rable, mais encore un accroissement au parti des fidèles; à vrai dire, il a accru la part du Seigneur et de l'héritage d'*Israël*... En effet, le vénérable *Anthime,* archevêque de la ville impériale, qui avait obtenu le siège suprême et pouvait très facilement le garder, ne l'a pas voulu; mais justement, avec un jugement solide et une science [éclairée], il a réprouvé leur impiété, et accepté notre communion et celle du pape (πάπας) *Théodose* d'*Alexandrie* et de tous les pasteurs qui appartiennent à notre confession. C'est donc en vain que cherchent à tromper ceux qui disent qu'ils [2] n'acceptent pas le concile de *Chalcédoine* quant à la définition de la foi, mais quant à la déposition d'*Eutychès* et de *Nestorios,* etc.

13

M p. 208, col. 1. *Chapitre XXI. — Lettre d'Anthime à Sévère d'Antioche.*

A notre vénérable et saint frère et collègue le patriarche Mar *Sévère : An-*

1. Isaïe, XLIII, 1-3. — 2. C'est-à-dire : Anthime et Théodose; cf. supra la *Vie de Sévère* par Jean, p. 255.

ܕܡܫܬܟܚ ܒܟܠ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܡܪܢ ... ܘܐܡܝܢ.

ܐܠܐ * ܐܝܟ ܕܡܩܒܠ ܡܢ ܫܠܡܐ ܘܐܡܬܐ ܕܐܡܪ ܒܠܒܗ: ܐܢܐ ܒܝܕ ܕܐܡܪ: ܕܐܡܝܢ ܕܐܡܪ ܠܟ ܡܪܢ ܕܐܡܪ ܠܐ ܐܫܬܘܩ ܠܥܠܡ ܐܠܐ ܒܫܠܡܐ ܕܐܢܐ ܐܡܪ ܠܟ ܒܝܕ

ܠܬܘܕܟ ܒܚܒܐ ܡܒܪ ܫܡܐ ܕܡܒܪܟ ܐܝܟ ܠܥܩܪܐ ܕܟܢܝܫܬܐ
ܠܡܥܒܕ: ܗܐܘ ܕܡܢ ܥܒܕ ܥܒܕܢ ܠܟܘ ܟܬܒ. ܒܚܡܫܐ[1] ܒܥܩܪ
ܕܥܒܕ ܟܬܒ ܠܟ ܠܐ ܟ[2] ܐܘܢ.....

* L p. 299, l. 20. M p. 291, col. 2. ܕܟܬܒ * ܕܥܒܕ ܠܟ ܐܝܟ ܫܡܥܢ[3] ܐܦ ܕܢܥܒܕ ܠܐ ܡܗܝܡܢ.
ܟܬܒ ܟܬܒ ܒܟܬܒ ܕܡܪ[4] ܡܟܝܟ ܐܦ ܡܚܙܐ[5] ܡܥܒܕ ܠܐ
ܒܥܒܕ ܠܐ[6].....

* L p. 300, l. 21. * M p. 292, col. 1. ܟܬܒ * ܒ ܢܥܒܕ ܠܟ ܫܡܥܢ ܟ ܠܐ ܟ ܒ ܡܚܒ ܐܝ ܡܢܝ ܠܐ[7].....
ܒܚܒ * ܟ ܠܐ ܟ[8]. ܟܬ ܥܒܕ ܠܟ ܟܬ ܐܒܗܘܢ: ܟܬܒ ܒܥܒ ܟܐ
* L p. 301, l. 3. ܟܐ ܟ ܒ ܟܬ ܐܦ ܐܒܝ ܟܬܒ ܟܬܒ ..... ܒ * ܟ
ܠ ܟ ܐܒ ܐܒ ܐ ܟ ܟ: ܟܒ ܒ ܟܒ ܟ ܟ ܒܥܟܒ ܐ[9].
ܟ ܟ ܟ ܒ ܟ ܟ ܒ ܟ ܟ ܟ

ܟܬܒܐ ܕܡܫܝܚܐ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪ ܐܢܬܝܡܘܣ ܐܦ ܩܕܡ ܟܠ ܡܢ ܕܐܬ ܒܗ ... M p. 292, col. 1.
ܐܝܟ ܕܐܡܪ: ܗܐ ܐܢܐ ܫܕܪ ܠܟ ܒܝܕ ܡܠܐܟ[1] ... ܘܐܡܪ ܠܗ ....[2]

ܘܐܦ ܐܢܐ * ܒܫܠܡ ܕܐܬ ܒܗ ܩܕܡ ܡܪ ܐܢܬܝܡܘܣ ܐܦ ܩܕܡ ܟܠ ܡܢ ܕܐܬ ܒܗ ... * I, p. 301, l. 20.
ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܠܝܦܐ ... ܒܝܕ ... ܐܠ ... ܐܠ ... ܐܠ

* L p. 302, l. 18. ܟܬܒ ܠܗ ܡܪ ܣܘܐ̈ܪܘܣ ܒܫܠܡ[1] ܒܡܪ ܐܠܗܐ ܐܒ̈ܐ ܘܪܥ̈ܝܐ[2] ܕܟܠ ܥܡܐ ܕܐܬ ܒܗ ܫܠܡ: ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܝܘ̈ܡ̈ܝ ܐܠܝ̈ܢ ܐܬ̈ܝ ܒܫܠܡ ܠܫ̈ܠܝ̈ܡ ܒܝܬ ܡ̈ܕ̈ܝܢ[3] ܐܝܟ ܕܟܠ ܡܢ ܕܐܬ ܒܗ ܫܠܡ: ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܝܘ̈ܡ̈ܝ ܐܠܝ̈ܢ ܐܬ̈ܝ ܒܫܠܡ ܠܫ̈ܠܝ̈ܡ ܒܝܬ ܡ̈ܕ̈ܝܢ[4] ܐܝܟ ܕܟܠ ܡܢ ܕܐܬ ܒܗ ܫܠܡ: ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܝܘ̈ܡ̈ܝ ܐܠܝ̈ܢ ܐܬ̈ܝ ܒܫܠܡ ܠܫ̈ܠܝ̈ܡ ܒܝܬ ܡ̈ܕ̈ܝܢ[5] ܐܝܟ ܕܟܠ ܡܢ ܕܐܬ ܒܗ ܫܠܡ: ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܝܘ̈ܡ̈ܝ ܐܠܝ̈ܢ ܐܬ̈ܝ ܒܫܠܡ ܠܫ̈ܠܝ̈ܡ ܒܝܬ ܡ̈ܕ̈ܝܢ[6] ܐܝܟ ܕܟܠ ܡܢ ܕܐܬ ܒܗ ܫܠܡ: ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܝܘ̈ܡ̈ܝ ܐܠܝ̈ܢ ܐܬ̈ܝ ܒܫܠܡ ܠܫ̈ܠܝ̈ܡ ܒܝܬ ܡ̈ܕ̈ܝܢ[7] ܐܝܟ ܕܟܠ ܡܢ ܕܐܬ ܒܗ ܫܠܡ: ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܝܘ̈ܡ̈ܝ ܐܠܝ̈ܢ ܐܬ̈ܝ ܒܫܠܡ ܠܫ̈ܠܝ̈ܡ ܒܝܬ ܡ̈ܕ̈ܝܢ[8] .....

16

* L p. 303, l. 10. ܘܐܦ ܐ̈ܢܐ ܒܟ̈ܬ̈ܒ̈ܝ ܐ̈ܓ̈ܪ̈ܬ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܚ̈ܕ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܠ̈ܝ̈ܢ ܕ̈ܐ̈ܦ ܐ̈ܢ̈ܝ ܫ̈ܠ̈ܚ̈ܬ̈ܝ ܠ̈ܟ̈ܘ̈ܢ ܕ̈ܐ̈ܠ̈ܝ̈ܢ ܕ̈ܐ̈ܬ̈ܝ ܒ̈ܫ̈ܠ̈ܡ̈ܐ

ܒܟܠܗ. ܐܠܐ ܕܚܙ ܐܢ ܒܟܠ ܡܕܡ ܒܟ ܗܘ ܒܚܡܬ
ܡܩܡ[1] ܒܣܬܡ ܡܐ ܐܡܪ: ܡܢ ܢܦܪܕܢ ܡܢ ܚܒ ܟܪܝܣ[2]
ܡܚܒܬ ܐܠܗܐ ܒܫܒܪ ܐܘ ܒܥܝ ܬܬܝܪ ܒܗ ܐܘ ܒܪܕܦ
ܡܢ ܒܥܐ ܒܟܡ ܐܠܐ ܒܟ ܐܢ ܐܬ ܒܟ ܒܟ ܐܠ ܒܟ ܐܢ ܐܬ

ܟܕ ܗܝܡ ܒܥܠܡܐ ܥܡܐ ܡܝܡܪ ܕܒܚܪ[1] ܚܩܕܡ ܡܝܡܪ ܕܒܚܪ ܡܝܡܪ ܟܠܗ ܐܡܬܐ.

ܐܠܗܝ ܐܢܬ ܒܟܪ ܐܘ ܐܝ ܟܝܢܐ: ܐܠܗܝ ܒܟܝܢܘܬܟ ܕܥܡ ܟܠ ܒܟܠ ܐܡ. ܟܝܢܐ ܐܢܬ ܒܝ ܕܐܡܐ ܠ ܥܒܝܠ. ܐܝܟ ܐܦ ܐܢܐ ܒܩܕܡ ܟܠ ܒܥܘܪ ܫܡܐ: ܐܠܐ ܒܟ ܟܬܒ ܐܠܗܐ ܒܐܘܠ. ܕܥܒܝܠ ܐܢܫ ܥܡ: ܐܬܝ ܒܥܠ ܡܝܡܪ ܐܠܗܝ ܐܡ ܟܝܢܐ: ܐܡ ܟܝܢܐ ܐܦ ܟܝܢܐ ܐܢܐ ܠ ܐܡ. ܐܠܗܐ ܐܦ ܫܡܐ: ܐܦ ܒܟܬܒܐ ܕܐܠܗܐ[2] ܐܠܗ ܐܡܪ: ܐܦ ܐܢ ܕܩܠ ܐܢܐ ܐܢܫ ܐܢܐ ܒܐ[3] ܒܝܫ ܐܠܗ: ܟܠ ܫܡܐ ܐܠܗ ܥܡ ܟ ܐ ܐܡ ܐܠ ܥܠܡ:

* L p. 304, l. 24. ܐܠܗ ܕܥܠܡ ܐܢܫ ܐܢ..... ܟܠ ܒܝ ܡܩܕܫ ܥܡ[4] ܐܢܐ[5] ܐܡ: ܐܡܝ[6] ܟܡ ܐܢܫ ܒܐ ܐܠ ܒܟ ܐܡ ܐܢ ܒܝ ܐܡ ܐܠ ܒܟ ܐ ܐ ܐ

ܕܡܗܝܡܢ[1] ܟܣܝܡܐ[2] ܕܠܐ ܡܢܗ ܐܝܟ ܐܢܐ. ܡܟܬܒ[3] ܕܡܫܟܚ
ܗܘ ܕܥܒܕ ܠܗ ܕܐܠܗ: ܐܠܐ[4] ܐܝܟ ܕܐܢ ܕܐ: ܐܠܐ ܕܐܠܗ ܒܪܟ[5].
ܕܥܡܕ[6] ܒ[7] ܡܟ ܕܐ ܕܐܠܗ ܒܟܠ ܡܕܡ: ܕܐ ܙܕܝ ܡܢ ܟܠ ܕܐ ܕܐ
ܐܝܟ ܒܟ ܠܡܗܝܡܢ[8]. ܡܫܡܫܐ ܐܝܟ ܒܕܒ ܒܡܥܐ ܫܢܐ.

17

ܐܠ[*] ܕܡܗܝܡܢ ܐܠܗ: ܒܟܗ ܒܥܢܐ ܒܐܠ. ܠܐ ܕܐ ܒܐܗܝ ܐܠ ܕܐ ܐܝܟ ܐܠ ܐܠ ܐܠ

ܒܫܡܗ[1] ܕܐܒܐ ܩܕܝܫܐ ܕܒܗ ܐܬܩܒܠ[2] ܠܟ ܒܫܠܡܐ ܕܐܬܐ ܗܫܐ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ[3] ܘܒܫܠܡ
ܐܘܪܗܡ ܘܐܠܦ ܠܟ ܒܡܐ ܕܩܕܡ ܠܝ ܗܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܗܘ ܕܐܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܕܐܬܐ. ܘܐܦ
ܠܟ ܡܫܘܬܦ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܟ ܒܫܠܡ ܘܒܥܙܪ ܠܟ. ܥܒܕ ܠܟ ܒܐ ܐܪ
ܘܐܠ ܠܟ. ܐ ܫܡܥ ܘܐܡܪ ܒܟܠ ܫܥܐ ܡܢ ܡܠܬܐ ܕܐܬܐ. ܐܡܪ ܘܐ
ܕܐܦ ܐܓܪܬܐ ܕܫܠܡܬ ܒܝܢ ܬܪܝܗܘܢ ܡܫܬܕܪ 5

1. M ... ܒܫܡ ... — 2. Sic M; PZ ... — 3. La suite manque dans M.

canoniquement la lettre[1] d'adhésion et d'union de Ta Sainteté qui m'a été apportée maintenant[2]. Le saint patriarche *Sévère*, dont il a été parlé plus haut, m'avait informé d'avance qu'elle arriverait, lui qui est pour l'Église du Christ et pour moi la cause de tous nos bienfaits et nos secours. Il m'a aussi envoyé, comme il lui convenait, une copie des lettres que vous avez échangées ensemble canoniquement, qui m'annonçaient votre adhésion, qui a eu lieu avec prudence et utilité, etc. 5

1. M : « la lettre canonique ». — 2. La suite manque dans M.

II. — JEAN D'ASIE.

Les extraits que nous publions sous le nom de Jean d'Asie sont au nombre de huit.

Les deux premiers sont tirés du XLVIIIe chapitre de ses *Commentarii de Beatis Orientalibus,* qui a été écrit en 565/6 après J.-C. (cf. la fin du chapitre). Les *Commentarii* sont conservés dans l'*add.* 14.647 du British Museum, qui est daté de 688; ils ont été publiés par Land dans le tome II de ses *Anecdota syriaca,* et traduits en latin par Van Douwen et Land dans les *Verhandelingen der koninklijke Akademie van Wetenschappen, afdeeling letterkunde, achtiende deel,* Amsterdam, 1889.

Les deux suivants proviennent de la troisième partie de son Histoire ecclésiastique qui commence en 571 et s'arrête à l'année 585 : l'un forme le début du chapitre XLI, l'autre celui du chapitre XLII du premier livre. L'Histoire de Jean d'Asie est conservée dans l'add. 14.640 (du VIIe siècle). Publiée par Cureton à Oxford en 1853 (*The third part of the ecclesiastical history of John bishop of Ephesus*), elle a été traduite en anglais par Payne-Smith en 1860 et en allemand par Schoenfelder en 1862[1].

1. M. Brooks a eu l'obligeance de collationner ces quatre extraits avec les manuscrits.

Les quatre autres extraits ne nous sont pas parvenus sous le nom de Jean d'Asie, mais on suppose qu'ils appartiennent à la seconde partie de son Histoire ecclésiastique, qui est perdue, ou plutôt que l'on croyait perdue : le premier fait partie des fragments historiques anonymes qui figurent dans l'*add.* 14.647 à la suite des *Commentarii,* et dont plusieurs sont certainement de Jean d'Asie[1]; les trois autres sont tirés de la troisième partie de la Chronique du pseudo Denys de Tellmahré qui n'est, d'après M. Nau, qu'une transcription à peu près littérale de la seconde partie de l'Histoire de Jean d'Asie[2] (Cf. R. Duval, *La littérature syriaque,* 2e édition, p. 192).

1. Cet extrait, qui est écrit dans le style de Jean d'Asie, ne se retrouve pas dans la troisième partie de la Chronique du pseudo Denys de Tellmahré. Nous l'éditons d'après Land (*Anecdota syriaca,* t. II) et nous l'avons collationné avec le ms. (*add.* 14.647). — 2. Faisons toutefois remarquer que nos extraits du pseudo Denys sont écrits dans un style qui ne semble pas être celui de Jean d'Asie. Nous devons le texte de ces trois extraits à M. Nau, qui les a transcrits d'après le ms. syriaque 284 de la Bibliothèque nationale. Ce ms. est une copie, faite par l'abbé Martin, du *Vaticanus* syriaque 162. M. I. Guidi a eu l'amabilité de collationner nos extraits du pseudo Denys avec le ms. du Vatican.

1

ܐܬܪ ܕܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܬܝ ܠܗ ܫܡ

ܘܐ. ܒ ܡ ܐܠܗܐ ܡܒܫܠ ܐܙܕ. ܡܢܚ ܠܐܚܗܒ ܡܒܫܠ
ܡܟܒܚܬܐ ܒܡܪܝ ܐܢ: ܒ ܫܥ ܕܒܡܐ ܗܕ ܒܐ ܡ ܡܒ ܐܠܗ
ܘܐ ܡܐܠ ܒܡ ܐ ܐܠ ܒܐ ܒܐܠ: ܒ ܐ ܐ ܒ ܐ ܒ
ܡܡܚܠ ܡܚܒ. ܡ ܐ ܡܚ ܐ ܒ: ܘܐ ܐ ܒ ܐ ܒ
ܡ ܡ ܐ ܡ ܒ ܡ ܐ ܒ ܡ ܐ ܒ ܡ ܐ

3

Cureton, p. 56.

ܘܥܠ ܕܐܬܟܚܝ ܣܒ. ܟܠ ܐܬܬܗܦܟ ܫܢܐ ܐܚܕ ܒܟܢܝܫܬ ܐܢܛܝܟܝܐ ܕܪܒܬܐ ܕܒܣܘܪܝܐ ܒܙܒܢ ܐܢܣܛܐܣ ܡܠܟܐ ܕܪܘܡ. ܗܘ ܐܬܝܕܥ ܐܦ ܗܘ ܐܝܟ ܕܚܕ ܡܢ ܬܪܥܝ ܦܓܪ̈ܐ ܕܡܐܡܪ̈ܐ ܕܬܪ̈ܝܢ ܟܝܢ̈ܐ ܘܐܬܬܪܕܐ ܡܢ ܟܘܪܣܝܗ ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܢ̈ܝܢ ܣܓ̈ܝܐܬ. ܗܘ ܐܬܐ ܒܬܪܗ ܣܘܝܪܘܣ ܓܒܪܐ ܬܪܝܨ ܕܐܦ ܗܘ ܫܬ ܫܢ̈ܝܢ. ܒܪܫ ܡܠܟܘܬܗ ܕܝܘܣܛܝܢܘܣ ܣܒܐ ܗܘ ܫܒܩ ܠܟܘܪܣܝܗ ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܡܬ̈ܐ ܫܢ̈ܝܢ ܒܡܕܒܪܐ ܕܡܨܪ̈ܝܢ ܡܝܬ ܬܡܢ....

4

Cureton, p. 58.

ܘܥܠ ܕܐܬܟܚܝ ܠܗ̇: ܒܙܒܢ ܐܢܛܝܟܝܐ ܕܪܒܬܐ ܕܒܣܘܪܝܐ ܕܡܬܚܙܝ ܠܗ̇ ܕܡܫܬܡܗ ܗܘ ܒܝܘܡ̈ܝ ܐܢܣܛܐܣ ܡܠܟܐ ܕܪܘܡ. ܐܝܬ ܠܗ ܒܝܘܡ̈ܝ ܝܘܣܛܝܢ ܣܒܐ ܕܡܫܬܡܗ ܗܘ ܒܫ̈ܢ̈ܝ ܣܓ̈ܝܐܬ ܒܡܕܒܪܐ ܕܡܨܪ̈ܝܢ ܡܝܬ ܬܡܢ....

3

Chapitre XLI (*du livre I*). — *Des évêques qui furent à Antioche depuis Flavien et Sévère.*

Flavien fut (évêque) à *Antioche* la grande en *Syrie,* du temps de l'empereur *Anastase.* Il fut reconnu comme un adepte de l'hérésie des deux natures, et fut chassé de son siège, après l'avoir occupé quelques années[1]. Après lui vint *Sévère,* un orthodoxe, qui resta six ans. Au début du règne de *Justin* le vieux, le premier, il abandonna son siège, et après avoir vécu quelques années dans le désert d'*Égypte,* il y mourut....

4

Chapitre XLII. — Des évêques qui furent à Constantinople à l'époque du règne de Justinien.

A *Constantinople,* on éleva à l'épiscopat, après *Épiphane, Anthime,* auparavant évêque de la ville de *Trapezonte,* qui avait été appelé dans la capitale. Lorsqu'il l'eut occupé quelques années, *Sévère* d'*Antioche* fut appelé d'*Égypte*

1. Jean d'Asie emploie souvent ܫܢ̈ܝ, comme les Hébreux *šanim,* dans le sens de « quelques années ».

ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܘܐܬܚܕ ܥܡ ܐܢܬܝܡܘܣ ܒܥܢܝܢ ܡܫܬܘܦܐ ܕܡܫܬܘܦܘܬܐ ܕܥܒ

ܟܠ ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܝܠܝܐ ܘܐܬܝܒ ܠܗ ܕܢܗܘܐ ܒܗ ܫܢܝܢ ܘܦܠܓ ܫܢܬ ܚܕ ܘܦܠܓ ܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܒܦܠܛܝܢ ܘܒܡܘܕܥܢ ܒܗ ܠܟܠ ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܡܘܕܐ ܗܘܐ ܠܗ ܕܫܪܪܐ ܗܘ ܒܟܬܒ ܠܗ ܠܟܠ ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܡܘܕܐ ܗܘܐ ܠܗ ܕܫܪܪܐ ܗܘ ܒܟܬܒ ܠܗ ܠܟܠ ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܝܠܝܐ ܘܐܬܝܒ ܠܗ ܕܢܗܘܐ ܒܗ ܫܢܝܢ ܘܦܠܓ ܫܢܬ ܚܕ ܘܦܠܓ ܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܒܦܠܛܝܢ ܘܒܡܘܕܥܢ ܒ

ܐܫܬܡܗ: ܒܐܬܪ ܗܘ ܠܐܢܛܘܟܝܐ ܕܐܬܐ ܥܡ ܦܠܝܛܐ ܥܠ ܣܥܪܗ. ܘ
ܒܐܬܪ ܕܐܬܟܢܫ ܐܬܐ ܠܐܢ ܒܢܐ ܒܥܕܗ ܗܐܘܠ: ܥܠ ܒܙ ܒܙ. ܘܐܢ ܒ
ܐܡܪ ܕܙ ܕܗ ܒܗܠܝ ܐܫܬܡܥ ܒܗܘ: ܫ ܥܠ ܣܥܪ
ܣܥܬ ܒܥܡ ܕܐ ܥܕܗ ܣܥܪ[1] ܒܫܡܗ ܕܐܬܐ[2]. ܘ ܕ
ܥܡ ܐܢ ܕܐ ܕܐ: ܣܥ ܐܢܫ ܒܫ ܫܡܥ ܫܡ. 5
ܐܡ ܕܐ ܐܫܬ[3] ܥܡ ܣܥܬ ܣܥܬ ܣܥ. ܒ ܣܕܥ ܐܫ
ܥܠ ܐܫ ܫܡ ܣܥ ܒܗ

7

Vaticanus 162 fol. 91r°. Ms. syr. 284 Bibl. nat. fol. 151r°.

ܫܥ ܐܬܬ ܣܥ ܐܬܐ ܫܡ ܐ ܫܥ ܒ ܣܥ ܣ ܒ ܣ
ܒܐ ܐ ܐ

ܡܫܡ ܩܠܝܢܐ ܒܟܠܩܝܕܘܢ ܕܡܢܗ ܩܠܝܢ ܡܫܡ ܩܠܝܢܐ ܕܡܢ ܩܠܝܢ[1]
ܡܫܡ ܐܠܗܐ[2] ܐܡܪ. ܡܢ ܩܠܝܢ ܡܫܡ ܐܠܗܐ ܕܡܢ ܩܠܝܢ:
ܐܠܗܐ ܕܡܢ ܩܠܝܢ. ܐܡܪ ܒܗ ܐܝܫܘ ܕܢܙܝܪ[3]. ܩܠܝܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ
ܕܡܢ ܩܠܝܢ[4] ܐܡܪ. ܡܢ ܩܠܝܢ ܒܟܠܩܝܕܘܢ[5] ܕܡܢ ܩܠܝܢ
ܐܠܗܐ ܕܡܢ ܩܠܝܢ. ܐܝܫܘ ܒܗ ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܕܡܢ ܩܠܝܢ
ܕܡܢ ܩܠܝܢ ܐܠܗܐ.

8

ܐܠܗܐ ܕܡܢ ܩܠܝܢ ܡܫܡ ܐܠܗܐ. ܢܩܦ ܒܗ ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܕܡܢ ܩܠܝܢ ܐܠܗܐ *Vaticanus* 162 fol. 150 r°. Ms. syr. 284 Bibl. nat. fol. 197 v°.
ܕܡܢ ܩܠܝܢ ܐܠܗܐ ܕܡܢ ܩܠܝܢ ܡܫܡ ܐܠܗܐ ܕܡܢ ܩܠܝܢ ܐܠܗܐ ܕܡܢ ܩܠܝܢ
ܡܫܡ ܐܠܗܐ ܕ[ܡ]ܢ[6]: ܐܡܪ ܒܗ ܐܝܫܘ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܕܡܢ ܡܫܡ ܐܠܗܐ
ܐܠܗܐ.

1. V ܕܡܢ ܩܠܝܢ. — 2. Telle paraît être la première leçon qui a ensuite été corrigée en ܐܠܗܐ. — 3. Telle est la lecture de l'abbé Martin; ce mot est actuellement illisible dans V. — 4. V ܒܟܠܩܝܕܘܢ. — 5. Assémani et l'abbé Martin ont pris à tort pour le mot ܕܡ les lettres ܕܡ (commencement du mot ܐܠܗܐ), qui remplissent la fin d'une ligne dans le ms. — 6. Assémani a lu ܕܡ ܐܠܗܐ (*B. O.*, I, 54); la forme ܕܡ ܐܠܗܐ est donnée par Land, *Anecd. syr.*, I, p. 14, l. 16. Cf. aussi Payne-Smith, *Thesaurus syriacus*, I, col. 595.

d'*Alexandrie; Symmaque,* patriarche de *Rome; Philoxène* de *Mabboug, Jean* de *Tella, Paul* (*Rabboula*) d'*Édesse.* — Étaient célèbres [à cette époque] *Jean Bar Aphthonia* et *Cosmas* du couvent de Mar *Aqiba*[1]. — *Sévère* fit briller la vér et expliqua l'écrit « l'Hénotique » que l'empereur *Zénon* avait composé. Il montra qu'il avait été écrit en vue d'annuler ce qui avait été fait à *Chalcédoine*[2]. Ils (les évêques) l'anathématisèrent là (le concile)[3] ouvertement, ainsi que l'addition faite à la foi. Et les évêques qui se réunirent avec *Sévère* et *Xénaïas* proclamèrent toute la vérité.

8

Saint Mar *Sévère,* patriarche d'*Antioche,* sortit de ce monde en l'an 849, le 8 février; saint Mar *Jean bar Cursus* mourut le 6 du même mois, et Mar *Jean Bar Aphthonia* mourut le 4 novembre.

1. Nous considérons cette phrase comme une note qui a été introduite dans le texte. — 2. Voir plus haut Pseudo-Zacharie le Rhéteur p. 270, p. 13; Michel, *Chronique,* t. II, p. 163, col. 2; p. 166, col. 2. — 3. Il faut lire ܐܡܪ, et donner comme complément à ce verbe le mot « concile (ܡܫܡ ܐܠܗܐ) » sous-entendu.

III. — CHRONIQUE D'ÉDESSE.

La Chronique d'Édesse est une chronique anonyme qui s'est conservée dans le manuscrit syriaque 163 du Vatican. Elle commence à l'année 180 des Séleucides (132-131 avant J.-C.) et s'arrête à l'année 540 de notre ère, au moment où elle a sans doute été composée. Elle a d'abord été publiée et traduite par Assémani (*Bibliotheca orientalis,* I, p. 388-417), ensuite, avec un apparat critique complet, par L. Hallier (*Untersuchungen über die Edessenische Chronik mit dem syrischen Texte und einer Uebersetzung,* dans les *Texte und Untersuchungen* de Gebhardt et Harnack, t. IX, fasc. 1, Leipzig, 1892), enfin, tout récemment par M. Guidi (*Chronica minora, pars prior* dans le *Corpus scriptorum christianorum orientalium,* series tertia, t. IV, Paris, 1903).

Hallier, p. 154. Guidi, p. 9.

ܒܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܝܢ ܗܘ ܫܢܬ ܬܠܬ ܡܐܬ ܘܬܠܝܢ ܫܢܝܢ ܠܐܓܪܐ ܕܐܠܦ ܘܫܬ ܡܐܬ ܘܫܢ ܐܚܕ ܠܣܠܘܩܝ ܐܢܛܝܟ ܘܠܙܝܢܝ ܕܡܒܘܓ ܐܦ ܠܐ ܡܢ ܕܠܐ ܩܒܠ ܐܪܒܥ ܣܘܢܗܕܘܣ ܩܕܝܫܐ ܗܘ ܐܬܪܓܫ ܒܗ ܘܐܬܚܪܒ ܡܢ ܥܡܗ ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܓܘ ܒܝܬ ܡܠܟܘܬܗ ܘܡܝܬ ܒܗ ܒܫܠܡܐ ܘܐܬܩܒܪ ܒܗ ܒܐܬܪ ܐܒܘܗܝ ܘܐܚܘܗܝ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܐܢܛܝܟ ܒܒܝܬ ܩܒܪܐ ܕܐܒܘܗܝ ܘܐܚܘܗܝ ✧

En la seconde année de son règne, qui est l'année 830, *Justin* chassa *Sévère* d'*Antioche* et *Xénaïas* de *Mabboug,* et quiconque ne recevait pas les quatre conciles.

IV. — LIBER CHALIPHARUM.

La Chronique que Land a appelée *Liber Chalipharum,* parce qu'elle est suivie d'une liste des califes depuis Mahomet jusqu'à Yézid II, a pour auteur le prêtre jacobite Thomas, qui s'est proposé de continuer la Chronique d'Eusèbe. Elle date de vers le milieu du VIIe siècle. Elle nous est parvenue dans l'*add.* 14.643, et a été publiée avec une traduction latine par Land dans le premier volume de ses *Anecdota syriaca* (p. 14 et p. 113).

Land, I, p. 14, l. 6.

ܫܢܬ ܫܒܥ ܠܗܪܩܠ ܐܬܬ ܡܘܗܡܕ ܒܪ ܥܒܕ ܐܠܗ ܘܐܫܬܠܡ ܒܫܢܬ ܫܬ ܠܗܪܩܠ ܘܡܠܟ ܫܢ ܘܫܢ ܐܚܕ ܠܡܘܗܡܕ ܘܡܠܟ ܫܢ ܘܫܢ ܐܚܕ ܠܡܥܐܘܝܐ ܒܪ ܐܒܝ ܣܦܝܢ ܘܡܠܟ ܫܢ ܘܫܢ ܐܚܕ ܠܥܒܕ ܡܠܟ ܒܪ ܡܪܘܢ ܘܡܠܟ ܫܢ ܘܫܢ ܐܚܕ ܠܘܠܝܕ ܒܪ ܥܒܕ ܡܠܟ ܘܡܠܟ ܫܢ ܘܫܢ ܐܚܕ ܠܣܠܝܡܢ ܒܪ ܥܒܕ ܡܠܟ ܘܡܠܟ ܫܢ ܘܫܢ ܐܚܕ ܠܥܡܪ ܒܪ ܚܒܝܒ ܘܡܠܟ ܫܢ ܘܫܢ ܐܚܕ ܠܐܝܙܝܕ ܒܪ ܥܒܕ ܡܠܟ ܘܡܠܟ ܫܢ ܘܫܢ ܐܚܕ ܠܗܫܡ ܒܪ ܥܒܕ ܡܠܟ ܘܡܠܟ ܫܢ ܘܫܢ ܐܚܕ ܠܘܠܝܕ ܒܪ ܥܒܕ ܡܠܟ ܘܡܠܟ ܫܢ ܘܫܢ ܐܚܕ ܠܝܙܝܕ ܒܪ ܗܫܡ ܘܡܠܟ ܫܢ ܘܫܢ ܐܚܕ ܠܐܒܪܗܡ ܒܪ ܐܝܙܝܕ ܘܡܠܟ ܫܢ ܘܫܢ ܐܚܕ ܠܡܪܘܢ ܒܪ ܡܚܡ

ܗܘ ܕܐܬܬܩܪܝ ܒܫܢܬ ܫܒ ܕܡ ܕܫܢ ܒܥܝܪ ܟܣܠܘ ܫܬ ܡܐܐ ܘܫܬ
ܐܠܦܝܢ ܕ ܐܢܛܝܟ. ܡܕܝܢܬ ܒܝ ܚܘܢܝ ܒܡܘ. ܕܐ ܗܘ ܐܢ ܐ ܥܬܝ.
ܗܘ ܒܝ ܚܘܢܝ ܡܢ ܕܐ ܕܡܘ ܐܢ ܐ ܕܐ ܐ ܐ

ܟܠܗ. ܟܡ ܐܬܐ ܗܝܬܐ ܡܬܟܢܫ ܟܠ ܥܡ ܒܝܬ. ܡܕܡ
ܕ]ܐ ܗܢܐ ܟܠ ܒܠ [ ]ܐܦܟܗ.
P. 300 (droite). ܟܠ ܗܘܢ.

(Année 207.) *Justinien* réunit auprès de lui les évêques qui avaient été chassés. *Sévère* vint auprès de lui, avec beaucoup d'autres. Ils discutèrent au sujet de la paix des Églises, et ne firent rien, parce qu'*Agapet* empêcha la chose.

(Année 215.) *Sévère* mourut.

VI. — ÉLIE DE NISIBE.

La Chronique d'Élie de Nisibe date de 1008, et nous est parvenue dans un manuscrit contemporain de l'auteur, l'*add.* 7.197 du British Museum. La partie antérieure à la conquête musulmane, sauf ce qui est tiré d'Eusèbe et de Socrate, a été publiée par Mgr Lamy (*Élie de Nisibe, Sa Chronologie*, dans le *Bulletin de l'Académie royale des sciences, des lettres et des beaux-arts de Belgique*, 1888, n° 3, p. 547-586) et la partie postérieure par M. Baethgen (*Fragmente syrischer und arabischer Historiker*, dans les *Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes*, t. VII, B. 3, Leipzig, 1884).

P. 581. ܒܫ ܐܡܕܐ ܡܕܡ ܡܠܟ: ܕܐ ܐܠܗܡ ܗܘ ܗܢ ܒܬܡܡ
ܡܡܐ ܒܠܕܡ ܡܠܕܡ ܡܢ.

Année 823. En cette année, *Sévère* fut ordonné patriarche des Jacobites, le 16 novembre.

VII. — MICHEL LE SYRIEN.

La Chronique de Michel le Syrien est une histoire universelle allant de la création du monde jusqu'en 1196 après J.-C. Elle s'est conservée dans un manuscrit de la bibliothèque de l'église jacobite d'Orfa (l'ancienne Édesse). Le manuscrit est daté de 1598 et a été exécuté d'après une copie faite sur l'exemplaire de Michel [1].

La Chronique de Michel a été découverte par Mgr Rahmani qui en ap-

1. Voir *Chronique* de Michel, t. II, p. 205 de la traduction, et p. 286, col. 2 du texte.

porta une copie en Europe avant 1894 (cf. *Journal asiatique*, IXe série, t. III, janv. 1894, p. 135). Elle est actuellement en cours de publication; elle est éditée et traduite par les soins de M. J.-B. Chabot (*Chronique de Michel le Syrien, patriarche d'Antioche,* t. I et II, Paris, Leroux, 1900 et 1902, in-4°). Les deux tomes qui sont déjà parus renferment le texte et la traduction des neuf premiers livres et du commencement du Xe.

C'est du IXe livre que sont tirés tous nos extraits de la Chronique de Michel, sauf le dernier. Celui-ci (n° 9) est emprunté à la liste des patriarches jacobites d'Antioche qui suit la Chronique [1]. Nous avons laissé de côté tous les emprunts que Michel a faits à la Chronique de Pseudo-Zacharie et qui ont été signalés plus haut, et nous avons reproduit littéralement la traduction de M. Chabot quand nous n'avons pas cru devoir nous en écarter.

Tous les renseignements que Bar-Hébraeus (BH) donne sur Sévère dans son *Chronicon ecclesiasticon* au t. Ier, sont tirés de la Chronique de Michel. Il nous a donc suffi de les signaler en marge.

1. Cette liste a été publiée par M. Chabot en traduction française dans la *Revue de l'Orient chrétien* (1899-1901), sous le titre : « *Les évêques jacobites du* VIIIe *au* XIIIe *siècle d'après la Chronique de Michel le Syrien* ». Nous devons le texte de cet extrait à l'amabilité de M. Chabot.

1

ܐܠܗ ܒܝ ܡܕ ܡܒܫܐ ܐܡܪ ܡܠܐܟ ܒܫܡܐ ܚܕ ܙܕܐ ܗܐܡܫܡ ܘܐ ܐ̈ ܐ
ܚܒܫܐ ܒܫܡܐ ܐܠܗ[1] ܐ̈ ܐ. ܐ̈ ܐ ܐ̈ ܡ̈ ܡ̈ ܡ

ܐܠܗܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܒܗ ܡܪܝ ܫܘܪܝ ܕܐܢܛܘܟܝܐ ܘܐܫܬܕܝ ܠܗ ܟܠ ܫܘܒܚܐ. ܘܐܬܝܩܪ ܥܠ ܝܕ ܡܪ ܣܘܪܝ ܦܛܪܝܪܟܐ ܕܐܢܛܘܟܝܐ ܘܐܬܩܒܠ ܘܫܒܚ ܡܢܝܗ. ܗܘ ܒܥܝ ܠܡܐܡܪ ܠܗ ܡܢ ܟܬܒ ܠܗ ܐܓܪܬܐ ܕܫܒܚܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܕܐܬܐ ܐܢ ܠܐ ܢܣܒܪ ܠܢ.

3

P. 261, col. 2. BH, I, 189-191.

ܐܡܪ ܐܝܣܛܝ ܕܐܬܐ ܠܡܪ ܡܪ ܣܘܪܝ ܦܛܪܝܪܟ ܐܢܛܘܟܝܐ. ܕܡܢ ܒܥܝ ܠܡܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܕܐܬܐ ܐܢ ܠܐ ܢܣܒܪ ܠܢ.

4

P. 265, col. 3. BH, I, 193.

ܡܢ ܫܪܝܐ ܕܐܢܛܘܟܝܐ ܘܐܬܝܩܪ ܒܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܕܡܠܟܘܬ ܐܢܣܛܝ ܩܣܪ. ܒܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܕܡܠܟܘܬ ܐܢܣܛܝ ܩܣܪ ܐܬܬ ܡܪ ܣܘܪܝ ܦܛܪܝܪܟ ܐܢܛܘܟܝܐ ܘܐܬܩܒܠ ܘܫܒܚ ܡܢ ܟܠ ܥܡܐ. ܘܐܬܝܩܪ ܥܠ ܝܕ

ܡܬܝܠ ܕܟܠ ܫܢܐ ܒܐܝܠܝܢ[1] ܒܟܠ ܟܘܪܣܝ ܗܘ ܕܢܗܘܐ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܘܠܐ ܐܢ ܐܝܟ
ܒܝܕ ܒܟܠ ܐܚܐ ܐܝܠܝܢ[2] ܕܟܠ. ܘܠܐ ܡܕܝ ܟܕ ܟܡܒܪܗܢ ܒܗ ܫܡܝ
ܕܟܠ ܕܟܠ ܒܟܣܡ ܕܟܠ ܟܬ.

ܐܠܗܝܢ ܕܟܠ ܩܠܝܢܐ ܕܟ ܒܗ ܗܘ. ܟܬ ܚ ܒܐܠܗܐ ܟܟ.
ܘܐܠܬ ܬ ܟܬ ܒܩܠ. ܕܥܩ ܟܬ ܒܟܠ ܒܗ ܒܐܠܗ ܘܐܠܬ
ܟܬ ܟܟ ܒܩܠ.

5

ܡܐܠ ܒܪ ܟܠ ܐܢܗ ܒܪܒ ܒܩ ܕܪ ܐܚܬ ܗܘ ܟܡ P. 298, col. 1.
ܡܟܠ ܕ ܒܟܡܢܗ.....

ܒ ܒܗ ܗܘ ܒܗ ܒܗ ܟܡ ܗܘ ܐܡܥ ܒܐ ܟ ܒ ܡܟ BH, I, 211.
ܕ[3]. ܡܟ ܒ ܟ ܗ ܒ ܗ ܟ ܗ ܗ ܗ

ܟܬܒ ܠܗ ܣܘܓܠܐ ܠܐ ܫܘܝܐ ܐܦ ܗܘ ܒܗ ܠܐ ܫܘܝ ܐܠܐ ܕܐܬ ܒܗ ܒܪܝܫ ܒܝܫ ܠܐ ܫܘ ܒܗ

* P. 299, col. 2.

ܗܘ ܕܟܟ ܗܘ ܡܐ ܕܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐ
ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܝܟ ܕܐ ܐ
ܐ ܐ ܐ

7

P. 309, col. 3.

ܗܵܐܡܵܐ ܒܗܵܐ ܕܲܒ̈ܗ ܥܡ ܪܚܡܐ ܒܚܘܒ̈ܐ ܕܐܠܗܐ ܘܠܐ ܡܬܙܥܙܥ ܒܗܝܡܢܘܬܗ ܘܡܩܝܡ ܠܡܚܬ̈ܐ ܒܥܕ ܫܠܡܐ ܥܡ ܟܠ ܡܢ ܕܡܬܩܪܒ ܠܘܬܗ ܘܡܫܬܕܠ ܥܠ ܟܘܪܣܝ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܐܝܟ ܕܡܪ ܣܪܓܝ ܕܡܢ ܕܝܪ ܓܙܪܐ ܕܗܘ ܐܦ ܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܗ ܒܫܠܡܐ ܘܡܫܬܕܠ ܥܠ ܟܘܪܣܝ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܐܝܟ ܕܡܪ ܣܪܓܝ ܕܡܢ ܕܝܪ ܓܙܪܐ ܕܗܘ ܐܦ ܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܗ ܒܫܠܡܐ

8

P. 308, col. 1. BH II, I, 211.

ܒ̈ ܠܡܫܝܚܐ ܡܢ ܗܵܐܡܵܐ ܩܕܝܫܐ ܐܬܪ ܒ̈ ܫܬܐ ܪܚܡܐ ܡܚܒ̈ ܕܐܠܗܐ ܘܠܐ ܡܬܙܥܙܥ ܒܗܝܡܢܘܬܗ ܘܡܩܝܡ ܠܡܚܬ̈ܐ ܒܥܕ ܫܠܡܐ ܥܡ ܟܠ ܡܢ ܕܡܬܩܪܒ ܠܘܬܗ ܘܡܫܬܕܠ ܥܠ ܟܘܪܣܝ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܐܝܟ ܕܡܪ ܣܪܓܝ ܕܡܢ ܕܝܪ ܓܙܪܐ ܕܗܘ ܐܦ ܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܗ ܒܫܠܡܐ

9

P. 752 du ms. de M. Chabot.

ܗܵܐܡܵܐ ܕܲܒ̈ ܫܬܐ ܪܚܡܐ ܡܚܒ̈ ܕܐܠܗܐ ܘܠܐ ܡܬܙܥܙܥ ܒܗܝܡܢܘܬܗ ܘܡܩܝܡ ܠܡܚܬ̈ܐ ܒܥܕ ܫܠܡܐ ܥܡ ܟܠ ܡܢ ܕܡܬܩܪܒ ܠܘܬܗ ܘܡܫܬܕܠ ܥܠ ܟܘܪܣܝ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܐܝܟ ܕܡܪ ܣܪܓܝ ܕܡܢ ܕܝܪ ܓܙܪܐ ܕܗܘ ܐܦ ܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܗ ܒܫܠܡܐ

1. BH فِ. — 2. M et BH ٢٥٥٥. — 3. Ms. ٢٥٥٥.

7

P. 244, col. 2.

Sévère, alors patriarche, et quelques-uns du petit (nombre de ceux) qui faisaient la volonté de Dieu, dont la constance n'avait pas faibli et qui soutenaient la lutte, demeuraient dans la ville impériale, apaisaient l'empereur et excitaient la sollicitude de l'impératrice envers les fidèles.

8

P. 243, col. 2.

Le bienheureux patriarche Mar *Sévère* sortit de la vie temporelle et mourut à *Alexandrie* dans le lieu appelé *Xoïs* [1] le 8 février de l'an 850 des Grecs [2]. Les Orthodoxes établirent à sa place, comme patriarche pour le siège d'*Antioche*, l'excellent *Sergius*.

9

P. 446, Rev. Or. chr. (1899).

Sévère, du monastère de *Théodore* de *Gaza*. L'ordination eut lieu au mois de novembre, indiction VIe (ἕκτη), en l'an 823. Le bienheureux fut ordonné par un

1. Ici et à l'extrait suivant, le texte porte par erreur : « *Xoutha* ». — 2. BH donne : « de l'an 854 des Grecs ».

ܐܬܬ. ܗܡ ܡ[1] ܚܟ ܐ. ܐ.. ܐ ܐ ܐ ܒ: ܚ ܐ ܐ
ܚ. ܚ ܚ ܐ[2] ܐ ܐ. ܡ ܚ ܐ ܡ ܚ ܚ ܚ ܐ
ܡ ܐ ܚ ܚ ܚ

NOTICES RELATIVES A SÉVÈRE

Nous publions sous le nom de « notices » une série de huit petits textes détachés relatifs à la vie de Sévère.

Ces textes sont tous empruntés à des manuscrits du British Museum, à l'exception des nos II et III, qui proviennent de deux manuscrits de la bibliothèque royale de Berlin et d'un manuscrit de la bibliothèque du Vatican.

De ces huit notices, trois sont inédites (nos I, III et VII); une (no II) a été donnée par M. Sachau dans le *Verzeichniss der syrischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin*, t. II, p. 551, col. 1 ; les autres ont été éditées par nous dans l'*Oriens christianus*, t. II, p. 265-282.

La notice no III, que nous éditons d'après le manuscrit *Sachau* 165 et d'après le *Vaticanus* 155, existe encore dans le *Mus. Borgia elenc. sep.* IV. Nous regrettons de n'avoir pu la faire collationner avec ce dernier manuscrit. Toutefois, comme la première moitié de cette notice est tirée de la Vie de Sévère par l'higoumène Jean, la chose n'a pas grande importance [1].

1 MM. Horovitz et I. Guidi ont eu l'amabilité, l'un de nous copier cette notice dans le ms. de Berlin, l'autre de collationner le texte du ms. de Berlin avec celui du ms. du Vatican.

I

(?) ܫ̄ ܒ[ ]ܐ ܟܝܢ ܚܠܦ ܐܝܠܝܐ ܒ[ ]ܕ ܕ[ ]ܢ ܐܠܦ ܫܡ̈ ܘ̈ ܫ̈ ܟ̈ ܘ̈ ܐ̈ ܕ ܒ ܐ̈ ܕ

III

Sachau165 fol. 4 v° (XIVe siècle). *Vaticanus* 155 fol. 5 r°.

ܡܝܡܪ[1] ܡܢ ܗܘ ܐܬܪ ܐܒܗ[2] ܐܢܛܘܟܝܐ ܕܦܝܣܝܕܝܐ ܕܡܢ ܓܢܣ ܕܐܝܠܝ ܗܘ ܐܬܪ ܡܕܝܢܬܗ ܣܘܙܘܦܘܠܝܣ. ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܝܠܝ ܒ

ܥܠ[1] ܐܬܪܐ ܕܐܬܪ ܗܢܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܢ ܡܪ ܫܠܡ ܘܚܝ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܢ ܡܪ ܫܠܡ ܘܚܝ[2]. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ[3]. ܐܡܝܢ[4] ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ

V

Add. 17.194 fol. 82 v° (daté de 886).

[ܩܕܘܠ ܘܐܬܗܡܗܠ] ܗܢܘ ܕܡܢ ܟܒܝܥܐ ܕܡ[ܚܒ]ܘ ܗܠ ܗܐܡܙ.
ܒܕܘܗܡܘ ܒܗܐ ܗ[1]. — ܡܠܟܘܗܗܐ ܒܕܟܝ. — ܢܡܢ[2] ܒܟܒܝܥ.
— ܩܕܟܝ ܒܡܥܙܝ. — ܡܗܘ ܒܫܟ. — ܐܗܐܡܘ ܒܚܐ. — ܡܙܝ
ܒܩܙ. — ܗܙܝ ܒܩܘ. — ܗܟܘ ܒܐܘܙ. — ܡܫ ܒܐܘܩ. —
ܡܠܟܗܘ ܒܟ. — ܡܟ ܒܗܟ.

VI

Add. 14.684 fol. 109 v° (XII-XIIIe siècle).

ܐܕ ܩܕܘ. ܒܚܐ. ܒܡ. ܒܥ. ܗܐܡܙ. ܗܙ. ܒܐܗ. ܠܐ
ܒܘܒ ܟ ܐ . . . . . ܡ
ܐ[3]. — ... ... — ... ...

1. Lire ܒܗܐ. — 2. Lire ܢܡ. — 3. Nous reproduisons ici telle quelle la vocalisation du manuscrit.

V

[Noms des évêques] qui ont ordonné saint Mar *Sévère*. — (1°) *Denys* de *Tarse*. — (2°) *Philoxène* de *Mabboug*. — (3°) *Nicias* de *Laodicée*. — (4°) *Siméon* de *Kennesrin*. — (5°) *Pierre* d'*Alep*. — (6°) *Eusèbe* de *Gabboula*. — (7°) *Marion* de *Schoura*. — (8°) *Sergius* de *Cyr*. — (9°) *Silvanus* d'*Ourim*. — (10°) *Jean* d'*Europos*. — (11°) *Philoxène* de *Dolichê*. — (12°) *Julien* de *Salamias*.

VI

Voici ensuite les noms [des évêques qui ont ordonné Sévère ; ces noms sont tirés?] du premier livre [des lettres?] de saint *Sévère*, patriarche d'*Antioche*. Lettre du concile [d'Antioche] à l'archevêque d'*Alexandrie*, Mar *Jean*.

Signatures :

(1°) *Denys* métropolitain de *Tarse*. — (2°) *Philoxène* de *Mabboug*. — (3°) *Nicias* de *Laodicée*. — (4°) (nom omis) de *Kennesrin*. — (5°) (nom omis) d'*Alep*. — (6°) *Eusèbe* de *Gabboula*. — (7°) *Marion* de *Schoura*. — (8°) *Sergius* de *Cyr*.

ܒܫܚܕܐ. — ܩܕܡܝܐ ܒܥܕܐ. — ܗܢܫܘܗܝ ܒܡܕܝܢܗ. ܗܠܐ ܒܐܝܪܡ. —
...ܐܝܟܡ. — ...ܕܐܘܓܐܠܝܣ ܒܗܘ ܕܟܬܒ (ou ل).

VII

ܡܢ ܒܝ (ܗܘ) ܕܥܠ ܩܕ̈. ܐܬܬܥܒܕ ܒܝ ܒܝܬ ܐܠܦܐ ܕܫܬ̈ ܘ Add. 14.642
ܫܢ̈ ܘܐ ܒܫܢܬ ܫܒ̈ ܕܐܠܟܣ: ܒܡܐܝܢ ܗܘ. — ܩܕܡܝܐ ܗܘ fol. 28 r° (xe siècle).
ܕܢ ܐܬܝ. — ܫܡܐ ܒܝܡ. — ܐܒ̈ ܒܝܢ. — ܗܘ
ܒܫܚ. — ܐܬܬܩܕ ܒܫܚ. — ܕܝܢ ܒܐ ܒܐܘܓ̈ ܗܘ. — ܗܢ
ܒܝ. — ܗܟܐ ܗܘ ܐܘܓ. — ܡܫ ܐܘܓܐ — ܩܕܡܝܐ ܒܫܚ.
— ܩܕܡܝܐ ܗܘ...

ܟܒ ܒܝ ܡܢ ܟܡ ܩܕܡܝܐ ܕܢ ܐܬܬܥ ܒܫܢ: ܐܬܬ
ܗܘ ܒ ܕ. ܐ ܟܬܒ ܐ ܩܕܡ ܒ ܩ ܐ ܗ ܐ ܒ ܐ ܩ ܐ ܗ ܐ ܒ ܐ ܩ ܐ ܗ ܐ ܒ ܐ

ܕܐܬܝܗܒ ܠܗ ܡܢ ܐܠܗܐ ܘܐܬܬܩܒܠ ܒܗ ܡܢ ܟܠ ܡܐ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗ ܡܢ ܐܠܗܐ ܘܐܬܬܩܒܠ ܒܗ ܡܢ ܟܠ
ܐܢܫ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗ ܡܢ ܐܠܗܐ ܘܐܬܬܩܒܠ ܒܗ ܡܢ ܟܠ ܐܢܫ

ܗܘ ܕܐܬܩܒܠ ܠܗ ܒܟܠ ܫܘܒܚܐ ܘܒܟܠ ܣܓܕܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܫܘܒܚܐ ܘܣܓܕܐ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܐܠܐ ܠܐܠܗܐ ܚܕ ܕܐܝܬ ܒܬܠܬ ܩܢܘܡ̈ܐ ܘܒܬܠܬ ܐܝܩܢ̈ܐ ܘܒܬܠܬ ܫܘܒܚ̈ܐ ܘܣܓܕ̈ܐ ܕܠܐ ܦܠܓ̈ܐ ܘܠܐ ܡܬܚܠ̈ܩܐ ܘܠܐ ܡܬܦܪ̈ܫܐ ܘܠܐ ܡܬܦܪ̈ܫ̈ܐ ܘܠܐ ܡܬܚܠ̈ܩ̈ܐ ܐܠܐ ܒܚܕ ܐܝܩܢ̈ܐ ܘܚܕ ܩܢܘܡ̈ܐ ܘܚܕ ܫܘܒܚ̈ܐ ܘܣܓܕ̈ܐ ܘܚܕ ܫܘܠܛ̈ܢ̈ܐ ܘܚܕ ܐܠܗ̈ܐ ܘܚܕ ܡܠ̈ܟ̈ܐ ܘܚܕ ܡܫܝܚ̈ܐ ܘܚܕ ܒܪ̈ܝܬ̈ܐ ܘܚܕ ܦܓ̈ܪ̈ܐ ܘܚܕ ܢ̈ܦܫ̈ܐ ܘܚܕ ܡ̈ܠ̈ܐ ܘܚܕ ܡ̈ܐ ܘܚܕ ܫ̈ܡ̈ܝܐ ܘܚܕ ܐ̈ܪ̈ܥܐ ܘܚܕ ܫ̈ܡ̈ܫ̈ܐ ܘܚܕ ܝ̈ܪ̈ܚ̈ܐ ܘܚܕ ܟ̈ܘ̈ܟ̈ܒ̈ܐ ܘܚܕ ܡ̈ܙ̈ܠ̈

ܠܥܡܐ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܗ ܕܐܠܗ ܐܦܣܩܘܦܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܐܦ ܟܠ ܐܝܠܝܢ ܕܒܟܬܒ̈ܐ ܕܩܘܕܫ̈ܐ ܕܩܝܪܠܘܣ ܕܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܕܐܡܪ ܒܗ̈ܘ ܕܐܬ̈ܘ ܒܪ ܡܢ ܟܠ ܡܐ ܕܐܡܪ ܒܪ ܡܢ ܗ̈ܠܝܢ ܕܟܬܒ ܒܗ̈ܘ ܩܕܡ ܗ̈ܠܝܢ ܕܩܕܡ ܐܡܪ̈ܢ ܐܦ ܐܢ ܕܐܬ̈ܘ ܒܪ ܡܢ ܟܠ ܡܐ ܕܐܡܪ ܒܪ ܡܢ ܗ̈ܠܝܢ ܕܟܬܒ ܒܗ̈ܘ ܒܬܪ ܗ̈ܠܝܢ ܕ

ܥܡ ܟܠ ܗܘ ܕܟܬܒ ܐܢܐ ܐܦ ܐܢܐ ܒܝܕ ܡܪܝ ܐܒܪ ܐܘܓܝܢ ܒܫܘܡ ܐܒܐ ܘܒܪܐ ܘܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ ܚܕ ܐܠܗܐ ܘܚܕ ܫܘܠܛܢܐ ܩܕܝܫܐ ܕܥܠ ܟܠ ܐܠܗܐ ܘܥܠ ܟܠ

POÉSIES SUR SÉVÈRE

Les hymnes sur Sévère que nous éditons sont celles qui figurent dans l'*Octoechus* de ce célèbre patriarche. Elles sont au nombre de quatre[1] : les trois premières ont pour auteur Jean bar Aphthonia, la quatrième, un poète anonyme d'Alexandrie. Nous les publions d'après l'*add.* 17.134 du British Museum. Ce manuscrit contient la version des hymnes de Sévère qui a été faite par l'abbé Paul, et revisée par Jacques Philoponus (d'Édesse); il a été exécuté en 675, et constitue probablement l'autographe du reviseur. Celui-ci nous informe qu'il a écrit en noir les mots qui se trouvaient dans le texte grec, et en rouge les mots ajoutés; que de plus, il a indiqué au-dessus de la ligne les nouvelles interprétations qu'il proposait. Nous avons mis entre crochets les mots écrits à l'encre rouge, et nous avons placé au bas de la page les mots qui se trouvent au-dessus de la ligne[2]. Nous avons collationné l'*add.* 17.134 (A) avec l'*add.* 18.816 (B), pour corriger quelques *lapsus calami* de Jacques[3].

A ces quatre hymnes, nous ajoutons seulement l'épigramme qui termine l'*add.* 12.159, fol. 313 r° b[4]. De nombreuses autres poésies anonymes nous sont encore parvenues sur Sévère dans plusieurs manuscrits de Berlin[5]. Nous n'avons pas cru devoir les publier ici; elles auraient encombré inutilement le présent fascicule sans fournir le moindre renseignement historique.

1. M. Nau a publié une traduction française de ces hymnes, mais d'après un manuscrit en très mauvais état (ms. syr. 337 de Paris), dans la *Revue de l'Orient chrétien* (1902). — 2. L'hymne du poète d'Alexandrie est écrite entièrement à l'encre noire et ne présente aucune variante au-dessus de la ligne; il semble en résulter qu'elle n'a pas été revisée par Jacques. — 3. L'*Octoechus* de Sévère nous est parvenu dans plusieurs manuscrits qu'il nous paraît inutile de citer. M. E.-W. Brooks prépare, pour la *Patrologie orientale,* une édition de cet ouvrage. — 4. Cette épigramme avait déjà été publiée par Wright dans son *Catalogue of the syriac manuscripts in the British Museum,* t. II, p. 545, col. 1. — 5. *Sachau* 349, fol. 50 v°b-53 v°a; *Sachau* 350, fol. 82 v°-85 r°; *Sachau* 323, fol. 91 r°-93 r°; *Sachau* 236, fol. 144, f. 34 et 35 r°; *Sachau* 303-172, fol. 46 r°; *Sachau* 351, fol. 19r°-21 v°; Ms. orient. fol. 1633, 19 fol. 29 r°-23 r°.

POÉSIES SUR SÉVÈRE

I

ܐܝܟ ܕܫܘܒܚܐ ܕܡܪܝ ܐܬܪ ܒܝܬ ܡܫܝܚܐ ܥܠ ܫܘܠܡܗ ܕܥܡ ܩܕܝܫܐ ܒܝܬ ܐܠܗܐ ܕܝܥܩܘܒ ܐܬܪ

* fol. 54 r°. [ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܡܫܝܚܐ] ܕܗܢܐ ܗܘ ܫܘܒܚܐ ܕܐܝܟ ܙܒܢ ܐܝܬ ܠܢ ܒܗ ܒܪ ܡܢ ܕܡܢ ܒܪ ܐܠܗܐ ܕܐܬܓܠܝ ܒܥܕܢ ܙܒܢ

ܒܝ ܙܘܥܘܪ[1]. [ܚܒ ܡܩܕܡܝܐ ܥܠ ܫܡܥ ܒܝ ܐܘܠ]: ܡܠܐ ܟܬܒ ܗܘ ܠܡܪܝ
ܒܝ ܩܕܝܫ ܐܡܪ ܥܡܝ[2]. [ܐܦ ܒ]ܚܟܡܐ ܕܐ ܥܠ ܟܠ[3]. ܟܬܒ ܐܦ ܡܪܝ[4]
ܒܚܠ ܫܠ. [ܘܐ]ܦ ܟܕ ܐܬ ܐܠ ܡܫܬ[5] ܒ [ܕܬܡܢ]. ܐܡ ܫܡ
ܐܠ.

III

ܐܢܐ ܟܬܒ ܒ ܟܬܒ. ܒܟ ܒܡܫ. ܒܡ ܐܡ ܐܦ ܒܫܡ. ܠ
ܢܥܒ ܟܡܢ.

ܒ ܟܬܒ ܐܦ[ܡ]ܕ ܐ[ܡ]ܕ ܐ ܐ[ܡ]ܕ ܐ ܐ[ܡ]ܕ ܐ

ܗܠ[1] [ܘ]ܡܫܟܚ ܐܢ ܘܐܡܪ ܡܫܬܡܫ. ܘܐܠܐܗܝܡ ܘܒܪܟ
ܘܡܢܟܠ[2]. ܘܡܢ ܟܠ ܘܐܡܪ ܘܐܡܪ ܐܠܗܝ ܟܠ. ܘܒܐܡܪ
ܒܝ ܫܡܫ. ܟܠ ܐܬܐ ܘܐܡ [ܡܐܡܪ ܐܠܗܝ ܟܠ
[ܐ]ܘ ܐ. ܐܠ ܒ[ܫ] ܘܐܠ ܐܬ ܡܫܡ ܐܬ [ܟ]ܠ
ܘܒܟܠ ܡܫ ܡܫ ܐܬ ܡܫ ܐ ܐ ܐ

ܡܫܝܚܐ ܐܠܗܐ ܡܠܬܐ ܕܐܬܥܒܕ ܒܠܐ ܫܚܠܦܐ. ܗܘ ܕܒܪܝܪ ܒܨܒܝܢܗ ܣܒܠ ܚܫܐ ܘܥܒܕ ܢܣܝܐ
ܘܐܬܦܠܓ ܒܦܘܪܩܢܐ. ܐܡܪܘ ܠܡܠܦܢܐ ܕܟܠ ܚܕ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܕܐܬܥܒܕ ܒܣܝܡ ܐܠܗܐ
ܕܥܡܢܘܐܝܠ ܠܐ ܝܕܥ ܒܝܘܡܗ ܐܚܪܝܐ ܘܠܐ ܒܫܘܡ ܙܒܢ ܡܢ ܟܠ ܕܗܘܐ.
ܩܠܝ ܠܗ ܟܠܢ ܥܡܡܐ ܐܡܪ ܠܢ ܐܦ ܚܘܣ ܥܠܢ ܡܪܝ ܕܝܚܝܕܝܐ ܘܪܚܡ ܥܠܢ
ܒܨܠܘܬ ܐܒܘܢ ܕܒܫܡܝܐ.

V

Add. 12.159, fol. 313 r°b (daté de 868).

ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܡܫܒܚ ܠܟ ܡܪܝ ܒܝܘܡ ܐܚܪܝܐ ܠܟ ܕܐܦ ܒܗ ܐܬܥܒܕ ܒܦܘܪܩܢ ܐܠܗܘܬ ܘܐܢܫܘܬ.
ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܡܫܒܚ ܠܟ ܡܪܝ ܒܝܘܡ ܐܚܪܝܐ ܠܟ ܕܐܦ ܒܗ ܐܬܥܒܕ ܒܦܘܪܩܢ ܐܠܗܘܬ ܘܐܢܫܘܬ.
ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܡܫܒܚ ܠܟ ܡܪܝ ܒܝܘܡ ܐܚܪܝܐ ܠܟ ܕܐܦ ܒܗ ܐܬܥܒܕ ܒܦܘܪܩܢ ܐܠܗܘܬ ܘܐܢܫܘܬ.
ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܡܫܒܚ ܠܟ ܡܪܝ ܒܝܘܡ ܐܚܪܝܐ ܠܟ ܕܐܦ ܒܗ ܐܬܥܒܕ ܒܦܘܪܩܢ ܐܠܗܘܬ ܘܐܢܫܘܬ.

Messie, Dieu le Verbe, qui s'est fait homme sans changement, le même qui, par sa volonté, supporta des souffrances dans la chair et accomplit des miracles. Proclamez avec les docteurs qu'il n'y a qu'une nature du Verbe incarnée, qu'*Emmanuel* n'ignora pas le dernier jour ni, en aucune manière, quelque autre chose de tout ce qui fut. Crions tous vers lui : « Maître indivisible de l'Univers, épargne-nous et aie pitié de nous par les prières de notre Père. »

V

Épigramme (ἐπίγραμμα) *sur saint Sévère.*

Je compare les flots de ta langue aux pluies abondantes qui [tombent] tout à coup : au lieu que c'est avec l'eau, c'est avec la science de la Trinité qu'ils abreuvent les hommes. Tu as montré à tous les fidèles que le Christ est un, et tu as prouvé que la louange du Trisagion lui revient aussi.

APPENDICE

TEXTES GRECS RELATIFS A SÉVÈRE

I. — ACTES DU CONCILE DE CONSTANTINOPLE DE 536.

Nous reproduisons ci-dessous les différents passages des actes du concile de Constantinople de 536 qui présentent quelque intérêt au point de vue de la vie de Sévère. Les trois premiers se rapportent au concile de Constantinople de 518, les autres au concile de Constantinople de 536 proprement dit.

Nous avons collationné le texte tel qu'il a été constitué par Labbe (*Sacrosancta concilia ad regiam editionem exacta,* t. V, Paris, 1671) et reproduit par Mansi (*Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio,* t. VIII, Florence, 1762), d'après lequel nous citons[1], avec le *codex manuscriptus historicus graecus* 46 de Vienne[2]. Ce manuscrit, qui n'a jamais été collationné, semble-t-il, laisse beaucoup à désirer : exécuté par un copiste ignorant d'après un exemplaire où de nombreux feuillets avaient disparu, où d'autres avaient été déplacés et où la plupart étaient par endroits illisibles, il présente un texte sans le moindre ordre et rempli de fautes. Toutefois, il nous a conservé, comme cela arrive parfois pour des manuscrits de ce genre, plusieurs bonnes leçons qui nous ont permis d'améliorer le texte traditionnel[3].

Pour la constitution de l'empereur Justinien, nous citons d'après l'édition de Zachariae von Lingenthal : *Imp. Justiniani novellae quae vocantur,* pars I, Leipzig, Teubner, 1881.

1. Mansi n'a pas toujours reproduit fidèlement le texte de Labbe. Nous avons noté quelques « variantes » de Mansi. — Hardouin s'est également contenté de reproduire le texte de Labbe, sans rien faire pour l'améliorer. — 2. Cf. Nessel, *Catalogus... omnium codicum manuscriptorum graecorum... bibliothecae Caesareae Vindobonensis,* Vienne, 1690, t. II, p. 96-97; et Lambecius, *Commentarii de bibliotheca Caesarea Vindobonensi,* ed. II, opera et studio A. F. Kollarii, Vienne, 1782, liv. VIII, col. 1034-1041. — 3. Des trois manuscrits du concile de Constantinople de 536 que Labbe mentionne dans sa note sur ce concile (Labbe, *op. cit.*, col. 3; Mansi, *op. cit.*, col. 875), il n'en existe plus aujourd'hui qu'un seul, à notre connaissance : celui du cardinal Duperron, qui est conservé à la bibliothèque d'Évreux. Les deux autres manuscrits étaient un *codex regis christianissimi* et un *codex reverendissimi episcopi Carnotensis.*

1

* M col. 1042. * Ἀναφορὰ πρὸς Ἰωάννην πατριάρχην παρὰ τῆς ἐνδημούσης συνόδου.

Τῷ δεσπότῃ ἡμῶν τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πατρὶ πατέρων, ἀρχιεπισκόπῳ καὶ
* V fol. 32 r°. * οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, Ἰωάννῃ· ἡ ἐνδημοῦσα κατὰ τὴν φιλόχριστον ταύτην καὶ βασιλίδα
πόλιν σύνοδος, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Ἐπειδὴ ὁ[1] Θεὸς ὁ πάντων δεσπότης, ἐπὶ συμφέροντι τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ συστάσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, κατὰ τὴν παρελθοῦσαν κυριακήν τε καὶ δευτέραν, λειτουργίας ἐπιτελουμένης ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, μιᾷ φωνῇ ἐκίνησε τὸν ἀναρίθμητον τῶν[2] μυριάδων λαόν, ὡς ζήλῳ θείῳ τοῦτον ἐκκαυθέντα, ἐπὶ πολὺ καὶ ἐπιμόνως αἰτῆσαι τὴν ὑμετέραν μακαριότητα ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος ἀνελθεῖν, καὶ προσφωνῆσαι ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως, ὑπὲρ ἧς ἀεὶ ἠγωνίσασθε καὶ ἀγωνίζεσθε· καὶ τοῦτο ποιησάντων ὑμῶν, ἐκβοήσεις γεγόνασι, καθὼς εἴρηται, πλεῖσται καὶ ἐπίμονοι τοῦ λαοῦ, ὑμᾶς μὲν ἐπὶ τῇ ὀρθοδοξίᾳ[3] εὐφη-

1. V omet ὁ. — 2. V omet τῶν. — 3. V τῆς ὀρθοδοξίας.

1

Rapport du concile assemblé (à Constantinople) au patriarche Jean.

A notre très saint maître et bienheureux Père des Pères, l'archevêque et le patriarche oecuménique Jean : le concile assemblé dans cette ville pieuse et impériale, en Notre-Seigneur, salut!

Puisque, dimanche et lundi derniers[1], pendant qu'on célébrait la messe dans la sainte Église de Dieu de cette ville impériale, Dieu, le maître de toute chose, a poussé, dans l'intérêt de l'orthodoxie et en vue de consolider l'église catholique, la foule innombrable du peuple, qui était comme enflammé d'un zèle divin, à demander d'une seule voix, longuement et instamment, à Votre Béatitude de monter à l'ambon et de faire une allocution en faveur de la foi orthodoxe, pour laquelle vous avez toujours combattu et vous combattez encore; puisque, après que vous eûtes fait cela, il y eut, comme on dit, de nombreuses et persistantes acclamations du peuple, vous

1. Les 15 et 16 juillet 518.

μοῦντος, τοὺς δὲ πρὸ ὑμῶν ἐκβληθέντας πατέρας ἀνακληθῆναι ἐξαιτοῦντος· ὁ δὲ ὑμέτερος ἄγγελος, τῇ ἡμετέρᾳ δοκιμασίᾳ τὸ πᾶν ἀποδεδωκώς, τὰ δέοντα σκοπῆσαι προσέταξεν· ἀναγκαῖον ἐλογισάμεθα * τὰ παρακολουθήσαντα καὶ τυπωθέντα παρ' ἡμῶν δι' ἀναφορᾶς πρῶτον τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι ἀναγάγαι, καὶ τότε δι' ὑμῶν τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ κρατίστῳ ἡμῶν[1] βασιλεῖ δῆλα καταστῆσαι· ἔστι δὲ ταῦτα. * M col. 1043.

Κατὰ τὴν εἰκάδα τοῦ ἐνεστῶτος Ἰουλίου μηνὸς τῆς παρούσης ἐνδεκάτης ἐπινεμήσεως, ὑπατείας Μάγνου τοῦ λαμπροτάτου, ἅπαν τὸ μοναχικὸν τάγμα τῆς φιλοχρίστου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως ἐκ διαφόρων συνελθὸν μοναστηρίων, τοῦτο μὲν ἀρχιμανδριτῶν, τοῦτο δὲ καὶ τῶν λοιπῶν, λιβέλλους προσδέδωκε[2] τῇ ἐνδημούσῃ ταύτῃ πάσῃ συνόδῳ ἡμῶν[3] αἰτοῦν καὶ ἀναγνωσθῆναι τούτους, καὶ τὰ περιεχόμενα τοῖς λιβέλλοις κεφάλαια δοκιμασθέντα παρ' ἡμῶν πέρατι παραδοθῆναι, μᾶλλον δὲ τύπῳ συνοδικῷ ὑποβληθῆναι. Ἀναγνωσθῆναι τοίνυν ποιήσαντες τοὺς λιβέλλους, οὓς καὶ ὑπετάξαμεν τῷδε τῷ τύπῳ, ταῦτα περιέχειν ἐν τούτοις ἐγνώκαμεν.

..... Πέμπτον * κεφάλαιον ἐν ταῖς αὐταῖς δεήσεσιν ἐνέκειτο, ὥστε τὸν τολμήσαντα κατὰ τῆς ἐν Καλχηδόνι[4] ἁγίας συνόδου νεανιεύσασθαι, καὶ βλάσφημα ῥήματα κατ' αὐτῆς ἐκχέαι, Σευῆρόν[5] φαμεν τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀτάκτως καὶ προπετῶς ἐνεχθέντα, ἀναθέματι ὑποβληθῆναι, καθὼς καὶ αἱ[6] ἐπίμονοι βοαὶ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐγένοντο. Ἐπεὶ τοίνυν ἔδει καὶ περὶ τούτου * M col. 1046 b. * V fol. 33 r°.

1. V omet ἡμῶν. — 2. V προδέδωκε. — 3. V ἡμῶν συνόδῳ. — 4. Telle est l'orthographe de Labbe; M et V orthographient ici et ailleurs Χαλκηδόνι. — 5. V orthographie ici et ailleurs Σεβῆρον. — 6. V omet αἱ.

louant pour votre orthodoxie et demandant le rappel des pères chassés avant vous; enfin, puisque d'autre part votre envoyé, après avoir remis le tout à notre examen, nous a ordonné de considérer ce qu'il y avait à faire : nous avons jugé nécessaire de faire d'abord connaître par un rapport à Votre Béatitude ce qui s'est passé et ce que nous avons formulé, ensuite de faire porter le tout, par votre intermédiaire, à la connaissance de notre très pieux et très puissant empereur. Voici les faits :

Le 20 du présent mois de Juillet, à la XIe indiction, sous le consulat du très illustre Magnus[1], tout le corps monacal de cette ville pieuse et impériale, qui s'était réuni de divers monastères, remit des libelles des archimandrites et des autres (moines) à tout notre concile assemblé (ici), en demandant qu'ils fussent lus et que les points qui y étaient exposés, après avoir été examinés par nous, fussent confirmés, ou plutôt mis sous une forme synodale. Après avoir fait lire ces libelles et après les avoir mis sous cette forme, nous connûmes que leur contenu était le suivant :

..... Le cinquième point de leurs requêtes demandait que celui qui avait osé s'attaquer au saint concile de Chalcédoine et déverser contre lui des paroles blasphématoires — Sévère, disons-nous, qui a été élevé irrégulièrement et audacieusement sur le trône d'Antioche — fût soumis à l'anathème, selon ce

1. Le 20 juillet 518.

τύπον τὸν ἐναρμόζοντα ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει ἐξενεχθῆναι[1], ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν[2], πρῶτον τοὺς βλασφήμους αὐτοῦ λόγους ἐν μέσῳ πάσης ταύτης τῆς συνόδου ἀναγνωσθῆναι, πρὸς ἔλεγχον τῶν παρ' αὐτοῦ τολμηθέντων. Ἔχει τοιγαροῦν τὰ παρ' αὐτοῦ κατὰ τῆς ἁγίας συνόδου τολμηθέντα τε καὶ βλασφημηθέντα ἐπὶ λέξεως οὕτως· « Τὰ ἐν Καλχηδόνι ὑπὸ τῆς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ συνειλεγμένης συνόδου τυπωθέντα τε καὶ τῶν ὑπὲρ ταύτης ἀγωνιζομένων, ἀναθεματίζομεν ». Αὕτη τῆς μιαρᾶς αὐτοῦ φωνῆς ἡ βλασφημία, οὐ μόνον δὲ αὐτή, ἀλλὰ καὶ ἕτεραι πολλαὶ δυσφημίαι ἐν βίβλοις αὐτοῦ πομπεύονται κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν. Αἷς οἱ τῆς ὀρθοδοξίας ἐρασταὶ ἐντυγχάνοντες, ἐπεγγελῶσι[3] τῇ αὐτοῦ φρενοβλαβείᾳ ἀλλοκότως φερομένου. Ἐπεὶ οὖν αὐτοκατήγορον ἔχει τὸν ἔλεγχον, οὐ μόνον ἐκ τῆς εἰρημένης ταύτης φωνῆς, ἀλλ' ὡς προγέγραπται, καὶ ἐξ ἑτέρων πλείστων τῆς αἰσχίστης αὐτοῦ γλώττης δυσφημιῶν κατὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου, τοῦτον δικαίως ἀναθέματι αἰωνίῳ καὶ ἡμεῖς ὑπεβάλλομεν, παντὸς πράγματος, ὀνόματος, ἀξίας, ἐνεργείας Χριστιανῷ ἢ ἱερατικῷ ἁρμοζούσης, ἣ ἁρμόσαι δυναμένης, ἀλλοτριώσαντες, καὶ γυμνὸν τῆς θείας κοινωνίας κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας καταστήσαντες, ἀνθ' ὧν καὶ βλασφημῆσαι καὶ συκοφαντῆσαι τὴν ἐν Καλχηδόνι ἁγίαν σύνοδον ἐπεχείρησεν, ἰδικῶς ἐπισφραγίσασαν τὸ σύμβολον τῶν τιη΄ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων, ἀσάλευτόν τε καὶ ἀπαρεγχείρητον τοῦτο ὑπάρχον

1. V ἐξενέγκαι. — 2. V ἐκρίνωμεν. — La suite du rapport manque dans V; au milieu de la l. 16 du fol. 33 r°, V passe brusquement de Mansi col. 1046ᵉ à Mansi col. 1050ᵉ. — 3. Sic Labbe; Mansi ἐπιγελῶσι.

que les cris persistants de tout le peuple avaient fait entendre. Comme il fallait aussi, dans cette affaire, suivre la forme qui convenait à la constitution ecclésiastique, nous jugeâmes nécessaire de commencer par faire lire devant tout le concile ses paroles blasphématoires pour établir ce qu'il avait osé dire. Or, voici mot pour mot ce qu'il a eu l'audace de blasphémer contre le saint concile (de Chalcédoine) : « Nous anathématisons ce qui a été formulé par le concile qui s'est réuni à cette époque à Chalcédoine, et (les écrits) de ceux qui combattent pour lui[1]. » Tel est le blasphème de sa voix impure! Ce n'est pas le seul : beaucoup d'autres impiétés circulent avec ses livres dans cette ville impériale. Quand les amis de l'orthodoxie les lisent, ils se moquent de sa démence qui le fait ainsi s'égarer. Puisque donc il se réfute et s'accuse lui-même, non seulement par la parole citée, mais encore, comme il est écrit plus haut, par beaucoup d'autres blasphèmes que sa langue abominable a proférés contre ce saint concile, nous l'avons frappé, à juste titre, d'un éternel anathème, le dépouillant de toute chose, nom, dignité et fonction qui conviennent ou peuvent convenir à un chrétien et à un prêtre, et le privant de la divine communion selon les canons ecclésiastiques, parce qu'il a entrepris de blasphémer et de calomnier le saint concile de Chalcédoine, qui a spécialement confirmé le symbole des 318 saints Pères de Nicée et qui l'a proclamé immuable et inattaquable, de même que les pieux Pères réunis à

1. La version latine porte *et eos qui pro ipsa pugnant*, ce qui suppose la leçon : τοὺς ὑπὲρ ταῦτα ἀγωνιζομένους.

κηρύξασαν, καθὼς καὶ οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ οἱ ἐν Ἐφέσῳ συναχθέντες ὅσιοι πατέρες ὁμοίως ἐβεβαίωσαν, μεθ' ὧν καὶ ἡ ἐν * Καλχηδόνι ἁγία σύνοδος τὰ ὅμοια ἐκδικεῖ προλάμπειν * M col. 1047.
πανταχοῦ τοῦτο κελεύσασα. Ἕνεκεν τούτου οὐ μόνον ὡς βλάσφημον, ἀλλὰ καὶ ὡς συκοφάντην, καὶ πάσας τὰς ἁγίας συνόδους διὰ τῆς συνόδου ταύτης ὑβρίσαντα τὸν προειρημένον Σευῆρον ἔρημον πάσης τιμῆς καταστήσαντες, ἀναθέματι ὑπεβάλομεν.

Ταῦτα παρ' ἡμῶν δοκιμασθέντα καὶ τυπωθέντα, ἐπὶ τὸν ὅσιον ἄγγελον τῆς σῆς μακαριότητος ἐσπουδάσαμεν δυσωπήσαντες καὶ ὑπογράψαντες ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ χειρὶ ἀναγαγεῖν, καὶ ὑποτάξαντες προσδοθέντας ἡμῖν λιβέλλους πρὸς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, ὥστε διὰ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ταῦτα ἐλθεῖν καὶ εἰς τὸν κράτιστον καὶ γαληνότατον ἡμῶν βασιλέα, καὶ τὴν εὐσεβεστάτην καὶ φιλόχριστον Αὐγοῦσταν, καὶ τὴν ἔνδοξον αὐτῶν καὶ μεγάλην σύγκλητον.

2

* Δέησις κληρικῶν καὶ μοναχῶν[1] Ἀντιοχείας πρὸς Ἰωάννην τὸν πατριάρχην καὶ τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον κατὰ Σευήρου. * M col. 1038. * V fol. 30 v°.

Τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ καὶ ἁγιωτάτῳ[2] ἀρχιεπισκόπῳ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ

1. V μοναχῶν καὶ κληρικῶν. — 2. V ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ

Constantinople et à Éphèse l'avaient également confirmé; à leur suite, le saint concile de Chalcédoine défend les mêmes principes, ordonnant que ce (symbole) resplendisse partout. C'est pourquoi, nous avons privé le susdit Sévère de tout honneur et nous l'avons frappé d'anathème, non seulement comme blasphémateur, mais encore comme calomniateur, et comme ayant outragé dans ce concile tous les saints conciles.

Après avoir examiné et formulé tout cela, nous nous sommes empressés de remettre respectueusement notre rapport au pieux envoyé de Votre Béatitude, signé de la propre main de chacun de nous et accompagné, pour que la vérité soit connue, des libelles qui nous ont été remis, afin que tout ceci parvienne aussi, par l'entremise de Votre Béatitude, à notre très puissant et sérénissime empereur, à la très pieuse et très religieuse Augusta et à leur glorieux et grand sénat[1].

2

Requête des clercs et des moines d'Antioche au patriarche Jean et au concile assemblé contre Sévère.

Au très pieux, très bienheureux et très saint archevêque, le patriarche œcumé-

1. Suivent les signatures de quarante-deux évêques.

Ἰωάννῃ, καὶ τῇ ἐνδημούσῃ ἁγίᾳ συνόδῳ· ἀξίωσις παρὰ κληρικῶν καὶ μοναχῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ἀντιοχείας[1] μεγαλοπόλεως ἁγίας τοῦ Θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας.

Νῦν, εἴπερ ποτὲ καιρός, ὦ μακαριώτατοι, πάσας τῆς οἰκουμένης τὰς ἁγίας τοῦ Θεοῦ[2] ἐκκλησίας, ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο ἐκβοᾶσαι· « εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ[3] », ὅτι ἠλέησεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Τὸ γὰρ τὰ σκῆπτρα Ῥωμαίων τοὺς οὕτως εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἐγχειρισθῆναι βασιλέας, ἐλευθερίαν[4] δὲ χαρισθῆναι καὶ παρρησίαν τοῖς τὴν ὀρθόδοξον πρεσβεύουσι θρησκείαν, πῶς οὐχὶ ταύτην πείθει εἰκότως τοὺς πιστοὺς[5] βοᾶσαι τὴν φωνήν; Ἀλλ' ἐν οὕτω κοινῇ τῆς οἰκουμένης ἑορτῇ, μία ἐκ πάντων, ἢ[6] κομιδῇ σὺν ὀλίγαις, ἡ τῶν Ἀντιοχέων ἐκκλησία κατηφείας καὶ θρήνων[7] πεπλήρωται. Λύκον γὰρ ἀντὶ ποιμένος, οὐκ οἴδαμεν ὅπως, δεξαμένη κακοπαθεῖ. Ποίαν γὰρ τραγῳδίαν οὐκ ἀπέκρυψε τὰ τολμηθέντα παρὰ Σευήρου κακά; Ὃς πρῶτον μέν, ἵν' ὅπως βεβίωκε παραλίπωμεν, φειδοῖ τῶν ὑμετέρων ἀκοῶν, οὐδεμίᾳ πώποτε φαίνεται κοινωνήσας ἐκκλησίᾳ. Εἶτα συκοφαντίας βέλεσι κατατοξεύσας τε καὶ παρασκευάσας ἐξελασθῆναι τὸν
* V fol. 31 r°. ἔνθεσμον * ποιμένα Φλαβιανὸν τὸν μακαριώτατον, τὸν ἐκείνου θρόνον βιαίως[8] καὶ ἀκανο-

1. V Ἀντιοχέων. — 2. V Χριστοῦ. — 3. V omet καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ. — 4. V ἐλευθερίας. — 5. V τοῦ πιστῶς. — 6. V omet ἢ. — 7. V donne καὶ θρήνων après πεπλήρωται. — 8. Sic V; Labbe βεβαίως, Mansi βιβαίως.

nique Jean, et au saint concile assemblé (à Constantinople) : requête des clercs et des moines du trône apostolique de la sainte église catholique de la grande ville d'Antioche.

C'est maintenant ou jamais, ô bienheureux (Pères), le moment pour toutes les saintes églises de Dieu du monde entier de crier, comme d'une seule voix, ces paroles prophétiques : *Que les cieux se réjouissent et la terre tressaille, ainsi que tout ce qu'elle contient*[1], parce que Dieu a eu pitié de son peuple. Comment les fidèles ne seraient-ils pas poussés avec raison à crier ces paroles, quand le sceptre de l'empire romain est confié à des empereurs si pieux et si chrétiens, que la liberté et la faculté de parler franchement sont accordées à ceux qui professent la religion orthodoxe? Mais au milieu de la fête générale du monde entier, seule entre toutes, ou du moins avec très peu d'autres, l'église d'Antioche est remplie de tristesse et de deuil. Elle souffre parce qu'elle a reçu, nous ne savons comment, un loup au lieu d'un pasteur. Quelle est la tragédie que les forfaits perpétrés par Sévère n'ont pas dépassée? D'abord — pour ne pas parler de sa vie par égard pour vos oreilles, — il n'a manifestement jamais communiqué avec aucune église. Ensuite, après avoir accablé des traits de la calomnie et fait chasser le pasteur légitime, le bienheureux Flavien, il s'est emparé par la violence et contrairement aux canons de son trône. Plus tard, à la façon d'un mercenaire, non seulement il ne

1. Cf. Ps. xcv, 11 et 12.

νίστως ὑφήρπασε· κἀντεῦθεν μισθωτοῦ δίκην οὐ μόνον οὐκ ἐποίμαινε[1] τὴν ποίμνην[2] τοῦ Χριστοῦ — οὐδὲ ἔφυγεν, ὅπερ ἦν ἀγαπητόν — ἀλλ'[3] αὐτὸς τὰ τῶν θηρίων ἔδρα, σφάττων τε καὶ διασκορπίζων τὰ πρόβατα. Κενοφωνίας δὲ καὶ βλασφημίας κατὰ τοῦ Θεοῦ πλατ-τόμενος, οὐδενὸς τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἐφείσατο· διατελεῖ δὲ πᾶσαν ἡμέραν, ὡς εἰπεῖν, τὰς ὑπὲρ εὐσεβείας ἀθροισθείσας ἀποκηρύττων συνόδους. Ὁ γὰρ τὴν ἐν Καλχηδόνι ἁγίαν σύνοδον ἀναθεματίσαι[4] τε καὶ πολεμῆσαι τολμήσας, τὴν μάλιστα βεβαιώσασαν τὸ σύμ-βολον τῶν τιη΄ ἁγίων πατέρων, ἀποδεξαμένην δὲ[5] καὶ τοὺς ρν΄ ὁσίους καὶ ἁγίους πατέρας, ἔτι μὴν καὶ τοὺς ἐν Ἐφέσῳ κατὰ Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς συνελθόντας ὁμοίως ὁσίους πατέρας, εὔδηλον ὡς καὶ τὰς εἰρημένας ἀποστρέφεται καὶ μισεῖ, ὡς ταύτης ἀδελφάς.

Καὶ ὅσους μὲν φόνους ἁγίων εἰργάσατο μοναχῶν, Ἰουδαϊκαῖς χερσὶ τὴν τοιαύτην ἐγχειρίσας σφαγήν, οὔτε ὑμᾶς, ὁσιώτατοι, οὐδὲ τῶν ἄλλων ἔλαθεν οὐδένα. Θέαμα γὰρ ἦσαν κείμενοι δεινὸν ἄνδρες ἀσκητικοῖς ἀγῶσι μέχρι πολιᾶς ἐναθλήσαντες, γυμνοὶ καὶ ἄταφοι ἐρριμμένοι, ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους ὄντες, ἐκ τῆς[6] δευτέρας Σύρων ἐπαρχίας ὁρμώμενοι, κυσὶ σπαράγματα καὶ οἰωνοῖς προκείμενοι[7]. Ὅμοια δὲ καὶ ὡσαύτως ἐλεεινά, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ξενῶσιν αὐτῷ πέπρακται. Δεσμωτήρια γὰρ δομᾶται νῦν, κἀκεῖσε πολλοὺς τῶν ὑπὲρ εὐσε-βείας καθείργων ἐν σκότει καὶ μαστίζων ἀναιρεῖ. Οἷα δέ,* ὁσιώτατοι, καὶ περὶ τὰς ἐν Δάφνῃ * M col. 1039.

1. V ἐποίμενε; M ἐπήμηνε. — 2. Sic V; M τῇ ποίμνῃ. — 3. Sic V et la version latine; M omet ἀλλ'. — 4. V ἀναθεματίσας. — 5. V τε. — 6. V omet ἐκ τῆς. — 7. V κείμενοι.

faisait pas paître le troupeau du Christ — il ne s'est pas enfui, ce qui eût été désirable — mais il faisait lui-même ce que font les bêtes sauvages : il égorgeait et dispersait les brebis[1]. Forgeant des paroles vaines[2] et blasphématrices contre Dieu, il n'a épargné aucun de nos saints Pères, mais il passe, pour ainsi dire, toutes ses journées à rejeter les conciles qui se sont réunis dans l'intérêt de la religion. Il est évident, en effet, que celui qui a osé anathématiser et attaquer le saint concile de Chalcédoine — qui a surtout confirmé le symbole des 318 saints Pères, et approuvé aussi les 150 pieux et saints Pères, ainsi que les Pères également pieux qui se sont assemblés à Éphèse contre l'impie Nestorios, — il est évident qu'il rejette et abhorre également les conciles qui viennent d'être cités, vu que ce sont ses frères.

Combien il a commis de meurtres de saints moines en confiant ce massacre à des mains juives, ni vous, très pieux (Pères), ni aucune autre personne, ne l'ignorez. C'était un spectacle horrible que de voir étendus à terre, nus et sans sépulture, exposés à être déchirés par les chiens et les oiseaux de proie, au delà de trois cents moines qui étaient venus de la seconde Syrie et qui avaient pratiqué les luttes ascétiques jusqu'à leur vieillesse. Tout aussi lamentable est ce qu'il a fait dans les hospices. Maintenant il construit des prisons, y enferme dans les ténèbres beaucoup de personnes à cause

1. Cf. Jean, x, 12. — 2. La version latine porte *novitates*, ce qui suppose la leçon : καινοφωνίας.

πηγὰς πρᾶξαι τετόλμηκε, μαγείαις τε χρώμενος αὐτόθι, καὶ θυμιάμασι μυσαροῖς θεραπεύων τοὺς δαίμονας, καὶ τοῦτο πᾶσα ἐκείνη ἡ μεγάλη ἄδει πόλις. Οὐ μήν, οὐδὲ αὐτῶν ἐφείσατο τῶν ἁγίων θυσιαστηρίων, οὐδὲ τῶν ἱερῶν σκεύων, τὰ μὲν ξέων ὡς ἐναγῆ, τὰ δὲ χωνεύων καὶ ῥογεύων τοῖς ὁμοτρόποις. Τετόλμηται δὲ αὐτῷ καὶ τοῦτο, ὦ μακαριώτατοι. Τὰς γὰρ εἰς τύπον τοῦ ἁγίου πνεύματος χρυσᾶς τε καὶ ἀργυρᾶς περιστερὰς κρεμαμένας ὑπεράνω τῶν θείων κολυμβηθρῶν καὶ θυσιαστηρίων, μετὰ τῶν ἄλλων ἐσφετερίσατο, λέγων οὐ χρῆναι ἐν εἴδει περιστερᾶς τὸ ἅγιον πνεῦμα ὀνομάζεσθαι [1]. Τὰ μέντοι χρήματα καὶ οἰκήματα, καὶ ὅσα ἐν τοῖς καλλίστοις χωρίοις ὑπῆρχε τῇ ἐκκλησίᾳ πάντα ἐκφορήσας ἐξεδαπάνησε, καὶ βαρυτάτοις
* V fol. 31 v°. δανείσμασι * τὴν ἐκκλησίαν κατέχωσεν.

Ἀλλ' οὐχ οἷόν τε, ὦ μακαριώτατοι, πάντα διεξελθεῖν τὰ ἐκείνῳ τετολμημένα. Διὸ τοῖς ὀλίγοις τούτοις, καίπερ οὖσι τηλικούτοις ἀρκούμενοι, δεόμεθα τῆς ὑμετέρας ἁγίας συνόδου ὀψὲ καὶ μόλις στῆσαι τὰ συνέχοντα κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐκκλησίαν, καὶ πᾶσαν σχεδὸν τὴν ἀνατολικὴν διοίκησιν· καὶ τοῦ τε παρπονήρου ἀνδρὸς ἡμᾶς ἐλευθερῶσαι, ἀπαιτουμένου κατὰ τοὺς θείους κανόνας καὶ τοὺς πολιτικοὺς νόμους δίκας, ὧν ἔπραξε [2], πρόνοιαν δὲ ποιῆσαι καὶ τῶν ὑπολειφθέντων πραγμάτων, εἰγέ τι μεμένηκε, πείθοντες τὴν εὐσεβῆ καὶ καλλίνικον κορυφὴν ἀποσταλῆναί τινας ἐν τάχει ἐπ' [3] ἀγαθοῖς μαρτυρουμένους τρόποις, τινὸς τῶν ἐξ ἡμῶν

1. V donne ὀνομάζεσθαι avant τὸ ἅγιον πνεῦμα. — 2. V πρᾶξαι. — 3. Sic V; M ὑπ'.

de leur foi [1], et les tue à coups de fouet. Quant à ce qu'il a osé accomplir, ô très pieux (Pères), à Daphné, autour des sources, lorsqu'il recourait aux pratiques de la magie et honorait les démons par des sacrifices abominables, toute cette grande ville (Antioche) le proclame. Il n'a même pas épargné les saints autels ni les vases sacrés, raclant les uns sous prétexte qu'ils étaient maudits, fondant les autres et distribuant leur valeur à ses semblables. Son audace ne s'est pas arrêtée là, ô bienheureux (Pères). Il s'est approprié, avec le reste, les colombes d'or et d'argent qui sont suspendues au-dessus des divines piscines et des autels pour représenter le Saint-Esprit, déclarant qu'il ne fallait pas désigner le Saint-Esprit sous la forme d'une colombe. Enfin, il a ruiné les biens et les bâtiments de l'Église, dilapidé tout ce qui lui appartenait dans les plus beaux domaines, la grevant ainsi des plus lourdes dettes.

Mais il serait impossible, ô bienheureux (Pères), de passer en revue tout ce qu'il a perpétré. Aussi nous contentant de ces quelques crimes, qui sont d'ailleurs énormes, nous prions votre saint concile de mettre enfin un terme aux maux qui accablent notre église et pour ainsi dire tout le diocèse oriental, et de nous délivrer de ce scélérat, qui mérite un châtiment, selon les divins canons et les lois civiles, pour tout ce qu'il a fait. Nous vous supplions aussi de prendre soin des biens qui restent — s'il en reste — et de persuader à notre pieux et victorieux prince d'envoyer à la hâte quelques

1. Nous supprimons avec la version latine (*et ita multos pro fide incarcerando*) τῶν après πολλούς.

συνερχομένου καὶ τοῖς πράγμασιν ἐφιστῶντος, ἐφ' ᾧ συσχεθῆναι μὲν καὶ λογοθετηθῆναι τοὺς ἐξαρχῆς καὶ μέχρι τοῦ[1] νῦν εἰς ταῦτα ὑπουργήσαντας, καὶ εἰς αὐτοὺς[2] τὰ πολλὰ κεκλοφότας· ἐξασφαλισθῆναι δὲ καὶ τὰ εὑρισκόμενα, ἵνα μὴ τελέως[3] ἅπαντα ἐκφορηθῇ. Οὐ γὰρ παύεται ὁ χρηστὸς ἄνθρωπος κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ τὰ διαφέροντα αὐτῇ διασκορπίζων[4]. Πάσης γὰρ ἐλπίδος εἰκότως ἐκπεσὼν τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρας πονηροὺς καὶ[5] ἐκ τῶν τοιούτων τρεφομένους[6], τὰς ἐλπίδας ἔχει. Πρεσβεῦσαι δὲ παρακαλοῦμεν καὶ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, εἴτε ἐπίσκοποι εἶεν, εἴτε κληρικοί, ἢ μοναχοί, ἢ καὶ[7] λαϊκοί, ὅπως ἀνακληθέντες ἀποδοθεῖεν[8] ταῖς οἰκείαις πόλεσι καὶ τάξεσιν. Ἐπὶ τούτοις πᾶσι συγγνώμην αἰτοῦντες διὰ τὴν συνέχουσαν ἡμᾶς ὀδύνην[9], ἐνορκοῦμεν τὴν ὑμετέραν μακαριότητα διὰ τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην καὶ διαμονὴν τῶν δεσποτῶν τῆς ὅλης οἰκουμένης Ἰουστίνου καὶ Εὐφημίας τῶν αἰωνίων Αὐγούστων κινηθῆναί τε ὑμᾶς δεόντως, καὶ μὴ περιδεῖν[10] ἡμῶν τὰς αἰτήσεις, ἀναγαγεῖν δὲ ταῦτα πάντα ἐπὶ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἡμῶν βασιλέας καὶ πεῖσαι[11] τὴν αὐτῶν γαληνότητα πάντα τὰ κατὰ τὴν ἁγιωτάτην ἡμῶν ἐκκλησίαν τῆς αὐτῶν τε καὶ ὑμῶν[12] προνοίας τυχεῖν.

1. V omet τοῦ. — 2. V ἑαυτοὺς. — 3. V τελείως. — 4. M σκορπίζων. — 5. V omet καὶ. — 6. Sic V; M et la version latine τρεφόμενος. — 7. V omet καὶ. — 8. M ἀνακληθέντας ἀποδοθῆναι. — 9. V ne donne que νην; ὀδυ est représenté par un espace en blanc. — 10. Sic Labbe et V; M παριδεῖν. — 11. Sic V et la version latine; M ποιῆσαι. — 12. Sic V et la version latine; M ἡμῶν.

personnes connues pour leurs bonnes mœurs, accompagnées de l'un des nôtres pour exercer la surveillance, afin qu'on arrête, pour leur faire rendre compte, ceux qui, dès le début jusque maintenant, ont été complices de cette situation et qui ont volé pour leur propre compte la plupart des biens, et afin qu'on mette en sûreté ce qu'on trouvera encore, pour que tout ne soit pas complètement dilapidé. Ce brave homme ne cesse, en effet, de dissiper, au détriment de l'Église de Dieu, ce qui appartient à l'Église. Ayant perdu, et avec raison, tout espoir en Dieu, il place ses espérances dans des hommes pervers, qui vivent de pareilles pratiques. Nous vous prions encore d'intercéder pour nos frères, qu'ils soient évêques, clercs, moines ou laïques, afin qu'ils soient rappelés et rendus à leur ville et à leur rang. Enfin, par-dessus tout, nous vous demandons d'excuser la douleur qui nous accable, et nous conjurons Votre Béatitude, au nom de la sainte et consubstantielle Trinité, de la piété, de la victoire et de la permanence des maîtres de tout l'Univers, Justin et Euphémie, éternellement augustes, de vous émouvoir comme il convient, et de ne pas négliger nos supplications, mais de faire connaître le tout à nos pieux et religieux empereurs, et d'amener leur Sérénité à faire profiter notre très sainte Église de leur sollicitude et de la vôtre[1].

1. Suivent 26 signatures, dont 11 appartiennent à des moines, 6 à des diacres, 1 à un sous-diacre, 1 à un moniteur (ὑποβολεύς), 3 à des prêtres et 4 à des clercs (?).

3

* M col. 1074.
* V fol. 39 v°.

* Ἐπιστολὴ Ἐπιφανίου, ἐπισκόπου Τύρου, καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν πρὸς τὴν ἐνδημοῦσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδον.

Τοῖς πάντα θεοφιλεστάτοις καὶ ὁσιωτάτοις ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς, Θεοφίλῳ, Βασιλίσκῳ, Μαρκιανῷ, καὶ πάσῃ τῇ ἐνδημούσῃ κατὰ τὴν βασιλίδα καὶ φιλόχριστον πόλιν, Θεοῦ χάριτι, ἁγίᾳ συνόδῳ, Ἐπιφάνιος, καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ἐπίσκοποι ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῆς εἰρήνης κύριος ὃς ἐπέστησεν ἡμῖν τὸ τίμιον γράμμα τῆς ὑμῶν ἁγιωσύνης, οὕτω πανταχόθεν διαλάμπον περί τε τὸν πνευματικὸν ζῆλον καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀγῶνας, καὶ περὶ τὸ κήρυγμα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· ἃ δεῖ πάντα λαβεῖν ἐν αὐτῷ συνηγμένα πρὸς θεμέλιον καὶ βάθρον ἀρραγὲς τῆς εἰρήνης τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἀρχιερέων, καὶ τῶν ἐν ἑκάστῃ πόλει πιστῶν, καὶ τὴν ὀρθὴν ὁμολογίαν περιπτυσσομένων. Ὅσην δὲ ποιεῖται καὶ τῶν θείων κανόνων ἐπιμέλειαν, ἐξ ὧν τὸν κατ' οὐδένα τρόπον ἢ χρόνον ἀσπασάμενον τὴν πρὸς τὴν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν κοινωνίαν, ἢ τὴν ὀρθόδοξον τιμήσαντα πίστιν, τῷ δὲ θρόνῳ τῆς Ἀντιοχέων ἀποστολικῆς

3

Lettre d'Épiphane, évêque de Tyr, et des (évêques) placés sous sa juridiction, au concile assemblé à Constantinople [1].

Aux très religieux et très pieux frères et collègues, Théophile, Basiliskos, Marcien, et à tout le saint concile assemblé par la grâce de Dieu dans la ville impériale et amie du Christ : Épiphane et les évêques placés sous sa juridiction, en Notre-Seigneur, salut!

Béni soit Dieu, le Seigneur de paix, qui nous a fait parvenir l'honorable lettre de Votre Sainteté, lettre qui éclaire si brillamment de toute part le zèle spirituel, les luttes en faveur de la Vérité et la prédication de la foi orthodoxe! Il faut admettre qu'elle réunit toutes ces qualités en elle pour confirmer et consolider d'une manière inébranlable la paix des très saintes églises et de leurs évêques, ainsi que celle des fidèles de chaque ville et de tous ceux qui professent la confession orthodoxe. Telle est sa sollicitude pour les divins canons qu'elle a frappé d'anathème celui qui, jamais ni en aucune façon, n'a embrassé la communion avec la sainte Église catholique et apostolique, ni honoré la foi orthodoxe, mais qui s'est élevé tyranniquement sur le trône

1. Cette lettre a été écrite peu de temps après le 16 septembre 518. Cf. l'annexe qui suit la lettre d'Épiphane : Mansi, col. 1083[B].

ἐκκλησίας ἐπιπηδήσαντα τυραννικῶς, ἀναθέματι προσήλωσε[1]· γυμνὸν εἶναι ἀποφηνάμενον παντὸς πράγματος, ὀνόματος, ἀξίας, ἐνεργείας Χριστιανῷ ἢ ἱερατικῷ[2] ἁρμοζούσης, ἢ ἁρμόσαι δυναμένης, καὶ[3] ἀλλότριον τῆς θείας κοινωνίας, κατὰ τοὺς θείους κανόνας, αὐτὸν κατεστῆσαν. Καὶ γὰρ ἦν ἀκόλουθον συνέπεσθαι τῇ τῶν ἀχράντων εὐαγγελίων θείᾳ διδασκαλίᾳ· καθ' ἣν φησιν ὁ κύριος· « τοὺς δοκοῦντας ἐν ἑαυτοῖς ἔχειν τι καὶ τοῦτο[4] πάντως ἀφαιρεῖσθαι, καὶ τοῖς ἔχουσιν ἐκ δικαιοσύνης προστίθεσθαι ».

Τῆς οὖν δικαίας ἐξ ὑμῶν κατακρίσεως ἐπαξίως ὤφθη * Σευῆρος ὁ δυσσεβής, πρὸς * βλασφημίαν ἅμα καὶ συκοφαντίαν ὀξύνας, ἣν ἔχει γλῶτταν, κατὰ τῆς ἁγίας[5] μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς ἐν Καλχηδόνι συνελθούσης, καὶ δικαιῶν ἑαυτόν, ἐξ ἀσεβοῦς φρονήματος καὶ πονηρᾶς προαιρέσεως. Ἀλλ' ἡ τοῦ δεσπότου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμις, τοῦ τῆς ἐκκλησίας λειμῶνός αὐτὸν ἐξήλασε δικαίᾳ ψήφῳ, τῆς ἐν ὑμῖν τοῖς θεοφιλέσι διαλαμψάσης πνευματικῆς χάριτος· πρὸς ἣν συγκατατιθέμενοι καὶ σύμψηφοι γινόμεθα, τοὺς αὐτοὺς δεσμοὺς ἐπιφέροντες ἐπ' ἐκεῖνον, οὓς καὶ τὸ τίμιον γράμμα τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ἐπάγει κανονικῶς. * V fol. 40. * M col. 1075.

Τίς γὰρ ἀρκέσει λόγος εἰς ἀπαρίθμησιν ὧν ἐκεῖνος ἥμαρτεν[6] εἰς ἐναντίωσιν τῶν θείων κανόνων καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας; τὴν ὀφρὺν ἀνασπάσας εἰς ἀλαζονείαν, καὶ κομψὸς[7]

1. Sic V; M προσήλωκε. — 2. Dans V, ἢ ἱερατικῷ est représenté par un espace en blanc. — 3. Dans V, καὶ est représenté par un espace en blanc. — 4. V intercale οὐ. — 5. V omet ἁγίας. — 6. V ἐξήμαρτεν. — 7. Sic V; M κόμπος, version latine : *fastuosus*.

de l'église apostolique d'Antioche. De plus, elle l'a déclaré privé de toute chose, titre, nom et fonction qui conviennent ou peuvent convenir à un chrétien ou à un prêtre, et elle l'a écarté de la divine communion, selon les divins canons. Il était, en effet, rationnel de suivre le divin enseignement des saints Évangiles, d'après lequel le Seigneur dit : « Ceux qui paraissent avoir quelque chose perdent même ce qu'ils ont, mais le bien de ceux qui possèdent en toute justice est augmenté[1]. »

L'impie Sévère nous a paru avoir mérité votre juste condamnation. Il a aiguisé sa langue pour proférer des blasphèmes et des calomnies contre le saint et grand concile œcuménique qui s'est réuni à Chalcédoine, et se condamnait lui-même par son esprit impie et sa doctrine perverse. La puissance de Notre-Seigneur Dieu et de notre Sauveur Jésus-Christ l'a chassé du pré de l'église par une juste sentence, la grâce spirituelle ayant resplendi en vous, amis de Dieu. Nous approuvons et ratifions cette sentence, et nous portons contre lui les mêmes chaînes que celles que lui impose canoniquement l'honorable lettre de Votre Sainteté.

Quelle parole pourrait suffire pour énumérer tous ses péchés contre les divins canons et la discipline de l'Église? Haussant les sourcils d'un air fanfaron, il se montrait subtil en anathèmes, dans ses homélies et ses écrits

1. Citation libre. Cf. Matth., XIII, 12; XXV, 29; Marc, IV, 25, etc.

ἐν τοῖς ἀναθέμασι φαινόμενος ἐν ὁμιλίαις καὶ συγγράμμασιν ἀσεβέσι κατα τῶν ἁγίων πατέρων, τὸ δέ γε ἀληθέστερον, κατ' αὐτῆς τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας τῶν θεσπεσίων Ἀποστόλων, αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν πρὸς ἔλεγχον καθιστάμενος ἐν ἅπασιν οἷς γέγραφε ματαίοις λόγοις. Καὶ γὰρ προσήκει τοὺς ἐγκειμένους αἱρέσει δυσσεβεῖ καὶ τὸν νοῦν τεταράχθαι, καὶ μηδὲ διαρκεῖν ἄχρι παντὸς[1] συγκαλύπτειν ὅπερ ἔχουσι νόσημα κατεσθίον αὐτῶν τὴν διάνοιαν.

Ἀλλ' οὐκ ἦν οὕτως τολμηρός, ὥστε καὶ δεσμὸν ἐξ αὐθεντίας ἐπιθεῖναι, χωρίζοντα τῆς θείας κοινωνίας κληρικοὺς ἄλλων πόλεων, μηδὲ γνώμης, μηδὲ συναινέσεως[2] μετέχων τῶν αὐτῶν ἐπισκόπων; Τί δὲ οὐ τεθάρρηκε τοὺς καταδεδεμένους κανονικῶς ἀλλοτρίους κληρικοὺς ἐκ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων προσρυέντας αὐτῷ καὶ τὸ[3] ψυχοφθόρον ὑπαλειφθέντας παρ' αὐτοῦ κήρυγμα, προσειληφέναι[4] πρὸς τὴν ἑαυτοῦ κοινωνίαν, καὶ δίχα τῆς παρὰ τοῦ καταδήσαντος ἀφέσεως ἐπιτρέψαι ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς λειτουργίαις[5] ὑπηρετεῖν; Ἑκάτερον δὲ τούτων πέπραχε κατὰ τὴν Τυρίων. Ἀλλὰ καὶ[6] τοὺς μετειληφότας ἀξίας πρεσβυτέρων, ἀντιτιθέντας μὲν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν κενοφωνοῦντι τὴν ἀσεβῆ διδασκαλίαν, ὕστερον δὲ συμπεσόντας αὐτῷ, παρεσκεύασεν * ἐν τῷ σχήματι τῆς διακονίας λειτουργεῖν, ἀθέσμως αὐτοὺς τῆς τῶν πρεσβυτέρων τιμῆς ἀφελόμενος, ἐπειδὴ μὴ τότε τὸν αὐτοὺς χειροτονήσαντα σκελίσας ἦν συγκαταθέσθαι ταῖς ἀσεβέσιν αὐτοῦ διδασκαλίαις, καὶ προφάσει τούτου, τὴν ἐπιτεθεῖσαν παρ' αὐτοῦ χειρο-

* V fol. 48 v°.

1. V πᾶν. — 2. V συναιρέσεως. — 3. M donne καὶ πρὸς τὸ. — 4. M omet ce verbe; V le donne mais avec l'orthographe προσηλειφέναι. — 5. V omet λειτουργίαις. — 6. V Ἀλλ' οὔ.

impies, contre les saints Pères, ou plus exactement, contre l'enseignement spirituel lui-même des divins Apôtres, préparant ainsi sa propre réfutation par tous ses vains discours. Il convient, en effet, que ceux qui sont plongés dans une hérésie impie, aient aussi l'esprit troublé et ne parviennent pas à cacher jusqu'au bout la maladie dont ils sont atteints et qui leur ronge l'intelligence.

N'a-t-il pas poussé l'audace jusqu'à infliger une punition de sa propre autorité, en éloignant de la divine communion des clercs d'autres villes, sans l'avis ni l'assentiment de leurs évêques? Des clercs étrangers, condamnés canoniquement par leurs propres évêques, qui étaient accourus auprès de lui et s'étaient imprégnés de sa prédication néfaste, n'a-t-il pas osé les attirer à sa communion et les autoriser à servir dans les cérémonies ecclésiastiques sans la permission de celui qui les avait condamnés? L'une et l'autre chose, il l'a faite à Tyr. Bien plus, des prêtres qui avaient d'abord été des adversaires de son enseignement impie et qui étaient ensuite tombés d'accord avec lui, il les a fait servir avec l'habit des diacres, après les avoir privés illégalement de la dignité sacerdotale, et cela parce que, après l'avoir supplanté, il ne pouvait amener celui qui les avait ordonnés à adhérer à ses doctrines impies[1]. Tel est le prétexte pour lequel il enleva l'ordination qui leur avait été donnée. Il

1. Passage obscur; le texte nous semble corrompu. La version latine porte : *cumque eum qui ipsos ordinaret, non potuerit supplantare, ut suae doctrinae condescenderet.*

τονίαν ἐξελόμενος· ὃ δὴ γεγένηται παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἀρκηνῶν. Πρὸς δὲ τούτοις οὐκ ἦν ἐπεκτείνων[1] τὰ τῆς αὐτοῦ θρασύτητος καὶ παραχαράττων τοὺς θείους κανόνας, ἐν ἀλλοτρίαις παροικίαις προχειριζόμενός ποτε μὲν χωρεπισκόπους, ἄλλο τε δὲ παραμοναρίους, πιστεύων ἱκανῶς ἔχειν ἀπομάχεσθαι καὶ διαλύειν τὰ παρὰ τῶν θείων κανόνων ὡρισμένα δίκαια τοῖς ἐπισκόποις. Τούτων εἰς μαρτυρίαν ἐστὶ λαβεῖν τὴν Τριπολιτῶν καὶ πάλιν τὴν Ἀρκηνῶν. Φαίνεται δὲ τολμήσας ἐπιτρέψαι χειροτονεῖν ἐπισκόπῳ κατὰ τὴν ἐνορίαν ἑτέρας πόλεως, ἧς ἔτι περιῆν ὁ ταύτης ἐπισκοπῶν. Ὑπουργὸς δὲ γέγονε τούτῳ, Στέφανος ὁ τῆς Ὀρθωσιαίων ἐπίσκοπος, τολμήσας χειροτονίαν ἐπιθεῖναι, κατὰ τὴν ἐνορίαν τῆς Ἀνταραδαίων, ἔτι περιόντος Θεοδοσίου τοῦ τῆς θεοφιλοῦς[2] μνήμης ἐπισκοπήσαντος τὴν εἰρημένην πόλιν.

Τί δ' ἂν φαίημεν καὶ πρὸς τὸ διαβοηθὲν καθ' ὅλον, ὡς εἰπεῖν, τὸν κύκλον τῆς γῆς; εἴγε ἄρα πρὸς ἀληθειάν ἐστιν, ὅτι περιείλετο τὴν αὐτῷ δεδομένην χειροτονίαν πρεσβυτέρου παρὰ τῶν σχισματικῶν ἐξ ἑτέρων πάλιν αὐτῆς μετασχεῖν τῆς χειροτονίας. Τὸ δὲ πέπραχεν ἐν σπουδῇ * κατεπειγόμενος δράξασθαι τοῦ λογικοῦ ποιμνίου τῆς Ἀντιόχου, καὶ πάσης ἄλλης ἐκκλησίας ὀρθοδόξου, καὶ μεταγαγεῖν ἐπ' ἀπωλείᾳ τῇ[3] βδελυκτῇ καὶ μυσαρᾷ φωνῇ φερούσῃ σκώληκας, ἐξ ὧν αὐτὸς ἐθησαύρισε καθ' ἑαυτοῦ, μηδὲν ὑγιὲς ἡγοῦν ὀρθὸν πρὸς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν φθεγγόμενος. * M col. 1078.

Ἀλλ' ἔστι τῶν ἐσπιλωμένων αὐτῷ πράξεων, καὶ πρὸς τοὺς ἐρανισθέντας παρ' αὐτοῦ

1. Sic V; M ἀπεκτείνων. — 2. V θεοφιλεῖς. — 3. V τῇ τε.

a fait cela à Arcae. — En outre, n'a-t-il pas poussé plus loin la témérité, et violé les divins canons, en ordonnant dans des paroisses étrangères tantôt des chorévêques, tantôt des *mansionarii*, croyant qu'il avait le pouvoir d'attaquer et de dissoudre les droits attribués aux évêques par les divins canons? On peut invoquer à ce sujet le témoignage de l'église de Tripoli et de nouveau celui de celle d'Arcae. — Il a osé manifestement permettre à un évêque d'ordonner dans le diocèse d'une autre ville, alors que l'évêque de celle-ci vivait encore. Il fut aidé en cela par Étienne, l'évêque d'Orthosias, qui osa donner l'ordination dans le diocèse d'Antarados, du vivant de Théodose, de pieuse mémoire, qui fut évêque de cette ville.

Que dirons-nous de ce qui est connu pour ainsi dire dans le monde entier? Si c'est vrai, il s'est dépouillé de l'ordination de la prêtrise qui lui avait été donnée par des schismatiques pour recevoir la même ordination d'autres mains. Il a fait cela en hâte, pressé de s'emparer du troupeau spirituel d'Antioche et de toute autre église orthodoxe, et de les entraîner à la ruine par sa langue abominable, impure et pleine de vers. Il a amassé ainsi un trésor (de colère) contre lui-même[1], ne disant rien de sain ni de juste au sujet de la foi orthodoxe.

Mais au nombre de ses actions abominables figure sa largesse pour les personnes stipendiées par lui. Cette largesse engendra une double faute, qui

1. Cf. Rom., II, 5; Jacques, V, 3.

τὸ φιλότιμον, διπλῆς ἐντεῦθεν ἐξυφαινομένης τῆς ἁμαρτίας, καὶ πρὸς τὴν χείρω κατάκρισιν αὐτὸν παριστώσης. Πρῶτον μὲν γὰρ ἡ συλλογὴ τοῦ χρυσίου τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Ἀντιόχου λυμαινομένων καὶ σπαθιζομένων καὶ πρὸς ἀνίατον ἐπανόρθωσιν[1] καθισταμένων
* V fol. 41 r°. ἐγίνετο[2]. Δεύτερον ὅτι τοῖς ἐκ τῶν ἐράνων σιτιζομένοις, ἐπετάττετο πᾶσαν * ἐξανιστᾶν ταραχὴν καὶ πάντα θόρυβον διασκεδάζειν ἐν[3] ταῖς τῶν πόλεων ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἐγκεκλεισμένοις ἐν μοναστηρίοις, καὶ σπέρματα σχισμάτων διερραίνετο παρ' αὐτῶν. Πρὸς ὃ δὴ λαβεῖν ἐστιν ἐναργῶς ἀπομαχόμενον αὐτὸν καὶ ταῖς προσφωνητικαῖς ἐν τοῖς ἀχράντοις εὐαγγελίοις θείαις διδασκαλίαις τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κηρύττοντος μὲν αὐτοῦ τὴν εἰρήνην, καὶ ταύτην ἐπιζητεῖν, τὰ σκάνδαλα δὲ βδελύττεσθαι, καὶ τὸν τούτων αἴτιον εἰς αἵρεσιν λαβεῖν τὸ καταδῆσαι πρὸς τῷ τραχήλῳ λίθον μυλίτην[4] καὶ βυθίσαι, κατὰ τὸ γραφικόν, ἑαυτόν.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐράσμια Σευήρῳ τῷ δυσσεβεῖ, τὸ δὲ τῆς εἰρήνης χρῆμα παντελῶς ἀποφεύγει. Καὶ τὸ μὲν καθ' ἕκαστον εἰ διεξελθεῖν πειραθείημεν, ἀτελεύτητος ἡμῖν ὁ λόγος ἔσται. Πλὴν ταῦτα καταλέξαντες, καὶ τὸ πλῆθος τῶν παραλελειμμένων ἄλλοις ἀφηγεῖσθαι συγχωρήσαντες, καθάπερ εἰρήκαμεν, ὁμόφρονες ὑμῖν τοῖς θεοφιλέσι γεγόναμεν, ἐφάπαξ τοῖς ἐπιτιμίοις οἷς αὐτὸν εἰκότως κατεδήσατε, ἐπιτεθείκαμεν δὲ τὸν ἴσον ὅρον, καθελόντες καὶ ἀναθέματι καταδήσαντες...

1. V κατάστασιν. — 2. V ἐγένετο. — 3. V ἔν τε. — 4. V μυλικὸν.

lui valut la pire des condamnations. D'abord, il accapara l'or des biens ecclésiastiques d'Antioche, qu'il ruina, dilapida et réduisit dans un état tel qu'il ne peut plus y être remédié. Ensuite, il ordonna à ceux qui vivaient de ses largesses, de provoquer toutes les agitations et de semer tous les troubles possibles tant dans les églises des villes que parmi ceux qui étaient enfermés dans les monastères. Grâce à eux, les germes schismatiques se répandirent partout. De plus, on peut voir qu'il combat ouvertement les divins enseignements de notre grand Dieu et de notre Sauveur Jésus-Christ, qui sont proclamés dans les saints Évangiles, et cela bien qu'il prêche lui-même la paix, qu'il pousse à la rechercher, qu'il déclare qu'il faut avoir en horreur les scandales, s'emparer de ceux qui les provoquent, leur attacher une pierre meulière au cou et les jeter au fond de la mer, selon la parole de l'Écriture[1].

Voilà en quoi se complaît l'impie Sévère. Quant à la paix, il la fuit complètement. Nous n'en finirions pas, si nous entreprenions d'énumérer tout ce qu'il a perpétré. Après avoir passé en revue ces crimes, nous avons laissé à d'autres le soin de raconter tous ceux que nous avons omis, et nous avons partagé, comme nous l'avons dit, vos sentiments, ô amis de Dieu. Nous lui avons appliqué la même peine que celle dont vous l'avez justement frappé; nous l'avons déposé et anathématisé[2]...

1. Matth., XVIII, 6. — 2. Nous ne connaissons que les noms de quatre évêques qui ont signé cette lettre à la suite d'Épiphane. Ce sont : André de Sidon, Jean de Ptolémaïs, Théodore de Porphyreon, Élie de Zénopolis. Les autres noms ont été omis.

4

*Τῷ [1] δεσπότῃ ἡμῶν τῷ [1] τὰ πάντα ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πατρὶ πατέρων τῷ [1] ἀρχιεπισκόπῳ τῆς Ῥωμαίων καὶ πατριάρχῃ Ἀγαπητῷ· παρὰ τῶν ἐνδημούντων κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν ἐπισκόπων τῆς τε ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ τῶν ὑπὸ τοὺς ἁγίους Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν τόπους καὶ ἀποκρισιαρίων καὶ λοιπῶν κληρικῶν. * M col. 914. V fol. 81 r°.

* Ἐξ οὗ Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν..... * V fol. 82 r°.

... ὃ πρῶτον καὶ μέσον καὶ ὑστατόν (βδέλυγμα) ἐστι Σευῆρος ὁ ἀλιτήριος, ὁ κατὰ Θεοῦ λαλήσας ἀδικίαν ἀεί, ποτὲ μὲν τὰ Ἑλλήνων μυστήρια * μυηθεὶς καὶ ταῦτα τιμήσας, * M col. 915. ποτὲ δὲ τὰ Εὐτυχοῦς διδάξας καὶ Μάνη [2], ἐν ὅλῳ δὲ τῷ βίῳ τῇ τῶν Χριστιανῶν πίστει [3] φράσας ἐρρῶσθαι [4]· καὶ τὴν Νεστορίου τοῦ ἀνθρωπολάτρου προσηγορίαν, εἰς ἐφόδιον τῆς ἀπάτης [5] τοῖς [6] ἐξ ἁπλότητος πρὸς [7] ὑποδοχὴν ἔχουσιν ἕτοιμα τὰ ὦτα, ἐπινοήσας [8]· τὰ ἐκείνων [9] εἰπὼν ἐναργῶς, Νεστοριανούς τε καλέσας τοὺς τῶν ὀρθῶν δογμάτων καθηγητάς [10]· οὐ φεισάμενος

1. V omet τῷ à ces trois places. — 2. V Μάνεντος. — 3. V fait précéder πίστει de ὀρθῇ. — 4. V ἐρρῶσται. — 5. V ἀγάτης. — 6. V τῆς. — 7. V εἰς au lieu de πρός. — 8. V ἐπεννοήσας. — 9. V ἐκείνου, sic aussi la version latine (*evidenter illa illius dicendo*).— 10. V ἐξηγητάς.

4

A notre seigneur, le très saint et très bienheureux Père des Pères, l'archevêque de Rome et le patriarche Agapet : de la part des évêques du diocèse oriental, de ceux des saints lieux du Christ notre Dieu, des ambassadeurs et des autres clercs séjournant dans cette ville impériale [1].

Depuis que le Christ notre Dieu.....

Le commencement, le milieu et la fin de toutes les abominations est Sévère, cet homme néfaste qui a toujours dit des choses iniques contre Dieu [2]. Tantôt il fut initié aux mystères des païens et les honora, tantôt il enseigna la doctrine d'Eutychès et de Mani, et toute sa vie il tourna le dos à la foi des Chrétiens. Il imagina la dénomination de « Nestorios l'anthropolâtre », comme moyen de tromper ceux dont les oreilles étaient prêtes à la recevoir en toute simplicité. Il appela ouvertement leur doctrine [hérésie nestorienne ?] [3] et traita de Nestoriens les exégètes des dogmes orthodoxes. Il n'épargna pas celui

1. Cette lettre date probablement de la fin du mois de mars ou du commencement du mois d'avril 536. La condamnation d'Anthime par Agapet, qui y est mentionnée, eut lieu aussitôt après l'arrivée du pape à Constantinople, c'est-à-dire au mois de mars 536, et Agapet mourut le 22 avril de la même année. — 2. Cf. Ps. LXXIV, 6. — 3. Passage obscur. En adoptant la leçon du ms. de Vienne (ἐκείνου au lieu de ἐκείνων), on pourrait peut-être traduire : « Bien qu'il professât manifestement sa doctrine (de Nestorios), il traita etc. »

μήτε τοῦ βαπτίσαντος αὐτόν, ἀναθεμάτων ἀδυνάμων πάντα τὸν κόσμον ἐπλήρωσεν· ἀποφήνασθαι κατατολμήσας αὐτός, ἐνδυνάμους κληρωσάμενος, μετὰ τῶν προσχρισάντων[1] αὐτῷ[2] τῆς χειροτονίας σκιάν, κατὰ τῆς εἰρημένης οἰκουμενικῆς ἁγίας συνόδου[3] τῆς ἐν Καλχηδόνι καὶ τῶν ἱερῶν καὶ θεοφιλῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἐν ἁγίοις τὴν μνήμην πάπα Λέοντος, τοῦ γενομένου φωστῆρος καὶ στύλου τῆς ἐκκλησίας, τοῦ στηρίξαντος τοὺς πιστοὺς τῇ βασιλικῇ τρίβῳ πορεύσθαι· ὡς λείπεσθαι τὸ[4] τῇ θείᾳ γραφῇ ῥηθὲν[5] πληρωθῆναι[6] ἐπ' αὐτῷ « καὶ[7] ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο ». Ὅθεν ἀποροῦντες, πῶς ἂν αὐτὸν[8] κυρίως καλέσοιμεν[9]· Ἑλλήνων ὁμόφρονα, Εὐτυχοῦς ὁμόδοξον, ὁμότροπον Νεστορίου, ἐκ τῆς κυριωτέρας καὶ ἐπισήμου[10] προσηγορίας ὀνομάσομεν, τὸ ἐντεῦθεν ὄργανον αὐτὸν σὺν ἀληθείᾳ τοῦ διαβόλου καλοῦντες. Παρέντες τοίνυν τὸ πλῆθος τῶν[11] ὑπ' αὐτοῦ τολμηθέντων, τά τε κατὰ τὴν ἑῴαν αἵματα
* V fol. 82 v°. τῶν ὁσίων * ἀνδρῶν ἐκχυθέντα[12] ὑπὸ τοῦ κατὰ φατρίαν[13] ἐστασιασμένου ὑπ' αὐτοῦ[14] Ἰουδαϊκοῦ συστάντος τότε στρατεύματος, καὶ ἄλλα δὲ τῶν εἰρημένων πολὺ χαλεπώτερα διὰ τὸ μῆκος τοῦ διηγήματος, ἱκετεύομεν, ἁγιώτατε[15], ἐπειδὴ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, νῦν ἡμέρα σωτηρίας, βοῶμεν, βοήθησον ἡμῖν καὶ ταῖς φονευθείσαις ὁσίαις ψυχαῖς...

1. Correxi : M προσχρησάντων; V προσχορησάντων. — 2. V αὐτῶν. — 3. V συνόδους. — 4. V omet τό; M donne τῷ. — 5. V ῥητόν. — 6. V πληρωθέν. — 7. V donne le commencement de ce verset : λάκκον ὤρηξε (sic) καὶ ἀνέσκαψεν αὐτόν. — 8. V αὐτὸν πῶς. — 9. V καλέσομεν. — 10. V ἐπισήμου καὶ κηριωτέρας. — 11. Sic V; M omet τῶν. — 12. Sic V; M ἐκχεθέντα. — 13. V ὑπὸ τοῦ φατρία. — 14. V omet ὑπ' αὐτοῦ. — 15. V ἁγιώτατοι.

qui l'avait baptisé, et remplit le monde entier d'anathèmes impuissants. Ayant trouvé de forts appuis, il osa s'en prendre, avec ceux qui lui avaient donné l'ombre de l'ordination, au saint concile œcuménique de Chalcédoine et aux saintes et vénérables lettres du pape Léon, de pieuse mémoire, qui fut la lumière et la colonne de l'Église, et qui encouragea les fidèles à marcher dans la voie royale. Aussi ne restait-il plus qu'à voir accomplir à son sujet ce qui est dit dans les saintes Écritures : *et il tombera dans le fossé qu'il a creusé*[1]. Ne sachant comment le désigner proprement : disciple des païens? partisan d'Eutychès? émule de Nestorios? nous lui donnerons le nom qui lui convient le mieux et qui le caractérise, en l'appelant désormais, d'accord avec la vérité : « instrument du diable ». Laissant de côté les nombreux forfaits qu'il a commis, le sang des saints qui a été versé en Orient par l'armée juive qu'il avait alors enrôlée et que les factions avaient soulevée[2], et tous les autres crimes qu'il serait trop difficile de raconter à cause de leur grand nombre, nous te supplions, ô très saint, *puisque c'est maintenant le moment favorable et que c'est maintenant le jour du salut*[3], nous te crions : « Viens à notre secours et à celui des âmes saintes qui ont été assassinées, etc. »

1. Ps. VII, 16. — 2. Passage obscur. La version latine le rend par : *ab estasiasmeno Judaïco, de fratria tunc sub ipso militante.* Cette traduction incompréhensible a été corrigée en marge en : *ab exercitu Judaïco, per sodalitia conflato, nunc sub ipso* etc. — 3. II Cor., VI, 2.

5

* Λίβελλος μοναχῶν πρὸς Μηνᾶν πατριάρχην. * M col. 995. V fol. 20 r°.

Τῷ δεσπότῃ ἡμῶν τῷ τὰ πάντα ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ[1] ἀρχιεπισκόπῳ τῆς βασιλίδος Μηνᾶ, καὶ τοῖς ἐνδημοῦσιν αὐτῇ[2] ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις τῆς Ἰταλῶν χώρας, καὶ θεοφιλεστάτοις ἀρχιδιακόνοις τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου καὶ τῇ ἐνδημούσῃ[3] τῇ φιλοχρίστῳ πόλει τῶν ἁγιωτάτων[4] ἐπισκόπων συνόδῳ· παρὰ Μαριανοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς Δαλματίου, καὶ ἐξάρχου τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων τῆς βασιλίδος πόλεως· καὶ ἀρχιμανδριτῶν τῶν εἰρημένων εὐαγῶν μοναστηρίων[5], καὶ τῶν ἐνδημούντων ἐν αὐτῇ ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν τῆς ὑπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα ἐρήμου καὶ ἀπὸ τῆς δευτέρας Συρίας καὶ * τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ, καὶ τῶν τριῶν Παλαιστινῶν. * V fol. 20 v°.

Τῆς ἐπὶ Ἀνθίμῳ κρίσεως πληρωθείσης.....

* Τί γὰρ εἴπωμεν[6]; τὰ τῶν δικαίων αἵματα, ὧν αἱ χεῖρες αὐτῶν πλήρεις; ἀλλὰ τοὺς ἀναθεματισμούς, οὓς κατὰ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων τὰ μιαρὰ αὐτῶν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν στόματα, καὶ μάλιστα κατὰ τῆς ἁγίας ἐν Καλχηδόνι * M col. 998 B. V fol. 21 r°.

1. V ajoute καὶ πατριάρχῃ. — 2. V αὐτοῖς. — 3. V ajoute τῇδε. — 4. Au lieu de τῶν ἁγιωτάτων, V donne ἁγία τῶν. — 5. V omet καὶ ἀρχιμανδριτῶν ... μοναστηρίων. — 6. V εἴποιμεν.

5

Libelle des moines au patriarche Ménas.

A notre seigneur, le très saint et très bienheureux archevêque de la ville impériale, Ménas; aux très pieux évêques de l'Italie et aux très religieux archidiacres du trône apostolique qui y sont réunis; au concile des très saints évêques qui est assemblé dans cette ville chrétienne : de la part de Marianos, prêtre et archimandrite du couvent de Dalmatios, et exarque des vénérables monastères de la ville impériale; et de la part des archimandrites des dits vénérables monastères, et des archimandrites et moines du désert de Jérusalem, de la seconde Syrie, du saint Mont Sinaï et des trois Palestines qui sont assemblés à Constantinople.

Le jugement contre Anthime étant rendu.....

Que dirons-nous? Parlerons-nous du sang des justes dont leurs mains (celles d'Anthime et de Sévère) sont pleines? des excommunications que leurs bouches impures osèrent porter contre les saints et divins docteurs de l'Église, surtout contre le saint concile de Chalcédoine et le bienheureux pape Léon? des schismes des saintes églises et des scandales suscités parmi

συνόδου, καὶ τοῦ μακαρίου πάπα Λέοντος; ἀλλὰ τὰ σχίσματα τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν, καὶ τῶν πιστῶν λαῶν τὰ σκάνδαλα; ἀλλὰ τοὺς συνωθισμούς, οὓς κατὰ τῶν[1] θεοφίλων[2] ἀρχιμανδριτῶν καὶ ὁσίων ἀρχιερέων εἰργάσαντο, πλῆθος ἀνδρῶν αὐτοὺς[3] περιστοιχίσαντες, ἵνα τοὺς κατὰ τῶν ἁγίων ἀναθεματισμοὺς ἀπαιτήσωσιν; ἀλλὰ τὰς ἐγγράφους ὁμολογίας περιεχούσας ἀναθέματα κατὰ τῶν εἰρημένων ἁγίων πατέρων, ἅσπερ[4] βίᾳ καὶ ἀνάγκῃ καὶ πάσῃ στρεβλώσει ὑποβάλλοντες, τινὰς τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἀρχιερέων ἐκομίσαντο παρ' αὐτῶν· ἡνίκα ὁ μὲν τὸν[5] τῆς Θεουπολιτῶν ἐκκλησίας, ὁ δὲ τὸν[6] τῆς Ἀπαμείας, ἀθέσμως καὶ παρὰ[7] πάντα ἱερὸν κανόνα ὑφήρπασαν καὶ κατεμόλυναν, τό γε ἐπ' αὐτοῖς, θρόνον[8]· καί τοιγε οὐδὲ εἰς μοναστὰς ἢ κληρικοὺς τελέσαντες κανονικῶς, τούτου τυχεῖν ἠξιώθησαν.

Ἀλλὰ τί εἴποιμεν; τοὺς συγκλασθέντας δακτύλους τῶν ἁγίων, οἷς περίεσχον τὰ θυσιαστήρια, ὡς ἐπί τινα τόπον ἄσυλον, ἐπ' αὐτὰ καταφυγόντες διὰ τὴν τῶν εἰρημένων μιαιφονίαν, ὅθεν ἐξελκόμενοι ὑπὸ ἀνδρῶν ἀνηλεῶν, βιαίῳ θανάτῳ παρεδίδοντο· ἢ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς σεβασμίοις τόποις ὑπὸ τῆς τούτων μανίας[9] διεχειρίζοντο, μὴ δυναμένων τόπου διαφορὰν διακρῖναι ἁγίου τε καὶ κοινοῦ; σιωπῶμεν τὰς ἀπὸ νεκρᾶς χειρὸς ἐπιθέσεις τοῦ βδελυκτοῦ καὶ ψευδοῦς αὐτῶν ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ ζῶντος ἐπὶ τοῖς χειροτονουμένοις ῥήματα ἐπικλήσεως προϊεμένους οὐκ ἐκ θείας χάριτος, ἀλλ' ἐκ κοιλίας κενολο-

1. V omet τῶν. — 2. V ajoute ἀνδρῶν. — 3. V αὐτοῖς. — 4. V ἅπερ. — 5. Addidi. — 6. M τῶν. — 7. Au lieu de καὶ παρὰ V donne κατὰ. — 8. Sic Labbe et V; Mansi τόν γε ἐπ' αὐτοῖς θρόνον. — 9. Sic V; M μιαρίας avec, en marge, μανίας.

les fidèles? des assauts qu'ils organisèrent contre les pieux archimandrites et les vénérables évêques, après les avoir fait entourer par une multitude d'hommes, pour leur faire réclamer l'excommunication des saints? de leurs confessions écrites contenant des anathèmes contre les dits saints Pères, confessions qu'ils imposèrent par la force, la violence et les tortures, et avec lesquelles ils attirèrent à eux quelques-uns de leurs évêques, quand ils s'emparèrent illégalement et contre tous les saints canons, l'un de l'église de Théopolis (Antioche), l'autre de celle d'Apamée, et qu'ils souillèrent leurs trônes, autant qu'ils le purent. Sans même avoir été reçus canoniquement moines ou clercs, ils furent jugés dignes de ce trône.

Que dirons-nous donc? Que les saints qui avaient embrassé les autels auprès desquels ils s'étaient refugiés, comme dans un asile, à cause de leurs meurtres infâmes, eurent les doigts brisés? Qu'ils furent arrachés de là par des hommes sans pitié et livrés à une mort violente, ou qu'ils furent tués dans les vénérables lieux eux-mêmes, leurs bourreaux, aveuglés par la rage, ne sachant pas distinguer un lieu sacré d'un lieu profane? Nous ne parlerons pas des impositions que leur abominable et faux évêque fit avec une main morte, ni de ceux qui proféraient, à la place d'un mort supposé vivant, des paroles d'invocation sur ceux qu'on ordonnait, en s'exprimant non pas avec le secours de la grâce divine, mais en disant des choses vaines du creux de leur ventre et du fond de la terre. Nous passerons sous

γοῦντας, καὶ ἀπὸ γῆς φθεγγομένους· σιωπῶμεν τὰ δεσμωτήρια καὶ τὰ δεσμά, καὶ τὰς κατὰ τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν λῃστρικας ἐφόδους καὶ ἁρπαγὰς τῶν ἐν αὐτοῖς, * καὶ τῶν ἀσκουμένων τὰς βιαίας σφαγάς· σιωπῶμεν τὰς ἐν ταῖς ὁδοῖς κατὰ τῶν ἁγίων ἐνέδρας, καὶ τὸ ἐκχυθὲν αὐτῶν ἀθῶον αἷμα, ὅτε ζήλῳ θείῳ κινηθέντες τὴν πορείαν ἐπὶ τὴν μάνδραν[1] τοῦ ἁγίου Συμεὼν ἐποιήσαντο[2] κοινῆς χάριν[3] σκέψεως τῶν κατὰ τῆς ἐκκλησίας παρὰ τούτων[4] κινουμένων. Συλλέξαντες γὰρ πλῆθος παρανόμων λῃστῶν Ἰουδαίων, ἐπαφῆκαν τοῖς τιμίοις ἐκείνοις ἀνδράσιν· ἐφ' ᾧ[5] ἀποσταλέντες οἱ ἀπάνθρωποι τούτων ὑπηρέται ἐνήδρευον τοὺς εἰρημένους ὁσίους ἄνδρας κατὰ τὴν ὁδόν, καὶ * παριοῦσιν αὐτοῖς ἐπαναστάντες ἐκ τοῦ λόχου, καὶ αἰφνιδίως[6] ἐπελθόντες, καὶ μηδὲ τὴν πολιὰν αἰδεσθέντες, ἔργον μαχαίρας τούτους ποιησάμενοι, περὶ τοὺς τριακοσίους πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν ὄντας, διέσπειραν αὐτῶν τὰ κῶλα κατὰ τὴν λεωφόρον· μηδὲ ταφῇ παραδεδωκότες τὰ τίμια ἐκείνων λείψανα, μηδὲ τῶν σκηνῶν αὐτῶν φεισάμενοι πρὸς ἀτιμίαν τοῦ πιστοῦ λαοῦ οἱ τὸ μιαρὸν τῶν Ἰουδαίων ἔργον καὶ τότε ἐπαγόμενοι.

* V fol. 21 v°.

* M col. 999.

Καὶ οὐ θαυμαστὸν εἰ τοιαύτας ἐπεδίδουν τοῖς ὑπ' αὐτῶν θεραπευομένοις δαίμοσιν ἀνθρωποθυσίας, καὶ μάλιστα Σευῆρος, οὔπω καὶ τήμερον τὴν Ἑλληνικὴν ἀποθέμενος δεισιδαιμονίαν. Ἐκείνων γὰρ ἦσαν μαθηταί, περὶ ὧν[7] ὁ Δαβὶδ βοᾷ λέγων· « καὶ ἔθυσαν τοὺς υἱοὺς

1. Sic V; M ajoute αὐτοῦ. — 2. V ἐποιοῦντο suivi d'un point. — 3. Au lieu de χάριν, V donne γὰρ. — 4. M ajoute καὶ τῶν devant παρὰ τούτων. — 5. V ἐφ' ὃ. — 6. V αἰφνίδιον. — 7. V ajoute καὶ.

silence les prisons et les chaînes, les actes de brigandage commis jour et nuit contre les vénérables couvents, les pillages qui y eurent lieu, et les meurtres violents des moines qui y cultivaient l'ascétisme. Nous tairons les embuscades qui furent tendues aux saints dans les chemins, leur sang innocent qui fut répandu, alors que, mus par un zèle divin, ils s'étaient rendus au couvent de Saint-Siméon, pour examiner ensemble ce qu'on entreprenait contre l'église. Ceux-là (Sévère et Anthime) réunirent, en effet, un grand nombre de brigands juifs criminels et les lancèrent sur ces honorables personnes. Les serviteurs inhumains qu'ils chargèrent de cette affaire, guettèrent ces saintes personnes le long du chemin. Lorsqu'elles passèrent, ils sortirent de leur embuscade, se précipitèrent tout à coup sur elles, et, sans respecter leurs cheveux blancs, les passèrent au fil de l'épée — elles étaient au nombre de 350 à peu près — et dispersèrent leurs membres sur la grand'route. Loin de donner une sépulture à leurs vénérables corps, ils ne les épargnèrent même pas, par mépris pour le peuple fidèle! En cela également, ils accomplissaient l'œuvre impure des Juifs.

Il ne faut pas s'étonner s'ils offraient de pareils sacrifices humains aux démons qu'ils honoraient, surtout Sévère qui n'a pas encore abandonné aujourd'hui la susperstition païenne. Ils étaient en effet les disciples de ceux au sujet desquels David s'écrie : *Ils ont sacrifié leurs fils et leurs filles aux démons, ils ont répandu le sang innocent, le sang de leurs fils et de leurs filles qu'ils*

αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῷον, αἷμα υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων ὧν ἔθυσαν τοῖς γλυπτοῖς Χαναάν, καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασι, καὶ ἐμιάνθη ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν, καὶ ἐπόρνευσαν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν ». Τίς γὰρ οὐκ ἐπίσταται τὸν ἐκ νέας κομιδῆ ἡλικίας αἰσχρὸν καὶ μυσαρὸν αὐτῶν βίον, καὶ δαίμοσι προσανακείμενον· καὶ ὅτι ἐπὶ μαγγανείαις Σεύηρος ἁλοὺς κατὰ τὴν Βηρυτίων ὁ τῶν δαιμόνων θεραπευτής, καὶ τὴν ἐκ τούτου κατηγορίαν διαφυγεῖν βουλόμενος ἐσχηματίσατο μετατίθεσθαι τὴν δαιμονικὴν αὐτοῦ δόξαν, καὶ προσιέναι, ὥς φησιν αὐτός, τῷ βαπτίσματι κατὰ τὸν ἐν Τριπόλει προσκυνητὸν οἶκον τοῦ ἁγίου καὶ καλλινίκου μάρτυρος Λεοντίου· καὶ μήπω τῶν ἐπὶ[1] τοῖς βαπτιζομένοις ἡμερῶν τελεσθεισῶν, ὡς εἶδεν ὁ τὴν ἀλήθειαν πρὸς μικρὸν ὑποκρινάμενος[2], ὅτι πάλιν προφανῶς[3] ἐπὶ τὸν ἀρχαῖον τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοῦ δόξης ἐμετὸν ὑποστρέφειν[4]
* V fol. 22 r°. οὐ δύναται, δι' ἑτέρας * ὁδοῦ εἰς τὸ σπουδαζόμενον καταντᾷ. Ἀρνεῖται γὰρ εὐθὺς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν τοῦτον βαπτίσαντα, καὶ προσχωρεῖ[5] τοῖς τὰ Εὐτυχοῦς φρονοῦσιν Ἀκεφάλοις αἱρετικοῖς, καὶ αἱρέσεως καὶ ἀσεβείας καταγώγια καλῶν[6] τοὺς ἁγίους τοῦ Θεοῦ οἴκους· διὰ τούτου[7] ἀθετῶν, ὅπερ φησὶν εἰληφέναι βάπτισμα, ὥστε ἐπ' αὐτῷ πληροῦσθαι τὸ προφητικὸν λόγιον, ὅ φησιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις « ἀπηλλοτριώθησαν ἀπὸ μήτρας, ἐπλανήθησαν ἀπὸ γαστρός, ἐλάλησαν ψευδῆ, θυμὸς αὐτοῖς κατὰ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ ὄφεως ».

1. M ἐν. — 2. M ὑποκρινόμενος. — 3. V ajoute ὡς. — 4. V ἐπιστρέφειν. — 5. Au lieu de καὶ προσχωρεῖ V donne προσχωρήσας. — 6. V donne καλῶν καταγώγια. — 7. V τοῦτο.

ont sacrifiés aux idoles de Chanaan; la terre a été souillée par le sang, elle a été infectée par leurs œuvres; ils se sont prostitués par leurs occupations[1]. Qui ne sait pas que leur vie a été honteuse et infâme depuis leur toute première jeunesse, et consacrée aux démons? Qui ignore que Sévère, cet adorateur des démons, a été surpris à Béryte au milieu des pratiques de sorcellerie? que, dans le désir d'échapper à cette accusation, il fit semblant d'abandonner sa doctrine démoniaque et de s'approcher, comme il le dit lui-même, du baptême à Tripoli dans le temple adorable du saint et victorieux martyr Léontios, mais que, sans attendre que les jours des nouveau-baptisés fussent accomplis, comme il voyait, ce simulateur momentané de la vérité, qu'il ne pouvait plus retourner ouvertement à l'ancien vomissement de sa doctrine païenne, il parvint à ses fins par une autre voie? Il renia, en effet, aussitôt l'Église et celui qui l'avait baptisé, se joignit aux hérétiques Acéphales, partisans d'Eutychès, appela les saintes demeures de Dieu des réceptacles d'hérésie et d'impiété, et rejeta pour ce motif le baptême qu'il prétend avoir reçu. Ainsi s'accomplit à son sujet cette parole prophétique qui dit à propos de ses semblables : *Ils ont déserté depuis le sein, ils ont erré depuis le ventre, ils ont dit des choses fausses, leur colère est semblable à celle du serpent*[2].

1. Ps. cv, 38 et 39. — 2. Ps. lvii, 4.

Ὅτι δὲ καὶ ταύτην ὑπεκρίνατο τῶν Ἀκεφάλων τὴν θρησκείαν, ἐκ τῶν ἐφεξῆς πρόδηλον ἅπασι γέγονε. Προστατῶν γὰρ τοῦ κατ' αὐτὸν Ἀκεφάλου[1] τμήματος, καὶ τὸ λεγόμενον ἑνωτικὸν οὐ προσιέμενος, ἀλλὰ καινωτικὸν[2] αὐτὸ καὶ διαιρετικὸν καλῶν, καὶ ἀναθεματίζων ἐν ἰδίοις αὐτοῦ συγγράμμασιν, ἐπειδὴ καιρὸν ἔσχεν ὑφαρπάσαι τὸν τῆς Θεουπολιτῶν εὐαγῆ θρόνον, εἰρωνεύεται πάλιν ἐξ ἀντιστρόφου τοῦτο δέχεσθαι τὸν Ἀλεξανδρείας πρόεδρον ὑποτρέχων· καὶ Πέτρον ὃν καλοῦσι Μογγόν, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ αὐτοῦ ἑνωτικοῦ τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων ὑφαρπάσαντα θρόνον, ἐν τοῖς ἱεροῖς τῆς Θεουπολιτῶν ἐκκλησίας τίθησι[3] διπτύχοις, καταλιπὼν πάντας τοὺς ἀποπλανηθέντας παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τούτῳ, καὶ διδαχθέντας παρ' αὐτοῦ διὰ Πέτρον ὀφείλειν ἀπορρήγνυσθαι τῆς κατὰ Ἀλεξάνδρειαν ἐκκλησίας.

Ἐμμένει[4] δὲ οὐδὲ τούτοις καθάπαξ. Γνώμη γὰρ ἦν αὐτῷ θορύβους * κινεῖν, καὶ μηδέποτε ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἵστασθαι. Πῶς γὰρ οἷόν τε ἦν τὸν μὴ διὰ πίστιν Χριστιανικὴν ἀγωνιζόμενον, μὴ τοῦτο μόνον πραγματεύεσθαι τὸ διαταράττειν ἐκ πάσης προφάσεως ἀεὶ[5] τὰς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας; Τοιγαροῦν καὶ τὸν Ἴβηρα Πέτρον κατὰ ταὐτὸν δέχεται· κοινωνεῖ δὲ καὶ τοῖς λοιποῖς Ἀκεφάλοις, ὡς ἐνόμισεν ἀπεσχισμένους[6] τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας, ἧς τὴν ἕνωσιν ἀσπάζεσθαι τότε προσεποιεῖτο, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται. Πρὸς τούτοις δὲ πᾶσιν, οὐδὲν ἦν αὐτῷ πρὸς τὸ τῆς συνεχοῦς παραβασίας ἐμπόδισμα. Τὴν γὰρ ἐν Καλχηδόνι ἁγίαν σύνοδον

* M col. 1002.

1. Sic V et la version latine; M Ἀκεφάλων. — 2. Sic version latine; V καὶ νοτικὸν et M κενωτικὸν. — 3. Chez V la syllabe θη de τίθησι est représentée par un espace en blanc. — 4. V ἐμμένειν. — 5. V omet ἀεὶ. — 6. V ἀπεσχισμένοις.

Ce qui suit montra clairement à tout le monde qu'il avait également simulé la doctrine des Acéphales. Comme président de sa secte acéphale, il ne recevait pas l'écrit dit *Hénotique* (qui unit), mais l'appelait *Kainotique* (qui innove) et *diairétique* (qui divise), et l'anathématisait dans ses écrits. Or, lorsqu'il trouva une occasion de s'emparer du vénérable trône de Théopolis (Antioche), il fit de nouveau volte-face, feignit de recevoir l'Hénotique et de courir après le patriarche d'Alexandrie, plaça Pierre, dit Mongus, qui avait usurpé le trône d'Alexandrie à l'époque de l'Hénotique, dans les saints diptyques de l'église de Théopolis, abandonnant ainsi tous ceux qu'il avait induits en erreur et à qui il avait enseigné qu'ils devaient se séparer de l'église d'Alexandrie à cause de Pierre.

Mais il ne se borna nullement à cela. Sa pensée était, en effet, de susciter des troubles et de ne jamais s'en tenir aux mêmes choses. Car comment serait-il possible que quelqu'un qui ne combat pas pour la foi chrétienne, ne cherche pas exclusivement à troubler en tout temps et sous tous les prétextes les saintes églises de Dieu? C'est pourquoi il reçut aussi à cette époque Pierre l'Ibérien, et communiqua avec les autres Acéphales, quand il les crut séparés de l'église d'Alexandrie, dont il feignait alors d'embrasser l'union, ainsi que nous l'avons dit plus haut. Outre tout cela, rien ne pouvait empêcher ses transgressions continuelles. Alors qu'il osait anathématiser pour ainsi dire chaque jour le saint concile de Chalcédoine, il communiquait avec ce même concile,

ἐφ' ἑκάστης, ὡς εἰπεῖν, ἀναθεματίζειν τολμῶν, ἐκοινώνει ταύτῃ, πολλοὺς τῶν συνεδρευσάντων ἐν αὐτῇ [1] τῇ κατὰ Καλχηδόνα ἁγίᾳ συνόδῳ, τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων, ἐν τοῖς ἱεροῖς ἔχων [2] διπτύχοις.

* V fol. 22 v°. Ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἐπὶ κακῷ δεξαμένη * αὐτοὺς τῶν Ἀλεξανδρέων πόλις διέφυγε τοὺς αὐτῶν θορύβους. Ἐφ' ἑαυτῆς γὰρ ἡσυχάζουσαν, ὅπως ποτὲ καὶ διέκειτο, ταύτην εὑρόντες, εἰς ἀνατροπὴν τελείαν κατέστησαν, προσθέντες αὐτοῖς τμήματα καὶ κατ' ἀλλήλων τὸν ἐκεῖσε λαὸν κινήσαντες, ὥστε καὶ ἐμφυλίους γενέσθαι πολέμους, καὶ πολλῶν μὲν οἴκων γενέσθαι καύσεις, πολλῶν δὲ ἀνθρώπων αἵματα χεθῆναι· καὶ τούτους μόλις ποτὲ φυγῇ τὰς ἐπὶ τούτοις ποινὰς διαφυγεῖν. Οὕπερ ἐκεῖνοι διαμαρτόντες, ἀναθέματι γοῦν αὐτοὺς καθυπέβαλον [3], καὶ ἑτέραις πλείοσιν ἐπ' ἐκκλησίας ἀραῖς, αἱρετικοὺς καὶ αὐτοὶ δικαίως ἀποκαλοῦντες· ὡς περιγενέσθαι αὐτοῖς, ἐκ τῆς τοῦ Θεοῦ κρίσεως, τὸ « εἰς βόθρον ἔμπεσεῖν ὃν εἰργάσαντο, καὶ ἐπιστρέψαι [4] τὸν πόνον αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν ». Πᾶσαν γὰρ ἐκκλησίαν ἀδίκως ἀναθεματίσαι τολμήσαντες, ὑπὸ πάσης ἐκκλησίας αὐτοὶ δικαίως ἀνεθεματίσθησαν.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα τετολμήκασιν, ἅτινα πᾶσίν ἐστι τοῖς κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἐγνωσμένα· διόπερ ἡμεῖς [5] τὸν ὄγκον τούτων φεύγοντες, καὶ αἰδοῖ τοῦ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος συλλόγου, καὶ τοῦ καθ' ὑμᾶς εὐαγοῦς σχήματος, τὰς αἰσχρὰς τούτων πράξεις ἀπεσιωπήσαμεν.

1. M omet le passage πολλοὺς... ἐν αὐτῇ; la version latine concorde avec V. — 2. V ἐχόντων. — 3. V καθυπέβαλλον. — 4. V καὶ τὸ ἐπιστρέψαι. — 5. V εἰς au lieu de ἡμεῖς.

en gardant dans les saints diptyques le nom de beaucoup d'évêques qui avaient siégé dans le saint concile de Chalcédoine et qui relevaient de son diocèse.

La ville d'Alexandrie qui les reçut pour son malheur, n'échappa pas non plus à leurs troubles. L'ayant trouvée en pleine paix — tel était son état jadis — ils la bouleversèrent de fond en comble, en y introduisant les divisions et en excitant les habitants les uns contre les autres. La conséquence en fut que des guerres civiles éclatèrent, que de nombreuses maisons furent brûlées, que le sang de beaucoup de personnes fut répandu et qu'eux-mêmes eurent de la peine à échapper par la fuite au châtiment qu'ils s'étaient attiré. N'ayant pas réussi à s'en emparer, les habitants d'Alexandrie lancèrent l'anathème sur eux, ainsi que de nombreuses autres malédictions de l'Église, et les appelèrent à juste titre des hérétiques. Il leur arriva donc, par la volonté de Dieu, qu'*ils tombèrent dans le fossé qu'ils avaient creusé* et que *leur travail se retourna sur leur tête* [1]. Après avoir osé anathématiser injustement toute l'Église, toute l'Église les anathématisa justement.

Ils osèrent encore commettre d'autres forfaits, qui sont connus de tout le monde en Orient. Aussi avons-nous passé sous silence leurs turpitudes, effrayés de leur masse énorme et par respect pour l'assemblée de Votre Béatitude et pour votre vénérable habit.

1. Ps. VII, 16-17.

Οὕτω δὲ οἰκτρῶς, ὡς προείρηται, τήν τε ἀνατολὴν καὶ Ἀλεξάνδρειαν διαθέντες, καταλαμβάνουσι καὶ τὴν βασιλίδα ταύτην πόλιν, οἱ παρὰ τούτων καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων ἀποπλανηθέντες, πρόδρομοι ὥσπερ τῆς ἐκείνων κακίας ὑπάρχοντες, καὶ προομαλίσαι αὐτοῖς τὴν τοῦ μύσους ὁδὸν ὀφείλοντες· καὶ μετ' ἐκείνους πάλιν, Πέτρος, ἐφεξῆς δὲ τούτοις καὶ Σευῆρος, καὶ τοὺς δὲ ἰδιωτικοὺς οἴκους, τάς τε ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὴν τὴν πολιτείαν, ὅσον γε τὸ ἐπ' αὐτοῖς, λυμαινόμενοι οὐκ ἐπαύσαντο [1], καὶ παρασυνάξεις καὶ παραβαπτίσματα προφανῶς, καὶ μετὰ πάσης ἀναιδοῦς παρρησίας, δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ, τολμῶντες· παρεμβάλλοντες δὲ ἑαυτοὺς καὶ μεσιτείᾳ χρηματικῶν πραγμάτων, φόβον καὶ πλοῦτον οὐ τὸν τυχόντα ἐκ τούτου καὶ ἐκ πολλῶν οἴκων ἑαυτοῖς περιεποιήσαντο. Δι' ὧν τὰς μὲν τῶν ἀκεραιοτέρων ψυχὰς ἐξηπάτησαν, τὰς δὲ τῶν δεινοτέρων κατεκτύπησαν, τὰς δὲ τῶν πρὸς χρήματα, ἢ δόξαν, ἢ τρυφὴν κεχηνότων, ὑπέσυραν. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἐνδύνοντες εἰς οἰκίας, * αἰχμαλωτίζουσι ψυχὰς ἀστηρίκτους ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν· καὶ οὐ μόνον ψυχικῶς, ἀλλὰ δὴ καὶ σωματικῶς ταύτας διαφθείροντες, τῷ τῆς ἀσεβείας καὶ ἀσελγείας βαράθρῳ ἐγκατορύττουσι. Καὶ τί δεῖ περὶ τούτων τὸν λόγον ἐπεκτείνειν, πάντων τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπισταμένων τὰς ἀνοσίους * πράξεις τῶν εἰρημένων Ἀκεφάλων αἱρετικῶν, καὶ Σευήρου, καὶ Πέτρου, καὶ τὰς μιαρὰς αὐτῶν καὶ ἀθέους καὶ βλασφήμους, καὶ φόνοις χαιρούσας ψυχάς;...

* V fol. 23 r°.

* M col. 1003.

1. V omet οὐκ ἐπαύσαντο.

Après avoir mis l'Orient et la ville d'Alexandrie dans la lamentable situation qui vient d'être décrite, ceux qu'eux-mêmes ou leurs semblables avaient séduits vinrent aussi dans cette ville impériale. C'étaient en quelque sorte les avant-coureurs de leur méchanceté, qui devaient leur aplanir le chemin du crime. Pierre et Sévère les rejoignirent dans la suite, et dès lors ils ne cessèrent de ruiner, autant qu'il était en leur pouvoir, les maisons particulières, les églises de Dieu et l'État lui-même, organisant des assemblées illicites, donnant des baptêmes contraires aux canons, ouvertement, et avec une audace éhontée, en public comme en particulier. Ils s'immiscèrent en tout grâce aux affaires d'argent, se firent redouter et s'approprièrent ainsi, et de la dépouille de nombreuses maisons, une richesse considérable; par ces manœuvres, ils trompèrent les âmes simples, frappèrent de stupéfaction les personnes intelligentes et corrompirent celles qui étaient avides d'argent, de gloire et de jouissance. De plus, s'introduisant dans les maisons, ils captivèrent les âmes mal assurées des hommes et des femmes; ne les corrompant pas seulement intellectuellement mais encore corporellement, ils les plongèrent dans l'abîme de l'impiété et de l'impureté. Mais pourquoi faut-il nous étendre sur ce sujet quand l'univers entier connaît les actions impies de ces hérétiques Acéphales, de Sévère et de Pierre, leurs âmes impures, athées, blasphématrices et amies des meurtres? [1].....

1. Cette requête porte la signature de cent quarante higoumènes, prêtres et moines. Plusieurs d'entre eux n'ont pas signé eux-mêmes, mais ont chargé un autre de le faire à leur place, soit parce qu'ils

6

M col. 1150.

Ἡ διάταξις Ἰουστινιανοῦ βασιλέως κατὰ Ἀνθίμου, Σευήρου, Πέτρου καὶ Ζωρᾶ.

Ἐν ὀνόματι τοῦ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ Θεοῦ[1] ἡμῶν, αὐτοκράτωρ Καῖσαρ, Φλάβιος Ἰουστινιανός, Ἀλαμανικός, Γοτθικός, Φραγγικός, Γερμανικός, Ἀντικός, Ἀλανικός, Οὐανδαλικός[2], Ἀφρικός, εὐσεβής, εὐτυχής, ἔνδοξος, νικητής, τροπαιοῦχος, ἀεισέβαστος
* V fol. 63 v°. Αὔγουστος * Μηνᾷ πατριάρχῃ[3]. 5

Πρᾶγμα οὐκ ἄηθες τῇ βασιλείᾳ καὶ ἡμεῖς πράττοντες ἐπὶ τὸν παρόντα ἐληλύθαμεν νόμον[4].....

* Zachariae, I, p. 369, l. 18. V fol. 68 r°. M col. 1151°.
* Οὐ μὴν οὐδὲ τὴν δικαίως ἐξενεχθεῖσαν κατὰ Σεβήρου ψῆφον, τὴν ἐκ πάντων ὡς εἰπεῖν τῶν ἀρχιερατικῶν τε καὶ πατριαρχικῶν μετὰ τῆς μοναχικῆς συναινέσεως προελθοῦσαν θρόνων, τὴν τὸν ἀναθεματισμὸν ἐπάγουσαν αὐτῷ, βασιλικῆς ἔξω καταλιμπάνομεν ἐπικυρώσεως· ὃς 10

1. V τοῦ Θεοῦ. — 2. V omet Γερμανικός... Οὐανδαλικός. — 3. Dans Zachariae von Lingenthal, l'en-tête est ainsi conçu : Περὶ τῆς καθαιρέσεως Ἀνθίμου καὶ Σεβήρου καὶ Πέτρου καὶ Ζοορᾶ καὶ τῶν λοιπῶν. — Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Μηνᾷ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. — 4. Dans V, la constitution de l'empereur Justinien s'arrête brusquement au milieu de la l. 6 du fol. 64 aux mots τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας (= Zachariae, p. 368, l. 11) pour reprendre au milieu de la l. 2 du fol. 68.

6

Constitution de l'empereur Justinien contre Anthime, Sévère, Pierre et Zooras.

Au nom de Notre-Seigneur Jésus-Christ notre Dieu, l'empereur César, Flavius Justinien, vainqueur des Alamans, des Goths, des Francs, des Germains, des Antes, des Alains, des Vandales, des Africains, pieux, heureux, glorieux, vainqueur, triomphateur et toujours auguste : au patriarche Ménas[1]. 5

Nous ne faisons pas une chose nouvelle pour notre gouvernement en promulguant la présente loi...

De même, nous confirmons aussi par notre sanction impériale la sentence que tous les sièges, pour ainsi dire, épiscopaux et patriarchaux, ont justement rendue contre Sévère avec l'assentiment des moines, et qui le frappe 10

en étaient empêchés par leur grand âge (cf. n° 95 : Εὐγένιος ἐλέῳ Θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Λευκαδίου..... ὑπέγραφα διὰ χειρὸς Παύλου διακόνου τῆς αὐτῆς μονῆς, ὡς μὴ δυνάμενος διὰ τὸ γῆρας), soit parce qu'ils ne savaient pas écrire (cf. n° 70 : Σαββάτιος ἐλέῳ Θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς Ὑπατίου... ὑπογράψας διὰ χειρὸς Ἰωάννου διακόνου τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου, διὰ τὸ ἐμὲ γράμματα μὴ εἰδέναι).

1. En-tête d'après Zachariae von Lingenthal : *Au sujet de la déposition d'Anthime, de Sévère, de Pierre, de Zooras et des autres. — Le même empereur à Ménas le très saint et très bienheureux archevêque et patriarche œcuménique.* — Nous avons utilisé, pour traduire nos extraits de cette constitution (= novelle 42), la traduction française des *Novelles de l'empereur Justinien,* que M. Bérenger fils a publiée en 1811 à Metz, 2 vol. in-4°. Cette traduction laisse beaucoup à désirer.

πρότερον παρὰ τοὺς ἱεροὺς θεσμοὺς καταλαβὼν τὸν θρόνον τῆς Θεουπολιτῶν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, οὕτω συνετάραξεν ἅπαντα, οὕτω μεστὰ πεποίηκε[1] ταραχῆς, ὡς κοινόν τινα καὶ ἀκήρυκτον ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ἐμβαλεῖν πρὸς ἀλλήλας πόλεμον. Καὶ τοῦτο καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν σκήπτροις πρὸς αὐτὸν γέγραπται,* ποικίλαις μὲν δογμάτων καὶ ἀπηλλοτριωμέναις τῆς ὀρθότητος περινοίαις τε καὶ βλασφημίαις χρησάμενον, ἅπαντα δὲ συνταράξαντα καὶ μόνων[2] τῶν τῆς ἑκατέρου * τῶν αἱρεσιαρχῶν πλάνης βδελυρῶν τε καὶ ἀνοσίων δογμάτων ἀντεχόμενον (Νεστορίου τέ φαμεν καὶ Εὐτυχοῦς, καὶ τῶν ἑκατέρου τούτων καθηγεμόνων, ἐξ ἐναντίας μὲν εἶναί πως δοκούντων ἀλλήλοις, πρὸς ἓν δὲ τέλος τῆς ἀσεβείας ἐπειγομένων), καὶ τοὺς ἐκείνων χαρακτηριστικοὺς ἐντυπωσάμενον λόγους. Δυοῖν γὰρ ὄντων ἐναντίων ἀλλήλοις δογμάτων, ὧν ἑκάτερον ὁμοίως εἰς ψυχικὴν ἀπώλειαν ἄγει (τοῦ τε Νεστορίου τοῦ τε Εὐτυχοῦς καθάπερ εἰπόντες ἔφθημεν), ἅπερ ἐκ τῶν Ἀρειανικῶν τε καὶ Ἀπολλιναρίου συνέστη μιασμάτων, αὐτός τι παράδοξον παθών, ὁμοίως εἰς ἑκάτερον ἐμπέπτωκε, καὶ πῇ μὲν τοῦτο πῇ δὲ ἐκεῖνο πρεσβεύων κοινὸν ἔδοξε δοχεῖον ἑαυτόν τε καὶ τοὺς ἑαυτοῦ λόγους τῶν τηλικούτων πλημμελημάτων καταστῆσαι.

* V fol. 68 v°.

* Zachariae, I, p. 370.

Ἔστω τοίνυν καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὸν εἰρημένον ἀναθεματισμόν, ὃν ἅπαν * τὸ πατριαρχικόν τε

* M col. 1154.

1. Sic Labbe; Zachariae von Lingenthal donne μεταπεποίηκε (comme aussi M et V), mais en faisant remarquer en note : « Legerim μεστὰ πεποίηκε ». — 2. M et V μόνον.

d'anathème. Après s'être emparé, contrairement aux saints canons, du trône de la très sainte Église de Théopolis (Antioche), il a tellement bouleversé toutes choses, il a tellement multiplié les troubles qu'il a causé une guerre générale et implacable entre les très saintes églises. Les règnes qui nous ont précédé ont également pris la même mesure contre lui, parce qu'il avait propagé des blasphèmes et des théories compliquées et étrangères à l'orthodoxie des dogmes, qu'il avait tout bouleversé, qu'il professait exclusivement les doctrines infâmes et impies de l'erreur de l'un et l'autre hérésiarque — de Nestorios, disons-nous, et d'Eutychès, ainsi que de leurs maîtres (ces doctrines qui paraissent être opposées ont le même but d'impiété), — enfin, parce qu'il avait reproduit leurs principaux discours[1]. Bien que ces deux doctrines, qui sont issues des opinions impures des Ariens et d'Apollinaire, soient contraires, tout en conduisant chacune à la perdition de l'âme, il tomba néanmoins dans toutes les deux par un phénomène étrange. Professant tantôt l'une, tantôt l'autre, il parut avoir fait de lui-même et de ses discours le réceptacle commun de ces erreurs énormes.

Qu'il soit donc, lui aussi, sous l'anathème que tout le corps, pour ainsi dire, patriarchal, épiscopal et monachal de notre gouvernement a justement

1. Dans l'*Appendix ad editionem Novellarum Justinani*, I, Leipzig, 1884, p. 21, Zachariae von Lingenthal corrige, avec la version latine (*eam in unum formavisse*), ἐντυπωσάμενον en εἰς ἓν τυπωσάμενον. Si l'on adopte cette correction, on obtient comme sens : « parce qu'il avait condensé en un tout leurs principaux discours ».

καὶ ἱερατικὸν καὶ μοναχικὸν τῆς ἡμετέρας πολιτείας ὡς εἰπεῖν σχῆμα δικαίως ἐπήγαγεν αὐτῷ, τῆς μὲν Θεουπολιτῶν ἐκβεβλημένος, διότι περ αὐτὸν ὁ κατ' ἐκείνην[1] ἀπεσείσατο θρόνος οἷα μηδὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς αὐτοῦ[2] ἐπειλημμένον, ἀλλ' ἔτι ζῶντός τε καὶ ἐν ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ἀνακηρυττομένου τοῦ πρὸ αὐτοῦ τὴν ἱερωσύνην ἐσχηκότος, παρὰ δὲ τοῦ μετ' αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης ἐκπεπτωκότα[3]· οὐ στάντα δὲ μέχρι τούτου μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ ὑπὸ κοινὸν ἀναθεματισμὸν τῆς ὀρθοδόξου καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας γενόμενον, καὶ πολλῶν ἡμῖν βιβλίων βλασφήμων τε καὶ ἀπηγορευμένων ἐμπλήσαντα τὸ πολίτευμα. Ὥστε καὶ ἀπαγορεύομεν ἅπασι τῶν * αὐτοῦ τι κεκτῆσθαι βιβλίων, καὶ ὥσπερ οὐκ ἔξεστι τὰ Νεστορίου γράφειν ἢ κεκτῆσθαι βιβλία, διότι τοῖς πρὸ ἡμῶν αὐτοκράτορσιν ἐν * ταῖς ἑαυτῶν διατάξεσιν ἔδοξε τοῖς παρὰ Πορφυρίου κατὰ Χριστιανῶν εἰρημένοις ὅμοια καθεστάναι, οὕτω μήτε τὰ Σεβήρῳ ῥηθέντα τε καὶ γραφέντα μενέτω παρά τινι Χριστιανῷ, ἀλλ' ἔστω βέβηλα καὶ ἀλλότρια τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, πυρί τε φλεγέσθω παρὰ τῶν κεκτημένων, εἰ μὴ βούλονται κινδυνεύειν οἱ ταῦτα ἔχοντες. Γραφέσθω τε παρὰ μηδενὸς τὸ λοιπὸν μηδὲ τῶν εἰς κάλλος μηδὲ τῶν εἰς τάχος γραφόντων, μηδὲ ἄλλου τῶν πάντων τινός, εἰδότος ὡς ἀποκοπὴ

* V fol. 69 r°.
* Zachariae, I, p. 371.

1. Sic M; Zachariae donne ἐκείνων (comme aussi V), mais fait remarquer en note : « forte ἐκείνην quod Mansi et Auth. legere suadent ». — 2. M αὐτῆς. — 3. M ἐκπεπτωκότος, V ἐκπεπτωκότως.

prononcé contre lui; qu'il demeure chassé de l'Église de Théopolis, parce que le trône de celle-ci l'a rejeté, — il n'y était pas monté régulièrement, mais alors que son prédécesseur vivait encore et continuait à être proclamé dans les très saintes églises, — et aussi, parce qu'il a été privé de la dignité épiscopale par son successeur[1], et que, loin de s'en tenir à ce que nous venons de rapporter, il s'est encore attiré l'anathème universel de l'Église orthodoxe et catholique, et a rempli notre gouvernement d'une multitude d'écrits et de blasphèmes abominables. Nous interdisons en conséquence à tout le monde d'avoir aucun de ses livres. Et de même qu'il n'est pas permis de transcrire et de posséder les livres de Nestorios, parce que les empereurs qui nous ont précédé ont décidé, dans leurs constitutions, de les assimiler aux écrits de Porphyre contre les Chrétiens, de même aucun chrétien ne pourra posséder les discours ni les écrits de Sévère, mais ils seront regardés comme profanes et contraires à l'église catholique et leurs possesseurs seront tenus de les brûler s'ils ne veulent s'exposer à courir de grands risques. Nous défendons à quiconque, calligraphe ou tachygraphe ou toute autre personne, de les transcrire désormais, et nous les prévenons que la peine que nous attachons à une telle transcription sera l'amputation de la main. Nous ne vou-

1. Dans son *Appendix* etc., p. 21, Zachariae von Lingenthal se rallie aux leçons αὐτῆς et ἐκπεπτωκότος. Si la chose a peu d'importance pour la première leçon, il n'en est pas de même pour la seconde. La leçon ἐκπεπτωκότος donne à ce passage le sens suivant qui nous paraît peu satisfaisant : « mais alors que celui qui avait exercé avant lui l'épiscopat (= Flavien) et qui avait été privé de l'épiscopat par celui qui lui avait succédé (Sévère) vivait encore, etc. ».

χειρὸς ἔσται τοῖς τὰ ἐκείνου γράφουσιν ἡ ποινή· οὐδὲ γὰρ βουλόμεθα καὶ τῷ λειπομένῳ χρόνῳ τὴν ἐξ ἐκείνων ἐπισύρεσθαι βλασφημίαν.

Ὁμοίως δὲ δὴ καὶ τοῦτον παντοίως ἀπαγορεύομεν τῆς τε βασιλίδος ἐπιβαίνειν πόλεως ἢ περιοικίδος αὐτῆς ἄλλης τε τῶν ἐπισημοτέρων τινός, ἀλλ' ἐν ἐρημίᾳ τινὶ καὶ ἡσυχίᾳ καθῆσθαι, καὶ μὴ διαφθείρειν ἑτέρους μηδὲ εἰς βλασφημίαν αὐτοὺς προάγειν, μηδὲ ἀεί τι καινὸν ἐξευρίσκειν κατὰ τῶν ἀληθινῶν δογμάτων, δι' οὗ πάλιν ἡμῖν συνταράξαι τὰς ἁγιωτάτας ἐκκλησίας σπεύσειεν...

Dat. VIII. Id. Aug. Constant. post Belissarii, V. C. cons.

lons pas, en effet, que les blasphèmes que ces livres renferment soient transmis aux âges futurs.

Enfin nous lui interdisons absolument l'entrée de cette ville impériale, de ses faubourgs, et de toute autre grande ville; et nous lui enjoignons de se retirer dans quelque solitude, d'y vivre en paix, de ne plus chercher à corrompre les autres ni les pousser aux blasphèmes, et de ne pas toujours imaginer quelque nouveauté contre les vrais dogmes, pour mettre de nouveau le désordre dans les très saintes églises.....

Fait à Constantinople, le 6 août, après le consulat du très illustre Bélisaire (= 536).

II. — THÉODORE LE LECTEUR

Théodore le Lecteur écrivit comme suite à son abrégé, en deux livres, des histoires de Socrate, de Sozomène et de Théodoret, une *Histoire ecclésiastique,* également en deux livres, allant jusqu'au règne de l'empereur Justin Ier (518-527). Cette histoire est malheureusement perdue, mais nous en avons quelques extraits dus à Nicéphore Calliste, comme l'indique le titre sous lequel ils paraissent dans les manuscrits : Ἐκλογαὶ ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Θεοδώρου ἀναγνώστου ἀπὸ φωνῆς Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου. Ces extraits sont publiés les uns dans le t. LXXXVI, 1 (col. 165-228) de la *Patrologie grecque* de Migne, qui reproduit l'édition de Valesius (H. de Valois); les autres dans le t. II (p. 87-114) des *Anecdota graeca Parisiensia* de A. Cramer, Oxford, 1839; enfin d'autres encore dans le t. XXVI [1873] (p. 273-288 et 396-403) de la *Revue archéologique* (Miller, *Fragments inédits de Théodore le Lecteur et de Jean d'Égée*). Théodore écrivit, selon toute apparence, sous le règne de Justin Ier.

1

Miller, 396. Μοναχοὶ ὑπὲρ διακοσίους ἀποσχίσται ὄντες τε καὶ λεγόμενοι, ἀνατολὴν πᾶσαν ταράξαντες κατέλαβον καὶ Κωνσταντινούπολιν· ἀνασοβηθεὶς[1] ὑποδεχθῆναι βασιλεὺς ἐντίμως ἐκέλευσε καὶ δαπάνας δαψιλεῖς χορηγεῖσθαι προσέταξεν καὶ εἰς συντυχίας καλῶν συνεχεῖς εἰσηγεῖτο κατὰ τῆς ἐκκλησίας πολλά· τινὲς τοῦ κλήρου φρονοῦντες τὰ Εὐτυχοῦς, τινὲς δὲ καὶ κατὰ Μακεδονίου τῶν μοναχῶν τοῖς ἐχθροῖς τῆς ἐκκλησίας συνέτρεχον καὶ τοῖς περὶ Σευῆρον ἐσχόλαζον.

2

Miller, 397. Μοναχοὶ ζηλωταὶ τῆς πίστεως ἐκ τῆς Παλαιστίνης ἀνῆλθον κατὰ τῶν μοναχῶν τῶν ὄντων σὺν τῷ Σευήρῳ, ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐνάρετοι.

3

Valesius, 197 (II, 26). Cramer, 107. Cf. Miller, 397-8. Πολλοὺς ὁ βασιλεὺς κατὰ Μακεδονίου τρόπους ἐπενόει. Οἱ δὲ ἀποσχίσται[2] ὄχλον μισθωτὸν συναθροίσαντες, ἐν κυριακῇ εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου ἐν τῷ[3] παλατίῳ·

1. Correxi; M(iller) ἀνασοβὰς. — 2. V(alesius) οἱ δ' ἀπόσχιστοι. — 3. V τοῦ ἐν τῷ.

1

Au delà de deux cents moines qui étaient et qu'on disait schismatiques, après avoir troublé tout l'Orient, arrivèrent aussi à Constantinople. Saisi de crainte, l'empereur (Anastase) ordonna de les recevoir avec honneur, et commanda de faire de grandes dépenses (pour eux). Il les convoqua à de fréquentes entrevues et proposa de nombreuses mesures contre l'Église. Certains membres du clergé, partisans d'Eutychès, et certains moines mal disposés envers Macédonios, fréquentaient les ennemis de l'Église et s'entretenaient avec Sévère.

2

Des moines zélés dans leur foi montèrent de la Palestine contre les moines qui se trouvaient avec Sévère. C'étaient des hommes pieux et vertueux.

3

L'empereur machina beaucoup de mauvais tours contre Macédonios. Les schismatiques de leur côté rassemblèrent une foule de gens soudoyés, et pénétrèrent le dimanche dans la chapelle de l'Archange, qui se trouve au Pa-

καὶ τῶν ψαλτῶν τὸ[1] Τρισάγιον λεγόντων, αὐτοὶ[2] μετὰ τῆς προσθήκης τοῦ· « Ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς », ἔλεγον καὶ[3] ἔψαλλον. Τῇ δὲ[4] ἐπιούσῃ κυριακῇ, τὰ ὅμοια ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐποίησαν, μετὰ βάκλων εἰσελθόντες. Ὁ δὲ λαὸς ζηλώσας, τὰ μὲν πρῶτα, φωναῖς[5] ἀντέκραζον κράζουσι, καὶ ὑβρίζουσιν[6] ἀνθύβριζον[7]. Ὕστερον δὲ μετὰ πολλῶν πληγῶν τούτους ἐξέβαλον[8]. Ὁ βασιλεὺς[9] λοιπὸν ἀπαρακαλύπτως κατὰ Μακεδονίου κινούμενος[10], ποτὲ μὲν τοὺς μοναχοὺς τοὺς ἀποσχίστας, ποτὲ δὲ τοὺς ἄρχοντας παρεσκεύαζεν ὕβρεσιν ἀσέμνοις μετὰ κραυγῶν βάλλειν τὸν ἐπίσκοπον. Μεθ' ὧν[11] ἦν καὶ Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος Ἁλικαρνασοῦ τῆς Καρίας, καὶ Σεβῆρος ὁ μοναχός. Οἳ καὶ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτῶν γεγενημένοι πολέμιοι.

4

Ἰωάννης ὁ διακρινόμενος μετὰ[12] Σεβήρου ἱστορεῖ ὅτι ὅρκον ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς Ἀναστάσιος τοῦ Σεβήρου, ὅτι ἤ δ' ἂν γένηται Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος, οὐδαμῶς τῆς ἐν Καλχηδόνι συνόδου διὰ ἀναθέματος ἄψεται· καὶ ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς χειροτονίας αὐτοῦ, ἀνελθὼν ἐπ' ἄμβωνος ταύτην ἀνεθεμάτισεν, αἰτηθεὶς ἐκ τῶν σπουδαστῶν αὐτοῦ. Valesius, 199-201 (II, 31).

1. V τὴν. — 2. V οὗτοι. — 3. V ἀποκρινόμενοι. — 4. C(ramer) omet δὲ. — 5. C τὰ μὲν προφωναῖς. — 6. C et M ὑβρίζοντας. — 7. C et M ὕβριζον. — 8. V omet πληγῶν τούτους ἐξέβαλον. — 9. C Ἀναστάσιος ὁ βασιλεὺς. — 10. V κείμενος; cf. Miller, p. 280. — 11. C omet Μεθ' ὧν..... πολέμιοι. — 12. Lire avec Valesius περὶ.

lais. Comme les chantres chantaient le Trisagion, ils répondirent en chantant avec l'addition : *Celui qui a été crucifié pour nous*. Le dimanche suivant, ils firent la même chose dans la grande Église où ils étaient entrés avec des bâtons. Mais le peuple s'emporta : il répondit d'abord aux cris par des cris et aux injures par des injures, ensuite il les accabla de coups et les chassa. Depuis ce temps-là, l'empereur était ouvertement hostile à Macédonios ; il excitait tantôt les moines schismatiques, tantôt les magistrats, à accabler l'évêque de cris et d'injures indignes. De ceux-là étaient Julien, évêque d'Halicarnasse en Carie, et le moine Sévère, qui sont devenus des ennemis de la foi et des ennemis personnels.

4

Jean Diacrinomenos raconte au sujet de Sévère que l'empereur Anastase reçut de Sévère le serment que s'il devenait jamais patriarche d'Antioche, il ne lancerait aucun anathème contre le concile de Chalcédoine ; et que le jour même de son ordination, étant monté en chaire, il l'anathématisa, à la prière de ses partisans.

5

Valesius, 212 (II, 59). Cf. Miller, 403.

Σευῆρος ὅρκον δοὺς Ἀναστασίῳ τῷ βασιλεῖ ὡς οὐδὲν κινήσοι ποτὲ[1] κατὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι[2] συνόδου, ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ ἐχειροτονήθη, παραβὰς τὸν ὅρκον, ἀνεθεμάτισεν αὐτήν.

6

Cramer, 108.

Ὁ βασιλεὺς προσέταξεν Ἀναστάσιος Ἠλίαν τῶν Ἱεροσολύμων ἐπίσκοπον, ἢ κοινωνῆσαι Σευήρῳ, ἢ τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβληθῆναι. Οἱ δὲ τῶν μοναστηρίων συναχθέντες, τοῦτον ὠχύρωσαν, καὶ διεμαρτύραντο. Ὁ δὲ τῆς ἐπισκοπῆς μᾶλλον ἐκβληθῆναι προετίμησεν ἢ κοινωνῆσαι Σευήρῳ.

7

Valesius, 204 (II, 35).

Ἀλαμουνδάρου τοῦ φυλάρχου Σαρακηνῶν Χριστιανίσαντος, δύο ἐπισκόπους ἔπεμψεν ὁ Σεβῆρος, ἐφ' ᾧ τῆς ἰδίας μεταδοῦναι τῷ φυλάρχῳ κακίας. Θεὸς δὲ προφθάσας, ὑπὸ τῶν δεχομένων τὴν σύνοδον τὸν ἄνδρα βαπτισθῆναι πεποίηκεν. Τῶν ὑπὸ Σεβήρου σταλέντων, ἐναντία τῶν ἀληθινῶν δογμάτων σπουδαζόντων διδάξαι τὸν φύλαρχον, δρᾶμα εἰς ἔλεγχον

1. M τὸ ποτὲ. — 2. Miller : τὸ ποτὲ..... Χαλκηδόνι.

5

Après avoir juré à l'empereur Anastase qu'il n'entreprendrait rien contre le concile de Chalcédoine, Sévère viola son serment le jour même où il fut ordonné, et l'anathématisa.

6

L'empereur Anastase ordonna qu'Élie, l'évêque de Jérusalem, communiquât avec Sévère, ou bien qu'il fût chassé du trône épiscopal. Les moines s'étant réunis, le fortifièrent et protestèrent. Mais Élie préféra être chassé de son trône plutôt que de communiquer avec Sévère.

7

Alamoundar, le phylarque des Sarrasins, ayant embrassé le christianisme, Sévère lui envoya deux évêques dans le but de lui communiquer sa propre infection. Mais Dieu avait pris les devants et avait fait baptiser le phylarque par des partisans du concile. Comme les envoyés de Sévère s'efforçaient d'enseigner au phylarque des choses contraires aux vrais dogmes,

τῶν λεγομένων συνέθηκε. Τοῦτο δὲ ἦν τὸ δόξαι γράμματα δέχεσθαι μηνύοντα, ὅτι Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο. Τῶν δὲ τοῦτο λεγόντων ἀδύνατον· « Πῶς οὖν », ὁ φύλαρχος ἔφησεν, « εἰ μὴ δύο ὁ Χριστός, Θεὸς γυμνὸν[1] σταυρὸν κατεδέξατο, ὅτε μηδὲ ἄγγελος πάσχειν ἢ ἀποθνήσκειν πέφυκεν; » Οὕτως οὖν οἱ Σεβήρου αἰσχυνθέντες, ἀσυντάκτως ὑπανεχώρησαν.

8

Τιμόθεος ὁ ἐπίσκοπος ἐτελεύτησεν, προεβλήθη δὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἰωάννης ὁ Καππαδόκης πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας ὑπάρχων· ἀπὸ Καλωνείας δὲ τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ ὁρμώμενος οὗτος ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τοῦ πάσχα χειροτονηθεὶς εὐθὺς τὴν ἀποστολικὴν στολὴν ἐνεδύσατο, πολλὴν δὲ αὐτῷ ὁ λαὸς στάσιν ἐποίησεν ἐκβιβάζων αὐτὸν ἀναθεματίσαι Σευήρῳ. Miller, 400.

9

Τῷ ζ´ ἔτει τῆς αὐτῆς βασιλείας, ἰνδικτιῶνος λ´[2], μηνὶ τῷ αὐτῷ, ἐκβληθέντος τοῦ δυσσεβοῦς Ἀνθίμου, ἐχειροτονήθη Μηνᾶς πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ἀπὸ ξενοδόχων Cramer, 112.

1. Lire avec Savilius et Valesius γυμνός; cf. Théophane, extrait n° 7. — 2. Le chiffre de l'indiction est manifestement faux; il faut sans doute lire ιγ´ (la XIIIe indiction correspond à la septième année du règne de l'empereur Justinien), ou bien ι´, ce qui représente la dixième année.

il machina un coup de théâtre pour réfuter ce qu'on lui disait. Il fit semblant d'avoir reçu une lettre lui annonçant que l'archange Michel était arrivé au terme de sa vie. Les envoyés s'écriant que cela était impossible : « Comment, dit le phylarque, si le Christ n'était pas (en) deux (natures), a-t-il pu subir la croix comme Dieu seul, alors qu'un ange ne peut même pas souffrir ni mourir? » Couverts de honte, les partisans de Sévère se retirèrent sans dire au revoir.

8

L'évêque Timothée mourut, et l'empereur proposa (pour le remplacer) Jean de Cappadoce, qui était prêtre de l'église. Jean était originaire de Kaloneia en Cappadoce. Il fut ordonné le troisième jour de la semaine de Pâques, et revêtit aussitôt l'habit apostolique. Le peuple fit une grande sédition contre lui pour le forcer à anathématiser Sévère.

9

La septième année de son règne (de Justinien), à la XIIIe (?) indiction, le même mois, l'impie Anthime fut chassé et Ménas, un ex-directeur du xenodochion de Sampson, fut ordonné patriarche de Constantinople, et à la même

τῶν Σαμψώ, ὑπὸ Ἀγαπητοῦ πάπα Ῥώμης· καὶ τῇ αὐτῇ ἐπινεμήσει μηνὶ Ἰουλίῳ, ἔτει τοῦ αὐτοῦ βασιλέως δεκάτῃ, γέγονεν ἡ κατὰ Σευήρου τοῦ καταράτου σύνοδος.

indiction, au mois de juillet, en la dixième année du même empereur, eut lieu le concile contre le maudit Sévère.

III. — VIE DE SAINT SABAS PAR CYRILLE DE SCYTHOPOLIS

Cyrille naquit à Scythopolis en Galilée vers 523, et mourut après 557. Sa Vie de saint Sabas († 532) constitue une source du plus grand prix pour l'histoire de l'Église de Jérusalem et du monachisme palestinien.

Édition citée : Cotelier, *Ecclesiae graecae monumenta,* t. III, Paris, 1686, in-4°, p. 220-376.

1

P. 306 (chap. LV). Μάμαν δέ τινα ἀρχιμανδρίτην τῶν περὶ Ἐλευθερόπολιν ἀποσχιστῶν μοναχῶν, τὸν μετὰ Σευήρου τινὸς ἐξάρχου τῶν Ἀκεφάλων ἀνελθόντα ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ πολλῆς παρὰ τῷ βασιλεῖ παρρησίας μετασχόντα, καὶ [τῷ αὐτῷ] Σευήρῳ ἔσχατον πικρῶς διενεχθέντα, κατενέγκας μεθ' ἑαυτοῦ ὁ πατὴρ ἡμῶν Σάβας εἰς Ἱεροσόλυμα, παρεκάλει ἀποστῆναι τῆς τῶν Ἀκεφάλων ἑτεροδοξίας, καὶ τῇ καθολικῇ κοινωνῆσαι ἐκκλησίᾳ καὶ πολλαῖς τοιαύταις χρησάμενος προτροπαῖς, προσαγαγὼν αὐτὸν τῷ πατριάρχῃ Ἡλίᾳ, δέξασθαι τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον, καὶ κοινωνῆσαι τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ παρεσκεύασε, τὸν Εὐτυχῆ καὶ Διόσκορον ἀναθεματίσαντα, καὶ πολλοὺς εἰς τοῦτο καθοδηγήσαντα διὰ τοῦ * P. 307. καθ' ἑαυτὸν ὑποδείγματος· ὅπερ * οὐ μικρῶς τὸν βασιλέα Ἀναστάσιον κατὰ τοῦ πατριάρχου Ἡλίᾳ διετάραξε.

1

Mamas[1], l'archimandrite des moines schismatiques des environs d'Éleuthéropolis, qui était monté à Constantinople avec Sévère, le chef des Acéphales, pour combattre la foi orthodoxe, qui avait joui d'un grand crédit auprès de l'empereur et s'était à la fin violemment disputé avec Sévère, fut ramené à Jérusalem par notre Père Sabas. Là, Sabas l'engagea à quitter l'hétérodoxie des Acéphales et à communiquer avec l'Église catholique. Lorsqu'il lui eut adressé beaucoup d'exhortations de ce genre, il le conduisit auprès du patriarche Élie, et l'amena à recevoir le concile de Chalcédoine, à communiquer avec l'Église catholique et à anathématiser Eutychès et Dioscore. Son exemple détermina beaucoup de personnes à faire de même, ce qui irrita fortement l'empereur Anastase contre le patriarche Élie.

1. Au mois de mai de la Ve indiction, c'est-à-dire de l'année 512.

2

Φλαβιανοῦ τοίνυν καὶ Ἠλία τῶν πατριαρχῶν ὡς εἴρηται ἐν Σιδόνι γεγονότων, καὶ γράμμασι κολακευτικοῖς τε καὶ οἰκονομικοῖς πρὸς τὸν βασιλέα χρησαμένων, καὶ τὴν ἐν Σιδόνι κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως συναθροιζομένην σύνοδον διαλυσάντων, καὶ εἰς τοὺς οἰκείους θρόνους ἐπανελθόντων, ἀγανακτήσαντες οἱ περὶ Σωτήριχον καὶ Φιλόξενον, εἰς ὀργὴν ἄσχετον ἐκίνησαν τὸν βασιλέα, ὡς ἀπατηθέντα ὑπὸ τῆς τῶν πατριαρχῶν πανουργίας καὶ παραποιήσεως. Καὶ λαβόντες ἣν * ἤθελον ἐξουσίαν, καὶ χρυσίον ἱκανὸν τῷ Ἀντιοχείας δήμῳ διαδώσαντες, πολυτρόπως θλίψαντες τὸν Φλαβιανόν, καὶ τρόπον τινὰ ἀποπνίξαντες, καὶ καταναγκάσαντες τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἀναθεματίσαι σύνοδον, οὕτως αὐτὸν τῆς ἐπισκοπῆς ἐξεώσαντες ὑπερορίᾳ κατεδίκασαν. Καὶ γνοὺς ὁ βασιλεύς, καὶ περιχαρὴς γεγονώς, Σευῆρον τὸν τῶν Ἀκεφάλων ἔξαρχον, ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ἀπέστειλεν· ὅστις Σευῆρος τῆς πατριαρχίας δραξάμενος, πολλὰ μὲν δεινὰ τοῖς μὴ κοινωνοῦσιν αὐτῷ ἀπεδείκνυτο· ἀποστείλας δὲ τὰ ἑαυτοῦ συνοδικὰ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Ἠλίᾳ, καὶ μὴ δεχθείς, κινεῖ εἰς ὀργὴν τὸν βασιλέα· καὶ πάλιν ἀποστέλλει τὰ αὐτοῦ συνοδικὰ τῷ Μαΐῳ μηνὶ τῆς ἕκτης ἰνδικτιόνος, μετὰ τινῶν κληρικῶν καὶ δυνάμεως βασιλικῆς. Καὶ τοῦτο γνοὺς ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Σάβας, ἀνελθὼν ἐν τῇ

P. 307 (chap. LVI).

* P. 308.

2

Les patriarches Flavien et Élie étant venus à Sidon, comme nous l'avons dit, envoyèrent des lettres flatteuses et équivoques (?)[1] à l'empereur, prononcèrent la dissolution du concile assemblé à Sidon contre la foi orthodoxe, et revinrent sur leurs trônes. Vivement irrités, Sotérichos et Philoxène mirent l'empereur dans une violente colère, en lui représentant qu'il avait été dupe de la fourberie et de la dissimulation des patriarches. Après avoir reçu de lui le pouvoir qu'ils voulaient et distribué une quantité d'or considérable au peuple d'Antioche, ils tourmentèrent Flavien de mille manières, l'étranglèrent en quelque sorte, le forcèrent à anathématiser le concile de Chalcédoine, puis le chassèrent du trône épiscopal et le condamnèrent à l'exil. A cette nouvelle, l'empereur se réjouit beaucoup, et envoya comme évêque à Antioche, Sévère, le chef des Acéphales. Lorsque Sévère se fut emparé du patriarchat, il infligea de nombreux traitements indignes à ceux qui ne communiquaient pas avec lui. Il envoya sa lettre synodale à l'archevêque Élie. Celui-ci ne l'ayant pas reçu, il excita la colère de l'empereur, puis envoya de nouveau sa lettre synodale au mois de mai de la VIe indiction[2], en même temps que quelques clercs et des troupes impériales. Notre saint Père Sabas ayant appris la chose, monta à la ville sainte (Jérusalem) avec les autres higoumènes du désert, et en chassa ceux qui étaient arrivés avec la lettre syno-

1. Tel est le sens que Sophoclès donne à ce mot dans son *Greek lexicon of the roman and byzantine periods*. Ce mot reparaît encore plus loin, p. 369, l. 6. — 2. C'est-à-dire de l'année 513.

ἁγίᾳ πόλει μετὰ τῶν ἄλλων ἡγουμένων τῆς ἐρήμου, τοὺς μὲν ἐλθόντας μετὰ τῶν συνοδικῶν Σευήρου, τῆς ἁγίας ἀπεδίωξε πόλεως· τὸ δὲ πλῆθος τῶν μοναχῶν πάντοθεν ἐπισυνάξαντες ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου κρανίου μετὰ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν ἔκραζον λέγοντες· « ἀνάθεμα Σευήρῳ καὶ τοῖς κοινωνοῦσιν αὐτῷ »· παρόντων ἔτι καὶ ἀκουόντων τῶν τε μαγιστριανῶν, καὶ ἀρχόντων, καὶ στρατιωτῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντων.

* P. 309. Οὗτος γὰρ ὁ Σευῆρος ἀλαζονείᾳ δεινῇ κρατηθείς, καὶ βασιλικῇ * δυναστείᾳ ἐπερειδόμενος, τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον μυρίοις καθυπέβαλεν ἀναθέμασι, καὶ τὴν Εὐτυχοῦς ἑτεροδοξίαν κρατῦναι φιλονεικῶν, μίαν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ μετὰ τὴν ἐκ παρθένου σάρκωσιν ἐκήρυττε φθαρτὴν φύσιν· καὶ φιλοτάραχος ὤν, πολλὰς καινοτομίας ἀνεπλάσατο κατὰ τῶν ὀρθῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων τε καὶ θεσμῶν. Τὴν γὰρ ἀσεβεστάτην τε καὶ ληστρικωτάτην ἐν Ἐφέσῳ δευτέραν σύνοδον ἀποδέχεται, καὶ ὁμοίαν εἶναι ταύτην λέγει τῇ προτέρᾳ ἐν τῇ αὐτῇ Ἐφέσῳ συνελθούσῃ, καὶ ἴσους ἐν διδασκάλοις ἀποφαίνεται, Κύριλλόν τε τὸν θεοφόρον τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπίσκοπον, καὶ Διόσκορον, τὸν εἰς κοινωνίαν δεξάμενον Εὐτυχῆ τὸν αἱρετικὸν ὡς ὁμόφρονα, καὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ὀρθοδοξότατον Φλαβιανὸν τὸν τῆς βασιλίδος πόλεως ἀρχιεπίσκοπον καθελόντα καὶ κατακτείναντα· καὶ οὕτως τῇ ἀσεβείᾳ προκόπτων ὁ αὐτὸς Σευῆρος ἠκόνησεν εἰς βλασφημίαν θεοῦ τὴν ἑαυτοῦ γλῶσσαν· καὶ διεῖλεν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις τὴν ἐν τριάδι μίαν καὶ ἀδιαίρετον θεότητα. Λέγων γὰρ καὶ διαβεβαιούμενος εἶναι τὴν ὑπόστασιν φύσιν, καὶ τὴν φύσιν ὑπόστασιν, καὶ μηδεμίαν διαφορὰν ἐν

dale de Sévère. La foule des moines s'était rassemblée de partout devant le saint Calvaire avec les habitants de Jérusalem. Elle criait et disait : « Anathème à Sévère et à ceux qui communiquent avec lui! » alors que les *magistrianoi,* les commandants et les soldats qui avaient été envoyés par l'empereur, étaient présents et les entendaient.

Dominé par une jactance extraordinaire et fort de l'appui de l'empereur, Sévère frappa le concile de Chalcédoine d'innombrables anathèmes. Il s'efforçait d'affermir l'hétérodoxie d'Eutychès, et proclamait que l'unique nature (que possède selon lui) Notre-Seigneur Jésus-Christ, après qu'il s'est fait chair de la Vierge, était une nature corruptible. Dans son amour pour les troubles, il inventa de nombreuses nouveautés contre les dogmes et les lois orthodoxes de l'Église. Il recevait, en effet, le second concile d'Éphèse, ce concile impie de brigands, et le déclarait semblable au premier concile qui s'est réuni à Éphèse. Il proclamait égaux, parmi les docteurs, Cyrille, le vénérable évêque d'Alexandrie, et Dioscore, qui avait admis à sa communion, comme ayant les mêmes opinions que lui, Eutychès l'hérétique, et qui avait déposé et tué le très saint et très orthodoxe Flavien, l'archevêque de la ville impériale. S'enfonçant de plus en plus dans l'impiété, le même Sévère aiguisa sa langue pour blasphémer contre Dieu, et il divisa, dans ses discours, la divinité qui est une et indivisible dans la Trinité. Il disait et affirmait que l'hypostase était la nature et la nature l'hypostase. Comme il

τούτοις γινώσκων τοῖς ὀνόμασι, τὴν ἁγίαν καὶ προσκυνητὴν καὶ ὁμοούσιον τριάδα τῶν θείων ὑποστάσεων, τριάδα φύσεων καὶ θεοτήτων καὶ θεῶν * λέγειν τετόλμηκε. * P. 310.

Τὸν τοιοῦτον τοίνυν ψυχοφθόρον καὶ λυμεῶνα ὁ βασιλεὺς Ἀναστάσιος ἠνάγκαζε τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἠλίαν κοινωνικὸν εἰσδέξασθαι. Τοῦ δὲ μηδόλως τοῦτο πρᾶξαι καταδεξαμένου, ὑπερζέσας τῷ θυμῷ ὁ βασιλεύς, ἀπέστειλεν Ὀλύμπιόν τινα Καισαρέα, τὸ δουκᾶτον ἔχοντα Παλαιστίνης, συναποστείλας αὐτῷ τὴν ἀπὸ Σιδόνος γραφεῖσαν οἰκονομικὴν ἐπιστολήν, καθομολογοῦσαν μὴ προσίεσθαι τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον· πρὸς τὸ πᾶσι τρόποις τὸν Ἠλίαν τῆς ἐπισκοπῆς ἐξεῶσαι. Ὅστις Ὀλύμπιος μετὰ δυνάμεως βασιλικῆς παραγενόμενος, καὶ πολλοῖς τρόποις καὶ μηχανήμασι χρησάμενος, Ἠλίαν μὲν τῆς ἐπισκοπῆς ἐξέωσε, καὶ εἰς τὸν Ἀϊλὰν περιώρισεν· Ἰωάννην δὲ τὸν Μαρκιανοῦ υἱὸν συνθέμενον τόν τε Σεῦῆρον κοινωνικὸν εἰσδέξασθαι καὶ τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος ἀναθεματίσαι, ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων πεποίηκε[1].

Γνοὺς δὲ ὁ ἡγιασμένος Σάβας, καὶ οἱ λοιποὶ τῆς ἐρήμου πατέρες, ταῦτα συνθέμενον τὸν Ἰωάννην, συναχθέντες διεμαρτύραντο αὐτὸν Σεῦῆρον εἰς κοινωνίαν μὴ δέξασθαι, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου προκινδυνεύειν, ἔχοντα πάντας συμμαχοῦντας. Καὶ οὕτως ὁ Ἰωάννης ὅσα ὑπέσχετο τῷ δουκὶ * ποιεῖν παρέβη, τοὺς πατέρας ὑφορώμενος. Ἀναστάσιος * P. 311.

1. Un ms. ajoute : τῇ τρίτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἀρχῇ τῆς ἑνδεκάτης ἰνδικτιῶνος.

n'admettait aucune différence entre ces mots, il osa appeler Trinité de natures, de divinités et de dieux la sainte, adorable et consubstantielle Trinité des divines hypostases.

C'est avec ce corrupteur d'âmes et ce fléau que l'empereur Anastase voulait faire communiquer l'archevêque Élie. Celui-ci s'y étant entièrement refusé, l'empereur entra dans une grande colère. Il envoya à Olympios de Césarée, qui gouvernait le duché de Palestine, la lettre équivoque (?) écrite de Sidon, qui affirmait qu'il ne fallait pas recevoir le concile de Chalcédoine, et lui donna l'ordre de chasser Élie du trône épiscopal, n'importe comment. Olympios arriva avec des troupes impériales, eut recours à toute sorte de ruses et de stratagèmes, chassa Élie du trône épiscopal et le bannit à Aïla. Il fit ensuite évêque de Jérusalem, Jean, fils de Marcien[1], qui avait promis d'admettre Sévère à sa communion et d'anathématiser le concile de Chalcédoine.

Lorsque le pieux Sabas et les autres Pères du désert apprirent que Jean avait fait cette promesse, ils se réunirent et le conjurèrent de ne pas admettre Sévère à sa communion, mais d'affronter des dangers pour le concile de Chalcédoine, ajoutant que tous lutteraient avec lui. Jean viola donc, par crainte des Pères, la promesse qu'il avait faite au duc. L'empereur Anastase ayant été informé que Jean avait violé ses promesses, devint fou de colère, et envoya

1. D'après un manuscrit, le 3 septembre, au commencement de la XIe indiction (517).

δὲ ὁ βασιλεὺς γνοὺς τὸν Ἰωάννην τὰς συνθήκας ἠθετηκότα, καὶ ἀπομανείς, τοῦ Ὀλυμπίου ἐκποδὼν γεγονότος, ἀποστέλλει Ἀναστάσιον τὸν Παμφίλου, τὸ δουκᾶτον ἔχοντα Παλαιστίνης, ἐπὶ τὸ παρασκευάσαι τὸν Ἰωάννην Σευῆρον εἰς κοινωνίαν εἰσδέξασθαι, καὶ τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος ἀναθεματίσαι, ἢ τῆς ἐπισκοπῆς αὐτὸν ἐξεῶσαι. Ὅστις ἐλθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα αἰφνιδιάζει τὸν ἀρχιεπίσκοπον καὶ βάλλει αὐτὸν εἰς τὴν δημοσίαν φυλακήν. Πάντες δὲ οἱ τῆς ἁγίας πόλεως οἰκήτορες ἐπεχάρησαν, διὰ τὸ γενέσθαι αὐτὸν ἐπίβουλον καὶ προδότην τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἡλία. Ζαχαρίας δέ τις τὴν τῆς Καισαρέων ἀρχὴν διέπων, λαθραίως εἰς τὴν φρουρὰν εἰσελθών, συμβουλεύει τῷ Ἰωάννῃ λέγων· « εἰ θέλεις καλῶς πρᾶξαι καὶ τῆς ἐπισκοπῆς μὴ στερηθῆναι, μηδείς σε πείσῃ Σευῆρον εἰς κοινωνίαν δέξασθαι· ἀλλὰ δόξον συνθέσθαι τῷ δουκὶ καὶ λέγειν, ὡς ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὰ προτεινόμενα ποιεῖν οὐκ ἀναβάλλομαι· ἀλλ' ἵνα μὴ λέγωσί τινες, κατ' ἀνάγκην καὶ βίαν πεπραχέναι με, ἀπολυθῶ ἐντεῦθεν, καὶ μετὰ δύο ἡμέρας κυριακῆς οὔσης, πράξω προθύμως τὰ παρ' ὑμῶν κελευόμενα ». Καὶ τοῖς τοιούτοις λόγοις πεισθεὶς ὁ δούξ, ἀποκαθίστησιν αὐτὸν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ὁ οὖν ἀρχιεπί-
* P. 312. σκοπος ἀπολυθείς, διὰ τῆς νυκτὸς ἅπαν τὸ μοναχικὸν εἰς τὴν ἁγίαν μετεπέμψατο * πόλιν, τοῦτο πάντοθεν ἐπισυνάξας, ὡς δέ τινες ἀριθμήσαντες τὸ πλῆθος ἀπήγγειλαν, ὅτι εἶχεν ἄθροισμα δέκα χιλιάδας μοναχῶν. Καὶ ἐπειδὴ πᾶσα ἡ ἐκκλησία τὸν τοσοῦτον οὐκ ἐχώρει λαόν, ἔδοξε συνελθεῖν πάντας κατὰ τὴν κυριακὴν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος

Anastase, fils de Pamphile, qui était à la tête du duché de Palestine, — Olympios avait été écarté, — avec mission d'amener Jean à communiquer avec Sévère et à anathématiser le concile de Chalcédoine, ou bien de le chasser du trône épiscopal. A son arrivée à Jérusalem, Anastase s'empara à l'improviste de l'archevêque et le jeta en prison. Tous les habitants de la ville sainte se réjouirent de la chose, parce qu'il avait tendu des pièges à l'archevêque Élie et qu'il l'avait trahi. Toutefois, un certain Zacharie, qui était gouverneur de la ville de Césarée, pénétra en cachette dans la prison, et donna les conseils suivants à Jean : « Si tu veux être heureux et ne pas être privé de l'épiscopat, que personne ne te persuade de communiquer avec Sévère. Fais toutefois semblant d'être d'accord avec le duc, et dis-lui : Je ne refuse pas de faire ici ce qu'on me demande, mais pour qu'on ne dise pas que je l'ai fait, forcé et par nécessité, qu'on me relâche d'ici et après-demain, dimanche, je ferai volontiers ce que vous m'ordonnez. » Persuadé par ces paroles, le duc le rétablit dans son église. Aussitôt relâché, l'archevêque fit venir pendant la nuit tous les moines dans la ville sainte. Il les avait réunis de tous les côtés : leur rassemblement, au dire de ceux qui ont compté cette multitude, comprenait dix mille moines. L'église toute entière ne pouvant pas contenir cette masse humaine, on décida qu'on se réunirait tous le dimanche dans le temple du saint protomartyr Étienne, qui était assez grand pour recevoir cette foule. On voulait en même temps résister à Hypatios,

Στεφάνου, ἱκανὸν ὄντα εἰς ὑποδοχὴν πλήθους· ἅμα δὲ καὶ ὑπαντῆσαι βουλόμενοι Ὑπατίῳ τῷ ἀνεψιῷ τοῦ βασιλέως, τότε ἐκ τῆς Βιταλιανοῦ ἀπολυθέντι αἰχμαλωσίας, καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα εὐχῆς ἕνεκεν ἐλθόντι. Συνελθόντες οὖν ἅπαντες οἵτε μοναχοὶ καὶ οἱ πολῖται ἐν τῷ μνημονευθέντι σεβασμίῳ οἴκῳ, συνῆλθε καὶ Ἀναστάσιος ὁ δούξ, καὶ Ζαχαρίας ὁ ὑπατικός· παραγενομένου δὲ τοῦ Ὑπατίου, καὶ μετὰ τοῦ πλήθους εἰς τὸν τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου εἰσεληλυθότος ναόν, προσδοκοῦντος τοῦ δουκὸς τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως γενήσεσθαι, ἀνέρχεται ἐπ' ἄμβωνος ὁ ἀρχιεπίσκοπος, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ Θεοδόσιον καὶ Σάβαν, τοὺς τῶν μοναχῶν κορυφαίους καὶ ἡγεμόνας· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πολλὰς τὰς ὥρας ἔκραζε λέγων· « τοὺς αἱρετικοὺς ἀναθεμάτισον, καὶ τὴν σύνοδον βεβαίωσον. » Ἀμελητὶ οὖν οἱ τρεῖς ἐκ συμφώνου ἀναθεματίζουσι Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα καὶ Σευῆρον, καὶ Σωτήριχον τὸν Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ πάντα τὸν μὴ δεχόμενον τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος. Καὶ τῶν τριῶν ταῦτα κηρυξάντων, * καὶ κατελθόντων, ὑποστρέψας ὁ Ἀββᾶς Θεοδόσιος, ἀφῆσιν φωνὴν * P. 313.
τοιαύτην τῷ λαῷ λέγων· « εἴ τις οὐ δέχεται τὰς τέσσαρας συνόδους, ὡς τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια, ἀνάθεμα ἔστω. » Τούτων οὕτως γεγονότων, ὁ μὲν δοὺξ τὸ πλῆθος τῶν μοναχῶν φοβηθείς, ἔφυγεν εἰς Καισάρειαν· ὁ δὲ Ὑπάτιος, ὅρκοις ἔπεισε τοὺς πατέρας, ὅτι ἦλθεν ἐνταῦθα, μὴ κοινωνήσας Σευήρῳ, ἀλλ' ἔσπευσα τῆς ὑμῶν ἀξιωθῆναι κοινωνίας· καὶ προσφέρει ἀνὰ χρυσίου λίτρας ἑκατόν, τῇτε ἁγίᾳ ἀναστάσει, καὶ τῷ ἁγίῳ κρανίῳ, καὶ τῷ τιμίῳ

le neveu de l'empereur, qui venait de sortir de la captivité de Vitalien, et qui était arrivé à Jérusalem pour prier. Tout le monde, moines et citoyens, se rassembla donc dans le vénérable temple en question. Le duc Anastase et Zacharie le consulaire y vinrent également. Après l'arrivée d'Hypatios, qui était entré avec la foule dans le temple du protomartyr Étienne, alors que le duc croyait que la volonté de l'empereur allait être accomplie, l'archevêque monta à l'ambon, ayant à ses côtés Théodose et Sabas, les coryphées et les chefs des moines, et le peuple tout entier se mit à crier pendant de longues heures : « Anathématise les hérétiques et confirme le concile. » Tous les trois anathématisèrent donc sans retard et d'un commun accord Nestorios, Eutychès, Sévère et Sotérichos de Césarée de Cappadoce et quiconque ne recevait pas le concile de Chalcédoine. Lorsque, à eux trois, ils eurent fait cette proclamation et qu'ils furent descendus (de l'ambon), l'abbé Théodose remonta en chaire et lança ces paroles au peuple : « Si quelqu'un ne reçoit pas les quatre conciles, comme les quatre Évangiles, qu'il soit anathème! » Après que les choses se furent passées ainsi, le duc, craignant la multitude des moines, s'enfuit à Césarée. Quant à Hypatios, il jura aux Pères qu'il n'était pas venu à Jérusalem, après avoir communiqué avec Sévère, mais parce qu'il avait eu hâte d'être admis à leur communion, et il les persuada de la sorte. Il offrit ensuite cent livres d'or à la sainte Résurrection, au saint Calvaire et à la vénérable Croix, et donna

σταυρῷ, καὶ δίδωσι Θεοδοσίῳ καὶ Σάβᾳ χρυσίου λίτρας ἑκατόν, πρὸς τὸ διανεῖμαι τοῖς κατὰ τὴν χώραν μοναχοῖς.

3

Βασιλεῖ θεοφιλεστάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ, ἐκ θεοῦ Αὐγούστῳ καὶ αὐτοκράτορι, Φλαβίῳ
* P. 314 (chap. LVII). * 'Αναστασίῳ τῷ φιλοχρίστῳ· δέησις καὶ ἱκετηρία παρὰ Θεοδοσίου καὶ Σάβα τῶν ἀρχιμανδριτῶν, καὶ λοιπῶν ἡγουμένων καὶ μοναχῶν ἁπάντων τῶν τὴν ἁγίαν τοῦ θεοῦ πόλιν καὶ πᾶσαν περὶ αὐτὴν ἔρημον καὶ τὸν 'Ιορδάνην κατοικούντων.

'Ο παμβασιλεὺς τῶν ἁπάντων θεὸς καὶ δεσπότης 'Ιησοῦς Χριστός, ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ
* P. 316. υἱός..... Τούτων[1]* δὲ πάντων ἀρχηγὸς καὶ αὐτουργὸς καθέστηκεν ὁ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀκέφαλος καὶ ἀποσχίστης Σευῆρος, ὁ[2] ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς οἰκείας ψυχῆς καὶ τῆς κοινῆς πολιτείας[3] κατὰ θεοῦ συγχώρησιν διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν προβληθείς, καὶ[4] τοὺς ἁγίους πατέρας ἡμῶν ἀναθεματίσας, τοὺς τὴν ἀποστολικὴν πίστιν τὴν ὁρισθεῖσαν
* P. 317. καὶ *παραδοθεῖσαν ἡμῖν διὰ τῶν[5] ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ[6] συνελθόντων διὰ πάντων βεβαιώσαντας, καὶ ἐν αὐτῇ πάντας φωτίσαντας[7]. Οὗπερ ἀκεφάλου τὴν κοινωνίαν καὶ ἕνωσιν

1. Le moine Théodore reproduit certains passages de cette lettre dans son panégyrique de saint Théodose (H. Usener, *Der heilige Theodosios*, Leipzig, Teubner, 1890), p. 57-58. — 2. C(otelier) omet ὁ. — 3. U(sener) ὁμολογίας. — 4. U omet καὶ. — 5. U ajoute τριακοσίων δέκα ὀκτώ. — 6. U donne ἐν Νικαίᾳ entre crochets. — 7. C φωτίζουσαν.

également cent livres d'or à Théodose et à Sabas pour être partagées entre les moines du pays.

3

A l'empereur très aimé de Dieu et très pieux, Auguste et autocrate par la grâce de Dieu, à l'ami du Christ Flavius Anastase : requête et supplique de la part des archimandrites Théodose et Sabas et de la part de tous les autres higoumènes et moines qui habitent la sainte ville de Dieu, tout le désert qui l'environne et les rives du Jourdain.

Le souverain de toute chose, notre Dieu et Seigneur Jésus-Christ, le fils unique de Dieu, etc...

L'auteur et l'instigateur de tous ces maux fut Sévère, le patriarche d'Antioche, qui a été acéphale et schismatique dès le commencement et dès le principe, qui a été nommé patriarche pour sa propre perte et pour celle de l'État tout entier, avec le consentement de Dieu, à cause de nos péchés; qui a anathématisé nos saints Pères qui ont confirmé en toute chose la foi apostolique telle qu'elle a été définie et nous a été transmise par les saints Pères du concile de Nicée, et qui ont éclairé tout le monde par elle. Fuyant et repoussant complètement la communion et l'union de cet acéphale,

ἀποφεύγοντες καὶ παντελῶς ἀπαρνούμενοι, δεόμεθα τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας κατελεῆσαι τὴν μητέρα τῶν ἐκκλησιῶν ἁπασῶν Σιών [1], τὴν ὑπερασπίζουσαν τοῦ θεοφιλοῦς ὑμῶν κράτους, οὕτως ἀτίμως ὑβριζομένην καὶ πορθουμένην· καὶ θεσπίσαι καταξιώσατε, ὥστε παντελῶς κωλυθῆναι τὸν ἐπικείμενον τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ πόλει χειμῶνα.....

1. U πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν sans Σιών.

nous supplions Votre Piété d'avoir pitié de Sion, la mère de toutes les Églises, qui protège votre empire aimé de Dieu, et qui est insultée et outragée aussi indignement. Daignez ordonner que l'orage qui menace la sainte ville de Dieu soit entièrement détourné.....

IV. — MALALAS

Jean Malalas semble avoir été contemporain des empereurs Anastase Ier, Justin Ier, Justinien Ier et Justin II. Sa Χρονογραφία s'arrête actuellement (on n'en possède qu'un seul manuscrit mutilé au commencement et à la fin) en 563, mais a dû certainement se poursuivre jusqu'à la fin du règne de l'empereur Justinien (565) et peut-être même jusqu'en 573.

Édition citée : Migne, *Patrologie grecque*, t. XCVII, col. 9-790 (qui reproduit le texte de l'édition Dindorf du *Corpus* de Bonn).

1

Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ πατριάρχης Ἀντιοχείας Φλαβιανὸς ὡς Νεστοριανὸς ἐξωρίσθη εἰς Πέτρας, πόλιν οὕτω καλουμένην, οὖσαν τῆς τρίτης Παλαιστίνης. Καὶ ἐγένετο ἀντ' αὐτοῦ Σέβηρος πατριάρχης ἐν Ἀντιοχείᾳ τῇ μεγάλῃ ἀπὸ μοναζόντων, μηνὶ νοεμβρίῳ ς', ἔτους χρηματίζοντος κατὰ τοὺς Ἀντιοχεῖς φξα'. Col. 592 B (liv. XVI).

1

De même (sous le règne de l'empereur Anastase), le patriarche d'Antioche Flavien fut exilé comme nestorien à Pétra, ville de la Palestine IIIe, et l'ex-moine Sévère devint patriarche à sa place, à Antioche la grande, le 6 novembre de l'année 561 de l'ère de cette ville [1].

1. C'est-à-dire de l'année 512 de notre ère.

2

Col. 609 A (liv. XVII). Τῷ δὲ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔφυγε Σέβηρος ὁ πατριάρχης Ἀντιοχείας εἰς Αἴγυπτον, φοβηθεὶς Βιταλιανόν· καὶ ἐγένετο ἀντ' αὐτοῦ Παῦλος πατριάρχης ὁ ἀπὸ ξενοδόχων τῶν Εὐβούλου.

2

La première année de son règne (de l'empereur Justin), le patriarche d'Antioche, Sévère, s'enfuit en Égypte par crainte de Vitalien. Paul, un ex-directeur du xenodochion d'Eubule, devint patriarche à sa place.

V. — ÉVAGRIUS

Évagrius, surnommé le Scholastique (avocat), naquit vers 536 à Épiphanie en Syrie et mourut après 593. Son *Histoire ecclésiastique* est une continuation de Socrate, Sozomène et Théodoret. Elle comprend six livres et commence aux préliminaires du concile d'Éphèse (431) pour s'étendre jusqu'à la douzième année de l'empereur Maurice (593-594).

Édition citée : *The ecclesiastical history of Evagrius* with the scholia edited by J. Bidez and L. Parmentier, Londres, Methuen, 1898.

1

P. 131, l. 20 (liv. III, chap. 33). Ἐκβεβλημένου τοίνυν Φλαβιανοῦ, Σευῆρος ἐπὶ τὸν ἱερατικὸν τῆς Ἀντιόχου θρόνον ἄνεισι, χρηματιζούσης τῆς πόλεως ἔτος πρῶτον καὶ ἑξηκοστὸν καὶ πεντακοσιοστόν, ἀνὰ τὸν Δῖον μῆνα, τῆς ἕκτης ἐπινεμήσεως τοῦ τηνικάδε κύκλου, κατὰ τήνδε τὴν γραφὴν χρηματιζούσης πρῶτον τεσσαρακοστὸν καὶ ἑξακοσιοστὸν ἔτος. Ὃς πατρίδα τὴν Σωζοπολιτῶν κληρωσάμενος, ἣ μία τοῦ Πισιδῶν ἐστιν ἔθνους, δικανικοῖς πρώην ἐσχολάκει λόγοις ἀνὰ τὴν Βηρυ-

1

Flavien ayant donc été chassé, Sévère monta sur le trône épiscopal d'Antioche en l'an 561 de l'ère de la ville, au mois de novembre, à la VIe indiction du cycle courant[1], alors que l'époque à laquelle j'écris ceci est l'an 641 de cette ère[2]. Originaire de Sozopolis, une ville de la Pisidie, il étudia en dernier lieu le droit à Béryte. Quittant l'étude des lois,

1. C'est-à-dire au mois de novembre de l'an 512 de notre ère. — 2. C'est-à-dire en l'an 592 de notre ère.

τίων· ἐκ δὲ τῆς τῶν νόμων ἀσκήσεως εὐθὺ τοῦ ἁγίου μεταλαβὼν βαπτίσματος ἀνὰ τὸ ἱερὸν τέμενος Λεοντίου τοῦ θεσπεσίου μάρτυρος, τοῦ ἐπὶ τῆς Τριπολιτῶν Φοινίκης παράλου τιμωμένου, ἐπὶ τὸν μονήρη βίον μετῆλθεν ἔν τινι φροντιστηρίῳ, ἀνὰ τὸν μέσον χῶρον κειμένῳ Γάζης τοῦ πολίσματος καὶ τοῦ λεγομένου Μαϊουμᾶ * τοῦ πολιχνίου. Ἔνθα καὶ Πέτρος ὁ Ἴβηρ * P. 132.
ὁ τῆς αὐτῆς Γάζης προεδρεύσας καὶ σὺν Τιμοθέῳ τῷ Αἰλούρῳ πεφευγὼς διὰ τῶν αὐτῶν ἦλθε σκαμμάτων, πολὺν λόγον ἑαυτῷ καταλελοιπώς. Καὶ Νηφαλίῳ μὲν ὁ Σευῆρος διαλογικῶς συμπλέκεται, τῆς αὐτῆς αὐτῷ πρότερον καθεστῶτι μοίρας περὶ τὴν μίαν φύσιν, ὕστερον δὲ τῆς ἐν Καλχηδόνι συνόδου καὶ τῶν δύο πρεσβευόντων φύσεις ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γενομένῳ. Ἐξελαύνεται δὲ πρὸς αὐτοῦ Νηφαλίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ τοῦ οἰκείου φροντιστηρίου, μεθ' ἑτέρων πολλῶν τὰ παραπλήσια δοξαζόντων αὐτῷ. Ἔνθεν ἐπὶ τὴν βασιλέως ἄνεισι πόλιν, ὑπέρ τε αὐτοῦ καὶ τῶν ἅμα αὐτῷ ἐξεληλαμένων πρεσβεύσων· καὶ Ἀναστασίῳ τῷ βασιλεῖ γνώριμος καθίσταται, ὡς τὰ περὶ τούτων τῷ συγγράψαντι τὸν Σευήρου βίον ἀνείληπται.

Συνοδικὰς τοίνυν ἐπιστολὰς γράφων ὁ Σευῆρος ῥητῶς τὴν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον ἀνατεθεμάτικε· περὶ οὗ τὰ πρὸς Ἀλκίσωνά φησι γράμματα ταυτὶ τὰ ῥήματα·

« Τὰ μὲν συνοδικὰ Τιμοθέου τοῦ νῦν Κωνσταντινουπόλεως ἐδέχθη ἐνταῦθα ἐν Παλαιστίνῃ, ἡ δὲ καθαίρεσις Μακεδονίου καὶ Φλαβιανοῦ οὐκ ἐδέχθη· ἀλλ' οὐδὲ τὰ συνοδικὰ Σευήρου. Ἀλλὰ καὶ οἱ κομίσαντες ἐνταῦθα ἀτιμασθέντες καὶ ὑβρισθέντες ἀξίως ἔφυγον τῆς πόλεως, ἐπ' αὐτοὺς

il reçut le saint baptême dans le temple sacré du divin martyr Léontios, qui est vénéré à Tripoli sur la côte de la Phénicie, et embrassa aussitôt la vie monastique dans un couvent situé entre la ville de Gaza et la localité dite Maïouma. C'est là que Pierre l'Ibérien, qui fut évêque de cette même ville de Gaza et qui fut banni en même temps que Timothée Élure, pratiqua les mêmes exercices, laissant après lui une grande réputation. Sévère en vint à discuter avec Néphalios, qui avait été auparavant comme lui un adepte de la doctrine monophysite, mais qui était devenu dans la suite un partisan du concile de Chalcédoine et de ceux qui professent deux natures dans Notre-Seigneur Jésus-Christ. Il fut chassé de son couvent par Néphalios et les siens, avec beaucoup d'autres qui partageaient les mêmes opinions que lui. Il monta alors à la ville impériale pour supplier pour lui et pour ceux qui avaient été chassés avec lui, et fit la connaissance de l'empereur Anastase, ainsi que cela est rapporté par celui qui a composé la Vie de Sévère.

Sévère écrivit des lettres synodales dans lesquelles il anathématisa expressément le concile de Chalcédoine. La lettre adressée à Alcison raconte à ce sujet ce qui suit : « La lettre synodale de Timothée, qui est maintenant patriarche de Constantinople, a été reçue ici en Palestine; la déposition de Macédonios et de Flavien n'a pas été reçue, ni non plus la lettre synodale de Sévère. Ceux qui apportèrent celle-ci, furent outragés et injuriés, comme il convenait, et s'enfuirent de la ville à la suite d'un soulèvement du peuple

τοῦ δήμου τε καὶ τῶν μοναχῶν κινηθέντων. Καὶ ἡ μὲν Παλαιστίνη ἐν τούτοις ἦν. Τῶν δὲ ὑπ' Ἀντιόχειαν οἱ μὲν συναρπασθέντες ὑπήχθησαν, ἐξ ὧν ἐστι καὶ Μαρῖνος ὁ Βηρυτοῦ ἐπίσκοπος· οἱ δὲ βίᾳ καὶ ἀνάγκῃ συνέθεντο τοῖς συνοδικοῖς Σευήρου, ἀναθεματισμὸν ἔχουσιν ἅμα τῆς συνόδου καὶ τῶν λοιπῶν τῶν εἰρηκότων δύο φύσεις ἢ ἰδιότητας ἐπὶ τοῦ Κυρίου, τῆς σαρκὸς καὶ τῆς θεότητος· οἱ δὲ μετὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης συνθέσθαι μεταβαλλόμενοι ἀνεκαλέσαντο, ὧν εἰσιν οἱ ὑπὸ Ἀπάμειαν ἐπίσκοποι· ἄλλοι δὲ καθόλου οὐκ ἠνέσχοντο συνθέσθαι, ὧν
* P. 133. εἰσιν Ἰουλιανὸς ὁ Βοστρῶν καὶ Ἐπιφάνιος ὁ Τύρου *καὶ ἄλλοι τινές, ὥς φασι, τῶν ἐπισκόπων. Οἱ δὲ Ἴσαυροι νῦν ἀνανήψαντες ἑαυτῶν μὲν καταγινώσκουσιν ἐπὶ τῇ προτέρᾳ ἐξαπάτῃ, Σευῆρον δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἀναθεματίζουσιν. Ἕτεροι δὲ τῶν ὑπὸ Σευῆρον ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν τὰς ἐκκλησίας ἀφέντες ἔφυγον. Ὧν ἐστι καὶ ὁ Βοστρῶν Ἰουλιανὸς καὶ Πέτρος ὁ Δαμασκοῦ ἐνταῦθα διάγοντες· ἀλλὰ καὶ Μάμας, εἷς δὲ οὗτος τῶν δοξάντων δύο ἐξάρχων εἶναι τῶν Διοσκοριανῶν ὑφ' ὧν καὶ Σευῆρος κατήχθη, καταγνοὺς αὐτῶν τῆς αὐθαδείας. »

Καὶ μεθ' ἕτερα· « Τὰ δὲ ἐνταῦθα μοναστήρια καὶ αὐτὰ τὰ Ἱεροσόλυμα ὁμονοοῦσι σὺν θεῷ περὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν, καὶ ἄλλαι δὲ πλεῖσται πόλεις μετὰ τῶν ἐπισκόπων· περὶ ὧν ἁπάντων καὶ ἡμῶν προσεύχου μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν, δέσποτα ἁγιώτατε καὶ τιμιώτατε ἡμῶν πάτερ. »

et des moines contre eux. Telle était la situation en Palestine. Quant aux évêques qui relevaient du siège d'Antioche, les uns furent trompés et se laissèrent entraîner (entre autres, Marinos, évêque de Béryte); les autres adhérèrent par nécessité et par contrainte à la lettre synodale de Sévère, qui anathématisait, outre le concile (de Chalcédoine), tous ceux qui ont dit qu'il y a deux natures ou propriétés dans Notre-Seigneur, celle de la chair et celle de la divinité; d'autres, après avoir adhéré par nécessité, changèrent d'avis et se rétractèrent (de ceux-là sont les évêques du siège d'Apamée); d'autres ne consentirent en aucune façon à adhérer, notamment Julien de Bostra et Épiphane de Tyr, ainsi que quelques autres évêques, dit-on. Les Isauriens se sont maintenant ressaisis; ils condamnent eux-mêmes leur première erreur et anathématisent Sévère et les siens. D'autres parmi les évêques et les clercs placés sous la juridiction de Sévère abandonnèrent leurs églises et prirent la fuite. Parmi eux se trouvent non seulement Julien de Bostra et Pierre de Damas, qui séjournent ici, mais encore Mamas, qui avait passé pour être l'un des deux chefs des Dioscoriens, qui entraînèrent notamment Sévère, et qui avait réprouvé leur présomption. »

Et un peu plus loin : « Les monastères d'ici et Jérusalem même sont d'un sentiment unanime, grâce à Dieu, au sujet de la vraie foi, ainsi que la plupart des autres villes avec leurs évêques. Prie pour eux tous et pour nous, ô notre très saint maître et très vénéré Père, afin que nous ne soyons pas induits en tentation. »

2

Ἐπειδὴ τοίνυν ταῦτα τὰ γράμματα λέγει τοὺς ὑπὸ Ἀπάμειαν ἱερέας ἀποπηδῆσαι ἀπὸ Σευήρου, φέρε τι προσθῶμεν ὅπερ ἐς ἡμᾶς πατρόθεν διέβη, εἰ καὶ ἱστορίᾳ μέχρι νῦν οὐκ ἀνείληπται. Κοσμᾶς τὴν ἡμετέραν ἐπισκοπῶν Ἐπιφάνειαν ἡ τὸν Ὀρόντην σύνοικον ἔχει, καὶ Σευηριανὸς Ἀρέθουσαν τὴν ἀστυγείτονα, πρὸς τὰ συνοδικὰ Σευήρου ταραχθέντες καὶ τῆς ἐκείνου κοινωνίας ἑαυτοὺς ἀπορρήξαντες, βιβλίον καθαιρέσεως αὐτῷ διαπέμπονται ἐσέτι τὴν Ἀντιόχου πόλιν ἐπισκοποῦντι. Ἐγχειρίζουσι δὲ τὸ βιβλίον Αὐρηλιανῷ, τῷ τῶν διακόνων πρώτῳ τῆς Ἐπιφανέων· ὃς ἐπειδὴ τὸν Σευῆρον ἐδεδοίκει καὶ τὸν τῆς τοσαύτης ἐπισκοπῆς ὄγκον, ὅτε τὴς Ἀντιόχου κατειλήφει, ἐσθῆτα γυναικείαν ἑαυτῷ περιθεὶς προσήει τῷ Σευήρῳ, ἀκκιζόμενός τε καὶ θρυπτόμενος καὶ διὰ πάντων τὸ εἶναι γυνὴ σχηματιζόμενος, καὶ τὸ κατὰ τῆς κεφαλῆς φάρος μέχρι τῶν στέρνων καθείς, ὀλοφυρόμενός τε καὶ μύχιον ποτνιώμενος, ἱκετηρίας τινὸς προσχήματι προϊόντι τῷ Σευήρῳ τὴν καθαίρεσιν ἐπιδίδωσι· καὶ πάντας διαλαθὼν τοῦ ἑπομένου ἔξεισιν ὁμίλου καὶ δρασμῷ τὴν σωτηρίαν* ὠνεῖται, πρὶν τὸν Σευῆρον τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ κείμενα γνῶναι. Ὅμως δ' οὖν ὁ Σευῆρος καὶ τὸ βιβλίον δεξάμενος καὶ τὰ ἐν αὐτῷ συνείς, τῷ οἰκείῳ προσεκαρτέρησε θρόνῳ, μέχρι τῆς Ἀναστασίου τελευτῆς. P. 133, l. 15 (liv. III, chap. 34). * P. 134.

Ὡς οὖν Ἀναστάσιος τὰ ἐπὶ Σευήρῳ γεγενημένα διέγνω, ἱστορητέον γὰρ τὴν πρᾶξιν

2

Mais puisque cette lettre dit que les évêques du siège d'Apamée abandonnèrent Sévère, racontons également un fait que nous tenons de notre père, bien qu'il n'ait pas encore été rapporté jusqu'à présent par les historiens. Cosmas, l'évêque de notre ville d'Épiphanie, qui est arrosée par l'Oronte, et Sévérien, l'évêque de la ville voisine d'Aréthuse, s'étant irrités contre la lettre synodale de Sévère, et s'étant séparés de sa communion, lui envoyèrent un libelle par lequel ils le déposaient, alors qu'il occupait encore le siège épiscopal d'Antioche. Ils remirent le libelle à Aurélien, l'archidiacre d'Épiphanie. Celui-ci craignant et Sévère et la majesté d'un si grand épiscopat, revêtit, à son arrivée à Antioche, un costume de femme. Il s'avança ensuite vers Sévère, en se pavanant, en faisant des façons et en se donnant en tout l'allure d'une femme. Portant son voile baissé jusqu'à la poitrine, et se lamentant et soupirant profondément, il remit, sous forme de supplique, la déposition à Sévère qui passait; puis, à l'insu de tout le monde, il se glissa hors de la foule qui suivait, et acheta son salut par la fuite, avant que Sévère n'eût pris connaissance du libelle. Après avoir reçu le libelle, et après l'avoir lu, Sévère continua néanmoins à demeurer sur son trône jusqu'à la mort d'Anastase.

Lorsque Anastase apprit ce qui était arrivé à Sévère, — il faut en effet

φιλανθρώπως τῷ Ἀναστασίῳ διεσκευασμένην, προστάττει Ἀσιατικῷ τὴν στρατιωτικὴν ἀρχὴν τῆς ἐν Φοινίκῃ Λιβανησίας ἐπιτραπέντι, Κοσμᾶν καὶ Σευηριανὸν τῶν οἰκείων ἐξελάσαι θρόνων, διότι τῷ Σευήρῳ τῆς καθαιρέσεως τὸ βιβλίον πεπόμφασιν. Ὅς ἐπειδὴ τὰ τῆς ἑῴας κατειλήφει μέρη πολλούς τε τῶν Κοσμᾶ καὶ Σευηριανοῦ δογμάτων ἀντεχομένους εὗρε μάλα τε γεννικῶς αὐτῶν ἀντιποιουμένας τὰς σφῶν πόλεις, ἀνήγαγε τῷ Ἀναστασίῳ ἀναιμωτὶ μὴ δύνασθαι τούτους τῶν οἰκείων φυγαδεύειν θρόνων. Τοσοῦτον τοιγαροῦν περιῆν φιλανθρωπίας τῷ Ἀναστασίῳ, ὡς διαρρήδην γράψαι τῷ Ἀσιατικῷ μηδὲν βούλεσθαι προελθεῖν, μηδ' ἂν εἰ μέγα τε καὶ ἀξιόλογον ἦ, εἴπερ αἵματος ῥανὶς ἐκχέοιτο...

3

P. 146, l. 3 (liv. III, chap. 44). Καὶ ἀνὰ δὲ τὸ Βυζάντιον προσθήκην τοῦ βασιλέως ἐν τῷ Τρισαγίῳ βουληθέντος ποιήσασθαι τὸ « Ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς », μεγίστη στάσις γέγονεν, ὡς ἐς τὰ μάλιστα τῆς Χριστιανῶν θρησκείας ἀθετουμένης. Ἧς ἀρχηγὸν καὶ προστάτην γενέσθαι τὸν Μακεδόνιον καὶ τὸν ὑπ' αὐτὸν κλῆρον Σευῆρός φησι πρὸς Σωτήριχον γράφων, οὔπω μὲν ἱερατικοῦ τετυχηκὼς θρόνου, ἐπὶ δὲ τῆς βασιλέως διαιτώμενος, ὅτε τοῦ κατ' αὐτόν, ὥς μοι λέλεκται, σὺν ἑτέροις ἀπηλάθη μοναστηρίου· πρὸς τοῖς λεχθεῖσι, καὶ ἐκ τούτων οἶμαι τῶν διαβολῶν τὸν Μακεδόνιον ἐκβεβλῆσθαι.

raconter qu'Anastase arrangea cette affaire avec bienveillance, — il ordonna à Asiaticos, qui avait été chargé du commandement des troupes de la Phénicie Libanaise, de chasser Cosmas et Sévérien de leurs sièges, parce qu'ils avaient envoyé à Sévère le libelle de sa déposition. Asiaticos étant arrivé en Orient et ayant trouvé qu'un grand nombre de gens adhéraient aux doctrines de Cosmas et de Sévérien et que leurs villes prenaient fait et cause pour eux avec beaucoup de courage, fit savoir à Anastase qu'il n'était pas possible de les chasser de leurs trônes sans effusion de sang. Or, telle était la bonté d'Anastase qu'il écrivit en termes précis à Asiaticos qu'il ne voulait pas qu'on mît à exécution une affaire, même grande et remarquable, du moment qu'il fallait verser une goutte de sang.

3

A Byzance, l'empereur ayant voulu ajouter au Trisagion les mots : *Celui qui a été crucifié pour nous,* il s'ensuivit une très grande sédition, comme si la doctrine chrétienne était profanée au plus haut point. L'auteur et le chef de la sédition fut Macédonios et son clergé, d'après ce que Sévère raconte dans la lettre qu'il écrivit à Sotérichos, lorsqu'il n'avait pas encore obtenu le trône épiscopal, mais qu'il séjournait dans la ville impériale, après avoir été expulsé de son couvent avec d'autres, comme je l'ai raconté. C'est à cause de ces calomnies, je crois, et pour les raisons indiquées, que Macédonios a été chassé.

4

Τὸν δέ γε Σευῆρον ὃς τῆς Ἀντιόχου πρόεδρος ἐκεχειροτόνητο, καθὰ τὰ φθάσαντα διηγήσαντο, ἐπεὶ τὴν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον ἐφ' ἑκάστης ἀναθέματι περιβάλλων οὐκ ἐπαύσατο, καὶ μάλιστά γε ἐν ταῖς καλουμέναις ἐνθρονιστικαῖς συλλαβαῖς, καὶ ταῖς τούτων ἀμοιβαίαις ἃς διεπέμψατο τοῖς ἑκασταχοῦ πατριάρχαις — ἐδέχθησαν δὲ μόνον ἀνὰ τὴν Ἀλεξάνδρου πόλιν πρὸς Ἰωάννου τοῦ μετὰ τὸν πρότερον Ἰωάννην, Διοσκόρου τε αὖ καὶ Τιμοθέου — αἳ καὶ μέχρις ἡμῶν διασώζονται, πολλαί τε ἐντεῦθεν κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἐπανέστησαν ἔριδες καὶ ὁ πιστότατος διηρέθη λεώς, κελεύει Ἰουστῖνος τῷ πρώτῳ τῆς αὐτοῦ * βασιλείας ἔτει συσχεθέντα τὸν Σευῆρον ποινὰς εἰσπραχθῆναι τῆς γλώσσης διατεμνομένης, ὡς ἐνίοις διατεθρύληται, Εἰρηναίου τὴν πρᾶξιν ἐγχειρισθέντος ὃς ἐφειστήκει τῇ ἑῴᾳ τῶν ἀρχῶν ἀνὰ τὴν Ἀντιόχου. Πιστοῦται δὲ τὰ περὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἐποχῆς τὸν Εἰρηναῖον ἐγχειρισθῆναι ὁ Σευῆρος πρὸς ἐνίους τῶν Ἀντιοχέων γράφων καὶ τὸν τρόπον τῆς φυγῆς διηγούμενος· ἔνθα μεγίσταις λοιδορίαις τὸν Εἰρηναῖον βάλλει ὡς πᾶσαν αὐτῷ φυλακὴν ἀκριβῆ περιθέντα μὴ διαδρᾶναι τῆς Ἀντιόχου.

P. 154, l. 22 (liv. IV, chap. 4).

* P. 155.

Εἰσὶ δὲ οἳ φασιν ὡς Βιταλιανὸς τὴν γλῶσσαν ἐξητήσατο τοῦ Σευήρου, εἰσέτι παρὰ τῷ Ἰουστίνῳ τὰ πρώτιστα δοκῶν φέρειν, διότι γε εἰς αὐτὸν ὕβριζεν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις ὁ

4

Élu patriarche d'Antioche, ainsi que nous l'avons exposé plus haut, Sévère ne cessa d'anathématiser chaque jour le concile de Chalcédoine, surtout dans ses lettres d'intronisation et dans celles qu'il envoya partout aux patriarches en réponse à des lettres de ce genre. Les siennes ne furent reçues qu'à Alexandrie par Jean (III), qui succéda à Jean (II), par Dioscore et Timothée. Elles sont parvenues jusqu'à nous; elles ont fait naître de nombreuses discordes dans l'Église et ont mis la division parmi les fidèles. C'est pourquoi Justin ordonna, la première année de son règne, d'arrêter Sévère et de lui infliger comme châtiment d'avoir la langue coupée. Au dire de certaines personnes, ce fut Irénée, alors le chef des troupes de l'Orient à Antioche, qui fut chargé d'exécuter l'ordre de l'empereur. Dans la lettre qu'il écrivit à quelques habitants d'Antioche et dans laquelle il raconte comment il s'enfuit, Sévère confirme qu'Irénée fut chargé de procéder à son arrestation. Dans cette même lettre, il accable Irénée des plus grandes injures, parce qu'il l'avait fait surveiller avec soin par toute sa garde pour l'empêcher de s'échapper d'Antioche.

Il y en a qui disent que Vitalien demanda la langue de Sévère — Vitalien paraissait encore être en très grand crédit auprès de Justin — parce que Sévère l'injuriait dans ses discours. Sévère abandonna son trône

Σευῆρος. Φεύγει δ' οὖν τὸν οἰκεῖον θρόνον ἀνὰ τὸν Γορπιαῖον μῆνα, ὃν Σεπτέμβριον ἡ Ῥωμαίων λέγει φωνή, ἕβδομον καὶ ἑξηκοστὸν καὶ πεντακοσιοστὸν ἔτος χρηματιζούσης τῆς Ἀντιόχου. Καὶ μετ' αὐτὸν ἐς τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἄνεισι Παῦλος, κελευσθεὶς τὴν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον ἀναφανδὸν κηρύττειν. Παῦλος μὲν οὖν ἑθελούσιος ἀναχωρήσας τῆς Ἀντιόχου, τὴν πάντων στέλλεται πορείαν τὸν βίον διαμετρησάμενος. Εὐφράσιος δὲ μετ' αὐτὸν ἐξ Ἱεροσολύμων ἐπὶ τὸν κατ' αὐτὸν ἄνεισι θρόνον.

5

P. 160, l. 13 (liv. IV, chap. 10).

Ἰουστινιανὸς μὲν οὖν τῶν ἐν Καλχηδόνι συνεληλυθότων καὶ τῶν παρ' αὐτῶν ἐκτεθειμένων μάλα γεννικῶς ἀντείχετο, Θεοδώρα δὲ ἡ τούτου σύνοικος, τῶν μίαν φύσιν λεγόντων· εἴτε καὶ τῶν ἀληθῶς οὕτως ἐχόντων — ἡνίκα γὰρ ὁ περὶ πίστεως πρόκειται λόγος, πατέρες τε πρὸς παῖδας, παῖδές τε αὖ πρὸς τοὺς φύντας διΐστανται, γυνή τε τὸν ἴδιον γαμέτην, ἀνήρ τε αὖ πάλιν πρὸς τὴν ἰδίαν γαμετήν —, εἴτε καὶ κατά τινα συγκείμενοι οἰκονομίαν ἵν' ὁ μὲν τῶν λεγόντων δύο φύσεις ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν μετὰ τὴν ἕνωσιν ἀντέχηται, ἡ δὲ τῶν πρεσβευόντων μίαν φύσιν. Ὅμως δ' οὖν ἀλλήλοις οὐκ ἐνεδίδοσαν· ἀλλ' ὁ μὲν τῶν ἐν Καλχηδόνι συντεθειμένων μάλα σπουδαίως ἀντελαμβάνετο, ἡ δὲ μετὰ τῶν ἀπ' ἐναντίας ἰοῦσα τῶν λεγόντων μίαν φύσιν παντοίως προενόει, καὶ τούς γε ἡμεδαποὺς περιέθαλπεν καὶ τοὺς ἀλλο-

au mois de *Gorpiaios*, que les Romains appellent « septembre » dans leur langue, en l'an 567 de l'ère d'Antioche [1]. Après lui monta sur son trône Paul, qui reçut l'ordre de proclamer ouvertement le concile de Chalcédoine. Paul s'éloigna de plein gré d'Antioche, puis partit pour le grand voyage, ayant terminé le cours de sa vie. Euphrasios de Jérusalem lui succéda sur le trône.

5

Justinien adhérait très énergiquement à ceux qui s'étaient réunis à Chalcédoine et aux doctrines qu'ils avaient exposées, tandis que Théodora, son épouse, adhérait à ceux qui disaient une seule nature, soit qu'il en fût vraiment ainsi — lorsqu'il s'agit, en effet, de la foi, les parents se séparent de leurs enfants, les enfants de leurs parents, la femme de son mari et le mari de sa femme, — soit qu'ils eussent fait entre eux une sorte de convention pour adhérer, l'un à ceux qui disaient deux natures dans le Christ notre Dieu après l'union, l'autre à ceux qui professaient une seule nature. Quoi qu'il en soit, ils ne se firent aucune concession l'un à l'autre, mais Justinien défendait avec beaucoup d'ardeur ce qui a été établi à Chalcédoine, et Théodora, qui était du parti contraire, prenait soin en toute chose de ceux qui disaient une seule nature : elle chérissait ceux de notre pays et traitait avec une grande

1. C'est-à-dire en l'an 518 de notre ère.

δαποὺς μεγάλοις χρήμασιν ἐδεξιοῦτο. Ἣ καὶ πείθει τὸν Ἰουστινιανὸν μετάπεμπτον Σευῆρον ποιήσασθαι.

Σώζονται τοίνυν ἐπιστολαὶ Σευήρου πρός τε Ἰουστινιανὸν πρός τε Θεοδώραν· δι' ὧν ἔστι λαβεῖν ὡς κατ' ἀρχὰς τὴν πρὸς τὴν βασίλειον ὁδὸν διανεβάλετο * μεθ' ὃ τὸν Ἀντιοχείας καταλέλοιπε θρόνον· ὕστερον μέντοι κατείληφε ταύτην. Καὶ γέγραφεν ὡς ἐπειδὴ πρὸς τὴν βασιλέως ἐγεγόνει ἐνέτυχέ τε τῷ Ἀνθίμῳ καὶ τῆς παραπλησίας οἱ δόξης εὗρηκε αὐτὸν καὶ τῆς εἰς τὸν θεὸν νομίσεως, πέπεικε τῆς καθέδρας ἐκστῆναι. Γέγραπται δὲ αὐτῷ τὰ περὶ τούτων πρὸς Θεοδόσιον τὸν τὴν Ἀλεξανδρέων ἐπισκοποῦντα πόλιν· ἐν οἷς καὶ μεγαλαυχεῖ ὡς τὸν αὐτὸν Ἄνθιμον πέπεικεν, ὡς εἴρηται, τῆς ἐπὶ γῆς δόξης καὶ τῆς οἰκείας καθέδρας τὰ τοιαῦτα προκρῖναι δόγματα. Φέρονται δὲ καὶ Ἀνθίμου πρὸς Θεοδόσιον ἐπιστολαὶ περὶ τούτων, Θεοδοσίου τε αὖ πρὸς Σευῆρον καὶ Ἄνθιμον, ἃς παρίημι καταλιμπάνων τοῖς ἐντυγχάνειν ταύταις βουλομένοις, ἵνα μὴ πλῆθος ἄπειρον ἐπεισκυκλήσω τῷ παρόντι πόνῳ. * P. 161 (liv. IV, chap. 11).

Ὅμως δ' οὖν ὡς ἀντικρὺ τῶν βασιλέως κελευσμάτων ἰόντες καὶ μὴ δεχόμενοι τὰ ἐν Καλχηδόνι συντεθειμένα, ἄμφω τῶν οἰκείων ἐξηλαθέτην θρόνων, καὶ τὸν μὲν Ἀλεξανδρείας Ζωΐλος διαδέχεται, τὸν δὲ τῆς βασιλείας Ἐπιφάνιος.....

Γέγραπται δ' οὖν Ἰουστινιανῷ νομοθεσία ἐν ᾗ τὸν Σευῆρον καὶ Ἄνθιμον σὺν ἑτέροις ἀνατεθεμάτικεν, ποιναῖς τε μεγίσταις ὑποτέθεικε τοὺς τὰ ἐκείνων πρεσβεύοντας δόγματα. P. 161, l. 24.

largesse les étrangers. Ce fut aussi elle qui persuada à Justinien de rappeler Sévère.

On a conservé les lettres de Sévère à Justinien et à Théodora. Elles permettent de voir qu'au commencement il différait continuellement son départ pour la ville impériale, parce qu'il avait quitté le trône d'Antioche, mais qu'à la fin il s'y rendit. Sévère a écrit qu'après son arrivée dans la ville impériale, il eut une entrevue avec Anthime, et que lui ayant trouvé des opinions semblables aux siennes et la même croyance en Dieu, il le persuada d'abandonner son siège. Il a relaté les détails de cette affaire dans sa lettre à Théodose, le patriarche d'Alexandrie, où il se vante d'avoir persuadé à Anthime, comme il a été dit, de préférer ces doctrines à la gloire terrestre et à son siège. On possède également à ce sujet des lettres d'Anthime à Théodose, ainsi que de Théodose à Sévère et à Anthime. Je les passe sous silence et les laisse à ceux qui désirent les lire, pour ne pas insérer dans mon œuvre une matière trop considérable.

Théodose et Anthime allant à l'encontre des ordres de l'empereur et ne recevant pas ce qui avait été convenu à Chalcédoine, furent chassés de leurs trônes ; Zoïle reçut celui d'Alexandrie et Épiphane celui de la ville impériale.....

Justinien écrivit une constitution dans laquelle il anathématisa Sévère et Anthime ainsi que d'autres, et où il menaça des plus grandes peines ceux qui professaient leurs doctrines.

VI. — THÉOPHANE

Théophane, dit le Confesseur, naquit sous le règne de l'empereur Constantin Copronyme (741-775), et mourut vers l'an 817. Il écrivit sa *Chronographie* entre 810/11 et 814/15 dans le but de continuer la *Chronique* de son ami Georges le Syncelle († 810/11), qui était restée inachevée. L'œuvre de Théophane va de 284 à 813, c'est-à-dire du règne de Dioclétien à la chute de l'empereur Michel Ier Rhangabé.

Édition citée: C. de Boor, *Theophanis chronographia*, vol. I, Leipzig, Teubner, 1883.

1

P. 152, l. 6 (A. M. 6002). Τούτῳ τῷ ἔτει μοναχοί τινες αἱρετικοὶ σ′ ἐλθόντες ἀπὸ ἀνατολῆς ἐν τῷ Βυζαντίῳ ἅμα Σευήρῳ τῷ δυσσεβεῖ κατὰ Μακεδονίου καὶ τῆς συνόδου ἐσπούδαζον. Τούτους Ἀναστάσιος ἐντίμως ἐδέξατο ὡς ἐχθροὺς τῆς ἀληθείας καὶ ταράξαντας τὴν ἀνατολὴν καὶ ὧδε τὰ αὐτὰ πράσσοντας [1].....

P. 152, l. 27. Ὅσοι δὲ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ αἱρετικοὶ ἐτύγχανον ἐν τῷ Βυζαντίῳ, τῷ Σευήρῳ καὶ τοῖς αἱρετικοῖς μοναχοῖς ἀνατολικοῖς ἐσχόλαζον κατὰ Μακεδονίου σπουδάζοντες [1]. Οἱ δὲ κατὰ τὴν Παλαιστίνην θεοφόροι μοναχοὶ ζήλῳ θείῳ κινηθέντες ἦλθον εἰς τὸ Βυζάντιον κατὰ Σευήρου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μοναχῶν [2].

2

P. 154, l. 3 (A. M. 6003). Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει καὶ κατὰ Μακεδονίου ὁ βασιλεὺς συνεσκεύαζεν· καὶ οἱ ἀποσχισταὶ

1. Cf. extrait n° 1 de Théodore le Lecteur. — 2. Cf. *ibidem* extrait n° 2.

1

En cette année, deux cents moines hérétiques vinrent de l'Orient à Byzance avec l'impie Sévère et se mirent à attaquer Macédonios et le concile (de Chalcédoine). Anastase les reçut avec honneur, parce qu'il voyait en eux des ennemis de la vérité, qui avaient troublé l'Orient et qui allaient faire la même chose ici.....

Tout ce qu'il y avait en fait de clercs et de laïques hérétiques à Byzance, fréquentait Sévère et les moines hérétiques orientaux, et attaquait Macédonios. Mus par un zèle divin, les pieux moines de la Palestine vinrent à Byzance pour combattre Sévère et les moines qui étaient avec lui.

2

La même année, l'empereur machina des intrigues contre Macédonios;

μετὰ μισθωτῶν ὄχλων ἐν τῷ Ἀρχαγγέλῳ τοῦ παλατίου καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ψάλλοντες ἐν κυριακῇ τὸ τρισάγιον προσετίθουν τό, « ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς », ὥστε τοὺς ὀρθοδόξους ἐξ ἀνάγκης μετὰ πληγῶν αὐτοὺς ἐλάσαι. Ὁ δὲ βασιλεὺς προφανῶς διὰ τῶν ἀποσχιστῶν μοναχῶν καὶ κληρικῶν καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ Καρίας ποτὲ ἐπισκόπου, ἔπειτα δὲ Ἁλικαρνασοῦ καὶ Σευήρου τοῦ δυσσεβοῦς ἔτι μοναχοῦ ὄντος ἐπολέμει τὸν Μακεδόνιον ὕβρεσιν αὐτὸν δημοσίαις αἰσχραῖς συμβάλλων[1].

3

Τότε καὶ Φλαβιανὸν ἐσπούδασε τοῦ θρόνου Ἀντιοχείας ἐκβαλεῖν ὁ παράνομος βασιλεὺς καὶ Σευῆρον τὸν προφανῆ τῆς ἀληθείας ἐχθρὸν ἀντεισαγαγεῖν. Ἐπέθεντο δὲ κατηγοροῦντες αὐτὸν ὅτι στόματι μόνον τὴν σύνοδον ἀνεθεμάτισεν, καὶ οὐ καρδίᾳ· λοιπὸν καὶ συνεβούλευον αὐτῷ οἱ πεμφθέντες ἄρχοντες παρὰ τοῦ βασιλέως τοῦ ἐξεῶσαι αὐτὸν ὀλίγον ὑποχωρῆσαι διὰ τὸν τάραχον. Τούτου δὲ εἰς Πλατάνους ἐξελθόντος, εὐθέως τὸν δυσσεβῆ Σευῆρον ἐχειροτόνησαν προσμονάσαντα ἐν τῇ μονῇ τῶν ἀποσχιστῶν πλησίον τοῦ Μαϊουμᾶ Γάζης. Φλαβιανὸν δὲ ἐν Πέτραις ἐξώρισαν καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐπισκόπους σιδηρωμένους καὶ κληρικοὺς καὶ μοναχούς. Ἠλίας δὲ ὁ Ἱεροσολύμων ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἢ Σευήρῳ κοινωνῆσαι P. 156, l. 9 (A. M. 6004).

1. Cf. Théodore le Lecteur, extrait n° 3.

et les schismatiques, ayant avec eux des gens soudoyés, chantèrent le dimanche, dans la chapelle de l'Archange, qui se trouve au Palais, et dans la grande Église, le Trisagion avec l'addition : *Celui qui a été crucifié pour nous.* Il s'ensuivit que les orthodoxes furent obligés de les chasser en les frappant. L'empereur se servait ouvertement des moines et des clercs schismatiques, de Julien — qui fut d'abord évêque en Carie et ensuite évêque d'Halicarnasse —, ainsi que de l'impie Sévère qui était encore simple moine, pour combattre Macédonios et pour l'accabler publiquement d'injures indignes.

3

L'inique empereur s'appliqua alors à chasser Flavien du trône d'Antioche et à le remplacer par Sévère, l'ennemi déclaré de la vérité. On l'attaqua en l'accusant d'avoir seulement anathématisé le concile (de Chalcédoine) de bouche et non de cœur. Les magistrats envoyés par l'empereur pour le chasser, lui conseillèrent alors de se retirer un peu à cause des troubles. Lorsqu'il se fut rendu à *Platanoi,* ils ordonnèrent aussitôt l'impie Sévère qui avait embrassé la vie monastique dans le couvent des schismatiques tout près de Maïouma de Gaza. Ils reléguèrent Flavien à Pétra, ainsi que beaucoup d'autres évêques, clercs et moines qu'ils chargèrent de chaînes. L'empereur obligea Élie de Jérusalem à communiquer avec Sévère, s'il ne voulait pas être chassé de son

ἢ τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβληθῆναι, τῶν μοναχῶν ὀχυρωσάντων αὐτόν, τῆς ἐπισκοπῆς μᾶλλον ἡρετίσατο ἐκβληθῆναι[1], καὶ ἐχειροτονήθη Ἰωάννης ἀπὸ σταυροφυλάκων συνθέμενος ποιεῖν ὅσα θέλωσιν. Χειροτονηθεὶς δὲ οὐδέτερον ἐποίησεν.

4

P. 157, l. 8. Ἀντιοχείας ἐπίσκοπος Σευῆρος ἔτη ζ'. Sic 157, 8; 160, 10; 161, 25; 164, 29.

5

P. 157, l. 29 (A. M. 6005). Τιμόθεος δὲ τὸ ὄνομα Σευήρου βουληθεὶς ἐντάξαι τοῖς διπτύχοις καὶ τὸ Φλαβιανοῦ ἐκβάλαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκωλύθη. Σευήρου γὰρ τὴν κοινωνίαν πάντες οἱ ὀρθόδοξοι ἔφυγον, μάλιστα οἱ μοναχοί, οὓς μετὰ πλήθους ἀγροικικοῦ τιμωρῶν πολλοὺς ἐφόνευσε τὰ θυσιαστήρια ἀνατρέπων καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τῶν ὀρθοδόξων χωνεύων ὁ ἱερόσυλος.

6

P. 158, l. 22 (A. M. 6005). Ἀναστάσιος δέ τις ἐπιθυμῶν γενέσθαι δοὺξ Παλαιστίνης ὑπέσχετο τῷ βασιλεῖ, « εἰ μὴ πείσω Ἰωάννην, τὸν μετὰ Ἠλίαν ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων, κοινωνῆσαι Σευήρῳ, δίδειν

1. Cf. Théodore le Lecteur, extrait n° 6.

trône épiscopal. Élie préféra être chassé de son trône, bien qu'il fût soutenu par les moines, et on ordonna Jean, un ex-gardien de la Croix, qui avait promis de faire tout ce que l'on voulait. Une fois ordonné, Jean n'en fit rien.

4

Sévère occupa le trône d'Antioche pendant sept ans.

5

Timothée ayant voulu mettre le nom de Sévère dans les diptyques et enlever celui de Flavien, en fut empêché par le peuple. Tous les orthodoxes fuyaient, en effet, la communion de Sévère, surtout les moines, dont il en avait tué beaucoup en les châtiant avec l'aide d'une troupe de paysans. Ce voleur sacrilège (Sévère) renversa aussi les autels et fondit les vases sacrés des orthodoxes.

6

Un certain Anastase désirant devenir duc de la Palestine, fit la promesse suivante à l'empereur : « Si je n'amène pas Jean, qui a succédé à Élie sur

τ' λίτρας χρυσίου ». Λαβὼν οὖν τὴν ἀρχὴν ἦλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ Ἰωάννην μὴ πειθόμενον εἰς φρουρὰν ἐνέβαλεν. Ζαχαρίας δέ τις ἄρχων Παλαιστίνης, θεοφιλὴς ἀνήρ, ὑπέθετο τῷ ἐπισκόπῳ ζήλῳ θείῳ φερόμενος ὑποσχέσθαι τῷ δουκὶ ποιεῖν τὰ δοκοῦντα αὐτῷ, εἰ ἀποκατασταθῇ εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ. Τοῦ δὲ ἀπολύσαντος αὐτὸν καὶ ἀποκαταστήσαντος, συναγαγὼν τὰ μοναστήρια εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ ἀνελθὼν ἐπ' ἄμβωνος ἀνεθεμάτισε Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα καὶ Σευῆρον καὶ Σωτήριχον τὸν Καισαρείας, ἀναγορεύσας τὰς ἁγίας καὶ * οἰκουμενικὰς τέσσαρας συνόδους· παρῆν δὲ καὶ Ὑπάτιος, ὁ ἀδελφιδοῦς τοῦ βασιλέως, μὴ κοινωνῶν Σευήρῳ τὸ σύνολον. * P. 159.

7

Ἀλαμουνδάρῳ δέ, τῷ φυλάρχῳ τῶν Σαρακηνῶν, βαπτισθέντι Σευῆρος ὁ δυσσεβὴς δύο ἐπισκόπους ἔπεμψε τῆς λώβης αὐτοῦ μεταδοῦναι αὐτῷ. Θεοῦ δὲ προνοίᾳ ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ὁ ἀνὴρ ἐβαπτίσθη τῶν δεχομένων τὴν σύνοδον. Τῶν δὲ ἐπισκόπων Σευήρου διαστρέφειν τὸν φύλαρχον τοῦ ἀληθοῦς δόγματος σπευδόντων, θαυμαστῶς αὐτοὺς ἤλεγξεν Ἀλαμούνδαρος δραματουργίᾳ τοιαύτῃ. Ἔφη γὰρ πρὸς αὐτούς· « γράμματα », φησίν, « ἐδεξάμην σήμερον σημαίνοντά μοι ὅτι Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος τέθνηκεν ». Τῶν δὲ εἰπόντων ἀδύνατον εἶναι τοῦτο, ἔφη ὁ φύλαρχος· « καὶ πῶς θεὸς γυμνὸς ἐσταυρώθη καθ' ὑμᾶς, εἰ μὴ P. 159, l. 19 (A. M. 6005).

le trône épiscopal de Jérusalem, à communiquer avec Sévère, je donnerai trois cents livres d'or. » Il obtint la charge et se rendit à Jérusalem. Jean ne cédant pas, il le jeta en prison. Mais un certain Zacharie, préfet de la Palestine, un homme pieux, mû par un zèle divin, suggéra à l'évêque de promettre au duc d'accomplir ses désirs, s'il était rétabli sur son trône. Le duc l'ayant relâché et rétabli (sur son trône), il convoqua les moines dans l'église de saint Étienne, monta en chaire et anathématisa Nestorios, Eutychès, Sévère et Sotérichos de Césarée, après avoir proclamé les quatre saints conciles œcuméniques. Hypatios, le neveu de l'empereur, était présent; il ne communiquait en aucune manière avec Sévère.

7

L'impie Sévère envoya deux évêques à Alamoundar, le phylarque des Sarrasins, qui avait reçu le baptême, afin de lui communiquer sa propre infection. Grâce à la Providence divine, le phylarque avait été baptisé par des orthodoxes qui recevaient le concile. Comme les évêques de Sévère s'efforçaient de détourner le phylarque de la vraie doctrine, Alamoundar les réfuta d'une manière admirable avec l'invention suivante. Il leur dit : « J'ai reçu aujourd'hui une lettre m'annonçant la mort de l'archange Michel. » Les évêques lui ayant répondu que cela était impossible, le phylarque leur dit : « Comment, s'il n'avait pas deux natures, le Christ a-t-il pu être crucifié

δύο φύσεων ἦν ὁ Χριστός, εἴπερ μηδὲ ἄγγελος ἀποθνήσκει; » καὶ οὕτω μετ' αἰσχύνης ἀνεχώρησαν οἱ τοῦ Σευήρου ἐπίσκοποι [1].

8

P. 162, l. 13 (A. M. 6008).

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει καὶ Ἀριάδνη ἡ βασίλισσα ἐτελεύτησεν. Οἱ δὲ μοναχοὶ τῆς ἐρήμου θείῳ ζήλῳ κινούμενοι, τέσσαρας διαμαρτυρίας συντάξαντες δύο μὲν ἔπεμψαν τῷ βασιλεῖ, μίαν δὲ τοῖς ἄρχουσι τῆς χώρας, καὶ μίαν τῷ ἐπισκόπῳ Ἱεροσολύμων Ἰωάννῃ, διαμαρτυρόμενοι, μήτε τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου παρεξελθεῖν, μήτε τῷ δυσσεβεῖ Σευήρῳ κοινωνῆσαι.

9

P. 164, l. 8 (A. M. 6010).

Τοῦ δὲ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Τιμοθέου ἀποθανόντος, Ἰωάννην τὸν Καππαδόκην, πρεσβύτερον καὶ σύγκελλον Κωνσταντινουπόλεως, ἐπίσκοπον ὁ βασιλεὺς προεχειρίσατο. Οὗτος χειροτονηθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τοῦ πάσχα τὴν ἀποστολικὴν ἐνεδύσατο στολήν. Ὁ δὲ λαὸς πολλὴν στάσιν ἐποίησε τῷ Ἰωάννῃ τοῦ ἀναθεματίσαι Σευῆρον [2].

1. Cf. extrait n° 7 de Théodore le Lecteur. Cédrénus reproduit à peu près littéralement cette rédaction de l'histoire d'Alamoundar. Une rédaction du même genre se lit dans la *Chronographie anonyme* que Cramer a publiée dans le t. II des *Anecdota graeca Parisiensia*, p. 316. Cf. plus loin la rédaction de Zonaras. — 2. Cf. l'extrait n° 8 de Théodore le Lecteur.

selon vous comme Dieu seul, puisqu'un ange ne peut même pas mourir? » Là-dessus, les évêques de Sévère se retirèrent tout honteux.

8

La même année, la reine Ariadné mourut aussi. Les moines du désert, mus par un zèle divin, composèrent quatre protestations; ils en envoyèrent deux à l'empereur, une aux magistrats du pays et une à l'évêque de Jérusalem, Jean, pour le conjurer de ne pas enfreindre le saint concile de Chalcédoine et de ne pas communiquer avec Sévère.

9

Après la mort de l'évêque de Constantinople, Timothée, l'empereur nomma comme évêque le prêtre et syncelle de Constantinople, Jean de Cappadoce. Élu le troisième jour de la semaine de Pâques, il revêtit (aussitôt) l'habit apostolique. Le peuple fit une grande sédition contre Jean pour le forcer à anathématiser Sévère.

10

Βιταλιανὸς δὲ ὁ προρρηθεὶς μετὰ θάνατον Ἀναστασίου Ἰουστίνῳ τῷ μεγάλῳ σφόδρα ὠκειώθη, ὥστε στρατηλάτου ἀξίαν παρ' αὐτοῦ δέξασθαι καὶ ὑπατεῦσαι ἐλθόντα ἐν Βυζαντίῳ καὶ ὕπατον ἀναγορευθῆναι καὶ κόμητα Πραισέντου παρρησίαν τε ἔχειν τοσαύτην πρὸς τὸν βασιλέα, ὥστε καὶ Σευῆρον προστάξαι ἐκβληθῆναι καὶ ἀναιρεθῆναι. Λίαν γὰρ ἦν ὀρθόδοξος ὁ Βιταλιανός. Ὁ δὲ Σευῆρος ἀκούσας ἔφυγεν, καὶ Ἰουλιανὸς Ἁλικαρνασσοῦ ἐπίσκοπος· καὶ εἰς Αἴγυπτον ἀπελθόντες ταύτην ἐτάραξαν, τὸν περὶ φθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου λόγον κινήσαντες, Διοσκόρου ἐπισκοποῦντος Ἀλεξανδρείας..... Σευήρου δὲ τοῦ δυσσεβοῦς ἐκποδὼν γεγονότος, Παῦλος ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, ὁ ξενοδόχος τῶν Εὐβούλου [1]. P. 165, l. 3 (A. M. 6011).

11

Τούτῳ τῷ ἔτει Ἐπιφανίου, ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, τελευτήσαντος μηνὶ Ἰουνίῳ ε', ἰνδικτιῶνος ιε', ἐπισκοπήσαντος ἔτη ις' καὶ μῆνας γ', Ἄνθιμος, αἱρετικός, ἐπίσκοπος Τραπεζούντων, μετετέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἀγαπητὸς δέ, ὁ ἐπίσκοπος Ῥώμης, ἐν τούτῳ τῷ ἔτει ἀνελθὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδον ἐκρότησε κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Σευήρου P. 217, l. 1 (A. M. 6029).

1. Cf. Malalas, extrait n° 2; Cédrénus, dans Migne, *Patr. gr.*, t. CXXI, col. 693[b]; Zonaras, liv. XIV, chap. v, p. 266 éd. Dindorf.

10

Après la mort d'Anastase, Vitalien, dont il a été question plus haut, se concilia entièrement les faveurs de Justin le grand. Il obtint de lui la dignité de général, remplit les fonctions de consul après son arrivée à Constantinople, fut proclamé consul et comte du Πραίσεντον. Il jouissait d'un si grand crédit auprès de l'empereur qu'il ordonna que Sévère fût chassé et tué. Vitalien était en effet très orthodoxe. Sévère ayant appris la chose, s'enfuit avec Julien, évêque d'Halicarnasse. Ils se rendirent en Égypte et la troublèrent, en y agitant la question de la corruptibilité et de l'incorruptibilité. Dioscore était alors évêque d'Alexandrie..... Après le départ de l'impie Sévère, Paul, le directeur du xenodochion d'Eubule, fut ordonné évêque d'Antioche.

11

En cette année, Épiphane, l'évêque de Constantinople, mourut, le 5 du mois de juin, à la XVe indiction, après avoir occupé le trône épiscopal pendant seize ans et trois mois. Anthime, un hérétique, qui était évêque de Trapezonte, fut nommé à sa place à Constantinople. Mais l'évêque de Rome,

καὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ Ἁλικαρνασέως καὶ τῶν λοιπῶν Θεοπασχιτῶν· ἐν οἷς καὶ Ἄνθιμος, ὁ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ὁμόφρων αὐτῶν καθαιρεθεὶς ἐξεβλήθη τῆς βασιλίδος, ἐπισκοπήσας μῆνας ι'· καὶ ἐχειροτονήθη ἀντ' αὐτοῦ Μηνᾶς, πρεσβύτερος καὶ ξενοδόχος τῶν Σαμψών, ὑπὸ Ἀγαπητοῦ, τοῦ πάπα Ῥώμης[1]. Ἀγαπητὸς δέ, ὁ ἐπίσκοπος Ῥώμης, ἐν Βυζαντίῳ ὢν ἐκοιμήθη, καὶ ἐχειροτονήθη ἀντ' αὐτοῦ Σιλβέριος ζήσας ἔτος ἕν.

12

P. 222, l. 9 (A. M. 6033). Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει Τιμοθέου, ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τελευτήσαντος, Σευῆρος ὁ δυσσεβής, Ἀντιοχείας μοιχὸς πρόεδρος, καὶ Ἰουλιανὸς ὁ Ἁλικαρνασεὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φυγόντες, περὶ φθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου διενεχθέντες κατ' ἀλλήλων γεγόνασιν, ὡς ἀληθείας ὄντες ἀλλότριοι. Καὶ ὁ μὲν Θεοδόσιον, ὁ δὲ Γαϊνᾶν προεβάλοντο εἰς ἐπισκόπους Ἀλεξανδρείας· καὶ Γαϊνᾶς μὲν ἐκράτησε τῆς ἐπισκοπῆς ἐνιαυτόν, ὁ δὲ Θεοδόσιος δύο. Τούτους δὲ Ἰουστινιανὸς πέμψας ἤγαγεν ἐν Βυζαντίῳ καὶ ἀλλήλων κεχωρισμένους διαιτᾶσθαι προσέταξεν, Παῦλον δέ τινα δοκούμενον εἶναι ὀρθόδοξον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας προεβάλετο. Οὗτος τὴν μνήμην Σευήρου τοῦ ἀνιέρου ποιήσας ἐξεβλήθη τῆς ἐπισκοπῆς ὀργῇ τοῦ βασιλέως καὶ ἐλθὼν διέτριβεν εἰς Ἱεροσόλυμα[2].

1. Cf. Zonaras, liv. XIV, chap. VIII, p. 280 éd. Dindorf. — 2 Cf. Cédrénus, *op. cit.*, col. 716[b].

Agapet, vint cette année à Constantinople et convoqua un concile contre l'impie Sévère, contre Julien d'Halicarnasse et contre les autres Théopaschites. Anthime, l'évêque de Constantinople, ayant les mêmes opinions qu'eux, fut déposé et chassé de la ville impériale, après avoir été évêque pendant dix mois. Le pape de Rome, Agapet, ordonna à sa place Ménas, prêtre et directeur du xenodochion de Sampson. Agapet, l'évêque de Rome, mourut pendant son séjour à Byzance et on ordonna à sa place Silvérius qui vécut un an.

12

La même année, après la mort de l'évêque d'Alexandrie, Timothée, l'impie Sévère, cet évêque adultère d'Antioche, et Julien d'Halicarnasse s'enfuirent à Alexandrie. Ils se disputèrent au sujet de la corruptibilité et de l'incorruptibilité, devinrent des ennemis, tous deux étant hostiles à la vérité. L'un proposa Théodose, l'autre Gaïnos, comme évêque d'Alexandrie. Gaïnos occupa le trône épiscopal pendant un an et Théodose pendant deux ans. Justinien les fit venir à Byzance, leur ordonna de vivre séparés l'un de l'autre, et proposa comme évêque d'Alexandrie un certain Paul, qui paraissait être orthodoxe. Celui-ci ayant célébré la mémoire de l'impie Sévère, fut chassé de l'épiscopat par la colère de l'empereur et s'en alla vivre à Jérusalem.

VII. — CÉDRÉNUS

Georges Cédrénus composa vers la fin du XIe ou au commencement du XIIe siècle une Σύνοψις ἱστοριῶν qui va de la création du monde à l'avènement au trône de l'empereur Isaac Comnène (1057). Quatre passages y sont relatifs à Sévère : nous n'en reproduisons qu'un seul, les trois autres n'ajoutant rien au texte de Théophane, l'une des sources de Cédrénus.

Édition citée : Migne, *Patrologie grecque,* t. CXXI.

Τῷ κβ' ἔτει Ἀναστάσιος ὁ παράνομος βασιλεὺς καὶ Τιμόθεος ὁ ἀνίερος ἐπίσκοπος Κων- Col. 688AB
σταντινουπόλεως πολλὰ κακὰ τοῖς ὑπὲρ τοῦ θαυμασίου Μακεδονίου καὶ τῆς συνόδου ἀγωνι-
ζομένοις ἐνεδείξαντο. Βουληθεὶς[1] δὲ ὁ Ἀναστάσιος προσθεῖναι εἰς τὸ τρισάγιον τὸ « Ὁ σταυ-
ρωθεὶς δι' ἡμᾶς », πειθόμενος Σεβήρῳ τῷ ἀκεφάλῳ, τὸν λογοθέτην καὶ τὸν ἔπαρχον ἐν τῷ
ἄμβωνι ἀνεβίβασε τοῦτο ἐκφωνῆσαι. Διὸ γέγονε δημοτικὴ στάσις ἄλλον βασιλέα ἐπιβοω-
μένων.....

1. Ce passage se lit à peu près mot pour mot dans la *Chronographie anonyme* de Cramer (*An. gr. Par.*, II, 316).

La vingt-deuxième année, Anastase, l'empereur inique, et Timothée, l'évêque impie de Constantinople, firent beaucoup de mal à ceux qui combattaient pour l'admirable Macédonios et pour le concile. Anastase voulant ajouter au Trisagion, sur les conseils de Sévère l'Acéphale, les mots : *Celui qui a été crucifié pour nous*, chargea le chancelier et le préfet de monter à l'ambon et de faire cette proclamation. Il s'ensuivit que le peuple se révolta et qu'il demanda un autre empereur...

VIII. — ZONARAS

Zonaras vécut entre le commencement du XIe siècle et le milieu du XIIe. Son œuvre est une chronique universelle qui commence à la création du monde et qui finit avec l'avènement au trône de l'empereur Jean Comnène (1118). On y trouve trois passages relatifs à Sévère. Nous n'en donnons qu'un seul, les deux autres étant manifestement tirés de Théophane. Celui que nous donnons n'est peut-être aussi qu'une paraphrase du texte de ce chronographe.

Édition citée : Dindorf, *Ioannis Zonarae epitome historiarum,* t. III, Leipzig, Teubner, 1870.

P. 262 (liv. XIV, chap. IV). Ἐν τοῖς χρόνοις τούτου τοῦ βασιλέως Ἀλαμούνδαρος ὁ τῶν Ἀγαρηνῶν φύλαρχος κατηχηθεὶς παρὰ ὀρθοδόξων ἐπίστευσέ τε καὶ ἐβαπτίσατο. Πρὸς ὃν ὁ Σευῆρος ἐπισκόπους ἔστειλε δύο, σπεύδων εἰς τὴν ἰδίαν αἵρεσιν ἑλκύσαι αὐτόν. Τῶν γοῦν ἐπισκόπων διδασκόντων αὐτὸν εἰς μίαν φύσιν τὰς δύο τοῦ Χριστοῦ συγχυθῆναι φύσεις, κἀντεῦθεν συναγομένου τοῦ συμπαθεῖν τῇ σαρκὶ τοῦ κυρίου καὶ τὴν θεότητα, ἐκεῖνος ἐλέγξαι θέλων αὐτοὺς ἄτοπα λέγοντας καὶ διδάσκοντας ἄπιστα, παρεσκεύασέ τινα τῶν οἰκείων παρόντων τῶν ἀνιέρων ἐπισκόπων ἐκείνων πρὸς οὕς τι αὐτῷ ἀπαγγεῖλαι. Τοῦ δὲ ποιήσαντος τὸ ἐπιταχθὲν ὁ Ἀλα-
* P. 263. μούνδαρος ἐσκυθρώπασε καὶ * λυπεῖσθαι ὑπεκρίθη. Ἐρομένων δὲ τῶν ἐπισκόπων ὅτου χάριν συγκέχυται καὶ τί ἂν εἴη τὸ ἀγγελθέν, ἐκεῖνος ἔφη ἀγγελθῆναι αὐτῷ τὸν ἀρχάγγελον θανεῖν Μιχαήλ. Τῶν δὲ ψευδῆ τὴν ἀγγελίαν διατεινομένων τυγχάνειν, ἀδύνατον γὰρ εἶναι θανεῖν τὸν ἀρχάγγελον, ὑπολαβὼν ὁ φύλαρχος εἶπεν· « εἰ οὖν ἄγγελος οὐ θνήσκει, πῶς καθ' ὑμᾶς ἡ θεότης ἔπαθέ τε καὶ ἔθανε τῇ σαρκὶ συγκραθεῖσα καὶ εἰς μίαν φύσιν ἀποτελεσθεῖσα; » Τούτοις οἱ ἐπίσκοποι ἐκεῖνον μὲν ἐθαύμασαν τῆς συνέσεως· αὐτοὶ δ' ἀπογνόντες ὡς οὐκ ἄν ποτε μετενεγκεῖν αὐτὸν δυνηθεῖεν εἰς τὴν δόξαν αὐτῶν, ὑπεχώρησαν.

A l'époque de cet empereur, Alamoundar, le phylarque des Arabes, fut instruit par les orthodoxes, crut et reçut le baptême. Désirant l'attirer dans son hérésie, Sévère lui envoya deux évêques. Comme les évêques lui enseignaient que les deux natures du Christ s'étaient confondues en une seule et que par conséquent la divinité de Notre-Seigneur devait souffrir en même temps que sa chair, il voulut leur prouver qu'ils débitaient des absurdités et qu'ils enseignaient des choses invraisemblables. Il chargea l'un de ses serviteurs de lui annoncer quelque chose à l'oreille, en présence des évêques impies. Lorsque le serviteur eut fait ce qui lui avait été ordonné, Alamoundar prit un air sombre et feignit d'être chagriné. Les évêques lui demandèrent pourquoi il était bouleversé et quelle était la nouvelle qu'il avait reçue. Il leur répondit qu'on lui avait annoncé la mort de l'archange Michel. Comme ils prétendaient que cette nouvelle était fausse, car l'archange ne pouvait pas mourir, le phylarque leur répliqua : « Si un archange ne meurt pas, comment la Divinité a-t-elle souffert selon vous et est-elle morte après avoir été mélangée à la chair et réunie (avec elle) en une seule nature? » A cette réponse, les évêques l'admirèrent pour son intelligence, reconnurent qu'ils ne pourraient jamais le convertir à leur doctrine et se retirèrent.

TEXTES LATINS RELATIFS A SÉVÈRE

I

LIBERATUS

Le *Breviarium* de Liberatus est un abrégé de l'histoire du Nestorianisme et du Monophysisme depuis le sacre de Nestorios, en 428, jusqu'au concile de Constantinople, en 553. Liberatus était diacre de l'Église de Carthage. Il écrivit entre 560 et 566.

Édition citée : Migne, *Patrologie latine,* t. LXVIII, col. 959-1092. Les passages du *Breviarium* de Liberatus que nous reproduisons, ont été collationnés d'abord par M. Nau, ensuite par nous, grâce à une photographie de Mgr Graffin, avec le manuscrit latin 2244 de la Bibliothèque nationale de Paris (P). Cette collation a fourni plusieurs bonnes leçons qui nous ont permis d'améliorer par endroits le texte mal établi de Migne.

1

DE SEVERO, JULIANO, AC MACEDONIO.

Hoc tempore Macedonius Constantinopolitanus episcopus, ab imperatore Anastasio dicitur expulsus, tanquam Evangelia falsasset[1], et maxime illud[2] Apostoli dictum : *Quia apparuit in carne, justificatum est in spiritu.* Hunc enim immutasse[3], ubi habet ὅς, id * est *qui* monosyllabum Graecum[4], littera mutata ο in θ[5] vertisse, et fecisse θσ[6], id est : ut esset Deus, apparuit per carnem. Tanquam Nestorianus ergo culpatus expellitur per Severum monachum. Chap. XIX, col. 1032. P fol. 192v, col. 2. * col. 1033.

Is autem[7] Severus, cum sederet prius in monasterio Hiberi[8], non suscipiebat Zenonis edictum, nec Petrum Moggum[9] : deinde sedens in abbatis Romani et Mamae, qui post eum praefuit[10] monasterio, exinde missus est permanere Constantinopoli[11] apocrisarius, et fit inter eos[12] qui Petri Moggi[13] erant : dumque objiceretur[14] ei : Quomodò prius anathematizabas Petrum? dicebat : Quia Petrum anathematizavi Apamaenum[15].

Hic Severus apud Constantinopolim synodo derogabat, et affirmabat quia,

1. P *falsaret.* — 2. P *istud.* — 3. P *mutasse.* — 4. P *ubi habet. qui hoc est .o. monosyllabum grecum.* — 5. M(igne) ω. — 6. M ὡς. — 7. P *His enim.* — 8. M omet *Hiberi.* — 9. P *Mongonem.* — 10. P *fuit.* — 11. P *Constantinopolim.* — 12. Sic P avec l'orthographe *apochrisarius;* M *et fit apocrisarius inter eos.* — 13. P *Mongi.* — 14. P *obiceretur.* — 15. P *Apamoenum.*

ea anathematizata, omnes communicarent; ita ut ob hoc scriberet et ipsi
* P fol. 193 r°, col. 1. Flaviano, * sicut ejus significatur[1] epistolis, et ad Maronam lectorem, et Eleusinium[2] et Entrechium[3] episcopos, et ad Oecumenium[4] scholasticum Isauriae[5].

Fertur autem expositio ejus, quae ab eo dicta est in inthronismo, in qua et unitivum suscipit[6] Zenonis, et anathematizat Chalcedonense[7] concilium, et communicare se confitetur Alexandrino et Constantinopolitano (erat[8] autem tunc Constantinopoli[9] Timotheus, Alexandriae vero Johannes Niciota[10]). Et tamen dum talis esset, valuit damnare Macedonium, et expellere ab Antiochena sede Flavianum. Sed nec ipse potitus est episcopatu ejus plusquam quinque annis : sed et vexabatur in episcopatu, tanquam anathematizaret quidem synodum, nominaret autem episcopos synodi, cujus expulsio ita contigisse dignoscitur[11].

Mortuo imperatore Anastasio, et Justino facto imperatore, Severus a Vitaliano magistro militum viro religioso et orthodoxo accusatur[12], quod despiceret imperatoris jussionem, et synodum non susciperet. Justinus imperator misit magistrianum, ut Severus Constantinopolim adduceretur, et redderet causam tractatuum suorum, quos fecerat contra synodum. Jam enim ab ipso pio imperatore Julianus Halicarnasseus[13] episcopus, pro eadem sancta synodo, eo quod eam non susciperet[14], pulsus fuerat sede.

Quod sciens Severus, et praevidens quid sibi immineret, clam nocte descendit Seleuciam, et navim conscendens, fugit Alexandriam, ad quam civitatem et Julianus fugerat : ordinatusque est pro eo archiepiscopus Antiochiae Paulus orthodoxus suscipiens Chalcedonensem synodum[15].

Eo tempore Alexandriae mortuo Dioscoro juniore, Timotheus Ecclesiae ipsius susceperat episcopatum, a quo gratissime suscepti Severus et Julianus sedebant ad Labronem[16].

Sub isto Timotheo, de corruptibili et incorruptibili apud ipsam Ecclesiam quaestio mota est hoc modo[17]. Requisivit quidam monachus Severum cujusmodi[18] oporteret dicere corpus Domini nostri Jesu Christi, corruptibile an incorruptibile[19]. Ille respondit ei sanctos Patres corruptibile illud dixisse. Hoc
* P fol. 193r°, col. 2. audientes quidam Alexandrinorum, cum requisissent * Julianum in alio loco sedentem, quid et[20] ipse diceret de eadem quaestione, ille dixit sanctos Patres contraria dicere. Horum itaque singuli statuere responsum proprium volentes, scripserunt libros adversus alterutrum[21], qui venientes in multitudinem[22] civitatis, Ecclesiam illam diviserunt, et alios quidem fecerunt Corrupticolas[23]

1. M *significabatur.* — 2. P *eleusinum.* — 3. Correxi : P *enthretium*; M *Eutychium.* — 4. P *ichumenium.* — 5. P *scolasticum Ysauriae.* — 6. P *suscepit.* — 7. P *calcedonense;* sic P plus bas. — 8. P *erant.* — 9. P *Constantinopolim.* — 10. P *Nitiota;* M *Machiota.* — 11. P *dinoscitur.* — 12. *Severus.... accusatur*] P *accusatus severus a vitanano.... ortodoxo.* — 13. P *alicarsuasus.* — 14. P *reciperet.* — 15. P *calcedonense concilium ut synodum.* — 16. P *ad labranom* (peut-être *labranoni*). — 17. P *questio mota est. Hoc modo.* — 18. P *quid.* — 19. P donne *corruptibile an incorruptibile* avant *corpus.* — 20. P omet *et.* — 21. P *alterum.* — 22. P *multitudine.* — 23. P *Corrupticulas.*

appellari, alios, nimirum incorruptibilis[1] assertores, Phantasiastas; Timotheus vero magis sententiam Severi secutus est.

2

Chap. XXII, Col. 1041. P fol. 194r° col. 2.

Vigilius autem per Antoninam Belisarii conjugem implens professionem suam, quam Augustae fecerat, talem scripsit epistolam[2].

Sub hac epistola Vigilius fidem suam scripsit, in qua duas in Christo damnavit naturas; et resolvens tomum papae Leonis, sic dixit : « Non duas Christum confitemur naturas, sed ex duabus naturis compositum unum Filium, unum Christum, unum Dominum », etc.

Et haec Vigilius scribens haereticis occulte, permansit sedens.

3

Chap. XXIII, col. 1045. P fol. 194v°, col. 1.

Severus autem Antiochenus jam fuerat condemnatus, et Anthimus[3] Constantinopolitanus ab[4] Agapeto papa Romano et Menna[5] Constantinopolitano, ex[6] libellis datis adversus eos imperatori Justiniano a[7] praesulibus monasteriorum, praesulibusque primae ac secundae Syriae, et praesulibus[8] monasteriorum Hierosolymorum et Eremi[9]; hoc ergo modo unitas facta est Ecclesiarum, anno decimo imperii gloriosi Justiniani Augusti.

1. *alios nimirum incorruptibilis*] P *verum incorruptibilitatis*. — 2. Lire plus loin cette lettre chez Victor Tonnennensis. — 3. P *Antimus*. — 4. P *et ab*. — 5. P *Menate*. — 6. P *et*. — 7. P omet *a*. — 8. P *presulibus;* — 9. P *ierosolimorum et heremi*.

II

VICTOR TONNENNENSIS

Victor, évêque de Tonnennum (?) dans le nord de l'Afrique (non loin de Carthage; le nom de la ville est mal établi), écrivit une chronique universelle qui remontait à l'origine des choses, mais nous n'en possédons que la dernière partie qui va de l'an 444 à l'an 567. Victor mourut vers l'an 569 dans un couvent de Constantinople, où il avait été relégué pour avoir défendu les *Trois Chapitres*.

Édition citée : Mommsen, *Chronica minora*, t. II (*Monumenta Germaniae historica auctorum antiquissimorum*, t. XI, Berlin, 1894), p. 163 et suiv.

1

Cethego V. C. cons. (504).

P. 194.

Flavianus Antiochenus episcopus sera paenitentia Anastasium imperatorem deserit et in possessionem Platani vocabulo relicto throno suo recedit.

Huic Anastasius imp. Severum Calchedonensis synodi inimicum subrogat. Ecclesiae Orientis scandala magna ministrat.

2

Inportuno Iuniore V. C. cons. (509).

P. 194. Helias episcopus Hierosolymitanus synodi Calchedonensis defensor, nolens Severum Antiochenum apostolicae fidei inimicum in communionem praecipiente Anastasio imperatore suscipere, exilio Paraxenensi castello truditur, et pro eo Iohannes crucis custos episcopus ordinatur, qui confestim et Severum Antiochenum in communionem suscepit et synodum Calchedonensem damnavit.

3

Paulo et Musciano conss. (512).

P. 195. Alamundarus Sarracenorum rex a defensoribus synodi Calchedonensis baptizatus, Theopaschitas episcopos a Severo Antiocheno episcopo ad se cum litteris missos barbara mirabiliter propositione concludens atque superans, Deum immortalem ostendit.

4

Petro V. C. cons. (516).

P. 195. Universi archimandritae et monachi heremi trans Palaestinam et Iordanem fluvium Anastasio imperatori scribunt pro statu Calchedonensis synodi et adversum impietates Severi Antiocheni episcopi.

5

Valerio et Iustiniano conss. (521).

P. 196. Alexandrinae ecclesiae Dioscoro episcopo mortuo Timotheus succedit. Antiochenae vero ecclesiae Severus princeps haeresis fuit et Hierosolymitanae ecclesiae Iohannes.

6

Iustino Aug. II et Apione conss. (524).

P. 197. Romanae ecclesiae in episcopatu mortuo Symmacho succedit Hormisda. Alexandrinae ecclesiae adhuc Timotheus superfuit. Antiochenae ecclesiae

Severus, Calchedonensis synodi obtrectator, cum a Iustino imperatore quaereretur ad poenas, fugit, et in eius loco substituitur Paulus. Hierosolymitanae ecclesiae Iohannes praefuit. Constantinopolitanae vero ecclesiae Iohanni Epiphanius succedit episcopus.

7

Apione V. C. cons. (539).

Severus Antiochenus haeresis princeps, a quo Severiani vocantur, et Iu- P. 199.
lianus Halicarnassensis episcopi, apostolicae fidei et Calchedonensis synodi impugnatores exilio Alexandriam Iustiniani principis iussione mittuntur, ubi adversus sequaces Calchedonensis synodi scribentes ex duabus unam in Christo naturam esse dixerunt, quam dudum Severus corruptam et Iulianus adstruit incorruptam. Alexandria, Aegyptus et Libya in utrisque est Christi inimicis divisa. Theodosiani enim Severum et Gaianitae Iulianum secuti sunt.

8

Post consulatum Basiiii V. C. Anno secundo (542).

Theodorae factione Augustae, quae occulta esse synodi Calchedonensis P. 200.
numquam destitit inimica, ex quo regnare coepit, proscriptionum insidiae preparantur, Silverius Romanus episcopus exilio mittitur et pro eo Vigilius ordinatur, a quo Theodora memorata Augusta, priusquam ordinaretur, occulto chirographo elicuit, ut papa effectus in proscriptione synodi Calchedonensis tria capitula condemnaret, id est epistolam Ibae Edesseni episcopi ad Marim Persam, quae iudicio synodi Calchedonensis approbata et orthodoxa iudicata est et gestis synodalibus sociata: Theodorum dein Mopsuestenum episcopum synodaliter similiter gestis apud Antiochiam sub Iohanne episcopo eiusdem ecclesiae et Calchedonae laudatum, et Theodoreti Cyri episcopi dicta in eodem Theodoreto synodi Calchedonensis vocibus collaudata. Hic itaque Vigilius papa effectus ab Antonina patricia Belesarii patricii uxore compellitur, ut Theodosio Alexandrino, Anthimo Constantinopolitano et Severo Antiocheno iam pridem ab apostolica Sede damnatis tanquam catholicis scriberet et ita de fide quemadmodum et illi sentiret. Cuius epistulae illius tenor ita se habere probatur : « Dominis et in Christi dei salvatoris nostri karitate « coniunctis fratribus Theodosio, Anthimo et Severo episcopis Vigilius « episcopus. Scio quidem, quia ad sanctitatem vestram ante fidei meae cre- « dulitas deo iuvante pervenit : sed quia modo gloriosa domina et filia mea « patricia Antonina Christianissima desideria mea fecit impleri, ut fraterni- « tati vestrae praesentia scripta transmitterem. Salutans ergo gratia, qua nos

« in deo nostro Christo domino salvatore coniungimur, eam fidem, quam
P. 201. « tenetis, deo iuvante et tenuisse me et tenere significo, sciens quia illud
« inter nos praedicamus et legimus, ut et anima una et cor nobis sit unum
« in deo. Provectus mei, qui est vester, deo iuvante nuntiare vobis gaudia
« maturavi ex meo animo sciens fraternitatem vestram, quae optat, et liben-
« ter amplecti. Oportet ergo, ut haec quae vobis scribo nullus agnoscat, sed
« magis tamquam suspectum hic me sapientia vestra ante alios aestimet se
« habere, ut facilius possit deus quae coepit operari, perficere ». Et sub-
scriptio : « Orate pro me, domini mei fratres in Christi dei nostri salvatoris
karitate conexi ».

III

MARCELLINUS COMES

Marcellinus Comes vécut sous le règne de l'empereur Justinien (527-565). Sa *Chronique* va de l'an 379 à l'an 534.

Édition citée : Mommsen, *Chronica minora,* t. II.

1

V. Pauli et Musciani (512).

P. 98. Porro redintegrata Anastasius pravitate infamem et inridendam synodum apud Sidonem civitatem, cuius de nomine in ridiculis nomina praeponuntur, octoginta ferme perfidorum episcopis congregatis adversum orthodoxorum episcopos fieri imperavit.

Flavianus Antiochiae catholicus patriarcha et Iohannes Paltensium oppidi pontifex, quoniam hunc coetum sacrilegum refellerant, in castellum quod Petra dicitur exules missi sunt. Ibi Flavianus confessor Christi in domino requievit, Iohannem Iustinus Augustus, mox imperator factus est, revocavit.

2

VI. Clementini et Probi (513).

P. 98. Severus Eutychetis perfidiae cultor Anastasio Caesare volente sedem Flaviani antistitis ex monacho factus episcopus occupavit.

TEXTES ARABES RELATIFS A SÉVÈRE

Aux extraits grecs et latins de l'appendice, nous ajoutons trois textes arabes inédits, que M. V. Chauvin, professeur d'arabe à l'Université de Liège, a eu l'obligeance de transcrire et de traduire pour nous. Le premier de ces documents est tiré du ms. carshuni 7.206 du British Museum[1], le second du Vaticanus arabe LXXIV[2] et le troisième du ms. carshuni Sachau 43 de Berlin[3].

Les autres textes arabes relatifs à Sévère seront donnés à la suite de la Vie éthiopienne de ce patriarche par Athanase, dont l'édition est préparée par M. E. J. Goodspeed.

1. Copié d'abord par M. Brooks, ce texte a ensuite été photographié par Mgr Graffin. — 2. Nous devons la photographie de ce texte à l'amabilité de M. F. Cumont. — 3. M. Horovitz a eu l'obligeance de nous envoyer une copie de ce document.

I

Add. 7206, fol. 81b (daté de 1689).

اعلموا يا اخوتى ان هذا الاب القديس انبا ساويريوس كان من جنس حسيب ومن قبيلة كبيرة وكان جدّه ابو ابوه يسمّى بهذا الاسم ساويريوس وكان اسقف وكان من جملة الاساقفه الماتين الذين اجتمعوا بافاسوس مع البطرك الاب قوريلوس واحرموا لنسطور المنافق ثم ان هذا القديس اعطاه الرب كرسى انطاكيه ثم انه وقع عليه تعصب جدّا واضطهدوه الهراطقه ثم اختزع من انطاكيه حسب ما ذكر عنه فى سيرته ثم ان فى ايام ددیانوس جمع مجمع فى مدينة صور ثم انه سيّر خلف هذا القديس وقال له اشتهى منك

I

Sachez, ô mes frères, que ce saint père Anbâ Sévère était d'une famille noble et d'une tribu considérable. Son aïeul (le père de son père) s'appelait du même nom de Sévère; il fut évêque, du nombre des deux cents évêques qui se réunirent à Éphèse avec le patriarche, le père Cyrille, et qui excommunièrent Nestorius l'hypocrite. Ensuite, quant à notre saint, le Seigneur lui donna le siège d'Antioche. Mais il fut victime d'une cabale et les hérétiques l'opprimèrent et il fut chassé d'Antioche, comme le rappelle sa biographie. Aux jours de Dadiyânoûs, on assembla un concile dans la ville de Tyr. Il envoya après ce saint et lui dit : « Je désire que tu viennes pour que je voie ce qu'est ta foi. » Quand il fut arrivé devant lui, il le reçut

انك تجى حتى ابصر امانتك ايش هى فلما حضر بين يديه فقبله بفرح عظيم ثم قال اريد تعرفنى ايش تعتقد فى سيّدنا يسوع المسيح وما قولك فى الثلاث اقانيم الاب والابن والروح القدس فبدا هذا القديس يستعرف بطهارة العذرة البتول مرة مريم والدة الله وقال انى اقول ان مريم ست النسا...

II

بسم الاب والابن والروح القدس...

Codex vaticanus LXXIV, fol. 43 (daté de 1455).

امانه مارى ساويروس بطريرك المدينه المحبه لله انطاكيه صلاته تكون معنا امين قالها عندما طلبه الى مدينه صور داديانيوس قال الاب مارى بطروس ساويروس اعلموا يا اخوتى اعلموا وفقكم الله الى طاعته ان هذا الاب السيّد القديس ابنا ساويروس كان من جنس شريف ومن حسب كبير وقبيلة شهدا وقديسون كثير وان الرب اعطاه كرسى مدينه انطاكيه وانه كان يحضر مع الاباء فى المجامع ويويدهم بكلام روح القدس ويبكت مذاهب الاراطقه وعلوم باردیصان فلما حكم يوسطيان المنافق طرده من كرسيه كما ذكر فى كتاب التوارخ وان الوالى داديانوس جمع مجمع فى مدينه صور ثم انه سير خلف هذا

avec grande joie et lui dit : « Je désire que tu me fasses savoir ce que tu professes au sujet de Notre-Seigneur Jésus le Messie et ce que tu dis des trois personnes, le Père, le Fils et le Saint-Esprit. » Le saint se mit à proclamer la pureté de la Vierge Dame Marie, mère de Dieu et dit : « Je professe que Marie est la reine des femmes... »

II

Au nom du Père, du Fils et du Saint-Esprit... Profession de foi de Mar Sévère, patriarche de la ville d'Antioche qui aime Dieu (que son salut soit avec nous. Amen). Il la fit quand Dâdiyâniyoûs le manda à Tyr. Le père Mar Pierre Sévère a dit : « Sachez, ô mes frères, sachez (que Dieu vous amène à lui obéir!) que ce père, le saint seigneur Anbâ Sévère était d'une famille noble, d'une race considérable, d'une tribu de martyrs et de nombreux saints. Le Seigneur lui donna le siège de la ville d'Antioche. Il fut présent avec les pères aux conciles et il les fortifiait par les paroles de l'Esprit-Saint et il combattait les sectes des hérétiques et les sciences de Bardesane. Quand gouverna Yousṭiâne (Justin) l'hypocrite, il le chassa de son siège, comme il est dit au livre des chroniques. Le gouverneur Dâdiyânoûs réunit

القديس وقال له اشتهى من احسانك انك تجى حتى ابصر ايش هى امانتك فلما حضر بين يديه قبله بفرح عظيم ثم سايله وقال ايش تعتقد فى المسيح وما قولك فى الثلاث اقانيم الاب والابن والروح القدس فبدى هذا القديس البار يستعرف بطهارة العذرى البتول مرتمريم والدة الله الكلمه وقال واعترف قايلا انى اقول بكل عقلى ان مريم العذرى والدة الله وهى ست نساء العالم

III

... عن مارى ساويريوس بطريرك انطاكيّه وتعاليمه الروحانية وتفسيره لكتب الله على الثاليث (التثليث) والتوحيد واتحاد اللاهوت بالناسوت (هو) الذى طردوه الملكيّة من كرسيه ونفوه على بلاد القبط وتنيّح فى دير الزجاج فى برية الاسكندريّة ومن بعض عجايبه انه دخل الى مصر واوّل دخوله اليها عبر على كنيسة الست السيّدة التى تعرف بالمعلقة بمصر وقف على الباب وكان المطران يقدّس على المذبح وفيما هو يرسم على

Sachau 43, fol. 54 (daté de 1824).

un concile dans la ville de Tyr; puis il envoya après ce saint et lui dit : « Je demande de ta bienveillance que tu viennes pour que je voie ce qu'est ta foi. » Quand il fut présent devant lui, il le reçut avec grande joie. Puis il l'interrogea et lui dit : « Que professes-tu au sujet du Messie et que dis-tu des trois personnes, le Père, le Fils et le Saint-Esprit? » Et ce saint pur commença à confesser la pureté de la Vierge Dame Marie, mère de Dieu le Verbe. Il dit et confessa comme suit : « Je proclame, avec toute ma raison, que Marie la vierge est la mère de Dieu et qu'elle est la reine des femmes du monde[1]... »

III

... De Mar Sévère, patriarche d'Antioche, et de ses enseignements spirituels et de son explication des livres de Dieu, au sujet de la trinité et de l'unité et de l'union de la divinité avec l'humanité. Les Melkites le chassèrent de son siège et l'exilèrent au pays des Coptes; il mourut dans le couvent d'Al-zaggâg[2] au désert d'Alexandrie. L'un de ses miracles, c'est qu'il se rendit au Caire et, quand il y entra, il passa près de l'église de Dame Notre-Dame con-

1. Cette profession de foi semble être identique à celle de l'add. 7.206. D'après le catalogue des mss. arabes du Vatican, publié par A. Maï au t. IV des *Scriptorum veterum nova collectio*, p. 150, la même profession de foi se lit en syriaque dans le *Vaticanus* syriaque CLIX, nº 9. — 2. Sur le couvent الزجاج (le ms. l'appelle à tort الاجاج), cf. Wüstenfeld, *Macrizi's Geschichte der Copten*, Göttingue, 1845, p. 112 de la traduction et Amélineau, *La géographie de l'Égypte à l'époque copte*, Paris, 1893, p. 531-532.

الشعب بالصليب بترتيب الخدمة واذا الملائكة قد خطفوا الصينيّة والكاس من على المذبح من قدامه لما التفت يريد ان يكمّل القدّاس فما لقىلا الصينيّة ولا الكاس قدامه فبكى كثيرا وبقى متحيرا كيف كان السبب فى ذلك فاتاه صوت يقول له لاجل انك رسمت رسم الصليب على سيّد البطاركة بطريرك انطاكيّه فقال يا سيّدى ما عرفت انه حاضرا وكان الشعب جميعه يسمع ذلك فطلع ذلك المطران من الهيكل وجثى على الارض وقال له يا ابونا... ادخل وبارك وقدّس فقال له ما انا مستحق قال له انت يا ابونا بطريرك المدينة المحبّة اليه انطاكيّه ادخل وبارك وقدّس وان ابونا البطريرك ما كان يعرف بلسان القبط فدخل وبارك فرجع القربان الى مكانه كما كان اولا وان الاب انبا ساويروس كمّل القدّاس وقرب الكاس وزادت المحبّة بين جماعة القبط والسريان الى زمان ابونا يوحنا ابن شوشان بطريرك انطاكيّه

nue sous le nom de Al-Mou'allaqa (la suspendue)[1], au Caire. Il s'arrêta près de la porte pendant que le maṭrâne (l'archevêque) disait la messe sur l'autel. Quand il fit le signe de la croix avec la croix sur la foule, d'après l'ordre de la liturgie, les anges enlevèrent la patène et le calice de l'autel devant lui. Se retournant pour achever la messe, il ne trouva devant lui ni patène ni calice. Il pleura beaucoup et resta stupéfait, ne sachant la cause. Une voix lui dit : « C'est parce que tu as fait le signe de la croix sur le seigneur des patriarches, le patriarche d'Antioche. » Il répondit : « O mon Seigneur, je ne savais pas qu'il fût présent. » Or toute la foule l'entendait. Le maṭrâne sortit alors du chœur, se prosterna et lui dit : « O notre père..., entre, bénis et dis la messe. » Il répondit : « Je n'en suis pas digne. » Mais l'autre reprit : « Toi, ô notre père, patriarche d'Antioche, la ville aimée de Dieu, viens, bénis et dis la messe. » Or notre père le patriarche ne savait pas le copte. Il entra donc et bénit; et l'hostie revint à sa place, comme auparavant. Le père Anbâ Sévère acheva la messe et offrit le calice[2]. L'amour entre la communauté des Coptes et les Syriens s'accrut jusqu'au temps de notre père Youḥana (Jean) ibn Choûchâne, patriarche d'Antioche[3].

1. Sur cette église du Caire, voir Wüstenfeld, *Macrizi's Geschichte der Copten*, p. 119 de la traduction, et Butler, *The ancient Coptic churches of Egypt*, vol. I, Oxford, 1884, p. 206 et suiv. — 2. Une anecdote du même genre se lit à la date du 29 septembre (deuxième jour du mois de Babeh) dans la rédaction copte du synaxaire jacobite arabe. Cf. R. Basset, *Le synaxaire arabe jacobite*, p. 313-314 du t. I, fasc. 3 de la *Patrologia orientalis*. — 3. Jean bar Choûchâne occupa le trône patriarcal d'Antioche pendant neuf ans, de 1063 à 1072 de notre ère.

LES VERSIONS GRECQUES

DES ACTES DES MARTYRS PERSANS

SOUS SAPOR II

LES VERSIONS GRECQUES

DES ACTES DES MARTYRS PERSANS

SOUS SAPOR II

TEXTES GRECS ET TRADUCTIONS

PUBLIÉS PAR

Hippolyte DELEHAYE

BOLLANDISTE

PERMIS D'IMPRIMER.

Paris, le 8 Septembre 1905.

G. LEFEVBRE,
Vic. Gén.

Tous droits réservés.

PRÉFACE

Les martyrs de Perse, dont les actes nous ont été conservés surtout dans les collections hagiographiques syriaques[1] et arméniennes[2] et sur lesquels les historiens et les chroniqueurs de Byzance ont recueilli quelques renseignements[3], occupent une large place dans la littérature religieuse des Grecs. Plusieurs pièces importantes, dont les rapports étroits avec les récits orientaux ont été reconnus depuis longtemps, font partie des anciens ménologes, et les nombreuses notices sur les martyrs persans insérées dans les synaxaires prouvent qu'à Byzance, vers le dixième siècle, la collection de leurs actes était notablement plus complète que celle qui nous est parvenue.

Les textes qui mentionnent des martyrs persans ne sont pas tous d'une égale importance. Les synaxaires, par exemple, enregistrent les commémoraisons d'une série de martyrs, dont les relations avec la Perse ne peuvent s'expliquer que par des erreurs de rédaction dont ces compilations offrent tant d'exemples.

La mention τοῦ ἁγίου Δομνίνου τοῦ ἐν Περσίδι, au 1er octobre[4], est un doublet de Domninus de Thessalonique; celle qui paraît au 26 novembre : Σίλου ἐπισκόπου Κορίνθου τῆς Περσίδος[5], n'est autre que l'annonce de saint Silas, disciple de l'apôtre saint Paul[6], avec infiltration de la première notice du jour suivant Ἰακώβου τοῦ Πέρσου[7]. C'est aussi le voisinage d'un martyr persan qui a

1. S. E. Assemani, *Acta sanctorum martyrum orientalium et occidentalium*, t. I, Romae, 1748; Bedjan, *Acta martyrum et sanctorum*, t. II et IV, Paris, 1891, 1894. — La liste des martyrs persans à la suite du martyrologe syriaque de Wright, *Acta SS.*, nov. t. II, p. LXIII-LXV.

2. *Վարք և վկայաբանութիւնք սրբոց*, 2 vol., Venise, 1874. — *Ոսկեբ.ք Հայկականք*, t. XX, Venise, 1854.

3. Sozomène, *Hist. eccl.*, II, 9-14; Théodoret, *Hist. eccl.*, V, 39; Théophane, *Chronogr.*, ad an. 5817, De Boor, p. 25; Nicéphore Calliste, *Hist. eccl.*, VIII, 36, 37.

4. *Synaxarium ecclesiae Constantinopolitanae.* Propylaeum ad Acta Sanctorum Novembris, p. 96.

5. *Synaxarium*, p. 260.

6. *Act.*, XV, 22, 27; XVI, 4-19, etc.

7. *Synaxarium*, p. 259.

transformé l'ascète Pierre, au 11 décembre, en Πέτρου... τοῦ ἐν Περσίδι [1]. L'origine de la formule Ἰωάννου τοῦ ἐν Περσίδι au 29 novembre, est moins facile à établir. Celle du 15 mars Χριστήνης τῆς ἐν Περσίδι, qui semble, à première vue, assez suspecte, dérive vraisemblablement de la passion d'une sainte *Christina quae et Iazdoi*, dont il ne reste qu'un fragment insignifiant [2].

Nous ne citerons également que pour mémoire quelques passions de martyrs dont la trame est purement légendaire, et dont il nous est impossible de retrouver les héros en dehors du domaine littéraire. Sainte Irène est censée avoir terminé la longue série de ses supplices en Perse sous Sapor, qui l'aurait lui-même percée de sa lance [3]. Les actes fabuleux publiés sous le titre de Μαρτύριον τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Δάδα, Γοδδελαᾶ καὶ Κασδίας τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ [4], sont la source unique de tout ce que nous savons sur ces martyrs. Le groupe τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀκινδύνου, Πηγασίου, Ἀνεμποδίστου, Ἀφθονίου καὶ Ἐλπιδιφόρου, dont les actes nous sont parvenus sous diverses formes dans un nombre considérable de manuscrits [5], n'a pas non plus d'attestation historique. Quant aux trois frères martyrs Manuel, Sabel, Ismael [6], on pourrait s'abstenir de les citer ici, puisque l'auteur de leur légende, tout en les disant originaires de la Perse, les fait mourir à Constantinople sous Julien.

Les noms historiques à retenir se partagent en trois groupes. Le premier et le plus nombreux est celui des martyrs de la persécution de Sapor. Viennent ensuite les martyrs mis à mort sous Isdegerde; enfin ceux qui furent immolés par Chosroès.

Le groupe de la persécution d'Isdegerde et de Varam n'est représenté que par les saints Abdas et Benjamin, et par saint Jacques l'Intercis. La passion des saints Abdas et Benjamin, racontée par Théodoret [7], ne se lit point dans les ménologes grecs que nous possédons encore. En revanche, les synaxaires en font mention à trois dates différentes, au 5 septembre, au 17 octobre, au 31 mars [8]. Saint Jacques l'Intercis est célèbre dans l'Église grecque, qui fait sa fête le 27 novembre. Ses actes existent en double recension. Les deux textes se lisent dans de nombreux manuscrits et sont inédits. Il faut se contenter,

1. *Synaxarium*, p. 299. — Sur Procope le Persan, voir *Analecta Bollandiana*, t. XXIV, p. 473.

2. Bedjan, *Acta martyrum et sanctorum*, t. IV, p. 201.

3. A. Wirth, *Danae in den christlichen Legenden* (Wien, 1892), p. 145.

4. *Acta SS.*, sept. t. VIII, p. 129-134.

5. *Acta SS.*, nov. t. I, p. 361-504.

6. *Acta SS.*, iun. t. III, p. 290-96.

7. *Hist. eccl.*, V, 39.

8. *Synaxarium*, pp. 17, 145, 574. Voir aussi la table des noms, p. 1041.

pour le moment, de la vieille traduction latine [1], car saint Jacques est un des rares martyrs persans dont la renommée soit parvenue à l'Église d'Occident au cours du moyen âge [2].

Trois martyrs de la persécution de Chosroès sont honorés par les Grecs, et sur tous les trois ceux-ci nous ont laissé des récits développés. M. A. Papadopoulos-Kerameus a publié, il n'y a pas longtemps, un Μαρτύριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Γολινδοὺχ τῆς μετονομασθείσης Μαρίας [3], et un Βίος καὶ πολιτεία de la même sainte sous forme de panégyrique attribué à Eustratios, prêtre de la grande Église de Constantinople [4]. Les actes de sainte Sira, une parente de sainte Golinduch, ont été édités par D. Papebroch [5]. Nous avons enfin une série de textes sur saint Anastase [6], dont le plus important, la passion, a fait l'objet d'une double publication, l'une de M. Usener [7], l'autre de M. Papadopoulos-Kerameus [8]. Cette pièce ne resta pas inconnue au moyen âge latin [9].

Nous négligerons, cette fois, tous les textes qui n'ont point pour objet quelque épisode de la persécution de Sapor. Si l'on en excepte la passion de saint Jacques l'Intercis, ils sont tous publiés dans des recueils aisément accessibles.

La littérature concernant la grande persécution est autrement difficile à réunir et à atteindre.

Voici d'abord, disposées par ordre chronologique, les mentions des martyrs dans les synaxaires. Les dates sont celles du synaxaire de Sirmond. On pourra, au moyen de la table de notre édition, se rendre compte des divergences des diverses recensions. Nous indiquons, en regard des noms, les textes syriaques correspondants, dans Assemani et Bedjan.

29 mars : Ἰωνᾶ καὶ Βαραχισίου. A. 215-224; B^{n}. II, 39-51.

17 avril : Συμεών, Ἀβδελᾶ, Γουσθαζὰτ καὶ Φουσίκ, καὶ ἑτέρων ἑκατὸν πεντήκοντα. A. 15-40; B^{n}. II, 131-208.

17 avril : Χιλίων μαρτύρων καὶ Ἀζάτ. A. 45-50; B^{n}. II, 248-254.

5 avril : Φερφούθης καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς καὶ τῆς παιδίσκης. A. 54-59; B^{n}. II, 254-260.

13 novembre : Μίλη, Εὐβόρη, Πάπα καὶ Σενοεί. A. 66-74; B^{n}. II, 260-281.

19 octobre (et 20 février) : Σαδώθ. A. 88-91; B^{n}. II, 276-280.

1. *Bibl. hagiogr. latina,* 4100.
2. Voir aussi les martyrologes historiques au 21 avril et au 6 mai.
3. Ἀνάλεκτα τῆς ἱεροσολομιτικῆς σταχυολογίας (Saint-Pétersbourg, 1897), t. IV, p. 351-56.
4. *Ibid.*, p. 149-174. Variantes et additions dans le même ouvrage, t. V, p. 392-96.
5. *Acta SS.*, mai, t. IV, p. 172-183.
6. Voir l'énumération et les références dans notre *Bibl. hagiogr. graeca,* p. 6.
7. Dans un programme de l'Université de Bonn, 1894.
8. Ἀνάλεκτα ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας, t. IV, p. 126-148.
9. *Bibl. hagiogr. latina,* n. 408-411.

20 novembre : Νηρσᾶ καὶ Ἰωσήφ. — Ἰωάννου, Σαβωρίου, Ἰσαακίου καὶ Παπίου. — Βοηθαζὰτ καὶ Σασάνους. A. 97-101; Bⁿ. II, 284-289.

5 octobre : Μαμέλχθας. A. 101.

1 novembre : Ἰωάννου καὶ Ἰακώβου. Bⁿ. IV, 128-130.

5 février : Ἀβραμίου. Bⁿ. IV, 130-131.

1 décembre : Ἀνανίου. Bⁿ. IV, 131-132.

5 avril : Ἑκατὸν εἴκοσι μαρτύρων. A. 105-109; Bⁿ. II, 291-295.

(9 juin) : Θέκλης, Μαριάμνης, Μάρθας, Μαρίας καὶ Ἐννείμ. A. 123-127; Bⁿ. II, 308-313.

11 décembre : Ἀειθαλᾶ καὶ Ἀψεή. Bⁿ. IV, 133-137.

11 septembre (et 4 août) : Ἴας. A. 134-139.

9 avril : Ἁγίων ἐν αἰχμαλωσίᾳ τελειωθέντων. — Ἡλιοδώρου, Δοσᾶ, Μαριάβ. A. 134-139; Bⁿ. II, 316-324.

17 avril : Ἰακώβου καὶ Ἀζᾶ. Bⁿ. IV, 137-141.

16 mai : Ἀββᾶ καὶ Ἀβδιησοῦ. A. 144-160; Bⁿ. II, 325-47.

15 mai : Βαχθισόη, Ἰσακίου καὶ Συμεῶνος.

9 avril : Βαδίμου. A. 165-167; Bⁿ. II, 347-351.

3 novembre : Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσὴφ καὶ Ἀειθαλᾶ. A. 171-203; Bⁿ. II, 351-97[1].

Un bon tiers des notices que nous venons d'énumérer sont des résumés de passions, dont le texte développé existe encore, parfois en plusieurs recensions. Ce sont les passions des saints Ionas et Barachisius, Pherbuthe, Sadoth, Abraham, Ia, Bademus, Acepsimas, Ioseph et Aeithalas, lesquelles font l'objet de la présente publication.

Nous nous attacherons à en établir le texte aussi correctement que possible. C'est la forme la plus ancienne de ces récits qui mérite avant tout notre attention. Pourtant, les remaniements postérieurs ne pouvaient être négligés. Si ces textes secondaires n'ont qu'une importance médiocre au point de vue de l'histoire, ils sont loin de manquer d'intérêt au point de vue littéraire et hagiographique.

Bien des questions se posent à propos de la version grecque des actes des martyrs persans. Il conviendrait de rechercher si les différentes pièces de la série ont fait primitivement partie d'une collection, ou si elles ont été transmises aux Byzantins à l'état isolé. La question est d'autant plus difficile à résoudre que les fragments que nous possédons ne semblent pas tous représenter une recension primitive; elle se complique encore de la difficulté résultant de l'état défectueux des textes orientaux, tels que

1. J'exclus de cette liste la mention Ἐλευθέριου τοῦ Πέρσου, au 14 avril, à cause de son caractère problématique. Voir la notice du 13 avril dans S, p. 599, l. 49.

nous les ont livrés les divers éditeurs à qui nous les devons. Une revision complète de ces textes s'impose. Le travailleur qui voudra se charger de cette lourde tâche trouvera peut-être quelque secours dans notre publication. C'est le meilleur résultat que nous osons en attendre.

L'étude de nos actes au point de vue historique serait également prématurée, et ce n'est pas ici, d'ailleurs, que nous pourrions l'entreprendre. Nous nous abstiendrons donc cette fois de caractériser chacune des pièces que nous éditons, comme aussi de chercher à éclaircir les détails historiques qui pourraient attirer l'attention du lecteur. Ce travail a été ébauché par plusieurs érudits de mérite, et il serait malaisé de pousser plus avant les recherches, avec les instruments dont nous disposons. Après Assemani, on consultera utilement sur ces matières les travaux de S. de Vries [1], de G. Hoffmann [2], de F. Uhlmann [3], de V. Bolotov [4] et surtout le récent livre de M. J. Labourt sur le christianisme dans l'empire perse sous la dynastie Sassanide [5].

L'identification des noms propres, souvent défigurés par les rédacteurs et les scribes, présente des difficultés spéciales. Nous rejetterons dans la table toutes les remarques que la forme des noms pourra nous suggérer.

Voici les manuscrits qui ont servi à établir le texte de chacune des passions.

Passio sanctorum Ionae et Barachisii. — Il existe deux passions des saints Ionas et Barachisius. La plus ancienne (I) est attribuée à Isaïe, fils d'Adabus, officier de la suite de Sapor, témoin oculaire ; la seconde (II) est anonyme, et dérive de la précédente. Chacune d'elles est représentée par un manuscrit unique.

M. Codex Venetus S. Marci 359. Volume en parchemin, 275 feuillets, $0^{m},38 \times 0^{m},26$. Écriture à longues lignes, du dixième-onzième siècle. Ménologe de mars-avril, contenant vingt-huit pièces [6], parmi lesquelles deux passions de martyrs persans : 1° Fol. 99^{v}-107 : Μαρτύριον τῶν ἁγίων ὁσιομαρτύρων Ἰωνᾶ καὶ Βαραχισίου, à la date du 29 mars. — 2° Fol. 133-135 : Μαρτύριον τῆς ἁγίας Φερβουθὶ καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς καὶ τῆς παιδίσκης αὐτῆς, au 5 avril.

1. *Orientatio historico-ecclesiastica de origine et progressu religionis christianae in veteri Persarum regno* dans Musaeum Haganum III (Hagae Comitum, 1779), p. 289-446.

2. *Auszüge aus Syrischen Akten Persischer Martyrer* (Leipzig, 1880), p. 9-34.

3. *Die Christenverfolgungen in Persien unter der Herrschafft der Sassaniden,* Zeitschrift für die historische Theologie, 1861, p. 2-162.

4 *Изъ исторіи Церкви Сироперсидской*, Saint-Pétersbourg, 1901.

5. Paris, 1904, xix-368 pp. — Cf. *Analecta Bollandiana,* t. XXIV, p. 127-132.

6. *Catalogus codd. hagiogr. graecorum bibliothecae D. Marci Venetiarum*, Analecta Bollandiana, t. XXIV, p. 190.

Nous avons publié la première de ces pièces dans les *Analecta Bollandiana* [1]. Elle a été soigneusement revue sur le manuscrit pour la présente édition.

La traduction latine est celle de P. F. Zino, publiée d'abord par Lipomani [2] et reproduite dans les *Acta Sanctorum* [3]. Bien qu'elle soit assez libre, nous n'y avons fait que des retouches tout à fait insignifiantes.

R. Codex Mosquensis S. Synodi 376. Volume en parchemin, 269 feuillets. Écriture sur deux colonnes, du onzième siècle. Ménologe de février-mars. Sur les cinquante-neuf vies de saints que contient ce manuscrit, cinquante-sept sont précédées d'une miniature se rapportant au texte. Le dépouillement complet du recueil se trouve dans le catalogue de Vladimir [4].

Deux passions de martyrs Persans font partie de ce recueil hagiographique : 1° Fol. 10^{v} : Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀβρααμίου τοῦ Πέρσου, dont nous parlerons plus loin. — 2° Fol. 247 : Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ἰωνᾶ καὶ Βαραχησίου καὶ τῆς συνοδίας αὐτῶν, à la date du 28 mars. La pièce est inédite. Nous en devons la copie, exécutée par M. Popoff, à l'obligeante entremise de M. Chrysanthe Loparev.

Passio sanctae Pherbuthae. — Nous désignons ici la sainte, dont le martyre est raconté dans la passion III, par le nom qui lui est donné dans le titre de la pièce et dans les synaxaires. Dans le corps même du récit, et ailleurs, son nom affecte des formes très diverses, que nous relèverons dans les variantes et dans la table.

M. Codex Venetus S. Marci 359. La description sommaire de ce manuscrit a été donnée à l'article précédent. Le P. Henschenius, premier éditeur de la passion de sainte Pherbuthe [5], s'est servi du manuscrit du Vatican, et semble n'avoir pas eu de copie de celui de Venise. La traduction latine de P. F. Zino, publiée par Lipomani [6], lui a tenu lieu de ce texte, que nous avons pris comme base de notre édition.

V. Codex Vaticanus graecus 1660. Volume en parchemin, 408 feuillets, $0^{m},32 \times 0^{m},20$. Écriture à longues lignes. Le manuscrit, daté de l'année 916, est l'œuvre d'un moine studite nommé Jean. Ménologe du mois d'avril, dont

1. T. XXII, 1903, p. 496-407.
2. *Septimus tomus vitarum sanctorum patrum* (Romae, 1559), fol. 40-42^{v}.
3. Mart. t. III, p. 771-73.
4. *Систематическое описаніе рукописей Московской синодальной библіотеки* (Moscou, 1894), p. 561-566.
5. *Acta SS.*, april. t. III, p. I-II.
6. *Septimus tomus* etc., fol. 48^{v}-49^{v}.

nous avons publié le dépouillement dans notre catalogue du Vatican[1], et qui contient deux passions de martyrs persans :

1° Fol. 63ᵛ-68 : Μαρτύριον τῆς ἁγίας Φερβουθῆ παρθένου καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς καὶ τῆς παιδίσκης αὐτῆς, à la date du 6 avril. — 2° Fol. 191-194ᵛ : Μαρτύριον Βαδήμου ἀρχιμανδρίτου, à la date du 8 avril. Nous avons collationné le texte de la passion de sainte Pherbuthe sur le précédent, et rejeté les variantes au bas des pages.

La traduction latine que nous avons adoptée est celle de Sirlet, publiée par Henschenius[2] d'après le manuscrit latin du Vatican 6187. Bien qu'elle rende les leçons propres du ms. V, nous n'avons pas cru nécessaire de la retoucher. Un coup d'œil jeté sur l'appareil critique permettra au lecteur de se rendre compte des infidélités apparentes de la version de Sirlet.

Passio sancti Sadoth. — Nous n'en connaissons qu'une seule recension (IV) conservée dans quatre manuscrits.

W. Codex Vindobonensis Hist. graec. 3. Volume en parchemin, 390 feuillets, $0^{m},41 \times 0^{m},27$. Écriture à deux colonnes, du commencement du onzième siècle. Ménologe de février, dépouillé dans plusieurs recueils[3]. Fol. 186-188ᵛ : Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Σαδὼθ ἐπισκόπου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ρκη΄ μαρτυρησάντων ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει τοῦ διωγμοῦ, à la date du 20 février. Comme dans notre première édition de ce texte[4], nous avons presque partout suivi le manuscrit de Vienne.

P. Codex Parisiensis 1452. Volume en parchemin, 227 feuillets, $0^{m},32 \times 0^{m},23$. Écriture à deux colonnes, du dixième siècle. Ménologe de février, décrit en détail dans notre catalogue hagiographique de la bibliothèque Nationale de Paris[5]. Deux pièces de ce recueil rentrent dans le cadre de notre publication. 1° Fol. 37ᵛ : Ἄθλησις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀβραμίου ἐπισκόπου γενομένου Ἀρβήλ, au 24 février. — 2° Fol. 180-182 : Ἄθλησις τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Σαδὼθ ἐπισκόπου γεγονότος καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ρκη΄ μαρτυρησάντων ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει τοῦ διωγμοῦ, au 24 février. Le texte de ce manuscrit est notablement inférieur au précédent, et souvent abrégé, comme on pourra s'en rendre compte par les variantes au bas des pages. Parfois il semble avoir gardé la vraie leçon. Ce n'est que dans ces cas exceptionnels que nous l'avons préféré au précédent.

1. *Catalogus codicum hagiographicorum bibliothecae Vaticanae,* edd. Hagiographi Bollandiani et P. Franchi de' Cavalieri (Bruxelles, 1899), p. 153-155.

2. *Acta SS.*, april. t. III, p. 21-23.

3. Lambecius-Kollar, *Commentar.,* l. VIII, p. 151-208; D. de Nessel, *Catalogus,* V, p. 5-12; *Analecta Bollandiana,* t. XVI, p. 118-119.

4. *Analecta Bollandiana,* t. XXI, p. 143-147.

5. *Catalogus codicum hagiographicorum graecorum bibliothecae Nationalis Parisiensis,* edd. Hagiographi Bollandiani et Henricus Omont (Bruxelles, 1896), p. 118-121.

O. Codex Ottobonianus 92. Volume sur papier, 451 feuillets, $0^{m},355 \times 0^{m},24$. Écriture à longues lignes, du seizième siècle. Nous avons eu à plusieurs reprises l'occasion de nous occuper de ce manuscrit[1], qui paraît copié sur W. Nous n'avons pas jugé utile de collationner la passion de saint Sadoth, fol. 213-215^{v}.

J. Codex Hierosolymitanus 1. Nous le décrirons à propos de la passion de saint Abraham. Il a été impossible de faire collationner la passion de saint Sadoth sur ce manuscrit.

La traduction latine est celle de Gentien Hervet, publiée par Lipomani[2]; elle répond au texte de W. Celle des *Acta Sanctorum*[3] a été faite sur le manuscrit P.

Passio sancti Abrahae. — Il en existe une double recension. La plus ancienne (V) est représentée par deux manuscrits. L'autre (VI) nous est parvenue dans un manuscrit unique.

J. Codex Hierosolymitanus 1. Volume en parchemin, 209 feuillets, $0^{m},405 \times 0^{m},27$. Écriture sur deux colonnes, du dixième siècle. Ménologe du mois du février, composé de 37 pièces dont on trouvera ailleurs l'énumération[4], et parmi lesquelles il faut signaler deux passions de martyrs persans : 1. Fol. 52-52^{v} : Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀβραμίου ἐπισκόπου, μαρτυρήσαντος ἐν Ἀρβὴλ τῇ πόλει, au 5 février. — 2. Fol. 123^{v}-125^{v} : Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Σαδὼθ ἐπισκόπου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ρκη' μαρτυρησάντων ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει τοῦ διωγμοῦ, au 21 février. Je dois à l'obligeante intervention de Mgr Graffin une photographie des feuillets qui contiennent la passion de S. Abraham.

P. Codex Parisiensis 1452. Nous l'avons décrit plus haut. La passion de saint Abraham n'y est malheureusement pas complète[5]. Nous avons collationné le fragment qui en reste.

R. Codex Mosquensis S. Synodi 376. Décrit plus haut, à propos de la passion des saints Ionas et Barachisius. La recension (VI) de ce manuscrit dépend de la précédente qu'elle paraphrase librement. L'allusion à l'empereur, βασιλεῖ ὀρθοδόξῳ καὶ φιλομάρτυρι, à la fin de la péroraison, n'est pas transparente pour nous.

1. *Analecta Bollandiana,* t. XVI, p. 119; *Catal. codicum hagiogr. graec. bibl. Vaticanae,* p. 257-260.

2. *Tomus quintus vitarum sanctorum patrum* (Venetiis, 1556), p. 573-74.

3. *Acta SS.,* febr. t. III, p. 176-177.

4. A. Papadopoulos-Kerameus, Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη, t. I (Saint-Pétersbourg, 1891), p. 1-8.

5. Nous avons dit dans notre catalogue, p. 118, que le manuscrit a gardé le commencement (fol. 37^{v}) et la fin (fol. 38) de la passion de S. Abraham. Depuis, nous avons reconnu que le second fragment est la fin de la passion de S. Papias et de ses compagnons.

Passio sanctae Iae. — Sur les trois manuscrits qui renferment une passion de sainte Ia, deux sont étroitement apparentés, et nous n'avons pas hésité à les rapprocher (VII). Le troisième contient un texte (VIII) entièrement différent, et appartenant à une tout autre catégorie de pièces hagiographiques.

I. Codex Vaticanus 1671. Volume en parchemin, 406 feuillets, $0^{m},305 \times 0^{m},20$. Écriture à longues lignes, du dixième siècle, de la main d'un moine studite nommé Timothée. Ménologe du mois d'août, dont nous avons détaillé le contenu ailleurs [1]. Fol. 87^{v}-91^{v} : Μαρτύριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἴας, au 5 août. Le P. Pien, premier éditeur de la pièce [2], a combiné assez malheureusement le texte de ce manuscrit avec celui du manuscrit de Vienne, dont la recension est notablement différente. Nous avons rejeté dans les variantes les particularités de cette seconde recension.

E. Codex Vindobonensis Hist. gr. 45. Volume en parchemin, 313 feuillets, $0^{m},40 \times 0^{m},24$. Écriture sur deux colonnes, du onzième siècle. Ménologe du mois d'août, contenant soixante-six pièces dont on trouve les titres dans les catalogues de Lambek [3] et de Nessel [4]. Fol. 45-48^{v} : Μαρτύριον ἐν συντόμῳ τῶν ἁγίων μαρτύρων Δωσᾶ πρεσβυτέρου καὶ Ἴας τῆς παρθένου, μαρτυρησάντων ἐν Περσίδι, à la date du 3 août. Sa Grandeur Mgr Fischer Colbrie, a bien voulu collationner à nouveau ce manuscrit en vue de notre publication. Les variantes du manuscrit de Vienne sont assez nombreuses pour donner à son texte le caractère d'une recension nouvelle. Ses développements n'ajoutent aucun détail au récit. Il faut le considérer comme une simple paraphrase du texte du Vatican.

La traduction latine est celle des *Acta sanctorum,* dûment retouchée [5].

F. Codex Florentinus bibl. Nat. 1214. Volume en parchemin, de 257 feuillets. Écriture sur deux colonnes, du quatorzième siècle. Recueil de vies de saintes femmes, dont nous avons donné les titres ailleurs [6]. Fol. 214-227 : Μακαρίου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου γενομένου μαρτύριον τῆς ἁγίας καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Ἴας. Le texte du manuscrit unique de cette pièce (VIII) laisse à désirer en plus d'un endroit, et nous n'avons essayé d'y porter remède qu'avec une extrême discrétion.

Comme on pourra s'en rendre compte, la passion de sainte Ia, racontée

1. *Catalogus codicum hagiogr. graec. bibl. Vaticanae,* p. 161-164.
2. *Acta SS.,* aug. t. I, p. 329-333.
3. Lambecius-Kollar, *Commentar.,* l. VIII, p. 214-467.
4. *Catalogus,* p. 82-96.
5. *Loc. cit.,* p. 329-333.
6. *Analecta Bollandiana,* t. XV, p. 406-408. Nous avions cru reconnaître dans quelques cahiers de ce manuscrit la main d'un copiste de date plus récente, qui aurait remplacé un certain nombre de feuillets. En y regardant de plus près, nous avons constaté depuis que les deux écritures sont de la même époque.

par le moine Macaire, ne se rattache au précédent récit que par un lien assez lâche. L'auteur est un rhéteur qui donne libre carrière moins à ses facultés d'invention qu'à la manie du développement par les lieux communs, qui a été celle d'un grand nombre d'hagiographes. Une fois (n. 7) il cite l'histoire de sainte Ia : ἡ περὶ αὐτὴν ἱστορία, qui n'est probablement qu'un court résumé de la pièce VII; car il dit ailleurs (n. 53) : τὸ τοῦ χρόνου μῆκος τὰ μὲν ὑπομνήματα, ὅσα ἐγράφη τῇ μάρτυρι, ἴσχυσε διαφθεῖραι.

Les derniers paragraphes de la passion présentent un certain intérêt pour l'histoire du culte de la sainte. Après la persécution, un des pieux empereurs (l'auteur ne cite pas son nom) transféra ses reliques à Constantinople, et bâtit un sanctuaire en son honneur (n. 51). Ce dernier détail est exact, car nous savons par Procope que Justinien fit restaurer l'église de sainte Ia : ἐν ἀριστερᾷ δὲ εἰσιόντι εἰς τὰς Χρυσᾶς καλουμένας Πύλας τῆς ἁγίας Ἴας μαρτύριον εὑρὼν καταπεπτωκὸς πολυτελείᾳ τῇ πάσῃ ἀνενεώσατο[1]. L'antique église fut détruite lors de la prise de Constantinople par les Latins, et le saint corps transporté dans le monastère de Mangana (n. 52). L'auteur atteste qu'après tant d'années, il était demeuré sans corruption, et que lui-même l'avait considéré plus d'une fois avec admiration (n. 53).

Le moine et prêtre Macaire qui composa le panégyrique de sainte Ia appartenait au monastère de Mangana (53). Il écrivait sous le règne d'Andronic († 1328), successeur de Michel Paléologue († 1282).

Passio sancti Bademi. Il ne nous reste de cette passion (IX) qu'un seul manuscrit.

V. Codex Vaticanus 1660. C'est le manuscrit dont nous avons déjà tiré la passion de sainte Pherbuthe. Le P. Henschenius a publié d'après le même manuscrit la passion de S. Bademus[2], dont nous donnons un texte soigneusement collationné et revu.

La traduction latine est empruntée aux *Acta Sanctorum*[3].

Passio sanctorum Acepsimae, Ioseph et Aeithalae. — La tradition manuscrite de cette pièce est beaucoup plus compliquée que celle des précédentes, et il en existe un fort grand nombre d'exemplaires. Nous avons cru devoir distinguer au moins cinq recensions différentes, que nous avons disposées en quatre groupes. Toutes, sauf la dernière (XIII), sont inédites.

La première recension (X) est la seule qui ait gardé le long prologue de la passion syriaque[4]. Nous l'avons trouvée dans deux manuscrits.

1. *De Aedificiis*, I, 9.
2. *Acta SS.*, april. t. I, p. LXXXV-LXXXVI.
3. *Ibid.*, p. 825-826.
4. Assemani, *op. cit.*, t. I, p. 171-181.

K. Codex Vaticanus 1669. Volume en parchemin, 424 feuillets, $0^{m},39 \times 0^{m},195$. Écriture à longues lignes, du dixième siècle. Ménologe de la première moitié de novembre[1]. A la date du 3, fol. 53-73 : Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ἀκεψιμᾶ ἐπισκόπου καὶ Ἰωσὴφ πρεσβυτέρου καὶ Ἀειθαλᾶ διακόνου. Notre édition reproduit intégralement le texte (X) de ce manuscrit, accompagné d'une traduction latine littérale, que nous devons à la complaisance du P. Alfred Lemaire S. J.

H. Codex Vaticanus 866. Volume en parchemin, 414 feuillets, $0^{m},38 \times 0^{m},30$. Écriture sur deux colonnes, du douzième siècle. Grand recueil de vies de saints, contenant 116 pièces[2], parmi lesquelles, fol. 133ᵛ-140 : Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ἀκεψημᾶ ἐπισκόπου, Ἰωσὴφ πρεσβυτέρου καὶ Ἀειθαλᾶ διακόνου, au 3 novembre. Le texte est identique à celui du manuscrit précédent. On pourra s'en rendre compte par les variantes de la préface. Nous n'avons pas cru devoir nous encombrer des autres variantes; elles se réduisent presque toutes à des erreurs de copiste. Très vraisemblablement le manuscrit H dérive de K sans intermédiaire.

C'est bien une nouvelle recension du texte précédent que renferme le manuscrit dont nous allons parler. Ses nombreuses variantes ne sont pas simplement de discrètes retouches. Il n'est pour ainsi dire pas une phrase du récit qui n'ait reçu quelque développement; mais les additions sont en général purement verbales.

G. Codex Parisiensis 1468. Volume en parchemin, 405 feuillets, $0^{m},366 \times 0^{m},260$. Écriture sur deux colonnes, du onzième siècle. Ménologe de septembre à novembre[3]. Fol. 192ᵛ-206 : Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀκεψιμᾶ τοῦ ἐπισκόπου καὶ Ἰωσὴφ τοῦ ὁσιωτάτου πρεσβυτέρου καὶ Ἀειθαλᾶ τοῦ ἁγιωτάτου διακόνου. Nous avons rejeté toutes les variantes de ce manuscrit au bas des pages. On verra que l'auteur de cette recension a suivi pas à pas son modèle, et qu'il a essayé de lui donner un tour plus élégant.

Il est aisé de constater que cette passion est une paraphrase, et qu'il n'est pas possible de la considérer comme un texte primitif dont serait issu, par voie de réduction, celui des mss. K, H. Nous ne citerons qu'un indice, qui nous paraît décisif.

Voici ce que nous lisons dans le ms. K à la fin du chapitre 30 : μετὰ δὲ ἡμέρας τρεῖς ἐκλάπη τὸ ὅσιον αὐτοῦ λείψανον ἀφορμῇ θυγατρὸς βασιλίσκου τινὸς τῶν Ἀρμενίων, phrase qui répond bien au texte syriaque correspondant. Or, voici ce qu'en a fait l'auteur du texte G : Μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας ἐκλάπη τὰ ὅσια

1. *Catal. codicum hagiogr. graec. bibliothecae Vaticanae,* p. 158-161.
2. *Ibid.*, p. 83-93.
3. *Catal. codicum hagiogr. graec. bibl. Nationalis Parisiensis,* p. 143-147.

αὐτοῦ λείψανα ὑπὸ Ἀφορμῆς τινος οὕτω καλουμένης θυγατρὸς βασιλίσκου τῶν Ἀρμενίων. On trouvera facilement d'autres passages qui prouvent en faveur de l'antériorité de K.

Nous groupons sous le n° XI une série de manuscrits qui ont d'étroites affinités avec le texte X, mais qui représentent néanmoins, comme le début suffirait à le montrer, une recension distincte. Le travail de rédaction a été fort superficiel et n'a point porté sur toutes les parties de la pièce. Dans la catégorie constituée par les manuscrits B, D, L, N, Q, il faut distinguer trois différentes classes : N B, L D, Q. Ce dernier manuscrit a beaucoup de leçons propres, mais il se rapproche plutôt de LD que de NB. Nous avons pris pour base de notre édition le ms. N. Les leçons des autres manuscrits ont été rejetées au bas des pages, sauf certains cas où l'accord BDLQ contre N semble imposer le choix de la leçon commune.

N. Codex Parisiensis 1519. Volume en parchemin, 768 pages, $0^{m},375 \times 0^{m},265$. Écriture sur deux colonnes, du onzième siècle. Ménologe de la première moitié de novembre[1]. Fol. 45-74 : Ἄθλησις τῶν ἁγίων ἱερομαρτύρων Ἀκεψιμᾶ ἐπισκόπου, Ἰωσὴφ πρεσβυτέρου καὶ Ἀειθαλᾶ διακόνου. Nous avons presque partout suivi le texte de ce manuscrit.

B. Codex Vindobonensis Hist. gr. 5. Volume en parchemin, 324 feuillets, $0^{m},36 \times 0^{m},24$. Écriture sur deux colonnes, du onzième siècle. Ménologe de novembre, contenant vingt-trois pièces[2]. Fol. 20^{v}-22^{v} : Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Ἀκεψιμᾶ ἐπισκόπου, Ἰωσὴφ πρεσβυτέρου καὶ Ἀειθαλᾶ διακόνου.

L. Codex Oxoniensis Laud. 68. Volume en parchemin, 334 feuillets. Écriture sur deux colonnes, du onzième siècle. Ménologe de septembre à novembre[3]. Fol. 161-174 : Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσήφ, Ἀειθαλᾶ ἐν Περσίδι μαρτυρησάντων ἐπὶ Σαβωρίου βασιλέως. Le texte est surchargé de quelques corrections d'une main plus récente. Nous n'avons pas cru nécessaire de les relever toutes. Elles concordent souvent avec les leçons adoptées.

D. Codex Vaticanus 807. Volume en parchemin, 315 feuillets, $0^{m},405 \times 0^{m},27$. Écriture sur deux colonnes, du dixième siècle. Ménologe de novembre[4]. Fol. 26-36 : Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσὴφ καὶ Ἀειθαλᾶ ἐν Περσίδι μαρτυρησάντων ἐπὶ Σαβωρίου βασιλέως.

1. *Catal. codicum hagiogr. graec. bibl. Nationalis Parisiensis*, p.211-212.

2. Lambecius-Kollar, *Commentariorum*, l. VIII, p. 558-596; Nessel, *Catalogus*, pars V, p. 13-19.

3. H. O. Coxe, *Catalogi codicum manuscriptorum bibliothecae Bodleianae*, pars prima (Oxonii, 1853), col. 548-552.

4. *Catal. codicum hagiogr. graec. bibliothecae Vaticanae*, p. 50-53.

Q. Codex Parisiensis 1537. Volume en parchemin, 143 feuillets, $0^{m},275 \times 0^{m},25$. Écriture sur deux colonnes, du onzième siècle. Fragment de recueil hagiographique [1]. Fol. 121-138^{v} : Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων μαρτύρων Ἀκεψιμᾶ, Ἀειθαλᾶ καὶ Ἰωσήφ. Il manque quelques lignes à la fin de la passion.

Le texte XII, qui nous est parvenu dans deux manuscrits incomplets, représente un nouvel essai de remaniement de la passion des trois saints. Nous ne pouvons guère comparer les deux exemplaires que pour un petit nombre de chapitres. Mais des indices certains nous permettent de conclure que leurs versions respectives ne concordaient point dans toutes leurs parties et que la refonte de l'original n'a pas été de part et d'autre également complète. On peut comparer à cet égard le chapitre 10, pour lequel l'un des manuscrits a gardé une bonne part du texte de la version primitive, tandis que l'autre le présente sous une forme remaniée.

C. Codex Oxoniensis Clarke 43. Volume en parchemin, 162 feuillets. Écriture du douzième siècle. Recueil incomplet de vies de saints depuis septembre jusqu'à la fin de novembre [2]. Fol. 108^{v}-114 : Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσὴφ καὶ Ἀειθαλᾶ. Nous n'avons ici que deux fragments de la pièce, les chapitres 1-10, 51-57.

V. Codex Venetus S. Marci 349. Volume en parchemin, 332 feuillets, $0^{m},325 \times 0^{m},25$. Écriture sur deux colonnes, du onzième-douzième siècle. Ménologe de novembre, comprenant trente et un numéros [3]. Fol. 33^{v}-48^{v} : Μαρτύριον τῶν ἁγίων ἱερομαρτύρων Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσὴφ καὶ Ἀειθαλᾶ. La pièce est incomplète de la fin ; elle s'arrête un peu avant le dernier chapitre.

La passion XIII est la seule qui fût publiée jusqu'ici [4], et aussi celle dont il existe le plus grand nombre de manuscrits. Elle fait partie, en effet, du ménologe de Métaphraste qui fut répandu à tant d'exemplaires. Nous avons cru pouvoir nous contenter d'un choix de manuscrits. Le texte semble, d'ailleurs, parfaitement fixé, et le recours à de nouveaux témoins assez superflu. Plusieurs détails caractéristiques (voir, par exemple, les chapitres 2, 48, 50, 52, 54) donnent à penser que la passion XIII dérive du texte XII ou d'un autre étroitement apparenté à ce dernier.

T. Codex Parisiensis 1481. Volume en parchemin, 226 feuillets, $0^{m},308 \times 0^{m},235$. Écriture sur deux colonnes, du onzième siècle. Ménologe de Méta-

1. *Catal. codicum hagiogr. graec. bibl. Nationalis Parisiensis,* p. 236.

2. *Catalogus sive notitia manuscriptorum qui a cel. E. D. Clarke comparati in bibliotheca Bodleiana asservantur.* Pars prior (Oxonii, 1812), p. 94-98.

3. *Analecta Bollandiana,* t. XXIV, p. 175-179.

4. *Acta SS.,* april. t. III, p. II-VII ; *P. G.,* t. CXVI, p. 832-860.

phraste du 1er au 15 novembre [1]. Fol. 16v-30v : Ἄθλησις τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσὴφ καὶ Ἀειθαλᾶ. Le texte de ce manuscrit est celui de la Patrologie grecque, t. CXVI, p. 832-60. Il a été collationné pour nous par Mlle Rösler.

X. Codex Parisiensis 1020. Volume en parchemin, 344 feuillets, 0m,29 × 0m,22. Écriture sur deux colonnes, du onzième siècle. Ménologe de Métaphraste du 1er au 17 novembre [2]. Fol. 36-53v : Ἄθλησις τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσὴφ καὶ Ἀειθαλᾶ. Nous devons la collation de ce texte à M. H. Grégoire.

Y. Codex Parisiensis 1487. Volume en parchemin, 276 feuillets, 0m,315 × 0m,255. Écriture sur deux colonnes, du onzième siècle. Ménologe de Métaphraste du 1er au 13 novembre [3]. Fol. 22-39 : Ἄθλησις τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσὴφ καὶ Ἀειθαλᾶ. La collation de ce manuscrit est due à M. P. Raingeard.

Z. Codex Parisiensis 1522. Volume en parchemin, 356 feuillets, 0m,33 × 0m,235. Écriture sur deux colonnes, du onzième siècle. Ménologe de Métaphraste du 1er au 15 novembre [4]. Fol. 25-45 : Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσὴφ καὶ Ἀειθαλᾶ. M. H. Lebègue a bien voulu se charger de relever les variantes de ce texte. C'est également sous la direction de cet habile paléographe que les manuscrits T, X, Y ont été collationnés. Qu'il veuille recevoir ici mes meilleurs remerciements.

Je dois également une vive reconnaissance à Mgr R. Graffin qui m'a procuré plusieurs photographies, et à M. Éd. Kurtz, de Riga, qui a bien voulu partager avec moi la tâche de la revision des épreuves. Le contrôle de l'éminent helléniste m'a été d'un précieux secours pour éclaircir les difficultés de nos textes. Je suis redevable à mon collègue, le P. Paul Peeters, d'avoir pu me référer à un certain nombre de publications orientales notamment dans la table, où les formes originales des noms se trouvent notées.

Vu l'insuffisance de la tradition manuscrite, il a fallu renoncer, la plupart du temps, à établir le texte des passions que nous allons publier. Nous avons ordinairement reproduit, le plus correctement possible, celui du meilleur manuscrit, en nous abstenant de le retoucher par conjecture ou d'y introduire les leçons des autres, sauf dans les cas de nécessité évidente. Les variantes des autres exemplaires ont été soigneusement notées dans l'appareil critique.

1. *Catal. codicum hagiogr. graec. bibl. Nationalis Parisiensis*, p. 162-63.
2. *Ibid.*, p. 61-62.
3. *Ibid.*, p. 169-170.
4. *Ibid.*, p. 215-216.

On constatera que nous n'avons pas jugé utile de l'encombrer de variantes purement orthographiques : ν final, permutations de voyelles (ε, ι, ο respectivement avec αι, η, ω...) et ainsi de suite. Il n'a été fait exception que pour les noms propres, dont toutes les formes ont été exactement relevées.

TABLE DES SIGLES

A = S. E. Assemani, *Acta SS. martyrum orientalium et occidentalium,* t. I, Romae, 1748.

B^a = P. Bedjan, *Acta martyrum et sanctorum,* Paris, 1891-1897.

B = Cod. Vindobonensis Hist. gr. 5.

C = Cod. Oxoniensis Clarke 43.

D = Cod. Vaticanus 807.

E = Cod. Vindobonensis Hist. gr. 45.

F = Cod. Florentinus B. N. 1214.

G = Cod. Parisiensis 1468.

H = Cod. Vaticanus 866.

I = Cod. Vaticanus 1671.

J = Cod. Hierosolymitanus 1.

K = Cod. Vaticanus 1669.

L = Cod. Oxoniensis Laud. 68.

M = Cod. Venetus Marc. 359.

N = Cod. Parisiensis 1519.

O = Cod. Ottobonianus 92.

P = Cod. Parisiensis 1452.

Q = Cod. Parisiensis 1537.

R = Cod. Mosquensis 376.

S = *Synaxarium ecclesiae Consta tinopolitanae* (Bruxellis, 1902).

T = Cod. Parisiensis 1481.

U = Cod. Venetus Marc. 349.

V = Cod. Vaticanus 1660.

W = Cod. Vindobonensis Hist. gr.

X = Cod. Parisiensis 1020.

Y = Cod. Parisiensis 1487.

Z = Cod. Parisiensis 1522.

LES

VERSIONS GRECQUES

DES ACTES DES MARTYRS PERSANS

SOUS SAPOR II

I

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ[1] ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΟΣΙΟΜΑΡΤΥΡΩΝ ΙΩΝΑ ΚΑΙ ΒΑΡΑΧΙΣΙΟΥ.

1. *[*]Ἔτους ὀκτωκαιδεκάτου ἄρχοντος καὶ βασιλέως Σαβωρίου βασιλέως Περσῶν, αὐτὸς *M, fol. 99ᵛ
Σαβώριος διωγμὸν ἐποίησε κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν σεβόντων τὸν παντοκράτορα Θεόν· καὶ ἐκέλευσε τοῖς ἀσεβεστάτοις μάγοις τὰ ἅγια τοῦ Χριστοῦ θυσιαστήρια
5 καταστρέφειν καὶ τὰ μοναστήρια τῶν χριστιανῶν * πυρὶ ἀναλίσκεσθαι· τοὺς δὲ εὑρισκομένους * Fol. 100
χριστιανοὺς ἐκέλευσε κατέχεσθαι καὶ καταναγκάζεσθαι θύειν καὶ πείθεσθαι τοῖς θεοῖς, καὶ τοὺς μὲν πειθομένους καὶ θύοντας ἐπὶ μεγίστας τιμὰς ἀναφέρεσθαι, τοὺς δὲ μὴ πειθομένους πικραῖς τιμωρίαις καὶ διαφόροις βασάνοις ὑποβάλλεσθαι. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τοῦ διωγμοῦ εὑρέθησαν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Περσῶν ἐν κώμῃ τινὶ καλουμένῃ Ἰασὰ δύο ἀδελφοί,
10 Βαραχίσιος καὶ Ἰωνᾶς ὀνόματι καλούμενοι, ἄνδρες δίκαιοι, πεπληρωμένοι πίστεως καὶ

Tit. — 1. *praeit* μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ′ (*videlicet* μαρτίῳ) M.

PASSIO SANCTORUM MARTYRUM IONAE ET BARACHISII.

1. * Saborius Persarum rex XVIII anno regni sui adversus ecclesias * Fol. 99ᵛ
Christi et eos, a quibus Deus omnipotens colebatur, persecutionem exercuit. Iussit enim magis ut sancta Christi templa diruerent et christianorum
5 monasteria * incenderunt; praeterea imperavit, ut christiani conquirerentur, * Fol. 100
inventique cogerentur diis sacrificare, et qui parerent, magnis afficerentur honoribus; qui vero parere recusarent, variis tormentis et suppliciis gravissimis excruciarentur. Eo tempore erant in regione Persarum, in quodam vico, qui vocatur Iasa, duo fratres Ionas et Barachisius, viri iustitia fideque
10 pleni, qui magna cum reverentia mandata Domini observabant. Hi sancti,

φυλάσσοντες τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου μετὰ φόβου πολλοῦ. Οὗτοι τοίνυν οἱ ἅγιοι ἀκούσαντες τὸν διωγμὸν τῶν χριστιανῶν, καταλιπόντες αὐτῶν τὴν μονὴν ἐπορεύθησαν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου οἱ ἀσεβέστατοι μάγοι πάντας τοὺς χριστιανοὺς ἐκόλαζον πικρῶς.

2. Παραγενομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ κώμῃ Βαρδιαβὼχ καὶ ἐγγίσαντες τῷ δεσμωτηρίῳ, ὅπου πάντες οἱ χριστιανοὶ ἐκρίνοντο κατακεκλεισμένοι ὑπάρχοντες, προσπεσόντες τῷ δεσμοφύλακι ἐδέοντο αὐτοῦ εἰσελθεῖν ἐν τῇ φρουρᾷ πρὸς τοὺς κρινομένους χριστιανούς. Εἰσελθόντων δὲ αὐτῶν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ εὗρον ἄνδρας ἐννέα κρινομένους καὶ ἀντιλέγοντας τῷ δόγματι τοῦ ἀσεβεστάτου βασιλέως Σαβωρίου. Ἰδόντες οὖν οἱ ἅγιοι Ἰωνᾶς καὶ Βαραχίσιος ἐν θλίψει τοὺς ἄνδρας ὑπάρχοντας, ἀσπασάμενοι αὐτοὺς ἤρξαντο παραμυθεῖσθαι[1] αὐτοὺς καὶ λέγειν· « Μηδὲν φοβηθῶμεν, ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀλλ' ἐν ὀνόματι τοῦ σταυρωθέντος ἀθλήσωμεν μίαν ῥοπήν, ἵνα ἀπολάβωμεν τὸν αἰώνιον στέφανον, καθὼς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ ἀθληφόροι μάρτυρες ἀπέλαβον. » Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ αὐτοὶ μάρτυρες ἰδόντες τοὺς ἁγίους Ἰωνᾶν καὶ Βαραχίσιον καὶ προθυμότεροι γενόμενοι ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ αὐτῶν, τὰ αὐτὰ καὶ ἄλλα
* Fol. 100v πλείονα ἀντιπαρῄνουν τοῖς ἁγίοις καὶ *ἀλλήλους ὡς ἔπος εἰπεῖν τῷ τῆς χάριτος ἐλαίῳ πρὸς ὑπομονὴν τῶν βασάνων καὶ τελειότητα τοῦ μαρτυρίου ἐπαλείφοντες ἐνίσχυον. Τῶν δὲ ἁγίων μαρτύρων τῶν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ βεβλημένων τὰ ὀνόματά εἰσι ταῦτα· Ζανίθας, Λάζαρος, Μαρουθᾶς[2], Νέρσης, Ἠλίας, Μάρις, Ἄβιβος, Σιμβεηθὴς καὶ Σάβας. Οὗτοι τοίνυν ἐμαρτύρησαν τότε πολλὰς ὑπομείναντες θλίψεις καὶ ἐν τῷ ἀγωνίσματι τοῦ μαρτυρίου ἐτελειώ-

2. — 1. προθυμεῖσθαι M, cohortabantur A, *p. 216.* — 2. Μαρωθᾶς *hic* M; Μαρουθᾶς *infra, n. 19.*

audita christianorum persecutione, mansionem suam reliquerunt, et ad eum locum, ubi impii magi christianos omnes acerbissime excruciabant, profecti sunt.

2. Cum autem essent in vico, qui dicitur Bardiaboch, et ad carcerem, in quo christiani inclusi tenebantur, accessissent, orarunt carceris custodem, ut sibi ad christianos damnatos ingredi permitteret. Cumque ingressi essent, novem invenerunt viros condemnatos, qui impii regis Saborii decretis adversabantur. Cum igitur sancti Ionas et Barachisius vidissent eos in cruciatibus et salutassent, coeperunt illos cohortari ac dicere : Fratres ac patres, nihil timeamus, sed in nomine crucifixi certamen unum sustineamus, ut coronam assequamur sempiternam, quemadmodum et fratres patresque nostri martyrio ipsam quoque sunt assecuti. Hac sancti Ionae Barachisiique ora-
* Fol. 100v tione illi magis adhuc confirmati, *se mutuo cohortabantur, et gratiae, ut ita dicam, oleo se vicissim ad patientiam et tormentorum atque martyrii perfectionem ungebant et corroborabant. Sanctorum autem martyrum, qui in carcere vincti erant, nomina haec sunt : Zanithas, Lazarus, Maruthas, Nerses, Elias, Mares, Abibus, Simbecthes et Sabas. Hi pro Christi nomine cum multos cruciatus pertulissent, et in ipso martyrii certamine vitae cursum praeclare confecissent, firmam fidem servantes, incorrupta atque immortali

θησαν, τὸν δρόμον καλῶς τελέσαντες, τὴν ἀκλινῆ πίστιν τηρήσαντες, καὶ τὸν τῆς ἀθλήσεως ἄφθαρτον καὶ ἀμαράντινον μετὰ δόξης πολλῆς ἀνεδήσαντο στέφανον.

3. Μαρτυρησάντων δὲ τούτων τῶν ἁγίων καὶ ἀναπετασθέντων εἰς οὐρανοὺς καὶ ταῖς ἀγγελικαῖς ἐγκαταταγέντων χοροστασίαις, μετὰ ταῦτά τινες τῶν μάγων διέβαλλον τὸν ἅγιον Ἰωνᾶν καὶ Βαραχίσιον πρὸς τοὺς τρεῖς ἀρχιμάγους Μασδρὰθ καὶ Σηρὼθ καὶ Μααρνησὶ[1] τοὺς κρίναντας τοὺς ἁγίους, λέγοντες· « Οὗτοι οὔτε θύουσιν οὔτε πείθονται τοῖς προστάγμασι τοῖς βασιλικοῖς οὔτε προσκυνεῖν ἀνέχονται τῷ ἡλίῳ καὶ τῷ πυρὶ καὶ τῷ ὕδατι. » Καὶ πρὸς τούτοις ἔλεγον, ὅτι οἱ ἐννέα ἄνδρες ἐκεῖνοι διὰ τοῦτο οὐκ ἐπείσθησαν τῷ δόγματι τοῦ βασιλέως, ὅτι ὑπὸ τούτων τῶν δύο ἦσαν ἀναπραπέντες.

4. Τότε πλησθέντες θυμοῦ πολλοῦ οἱ ἀρχιμάγοι ἐκέλευσαν ἀχθῆναι αὐτούς. Τῶν δὲ ἐλθόντων καὶ στάντων ἐπὶ τῶν ἀρχιμάγων, λέγουσιν αὐτοῖς οἱ ἀρχιμάγοι· « Ἐνορκίζομεν ὑμᾶς κατὰ τοῦ ἀηττήτου ἡμῶν βασιλέως τῶν βασιλέων Σαβωρίου ἀψευδῆ ἀποκρίνασθαι ἡμῖν πρὸς ἃ ἐπερωτᾶσθε παρ' ἡμῶν. Ποιεῖτε τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως καὶ πειθαρχεῖτε τῷ προστάγματι αὐτοῦ καὶ προσκυνεῖτε τῷ ἡλίῳ καὶ τῷ πυρὶ καὶ τῷ ὕδατι κατὰ τὸν νόμον καὶ δόγμα τοῦ βασιλέως ἡμῶν ἢ οὔ; » Ἀποκριθέντες οἱ ἅγιοι Ἰωνᾶς καὶ Βαραχίσιος λέγουσιν αὐτοῖς· « Λαλήσωμεν * ἡμεῖς, ὑμεῖς δὲ ἀκούσατε ἡμῶν ὡς ἄρχοντες καὶ κριταὶ * Fol. 101
τοῦ βασιλέως Περσῶν, διότι ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ ἐστε δικαιοκρίται, καὶ διὰ τοῦτο ἐξελέξατο ὑμᾶς καὶ τὴν κρίσιν πᾶσαν ἑαυτοῦ εἰς χεῖρας ὑμῶν ἔδωκεν ὑμῖν, ἵνα δίκαια κρίνετε[1] καὶ μὴ ἀδικίαν ἐργάζεσθε[1]· νῦν ὑμεῖς οἱ ἐπίδοξοι κριταὶ οὐκ ὠφείλετε ἀπὸ τοῦ ἐπιγείου βασιλέως

3. — 1. « Ex uno eodemque Hormisdatsciro magorum principe duos fecit, alterum Masdrath, alterum Seroth perperam appellans. » A, *p.* 225.

4. — 1. *ita* M; *rectius legas* κρίνητε... ἐργάζησθε.

martyrii corona magna cum laude redimiti, in caelum ad angelorum choros advolarunt.

3. Post haec autem quidam magi sancti Ionam et Barachisium apud tres magorum principes, Masdrath et Seroth et Maarnesem, a quibus sancti damnati fuerant, accusarunt, quod neque immolarent, nec regis mandatis oboedirent, nec solem et ignem et aquam adorare vellent, quodque novem illi martyres eorum sermonibus adducti, regis decretis non obtemperassent.

4. Tunc magorum principes indignatione pleni, eos ad se adduci iusserunt, atque ita allocuti sunt : Adiuramus vos per nostrum regem regum Saborium, ut vere nobis ad ea, de quibus fueritis interrogati, respondeatis. Paretisne regis voluntati, et oboeditis decretis eius et adoratis solem et ignem et aquam, ut iubet ipse rex, an non? Responderunt sancti Ionas et Barachisius : Loquemur * vobis; vos autem ita nos audite, ut principes et * Fol. 101
regis Persarum iudices decet. Vos enim delegit iudices, et omne iudicium suum in manibus vestris collocavit, ut iuste iudicetis. Nonne debetis, praeclari iudices, magis quam terrenum regem timere eum, qui vobis sapientiam et intellegentiam dedit, et Deum, qui caeli et terrae atque omnium spirituum

φοβεῖσθαι ἐκεῖνον τὸν δώσαντα ὑμῖν σοφίαν καὶ ἔννοιαν καὶ γνωρίσαι τὸν Θεὸν τὸν ἔχοντα ἐξουσίαν οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ πάσης πνοῆς, ὅστις ἔθετο διορίαν καὶ ἤλλαξεν ὥρας καὶ δωρεῖται σοφίαν καὶ ἔδωκεν ὑμῖν φρόνησιν, ἵνα τῇ φρονήσει ὑμῶν διακρίνητε τοῖς κατὰ σάρκα ὁμοίοις ὑμῶν; ἐνορκίζομεν οὖν ὑμᾶς ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ, εἴπατε ἡμῖν, ποῖον Θεὸν ὀφείλομεν ἀρνήσασθαι, τὸν ἐπουράνιον ἢ τὸν ἐπίγειον, τὸν αἰώνιον ἢ τὸν πρόσκαιρον· ἡμεῖς τοίνυν πιστεύομεν εἰς τὸν Θεὸν τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ οὐ πιστεύομεν ἀνθρώπῳ φθαρτῷ. Οὐ δυνάμεθα οὖν πιστεῦσαι ἀνθρώπῳ, ὅστις πρὸς ὀλίγον ζῇ καὶ ἀποθνήσκει καὶ θάπτεται ὡς καὶ ἡμεῖς καὶ ἐγκαταριθμεῖται μετὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ. »

5. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἀρχιμάγοι παρ' αὐτῶν, ὀργισθέντες ἰσχυρῶς καὶ πλησθέντες θυμοῦ μεγάλου καὶ ἀσεβείας πολλῆς μεστωθέντες, ὅτι ὑβρίσθη ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ὁ παράνομος διὰ τὸ ῥῆμα, ὃ εἶπαν, ὅτι ἀποθνήσκει, ἐκέλευσαν ἀχθῆναι ῥάβδους ῥοῶν ἀκαθαρίστους ἔχοντας τὰς ἀκάνθας εὐτόνους πρὸς βάσανον τῶν ἁγίων Ἰωνᾶ καὶ Βαραχισίου· καὶ ἀφορίσαντες αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἑκάτερος αὐτῶν τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἑτέρου καὶ ἐνισχυθῇ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Χριστοῦ, προκαθίσαντες δὲ ὁ Μασδρὰθ καὶ Σηρὼθ καὶ Μααρνησί[1], οἱ τρεῖς ἀρχιμάγοι, εἰς τὴν ἐρώτησιν τῶν ἁγίων, ἐκέλευσαν ἐν θυμῷ εἰσάγεσθαι τὸν
* Fol. 101v ἅγιον Ἰωνᾶν μόνον. Εἰσαχθέντος δὲ τοῦ ἁγίου Ἰωνᾶ, εἶπαν πρὸς αὐτὸν οἱ *ἀρχιμάγοι· « Τί δοκεῖ σοι; ἢ μὴν[2] σέβῃ καὶ προσκυνεῖς καὶ ἐπιθύεις τῷ ἡλίῳ καὶ τῷ πυρὶ καὶ τῷ ὕδατι καὶ ἀποπληροῖς πάντα τὰ προσταχθέντα παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν βασιλέων Σαβωρίου; ἐπεὶ ὑποβάλλομέν σε βασάνοις σκληραῖς καὶ τιμωρίαις δεινοτάταις. Μὴ νομίσῃς δὲ

5. — 1. *supra n. 3, not. 1.* — 2. εἰ μεν M.

imperium habet, agnoscere, quique temporum distinguit varietates, atque omnia moderatur, et vobis prudentiam largitus est, ut iudicetis eos, qui in carne sunt similes vobis? Adiuramus igitur vos, ut vere sincereque dicatis nobis, quem Deum abnegare debeamus : caelestemne an terrenum, aeternum an caducum? Nos enim credimus in Deum, qui fecit caelum et terram; non autem mortali homini credimus. Neque enim debemus homini credere, qui exiguo vivit temporis spatio, et moritur, ac sepelitur, quemadmodum nos, et in aliorum hominum numero ponitur.

5. His auditis, magorum principes vehementer indignati, atque impio furore pleni, quod rex ipsorum contumelia esset affectus a sanctis, qui mortalem eum assererent, virgas asperas e malis punicis atque spinosas afferri iusserunt, ut caederentur. Sed imperarunt prius ut separarentur, quo neuter posset, quid ab altero dictum esset, intellegere, atque ita in Christi certamine confirmari. Cum Masdrath et Seroth et Maarneses, tres magorum principes, considentes ut de sanctis quaestionem haberent, iracunde iusse-
* Fol. 101v runt ut sanctus Ionas solus adduceretur. Quo quidem adducto : *Quid tibi, inquiunt, faciendum sit, dispice. Si deos veneraris et adoras, solique et igni et aquae sacrificas, et quae a rege regum Saborio iussa sunt perficis, liber cum honore dimitteris; alioqui te acerbissimis tormentis et suppliciis

κατὰ σεαυτόν, ὅτι ἡμεῖς βουλόμεθά σέ τι κακὸν ὑπομεῖναι· ἡμεῖς οὐ θέλομέν σοι κακῶς, ἐὰν μὴ σὺ αὐτὸς θελήσῃς σαυτῷ κακὸν κατὰ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας προξενῆσαι. » Ἀπεκρίθη δὲ ὁ ἅγιος Ἰωνᾶς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· « Ἐγὼ ταύτης τῆς σωτηρίας οὐ δέομαι διὰ τὴν ζωὴν Ἰησοῦ Χριστοῦ· παρέρχεται γὰρ καὶ οὐδέποτε μένει· ἕνεκεν οὖν τούτου οὐδέποτε ἀρνοῦμαι τὸν κύριόν μου Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ζῶντα εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι αὐτός ἐστιν ἡ ἐλπὶς πάντων τῶν χριστιανῶν καὶ οὐ καταισχύνονται οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν, διότι αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν λέγων· Ἀμήν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅστις ἀρνήσεταί με ἐπὶ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων, κἀγὼ ἀρνήσομαι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. Ἔρχεσθαι γὰρ μέλλει ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων. Καὶ ἤδη ἡτοίμασται τοῦ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ἀνθρώπῳ κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ. Νῦν οὖν ταῦτα ἀκούσαντες τὸ κέλευμα, ὃ προσετάχθητε ποιεῖν εἰς ἐμέ, ταχέως διαπράξασθε· μὴ γὰρ νομίσητε, ὅτι καταλιμπάνομεν τὸν οἶκον Κυρίου καὶ ἀπειλοῦμεν αὐτὸν ἕν τινι, ἐπειδὴ αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς διακονεῖν αὐτῷ <ἐν τῷ[3]> οἴκῳ τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν ἡμῖν· Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· καὶ πάλιν εἶπεν ἡμῖν· Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται τὰ ἁλιζόμενα; Ἐὰν οὖν, καθὼς ὑμεῖς λέγετε, τῷ κελεύματι τοῦ βασιλέως τῶν βασιλέων ὑμῶν ὑπακούσωμεν καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ[4] ποιήσωμεν, οὐχ ἡμεῖς ἠρνησάμεθα τὸν Κύριον ἡμῶν μόνον, ἀλλ' ἡ ἡμετέρα ἄρνησις πάντων αἴτιος γίνεται καὶ τὸ ἡμέτερον αἷμα πάντων * ὄλισθος καθίσταται. » * Fol. 102

3. *supplevi, om.* M. — 4. αὐτῶν M.

gravissimis afficiemus. Neque vero putes nos tibi esse inimicos. Ipsi enim tibi nihil mali faciemus, nisi tute saluti tuae male consulueris. Respondit sanctus Ionas : Istius, inquiens, ego salutis non egeo propter Iesu Christi vitam : praeterit enim nec unquam permanet. Quamobrem nunquam negabo Dominum meum Iesum Christum viventem in saecula quoniam ipse est spes omnium christianorum nec confunduntur qui sperant in eum : sic enim nobis pollicitus est : Amen, amen, inquiens, dico vobis, quisquis me negaverit coram filiis hominum, et ego negabo eum coram Patre meo qui in caelis est et coram sanctis angelis[1]. Veniet enim in nubibus caeli[2] in gloria Patris sui et angelorum atque archangelorum iamque paratus est ut unicuique homini reddat secundum opera ipsius. Quae cum ita sint, facite in me quod vobis mandatum est : neque enim putetis nos domum Dei relicturos, aut ab eo ullis terroribus defecturos, qui nobis concessit, ut sanctae domui eius serviremus, et nobis dixit : Vos estis lux mundi. Et rursum : Vos, inquit, estis sal terrae[3]; quod si sal evanuerit, in quo salientur ea quae salienda sunt? Quare si, ut suadetis, vestro regi regum obtemperemus, et iussa eius faciamus, non solum negabimus Dominum nostrum, sed causa erimus ut vos omnes illum negetis, et perniciem * omnibus afferemus. * Fol. 102

1. Cf. Matth., x, 33; Luc., ix, 26. — 2. Matth., xvi, 27. — 3. Matth., v, 14, 13.

6. Ταῦτα ἀκούσαντες παρ' αὐτοῦ οἱ ἀρχιμάγοι, θυμωθέντες ἰσχυρῶς ἐκέλευσαν δεθῆναι αὐτὸν νόμῳ περσικῷ καὶ διέβαλον ῥάβδον μεταξὺ τῶν χειρῶν αὐτοῦ καὶ τῶν σκελῶν· καὶ ἦν καθήμενος ὁ ἅγιος ἐν τῷ ἐδάφει καὶ κείμενος ὥσπερ λίθος ἀργός. Καθεζομένου δὲ αὐτοῦ, ἐβασάνιζον αὐτὸν οἱ δήμιοι ῥάβδοις ῥοῶν ἀκαθαρίστων ἔχουσι[1] τὰς ἀκάνθας ἰσχυράς. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἐβασάνισαν αὐτόν, ἕως οὗ ἐγυμνώθησαν αὐτοῦ αἱ πλευραί. Ὁ δὲ βασανιζόμενος οὐκ ἀντέλεγεν, ἀλλὰ δοξάζων τὸν Θεὸν ἔλεγεν· « Δόξα σοι, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν Ἀβραὰμ καὶ[2] Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ ἐξαγαγὼν ἡμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ὅτι κατηξίωσας καὶ ἡμᾶς ἀγάγαι εἰς τὴν ἀγάπην καὶ εἰς τὴν πίστιν σου τὴν ἁγίαν, ὅτι διὰ τῆς πίστεως τοῦ δικαίου Ἀβραὰμ ἔγνωμεν τὴν πίστιν σου τὴν ἁγίαν, καὶ τοῦτο ἀντὶ πολλῶν ὀλίγα παθόντες. Καὶ νῦν, Κύριε, δὸς ἡμῖν ὑπομονήν, ἵνα ποιήσωμεν καὶ πληρώσωμεν πάντα, ὅσα ἐνετείλατο ἡμῖν τὸ ἅγιόν σου πνεῦμα, διότι προέφη καὶ ᾄσμα καινὸν ἤνεσε διὰ στόματος τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ. Καὶ πάλιν, καθὼς λέγει, οὕτως ἀξίωσον ἡμᾶς διαπράξασθαι. Λέγει γάρ· Μίαν ἠτησάμην παρὰ Κυρίου, ταύτην ζητήσω, τουτέστι τὸ ἀεὶ εἶναι σὺν σοί, δέσποτα· ὅπερ κἀμὲ ἀξίωσον διὰ τῆς τοῦ μαρτυρίου τελειώσεως, τοῦτο γὰρ καθ' ἑκάστην ἐκδέχομαι. » Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ ἅγιος Ἰωνᾶς, λέγει φωνῇ μεγάλῃ τοῖς ἀρχιμάγοις· « Ἐγὼ ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος ὑμῶν τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν φίλων αὐτοῦ, οἵτινές εἰσιν οἱ ἄρχοντες τοῦ Σατανᾶ, ἀφίσταμαι καὶ ἐξαρνοῦμαι πάντας αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης καὶ τῶν ἄστρων καὶ ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ ὕδατος, οὓς

6. — 1. ἔχοντας M. — 2. *supra lin. add.* M.

6. Haec cum audivissent magorum principes, ira concitati, iusserunt, ut lege persica vinciretur. Traiecta igitur virga inter manus et crura, iners humi iacebat vir sanctus tanquam lapis; ministri autem eum virgis e malo punica spinosis verberabant, nec prius destiterunt, quam eius lacerata sunt latera. Ipse vero dum vapularet, non repugnabat, sed Deum laudans dicebat : Gloria tibi, Deus patrum nostrorum, Abraham, Isaac et Iacob, qui eduxisti nos ex hoc mundo, et dignatus es nos ad amorem et fidem sanctam tuam adducere; nam per fidem Abraham iusti cognovimus fidem sanctam tuam, cum tamen pauca pro multis patiamur. Et nunc, Domine, da nobis patientiam, ut perficiamus omnia, quae nobis Spiritus sanctus tuus praecepit, qui et canticum novum cecinit per os patris nostri David. Fac nos dignos, qui faciamus ea quae dicit; ait enim : Unam petii a Domino, hanc requiram[1], id est, ut semper sim tecum, Domine. Hoc mihi, Deus, quod expecto cotidie, per martyrium elargire. Haec sanctus Ionas cum dixisset magna voce magorum principibus : Ego, inquit, a rege vestro peccatore, et omnibus amicis eius quicumque sint — sunt enim omnes Satanae principes — discedo et omnes ipsos abnego, et a sole ac luna et stellis atque igne et aqua, quos esse deos asseritis, alienus sum, nec ullo modo illos adoro : sed credo in Pa-

1. Ps. XXVI, 4.

λέγετε εἶναι θεούς, ἀλλότριός εἰμι καὶ οὐ προσκυνῶ αὐτοῖς τὸ σύνολον· ἀλλὰ πιστεύω ἐγὼ εἰς Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα, τὴν ἄχραντον τριάδα, τὴν σῴζουσαν ἅπαντα κόσμον· * οἵτινες καὶ τοὺς θεοὺς ὑμῶν ἐδημιούργησαν, οὓς ἀναγκάζετε ἡμᾶς προσκυνῆσαι. » * Fol. 102ᵛ

7. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἀρχιμάγοι ἐκέλευσαν σχοινίον βληθῆναι αὐτοῦ ἐν τῷ ποδὶ καὶ ἑλκυσθῆναι αὐτὸν ἔξω εἰς τὴν πάχνην καὶ τὸν παγετὸν καὶ μεῖναι αὐτὸν ἐν τῷ κρύει ὅλην τὴν νύκτα — ἦν γὰρ ὁ καιρὸς χειμέριος — καὶ παρατηρηθῆναι αὐτὸν τὸ τί ἄρα ἕνεκεν τοῦ κρύους ποιήσει. Οἱ δὲ ἐποίησαν οὕτως καὶ ἐφύλαξαν αὐτὸν μετὰ φόβου πολλοῦ εἴασάν τε αὐτὸν ἐκεῖ ἕως τῆς αὔριον.

8. Πάλιν ἐκαθέσθησαν οἱ ἄνομοι πρὸ τοῦ βήματος αὐτῶν καὶ κελεύουσι τοῖς ὑπηρέταις ἐνεχθῆναι πρὸ προσώπου αὐτῶν τὸν ἅγιον Βαραχίσιον. Εἰσελθόντος δὲ τοῦ ἁγίου καὶ στάντος ἐν τῷ σεκρέτῳ, εἶπαν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιμάγοι· « Τί ἦν ; τί δοκεῖ σοι, Βαραχίσιε; θύεις καὶ σέβῃ καὶ προσκυνεῖς τῷ ἡλίῳ καὶ τῷ πυρὶ καὶ τῷ ὕδατι, καθὼς πεισθεὶς προσεκύνησε καὶ ὁ ἀδελφός σου Ἰωνᾶς, ἢ δέχῃ ἀγῶνα βασάνων ἐν τῷ σώματί σου; » Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἅγιος Βαραχίσιος εἶπεν αὐτοῖς· « Καθὼς Ἰωνᾶς ὁ ἀδελφός μου προσεκύνησεν, ὡς προσεκύνησεν, ἐγὼ περισσότερον προσκυνῶ καὶ δοξολογῶ καὶ ὑπερυψῶ αὐτόν· ὑμεῖς ἠρνήσασθε ψευδῆ περὶ αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ἀλήθεια οὐ συνεχώρησε τοῦτο αὐτὸν διαπράξασθαι. Τίς γὰρ ἐδύνατο τυφλῶσαι τὴν ἔννοιαν τῆς καρδίας αὐτοῦ, ἵνα προσεκύνησεν ἐκείνῳ τῷ ὑπηρετοῦντι τοῖς ἀνθρώποις ποιήματι καὶ ἐγκατέλιπε τὸν ποιήσαντα αὐτόν; εἰ ἦν ἔργον τίμιον, ἐνδόξως

8. — 1. τι' εν *ita* M; *cf. infra n. 11.*

trem et Filium et Spiritum sanctum, veram Trinitatem, quae servat mundum universum,* fecitque deos etiam vestros, quos nobis per vim adorandos cen- * Fol. 102ᵛ
setis.

7. Haec audientes magorum principes, iusserunt ut pes eius funiculo vinciretur, atque ita in pruinam et glaciem extraheretur, ibique totam noctem iaceret — erat enim hyems — observareturque, quid frigoris causa faceret. Ministri fecerunt imperata, et illic eum usque ad sequentem diem reliquerunt.

8. Iniqui iudices rursum considentes in tribunali, sanctum Barachisium adduci imperarunt. Quo adducto et coram ipsis consistente : Quid agis, inquiunt, Barachisi? Immolasne et solem atque ignem et aquam adoras et veneraris, quemadmodum et frater tuus Ionas, mutato consilio, fecit, an tormentorum certamen vis in corpore tuo suscipere? Respondit sanctus Barachisius : Quemadmodum frater meus adoravit, sic ego adoro et veneror et colo. Vos de ipso falsum retulistis : nam veritas non permisit, ut id faceret. Quis enim mentem eius excaecare potuisset, ut relicto eo a quo ipse creatus est, adoraret ea quae creata sunt ut hominibus serviant? Si adoranda essent, non servirent hominibus, sed homines illis inservirent : dedecus

ἂν ὑπὸ βροτῶν ἐξυπηρετεῖτο καὶ οὐχ ὑπηρέτει ἡμῖν· ὕβρις γὰρ ἦν αὐτῷ τῷ πυρὶ τὸ ὑπηρετεῖν ἡμῖν τάξει δουλικῇ. Ἰδοὺ γὰρ νῦν ὁρῶμεν, ὅτι πλούσιοι καὶ μέτριοι καὶ κακοὶ καὶ ἀγαθοὶ ἐξ αὐτοῦ ὑπηρετοῦνται, καὶ δοῦλόν ἐστι τὸ πῦρ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων, ὑπὸ τοῦ κρείττονος καὶ ποιήσαντος αὐτὸ οὕτως ὁρισθὲν ἡμῖν. Ὥστε οὖν ἄδικόν ἐστι τὸ καταναγκάζειν ἡμᾶς, ἵνα προσκυνήσωμεν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ κόσμου, ὅπερ ὁ Θεὸς εἰς δουλείαν
* Fol. 103 αὐτὸ * τὸ πῦρ ἔδωκεν ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἀρνήσασθαι τὸν Θεὸν τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ἀλλὰ πρέπει μᾶλλον ἐκείνῳ ὕμνον καὶ προσκύνησιν καὶ πᾶσαν τιμὴν παρά τε βασιλέων καὶ ἀρχόντων καὶ ἡγουμένων καὶ πάσης πνοῆς ἀναφέρεσθαι, ὃς ἐποίησε τὰ ὕψη καὶ τὰ βάθη, οὗ τὴν βαθεῖαν βουλὴν οὐδεὶς ἰσχύει καταλαβεῖν οὐδὲ παρακύψαι ἱκανεῖ εἰς τὸ ὕψος τῆς δόξης αὐτοῦ, διότι αὐτοῦ χρείαν ἔχομεν πάντες οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων· αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ τρέφων πᾶσαν τὴν οἰκουμένην καὶ οὐδενὸς ἐπιδικάζεταί ποτε, ἀλλὰ πάντα αὐτὸς μόνος κατασκευάζει τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ μόνον χρῄζει παρ' ἡμῶν, ἵνα γινώσκωμεν τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου πάντες αὐτοῦ οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ μὴ ματαίοις ἔργοις καὶ πλάναις ἀπατώμεθα. Αὐτὸς γὰρ εἶπεν· Μὴ ποιήσητε ἑαυτοῖς εἴδωλα ὑμῶν μηδὲ προσκυνήσητε τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν, μήτε ἄλλῃ κτίσει τινί, διότι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ἀπ' ἀρχῆς ὑπάρχων καὶ μέχρι τέλους διαμένων, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος Θεὸς πλὴν ἐμοῦ καὶ τὴν δόξαν μου ἑτέρῳ οὐ δώσω οὐδὲ τὰς ἀρετάς μου τοῖς γλυπτοῖς οὐδὲ τὴν τιμήν μοι παράσχω τοῖς εἰδώλοις. Ἐγὼ ἀποκτέννω καὶ ἐγὼ ζωοποιῶ καὶ οὐδείς ἐστιν ὃς ἐκφεύξεται τὰς χεῖράς μου. »

enim esset igni, si nobis servili ordine deserviret. Nunc autem videmus homines non solum divites, verum etiam pauperes, non bonos tantum sed et malos, ignis uti servitio. Cum igitur ignis constitutus sit servus noster ab eo qui fecit illum, iniquum est velle vos cogere ut ignem adoremus quem
* Fol. 103 Deus ad humanos usus creavit * et abnegemus ipsum Deum qui fecit caelum et terram et mare et omnia quae in eis sunt. Aequum est potius ut gloria et adoratio atque omnis honor a regibus et principibus et ducibus et omni spiritu tribuatur ei, a quo et sublimia et profunda facta sunt, cuius arcana consilia nemo potest comprehendere, neque valet ad sublimitatem gloriae eius pervenire, cum tamen auxilio ipsius egeant omnes filii hominum. Ipse enim alit omnes, nullius indiget, omnia moderatur; illud tantum a nobis requirit ut nomen Domini cognoscamus nec sinamus nos figmentis et erroribus decipi. Sic enim iubet : ne feceritis vobis idola[1], nec adoraveritis opera manuum vestrarum, nec ullam aliam rem procreatam : quoniam ego sum Dominus Deus vester, qui a principio sum et sine fine permaneo, et non est alius Deus praeter me, et gloriam meam alteri non dabo[2], neque virtutes meas sculptilibus neque honorem meum idolis. Ego occido et vitam praebeo[3], et non est qui manus meas possit effugere.

1. Cf. Exod., xx, 4; Deut., v, 6. — 2. Is., xlii, 8. — 3. I Reg., ii, 6.

9. Τότε θυμωθέντες οἱ ἀρχιμάγοι ἀκούσαντες τὰ ῥήματα ταῦτα παρ' αὐτοῦ, ἤρξαντο θαυμάζειν αὐτοὺς καὶ τὴν καρτερίαν αὐτῶν καὶ λέγειν· « Μὴ ἂν ἄρτι εἰς τὴν κρίσιν τούτων καθίσωμεν, ἵνα μή τις τῶν σεβομένων καὶ προσκυνούντων τῷ ἡλίῳ καὶ τῷ πυρὶ καὶ τῷ ὕδατι ἀκούσωσι τοὺς τοιούτους λόγους αὐτῶν καὶ ἀρνήσωνται καὶ αὐτοὶ αὐτοὺς καὶ ἀποστῶσι τοῦ ἐπιθύειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀκούσωμεν αὐτῶν διὰ νυκτός, ὅτε πάντες ἐν ἡσυχίᾳ καθεύδουσιν, ἵνα μηδεὶς νοήσῃ μηδὲ τὰ παρ' αὐτῶν λεγόμενα μηδὲ * τὰ παρ' ἡμῶν πραττόμενα. » Καὶ * Fol. 103v
ἐγένετο οὕτως, καὶ ἀνέστησαν τοῦ κρίνειν τότε. Καθίσαντες δὲ νυκτὸς καὶ ἡσυχίας οὔσης πολλῆς ἐκέλευσαν ἐνεχθῆναι τὸν ἅγιον Βαραχίσιον. Τοῦ δὲ ἐνεχθέντος καὶ ἀσταλαξίας οὔσης διήκουον αὐτοῦ. Πολλὰ οὖν τῶν ἀρχιμάγων ἀνακρινάντων αὐτὸν καὶ τοῦ ἁγίου διὰ τῆς θείας σοφίας ὑπερνικήσαντος αὐτούς, θυμωθέντες οἱ ἄνομοι ἐκέλευσαν ἐνεχθῆναι βώλους χαλκοῦς καὶ ἐποίησαν πυρωθῆναι αὐτοὺς πλείω τοῦ πυρός. Καὶ πάλιν ἐκέλευσαν ἐνεχθῆναι στήμονας πεπυρωμένους δύο· καὶ ἐνεχθέντων αὐτῶν ἔστησαν ὑπεράνω τῶν δύο στημόνων τὸν ἅγιον Βαραχίσιον καὶ τοὺς δύο βώλους τοὺς πεπυρωμένους ὑπέθηκαν ὑπὸ τὰς μασχάλας αὐτοῦ τὰς δύο· καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιμάγοι· « Μὰ τὸν στέφανον τοῦ βασιλέως τῶν βασιλέων Σαβωρίου, ὅτι ἐὰν ἀπὸ τῆς μασχάλης σου ἐξεάσῃς ἕνα τῶν πεπυρωμένων βώλων καὶ πεσεῖται εἰς ἐξ αὐτῶν χαμαί, ἵνα οἴδας, ὅτι ἔχομεν ἀσφαλῶς, ὅτι ἀπηρνήσω τὸν Θεόν σου. » Ἀπεκρίθη ὁ ἅγιος Βαραχίσιος καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· « Ὑπηρέται τοῦ Σατανᾶ καὶ ἄρχοντες ἁμαρτωλοί, μὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ θεοῦ μου καὶ τὴν ἀπώλειαν τοῦ Σατανᾶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν, οὐ μὴ φοβηθῶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ὑμῶν, οὔτε ἕνα τῶν βώλων ῥίψω χαμαί, ἀλλὰ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ μου κρατήσω αὐτούς. Ἐγὼ δὲ νῦν ὁρκίζω ὑμᾶς κατὰ τοῦ ζῶντος Θεοῦ, πρὸς ταύτῃ τῇ βασάνῳ καὶ εἴ τι ἄλλο μεῖζον ἔχετε κριτήριον καὶ οἴδατε, ὅτι δεινόν

9. Tunc irati magorum principes, coeperunt eos admirari et ipsorum constantiam, ac dicere : Ne iudicemus illos hoc tempore, ne qui eorum qui pii sunt, et solem et ignem et aquam adorant, auditis eorum sermonibus, a religione nostra deficiant, et immolare recusent; noctu potius illos audiamus, cum omnes dormiunt et conquiescunt, ne quis cognoscat, quae ab ipsis dicuntur aut * quae fiunt a nobis. Tunc igitur iudicium intermiserunt. Nocte * Fol. 103v
autem, cum magna esset quies, considentes iusserunt sanctum Barachisium adduci, et magno cum silentio eum audiebant. Cumque multa ultro citroque dicerentur, et in ea disputatione sanctus Barachisius, divina sapientia munitus, victor existeret, indignati iusserunt duas glebas aeneas ardentissimas sub axillas ipsius admoveri et dixerunt ei : Per regis regum Saborii coronam abice alteram e glebis in terram, ut intellegamus te Deum tuum abnegasse. Respondit sanctus Barachisius : Ministri Satanae et principes scelerati, per salutem Dei mei et interitum Satanae patris vestri, non timeo regem vestrum, et neutram glebarum in terram abiciam, sed utramque propter nomen Christi perferam. Quin etiam vos adiuro per viventem Deum, ut ad hunc cruciatum maiores alios, si quos habetis, adiungatis. Quis enim

ἐστιν, ἐπαγάγετέ μοι· τίς γάρ ἐστιν ὁ εἰσερχόμενος εἰς ἀγῶνα πολέμου καὶ οὐκ ἐκδίδωσιν ἑαυτὸν προθύμως εἰς θάνατον, ἵνα λάβῃ ὄνομα μέγα καὶ δόματα παρὰ τοῦ βασιλέως πολλὰ καὶ κληρονομήσῃ τόπον ἀρχόντων; »

10. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἁγίου Βαραχισίου, ἀνοίᾳ πολλῇ κρατηθέντες οἱ ἀρχιμάγοι ἐκέλευσαν λυθῆναι μόλιβδον καὶ βληθῆναι εἰς τὰ βλέφαρα καὶ εἰς τὰς ῥῖνας αὐτοῦ. Καὶ
* Fol. 104 πάλιν ἐκέλευσαν ἐπιχεθῆναι μόλιβδον * ἐν τῷ λάρυγγι αὐτοῦ καὶ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἀκούῃ μήτε λαλῇ. Καὶ μετὰ τοῦτο προσέταξαν τοῖς ὑπηρέταις λέγοντες· « Λαβόντες αὐτὸν ἀπαγάγετε αὐτὸν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ καὶ ἀπὸ ἑνὸς ποδὸς κρεμάσατε αὐτὸν ἐκεῖ. »

11. Καὶ ἐποίησαν οὕτως· καὶ ταῦτα εἰπόντων αὐτῶν, ἐκέλευσαν πάλιν οἱ ἀσεβεῖς ἀρχιμάγοι ἀχθῆναι πρὸ προσώπου αὐτῶν τὸν μακάριον Ἰωνᾶν. Τοῦ δὲ ἐλθόντος, λέγουσι πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιμάγοι· « Τί ἦν, Ἰωνᾶ; πῶς τὸ σῶμά σου φαίνεταί σοι καὶ πῶς διῆξας τὴν νύκτα ἐκείνην πᾶσαν σταθεὶς ἐπάνω κρύους καὶ πανδεινου ψύχους; » Ἀπεκρίθη πρὸς αὐτοὺς ὁ μακάριος Ἰωνᾶς καὶ εἶπεν· « Γινώσκετε, ἄρχοντες τοῦ βασιλέως, ὅτι ὁ Θεός μου, ὅπου εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου, ἐξ οὗ ἔτεκέ με ἡ μήτηρ μου καὶ μέμνημαι καὶ οἶδα, οὐδέποτε τοιαύτην καλὴν ἐχαρίσατό μοι νύκτα· οὐδὲ μέμνημαι ἀκμήν, ἀφ' οὗ εἰμι ἐν ἀνθρώποις καὶ γινώσκω τί ἦν αἴσθησις, ὅτι τοιαύτη ἀναπεπαυμένη[1] παρῆλθεν ὑπεράνω μου νύξ· ἦλθε γάρ μοι ἀποφορὰ τοῦ ξύλου τοῦ ἁγίου, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ κύριός μου Ἰησοῦς Χριστός. »

12. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἁγίου Ἰωνᾶ, ἀνταπεκρίθησαν οἱ παράνομοι ἀρχιμάγοι καὶ

11. — 1. τοιαύτην ἀναπεπαυμένην M.

ad bellum proficiscitur, et in praelium ingreditur, qui non promptus sit mortem oppetere, ut magnam gloriam et praemia multa et locum principis a rege consequatur?

10. Haec cum a sancto Barachisio dicerentur, ingenti dementia victi magorum principes, iusserunt plumbum liquefieri et in palpebras eius et nares
* Fol. 104 conici; rursumque liquefieri plumbum iusserunt, * et in fauces eius et aures infundi, ne audire loquive posset. Post autem ministris illum tradiderunt, dicentes : Abducite eum in carcerem, ibique uno pede suspensum includite.

11. Tunc imperarunt, ut beatus Ionas iterum ad conspectum suum adduceretur. Quo quidem adducto : Quomodo, inquiunt, se habet corpus tuum? et quomodo noctem illam totam glaciei et frigori expositus transegisti? Respondens beatus Ionas : Nullam, inquit, mihi credite, regii principes, Deus meus, in quo animus meus conquiescit, noctem unquam mihi aeque tranquillam largitus est, ex quo me peperit mater mea; nec memini unquam, ex quo scire potui quid sensus sit, ullam omnino noctem ita mihi quiescenti suavem extitisse; consolatio enim mihi praesto fuit ex sancto illo ligno, cui affixus fuit Dominus meus Iesus Christus.

12. His auditis iniqui magorum principes dixerunt : Atqui frater tuus

εἶπον αὐτῷ· « Ὁ ἀδελφός σου Βαραχίσιος ἠρνήσατο τὸν Θεόν σου, καὶ σὺ ἐπιμένεις ἔτι εἰς αὐτόν; » Ἀποκριθεὶς ὁ ἅγιος Ἰωνᾶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· « Οἶδα κἀγώ, ὅτι ἠρνήσατο εἰδικῶς[1] τὸν διάβολον καὶ πάντας τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ τῷ δεσπότῃ Χριστῷ τελείως ἑαυτὸν προσεκόμισεν. » Λέγουσιν αὐτῷ οἱ ἀρχιμάγοι· « Μὴ ἀπολέσῃς κακῶς τὴν ψυχήν σου. Συμφέρει γάρ σοι μᾶλλον τοῦ ἀποστῆναι τοῦ Θεοῦ σου. » Ἀπεκρίθη πρὸς αὐτοὺς Ἰωνᾶς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· « Τυφλοὶ καὶ μωροί, πῶς λέγετε ὑμεῖς ἑαυτούς, ὅτι φρόνιμοι ἐσμεν καὶ τῇ *φρονήσει ἡμῶν ἐξερευνῶμεν τὴν ἀλήθειαν; δύναται ἄνθρωπος ἔχων τὸν σῖτον ἑαυτοῦ ἐν τῷ * Fol. 104ᵛ ὡρείῳ ἀποκείμενον καὶ φυλάττων αὐτὸν ὑετοῦ καὶ[2] νιφετοῦ καὶ βροντῆς καὶ ἀστραπῆς καὶ τῆς λοιπῆς τοῦ ἀέρος ἐπιφορᾶς μὴ λαμβάνειν ἐκ τοῦ σίτου χαίρων ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ καὶ σπείρειν ἐν ὀνόματι Κυρίου; καὶ σπείρας προσδοκᾷ ἐρχομένου τοῦ θερισμοῦ γεμίσαι τὴν ἅλωνα ἐκ τοῦ ὀλίγου ἐκείνου οὗ ἔσπειρε διὰ τὴν ἐλπίδα αὐτοῦ, ἣν ἔσχεν εἰς τὸν Χριστόν. Ἐὰν δὲ ἀφήσῃ τὸν σῖτον κεῖσθαι εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ καὶ μὴ σπείρῃ ἐξ αὐτοῦ, λείψει μὲν ὁ σῖτος, περισσεύειν δὲ οὐ δύναται. Οὕτω καὶ ἐν ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις ἔστι συνιδεῖν· ἐάν τις ἀπολέσῃ αὐτοῦ τὴν ψυχὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν τῷ νέῳ κόσμῳ, ὅτε φαίνεται ἡμῖν καὶ ἔρχεται ἀνανεοῦν τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνους τοὺς ἐλπίζοντας ἐπ' αὐτὸν καὶ ποιοῦντας τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀνανεοῖ αὐτοὺς ἐν ἐκείνῳ τῷ φωτὶ αὐτοῦ, ὅπερ οὐ παρέρχεται οὔτε λύεταί ποτε· καὶ τοὺς καταφρονοῦντας τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ καὶ τῶν προσταγμάτων ἐμβαλεῖ αὐτοὺς ἐν τῷ πυρὶ τῷ ἀσβέστῳ, καθὼς γέγραπται· οὐκ εἰσιν ἄνθρακες τοῦ πυρὸς αὐτῶν καὶ φῶς οὐκ ἔχει ἡ φλὸξ αὐτῶν. »

12. — 1. *hic in margine prima manu adscriptum est* καθ' ὅλου M. — 2. κἂν M.

Barachisius Deum tuum abnegavit, et tu adhuc in sententia permanes obstinate? Respondit sanctus Ionas : Scio, inquiens, et ego fratrem meum abnegasse diabolum et omnes angelos eius, seque perfecte Christo Domino addixisse. Nonne, dixerunt magorum principes, magis expedit tibi, ut a Deo tuo deficias quam ut vitam amittas? Respondit sanctus Ionas : O caeci et stulti, quomodo vos esse prudentes iactitatis? Expendite, quaeso, pro vestra prudentia* veritatem. Non potest homo qui triticum habet in horreo reconditum * Fol. 104ᵛ et servat illud, quamvis et imbres et nives et fulmina et reliquae aeris iniuriae vigeant, sibi temperare, quin ipsum triticum sumat et manibus suis in terram iaciat, seminans in nomine Domini; sperat enim ex semine exiguo se messis tempore, Christo favente, aream repleturum. Quod si triticum in horreo suo reliquerit, et non seminaverit, deficiet et crescere non poterit. Idem in hominibus licet considerare. Si quis in hoc mundo pro nomine Domini nostri Iesu Christi animam suam perdiderit, in novo mundo, cum venerit ad hominum filios renovandos, eos, qui in ipsum credunt et voluntatem eius faciunt, renovabit in lumine suo, quod nunquam praeterit neque dissolvitur; eos vero, qui praecepta ipsius mandataque neglegunt, in ignem coniciet qui nunquam extinguitur; neque enim carbones habet ignis ipsorum, ut scriptum est, nec lucem habet eorum flamma.

13. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ οἱ ἀρχιμάγοι λέγοντος[1] ταῦτα, ἐφιμώθησαν ἐπὶ ὥραν ἱκανήν, τοὺς λόγους αὐτοῦ θαυμάζοντες. Ὕστερον δὲ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· « Μὴ πλανῶ, Ἰωνᾶ, καὶ ἀκολούθει γραφαῖς· πολλοὺς γὰρ ἀπατῶσιν αἱ γραφαί. » Ἀπεκρίθη δὲ ὁ μακάριος Ἰωνᾶς καὶ λέγει αὐτοῖς· « Καλῶς εἴπατε, ὅτι πλανῶσιν αἱ γραφαί, ἀλλ' ὑμῶν τῶν ἑλλήνων· οὐ πλανᾷ δὲ ἄλλο τι τοὺς ἀνθρώπους εἰ μὴ ὁ βίος τοῦ κόσμου τούτου· ὅστις δὲ γεύεται θλίψιν Χριστοῦ, οὐ πλανᾶταί ποτε. Ὥσπερ γὰρ πλούσιός τις ἄριστον μέγα τοῖς φίλοις αὐτοῦ ἑτοιμάσας καὶ ἀποστείλας ἐπὶ τοὺς κληθέντας ὑπ' αὐτοῦ, ἐξερχόμενοι οἱ
* Fol 105 κληθέντες * ἕκαστος ἐκ τοῦ οἴκου ἑαυτοῦ οἴδασιν ἀκριβῶς, ὅτι ἀπέρχονται εἰς εὐφρασίαν, καὶ προθύμως ἐπὶ τὸ ἄριστον παραγίνονται· εἰσελθόντες δὲ εἰς τὸ ἄριστον καὶ ἀνακλιθέντες ἐν τῇ τραπέζῃ, γευσάμενοι τοῦ ποτοῦ, ἐὰν ἡδὺν τὸν οἶνον ἴδωσιν ὄντα, εὐφραίνονται γνησίως ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς μέθης οὐ δύνανται ἀπελθεῖν ἑαυτοῖς[2] εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν, ἐπειδήπερ πολὺ ἔπιον ἡδυνθέντες τοῦ οἴνου, μέχρις οὗ ἔλθωσιν οἱ διαφέροντες αὐτοῖς καὶ παρακρατήσωσιν αὐτοὺς καὶ ἀγάγωσιν εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν· οἵτινες τὸ πρωὶ ἐξυπνιζόμενοι, ὅτε πέψωσι τὸν οἶνον, ἀγάλλονται σφοδρῶς, ὅτι πρὸς τοὺς ἰδίους ἔμεινον· οὕτω καὶ οἱ δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ, ὅταν ἴδωσιν, ὅτι καλοῦσιν αὐτοὺς οἱ ἄρχοντες εἰς τὰ δικαστήρια, οἴδασιν, ὅτι εἰς ἀγῶνα καὶ εἰς βάσανα[3] ἔρχονται. Ὅτε οὖν ἀπέλθωσι καὶ πίωσι καὶ μεθυσθῶσι τῶν βασάνων καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, οὐκέτι μέμνηνται οὔτε οἴκου οὔτε τέκνων οὔτε ὑπολήψεως οὔτε δύνανται κτήσασθαι χρυσίον ἢ ἄργυρον ἢ ἄλλο τι τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλὰ καταφρονοῦσι καὶ βασιλέων καὶ ἀρχόντων, ἐκδεχόμενοι ἕνα καὶ μόνον βασιλέα μέγαν τὸν Χριστόν,

13. — 1. λέγοντες M. — 2. ἑαυτοῖς, *id est sine adiutorio.* — 3. *ita* M, βασάνους *exspectes.*

13. Haec ille cum dixisset, diu magorum principes obmutuerunt, sermonem ipsius admirati. Postea vero dixerunt ei : Ne erres, Iona, neque scripturas sequaris; multos enim scripturae decipiunt. Respondit beatus Ionas, et : Recte, inquit, dixistis, scripturas decipere; decipiunt enim scripturae Graecorum, nec aliud magis homines decipit, quam vita mundi huius; quisquis autem Christi gustat afflictionem, is nunquam fallitur. Quemadmodum enim cum dives aliquis amicos ad convivium vocat, illi, relictis propriis aedibus,
* Fol. 105 accedunt,* sciunt enim se ad laetitiam invitari; cum autem discubuerint ac vinum degustarint, si suave sit, gaudent et largius bibunt, nec postquam ebrii facti sunt domum reverti possunt, sed eorum domestici apprehendunt illos, domumque deducunt; postridie autem mane, cum iam vinum edormierint, et crapulam exhalarint, valde laetantur, quod apud domesticos suos sint; sic et Christi servi, cum se a principibus in carcerem vocari sentiunt, se ad certamina et tormenta ire non ignorant; cum igitur accesserint et biberint et cruciatibus atque amore Christi ebrii evaserint, nec familiae nec liberorum amplius nec famae recordantur, nec aurum aut argentum aut quicquam aliud curant; sed reges et principes aspernantur, et regem unum expec-

οὗτινος στρατός ἐσμεν ἡμεῖς, εἰς γενεὰς γενεῶν διαμένοντες αὐτῷ, οὗτινος ἡ βασιλεία οὐ παρέρχεται, ἀλλὰ μένει εἰς αἰῶνα αἰῶνος. »

14. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἁγίου Ἰωνᾶ, ἐκέλευσαν αὐτὸν τότε οἱ ἀρχιμάγοι ὡς ἅτε πολλὰ λαλήσαντα δακτυλοκοπηθῆναι· καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ δήμιοι καὶ ἔκοψαν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ ἀμφοτέρους τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν καὶ ἔρριψαν καὶ ἐσκόρπισαν αὐτοὺς ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου Ἰωνᾶ· καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιμάγοι· « Ἰδοὺ ὁρᾷς, πῶς διεσπείραμεν τοὺς δακτύλους σου ἐπὶ τῆς γῆς; ἔκδεξαι οὖν καὶ ὅτε ἔρχεται ὁ καιρὸς τοῦ θερισμοῦ, ἤξουσί σοι πολλοὶ δάκτυλοι. » Ἀνταπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἅγιος Ἰωνᾶς * καὶ εἶπεν· « Ἐγὼ πολλῶν χειρῶν * Fol. 105ᵛ οὐ δέομαι, ἀλλ' ἔστι Θεὸς ὁ πλάσας με, ὅστις πάλιν ἀνανεοῖ με ἐν τῇ ἀνανεώσει αὐτοῦ, ἣν μέλλει ποιεῖν εἰς ἡμᾶς. »

15. Ταῦτα ἀκούσαντες παρ' αὐτοῦ οἱ ἀρχιμάγοι, θυμοῦ πλησθέντες ἐκέλευσαν λυθῆναι πίσσαν ἐν μεγάλῳ χαλκίῳ καὶ προσέταξαν τοῖς δημίοις ἐκδεῖραι περικύκλῳ πᾶσαν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἔνθα αἱ τρίχες εἰσί, καὶ πρὸς τούτοις γλωσσοτομῆσαι αὐτόν. Καὶ ἐποίησαν οὕτως. Καὶ προσέταξαν οἱ ἄνομοι, καὶ ἐνέβαλον ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ ἁγίου τὸ δέρμα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τὴν γλῶσσαν εἰς τὸ χαλκίον τῆς πίσσης, ὕστερον δὲ μετὰ τοῦτο καὶ ἐνέβαλον καὶ αὐτὸν τὸν ἅγιον εἰς τὴν πίσσαν ἐν μέσῳ τοῦ χαλκίου, φλάζοντος[1] ἀφορήτως τοῦ σκεύους. Βληθέντος δὲ τοῦ ἁγίου ἐν τῷ χαλκίῳ τῆς πίσσης, εὐθέως ἐξέδραμεν ἔξω τοῦ χαλκίου πᾶσα ἡ πίσσα καὶ οὐχ ἥψατο αὐτοῦ οὐδὲ ὅλως ἠδίκησεν αὐτὸν ἔν τινι.

15. — 1. φράζοντος M, φλάζοντος *correxi, melius* παφλάζοντος, *nisi malueris* βράζοντος, *ut habet* R, *infra*, II, 7.

tant magnum Christum, cuius nos milites sumus in saecula saeculorum permanentis, cuiusque regnum non praeterit, sed manet in aeternum.

14. His auditis, iusserunt magorum principes, ut sancto Ionae, tanquam plura quam opus esset locuto, digiti manuum ac pedum praeciderentur. Quod quidem ministri cum effecissent, amputatos digitos in conspectu ipsius proicientes, dixerunt : Ecce nunc quomodo digitos tuos in terra disseminavimus; expecta igitur, et cum messis tempus advenerit, aderunt tibi multi digiti. Respondit sanctus Ionas :* Ego digitorum et manuum non egeo * Fol. 105ᵛ multitudine; Deus, a quo factus sum, mea, in ea renovatione, quam in nobis est effecturus, ipse renovabit.

15. Audientes haec magorum principes, iracundia pleni, iusserunt picem in magno vase liquefieri, et caput eius a ministris abradi, tum ipsum sanctum in saccum ita conici ut caput extaret. Fecerunt iniqui ministri quod fuerat imperatum, et sancti viri cutem capitis ac linguam in vas pice plenum immiserunt, deinde totum etiam ipsum sanctum in picem in medio vasis vehementissime aestuantis coniecerunt. Verum sancto Iona in vas coniecto, statim tota pix e vase defluxit, ita ut eum non attingeret, nec ulla in parte laederet.

16. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀσεβεῖς τὸ γενόμενον θαῦμα καὶ ξενισθέντες καὶ καταπλαγέντες, ὅτι οὔτε ὅλως ἠδίκησεν αὐτὸν ἡ τοιαύτη βάσανος ἐκέλευσαν ἐνεχθῆναι κοχλίαν καὶ βληθῆναι αὐτὸν ἐν αὐτῷ καὶ περισφιγχθῆναι ἰσχυρῶς, ὅπως πρίσωσιν αὐτόν. Καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ δήμιοι καὶ περιέσφιγξαν αὐτὸν ἐν τῷ κοχλίᾳ καὶ συνέτριψαν αὐτοῦ πάντα τὰ ὀστᾶ καὶ μετὰ τοῦτο ἔπρισαν αὐτὸν κατὰ μέσον· πρισθέντος δὲ αὐτοῦ, ἐκέλευσαν οἱ ἀσεβεῖς ἀρχιμάγοι βληθῆναι τὸ πτῶμα αὐτοῦ ἐν λάκκῳ βαθυτάτῳ καὶ ἀσφαλῶς φυλάττεσθαι αὐτό· καὶ ἐγένετο οὕτως.

17. Τελειωθέντος οὖν οὕτως τοῦ ἁγίου Ἰωνᾶ, ἐκέλευσαν πάλιν πρὸς ἐρώτησιν ἐνεχθῆναι τὸν ἅγιον Βαραχίσιον. Τοῦ δὲ ἐλθόντος, λέγουσιν αὐτῷ οἱ ἀρχιμάγοι· « Φεῖσαι τῶν μελῶν σου, Βαραχίσιε, καὶ μὴ θελήσῃς ἀκαίρως κατακρῖναι ἑαυτόν. » Ἀνταπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
* Fol. 106 ἅγιος καὶ εἶπεν· « Οὔτε ἐγώ εἰμι ὁ πλάσας ἐμαυτὸν * οὔτε ἐγὼ ἀφανίζω ἑαυτόν· ἀλλ' ἔστιν ὁ ποιήσας με Κύριος καὶ αὐτὸς ἀνανεοῖ με τῇ δυνάμει αὐτοῦ καὶ αὐτός με ῥύεται καὶ φυλάττει ἄμωμον ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν καὶ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἄρχοντος ὑμῶν τοῦ ἐξουδενωμένου, ὅστις τὸν ποιήσαντα αὐτὸν Θεὸν οὐ γινώσκει, ἀλλὰ τὰ θελήματα τοῦ διαβόλου ἀγωνίζεται καὶ σπουδάζει πληροῦν. » Ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἁγίου Βαραχισίου, εἶπον οἱ δύο ἀρχιμάγοι Μασδρὰθ <καὶ> Σηρὼθ πρὸς Μαρνησὶ[2] τὸν ἀρχιμάγον· « Ἡμεῖς ἐσμεν οἱ ὑβρίζοντες τὸν βασιλέα τῶν βασιλέων Σαβώριον· οὗτοι γὰρ εἰς τὴν πλάνην ἑαυτῶν θαρροῦντες οὐ προσποιοῦνταί τινα. » Ταῦτα εἰπόντων αὐτῶν, θυμοῦ πλησθέντες πολλοῦ,

17. — 1. *om.* M, *sed cf. supra n. 3, not. 1.* — 2. Σιρὼθ... Μααρνεσὶ *hic* M.

16. Rem mirabilem ac novam admirati homines impii, et videntes virum sanctum nullum ex tanto tormento damnum accepisse, cochleam afferri iusserunt, et in ea sanctum poni vehementerque comprimi ac dissecari. Fecerunt ministri imperata ipsumque in cochlea compresserunt, et omnia illius ossa confregerunt, deinde ipsum medium dissecuerunt. Cum autem dissectus esset, imperarunt impii magorum principes, ut corpus eius in lacum profundissimum conicerent ac diligenter observarent. Atque ita factum est.

17. Sancto igitur Iona martyrii coronam assecuto, iusserunt rursum ad quaestionem sanctum Barachisium adduci, atque ita cum allocuti sunt : Parce membris tuis, Barachisi, et noli intempestive teipsum perdere. Respon-
* Fol. 106 dit eis vir sanctus : Neque ego, inquiens, meipsum formavi * neque perdam. Dominus, a quo factus sum, me virtute sua renovabit eripietque me e manibus vestris et e manibus principis vestri nequissimi, qui opificem suum Deum non agnoscit, sed diaboli voluntatem defendit studetque perficere. Haec cum a sancto dicta essent, duo ex magorum principibus Masdrath et Seroth ad Maarnesem conversi : Nos, inquiunt, regem regum Saborium afficimus ignominia. Isti enim errore suo confisi, neminem verentur.

ἠλλοιώθησαν τὰ πρόσωπα ἀμφοτέρων ἐπὶ τῷ μακαρίῳ Βαραχισίῳ· καὶ ἐκέλευσαν συρῆναι αὐτὸν εἰς ἀκάνθας. Καὶ μετὰ τοῦτο ἐκέλευσαν ἐνεχθῆναι καλάμους καὶ σχίσαντες κατὰ μέσον ἐποίησαν τεθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τὴν σάρκα αὐτοῦ. Καὶ προσέταξαν σχοινίῳ λεπτῷ περιπλέξαι αὐτὸν καὶ κατασφίγξαι αὐτόν, ἕως οὗ χωσθῶσιν οἱ κάλαμοι εἰς τὴν σάρκα αὐτοῦ. Καὶ ἐκέλευσαν οὕτως ἐκσυρῆναι τοὺς καλάμους ἀπ' αὐτοῦ, ὅπως τὰς σάρκας αὐτοῦ μελίζοντες καταγάγωσι· καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ δήμιοι καὶ ἐκσύροντες τοὺς καλάμους κατέσυραν τὰς σάρκας αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκέλευσαν οἱ ἀσεβεῖς, καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν κοχλίαν, ὅπου ἐπρίσθη ὁ ἅγιος Ἰωνᾶς, καὶ συνέτριψαν ἐκεῖ πάντα τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ. Συντριβομένων δὲ τῶν ὀστέων αὐτοῦ, ἐκέλευσαν τοῖς δημίοις οἱ ἀρχιμάγοι, καὶ ἤνεγκαν πίσσαν καιομένην καὶ ἐνέβαλον εἰς τὸν λάρυγγα αὐτοῦ· καὶ οὕτως ἀπέδωκε τὴν ψυχὴν ὁ ἅγιος Βαραχίσιος, καὶ ἤθλησε καὶ οὗτος μετὰ τῶν ἁγίων πάντων.

18. Ἀκούσας δέ τις ἀνὴρ εὐλαβὴς ὀνόματι Ἀβδισσότας, ὅτι ἐτελειώθησαν οἱ ἅγιοι Ἰωνᾶς καὶ Βαραχίσιος, παρεγένετο * καὶ ἐξηγόρασε παρὰ τῶν φυλασσόντων τὰ σκηνώ- * Fol. 106ᵛ
ματα τῶν ἁγίων μιλιαρισίων περσικῶν πεντακοσίων καὶ τριῶν ὁλοσηρίκων· οὐ μόνον δὲ τῶν δύο, Ἰωνᾶ καὶ Βαραχισίου, ἐξηγόρασε τὰ σώματα, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἐννέα τῶν ἤδη μαρτυρησάντων πρὸ αὐτῶν. Ὤμοσε δὲ ὁ ἀνὴρ τοῖς πωλήσασι τὰ σώματα ὅτι· « Οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων ὑμῶν οὐ μὴ μάθῃ τὸ γενόμενον, ἐπειδὴ ἐξ ἀρχῆς φίλος γνήσιός εἰμι τῶν ἀνδρῶν τούτων τῶν τελειωθέντων. » Ἀπήτησαν γὰρ αὐτὸν τὸν ἄνδρα ὅρκον οἱ φυλάσσοντες τὰ σώματα ἐν τῷ μέλλειν αὐτὸν ἀγοράζειν αὐτά, ὅτι οὐδεὶς μανθάνει τὸ γινόμενον, « ἵνα μὴ κινδύνῳ περιπέσωμεν. »

Ita locuti, ardentes ira vultus suos ad beatum Barachisium converterunt, iusseruntque ipsum in spinas conici, deinde arundines afferri findique medias et sancti viri carni admoveri, tum funiculo tenui ipsum circumvinciri atque comprimi, donec arundines in carnem penetrarent; post autem imperarunt, ut arundines extraherentur ut eius carnes dilacerarent. Sic igitur fecerunt ministri, et carnes ipsius dilaniarunt. Tunc in cochleam, in qua sanctus Ionas sectus fuerat, inici iusserunt impii, atque ibi omnia ossa eius perfringi; quae cum essent confracta, magorum principes ministris imperarunt, ut in fauces ipsius picem ardentem conicerent; atque ita beatus Barachisius animam reddidit, et ad sanctorum martyrum numerum ascriptus est.

18. Cum autem vir quidam pietate insignis, nomine Abdissotas, sanctos Ionam et Barachisium martyrio coronatos intellexisset, accessit, * et sanc- * Fol. 106ᵛ
torum tabernacula quingentis miliarisiis daricis et tribus vestimentis sericis emit ab iis a quibus servabantur. Neque vero sola sanctorum Ionae et Barachisii corpora mercatus est, sed illorum etiam qui ante ipsos martyrium pertulerant. Iuravit autem emptor, neminem e principibus resciturum, custodes sanctorum corpora vendidisse, dixitque se illorum, qui martyrio essent affecti, veterem amicum esse. Custodes enim iusiurandum exegerant, reveriti ne, si res ad principum aures pervenisset, in aliquod periculum inciderent.

19. Ἔστι δὲ τῶν ἁγίων ἁπάντων τῶν τελειωθέντων τότε τὰ ὀνόματα ταῦτα· Ἰωνᾶς καὶ Βαραχίσιος, Ζανίθας[1], Λάζαρος, Νέρσης, Ἠλίας, Ἄβιβος, Μάρις, Μαρουθᾶς, Σιμβεηθὴς[2] καὶ Σάβας. Οὗτοι οἱ ἕνδεκα ἀθλοφόροι καὶ καλλίνικοι μάρτυρες ἠγωνίσαντο μέχρι τέλους διὰ Χριστόν, κρίσει κρίναντες στρεβλωθῆναι διαφόροις βασάνοις καὶ μόνον τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν φυλάξαι ἀκλινῆ, ἵνα γένωνται τύποι καὶ ἔσοπτρον καὶ εἰκὼν λαμπρὰ ταῖς μεταγενεστέραις γενεαῖς. Οὗτοι οἱ ἅγιοι καὶ τρισμακάριοι ἀθλοφόροι τοῦ Χριστοῦ γενναίως ἀγωνισάμενοι ὑπὲρ Χριστοῦ καὶ ἰσχυρῶς ἀντιπαλαίσαντες δι' αὐτόν, τὴν στολὴν τοῦ φωτὸς ἐνεδύσαντο καὶ τὸν ἀμαράντινον στέφανον ἀνεδήσαντο παρ' αὐτοῦ, νικήσαντες κατὰ κράτος τοὺς ἐναντιωμένους αὐτῷ τῷ Χριστῷ· ὧντινων ἁγίων ταῖς εὐχαῖς καὶ ταῖς πρεσβείαις ἐλεηθῶμεν ἅπαντες. Ἐτελειώθησαν δὲ οἱ ἅγιοι μάρτυρες Χριστοῦ, οἱ μὲν ἐννέα μηνὶ μαρτίῳ κζ', οἱ δὲ δύο μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ'.

20. Συνέγραψε δὲ τὰ ὑπομνήματα ταῦτα τῶν ἁγίων Ἡσαΐας τις ὀνόματι, υἱὸς Ἀδάβου, ἀπὸ χώρας ὑπάρχων Ἀρζανινῶν, ἱππεὺς ὑπάρχων τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Σαβωρίου· ὃς ἦν παραγενόμενος μετὰ τῶν ἀρχιμάγων * ὡς ἀκροατὴς μόνον καὶ θεωρητὴς τῶν πραττομένων· ὅστις παραγενόμενος ἐν τῇ ἀθλήσει καὶ πάντα ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀκριβῶς ἀκούσας καὶ θεωρήσας, ἐσπούδασεν ἀσφαλῶς συγγράψαι εἰς οἰκοδομὴν καὶ εἰς ὠφέλειαν καὶ σωτηρίαν πολλὴν πᾶσι τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐκδοῦναι, πρὸς τὸ καὶ ἄλλους ζηλωτὰς γενέσθαι τῆς τοιαύτης περὶ Χριστὸν ἀρετῆς, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς αἰῶνα αἰῶνος διαμένει. Ἀμήν.

* Fol. 107

19. — 1. Ζανίδας *hic* M; *cf. supra n.* 2. — 2. Σημβεηθὴς *hic* M; *cf. supra n.* 2.

19. Sanctorum, qui martyrii palmam tulerunt, nomina haec sunt, ut superius diximus : Ionas et Barachisius, Zanithas, Lazarus, Maruthas, Nerses, Elias, Mares, Abibus, Simbeethes et Sabas. Undecim hi pugiles gloriosique martyres ad finem usque pro Christo decertarunt, passique sunt se variis cruciatuum generibus torqueri, ut in Christi fide constantes apparerent et praeclarum virtutis specimen et exemplum ac formam posteris relinquerent. Hi sancti beatissimi et Christi milites invicti strenue pro duce suo pugnantes et victoriam de Christi hostibus reportantes, stolam lucis induti sunt et incorruptam ab ipso gloriae coronam obtinuerunt; et nos omnes eorum precibus et supplicationibus apud Deum adiuvemur. Interfecti sunt novem ex iis Christi martyribus VI. calendas aprilis, reliqui autem duo IV. calendas eiusdem mensis.

20. Hanc autem sanctorum martyrum historiam conscripsit Esaias Adabi filius, <Arzanita,> qui cum eques esset regis Persarum Saborii, et cum magorum principibus,* ut auditor tantum et spectator eorum quae fiebant, interesset atque ita omnia quae in hoc certamine contigerunt ab initio ad finem usque audisset et perspexisset, ea ad omnium aedificationem atque utilitatem et salutem litterarum monumentis mandavit, ut talem pro Christo virtutem omnes studeant imitari, cui gloria et imperium in saecula saeculorum. Amen.

* Fol. 107

II

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΙΩΝΑ ΚΑΙ ΒΑΡΑΧΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΙΑΣ ΑΥΤΩΝ.

1. * Σαβώριος ὁ Περσῶν βασιλεὺς δεινὸν κατὰ χριστιανῶν πνέων καὶ μανικὸν τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἀρχι- *R, fol. 247
μάγοις ἐκέλευσε τὰ θυσιαστήρια Χριστοῦ πάντα τὰ κατ' ἐκείνην τὴν χώραν πυρὶ παραδίδοσθαι καὶ τοὺς εὑρισκομένους ἐν αὐτῇ Θεὸν κηρύττοντας τὸν Χριστὸν πειθομένους μὲν καὶ θυσίας ἡλίῳ προσάγοντας καὶ πυρὶ τιμαῖς δεξιοῦσθαι καὶ δώροις, τοὺς δέ γε μὴ κατανεύοντας τιμωρίαις ἐκδίδοσθαι καὶ βασάνοις πικραῖς. Κατὰ γοῦν τοὺς χρόνους ἐκείνους ὅτε δὴ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ μέγας τῶν ῥωμαϊκῶν διέθυνε σκήπτρων τὴν ἐπικράτειαν, τοῦ περσικοῦ διωγμοῦ μέγα κατὰ χριστιανῶν, ὡς εἴρηται, πνέοντος, ἡ καλλίστη δυὰς τῶν ἁγίων, Ἰωνᾶ φημι καὶ Βαραχησίου, κώμην τινὰ κατοικοῦντες Ἴασσαν καλουμένην, τὰ περὶ τῶν διὰ Χριστὸν ἀθλούντων μανθάνοντες, οἵαις τε κολάσεσι μὴ θύειν * πειθόμενοι παρα- * Fol. 247ᵛ
πέμπονται καὶ οἵαις ἄλλαις κακουχίαις τε καὶ θλίψεσι κατεργάζονται, ζήλῳ ῥωσθέντες τὰς ψυχὰς θείῳ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου δὴ καὶ τὰς βασάνους ὑπέμενον οἱ διὰ Χριστὸν ἀθλοῦντες, κατέλαβον.

2. Κώμη δὲ ἦν οὕτω Βαρδιαβὼχ καλουμένη, ἐν ᾗ τῷ τὴν τήρησιν ἐπιτετραμμένῳ τῶν ἁγίων προσεντυχόντες, δώροις πείθουσι τοῦτον εἰς ἐπίσκεψιν αὐτῶν τὴν φυλακὴν εἰσελθεῖν· καὶ δὴ καὶ εἰσελθόντες ἄνδρας εὗρον ἐννέα τὸν ἀριθμόν, ὧν ἀναγκαῖον παραστῆσαι καὶ τὰ ὀνόματα· ἦσαν γὰρ Ζανιθᾶς, Λάζαρος, Μαρουθᾶς, Μάρης, Ἠλίας, Μέρσης, Ἄβιβος, Σιμβεήθης καὶ Σάβας οἱ τρισμακάριοι. Τούτους οὖν ἀσπασάμενοι καὶ τὰ διὰ Χριστὸν αὐτῶν καταφιλήσαντες τραύματα καὶ μακαρίους ἀποκαλέσαντες καὶ δὴ καὶ πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἀλείψαντες, τοσοῦτον ἥδρασαν εἰς τὴν πίστιν, ὥστε καλῶς τὸν τοῦ μαρτυρίου δρόμον αὐτοὺς διανύσαντας ταῖς οὐρανίαις ἄρτι σκηναῖς ἐμφιλοχωρεῖν.

3. Τί οὖν τὸ ἐντεῦθεν; διαβάλλονται πρὸς τοὺς ἀρχιμάγους, ὡς οὔτε θύουσιν οὔτε τὰς προστάξεις Σαβωρίου τελοῦσιν οὔτε προσκυνεῖν ἀνέχονται πυρὶ καὶ ἡλίῳ καὶ ὕδατι, καὶ ὡς οἱ περὶ τὸν Ζανιθᾶν ὑπὸ τούτων ἠπάτηνται. Καὶ εὐθὺς ἄγονται πρὸς αὐτοὺς καὶ εἰς ἐρώτησιν ἔρχονται, τίνες ἄρα καὶ εἶεν καὶ ὅπως κατονομάζονται. Τῶν δὲ πάντα τὰ κατ' αὐτοὺς γνωρισάντων καὶ ὅτι χριστιανοὶ καὶ μοναχοὶ καὶ ὁ μὲν Ἰωνᾶς ὀνομάζοιτο, * θάτερος δὲ Βαραχήσιος, οἱ ἀρχιμάγοι· « Ποιεῖτε οὖν, εἶπον, τὸ θέλημα * Fol. 248
τοῦ βασιλέως, προσκυνεῖτε ἡλίῳ καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι ἢ οὔ; » Καὶ οἱ ἅγιοι· « Καὶ τίνα δεῖ προσκυνεῖν, εἶπον, ὦ οὗτοι, καὶ τίνα φοβεῖσθαι, τὸν ποιητὴν τῶν στοιχείων τούτων Θεὸν ἢ τὸν ὁμόδουλον αὐτοῖς βασιλέα; πάντως τὸν Θεὸν νοῦν ἔχων ἄνθρωπος εἴποι· ὁ μὲν γὰρ ἀθάνατος καὶ ἀνώλεθρος καὶ οὔποτε λήγων· ὁ δέ γε βασιλεὺς ὑμῶν καὶ θνητὸς καὶ ζῶν πρὸς ὀλίγον. »

4. Θυμοῦνται τούτων ἀκούσαντες οἱ μάγοι καὶ ῥάβδοις ῥοῶν ὄζοις ἠκανθωμέναις διαστήσαντες τοὺς μάρτυρας ἀπ' ἀλλήλων τύπτεσθαι κελεύουσιν οἱ κατάρατοι. Τούτου δὲ γενομένου καὶ δεινῶς τῶν μαρτυρικῶν ἐκείνων σωμάτων καταξαινομένων ταῖς ῥάβδοις, ὁ Ἰωνᾶς μόνος τῷ βήματι τούτων αὖθις προσάγεται καὶ λόγοις πάλιν ἐκκαλεῖται παρὰ τῶν μάγων πρὸς τὴν ἀσέβειαν. Καὶ ἐπεὶ μὴ ἀρνήσασθαι πώποτε Χριστὸν ὁ καλὸς ἔλεγε μάρτυς, ὅτι αὐτός ἐστι, φησί, ἡ ἐλπὶς ἡμῶν καὶ τὸ στήριγμα, δεσμεῖται νόμῳ περσικῷ χεῖρας ἅμα καὶ πόδας ξύλου μέσον παρελαθέντος τῶν σκοίνων· καὶ ἦν οὕτω τῷ ἐδάφει προσκείμενος λίθος ὥσπερ ἀργός· ἀμετακίνητον γὰρ αὐτὸν τὸ ξύλον ἐποίει· καὶ ῥάβδοις ἐπὶ τοσοῦτον ῥοῶν ἠκανθωμέναις τυπτόμενος χαλεπῶς, ἕως αἱ πλευραὶ τῶν σαρκῶν γυμνωθεῖσαι τὰ ὀστᾶ παρεδήλουν, ναὶ δὴ καὶ αὐτὰ τὰ τοῦ μάρτυρος ἔγκατα. Πικρῶς οὖν οὕτω τιμωρούμενος δόξαν ἐδίδου Θεῷ· καὶ * μεγάλῃ φωνῇ τὸν Σαβώριον ἄδικον ἀπεκάλει καὶ τοὺς ὑπηρετουμένους αὐτῷ ναὶ δὴ καὶ τὰ στοιχεῖα * Fol. 248ᵛ
μὴ θεοὺς ἔλεγεν εἶναι, ἀλλ' εἰς δουλείαν τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ τοῦ μεγάλου καὶ ἀληθοῦς παρασχεθῆναι[1] Θεοῦ· τούτων οἱ ἀσεβεῖς ἀκούσαντες, σχοινίον αὐτοῦ τῶν ποδῶν ἐξαρτῶσι καὶ τῆς κόμης ἕλκουσιν ἔξω καὶ τῷ παγετῷ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐπιμεῖναι καταδικάζουσι, χειμερίου τότε τῆς ὥρας οὔσης καὶ πνοῆς βορέου δριμείας τὴν ὑγρὰν φύσιν εἰς λίθου μεταποιούσης ἀντιτυπίαν καὶ τὸ ἔμψυχον ἅπαν ἐπειγούσης πρὸς θάνατον.

4. — 1. *ita legendum videtur;* παρασθῆναι? R.

5. Οὕτως οὖν αὐτοῦ διανυκτερεύσαντος, τῇ ἐπαύριον οἱ μάγοι τὸν Βαραχήσιον εἰς τὸ βῆμα προάγουσι καὶ πρὸς αὐτόν· « Ἰδού, Βαραχήσιε, λέγουσιν, ὑπεῖξε τῷ θελήματι τοῦ βασιλέως ὁ Ἰωνᾶς· θῦσον τοίνυν καὶ αὐτὸς καὶ ἀπαλλάττου τῶν κολαζόντων σε. » Καὶ ὁ ἅγιος· « Θύσω καθὼς Ἰωνᾶς, ἔφη, τὴν αὐτὴν αὐτῷ προαίρεσιν ἔχων. » Ἔγνων ὡς οὐκ ἔλαθον οἱ μάγοι καὶ τότε μὲν αὐτὸν τῇ φυλακῇ παραδιδοῦσι. Νυκτὸς δέ, καθὰ δὴ καὶ Ἰουδαῖοι τὸν ἐμὸν Ἰησοῦν, ἐπὶ βήματος ἱστῶσι καὶ περὶ τῶν αὐτῶν ἀνακρίνουσι καὶ ἐπεὶ μὴ ἔπειθον, βώλους δύο χαλκοῦς ἐνεχθῆναι κελεύουσι πυρωθέντας σφοδρῶς καὶ δύο βάσεις πεπυρακτωμένας ὁμοίως· ἐν αἷς στήσαντες αὐτὸν καὶ τοὺς βώλους ταῖς αὐτοῦ μασχάλαις ἐνθέμενοί φασι
* Fol. 249 πρὸς αὐτόν· « Τεκμήριον ἔστω σοι, Βαραχήσιε, τοῦτο, ὡς εἴγε τῶν βώλων εἷς ἐκπεσεῖταί * σου τῶν μασχαλῶν, ὡς ἀρνούμενος κατακριθήσῃ Χριστόν. » Καὶ ὁ μάρτυς· « Οὐ μὰ τὸν Χριστόν, οὐ τὸ πῦρ ὑμῶν χαυνῶσαί μου τὸν τόνον ἰσχύσει· γενναίως δὲ στήσομαι καὶ τὴν καῦσιν ὑπομενῶ δι' αὐτόν. Πλὴν ὁρκίζω ὑμᾶς κατὰ τοῦ βασιλέως ὑμῶν, εἴ τινα μείζονα ταύτης ἔχοιτε βάσανον, καὶ ταύτην μοι τάχος προσαγαγεῖν. » Τότε θυμοῦ πλησθέντες οἱ ἀσεβεῖς μόλυβδον πυρὶ λυθέντα τοῖς βλεφάροις αὐτοῦ καὶ τῇ ῥινὶ καὶ τῷ φάρυγγι φεῦ ἐγχεθῆναι κελεύουσιν· εἶτα τῷ δεσμωτηρίῳ πέμπουσι καὶ ποδὸς ἐξ ἑνὸς ἀπαρτῶσιν αὐτόν.

6. Γίνεται ταῦτα καὶ τὸν Ἰωνᾶν εἰς δικαστήριον ἄγουσιν· ἐρωτῶσί τε περὶ τῆς χαλεπῆς ἐκείνης νυκτός, ὡς διήγαγε ταύτην· εἶτα καὶ πεῖραν αὐτῷ προσάγουσιν· « Ὁ ἀδελφός σου, λέγοντες, Βαραχήσιος ἠρνήσατό σου τὸν Χριστόν. » Καὶ ὁ ἅγιος· « Οἶδα σαφῶς, ὡς τὸν ἀρχηγὸν ὑμῶν ἠρνήσατο δαίμονα καὶ τέλεον τῷ Χριστῷ προσηνέχθη. » Καὶ οἱ τύραννοι· « Μὴ ἀπολέσῃς σου κακῶς τὴν ψυχήν, εἶπον, ἀλλὰ ποίησον τὸ τοῦ βασιλέως πρόσταγμα καὶ ἀπολυθήσῃ τῆς ἐνοχῆς. » Ἐπεὶ οὖν πλεῖστα πρὸς αὐτοὺς διδάσκων ὡσανεὶ καὶ παιδεύων ἔφησε καὶ « ὅτιπερ ἐπ' εὐλογίαις σπείρω, ἐπ' εὐλογίαις δὴ καὶ θερίσω » καὶ τέλος συγκεφαλαιώσας τὸν λόγον· « Οὐκ ἀρνήσομαι τὸν Χριστόν μου, εἶπεν, μὴ γένοιτο· οὐ θύσω ἡλίῳ καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι. » Ἐπεὶ ταῦτα γενναίῳ φρονήματι πρὸς τοὺς ἀρχιμάγους ἐλάλησε, τέμνεται φεῦ τῶν
* Fol. 249^{v} χειρῶν * ἀπηνῶς καὶ τῶν ποδῶν τοὺς δακτύλους· εἶτα καὶ λόγοις παρὰ τῶν κακούργων εἰρωνικοῖς βάλλεται· « Ἔξεις, εἰπόντων, πολλοὺς δακτύλους, Ἰωνᾶ, κατὰ τὸν τοῦ θέρους καιρόν. » Καὶ ὃς πρὸς αὐτούς· « Ὁ πλάσας με, Θεός, εἶπεν, ἄρτιον αὐτὸς ἐν τῇ ἀναστάσει ποιήσει, καθὰ δὴ καὶ μὴ ὄντα παρήγαγε. »

7. Πλησθέντες οὖν ἐπὶ τούτοις θυμοῦ, λέβητα πίσσης βραζούσης ἐνεχθῆναι κελεύουσιν, αὐτοῦ δὲ τοῦ ἁγίου τὴν δορὰν περιαιρεθῆναι τῆς κεφαλῆς, εἶτα καὶ τὴν γλῶσσαν τμηθῆναι καὶ ταῦτα τῷ λέβητι προσαφεθῆναι, πρὸς τούτοις καὶ αὐτὸν τοῦτον ἐναπορριφῆναι τῇ πίσσῃ, δεινὸν οἷον ὡς εἴρηται βραζούσῃ καὶ φοβερόν. Τί οὖν γίνεται; ὡς μεγάλα, Κύριε, <καὶ[1]> θαυμαστά σου τὰ ἔργα καὶ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ὕμνον τῶν θαυμασίων σου. Ἐκχυθεῖσα γὰρ ἡ πίσσα τοῦ λέβητος ἀβλαβῆ τὸν μάρτυρα διεσώσατο. Τότε τοίνυν οἱ ἐπὶ κακίᾳ περιβόητοι μάγοι κοχλίᾳ τοῦτον ἐμβάλλουσι καὶ συντρίβουσιν, αὐτοῦ δεινῶς τῇ περιστροφῇ τὰ ὀστᾶ· εἶτα καὶ πρίουσιν αὐτὸν κατὰ μέσον καὶ λάκκῳ τοῦτον χωννύουσιν φθονοῦντες πάντως χριστιανοῖς τῆς τιμῆς. Τοῦτο τὸ τέλος καὶ τοιοῦτον τοῦ προφητωνύμου τούτου μάρτυρος Ἰωνᾶ, τοιοῦτοι οἱ ἀγῶνες, τοιαῦτα δὴ καὶ τὰ σκάμματα. Ἀλλ' ἐπανιτέον πρὸς τὸ προκείμενον.

8. Ὁ καλὸς μετὰ ταῦτα Βαραχήσιος ἐπὶ βήματος ἵσταται, πρὸς ὃν οἱ μάγοι· « Μὴ θελήσῃς,
* Fol. 250 ἔφησαν, Βαραχήσιε, κακῶς καὶ σὺ * τὸ ζῆν ἀπορρῆξαι· ἀλλὰ ποίησον τὸ τοῦ βασιλέως πρόσταγμα καὶ ζῆσον καλῶς. » « Οὐκ ἂν ἔγωγε, πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Βαραχήσιος, ἀνδρὸς ἐξουθενημένου καὶ παράνομα πράττοντος προστάγμασιν εἶξω ποτέ. » Θυμὸς ἐπὶ τούτοις ἔσχε τοὺς μάγους δεινός. Καὶ τί ποιοῦσιν; ἕλκουσιν ἐν ἀκάνθαις τὸν μάρτυρα, καλάμους σχίσαντες κατὰ τῶν αὐτοῦ τιθοῦσι σαρκῶν, λεπτοῖς ἱμᾶσι περισφίγγουσι τούτους, ἐξάγουσι σὺν βίᾳ τῶν δεσμῶν τοὺς καλάμους καὶ συνεξάγουσι τούτοις καὶ τὰς τοῦ μάρτυρος σάρκας· εἶτα τῷ κοχλίᾳ, ᾧ τὸν Ἰωνᾶν ἐνέβαλον, ἐμβάλλουσι τοῦτον καὶ συντρίβουσι φεῦ μέλος ἅπαν αὐτοῦ καὶ ὀστοῦν, — ὡς πονηρά σου, διάβολε, τὰ τεχνάσματα, — καὶ πίσσαν βράζουσαν ἐγχέουσιν αὐτοῦ τῷ λαιμῷ· οὗ δὴ γενομένου, θαυμάσιε καὶ καλλίνικε μάρτυς, καὶ αὐτὸς εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος τὸ πνεῦμά σου παρέθου καὶ τὸν ποθούμενον Ἰωνᾶν τὸ τάχος μηδὲ μικρὸν ἐθέλων ἀπολειφθῆναι κατέλαβες.

7. — 1. *suppl.; om.* R.

9. Ἀνὴρ δέ τις φίλος ἐς τὰ μάλιστα τὰ πάντιμα ὑμῶν ἐξωνησάμενος σώματα μιλιαρησίων τριῶν καὶ πεντακοσίων περσικῶν, ναὶ δὴ καὶ τῶν προμεμαρτυρηκότων ἐννέα, οὓς ὁ λόγος προλαβὼν ἐδήλωσε, φιλοτίμῳ ταφῇ παραδέδωκε καὶ θησαυρὸν θαυμάτων ἀνέκλειπτον χριστιανοῖς ἐχαρίσατο. Εἰκοστὴν ὀγδόην ἔτρεχεν ὁ μάρτιος μήν, καὶ νῦν οἰκοῦντες τοὺς οὐρανούς, ὦ παγγέραστοι, καὶ τῷ δεσποτικῷ παριστάμενοι θρόνῳ νέμοιτε καὶ βασιλεῖ ἡμῶν τῷ φιλομάρτυρι καὶ * πιστῷ καὶ τὰ πάντα καλῷ μῆκος ζωῆς ἀπή- * Fol. 250
μονος καὶ καλῶν ἀφθονίαν, ἰσχὺν κατ' ἐχθρῶν καὶ τρόπαια καὶ νίκας, χεῖρα δυνατὴν κατ' αὐτῶν καὶ γενναίαν, ἀΰλων μονῶν πρὸς τούτοις κατοικίαν, ἡλίου φαῦσιν τοῦ νοητοῦ καὶ θείου λειμώνων, θείων τὴν ἡδυτάτην τέρψιν, πάντων τῶν καλῶν τὴν μετάληψιν ὄντως καὶ βασιλείας οὐρανῶν κληρουχίαν, ὅτι Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν πρέπει ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

III

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ[1] ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΦΕΡΒΟΥΘΗ[2] ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΗΣ ΑΥΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΣΚΗΣ ΑΥΤΗΣ.

1. * Τῷ καιρῷ τῶν διωγμῶν ἡμῶν ἠσθένησεν ἄφνω ἡ βασίλισσα. Ἐπειδὴ δὲ πλήρης ἦν *M, fol. 133
ἡ καρδία αὐτῆς πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ, ἡδέως δὲ αὐτῶν ἤκουεν ἕκαστα, λέγουσιν αὐτῇ προσελθόντες· « Διὰ τὸ ἀνῃρῆσθαι τὸν ἐπίσκοπον Συμεῶνα, τὸν[1] ἐπίκλην Ἰωνβαφαίων[2], αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ἐποίησάν σοι φάρμακα, ἵνα ἀποθάνῃς. » Ὡς δὲ ἔφθασε τὸ ῥῆμα εἰς τὸν βασιλέα, παραχρῆμα κατεσχέθη ἡ ἁγία Θερβοῦς[3] σὺν τῇ ἀδελφῇ καὶ παιδίσκῃ αὐτῆς. Ἦν δὲ ἡ Θερβοῦς ἀσκουμένη, ἀλλὰ καὶ ἀμφότεραι πολιτείαν ἐκέκτηντο καλλίστην ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· κατεπήχθησαν δὲ ἐν τῷ παλατίῳ ἐρωτηθῆναι. Ἐξῆλθεν δὲ κατὰ κέλευσιν τοῦ βασιλέως μαυπτάς[4], ὅ ἐστιν ἀρχιερεὺς τῶν μάγων, καὶ δύο μετ' αὐτοῦ ἄρχοντες, ἐπὶ τὸ ἀκοῦσαι αὐτῶν. Ὡς δὲ παρέστη ἔμπροσθεν αὐτῶν ἡ ἁγία Θερβοῦς[5]

Tit. — 1. μηνὶ τῷ αὐτῷ ε' (*scil. april.* 5) *praeit in* M; τῇ αὐτῇ ἡμέρα V. — 2. *in lemmate* Φερβουθη V, Φερβουθὶ M, *in corpore* Φερβοὺς V, Θερβοῦς M; παρθένου *add.* V.

1. — 1. τὸ V. — 2. Ἠϊωνβαφαίων M; Ἰογναφαῖον V, *lege* υἱὸν βαφέων. Cf. A, 59, n. 2. — 3. Φερβοῦς V. — 4. μαύτης *hic* V, *dein* μαύπτης; μαυπτὰ *hic* M. — 5. Φερβοῦς V.

PASSIO SANCTAE PHERBUTHAE ET SORORIS EIUS ET ANCILLAE EIUS.

1. * Tempore persecutionis nostrae, subito regina ipsa aegrotare coepit. * Fol. 133
Quoniam vero eius animus in Iudaeos, crucis Christi inimicos, admodum erat propensus, ac libenter quaecumque illi dixissent audiebat; reginam cum Iudaei audissent, illi suggesserunt, quoniam episcopus Symeon, cognomento Gnapheus, interfectus fuerat, propterea illius sorores venena reginae commiscuisse, quo ipsa mortem obiret. Ut vero sermo hic ad aures imperatoris pervenit, statim sancta Pherbuthe cum sorore et ancilla sua comprehensa fuit. Erat autem Pherbuthe illa virtutis exercitatione praestantissima; quin imo non minus eius soror, quam ipsa, vitae institutionem in Christo Iesu pulcherrimam adepta fuerat. Ductae igitur illae sunt ad palatium, ut de re illa interrogarentur. Exiit igitur imperatoris iussu mauptes, cuius nominis interpretatio

μετὰ τῶν σὺν αὐτῇ δύο, εἶδον τὸ κάλλος αὐτῆς — ἦν γὰρ ἀληθῶς ἡ ἁγία τῷ εἴδει ὡραία σφόδρα — καὶ παραχρῆμα ἐνεθυμήθησαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἕκαστος ἐπιθυμίαν πονηράν, κρύψαντες ἀπ' ἀλλήλων τὸ τοιοῦτον. Εἶπον δὲ αὐταῖς· « Ἵνα τί ἐποιήσατε φάρμακα τῇ βασιλίσσῃ[6] καὶ δεσποίνῃ τῆς ὅλης[7] οἰκουμένης; διὸ ἔνοχοι θανάτου ἐστέ. » Ἀποκριθεῖσα δὲ ἡ ἁγία Θερβοῦς[8] ἔφη[9] πρὸς αὐτούς· « Διὰ τί ἐπήγαγεν ἡμῖν ἀφορμὴν τοιαύτην ὁ
* Fol. 133r <Σατανᾶς,[10]> ἥτις ἀπέχει πολὺ τῆς ἀληθείας; καὶ ἵνα τί * ἀδίκως συκοφαντῆσαι ἡμᾶς βούλεσθε; εἰ γὰρ τὸ αἷμα ἡμῶν διψᾶτε, τίς ἐστιν ὁ κωλύων ὑμᾶς τοῦ πιεῖν αὐτό; καὶ εἰ ποθεῖτε τὴν σφαγὴν ἡμῶν, ἰδοὺ καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὰς χεῖρας ὑμῶν μολύνετε εἰς αὐτήν, ἡμεῖς δὲ διὰ τὸν Θεὸν ἡμῶν χριστιανοὶ ἀποθνούμεθα, μὴ ἀρνησάμενοι αὐτόν, ὅτι αὐτός ἐστιν ἡ ζωὴ ἡμῶν, καθὼς γέγραπται ἡμῖν, ἕνα Θεὸν προσκυνεῖν καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύειν· οὕτω γὰρ καὶ ποιοῦμεν· ἀλλὰ καὶ ἐν ἑτέρῳ γέγραπται· Γόης διὰ χειρὸς τοῦ λαοῦ ἀποθνῃσκέτω. Πῶς οὖν ἡμεῖς φάρμακα ἐποιήσαμεν; χεῖρον γὰρ τῆς εἰς Θεὸν ἡμῶν ἀρνήσεώς ἐστιν τοῦτο· καὶ γὰρ καὶ περὶ ἑκατέρων ὁμοίως θάνατος τοῖς ἐνόχοις ἠπείληται[11]. »

2. Ἤκουον δὲ αὐτῆς ἡδέως ἐπὶ τοσοῦτον ἀμφότεροι καὶ ἀπὸ τῆς ἐκστάσεως τοῦ τε κάλλους καὶ τῆς σοφίας αὐτῆς οὔτε λαλῆσαι ἠδύναντο, ἀλλ' ἕκαστος αὐτῶν ἐλογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· « Ἐγὼ παρακαλῶ τὸν βασιλέα, καὶ ῥυσάμενος αὐτὰς τοῦ θανάτου, λήψομαι

6. V, βασιλίδι M. — 7. (τ. ὁ.) πάσης τῆς V. — 8. Φερβοῦς V. — 9. εἶπεν V. — 10. (ὁ Σ.) V, *om.* M. — 11. ἠπείλητο V.

est, pontifex magorum, et duo una cum illa magistratus, ut eas mulieres audirent. Ut vero coram illis stetit sancta Pherbuthe una cum duabus feminis, quae cum ipsa erant, viderunt eius pulchritudinem (erat enim revera sancta illa virgo specie admodum egregia) statimque suo quisque pravam animo concepit libidinem, inter se tamem talem libidinosam cogitationem occultabant. Illis igitur dixerunt : Quare vos machinatae estis veneficia reginae et dominae totius orbis terrarum? ob id nunc morti estis obnoxiae. Quibus sancta Pherbuthe respondit : Quare eam cogitationem Satanas vobis in
* Fol. 133v mentem coniecit, quae a veritate multum abhorret? et quare * iniuste vultis nos calumniari? Si nostrum sanguinem sititis, quisnam est qui prohibeat vos eum bibere? Si nostram caedem cupitis, ecce singulis diebus vestras manus coinquinatis? Nos vero propter Deum nostrum, ut christianos decet, morimur, non eum negantes quoniam ipse est vita nostra, quemadmodum scriptum est, ut unum Deum adoremus, et illi soli serviamus[1], ita enim et facimus. Quin et alibi scriptum est : Veneficus per manum populi sui moriatur[2]. Quomodo igitur nos veneficia machinatae sumus, cum non minus malum hoc sit, quam si Deum nostrum negaremus? Etenim pro utriusque peccati poena, illis qui huiusmodi criminibus obnoxii sunt, mors proposita est.

2. Cum haec Pherbuthe virgo diceret, libenter eam uterque audiebat. Cumque eius pulchritudinem et sapientiam illi obstupescerent, loqui non poterant, sed quisque secum ita cogitabat : Ego regem precabor, ut liceat a

1. Deuteron., VI, 13. — 2. Exod., XX, 27.

ταύτην ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα. » μόλις δὲ ὀψὲ γοῦν ποτε ὁ μαυπτὰς[1] ἔφη πρὸς αὐτήν· « Εἰ καθὼς λέγεις οὐκ ἔξεστιν ὑμῖν φάρμακον ποιῆσαι, ἵνα μή τις παραβάτης εὑρεθείη, ἀλλά γε ὑμεῖς διὰ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ ὑμῶν θάνατον ὑπεραλγοῦσαι πεποιήκατε. » Καὶ πρὸς ταῦτα ἡ ἁγία Θερβοῦς[2] εἶπεν· « Τί γὰρ κακὸν ἔπαθεν ὁ ἀδελφός μου, ἵνα δι' αὐτὸν ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος τὴν ζωὴν ἡμῶν ἀπολέσωμεν; εἰ γὰρ καὶ ὑμεῖς διὰ τὴν ὑμῶν πονηρίαν καὶ τὸν ζῆλον αὐτὸν ἀπεκτείνατε[3], ἀλλ' ἐκεῖνος ζῇ καὶ ἀγάλλεται εἰς τὴν ἐπουράνιον βασιλείαν, ἥτις βασιλεία τὴν ὑμῶν ἐξουσίαν καὶ βασιλείαν[4] καταργεῖ. » Καὶ ταῦτα αὐτῆς εἰπούσης, ἐκέλευσεν αὐτὰς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἀχθῆναι καὶ φυλάττεσθαι.

3. Γενομένης δὲ πρωΐας, ἔπεμψεν ὁ μαυπτὰς πρὸς αὐτὴν λαθραίως καὶ εἶπεν αὐτῇ· « Θέλεις παρακαλέσω τὸν βασιλέα, καὶ ῥύσωμαι ὑμᾶς τοῦ θανάτου * καὶ γένῃ[1] μοι εἰς * Fol. 134
γυναῖκα; » Ἡ δὲ ἀθλοφόρος[2] ἀκούσασα τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐξέστη καὶ ἐφοβήθη σφόδρα· εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν· « Φράξον τὸ στόμα σου, κύον[3] ἀκάθαρτε, ἐχθρὲ τοῦ θεοῦ καὶ πάσης ἀληθείας, καὶ μηκέτι προσθῇς τοῦ λαλῆσαι τὸ ἀκάθαρτον ῥῆμα τοῦτο εἰς τὰς ἐμὰς ἀκοάς· οὐ γὰρ εἰσέρχεται ταῦτα εἰς τὴν ἐμὴν διάνοιαν, μὴ γένοιτο, ἐπειδὴ ἅπαξ ἡρμόσθην τῷ δεσπότῃ Χριστῷ καὶ τὴν παρθενίαν μου αὐτῷ φυλάττω τήν τε πίστιν καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτῷ διατηρῆσαι σπουδάζω· δυνατὸς δέ ἐστιν ὁ μόνος ἀναμάρτητος ῥύσασθαί με ἐκ τῶν ἀκαθάρτων ὑμῶν χειρῶν καὶ λογισμῶν ῥυπαρῶν, ὧν ἐλογίσασθε κατ' ἐμοῦ. Οὐ μέντοι

2. — 1. μαύπτας V, μαυπτὰς M *et ita deinceps.* — 2. Φερβοῦς V. — 3. ἀπεκτείνατε αὐτὸν V. — 4. βασιλείαν καὶ ἐξουσίαν V.

3. — 1. γίνῃ M. — 2. ἀθληφόρος M. — 3. κύων V.

morte illas eripere; itaque hanc uxorem ducam. Tandem mauptes illi hoc dixit : Quamvis, ut ipsa dicis, non liceat vobis veneficia commiscere, ne legem vestram violetis, tamen fratris vestri mortem dolentes, hoc fecistis. Et quodnam malum, inquit Pherbuthe, frater passus est, ut eius causa vitam illam, quae a Deo vivente proficiscitur, nos perdere vellemus? Nam etsi vos propter vestram pravitatem atque invidiam eum interfecistis, ille tamen vivit, et in caelesti regno exultat; quod regnum vestro imperio ac potestati sic praestat, ut prae illo vestrum istud inane quiddam sit. Haec cum illa dixisset, iussit illas in carcerem duci et custodiri.

3. Cum autem dies illuxisset, mauptes ille clam ad Pherbuthem misit, qui dicerent se paratum esse regem precari, et a morte illam et quae cum ipsa erant liberare, * modo eius uxor esse vellet. Virgo autem illa ἀθλοφόρος * Fol. 134
fortis et victrix cum haec audisset obstupuit. Ad eum autem : Comprime, inquit, os istud, canis impurissime, Dei et omnis veritatis inimice, neque amplius perge impura ista verba ad aures meas loqui, neque enim animus meus illa patitur. Deus avertat ne hoc unquam fiat, quoniam semel copulata sum cum Domino meo Christo, et virginitatem meam ipsi custodio, fidemque et veritatem ei praestare studeo. Ille enim, qui solus peccato liber est, me potest eripere ex impurissimis vestris manibus et sordidis cogitationibus, quas contra me

φοβοῦμαι ἀποθανεῖν οὐδὲ τὴν σφαγὴν δειλιῶ· ἡ δὲ ὁδός, ἣν[4] θέλετέ με πέμψαι, αὐτὴ ἀπάγει με πρὸς τὸν ἀδελφόν μου καὶ ἐπίσκοπον ἀγαπητὸν Συμεῶνα[5], ἵνα ἐκεῖ παρακληθῶ ἀπὸ τῶν θλίψεών μου καὶ στεναγμῶν, ὧν εἶδεν[6] ἡ ψυχή μου μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. » Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ δύο ἄρχοντες ἔπεμψαν πρὸς αὐτὴν τὸ αὐτὸ τοῦτο δηλοῦντες· καὶ ὡσαύτως πάλιν μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς ἀποκριθεῖσα καὶ τούτοις, ἀπεκρούσατο αὐτούς[7].

4. Ἰδόντες οὖν ἀμφότεροι, ὅτι ἐνικήθησαν καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτῶν ἐματαιώθη, ἐποίησαν συμβούλιον οἱ τρεῖς καὶ ἐλάλησαν ὁμοῦ καταμαρτυρήσαντες αὐτῶν ἀδίκως καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασιλέα οὕτως[1]· « Γοήτριαί εἰσιν. » Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας, ἐκέλευσεν ἵνα, ἐὰν προσκυνήσωσι τῷ ἡλίῳ, μὴ ἀποθάνωσιν. Ὡς δὲ ἐπηγγέλθη αὐταῖς κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως προσκυνῆσαι τῷ ἡλίῳ, ἀπεκρίθησαν αἱ ἅγιαι καὶ εἶπον[1]· « Ἡμεῖς Θεὸν τὸν ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς προσκυνοῦμεν καὶ τὴν αὐτοῦ τιμὴν τῷ κτίσματι αὐτοῦ τῷ ἡλίῳ οὐ προσφέρομεν, ἀλλ' οὐδὲ ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν ἀπειλὴν ὑμῶν χωρισθῆναι δυνάμεθα. » Ὡς οὖν εἶπον ταῦτα, ὁμοθυμαδὸν
* Fol. 134r * οἱ μάγοι ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· « Ἀπολέσθωσαν αὗται ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανόν· αὗται γὰρ ἐποίησαν τῇ βασιλίδι φάρμακα, ὥστε ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν. » Καὶ παραχρῆμα ἐδόθη κατ' αὐτῶν ἀπόφασις τοιαύτη, ἵνα, οἵῳ ἂν βούλωνται[2] θανάτῳ οἱ μάγοι ἀποθανεῖν αὐτάς, ἀποθάνωσιν· ἔλεγον γὰρ οἱ ἀνόσιοι καὶ μιαροί, ὅτι, ἐὰν μὴ κοπῇ τὰ

4. εἰς ἣν V. — 5. Συμαιῶνα V. — 6. ἴδεν M, εἶδεν V. — 7. αὐτοῦς M.
4. — 1. εἶπαν V. — 2. βούλονται V.

cogitastis. Equidem mori non timeo, neque caedem formido. Haec enim via, in quam me vultis immittere, ducet me ad fratrem meum et episcopum dilectum Symeonem, ut illic gemitus et aerumnarum mearum consolationem inveniam; quibus aerumnis anima mea post eius obitum affecta est. Similiter autem et duo magistratus ad eam miserunt illud idem significantes, quibus irato animo et asperis verbis respondens, eos a se repulit.

4. Cum igitur uterque se victum sensisset ac suam libidinem non id assecutam, quod frustra tentaverat, animadvertisset, tres illi consilio inito adversus eas feminas locuti sunt, et iniustum testimonium dixerunt, quod mulieres illae essent veneficae. Cum imperator haec audivisset, praecepit ut, si solem adorarent, mortem evaderent. Ut autem nuntiatum illis fuit quod imperator iusserat ut solem adorarent, sanctae illae feminae hoc responderunt : Nos effectorem caeli et terrae adoramus eiusque honorem soli offerre nolumus, quippe qui eius Dei opus est quem nos colimus, quin etiam minae vestrae nunquam facient ut a caritate salvatoris et domini nostri Iesu Christi unquam separari possimus. Ut igitur haec illae eodemque animo dixerunt,
* Fol. 134v * magi voce magna clamantes : Dispereant, inquiunt, istae de terra, quae reginae venena pararunt, ut in morbum illa incideret et interiret. Statimque talis sententia contra illas lata est, ut qua morte vellent magi, feminae illae morerentur. Dicebant enim nefarii atque impuri homines quod nisi earum corpora

σώματα αὐτῶν εἰς δύο καὶ παρέλθῃ ἡ βασίλισσα διὰ μέσου αὐτῶν, θεραπευθῆναι οὐ δύναται. Ὡς δὲ ἐξέβαλον αὐτὰς ἵνα ἀποκτείνωσι, πάλιν ὁ μαυπτὰς ἀπαγομένων αὐτῶν ἔπεμψε πρὸς τὴν ἁγίαν λέγων· « Ἐὰν θέλῃς μου ἀκοῦσαι, οὔτε σὺ ἀποθνήσκεις οὔτε αἱ νεάνιδες. » Ἡ δὲ ἁγία μετὰ φωνῆς μεγάλης ὑβρίσασα αὐτὸν εἶπεν· « Κύον[3] ἀκάθαρτε, τίνος ἕνεκεν τοιαῦτα φθέγγῃ, ἃ μὴ ἀνέχομαι[4] ἀκοῦσαι; ἐγὼ γὰρ τελείως εὔχομαι ἀποθανεῖν, ἵνα ζήσω εἰς τὸν αἰῶνα· οὐ μὴ χαυνώσω ἐμαυτὴν εἰς τὴν ζωὴν τὴν πρόσκαιρον ταύτην, ἵνα μὴ ἀποθάνω θάνατον τὸν αἰώνιον. »

5. Ἐξαγαγόντες οὖν αὐτὰς πρὸ τῆς πόλεως, μιᾷ ἑκάστῃ αὐτῶν προσέπηξαν δύο πάλους, εἰς μὲν τὸν ἕνα τὸν τράχηλον δήσαντες, εἰς δὲ τὸν ἕτερον τοὺς πόδας, καὶ διατείναντες αὐτὰς εἰς αὐτοὺς ἑκάστην, κατενέγκαντες πρίονα τεκτονικὸν ἔπρισαν αὐτὰς εἰς μέρη δύο· καὶ πήξαντες ξύλα μεγάλα, τρία μὲν τῆς ὁδοῦ ἐντεῦθεν καὶ τρία ἐντεῦθεν, ἐκρέμασαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἅγια σώματα. Ὦ τοῦ φρικτοῦ καὶ φοβεροῦ θαύματος· πλήρης γὰρ[1] δακρύων καὶ κατανύξεως ἐκπλήξεώς τε καὶ στεναγμῶν τὰ γεγονότα. Εἴ τις οὐκ ἔχει δάκρυα, ἐλθέτω καὶ κλαυσάτω, κατανύξεως βρέχων τὸ σῶμα δάκρυσιν. Ἰδοὺ γὰρ σώματα τερπνὰ καὶ ἅγια θριάμβος ἐγένοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἐφ' ἃ ἐφυλάχθη σεμνότης[2] καὶ παρθενία εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον τῆς ζωῆς αὐτῶν· ἡ ἐλευθερία ἐδόθη εἰς ὀνειδισμὸν τῶν τε πραότητα καὶ δικαιοσύνην ἐν *ἰδίῳ θαλάμῳ ἀσκησασῶν ἰδοὺ ἡ δόξα πρόκειται εἰς ὕβριν. * Fol. 135
Ὦ πόσον μακροθυμεῖ ἡ δικαιοκρισία, ἀλλ' ὅταν ἀναστῇ τοῦ ἐκζητῆσαι, οὐκέτι συγ-

3. κύων V. — 4. ἀνίσχομαι M.
5. — 1. δακρύων γὰρ V. — 2. ἐφυλάχθησαν ἐν σεμνότητι V.

in duas partes secta fuerint, et regina ipsa per medias illas partes transierit, curari non poterit. Ut igitur eas eiecerunt interficiendas, denuo mauptes, dum mulieres abducerentur, mittens ad sanctam virginem Pherbuthem : Si vis, inquit, me audire, neque tu morieris neque puellae quae tecum sunt. Sancta vero Pherbuthe magna et aspera voce : Quare, inquit, impure canis, ea loqueris, quae ego audire non possum? Ego enim perfecte mori cupio, ut aeternam vitam habeam : nunquam huius brevis vitae causa remissior fiam, ne moriar morte sempiterna.

5. Cum igitur ante urbis portas mulieres illas duxissent, singulis duos palos fixerunt, in quorum uno collum ligantes, in altero vero pedes, et earum unamquamque illis protendentes, fabrilem serram inferentes, in duas partes eas secuerunt. Cumque ligna tria magna hinc et alia tria illinc in terram fixissent, sancta illa corpora in eis suspenderunt. O terribile et horrendum spectaculum! O factum lacrymis, compunctione, stupore et gemitibus plenum! Si quis lacrymas desiderat, veniat, eiulet et prae compunctione corpus lacrymis madefaciat. En ut corpora iucunda et sancta, velut triumphus quidam, in via proposita sunt. Corpora, inquam, illa in quibus sanctae feminae per totum vitae suae tempus honestatem et virginitatem servaverunt. Libertas data est in opprobrium earum, quae mansuetudinem et iustitiam in *proprio * Fol. 135

χωρεῖ ἡ οἰκτείρει. Ὦ πόσα τολμᾷ ἡ ὑπερηφανία, ἀλλ' ὅταν πέσῃ, οὐκ ἔχει θεραπείαν ἡ ὑπόστασιν. Ὄντως τὰ ξύλα ταῦτα τῶν ἁγίων καρποὶ δικαιοσύνης εἰσί· καὶ ὄντως οὗτοι λύκοι τῆς Ἀραβίας ἄσπλαγχνοι καὶ αἱμοπόται, οἱ πρίσαντές φημι καὶ κρεμάσαντες. Ἐνταῦθα κατανοήσας ὁ μακάριος προφήτης εἶπεν· Ἄρα ζῶντας ἂν κατέπιον ἡμᾶς ἐν τῷ ὀργισθῆναι τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς; ζῶντας εἰς ᾅδην κατήγαγεν ἡμᾶς; Ἆρα ἐχάρη τις ἐπὶ τῷ φοβερῷ τούτῳ ἔργῳ ἢ ἡδέως ἔσχεν τις τὸ φρικτὸν τοῦτο θέαμα; Ἆρα ἐνέβλεψέν τις, κἂν προσεῖδεν αὐτοῖς, ἀδακρυτί; Ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι· εἰ δὲ καὶ ἄρα τολμήσας τις προσέσχεν ἐπὶ τῷ τοιούτῳ, τῆς ἡμετέρας οὐκ ἔστι φύσεως, ἀλλ' οὐδὲ τὸ γένος αὐτοῦ ἐκ τοῦ Ἀδάμ.

6. Ἤνεγκαν δὲ τὴν ἀθλίαν βασιλίδα τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ παρῆλθε διὰ τῶν ἁγνῶν σωμάτων καὶ πᾶσα παρεμβολὴ ὀπίσω αὐτῆς· προκένσον γὰρ εἶχεν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Ἐτελειώθη δὲ[1] ἡ ἁγία Θερβοῦς[2] σὺν τῇ ἀδελφῇ καὶ τῇ παιδίσκῃ αὐτῆς τῇ πέμπτῃ τοῦ ἀπριλλίου μηνός, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ[3] εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

6. — 1. *om.* V. — 2. Φερβοῦς V. — 3. δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνησις M.

thalamo exercuerunt. En ut gloria in ignominiam proposita est! O quantum Dei iustum illud iudicium patiens est! Sed cum exsurrexerit ut rationes inquirat, non amplius condonabit neque miserebitur. O quantum audet superbia! Sed cum ceciderit non habet medicinam, neque consistit. Vere ligna haec, quibus sancta corpora fuere suspensa, fructus iustitiae sunt; isti autem vere lupi illi Arabiae, immisericordes, duri, et sanguinis voratores; illi, inquam, qui ea secuerunt et suspenderunt. Talem saevitiam beatus ille propheta considerans dicebat : Forte vivos deglutissent nos[1]. Et cum iratus esset, furor ipsius in nos, viventes in infernum deduxit nos[2]. Numquid aliquis re illa terribili laetatus est, aut aequo animo tulit spectaculum illud horribile? An aliquis ea sine lacrymis aspexit aut videre potuit? Opinor certe nemo. Quod si quis ea videre potuit, illum humanae naturae non opinor esse participem.

6. Tulerunt igitur miseram illam reginam in eam viam, feceruntque ut per casta et sancta illa corpora transiret, omnisque turma eam sequebatur; illo enim die imperator censum recipiebat. Consummata est sancta Pherbuthe cum sorore et ancilla quinto die mensis aprilis, in Christo Iesu Domino nostro, cui gloria et imperium et honor et adoratio in saecula saeculorum. Amen.

1. Psalm. CXXIII, 3. — 2. Numer., XVI, 30.

IV

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ[1] ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ[2] ΣΑΔΩΘ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ[3] ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤ' ΑΥΤΟΥ ΡΚΗ' ΜΑΡΤΥΡΗΣΑΝΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΔΕΥΤΕΡΩ ΕΤΕΙ ΤΟΥ ΔΙΩΓΜΟΥ.

1. *Μετὰ τὸ τελειωθῆναι τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Συμεῶνος ἐκληρονόμησεν τὸν ἀριθμὸν * W, fol. 186
αὐτοῦ ὁ ἅγιος Σαδὼθ ἐν τῇ καλουμένῃ πόλει Σαλὴκ καὶ Κτησιφῶντι τῶν βασιλευουσῶν παρὰ Πέρσαις πόλεων· ὃς ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἶδεν[1] ὅραμα φοβερὸν καὶ καθ' ἑαυτὸν θαυμάσας συνεκάλεσεν[2] τὸν κλῆρον αὐτοῦ, πρεσβυτέρους τε καὶ διακόνους· ἦσαν γὰρ κεκρυμμένοι διὰ τὸν φόβον τοῦ βασιλέως. Καὶ ἀρξάμενος διηγεῖσθαι αὐτοῖς εἶπεν· « Εἶδον ὄναρ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ τοιοῦτον[3], κλίμακα μετὰ δόξης πολλῆς ἱσταμένην[3], ἧς ἡ ἀρχὴ ἦν εἰς τὸν οὐρανόν. Ἵστατο δὲ ἐπ' αὐτῆς ὁ ἅγιος ἐπίσκοπος Συμεὼν μετὰ δόξης πολλῆς[3] καὶ[3] ἀπείρου· ἐγὼ δὲ ἱστάμην κάτω[4] εἰς τὴν γῆν. Καὶ καλέσας με[3] μετὰ χαρᾶς μεγάλης εἶπέν μοι· « Ἄνελθε « πρός μέ, Σαδώθ, ἄνελθε, μὴ φοβοῦ· καὶ γὰρ κἀγὼ[5] χθὲς ἀνέβην, σὺ δὲ σήμερον ἀνε- « λεύσῃ. » Καὶ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ἐπίστευσα, ὅτι εἰς τὴν τιμίαν[3] καὶ[3] καλλίστην τοῦ Χριστοῦ[6] ὁμολογίαν καταλείψομαι[7]· τὸ δὲ εἰρῆσθαι παρ' αὐτοῦ ὅτι[3] ἐγὼ χθὲς ἀνέβην, σὺ δὲ σήμερον ἀνελεύσῃ, σημαίνει ὅτι αὐτὸς μὲν[3] πέρυσι[8] ἐμαρτύρησεν, ἐγὼ δὲ ἐφέτος[9]

Tit. — 1. ἄθλησις P. — 2. μεγαλομάρτυρος *add.* P. — 3. γεγονότος *add.* P.
1. — 1. ἴδεν W, P. — 2. συνεκαλέσατο P. — 3. *om.* P. — 4. (ἱ. κ.) κάτω εἱστήκειν P. — 5. ἐγὼ P. — 6. *corr. supra lin.* P. — 7. W, P, *forte legendum* καταλείφομαι. — 8. πέρισυ W. — 9. ἐφέτως P, ἐφέτω ||||| W.

MARTYRIUM SANCTI SADOTH EPISCOPI

ET CENTUM VIGINTI OCTO QUI CUM EO SUBIERE MARTYRIUM IN SECUNDO ANNO PERSECUTIONIS.

1. *Postquam sancti Symeonis fuit perfectum martyrium, eius loco suc- * Fol. 186
cessit sanctus Sadoth in civitate quae dicitur Salec et Ctesiphon, quae sunt regiae apud Persas civitates. Is quodam die vidit visionem terribilem; et apud se miratus, convocavit clerum suum, presbyteros et diaconos; erant enim occulti propter timorem regis. Et incipiens eis narrare, dixit : Vidi hac nocte in somnis scalas stantes cum magna gloria, quarum principium erat in caelo; super eas autem stabat sanctus episcopus Symeon cum magna et infinita gloria. Ego vero stabam infra in terra, et me vocans cum magno gaudio, dixit mihi : Ascende ad me, Sadoth, ascende, ne timeas; ego enim heri ascendi, tu autem cras ascendes. Ab illa vero hora credidi fore ut assumar ad venerandam et pulcherrimam Christi confessionem. Quod autem dixit : Ego heri ascendi, tu vero cras ascendes, significat eum quidem anno superiore subiisse martyrium, me autem hoc anno futurum martyrem et

μαρτυρήσω καὶ ἀποκτανθήσομαι. » Καὶ ἤρξατο νουθετεῖν αὐτοὺς καὶ[10] παρακαλεῖν[11] ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ἔλεγεν δὲ οὕτως· « Ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ πατέρες[12], τὸν Θεὸν ἀγαπήσωμεν ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ τὸν κύριον[13] Ἰησοῦν Χριστὸν ἐξ ὅλης τῆς διανοίας· καὶ ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως οὐ φοβηθησόμεθα ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Ὁ θάνατος δὲ καὶ ἡ σφαγὴ ἐὰν ἔλθῃ καθ' ἡμῶν καὶ φθάσῃ ἡμᾶς, μὴ δειλιάσωμεν, ἀλλ' ἕκαστος ἡμῶν ὡς δυνατὸς καὶ ἰσχυρὸς πολεμησάτω καὶ ὡς τέλειος ἀγωνιστὴς ἀγωνισάσθω[14]· εἰ γὰρ[15] καὶ ἀποθάνωμεν, ὡς τέλειοι ἀποθάνωμεν· κἂν τε ζήσωμεν, ὡς δίκαιοι ζήσωμεν· εἰ δὲ καὶ ἀποθάνωμεν[16], ἀποθάνωμεν διὰ τὸν σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· ἐφ' ὅσον οὖν[17] τὸ ξίφος ζωὴν δίδωσιν, δεῦτε, καὶ ἁρπάσωμεν· καὶ ὡς ἡ ῥομφαία αὐγάζεται, σπουδαίως πλουτήσωμεν τὴν αἰώνιον ζωήν[18]. Ἐν ὅσῳ γάρ[19] ἐστιν ἡμέρα, ὀξυποδήσωμεν εἰς τὴν μονὴν τῆς ἐπουρανίου βασιλείας, ἵνα τιμὴν περισσοτέραν[17] καὶ δόξαν αἰώνιον[17] κληρονομήσωμεν καὶ πάσῃ τῇ ἐρχομένῃ γενεᾷ τὸ ὄνομα ἡμῶν καὶ τὴν δόξαν καταλείψωμεν. Εὐξώμεθα, ἀδελφοί, τῷ Θεῷ ἡμῶν τάχιον πληρῶσαι τὸ ὅραμα[20] τοῦτο ἡμῖν· καὶ γὰρ μετὰ χαρᾶς καὶ πόθου καὶ ἀγάπης πολλῆς[17] δέχεται ὁ πνευματικὸς τὴν παρουσίαν τοῦ τοιούτου θανάτου· καὶ οὐ δεδιέναι[21] ἄν τις ἕτοιμος καὶ ἐμπαράσκευος ὑπάρχων. Φοβερὰ δὲ καὶ φρικτή ἐστιν σαρκικῶς ἡ τούτου παρουσία· ὁ πνευματικὸς οὐ δέδιε[22] τὸν θάνατον, πολιτείαν πνευματικὴν κεκτημένος· ὁ δὲ σαρκικὸς ἰλιγγιᾷ καὶ τρέμει, σαρκικὴν ἔχων καὶ[23] τὴν πολιτείαν. Οἱ πρόθυμοι καὶ σπουδαῖοι κατεδίωξαν τὸν τοιοῦτον θάνατον, ἵνα ζωὴν ἀπ'

10. v. a. καὶ *om.* P. — 11. αὐτοὺς *add.* P. — 12. ἀγ. καὶ π. *om.* P. — 13. ἡμῶν *add.* P. — 14. ἀγωνισάτω W, P. — 15. δὲ P. — 16. (κἂν-δὲ καὶ ἀποθάνωμεν) *om.* P. — 17. *om.* P. — 18. τ. α. ζ. *om.* P. — 19. δὲ P. — 20. ὅρομα W. — 21. W, P, *forte* δεδιείη. — 22. δέδειεν W, δεδιέναι P. — 23. *om.* P.

occidendum. Coepitque eos admonere et adhortari ex sacris scripturis, dicens : Fratres mei dilecti et patres, Deum amemus ex tota anima[1], et Dominum Iesum Christum ex tota mente, et induti lorica fidei[2], non timebimus omne malum. Mors autem et caedes si ad nos venerit, non formidemus, sed unusquisque nostrum bellum gerat pro viribus, et decertet ut perfectus athleta. Nam sive moriamur, moriemur ut perfecti, sive vivamus, vivemus ut iusti. Quod si etiam moriamur, moriamur propter nostrum servatorem Iesum Christum. Cum ergo ensis det vitam, adeste et eam rapiamus; et quando micat gladius, aeternae vitae opes nobis comparemus. Quamdiu enim est dies, celeri pede pergamus ad mansionem regni coelestis, ut abundantiorem honorem et gloriam aeternam consequamur, et omni futurae generationi nobis nomen et gloriam relinquamus. Fratres, oremus Deum nostrum, ut cito nobis impleat hanc visionem. Nam cum gaudio et desiderio et magno amore accipit spiritalis adventum talis mortis, neque timuerit aliquis qui fuerit praeparatus. Carnali autem est terribilis et formidandus eius adventus. Spiritalis non timet mortem, ut qui vitam possideat spiritalem. Carnalis vero caligat et tremit, ut qui carnalem vitam habeat. Qui sunt viri boni promptoque et alacri animi studio, talem mortem persequuntur, ut ex ea

1. Matth., XXII, 37. — 2. Ephes., VI, 14, 16.

αὐτοῦ τὴν ἀίδιον κληρονομήσωσιν· οἱ δὲ χαῦνοι καὶ ὀκνηροὶ ἰδόντες αὐτόν, ἀπεκρύβησαν· οἱ ἀγαπῶντες τὸν Θεὸν πρὸς τὸν Θεὸν ἀπεδήμησαν, οἱ δὲ τὸν κόσμον, ἔμειναν ἐν τῷ κόσμῳ, οἱ μὲν εἰς εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν ἀναλύσαντες, οἱ δὲ εἰς θλίψεις καὶ στεναγμοὺς ἀναμένοντες. »

2. Ἐν δὲ[1] τῷ δευτέρῳ[2] τοίνυν ἔτει τοῦ διωγμοῦ ἡμῶν παρεγένετο Σαβώριος ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν[3] ἐν τῇ λεχθείσῃ πόλει Σαλὴκ καὶ Κτησιφῶν[4] καὶ κατηγορήθη αὐτῷ ὁ ἐπίσκοπος καὶ ἀθλοφόρος[5] Σαδώθ, ὅπερ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον φιλοβασιλεύς· οὕτως γὰρ ἦν ἀγαπήσας τὸν ἐπουράνιον βασιλέα Χριστὸν[1] ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ δυνάμεως. Ὅσιος γὰρ ὁ ἅγιος Σαδὼθ[1] καὶ τέλειος, ἐγκρατὴς καὶ πλήρης πίστεως καὶ δικαιοσύνης ὑπάρχων[1], μιμητὴς γέγονε[6] τοῦ ἁγίου Συμεῶνος, οὗπερ καὶ ἦν διάδοχος. Πέμψας οὖν ὁ βασιλεὺς Σαβώριος[1] ἐκράτησεν αὐτὸν σὺν τῷ κλήρῳ αὐτοῦ μετὰ καὶ ἑτέρων κληρικῶν τῆς περιοικίδος καὶ ἀσκητῶν καὶ ἀσκητριῶν τὸν[1] ἀριθμὸν[1] ἑκατὸν εἴκοσι ὀκτώ. Καὶ πάντες ὁμοῦ δεθέντες ἁλύσεσιν σιδηραῖς κατεκλείσθησαν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ[7] ἐν τόπῳ σκοτεινῷ καὶ πικρῷ ἐπὶ μῆνας πέντε, θλίψεις μεγάλας καὶ ποικίλας ἀνάγκας ὑπομείναντες. Οἱ γὰρ ἄθεοι καὶ ἄνομοι[8] περιθέντες αὐτοῖς σχοινία εἰς τὰς κνήμας καὶ ψύας καὶ τοὺς ὤμους καὶ[1] κατασφίγγοντες ξύλοις, ἐπὶ τοσοῦτον συνέτειναν αὐτοὺς καὶ ἐβασάνισαν[9], ὥστε τὰ ὀστᾶ αὐτῶν οἱονεὶ φορτία ξύλων σφιγγόμενα τρισμὸν ἀποτελεῖν καὶ μέγιστον πόνον ἐμποιεῖν[10]. Βασανίζοντες δὲ αὐτοὺς σφοδρῶς καὶ ἀνελεημόνως[11] ἐπέλεγον αὐτοῖς· « Προσκυνήσατε τῷ ἡλίῳ καὶ ποιήσατε τὸ

2. — 1. *om.* P. — 2. οὖν *add.* P. — 3. Σ. ὁ βασιλεὺς παρεγένετο P. — 4. W, P, *supra, n. 1* Κτησιφῶντι. — 5. (ἐ. κ. ἀ.) ἀθλοφόρος ἐπίσκοπος P. — 6. γεγονὼς P. — 7. ἐν τῷ δ. κ. P. — 8. ἄνομοι καὶ ἄθ. P. — 9. κ. ἐ. *om.* P. — 10. καὶ μ. π. ἐμπ. *om.* P. — 11. σφ. κ. ἀν. *om.* P.

vitam aeternam possideant. Qui sunt autem ignavi et pigri, iis ea visa se abscondunt. Qui Deum diligunt, ad Deum excesserunt; qui vero mundum, manent in mundo, illi quidem resoluti ad laetitiam et exultationem, hi autem ad afflictiones manentes et suspiria.

2. Secundo autem anno nostrae persecutionis venit Sapores rex Persarum in dictam civitatem Salec et Ctesiphontem; et apud eum fuit accusatus episcopus et athleta Sadoth, quod quidem interpretatum idem est quod regis amicus; revera enim dilexerat caelestem regem Christum ex tota anima sua et totis viribus. Sanctus enim Sadoth et cum esset perfecte continens, plenusque fide et iustitia, fuit imitator sancti Symeonis cuius erat successor. Mittens ergo rex Sapores, eum comprehendit cum clero suo et cum aliis clericis finitimae regionis et monachis, numero centum viginti octo, et omnes simul vincti catenis ferreis inclusi sunt in carcere, in loco obscuro et tetro, quinque mensibus sustinentes magnas afflictiones. Impii enim eorum tibiis impositis funibus lumbisque et umeris, lignisque constringentes eos usque adeo contenderunt et torserunt, ut ossa eorum non secus atque ossa lignorum quae constringuntur, stridorem emitterent, et magnum eis dolorem afferrent. Eos autem valde torquentes et immisericorditer, eis subinde dictitabant :

θέλημα τοῦ βασιλέως καὶ ζήσεσθε. » Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἅγιος Σαδὼθ ὡς ἐκ στόματος πάντων εἶπεν· « Ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ[12] εἰς μίαν πίστιν καὶ μίαν δύναμιν καὶ ἀλήθειαν <ὁμοίως μίαν[13]> πιστεύομεν καὶ ἓν μαρτύριον μαρτυροῦμεν καὶ ἕνα θεὸν προσκυνοῦμεν τὸν ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ αὐτῷ λατρεύομεν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς[5] δυνάμεως ἡμῶν· τῷ δὲ ἡλίῳ κτίσματι αὐτοῦ ὄντι οὐ προσκυνοῦμεν, ἀλλ' οὐδὲ τὸ πῦρ τιμῶμεν — ὁ γὰρ ποιήσας αὐτὰ Θεὸς[5] αὐτὸς ἔδωκεν εἰς λειτουργίαν ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις — καὶ παραβάται κατὰ τὸ πονηρόν σου διάταγμα ἡμεῖς οὐ γινόμεθα· ὅθεν[14] παρὰ σοῦ μὲν[14] ὁ θάνατος, παρ' ἡμῶν δὲ[14] ἡ ζωὴ αὕτη ἡ πρόσκαιρος. Μὴ οὖν μακροθυμήσῃς ὥραν μίαν ἐν τῇ σφαγῇ ἡμῶν μηδὲ φείσῃ τῶν ὀφθαλμῶν σου ἐκχέαι τὸ αἷμα ἡμῶν. Ἡ γὰρ ἐφ' ἡμᾶς μακροθυμία σου καὶ φειδὼ ἀπωλείας πρόξενος ἡμῖν γίνεται. » Πάλιν οὖν[14] ἐρρέθη τοῖς ἁγίοις[15] ὡς ἐκ στόματος τοῦ βασιλέως· « Ἐὰν τὸ θέλημά μου μὴ ποιήσητε καὶ τῶν προσταγμάτων μου μὴ ἀκούσητε, ἰδοὺ ἔφθασεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ κακίστη ὥρα τῆς ἀπωλείας ὑμῶν. » Καὶ ἀποκριθέντες οἱ ἅγιοι ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος εἶπον· « Ἡμεῖς οὐκ ἀπολλύμεθα παρὰ[14] τῷ Θεῷ ἡμῶν οὐδὲ ἀποθνήσκομεν ἐν[14] τῷ Χριστῷ αὐτοῦ, ἀλλὰ[14] ζωοποιεῖ[16] ἡμᾶς τῇ μακαρίᾳ καὶ[17] αἰωνίῳ αὐτοῦ ζωῇ καὶ δίδωσιν ἡμῖν εἰς κληρονομίαν καὶ ἀνάπαυσιν τὴν ἀθάνατον καὶ ἀτελεύτητον αὐτοῦ βασιλείαν[18]. Τὸ λοιπὸν[19] ὀξέως ἐπάγαγε ἐν ἡμῖν τὸν θάνατον[20], ἑτοίμως καὶ προθύμως ἔχουσιν διὰ τὸν Θεὸν ἡμῶν ἀποθανεῖν. Οὔτε

12. οἱ χ. *om.* P. — 13. P, *om.* W. — 14. *om.* P. — 15. αὐτοῖς P. — 16. γὰρ *add.* P. — 17. μ. κ. *om.* P. — 18. (καὶ ἀνάπ.- βασιλείαν) τὴν βασιλείαν αὐτοῦ P. — 19. (τ. λ.) τὸν οὖν θάνατον P. — 20. τ. θ. *om.* P.

Adorate solem, et facite voluntatem regis et vivetis. Respondens vero sanctus Sadoth tanquam ex ore omnium dixit : Nos Christiani in unam fidem et unam potentiam et veritatem credimus, et unum testamur testimonium et unum Deum adoramus, et factorem caeli et terrae, et ei servimus ex tota anima et potestate nostra. Solem autem qui fuit ab eo creatus non adoramus. Sed nec ignem honoramus. Qui enim ea fecit Deus, ipse ad ministerium dedit nobis hominibus, nec ex tuo scelerato edicto evadimus transgressores ex quo mors nobis a te imminet, quae nos ab hac caduca vita liberans ducit ad vitam aeternam. Ne ergo vel tantillum distuleris nos occidere neque parcas ante tuos oculos effundere nostrum sanguinem. Tua enim in nos lenitas et patientia nobis procurat interitum. Rursus ergo dictum est sanctis tanquam ex ore regis : Si voluntatem meam non feceritis, et edicta mea non audieritis, ecce ad vos pervenit pessima hora vestri interitus. Respondentes autem sancti tanquam uno ore dixerunt : Nos non perimus apud Deum nostrum, neque morimur in Christo eius, sed nos vivificat beata et aeterna sua vita et dat nobis ad haereditatem et requiem, immortale regnum et quod nunquam terminatur. De cetero nobis celeriter affer mortem, qui parati sumus prompto et alacri animo mori propter Deum nostrum. Neque enim solem adoramus, neque ignem,

γὰρ τῷ ἡλίῳ προσκυνοῦμεν οὔτε τῷ πυρὶ οὔτε[21] τοιούτων ἀνόμων[14] προσταγμάτων ἀκούομεν τοῦ βασιλέως[22], ἐπεὶ[23] θανάτου[24] καὶ ἀπωλείας γέμουσιν. »

3. Ἰδόντες τὸ στερρὸν καὶ ἀκλινὲς τῆς πίστεως αὐτῶν καὶ ὁμολογίας, ἔδωκαν κατ' αὐτῶν τὴν ἀπόφασιν[1]. Ἀκούσαντες δὲ οἱ τρισμακάριοι τοῦ Χριστοῦ μάρτυρες[2], ὅτι ἐδόθη κατ' αὐτῶν ἡ διὰ τοῦ[3] ξίφους ἀπόφασις, ὥστε πάντας ὁμοῦ ἀποτμηθῆναι, ἡτοίμασαν ἐνισχύσαντες ἑαυτοὺς πρὸς τὴν σφαγὴν καὶ τὸν θάνατον. Οἱ δὲ τοῦ βασιλέως ἄρχοντες καὶ πιστικοὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς δεσμώτας ἔξω τῆς πόλεως· οἱ δὲ ἅγιοι[3] μάρτυρες[3] μετὰ χαρᾶς πολλῆς[3] καὶ εὐφροσύνης[4] ἔψαλλον καὶ ἔλεγον οὕτως[3]· « Κρῖνον ἡμῖν[5] ὁ Θεὸς καὶ δίκασον τὴν κρίσιν ἡμῶν ἐξ[3] ἔθνους οὐχ ὁσίου καὶ ἀπὸ ἀνθρώπων δολίων καὶ αἱμοποτῶν σῶσον ἡμᾶς, ὅτι σὺ ὁ Θεὸς κραταίωμα ἡμῶν[3] εἶ καὶ ἐλπίς[6]. » Καὶ ὡς ἔφθασαν τὸν τόπον, ἔνθα ἤμελλον τελειοῦσθαι, ὁμοθυμαδὸν ἀνοίξαντες τὰ στόματα αὐτῶν εἶπον· « Εὐλογητὸς εἶ, ὁ Θεός, ὁ καταξιώσας ἡμᾶς εἰς τὴν χάριν ταύτην καὶ μὴ ὑπεριδὼν τὴν δέησιν ἡμῶν, ἀλλὰ δοὺς ἡμῖν τὸν πολύτιμον τοῦτον[7] στέφανον τοῦ μαρτυρίου[8]· οἶδας γάρ, δέσποτα, πῶς αὐτὸν ἐζητοῦμεν. Καὶ εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ μονογενὴς υἱὸς τῆς σῆς ἀγαθότητος, ὁ σώσας ἡμᾶς καὶ καλέσας εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. Μὴ οὖν[9] ἐάσῃς ἡμᾶς, Κύριε[3], θλιβῆναι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἀλλὰ βεβαίωσον[10] ἐνώπιόν σου εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὴν σὴν φιλανθρωπίαν, καὶ καταξίωσον[11] ἡμᾶς εἰς τὸ τίμιον[3] βάπτισμα τοῦ αἵματος ἡμῶν

21. τ. π. οὔτε *om.* P. — 22. τ. β. ἀκούομεν P. — 23. ἐπὶ P, W. — 24. θανάτω P, W.

3. — 1. (ἰδόντες-ἀπόφασιν) *om.* P. — 2. (οἱ-μάρτυρες) *om.* P. — 3. *om.* P. — 4. οὕτως *add.* P. — 5. *ita* P, W. — 6. ἡμῶν *add.* P. — 7. π. τ. *om.* P. — 8. (τ. μ.) τοῦτον P. — 9. (μὴ οὖν) καὶ μὴ P. — 10. βεβαιώσας P. — 11. καταξιώσας P.

neque audimus haec iniqua iussa regis, quoniam sunt plena morte et interitu.

3. Cum autem vidissent stabilitatem et constantiam eorum fidei et confessionis, tulerunt in eos sententiam. Cum vero audivissent beati Christi martyres in se datam esse sententiam, ut omnes simul gladio ferirentur, se forti animo pararunt ad caedem et ad mortem. Regis autem magistratus eos vinctos eiecerunt extra civitatem. Sancti vero martyres cum magno gaudio et laetitia sic psallebant et dicebant : Iudica nos Deus et discerne causam nostram a gente non sancta et ab hominibus dolosis et qui bibunt sanguinem serva nos, quoniam tu es fortitudo nostra et spes nostra[1]. Cum autem pervenissent ad locum in quo erant consummandi, uno animo ora sua aperientes dixerunt : Benedictus es Deus qui nos dignatus es hac gratia, et non nostras preces habuisti contemptui, sed dedisti nobis hanc pretiosissimam coronam martyrii. Scis enim, Domine, nos eam quaesivisse. Et benedictus Deus noster unigenitus filius tuae bonitatis, qui servavit nos et vocavit ad vitam aeternam. Ne sinas ergo nos, Domine, affligi in hoc mundo, sed confirma coram te in aeternum propter tuam clementiam, et dignare nos lavari in pretioso baptismo sanguinis nostri, quoniam tu es solus Deus

1. Psalm. XLII, 1, 2.

λουθῆναι, ὅτι σὺ μόνος ὑπάρχεις δεδοξασμένος Θεὸς καὶ ὁ μονογενής σου Υἱὸς καὶ τὸ πανάγιόν σου Πνεῦμα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. » Ταῦτα τοίνυν εὐξάμενοι οἱ μακάριοι ἀνῃροῦντο ὑπὸ τῶν παρανόμων, καὶ οὐκ ἐπαύσατο ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν ἡ δοξολογία, ἕως οὗ καὶ ὁ πάντων ἔσχατος ἀνῃρέθη[12].

4. Ἐτελειώθησαν δὲ οἱ ἅγιοι ρκη'[1] μάρτυρες μηνὶ φεβρουαρίῳ εἰκάδι[2]. Τὸν δὲ τίμιον καὶ ἔνδοξον ἐπίσκοπον καὶ ἀθλοφόρον Σαδὼθ[3] ἀνήγαγον δεδεμένον εἰς πατρίδα ἑτέραν, καλουμένην Βεθουζᾶν, ἐν πόλει καλουμένῃ Βηθλαπάτ· κἀκεῖ αὐτοῦ ἀπέτεμον τὴν τιμίαν καὶ ἁγίαν[4] κεφαλήν. Ἐτελειώθησαν δὲ[5] πάντες οἱ ἅγιοι καὶ[5] ἔνδοξοι μάρτυρες ἐν εἰρήνῃ, ὑμνοῦντες καὶ δοξολογοῦντες τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, ἅμα τῷ Πατρὶ σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς[6] αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

12 (λουθῆναι-ἀνῃρέθη) καὶ ἕως οὗ ὁ πάντων ἔσχατος ἀνῃρέθη οὐκ ἐπαύσατο ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν ἡ δοξολογία P.
4. — 1. οὗτοι P. — 2. εἰκάδι β' τοῦ φεβρουαρίου μηνός P. — 3. (τὸν δὲ-Σαδὼθ) τὸν ἀθλοφόρον δὲ ἐπίσκοπον P. — 4. τ. καὶ ἁγ. *om.* P. — 5. *om.* P. — 6. (ἅμα-τοὺς) μεγαλωσύνη καὶ μεγαλοπρέπεια εἰς τοὺς ἑξῆς ἅπαντας P.

V

* J, fol. 52

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ[1] ΑΒΡΑΜΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ[2] ΑΡΒΗΛ ΤΗΣ ΠΕΡΣΙΔΟΣ[3].

1. * Ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τοῦ καθ' ἡμᾶς διωγμοῦ κατεσχέθη ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀβράμιος τῆς πόλεως Ἀρβὴλ κατὰ κέλευσιν τοῦ ἀρχιμάγου Ἀδερφορᾶ[4], τῆς πατρίδος δὲ

Tit. — 1. ἄθλησις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν P. — 2. *ita* P, μαρτυρήσαντος ἐπὶ J. — 3. τῆς Περσίδος *om.* P, εὐλόγησον πάτερ *add.* J.
1. — 1. Ἀδερφωρᾶ P.

glorificatus, et unigenitus tuus filius, et sanctissimus tuus spiritus in saecula. Amen. Haec cum precati essent beati, interempti fuerunt ab iniquis neque cessavit ex ore eorum glorificatio, donec ultimus fuit interfectus.

4. Consummati sunt autem CXXVIII martyres vicesimo mensis februarii. Venerandum vero et gloriosum episcopum et athletam Sadoth duxerunt vinctum in aliam patriam, quae vocatur Bethuza, in civitate quae vocatur Bethlapat, et illic amputarunt venerandum et sanctum eius caput. Consummati sunt autem omnes sancti et gloriosi martyres in pace, laudantes et glorificantes Dominum nostrum Iesum Christum, quem decet omnis gloria, honor et adoratio cum Patre et sancto Spiritu, nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen.

PASSIO SANCTI ABRAMI EPISCOPI ARBELAE IN PERSIDE.

* Fol. 52

1. * Anno quinto persecutionis apud nos, prehensus fuit sanctissimus Abramius episcopus civitatis Arbel, iubente Aderphora magorum principe, ex patria

Ἰάβ[2]. Ὅστις ἀρχιμάγος ἀναγκάζων αὐτὸν τὸν ἅγιον Ἀβράμιον προσκυνῆσαι τῷ ἡλίῳ, καὶ μὴ θέλοντα αὐτὸν τοῦτο ποιῆσαι, τὸ πᾶν σῶμα αὐτοῦ ταῖς βασάνοις ταῖς δειναῖς κατέφθειρεν, βοῶντος αὐτοῦ τοῦ ἁγίου ἐν τοῖς ἀφορήτοις ἐκείνοις αἰκισμοῖς καὶ λέγοντος ὅτι· « Χριστιανός εἰμι καὶ ἕνα Θεὸν τὸν ἀληθινὸν προσκυνῶ καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύω καὶ ἐν τῇ πίστει αὐτοῦ τῇ ἁγίᾳ καὶ ἀληθινῇ μέχρι θανάτου ἐγκαρτερῶ· καὶ μὴ κατανάγκαζέ με κτίσμασιν καὶ ποιήμασιν προσκυνεῖν[3]. »

2. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ βοῶντος τοῦ ἁγίου ἐν ταῖς βασάνοις, λέγει αὐτῷ ὁ ἀσεβής· « Ποίησον τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως καὶ ζῆθι. » Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ μάρτυς τοῦ Χριστοῦ * Ἀβράμιος * Fol. 52v
εἶπεν αὐτῷ· « Καὶ σὲ καὶ τὸν ταλαίπωρόν σου ἄρχοντα ἐξουθενῶ καὶ τοῦ βασιλέως σου καὶ αὐτοῦ ὡς παρανόμου τυγχάνοντος καταφρονῶ καὶ ἐκμυκτηρίζω τοὺς θεοὺς αὐτοῦ. Ὅσον δὲ ἠθέλησεν τῇ ἀλαζονίᾳ αὐτοῦ καταπατῆσαι τὴν ταπεινοφροσύνην ἡμῶν ὁ βασιλεὺς καὶ καταργῆσαι τὴν ἀλήθειαν ἡμῶν τῇ αὐτοῦ ἀσεβείᾳ, ἰδοὺ πολλῷ πλέω ὑψοῦται τὸ ταπεινὸν ἡμῶν σχῆμα καὶ μεγαλύνεται περισσῶς τὰ καθ' ἡμᾶς πρὸς τὸν Θεόν, αὐτὸς δὲ ταλαιπωρεῖ καὶ ἐξουθενεῖ τὰ παρ' αὐτῷ· καὶ ἡ μὲν ἀλήθεια ἡμῶν πληθυνομένη δοξάζεται, ὁ δὲ ἐκμυκτηριζόμενος ἀτιμάζεται· καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν συμπατοῦμεν αὐτόν. » Ἀκούσας δὲ ὁ τύραννος τὰς ὕβρεις τοῦ βασιλέως, τὰς παρὰ τοῦ ἁγίου λεχθείσας, ἐκέλευσεν αὐτὸν εὐθέως ἀποτμηθῆναι· καὶ παραχρῆμα ἀνῃρέθη ὁ μακάριος Ἀβράμιος ἐν κώμῃ λεγομένῃ Θελάμ. Ἐτελειώθη δὲ μηνὶ φεβρουαρίῳ[2] πέμπτῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

2. *ita* J, P. — 3. *hic des. mutil.* P.

Iab. Qui archimagus cum compelleret sanctum illum Abramium solem adorare, ille autem hoc agere renueret, totum corpus eius diris tormentis excarnificavit. Clamabat autem sanctus inter intolerabiles illos cruciatus et dicebat : Christianus sum et unum verum Deum adoro et ipsi soli servio et in fide eius sancta et vera ad mortem usque persevero, neque me coge creaturas et effectus adorare.

2. Haec illi clamanti dum torqueretur dixit impius : Fac voluntatem regis et vives. Respondens autem martyr Christi * Abramius dixit ei : Et te * Fol. 52v
et miserum tuum praesidem contemno, et regem tuum ipsum ut improbum despicio et deos eius derideo. Quantum autem voluit rex arrogantia sua humilitatem nostram conculcare et veritatem nostram sua impietate abolere, ecce eo magis extollitur humilis nostra condicio et egregie augentur res nostrae apud Deum; ipse autem affligit et adspernit quae apud illum sunt; et veritas quidem nostra crescit et glorificatur; qui autem deridet nos contemnitur, et cotidie pedibus nostris conculcatur. Audiens autem tyrannus contumelias in regem a sancto prolatas, iussit illum statim decollari; et confestim occisus est beatus Abramius in pago dicto Thelam. Consummatus est autem mense februario, die quinto, in Christo Iesu Domino nostro, cui gloria et potestas nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen.

VI

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ[1] ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΑΒΡΑΜΙΟΥ[2] ΤΟΥ ΠΕΡΣΟΥ

*R, fol. 10v **1.** *Ἄρτι τῆς Περσικῆς ἀπονοίας ὅλῳ θυμῷ χωρούσης κατὰ χριστιανῶν, καὶ ὁ μακαρίτης Ἀβράμιος, ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Ἀρβὴλ γεγονώς, συλλαμβάνεται καὶ τῷ τοῦ ἀρχιμάγου Ἀδερφορᾶ προσάγεται βήματι. Καὶ αὐτίκα τοῦτον ἐκεῖνος, μεθ' ὃ μάθοι ὅστις εἴη καὶ ὡς χριστιανὸς τὸ σέβας καὶ τῆς αὐτῶν προεστὼς ἐκκλησίας, ἁπαλῶς μὲν τὰ πρῶτα καὶ θωπευτικῶς εἶτα καὶ θρασέως καὶ αὐστηρῶς· « Εἰ μή γε θύσεις, εἶπεν, ἡλίῳ καὶ τῷ φανοτάτῳ πυρί, ποικίλαις σου[1] πρότερον, Ἀβράμιε, τὸ σῶμα κολάσεσι παραδοὺς, οὕτω σε καὶ πυρὶ παραδώσω· νῦν γοῦν εἴ μοι πείθῃ τὰ λυσιτελῆ συμβουλεύοντι, τὸ προσταττόμενον ποίει· εἰ δ' οὖν ἀλλὰ γνώσῃ πάντως, ὡς οὐκ εἰς συμφέρον σοι τὰ τῆς ἀπειθείας προβήσεται. » « Οὐ λυσιτελῆ τυγχάνει τὰ κελευόμενα, πρὸς τὸν μάγον ὁ δίκαιος εἶπεν, ψυχοβλαβῆ δὲ καὶ Θεοῦ πόρρω βάλλοντα· τίς
* Fol. 11 γὰρ νοῦν ἔχων ἄνθρωπος τὸν ἡλίου καὶ πυρὸς λιπὼν * ποιητὴν τὰ ποιήματα προσκυνεῖν ἀνάσχοιτο; λοιπὸν ὃ βούλει ποίει· Ἀβράμιος γὰρ οὔ σοι τὸ παράπαν πεισθείη μὴ συμφερόντως διδάσκοντι. Τί δέ μοι καὶ πῦρ ἀπειλεῖς τὸ ὁμόδουλον, ὃ νεύματι τοῦ ποιήσαντος ψυχρότερον χιόνος φανήσεται· ἄλλως τε δὲ καὶ σῶμα μὲν ἴσως παραβλάψαι δυνήσῃ ψυχὴν δὲ τὴν ἐμὴν οὐμενοῦν οὐδαμῶς· μὴ φοβηθῆτε γάρ, ὁ διδάσκαλος ἡμῶν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις φησίν, ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. »

2. Τούτων οὕτω ῥηθέντων ὑπὸ τοῦ μάρτυρος, ὁ ἀρχιμάγος τοσοῦτον αὐτὸν ταῖς μάστιξι κατὰ παντὸς τοῦ σώματος ἔκοψεν, ὡς αἵματος μὲν πληρωθῆναι τὸ ἔδαφος, θέαμα δὲ τοῦτον ἐλέους ἄξιον οἰκτίρμοσιν ὀφθαλμοῖς προκεῖσθαι καὶ συμπαθέσι ψυχαῖς· ἀλλ' ὁ δεινὸς ἄρχων ἐκεῖνος, καίπερ οὕτως ἔχοντα βλέπων τὸν ἀθλητήν, ὅμως θυμομαχῶν πρὸς ἄρνησιν ἐξεκαλεῖτο Χριστοῦ καὶ θύειν ἡλίῳ κατηνάγκαζε καὶ πυρί. Τοῦ δὲ χριστιανὸν ἑαυτὸν διαρρήδην ὁμολογοῦντος καὶ μὴ ἂν ἀρνήσασθαί ποτε τὸν Χριστὸν εἴ τι καὶ γένοιτο λέγοντος, ὁ ἀρχιμάγος τί τῶν δεινῶν οὐκ ἐπῆγεν αὐτῷ; μάστιξιν αὐτὸν ἤκιζε, σιδηροῖς ὄνυξιν ἔξαινε, λαμπάσι πυρὸς κατέφλεγε, θηρίοις ὑπέβαλλε, πᾶν εἶδος αὐτῷ[1] χαλεπῶν βασάνων ἐπέφερε· « Ποίησον, καθ' ἑκάστην τῶν κολάσεων ἐπιλέγων, Ἀβράμιε, τὸ τοῦ βασιλέως πρόσταγμα· θῦσον τοῖς
* Fol. 11v θεοῖς καὶ ἀπαλλάττου τῶν τιμωρούντων σε. » * Ἐφ' οἷς ὁ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς· « Καὶ σέ, τύραννε, εἶπε, καὶ τὸν ἀσύνετον βασιλέα σου ὡς παρανόμους καὶ ἀσεβεστάτους περιφρονῶ· καὶ τοὺς θεοὺς ὑμῶν διαπτύω καὶ καταρῶμαι, ὅτι ἐπικατάρατοί εἰσι καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ σεβόμενοι αὐτούς. Καὶ γὰρ ὅσῳ σπουδάζετε τὴν Χριστοῦ ποίμνην ἐκτρῖψαι, τοσούτῳ πλέον καὶ κρατύνεται καὶ προστίθεται. Ὑμεῖς δὲ προσταλαιπωρεῖτε ἀνηνύτοις ἐπιχειροῦντες καὶ παρὰ πᾶσιν ἐξουθενημένοι καὶ ἐστὲ καὶ ὁρᾶσθε. »

3. Τούτων ἀκούσας ὁ τύραννος τῶν κατὰ βασιλέως καὶ θεῶν καὶ αὐτοῦ χαλεπωτάτων ὕβρεων, αὐτίκα θυμῷ ληφθεὶς ἀσχέτῳ, ξίφει κελεύει διακοπῆναι τὴν αὐτοῦ κεφαλήν. Ἦχθης οὖν, ὦ πανάριστε ἱερόμαρτυς, πρὸς τὸν τῆς τελειώσεως τόπον, Θέλαμον ἐγχωρίως ὀνομαζόμενον, δέχῃ τὴν ποθεινὴν ἐκείνην σοι προθύμως τομὴν καὶ χερσὶ Θεοῦ παραδίδως τὸ πνεῦμα, τρίτην ἀναβαίνοντος τοῦ φεβρουαρίου μηνός. Καὶ νῦν ταῖς οὐρανίοις ἐμφιλοχωρῶν σκηναῖς σὺν ἅπασι τοῖς δικαίοις, τῶν πολλῶν σου τούτων καμάτων ἀπολαμβάνεις τὰς ἀμοιβάς. Χάρισαι οὖν ταῖς πρὸς Χριστὸν εὐκτικαῖς ἱκεσίαις σου, ὑπὲρ οὗ τὸν μαρτυρικὸν τοῦτον ἤνυσας δίαυλον, οὗ καὶ θύτης καὶ μύστης μυστικῶς ἐχρημάτισας, βασιλεῖ ἡμῶν τῷ ὀρθοδόξῳ καὶ φιλομάρτυρι μονῶν ἀϊδίων τὴν κατοικίαν ἵλεων αὐτὸν καὶ συμπαθῆ καὶ ἥμερον τὸν ἀδέκαστον καὶ φοβερὸν δικαστήν, χορείας ἀγγέλων τὴν ξυναυλίαν ἀγαθῶν ἀνεκλείπτων τὴν μετουσίαν, ἡλίου δόξης τὴν φαιδρὰν
* Fol. 12 κληρουχίαν, παντὸς τέρποντος ἀθανάτου τὴν δόσιν καὶ τὸν * φωτισμὸν τῆς θείας λαμπηδόνος, ὅτι Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν πρέπει ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Tit. — 1. *supra in marg.* μηνὶ τῷι αὐτῷι γ' R. — 2. Ἀβραμίου *hic tantum* R.

1. — 1. συ R.

2. — 1. αὐτῶν R.

VII

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΤΥΡΟΣ ΙΑΣ[1].

1. *Ἐν τῷ πεντηκοστῷ <τρίτῳ[1]> ἔτει τῆς βασιλείας Σαβωρίου *τῶν[2] Περσῶν βασιλέως, ἀνῆλθεν ὁ αὐτὸς Σαβώριος εἰς τὰ κάστρα καὶ εἰς τὰ μεθόρια τῶν Ῥωμαίων, ποιήσας[3] φωσάτον μετὰ τοῦ στρατοπέδου αὐτοῦ· ἦλθεν δὲ καὶ ἐπὶ[4] κάστρον[4] προσαγορευόμενον Βιζαϊδέον[5], καὶ ἠδυνήθη κατακυριεῦσαι αὐτοῦ καὶ διακάτοχος[6] αὐτοῦ γενέσθαι καὶ τὰ τείχη καταστρέψαι· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πλῆθος[7] τῶν[8] Ῥωμαίων ἐκεῖ[9] ἠδυνήθη διὰ τῆς τιμωρίας τῶν ξιφῶν ἀνελεῖν, πορθήσας[10] ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας[11] ὡσεὶ πεντήκοντα χιλιάδας· ἅμα[12] δὲ καὶ τὸν[13] ἐπίσκοπον Ἡλιόδωρον σὺν Δόσσᾳ[14] καὶ Μαρεάβῃ πρεσβυτέροις γηραλέοις καὶ ἄλλοις πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις ἁγιωτάτοις ἀνδράσι μετὰ συστήματος ἁγίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν κανονικῶν[15] ἀειπαρθένων[16], πάντας αἰχμαλώτους[17] ἔλαβεν· καὶ[18] ἐν τῷ ἀποφέρεσθαι αὐτοὺς εἰς τὴν χώραν τὴν λεγομένην Οὐζαϊνῶν, συνέβη αὐτοὺς[19] ἐλθεῖν ἐν μονῇ λεγομένῃ Βισακέρ[20]. Ἐγένετο[21] δὲ[21] ἀρρωστίᾳ περιπεσεῖν τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Ἡλιόδωρον[22]. Μέλλων δὲ[23] τελευτᾶν[24] ἐχειροτόνησε[25] Δόσσαν[26] τὸν προρρηθέντα πρεσβύτερον ἀντ' αὐτοῦ[27] ἐπίσκοπον[28], θεοσεβῆ τυγχάνοντα· οὐ μὴν

*I, fol. 87v
*Fol. 88

Tit. — 1. τῇ αὐτῇ ἡμέρα (*aug.* 4) μαρτύριον ἐν συντόμῳ τῶν ἁγίων μαρτύρων Δωσᾶ πρεσβυτέρου καὶ Ἴας τῆς παρθένου μαρτυρησάντων ἐν Περσίδι E.

1. — 1. E, *om.* I. — 2. τοῦ E. — 3. καὶ ἐποίησεν E. — 4. τὸ *add.* E. — 5. Βιζαδέον E. — 6. ἐν διακατοχῇ E. — 7. πολὺ *add.* E. — 8. πολεμαρχῶν τῶν *add.* E. — 9. *om.* E. — 10. καὶ πορθῆσαι E. — 11. (τ. κ. γ.) μετὰ γυναικῶν E. — 12. ἀλλὰ γὰρ E. — 13. ἁγιώτατον *add.* E. — 14. (σ. Δ) ἅμα Δοσᾶ E. — 15. καὶ *add.* E. — 16. παρθένων E. — 17. (π. α.) αὐτοὺς πάντας E. — 18. *om.* E. — 19. αὐτοῖς E. — 20. Βισακερθὰ E. — 21. *om.* E. — 22. καὶ *add.* E. — 23 *om.* E. — 24. ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος Ἡλιόδωρος *add.* E. — 25. ἀντ' αὐτοῦ *add.* E. — 26. Δωσᾶν E. — 27. ἄνδρα δίκαιον καὶ E. — 28. *om.* E.

PASSIO SANCTAE MARTYRIS IAE.

1. *Anno regni Saporis, Persarum regis, quinquagesimo tertio, abiit ipse Sapor in castra et in confinia Romanorum fecitque fossam cum exercitu suo. Ivit autem etiam ad castrum appellatum Bizaïdeon potuitque illud superare atque in potestatem redigere murosque evertere; quin immo multitudinem Romanorum illic potuit per supplicium gladiorum e medio tollere et perdere viros ac mulieres quasi quinquaginta millia. Simul vero episcopum Heliodorum cum Dossa et Mareabe presbyteris aetatis devexae, aliisque presbyteris et diaconis, sanctissimis viris, cum coetu sanctorum virorum ac mulierum sub perpetuae virginitatis tenore viventium, omnes captivos tenuit. Et dum illi in regionem quae dicitur Ouzaïnorum abducerentur, contigit ut venirent in mansionem dictam Bisacer. Factum est autem ut in morbum incideret sanctissimus episcopus Heliodorus. Moriturus autem ordinavit Dossam praedictum presbyterum religiosum virum, ut suo loco episcopatum gereret. Et vero

*Fol. 87v

ἀλλὰ καὶ τὸ θυσιαστήριον, ὅπερ ἦν λαβὼν ἐξερχόμενος εἰς αἰχμαλωσίαν, παρέδωκεν αὐτῷ τῷ ὁσιωτάτῳ Δόσσᾳ[29], ἵνα ἱερατεύῃ ἐν αὐτῷ ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ἐνώπιον
* Fol. 88v Κυρίου· αὐτὸς δὲ ὁ[30] θεοφιλέστατος[31] Ἡλιόδωρος ἀνεπάη * ἐν Κυρίῳ[32].

2. Τὸ δὲ τίμιον[1] αὐτοῦ λείψανον ἐτάφη ἐκεῖ παρὰ χριστιανοῖς ἀνδράσι[2] μετὰ τιμῆς πολλῆς καὶ δόξης· ἐν δὲ τῷ ἀπέρχεσθαι αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ, ἀποκινησάντων[3] τῶν τόπων ἐκείνων[4], συνηθροίσθησαν ἔν τινι[5] τόπῳ, καὶ ἔψαλλον καὶ ὕμνουν δοξολογοῦντες τὸν ἅγιον[6] Θεόν[7], καθ' ἑκάστην ἡμέραν[8] ἐκτελοῦντες τὴν διακονίαν ταύτην. Οἱ δὲ[9] μάγοι διὰ τὸ ψάλλειν[10] καὶ λειτουργεῖν[11] Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν[12] θυμοῦ μεγάλου ἐπλήσθησαν, καὶ αἱ καρδίαι αὐτῶν καὶ αἱ ψυχαὶ ἐταράχθησαν δεινῶς[13], καὶ[14] ἤρξαντο κακολογεῖν καὶ συσκευάζειν[15] τοὺς τῷ Θεῷ λειτουργοῦντας[16] χριστιανοὺς πρὸς Ἀδελφὲρ[17] τὸν ἀρχιμάγον, τὸν καὶ πρώην αἴτιον γενόμενον αἱματεκχυσιῶν πολλῶν χριστιανῶν καὶ ἀθλοφόρων μαρτύρων τοῦ ἁγίου[18] Θεοῦ, τῶν μαρτυρησάντων ἐν τῇ ἀνατολῇ. Καὶ ὁπλισθεὶς Ἀδελφὲρ[17] ὁ ἀρχιμάγος τοῖς ὅπλοις τοῦ ἀντικειμένου, εἰσῆλθεν πρὸς τὸν βασιλέα[19] καὶ λέγει αὐτῷ· « Ἀγαθὲ βασιλεῦ, ἀνήρ τίς ἐστιν[20] ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ταύτῃ, πρῶτος ὑπάρχων τῶν χριστιανῶν, ἔχων τὴν προσηγορίαν Δόσσας[21]· καὶ πολλοὺς συναρπάζει πρὸς αὐτὸν[22] ὄχλους ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ὁμοπίστους καὶ ὁμόφρονας αὐτῷ τυγχάνον-

29. Δωσᾶ E. — 30. θεῖος *add.* E. — 31. ἐν εἰρήνη τοῦ τῆδε βίου E. — 32. ἀνεπαύσατο E.

2. — 1. καὶ ἅγιον *add.* E. — 2. χριστιανῶν ἀνδρῶν E. — 3. ἀποκινηθέντας ἐκ E. — 4. τοῦ τόπου ἐκείνου E. — 5. ἑνὶ E. — 6. *om.* E. — 7. ἀλλὰ καὶ *add.* E. — 8. οὐκ ἐπαύσατο *add.* E. — 9. ἄθλιοι καὶ πονηροὶ *add.* E. — 10. αὐτοὺς *add.* E. — 11. ἀεννάως τῷ ἁγίῳ ἡμῶν *add.* E. — 12. *om.* E. — 13. σφόδρα E. — 14. λοιπὸν *add.* E. — 15. ἐνδιαβάλλειν E. — 16. λειτ. τ. Θεῷ E. — 17. Ἀδερφὲρ E. — 18. *om.* E. — 19. Σαβώριον *add.* E. — 20. ἔστιν τις ἀνὴρ E. — 21. Δωσᾶς E. — 22. ἑαυτὸν E.

altare, quod acceperat ingrediens captivitatem, tradidit ipsi sanctissimo Dossae, ut sacerdotio sancte et juste et inculpate in eo fungeretur coram Domino.
* Fol. 88v Ipse vero Dei amantissimus Heliodorus requievit * in Domino.

2. Venerandum autem eius corpus sepultum est illic a christianis viris multo cum honore et gloria. Dum autem abirent illi, in via, ex isto digressi loco, congregati sunt in loco quodam, et cantabant ac hymnos dicebant, glorificantes sanctum Deum, singulis diebus perficientes illud ministerium. Verum magi quia psallebant et publice ministrabant Christo Deo nostro ira magna impleti sunt, et corda eorum et animi graviter turbata sunt et coeperunt maledicere, et criminari christianos, Christe publice ministrantes, apud Adelpher, magorum principem, qui antea auctor fuerat effusionis sanguinis multorum christianorum, et gloriosorum martyrum sancti Dei, qui martyrio affecti sunt in Oriente. Et armatus Adelpher, magorum princeps, armis adversarii ingressus est ad regem, et dicit illi : « Bone rex, vir quidam est in captivitate hac, qui inter christianos primatum tenet, habens nomen Dossae, et multas rapit ad se turbas ex captivitate viros ac mulieres idem credentes, et ipsi consentientes et convitiantur vestrae potestati, abominantes vestrum

τας, καὶ λοιδοροῦσι τὸ ὑμέτερον κράτος βδελυσσόμενοι τὴν ὑμετέραν βασιλείαν[23]· καθ' ἑκάστην δὲ[24] ἡμέραν τοῦτο[24] διαπράττονται[24]. Παρήγγειλα * δὲ[25] αὐτοῖς[26] μὴ ποιεῖν ταῦτα[27], * Fol. 89
καὶ οὐ παύονται[28]· ἀλλὰ γὰρ καὶ περισσοτέρως ἀτιμάζουσι τὸ[29] ὑμέτερον βασιλικὸν μέγεθος[30] καὶ[31] οὐ μικρῶς βλασφημοῦσι[32] κατὰ τῶν θεῶν τῶν Περσῶν. » Ταῦτα[33] ἀκούσας ὁ βασιλεὺς[34] ἐκέλευσε[35] τὴν κεφαλὴν τοῦ μακαρίου Δόσσα[36] τοῦ ἐπισκόπου[37] ἀποτμηθῆναι.

3. Μετὰ δὲ τὴν[1] ἄθλησιν τοῦ μακαρίου ἐπισκόπου Δόσσα[2], διεβλήθη[3] ἡ τοῦ Θεοῦ δούλη ἡ[4] οὖσα ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς παραληφθείσης, ὡς ζῆλον πολὺν ἔχουσα περὶ τὴν πίστιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν[5] Χριστοῦ· ἦν γὰρ καὶ τὰς ἁγίας γραφὰς ἀκριβῶς ἠσκημένη[6] διὰ τὸν πόθον, ὃν εἶχε πρὸς[7] τὸν δεσπότην Χριστόν· καὶ γὰρ ἐν[8] τῇ ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ πυρουμένη ἠναντιοῦτο ἑκάστῳ περιπίπτοντι[9] καὶ ἐχθραίνοντι τῷ τῶν χριστιανῶν λαῷ[10] ἀντιτιθοῦσα[11], καὶ[11] διδάσκουσα[12] τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ[13] καὶ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ[14] ἐνσπείρουσα τὴν διδασκαλίαν τοῦ Θεοῦ[15]. Πολλοὺς οὖν ἐκ τῆς πλάνης τῆς εἰδωλικῆς τοῦ ἑλληνισμοῦ[16] ἐπέστρεφεν πρὸς χριστιανισμόν[17]. Κατὰ τὸν καιρὸν δὲ[18] ἐκεῖνον[19] ᾤκησεν[20] εἰς τὴν Ζαϊνῶν χώραν[21] καὶ πολλοὺς προσήνεγκε τῷ Χριστῷ· αὕτη δὲ ἡ ἁγία[22] πρὸς τὰς γυναῖκας[23] ἐν ἀγάπῃ ἤρχετο ἀεὶ καὶ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐδίδασκεν αὐτὰς[24] καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων γραφῶν ἐνουθέτει καὶ παρεκάλει αὐτάς[25]. Θεασάμεναι δὲ αἱ γυναῖκες[26] τὸ

23. καὶ οὐ μόνον ἅπαξ τοῦτο διαπράττονται ἀλλὰ καὶ *add.* E. — 24. *om.* E. — 25. καὶ παρήγγειλαν E. — 26. πολλάκις *add.* E. — 27. τοῦτο E. — 28. οὐκ ἐπαύσαντο E. — 29. τὸν E. — 30. θρόνον E. — 31. *om.* E. — 32. δὲ ἐβλασφήμησαν E. — 33. δὲ ἀλλὰ μὴν καὶ *add.* E. — 34. καὶ μανεὶς σφόδρα *add.* E. — 35. παραχρῆμα *add.* E. — 36. Δωσᾶ E. — 37. ξίφει *add.* E.

3. — 1. τιμίαν καὶ ἔνδοξον *add.* E. — 2. Δωσᾶ E. — 3. καὶ *add.* E. — 4. ἁγία Ἰα *add.* E. — 5. Ἰησοῦ *add.* E. — 6. ἐξησκημένη E. — 7. περὶ E. — 8. καὶ ὅλη E. — 9. ἀντιπίπτοντι E. — 10. τοῖς τοῦ Χριστοῦ δούλοις E. — 11. *om.* E. — 12. αὐτοῖς *add.* E. — 13. Θεοῦ E. — 14. *om.* E. — 15. Χριστοῦ E. — 16. τῶν εἰδώλων E. — 17. εἰς χ. ἐπέστρεφεν E. — 18. *om.* E. — 19. ἡ μακαρία μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Ἰα *add.* E. — 20. δὲ *add.* E. — 21. ἐν τῇ Οὐζαινῶν χώρα E. *Cf. infra n. 11.* — 22. ἐν ἀγάπη *add. hic* E. — 23. τῶν μεγάλων *add.* E. — 24. καὶ ἐδ. αὐτὰς τ. λ. τ. Θ. E. — 25. (ἐν. καὶ π. α.) ἔλεγεν αὐταῖς E. — 26. ἐκεῖναι *add.* E.

regnum. Singulis autem diebus hoc faciunt. Admonui * ipsos ne hoc facerent * Fol. 89
et non quiescunt. At enim vehementius etiam dedecore afficiunt vestram regiam magnitudinem, et non parum blasphemant contra deos Persarum. Haec ubi audisset rex iussit caput beati Dossae episcopi amputari.

3. Post certamen vero beati episcopi Dossae, delata est Dei ancilla, quae erat ex captivitate, quae tenebatur, ut quae magno erga fidem salvatoris nostri Christi studio flagrabat. Erat autem in sacris scripturis accurate exercitata per desiderium, quod habebat erga Christum Dominum. Nam Christi amore succensa, adversabatur omni resistenti et odienti christianum populum se opponebat, docens verbum Christi, et auribus eius inferens doctrinam Dei. Multas igitur ex errore idololatrico gentilitatis convertit ad christianismum. Per illud autem tempus habitabat in Zaïnorum regione, et multos adducebat ad Christum. Ipsa vero sancta ad mulieres veniebat semper in charitate, et verbum Dei illas docebat, et ex sanctis scripturis admone-

πρᾶον[27] τῆς ἁγίας Ἴας[28] καὶ ἀκούσασαι τὸν κεχαρισμένον αὐτῆς λόγον[29], ἡδέως αὐτὴν
* Fol. 89v προσεδέχοντο[30], *καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν προσεκόμιζον[31] αὐτὴν διηγούμεναι[32] τὰς διδαχὰς καὶ τοὺς λόγους τῆς ἁγίας[33].

4. Οἱ δὲ ἄνδρες αὐτῶν ἀκούσαντες[1], ὀργῆς μεγάλης μεστοὶ γεγόνασι, καὶ ἕτερος τῷ ἑτέρῳ ἔλεγε τὰ ῥήματα τὰ λεχθέντα ὑπὸ τῆς ἁγίας Ἴας ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν, φάσκοντες πρὸς ἀλλήλους καὶ λέγοντες[2] ὅτι· « Ἡ γυνὴ αὕτη διὰ τῆς μαγείας αὐτῆς τὰς γυναῖκας ἡμῶν ἀποστρέφει καὶ ἀλλοτριοῖ ἀφ' ἡμῶν[3]. » Μιᾷ οὖν[4] γνώμῃ γενόμενοι ἅπαντες[5], ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἔστησαν καὶ[6] εἶπον· « Βασιλεῦ ἡμῶν ἀγαθέ, εἰς τοὺς αἰῶνας[7] ζῆθι· γυναῖκα μίαν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἤνεγκεν τὸ κράτος ὑμῶν, γένος οὖσαν τῶν Ῥωμαίων[8], ἥτις[9] μαγείας τελεῖ ἐν ταύτῃ τῇ πατρίδι τῇ οὔσῃ ὑπὸ τὴν βασιλείαν[10] σου[11] καὶ πολλὰς ψυχὰς ἀποστρέφει[12] ἀπὸ τῆς προσκυνήσεως τῶν θεῶν[13]· τοὺς γὰρ[14] θεοὺς ἡμῶν[15] ἀτιμάζει, καὶ καταφρονεῖ πάντων τῶν νόμων ὑμῶν[16]. » Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς μεγάλως ὠργίσθη καὶ θυμοῦ πολλοῦ πλησθεὶς ἐκέλευσεν, καὶ ἐκλήθησαν δύο ἀρχιμάγοι, ὧν ἦν ἡ προσηγορία αὕτη[17]· ὁ μὲν εἷς[18] ἐκαλεῖτο[15] Ἀδερσαβώρ, ὁ δὲ[19] ἕτερος Ἀδελφέρ[20]· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς[21]· « Ἐκείνη[22], περὶ ἧς λέγουσιν, ἐὰν μὲν[21] προσκυνεῖ τοὺς θεοὺς καὶ τιμᾷ τὸν ἥλιον καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ κράτος μου[23] καὶ τὴν φαρμακείαν,

27. τὸν λογισμὸν E. — 28. ὄντα πραῢν καὶ κεχαριτόμενον *add.* E. — 29. (καὶ-αὐτῆς) *om.* E. — 30. προσεδέξαντο E. — 31. ἐνεκόμιζον E. — 32. λέγουσαι E. — 33. Ἴας *add.* E.

4. — 1. ταῦτα *add.* E. — 2. (τὰ ῥημ. — λέγοντες) *om.* E. — 3. ἀφ' ἡμ. κ. ἀλλ. τότε E. — 4. *om.* E. — 5. οἱ πάντες E. — 6. μιᾷ φωνῇ *add.* E. — 7. τὸν αἰῶνα E. — 8. αἰχ. ἤγαγες τῶν Ῥωμαίων ἐνταῦθα E. — 9. πολλὰς *add.* E. — 10. ἐν τῇ βασιλεία E. — 11. καὶ διδάσκει Θεὸν ἕτερον *add.* E. — 12. *om.* E. — 13. ὧν σέβεται τὸ κράτος ὑμῶν καὶ τιμᾶ ἀποστρέφει *add.* E. — 14. καὶ τοὺς μείστους E. — 15. *om.* E. — 16. (καὶ-ὑμῶν) καὶ τὸ κράτος ἡμῶν διαπτύει καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τὴν ὑμετέραν βασιλείαν δεινῶς ἀτιμάζει καὶ καταφρονεῖ πάντων E. — 17. αἱ προσηγορίαι E. — 18. εἷς μὲν E. — 19. καὶ ὁ E. — 20. Ἀδερφὲρ E. — 21. *om.* E. — 22. ἡ γύνη E. — 23. θεοὺς καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τιμᾶ καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ κράτος μου οὐκ ἀτιμάζει E.

bat et consolabatur eas. Mulieres autem lenitate visa sanctae Iae, et audito
* Fol. 89v gratioso illius sermone, libenter eam admiserunt, *et coram viris suis adduxerunt, doctrinas et sermones sanctae <Iae> narrantes.

4. Viri autem illarum haec audientes, ira magna repleti sunt, et alter alteri retulit verba dicta a sancta Ia uxoribus suis, habito inter se sermone dicentes : Mulier illa per magiam suam uxores nostras avertit et abalienat a nobis. Eiusdem igitur sententiae facti omnes coram rege steterunt, et dixerunt : Rex noster bone, in saecula vive. Mulierem unam ex captivitate adduxit maiestas vestra, genere Romanam, quae magias perficit in hac patria, quae est sub regno tuo et multas animas avertit ab adoratione deorum; deos enim nostros dedecore afficit et contemnit omnes leges vestras. Haec audiens rex, magnopere iratus est, et furore multo repletus praecepit; et vocati sunt duo magorum principes, quorum erat haec appellatio : unus quidem vocabatur Adersabor, alter vero Adelpher. Et dixit illis rex : Illa de qua loquuntur, siquidem adorat deos, et honorat solem et ignem et aquam et poten-

ἣν[24] διδάσκει, οὐ[25] πράττει[25], οἰκήσει ἐν τῇ πατρίδι ταύτῃ[26] καὶ[27] τιμὴν ἕξει παρ' ἡμῶν· εἰ δὲ * οὐ προσκυνεῖ τοὺς θεοὺς[28] καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ[29] καθὼς κελεύουσιν οἱ θεοὶ * Fol. 90
ἡμῶν καὶ[30] οἱ ἡμέτεροι νόμοι, πᾶσαν τιμωρίαν[31] ἐπαγάγετε αὐτῇ[32]. »

5. Δεξάμενοι δὲ[1] τὸ κέλευμα τοῦτο[2], ἐξελθόντες προσέταξαν[3] κατασχεθῆναι τὴν ἁγίαν δούλην τοῦ Θεοῦ[4]. Ἐνεχθείσης[5] δὲ[6] αὐτῆς[7], κραυγὴν καὶ θόρυβον ἐπ' αὐτῇ[8] ἐποίησαν[9]. Καὶ εἶπον αὐτῇ[10]· « Χριστιανὴ ὑπάρχεις; » Ἡ ἁγία[11] ἀποκριθεῖσα εἶπεν[12]· « Χριστιανή εἰμι[13]. » Καὶ[14] ἀπεκρίθησαν[14] οἱ παράνομοι[15] λέγοντες[14]· « Θάνατον χρεωστεῖς, ὅτι ἔφης εἶναι χριστιανή[16]. » Ἡ δὲ ἁγία[17] Ἰα ἱερᾷ φωνῇ ἐβόησεν λέγουσα· « Χριστιανὴ ὑπάρχω καὶ ἑνὶ ζῶντι Θεῷ δουλεύω, τῷ πᾶσαν ὕλην κτίσαντι, ἐξ οὗ καὶ οὓς λέγετε θεοὺς ὑμῶν κατεσκευάσθησαν, ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ· πάντα γὰρ ἔργα χειρῶν αὐτοῦ ὑπάρχουσιν[18]. »

6. Τότε[1] ἐκέλευσαν ἀποδυθῆναι τὴν[2] ἀμνάδα τοῦ Χριστοῦ, καὶ σχοίνους ἔβαλον[3] ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς καὶ ἐν τοῖς ποσίν, καὶ πέντε ἄνδρες πάνυ[4] ἰσχυροὶ ἕκαστον μέλος αὐτῆς εἶλκον, καὶ ἄλλοι ἄνδρες[5] νεανίσκοι μετὰ σαρακηνικῶν μαστίγων τύπτοντες τὸ σῶμα αὐτῆς

24. ἐπίσταται οὐ *add.* E. — 25. *om.* E. — 26. τῇ πίωνι *add.* E. — 27. εὐθαλεῖ καὶ τὴν πρέπουσαν *add.* E. — 28. ἡμῶν *add.* E. — 29. οὐ τιμᾷ E. — 30. (οἱ-καὶ) *om.* E. — 31. καὶ κόλασιν ἣν παρακελεύονται οἱ νόμοι *add.* E. — 32. ἐπάξατε αὐτήν E.

5. — 1. οἱ ἀσεβεῖς ἀρχιμάγοι *add.* E. — 2. παράνομον τοῦτο κ. E. — 3. ἐκέλευσαν παραχρῆμα E. — 4. Ἴαν *add.* E. — 5. καὶ ἐνεχθεῖναι E. — 6. *om.* E. — 7. αὐτὴν εἰς τὸ δεσμοτήριον· μετὰ δὲ ὀλίγας ἡμέρας καθεσθέντες οἱ ἀρχιμάγοι ἐκέλευσαν ἀχθῆναι τὴν ἁγίαν ἔμπροσθεν αὐτῶν· ἀχθείσης δὲ αὐτῆς E. — 8. κατ' αὐτῆς E. — 9. ἤγειραν E. — 10. αὐστηρᾷ τῇ φωνῇ *add.* E. — 11. ἡ δὲ ἁγία τοῦ Χριστοῦ μάρτυς Ἴα E. — 12. αὐτοῖς *add.* E. — 13. τότε *add.* E. — 14. *om.* E. — 15. ἐξαφθέντες τῷ θυμῷ εἶπον αὐτῇ *add.* E. — 16. χρ. εἶναι E. — 17. τοῦ Χριστοῦ μάρτυς *add.* E. — 18. (δουλεύω-ὑπάρχουσιν) λατρεύω καὶ αὐτῷ μόνῳ προσκυνῶ καὶ σέβομαι πάντα ἐκ μὴ ὄντων συστησαμένῳ E.

6. — 1. ἐμμανεῖς γενόμενοι οἱ τύραννοι σρόδρα *add.* E. — 2. ἐσθῆτα αὐτῆς καὶ ἐκταθῆναι τὴν *add.* E. — 3. ὡς ἐπὶ πόκον καὶ εἶθ' οὕτως ἔβαλον σχοινίους E. — 4. *om.* E. — 5. πέντε πάνυ ἰσχυροὶ καὶ *add.* E.

tiam meam, et maleficium, quod docet, non facit, habitabit in hac patria et honorem habebit a nobis. Si vero * non adorat deos et ignem et aquam * Fol. 90
sicut dii nostri ac nostrae leges praecipiunt, omnem poenam ei inferte.

5. Cum accepissent hoc mandatum, egressi iusserunt comprehendi sanctam ancillam Dei. Adducta illa, clamorem et tumultum adversus illam concitarunt, et dixerunt ipsi : Christiana es? Sancta respondens dixit : Christiana sum. Et responderunt iniqui dicentes : Mortis rea es, quia dixisti te esse christianam. Sancta vero Ia sacra voce exclamavit dicens : Christiana sum et uni viventi Deo servio, qui omnem materiam creavit, a quo, quos deos vestros dicitis, constructi sunt sol, luna, ignis et aqua. Omnia enim opera manuum eius sunt.

6. Tunc iusserunt exui agnam Christi, et iunceos funes iniecerunt manibus illius et pedibus; et quinque valde fortes viri omnia eius membra trahebant et alii viri iuvenes saracenicis flagellis verberantes, corpus illius labe-

διέφθειρον[6]. Ἡ δὲ ἁγία[7] Ἴα ᾠδὴν[8] ἀνέπεμπεν[9] πρὸς τὸν Κύριον[10]. Καὶ γὰρ[11] εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἐπάρασα τοὺς ὀφθαλμούς[12], μετὰ παρρησίας τὸν ἑαυτῆς δεσπότην[13] ἐπεκαλεῖτο λέγουσα· « Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, υἱὲ τοῦ ἀληθινοῦ[14] Θεοῦ, ἐνδυνάμωσον[15]
* Fol. 90v τὴν δούλην σου εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον[16], εἰς ὃν νῦν εἰσῆλθον[17], καὶ ῥῦσαί με ἀπὸ * τῶν[18] λύκων[19] τῶν διασπαραττόντων με[20]. »

7. Ὅτε δὲ ἐτυπτήθη[1] ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε γενέσθαι αὐτὴν ἄλαλον, ἐκέλευσαν[2] ἐμβληθῆναι αὐτὴν εἰς τὴν φυλακήν[3]. Καὶ μετὰ δύο μῆνας ἐκέλευσαν, καὶ ἤχθη ἐνώπιον αὐτῶν ἡ ἁγία Ἴα, καὶ λέγουσιν αὐτῇ[4]· « Ἐν ποίᾳ διανοίᾳ[5] ἔμεινας τὸν[6] τοσοῦτον χρόνον ἐν τῇ εἱρκτῇ; ἆρα ἐνουθέτησας ἑαυτὴν εἰς τὸ[7] θῦσαι τοῖς θεοῖς καὶ σέβεσθαι τὸν βασιλέα καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸν ἥλιον καὶ οἰκῆσαι ἐν τῇ πατρίδι ταύτῃ καὶ παρ' ἡμῶν δέξασθαι δωρεὰς καὶ δόματα μεγάλα, ὥστε[8] τιμήν σοι παρασχεθῆναι κατὰ τὸ θέσπισμα τοῦ βασιλέως τῶν[9] βασιλευόντων[9], ἢ εἶναι χριστιανήν; » Τότε ἡ[10] πιστοτάτη καὶ ἁγία[11] ἀποκριθεῖσα εἶπεν[12]· « Ἐγὼ τὴν διάνοιαν ἔσχον[13], ἵνα εἰς τὴν χάριν, ἣν ἐκλήθην, ἰσχυρῶς ἀγωνίσωμαι καὶ τὸν Θεόν μου τὸν ἀληθινὸν μὴ ἀντικαταλλάξω[14] τοῖς δοκοῦσι[15] θεοῖς· τοῖς γὰρ[16] ματαίοις[17] ὑμῶν σεβάσμασιν οὐ προσκυνῶ[18]. »

8. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ[1] ἀρχιμάγοι, μετ' ὀργῆς[2] καὶ θυμοῦ μεγάλου ἐκέλευσαν ἐνε-

6. διέσχιζον καὶ κατεδάπανον E. — 7. μάρτυς τοῦ Χριστοῦ *add.* E. — 8. ὅλη E. — 9. *om.* E. — 10. ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἣν *add.* E. — 11. *om.* E. — 12. (ἐπ. τ. ὀ.) ἠτένιζεν καὶ E. — 13. Χριστὸν *add.* E. — 14. καὶ ζῶντος *add.* E. — 15. ἕως τέλους *add.* E. — 16. *om.* E. — 17. ἔστηκα E. — 18. πικρῶν καὶ πονηρῶν *add.* E. — 19. τούτων *add.* E. — 20. τὰς σάρκας μου ὅτι εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν E.

7. — 1. ἡ μακαρία *add.* E. — 2. οἱ μάγοι πάλιν *add.* E. — 3. ἐν τῇ φρουρᾷ E. — 4. (καὶ ἤχθ.-αὐτῇ) οἱ τύραννοι ἀχθῆναι πάλιν ἐπ' αὐτῶν τὴν ἁγίαν Ἴαν· τῆς δὲ ἀχθείσης εἶπον αὐτῇ· εἶπε ἡμῖν τὸ ἀληθὲς γῦναι E. — 5. οὖσα *add.* E. — 6. ἔμενες E. — 7. (ἆρα-τὸ) ἐπείσθης ἄρα E. — 8. καὶ E. — 9. *om.* E. — 10. ὄντως *add.* E. — 11. τοῦ Χριστοῦ μάρτυς *add.* E. — 12. τοῖς ἀρχιμάγοις *add.* E. — 13. ἣν εἶχον ἐξ ἀρχῆς τὴν αὐτὴν καὶ ἔχω E. — 14. ἀντικαταλλάξομαι E. — 15. οὐκ οὖσι E. — 16. *om.* E. — 17. καὶ βεβήλοις *add.* E. — 18. (ὑμῶν-προσκυνῶ) *om.* E.

8. — 1. δείλαιοι καὶ ἐμβρόντητοι *add.* E. — 2. καὶ ἀπειλῆς *add.* E.

factabant. Sancta vero Ia canticum transmisit ad Dominum. Etenim sublatis in altitudinem caeli oculis, cum fiducia Dominum suum invocabat, dicens : Domine Iesu Christe, fili veri Dei, corrobora ancillam tuam ad certamen istud,
* Fol. 90v in quod nunc ingressa sum, et erue me * a lupis illis, qui me discerpunt.

7. Cum autem verberaretur eo usque ut loqui non posset, iusserunt immitti illam in custodiam. Et post duos menses iusserunt, et adducta est coram illis sancta Ia, et dicunt ipsi : Quaenam tibi fuit mens tanto tempore in carcere? Num in animum induxisti tuum sacrificare diis et honorare regem, ignem ac solem, et habitare in hac regione nec non accipere a nobis dona et magnas domos, ut honor tibi detur iuxta mandatum regis regnantium, an esse potius christianam? Tunc fidelissima et sancta mulier respondens dixit : Ego mentem habui ut per gratiam, qua vocatus sum, fortiter certem et Deum meum verum non commutem cum falsis diis; nam vana vestra simulacra non adoro.

8. Haec audientes magorum principes, ira et furore magno iusserunt

χθῆναι ἀπὸ τοῦ παραδείσου κλάδη[3] ροῶν μεστότερα[4] ἀκαθάριστα[5] τεσσαράκοντα, καὶ[6] ἐξέτειναν αὐτὴν ἄνδρες δώδεκα καὶ ἔτυπτον αὐτὴν δεινῶς[7] ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν· καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς[8] ἔρρεεν[9] τὸ αἷμα ἐπὶ τὴν γῆν[10], ὁμοίως καὶ αἱ σάρκες αὐτῆς[11], μέχρις οὗ[12] οἱ ἐκτείνοντες *αὐτὴν ἐπλήρωθησαν[13] τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ[14] θεασάμενοι[15], ὅτι ὅλη αἱματωμένη[16] ἐστὶν καὶ αἱ σάρκες αὐτῆς ἐδαπανήθησαν[17], ἐκέλευσαν αὐτὴν ἀρθῆναι ὥσπερ σκήνωμα νεκρόν[18], καὶ ῥιφῆναι αὐτὴν[19] εἰς τὴν φυλακήν. Καὶ μετὰ ἓξ μῆνας ἐκέλευσαν αὐτὴν[20] ἀχθῆναι πρὸς αὐτούς[21]· καὶ μετακαλεσάμενοι οἱ ἀρχιμάγοι τὴν ἁγίαν μάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Ἴαν, ἠρώτησαν αὐτὴν[22] λέγοντες· « Ἔτι τῷ φρονήματι τῶν χριστιανῶν διαμένεις[23]; » Ἡ δὲ ἀποκριθεῖσα εἶπεν αὐτοῖς[24]· « Χριστιανὴ ὑπάρχω καὶ Θεὸν ἀληθινὸν φοβοῦμαι καὶ[25] προσκυνῶ[26]. » * Fol. 91

9. Οἱ ἀρχιμάγοι εἶπον· « Οὐκοῦν ἀληθινά ἐστιν, ἃ ἤκουσται περὶ σοῦ, ὅτι διδάσκεις ἐν τῇ πατρίδι ταύτῃ ἐναντία τοῦ βασιλέως τῶν[1] βασιλευόντων[1]; » Ἡ δὲ ἁγία[2] ἀποκριθεῖσα εἶπεν[3]· « Εἴ τι ἐὰν[4] ἐρρήθη περὶ ἐμοῦ ὑπὲρ[5] Χριστοῦ, ἀληθὲς τυγχάνει[6], ἀσφαλῶς δὲ ἕνα Θεὸν μόνον κηρύττω τοῖς ἀνθρώποις[7], ἵνα μετανοήσωσι καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν[8] τῶν[9] πονηρῶν[10], καθὼς περιέχουσιν αἱ ἅγιαι ἡμῶν γραφαί. » Καὶ[11] ταῦτα[12] ἀκούσαντες οἱ ἀρχιμάγοι ἐθυμώθησαν οὐ μικρῶς[13] καὶ ἐκέλευσαν τοῖς ὑπηρέταις καὶ ἐποίη-

3. κλάδους E. — 4. μεστοτέρους E. — 5. ἀκαθαρίστους E. — 6. τότε E. — 7. καὶ ἀπανθρώπως *add.* E. — 8. (καὶ-αὐτῆς) *om.* E. — 9. δὲ *add.* E. — 10. αἷμα ἐκ τοῦ σώματος αὐτῆς ποταμηδὸν E. — 11. ἔπιπτον κατ' ἔμπροσθεν ἐπὶ τῆς γῆς *add.* E. — 12. καὶ *add.* E. — 13. ἐκ *add.* E. — 14. *om.* E. — 15. δὲ οἱ ἀλητήριοι καὶ αἱμοχαρεῖς ἀρχιμάγοι *add.* E. — 16. αἱμαγμένη E. — 17. ἀπὸ τῶν ἀκαθαρίστων ῥάβδων *add.* E. — 18. ἄψυχον E. — 19. *om.* E. — 20. πάλιν *add.* E. — 21. ἐπ' αὐτῶν E — 22. (καὶ-αὐτὴν) τῆς δὲ ἐλθούσης ἐρώτησαν αὐτὴν οἱ ἀρχιμάγοι E. — 23. παραμένεις ὦ γῦναι E. — 24. ἐγὼ εἶπον ὑμῖν καὶ πάλιν ἤδη λέγω ὅτι *add.* E. — 25. αὐτὸν μόνον *add.* E. — 26. καὶ σέβομαι *add.* E.

9. — 1. *om.* E. — 2. μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Ἴα *add.* E. — 3. αὐτοῖς *add.* E. — 4. ἂν E. — 5. τοῦ *add.* E. — 6. ἐγὼ γὰρ *add.* E. — 7. πιστεύειν *add.* E. — 8. κακῶν αὐτῶν ὁδῶν E. — 9. καὶ E. — 10. πράξεων *add.* E. — 11. *om.* E. — 12. τοίνυν *add.* E. — 13. λίαν E.

afferri ex pomario ramos malorum punicarum densiores et immundos quadraginta. Et extenderunt eam viri duodecim et verberabant eam graviter antrorsum et retrorsum, et ex corpore eius fluebat sanguis in terram; similiter et carnes ipsius, donec qui illam extendebant *impleti sunt sanguine ipsius. Et conspicati quod tota sanguinolenta esset et carnes illius consumerentur, iusserunt eam tolli sicut cadaver mortuum et proici in custodiam. Et post sex menses iusserunt illam adduci ad se. Et postquam arcessivissent magorum principes sanctam Christi martyrem Iam, interrogaverunt eam dicentes : Etiamnum in opinione christianorum permanes? Illa vero respondens dixit ipsis : Christiana sum, et Deum verum timeo et adoro. * Fol. 91

9. Principes magorum dixerunt : Nam igitur vera sunt, quae audita sunt de te, quod hac in regione doceas contraria regi regnantium? Sancta vero respondens dixit : Si quid de me dictum sit super Christo, verum est; certe unum Deum solum praedico hominibus, ut poenitentiam agant, et convertantur ad ipsum a viis suis malis, sicut complectuntur sacrae nostrae scripturae. His auditis magorum principes non parum commoti sunt ira,

σαν[11] καλάμους ἐνεχθῆναι μεγάλους καὶ διασχισθῆναι αὐτοὺς καὶ ἐπιτεθῆναι[14] τῇ ἁγίᾳ καθ' ὅλου τοῦ σώματος αὐτῆς καὶ[15] σχοινίοις λεπτοτέροις[16] σφιγχθῆναι αὐτήν[17], μέχρις οὗ
* Fol. 91v αἱ ἁρμονίαι αὐτῆς μετὰ τῶν μελῶν[18] ψόφον[19] ἐποίησαν. Καὶ[20] ἐκέλευσαν[21] *ἕνα καθ' ἕνα κάλαμον ἀποσύρεσθαι ἀπ' αὐτῆς.

10. Καὶ[1] ἡ σὰρξ μετὰ τοῦ αἵματος κατέρρει ἐπὶ τὴν γῆν, ἕως οὗ τὰ ὀστᾶ αὐτῆς καὶ τὰ ἐντὸς ἐφάνη· μετὰ δὲ ἡμέρας δέκα ἐκέλευσαν ἐκταθῆναι τὴν ἁγίαν καὶ ἐν φραγέλλαις χαλκαῖς τὰ ὀστᾶ αὐτῆς κατακλασθῆναι. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ εἰς τὸ ἔδαφος ὡς νεκρὰ ἔκειτο πρὸ αὐτῶν[2]· καὶ ἐκέλευσαν[3] ἐνεχθῆναι πραισόριον[4] καὶ[5] ἐκρέμασαν αὐτὴν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐκύκλουν[6] ἄνδρες σφίγγοντες ἐπὶ πολύ, ἕως ὅτου[7] τὰ μέλη αὐτῆς χωρισθέντα ἀπ' ἀλλήλων ἔπεσον χαμαί.

11. Θεασάμενοι δέ[1], ὅτι λοιπὸν ἄλαλος ὑπῆρχεν[2] καὶ[3] τὰ μέλη αὐτῆς[4] διαλυθέντα ἔπεσον[5], τότε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἀποτμηθῆναι ἐκέλευσαν ξίφει. Παρήγγειλαν δὲ[6] τοῖς τηροῦσι φυλαχθῆναι[7] τὸ[8] λείψανον αὐτῆς[8], ἵνα μηδεὶς ἐνταφιάσῃ αὐτήν, ἕως οὗ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέλθωσι καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς καταφάγωσιν, ἐπειδήπερ οὐκ ἦν[8] ἔθος[9] Πέρσαις

14. ἐπιεντεθῆναι E. — 15. (τῇ-καὶ) τὴν ἁγίαν Ἴαν καὶ εἰθ' οὕτως E. — 16. λεπτοτάτοις E. — 17. ἐπὶ τοσοῦτον *add.* E. — 18. καὶ τὰ μέλη E. — 19. μέγιστον *add.* E. — 20. μετὰ δὲ ταῦτα E. — 21. οἱ ἄνομοι *add.* E.

10. — 1. Τούτου δὲ γενομένου ὁμοίως πάλιν καὶ E. — 2. (ἕως-αὐτῶν) ὅθεν ἐκ πολλοῦ καὶ ἀνυποίστου πόνου καὶ τῆς δρυμιτάτης ἀλγηδόνος ἔπεσεν τῇ ὥρα ἐκείνη ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐκεῖτο ὥσπερ νεκρὰ εἰς τὸ ἔδαφος· ἐπ' αὐτὸν τῶν σαρκῶν καὶ τοῦ αἵματος τοῦ ἐκρεύσαντος ἐξ αὐτῆς· μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν E. — 3. οἱ ὠμοὶ ἄσπλαγχνοι ἐκεῖνοι θῆρες *add.* E. — 4. ὑπὸ πιεστήριον E; πραισόριον = pressorium. — 5. τούτου ἐν τάχει ἐνεχθέντος *add.* E. — 6. οἱ *add.* E. — 7. (ἐπὶ-ὅτου) αὐτὴν ἐπὶ τοσοῦτον ἕως οὗ E.

11. — 1. αὐτὴν οἱ τρὶς κατάρατοι ἀρχιμάγοι *add.* E. — 2. ἐκ τῆς βίας τῶν ἀνυποίστων κολάσεων *add.* E. — 3. ὅτι *add.* E. — 4. παντελῶς θλασθέντα καὶ *add.* E. — 5. χαμαὶ *add.* E. — 6. (τότε-δὲ) τότε ἐκέλευσαν τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ξίφει ἀποτμηθῆναι· τούτου δὲ μετὰ πολλοῦ τοῦ τάχους γενομένου καὶ τῆς τιμίας καὶ ἁγίας αὐτῆς ψυχῆς εἰς χεῖρας Θεοῦ ἀπενεχθείσης ἐκέλευσαν οἱ αἱμοβόροι ἀρχιμάγοι E. — 7. φυλάξαι E. — 8. *om.* E. — 9. ἐστὶν *add.* E.

et praeceperunt ministris et curarunt arundines magnas inferri, easque discindi, et infigi sanctae per totum corpus suum et funibus tenuioribus eam stringi donec corporis compages una cum membris strepitum facerent. Et
* Fol. 91v iusserunt arundinem * unam post alteram ab ipsa avelli.

10. Et caro cum sanguine diffluebat in terram, donec ossa illius et intestina apparerent. Post decem vero dies iusserunt extendi sanctam, et flagellis aereis ossa illius frangi. In illa autem hora in pavimento quasi mortua iacebat ante ipsos. Et iusserunt afferri pressorium, et suspenderunt eam in illo. Et in orbem agebant viri stringentes multum, donec membra illius separata a se invicem humi deciderent.

11. Dum autem viderent quod deinceps profari non posset, quodque membra illius dissoluta cecidissent, tunc caput illius amputari iusserunt gladio. Praeceperunt vero custodibus ut custodiretur corpus eius, ut nemo sepeliret illam, donec volatilia caeli venirent et corpus illius comederent, quandoquidem Persis non erat in more positum sepelire mortuos, ut non con-

θάπτειν νεκρούς[10], ἵνα μὴ μολύνηται, φησίν[10], ἡ γῆ. Τινὲς δὲ ἄνδρες χριστιανοὶ κρυφῇ[11] τὸ[12] λείψανον τῆς ἁγίας[13] Ἴας χρήματα δόντες ἐξηγοράσαντο παρὰ τῶν τηρούντων καὶ ἐνεταφίασαν[14] μετὰ τιμῆς, καθὼς ἔπρεπεν. Ἐμαρτύρησεν δὲ ἡ ἁγία Ἴα[15] ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῇ Ἰουζαϊνῶν[16], τῇ οὔσῃ ἐν Περσίδι, μηνὶ αὐγούστῳ πέμπτῃ[17], βασιλεύοντος τῶν Περσῶν Σαβωρίου, κατὰ δὲ ἡμᾶς βασιλεύοντος[18] τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

10. *om.* E. — 11. χρήματα δόντες ἐπιμελῶς *add.* E. — 12. τίμιον καὶ καρτερικὸν αὐτῆς *add.* E. — 13. μάρτυρος *add.* E. — 14. αὐτὸ *add.* E. — 15. καὶ ἔνδοξος μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Ἴα μηνὶ αὐγούστῳ τετάρτῃ E; Ἴα *supra lin.* I. — 16. Οὐζαϊνῶν E; *cf. supra n.* 3. — 17. (μ. αὐγ. ε') *om.* E. — 18. μὲν *add.* E.

taminetur, inquiunt, terra. Quidam vero viri christiani occulte corpus sanctae Iae, pecunias dantes, redemerunt a custodibus et sepelierunt eo, quo decebat, honore. Martyrio autem affecta est sancta Ia in regione Iuzaïnorum, quae est in Perside, mense augusto die quinta, regnante apud Persas Sapore, apud nos vero regnante Domino nostro Iesu Christo, cui gloria et potestas in saecula saeculorum. Amen.

VIII

ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΔΟΞΟΥ ΜΑΡΤΥΡΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΙΑΣ.

1. *Τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς εἰς μέγα δυνάμεως ἀφιγμένης, ἤδη τῆς τῶν Μακεδόνων παυσαμένης, *F, fol. 214
ὡς μὴ μόνον τοῦδε τοῦ ἔθνους ἢ τοῦδε κατάρχειν δυναμένης ἀλλὰ σχεδὸν παγκόσμιον τὸ κράτος κεκτημένης, Ὀκταβίου τοῦ τηνικαῦτα, ὃς καὶ Αὔγουστος ἐκαλεῖτο, τὴν δυναστείαν ταύτης περιεζωσμένου, ἣν δήπου καὶ ῥάβδον σιδηρᾶν ἄνωθεν ὁ θεῖος προεῖπε Δαβίδ, πεντακοσιοστοῦ πρὸς τοῖς πεντακισχιλίοις ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἀπὸ δέ γε Ἀλεξάνδρου ἀρχῆς ἑξακοσιοστοῦ ἔτους συμπεραινομένου[1], ὁ συναΐδιος καὶ παντέλειος καὶ ὁμοούσιος τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ Θεὸς λόγος ὁ δημιουργὸς πάσης ὁρατῆς καὶ ἀοράτου φύσεως ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας ὑπὲρ ἡμᾶς γέγονε καθ' ἡμᾶς καὶ τὴν ἐν σαρκὶ γέννησιν ἔσχηκε καὶ πᾶσαν τὴν οἰκονομίαν ἀναμαρτήτως τετελεκὼς καὶ εἰσειργάσατο θαυμασίως[2] Θεὸν ἑαυτὸν ἀριδήλως ἀποδείξας, εἶτα καὶ σταυρὸν τῷ φθόνῳ τῷ ἰουδαϊκῷ ὑπομείνας ἑκουσίως διὰ τὴν τοῦ κόσμου σωτηρίαν καὶ τριήμερος τῶν νεκρῶν ἀναστὰς καὶ τοῖς οἰκείοις ὀφθεὶς μαθηταῖς καὶ ἐφ' ἱκανὸν αὐτοῖς συναλισθεὶς χρόνον καὶ τρανοτέραν τὴν περὶ αὐτοῦ γνῶσιν ἐνθεὶς αὐτῶν ταῖς ψυχαῖς, εἶτα καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναληφθεὶς καὶ ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καθεσθεὶς ἐκεῖθεν κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν τὸ πανάγιον αὐτοῦ πνεῦμα τοῖς ἑαυτοῦ ἔπεμψε[3] μαθηταῖς, ὃ δὴ καὶ ὡς ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν αὐτοῖς ἐπελθὸν καὶ ἐπικαθίσαν καὶ πάσης σοφίας καὶ τῆς τῶν σημείων δυνάμεως ἐμπλῆσαν αὐτοὺς πρὸς πᾶσαν ἀπέσταλκε τὴν ὑπ' οὐρανόν, οἳ δὴ καὶ ταύτην διαδραμόντες, πᾶσαν μὲν τὴν τῶν δαιμόνων κατήργησαν δυναστείαν καὶ τὴν τῶν εἰδώλων λατρείαν ἠφάνισαν, τὰ ἔθνη δὲ πάντα πρὸς τὴν ἀληθινὴν ἐχειραγώγησαν πίστιν, σημείοις καὶ τέρασι τὸν τῆς εὐσεβείας πιστωσάμενοι λόγον.

2. Ἐπεὶ δὲ χρόνος παρίππευσε συχνός, συνεστάλη *μὲν ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχή, ηὐξήθη δὲ ἡ τῶν * Fol. 214v

1. — 1. καὶ *add.* F. — 2. θαυμασίοις F. — 3. Kurtz, πέμφε F.

Περσῶν· ἡνίκα καὶ Διοκλητιανὸν μὲν τὸν κάκιστον συνέβη οἷς οἶδε Θεὸς κρίμασιν ἐπειλῆφθαι τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς, τῆς τῶν Περσῶν δὲ Σαβώριον τὸν μιαρόν. Τοῖν δυοῖν τοίνυν βασιλέοιν παρανόμως τε καὶ ἀθέως τῆς ἀρχῆς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν ἐπειλημμένοιν, βαρὺς διωγμὸς κατὰ τῶν εὐσεβούντων ἀνὰ πᾶσαν ἐκινεῖτο τὴν οἰκουμένην. Τότε τοίνυν καὶ ἡ καλλιπάρθενος καὶ θαυμαστὴ μάρτυς Ἴα — δεῖ γάρ με πρὸς αὐτὴν ἐλθεῖν, δι' ἥνπερ καὶ τὸν παρόντα [1] λόγον ἐνεστησάμην — ἱστόρηται τοῖς πρὸς ἡμῶν μὴ μόνον ἐν παρθενίᾳ καὶ τῇ προσηκούσῃ ἤδη [2] διηνυκέναι τὸν βίον, ἀλλά γε δήπου καὶ τὸν μαρτυρικὸν ἀνδρικῶς δίαυλον ὑπέρ τε τῆς τοῦ Χριστοῦ δόξης διαδραμεῖν καὶ διπλοῦν τὸν τῆς δικαιοσύνης κομίσασθαι στέφανον.

3. Ταύτης τοίνυν τὴν ἀρετήν, ἣν παρθενία καὶ ἄσκησις καὶ οἱ ὑπὲρ τῆς [1] εὐσεβείας ἀγῶνες ὑπερφυεῖς καὶ ἄθλοι μαρτυρικοὶ συνεστήσαντο, προῃρημένος ὑπογράψαι τῷ λόγῳ καὶ ὡς ἀρχέτυπόν τινα πίνακα τοῖς μεθ' ὕστερον παραδοῦναι, ὡς ἂν ἕκαστος πρὸς αὐτὴν βλέπων ἀπευθύνῃ τὸν βίον, πρῶτόν μὲν εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ αἰσίως μοι συμπερᾶναι τὸν λόγον καὶ κατὰ σκοπὸν τῆς ψυχῆς καὶ τῶν ἀξιωσάντων ἐκπληρῶσαι τὸ βούλευμα· ἔπειτα δὲ συμβουλεύσαιμι ἂν καὶ πᾶσι τοῖς τῶν καλῶν ἐρασταῖς προσεσχηκέναι τῷ λόγῳ τὸν νοῦν· καὶ γὰρ ἂν θαυμάσαιεν καὶ τὸν Θεὸν ἐπὶ τούτῳ δοξάσαιεν διηγουμένῳ τῆς θαυμαστῆς μάρτυρος Ἴας τὰ κατορθώματα καὶ πρὸς τὸν ὅμοιον διεγερθῆναι ζῆλον θελήσαιεν, οὐ μόνον διὰ τὸ ὑπερφυῆ ταῦτα εἶναι, ἀλλά γε πολλῷ μᾶλλον διὰ τὸ καὶ θήλεος καὶ ἐπὶ τοσοῦτον εἰς ἀνδρίας ἱκέσθαι ὑπερβολὴν τῷ τε τῆς ψυχῆς εὐσταθεῖ καὶ τῷ τῆς προαιρέσεως εὐγενεῖ, ὡς καὶ πολλοὺς τῶν ἐν τοῖς μαρτυρικοῖς ἄθλοις διαλαμψάντων θείων ἀνδρῶν ὑπερβαλεῖν· εἰ δέ γε καὶ οἱ ἄλλως ἔχοντες βουληθεῖεν διαναστῆναι καὶ πρὸς τὸ φῶς διαβλέψαι τῆς μαρτυρικῆς ἀρετῆς, ἀποτιναξάμενοι ὅσην ἐφιζά-
* Fol. 215 νουσαν ταῖς ψυχαῖς κέκτηνται ῥαθυμίαν, *τάχ' ἂν καὶ οὗτοι τὸν βίον πρὸς τὸ κρεῖττον δυνηθέντες μεταθεῖναι γένοιντ' ἂν [2] ἄξιοι τῆς θείας χάριτος μετασχεῖν.

4. Ἔστι μὲν οὖν τῆς ἀρετῆς δήπου τῶν ὄντων κρεῖττον οὐδέν, ἀλλ' οὐδὲ τῷ Θεῷ οἰκειότερον τῶν μετιόντων αὐτήν· ἐπαινέτης δὲ ταύτης ὁ λόγος, συνεπαίρων καὶ τοὺς κατορθοῦντας αὐτήν· καὶ γὰρ οὐδὲν οὕτω διατίθησιν ἀρετῆς φίλον ἄνθρωπον καὶ πρὸς πόθον ταύτης ἀνάπτει, ὡς λόγος ὁπόθεν ὑπεξαίρων αὐτὴν καὶ οἰκειότατον δεικνὺς εἶναι κτῆμα Θεῷ, ὡς καὶ τὰ τοῦ σώματος ἐντεῦθεν ὑπερορᾶν καὶ συνῳδὰ τῷ προφήτῃ βοᾶν, οὐ μόνον τοῦθ' ὅτι « ἐν τῷ τοῦ Θεοῦ ἐξελεξάμην οἴκῳ παραρριπτεῖσθαι » ἀλλ' ὅτι καλλίστων διηγημάτων μᾶλλον ἀκηκοέναι, ὅσαπερ τὸ κέρδος οἶδε φέρειν ἐς τὴν ψυχήν, ἥπερ ἱστοριῶν, αἷς οἰκοδομῶν μεγέθη καὶ πόλεων θέσεις καὶ ἀέρων κράσεις καὶ εὐθηνίαι πραγμάτων ἐκφέρονται· οὕτω μὲν οὖν ὁ τῆς ἀρετῆς φίλος ἄνθρωπος καλῶς ἐννοήσας λέξει καὶ ἑαυτὸν ἀναπτερώσει πρὸς ἀρετήν· ἂν δὲ καὶ γυναῖκα μάθοι ἐργάτιν γεγονέναι τῆς ἀρετῆς ἐπὶ τοσοῦτον, ὡς καὶ μαρτυρικοῖς στεφάνοις κοσμηθῆναι ταύτην πρὸς τοῦ Θεοῦ, ὅσην ἂν τὴν ἡδονὴν κτήσαιτο καὶ πρὸς ἀρετὴν ἐπίδοσιν; Ἐγὼ δὲ ἐπειδήπερ προὐθέμην τῆς θαυμαστῆς καὶ καλλιπαρθένου μάρτυρος Ἴας τὴν ἀρετὴν τῷ λόγῳ διαλαβεῖν καὶ ὡς ἐνὸν ὑπογράψαι ταύτην τοῖς βουλομένοις οἰκειωθῆναι Θεῷ, ἤδη πρὸς αὐτὴν βαδιοῦμαι τὴν τῆς ὑποθέσεως ἀρχήν.

5. Σαβωρίου τοῦ ἀσεβοῦς βασιλέως Περσῶν διωγμὸν κατὰ πᾶσαν τὴν ὑπ' αὐτὸν χώραν κεκινηκότος, τῇ τοῦ πονηροῦ μανίᾳ συνισχημένου, ὡς ἠρημένου τὸ τῶν χριστιανῶν ἅπαν ἐκτρῖψαι γένος, μάλιστα μὲν καὶ δι' ἑαυτοῦ τοῦτο ποιεῖν ἔσπευδε, μάλιστα δὲ καὶ διὰ τῶν ὑπηρετουμένων αὐτῷ, ἔτι γε μὴν καὶ διὰ τῶν μάγων, ὧν ὁ τοῦ πυρὸς ζῆλος περιφρονουμένου τὰς ἀσεβεῖς ἐξέκαιε ψυχάς. Ἐντεῦθεν ἦν ὁρᾶν θέαμα ἐλεεινὸν καὶ οὐδ' αὐτοῖς τοῖς κακοῖς φορητόν, μὴ ὅτι γε τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσι τὸν
* Fol. 215v τρόπον· ὡς γὰρ ὑπὸ θηρῶν τῶν ἀσεβῶν *Περσῶν συνηρπάζοντο μὲν τοῖς ἀνδράσιν ὁμοῦ καὶ γυναῖκες καὶ παρθένοι σὺν νεανίσκοις· καὶ οὐδ' αὐτὴ τῶν βρεφῶν ἡ ἄωρος ἡλικία φειδοῦς ἠξιοῦτο, ἀλλὰ μυρίαις ὑπεβάλλοντο ταῖς κολάσεσι καὶ πικροῖς θανάτοις τῆς ζωῆς ἀπηλλάττοντο. Ὅσοι δὲ διαδρᾶναι τὴν ἔφοδον τῆς τῶν ἐκείνων χειρὸς ἴσχυσαν, τὴν ἔρημον ἐποιοῦντο πατρίδα καὶ τὴν μετὰ τῶν θηρίων ἡσπάζοντο οἴκησιν, θηρσὶ μᾶλλον κρίνοντες συνοικεῖν, ὀλίγα ἢ οὐδὲν τὰ σώματα βλάπτουσιν, ἢ ἀνθρώποις μὲν τὴν φύσιν θηρῶν δὲ χαλεπωτέροις οὖσι, σὺν τοῖς σώμασι καὶ τὰς ψυχὰς χωρίζουσι τοῦ Θεοῦ.

2. — 1. παρὸν F. — 2. *ita* F; ἀσκήσει *vel quid simile exspectes.*

3. — 1. τῆς ὑπὲρ F. — 2. γένοιτ' ἄν F.

6. Οὕτω μὲν οὖν ἐχούσης τῆς τῶν Περσῶν ἀρχῆς καὶ οὕτω πασχόντων ὁπόσον ὑπήκοον ἦν, οὕτω δὲ καὶ εἰ κρατηθεῖεν αἰκιζομένων, εἰς δύο μὲν τὸ πρῶτον[1] ἐτέμνοντο τότε ἀσεβές τε καὶ εὐσεβές· καὶ τὸ μὲν κολάζον[2] ἦν, τὸ δὲ κολαζόμενον· καὶ τῶν κολαζομένων, ὡς ὑπὲρ εὐσεβείας ἀγωνιζομένων, οἱ μὲν ἀθλίως ὑπέκυπτον τὰς ἀνυποίστους βασάνους καὶ τοὺς δεινοὺς θανάτους μὴ φέροντες· οἱ δὲ τὰς ἐρήμους ἐπόλιζον, οἱ δὲ τοῖς ἀσεβέσιν γενναίως ἀντιταττόμενοι καὶ τὰ πολυειδῆ τῶν τιμωριῶν μηχανήματα ὡς οὐδὲν λογιζόμενοι ἀλλὰ καὶ μέχρι θανάτου τὴν καρτερίαν ἐπιδεικνύμενοι τοὺς τῆς νίκης στεφάνους ἀξίως ἐλάμβανον πρὸς Χριστοῦ.

7. Τότε τοίνυν καὶ ἡ θαυμαστὴ καὶ καλλιπάρθενος μάρτυς Ἴα ἐν τοῖς μεθορίοις Ἀρμενίων τε καὶ Περσῶν ἐγνωρίζετο ἐν τούτοις· καὶ γάρ, ὥς φασιν, ἐστὶ φρούριον, ᾧ Βυζαντὶς μὲν τοὔνομα, θέσεως δὲ καὶ τόπου καὶ ἐρυμνότητος εὖ ἔχον. Τοῦτο τὴν μακαρίαν ἤνεγκεν Ἴαν καὶ ὅσα καὶ πατρὶς αὐτῇ ἐχρημάτισε, καθὼς ἄρα καὶ ἡ περὶ αὐτὴν ἱστορία δηλοῖ· ἐν τούτῳ τοίνυν γεννηθεῖσα, πατράσι μὲν ἐχρήσατο τῆς ἀρετῆς ταύτης ἀξίοις, εἴπερ δὴ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. Αὐξηθεῖσα δὲ καὶ παιδευθεῖσα καὶ πρὸς ὥραν ἡλικίας ἐλθοῦσα, τὰ πάντα ἦν εὐγενής, τὴν ὄψιν περικαλλής, τὴν τῆς ἡλικίας ἀναδρομὴν ἰθυτενής, καὶ ἔτι γε μὴν τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετὴν διαυγής, ὡς καὶ διὰ ταύτην πρὸς τὴν ἀρετὴν εὐσθενής.

8. *Οὕτω μὲν οὖν ἐχούσης, καὶ ὅσα δὴ τῷ Θεῷ οἰκειοῖ[1] τὸν φιλοῦντα τὴν ἀρετήν, συνέδραμεν ὡς * Fol. 216
αὐτήν. Καὶ γὰρ ὥσπερ τι θεμέλιον πρῶτον μὲν τὴν εὐσέβειαν ὑποθεμένη, ἔπειτα δὲ τὰς ἀρετὰς ἐπιθεμένη, οἷόν τινα συνεστήσατο θάλαμον, ὥσπερ τινὰς χρυσοῦς κίονας τὴν παρθενίαν τε καὶ τὴν μαρτυρικὴν ἄθλησιν πηξαμένη. Ἐν τούτοις γὰρ οὖν οὖσα καὶ οὕτω τὸν βίον ἀνύουσα, ὡς δοκεῖν ἐνδιαιτᾶσθαι ταῖς ἀρεταῖς καὶ τὴν ζωὴν τὴν ἀμείνω φαντάζεσθαι καὶ προσκεῖσθαι ταῖς τῶν καλῶν ἀναβάσεσι κἀντεῦθεν καὶ πρὸς τὸ ἄκρον τῶν ἐφετῶν ἐπανάγεσθαι καὶ τούτῳ μάλα καλῶς οἰκειοῦσθαι, οὐ μόνον εἰς τὸ μέτρον τῆς κατὰ Χριστὸν ἕφθασεν ἡλικίας, ἀλλά γε καὶ τῆς τοῦ σώματος, ὡς αὐτὸν ἤδη τὸν δαυϊτικὸν τῆς ζωῆς ὅρον ἐλθοῦσα.

9. Τηνικαῦτα τοίνυν, ὥς μοι καὶ λέλεκται, Σαβωρίου τοῦ δυσσεβοῦς τὸν διωγμὸν κατὰ τῶν εὐσεβούντων κινοῦντος, καὶ τὸ φρούριον, ὃ φθάσαντες ἔφαμεν, ἐφ' ᾧ καὶ ἡ ἁγία Ἴα ἐποιεῖτο τὴν οἴκησιν, τοῖς Πέρσαις ἑάλω, καίπερ οὕτως ἔχον θέσεώς τε καὶ ἐρυμνότητος. Ὁ γάρ τοι[1] μιαρὸς ἐκεῖνος Σαβώριος παρά τισιν ἀναμαθών, ὅτι οὐ μόνον πολὺν φέρει τὸν πλοῦτον, ἀλλ' ὅτι καὶ χριστιανῶν πολύ τι κέκτηται πλῆθος, ἐκστρατεύει κατ' αὐτοῦ καὶ συχναῖς ἡμέραις χώμασί τε καὶ πολλοῖς ἑτέροις μηχανήμασι πολιορκήσας[2] καὶ ἐγκρατὴς γενόμενος — τῆς ἀνοχῆς σου, Χριστὲ βασιλεῦ, καὶ τῶν ἀνεφίκτων σου καὶ ἀκαταλήπτων κριμάτων, οἷς προνοίας χαλινοῖς διεξάγεις τὰ πάντα — καὶ πολλῶν ἀνδρῶν χιλιάδας ἀνδραποδισάμενος σὺν γυναιξὶ καὶ παισὶ καὶ τοὺς μὲν αἰχμαλώτους θέμενος τοὺς δὲ παρανάλωμα ξιφῶν ποιησάμενος, οὕτω πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπανέζευξε χώραν[3]. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ παρθένος Ἴα, γηραιὰ ἤδη οὖσα τὴν ἡλικίαν, αἰχμάλωτος ἀπήχθη σὺν τοῖς λοιποῖς.

10. Ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι πρὸς δουλείαν, οἷα τὰ τῆς αἰχμαλωσίας, διεσπάρησαν· ἡ δὲ θαυμασία μάρτυς, μαρτυρηθεῖσα τῆς τε ἀρετῆς καὶ τῆς εὐσεβείας εἰς ἄκρον ἐληλακέναι καὶ ὅτι τῶν ἀμφοτέρων κέκτηται *τὴν διδασκαλίαν καὶ ὡς οὐ μόνον τὰ τῶν οἰκείων τῆς πίστεως φρονήματα ἐπιστηρίζει, ὡς * Fol. 216ᵛ
γενναίως τῆς τε ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας ἀντέχεσθαι καὶ μέχρι θανάτου ὑπὲρ τούτων διαγωνίζεσθαι, μάλιστα μὲν οὖν καὶ δι' αὐτὸ δήπου τὸ καλὸν καὶ τὸ αὐτῶν ἐπιθυμητόν τε καὶ ἐπέραστον, μάλιστα δὲ καὶ διὰ τὴν τῶν ἐλπιζομένων ἀγαθῶν ἀμοιβήν, ὥστ' ἐν μηδενὶ τῶν παρόντων ἠττᾶσθαι[1] μήτε τοῖς τερπνοῖς[2] ἐπιχάσκειν μήτε μὴν τοῖς λυπηροῖς ἐπιπάσχειν ἀλλ' ἐπιθυμητικῶς[3] πρὸς τὴν ὄντως ζωὴν ἐπερείδειν τὸν νοῦν, ἧσπερ τὸ κάλλος ἀμάραντον καὶ ἡ τῆς ἡδονῆς ἀπόλαυσις καθάπερ ἀπέραντος, ἀλλὰ καί τινας τῶν Περσῶν ἀπό γε τῆς σφετέρας θρησκείας ταῖς συνεχέσι διδασκαλίαις μεθαρμόζουσά τε καὶ μεταβάλλουσα, πείθει ἐκείνην[4] μὲν χαίρειν μᾶλλον δὲ οἰμώζειν ἐᾶν, τῆς δέ γε εὐσεβείας, ἧς αὐτὴ διδάσκαλος εἶναι βούλεται, ἀντιποιεῖσθαι καὶ χριστιανοὺς ἀντὶ πυρσολάτρας τε καὶ ἡλιολάτρας γίνεσθαι, ὡς

6. — 1. πρῶπον? F. — 2. κολάζειν F.
8. — 1. οἰκειοῦν F.
9. — 1. τι F. — 2. πολλιορκήσας F. — 3. χώρα F.
10. — 1. ἠτᾶσθαι F. — 2. τρεπνοῖς F. — 3. ἀλἐπιθυμητικῶς F. — 4. ἐκείνη F.

ἐντεῦθεν καὶ τῶν ἀθέσμων ἔργων ἀπέχεσθαι, οἷς φησι συμβαίνει καὶ τοὺς μάγους καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν Περσῶν ἁλίσκεσθαι καὶ τὴν ὀργὴν ἐντεῦθεν τοῦ ὄντως Θεοῦ εἰς ἑαυτοὺς ἐπισπάσασθαι.

11. Ταῦθ' ὁ τύραννος[1] ὁ κατάρατός τε καὶ ἀσεβέστατος Σαβώριος ἀκηκοώς, πρὸς ἐξέτασιν τοῖς μάγοις ἐκδίδωσι τὴν ἁγίαν· οὗτοι γὰρ τὸ τηνικάδε ἐτάζειν τε καὶ ἐξετάζειν τὴν ἐξουσίαν εἰλήφεσαν[2] πρὸς τοῦ Σαβωρίου. Ἐδόκει καὶ γὰρ δεισιδαιμονεστέρους εἶναι τῶν ἄλλων. Ἀχθεῖσα τοίνυν ἡ μάρτυς καὶ κατενώπιον τοῦ πρώτου τῶν ἄλλων σταθεῖσα — καὶ γὰρ ἦν οὗτος τῶν πάντων μιαρώτερός τε καὶ ἀσεβέστερος καὶ πρὸς τὸ κολάζειν πικρότερος καὶ τοῖς τῶν χριστιανῶν αἵμασι μᾶλλον τερπόμενος — καὶ γὰρ εἰκὸς ἦν πλείω τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνου διαβόλου τὴν ἐνέργειαν εἰς τὴν μιαρὰν φέρειν[3] ψυχήν· τούτῳ τοίνυν βήματος ἀρθέντος, ἡ καλλιπάρθενος Ἴα παρασταθεῖσα ἠρωτᾶτο καὶ ἐξητάζετο, οὐχ ὅτι τι
* Fol. 217 τῶν ἀθέσμων πεποίηκεν ἢ συνήργησέ τισιν εἰς τὸ *πράττειν κακῶς, ὧν δὴ τῶν ἁμαρτημάτων τὸ πλῆθος εἰσάγεται, ἀλλ' ὅτι μᾶλλον καὶ διδάσκουσα ἦν καὶ ἔργοις καὶ λόγοις παραινοῦσα τοῖς πᾶσι κακίας μὲν καὶ ἀσεβείας ἀπέχεσθαι, ἀρετῆς δὲ καὶ εὐσεβείας ἀντιποιεῖσθαι.

12. Ἐκείνων μὲν γὰρ λόγος ὅλως οὐκ ἦν τῷ καταράτῳ τυράννῳ· οἷς γὰρ ἐκεῖνος συνισχημένος ἦν, ἠγάπα μᾶλλον τούτων καὶ τοὺς ἄλλους ἀντέχεσθαι, ὧν δὲ μακρὰν ἀπῆν, τούτοις ἐμβλέπειν οὐδαμῶς ἐκείνοις[1] προσῆν· διὸ καὶ πρὸς τὸ κολάζειν μᾶλλον ἠπείγετο ἐλεγχόμενος, οἷς ἡ μάρτυς πράττουσα καὶ διδάσκουσα ἦν. Ἠτάζετο οὖν ἡ ἁγία τοῖν δυοῖν εὐθυνομένη, ὅτι τε οὐ λατρεύει τῇ κτίσει ἀφισταμένη Θεοῦ καὶ ὅτι πρὸς ἀρετὴν ἀλείφει καὶ διερείρει τοὺς τῆς ἀληθείας προσκυνητάς.

13. Διά τοι τοῦτο ὁ πονηρὸς ἐκεῖνος δικαστής, τῆς οἰκείας ἀσεβείας καὶ τῶν αἰσχρῶν ἐκείνου πράξεων ἀντιποιούμενος, πρὸς τὴν πανθαύμαστον μάρτυρα τῷ θυμῷ τὴν καρδίαν πυρούμενος καὶ τὴν γλῶτταν ὀξεῖαν μάχαιραν φέρων ἠκονημένην θρασύτερον ἔλεγε· « Γηραιὸν γύναιον καὶ ὡς ὁρῶ πονηρὸν » ὁ μιαρὸς πρὸς τὴν καθαράν, ὁ ἐναγὴς τε καὶ βέβηλος πρὸς τὴν ἁγίαν τὴν καὶ εὐωδίαν ἁγιασμοῦ σαφῶς ἀποπνέουσαν « τί, φησίν, οὐ προσκυνεῖς, οἷς ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἀπονέμει τὸ σέβας καὶ τὴν τιμὴν καὶ ἡ περὶ αὐτὸν σύγκλητος καὶ ὁ τῶν Περσῶν ἅπας λαός; ἀλλὰ ξένον καὶ τῶν συνήθων παρηλλαγμένον[1] εἰς τὸν βίον εἰσάγεις δόγμα, ἐσταυρωμένον Θεὸν ἀνακηρύττουσα καὶ τοῦτον τοὺς πολλοὺς ἀναπείθουσα σέβεσθαί τε καὶ προσκυνεῖν, ὡς ἐγὼ μὰ τὸ πῦρ καὶ τὸν ἥλιον, οἷς τὸ πᾶν διαυγάζεται, αἰσχύνομαι Θεὸν ἐσταυρωμένον ἀκούων. Εἰ μὲν οὖν ἐάσεις κηρύττειν, οἷς τοὺς πολλοὺς ἀπατᾷς καὶ ἃ δὴ ὥσπερ κωθωνιζομένη κάθῃ, συμπλάττουσα γραώδη λογύδρια, ὡς ἐντεῦθεν βούλεσθαί σε μεγαλύνειν ὡς Θεὸν ἄντικρυς ἄνθρωπον βιοθανῆ, ὃν παῖδες Ἑβραίων ὡς κακοῦργον μυρίοις καθυπέβαλον τοῖς δεινοῖς καὶ τελευταῖον σταυρῷ προσηλώσαντες θανάτῳ παρέδωκαν· εἰ δ' οὖν, ἀλλ' ἐγώ σε καὶ ἄκουσαν ἀναγκάσω ἐκεῖνον μὲν ἀπαρνήσασθαι,
* Fol. 217v τοῖς ἡμετέροις δὲ συνθέσθαι[2] *καὶ τῷ θείῳ πυρὶ καὶ τῷ φανοτάτῳ ἡλίῳ ἀποδοῦναι τὸ σέβας. »

14. Οὕτω μὲν οὖν ὁ κάκιστος ἐκεῖνος διώκτης[1] διέβαλλέ τε καὶ ἠπείλει τὴν τοῦ Θεοῦ δούλην καὶ μεταθέσθαι πείσειν διισχυρίζετο, ἀνοηταίνων ἢ μᾶλλον τῷ σκότῳ τῆς ἀσεβείας τυφλώττων καὶ μηδὲ εἰδέναι δυνάμενος, ὅση τις ἦν ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ· διὸ καὶ τοῦτο μὲν ἐπαγγελίαις ἀγαθῶν τὴν παρθένον ἀπατᾶν ἐπεχείρει, δόξαν καὶ πλοῦτον ἐπαγγελλόμενος[2] καὶ σωρείαν μυρίων ἀγαθῶν καὶ βασιλέως οἰκειότητα μητρικὴν καὶ τὰ πρωτεῖα φέρειν εἰς τὴν βασιλικὴν μεγαλειότητα καὶ μηδενὶ παρισοῦσθαι[3] τῶν ἄλλων. Τοῦτο δὲ τὰ τῶν κολάσεων εἴδη τῷ λόγῳ προὐβάλλετο, λιμόν, στρεβλώσεις σώματος, ῥαβδισμούς, ξέσεις σαρκὸς καὶ τἄλλα « οἷς ἡμεῖς οἴδαμεν κολάζειν τοὺς ἀπειθοῦντας, φοβερά, ὦ γύναι, εἰς ὄψιν καὶ μόνον ἐρχόμενα ». Ταῦθ' ὁ μὲν ἔλεγε καὶ δι' ἀμφοῖν τὴν ἀπάτην πλέκων, τὴν μάρτυρα συνθέσθαι τῇ ἀσεβείᾳ κατήπειγεν.

15. Ἡ δὲ πρῶτον μὲν ἠσπάζετο τὴν σιωπὴν καὶ τὴν πρέπουσαν θεοσεβέσι γυναιξὶν ἡσυχίαν ἐφύλαττεν· ἐπεὶ δὲ πλειστάκις ἠναγκάζετο λέγειν καὶ πρὸς βίαν ἔνθεν κἀκεῖθεν εἵλκετο[1] τοῖς δημίοις ἡ σεμνὴ παρθένος, σεμνῶς τὸ στόμα διάρασα καὶ τὴν θείαν ἐκείνης καὶ ἡγιασμένην γλῶτταν κινήσασα, ἥτις καὶ

11. — 1. τύρανος F. — 2. Kurtz, εἰληφέναι F. — 3. φέρει F.
12. — 1. ἐκεῖνος F.
13. — 1. παρηλαγμένον F. — 2. συνθέσαι F.
14. — 1. καὶ *add.* F, *delevi.* — 2. ἐπαγγελόμενος F. — 3. περισοῦσθαι F.
15. — 1. Kurtz, εἵλετο F.

πολλὰ μὲν ἓν τε τοῖς κρίμασι καὶ δικαιώμασιν ἐμελέτησε τοῦ Θεοῦ, μυρία δὲ τῶν ἀγαθῶν καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπέθετο καὶ τὴν δόξαν διετράνωσε τοῦ ὄντως Θεοῦ ἡγεμονεύοντος τοῦ θείου ταύτης νοῦ, ἐκεῖνα διελάλησε καὶ διεβεβαιώσατο, οἷς καὶ ἄγγελοι προσσχόντες [2] ἠδέσθησαν ἄν, κἂν ὁ ἀνόητος ἐκεῖνος δικαστὴς ἀσπὶς ἦν ἄντικρυς βύων τὰ ὦτα καὶ οὐκ ἐθέλων αἰσθέσθαι τῶν λεγομένων. « Ἐγὼ μέν, » ἡ μάρτυς πρὸς τὸν δικάζοντα ἔφη, « κρεῖττον ἡγοῦμαι σιωπᾶν ἐφ' οἷς ἀναγκάζεις ἡμᾶς ἀποκρίνασθαι. Ἐν γὰρ τοῖς ἀνοήτοις ἐρωτήμασιν ἡ σιωπὴ κρείττων τοῦ λέγειν καὶ τοῦ ἐσπουδακέναι πρὸς ἀντιλογίαν χωρεῖν. Τῶν γὰρ βδελυρῶν λόγων καὶ ἀνοσίων — τί δὲ βδελυρώτερον ἀσεβείας; — τὸ ὅλως ἀκούειν τοῖς ἐθέλουσιν εὐσεβεῖν οὐ φορητόν, μὴ ὅτι γε καὶ πρὸς ἀντιλογίαν ἐκείνων ἐθέλειν * ἀντιτάττεσθαι, οἰκοθεν * Fol. 218
ἐχόντων τὸν ἔλεγχον.

16. « Ἐπεὶ δὲ αὐτὸς σπεύδεις, ὦ δικαστά, ἀπαιτῶν τὴν ἀπόκρισιν, ἐκεῖνό σοι πρῶτον ἀποκρινοῦμαι, ὃ καὶ πάλαι τοῖς θεοσεβέσι τρισὶ παισὶν ἤρκεσεν εἰς ἀπολογίαν, ὅτι τῷ θεῷ σου τούτῳ τῷ ἀναισθήτῳ πυρὶ οὐ λατρεύσω· μωρία γὰρ ἄντικρυς, μᾶλλον δὲ καὶ ἐσχάτη παραπληξία τῷ μηδὲ αἴσθησιν ἔχοντι, ὁποίαν δὴ καὶ ἡ τῶν ἀλόγων ζῴων ἔλαχε φύσις, θεϊκὴν ἀπονέμειν τιμήν· ὅτι δὲ καί, τῶν δύο εἰ θατέρῳ χρήσαιτό τις, δύναιτ' ἂν αὐτὸ ἀφανίσαι, δῆλον ἐκεῖθεν· ἄν τε γὰρ αὐτῷ μὴ προσφέρῃ τὴν ἁρμόζουσαν ὕλην, ἄν τε ὕδωρ ἐπαφῇ, οἴχεται καὶ ἀπόλλυται. Ἔπειτα δὲ οὐδὲ τῷ ἡλίῳ προσκυνήσαιμι ἄν, εἰ καὶ κάλλιστον ἄστρον ὁρᾶται, κτίσματι ὄντι τοῦ ἐμοῦ Θεοῦ. Ἔχεις τοίνυν τὴν ἀπολογίαν τῆς σῆς παραπληξίας. Λέξω σοι δὲ καὶ περὶ τοῦ ἐμοῦ Θεοῦ, τοῖς αὐτοῦ ἑκουσίοις ἐγκαυχωμένη παθήμασιν, ὅτι Θεὸς ὢν ἄναρχός τε καὶ ἄϊδιος, αἰτίαν ἔχων μόνην ἀρχῆς τὸν γεγεννηκότα Θεὸν καὶ πατέρα ἀνέκφραστον καὶ ἀκατάληπτον, οὗτος τὰ πάντα ἐκ τοῦ μὴ ὄντος πεποίηκε τά τε ἁπλᾶ τῶν σωμάτων καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν γεγενημένα.

17. « Οὗτος τὸν ἄνθρωπον ἐδημιούργησε καὶ βασιλέα τῶν ὁρωμένων κατέστησε· τοῦτον ὑπὸ τοῦ πονηροῦ δαίμονος ἀπατηθέντα καὶ τῆς ἀθανάτου δόξης στερηθέντα οὗτος ὁ ἐμὸς Χριστὸς ὡς ἀγαθὸς ὢν καὶ φιλάνθρωπος ἐλεήσας, ἤδη πρὸς τὰ τέλη τῶν αἰώνων ἐκ παρθένου ἁγίας καὶ πνεύματος ἁγίου Θεὸς ὢν τέλειος καὶ ἀψευδὴς τέλειος γέγονεν ἄνθρωπος καὶ μυρίοις θαύμασι σημείοις τε καὶ τέρασιν υἱὸν Θεοῦ καὶ Θεὸν εἶναι ἑαυτὸν τοῖς πᾶσι παρέστησεν, εἶτα καὶ σταυρὸν ἑκουσίως κατεδέξατο, τῷ φθόνῳ καὶ τῇ κακίᾳ τῶν πονηρῶν Ἑβραίων εἰς σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως χρησάμενος, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τῷ σταυρῷ προσηλωμένος ἐκλόνησε μὲν τὴν γῆν, διέρρηξε δὲ τὰς πέτρας, ἐσκότισε δὲ τὸν ἥλιον, ὃν καὶ αὐτὸς ὡς Θεὸν προσκυνεῖς, καὶ εἰς νύκτα τὴν ἡμέραν * μετέβαλε, καὶ νεκροὺς τῶν τάφων * Fol. 218ᵛ
ἀνέστησε καὶ τριήμερος τῶν νεκρῶν ἀναστὰς καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνελθὼν καὶ ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καθεσθεὶς καὶ τὸ πανάγιον αὐτοῦ πνεῦμα ἐξαποστείλας τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς δι' αὐτῶν τῆς τῶν δαιμόνων μανίας τὴν οἰκουμένην ἐλυτρώσατο καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἐπεσπάσατο. Ταῦτα τοίνυν, ὦ δικαστά, οὐ διαβολῆς ἀλλ' ἐπαίνων ἄξια πέφυκεν· ὁρᾷς, ὅσον γέγονε τὸ τῆς οἰκονομίας κέρδος· ὁρᾷς, πῶς τῆς πλάνης ἀπέστημεν καὶ ἔμπροσθεν τῆς ἀληθείας ἕστημεν· ὁρᾷς, πῶς ἡμῖν τὸ τῆς θεογνωσίας φῶς ἀνέτειλε καὶ τὸν ποιητὴν οὐρανοῦ τε καὶ γῆς διεγνώκαμεν. Νῦν ἡμῖν ἥλιος οὐ προσκυνεῖται, νῦν σελήνη οὐ δοξάζεται, νῦν τὸ πῦρ οὐ λατρεύεται [1].

18. « Τί δ' ἂν εἴπῃς περὶ τῆς τῶν ἄλλων κτισμάτων εὐτελείας, ἐφ' οἷς οἱ δαίμονες τοὺς ἀνοήτους ἀπατήσαντες εἰς ἰατροὺς [1] τοῦ Θεοῦ τὴν τιμὴν ἐπεσπάσαντο; μὴ τοίνυν, δικαστά, εἴπερ ἐθέλεις δίκαιος εἶναι δικαστής, ἐξ ὧν ἀκήκοας παρ' ἡμῶν, παρίδῃς μὲν τὴν ἀλήθειαν, ἀντιποιήσῃ δὲ τῆς ἀσεβείας τοῦ ψεύδους, ἀλλὰ διανάστηθι καὶ πρὸς τὸ τῆς εὐσεβείας βλέψον φῶς· καὶ ἀποβαλοῦ μὲν τὴν ἀπάτην, ἐθέλησον δὲ συνθέσθαι τῇ εὐσεβείᾳ καὶ σὺν ἡμῖν δοξάσαι τὸν ὄντως ὄντα Θεόν. Εἰ δ' οὖν, σὺ μὲν ἔχου τῆς οἰκείας δόξης, ἵνα μὴ λέγω καὶ ἀνοήτου ἀπάτης, ἡμᾶς δὲ ἔασον μένειν ἐν οἷς μεμαθήκαμεν καὶ τῆς οἰκείας ἔχεσθαι σωτηρίας. »

19. Οὕτω γοῦν τῆς μάρτυρος ἀπολογισαμένης καὶ τοὺς φληναφους λόγους ἐκείνου ἀνασκευασάσης καὶ διελεγξάσης τῶν σεβασμάτων αὐτοῦ τὴν ἀπάτην, ἐκεῖνος πολλοῦ γε καὶ δέω εἰπεῖν, ὅτι συνῆκεν οἷς ἡ μάρτυς εἴρηκε πρὸς αὐτόν, ὅπου γε ἀνοηταίνων ὅσα καὶ ὄνος πρὸς λύραν τὸ τοῦ λόγου ἐδόκει·

2. προσχόντες F.

17. — 1. (νῦν-λατρεύεται) *bis scribit* F.

18. — 1. *ita* F.

καὶ πῶς γὰρ ἔμελλε συνιέναι, ἀσύνετος ὢν καὶ ὥσπερ τις παραπλὴξ ἔκφρων καὶ μηδὲ ἐπιστροφὴν
* Fol. 219 ὧν * ἔροιτο τῇ μάρτυρι ποιεῖσθαι βουλόμενος; οὕτω κακὸς ἦν οἶκοθεν καὶ τὸ συνοῖσον μὴ ἐθέλων κατασχεῖν εἰς ψυχήν. Ἐπιστραφεὶς γὰρ πρὸς τοὺς συνόντας αὐτῷ διηρώτα, ὥσπερ εἰ μὴ παρὼν τοῖς λεγομένοις τῇ μάρτυρι, « Τί βούλεται τῷ γυναίῳ ταυτὶ καὶ τὸ εἰρῆσθαι ταύτῃ τοσοῦτον ὄχλον ῥημάτων, ὡς καὶ τὰς ἀκοὰς ἐμοῦ βαρυνθῆναι; καὶ νὴ τὸν ἥλιον τὸν ἐμοὶ προσφιλῆ, μικροῦ δεῖν καὶ εἰς ὕπνον κατενεχθῆναί μοι γέγονε. »

20. Οἱ δὲ μὴ εἰδότες οἷς ἐκεῖνος ἔπασχε, πρὸς ἀλλήλους διηπόρουν· ὁρῶντες ὅμως μέντοι πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίναντο· « Οὐκ οἴδαμεν, ὅπως προβάλλῃ τὴν ἄγνοιαν· δοκεῖς[1] γὰρ ἡμῖν πρὸς δοκιμὴν οὕτω προσποιεῖσθαι τὸν ἀγνοοῦντα· εἰ δ' οὖν, ἀλλ' ἔγγιστα τὸ γύναιον ἕστηκε καὶ εἰ βούλει ταύτην καὶ αὖθις ἄγε πρὸς τὴν ἐρώτησιν· καὶ γὰρ πάρεστιν ὁρᾶν, ὅτι ἐμφρόνως τὴν ἀπολογίαν ἐποιήσατο· καὶ πάντως οὐκ ἀπορήσει καὶ αὖθις, ὡς εἰκός, ἀπολογηθῆναι. » Καὶ ὅς· « Ἐγὼ μὲν ἠρόμην ταύτην, διὰ τί οὐ νέμει τιμὴν τοῖς ἡμετέροις θεοῖς καὶ διὰ τί τὸν ἐσταυρωμένον ὡς Θεὸν θέλει τιμᾶν; Αὐτὴ δὲ τὸ πρῶτον μὲν τὴν σιωπὴν ἠσπάζετο ὡς ὑπεκρίνετο καὶ ἄναυδος ἦν, ἔπειτα δὲ τὰ χείλη διάρασα καὶ ὡς γυνὴ τὴν ἀπολογίαν δόξασα ποιήσασθαι ῥήτορος ἄντικρυς μεγαλοφωνίαν καὶ πιθανολογίαν ἐπεδείξατο, ὧν ἐγὼ τοῖς ψόφοις τὰ ὦτα καταβροντηθεὶς ὀλίγου δεῖν ἕτερος γέγονα ἀνθ' ἑτέρου, ὥς μοι καὶ λέλεκται ». « Ἀλλ' ὦ γύναι », ἐπιστραφεὶς πρὸς τὴν μάρτυρα εἴρηκεν, « εἰ μὴ θελήσειας τὴν πλάνην καταλιπεῖν, ᾗ[2] συνισχημένη τυγχάνεις, καὶ τὴν πολυθρύλλητον ταύτης κακόνοιαν, εἰς πεῖραν πάντως ἥξεις ὧν σοι καὶ πρότερον κολάσεων εἴρηκα. »

21. Ἡ δὲ μάρτυς· « Οὐδαμῶς, δικαστά, δεῖ με πάντως τὸ τῆς εὐσεβείας καταλιπεῖν φῶς, πρὸς δὲ τὸν ζόφον τῆς σῆς ἀσεβείας ἐλθεῖν καὶ ἀψύχοις κτίσμασι θεϊκὴν ἀποδοῦναι τιμήν. » Ἐντεῦθεν ὁ δικάζων
* Fol. 219ᵛ τῷ θυμῷ ὑπερζέσας καὶ ἥττων τῆς ὁρμῆς γεγονώς· « Πονηρότατον, ἔφη, γύναιον, * οὐ βούλει τὸ καλὸν συνιδεῖν; οὐχ ὁρᾷς βασιλέα ἔμφρονα καὶ μέγαν τὴν τιμὴν τοῖς θεοῖς ἀπονέμοντα κἀντεῦθεν τὴν εὐημερίαν λαμβάνοντα καὶ δόξῃ καὶ πλούτῳ βρίθοντα καὶ αὐξανομένην ἔχοντα τὴν ἀρχήν, ὡς πᾶσι περιρρεῖσθαι[1] τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ μὲν δὴ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένους ὅσοις φαιδρύνονται τοῖς τερπνοῖς; ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτοὺς ἡμᾶς οὐχ ὁρᾷς ὁπόσην πλουτοῦμεν σοφίαν, δι' ἧς τὰ ὄντα γινώσκομεν καὶ ὅσα ἐξ αὐτῶν τίκτεται; εἰ γοῦν βασιλεὺς αὐτὸς καὶ ἡμεῖς, οἱ τοσαῦτα εἰδότες καὶ τηλικαῦτα, τοῖς θεοῖς ὑποκύπτομεν καὶ τὸ σέβας αὐτοῖς ἀπονέμομεν, σὺ τίς εἶ καὶ πρὸς τίνα θαρροῦσα τοσοῦτον ὑποδεδέχθαι πόλεμον βούλει, λόγοις ματαίοις ἠπατημένη καὶ ὑποτυφομένη, καὶ τῆς τῶν παρόντων γλυκείας ἡδονῆς κολάσεις ἀνθαιρῇ, αἵ σε ὑποδέξονται πάντως, εἰ μὴ προσελθοῦσα τοῖς ἀθανάτοις θύσεις θεοῖς· πρόσελθε τοίνυν, ἵνα μὴ πειραθεῖσα ὧν εἴρηται καὶ ἄκουσα τηνικαῦτα ποιήσεις τὸ κελευόμενον, ἡνίκα τάχα οὐδὲ χάρις σοι κείσεται παρ' ἡμῶν. » Καὶ ταῦτα μὲν ὁ τῆς κακίας ἐργάτης.

22. Ἡ δὲ γενναία καὶ μεγαλόφρων ἐκείνη παρθένος· « Τί σοι[1] ταυτὶ βούλεται, φησί, δικαστά; ὡς γὰρ ὁρῶ καθάπερ παιδίοις τισὶ προσομιλῶν κάθη μορμολύττων ἡμᾶς καὶ οἴει ἡμᾶς ἀπατήσειν τοῦτο μὲν ἐπαγγελίαις ἀγαθῶν, τοῦτο δὲ φοβήσειν κολάσεων ἀπειλαῖς· κἀντεῦθεν φαίνῃ μᾶλλον παίζων, οὐ σπουδάζων, οἷς ἔδει σε μᾶλλον αἰσχύνεσθαι ἢ παρρησιάζεσθαι· ὧν γὰρ τὸ φρονεῖν ἀπερίτρεπτον καὶ ὧν ἡ ψυχὴ ἐπὶ τῇ τῆς πίστεως πέτρᾳ ἰσχυρῶς ἥδρασται, τούτοις οὐδὲν τῶν παρόντων μέγα ἢ φοβερὸν εἶναι δοκεῖ· ἐπίσης γὰρ τά τε ἡδέα τά τε λυπηρὰ τοῦ παρόντος ἥγηνται βίου, τῆς πρὸς Θεὸν εὐσεβείας μόνης ἀντιποιούμενοι καὶ τῆς ἐλπίδος τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ὧν καὶ αὐτὴ εἶναι σπεύδουσα μετὰ τοῦ προφήτου βοᾷ· οὐ μόνον ἀπηνήνατο παρακληθῆναι ἡ ψυχή μου ἐν τοῖς ὑμετέ-
* Fol. 220 ροις ἀγαθοῖς, ἀλλὰ κἂν τοῖς ἐναντίοις ἰσχυροτέρα καὶ σιδήρου παντὸς εὑρεθήσεται. * Τοιγαροῦν μὴ μέλλε, ἀλλὰ κόλαζε· ἡμᾶς γὰρ οὐχ αἱρήσεις, ὅτι δ' ἂν καὶ ποιήσῃς. » Ἐπεὶ δὲ καὶ ἔτι τῆς μάρτυρος ἐχομένης τοῦ λόγου ἐγκόψας καὶ ἐπιγελάσας ὁ ἀσεβὴς δικαστής· « Τί ταῦτα, ὦ γύναι; ὥσπερ, ἔφη, νήθουσα ἀναλύειν ἐθέλεις τοὺς λόγους καὶ τὰ ἡμέτερα μὲν ἐξουδενεῖν τὰ οἰκεῖα δὲ ὑπερθαυμάζειν σπουδάζεις; πρόσελθε τοίνυν[2], θῦσον μεθ' ὅσης τῆς εἰλικρινείας, ἵνα μὴ πειραθήσῃ ὧν πολλάκις εἰρήκειν. »

20. — 1. δοκεῖ F. — 2. ᾗς F.
21. — 1. περιρεῖσθαι F.
22. — 1. τί σϊ F. — 2. τοίνειν F.

23. Εἶπε καὶ ὑπ' ἀπορίας ἥττων γενόμενος τοῦ θυμοῦ διαταθῆναι κελεύει τὴν μάρτυρα καὶ ῥάβδοις ἀνηλεῶς ὅλον τὸ σῶμα μαστίζεσθαι. Ῥαβδιζομένης τοίνυν σφοδρῶς καὶ τοῦ αἵματος τοῦ σώματος καταρρέοντος, καὶ τούτῳ φοινισσομένης τῆς γῆς, μετάμελον λαμβάνειν ὁ τύραννος συνεχῶς ἐπεβόα, εἰ βούλοιτο συγγνώμης τυχεῖν καὶ μὴ κακῶς ἀπολέσθαι. Ἡ δὲ οὔτε φωνὴν ἠφίει οὔτε στεναγμὸν οὔτε δάκρυον, ἀλλ' ὥσπερ ἑτέρου πάσχοντος οὕτω διέκειτο καὶ τὸν νοῦν [1] εἶχε πρὸς τὸν Θεὸν κἀκείνῳ προσομιλεῖν ἐῴκει καὶ τὴν βοήθειαν παρ' ἐκείνου ἐπιζητεῖν, τοῦ ταχινοῦ πρὸς ἀντίληψιν, τοῦ ἀγαθοῦ πρὸς ἐπικουρίαν, τοῦ ὑπερασπίζοντος καὶ χεῖρα ὀρέγοντος τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτόν.

24. Ἐπεὶ δὲ ἡ τιμωρία ἐφ' ἱκανὴν ὥραν ἐπιταθεῖσα, νεκρωθῆναι τὴν μάρτυρα ἔδοξε, τοῖς μαστίζουσιν ὁ τύραννος ἀνεθῆναι ταύτην ἐκέλευσεν, οὐκ ἔλεος ταύτης λαβών, οὐ συμπάθειαν οὔτε μὴν σπλάγχνα οἰκτιρμῶν — πῶς γὰρ ἀπηνὴς ὢν καὶ πρὸς τὸ κολάζειν θηρίου παντὸς ἀγριώτερος; — ἀλλὰ θατέρου προσδοκῶν τοῖν δυοῖν ἐπιτεύξασθαι· καὶ γὰρ ὑπελάμβανεν [1] ἢ λόγοις αὐτὴν τῆς ἐνστάσεως καθυφεῖναι πεῖσαι ἢ μὴ ἀπὸ πρώτης βασάνου ἀποθανεῖν [2], πρὶν πολλαῖς τιμωρίαις προσομιλήσασαν οὕτω τῆς παρούσης ἀπαλλαγῆναι ζωῆς. Τοιγάρτοι καὶ φυλακῇ ταύτην δίδωσι καὶ βραχύν τινα πρὸς διάσκεψιν χρόνον [3]...

25. Ἡ δὲ καθειρχθεῖσα τῶν συνήθων πρὸς Θεὸν εἶχετο εὐχῶν τε καὶ ψαλμῳδιῶν, ἐν συντετριμμένῃ καρδίᾳ καὶ πνεύματι ταπεινώσεως * ἱλεουμένη τοῦτον, ὥστε πρὸς τοὺς προκειμένους ἀγῶνας δύναμιν * Fol. 220v
χορηγῆσαι εἰς τὸ εὐψύχως τὸν τοῦ μαρτυρίου δίαυλον διανύσαι καὶ πρὸς αἴσιον τέλος καταντῆσαι καὶ μὴ ἀποστοχῆσαι τὸν τῆς δικαιοσύνης ἀναδήσασθαι στέφανον· οὕτως οὖν τὸν Θεὸν ἐξευμενισαμένη, εἰς δεξιὸν τέλος ἀπέβη ταύτῃ τὰ τῆς εὐχῆς· οὕτω γὰρ εὐεπήκοον τὸν ταύτης νυμφίον ἔσχε Χριστόν, ὡς καὶ τῶν πληγῶν καὶ τῶν μωλώπων τῇ τούτου δυνάμει ἀπαλλαγῆναι καὶ ὅλην ἀνθηρὰν καταστῆναι καὶ εὐψυχίαν ἀναλαβεῖν καὶ ἰσχυροτέραν γενέσθαι πρὸς τὰς μελλούσας ἐπάγεσθαι ταύτῃ κολάσεις. Ἀλλ' οὕτω μὲν ἡ παρθένος καὶ μάρτυς θαυμασίας τῆς ἀντιλήψεως ἔτυχε τοῦ Χριστοῦ.

26. Ὁ δέ γε δεισιδαίμων ἐκεῖνος δικαστὴς μεθ' ἡμέρας τινὰς συνδιασκεψάμενος μεθ' ὧν καὶ τὴν ἀρχὴν εἶχεν, εἰς ἐξέτασιν καὶ αὖθις ἐξάγει τῆς φυλακῆς καὶ τῷ οἰκείῳ παρίστησι βήματι· ἡ δὴ καὶ κατενώπιον στᾶσα τοῦ ἀπηνοῦς δικαστοῦ, ὅλη φαιδρὰ καὶ ἔνδοξος τοῖς παροῦσιν ἐδείκνυτο, ὅλη χαρίεσσα, ὅλη ἀτεχνῶς ὑπερφυὴς καὶ τὴν ὄψιν περικαλλής. Οὕτως οὖν ἔχουσαν ὁ τύραννος ταύτην ἰδὼν ἐκπλήττεται μὲν τοῦ κάλλους αὐτὴν καὶ ἐν θαύματος λόγῳ ποιεῖται, καὶ μὴν δὴ καὶ οἱ συμπαρόντες οὕτω συνδιατίθενται, ὡς καὶ [1] ὑπολογίζεσθαι μὴ ταύτην ἐκείνην εἶναι δοκεῖν τὴν διενεγκοῦσαν τὴν πικρὰν βάσανον.

27. Ὅμως μέντοι τῆς ἐκπλήξεως ἀνενεγκὼν ὁ μωρόνους ἐκεῖνος δικαστὴς τοιάδε πρὸς τὴν μάρτυρα εἴρηκεν· « Τί τοῦτο, γύναι; πολλήν σοι βλέπω τὴν λαμπρότητα μετὰ τὴν βάσανον γενομένην, οὐκ οἶδ' ὅθεν καὶ ὅπως. Λέγε τοίνυν αὐτή, πῶς οὕτω ῥᾳδίως μεταβληθεῖσα πρὸς ἣν φαίνῃ κατέστης εὐπρέπειαν· καὶ γὰρ ὑπόνοιαν ἡμῖν δίδως ὑπολαμβάνειν μαγγανείαις σέ τισι χρήσασθαι· ἔπειτα δὲ λέγε καί, εἰ μεταμέλειά τις ὑπεισῆλθέ σοι εἰς τὸ ἀποθέσθαι μὲν τὴν πλάνην ὑφ' ἧς κατέχῃ, συνθέσθαι δὲ τῇ τοῦ βασιλέως ἀληθεστάτῃ θρησκείᾳ [1]. Δύο καὶ γάρ σοι τὰ κάλλιστα * ἔσται, εἰ τὸ ἀληθὲς ἐξείπῃς * Fol. 221
ἡμῖν, ἓν μὲν ὅτι τῶν μελλουσῶν σε βασάνων ἐκδέχεσθαι ἐκφεύξῃ τὴν πεῖραν, δεύτερον δὲ ὅτι καὶ ὧν πολλάκις εἰρήκειν ἀγαθῶν ἐπιτεύξῃ. »

28. Οἷς ἡ μάρτυς προσσχοῦσα [1] τὸν νοῦν, συνετῶς μάλα τοῦτο πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο· « Αὐτό σε [2], ὦ δικαστά, τὸ παρ' ἐμοῦ ζητεῖν τὸ ἀληθὲς μαθεῖν παρίστησι μηδέποτε κρεῖττον ἢ κάλλιον ἢ διανοηθῆναι ἢ καὶ εἰπεῖν. Λέγω γοῦν σοι, ὃ καὶ πολλάκις ἀληθεύουσα εἴρηκα, ὅτι θεοσεβὴς ἐγὼ καὶ μόνῳ τῷ ζῶντι λατρεύω Θεῷ, μαγγανείας [3] δὲ οὐ γινώσκω· αὗται γὰρ τῶν ὑμετέρων [4] εἰσὶ θεῶν, παρ' ὧν ὑμεῖς διενεργούμενοι καταλιμπάνετε μὲν τὸν ἀληθῆ Θεόν, αὐτοῖς δὲ ὅσα καὶ θεοῖς προσανέχετε. » Τούτων ὁ κάκιστος ἐκεῖνος δικαστὴς ἀκηκοώς, καίπερ τὸ ἀληθὲς μαθεῖν ἐπιζητῶν, μᾶλλον ὅλος ἐφωράθη

23. — 1. τὸ νοῦν F.

24. — 1. ὑπελάμμ//////εν F. — 2. ἀποθανοῦσαν F. — 3. *nonnulla deesse videntur.*

26. — 1. μὴ *add.* F.

27. — 1. θρησκείαν F.

28. — 1. προσχοῦσα F. — 2. αὐτός σε F. — 3. μαγγανείαις F. — 4. ἡμετέρων F.

τοῦ ψεύδους· οὐ γὰρ ἀπεύθυνε τὸν νοῦν πρὸς τὸ φέγγος τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὡς τόξον στρεβλὸν πρὸς τὴν ἰδίαν μετεστράφη κακόνοιαν· ἔδει μὲν γὰρ ἐκεῖνον μαθόντα τὸ ἀληθὲς ἢ πιστεῦσαι καὶ τῆς οἰκείας μεταβαλέσθαι δυσσεβείας ἢ τὴν μάρτυρα ἐάσαι ἀπιέναι, ὅποι καὶ βούλοιτο.

29. Ὁ δὲ τοῦτο μὲν οὐ πεποίηκε τῷ πονηρῷ διενεργούμενος δαίμονι, τὰ χαλεπώτατα δὲ τῇ μάρτυρι προσαπειλησάμενος καὶ τοῖς θυμοῖς ὥσπερ τις λέβης ἀνακαχλάσας καὶ ἥττων τοῦ πάθους γενόμενος σφοδρῶς ἀνεβόα· « Πῶς ταῦτα, ὦ γύναι, πῶς ταῦτα λέγεις; ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων ἀποκρίνῃ, οὐ δέδοικας οὐδὲ τρέμεις, ἀλλὰ τῆς ἡμετέρας ἐθέλεις κατατρυφᾶν ἡμερότητος καὶ τὸ τοῦ δικαστηρίου φιλάνθρωπον ἐξουθενεῖν; ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι δι' ἅπερ λέγεις παρ' ἡμῶν κολάζῃ καὶ ἔτι σε καὶ αὖθις κολάζειν βουλόμεθα; ἡμεῖς γὰρ καταλιπεῖν σε τὸν ἐσταυρωμένον καὶ τὰς μαγγανείας ὁμολογῆσαι καὶ συγγνώμης τυχεῖν ἀναγκάζομεν, σὺ δὲ τοὐναντίον ἅπαν ποιεῖς· καὶ γὰρ κρύπτεις μὲν ταύτας, αὐτὸν δὲ ἀνακηρύττεις καὶ Θεὸν ὁμολογεῖς ἀντικρυς. »

* Fol. 221v 30. Πρὸς ταῦτα ἡ μάρτυς συνετῶς ἅμα καὶ πεπαιδευμένως καὶ τῆς * ἐκείνης μεγαλονοίας ἀξίως ἀπεκρίνατο· « Ἥκιστά μοι δοκεῖς, ὦ δικαστά, εἰπεῖν τὸ ἀληθὲς ἐθέλειν μαθεῖν ἢ παντελῶς ἀπηλλάχθαι τοῦ ψεύδους, ἀλλὰ τοῦ μὲν ὥσπερ τινὶ ἀμβλυωπίᾳ πονηρᾷ συνισχημένος τὸ φῶς οὐκ ἐθέλεις ἰδεῖν, τοῦ δὲ ἀσπάζῃ τὸ σκότος[1] καὶ μιγνύειν σπεύδεις τὰ ἄμικτα, ἐμὲ μὲν ἀναγκάζων καταλιπεῖν τὸν ἕνα Θεὸν ἀψύχοις δὲ καὶ ἀναισθήτοις κτίσμασι τὴν θεϊκὴν ἀπονεῖμαι τιμήν, σὲ δὲ πείθων ὅλως ἰσχύσειν ἡμᾶς μεταπείσειν· καίτοι γε ἔδει σε τῆς οἰκείας αἰσθέσθαι φύσεως, μᾶλλον δὲ τῆς κοινῆς, καὶ δι' αὐτῆς τὸν ταύτης ἐπιγνῶναι δημιουργόν, ὅτι διὰ ταύτην τὴν ὁρωμένην οὗτος ἐτεκτήνατο κτίσιν· καὶ γὰρ τῷ ὄντι ἐκ ταύτης ἐθαυμαστώθη ἡ τοῦ ὄντως Θεοῦ γνῶσις· σὺ δὲ τοσοῦτον ἀπέχεις τοῦ ἐπιγνῶναι τὸν ὄντα Θεόν, ὅτι καὶ ἡμᾶς ἀναγκάζεις τῇ σῇ συνθέσθαι μανίᾳ. Μαινομένων γὰρ οὐκ ἀπέοικας οὕτω τῆς ἀσεβείας ἀντιποιούμενος. »

31. Ἐνταῦθα ὁ μιαρὸς σφοδρότερον κινηθείς, πρὸς τὸ κολάζειν καὶ αὖθις ἐχώρει. Κελεύει[1] τοίνυν πρῶτον μὲν βουνεύροις ταύτης τὰς σάρκας καταξανθῆναι, ἔπειτα δὲ καὶ καλάμοις περιδεθεῖσαν καὶ εἰς τὸ ἄκρον τούτοις πιεσθεῖσαν — πονηρὰ δέ τις περσικὴ τοῦτο βάσανος — ἐπὶ τοσοῦτον ἐλθεῖν, ὡς καὶ τὴν ψυχὴν ἀποβαλεῖν. Ἀλλ' ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ οὗ καὶ ἀποθανεῖν εἵλετο, καὶ αὖθις ταύτην ἐνδυναμοῦσα ἀνωτέραν ἐφύλαττε τῆς τοιαύτης κολάσεως· ἐπεὶ δὲ ἱκανῶς ἐδόκει τῷ τυράννῳ[2] τὴν βάσανον ἔχειν, λύειν μὲν τῶν πιεζόντων καλάμων, μεταφέρειν δὲ καὶ αὖθις πρὸς τὴν φρουρὰν ὥσπερ τινὰ ἄψυχον φόρτον βασταζομένην ἐκέλευε.

32. Ἀλλ' οὐκ ἠμέλει σου πάντως Θεός, ἀξιάγαστε μάρτυς, ἐφ' ὃν ἤλπισας καὶ οὗ τὸν ἔρωτα διηνεκῶς εἰς τὴν ψυχὴν ἔσχηκας· καὶ πῶς γὰρ ἔμελλε, φιλάνθρωπος ὢν καὶ τοὺς δοξάζοντας ἀντιδοξάζειν εἰδώς; παρῆν τοίνυν καὶ αὖθις ἀοράτως καὶ θεραπείας ὑπερφυοῦς ταύτην ἠξίωσε· διὸ καὶ ὅλη
* Fol. 222 τῆς θείας ἀπολαύσασα χάριτος * φαιδροτέρα καὶ ὡραιοτέρα κατέστη καὶ τὴν ἐκείνου ἐδόξαζεν ἀκαταμάχητον δύναμιν· « Εὐλογῶ σε, λέγουσα, καὶ δοξάζω τὸ ὄνομά σου, πολυύμνητε κύριε, ὅτι ἐξήγαγες ἐκ τῶν ἀναγκῶν τὴν ψυχήν μου καὶ ἐρρύσω με ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν μου τῶν τὴν σὴν δόξαν ἀθετούντων[1] καὶ τοῖς δαίμοσι ταύτην περιαπτόντων. Καὶ νῦν, φιλανθρωπότατε κύριε, καὶ ἔτι μου πρόστηθι καὶ εἰς τέλος ἐνίσχυσόν με καταβαλεῖν τὸν ἐχθρὸν καὶ τῆς σῆς ἀξιωθῆναι χαρᾶς. »

33. Οὕτως οὖν τῆς θείας μάρτυρος εὐχομένης καὶ τὸν ἁπάντων δοξαζούσης Θεόν, ἤδη τοῦ ἡλίου ἀνίσχοντος, ταύτην ἀποθανεῖν ὁ δικάζων[1]... ἔδοξε μὲν αὐτῷ ἔξω που τῆς πόλεως ῥῖψαι ταύτην βορὰν τοῖς κυσὶ καὶ πρὸς τοῦτο τοὺς δημίους προσέταττεν. Οἱ δὲ ἐλθόντες καὶ ὑγιῆ ταύτην εὑρόντες καὶ ὅλην φαιδρὰν καὶ τοῦ θείου προσώπου φῶς ἀπαστράπτουσαν, μετ' αἰδοῦς καὶ ἐκπλήξεως πρὸς τὸν δικάζοντα ἤγαγον. Ὁ δὲ ταύτην ἰδὼν καὶ ὡς εἰκὸς ἐκπλαγείς, τῷ οἰκείῳ βήματι καὶ αὖθις ταύτην παρίστησιν, οὐκ ὀλίγους καὶ τῶν μάγων συνέδρους ποιούμενος· καὶ γὰρ ὑπελάμβανε πρότερον ἐν τοῖς ζῶσι μὴ εἶναι· εἰ δὲ καὶ τοῦτο, ἀλλὰ μὴ μέντοι καὶ ὅλως δύνασθαι κινεῖσθαι, ἐδόκει γοῦν αὐτῷ παράδοξον τὸ πραχθὲν καὶ φυσικῆς ἀνώτερον πάσης δυνάμεως· καὶ ὅπως ἔχει, ἀκριβέστερον κατεμάνθανε καὶ

30. — 1. τοῦ σκότους F.
31. — 1. καὶ λεύει F. — 2. τυράνω F.
32. — 1. ἀθετούντω F.
33. — 1. *aliquid deest* F, *v. g.* ἐκέλευσε κ. τ. λ.

τοίνυν ἐν θαύματος λόγῳ ταύτην[2] ἐποιεῖτο· ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς οἰκείους ὤμνυ θεοὺς ὡς ἐκείνους εἶναι τὸ αἴτιον τοῦ[3] παραδόξως οὕτω συμβαίνειν τῇ μάρτυρι θεραπείας ἀξιοῦσθαι, ὡς καὶ τῶν ὑγιαινόντων κρειττόνως ἔχειν ὁρᾶσθαι, ἤ, εἰ μὴ τοῦτο, γοητείαις τισὶ καὶ περιεργίαις πρὸς ὃ φαίνεται μεταβάλλεσθαι.

34. Πρὸς ἅπερ εἶπεν ἂν ὁ τῆς ἀληθείας πρὸς αὐτὸν λόγος· « Ψευδεῖς τὰς δόξας τοῦ σοῦ νοὸς ἡ ματαιότης κέκτηται, μάταιε. Τῆς γὰρ ἀληθοῦς δόξης ἡ πλάνη σε τοῦ ψεύδους μακράν που ἀπεσκοράκισεν· οὔτε γὰρ ἀναισθήτων στοιχείων τοῦτο οὔτε περιεργιῶν ἢ μαγγανειῶν, ἀλλὰ τοῦ ζῶντος Θεοῦ ἔργον τοῦ τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα καλοῦντος καὶ ζωὴν τοῖς πᾶσι παρέχοντος. » Ἀλλ' ὁ μὲν τῆς ἀληθείας λόγος οὕτως. Ὁ δὲ πόθεν ἂν ἀλλαχόθεν, εἰ μὴ ἐκ τῶν ἀναισθήτων αὐτοῦ *θεῶν, ὅμοιος ἐκεί- * Fol. 222v
νοις σχεδὸν ὤν, ὡρμήθη ἕτερ' ἄττα ἢ ἐννοῆσαι ἢ εἰπεῖν τῆς ἀληθείας ἐχόμενα, εἰ μὴ τὰ τῇ ἀναισθησίᾳ ἐκείνου προσήκοντα; Ὁ μὲν οὖν οὕτως ἐπὶ τοῖς ὁρωμένοις εἶχε καὶ οἱ συμπαρόντες αὐτῷ.

35. Ἡ δὲ μάρτυς οὕτως αὐτοὺς ἔχοντας καθορῶσα καὶ τὴν γλῶτταν κινήσασα, ἐκεῖνα πάντως ἐφθέγξατο, ἅπερ ὁ τὸν θεῖον ταύτης κινῶν νοῦν ἡ αὐτοσοφία Χριστὸς ἐδωρήσατο· αὐτὸς γὰρ ἐπηγγείλατο λόγον καὶ σοφίαν διδόναι, ἡνίκα πρὸς ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς ἀχθήσονται οἱ τῆς πρὸς ἐκεῖνον πίστεως ἐχόμενοι, οἷς οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν πάντες οἱ ἀντικείμενοι· ὃ δῆτα καὶ ἐπὶ τῆς ἁγίας γέγονε τηνικαῦτα.

36. « Ἐμοὶ μέν, ἔφησεν, ὦ δικαστά, ἔπεισι θαυμάζειν, ὅπως ἐκὼν τῆς ἀληθείας ἐκπίπτειν ἐθέλεις καὶ ἀπιστεῖν ἐπὶ τοῖς οὕτω καὶ τυφλῷ τὸ τοῦ λόγου δήλοις τυγχάνουσι, καὶ ταῦτα ἑαυτὸν σοφὸν οἰόμενος καὶ τῶν πολλῶν ἀμείνω τὴν γνῶσιν κεκτῆσθαι, ὡς καὶ τὴν τῶν μεταρσίων εἰδέναι φύσιν καὶ ἑτέρων δήπου πολλῶν ἀδήλων ὄντων, εἶτα ἐν μὲν τοῖς τοιούτοις οἴει εὐδοκιμεῖν, ἐν δὲ τοῖς ἀληθέσι καὶ φανεροῖς τὸν ἀγνοοῦντα ὑποκρίνῃ· ἢ οὐχ ὁρᾷς ἐν ἐμοὶ τὸν ἐμὸν ἐνεργοῦντα Χριστόν; ἀλλ' ἡλίῳ καὶ πυρὶ καὶ γοητείαις κάθῃ περιάπτων τὴν ἐν ἐμοὶ φαινομένην θείαν ἰσχύν· ἄπαγε τῆς τοιαύτης ἐρεσχελίας· μὴ τοῦτο οἷου, τὸ τῷ ψεύδει περικαλύπτειν τὸ τῆς ἀληθείας φῶς· τὸ μὲν γὰρ σὸν ψεῦδος μακρὰν ἀπελήλαται, τὸ δὲ τῆς ἡμετέρας ἀληθείας φῶς τοῖς βουλομένοις πάρεστι καθορᾶν.

37. « Ποῦ γάρ σοι τῶν μαστίγων οἱ μώλωπες, ποῦ τῶν ῥαβδισμῶν αἱ πληγαί, ποῦ τῶν αἱμάτων οἱ ῥύακες, ποῦ τῶν ἄρθρων καὶ τῶν συνδέσμων καὶ τῶν ἰνῶν αἱ παραλύσεις καὶ συντριβαί; πάντα οἴχεται, πάντα ἠφάνισται, τῆς κρείττονος[1] δυνάμεως καὶ θεϊκῆς ἐπιλαμψάσης ἡμῖν· εἰ μὲν οὖν ἐθέλεις, πρόσιθι τῇ ἀληθείᾳ, τὸ τῆς πλάνης σκότος μακρὰν ἀποθέμενος· εἰ δ' οὖν, αὐτὸς μὲν τῶν οἰκείων ἔργων ἔχου, παρ' ὧν πάντως *τὰ ἔσχατα πείσῃ, ἀλλὰ μὴ ὀργίζου, ἡνίκα γυμνὸς καὶ τετραχηλισ- * Fol. 223
μένος ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ στήσῃ βήματος καὶ τοὺς λόγους ὑφέξεις οὐ μόνον[2] ὧν διεπράξω κακῶν ἀλλὰ καὶ ὧν εἰς τοὺς εὐσεβοῦντας εἰργάσω δεινῶν, καί σε τὸ μὴ σβεννύμενον αἰώνιον ἐκδέξεται πῦρ, ὡς μὴ ἐθελήσαντα ἐπιγνῶναι τὸν ὄντως Θεὸν καὶ ἀποστῆναι τοῦ φθαρτοῦ καὶ ἀναισθήτου πυρός. »

38. Τούτων ἀκούσας ὁ παράφρων ἐκεῖνος καὶ βδελυρὸς καὶ μὴ ἐνεγκὼν τὴν τῶν λόγων ἀλήθειαν, μᾶλλον δὲ τῶν πραγμάτων αὐτῶν, πρὸς τὸ κολάζειν καὶ αὖθις ἐχώρει τὴν μάρτυρα, ὥσπερ ἐπίτηδες τῆς οἰκείας μανίας ἀντιποιούμενος, κάλαμος ὥσπερ πρὸς πῦρ ἢ κατὰ πρανοῦς ὥσπερ ῥύαξ φερόμενος· ἀμέλει τοι καὶ μικροῦ καὶ αὐτοχειρὶ τιμωρεῖσθαι ἠπείγετο τὴν ἁγίαν· ὅμως μέντοι ἔκ τε τοῦ οἰκείου ἀξιώματος κωλυθείς, ταύτην καὶ αὖθις παραδίδωσι τοῖς δημίοις καὶ καινοτέραν προστάττει κόλασιν εἰς τιμωρίαν ταύτης εὑρεῖν.

39. Τί οὖν τὸ ἐντεῦθεν; οἱ πονηροὶ καὶ πρόχειροι πρὸς τὸ κολάζειν καὶ τοῖς σφετέροις[1] ἀμύνειν θεοῖς, φοβερὰν καὶ πικρὰν τὴν βάσανον ἐξευρίσκουσι· φακέλοις γὰρ χαλκοῖς ὅλον τὸ σῶμα περιλαβόντες συνθλάττουσι μὲν ἐντεῦθεν τῆς σαρκὸς τὴν διάπλασιν, συντρίβουσι δὲ τὰ ὀστᾶ καὶ ἰσχυρῶς ὅλου τοῦ σώματος τὴν ἁρμονίαν πιέζουσιν, ὡς μηδέ τι μέρος τούτου ὅλως τῆς βασάνου ἐκτὸς εὑρεθῆναι· οἶδ' ὅτι καὶ οἱ παρόντες ἐκεῖσε ἔπαθον ἂν τὰς ψυχὰς καὶ οὐδὲ τῶν νῦν[2] ἀκουόντων ἐκτὸς πάθους γένοιντ' ἂν[3] αἱ ψυχαί· ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ μάρτυς, ὡς ἐγῷμαι, μᾶλλον δὲ καὶ τὸ τῆς ἀληθείας

2. ταύτης F. — 3. τὸ F.

37. — 1. κρείττων F. — 2. μόνως F.

39. — 1. φετέροις F. — 2. νοῦν F. — 3. γένοιτ' ἂν F.

παρίστησι φῶς, ἀγεννές[4] τι καὶ ἄνανδρον ἔπαθεν, ἀλλ' ἐρρωμένην[5] μὲν ἔφερε τὴν ψυχήν, εἰ καὶ τὸ σῶμα κατάκοπος ἦν, τὸν δὲ νοῦν ἀνῆγε πρὸς τὸν Θεόν· χεῖρας γὰρ ἐπαίρειν οὐκ ἦν οὐδ' ὀφθαλμοὺς ὑπὸ τοῦ σκαιοῦ πιεζομένη καὶ ὀλεθρίου ἐκείνου μηχανήματος· ἐπεκαλεῖτο δὲ τὸν Θεὸν ἀοράτως αὐτῆς
* Fol. 223v ἐπιλαβέσθαι καὶ κουφίσαι *τῶν ὀδυνῶν καὶ τῆς τοιαύτης ἀνωτέραν δεῖξαι βασάνου καὶ θαυμαστὸν ἐντεῦθεν φανῆναι καὶ Θεὸν ἀληθῆ κηρυχθῆναι καί τινας πρὸς τὸ τῆς ἀληθείας βλέψαι φῶς· ὃ δῆτα κατ' εὐχὴν ἀπηντήκει τῇ μάρτυρι.

40. Λύεται μὲν γὰρ αἴφνης — τῆς θαυμαστῆς σου, Χριστέ, δυνάμεως — δεσμοῦ τοῦ πιέζοντος· ἀνίσταται δὲ καὶ τοῖς πᾶσιν ὑγιὴς καὶ φαιδρὰ καθορᾶται· ἐντεῦθεν ηὐχαρίστει τῷ σεσωκότι Θεῷ· « Εὐχαριστῶ σοι, λέγουσα, ποιητὰ τῶν ὅλων καὶ δημιουργέ, ὅτι καὶ αὖθις ἐκ θανάτου ἐρρύσω μου τὴν ψυχήν, καὶ τὴν θαυμαστήν σου ἐδείξω δυναστείαν ἐν ἐμοί. » Καὶ ἔτι· « Ἀγαθότατε, εἰς τέλος ἀντιλαβοῦ καὶ ἐνίσχυσον τὸν τῆς ἐμῆς ἀθλήσεως τελειῶσαι δρόμον καὶ πρὸς σὲ καταπαῦσαι τὴν ἀληθινὴν ζωὴν καὶ ἐπέραστον. » Οὕτω τῆς μάρτυρος εὐχομένης καὶ τὸν τῶν ὅλων ὑμνούσης καὶ δυσωπούσης Θεόν, συναρπάζεται τοῖς δημίοις καὶ πρὸς τὸ τῆς ἀσεβείας ἀνδράποδον τὸν πονηρὸν καὶ αὖθις φημὶ δικαστὴν ἄγεται.

41. Καὶ ὃς ταύτην ἰδών, τοῦ ὁρωμένου μόνον ἐγένετο, καίτοι γε καὶ πρὸς τὸ νοούμενον ἔδει διαβλέψαι καὶ ἐπιγνῶναι ὥσπερ τὴν φύσιν τοῦ σώματος ὑγιαίνουσαν, οὕτω καὶ τὴν θείαν ἐνέργειαν, ἥτις ἀοράτως καὶ τὸ θαῦμα ἐνήργησε, καὶ ἀποθέσθαι μὲν τὸ δυσσεβὲς φρόνημα, ἑλέσθαι δὲ τὸ σεβασθῆναι τὸν ὄντα Θεόν· ὁ δὲ πολλοῦ γε καὶ δεῖ, μάταιος ὢν καὶ ταῖς ματαιότησι συνισχημένος τοῦ ψεύδους, ὅθεν καὶ μᾶλλον ἐπὶ πλέον ἐγίνετο τῆς κακίας ὑπὲρ τῆς ἀληθείας· διὸ καὶ πῇ μὲν ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἐλεγχόμενος ἐπειρᾶτο καὶ ἄκων ταύτην ὁμολογεῖν, πῇ δὲ ὑπὸ τῆς ἀνοίας κρατούμενος καθῆστο ἀμηχανῶν.

42. Εἶτ' αὖθις ἀναλαμβάνων ἑαυτὸν « Εἰπέ μοι », ἔλεγε πρὸς τὴν μάρτυρα, « πῶς ταῦτα ποιεῖς, ὦ γύναι; καὶ αἴφνης τῶν πληγῶν μεταβάλλῃ καὶ ῥᾳδίως οὕτως ὑγιαίνουσα φαίνῃ καὶ πάντας ἐκπλήττεις, ναὶ δὴ μὰ τοὺς θεοὺς καὶ ἐμὲ δήπου τὸν ἔμφρονα νοῦν ἔχοντα, ὡς μικροῦ με μηδὲ δύνασθαι
* Fol. 224 ἐσκέφθαι, πῶς σοι συμβαίνει τὸ μετεστράφθαι οὕτω ῥᾳδίως ἀπὸ τῶν χειρόνων *πρὸς τὰ βελτίω· εἰ οὖν θέλησεις τὸ ἀληθὲς ἡμῖν ἐξειπεῖν καὶ ἀφελέσθαι τῶν ἡμετέρων ψυχῶν τὸ περὶ αὐτὸ ἐσφάλθαι, χάρις ἔσται σοι παρ' ἡμῖν, μᾶλλον δὲ παρά τε βασιλεῖ καὶ αὐτοῖς δήπου τοῖς θεοῖς· εἰ δ' οὖν, ἐπεὶ οὐ δυνατόν μοι, ὥς γε ὁρῶ ἐξ ὧν ἐργάζῃ, μήτε μὴν πεῖσαί σε μεταβαλέσθαι μήτε μὴν ἐξαρκεῖν με κολάσεις ἐπινοεῖν, τῇ τελευταίᾳ τιμωρίᾳ τῷ θανάτῳ σε παραδώσω· τυχὸν γὰρ ἂν οὕτως ἡμῖν συμβαίη ἀπηλλάχθαι σου τῶν τε ἐπινοιῶν καὶ μαγγανειῶν· καίτοι γε δέδοικα καὶ οὕτω μοι περιεργείαις τισὶ χρησαμένῃ, ζῶσα καὶ αὖθις ὀφθήσῃ καὶ τοὺς πλείους ἐντεῦθεν ἐξαπατήσεις ».

43. Οὕτω μὲν οὖν ὁ κατάρατος ἀστρολόγος ἐκεῖνος, τοῖς οἰκείοις διενεργούμενος δαίμοσι, φλυαρός τις εἶναι ἐξ ὧν ἔλεγεν ἐγνωρίζετο, ἐπείπερ πολλάκις οὐ μόνον ἑωράκει ἀλλὰ καὶ ἠκηκόει τῆς μάρτυρος περὶ τῶν τοιούτων ποιουμένης τὴν ἀπολογίαν, ὥστε οὔτε μαθεῖν οὔτε ἐπιγνῶναι ἕνεκά γε τὸ ἀληθὲς προυβάλετο τὴν ἐρώτησιν, ἀλλ' ἐπαπορῶν ἐφ' οἷς οὐκ ἠδύνατο ἐπιτυχεῖν, ὥσπερ ἐν κύκλοις τισὶν ἑαυτὸν συστρέφων, τὰ αὐτὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν διηρώτα.

44. Ἡ δέ γε καλλιπάρθενος μάρτυς· « Τί πλειστάκις περὶ τῶν αὐτῶν ἐρωτᾷς, ἀσυνείδητος ὢν καὶ μὴ θέλων τὸ ἀληθὲς συνιδεῖν; οὔτε γὰρ διὰ τὸ μαθεῖν προβάλλῃ τὸ ἀγνοεῖν οὔτε διὰ τὸ ἐπιγνῶναι τὸ ἀληθὲς ἐρωτᾷς, ἀλλ' ὥσπερ ἐθέλεις λαβὰς λαμβάνειν πρὸς τὸ τιμωρεῖσθαι ἡμᾶς καὶ τὴν οἰκείαν ἀσέβειαν συνιστᾶν, ἐπεὶ πολλάκις ἔγνως τὴν τοῦ ἐμοῦ Χριστοῦ δύναμιν, ἐφ' οἷς σὺ μὲν ὠμῶς καὶ ἀπανθρώπως ἡμᾶς ἐτιμωρήσω, ἐκεῖνος δὲ εὐεργετῶν οὐ διέλιπεν, ὡς καὶ πᾶσαν πρόφασιν τῆς σῆς κακομηχάνου ψυχῆς ἀφαιρεῖσθαι· ἢ τίνα γὰρ λόγον ἔχειν δοκεῖς ἐμὲ ὑπολαμβάνειν, ἐν δεσμοῖς οὖσαν καὶ τὰ ἀνήκεστα πάσχουσαν, μαγγανείαις ἢ περιεργίαις ἀποτίθεσθαι μὲν τοῦ σώματος τὰς πληγάς, ἐπενδύεσθαι δὲ τὸ ὑγιαίνειν ἐξαίφνης καὶ κρείττω φαίνεσθαι ἢπερ καὶ πρότερον; ποίει τοίνυν ὃ βούλει, ἐπεί γε, ὡς
* Fol. 224v ὁρῶ, ἑκὼν τυφλώττων τυγχάνεις· ἐπεὶ τίνα εὐεργεσίαν αὐτὸς *πρὸς τῶν σῶν λαμβάνεις θεῶν, ὥσπερ ἄρα ἐμὲ ὁρᾷς πρὸς τοῦ ἐμοῦ εὐεργετουμένην Χριστοῦ; τάχα γάρ, ἂν ἐγνωρίσαμέν[1] σε εὐεργε-

4. ἀγενὲς F. — 5. ἐρωμένην F.

44. — 1. ἐγνωρίσαι μέν F.

τούμενον παρ' αὐτῶν, εἴποιμεν ἄν, ὅτι εἰκότως τῆς ἐκείνων ὑπεραγωνίζῃ δόξης· πρόσελθε τοίνυν τῷ σῷ θεῷ καὶ ἔκτεινόν σου τὴν δεξιὰν καὶ πάντως οἶμαί γε λήψῃ, εἰ μή τί γε ἄλλο, τὴν αὐτῆς ἀπώλειαν· εἰ δέ γε καὶ σεαυτὸν ἐμβαλεῖν βουληθείης, ταχὺ πάντως τροφὴ ἐκείνῳ γενήσῃ καὶ τὴν[2] ἀμοιβὴν πάντως ἕξεις ἀξίαν τοῦ σοῦ θεοῦ. Πῶς οὖν τῷ τοιούτῳ φθαρτικῷ πυρὶ ὅσα καὶ θεῷ προσανέχεις, καὶ ταῦτα ἐν καλῷ σοι διϊσχυρίζῃ ἑστάναι τὴν γνῶσιν; ἐμοὶ γάρ, ὡς πολλάκις εἰρήκειν, τὰ πάντα Χριστός ἐστιν ὁ τοῦ Θεοῦ υἱὸς καὶ Θεός, καὶ οὐκ ἄν ποτε τὸν ἐμὸν ἀρνηθείην δεσπότην καὶ κύριον, κἂν δέῃ εἰ οἷόν τε μυρίους θανάτους ὑπὲρ τῆς δόξης ἐκείνου ἀποθανεῖν. »

45. Ὑπολαβὼν δὲ ὁ δικαστής· « Ὁρᾷς », ἔφη, « ὦ γύναι », ἐν πολλῷ θυμῷ, « ὁρᾷς, ὅπως ἡμᾶς ἐρεθίζεις τῷ θανάτῳ σε τάχιον παραπέμψαι· καὶ γὰρ παρ' ἡμῶν ἡμέρως ἐρωτωμένη, θρασεῖς αὐτὴ τοὺς λόγους ποιῇ. » « Οὐ θρασεῖς », ἔφη, « δικαστά », ἡ μάρτυς, « ἀλλ' ἀληθεῖς, εἰ καὶ αὐτὸς διαβάλλειν ἐθέλεις[1] ἡμᾶς. » « Πῶς οὖν, φησί, διαβάλλω, γύναι; αὐτὴ μὲν γὰρ τὴν οἰκείαν ἀγωνίζῃ συνιστᾶν δόξαν καὶ ὅλη ὑπὲρ ταύτης γίνῃ, τὰ δὲ ἡμέτερα ἐξουθενεῖς καὶ τῷ τοῦ σοῦ Θεοῦ διϊσχυρίζῃ κολασθησομένους πυρί, καὶ ταῦτα οὐκ ἐνταῦθα, ἀλλ' ὥσπερ ὀνειρώττουσα ἕτερόν τινα μέλλοντα αἰῶνα, ἄδηλόν τε καὶ ἀφανῆ, συνιστῶσα· κἀκεῖσε ἡμᾶς κολασθῆναι δεδίττῃ· εἰ μὲν οὖν τὸν βαθὺν ὕπνον τῆς ἀνοίας ἀποτιναξαμένη καὶ τῆς τοιαύτης ὀνειρώξεως ἐκτὸς γινομένη, προσελθοῦσα τοῖς θεοῖς θύσεις, εὖ ἂν ἔξεις πρὸς πάντα· εἰ δ' οὖν, ὡς καὶ πολλάκις εἰρήκειν, τῇ ἐσχάτῃ τιμωρίᾳ παραπέμψω, καὶ τότ' ἂν τυχὸν ἡμᾶς ἔτι μαθήσῃ ἀπειλεῖν καὶ κολάζειν. »

46. « Ὅτι μὲν οὖν », ἡ μάρτυς ἔφη πρὸς τὸν δικάζοντα, « εἰ μὴ τῆς πλάνης ἀπαλλαγῆναι θελήσειας καὶ τῆς σῆς διανοίας τοὺς σοὺς θεοὺς ἀποπτύσειας * καὶ τῷ μόνῳ ζῶντι προσελθεῖν Θεῷ, τῷ * Fol. 225
ἐμῷ δηλαδὴ Χριστῷ, εὐδοκήσειας, τὰ ἔσχατα πείσῃ καὶ δίκην δώσεις ἐν τῷ τῆς γεέννης πυρί, δῆλον ἐκεῖθεν· ἀφ' ὧν[1] καὶ γὰρ ἔγνως εἰς ἐμὲ θαυμασίων τῷ ἐμῷ τελεσθέντων Θεῷ, τὸν ἐμὸν συνίστημι λόγον. Ὁ γὰρ οὕτως εὐεργετῶν κἀντεῦθεν ἑαυτὸν τῶν ὅλων δημιουργὸν παριστῶν, εὔδηλον δήπου ὅτι καὶ κολάζειν δύναται, κἂν ἐν τῷ παρόντι μακροθυμῶν φαίνηται, ἀγαθὸς ὢν καὶ πάντας ἐθέλων σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, ὥσπερ ἄρα καὶ σέ, εἰ βουληθείης ἐπιγνῶναι τὸ ἀληθές· ἢ τί ἂν ἀπείρξῃ τὸν πάντα δυνάμενον, δεηθείσης ἐμοῦ, χάναι σοι τὴν γῆν; καὶ πρὸς τὰ κατώτατά σε ταύτης διαβιβάσειεν, ὥσπερ ἄρα καὶ τὸν Δαθὰν καὶ Ἀβειρῶν παθεῖν ἐγνώκαμεν παρ' αὐτοῦ· τὸ δέ γέ με ἀποθανεῖν, κἂν μὴ αὐτὸς ἐπενέγκῃς, ἀλλ' ἡ φύσις πάντως ἐποίσει μοι, τοὺς οἰκείους νόμους φυλάττουσα, ὥστε, κἂν αὐτὸς κἂν ἐκείνη τοῦτο ποιήσητε, τὸ ἐμοὶ ποθεινὸν πληρωθῆναι συμβήσεται· τοῦ γὰρ σώματος χωρισθεῖσα γενήσεται πάντως πρὸς τὴν ὄντως ζωὴν ἐπανελθεῖν καὶ τῷ Θεῷ μου ἐντεῦθεν πάντως συνέσομαι καὶ τῆς παρ' ἐκείνου εἰς τὸ διηνεκὲς ἀπολαύσομαι[2] χαρᾶς. »

47. Οὕτω μὲν οὖν ἡ καλλιπάρθενος μάρτυς μετὰ παρρησίας ἀκριβοῦς καὶ γνώμης εὐσεβοῦς τὴν οἰκείαν ὁμολογίαν ἔμπροσθεν πάντων διαβεβαιωσαμένη ὥσπερ τις εἰστήκει ὀλυμπιονίκης, τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον ἐκδεχομένη παρὰ τοῦ δικαίου κριτοῦ, τὸν ὑπὲρ ἐκείνου θάνατον ὑπομένουσα. Ἡ δέ γε φαύλη ψυχή, ὁ ἐναγὴς δικαστής, ὅσα καὶ βέλη εἰς τὴν ἀσύνετον καρδίαν τοὺς λόγους δεξάμενος ἐξωγκοῦτο μὲν τῇ τῆς ἀλαζονείας ἐπάρσει, ἐξεκαίετο δὲ τῷ θυμῷ καὶ πῦρ ἀποπάλλειν ἐδόκει τῶν ὀφθαλμῶν καὶ πρὸς τοὺς συνόντας συνεχῶς ἐπιστρεφόμενος ἔλεγεν· « Ὁρᾶτε, ὦ παρόντες, τοῦ γυναίου τούτου τὸ ἀναιδές· ὁρᾶτε, ὁπόσης μὲν τυγχάνει τῆς ἡμερότητος παρ' ἡμῶν, ὁπόσας δὲ ἡμῶν καταχέει τὰς λοιδορίας * καὶ ἀντιρρητορεύειν πειρᾶται καὶ διδάσκειν καὶ μεταφέρειν πρὸς τὴν οἰκείαν θρησκείαν· * Fol. 225ᵛ
τούτων δὲ πάντων οὐκ ἄλλος ἀλλ' αὐτὸς ἐγώ εἰμι αἴτιος· φιλανθρωπίᾳ γὰρ χρώμενος καὶ δι' ἡμερότητος καὶ συμπαθείας ἐθέλων τοῦ γραϊδίου τούτου περιγενέσθαι, ἐμπαίζομαί τε παρ' αὐτοῦ καὶ καταγελῶμαι· ἀλλ' οὐ μὰ τὴν ἔφορον δίκην τῶν σφετέρων θεῶν τὴν ἐμὴν ἐκφύγῃς, γύναιον, ἐσχάτην ἀπόφασιν, ἀλλὰ τὸ ξίφος σοι πάντως ἐπιστομίσει τὴν γλῶτταν· καὶ τότε γνώσει σαφῶς τὸν τῆς σῆς παραφροσύνης καρπόν. »

48. « Εὐξαίμην ἄν », ἡ μάρτυς ἔφη, « τοῦτό μοι τάχιον γενέσθαι καὶ πρὸς τὸν οἰκεῖον ἐπανελθεῖν με δεσπότην. » « Γενήσεταί σοι », φησὶν ὁ κάκιστος δικαστής. Καὶ τοῦτ' εἰπὼν τοῖς δημίοις κελεύει

2. τὸν F.

45. — 1. ἐθέλειν F.

46. — 1. ἀφ' ὧ F. — 2. ἀπολαῦσαι F.

λέγων· « Λάβετε ταύτην τῶν ἐμῶν μακρὰν ὀφθαλμῶν· οὐ γὰρ ὅλως ἀνέχομαι τοιαύτην οὖσαν ὁρᾶν· καὶ τῷ ξίφει τὴν ταύτης ἀφέλεσθε κεφαλήν, ἵν' οὕτω τὴν ἐσχάτην σιωπὴν σιωπήσασα οὐκ ἂν δυνηθείη κατὰ θεῶν καὶ βασιλέως καὶ ἡμῶν πολλὰ βλασφήμως φθέγγεσθαι. » Ταῦθ' ὁ μιαρὸς ἐκεῖνος καὶ φονικὸς κελεύσας καὶ ἀναστὰς ᾤχετο κατηϣχυμμένος[1] καὶ ἡττημένος, ἐσχάτην ὀφλήσας αἰσχύνην, μὴ δυνηθεὶς περιγενέσθαι γηραιᾶς γυναικὸς καὶ πρὸς τὸ ἴδιον ἐπαγαγέσθαι βούλημά τε καὶ σέβασμα.

49. Ἡ δὲ καλλιπάρθενος μάρτυς πρότερον μὲν τοὺς δημίους αἰτησαμένη δοῦναι καιρὸν πρὸς τὸ δεηθῆναι τοῦ ὄντως Θεοῦ καὶ λαβομένη ηὔξατο ἵλεων γενόμενον, τὸ ταύτης δεξάμενον αἷμα, ἀνωτέραν μὲν γενέσθαι ποιῆσαι[1] τῶν ἀρχῶν τε καὶ ἐξουσιῶν τοῦ σκότους καὶ τῆς αὐτοῦ δόξης τυχεῖν ἀξιῶσαι[2], ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς τηνικαῦτα πειραζομένοις χριστιανοῖς ἄνεσιν παρασχεῖν καὶ πάσης αὐτοὺς ἐξελέσθαι δυσχερείας τε καὶ κακώσεως, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ οὖσι καὶ αὐτὸν προσκυνοῦσι καὶ μόνον Θεὸν γινώσκουσι καὶ λατρεύουσι· καὶ οὕτω μετὰ τὴν εὐχὴν ἐπὶ τοῖς παρελθοῦσιν ἀγῶσι τὴν τελευταίαν δεξαμένη πληγήν, τὸν τῆς ἀθλήσεως ἀνεδήσατο στέφανον. Καὶ οὕτω χερσὶν
* Fol. 226 ἀγγέλων τὸ ταύτης θεῖον πνεῦμα πρὸς τὸν * πατέρα τῶν φώτων ἀνηνέχθη Θεόν, χοροῖς ἀγγέλων τε καὶ ἀρχαγγέλων καὶ τῶν λοιπῶν δυνάμεων συνεσόμενον, καὶ τοῦ ἀκροτάτου ἀπολαύει[3] τῶν ἐφετῶν.

50. Τὸ δέ γε θεῖον καὶ πολύαθλον ταύτης σῶμα μετά γε τὴν ἐκτομὴν τῆς τιμίας κεφαλῆς χριστιανοί τινες ἀνελόμενοι κἀκείνην αὖθις αὐτῷ συναρμόσαντες, ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ κατέθεσαν· ὑπερφυῆ δέ τινα καὶ θαύματος ἄξια ἐκτμηθείσης τῆς ἱερᾶς παρηκολούθησε κεφαλῆς· τὸ καταρρεῦσαν θεῖον αἷμα ἐκ τῆς πληγῆς ἤρδευσε μὲν τὴν γῆν καὶ ὥσπερ σπόγγον διέθηκε· τοὺς δέ γε παρόντας καὶ ὁρῶντας τρόμος εἶλε καὶ συνεκλόνησεν· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ὁ ἀὴρ εὐωδίας ἐπληρώθη ξένης καὶ θαυμαστῆς. Ὁ δέ γε ἥλιος ἄνωθεν ὥσπερ ἐπιστυγνάσας τῇ μαρτυρικῇ καὶ θείᾳ σφαγῇ ἐφ' ἱκαναῖς ταῖς ὥραις τὰς ἰδίας ἀκτῖνας ἀπέκρυψε καὶ ἔτι γε μὴν ἐπαύξων τὴν στυγνότητα ζόφον περιεβάλετο. Οὕτως οἶδε δοξάζειν Θεὸς τοὺς αὐτὸν δοξάζειν προῃρημένους.

51. Ἡ μὲν οὖν καλλίνικος μάρτυς Ἴα οὕτω ξένως καὶ ὑπερφυῶς βιώσασα, ὥσπερ ὁ λόγος ὑπέγραψε, καὶ οὕτω τὸν τῆς ἀθλήσεως δρόμον τελέσασα καὶ τοὺς ὁρατοὺς καὶ ἀοράτους ἐντεῦθεν ἐχθροὺς καταισχύνασα καὶ μετὰ τελευτὴν πολλοῖς τοῖς τῶν ἰαμάτων χαρίσμασι δοξασθεῖσα πρὸς τοῦ Θεοῦ, οὕτω πρὸς ἣν ἐπόθει ἐπανῆλθε ζωήν. Μεθ' ὕστερον δὲ παρά του τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, ἡνίκα ἡ πυρκαϊὰ μὲν ἐσβέσθη τῆς ἀσεβείας τῇ δυνάμει Χριστοῦ, τὸ τῆς εὐσεβείας δὲ ηὔγασε φῶς, πρὸς τὴν ὀλβιωτάτην ἀνεκομίσθη Κωνσταντινούπολιν τὸ ταύτης πολύαθλον λείψανον· καὶ ναὸς αὐτῷ ἱδρύνθη περικαλλὴς καὶ ἐν αὐτῷ κατετέθη, πολλὰς τῶν ἰαμάτων τοῖς αὐτῷ προσερχομένοις πιστῶς χάριτας ἀναβλύζον.

52. Ἐπεὶ δὲ κρίμασιν οἷς οἶδε Θεὸς ἡ πόλις ἑάλω τοῖς Ἰταλοῖς, Ἀλεξίου μέν, οὗ ἐπώνυμος Ἄγγελος, τηνικαῦτα τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐπειλημμένου ἀρχῆς, τὸν ἴδιον δὲ ἀδελφὸν Ἰσαάκιον ταύτης ἐξοστρακίσαντος, ἅπαν μὲν τὸ κάλλος ἀπέσβη τῆς πόλεως, ὅσον ἐν οἴκοις λαμπροῖς, ὅσον ἐν οἴκοις ἱεροῖς, ὅσον ἐν εὐαγέσι σεμνείοις· σὺν τούτοις πᾶσι καὶ τὸ ἱερὸν τέμενος τῆς μάρτυρος Ἴας διαφθαρέν,
* Fol. 226v ἐπὶ τῇ τῶν Μαγγάνων μονῇ τὸ θεῖον ταύτης λείψανον μετετέθη, * ἡνίκα καὶ αὖθις Θεὸς τοῖς Ῥωμαίοις τὴν πόλιν ἀπέδωκεν, ὅσα καὶ σπαράκτας κόρακας ταύτης ἐκδιώξας τοὺς Ἰταλούς, τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀρχῆς τοῦ Παλαιολόγου Μιχαὴλ κατέχοντος τὰς ἡνίας. Τούτου δὲ τῆς βασιλείας διάδοχος, οὐμενοῦν τῆς γνώμης καὶ τῆς περὶ τὸ θεῖον σέβας δόξης, γέγονεν υἱὸς ὁ μεγακλεὴς καὶ μέγας Ἀνδρόνικος, τὸ τῆς εὐσεβείας ὡραιότατον στήριγμα, τὸ τῆς ἐκκλησίας ἀσφαλέστατον καὶ περικαλλὲς ἑδραίωμα, τὸ πάσης ἀρετῆς καὶ καλοκἀγαθίας περίδοξον ἄκουσμα.

53. Τηνικαῦτα τοίνυν καὶ ὁ παρὼν τῇ θείᾳ μάρτυρι λόγος ἐγράφη, τοῦ γράψαντος ἐν τῇ τῶν Μαγγάνων περικαλλεῖ εὑρισκομένου μονῇ, ἐπειδὴ τὸ τοῦ χρόνου μῆκος τὰ μὲν ὑπομνήματα, ὅσα ἐγράφη τῇ μάρτυρι, ἴσχυσε διαφθεῖραι, τὸ δὲ ταύτης θεῖον λείψανον οὐκ ἠδυνήθη λυμήνασθαι, καὶ ταῦτ' ἐννακοσίων ἡλιακῶν κύκλων περιδραμόντων, οὕτω τοῦ Θεοῦ τὴν καλλίνικον μάρτυρα καὶ πρὸ τῶν τῆς ἀθλήσεως ἀγώνων κἀν τοῖς ἀγῶσι καὶ μετὰ τούτους δοξάσαντος, δεικνύντος οἶμαι, οἵας ἔτυχε παρ' αὐτοῦ δόξης ἡ θεία ταύτης ψυχή· εἰ γὰρ ὁ πήλινος χοῦς οὕτω καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐδοξάσθη, ὡς ἐπὶ τοσούτοις χρόνοις μονονοὺ καὶ ἔμψυχος εἶναι δοκεῖν, — ὅς γε κἀμὲ πολλάκις ἐξέπληξεν, ὡς ζῶντα

48. — 1. κατησχυμένος F.

49. — 1. ποιήσοι F. — 2. ἀξιώσει F. — 3. ἀπολαύειν F.

τοῦτον θεασάμενον, ἀσινεῖς τοὺς ὄνυχας ἔχοντα — καὶ πολλαῖς ταῖς χάρισιν ἐλλαμπρύνεσθαι, πόσης εἰκὸς ἐννοεῖν χρὴ τὴν ἱερὰν ψυχὴν τῆς δόξης ἀπολαύειν παρὰ Θεοῦ; ἐγὼ μὲν οἶμαι, οὐκ ἀγγελικῆς οὐδ' ἀρχαγγελικῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ χερουβικῆς καὶ τῶν ὑψηλοτέρων ταγμάτων, ὡς καὶ ἐκ δεξιῶν ἑστάναι οἷα παρθένος καὶ μάρτυς τοῦ ταύτης νυμφίου Χριστοῦ.

54. Ταύτης τοίνυν ἡμεῖς, ὅσοι ἐν μεθέξει βουλόμεθα τῆς δόξης γενέσθαι Θεοῦ, τὴν ἀρετὴν μιμώμεθα καὶ τὴν ἄθλησιν· καὶ γὰρ καὶ νῦν πάρεστιν ὁ διώκτης καὶ ἐχθρὸς τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνος διάβολος, ὁ ἀοράτως διηνεκῶς ἡμῖν ἐπάγων τὸν πόλεμον· εἰ γοῦν ἐθελήσαιμεν νικηταὶ τοῦ πονηροῦ φανῆναι, τὸ ἐμποδὼν * ἔσται οὐδέν· καὶ γὰρ πρῶτον μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ κεκτήμεθα * Fol. 227
χάριν, βοηθοῦσαν ἡμῖν καὶ πρὸς τὴν ἐκείνου συμπλοκὴν ὑπαλείφουσαν καὶ τῇ πίστει καὶ ἐλπίδι ῥωνύουσαν, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν θείαν μάρτυρα[1] ἡμῖν συνεργοῦσαν καὶ τὸν κοινὸν ὑπὲρ ἡμῶν δυσωποῦσαν δεσπότην· ἀλλ' ὧδε τοῦ λόγου γενόμενον καὶ πρὸς τὸν τῆς σιωπῆς λιμένα τὸ τοῦ λόγου ἱστίον χαλάσαι βουλόμενον, ὀλίγ' ἄττα δεῖ με πρὸς τὴν ὁσιομάρτυρα φθέγξασθαι.

55. Ὦ σεβασμιωτάτη καλλιπάρθενε μάρτυς· δεῖ γάρ με ὡς παροῦσάν σε προσφωνῆσαι· καὶ γὰρ ἀοράτως ἡμῖν ὡς πιστεύομεν πάρει· ὦ σεμνῶν παρθένων ἀγλάϊσμα, ὦ μαρτύρων ἐνθέων ὡράϊσμα, ὦ ἀσκητῶν ἐντρύφημα χαριέστατον, ὦ νοερᾶς πάσης τε καὶ θείας φύσεως ἰσοστάσιε, δέδεξο τὸν παρόντα λόγον, ὃν σοι[1] ὥσπερ τι δῶρον προσφέρομεν, τῆς ἀσκητικῆς σου καὶ μαρτυρικῆς διὰ Χριστὸν ἀθλήσεως τὰ παλαίσματά τε καὶ ἀγωνίσματα ὡς ἐνὸν ἱστορήσαντες, καὶ ἵλεων ἡμῖν δυσώπει γενέσθαι ὃν τοῖς ἰδίοις ἀγῶσι καὶ καμάτοις ἐθεράπευσας φιλανθρωπότατον κύριον, νῦν τε καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα, ἵνα καὶ πάντες δμοθυμαδὸν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐπιτύχοιμεν τῇ αὐτοῦ φιλανθρωπίᾳ καὶ χάριτι, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

54. — 1. μάρτυραν F.
55. — 1. ὅσοι F.

IX

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ[1] ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΔΗΜΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ.

1. * Ἐν τῷ καιρῷ τῆς τελειώσεως τῶν τεσσαράκοντα ἁγίων μαρτύρων, συνελήφθη ὁ *V,Fol.191
ἅγιος Βάδημος ὁ ἀρχιμανδρίτης σὺν μαθηταῖς αὐτοῦ τισιν ἑπτὰ καὶ κατεκλείσθη ἐν φυλακῇ κατὰ κέλευσιν τοῦ βασιλέως Σαβωρίου. Ὥρμᾶτο δὲ οὗτος ὁ ἅγιος Βάδημος ἀπὸ πόλεως Βηθλαπάτ, γένους πλουσίου σφόδρα ὑπάρχων· ἀξιωθεὶς δὲ τῆς πολιτείας τῶν μοναχῶν, πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ διένειμεν πτωχοῖς καὶ οἰκοδομήσας μοναστήριον ἔξω τῆς

1. — 1. *praeit* μηνὶ τῷ αὐτῷ η' (*scil. april.* 8) V.

PASSIO SANCTI BADEMI ARCHIMANDRITAE.

1. * Quo tempore quadraginta illi sancti martyres interfecti sunt, com- * Fol. 191
prehensus fuit Bademus, sanctus archimandrita, una cum septem quibusdam suis discipulis, et regis Saporis iussu in carcere conclusus. Bademus autem ille ortum ducebat ab urbe Bethlapat, ex familia admodum divite. Cum vero monachorum institutionem sequi coepisset, omnia sua pauperibus distribuit.

πόλεως ἐκαθέζετο ἐκεῖσε ἐν αὐτῷ, ἐν ἅπασι σπουδάζων εὐαρεστεῖν τῷ Θεῷ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ πληροῦν[2]· ἦν γὰρ πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας ὑπάρχων ὁ ἀνὴρ καὶ σκεῦος ἐκλογῆς ἐτύγχανεν τοῦ Θεοῦ.

2. Οὗτος οὖν ὁ ἅγιος ἐν τῇ φρονήσει αὐτοῦ τῇ θείᾳ καὶ τελείᾳ ἀνῆλθεν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Κυρίου καὶ κατεσκήνωσεν ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ καὶ εὐλογίαν ἐδέξατο παρὰ Θεοῦ
* Fol. 191v σωτῆρος αὐτοῦ καὶ ἐθεάσατο τὸ πρόσωπον * τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ. Οὗτός ἐστιν ὁ καταλειφθεὶς μικρὸν ἄζυμον ἐν τοῖς καιροῖς ἡμῶν ἀπὸ τῆς τελείας ἐκείνης ζύμης τῶν ἐν ἀρχῇ τελειωθέντων ἁγίων μαρτύρων· ἐστερεώθη δὲ διὰ τοῦ αἵματος τῆς σφαγῆς αὐτοῦ τοῦ ἁγίου ἡ χαυνότης τοῦ καιροῦ ἡμῶν. Οὗτός ἐστιν ὁ ὄντως λίθος πιστός, ὁ λατομηθεὶς ἀπὸ τοῦ ὄρους τῶν ἀρχῆθεν πιστῶν· ἡρπάγη γὰρ ἐπὶ τὸ μυστήριον, ἵνα γένηται πᾶσιν ἡμῖν σωτηρίας ὁδός. Τοιαύτην γὰρ γενναίαν τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ περὶ τὸ μαρτύριον ἐπεδείξατο καὶ τοιοῦτον ζῆλον παρέστησεν εἰς Θεὸν καὶ οὕτως ἀπὸ παντὸς ῥύπου καὶ σπίλου καὶ μολυσμοῦ διὰ τῶν ἔργων καθαρὸν ἔδειξεν ἑαυτόν, ὡς μὴ δύνασθαι λοιπὸν τὰς πονηρὰς πράξεις ἀντοφθαλμίσαι εἰς αὐτόν. Ἡ γὰρ ἁρπαγὴ εἶδεν αὐτόν, καὶ ἔφυγεν· ἡ ἐπιθυμία ἐθεάσατο αὐτόν, καὶ ἐτελεύτησεν· ὁ μαμωνᾶς ὁμοίως κατανοήσας αὐτόν, ἐπτοήθη· ὁ χρυσὸς εἶδεν αὐτόν, καὶ ἀπεκρύβη· ὁ πλοῦτος ἐνέβλεψεν εἰς αὐτόν, καὶ συνετρίβη παρευθύ·
* Fol. 192 ἡ ἀλαζονία κατεῖδεν[1] * αὐτόν, καὶ κατεκλάσθη παραυτά· ἡ ὑπερηφανία ἀντοφθάλμισεν αὐτόν, καὶ ἐταπεινώθη παρευθύ· ἡ ὑψηλοφροσύνη καθόρασεν εἰς αὐτόν, καὶ ὡς κόνις συνε-

2. πληροῖν V.
2. — 1. καθίδεν V.

Cumque monasterium extra urbem aedificasset, illic residebat, studens in omnibus Deo placere, et quae divinae voluntati grata sunt, ea perficere; erat enim vir ille gratiae et veritatis plenus, et divinae electionis vas[1].

2. Hic igitur vir sanctus, divina quadam et perfecta prudentia ductus, ascendit in montem Domini et habitavit in loco sancto eius, benedictionem-
* Fol. 191v que accepit a Deo Salvatore suo, et aspexit faciem * Dei Iacob[2]. Hic, qui nostris temporibus fermenti loco relictus fuit, ex perfecto illo sanctorum martyrum fermento[3], qui ab initio perfecti fuerunt; eius autem sancti viri caede ac sanguine nostrorum temporum imbecillitas firmata est. Hic vere lapis fidelis sectus est a monte[4] illorum, qui a principio fideles extiterunt; aptus enim fuit mysterii causa, ut nobis omnibus esset salutis via. Ita generosum et constans propositum in martyrio subeundo praestitit, ac talem animi ardorem in Deum ostendit, sicque ab omni sorde, labe ac macula purum se praebuit, ut prava facinora adversus illum nihil loci habere possent. Rapina ipsa statim procul ab eo fuit; cupiditates omnino extinctae nihil contra illum poterant; mammonas eius virtutem cognoscens, obstupuit; aurum se ab eo abscondit, divitiae statim ab eo spretae sunt; arrogantia confestim apud illum
* Fol. 192 fracta est, superbia in eius conspectu * subito humiliata; tumor et animi elatio, ut pulvis, in eius oculis conculcata est; paupertas vero ad eius pedes

1. Io., I, 14; Act., IX, 15. — 2. Psalm. XXIII, 3-6. — 3. Gal., V, 9. — 4. Dan., II, 34.

πατήθη· ἡ μέντοι πενία περὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπάγη δυνάμει διόλου καὶ ἡ πραότης ταῖς πλευραῖς αὐτοῦ περιεσφίγχθη ἥ τε ἀλήθεια ἐπ' αὐτὸν ἀνέτειλεν καὶ ἡ δικαιοσύνη διέκυψεν εἰς αὐτόν, ἡ ἀγάπη αὐτὸν περιεπτύξατο καὶ ἡ εἰρήνη κατεφίλησεν αὐτὸν καὶ ἔχαιρεν· ἡ δὲ ὁμόνοια ἐν τῇ μάνδρᾳ αὐτοῦ ἐφυτεύθη· καὶ πάντων τῶν καρπῶν τῆς δικαιοσύνης πλήρης ὑπῆρχεν ὁ ἀνήρ, πᾶσαί τε αὗται αἱ ἀρεταὶ ἐνῴκουν[2] ἐν αὐτῷ, ἐπειδὴ ἡ ὀσμὴ τῆς εὐωδίας τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ὑπερβαλλόντως καθεκάστην εὐφραίνει αὐτάς, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ τῶν ἀγαθῶν ἡδέως ἤσθιον.

3. Ὡς οὖν τετραμηνιαῖον χρόνον ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἐποίησεν δεδεμένος σὺν τοῖς ἑπτὰ μαθηταῖς αὐτοῦ, θλιβόμενος καὶ μαστιζόμενος συνεχῶς, πάντα δὲ προθύμως ὑπομένων διὰ τὴν * εἰς τὸν Κύριον ἐλπίδα καὶ διὰ τὴν πίστιν τῆς ἀληθείας αὐτοῦ, ἣν τις * Fol. 192ᵛ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ὀνόματι Νηρσὰν ἄρχων τῆς πόλεως Ἀρίων τυγχάνων οὕτω λεγομένης, ἐνορίας δὲ Βηδγερμή. Οὗτος τοίνυν ὁ Νηρσὰν χριστιανὸς ὑπάρχων ἠναγκάζετο παρὰ τοῦ βασιλέως τοῦ προσκυνῆσαι τῷ ἡλίῳ, μὴ βουλόμενος δὲ ἀθετῆσαι τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ ἐν δεσμοῖς γενόμενος κατάκλειστος ἐτύγχανεν· ὕστερον δὲ χαυνωθεὶς τὸν λογισμὸν αὐτοῦ καὶ πτοηθεὶς τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, δειλίᾳ τοῦ μαρτυρίου κρατηθείς, διὰ τὰς μελλούσας ἐπάγεσθαι αὐτῷ τῶν βασάνων ἀνάγκας οὐ συνεφώνησεν ἕως τέλους τῇ ἀγαθῇ αὐτοῦ ἀρχῇ, ἀλλ' ἐπεθύμησεν μᾶλλον τὸν πρόσκαιρον τοῦτον κτήσασθαι κόσμον, ἀποφυγὼν τὰς θλίψεις τῶν βασάνων. Ἀλλ' ὅμως ἀμφότερα ἐνθυμούμενος ὁ ἄθλιος, τῶν ἑκατέρων ἐξέπεσεν· καὶ γὰρ τὴν εἰς Θεὸν ζωὴν ἀπώλεσεν, ἀποφυγὼν τὸ μαρτύριον, τοῦ κόσμου τούτου οὐκ

2. ἐνοίκουν V.

omnino fixa et corroborata est; mansuetudo latera ipsius fuit amplexa, veritas in eo exorta, et iustitia erecta; caritas illum amplexata et pax osculata[1] eoque gavisa est; concordia in ipsius ovili posita, omnibusque iustitiae fructibus vir ille plenus fuit. Omnes hae virtutes in eo viro habitabant, quoniam odor suavis ipsius animae mirum in modum singulis virtutibus iucundus erat, et ex illius candore animi tanquam fructum quemdam libenter percipiebant.

3. Cum igitur quattuor menses in carcere confecisset una cum septem illis discipulis vinctus, afflictus et assiduis flagellis verberatus, omnia prompto animo perpessus est, propter suam * in Deum spem, veritatis fiduciam. Erat * Fol. 192ᵛ autem tempore illo quidam, nomine Nersan, princeps urbis, quae Aria dicebatur, in territorio Bedgerme. Hic Nersan, cum esset christianus, a rege ipso cogebatur solem adorare; sed cum nollet contra Christi fidem facere, in vinculis detinebatur. Postea vero animo remissiore factus, et corde perculsus, martyriique formidine detentus, propter tormenta quae violenter in illum inferenda erant, non ita ut coeperat ad extremum usque perseveravit; sed mortalis et brevis huius mundi amore captus, tormentorum augustiis succubuit; sicque miser ille, cum utrumque appeteret, ab utroque excidit. Nam divinam vitam perdidit, martyrium fugiens, et huius mundi volupta-

1. Psalm. LXXXIV, 11, 12.

ἀπήλαυσεν, τῆς ἐπιγείου δόξης ἐρασθείς. Τὴν γὰρ τοῦ προσκαίρου καὶ ἐπιγείου βασιλέως
* Fol. 193 τιμὴν ἀγαπήσας * μᾶλλον ὑπὲρ τὴν τοῦ αἰωνίου καὶ ἐπουρανίου Θεοῦ, ὡμολόγησεν ποιεῖν
τὸ θέλημα τῆς ἀποστασίας καὶ ὑπείκειν εἰς πάντα τὰ θελήματα αὐτῷ.

4. Ὡς δὲ ἔγνω ταῦτα ὁ βασιλεὺς περὶ τοῦ Νηρσά, ἐχάρη σφόδρα καὶ παραυτὰ ἐν
νῷ λαβὼν τὸν ἅγιον Βάδημον, ἐκέλευσεν λυθέντα αὐτὸν τῶν δεσμῶν εἰς τὴν αὐλὴν
ἀχθῆναι τοῦ παλατίου διὰ τῆς πλαγίας θύρας. Εἰσῆλθον οὖν, ἔνθα ἦν ὁ Νηρσὰν δεδε-
μένος, καὶ λέγει ὁ βασιλεὺς πρὸς δύο τινὰς τῶν ἀρχόντων ὅτι· « Ἐὰν ἀποκτένει
Νηρσὰς τὸν Βάδημον, λυθήτω τῶν δεσμῶν καὶ ἀπολαβέτω τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ »· ἦν
γὰρ κελεύσας τὰ αὐτοῦ πάντα τῷ ταμείῳ παραπεμφθῆναι. Καὶ ἔστησαν παραχρῆμα τὸν
ἅγιον Βάδημον πρὸ τοῦ Νηρσά· ὁ δὲ ἄθλιος τοῦτο ἀκούσας παρὰ τοῦ βασιλέως λεχθὲν
καὶ ὀρεγόμενος τῶν προσκαίρων, λαβὼν τὸ ξίφος ἦλθεν τοῦ ἀποσφάξαι τὸν μάρτυρα τοῦ
Χριστοῦ. Ἔντρομος δὲ γενόμενος, θέλων καταγαγεῖν κατὰ τοῦ ἁγίου τὴν πληγήν, ἐπάγη
* Fol. 193v ὡσεὶ λίθος εὐθύς. Ἀνέβλεψεν δὲ εἰς αὐτὸν ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος καὶ εἶπεν· * « Ἕως τούτου
ἔφθασεν τὸ τέλος τῶν κακῶν σου, ὦ Νηρσά, ὥστε μὴ μόνον ἀρκεῖσθαί σε τὸν Θεόν σου
ἀρνήσασθαι, ἀλλ' ἤδη καὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ἀποσφάττειν ἀγωνίζεσθαι· οὐαί σοι, οὐαί σοι,
ταλαίπωρε, τί ποιήσεις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ; ἢ ποῦ φύγῃς ἀπὸ τῆς φοβερᾶς κρίσεως, ὅταν στῇς
ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου βήματος, τῷ μεγάλῳ καὶ αἰωνίῳ Θεῷ ἀπολογούμενος;
Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ὦ τρισάθλιε, ἐν τῷ μαρτυρίῳ τοῦ Χριστοῦ μου προθύμως τελειοῦμαι,
πλὴν δὲ διὰ τῆς χειρός σου οὐκ ἤθελον ἀποθανεῖν, διὰ δέ τινος ἄλλου ἤθελον ὑπομεῖναι. »

tibus frui non potuit, terrenam gloriam appetens. Cum enim caduci et terreni
* Fol. 193 regis * magis quam aeterni et caelestis Dei honorem amaret, se a Deo ipso
velle deficere professus est, et omnibus quae rex vellet se obtemperare.

4. Rex igitur, ut audivit Nersan eo animo esse, valde gavisus est et
statim de sancto Bademo cogitavit iussitque illum vinculis exsolutum in atrium
palatii per obliquam ianuam duci. Bademo autem eo ingresso ubi Nersan
vinctus detentus fuerat, rex duobus quibusdam principibus viris haec dicit :
Si Nersan Bademum interficit, a vinculis solvatur et accipiat eius bona.
Iusserat enim rex ipse omnia ipsius bona in fiscum conferri. Confestim igitur
sanctum Bademum in medium constituerunt. Ille autem miser Nersan, ut
audivit quod a rege dictum fuerat, cum caduca mundi bona appeteret, stricto
ense ad Christi martyrem interficiendum profectus est. Sed tremore quodam
correptus, cum plagam in virum sanctum infligere vellet, tamquam lapis
* Fol. 193v statim immotus permansit. At Christi servus ad eum oculos erigens : * Usque
eo, inquit, o Nersan, malitia tua progressa est, ut non solum tibi satis sit
quod Deum tuum negaveris, sed et servos ipsius interficere contendas? Vae
tibi, infelix. Quid facies in die illo, aut quo fugies a terribili iudicio, cum
steteris ante horrendum illud tribunal, magno et aeterno Deo rationem red-
diturus? Ego quidem, o miserrime, martyrio Christi mei prompto animo
conficiar; at nollem tamen manu tua confici, sed ab alio quopiam mortem
sustinere voluissem.

5. Ὁ δὲ μήτε τοῖς λόγοις τούτοις καμφθεὶς μήτε τὸ κελευσθὲν αὐτῷ ἰσχύων τελείως ἐργάσασθαι, παρέστησεν μὲν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ λίθον καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἔθετο σιδηρᾶ· ἔκρουσεν δὲ τὸν ἅγιον τετράκις τῷ ξίφει καὶ οὔτε ἅπαξ ἐπέτυχεν καιρίαν δοῦναι αὐτῷ τὴν πληγὴν καὶ ἀνελεῖν αὐτόν· λίαν γὰρ ἔτρεμεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ. Ἐν μὲν οὖν τοιαύτῃ θλίψει παρέδωκεν * τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ὁ μακάριος Βάδημος, κακιγκάκως[1] ταῖς * Fol. 194
πληγαῖς ἀποθανὼν τοῦ ξίφους, ὡς πάντας τοὺς παρεστῶτας Ἕλληνας θαυμάσαι τὴν ἄφοβον ὑπομονὴν τοῦ ἁγίου μάρτυρος, ὅτι οὕτως ἑστὼς ὡς στύλος ἀσάλευτος τὰς βιαίας τῶν πληγῶν ἐπιφορὰς ἐδέχετο καὶ ἔμενεν τῇ καρδίᾳ ἀκίνητος· τὸν δὲ φονέα ἐκεῖνον διὰ τὴν ἀδράνειαν αὐτοῦ καὶ χαυνότητα ἐξεμυκτήρισαν καὶ ἐβδελύξαντο. Ἀλλὰ δὴ καὶ οὗτος ὁ Νηρσὰν μετ' οὐ πολὺ τῆς ἀξίας ἀμοιβῆς ἀπήλαυσεν, ἧς ἐπεδείξατο εἰς τὸν μάρτυρα τοῦ Χριστοῦ, πολλοῖς κακοῖς καὶ διαφόροις συσχεθεὶς καὶ διὰ ξίφους δεινῶς ἀπολλύμενος.

6. Ἐτελειώθη δὲ ὁ ἅγιος Βάδημος μηνὶ ἀπριλλίῳ ὀγδόῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Τὸ δὲ ἅγιον λείψανον αὐτοῦ ἔξω ῥιφὲν τῆς πόλεως, ἀνείλαντο αὐτὸ ἄνδρες εὐλαβεῖς λαθραίως καὶ κατέθεντο μετὰ πάσης ἐπιμελείας. Οἱ δὲ ἑπτὰ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐποίησαν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἐγκατάκλειστοι ἔτη[1] τέσσαρα· καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν Σαβωρίου * ἐν * Fol. 194ᵛ
εἰρήνῃ ἀπελύθησαν ἐν τῇ πίστει αὐτῶν, χάριτι Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

5. — 1. κακινκάκως V.
6. — 1. ἔτι V.

5. Ille vero neque his sermonibus erubescens, neque quod iussus fuerat valens perficere, faciem suam, ut lapidem, firmavit, et cor ferreum ac durum habens, sanctum virum saepius ense illo percussit. Sed nec semel opportunam plagam infligere neque eum interficere potuit, eius enim manus valde tremebat. At beatus Bademus, cum eiusmodi angustiis affligeretur, * spiritum * Fol. 194
suum emisit, ensis ictibus tot tantisque confectus, ut omnes gentiles firmam sancti martyris patientiam admirarentur, quod velut columna quaedam immobilis persistens, violentos plagarum impetus exciperet et corde stabilis maneret, homicidam vero illum propter imbecillitatem et lentitudinem irriderent et execrarentur. Sed et hic Nersan non multo postea mercedem recepit his dignam, quae in martyrem Christi commiserat, multis et diversis malis oppressus, et ense male perditus.

6. Sanctus autem Bademus martyrio consummatus est mense aprili, die octavo, in Christo Iesu Domino nostro. Eius vero reliquias extra urbem eiectas sustulerunt clam viri religiosi, et omnem diligentiam adhibentes illas reposuerunt. Eius autem septem discipuli in carcere conclusi quattuor annos manserunt, et post mortem Saborii regis * in pace dimissi sunt; permis- * Fol. 194ᵛ
sumque fuit ut in sua ipsorum fide permanerent, gratia domini nostri Iesu Christi, cui gloria est in saecula saeculorum. Amen.

X

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ[1] ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ[2] ΑΚΕΨΙΜΑ[3] ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ[4] ΙΩΣΗΦ[5] ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΘΑΛΑ[6] ΔΙΑΚΟΝΟΥ[7].

* V, fol. 53 * Ἰδοὺ[8] δὴ εἰσέρχομαι εἰς φοβερὸν τοῦ μαρτυρίου πέλαγος, εἴ γε δυνηθῶ διαπεραιωθεὶς φθάσαι εἰς τὸν τούτου λιμένα, καὶ εἰς τὰ μεγάλα αὐτοῦ περιπλέω κύματα, εἴ γε καταντήσω εἰς τὸν αἰγιαλὸν αὐτοῦ. Ἐπεὶ δὲ τὸ βάθος αὐτοῦ ἄπειρον καὶ ὁ χειμὼν φοβερός, εἰς τὸ σκάφος τῆς πίστεως τῶν γενναίως ἀθλησάντων τοῦτο τὸ μαρτύριον καταφεύγω καὶ εἰς τὰ ὅπλα τῆς νίκης αὐτῶν, ἵνα σωθῶ· ὄντως γὰρ σκάφος τοῦτο στερρόν, ὅπερ οἱ τρεῖς σοφοὶ κατεσκεύασαν τέκτονες καὶ τρεῖς πρεσβύται ἔντεχνοι ἀρίστως ἐτελείωσαν διὰ τῶν οἰκείων βασάνων γενναίως κατασκευάσαντες· καὶ ἔχρισαν μὲν αὐτὸ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῷ αἵματι τῆς σφαγῆς αὐτῶν, ἵνα μὴ κινηθῇ ὑπὸ τῆς ζάλης τοῦ πελαγίου διωγμοῦ· ἔστησαν δὲ κατάρτιον ἐν αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ, ἱστίον τὴν πίστιν αὐτοῦ, κυβερνήτην τὴν ἀγάπην αὐτοῦ· διὸ καὶ ἀκινδύνως ἔπλει ἐν τῷ κλύδωνι τοῦ σφοδροτάτου πελάγους καὶ ἔνθα πλοῖα πολλὰ καὶ σκάφη διερράγη[9] καὶ ὑποβρύχια ταῖς καταιγίσι τῶν σφοδρῶν ἀνέμων τοῦ διωγμοῦ κατέστη, εὐμαρῶς τοῦτο καὶ ἀφόβως ἔδραμεν διὰ τῶν κυμάτων διὰ[10] τὴν * Fol. 53v στερρότητα αὐτοῦ. Οἱ γὰρ τέκτονες· * τούτου τοῦ σκάφους παρὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ[11] μεμαθήκασιν.

1. *praeit* μηνὶ νοεμβρίῳ γ' λόγος γ' K, μηνὶ νοεμβρίῳ γ' H. — 2. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος G. — 3. Ἀκεψημᾶ H, τοῦ *add.* G. — 4. *om.* H. — 5. τοῦ ὁσιοτάτου *add.* G. — 6. Ἀειθαλὰ H, K, τοῦ ἁγιωτάτου *add.* G. — 7. εὐλόγησον πάτερ *add.* K, κύριε εὐλόγησον πάτερ *add.* H. — 8. *prologum om.* G. — 9. διερράγη H *et prius* K, *qui postea scripsit* διερράγησαν. — 10. *om.* H. — 11. αὐτὸν H.

PASSIO SANCTORUM ACEPSIMAE EPISCOPI, IOSEPH PRESBYTERI ET AEITHALAE DIACONI.

* Fol. 53 * Ecce iam tremendum martyrii pelagus ingredior siquidem transfretare et ad portum appellere contigerit; et magnis eius fluctibus me committo, siquidem accedam ad litus. Cum autem eius altitudo immensa sit et tempestas terribilis, ad navigium fidei eorum, qui hoc certamen fortiter sustinuerunt, et ad arma victoriae eorum confugio, ut salvus sim. Vere enim firma est illa ratis, quam sapientes tres architecti et in arte industrii senes optime et fortissime suis tormentis construxerunt; et linierunt illam intrinsecus et extrinsecus[1] suae mactationis sanguine ne procella persecutionis quateretur; et posuerunt in illa malum veritatem Christi, velum autem fidem eius, gubernatorem eiusdem charitatem. Quare secura navigavit in saevissimi maris tempestate, et ubi multae naves et cymbae diffractae dissipataeque sunt, obluctantibus persecutionis procellis, feliciter illa et intrepide per fluctus cursum tenuit propter * Fol. 53v firmitatem eius. Qui enim navigium construxerant * ab architecto, qui fecit caelum et terram, artem didicerunt.

1. Gen., VI, 14.

Ὁ μὲν οὖν κύριος αὐτῶν καὶ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης Χριστὸς λόγῳ ἐπετίμησεν τῇ καταιγίδι καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐσίγησεν· αὐτοὶ δὲ διαγωνισάμενοι πρὸς τὴν ζάλην καὶ τὰς καταιγίδας τοῦ διωγμοῦ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ περιεγένοντο τῶν ἀντιπάλων. Τῶν δὲ τριῶν τούτων ἀθλητῶν ἓν ἦν τὸ σκάφος, ἐπειδὴ καὶ ἡ πίστις αὐτῶν ὑπῆρχεν μία· εἷς ἦν ὁ βοηθὸς αὐτῶν, ἐπειδὴ καὶ οἱ τρεῖς ἕνα σταυρὸν ἐβάσταζον· καὶ ἅμα[12] ἡ ὁδὸς αὐτῶν, ἐν γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐξ οὐρίας ἔπνει ἐν αὐτῷ· καὶ τρεῖς οἱ ἔμποροι οἱ ἐν αὐτῷ ἐμπορευόμενοι, ἐπειδὴ καὶ ὁ πλοῦτος αὐτῶν ἦν ἡ τριάς· ἐπληθύνθη ἡ ἐνθήκη αὐτῶν, ὥσπερ οὖν καὶ αἱ βάσανοι αὐτῶν ἐπλεόνασαν· καὶ ἐμεγαλύνθη ἡ ἐμπορία αὐτῶν, ὃν τρόπον ἐμεγαλύνθησαν καὶ αἱ θλίψεις αὐτῶν· ἐλιπάνθη τὸ κέρδος αὐτῶν, ὥσπερ οὖν ἐπιάνθησαν καὶ αἱ ἀνάγκαι αὐτῶν· ἐφαιδρύνθη καὶ ἐδοξάσθη ὁ θησαυρὸς αὐτῶν, ἐπειδὴ καὶ λίαν ἐδάμασεν αὐτοὺς τὸ δεσμωτήριον ἐν τῷ σκότει αὐτοῦ διὰ δὲ τὴν σπουδὴν τῆς προθέσεως αὐτῶν σὺν ἀγαλλιάσει καὶ πολλῇ παρρησίᾳ ὑπεισῆλθεν τὸν τῆς ζωῆς λιμένα, ὃν οὐκ ᾠκοδόμησαν[13] ἐν πολυτελείᾳ * βασιλεῖς τῆσδε τῆς οἰκουμένης οὐδὲ τεχνῖται τῆς γῆς τῇ ἑαυτῶν πολυπειρίᾳ εἰς ὕψος ἀνήγειραν οὐδὲ ἐδόξασαν αὐτὸν σαρκικοί· εἷς δὲ ἔστι σταυρὸς ὁ κοσμήσας αὐτὸ καὶ ὑψώσας εἰς πάντων ἀνθρώπων σωτηρίαν· διὰ τούτων τῶν τριῶν ἐγαληνίασε τὸ μαινόμενον τοῦ διωγμοῦ πέλαγος· διὰ τούτων κατεστορήθη[14] τὰ κορυφούμενα τῆς μανίας αὐτοῦ κύματα· καὶ διὰ τούτων ἐδέθη τὰ στόματα τῶν θηρίων τῶν ἐν αὐτῷ, ἵνα μὴ ἀποκτένωσιν, καθάπερ ἀπέκτενον· διὰ τούτων ἐφράγη τὸ στόμα τοῦ δράκοντος, ὅπως μηκέτι διαφθείρῃ[15], καθάπερ διέφθειρεν· διὰ τούτων ἐσβέσθη ὁ θυμὸς αὐτοῦ τῶν ἀσπίδων τοῦ μηκέτι ἀπολλύειν, ὥσπερ οὖν

* Fol. 54

12. ἅμα K, H. — 13. *corr. prius* ὠκοδόμησεν H. — 14. κατεστυρέσθη H. — 15. διέφθειρε H.

Illorum quippe et totius mundi dominus Christus verbo imperavit procellae et mari, et siluit[1]; illi vero contra motum procellasque persecutionis luctantes eius fortitudine adversarios superaverunt. Iam, horum trium athletarum, una fuit navis quia et una fides erat; unus erat auxiliator, quia unam crucem omnes gestabant; una quoque erat via quia unus Spiritus sanctus eisdem afflabat; tres etiam erant mercatores simul negotiabantur, quia una erat rerum copia, videlicet Trinitas; tantum multiplicata est sors eorum quantum tormenta augebantur; et cum angustiis crescebat eorum negotiatio, et lucrum cum suppliciis dilatabatur. Splendebat et celebrabatur thesaurus eorum, quia carcer suis tenebris eos vehementer afflixerat; per studium autem propositi eorum cum gaudio et fiducia magna intravit in portum vitae, quem non exstruxerunt in magnificentia sua * reges terrae, neque huius mundi artifices peritia sua in altum excitarunt neque laudarunt homines carnales; una est crux quae illum ornavit et exaltavit ad salutem omnium hominum. Per illos tres furens persecutionis mare quievit; per illos sedati sunt eius furoris fluctus altissimi; per illos ligata sunt ora marinarum bestiarum ne homines occidere pergerent; per illos obstructum est os draconis ut eius infestationes cohiberentur; per illos exstincta est ferocia serpentium eius ne interitum amplius inferrent. Ex profundo huius maris varias

* Fol. 54

1. Matth., VIII, 26.

ἀπώλλυεν· ἐκ δὴ τοῦ βυθοῦ τοῦ πελάγους τούτου πολυτίμους ἀπήνεγκαν μαργαρίτας[16] καὶ ἐν τῇ μεγίστῃ αὐτοῦ ζάλῃ ἐντίμους ἀνεκομίσαντο λίθους καὶ ἐν τῇ σφοδρᾷ αὐτοῦ καταιγίδι ἀμέτρητον ἐμπορίαν ἐκομίσαντο· οὗτοι ἔμποροι σοφοὶ εἰθισμένοι εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν ἐμπορεύεσθαι· οὗτοι ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ κατελθόντες εἰς θάλασσαν ἐν πλοίοις καὶ ποιήσαντες ἐργασίαν ἐν ὕδασι πολλοῖς· ὧν εἰς τοὺς τραχεῖς καὶ φοβεροὺς τόπους ἐπλατύνθη καὶ ὑψώθη ἡ ἐμπορία.

* Fol. 54v Τοιγαροῦν ἱκετεύω σε, Κύριε, διὰ τοὺς οἰκτιρμούς σου, δὸς μικρὸν συνέσεως καὶ * σοφίας διηγήσασθαι τὸ πάθος τοῦ μαρτυρίου αὐτῶν, οὐχ ἵνα δοξασθῶ, δέσποτα ἀγαθέ, ἀλλ' ὅπως ὠφεληθεὶς ὠφελήσω, οὔτε ἵνα καυχήσωμαι, ἀλλ' ἵνα οἰκοδομηθῶ καὶ οἰκοδομήσω καὶ φωτισθῇ ἡ διάνοιά μου ἡ ἐσκοτισμένη καὶ ὁ λόγος μου σχοίνῳ πλάτος τε καὶ εὖροιαν, πλησθεὶς συνέσεως τῆς παρὰ σοῦ καὶ γνώσεως, ἀγάπης τε καὶ προθυμίας καὶ ἐλπίδος κτήσωμαι δύναμιν καὶ βοήθειαν καὶ ὑπερασπισμὸν σωτηρίου καὶ ἐκ τοῦ παραδείσου τῶν βασάνων αὐτῶν λάβω ἄνθη καὶ πλέξω στέφανον τῆς ἀθλήσεως αὐτῶν, ἔκ τε τοῦ θησαυροῦ τῆς ἐρωτήσεως αὐτῶν ἄρω[17] χρώματα καὶ τελείαν εἰκόνα γράψω τῆς ἀνδρείας αὐτῶν.

Πῶς ὑμᾶς καλέσω, μαχηταὶ γενναῖοι, καὶ πῶς ὑμᾶς ὀνομάσω, ὦ ἀθλοφόροι πρεσβῦται καὶ ἰσχυροὶ ἀγωνισταί; οἵτινες στεφάνους ἰδόντες καὶ δόματα βασιλικὰ ἐνεδύσασθε νεότητα εἰς πόλεμον καὶ θεασάμενοι βραβεῖα καὶ δῶρα ἐπουράνια εἰσήλθατε[18] προθύμως εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν δι' αἵματος· ἡ σμικρότης μου οὐ χωρεῖ τὰ νεανικὰ παλαίσματα ὑμῶν διη-

16. πολυτίμους μαργαρίτας ἀπηνέγκαντο H. — 17. ἀρῶ K, H. — 18. εἰσήλθετε H.

margaritas extulerunt, et in vehementissima procella collegerunt gemmas et immensas opes in violenta tempestate congregarunt. Hi sapientes negotiatores in vitam aeternam negotiationem exercere solebant. Hi sunt qui descendunt mare in navibus et laborant in aquis multis[1], quorum negotiatio dilatata est et elevata in asperis et horrendis locis.

Quapropter, supplico te, Domine, per misericordiam tuam, da mihi parum
* Fol. 54 intellegentiae et * sapientiae ad narrandam passionem martyrii eorum, non ut laudem colligam, magister bone, sed ut ipse utilitatem colligens aliis et praestem; non ut inani gloria fruar, sed ut ipse aedificatus alios aedificem et illuminetur mens mea obscurata et sermo meus copioso et facili cursu fluat, repletus intellegentiae, quae est a te et scientia; amore et studio et spe conciliem mihi fortitudinem et auxilium et defensionem salutaris et ex horto cruciatuum eorum colligam flores et coronam certaminis eorum texam, et ex thesauro quaestionis eorum desumam colores, perfectamque fortitudinis eorum imaginem depingam.

Quomodo vos vocabo, bellatores egregii, et quo nomine vos compellabo, o invicti senes et athletae fortissimi? qui videntes coronas et dona regia induistis iuventutem ad bellum, et aspicientes praemia et bona caelestia, alacri animo inistis certamen per sanguinem. Parvitas mea iuvenilia vestra

1. Psalm. cvi, 23.

γήσασθαι, ἀλλ' οὐδὲ τῆς νίκης ὑμῶν ἐφικέσθαι δύναται· ὑμεῖς γάρ ἐστε οἱ μεγιστᾶνες τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, οἵτινες διὰ τοῦ μαρτυρίου εἰς τὴν τιμὴν τῆς βασιλείας προεκόψατε· καὶ εἰ καὶ[19] ἐγὼ τὸν ἀγῶνα ὑμῶν καθώς ἐστιν οὐχ οἷός τέ εἰμι διηγήσασθαι, ἀλλ' ἰδοὺ ἡ σφαγὴ ὑμῶν[20] καὶ τὸ αἷμα *ὑμῶν[21] ὑπὲρ ὑμῶν φθέγγεται· καὶ ἐπείπερ τέλειοί * Fol. 55
ἐστε[22], οὐκ ἀθετεῖταί μου ἡ σπουδὴ τῆς προθέσεως οὐδὲ ἡ ἰδιωτεία μου ἐξουθενεῖται· εἰ γὰρ καὶ τὰ χρώματά μου στυγνά, αὕτη ἡ εἰκὼν τῆς ἀθλήσεως ὑμῶν τελεία καὶ φαιδρὰ ὑπάρχει.

Ἄρχομαι τοίνυν ζωγραφεῖν τὴν εἰκόνα τοῦ νεανικοῦ φρονήματος ὑμῶν καὶ ὑψώσας ταύτην τῇ οἰκουμένῃ[23] ἀναστήσω, ἵνα προσέχωσιν αὐτῇ γενεαὶ αἱ ἐρχόμεναι καὶ δοξασθῇ ὁ Θεὸς διὰ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν, ἐπαινεθῇ δὲ καὶ τὸ γῆρας ὑμῶν μετὰ τῆς προθέσεως καὶ μεγαλυνθείη[24] ἡ ἄθλησις ὑμῶν, ἵνα ἡ διήγησις ὑμῶν εἰς προθυμίαν ἐγείρῃ σοφοὺς πολλοὺς καὶ γνωρισθῇ ὁ πόλεμος ὑμῶν τῇ οἰκουμένῃ καὶ κηρυχθῇ ὁ ἀγὼν ὑμῶν εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς δυναμωθῶσί τε πολλοὶ καὶ ὀλιγόψυχοι πολλοὶ στερροποιηθῶσιν καὶ οἱ πεπτωκότες ἀναστῶσιν.

Δεῦρο οὖν ἄκουσον σὺν πολλῇ προθυμίᾳ, ὦ ἀκροατά, καὶ καμὼν ψήφισον ὥρας τε καὶ ἡμέρας καὶ μῆνας τριῶν ἥμισυ ἐνιαυτῶν, ὧν ἐν τοῖς δεσμοῖς ἐποίησαν, καὶ κατέχων τὴν ποσότητα τοῦ χρόνου ἐν τοῖς δακτύλοις σου μακροθύμως ἄκουσον παρ' ἐμοῦ μετὰ συνέσεως, ὅτι οὐ παρῆλθεν ἡμέρα[25] χωρὶς θλίψεως αὐτῶν οὐδὲ ἐπληρώθη ἄνευ βασάνων αὐτῶν· καθ'

19. *supra lin.* H. — 20. *corr. prius* σφαγὴ μῶν H. — 21. *om.* H. — 22. τελειοίστε H. — 23. τὴν οἰκουμένην K, H. — 24. μεγαλυνθῆ H. — 25. *om.* H.

certamina narrare nequit, sed neque assequi vestram victoriam. Vos enim estis principes catholicae ecclesiae, qui per martyrium ad honorem regni pervenistis; et si ego quoque vestro certamini enarrando impar sum, ecce caedes et sanguis *vester pro vobis loquitur; et siquidem perfecti estis, * Fol. 55
propositi mei studium non spernetur neque imperitia mea contemnetur. Si enim colores mei exsangues, ipsa imago vestri certaminis perfecta et splendida est.

Incipio igitur simulacrum pingere iuvenilis animi vestri, illudque elevans in orbe terrarum constituam, ut in illud intendant generationes venturae et glorificetur Deus propter vestram patientiam, laudeturque senectus vestra cum proposito et magnificetur certamen vestrum, ut vestra narratio ad alacritatem excitet multos sapientes et cognoscatur bellum vestrum toto orbe et praedicetur praelium vestrum usque ad fines terrae, corroborentur et firmentur multi pusillanimes et surgant qui ceciderunt.

Tu igitur, sedulo ausculta, o auditor; adesto animo et diligenter supputa horas et dies et menses annorum trium cum dimidio quibus in custodia detenti sunt; et postquam numerum digitis computatum tenueris, patienter a me ausculta et intellege nullum praeterisse diem sine vexatione eorum neque cru-

* Fol. 55r ἐσπέραν γὰρ ἀπειλὴ σὺν αὐτοῖς ἐκάθευδεν καὶ πρωὶ μάστιγες αὐτοὺς * διεδέχοντο· τοῦ δὲ μηνὸς ἀρχομένου καὶ μεσοῦντος, περιβάλλοντες αὐτοῖς σχοινία κατὰ τῶν ψυῶν καὶ κνημῶν καὶ ὤμων μετὰ ξύλων ἄνδρες ἰσχυροὶ περισφίγγοντες ἀνήρτων αὐτούς, ὥστε τὰ ὀστᾶ αὐτῶν πάντα συντρίβεσθαι καὶ τὰ μέλη αὐτῶν ἀπ' ἀλλήλων διαιρεῖσθαι· ἐν λιμῷ τε καὶ δίψει ἐδάμαζον αὐτοὺς καθ' ἑκάστην τῇ ἀπὸ ἄρτου καὶ ὕδατος ἐνδείᾳ συνεχῶς τε τοῖς λίθοις ἔβαλλον. Τούτων οὖν, ὧν τοσαύτη ἡ ὑπομονή, πόση ἄρα ἡ ἀνταπόδοσις; καὶ ὧν τοσαύτη ἡ καρτερία, πόσος ὁ μακαρισμὸς αὐτῶν; ὧν τε τοιαύτη ἡ ἀγάπη, πόση ἡ κληρονομία τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν; καθὼς ὁ κύριος εἶπεν· Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν ἐμοῦ, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

1. Ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τοῦ διωγμοῦ ἡμῶν ἀνεκαινίσθη[1] τὰ τῶν συμφορῶν ἡμῶν[2]. Ἐξῆλθεν γὰρ δόγμα σκληρότατον[3] καὶ ἐξουσία ἐδόθη[4] τοῖς ἀρχιμάγοις, ἵνα πάντας τοὺς χριστιανοὺς τιμωρήσονται κατὰ τὸ ἀρέσκον αὐτοῖς. Οἱ μέντοι[5] ἅγιοι[6] καὶ γενναῖοι τοῦ Χριστοῦ ἀγωνισταὶ[7] κατεφρόνησαν[8] καὶ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν διατάξεων αὐτοῦ καὶ τῶν ἀρχόντων πάντων[9], ἐγκαρτεροῦντες τοῖς διωγμοῖς καὶ πᾶσαν βάσανον ὡς[10] οὐδὲν λογιζόμενοι. Θεασάμενοι οὖν οἱ ἀρχιμάγοι, ὅτι τὸ τοῦ βασιλέως ἐξουθενεῖται δόγμα πολλαί τε[11] ψυχαὶ ἀπὸ τῆς πλάνης αὐτῶν ὑπὸ τῶν τοῦ κυρίου δούλων ἐπὶ τὸν Θεὸν ἐπι-
* Fol. 56 στρέφουσιν[12], * διδασκόμενοι[13] αὐτῷ μόνῳ λατρεύειν καὶ μήτε τῷ ἡλίῳ μήτε τῇ σελήνῃ

1. — 1. πάλιν *add.* G. — 2. καὶ ἀνερριπίσθη τὰ τῆς ταραχῆς καὶ ἀνήφθη καθ' ἡμῶν ἡ πονηρὰ τῶν ἀρχόντων μανία *add.* G. — 3. ἐχθρώτατον G. — 4. παρὰ τοῦ βασιλέως Περσῶν πᾶσι *add.* G. — 5. (ἀρέσκον-μέντοι) ἀρεστὸν τῇ ψυχῇ αὐτῶν· τούτου οὖν οὕτως τοῦ ἀνόμου ἐκφωνηθέντος δόγματος οἱ G. — 6. οὗτοι *add.* G. — 7. οὐκ ἐρυθρίασαν τὸ σύνολον ἔν τινι ἀλλὰ *add.* G. — 8. ἔτι *add.* G. — 9. ἁπάντων G. — 10. εἰς G. — 11. καὶ πολλαὶ G. — 12. αὐτῶν ἀποστρέφουσι καὶ ὑπὸ τῶν τοῦ Χριστοῦ δούλων κατηχούμενοι ἐπὶ τὸν Θεὸν ἐπιστρέφουσι G. — 13. παρ' αὐτῶν τοῦ *add.* G.

ciatu; singulis enim vesperis minae cum ipsis decumbebant, et mane flagella
* Fol. 55v ipsos *excipiebant. Mense autem ineunte et mediante, inicientes ipsis funes in lumbis et tibiis et umeris cum lignis, viri validi eos constringebant suspendebantque, ita ut omnia ossa eorum contererentur et membra eorum discerperentur; in fame et siti eos cotidie panis et aquae penuria cruciabant, atque assidue lapidibus contundebant. Illorum igitur, quorum tanta fuit patientia, quanta est merces? et quorum tanta fuit tolerantia, quanta est beatitudo? Quorum tantus amor, quanta hereditas regni caelorum? Sicut dicit Dominus : Beati qui persecutionem patiuntur propter me, quia ipsorum est regnum caelorum[1].

1. Trigesimo septimo contra nos persecutionis anno, iterata est calamitatum nostrarum series. Emissum enim est decretum durissimum et potestas a rege Persarum archimagis facta est ut in omnes christianos animadverterent prout sibi visum fuerit. Sancti autem et ingenui Christi athletae et regem et edicta et magistratus omnes spreverunt, forti animo persecutiones sustinentes omnemque cruciatum pro nihilo reputantes. Videntes ergo archimagi nihili fieri regis decretum et multas animas ab eorum errore converti
* Fol. 56 ad Deum, a Christi servis *edoceri Deum unum colere et nec solem neque

1. Matth., v, 10.

προσκυνεῖν μήτε τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ τιμᾶν, μὴ[14] γαμεῖν[15], ἀλλὰ μᾶλλον ἁγνείαν αἱρεῖσθαι[16] καὶ ταύτην φυλάττειν[17] καὶ μετὰ βασιλέως εἰς πόλεμον μὴ ἐξιέναι μήτε[18] φόνοις μιαίνεσθαι καὶ αἵμασιν ἀνθρώπων[19], πάντα δὲ τὰ εἰς βρῶσιν τῶν τετραπόδων νενομισμένα καὶ[20] πετεινῶν χωρὶς διαλογισμῶν θύειν τε καὶ ἐσθίειν, ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς νεκροὺς θάπτειν καὶ γνωρίζειν[21], ὅτι περ καὶ τὰ ἄγρια ζῷα καὶ πάντα τὰ τετράποδα[22] καὶ ἑρπετὰ μὴ τὸν σατανᾶν πεποιηκέναι, ἀλλὰ τὸν Θεόν[23], εἰσελθόντες[24] πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ[25] πάντα αὐτοῖς ἀνέθεντο.

2. Οἱ δὲ ἀκούσαντες[1], ὥσπερ πῦρ ἐν δρυμῷ οὕτω[2] τῷ θυμῷ κατὰ τῶν χριστιανῶν ἐξεκάησαν[3]. Ἐν τῷ καιρῷ οὖν τούτῳ[4] κατεσχέθη ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀκεψιμᾶς[5], ἀπὸ πατρίδος Ἀνίθα[6] καλουμένης[7], πρεσβύτης πάνυ[8], ὀγδοηκοστὸν[9] ἔτος[10] ἄγων[11] τῷ μέντοι σώματι ἰσχυρὸς[12] καὶ ὡραῖος τῷ εἴδει σφόδρα[13], γένους τε μεγάλου[14] καὶ[15] πλουσίου, καὶ ἀγάπην[16] πολλὴν πρός τε ξένους καὶ[17] πτωχοὺς κεκτημένος καὶ διὰ[18] τῆς συνούσης αὐτῷ χάριτος πολλοὺς ἕλληνας ἐπέστρεφεν εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας· ἦν δὲ καὶ εἰς πάσας[19] τὰς ἐντολὰς τοῦ κυρίου ἄμεμπτος[20], ἐγκρατής τε[21] οὐκ ἀπὸ ἄρτου καὶ ὕδατος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ παντὸς πονηροῦ[22] πράγματος. Ἐν δὲ τῇ κατανύξει τοσοῦτος[23] ἦν ἐν ταῖς * Fol. 56r
προσευχαῖς[24], ὥστε πάντα τόπον[25] βρέχειν[26] τοῖς δάκρυσιν[27] εὐχόμενον.

14. μήτε G. — 15. μήτε ἄλλο τι εἰς ἀρετὴν τοῦ Θεοῦ συντείνων ποιεῖν *add.* G. — 16. προαιρεῖσθαι G. — 17. ἀσφαλῶς *add.* G. — 18. καὶ G. — 19. ἐγκυλίεσθαι *add.* G. — 20. τῶν *add.* G. — 21. τοῦτο *add.* G. — 22. τε *add.* G. — 23. δεδημιουργηκέναι αὐτά *add.* G. — 24. οἱ μιαροὶ ἀρχιμάγοι *add.* G. — 25. αὐτῶν G.

2. — 1. ταῦτα *add.* G. — 2. ἢ ὡς θηρίον ἀπάνθρωπον αἷμα δειψῶν οὕτως G. — 3. ἐξεκαύθησαν G. — 4. τοῦ διωγμοῦ *add.* G. — 5. ἦν δὲ οὗτος ὁ ἅγιος *add.* G. — 6. Ἀνηθᾶ G. — 7. οὕτω G. — 8. τῇ πολιᾷ καὶ τοῖς χρόνοις ὑπάρχων G. — 9. γὰρ *add.* G. — 10. ἔτος ἦν G. — 11. ἐν τῇ ἡλικία αὐτοῦ *add.* G. — 12. ὑπῆρχεν *add.* G. — 13. σφ. τ. εἴδη ἐτύγχανεν G. — 14. ἦν *add.* G. — 15. σφόδρα *add.* G. — 16. ἀγάπην τε G. — 17. τοὺς *add.* G. — 18. ἦν διὰ δὲ G. — 19. (ἦν-πάσας) καὶ εἰς G. — 20. ἀμέμπτους εἶναι παρεσκεύαζεν αὐτοὺς G. — 21. δὲ ἦν ἅγιος οὗτος G. — 22. κακοῦ G. — 23. αὐτοῦ τοσοῦτον G. — 24. ἐν ταῖς προσευχαῖς *om.* G. — 25. σχεδὸν *add.* G. — 26. αὐτὸν *add.* G. — 27. αὐτοῦ *add.* G.

lunam adorare, neque ignem et aquam honorare neque uxorem ducere, sed potius castitatem eligere eamque custodire, nec ad bellum cum rege proficisci nec homicidiis nec hominum sanguine inquinari, omnia vero quae cibandis quadrupedibus et avibus usui veniunt absque dubitatione immolare et etiam edere, sed et mortuos sepelire et exploratum habere fera animalia et quadrupedia et reptilia non a satana sed a Deo creata esse; ingressi ad regem et magistratus eiusque primates, omnia eis exposuerunt.

2. Quae cum audissent, sicut ignis in silva ita iracundia adversus christianos accensi sunt. Hoc ergo tempore arreptus est sanctissimus episcopus Acepsimas, ex patria quae dicitur Anitha, provecta aetate, octogesimum annum agens; corpore tamen robustus erat et forma admodum decorus; generis autem excelsi erat et divitis; amore magno erga advenas pauperesque tenebatur, et propter insitam sibi gratiam multos convertit gentiles ad veritatis cognitionem; irreprehensibilis erat in omnibus Domini mandatis, neque tantum modice pane et aqua utebatur * sed et ab omni opere malo abstinebat. In com- * Fol. 56v
punctione vero tantus erat ut, cum oraret, totum locum lacrimis rigaret.

3. Πρὸ δὲ τοῦ κρατηθῆναι αὐτὸν[1] ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν συνέβη παιδίον μικρὸν ἀνατεθραμμένον[2] ὑπ' αὐτοῦ, λεγόμενον Πάπαν, φθειρίζειν τὴν κεφαλὴν τοῦ μακαρίου[3] καὶ[4] φιλῆσαι αὐτὴν καὶ εἰπεῖν· « Μακαρία αὕτη ἡ φαλάκρα[5], ἥτις διὰ τὸν Χριστὸν εἰς μαρτύριον[6] ἔχει προχωρῆσαι », καὶ[7] γὰρ ἦν[8] φαλακρὸς[9] ὁ ἅγιος. Ὁ δὲ περιλαβὼν ἐφίλησεν[10] τὸ παιδίον καὶ εἶπεν· « Εἰσακουσθείης, τέκνον, καὶ ταχέως πληρώσει ὁ Θεὸς τὴν προφητείαν σου[11], καὶ δώῃ μοι τὴν μερίδα ταύτην τὴν μεγάλην[12] τὴν ἐξελθοῦσαν ἐκ[13] τοῦ στόματός σου[14]. » Ἕτερος δὲ ἐκάθητο ἐκεῖ[15] ἐλθὼν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ μακαρίου[16] καὶ ἀκούσας ταῦτα[17], ἐγέλασεν[18] καὶ εἶπεν πρὸς τὸ παιδίον· « Τέκνον, εἰ οὖν[19] οἶδας[20] καὶ περὶ ἐμοῦ, εἰπέ[21], τί μοι ἀπόκειται. » Καὶ[22] λέγει πρὸς αὐτὸν τὸ παιδίον[23]· « Ὡς ἀπέρχῃ αὐτὸς εἰς τὴν πόλιν σου, οὐκ ἔχεις φθάσαι εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ[24] τῇ καλουμένῃ Ἀθραδαρᾷ[25] ἐκεῖ ἔχεις τελευτῆσαι. » Καθὼς δὲ[26] εἶπεν τὸ παιδίον, οὕτως ἐξέβη[27]. Ὁ μὲν γὰρ μακάριος Ἀκεψιμᾶς ἐμαρτύρησεν[28] ὁ δὲ[29] κατὰ τὴν ὁδὸν ἐτελεύτησεν[30].

4. Ὕστερον δὲ μετὰ τὸ κρατηθῆναι αὐτόν[1], παρῄει δεδεμένος διὰ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.
* Fol. 57 Καὶ[2] λέγει τις[3] πρὸς αὐτὸν ἐν μυστηρίῳ· « Ἔντειλαι περὶ τῆς *οἰκίας σου, ἵνα μὴ ἐρημωθῇ. » Καὶ[4] ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ[5] εἶπεν· « Αὕτη ἡ οἰκία οὐκ ἔστιν ἔτι[6] οἰκία μου καὶ αὕτη ἡ κληρονομία μου οὐκ ἔστιν[7] κληρονομία μου, ἀλλ' οἰκία καὶ κληρονομία μου ὁ Χριστός ἐστιν, ὅτι πλὴν αὐτοῦ ἕτερον οὐδὲν ἠγάπησα. »

3. — 1. τὸν μακάριον Ἀκεψημᾶν *add.* G. — 2. ἀναθρεπτάριον αὐτὸν ὢν ὀνόματι G. — 3. αὐτοῦ G. — 4. φθηρίζων *add.* G. — 5. ἡ φ. αὕτη G. — 6. καλὸν *add.* G. — 7. *om.* G. — 8. ἦν γὰρ G. — 9. ἀναφάλας G. — 10. κατεφίλησε G. — 11. εἰς ἐμέ *add.* G. — 12. σχεῖν *add.* C. — 13. διὰ G. — 14. τοῦ ἁγίου *add.* G — 15. ἐκεῖσε ἐπίσκοπος G. — 16. τούτου Ἀκεψιμᾶ *add.* G. — 17. τὰ λεχθέντα *add.* G. — 18. λίαν *add.* G. — 19. *om.* G. — 20. τοῦτο ἀκριβῶς μέλλειν συμβαίνειν αὐτῷ εἶπε *add.* G. — 21. *om.* G. — 22. ἀποκριθὲν δὲ G. — 23. τὸ π. λ. π. αὐτὸν G. — 24. μονῇ G. — 25. Ἄδραν G. — 26. οὖν G. — 27. καὶ συνέβη γενέσθαι τοῖς ἑκατέροις G. — 28. κατὰ τὸν λόγον τοῦ παιδίου *add.* G. — 29. ἄλλος *add.* G. — 30. κατὰ τὸν λόγον αὐτοῦ τοῦ παιδίου *add.* G.

4. — 1. τὸν Ἀκεψιμᾶν *add.* G. — 2. τις τῶν συναπερχομένων αὐτῷ *add.* G. — 3. *om.* G. — 4. τοῦτο εἰπόντος ἐκείνου *add.* G. — 5. ὁ ἅγιος ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ *add.* G. — 6. (ο. ἐ. ἔ.) οὐκέτι G. — 7. οὐκέτι G.

3. Antequam apprehenderetur, quadam die contigit puerulum quendam eius alumnum, nomine Papan, a pediculis purgare caput beati illudque osculari et dicere : O beatum calvitium quod propter Christum ad pulchrum martyrium incedet. Erat enim calvus sanctus. Qui puerum complectens deosculatus est et dixit : Exaudiaris, puer, et mox impleat Deus prophetiam tuam et det mihi partem illam magnam quam expressit os tuum. Alter vero sedebat illic qui venerat ad invisendum beatum; hisque auditis risit et dixit puero : Fili, si et de me nosti, dic quid mihi reservetur. Et dixit ei puer : Cum abieris tu ad civitatem tuam, ad ipsam non pervenies, sed in via, quae dicitur Athradara, moriturus es. Sicut autem locutus est puer, ita res evenit. Beatus enim Acepsimas martyrium subiit secundum verbum pueri; alter vero per viam mortuus est.

4. Ulterius, postquam captus fuisset <Acepsimas>, vinctus transibat per
* Fol. 57 domum suam. Et dixit ei aliquis secrete : Cave ne *domus tua deseratur. Et extendens manum suam dixit : Haec domus non amplius est domus mea, et haec hereditas mea non amplius hereditas mea; sed domus et hereditas mea Christus est, quia praeter ipsum nihil aliud dilexi.

5. Ὡς δὲ παρέστησαν αὐτὸν ἐν[1] πόλει Ἀρβὴλ ἐνώπιον Ἀδαρχώσχαρ[2] τοῦ ἀρχιμάγου, εἶπεν πρὸς αὐτόν[3]· « Χριστιανὸς εἶ; » Ὁ δὲ[4] φωνῇ μεγάλῃ ἀποκριθεὶς εἶπεν[5]· « Χριστιανός εἰμι, καὶ ἕνα Θεὸν τὸν ἀληθινὸν προσκυνῶ. » Καὶ[6] ὁ ἀρχιμάγος· « Οὐκοῦν[7] ἀληθῆ ἐστι[8] πάντα ὅσα[9] ἀκήκοα περὶ σοῦ, ὅτι πρὸς ἐναντίωσιν ἕκαστα διαπράττει τοῦ βασιλέως Σαβωρίου ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, διδάσκων ἕνα σέβεσθαι Θεὸν καὶ αὐτῷ μόνῳ προσκυνεῖν; » Ὁ[10] ἐπίσκοπος[11] εἶπεν[12]· « Πάντα, ὅσα ἤκουσας περὶ ἐμοῦ, ἀληθῆ[13] ἐστιν καὶ ἐν παρρησίᾳ ἕνα Θεὸν τὸν ἀληθινὸν κηρύσσω[14] προσκυνεῖν αὐτὸν[15] καὶ σέβεσθαι[16] καὶ μετανοεῖν[17] καὶ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ πράττειν[18] καθὼς[19] γέγραπται ἐν ταῖς ἁγίαις ἡμῶν γραφαῖς. »

6. Ὁ[1] ἀρχιμάγος[2] εἶπεν[3]· « Ἐγὼ περὶ σοῦ ἤκουσα, ὅτιπερ[4] ἀνὴρ φρόνιμος εἶ καὶ τέλειος[5]· καὶ πρὸς τούτοις δὲ νῦν γηράσας ὀφείλεις ἐν τελειωτέρᾳ τυγχάνειν καταστάσει· καὶ πῶς καθάπερ παιδίον πλανᾶσαι καὶ οὐ προσκυνεῖς τῷ ἡλίῳ οὔτε τιμᾷς τὸ πῦρ καὶ τὰ ὕδατα[6] ὃν τρόπον ἡ γῆ τῶν Περσῶν πᾶσα[7] σέβεται αὐτά; » Ὁ[8] ἁγιώτατος ἐπίσκοπος[9] *εἶπεν[10]· « Πολλὰ μωραίνει ἡ γῆ τῶν Περσῶν[11]· ἐγκαταλείψασα γὰρ τὸν ποιητὴν[12] τῷ * Fol. 57v
ποιήματι αὐτοῦ καὶ κτίσματι προσκυνεῖ· ἐπειδὴ ἐπλανήσατε αὐτὴν ὑμεῖς[13] ἐν τῇ ἀκαθάρτῳ ὑμῶν[14] διδαχῇ ψηφίζοντες θεοὺς πολλούς, κτίσματα ὑπάρχοντας[15] τοῦ μόνου Θεοῦ καὶ ποιητοῦ τῶν ἁπάντων. »

5. — 1. (α. ἐν) αὐτῶ οἱ δήμιοι ἐν τῇ G. — 2. Ἀδραχουσὶθ G. — 3. ὁ ἀρχιμάγος *add.* G. — 4. ἅγιος *add.* G. — 5. (ἀ. ε.) λέγει πρὸς αὐτὸν G. — 6. ἔφη πρὸς αὐτὸν G. — 7. χριστιανὸς εἶ καὶ *add.* G. — 8. εἰσὶν G. — 9. ἃ G. — 10. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ G. — 11. Ἀκεψιμᾶς *add.* G. — 12. αὐτῶ *add.* G. — 13. ἀληθεῖς G. — 14. καὶ αὐτὸν μόνον *add.* G. — 15. *om.* G. — 16. παραγγέλω *add.* G. — 17. ἀπὸ τῆς πλάνης ὑμῶν τοὺς ἀνθρώπους διδάσκω καὶ ἐπιστρέφειν πρὸς τὸν Θεὸν *add.* G. — 18. διαπράττειν καὶ καταγγέλειν G. — 19. καὶ *add.* G.

6. — 1. δὲ *add.* G. — 2. ἀκούσας ταῦτα *add.* G. — 3. αὐτῶ *add.* G. — 4. ὅτι G. — 5. περὶ τὸ νοεῖν *add.* G. — 6. τὸ ὕδωρ G. — 7. *om.* G. — 8. καὶ ὁ G. — 9. Ἀκεψιμᾶς *add.* G. — 10. αὐτῶ *add.* G. — 11. ἀρχιμάγε *add.* G. — 12. τῶν ἁπάντων *add.* G. — 13. οἱ ἀκάθαρτοι μάγοι *add.* G. — 14. καὶ βλαβερᾶ *add.* G. — 15. ὑπάρχοντα H, G.

5. Cum autem sisterent eum in urbe Arbel coram Adarchoschar archimago, dixit ille ad sanctum : Christianus es? Qui voce magna respondens dixit : Christianus sum et unum Deum verum adoro. Et archimagus : Nonne igitur vera sunt omnia quae de te audivi te omnia fecisse Saborio regi adversa in hac terra, docendo unum colere Deum et eum solum adorare? Episcopus dixit : Omnia, quaecumque audisti de me, vera sunt, et aperte unum Deum verum praedico, ipsumque adorare et colere hominesque poenitere et quae placita sunt ei facere doceo, sicut scriptum est in nostris sanctis scripturis[1].

6. Archimagus dixit : Ego audivi te hominem prudentem esse et perfectum. Nunc vero senex factus debes in perfectiore versari statu. Quomodo ergo tanquam puer in errorem induceris et non adoras solem neque colis ignem et aquam sicut universa terra Persarum? Et sanctissimus episcopus *dixit : Multa stulte agit terra Persarum; derelicto enim auctore, opus eius * Fol. 57v
et creaturam adorat. Vos namque decepistis eam impura vestra doctrina, statuentes deos multos esse quae creaturae solius Dei et auctoris omnium sunt.

1. Io., VIII, 29.

7. Ὁ[1] ἀρχιμάγος λέγει[2]· « Ἀκάθαρτον λέγεις τὴν ἁγνὴν καὶ ἀληθῆ διδαχήν, ἣν ὁ βασιλεὺς κατέχει πάσης τῆς γῆς, ὦ κακοθάνατε; » Ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ ἐπίσκοπος[3]· « Καὶ ποῦ ἐστιν ἡ ἁγνότης καὶ ἡ ἀλήθεια καθὼς φὴς τῆς διδαχῆς ὑμῶν, ὁπότε[4] τὸν ἀληθῆ Θεὸν ἀρνεῖται καὶ τὰ κτίσματα αὐτοῦ θεοὺς ὀνομάζουσα[5] προσκυνεῖ; » Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν[7]· « Τέως ἄρτι ποίησον τὸ θέλημα[8] τοῦ βασιλέως καὶ προσκύνησον τῷ ἡλίῳ· φείδομαι γὰρ τοῦ γήρως σου. Εἰ δὲ μὴ ποιήσεις[9] σὺν αἵματι αὐτὸ[10] καταφέρω εἰς τὸν ᾅδην. » Ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος[11] Ἀκεψιμᾶς εἶπεν· « Φράξον τὸ στόμα σου, κύον ἀκάθαρτε, καὶ μηκέτι προσθῇς[12] λαλῆσαι τοῦτο τὸ δυσσεβὲς ῥῆμα. Ἐγὼ γὰρ ἀπὸ νεότητός μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ τῆς[13] Χριστοῦ πίστεως ἀνεστράφην[14]· καὶ νῦν περισσῶς[15] ἐν τῷ γήρᾳ[16] μου στερροποιοῦμαι καὶ ἐξουθενῶ τοὺς λόγους σου καὶ βδελύττομαι[17], ἵνα λάβω τὸν ἄφθαρτον στέφανον[18] εἰς ζωὴν αἰώνιον. »

* Fol. 58 8. Ἀπείρου δὲ[1] θυμοῦ πλησθεὶς ὁ ἀσεβὴς ἐκέλευσεν τείνεσθαι *αὐτὸν εἰς μάστιγας. Καὶ οὕτως[2] δεινῶς καὶ ἀπανθρώπως ἐμάστιζεν, ὥστε[3] τὸ αἷμα αὐτοῦ τὴν γῆν πληρῶσαι[4], καὶ δήσας[5] αὐτὸν ἀλύσεσι δυσὶν ὁ μιαρώτατος[6] λέγει πρὸς αὐτόν· « Ποῦ ἐστιν ὁ Θεός σου[7]; ἐλθέτω καὶ ῥυσάσθω σε[8] ἐκ τῶν χειρῶν μου. » Καὶ ὁ[9] μακάριος Ἀκεψιμᾶς εἶπεν[10]· « Ὁ Θεός μου, ὦ[11] ἀκάθαρτε, ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ ἐστιν· καὶ δυνατός ἐστι

7. — 1. ὁ δὲ G. — 2. αὐτῷ *add.* G. — 3. Ἀκεψιμᾶς *add.* G. — 4. (καθὼς-ὁπότε) τῆς διδ. ὑμ. καθὼς σὺ λέγεις ἢ τίς G. — 5. ὀνομάζει καὶ G. — 6. δὲ *add.* G. — 7. αὐτῷ *add.* G. — 8. πρόσταγμα G. — 9. (γήρως-ποιήσεις) γήρους εἰ δὲ μὴ ποιήσεις τοῦτο αὐτῷ τὸ γήρας σου G. — 10. *om.* G. — 11. ὁ ἁγ. ἐπ. *om.* G. — 12. μὴ προσθεὶς ἔτι τοῦ G. — 13. τοῦ *add.* G. — 14. ἀνετράφην G. — 15. περισσωτέρως G. — 16. γήρει G. — 17. αὐτοὺς *add.* G. — 18. παρὰ Θεοῦ *add.* G.

8. — 1. (ἀ. δὲ) ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἁγίου G. — 2. οὗτος δὲ G. — 3. (ἐμ. ὥστε) αὐτὸν ἐμάστηξαν οἱ δήμιοι καὶ ἐπὶ τοσοῦτον αὐτὸν ὠμῶς ἐβασάνησαν ἕως ὅ[τε] G. — 4. ἐπλήρωσεν G. — 5. κελεύσας δεθῆναι G. — 6. ἀρχιμάγος *add.* G. — 7. Ἀκεψιμᾶ *add.* G. — 8. νῦν *add.* G. — 9. ὁ δὲ G. — 10. αὐτῷ *add.* G. — 11. *om.* G.

7. Archimagus autem dixit : Impuram dicis sanctam veramque doctrinam, quam rex tenet omnis terrae, o misere moriens! Dixit ei episcopus : Et ubi est puritas et veritas, sicut dicis, doctrinae vestrae, quae Deum verum negat et creaturas eius deos nominat et adorat? Archimagus dixit : Usque modo fac voluntatem regis et adora solem; parco enim senectuti tuae. Nisi vero hoc feceris, cum sanguine illam dimitto ad infernum. Sanctissimus episcopus Acepsimas dixit : Obtura os tuum, canis impure, et noli amplius hoc impium verbum loqui. Ego enim a iuventute mea in veritate fidei Christi nutritus sum, et nunc in senectute mea magis stabilior et nihili facio sermones tuos, et execror eos, ut accipiam incorruptibilem coronam in vitam aeternam.

* Fol. 58 8. Iracundia autem repletus impius iussit eum extendi *ad flagra; et adeo atrociter et inhumaniter eum flagellavit ut sanguine eius terra impleretur. Et cum iussisset eum ligari catena duplici homo scelestissimus dicit ad eum : Ubi est Deus tuus? Veniat et eripiat te ex manibus meis. Beatus autem Acepsimas dixit : Deus meus, impure, in caelo et in terra est et potens est eripere me ex manibus tuis. Nunc autem de quo te iactas, superbus et

ῥύσασθαί με ἐκ τῶν χειρῶν σου[12]· νῦν δὲ κατὰ τίνος ἀλαζονεύῃ καὶ ὑπερηφανεύῃ[13] νεκρὸς ὢν καὶ ἐν τῇ ζωῇ σου[14] μὴ πιστεύων Θεῷ[15] ζῶντι μήτε[16] προσκυνῶν αὐτῷ; Ὥσπερ δὲ ἄνθος[17] ἀγροῦ, οὕτως ἐκπεσεῖ[18] καὶ ξηρανθήσῃ καὶ ἀποθανεῖ[19] τοῦτον τὸν φαινόμενον θάνατον· καὶ πάλιν ἐγερεῖ σε ὁ Θεός μου εἰς αἰωνίαν κόλασιν[20], ὥστε ἐν τῷ πυρί, ὃ[21] νῦν σέβῃ, δαμάζεσθαι καὶ κατακαίεσθαι[22] τὴν ψυχήν σου[23] καὶ τὸ σῶμα. » Καὶ[24] λίαν θυμωθεὶς[25] ὁ ἀσεβέστατος[26] ἐκέλευσεν ἐν[27] ἑτέραις ἀλύσεσιν βαρείαις[28] σφόδρα δεθέντα αὐτὸν βληθῆναι εἰς τὴν σκοτεινὴν[29] φυλακήν[30].

9. Τῇ δὲ ἑξῆς[1] κατεσχέθη Ἰωσὴφ ὁ ὁσιώτατος πρεσβύτερος, ἀπὸ κώμης Βηθχαθωβὰ ἑρμηνευομένης[2] Καλλιγράφου, καὶ αὐτὸς[3] γέρων ὑπάρχων[4]· ἑβδομηκοστὸν[5] γὰρ ἔτος ἦγεν[6], ὡραῖος[7] ὢν[8] πάνυ τῷ εἴδει, μέγαν τε[9] ζῆλον ἔχων εἰς[10] τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ἱερατείας αὐτοῦ. Ἐν ταύτῃ τῇ[11] ἡμέρᾳ κατεσχέθη καὶ ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἀειθαλᾶς, ἀπὸ κώμης[12] λεγομένης *Βηθνωεδαρᾶ[13], καὶ αὐτὸς πρεσβύτης[14], ἑξηκοστὸν ἄγων ἔτος πλήρης[15] ὑπάρχων τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ· ἐξ ὅλης γὰρ[16] ψυχῆς ἠγάπησεν σφοδρῶς[17] τὸν κύριον, ζῶν[18] τῷ ἁγίῳ πνεύματι[19], αὐστηρὸς δὲ[20] καὶ ἐλεγκτικὸς τῷ λόγῳ καὶ τῷ[21] προσώπῳ[22] φαιδρὸς[23] καὶ τῇ διανοίᾳ[24] ἐπιεικής. Παρέστησαν δὲ ἀμφοτέρους[25] ἐνώπιον τοῦ ἀρχιμάγου ἐν τῇ αὐτῇ πόλει Ἀρβήλ. * Fol. 58v

12. τῶν ἀνόμων καὶ οὐκ ἀδυνατεῖ ἔν τινι G. — 13. ὑπ. καὶ ἀλ. εἰπέ μοι G. — 14. ταύτῃ *add.* G. — 15. τῷ Θ. τῷ G. — 16. εἰς τοὺς αἰῶνας μηδὲ G. — 17. τοῦ *add.* G. — 18. ἐκπέση K, ἐκπέσης G. — 19. ἀποθανεῖ G. — 20. κρίσιν G. — 21. τούτῳ ᾧ G. — 22. (κ. κ.) *om.* G. — 23. αὐτὴν *add.* G. — 24. ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἁγίου *add.* G. — 25. κατ' αὐτοῦ *add.* G. — 26. ἀρχιμάγος *add.* G. — 27. *om.* G. — 28. βαρυτέραις G. — 29. σκοτεινοτέραν G. — 30. οἱ δὲ δήμιοι ἐποίησαν τὸ προσταχθέν *add.* G.

9. — 1. ἡμέρα *add.* G. — 2. (ἀπὸ-ἑρμ.) ὁ ἀπὸ τῆς πόλεως Βηθλαβουθᾶ, ἥτις ἑρμηνευομένη λέγεται G. — 3. δὲ ὁ ἅγιος Ἰωσὴφ *add.* G. — 4. ὑπῆρχεν G. — 5. ἑβδομικοστοῦ G (*sic*). — 6. ἐν τοῖς χρόνοις αὐτοῦ *add.* G. — 7. δὲ *add.* G. — 8. ἦν G. — 9. δὲ G. — 10. εἶχεν πρὸς G. — 11. τῇ αὐτῇ δὲ G. — 12. ὑπάρχων *add.* G. — 13. Βιθνοαδαρᾶ G. — 14. πρεσβύτερος ὢν G. — 15. ἔχων ἔτος ἐν τοῖς χρόνοις αὐτοῦ πεπληρωμένος G. — 16. αὐτο τῆς *add.* G. — 17. σφόδρα G. — 18. ζέων G. — 19. αὐτοῦ *add.* G. — 20. πάνυ *add.* G. — 21. (κ. τ.) αὐτοῦ περὶ τοὺς ἁμαρτάνοντας καὶ ἀδικοῦντας ὑπῆρχεν· τῶ δὲ G. — 22. αὐτοῦ *add.* G. — 23. ἐτύγχανεν *add.* G. — 24. αὐτοῦ σφόδρα *add.* G. — 25. οἱ δήμιοι *add.* G.

mortuus cum sis, nec in vita tua Deo viventi credens in saeculo nec adorans eum? Sicut autem flos agri sic excides et arebis, et morieris hanc visibilem mortem; et iterum suscitabit te Deus meus ad supplicium aeternum, ita ut in hoc igne, quem nunc colis, affligantur et comburantur anima tua ipsa et corpus. Et valde iratus impiissimus iussit aliis catenis gravioribus vinctum eum proici in obscurum carcerem.

9. Postridie autem comprehensus est Ioseph sanctissimus presbyter ex pago Bethchathoba, quod interpretatur Calligraphi, et ipse senex; septuagesimum enim annum agebat, eratque forma valde decorus, magnumque studium in Deum habebat et in officium sacerdotii sui. Eadem vero die apprehensus est et religiosissimus diaconus Aeithalas, a pago oriundus dicto *Bethnoedara. Et ipse senex erat sexagesimum agens aetatis annum, repletus amore Dei; ex tota enim anima diligebat vehementer Dominum, sancto Spiritu vivens, austerus, potens in reprehensione, facie vero hilaris et animo lenis. Stiterunt autem utrumque coram archimago in eadem civitate Arbel. * Fol. 58v

10. Ὃς[1] ἔφη πρὸς αὐτούς· « Ὦ κακοθάνατοι, ἵνα τί πλανᾶτε τοὺς ἀδρανεῖς[2] τῇ γοητείᾳ τῆς ὑμῶν διδαχῆς[3] ποιοῦντες[4] αὐτοὺς χριστιανούς; » Ἀποκριθεὶς ὁ ἅγιος Ἰωσὴφ εἶπεν[5]· « Ἡμεῖς ἀληθεῖς ἐσμεν[6] καὶ γοητείαν οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ[7] ἀλήθειαν πάντα ἄνθρωπον διδάσκομεν, ἐπὶ τὸ γνῶναι[8] τὸν ζῶντα[9] Θεόν. » Ὁ[10] ἀρχιμάγος εἶπεν· « Καὶ[11] ποία διδαχὴ μεγάλη[12] ἐστίν, ὦ ἀνόητοι; αὕτη ἣν ὁ βασιλεὺς κρατεῖ[13] μετὰ[14] τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ, ἢ ἡ ὑμετέρα ἡ[15] τῶν εὐτελῶν καὶ μετρίων; » Ἔφη δὲ[16] ὁ μακάριος Ἰωσήφ· « Ὁ Θεὸς ἡμῶν οὐκ εὐδοκεῖ ἐν τῇ ἀλαζονείᾳ καὶ ὑπερηφανείᾳ καὶ[17] ἐν τῷ πλούτῳ τοῦ κόσμου τούτου· διὰ τοῦτο[18] ἡμεῖς ταπεινοῦμεν ἑαυτοὺς καὶ πτωχεύομεν, ἵνα εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ[19] ζωὴν τὴν αἰώνιον καταξιωθῶμεν <εἰσελθεῖν[20]>. »

11. Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν[1]· « Ἐπειδὴ διὰ τὴν ὀκνηρίαν ὑμῶν οὐ θέλετε ἐργάζεσθαι ἀλλὰ περιέρχεσθαι οἰκίαν ἐξ οἰκίας, τούτου χάριν καυχᾶσθε εἰς τὴν πτωχείαν ὑμῶν. » Καὶ
* Fol. 59 πάλιν[2] ὁ ἅγιος Ἰωσὴφ πρὸς αὐτόν[3]· « Ἐπειδὴ ὠνείδισας ἡμᾶς[4] καὶ ἐκάλεσας[5] *ὀκνηρούς, ἐρώτησον, ὦ[6] ταλαίπωρε, καὶ μάθε, ὅτι εἰ ἠθελήσαμεν κτήσασθαι[7] τὸν κάματον μόνον τὸν ἀπὸ τῶν χειρῶν ἡμῶν, μείζων ἦν τοῦ πλούτου σου τούτου τοῦ συναχθέντος[8] ἀπὸ τῆς[9] ἁρπαγῆς[10] τῶν πενήτων· ἡμεῖς μὲν γὰρ[11] διὰ τὸν Χριστὸν διδόαμεν[12] τοῖς πτωχοῖς[13],

10. — 1. καὶ ἰδὼν αὐτοὺς ὁ ἀρχιμάγος G. — 4. ἀνθρώπους *add.* G. — 3. διδ. ὑμ. G. — 4. καὶ ποιεῖτε G. — 5. αὐτῶ *add.* G. — 6. χριστιανοὶ *add.* G. — 7. ἀλλ' G. — 8. ἐπιγνῶναι αὐτοὺς G. — 9. καὶ ἀληθινὸν *add.* G. — 10. καὶ ὁ G. — 11. αὐτῶ G. — 12. μεῖζον G. — 13. πάσης τῆς οἰκουμένης *add.* G. — 14. πάντων *add.* G. — 15. *om.* G. — 16. πρὸς αὐτὸν G. — 17. ὑπ. καὶ ἀλ. οὐδὲ G. — 18. (δ. τ.) ἀλλ' ἐν τοῖς ταπεινοῖς καὶ εὐτελέσι καὶ φοβουμένοις αὐτόν· τούτου οὖν ἕνεκεν G. — 19. τὴν *add.* G. — 20. G, *om.* K.

11. — 1. ἀπεκρίθη ὁ ἁ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς G. — 2. (κ. π.) ἀπεκρίθη G. — 3. (π. α.) καὶ εἶπεν αὐτῶ G. — 4. *om.* G. — 5. ἡμᾶς *add.* G. — 6. *om.* G. — 7. κτᾶσθαι G. — 8. ὅνπερ ἐπερείδη ἔχειν τὸ συναχθέν σοι G. — 9. *om.* G. — 10. καὶ πλεονεξίας *add.* G. — 11. (μὲν γὰρ) τοίνυν G. — 12. δίδωμεν G. — 13. τὰ ἡμέτερα *add.* G.

10. Qui dixit eis : O misere morientes, quare in errorem inducitis infirmos homines doctrinae vestrae praestigiis, facientes eos christianos? Respondens sanctus Ioseph dixit : Nos veri sumus et praestigias nescimus, sed veritatem omnem hominem docemus ut cognoscant Deum viventem. Archimagus dixit ei : Qualis doctrina maior est, o stulti? ipsane quam rex tenet cum omnibus suis magnatibus, an vestra quae hominum vilium et mediocrium est. Dixit autem beatus Ioseph : Deus noster non gloriatur in arrogantia nec in fastu nec in divitiis mundi huius. Quapropter nos humiliamus nosmetipsos et pauperes sumus, ut in gloriam suam et in vitam aeternam digni iudicemur ingredi.

11. Archimagus dixit : Quoniam propter pigritiam vestram non vultis laborare sed circumitis de domo in domum, propter hoc gloriamini in paupertate vestra. Et rursus sanctus Ioseph dixit ei : Quoniam vituperasti nos
* Fol. 59 et pigros *vocasti, interroga, miser, et disce quia si voluissemus comparare solum fructum laboris manuum nostrarum, maiorem futurum fuisse his tuis divitiis ex rapina in pauperes collectis. Nos enim propter Christum pauperibus nostra damus; vos vero propter avaritiam vestram rapitis res pau-

ὑμεῖς δὲ διὰ τὴν πλεονεξίαν ὑμῶν ἁρπάζετε τὰ τῶν πτωχῶν. » Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν[14]· « Πολὺ ἐπιθυμητός ἐστιν ὁ πλοῦτος, καὶ οὐδείς ἐστιν[15] ὁ μισῶν αὐτόν· ἀλλ'[16] ἀγαπᾶται παρὰ πάντων[17]. Τίς οὖν σοι πιστεύει[18] λέγοντι μισεῖν αὐτόν; »

12. Ἰωσὴφ[1] εἶπεν· « Οἱ[2] μαθόντες, ὅτι οὐ μένει[3] ἀλλ' ὥσπερ σκιὰ[4] παρέρχεται[5]· οὔτε γὰρ προσμένει τὸν ἀγαπῶντα[6] αὐτόν[7], ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν πλουτούντων[8] φεύγει[9]· ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων ἡ ἐξουσία[10], καὶ[11] γίνεσθε ἐν τῷ ᾅδῃ γῆ καὶ σποδός[12]. »

13. Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν[1]· « Ἔασον ταῦτα πάντα, ὅτι[2] ἐμοὶ[3] περισσά ἐστιν[4], ἀλλ' ἓν τοῦτο ὅπερ ἐρωτῶ[5] σε, εἰπέ μοι· ποιεῖς τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως καὶ προσκυνεῖς τῷ μεγάλῳ θεῷ ἡλίῳ καὶ σῴζεις σεαυτὸν ἀπὸ πικρῶν βασάνων, ὧν ἑτοίμως ἔχω προσενέγκαι σοι, ἢ οὔ; » Καὶ ἀπεκρίθη ὁ μακάριος Ἰωσήφ· « Εἰς[6] τοῦτο μόνον μὴ πλανῶ, ὦ τρισάθλιε, ἵνα ἐγὼ[7] τὸν Θεόν μου καταλείψας[8] τῷ κτίσματι αὐτοῦ[9] προσκυνήσω[10], φημὶ δὴ τῷ ἡλίῳ, περὶ οὗ[11] πλείστους ἐδίδαξα ἐγὼ ἀποδεικνύων[12] μὴ εἶναι αὐτὸν Θεόν[13]. »

14. Τότε[1] θυμοῦ μεγάλου πλησθεὶς ὁ ἀσεβέστατος, *κελεύει αὐτὸν ταθῆναι εἰς μάστι- * Fol. 59v

14. πρὸς αὐτὸν *add.* G. — 15. ἐν ἀνθρώποις *add.* G. — 16. ἀλλὰ G. — 17. ὡς ἅτε καὶ δι' αὐτοῦ πάντων διοικουμένων *add.* G. — 18. πιστεύσει G.

12. — 1. ἀποκριθεὶς ὁ ἅγιος Ἰ. G. — 2. αὐτῶ G. — 3. ἐν τοῖς ἀνθρώποις οὐδὲ ἵδρυται ἐν τούτω τῶ κόσμω *add.* G. — 4. ὄναρ G. — 5. καὶ ὡς σκιὰ διληνὴ παρατρέχη *add.* G. — 6. τῶ ἀγαπῶντι G. — 7. οὔτε πρὸς τὸν μισοῦντα αὐτὸν ἀπέρχεται ὁλοψύχως εἰδώς, ὅτι μισεῖται παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ πρὸς πάντας τέχνη καὶ δόλω ἀπέρχεται καὶ πᾶσιν ἀπάτην καὶ πλάνην συντυγχάνει τοῖς μὲν ἀγαπῶσιν αὐτὸν εἰλικρινῶς σπανιοτέρως ἐγγίζη πρὸς τὸ πλίον ποθεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ, τοῖς δὲ μισοῦσιν αὐτὸν δαψιλοτέρως πολὺ καὶ συχνοτέρως σπουδάζη ὁρᾶσθαι παρ' αὐτῶν πρὸς τὸ εἰς πόθον αὐτοῦ διεγεῖραι αὐτούς· καὶ οὐ μόνον δὲ τούτοις οὐ προσπαραμένη τελείως *add.* G. — 8. αὐτῶν *add.* G. — 9. πολλάκις δὲ καὶ ἐπιβουλεύσας αὐτοῖς ἀναχορεῖ *add.* G. — 10. ἀποδρᾶ *add.* G. — 11. ἀποθνήσκετε πάντες οἱ μεγιστάνες γυμνοὶ μηδὲν ἐπιφέρεσθαι δυνάμενοι τοῦ πλούτου τούτου καὶ τῆς δυναστείας καὶ ἀποθνήσκοντες *add.* G. — 12. μηδὲν ὀφεληθέντες ὑπὸ τοῦ πλούτου ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἁγίου Ἰωσὴφ εἶπεν πρὸς αὐτὸν *add.* G.

13. — 1. *om.* G. — 2. Ἰωσὴφ G. — 3. γὰρ *add.* G. — 4. ὅσα λαλεῖς *add.* G. — 5. ὃ ἐπερωτῶ G. — 6. (καὶ-εἰς) ὁ δὲ μακάριος Ἰ. ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῶ εἰ καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ πλανᾶσε ὦ ἀρχιμάγε εἰς δὲ G. — 7. (ὦ -ἐγὼ) ἐγὼ γὰρ G. — 8. οὐκ ἐγκαταλείπω καὶ G. — 9. οὐ G. — 10. προσκυνῶ αὐτοῦ G. — 11. καὶ *add.* G. — 12. *om.* G. — 13. μήτε προσκυνεῖσθαι ὡς Θεὸν *add.* G.

14. — 1. ταῦτα ἀκούσας ὁ ἀρχιμάγος G.

perum. Archimagus dixit : Valde desiderabiles sunt divitiae et nemo est qui oderit eas, sed amantur ab omnibus. Quis igitur tibi credit dicenti te ipsas odisse ?

12. Ioseph dixit : Qui didicerunt eas non permanere sed tanquam umbram praeterire. Non enim permanent illi qui eas amat, sed et a divitibus fugiunt; similiter autem et a magistratibus potestas, et fiunt in inferno terra et pulvis.

13. Archimagus dixit : Omitte haec omnia, mihi enim redundantia sunt; sed hoc unum quod a te peto, dic mihi : facisne voluntatem regis et adoras magnum deum solem salvasque teipsum ab acerbis tormentis, quae paratus sum tibi inferre an non? Et respondit beatus Ioseph : In hoc uno non errabo, miserrime, quod Deum meum non derelinquam nec opus eius adorabo, solem, inquam, quem plurimos docui non esse Deum.

14. Tunc iracundia magna repletus impiissimus, iubet eum *extendi ad * Fol. 59v

γας· καὶ ἔτειναν αὐτὸν δέκα ἄνδρες ἰσχυροὶ καὶ ῥάβδοις ροῶν ἐχούσαις τὰς ἀκάνθας ἔτυπτον αὐτὸν οὕτω[2] δεινῶς[3], ὡς μικροῦ καὶ[4] ἀποπνεῦσαι αὐτόν. Ὁ δὲ γενναῖος ἀθλητὴς τοῦ Χριστοῦ[5] οὐδὲν ἐλάλει τὸ σύνολον, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν οὐρανὸν ἐώρα καὶ τὸν Κύριον ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ ἐπεκαλεῖτο εἰς βοήθειαν, ἵνα παράσχῃ αὐτῷ ὑπομονὴν[6] καὶ δύναμιν.

15. Ὡς δὲ ἐβάφη ὅλον τὸ σῶμα αὐτοῦ τῇ χύσει τοῦ αἵματος, ὑψώσας[1] τὴν φωνὴν αὐτοῦ εἶπεν· « Εὐχαριστῶ σοι, Κύριε[2] ἡ ἐλπίς μου[3], ὅτι κατηξίωσάς με τοῦ δευτέρου βαπτίσματος[4], ἵνα λουσάμενος καθαρισθῶ[5] ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου[6]. » Οἱ δὲ βασανίζοντες αὐτὸν ταῦτα ἀκούσαντες[7], λίαν ἐθυμώθησαν[8] καὶ[9] ἐπὶ τοσοῦτον[10] αὐτὸν ἐμάστιξαν[11], ἕως ὅτε[12] οὐκ ἔμεινεν τόπος ὑγιὴς τοῦ σώματος[13] αὐτοῦ. Εἶτα[14] δήσαντες αὐτὸν ἀλύσεσιν εἰσήνεγκαν αὐτὸν[15] εἰς τὸ δεσμωτήριον[16] εἰς[17] τὸν τόπον, ἐν ᾧ ὁ ἅγιος ἐτύγχανεν ὢν[18] Ἀκεψιμᾶς.

16. Καί φησιν αὖθις[1] πρὸς τὸν ἅγιον Ἀειθαλᾶν ὁ τύραννος[2]· « Σὺ τί λέγεις[3]; ποιεῖς τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως καὶ προσκυνεῖς τῷ μεγάλῳ θεῷ ἡλίῳ καὶ τρώγεις αἷμα[4] λαμβάνεις τε[5] γυναῖκα καὶ σῴζεις σεαυτὸν[6] ἀπὸ θλίψεων καὶ ἀναγκῶν[7] ἢ τοῖς ὁμοίοις[8] ἐπιμένεις[9] τῷ πρὸ σοῦ[10]; » Ἀποκριθεὶς δὲ[11] φωνῇ μεγάλῃ ὁ ἅγιος Ἀειθαλᾶς

2. *om.* G. — 3. οὕτως δὲ ἐτύπτησαν αὐτὸν οἱ δήμιοι *add.* G. — 4. δεῖν G. — 5. καὶ ἰσχυρὸς ἀγωνιστὴς οὕτως ἀπείρως βασανιζόμενος *add.* G. — 6. ἐν τοῖς ἀγῶσι *add.* G.

15. — 1. τότε *add.* G. — 2. Χριστέ G. — 3. υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος *add.* G. — 4. ἐμπλισθῆναι *add.* G. — 5. ὑπ' αὐτοῦ *add.* G. — 6. καὶ τῶν ἁμαρτιῶν μου *add.* G. — 7. παρ' αὐτοῦ *add.* G. — 8. κατ' αὐτοῦ *add.* G. — 9. ἐπέμειναν ἰσχυρῶς αὐτὸν βασανίζοντες *add.* G. — 10. δὲ *add.* G. — 11. ἐμ. αὐτὸν G. — 12. ἴδον ὅτι G. — 13. ἐν τῷ σώματι G. — 14. μετὰ δὲ τὸ μαστῆξαι αὐτοὺς ἀφορίτως τὸν ἅγιον G. — 15. *om.* G. — 16. καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν *add.* G. — 17. ἐκεῖνον *add.* G. — 18. *om.* G.

16. — 1. βληθέντος οὖν τοῦ ἁγίου Ἰωσὴφ εἰς τὴν φυλακήν, λέγει πάλιν G. — 2. ἴδε, Ἰωσήφ, μὴ θελήσας ποιῆσαι τῷ θελήματι τοῦ βασιλέως καὶ προσκυνῆσαι τῷ ἡλίῳ, ποίαις μάστηξιν ἐμαστίχθη πονηραῖς *add.* G. — 3. πρὸς ταῦτα *add.* G. — 4. καὶ *add.* G. — 5. *om.* G. — 6. ἑαυτὸν G. — 7. πολλῶν *add.* G. — 8. λογισμοῖς *add.* G. — 9. καὶ σὺ καὶ ἐξομοιοῦσαι *add.* G. — 10. βασανισθέντι γέροντι *add.* G. — 11. *om.* G.

flagra; et extenderunt eum decem homines robusti et virgis malorum punicarum spinas habentibus eum tam atrociter ceciderunt, ut parum abfuerit quin animam efflaret. Ingenuus vero athleta Christi nihil proferebat omnino, sed tantum ad caelum aspiciebat et Dominum in mente sua invocabat ad auxilium obtinendum, ut praestaret sibi patientiam et robur.

15. Cum autem totum corpus eius effuso sanguine tinctum esset, elevans vocem suam dixit : Gratias ago tibi, Domine, spes mea, quod me altero baptismate dignum iudicasti, ut lotus munder ab omnibus iniquitatibus meis. Qui eum torquebant, his auditis, multum irascebantur, et adeo illum flagellaverunt ut non permaneret locus sanus in corpore eius. Postea autem, ligaverunt eum catenis, induxeruntque in carcerem in quo detinebatur sanctus Acepsimas.

16. Et ait iterum sancto Aeithalae tyrannus : Tu quid dicis? facisne praeceptum regis adorasque magnum deum solem et comedis sanguinem et ducis uxorem et salvas teipsum ab afflictionibus et calamitatibus, an in similibus consiliis perseveras quibus ille qui praecessit? Respondens autem

εἶπεν[12]· « Σὺ φάγε αἷμα, κύον ἀκάθαρτε, καὶ σὺ *προσκύνησον τῷ ἡλίῳ, τυφλὲ[13] ἀνόητε· * Fol. 60
οὕτω[14] γὰρ ἐτυφλώθης, ὅτι οὐκ ἠδυνήθης κατανοῆσαι εἰς τὸ φαιδρὸν καὶ ἔνδοξον φῶς[15] τὸ λάμψαν εἰς τὴν οἰκουμένην, οὗπερ[16] ἐξῆλθεν τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς· ἐμοὶ δὲ συμφέρει διὰ τῶν χειρῶν σου ἀποθανεῖν, ἵνα ζήσω εἰς τὸν αἰῶνα. »

17. Ἐπὶ τούτοις[1], ἠλλοιώθη ὁ ἀσεβέστατος[2] τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θυμοῦ· καὶ ἐγκρατευσάμενος ἀπὸ τῆς ὀργῆς εἶπεν πρὸς αὐτόν· « Ὁ[3] μισῶν τὴν ζωὴν καὶ ἀγαπῶν τὸν θάνατον, τίς ἀκούων πιστεύει[4] τοῖς ὑπὸ σοῦ λεγομένοις, ἵνα τὴν ζωὴν ἀποστραφεὶς ποθήσῃ[5] τὸν θάνατον, καθάπερ ὑμεῖς[6], ὦ ἀνόητοι; » Ὁ δὲ ἅγιος Ἀειθαλᾶς[7] πρὸς αὐτόν· « Σεαυτὸν[8] κάλει ἀνόητον καὶ μωρόν, μὴ[9] γνωρίσας[10] τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ. Ὁ γὰρ κύριος ἡμῶν[11] οὕτως ἔγραψεν ἡμῖν ἀγαπῆσαι[12] τὴν ζωήν, ἣν ὑμεῖς θάνατον λέγετε, καὶ μισῆσαι[13] τὸν θάνατον, ὃν ὑμεῖς ζωὴν προσαγορεύετε. »

18. Τότε[1] ἐκέλευσεν[2] ὁ δυσσεβὴς καὶ δεσμεύουσιν[3] αὐτοῦ τὰς χεῖρας ὑπὸ τὰ γόνατα καὶ ξύλον παχὺ εἰσενέγκαντες διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ πατοῦσιν[4] ἄνδρες ἰσχυροὶ ἓξ ἐντεῦθεν καὶ[5] ἐντεῦθεν ἓξ[6], καὶ ἕτεροι ἓξ ἐμάστιζον αὐτὸν ῥάβδοις ῥοῶν ἐχούσαις τὰς ἀκάνθας[7]. Δεινὴ δὲ ἦν[8] ὄντως ἡ θλίψις αὕτη καὶ ἄνευ οἰκτιρμῶν. Καὶ ὁ[9] ἅγιος Ἀειθαλᾶς ὁ ἀκαταγώνιστος

12. αὐτῷ *add.* G. — 13. καὶ *add.* G. — 14. οὕτως G. — 15. τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν *add.* G. — 16. πᾶσαν οὕτινος G.

17. — 1. ταῦτα ἀκούσας παρ' αὐτοῦ G. — 2. ἀσεβεῖς G. — 3. ὦ Ἀειθαλᾶ G. — 4. ἀκούσας πιστεύσει G. — 5. μᾶλλον *add.* G. — 6. ποιεῖτε *add.* G. — 7. λέγει *add.* G. — 8. ἑαυτὸν G. — 9. ὦ ἀρχιμάγε ὅτι οὐκ G. — 10. ἐγνώρησας G. — 11. μου G. — 12. μισῆσαι K, ἀγαπῆσαι ἡμᾶς μᾶλλον G. — 13. ἀγαπῆσαι K, μισῆσαι G.

18. — 1. *om.* G. — 2. ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἁγίου Ἀειθαλὰ κελεύει G. — 3. (κ. δ.) τοῖς ὑπερέταις αὐτοῦ δεσμοῖς αὐτὸν καταδῆσαι· οἱ δὲ εὐθέως δεσμοῦσιν G. — 4. καὶ ἐπάτησαν εἰς αὐτὸ δώδεκα G. — 5. τοῦ ξύλου καὶ ἓξ G. — 6. *om.* G. — 7. αὐτῶν *add.* G. — 8. ὄντως ἦν G. — 9. ἡ μάστιξ αὕτη ἐτύγχανεν· ὁ δὲ G.

voce magna sanctus Aeithalas dixit : Tu sanguinem comede, canis impure, et tu *adora solem, caece insensate; sic enim excaecatus es ut non possis * Fol. 60
aspicere fulgentem gloriosamque lucem quae splendet in orbe terrarum et cuius evangelium exivit ad terminos terrae; mea vero interest tuis manibus mori ut salver in aeternum.

17. His auditis iracundia mutatus est vultus impiissimi; et cohibens iram dixit ei : Tu qui oderis vitam et mortem amas, quis, cum, te audierit, credet iis quae dixisti ut, vita contempta, potius appetat mortem sicut vos, o' stulti? Cui sanctus Aeithalas : Teipsum appella stultum et fatuum, quod non cognoveris veritatem Christi. Dominus enim noster sic nobis praescripsit amare vitam, quam vos mortem dicitis, et odio habere mortem quam vos vitam vocatis.

18. Tunc, iubente impio, ligant manus eius sub genibus et, trabe crassa per manus eius illata, homines robusti sex hinc et inde trabem calcaverunt et alii sex flagellaverunt eum virgis malorum punicarum spinas habentibus. Horrenda plane vexatio ista et absque misericordia. Sanctus autem Aeithalas

* Fol. 60v ἀγωνιστὴς[10] ἑβόα[11] ἐξυβρίζων τὸν ἀρχιμάγον ἐπιλέγων[12] οὕτως· « Μιαρὲ *καὶ αἱμοπότα[13], κύον ἀκάθαρτε καὶ κόραξ[14], ἀνοσίως τρώγων πᾶν σκήνωμα[15], οὐ φοβοῦμαι τὰς βασάνους σου, οὔτε[16] σοῦ αὐτοῦ τινὰ ποιοῦμαι λόγον, μιαρώτατε καὶ τρισάθλιε. »

19. Ἔβρυχεν[1] δὲ[2] τοὺς ὀδόντας ὁ ἀσεβὴς καὶ[3] ἄνομος καὶ[4] πρὸς τοὺς μαστίζοντας[5] ἔλεγεν[6]· « Διὰ τί πεφεισμένως[7] μαστίζετε[8] καὶ παρασκευάζετε αὐτὸν ἐξυβρίζειν οὕτως ἀναίδην ἡμᾶς[9]; » Τοῦ δὲ τρισμακαρίου[10] ἀπὸ τῆς τάσεως τῶν[11] δεσμῶν καὶ τῶν πληγῶν[12] οἱ βραχίονες[13] κατεκλάσθησαν καὶ πᾶσαι αἱ τῶν ὀστέων ἁρμονίαι ἀπ' ἀλλήλων διεσπάσθησαν. Βαστάσαντες οὖν[14] αὐτὸν[15] εἰσήνεγκαν καὶ ἔρριψαν[16] ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἔνθα καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ ἐτύγχανον ὄντες[17].

20. Καὶ πάλιν μετὰ[1] ἡμέρας πέντε ἐξαγαγόντες αὐτοὺς ἐκ[2] τοῦ δεσμωτηρίου, ἤγαγον εἰς τὸν παράδεισον, οὗ[3] πλησίον ὑπῆρχεν ναὸς[4] πυρός, ἔνθα[5] προεκάθισεν ὁ ἀσεβὴς[6] καὶ παμμίαρος ἀρχιμάγος τοῦ ἐρωτῆσαι[7] αὐτούς. Καὶ φησὶ[8] πρὸς αὐτούς· « Εἴπατε δή μοι, ἔτι[9] εἰς τὸν κάκιστον ἐκεῖνον ἐγκαρτερεῖτε λογισμόν, τοῦ μὴ ὑπακούειν[10] τῷ θεσπίσματι τοῦ βασιλέως, ὦ κακογόητες; » Οἱ δὲ ἅγιοι ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ἀπεκρίθησαν ἅμα καὶ

10. (ἀκ. ἀγ.), ἀληθινὸς γήγας ὑπάρχων τοῦ Χριστοῦ ἐν ταῖς ἀφορήτοις ταύταις βασάνοις γενόμενος G. — 11. λέγων καὶ *add.* G. — 12. παρρησία *add.* G. — 13. καὶ *add.* G. — 14. ταλαίπωρε *add.* G. — 15. ἀνθρώπου *add.* G. — 16. μὴ νομίσης ὅτι G.

19. — 1. ταῦτα ἀκούσας παρ' αὐτοῦ, καὶ μάλιστα ἐν τοσούτοις βασάνοις ὑπάρχοντος αὐτοῦ ἔβρυχεν G. — 2. *om.* G. — 3. (ἀ. κ.) *om.* G. — 4. ἄθεος *add.* G. — 5. αὐτὸν καὶ μετὰ ἀπειλῆς *add.* G. — 6. αὐτοῖς *add.* G. — 7. φειδομένως G. — 8. αὐτὸν *add.* G. — 9. ἡμᾶς οὕτως ἀναιδῶς G. — 10. καὶ ἁγίου Ἀειθαλᾶ *add.* G. — 11. βιαίων ἐκείνων *add.* G. — 12. τῶν ἀφορήτων *add.* G. — 13. αὐτοῦ *add.* G. — 14. λελυμένον *add.* G. — 15. οἱ δήμιοι *a dd.* G. — 16. αὐτὸν *add.* G. — 17. *om.* G.

20. — 1. (κ. π. μ.) μετὰ δὲ G. — 2. *om.* G. — 3. (τ. π. οὗ) εἰς κῆπόν τινα οὗτινος G. — 4. τοῦ *add.* G. — 5. καὶ *add.* G. — 6. δυσσεβὴς G. — 7. ἐπερωτῆσαι G. — 8. (κ. φ.) εἰσαχθέντων δὲ τῶν ἁγίων ἐνώπιον αὐτοῦ λέγει G. — 9. εἰ ἀκμὴν G. — 10. ὑπακοῦσαι G.

invictus athleta, clamabat, conviciis afficiens archimagum, et dicebat : Scele-
* Fol. 60r rate et *potor sanguinis, canis impure et corve, qui impie rodis omne tabernaculum; non timeo tua tormenta, neque te alicuius facio, sceleratissime et miserrime. »

19. Frendebat autem dentibus impius et iniquus et eis a quibus caedebatur dicebat : Quare parce caeditis et inducitis eum ad nos tam impudenter convitiis afficiendos? Viri autem beatissimi intensione vinculorum et plagis brachia confracta et omnes ossium compages distracti erant. Portantes igitur eum intulerunt detruseruntque in carcerem ubi et socii eius versabantur.

20. Et rursum post dies quinque educentes eos e carcere, duxerunt ad hortum quemdam, iuxta quem erat templum ignis, ubi impius scelestissimusque archimagus ad interrogandos eos in conspectu consedit. Et ait eis : Dicite mihi utrum adhuc in illo pessimo constantes maneatis consilio non obsequendi oraculo regis, o pravi incantatores? Sancti vero uno veluti ore simul responderunt et dixerunt : Nos in uno consilio optimo et in uno studio bono perseveramus et in sola vera fide Dei nostri strenue sistimus, unum

εἶπον[11]· « Ἡμεῖς[12] εἰς ἕνα λογισμὸν τὸν κάλλιστον καὶ εἰς μίαν προθυμίαν ἀγαθὴν ἐγκαρτεροῦμεν καὶ εἰς τὴν μόνην ἀληθῆ πίστιν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν στήκομεν ἑνὶ[13] Θεῷ[14] ποιητῇ οὐρανοῦ τε[15] καὶ γῆς λατρεύοντες· τῶν δὲ ἐντολῶν τοῦ ἀσεβοῦς[16] βασιλέως[17] οὐκ ἀκούομεν· ὅσας δὲ ἐὰν[18] θελήσῃς[19] ἐν τῇ πικρίᾳ σου ἐπενεγκεῖν[20] * ἡμῖν θλίψεις[21] καὶ βασάνους, ἑτοίμως * Fol. 61
ἔχομεν ταύτας ὑποδέξασθαι καὶ νικῆσαί σου πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα, ὦ τύραννε. »

21. Λίαν δὲ ἐπὶ τούτοις ταραχθεὶς[1] ὁ ἀσεβὴς ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι σχοινία λεπτὰ καὶ περιέβαλον[2] αὐτὰ κατὰ τῶν ὤμων καὶ[3] ψυῶν καὶ κνημῶν τῶν ἁγίων, ξύλοις τε[4] ἔσφιγξαν[5] ἄνδρες ἰσχυροὶ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὰ ὀστᾶ αὐτῶν πάντα συντριβῆναι καὶ φωνὴν τρισμοῦ ἀποτελέσαι. Ἐπέλεγεν δὲ[6] αὐτοῖς ὁ παμμίαρος[7]· « Ποιήσατε τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως καὶ ζήσεσθε. » Οἱ δὲ ἅγιοι[8] ἀντιφθεγγόμενοι φωνῇ μεγάλῃ ἔλεγον[9]· « Ἡμεῖς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος τῶν ψυχῶν ἡμῶν ποιοῦμεν, τοῦ δὲ βουλήματος τοῦ ἀνόμου βασιλέως[10] καταπτύομεν. »

22. Ἀπὸ δὲ τρίτης ὥρας ἕως ἕκτης στρεβλοῦντες αὐτοὺς[1] τῇ τῶν σχοινίων ἀνάγκῃ τὴν ἐρώτησιν αὐτῶν ἐποιοῦντο· καὶ ὅμως εἰς τὰς τοσαύτας[2] ἀνάγκας τὰς δυσυποίστους[3] ἡ ὑπομονὴ αὐτῶν ἐμεγαλύνθη καὶ ἡ νίκη αὐτῶν ἐθαυμάσθη[4], καὶ ὁ Θεὸς αὐτῶν[5] ἐδοξάσθη. Βαστάσαντες οὖν[6] αὐτοὺς πάλιν διὰ τὸ ἤδη[7] νεκροὺς[8] ὑπάρχειν, ἔρριψαν οἱ ἀκάθαρτοι

11. *corr. ex* εἶπαν K, εἶπον αὐτῷ G. — 12. ὑμεῖς G. — 13. (στ. ἑνὶ) γενναίως ἱστάμεθα ἐν ᾗ G. — 14. μόνῳ *add.* G. — 15. *om.* G. — 16. ἀσεβοῦ σου G. — 17. ὑμεῖς *add.* G. — 18. *om.* G. — 19. θέλεις G. — 20. ἐπενέγκαι G. — 21. τε *add.* G.

21. — 1. ὀργισθεὶς G. — 2. αὐτοὺς *add.* G. — 3. τῶν *add.* G. — 4. δὲ G. — 5. αὐτοὺς *add.* G. — 6. διαφθειρομένων δὲ αὐτῶν ὑπὸ τῶν πικροτάτων βασάνων, ἐπέλεγεν G. — 7. τύραννος οὗτος *add.* G. — 8. μάρτυρες *add.* G. — 9. αὐτῷ *add.* G. — 10. σου *add.* G.

22. — 1. οἱ δήμιοι *add.* G. — 2. καὶ τοιαύτας *add.* G. — 3. (τ. δ.) δυσυποστάτους G. — 4. ἐθαυμαστώθη G. — 5. ἐν αὐτοῖς *add.* G. — 6. ἐπάραντες οὖν αὐτοὺς οἱ δήμιοι τοῦ ἐδάφους βαστάσαντες G. — 7. (δ. τ. ἤ.) δὴ τῶν εἴδη G. — 8. αὐτοὺς *add.* G.

Deum factorem caeli et terrae colentes; mandatis autem impii tui regis non obtemperamus. Quae vero volueris in amaritudine tua nobis inferre * afflictiones cruciatusque parati sumus suscipere, et superare omnes artes tuas, o tyranne. * Fol. 61

21. Multum autem hisce turbatus impius, iussit adhiberi funiculos tenues et circumiecerunt eos circa umeros et lumbos tibiasque sanctorum, eosque trabibus homines robusti ita strinxerunt, ut ossa eorum omnia contunderentur et sonum stridoris emitterent. Dicebat autem eis scelestissimus : Facite voluntatem regis et vivetis. Sancti autem martyres respondentes voce magna dicebant : Nos placitum Dei nostri et salvatoris animarum nostrarum facimus; voluntatem vero iniqui regis tui despuimus.

22. A tertia autem hora usque ad sextam funiculorum supplicio eos distorquentes quaestionem in eos exercebant; ad tanta vero supplicia patientia eorum magnificabatur et victoria eorum mirabilis erat, et Deus eorum glorificabatur. Portantes igitur eos iterum, quia iam videbantur mortui, in-

μάγοι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ καὶ οὐ συνεχώρουν τινὶ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτοὺς τοῦ δοῦναι ἄρτον αὐτοῖς[9] ἢ περιβόλαιον[10], τοῦ ἀρχιμάγου τοῦτο[11] προστάξαντος καὶ ὅρον ἐπιθέντος, ὅτι,
* Fol. 61v ἐάν τις εὑρεθείη[12] πρὸς αὐτοὺς εἰσερχόμενος ἐπισκέψεως * χάριν, λαμβάνειν αὐτὸν μάστιγας ἕως ἑκατὸν ῥάβδων καὶ κόπτεσθαι αὐτοῦ τὰ δύο ὠτία καὶ τὴν ῥῖνα.

23. Ἀλλ' οἱ γενναῖοι ἀθληταὶ τοῦ Χριστοῦ[1] προθύμως ὑπέμενον τὰς διαφόρους ἀνάγκας τε καὶ θλίψεις, γυμνητεύοντές τε[2] καὶ διψῶντες, ἐπὶ τριετῆ χρόνον[3] κατάκλειστοι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὄντες[4]. Πρὸς παραμυθίαν δὲ τοῦ λιμοῦ[5] ἐξερχόμενοι καὶ προσαιτοῦντες, οἱ σὺν αὐτοῖς[6] δεσμῶται μετεδίδουν[7] αὐτοῖς δι' οἴκτον[8] ἀφ' ὧν[9] συνῆγον[10] καθ' ἑκάστην μικράν τινα καὶ εὐτελῆ τροφήν[11], ὡς καὶ τοὺς φύλακας[12] τοῦ δεσμωτηρίου ὁρῶντας αὐτῶν τὰς θλίψεις καὶ τὸ ἐλεεινὸν γῆρας ἀποδύρεσθαι καὶ κλαίειν αὐτούς[13].

24. Μετὰ δὲ τὰ δεσμὰ καὶ τὰς ὀδύνας αὐτῶν τοῦ τριετοῦς χρόνου παραγίνεται Σαβώριος[1] ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν[2] καλουμένην πατρίδα[3] Βηθμαδαή[4], καὶ ἐκβαλὼν αὐτοὺς οὕτως ἐν τοῖς δεσμοῖς[5] σχεδὸν μήτε ἀνθρώπου ἔχοντας εἰδέαν ὁ ἀρχιμάγος[6] διὰ τὸ ἐκτακῆναι[7], ὥστε καὶ τοὺς πάνυ ἀσπλάγχνους θεασαμένους[8] κλαίειν ἐπ' αὐτοῖς[9], ἀπήγαγεν αὐτοὺς ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ἔστησαν[10] ἐνώπιον Ἀδερσαβωρίου[11] τοῦ ἀρχιμάγου πάσης τῆς γῆς τῶν

9. δ. αὐτοῖς ἄρτον εἰς διατροφὴν G. — 10. τῶν σωμάτων αὐτῶν *add.* G. — 11. τούτου G. — 12. εὑρεθῇ G.

23. — 1. τ. Χ. ἀθλ. ταῦτα τοῦ τυράννου προστάξαντος περὶ αὐτῶν G. — 2. πεινῶντες G. — 3. χρόνω G. — 4. ὄντες ἐν τῷ δ. G. — 5. διὰ τὸ μὴ δύνασθαί τινα ἐνέγκαι αὐτοῖς εἰς διατροφὴν μήτε αὐτοὺς πάλιν δύνασθαι ἐξελθεῖν καὶ περινοῆσαι *add.* G. — 6. ὄντες *add.* G. — 7. μετέδιδον G. — 8. κατ' οἶκτον μικράν τινα καὶ εὔληπτον τροφὴν G. — 9. αὐτοὶ *add.* G. — 10. ἄρτον *add.* G. — 11. (μικρὰν-τροφὴν) τοσοῦτον δὲ ἐξετάκησαν τῷ λιμῷ G. — 12. αὐτοὺς *add.* G. — 13. καθ' ἡμέραν *add.* G.

24. — 1. Σαβώρις K. — 2. πατρίδα G. — 3. *om.* G. — 4. Βηδμαδὰν G. — 5. (ο. ἐ. τ. δ.) ὁ ἀρχιμάγος οὕτως αὐτοὺς ὄντας G. — 6. (ὁ ἀ.) εἴτε μορφὴν G. — 7. ἐκτετῆχθαι αὐτοὺς εἰσάπαξ τῷ λιμῷ καὶ βασάνῳ, τοσοῦτον γὰρ ἐξετάκησαν G. — 8. αὐτοὺς *add.* G. — 9. αὐτοὺς G. — 10. παρέστησαν αὐτοὺς G. — 11. Ἀδερσαβὼρ G, *et infra* K.

iecerunt eos impuri magi in carcerem nec permiserunt aliquem ad eos ingredi qui daret eis panem vel pallium, praecipiente archimago legemque imponente
* Fol. 61v ut, si quis inveniretur ad eos ingredi invisendi gratia, * flagrorum centenis plagis afficeretur et amputarentur eis auriculae et nasus.

23. Sed ingenui Christi athletae alacri animo diversa supplicia cruciatusque sustulerunt, nudi et sitientes per triennii spatium in carcere inclusi. Ad levandam autem famem egrediebantur et mendicabant qui cum ipsis erant captivi et impertiebantur eis misericorditer ex iis quae cotidie congregabant modicum et vilem cibum, eo pacto ut custodes carceris videntes eorum cruciatus et miserabilem senectutem lamentarentur et flerent.

24. Post vincula autem et aerumnas eorum per triennium, advenit Saborius rex in patriam quae dicitur Bethmadae. Et eiciens eos qui in vinculis erant vixque, tabe consumpti, hominis speciem habebant, ita ut etiam homines plane immites ex eorum aspectu flerent, adduxit eos archimagus in palatium et stiterunt eos coram Adersabor archimago totius regionis Persarum. Sedebant autem prope ipsum omnes magnates regis aliique archimagi multi;

Περσῶν. Ἐκαθέζοντο δὲ ἔγγιστα αὐτοῦ[12] πάντες οἱ ἀρχιμεγιστᾶνες[13] τοῦ βασιλέως καὶ ἕτεροι ἀρχιμάγοι πολλοί· καὶ εἰσελθόντες οἱ ἅγιοι οὐ προσεκύνησαν αὐτούς. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁ[14] ἀσεβὴς Ἀδερσαβώρ[15]· « Λέγετέ μοι[16], χριστιανοί ἐστε[17]; » * Καὶ οἱ[18] ὅσιοι καὶ * Fol. 62
γενναῖοι μάρτυρες ἀποκριθέντες εἶπαν[19]· « Ναί, χριστιανοί ἐσμεν καὶ τῷ[20] ἑνὶ καὶ ἀμώμῳ λατρεύομεν Θεῷ[21] καὶ αὐτῷ μόνῳ προσκυνοῦμεν. »

25. Ὁ δὲ πάλιν πρὸς αὐτοὺς ἔφη[1]· « Ἰδοὺ δὴ ἄνδρες πρεσβύται ἐστὲ καὶ ὁρῶ[2], θλίψεις μεγάλας καὶ πολλὰς παρεληλυθέναι[3] δι' ὑμῶν, καθὼς αὐτὸ[4] τὸ εἶδος[5] ὑμῶν μαρτυρεῖ[6]· διὸ δὴ συμβουλεύω ὑμῖν ἀκοῦσαί μου[7] φείσασθαί τε[8] ἑαυτῶν καὶ μὴ ἀποθανεῖν πικρῷ[9] θανάτῳ, ἀλλ' ὑπακοῦσαι[10] τοῖς τοῦ βασιλέως προστάγμασι[11] καὶ προσκυνοῦντας τῷ ἡλίῳ ζῆσαι· ἀπόφασις γὰρ δέδοται ξίφους κατὰ παντὸς ἀνθρώπου περιπατοῦντος ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ τῶν χριστιανῶν[12]. »

26. Ἀποκριθεὶς[1] ὁ ἅγιος Ἀκεψιμᾶς εἶπεν[2]· « Ἐπίσταμαι, ὅτι πολλὴν σπουδὴν καὶ φροντίδα ἔχεις ἐν[3] τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ[4] τῇ καταργουμένῃ[5]· μὴ οὖν ἐνδιατρίψῃς μήτε χρονίσῃς[6] εἰς τὴν[7] παράνομόν σου ταύτην βουλὴν μήτε[8] ὅλως ἔλθῃ εἰς τὴν διάνοιάν σου τοῦτο ὅτι ἐξ ἡμῶν τις χαυνωθεὶς ἀκούει[9] σου τῶν τοιούτων λόγων· ἀλλὰ εἴτε[10] βούλει εἰς θάνατον εἴτε εἰς μάστιγας ἄγειν ἡμᾶς[11], μὴ βραδύνῃς· οὔτε γὰρ αἱ ἀπειλαί σου φοβοῦσιν ἡμᾶς, οὔτε αἱ

12. τοῦ ἀρχιμάγου *add.* G. — 13. μεγιστάνες G. — 14. (αὐτοὺς ὁ) αὐτῷ ὁ δὲ G. — 15. ἰδὼν ὃ ἐποίησεν οἱ ἅγιοι εἶπεν πρὸς αὐτούς *add.* G. — 16. ὑμεῖς *add.* G. — 17. ἢ οὔ *add.* G. — 18. οἱ δὲ G. — 19. εἶπον αὐτῷ G. — 20. *om.* G. — 21. (ἀμ. λ. Θ.) μόνῳ Θ. παντοκράτορι λατρεύωμεν G.

25. — 1. ἔφη πρὸς αὐτοὺς λέγων G. — 2. ὅτι *add.* G. — 3. μεγάλαι καὶ πολλαὶ παρεληλύθασιν G. — 4. *om.* G. — 5. αἱ εἰδέαι G. — 6. μαρτυροῦσι G. — 7. τοῦ *add.* G. — 8. *om.* G. — 9. κακῶς πικροτάτῳ G. — 10. ἡμᾶς μᾶλλον *add.* G. — 11. ἦξαι ὑμᾶς *add.* G. — 12. τοῦ ἀποθνήσκειν ὑπ' αὐτοῦ *add.* G.

26. — 1. δὲ *add.* G. — 2. πρὸς αὐτὸν *add.* G. — 3. ταύτῃ *add.* G. — 4. σου G. — 5. τοῦ ἀπολέσαι ἡμᾶς *add.* G. — 6. διατρίψῃς μηδὲ ἐγχρονίσῃς] G. — 7. τοιαύτην *add.* G. — 8. (τ. β. μ.) συμβουλὴν μηδὲ G. — 9. (ἔλθῃ -ἀκούει) μηδεὶς ἀκούσει G. — 10. εἴ τι G. — 11. (εἰς-ἡμᾶς) εἰς μάστιγας ἄγειν ἡμᾶς εἴτε εἰς θάνατον καταφέρειν G.

et ingredientes sancti eos non adoraverunt. Impius autem Adersabor dixit eis : Dicite mihi, christiani estis? * Sancti ingenuique martyres respondentes * Fol. 62
dixerunt : Utique, christiani sumus et unum immaculatumque Deum colimus eumque solum adoramus.

25. Qui vero iterum dixit eis : Ecce senes estis et video vos afflictiones magnas et multas sustinuisse sicuti ipsae facies vestra testatur. Quapropter igitur vobis suadeo ut me audiatis et vobis ipsis parcatis nec obeatis acerbissimam mortem. Sed obtemperate potius regis praeceptis solemque adorantes vivete; mors enim gladii indicitur in omnem hominem qui ambulaverit in via ista christianorum.

26. Respondens sanctus Acepsimas dixit : Scio te magnum studium curasque habere in hac vana potentia; ne ergo tempus teras neque cuncteris improbum hoc tuum consilium exsequi, neque omnino in mentem tibi veniat fore ut gloriętur aliquis nostrum tales sermones tuos audiendo; sed si vis ad mortem vel ad flagra nos ducere, ne moreris; etenim minae tuae terrorem nobis non iniciunt neque tormenta tua nos terrent, sed in sancta fide

βάσανοι πτοοῦσιν[12] ἡμᾶς, ἀλλ'[13] ἑδραῖοι ὄντες καὶ στερεοὶ[14] εἰς τὴν ἄθλησιν τοῦ κυρίου[15] ἡμῶν ἐγκαρτεροῦμεν καὶ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως σου οὐ ποιοῦμεν. »

* Fol. 62v 27. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ ἀσεβής[1]· * « Οἶδα, ὅτι ὁ θάνατος ἀνάπαυσις ὑμῖν[2] ἐστιν, καὶ ἐπίσταμαι, ὅτι τοῦτο ποθεῖτε· ἀλλὰ[3] τοῦτο οὐ δίδωμι[4] ὑμῖν[5], ἕως οὗ ποιήσω[6] τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν θεάσασθαι τὸν πικρὸν ὑμῶν βίον. Καὶ μετὰ ταῦτα[7] ξίφει ὑμᾶς ἀποκτενῶ, ἵνα πάντες οἱ γόητες οἱ[8] χριστιανοὶ ἀφ' ὑμῶν[9] φοβηθῶσιν. » Καὶ ὁ ἅγιος πρὸς αὐτὸν Ἀκεψιμᾶς· « Οὔτε[10] τὰς βασάνους σου δεδίαμεν οὔτε τὸν διὰ[11] ξίφους θάνατον ἀπειλούμενον ἡμῖν ὑπὸ[12] σοῦ πτοούμεθα. Ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν ὁ δυναμώσας[13] ἡμᾶς εἰς τὰς θλίψεις καὶ[14] βασάνους τῶν ἀκαθάρτων σου ἑταίρων[15] ἕως[16] σήμερον καὶ τὰ νῦν αὐτὸς βοηθεῖ ἡμῖν εἰς τὰ παρὰ σοῦ καθ' ἡμῶν μηχανώμενα· πείρασον τοιγαροῦν[17] τὸ γῆρας ἡμῶν τὸ ἐν Θεῷ δυνατὸν καὶ λάβε τὴν δοκιμὴν ἡμῶν[18], ὦ ταλαίπωρε, καὶ ἔργῳ μαθήσει, ὡς νικηθήσει τῇ ὑπομονῇ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν καὶ καταισχυνθήσει[19] τῇ ἀοράτῳ στερρότητι ἡμῶν, ἥ τε πλάνη σου ἐλεγχθήσεται[20] ὑπὸ τῆς ἀληθοῦς πίστεως ἡμῶν[21]. »

28. Τότε ὁ ἀσεβὴς μεγάλου πλησθεὶς θυμοῦ[1] ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι ἑπτὰ ζυγὰς ὠμοβύρσων[2] καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· « Ὄμνυμι τὸν μέγαν θεὸν ἥλιον καὶ τὴν τύχην τοῦ βασιλέως τῶν βασιλέων Σαβωρίου[3], ὅτι, εἰ μὴ ποιήσητε[4] αὐτοῦ τὸ πρόσταγμα, εἰς ταῦτα ὑμᾶς[5]

12. σου θροοῦσιν G. — 13. ἡμεῖς *add.* G. — 14. (κ. σ.) ἐν τῇ πίστει τῇ ἁγία στερρῶς G. — 15. Θεοῦ G.

27. — 1. ἀρχιμάγος *add.* G. — 2. ἡμῶν G. — 3. (τοῦτο-ἀλλὰ) τούτου χάριν ζητεῖται αὐτόν· ἀλλ' ὅπερ ποθεῖται G. — 4. παρέχω G. — 5. ἀλλ' ἕως τοσούτου ἐκθλίψω ὑμᾶς *add.* G. — 6. ὑμᾶς *add.* G. — 7. ἐν τῷ ὁλοφύρεσθαι ὑμᾶς τότε *add.* G. — 8. *om.* G. — 9. ἡμῶν G. — 10. (πρὸς-οὔτε) Ἀ. ἔφη· πρὸς αὐτὸν οὐδὲ G. — 11. τοῦ *add.* G. — 12. (ἡμῖν ὑπὸ) ἀπὸ G. — 13. ἐνισχύσας G. — 14. τὰς *add.* G. — 15. ἔργων G. — 16. τῆς *add.* G. — 17. ὦ ἀσεβέστατε καὶ μιαρώτατε *add.* G. — 18. αὐτοῦ G. — 19. (καὶ κατ.) ἵνα γνῶς ὅτι νικᾶ σε τῇ ἐλπίδι Χριστοῦ τῇ ὑπομονῇ ἡμῶν καὶ καταισχύνη G. — 20. ἵνα ἐλεγθῇ G. — 21. ἡμῶν π. G.

28. — 1. ἀκούσας ταῦτα παρὰ τοῦ ἁγίου Ἀκεψιμᾶ θυμοῦ πλησθεὶς G. — 2. ὠμοβυρσίνων G. — 3. Σ. τ. β. τῶν β. G. — 4. ποιεῖτε G. — 5. *om.* G.

constantes et firmiter in certamine Domini nostri perseveramus, nec praeceptum regis tui exsequimur.

* Fol. 62v 27. Dicit ei impius : * Scio mortem requiem vobis esse et video vos eam desiderare; sed illam non dabo vobis antequam oculis vestris contemplandam praebuero acerbam vitam vestram. Et post haec gladio vos interficiam, ut omnes incantatores christiani a vobis terreantur. Sanctus vero Acepsimas respondit ei : Neque tormenta tua timemus neque necem per gladium, quam nobis minaris, pavemus. Deus enim noster qui nobis vires dedit ad cruciatus et tormenta impurorum sociorum tuorum usque ad hodiernam diem ferenda, etiam nunc nos adiuvat ad sustinenda quae contra nos machinatus es. Tenta proinde senectutem nostram in Deo potentem et nos proba, o miserrime; et re ipsa cognosces te vinci patientia spei nostrae et erubesces invisibili firmitate nostra, et error tuus vera nostra fide redarguetur.

28. Tunc impius, ira vehementi repletus, iussit septem gemina flagra e rudi corio adhiberi, et dicit ei : Iuro per magnum deum solem et fortunam Saborii regis regum, nisi praeceptum eius feceritis, me vos perditurum esse

διαφθερῶ[6] καὶ μολύνω τῶν αἱμάτων[7] τὰς πολιὰς ὑμῶν μηδεμίαν φειδὼ[8] ποιούμενος ὑμῶν[9]· κἂν τάχιον[10] ἀπορρήξητε τὰς ψυχὰς *μαστιζόμενοι[11], νεκρὰ[12] ἐν αὐτοῖς ὑμῶν[13] κατακόπτω * Fol. 63
τὰ σώματα. » Ἀπεκρίθη ὁ ἅγιος[14] Ἀκεψιμᾶς καὶ λέγει[15] πρὸς αὐτόν· « Ἐπειδὴ εἰς μὴ ὄντα Θεὸν ὤμοσας[16], φοβοῦμαι μὴ[17] οὐ πληρώσῃς τὸν ὅρκον σου· ἰδοὺ[18] ἤκουσας[19] ὅτι ἐν μιᾷ ἡμεῖς[20] τῇ ἀληθεῖ πίστει[21] ἑστήκαμεν καὶ ὅτι τὰ σώματα ἡμῶν παραδίδομέν σοι[22], τὰς δὲ[23] ψυχὰς ἡμῶν ὁ Θεὸς λαμβάνει. Ὃ θέλεις οὖν[24] ποίει[25] συντόμως[26], ἡμεῖς γὰρ ἕτοιμοί ἐσμεν[27]. »

29. Ἔκραξεν δὲ ὁ μιαρὸς[1] σὺν ὀργῇ μεγάλῃ κινηθεὶς τοῦ ἐκτεῖναι[2] αὐτόν[3]· καὶ[4] τείνουσιν[5] αὐτὸν τριάκοντα ἄνδρες ἰσχυροί, δεκαπέντε ἐντεῦθεν καὶ δεκαπέντε ἐντεῦθεν[6] καθ' ἕκαστον βραχίονα[7] εἰς ὀρθὸν καὶ ἔτυπτον αὐτόν[8], δύο κατὰ τῆς γαστρὸς καὶ δύο κατὰ τοῦ νώτου, ἐπὶ τοσοῦτον[9], ἕως οὗ αἱ σάρκες αὐτοῦ σὺν τῷ αἵματι[10] ἐπὶ τὴν γῆν[11] κατέρρευσαν. Ἕτεροι δὲ[12] ἐπεφώνουν[13]· « Ποίησον τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως καὶ ζῆθι. » Ὁ δὲ ἅγιος μέχρις ὅτε[14] ἠδύνατο λαλεῖν, ἐβόα λέγων· « Ἐγὼ τὸ θέλημα τοῦ ἀνόμου βασιλέως[15] ἐξουθενῶ καὶ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μου ἐγκαρτερῶ[16]. » Καὶ μετὰ[17] τὸ μὴ δύνασθαι[18] λαλεῖν, τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐνένευεν[19] τὴν εἰς Θεὸν ἀκλινῆ[20] ὁμολογίαν[21], ἕως οὗ ἐγκαρτερῶν ταῖς βασάνοις μακαρίως παρέδωκεν[22] τὴν ὁσίαν αὐτοῦ[23] ψυχήν.

6. διαφθειρῶ τὰ σώματα ὑμῶν G. — 7. τῶ αἵματι G. — 8. φεδῶ G. — 9. εἰς ὑμᾶς G. — 10. καὶ εἰ τάχιον δὲ G. — 11. ὑμῶν *add.* G. — 12. ὑμῶν *add.* G. — 13. *om.* G. — 14. μακάριος G. — 15. εἶπεν G. — 16. καὶ τύχην ταλαίπωρον ὀνόμασας *add.* G. — 17. ἔνι ὅτε *add.* G. — 18. γὰρ *add.* G. — 19. πλιστάκις παρ' ἡμῶν *add.* G. — 20. ἡμ. ἐν μ. G. — 21. π. τ. ἀληθινῆ G. — 22. εἰς χρῆσιν τοῦ σοῦ βουλήματος *add.* G. — 23. γὰρ G. — 24. ποιῆσαι *add.* G. — 25. μόνον *add.* G. — 26. ποίησον *add.* G. — 27. πάντα γενναίως δέχεσθαι τὰ ὑπὸ σοῦ ἐπαγόμενα *add.* G.

29. — 1. ταῦτα ἀκούσας παρ' αὐτοῦ ὁ δυσσεβὴς ἀρχιμάγος ἔκραξεν G. — 2. ἐκταθῆναι G. — 3. εἰς μάστηγας *add.* G. — 4. τοῦτο εἰπόντος αὐτοῦ εὐθέως *add.* G. — 5. ἐκτείνουσιν G. — 6. ἐκεῖθεν G. — 7. στάντες ἔτειναν δὲ αὐτὸν *add.* G. — 8. τέσσαρες *add.* G. — 9. δὲ ἐμάστηξαν αὐτὸν *add.* G. — 10. αὐτοῦ *add.* G. — 11. ὡς ὕδωρ *add.* G. — 12. τυπτομένου δὲ αὐτοῦ ἕτεροι G. — 13. λέγοντες *add.* G. — 14. ὅτου G. — 15. ὑμῶν *add.* G. — 16. καρτερῶ G. — 17. μετὰ δὲ G. — 18. αὐτὸν *add.* G. — 19. λοιπὸν ἔνευεν δεικνύων αὐτοῖς G. — 20. αὐτοῦ *add.* G. — 21. τοῦτο δὲ ἐποίει *add.* G. — 22. τῶ κυρίω *add.* G. — 23. καὶ ἁγίαν *add.* G.

et sanguin canos vestros polluturum, nec ullo modo vobis parciturum; et si citius sub flagris animas vestras efflaveritis, *cadavera vestra iisdem concidam. * Fol. 63
Respondit ei beatus Acepsimas et dixit ei : Cum per deum, qui non est, iuraveris, timeo ut iuramentum tuum serves; ecce audisti nos in vera fide nostra stare et nos corpora nostra tibi tradere; animas autem nostras Deus accipit. Quod igitur vis, fac breviter, nos enim parati sumus.

29. Clamavit autem sceleratus ira magna commotus illum extendi. Et distenderunt eum triginta homines robusti, quindecim hinc et quindecim inde, ad utrumque brachium arrectum, et caedebant eum duo in ventre et duo in dorso, donec carnes eius cum sanguine super terram defluerent. Alii autem clamabant : Obsequere voluntati regis et vive. Sanctus autem donec loqui poterat clamabat dicens : Ego voluntatem iniqui regis nihili facio et in voluntate Dei mei persevero. Postquam vero iam loqui non valebat, oculis suis innuebat suam in Deo immobilem confessionem, donec in tormentis perseverans feliciter sanctam animam tradidit.

30. Μετὰ δὲ τὸ ἀναλῦσαι πρὸς τὸν ποθούμενον Ἰησοῦν τὸν ἀκαταμάχητον ἀριστέα
* Fol. 63v τὸν παναοίδιμον ἅγιον Ἀκεψιμᾶν[1] ἠλλάγησαν οἱ τύπτοντες, καὶ ἕτεροι *ἐπεισελθόντες[2] τὸ σκήνωμα ἐμάστιζον[3], ἕως οὗ ὅλον κατεκόπη καὶ κατέρρευσεν, καὶ[4] ῥίψαντες αὐτὸν ἐπὶ κεφαλήν[5], τὸν σπόνδυλον αὐτοῦ κατέαξαν[6]. Σύραντες δὲ[7] αὐτὸν ἔρριψαν εἰς τὴν πλατεῖαν καὶ φύλακας κατέστησαν[8] ἐπ' αὐτῷ. Μετὰ δὲ ἡμέρας τρεῖς[9] ἐκλάπη τὸ ὅσιον αὐτοῦ λεί- 5
ψανον[10] ἀφορμῇ[11] θυγατρὸς βασιλίσκου τινὸς[12] τῶν Ἀρμενίων, δεδομένης εἰς ἐνέχυρον εἰρήνης. Ἐτελειώθη ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος[13] Ἀκεψιμᾶς μηνὸς ὀκτωβρίου[14] δεκάτῃ.

31. Καὶ μετ'[1] αὐτὸν εἰσήχθη ὁ ἅγιος Ἰωσήφ[2]. Ἔφη δὲ[3] πρὸς αὐτὸν ὁ δυσσεβὴς[4] ἀρχιμάγος· « Ἐθεάσω[5] τὸν ἀνόητον ἑταῖρόν σου, ἐν ποίᾳ θλίψει ἀπέθανεν μὴ θελήσας ἀκοῦσαι ἡμῶν καὶ ποιῆσαι τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως καὶ προσκυνῆσαι τῷ ἡλίῳ; 10
τοίνυν ποίησον αὐτὸς τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως[6], ἵνα ζήσῃ[7] ἡ ψυχή σου[8] καὶ ῥυσθῇς ἀπὸ τοῦ προκειμένου σοι πικροῦ[9] θανάτου. » Ὁ δὲ ἀκούσας[10] εἶπεν· « Ἐγὼ τῷ ἡλίῳ οὐ προσκυνῶ· οὐ γάρ ἐστι θεός, καὶ τὸ κελευσθὲν ὑπὸ τοῦ ἀνόμου βασιλέως[11] οὐ ποιῶ, διότι κακῶς καὶ παρανόμως ἐκέλευσεν· οὔτε μὴν[12] τὸν Θεόν μου τὸν ζῶντα εἰς τοὺς θεούς σου[13], κτίσματα

30. — 1. (ἀναλῦσαι-Ἀκ.) ἀποθανεῖν αὐτὸν G. — 2. ὑπεισελθόντες G. — 3. αὐτοῦ λοιπὸν ἐβασάνιζον· ἕως δὲ 15
τοσούτου τὸ σκήνωμα αὐτοῦ ἐβασάνησαν G. — 4. ὡσεὶ ὕδωρ εἰς γῆν καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ πάντα συνετρίβη· μετὰ δὲ τοῦτο G. — 5. εἰς τὸ ἔδαφος *add.* G. — 6. μετὰ [δ]ὲ τὸ κατεαγῆναι αὐτὸν *add.* G. — 7. *om.* G. — 8. ἐκάθησαν G. — 8. τ. ἡμ. G. — 10. τὰ ὅσια αὐτοῦ λείψανα G. — 11. ὑπὸ ἀφορμῆς τινὸς οὕτω καλουμένης G. — 12. *om.* G. — 13. *om.* G. — 14. μηνὶ ὀκτωβρίω G.

31. — 1. μετὰ δὲ G. — 2. εἰσαχθέντος δὲ αὐτοῦ *add.* G. — 3. *om.* G. — 4. δυσσεβέστατος G. — 5. Ἰω- 20
σὴφ *add.* G. — 6. σοι δὲ νῦν ἐγὼ ὡς φρονίμῳ ὄντι συμβουλεύσω ποιῆσαι τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως *add.* G. — 7. (τοίνυν-ζήσῃ) ἵνα ζ. κἂν σοῦ G. — 8. *om.* G. — 9. πικροτάτου G. — 10. ἅγιος Ἰωσὴφ ἀποκριθεὶς G. — 11. σου *add.* G. — 12. πάλιν *add.* G. — 13. τὰ *add.* G.

30. Postquam autem invictus heros et celebratissimus sanctus Acepsi-
* Fol. 63v mas ad desideratum Iesum abierat, iis qui caedebant alii *suffecti sunt, qui corpus eius caedere pergebant, donec totum concisum esset et deflueret; et deicientes illum in capite vertebras eius fregerunt, traxeruntque et in plateam deiecerunt custodesque iuxta illum collocarunt. Tribus autem elapsis 5
diebus, surreptae sunt sanctae eius reliquiae industria filiae reguli cuiusdam Armeniorum, quae pacis obses detinebatur. Consummatus est sanctissimus episcopus Acepsimas die mensis octobris decimo.

31. Post eum introductus est sanctus Ioseph. Dixitque ei impiissimus archimagus : Contemplatus es dementem socium tuum, in quanta afflictione 10
mortuus sit, cum nos audire noluerit nec voluntatem regis exsequi nec solem adorare? Fac ergo ipsam regis voluntatem, ut vivat anima tua et eripiaris ab imminenti acerbissima morte. Qui haec audiens dixit : Ego solem non adoro; non enim Deus est, et quod iubetur ab iniquo rege non facio, quia mala et illicita iussit; nec profecto Deum meum viventem cum dis tuis, 15
qui eius opera et creaturae sunt, permutabo. Quod ergo vis facere, fac.

αὐτοῦ καὶ ποιήματα ὄντας[14] καταλλάσσω. Ὁ τοίνυν[15] θέλεις ποιεῖν, ποίει[16]· » Θυμωθεὶς οὖν ὁ μιαρὸς[17] κελεύει καὶ αὐτὸν[18] ἐκταθῆναι. Καὶ[19] τείνουσιν[20] αὐτὸν τριάκοντα ἄνδρες κατὰ τὸ αὐτὸ[21] καὶ ἕτεροι ἔτυπτον[22] τοῖς ὠμοῖς δέρμασιν[23], ἕως ὅτου[24] τὸ σῶμα αὐτοῦ * ὅλον ἐγένετο * Fol. 64
τραῦμα ἕν. Ἕτεροι δὲ ἐπεφώνουν αὐτῷ· « Ποίησον τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως καὶ σώθητι[25]. »

32. Ὁ δὲ ὅσιος[1] ἀνεβόα φωνῇ μεγάλῃ λέγων· « Εἷς Θεός ἐστι μόνος[2] ὁ ποιήσας τὰ πάντα καὶ ἕτερος οὐκ ἔστι πάρεξ αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς δὲ εἰς μίαν πίστιν τὴν αὐτοῦ[3] καὶ εἰς μίαν ἀλήθειαν καὶ προθυμίαν ἱστάμεθα. » Ὡς δὲ[4] πολὺ αὐτὸν ταῖς μάστιξι κατήκιζον, οὐκέτι[5] ἠδύνατο λαλεῖν[6] αὐτοῖς. Νομίσαντες δὲ[7] αὐτὸν τεθνάναι[8] ἀπέστησαν τοῦ μαστίζειν[9], καὶ κατέπεσεν ἡμιθανής. Σύραντες οὖν καὶ[10] αὐτὸν ἔρριψαν ἔξω[11]. Μαθόντες μέντοι[12], ὅτι ζῇ ἔτι[13], ἐκέλευσαν αὐτὸν τηρεῖσθαι[14].

33. Καὶ μετ' αὐτὸν[1] προσήχθη τρίτος ὁ ἅγιος Ἀειθαλᾶς. Καὶ πρὸς αὐτὸν ὁ ἀσεβής[2]· « Ἄκουσόν μου[3], καὶ μὴ στήσῃς τὸν κάκιστον λογισμὸν τοῦτον, καθάπερ οἱ ἑταῖροί σου, οἵτινες πικρῷ[4] θανάτῳ ἀπώλοντο· ἀλλὰ ποίησον τὸ θέλημα[5] τοῦ βασιλέως καὶ προσκύνησον τῷ μεγάλῳ θεῷ ἡλίῳ καὶ ζῆθι, καὶ δόξαν καὶ[6] δόματα βασιλικὰ κομίσῃ παρ' ἐμοῦ. » Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἅγιος Ἀειθαλᾶς ἔφη[7] πρὸς αὐτόν· « Θαυμάζω, ὦ ταλαίπωρε καὶ τυφλὲ

14. ὑπάρχοντα G. — 15. ἀνταλλάξομαι· ὃ οὖν G. — 16. εἰς ἐμὲ ταχέως ποίησον G. — 17. (ο. ὁ. μ.) δὲ ὁ μιαρώτατος ταῦτα ἀκούσας ὁμοίως καὶ αὐτὸν G. — 18. (κ. α.) *om.* G. — 19. εἰς μάστηγας G. — 20. οὖν *add.* G. — 21. σχῆμα *add.* G. — 22. αὐτὸν *add.* G. — 23. ἐπὶ τοσοῦτον δὲ αὐτὸν ἐβασάνησαν *add.* G. — 24. οὗ G. — 24. σωθήσῃ G.

32. — 1. Ἰωσὴφ τυπτόμενος *add.* G. — 2. μ. ἐ. Θ. G. — 3. αὐτὴν τῷ προβασανησθέντι ἡμῶν πατρὶ G. — 4. ἐπὶ *add.* G. — 5. λοιπὸν *add.* G. — 6. ἀποκρίνεσθαι G. — 7. οὖν G. — 8. τεθνηκέναι ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι αὐτὸν λαλεῖν G. — 9. αὐτὸν *add.* G. — 10. *om.* G. — 11. μετ' οὐ πολὺ δὲ *add.* G. — 12. *om.* G. — 13. ἔτι ζῇ G. — 14. ὑπὸ φυλακῶν *add.* G.

33. — 1. μετὰ δὲ τοῦτον τὸν ὅσιον G. — 2. (καὶ-ἀσεβὴς) ὁ δὲ ἀρχιμάγος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη πρὸς αὐτόν G. — 3. Ἀειθαλᾶ *add.* G. — 4. πικροτάτῳ G. — 5. πρόσταγμα G. — 6. τιμὴν πολλὴν καὶ *add.* G. — 7. εἶπεν G.

Incensus ergo sceleratus illum quoque iubet distendi; et extendunt eum triginta viri eadem ratione, et alii caedebant eum crudis coriis donec * totum eius * Fol. 64
corpus unum vulnus fieret. Alii vero clamabant ei : Exsequere voluntatem regis et salvus eris.

32. Sanctus autem clamabat voce magna dicens : Unus solus est Deus qui fecit omnia et alius non est extra eum. Et nos in una fide eius et in una veritate ac studio consistimus. Cum autem eum diu virgis cecidissent, iam non poterat eis loqui. Existimantes autem eum obiisse, flagellare eum destiterunt, et procubuit semimortuus. Illum ergo quoque traxerunt et foras eiecerunt. Cum autem audivissent eum adhuc vivere, iusserunt eum custodiri.

33. Post hunc autem adductus est tertius sanctus Aeithalas. Et dixit ei impius : Audi me, et noli pessimum consilium hoc retinere, sicut socii tui, qui acerba morte perierunt; sed exsequere voluntatem regis et adora magnum deum solem et vive, et gloriam et dona regia accipies a me. Respondens autem sanctus Aeithalas dixit ei : Miror, o miser et caece, qui oculis mentis

καὶ μὴ βλέπων τοῖς τῆς διανοίας ὀφθαλμοῖς, ὄντως ζῷον ἄλογον τυγχάνων[8] καὶ ἀνόητον· εἰ[9] γὰρ ἐκεῖνοι[10] παλαιότεροί μου ὑπάρχοντες οὕτω[11] γενναίως ἐγκαρτερήσαντες[12] δόξαν τὴν ἀγήρω εἰς αἰῶνα[13] ἐκληρονόμησαν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ διὰ τῶν χειρῶν σου ἐπελθόντος
* Fol. 64v αὐτοῖς, οὐ πολλῷ * μᾶλλον ἐγὼ ἅτε δὴ[14] νεώτερος ὑπάρχων παρ' αὐτοὺς ὀφείλω ἀνδρωθῆναι[15] καὶ λαβεῖν δόξαν σὺν αὐτοῖς[16] στέφανον καὶ ζωὴν[17] ἄφθαρτον εἰς ζωὴν αἰώνιον; διότι, ὦ πανάθλιε[18], κἀγὼ ὁμοίως ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου καρτερῶ[19], μὴ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ ἀκαθάρτου σου[20] βασιλέως· ἐχθρὸς γάρ ἐστι παντὸς ἀγαθοῦ καὶ ἀλλότριος τοῦ αἰωνίου φωτός. »

34. Ἀκούσας δὲ ὁ ἀκάθαρτος[1] τὰς ὕβρεις τοῦ βασιλέως, λίαν ἐταράχθη καὶ ἔτρεμεν[2] τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἀλλοιωθείς[3]. Καὶ κελεύει αὐτὸν ταθῆναι καὶ τείνουσιν αὐτὸν τεσσαράκοντα ἄνδρες ἰσχυροί, καὶ ἕτεροι ὁμοίως δυνατοὶ ἰσχύϊ ἔτυπτον[4] ἄνευ οἰκτιρμῶν ὡς ἐπὶ λίθον καὶ ξύλον[5] καταφέροντες τὰς μάστιγας[6]. Ὁ δὲ ἅγιος[7] ἀληθῶς γενναῖος ἀθλητὴς τοῦ Χριστοῦ[8] ἐβόα φωνῇ μεγάλῃ λέγων· « Ὦ μιαρὲ καὶ ἀκάθαρτε κύον καὶ πάντων ἀνθρώπων ἀθλιώτατε[9] καὶ ταλαιπωρότατε[10], ὥσπερ[11] σὺ ἀσθενὴς καὶ χαῦνος, ὁμοίως[12] καὶ αἱ βάσανοί σου[13] οἵ τε[14] ὑπηρέται σου ἀσθενεῖς καὶ ἄνανδροι[15]. Βλέπε οὖν, εἴ που ἔχεις[16] ἄνδρας ἰσχυροτέρους[17] καὶ βασάνους πικροτέρας, φέρε ἐπ' ἐμέ, ἵνα διὰ τῆς τοῦ σώματός μου ὑπομονῆς ἡ ψυχή μου μεγαλυνθεῖσα ζωοποιηθῇ. »

8. τυγχάνης G. — 9. μιαρώτατε καὶ δυσσεβέστατε μὴ δοκιμάζων τὸ σαφές· οἱ G. — 10. οἱ προβασανισθέντες πρὸ ἐμοῦ *add.* G. — 11. οὕτως G. — 12. ἐνεκαρτέρησαν καὶ G. — 13. αἰῶνας G. — 14. ἅτε δὴ *om.* G. — 15. αὐτῶν ὀφ. ἀνδριωθῆναι G. — 16. καὶ *add.* G. — 17. κ. ζ. *om.* G. — 18. δ. ὦ π. *om.* G. — 19. ἐγκαρτερῶ G. — 20. *om.* G.

34. — 1. παρὰ τοῦ ἁγίου Ἀειθαλὰ *add.* G. — 2. ἀλυωθεὶς *add.* G. — 3. *om.* G. — 4. αὐτὸν *add.* G. — 5. λίθου καὶ ξύλου τινὸς τὰς ἀθέους ἐκείνας G. — 6. αὐτῶ πληγὰς G. — 7. ὡς *add.* G. — 8. τυπτόμενος *add.* G. — 9. ἀθεότερε G. — 10. ταλαιπορώτερε καὶ ἀσθενὴ καὶ σαθρώτατε *add.* G. — 11. γὰρ *add.* G. — 12. εἶ οὕτως G. — 13. τυγχάνουσι ἀσθενεῖς *add.* G. — 14. δὲ G. — 15. εἰσὶν *add.* G. — 16. ἄλλους *add.* G. — 17. ἰσχυροὺς G.

non intueris et profecto animal rationis expers es et stupidum; si enim illi, qui me maiores natu sunt, tam nobili animo perseverarunt, et gloriam perennem in aeternum sortiti sunt propter mortem, quae tuis manibus eis obvenit,
* Fol. 64v nonne potius * ego, qui minor sum aetate, ab eis animo confirmari debeo et cum eis gloriam capere et coronam incorruptibilem in vitam aeternam? Quapropter, o miserrime, ego similiter in veritate mea permaneo nec facio voluntatem impuri regis tui; inimicus enim est omnis boni et alienus ab aeterna luce.

34. Cum autem impurus contumelias in regem audisset, valde turbatus est et tremuit et vultu immutatus est. Et iubet eum extendi, et extendunt eum quadraginta viri robusti, et alii pariter viribus potentes caedebant eum absque misericordia tanquam in lapidem et lignum virgas inferentes. Sanctus autem, vere ingenuus athleta Christi, clamabat voce magna dicens : O scelerate et impure canis et omnium impiissime et miserrime, sicut tu imbecillis et mollis es, ita et cruciatus tui; ministri autem tui imbecilles et effeminati sunt. Vide ergo utrum uspiam viros robustiores habeas, et tormenta acerbiora irroga in me, ut per corporis patientiam anima mea magnificata vivificetur.

35. Ἔκθαμβος δὲ γενόμενος ὁ ἀρχιμάγος τοῖς ἔγγιστα αὐτοῦ καθημένοις μεγιστᾶσιν εἶπεν[1] ὅτι· « Οἱ γόητες οὗτοι[2] οἱ χριστιανοὶ οὕτω διψῶσι τὸν θάνατον καὶ τὴν σφαγήν, ὥσπερ[3] τις ἐπιθυμῶν[4] ἄρτου καὶ ὕδατος[5]. » Λέγουσιν αὐτῷ[6]· « Τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν πληροῦσιν. Γέγραπται γὰρ αὐτῶν εἰς τὰς γραφὰς[7] ἄλλον εἶναι[8] κόσμον[9] καὶ ζωὴν * Fol. 65
ἀτελεύτητον. » Τοῦ δὲ ἁγίου[10] πάντα τὰ μέλη ἀπεξάνθη[11] καὶ τὰ ὀστᾶ πάντα τῶν ἁρμῶν[12] αὐτοῦ διεσπάσθη[13] ἀπὸ[14] τῆς[15] ἀνάγκης καὶ[16] βίας τῶν μαστίγων καὶ τῆς τῶν τεινόντων τάσεως.

36. Ἀναβασταζόμενος δὲ ὑπὸ ἀνδρῶν δύο[1] ἔστη ἐνώπιον τοῦ ἀρχιμάγου[2], καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ ἀρχιμάγος· « Κἂν νῦν[3] ποίησον τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως καὶ κελεύω ἰατροῖς σοφοῖς καὶ ἐπιμελοῦνταί σου καὶ τάχιον ὑγιαίνεις. » Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἅγιος[4] Ἀειθαλᾶς εἶπεν[5]· « Μιαρὲ καὶ ἀκάθαρτε[6], πάντων ἀνθρώπων ἀθλιώτατε[7], ἔασον ὅτι λέγεις περὶ ἰατρῶν ὑγιείας[8] λόγῳ μόνον[9]. Εἰ ἔλεγες καὶ ἔμελλον παραχρῆμα ἰαθῆναι, οὐκ ἂν ἔπεισάς με[10] χωρισθῆναι τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ μου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τῷ κτίσματι αὐτοῦ προσκυνῆσαι[11], τῷ ἡλίῳ τῷ πρὸς ὑπηρεσίαν κτισθέντι τῶν ἀνθρώπων. » Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ ἀσεβής· « Τί γὰρ ἔμεινεν εἰς σὲ ὑγιές; εἰ γὰρ καὶ θελήσης[12] ποιῆσαι τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως, οὐ δύνασαι ζῆσαι ἀπὸ τῶν κολάσεων[13]. Καὶ

35, — 1. τί ἄρά ἐστι τοῦτο *add.* G. — 2. *om.* G. — 3. ἄρτου καὶ ὕδατος *add.* G. — 4. ἐν καιρῷ λιμοῦ ἐπιθυμεῖ G. — 5. ἄ. κ. ὕδ *om.* G. — 6. ἐκεῖνοι *add.* G. — 7. εἰς τ. γρ. αὐτῶν G. — 8. τινὰ *add.* G. — 9. μετὰ τοῦτον ἀόρατον *add.* G. — 10. τυπτωμένου *add.* G. — 11. αὐτοῦ κατεξάνθη ὡσεὶ ἔριον G. — 12. ἁρμογῶν G. — 13. ὡς σχοινία σεσημμένα διεσπάσθησαν G. — 14. ὑπὸ G. — 15. ἀφάτου *add.* G. — 16. τῆς μεγάλης *add.* G.

36. — 1. δύο ἀνδρῶν G. — 2. αὐτῶν G. — 3. Ἀειθαλᾶ *add.* G. — 4. ἀπ. ὁ μακάριος G. — 5. ἔφη πρὸς αὐτὸν G. — 6. καὶ *add.* G. — 7. ἀθλίων ἀθλιώτερε G. — 8. καὶ ὑγίας G. — 9. μόνω G. — 10. (εἰ-με) εἰ ἠδύνω εἰπεῖν ἵνα ἰαθῶ καὶ οὕτως ὑγιὴς καταστῶ τῷ σώματι ὡς εἶμην πρὸ τῶν βασάνων οὔτε οὕτως ἐπιθές με G. — 11. λέγω δὴ *add.* G. — 12. θελήση K, κἂν γὰρ θέλης G. — 13. τῶν ἐπενεχθησῶν σοι *add.* G.

35. Stupore perculsus archimagus illis qui proxime eum sedebant magnatibus ait : Incantatores illi christiani ita mortem et caedem sitiunt ut ceteri panem et aquam desiderant. Dicunt ei : Doctrinam *suam perficiunt; scriptum * Fol. 65
enim est in suis scripturis alium esse mundum et vitam aeternam. Membra autem sancti dilaniata sunt et omnia compagum ossa divulsa sunt supplicio et flagrorum violentia et contentione eorum qui corpus eius distendebant.

36. Gestatus autem a duobus viris stabat coram archimago, et dixit ei archimagus : Etiam nunc facito praeceptum regis, et iubeo medicis peritis ut tui curam habeant, et velociter sanaberis. Respondens autem beatus Aeithalas dixit : Scelerate et impure et omnium hominum miserrime, omitte quod verbo solo dicis de medicorum sanitate. Etiamsi diceres me confestim sanandum, non suaderes me separari ab amore Dei mei, qui fecit caelum et terram, et eius opus adorare, solem, inquam, qui ad usum hominum creatus est. Dicit ei impius : Quid igitur remansit in te sanum? nam etiamsi velles voluntatem regis facere, vivere non posses a suppliciis. Sed nunc ego te

νῦν δὲ ἐγώ σε ποιήσω κάκιστον παράδειγμα τοῖς χριστιανοῖς, ἵνα μηδεὶς τολμήσῃ ποτὲ οὕτως ὑβρίσαι <τὸν βασιλέα[14]>. »

37. Καὶ[1] πρὸς αὐτὸν ὁ μακάριος[2]· « Ὦ τρισάθλιε, πόθεν σοι τοῦτο, ὅτιπερ μὴ θέλων προεφήτευσας; ὑπόδειγμα γὰρ γινόμεθα καλὸν[3] τοῖς χριστιανοῖς[4], ἵνα θεασάμενοι
* Fol. 65v ἡμᾶς θαρρήσωσι * καὶ καταπατήσωσι τὴν ἀλογίαν[5] ὑμῶν[6]. Ὄνομα γὰρ καταλιμπάνομεν καὶ μνημόσυνον[7] κάλλιστον τῇ γενεᾷ πάσῃ[8] τῇ ἐρχομένῃ τοῦ ἀγῶνος τῆς ἀθλήσεως ἡμῶν καὶ[9] ὑπομονῆς καὶ νίκης τῆς πρεσβυτείας ἡμῶν καὶ τοῦ ἀφθάρτου στεφάνου[10], οὗ ἀπολημψόμεθα μετὰ δόξης[11] ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν[12]. » Ὁ δὲ μιαρὸς καὶ ἀνόσιος[13] καλέσας Ἀδαρχώσχαρ[14] τὸν ἀρχιμάγον[15] πατρίδος Ἀδιαβ[16] εἶπεν αὐτῷ[17]· « Ἐὰν ζῶσιν οἱ πλάνοι οὗτοι, ἀπάγαγε αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν σου καὶ ποίησον αὐτοὺς λιθοβοληθῆναι[18] διὰ χειρὸς τῶν χριστιανῶν. Τούτου γὰρ χάριν εἴασα[19] αὐτοὺς καὶ οὐκ ἔδωκα κατ' αὐτῶν τὴν διὰ ξίφους ἀπόφασιν[20]. »

38. Παραχρῆμα δὲ ἤγαγεν[1] δύο ζῶα καὶ λαβὼν αὐτοὺς ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐπέθηκεν αὐτοὺς ἐπ' αὐτά· καὶ πανταχόθεν σχοινίοις κατέσφιγγον αὐτούς, ἵνα μὴ πέσωσιν διὰ τὸ παραλελύσθαι πάντα τὰ μέλη αὐτῶν καὶ συντετρῖφθαι τὰ ὀστᾶ αὐτῶν. Φθάζοντες[2] δὲ κατὰ μονὴν οὕτως αὐτοὺς[3] ἔρριπτον ἀπὸ τῶν ζώων διὰ τὸ μῖσος, ὃ εἶχον πρὸς αὐτοὺς οἱ μάγοι, ὥσπερ ἄν τις ῥίψῃ γόμον ξύλων[4]. Καὶ γενόμενοι[5] εἰς τὴν πόλιν

14. τ. β. G, *om.* K.

37. — 1. ἔφη G. — 2. Ἀειθαλᾶς *add.* G. — 3. καλὸν γ. πάντων G. — 4. τῶν χριστιανῶν G. — 5. ἀλαζονίαν G. — 6. ἅπασαν *add.* G. — 7. καὶ μν. κατ. G. — 8. πάσει. G. — 9. τῆς *add* G. — 10. ἡμῶν *add.* G. — 11. καὶ νίκης πολλῆς *add.* G. — 12. Ἰησοῦ Χριστοῦ *add.* G. — 13. ταῦτα ἀκούσας ὁ μιαρὸς καὶ δυσσεβὴς ἀρχιμάγος G. — 14. Ἀδοσχορχὰρ G. — 15. τῆς *add.* G. — 16. Ἀδεϊὰβ K, Ἐδιὰβ G. — 17. πρὸς αὐτὸν G. — 18. ἐκεῖσε λίθοις βλιθῆναι G. — 19. ἔασα G. — 20. τιμωρίαν G.

38. — 1. ὁ ἀρχιμάγος *add.* G. — 2. φθάνοντες G. — 3. ἑκάστην οὕτως αὐτὸν G. — 4. γόμου ῥίψῃ ξύλον G. — 5. (κ. γ.) δὲ G.

ponam pessimum exemplum christianis, ut nemo unquam audeat ita regem contumeliis afficere.

37. Dixit ei beatus : O miserrime, unde tibi hoc quod etiam nolens vaticinatus es? Exemplum enim pulchrum fimus christianis, ut nos intuentes
* Fol. 65v forti sint animo * et conculcent stultitiam vestram. Nomen enim et memoriam optimam omni generationi futurae relinquimus certaminis pugnae nostrae et patientiae victoriaeque senectutis nostrae, et incorruptibilis coronae quam accipiemus cum gloria in adventu Domini nostri. Scelestus autem et nefarius vocavit Adarchoschar archimagum ex patria Adiab, et dixit ei : Si vivunt impostores isti, abduc eos in tuam civitatem et fac eos lapidari per manus christianorum. Idcirco enim eos servavi nec in eos gladio animadverti iussi.

38. Statim autem egit duo iumenta, et cum illos coram se vocasset, imposuit eos super illa et undique eos funiculis constrinxit ne caderent, quia omnia eorum membra dissoluta et eorum ossa contrita erant. Cum autem ad mansionem perveniebant, ita eos a iumentis deiciebant, prae odio quod in eos

Ἀρβὴλ τῆς ἐπαρχίας Ἀδιαβ[6], κατέκλεισαν αὐτοὺς ἐν τῷ σκοτεινῷ[7] δεσμωτηρίῳ[8], ἔνθα αἷμα καὶ ἀκαθαρσία πολλὴ ἦν ὑποκάτω αὐτῶν, ἀπὸ δὲ τῶν[9] πληγῶν καὶ τῶν τραυμάτων[10] ἰχὼρ πολὺς[11] κατέρρεεν· ἐκάθισέν *τε[12] φύλακας ἐν τῇ φυλακῇ[13], ἵνα μηδεὶς[14] τῶν χριστιανῶν[15] εἰσέλθῃ πρὸς αὐτούς. * Fol. 66

39. Γυνὴ δέ[1] τις μεγάλη καὶ σφόδρα χριστιανὴ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ἧς τὸ μνημόσυνον ἐν εὐλογίαις[2]· καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς[3] ἐγνωρίσαμεν[4] ἐν ἑτέρῳ μαρτυρολογίῳ Ἰησδανδούχ[5], διότι ἐτίμα πάντας[6] τοὺς χριστιανοὺς καὶ πάντας[7] τοὺς διὰ[8] Χριστὸν κατακλείστους ὑπάρχοντας[9] ἔτρεφεν αὕτη[10] καὶ ἐπεμελεῖτο[11]. Ὡς οὖν ἤκουσεν[12] περὶ τῶν ἁγίων Ἰωσὴφ καὶ Ἀειθαλᾶ, ὅτι μεγάλως θλίβονται[13], ἔπεμψεν καὶ ἐκάλεσεν τὸν φύλακα[14] καὶ ἔδωκεν[15] χρυσίον ἱκανὸν παρακαλοῦσα[16] αὐτὸν ὥστε ποιῆσαι αὐτὴν[17] ἰδεῖν αὐτούς. Ὁ δὲ μετὰ φόβου ὑπέσχετο αὐτῇ. Καὶ[18] πέμψασα τοὺς δούλους αὐτῆς νυκτός, ἤνεγκεν αὐτοὺς βασταγμῷ εἰς τὸν οἶκον[19] αὐτῆς. Ὡς δὲ ἐθεάσατο αὐτοὺς οὕτως ἀπανθρώπως[20] ἠλκωμένους, λαβοῦσα ὀθόνια καθαρὰ δι' ἑαυτῆς ἐπέδησεν τὰ τραύματα αὐτῶν[21] ἀπομάσσουσα τὸ αἷμα καὶ τὴν ἀκαθαρσίαν ἤλειφέν τε[22] τῷ λύθρῳ τῷ ἀπ' αὐτῶν[23] τὸ σῶμα

6. Ἐδεϊὰμ K, Εἰδε ἰαβ G. — 7. ἐκεῖσε ὄντι G. — 8. τῶ λίαν σκοτεινῶ καὶ εἰς τοιοῦτον τόπον αὐτοὺς ἀπέθεντο *add.* G. — 9. ἐστρωμένη ἀπὸ δὲ τῶν G, ἀπό τε τῶν K. — 10. αὐτῶν *add.* G — 11. ἀπ' αὐτῶν *add.* G. — 12. δὲ καὶ G. — 13. ὁ δυσσεβὴς ἀρχιμάγος *add.* G. — 14. μή τις G. — 15. τὸ σύνολον *add.* G.

39. — 1. τούτων δὲ οὕτως γενομένων γυνὴ G. — 2. ἔσται *add.* G. — 3. εἰς αἰῶνα μεγαλυνθήσεται παρὰ Θεοῦ, ἥντινα θαυμασίαν γυναῖκα *add.* G. — 4. καὶ *add.* G. — 5. λεγομένην Εἰσδανδούλ, ἄξιον γὰρ μετὰ ἁγίων εἶναι τὸ μνημόσυνον αὐτῆς G. — 6. σφόδρα G. — 7. τοὺς ἁγίους G. — 8. τὸν *add.* G. — 9. καὶ *add.* G. — 10. αὐτοὺς ἐκ τῶν οἰκείων δαπανημάτων G. — 11. αὐτῶν ταῖς οἰκείαις χερσὶν *add.* G. — 12. αὕτη *add.* G. — 13. ὄντες ἐν τοῖς δεσμοῖς τῆς φυλακῆς *add.* G. — 14. δεσμοφύλακα G. — 15. αὐτῷ *add.* G. — 16· παρακαλέσασα G. — 17. (ὥστε -αὐτὴν) ἐπὶ τὸ G. — 18. λαβοῦσα οὖν παρ' αὐτοῦ τὴν ὑπόσχεσιν G. — 19. τὴν οἰκίαν G. — 20. ἡ ὁσία ἀπ. οὕτως G. — 21. καὶ *add.* G. — 22. (καὶ-τε) εἴληφε G. — 23. ἐξερχομένῳ ἅπαν G.

habebant magi, quasi fascem ligni proicerent. Et cum ad urbem Arbel pervenissent, quae est intra terminos Adiab, incluserunt eos in carcere valde tenebroso, in quo sanguis et immundities magna subter eos erant strata; e plagis autem et vulneribus sanies multa defluebat. Posuit *etiam custodes in carcere ne quis christianorum ad eos ingrederetur. * Fol. 66

39. Mulier autem quaedam illustris et christiana valde in hac urbe erat, cuius memoria in benedictione; et nomen eius cognovimus ex alio martyrologio Iesdanduch, quia in honore habebat omnes christianos et omnes qui propter Christum in carcere detinebantur; et ipsa eos nutriebat eorumque curam gerebat. Ut autem de sanctis Ioseph et Aeithala audivit eos vehementer affligi, misit et vocavit custodem et dedit ei pecuniam multam, cum deprecando ut illos videre permitteret. Ille cum timore rem pollicitus est. Et mittens noctu servos suos, lectica ad suam domum devexit. Cum autem contemplata esset eos ita inhumaniter tortos, sumens linteola munda, suis manibus eorum vulnera obligavit, et cum sanguinem abstersisset et spurcitiam, liniebat corpus

αὐτῆς καὶ κατεφίλει[24] τὰς παραλελυμένας αὐτῶν χεῖρας καὶ τοὺς συντετριμμένους αὐτῶν βραχίονας. Καὶ ἐπαλείφουσα αὐτοὺς μύρῳ[25] ἔκλαιεν ὅλην τὴν νύκτα πικρῶς[26]· οὕτως γὰρ ἔκειντο οἱ ἅγιοι ἔμπροσθεν αὐτῆς ὥσπερ τινὰ[27] τῶν ἀψύχων καὶ ἀναισθήτων[28].

* Fol. 66v 40. Μόλις δὲ[1] ἀναψύξας μικρὸν[2] * καὶ ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ὁ ἅγιος Ἰωσὴφ εἶπεν αὐτῇ· « Διὰ τί οὕτω κλαίεις πικρῶς[3]; οὐ ποιεῖς[4] ὡς χριστιανὴ[5] τελεία[6]. » Ἡ δὲ[7] εἶπεν αὐτῷ· « Οὐ τοίνυν[8] δι' ὑμᾶς κλαίω, κύριέ μου· ἐμοὶ γὰρ ἄμετρος ἦν χαρά, εἰ παραχρῆμα εἶδον ὑμᾶς τελειωθέντας[9]· ἀλλὰ χάριν τούτου κλαίω καὶ στενάζω πικρῶς, διότι ὁρῶ ὑμᾶς εἰς τὰς θλίψεις ταύτας καὶ εἰς τὰς πικρὰς[10] ἀνάγκας[11]. »

41. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἅγιος[1] εἶπεν αὐτῇ[2]· « Αἱ θλίψεις αὗται καὶ αἱ ἀνάγκαι πλήρεις χαρᾶς καὶ ἀναπαύσεως[3] τυγχάνουσιν. Ὁ γὰρ σωτὴρ ἡμῶν Χριστὸς εἶπεν[4], ὅτι[5] στενὴ καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. Καὶ πάλιν εἶπεν· Ὁ δὲ[6] ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται. Καὶ ὁ μακάριος Παῦλος[7]· Τρίς, φησίν[8], ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, καὶ πάλιν[9] εἶπεν περὶ πολλῶν[10] θλιβέντων[11], ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος. Καὶ σὺ οὖν ὡς πιστὴ καὶ τελεία[12] ὅταν ἴδῃς χριστιανοὺς θλιβομένους καὶ[13] ὑπομένοντας[14], χαῖρε μᾶλλον καὶ εὐχαρίστει τῷ Θεῷ[15].

24. γνησίως μετὰ πόθου πολλοῦ *add.* G. — 25. εὐτόνως *add.* G. — 26. π. ὅλ. τ. ν. G. — 27. τι G. — 28. πραγμάτων *add.* G.

40. — 1. τούτου δὲ γενομένου ὑπ' αὐτῆς μόλις G. — 2. μ. ἀν. G. — 3. π. οὕτως κλ. G. — 4. (οὐ π.) ὦ θυγάτερ τῶν ἁγίων καὶ μήτηρ ἡμῶν τῶν ταπεινῶν καὶ διὰ τί οὕτως ποιεῖς ὦ εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετε δούλη Χριστοῦ, ὡς μὴ χρὴ ποιεῖν, τοῦτο γὰρ ποιοῦσα οὐχ G. — 5. καὶ *add.* G. — 6. οὖσα εἰς Θεὸν ποιεῖς· καὶ διὰ τί οὕτως ἀφειδῶς κλαίεις δι' ἡμᾶς ὡς ἅτε ἐπὶ πονηρῷ καὶ ἀθεμίτῳ πράγματι ἑαλωκότων ἡμῶν *add.* G. — 7. ἀποκριθεῖσα *add.* G. — 8. οὐχὶ G. — 9. ἵνηκα κρατιθέντες ταῖς βασάνοις ὑπεισήλθατε *add.* G. — 10. τηλικαύτας ἀφορήτους G. — 11. ἀκμὴν ὑπάρχοντας *add.* G.

41. — 1. Ἰωσὴφ *add.* G. — 2. πρὸς αὐτὴν G. — 3. ἡμῖν *add.* G. — 4. ἔφη G. — 5. τί K. — 6. *om.* G. — 7. δὲ ἀπόστολος λέγει G. — 8. *om.* G. — 9. πρὸς τούτοις G. — 10. ἄθλων *add.* G. — 11. ἄλλων λέγων οὕτως θλιβόμενοι κακοχούμενοι *add.* G. — 12. γυνὴ *add.* G. — 13. τὰς θλίψεις *add.* G. — 14. ἐν κυρίῳ *add.* G. — 15. κυρίῳ G.

suum eorum cruore et deosculabatur confractas eorum manus contritaque brachia. Et cum eos aromate inunxisset, flevit amare per totam noctem; sic enim iacebant sancti ante eam tanquam inanimum quid sensuque carens.

* Fol. 66v 40. Vix autem paululum recreatus * refectusque sanctus Ioseph dixit ei : Quare tam acerbe lacrimaris? Non agis ut christiana perfecta. Quae dixit ei : Non equidem propter vos fleo, domine mi; mihi enim immenso esset gaudio si statim viderem vos consummari. Sed propter hoc amare fleo gemoque, quia vos video in his cruciatibus et in acerbis suppliciis.

41. Respondens autem sanctus dixit ei : Hi cruciatus et supplicia plena gaudii et quietis sunt. Salvator enim noster Christus dixit : Arcta et angusta est via quae ducit ad vitam et pauci sunt qui inveniunt eam[1]. Et iterum dixit : Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit[2]. Et beatus Paulus : Ter, inquit, flagellis caesus sum, semel lapidatus sum[3], et iterum dixit de multis afflictis quibus mundus non erat dignus[4]. Tu ergo cum fidelis et perfecta sis, si videas christianos afflictos et patientes, gaude potius et gratias age

1. Matth., VII, 14. — 2. Matth., X, 22. — 3. II Cor., XI, 25. — 4. Hebr., XI, 38.

ὅσον γὰρ θλίβονται, τοσοῦτον πληθύνεται[16] ὁ μισθὸς αὐτῶν καὶ ὁ στέφανος αὐτῶν[17] μεγαλύνεται. »

42. Περὶ δὲ[1] τὸ διάφαυμα[2] βαστάσαντες αὐτοὺς πάλιν ἀπήγαγον[3] ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, καὶ διετέλεσαν ἐκεῖ ἄλλους ἓξ μῆνας[4] ἐν σκότῳ[5] καθειργμένοι καὶ θλίψεσι μεγάλαις, ἃς οὐ μὴ δυνηθῇ[6] ἄνθρωπος διηγήσασθαι. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ συνέβη τὸν παραλαβόντα αὐτοὺς ἀρχιμάγον * διαδεχθῆναι καὶ ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ γενέσθαι, ὀνόματι Ζεράθ[7], σφόδρα δεινὸν καὶ * Fol. 67
πονηρὸν μᾶλλον ἢ τὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ[8] πρόσταγμα ἀπηνὲς εἰληφότα[9] καὶ λίαν ἀνιαρὸν[10] παρὰ τοῦ ἀνόμου βασιλέως κατὰ τῶν χριστιανῶν, περιείχετο δὲ ὥστε τοὺς χριστιανοὺς αὐτοὺς δι' ἑαυτῶν τοὺς ἰδίους αὐτῶν ἡγουμένους λιθάζειν[11].

43. Ἐγένετο δὲ ἐκεῖ τάραχος καὶ θλῖψις μεγάλη· ἔφυγον δὲ[1] πάντες οἱ χριστιανοὶ ἐλεύθεροί τε καὶ δοῦλοι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι κατεκρύβησαν, ἵνα μὴ ἀναγκασθῶσιν ἐκχέαι αἷμα[2] ἀθῷον· καὶ γὰρ εὐθέως ὡς ἐπέστη ὁ ἀρχιμάγος[3] τῇ πόλει[4], εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ πυρὸς ἐπὶ τῷ προσκυνῆσαι[5]· καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ ὑπηρέται τοῦ πυρός· « Εἰσὶν ἐνταῦθα δύο[6] γόητες τῶν λεγομένων χριστιανῶν κατάκλειστοι ἐν[7] δεσμοῖς[8] τρία ἥμισυ ἔτη ἔχοντες[9]· οὓς ἐπὶ πολὺ πολλάκις[10] βασανίσας Ἀδαρχώσχαρ[11] ὁ ἀρχιμάγος οὐκ ἴσχυσεν[12] χαυνῶσαι[13] εἰς

16. παρὰ τῷ Θεῷ *add.* G. — 17. πλείω *add.* G.

42. — 1. τούτων δὲ οὕτως λεχθέντων περὶ G. — 2. αὐτῶ *add.* G. — 3. οἱ αὐτοὶ παῖδες αὐτῆς ἀπήνεγκαν αὐτοὺς G. — 4. ἐγκατάκλιστοι ὄντες *add.* G. — 5. σκότει G. — 6. αἷς οὐ δύναται G. — 7. Ζερὼθ G. — 8. (μᾶλλον -καὶ) ὑπάρχοντα παρὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ διαδεχθέντα ἀρχιμάγον· οὗτος τοίνυν ὁ πονηρὸς ἀρχιμάγος Ζερὼθ G. — 9. ἀνόσιον εἴληφε G. — 10. ἀ. λ. G. — 11. (περιείχετο-λιθάζειν) ὅπως αὐτοὶ οἱ χριστιανοὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν λιθάσωσιν G.

43. — 1. τούτου οὖν ἐξελθόντος τοῦ ἀνόμου προστάγματος, ἐγένετο ἐκεῖ τάραχος καὶ θλῖψης πολλή· ἔφυγον γὰρ G. — 2. αἷμα ἐ. G. — 3. *om.* G. — 4. ὁ δυσσεβὴς οὗτος ἀρχιμάγος *add.* G. — 5. τῷ πυρὶ *add.* G. — 6. τινὲς *add.* G. — 7. τοῖς *add.* G. — 8. τῆς φυλακῆς *add.* G. — 9. ἔχοντες ἔτη G. — 10. *om.* G. — 11. Ἀδεσχορχὰρ G. — 12. ὅλως *add.* G. — 13. αὐτοὺς *add.* G.

Deo; quantum enim affliguntur, tantum augetur eorum praemium eorumque corona amplificatur.

42. Iam ad auroram, gestantes illos iterum reduxerunt in carcerem; et exegerunt ibi martyres alios sex menses, in tenebris coartati et cruciatibus magnis, quos nemo narrare valet. Interea accidit archimagum, qui eos susceperat, magistratu abire, * et alium nomine Zerath eius locum tenere, qui * Fol. 67
atrocitate et sceleribus priorem superabat, et mandatum saevum et moestissimum acceperat ab iniquo rege adversus christianos, ut scilicet ipsi christiani proprios praesules lapidibus obruerent.

43. Facta est autem ibi turbatio et afflictio magna; et fugerunt omnes christiani, tam liberi quam servi, et in montibus sese abdiderunt, ne cogerentur sanguinem innocentem effundere. Etenim statim ac archimagus in urbem advenit, exivit ad fanum ignis ad adorandum; et dicunt ei ministri ignis : Sunt hic duo impostores ex iis qui christiani dicuntur in vinculis inclusi iam tres annos et dimidium, quos, cum multum saepius cruciasset Adarchoschar

τὸ ὑπακοῦσαι τῷ προστάγματι τοῦ βασιλέως. » Ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας[14] παραχρῆμα κελεύει[15] ἀχθῆναι αὐτοὺς[16] ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ[17] μετ' ὀργῆς[18] ἀπειλῶν ἤρξατο[19] αὐτοὺς φοβεῖν καὶ λέγειν[20]· « Ὦ λαὸς τολμητίας[21] καὶ σκληροτράχηλος, οὔπω καὶ νῦν[22] κατέπτηξεν ὑμᾶς[23] τὸ πρόσταγμα τοῦ[24] βασιλέως Σαβωρίου καὶ δεσπότου πάσης τῆς γῆς[25], ὃς ἠρήμωσε βασιλείας μεγάλας καὶ[26] κατέσχε[27] πόλεις ὀχυρὰς καὶ ὑπέταξε πατρίδας πολ- 5
* Fol. 67v λὰς[28] ὑπὸ τοὺς πόδας *αὐτοῦ. Ὑμεῖς τε[29] καθεζόμενοι εἰς τὴν γῆν καὶ[30] τὰς πόλεις αὐτοῦ τυραννεῖτε καὶ ἐξουθενεῖτε τὸ πρόσταγμα[31] αὐτοῦ διαπτύοντες τὸν νόμον αὐτοῦ[32]. »

44. Ἀποκριθεὶς δὲ[1] ὁ ἅγιος[2] Ἀειθαλᾶς εἶπεν πρὸς αὐτόν· « Εἰ κατὰ τοῦ βασιλέως[3] τυραννοῦμεν καὶ ἐχθροὶ αὐτοῦ, καθὼς ἐμαρτύρησας κακηγορῶν[4], τυγχάνομεν, διὰ τί οὐ παρετάξατο εἰς[5] πόλεμον καὶ μετὰ στρατείας καὶ ὅπλων ἦλθεν πολεμῆσαι καθ' ἡμῶν, ὃν 10 τρόπον καὶ μετὰ τῶν ἄλλων βασιλέων, ὥνπερ[6] ἐμνημόνευσας[7]; ἀλλὰ σὲ τὸν ταλαίπωρον καὶ ἄνανδρον ἔπεμψεν, οὗπερ τρέμει ἡ καρδία[8] ὥσπερ φύλλον[9] σαλευόμενον[10]. Οὐδέποτε σύ, ἀνόσιε[11], ἐθεάσω πόλεμον ἐν ἐρήμῳ[12], ἀλλὰ[13] πᾶσα ἡ αἰσχύνη σου καὶ ἡ ἀργία[14] μετὰ γυναικῶν ἐν τῷ ταμιείῳ ἐγένετο· διὸ καταισχύνθητι καὶ μηκέτι λαλήσῃς, ὦ κύον[15] ἀκάθαρτε· οὐκ ἦλθες γὰρ ἐνταῦθα πλανῆσαι[16] ἡμᾶς τοὺς ἐν τῇ[17] ἀληθείᾳ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἑστῶτας[18] — 15

14. ἐκέλευσεν αὐτοὺς *add.* G. — 15. *om.* G. — 16. *om.* G. — 17. ἀχθέντων δὲ αὐτῶν G. — 18. πολλῆς *add.* G. — 19. αὐτοῖς ἤρξ. αὐτοῖς (*sic*) G. — 20. λέγει πρὸς αὐτοὺς G. — 21. τολμηρὸς G. — 22. (ο. κ. ν.) οὐ G. — 23. ἡμᾶς ἔτι G. — 24. μεγάλου καὶ φοβεροῦ G. — 25. κ. δ. π. τῆς γ. *om.* G. — 26. *om.* G. — 27. κατήσχυνε G. — 28. καὶ ἔθηκεν ἔθνη ἱκανὰ *add.* G. — 29. δὲ G. — 30. εἰς *add.* G. — 31. ἐξουδενεῖτε τοὺς νόμους G. — 32. (τ. ν. α.) τῶν βασιλικῶν αὐτοῦ προσταγμάτων G. 20

44. — 1. *om.* G. — 2. μακάριος G. — 3. εἰ τὸν βασιλέα σου G. — 4. (ἐμ. κ.) λέγεις σήμερον G. — 5. παρέταξεν G. — 6. ἐπολέμησεν ὧν G. — 7. πρὸς ἡμᾶς *add.* G. — 8. σου *add.* G. — 9. ὑπὸ ἀνέμου *add.* G. — 10. ὅτ' ἂν φυσίση εἰς αὐτὸ *add.* G. — 11. ὦ ἀνόητε G. — 12. καὶ πῶς περὶ πολέμων λαλεῖς *add.* G. — 13. πάντοτε *add.* G. — 14. σου *add.* G. — 15. λαλήσης κύον G. — 16. νικῆσαι G. — 17. *om.* G. — 18. ἑστηκότας G.

archimagus, non valuit eos emollire ut praecepto regis oboedirent. Quae cum audisset, statim iussit illos adduci in conspectum suum et cum ira minari coepit eisque terrorem inicere et dicere : O genus audax et obstinatum, nonne vos adhuc terruit praeceptum regis Saborii et totius orbis domini, qui regna magna vastavit, expugnavit urbes munitas et subiecit regiones multas sub 5
* Fol. 67v pedibus *suis? Vos autem in terra et urbibus eius commorantes spernitis nihilique facitis mandatum eius, praecepta eius despuentes.

44. Respondens autem sanctus Aeithalas dixit ei : Si regem spernimus et inimici eius, sicut convinciando testatus es, hodie sumus, quare non paravit bellum et cum copiis et armis non venit bellum nobis illaturus quo 10 modo et aliis regibus quorum mentionem fecisti? Sed te sceleratum et effeminatum misit cuius cor tremit tanquam folium vento agitatum. Nunquam tu, impie, vidisti bellum in deserto, sed omnis ignominia et segnities tua cum mulieribus in thalamo fuit. Ideo erubesce et noli amplius loqui, canis impure; non enim huc venisti ad decipiendum nos qui in veritate Dei nostri stamus. 15

μὴ καλῶς σοι εἴη, — ἀλλὰ πλανῆσαι[19] τοὺς ὁμοίους σου παναθλίους[20]. Ἡμεῖς γὰρ[21] εἰς τὸν Θεὸν ἡμῶν ἔχοντες τὴν ἐλπίδα[22] ἐγκαρτεροῦμεν αὐτοῦ τῇ πίστει καὶ τῇ ἀγάπῃ[23] καὶ ὁ λόγος[24] σου ὁ πάσης πικρίας πεπληρωμένος εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν οὐκ εἰσέρχεται. »

45. Ὁ[1] ἀρχιμάγος εἶπεν[2]· « Ὦ[3] γόη[4] καὶ ἀσεβῆ, διὰ τί οὕτω[5] φλυαρεῖς καὶ ὑβρίζεις με, ἐμοῦ μακροθυμοῦντος[6], ἵνα ἐφ'[7] ἅπαξ[8] ἀπαλλαγῇς πολλῶν θλίψεων καὶ βασάνων; οὐκ ἔσται σοι[9] οὕτως[10], ἀλλὰ μακροθυμῶ[11] ἐπὶ σοὶ καὶ κατ' ὀλίγον ἀναλίσκω σε[12], καθὼς ἐπιθυμεῖ *ἡ ψυχή μου, ὥσπερ οὖν[13] καὶ ἐκελεύσθην[14]. » Ὁ ἅγιος Ἰωσὴφ[15] εἶπεν[16]· « Οἴδαμεν ὅτι, ὥσπερ ἀσπὶς βύουσα τὰ ὦτα αὐτῆς καὶ ἔσωθεν πάσης πικρίας γέμουσα, οὕτω καὶ σοῦ ἡ καρδία ὑπάρχει πλήρης[17] πικρίας καὶ δόλου[18], καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου ἔβαψας εἰς τὸν θυμὸν[19] καὶ ὡς δράκων φθορεὺς[20] οὕτω διψᾷς τοῦ διαφθεῖραι. Λοιπὸν οὖν φανέρωσον τὸν δόλον σου[21], ὦ ταλαίπωρε, καὶ δεῖξον τὴν ἐξουσίαν σου, ὦ τύραννε, καὶ σπάσαι τὴν μάχαιράν σου[22], ὦ φονεῦ, καὶ τὸν θυμόν σου ἀνάπαυσον εἰς τὸ ἀθῷον αἷμα ἡμῶν, ὦ αἱμοπότα[23], ἵνα κατακριθῇς εἰς κρίσιν καὶ πῦρ αἰώνιον· καὶ πέμψον ἡμᾶς ἐν πλούτῳ καὶ δόξῃ[24] εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, εἰς ἣν[25] ἐλπίζομεν καὶ ἐπιθυμοῦμεν εἰσελθεῖν, ἥτις καταργεῖ τὴν βασιλείαν ὑμῶν ταύτην καὶ τὴν ἐξουσίαν ὑμῶν[26] τὴν πρόσκαιρον. »

19. ἦλθες *add.* G. — 20. παναθλίως ὑπάρχοντας G. — 21. δὲ G. — 22. τὰς ἐλπίδας εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ τὴν ἁγίαν G. — 23. (αὐτοῦ-ἀγάπῃ) *om.* G. — 24. δὲ *add.* G.

45. — 1. δὲ *add.* G. — 2. αὐτῶ *add.* G. — 3. *om.* G. — 4. ἀλάζων G. — 5. διὰ τοῦτο φησὶν τοσοῦτον G. — 6. ἐπὶ σέ *add.* G. — 7. θυμωθεὶς G. — 8. τὴν κεφαλήν σου λάβω καὶ *add.* G. — 9. δεινῶν οὐχ G. — 10. σοι ἔσται μὴ νομίσης *add.* G. — 11. μακροθυμίσω G. — 12. ἀναλώσω σε ταῖς βασάνοις καὶ ταῖς πληγαῖς G. — 13. ὡς G. — 14. παρὰ τοῦ βασιλέως ἀπεκρίθη *add.* G. — 15. καὶ *add.* G. — 16. αὐτῶ *add.* G. — 17. πάσης G. — 18. παντὸς *add.* G. — 19. σου τὸν κάκιστον *add.* G. — 20. διαφθορεὺς G. — 21. σου τ. δ. G. — 22. (σπάσαι -σου) σπεῦσον G. — 23. καὶ ἀναιδή *add.* G. — 24. δόξα G. — 25. καὶ *add.* G. — 26. *om.* G.

Ne tibi bene sit, sed decipe miseros illos similes tui. Nos enim cum in Deo nostro spem habeamus, in eius fide et amore perseveramus et sermo tuus, omnis amaritudinis plenus, in aures nostras non ingreditur.

45. Archimagus dixit : O incantator et impie, quare ita nugaris et conviciaris mihi, qui tecum mansuete ago, ut semel libereris a multis cruciatibus et tormentis? Non sic tibi erit; sed patienter feram te et sensim destruam te, prout cupit *anima mea et etiam iniunctum mihi est. Sanctus Ioseph dixit : Scimus sicut aspidem aures eius obturantem[1], et intrinsecus omnis amaritudinis plenam, ita et cor tuum amaritudinis et doli plenum esse, et totum corpus tuum te immersisse in iram, et tanquam draconem pestilentem te sitire corruptionem. Ceterum manifestum fac dolum tuum, o miser, et ostende potentiam tuam, o tyranne, et gladium tuum stringe, o homicida, et iram animi tui in sanguine innoxio nostro satia, o sanguinis potor, ut condemneris iudicio ignis aeterni; et mitte nos in divitiis et gloria ad regnum coelorum, in quod speramus et desideramus ingredi, et quod regnum vestrum et potentiam momentaneam dissipabit.

* Fol. 68

* Fol. 68

1. Psalm. LVII, 5.

46. Τότε λίαν θυμωθεὶς ὁ ἀσεβὴς ἐκέλευσεν κρεμασθῆναι αὐτὸν κατακέφαλα ἐξ ἄκρων ποδῶν καὶ τοῖς ὠμοῖς δέρμασι τύπτεσθαι κατὰ τῶν πρώτων πληγῶν καὶ τραυμάτων. Καὶ ἐπὶ τοσοῦτον αὐτὸν ἐμάστιξαν, ἕως ἀπὸ παντὸς τοῦ σώματος αὐτοῦ τὸ αἷμα ὡς ἀπὸ πηγῆς κατέρρεεν. Ἔκλαιεν δὲ τὸ περιεστὼς πλῆθος διὰ τὰς θλίψεις καὶ βασάνους τοῦ τιμίου τούτου πρεσβύτου. Οἱ δὲ μάγοι ἔλεγον λεληθότως τῷ ἁγίῳ· « Ἐὰν αἰσχύνῃ διὰ τὸ περιεστὼς
* Fol. 68ᵛ πλῆθος προσκυνῆσαι[1], εἰσφέρομέν σε εἰς τὸν * ναὸν τοῦ πυρός· κἀκεῖ προσκύνησον, ἵνα ῥυσθῇς ἀπὸ τῶν ἀναγκῶν τούτων. »

47. Ὁ δὲ μακάριος Ἰωσὴφ ἐφ' ὅσον ἴσχυεν ὡμολόγησεν[1] καὶ εἶπεν· « Ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ, μιαρώτατοι καὶ ἐργάται τῆς ἀνομίας, ἀπελθόντες εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον· ἐκεῖ καὶ μὴ βουλόμενοι ὥσπερ ξύλα καιόμενοι θρέψετε τὸ πῦρ, ᾧ νῦν τὸ σέβας προσφέρετε. Αὐτὸ γὰρ εὖ ἴσθι τιμωρήσεται ὑμᾶς ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀνταποδόσεως. » Ἦν δὲ ὁ ἅγιος κρεμάμενος καὶ τιμωρούμενος κατὰ κεφαλῆς ἕως ὡρῶν τριῶν καὶ χαίρων ἐπὶ τούτοις ἐκαρτέρει. Κελεύσας δὲ αὐτὸν κατενεχθῆναι, φησὶ πρὸς αὐτόν· « Κἂν νῦν πείθῃ ζῆσαι ἐκτελῶν τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, ὦ φλύαρε; » Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἅγιος εἶπεν· « Τοιαύτην ζωὴν μηδέποτε ζήσω. » Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν· « Ἐὰν δῶ σοι θάνατον, ἡδέως λαμβάνεις; » Ἀποκρίνεται ὁ μακάριος· « Ὁ παρὰ σοῦ θάνατος ἐμοὶ καὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν[2] ζωὴ αἰώνιός ἐστιν, ἡ δὲ παρὰ σοῦ[3] ζωὴ θάνατος αἰώνιος ὑπάρχει. »

46. — 1. τὸν περιεστῶτα ὄχλον G.
47. — 1. λαλῆσαι μεγάλως ἔκραξεν G. — 2. εὐφρονοῦντας G. — 3. σοὶ G.

46. Tunc vehementer incensus impius iussit eum capite inverso suspendi per extremos pedes et crudis coriis in primas plagas et vulnera caedi. Et in tantum eum flagellaverunt ut ab omni corpore eius tanquam a fonte sanguis deflueret. Lugebat autem adstans multitudo propter augustias et tormenta venerandi senis. Magi vero furtim dicebant sancto : Si adorare
* Fol. 68ᵛ erubescis propter circumstantem turbam, inducimus te in *fanum ignis et ibi adora ut ex istis suppliciis eripiaris.

47. Beatus autem Ioseph quantum valebat confessus est et dixit : Recedite a me, sceleratissimi et operarii iniquitatis, discedentes in ignem aeternum; ibi etiam inviti velut ligna urentes, ignem, cui nunc reverentiam adhibetis aletis; ab ipso enim bene sciatis vos puniendos esse in tempore retributionis. Erat autem sanctus suspensus et castigatus capite inverso per tres horas, et gaudens in his perseverabat. Cum autem iussisset eum deponi, dixit ei : Saltem nunc persuadearis vivere exsequendo praeceptum regis, o vane. Respondens vero sanctus dixit : Talem vitam nunquam vivam. Archimagus dixit : Si tibi mortem intulero, an libenter accipies? Respondet beatus : Mors a te inflicta mihi et recte sapientibus vita aeterna est; vita autem a te data mors aeterna est.

48. Λέγει ὁ ἀρχιμάγος· « Ἰδοὺ τέως τὸ σῶμά σου διαφθείρεται[1] ἀπὸ τῆς ζωῆς· ἡ δὲ ψυχή σου βραχέα ἀναπνέει εἰς σέ, ἡνπνα εἰς τὰς ἑτέρας βασάνους ἀποκτενῶ. » Καὶ πρὸς αὐτὸν ὁ μακάριος· « Ψυχῆς ἐξουσία σοι οὐ δέδοται, ὥστε ἀπολέσαι αὐτήν, μή σοι καλῶς εἴη· γέγραπται γὰρ[2] ἡμῖν· μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀπολέσαι, φοβήθητε[3] δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι *ἐν γεέννῃ. Καὶ σὺ μὲν διέφθειρας[4] τὸ σῶμα τοῦτο τῇ ἐξουσίᾳ σου τῇ καταργουμένῃ· τὴν δὲ ψυχὴν οὐ δυνήσῃ συμποδίσαι ἀποστῆναι τῆς ἐλπίδος αὐτῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἔνθα τετήρηται ὑμῖν τοῖς ἀσεβέσι πῦρ ἄσβεστον, κλαυθμὸς καὶ βρυγμὸς ὀδόντων εἰς αἰῶνα αἰῶνος[5]. » * Fol. 69

49. Ὁ δὲ ἀσεβὴς μυκτηρίζων αὐτὸν[1] εἶπεν· « Εἰ οὕτως ἐστὶν ἐκεῖσε, καθὼς λέγεις, ἐμοὶ χάριτας ὀφείλεις ἔχειν. » Ὁ[2] μακάριος ἔφη· « Ὁ κύριος ἡμῶν καὶ δεσπότης ὁ[3] φιλάνθρωπος Χριστὸς ἐνετείλατο ἡμῖν, ἵνα περὶ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν εὐχώμεθα καὶ εὐλογῶμεν[4] τοὺς καταρωμένους ἡμῖν καὶ[5] ἀγαπῶμεν τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς καὶ καλῶς ποιῶμεν τοῖς διώκουσιν[6] ἡμᾶς. » Ὁ δὲ ἀνόσιος ἔφη γελάσας· « Τοιγαροῦν ἐκεῖ πολλά μοι ἀγαθὰ χρεωστεῖς ὑπὲρ ὧν ἐνταῦθα πολλά σοι[7] κακὰ ἐνδείκνυμι. » Καὶ ὁ ἅγιος πρὸς αὐτόν· « Οὔχ οὕτως ὡς[8] ὑπέλαβες, πανάθλιε· ἐν γὰρ τῷ κόσμῳ ἐκείνῳ οὐχ οἷόν τέ τινι ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τοῦ ἑταίρου ἢ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· ἀλλ' ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς[9] οἷός τέ εἰμι, εὔχομαι, ἵνα ἀποστῇς

48. — 1. διέφθαρται G. — 2. ἐν *add.* G. — 3. φοβεῖσθαι G. — 4. διέφθειρα G. — 5. αἰῶνας αἰώνων G.
49. — 1. αὐτῷ G. — 2. δὲ *add.* G. — 3. *om.* G. — 4. εὐλογοῦμεν K, εὐχόμεθα καὶ εὐλογοῦμεν G. — 5. γίνωσκε μὲν ὡς G. — 6. τοὺς διώκοντας G. — 7. μοι G. — 8. *om.* G. — 9. *om.* G.

48. Dixit archimagus : Vide quantum corpus tuum a vita corrumpatur, anima autem tua in te vix respirat, et eam aliis tormentis interficiam. Dixit ei beatus : Potentia tibi data non est animam perimendi; noli bono animo esse; scriptum enim nobis est : Ne timeatis eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere; sed timete magis eum qui potest animam et corpus perdere *in gehenna[1]. Et tu quidem interfecisti corpus hoc vana tua potentia, animam autem non poteris vincire ut ei eripias spem hanc resurrectionis et vitae aeternae, ubi reservantur vobis impiis ignis inextinguibilis, fletus et stridor dentium in saecula saeculorum. * Fol. 69

49. Impius autem deridens eum dixit : Si ita res est illic sicut dicis, mihi gratias referre debes. Beatus autem ait : Dominus noster et benignus magister Christus mandavit nobis ut oremus pro inimicis nostris, benedicamus maledicentibus nobis, amemus eos qui nos odio habent et benefaciamus illis qui persequuntur nos[2]. Impius autem ridens dixit : Igitur multa mihi illic bona debes pro malis multis quae tibi hic praebeo. Dixit ei sanctus : Non sicut coniecisti, miserrime; in illo enim mundo fieri non potest ut quis misericors sit in socium vel fratrem suum; sed in hoc mundo, quantum possum oro ut desistas ab errore isto et agnoscas verum et viventem Deum qui

1. Matth., x, 28. — 2. Matth., v, 44.

τῆς πλάνης ταύτης καὶ ἐπιγνῷς τὸν ἀληθῆ καὶ ζῶντα Θεὸν τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν πιστεύσῃς τε εἰς αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ σου· ἐὰν γὰρ τούτῳ[10] πιστεύσῃς ἐλεήσει σε διὰ τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα καὶ συγχωρήσει σοι πάντα τὰ ἁμαρτήματά σου. »

* Fol. 69v 50. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ ἀσεβής· « Τέως ἔασον ταῦτα· καὶ ἀπελθὼν ἐκεῖ ἐκείνῳ *προσομίλει αὐτὰ τῷ κόσμῳ, ἔνθα προσδοκᾷς ἀπιέναι. Ἐὰν δὲ μὴ ποιήσῃς τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, σὺν μεγάλῃ θλίψει πέμπω σε ἐκεῖ. » Λέγει ὁ μακάριος πρὸς αὐτόν· « Ἡ ἐμὴ ἐπιθυμία αὕτη ἐστίν, ἵνα τάχιον πέμψῃς με[1] ἐκεῖσε· διὸ καὶ ταῦτα ὑπομένω πάσχων παρὰ σοῦ. » Ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ ἀρχιμάγος· « Οὐ ποιῶ τοῦτο ὃ ποθεῖς, ἀλλὰ διὰ τῶν ποικίλων αἰκισμῶν, ὧνπερ ἐπάγω σοι, φοβῶ πάντας τοὺς χριστιανούς. » Ἀπεκρίθη ὁ ἅγιος καὶ εἶπεν· « Εἰς τοὺς αἰκισμοὺς καὶ τὰς ἀνάγκας, ἅσπερ ἐπήγαγόν μοι οἱ πρὸ σοῦ καὶ σὺ[2] αὐτός, διὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ μου τέλειος ηὑρέθην· καὶ ἕτερα οὖν δεινά, ὅσα ἂν ἐπαγάγῃς μοι[3] τῇ σεαυτοῦ[4] πικρίᾳ καὶ ὠμότητι, ἔχω τὸν ἐνισχύοντά με Θεὸν τὸν παρέχοντά μοι καρτερίαν καὶ ὑπομονήν. Ὅσοι δὲ τῶν χριστιανῶν καθορῶσι τὸ γῆράς μου ταῦτα πάσχον[5], ὑπόδειγμα λαμβάνουσι μέγιστον ἐνδυναμούμενοι τοῦ καταπατεῖν καὶ διαπτύειν τὸν τύφον καὶ τὴν ἀλαζονίαν σου, ἥνπερ ἐγὼ ἐνίκησα[6] καὶ κατεπάτησα[7] ἐν τῷ γήρᾳ[8] μου διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐνισχύσαντός[9] με[10]· οὗπερ ἐμμένων τῇ πίστει οὐ παρέσχον σοι τὴν ἐπιθυμίαν μου[11] οὔτε μὴ παρέξω ἕως τῆς τελευτῆς μου. » Τότε

10. αὐτῶ G.

50. — 1. με π. G. — 2. σοι G. — 3. με G. — 4. ἑαυτοῦ G. — 5. πάσχωντα K, πάσχοντα G. — 6. νικῆσαι G. — 7. καταπατῆσαι G. — 8. γήρι G. — 9. ἐνισχύοντος G. — 10. σπουδάσω *add.* G. — 11. *ita* K, G, *forsan legendum* σου.

fecit caelum et terram, in eumque credas ex toto corde tuo; si enim in eum credideris, miserebitur tui propter suam bonitatem et dimittet tibi omnia peccata tua.

* Fol. 69v 50. Dicit ei impius: Interea haec sine; et cum illuc abieris, *tracta haec in mundo in quem exspectas abire. Si vero non obtemperas praecepto regis, magna afflictione illuc te mittam. Dicit ei beatus : Hoc meum desiderium est ut citius me mittas illuc; ideo et ista sustineo quae a te patior. Ait ei archimagus : Non facio quod cupis, sed diversis suppliciis, quae tibi infero, omnes christianos terreo. Respondit sanctus et dixit : Ad sustinendas contumelias et supplicia, quae mihi intulerunt qui te praecesserunt et tu ipse, per gratiam Dei mei perfectus inventus sum; ad alia vero dira quaecumque in me invehas in acerbitate et crudelitate tua, Deum qui me corroboret mihique patientiam et constantiam praebeat, habeo. Quicumque enim christiani senectutem meam haec patientem contemplantur, exemplo corroborantur optimo ut conculcent et despuant iactantiam et arrogantiam tuam, quam ego vici et conculcavi in senectute mea per potentiam Dei, qui me confortat; cuius in fide perseverans non tribui tibi desiderium meum neque tribuam usque ad finem meum. Tunc praecepit sceleratus eum a praesentia sua

προσέταξεν ὁ μιαρὸς ἆραι αὐτὸν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ βαστάσαντες αὐτὸν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι * βαδίζειν, ἔρριψαν εἰσενέγκαντες ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ. * Fol. 70

51. Μετὰ δὲ τοῦτον εἰσηνέχθη ὁ ἅγιος Ἀειθαλᾶς, καί φησι πρὸς αὐτόν· « Λέγε μοι σύ[1]· ἔτι εἰς τὸν τυραννικὸν λογισμὸν ἐνίστασαι καὶ οὐ πείθῃ σὺν ἡμῖν προσκυνῆσαι τῷ ἡλίῳ, ἵνα ζήσῃς; » Ἀπεκρίθη αὐτῷ· « Ζῇ μου ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, εἰς ὃν μετὰ ἀληθείας ἤλπικα· μᾶλλον ἐγὼ εἰς τοῦτον ἵσταμαι τὸν τυραννικόν, ὡς ἔφης, λογισμὸν καὶ τὸν πάντων κτίστην οὐκ ἀνταλλάσσω εἰς τὸ κτίσμα αὐτοῦ· οὔτε δίδωμι τὴν προσκύνησιν τοῦ ποιητοῦ τῶν ὅλων τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. » Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσεν, παραχρῆμα ἐκέλευσεν καὶ αὐτὸν κατακέφαλα κρεμασθῆναι ἐξ ἄκρων[2] ποδῶν καὶ βασανίζεσθαι εὐτόνως. Βασανιζόμενος δὲ ἔκραζεν ὁ μακάριος[3] καὶ ἔλεγεν[4]· « Χριστιανός εἰμι, χριστιανός εἰμι[5], καὶ πᾶς ἄνθρωπος ἀκουέτω, ὅτι χριστιανός εἰμι[6] καὶ διὰ τὸν Χριστὸν ταῦτα πάσχω. »

52. Μανιχαῖος δέ τις ἦν ἐκεῖ δεδεμένος· ὃν ἐκέλευσεν ἀχθῆναι ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ τὸν ἅγιον Ἀειθαλᾶν ἐκέλευσεν κατενεχθῆναι, ὅπως ἴδῃ τὸν Μανιχαῖον ἀρνούμενον τὴν πίστιν ἑαυτοῦ[1]· καὶ ἠνάγκαζον αὐτὸν ἀρνήσασθαι καὶ θῦσαι. Καὶ παρὰ[2] τὴν ἀρχὴν ἀντέλεγεν. Κελεύει δὲ αὐτὸν εὐτόνως μαστίζεσθαι. Ἐπ' ὀλίγον[3] οὖν ἀντισχὼν ἔκραξεν[4] λέγων· « Ἀνάθεμα Μάνῃ καὶ τῇ πίστει αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. » Παραυτὰ δὲ ἤνεγκαν αὐτῷ * μύρμηκα, ἵνα φονεύσῃ αὐτόν. Οἱ γὰρ Μανιχαῖοι τὸν μύρμηκα θεὸν εἶναι λέγουσιν *Fol. 70v

51. — 1. σοι G. — 2. G. συνάκροις K. — 3. ὁ μ. ἔκραξεν G. — 4. K. ἑλ. *om.* G. — 5. *semel tantum* G. — 6. (καὶ-εἰμι) *om.* G.

52. — 1. αὐτοῦ G. — 2. παρὰ δὲ G. — 3. ἐπὶ ὀλίγων G. — 4. ἔκραζε G.

abduci; et portantes eum, quia incedere * non valebat, intulerunt detruserunt- * Fol. 70
que in carcerem.

51. Post eum vero introductus est sanctus Aeithalas, et ait illi : Dic mihi tu, utrum in hoc factioso consilio persistas nec persuadearis nobiscum solem adorare ut vivas. Respondit ei : Vivat Christus meus, filius Dei viventis, in quo cum veritate speravi; potius in hoc persisto factioso, ut dicis, consilio, nec omnium conditorem commuto cum creatura eius nec operibus suis adorationem, creatori omnium debitam, tribuo. Ut autem haec audivit, statim iussit et eum capite inverso suspendi per extremos pedes et acriter flagellari. Dum autem flagellabatur beatus clamabat dicens : Christianus sum, christianus sum, et omnis homo audiat me christianum esse, et propter Christum haec pati.

52. Manichaeus quidam ibi in vinculis erat, quem iussit coram se duci, et sanctum Aeithalam iussit deponi ut Manichaeum videret suam fidem negantem. Et coegerunt eum abnegare et sacrificare. Primo quidem recusabat. Iubetur autem acriter virgis caedi. Cum paulisper sustinuisset, clamavit dicens : Vae Mani eiusque fidei et omni eius doctrinae. Illico autem attulerunt * formicam, ut eam occideret. Manichaei enim formicam deum esse * Fol. 70v

σέβονταί τε αὐτόν. Ὁ δὲ Μανιχαῖος εὐθέως ἀπέκτεινεν αὐτόν. Ὡς δὲ εἶδεν ταῦτα αὐτὸν ποιήσαντα ὁ ἅγιος, ἠλλοιώθη τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ ἐγένετο ὥσπερ ῥόδον. Μὴ δυνάμενος δὲ στῆναι, ἐκάθισεν· οἱ γὰρ βραχίονες αὐτοῦ ἤρτηντο τῶν ὤμων αὐτοῦ ὥσπερ χειρίδια ἱματίου. Καὶ σκιρτήσας φωνῇ μεγάλῃ λέγει· « Ἐταλαιπώρησε Μάνης καὶ ἀπέκτεινεν τὸν θεὸν αὐτοῦ. Μακάριος δέ εἰμι ἐγὼ καὶ τρισμακάριος, ὅτι ἐνίκησα διὰ τοῦ Χριστοῦ μου τοῦ υἱοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὃς ὑπάρχει πρὸ τῶν αἰώνων καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας αὐτός ἐστιν. »

53. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ δυσσεβὴς ἠλλοιώθη ἀπὸ τοῦ θυμοῦ καὶ κελεύει αὐτὸν μαστίζεσθαι ῥοῶν ῥάβδοις. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ[1] αὐτὸν ἐμάστιξαν, ἕως ὅτε ἑαυτὸν γνῶναι οὐκ ἠδύνατο. Καὶ σύραντες αὐτὸν ἔρριψαν ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐν ἑτέρῳ τόπῳ. Καταμαθών δέ τις γυμνωθέντα τὸν μακάριον, ἔπαθεν ὡς ἄνθρωπος σπλαγχνισθεὶς καὶ λαβὼν τὸ ἑαυτοῦ σαγίον[2] ἐσκέπασεν αὐτόν. Οἱ δὲ ἀκάθαρτοι ἑταῖροι αὐτοῦ μάγοι θεασάμενοι αὐτόν, κατηγόρησαν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἀρχιμάγου· καὶ κελεύει αὐτὸν ἐκταθῆναι εἰς μάστιγας καὶ λαμβάνει εἰς[3] διακοσίους ῥάβδους, ὡς τοῦ λοιποῦ μήτε ἑαυτὸν γινώσκειν· ἕνι ὅτε διὰ τοῦτο ὁ μάγος
* Fol. 71 οὗτος λαμβάνει κἂν μίαν * σταγόνα οἰκτιρμοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· τὸν δὲ ἅγιον βαστάσαντες εἰσήνεγκαν καὶ ἔρριψαν εἰς τὴν εἱρκτὴν πρὸς τὸν ἑταῖρον αὐτοῦ.

54. Μαθὼν δὲ ὁ ἀρχιμάγος, ὅτι Σαβώριος[1], εἷς τῶν ἀρχόντων παρεγένετο εἰς τὴν κώμην αὐτοῦ τὴν λεγομένην Μακελλαρίαν — καλῶς γὰρ ἐπωνομάσθη Μακελλαρία· οἱ γὰρ

53. — 1. τε G. — 2. σαγεῖν K. — 3. *om.* G.
54. — 1. Σαβώρις K.

dicunt eamque colunt. Manichaeus autem statim eam occidit. Ut autem sanctus eum haec facientem vidit, vultus eius mutatus est prae gaudio et factus est tanquam rosa. Cum autem stare non posset, sedit; nam brachia eius ab umeris dependebant tanquam manicae vestimenti. Et saliens dicit voce magna : Afflixit Manem et occidit deum suum. Beatus autem ego sum terque beatus, quod vicerim per Christum meum, filium Dei altissimi, qui est ante saecula et ipse in saecula est.

53. Cum vero haec audisset impius, mutatus est prae ira; et iubet eum virgis malorum punicarum caedi. In tantum vero eum flagellaverunt, ut eum animus relinqueret. Quem trahentes detruserunt ex vicino in alium locum. Cum aliquis animadvertisset beatum nudum esse, dolore tactus est tanquam homo misericordia motus, et accepto proprio pallio operuit eum. Impuri autem socii eius magi ut eum viderunt, coram archimago accusarunt; et iubet eum distendi ut flagelletur; et accepit ducentas circiter plagas, ita ut ceterum animo linqueretur. Fieri autem potest ut propter hoc magus ille unam
* Fol. 71 etiam * guttam misericordiae illa die acceperit. Sanctum vero deportantes induxerunt detruseruntque in carcerem ad socium suum.

54. Cum autem audivisset archimagus Saborium unum ex praefectis advenisse in suum pagum, qui dicitur Macellaria — egregie vero nominatus

ἄρχοντες αὐτῆς[2] χείρους ὑπῆρχον τῶν μακελλαρίων — ἔλαβεν αὐτοὺς καὶ ἐκόμισεν πρὸς αὐτόν. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς ὁ ἄρχων ἔφη· « Φάγετε αἷμα καὶ προσκυνήσατε τῷ ἡλίῳ καὶ ἀπολύω ὑμᾶς, ἵνα μὴ ἀποθάνητε· φείδομαι γὰρ τοῦ γήρους ὑμῶν. » Οἱ δὲ ἅγιοι μιᾷ φωνῇ εἶπαν πρὸς αὐτόν· « Σὺ φάγε αἷμα, κύον αἱμοπότα, ὅτι καὶ φανερῶς καὶ κρυπτῶς αὐτά σού ἐστιν τὰ ἔργα. » Ὁ δὲ πικρῶς ἐπέκειτο αὐτοῖς τοῦτο ποιῆσαι. Μὴ θελόντων δὲ αὐτῶν ὑπακοῦσαι, ἐκέλευσεν αὐτοὺς μαστίζεσθαι.

55. Τινὲς δὲ τῶν περιεστώτων, φειδόμενοι αὐτῶν, ἔλεγον λαθραίως πρὸς αὐτούς· « Θέλετε φέρωμεν ὑμῖν ἕψημα εἰς τύπον αἵματος; καὶ πίνετε ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀποθνήσκετε εἰς τὰς ἀνάγκας ταύτας; » Ἐβόων δὲ οἱ ἅγιοι λέγοντες· « Μὴ γένοιτο ἡμῖν μιᾶναι τὸ γῆρας ἡμῶν καὶ καλύψαι τὴν πίστιν ἡμῶν καὶ τὴν ἀλήθειαν ἕνεκεν ἀνθρώπων ἀνόμων καὶ παραπικραινόντων. » Καὶ πάλιν ἐκέλευσεν αὐτοὺς μαστίζεσθαι πρὸς σαράκοντα[1] καὶ λέγει αὐτοῖς· « Κελεύω ἐνεχθῆναι κρέας καθαρὸν οὐχὶ πνικτὸν ἢ[2] εἰδωλόθυτον * καὶ φάγετε καὶ ἀπολύω ὑμᾶς. » Εἶπον αὐτῷ οἱ ἅγιοι· « Καὶ ἔστιν καθαρόν τι * Fol. 71v
ἐκ τῶν χειρῶν σου τῶν ἀκαθάρτων; καὶ ὅλως τὸν λόγον σου ἀκοῦσαι πλῆρες[3] ἀνομίας ἐστίν· καὶ πάντα δὲ ὅσα λέγεις ἡμῖν περισσά ἐστιν. Δὸς συντόμως τὴν ἀπόφασιν περὶ τοῦ θανάτου ἡμῶν. »

56. Καὶ ἐποίησαν ἀμφότεροι συμβούλιον, ὅ τε ἄρχων καὶ οἱ ἀρχιμάγοι, συνάξαι χριστιανοὺς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας ἐλευθέρας, ἵνα λίθοις βάλωσιν ἕνα τῶν ἁγίων ἐκεῖ.

2. *om.* G.

55. — 1. σαράντα G. — 2. *om.* G. — 3. πλήρις G, πλήρης K.

est Macellaria, praefecti enim optimi lanionum erant, — accepit illos et adduxit ad eum. Videns autem eos praefectus dixit : Comedite sanguinem et adorate solem, et vos dimitto ne moriamini; parco enim senectuti vestrae. Sancti autem una voce dixerunt ei : Tu sanguinem comede, canis sanguinis potor, quia et manifeste et occulte haec sunt opera tua. Ille presse instabat eis ut hoc facerent. Cum autem nollent obtemperare iussit eos virgis caedi.

55. Quidam autem circumstantium misericordia moti, furtim eis dicebant : Vultisne ut vobis afferamus sapam ad formam sanguinis, et bibatis coram ipso nec moriamini suppliciis istis? Clamabant autem sancti dicentes : Absit ut nostram senectutem foedemus nostramque fidem celemus et veritatem, propter homines iniquos qui nos exacerbant. Et iterum iussit eos virgis caedi ad quadraginta et dicit eis : Iubeo afferri carnem puram non suffocatam vel idolis immolatam; * hanc comedite et vos absolvam. Dixerunt * Fol. 71v
ei sancti : Num exivit purum quid ex tuis manibus impuris? Et audire tuos sermones iniquitatis iam plenum est. Et omnia quaecumque dicis nobis supervacanea sunt; paucis dic sententiam mortis nostrae.

56. Et inierunt consilium praefectus et archimagi ut christianos viros mulieresque liberas congregarent ad ibidem obruendum lapidibus unum ex

Κελεύουσιν οὖν ἀχθῆναι ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ τῶν πέριξ χωρίων· καὶ ἤχθησαν ἱκανοί. Ἠνάγκασαν οὖν αὐτοὺς τοῦ ἐξαμαρτεῖν καὶ αἷμα ἐκχέαι ἀθῷον. Κατεσχέθη δὲ καὶ ἡ θαυμασία[1] γυνὴ Ἰησδανδούχ[2]· καὶ κρατοῦσι τὸν μακάριον Ἰωσὴφ καὶ ἱστῶσιν αὐτὸν ὀρθὸν ἐν μέσῳ πάντων μὴ ἔχοντα εἰδέαν ἀνθρώπου. Κατείχετο δὲ ὑπὸ δύο, ἵνα μὴ πέσῃ, καὶ διανεύει τῷ ἀρχιμάγῳ ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν.

57. Ὁ δὲ ἀνόσιος μετὰ σπουδῆς μεγάλης[1] ἀναστὰς ἤγγισεν τῷ ἁγίῳ νομίσας ἀπόρρητόν τι ἀκούειν παρ' αὐτοῦ. Πληρώσας οὖν τὸ στόμα αὐτοῦ πτυέλου, ὡς εἶδεν ἐγγίσαντα αὐτὸν ὁ ὅσιος, ἐνέπτυσεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὸ ὅλον[2] καὶ λέγει αὐτῷ· « Μιαρὲ καὶ ἀκάθαρτε, οὐκ αἰσχύνῃ, ὅτι νεκρός εἰμι καὶ πάλιν ἵσταμαι ἐρωτηθῆναι; οὐκ ἔγνως ἀπὸ τῶν τοσούτων βασάνων, ὧν ἐνεδείξω μοι, ὅτι ἐν τῇ ἀληθείᾳ
* Fol. 72 μου ἵσταμαι καὶ καρτερῶ ἕως θανάτου; » * Πάντες δὲ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ μάγοι, ὅσοι συνεκαθέζοντο τῷ παρανόμῳ ἄρχοντι, ἐγέλασαν μεγάλως καὶ ὠνείδισαν τὸν ἐμπτυσθέντα λέγοντες· « Τίς γάρ σε ἠνάγκασεν ἀπελθεῖν[3] ἔγγιστα αὐτοῦ; » καὶ κατησχύνθη αἰσχύνην μεγάλην ἐνώπιον αὐτῶν[4]. Παραχρῆμα δὲ ἐξέβαλον τὸν ἅγιον λιθασθῆναι καὶ μετ' αὐτοῦ χριστιανοὺς ὡς πεντακοσίους μετὰ θλίψεως καὶ πολλῶν ἀναγκῶν· καὶ ὀρύξαντες τόπον μικρὸν ἕως τῶν ψυῶν αὐτοῦ, δήσαντες ἐκάθισαν αὐτὸν ἐν αὐτῷ καὶ τύπτειν ἤρξαντο[5] τοὺς ὄχλους, ἵνα λιθοβολήσουσιν αὐτόν.

56. — 1. μακαρία G. — 2. Ἰσδανδούλ G.
57. — 1. *bis scriptum* G. — 2. πτυέλου *add.* G. — 3. κατελθεῖν G. — 4. αὐτοῦ G. — 5. ἤρξατο G.

sanctis. Iubent ergo adduci ab urbe et vicinis locis; adductique sunt sat multi. Coegerunt igitur eos peccare et sanguinem innocentem effundere. Detenta etiam est admiranda mulier Iesdanduch, et apprehendunt beatum Ioseph, et eum, qui hominis figuram iam non habebat, producunt erectum in medium omnium. Retinebatur autem a duobus ne caderet. Et innuit archimago ut ad se veniret.

57. Impius autem magna cum festinatione surrexit et sancto appropinquavit, putans se ab eo secretum quid auditurum. Cum autem implesset sanctus os suum sputo, et vidisset eum accedentem, inspuit in faciem eius eamque totam perfudit, et dixit ei : Miser et impure, non erubescis me mortuum ad quaestionem revocare? Non agnovisti e talibus tormentis, qualia mihi inflixisti, me in veritate mea stare et perseveraturum usque ad mortem?
* Fol. 72 * Omnes autem praefecti et magi, qui una sedebant, improbum praefectum riserunt vehementer, eumque cuius faciem sputo foedata erat, exprobrarunt dicentes : Quis enim te coegit ad eum accedere? et pudore magno suffusus est in conspectu eorum. Illico vero eiecerunt sanctum ut lapidaretur et simul christianos quingentos multiplici afflictione et vexatione; et cum scrobem parvam effodissent in altitudinem lumborum, cum vinctum in hac collocarunt, et multitudinem caedere coeperunt ut eum lapidibus obrueret.

58. Ἠνάγκαζον δὲ καὶ τὴν μακαρίαν Ἰησδανδοὺχ[1] ῥίπτειν κατὰ τοῦ ἁγίου λίθους. Ἡ δὲ καρτερικῶς ἐνισταμένη ἐβόα λέγουσα πρὸς τοὺς ἄρχοντας· « Οὐδέποτε γυναῖκες ἄνδρας ἀπέκτειναν, καθὼς ὑμεῖς οἱ ἀκάθαρτοι ἀναγκάζετε ἡμᾶς[2] ποιῆσαι. Ἀφέντες γὰρ τὸν πόλεμον τῶν ἐχθρῶν[3] μετὰ γυναικῶν πολεμεῖτε καὶ τῇ ἀργίᾳ ὑμῶν πλήρη[4] εἰρήνης οὖσαν τὴν πατρίδα ἡμῶν διαφθείρετε αὐτὴν ἐν τῇ ἐκχύσει τοῦ ἀθῴου καὶ ὁσίου αἵματος. » Οἱ δὲ ἀκούσαντες ταῦτα δήσαντες ὀβελίσκον εἰς μακρὸν κάλαμον λέγουσιν αὐτῇ· « Εἰ οὐ θέλεις ῥῖψαι λίθον κατ' αὐτοῦ, κἂν ἐν τούτῳ κέντησον αὐτὸν ὀλίγον, ἵνα ἀπαγγείλωμεν τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐποίησας αὐτοῦ τὸ θέλημα. » Ἡ δὲ θαυμασία γυνὴ πάλιν ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ[5] λέγουσα· « Μὴ γένοιτό μοι τοῦτο ποιῆσαι· * μᾶλλον γὰρ ἐν τῇ καρδίᾳ μου αὐτὸ ἐμπήσσω[6] ἤπερ κατὰ * Fol. 72v
τοῦ σώματος τοῦ ἁγίου ἀθλητοῦ τοῦ Χριστοῦ ὠθῶ αὐτό· ἐὰν μέντοι ἐξουσίαν ἐλάβετε τοῦ καμὲ ἀποκτεῖναι, ἰδοὺ προθύμως σὺν αὐτῷ ἀποθνήσκω καὶ οὐ κοινωνῶ εἰς τὴν ἀδικίαν ταύτην τοῦ ἀθῴου αἵματος. » Καὶ ἐν τούτῳ ἐκαρτέρησεν.

59. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ τὸν ἅγιον ἐλιθοβόλησαν, ἕως οὗ ὑπερῆραν οἱ λίθοι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ἡ δὲ κορυφὴ αὐτοῦ μόνη[1] ὥσπερ αἷμα ἐθεωρεῖτο καὶ ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ κατέρρει. Εἷς οὖν τῶν ἀρχόντων θεασάμενος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κινουμένην, ὡς δῆθεν ἐντολὴν ποιῶν ἐκέλευσεν τῷ δημίῳ· καὶ λαβὼν λίθον μέγαν[2] ἔρριψεν κατ' αὐτῆς καὶ παραχρῆμα παρέδωκεν τὸ πνεῦμα. Ἐκάθισάν[3] τε φύλακας ἐπ' αὐτῷ ἕως ἡμερῶν τριῶν· καὶ τῇ τετάρτῃ σεισμὸς ἐγένετο ἔωθεν καὶ ἦχος μέγας καὶ ἀστραπαὶ φοβεραί, βρονταί τε καὶ χάλαζα καὶ

58. — 1. Ἰσδανδοὺλ G. — 2. ὑμᾶς G. — 3. ἐθνῶν G. — 4. πλήρις G. — 5. φωνὴν μεγάλην G. — 6. ἐμπίσω G, ἐμπίσσω K.
59. — 1. *om.* G. — 2. μέγα G, K. — 3. ἐκάθησεν G.

58. Coegerunt autem et beatam Iesdanduch lapides in sanctum proicere. Quae viriliter obsistens clamabat praefectis dicens : Nunquam mulieres viros occiderunt sicut vos impuri compellitis nos facere. Omisso enim bello adversus hostes, cum mulieribus bellum geritis, et vestra socordia patriam nostram, quae pace fruebatur, effuso sancto innocenteque sanguine disturbatis. Quibus auditis, verulum ad longum calamum ligantes, dicunt ei : Si non vis in eum lapidem proicere, hoc saltem punge eum paululum, ut regi annuntiemus te eius exsecutam esse voluntatem. Admirabilis autem mulier iterum clamavit voce magna dicens : * Absit ut hoc faciam; potius enim in cor meum illud infigam * Fol. 72v
quam eo pungam corpus sancti athletae Christi. Si autem facultatem accepistis me etiam occidendi, ecce alacri animo cum eo morior nec partem habeo in illa iniquitate effundendi sanguinis innocentis. Et in hoc perseveravit.

59. In hunc autem modum sanctum lapidaverunt ut lapides caput eius attingerent. Caput autem eius solum tanquam sanguis videbatur et cerebrum defluebat. Unus itaque ex praefectis eum vidisset eius caput hinc inde moveri, quasi praecepto facto, satelliti innuit; qui acceptum lapidem ingentem in illud proiecit; et statim sanctus reddidit spiritum. Collocarunt autem custodes ad corpus in tertium diem; quarto autem die mane ortus est terrae motus

ἄνεμοι σφοδροί[4], ὥστε πάντας φοβηθῆναι καὶ τρομάσαι[5], τούς τε φύλακας πῦρ κατελθὸν ἐξ οὐρανοῦ κατέκαυσεν· καὶ ὁ βουνὸς τῶν λίθων διεσπάρη καὶ τὸ ἅγιον τοῦ μακαρίου λείψανον ἐλήφθη, εἴτε ὑπὸ Θεοῦ εἴτε ἀπὸ ἀνθρώπων, ὁ Θεὸς οἶδεν· οὔτε γὰρ εὑρέθη[6] οὔτε ἠκούσθη πώποτε.

60. Ἐτελειώθη ὁ ἅγιος μάρτυς καὶ πρεσβύτερος[1] Ἰωσὴφ ἡμέρᾳ παρασκευῇ τῇ πρώτῃ ἑβδομάδι τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Τὸν δὲ ἀθλοφόρον τοῦ
*Fol. 73 *Χριστοῦ Ἀειθαλᾶν ἔλαβον[2] ὅ τε ἀρχιμάγος καὶ ὁ ἄρχων εἰς πατρίδα λεγομένην Βηθνοαδαρᾶ[3] εἰς κώμην μεγάλην σφόδρα ὀνόματι[4] Ῥησθγάρδ[5]· καὶ συνάξαντες ὁμοίως χριστιανοὺς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας ἀνήγαγον σὺν τῷ ἁγίῳ εἰς βουνὸν ὑψηλόν· καὶ ῥίψαντες αὐτὸν[6] ἐκεῖ δεδεμένον χαμαί, ἠνάγκαζον τὸ πλῆθος τῶν ἠθροισμένων χριστιανῶν βαλεῖν αὐτὸν τοῖς λίθοις· καὶ ἔρριπτον κατ' αὐτοῦ, ἕως ὅτε ὡς[7] βουνὸν μέγαν ἀνῆξαν· καὶ οὕτω μακαρίως παρέδωκεν τὴν ψυχήν. Ἐκάθισάν τε καὶ ἐπ' αὐτῷ φύλακας δύο ἡμέρας· ἐν δὲ τῇ τρίτῃ νυκτὶ ἐλθόντες[8] μοναχοὶ ἔκλεψαν αὐτοῦ τὸ ὅσιον λείψανον· καὶ μετὰ πολλῆς τιμῆς κηδεύσαντες κατέθεντο· ἦσαν γὰρ πολλοὶ ἀσκηταὶ κεκρυμμένοι ἐκεῖ. Σημεῖον δὲ μέγα καὶ θαυμαστὸν ἐγένετο ἐκεῖ διὰ τὸν ἅγιον· ἐν γὰρ τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ἐλιθάσθη, ἀνεφύη δένδρον μέγα μυρσίνης[9], ὅπερ εἰς θεραπείαν ἐγένετο[10] πάσῃ τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ. Μετὰ δὲ πέντε ἔτη φθόνῳ βληθέντες οἱ ἕλληνες

4. (βρονταί-σφοδροί) *om.* G. — 5. τρομάξαι G. — 6. ηὑρέθην G.

60. — 1. μ. κ. π. *om.* G. — 2. ἔλαβεν G. — 3. Βηθνοαδουρᾶ G; *cf. supra n. 9.* — 4. *om.* G. — 5. Ρισθγάρδ H, *om.* G. — 6. *om.* G. — 7. εἰς G. — 8. οἱ *add.* G. — 9. μυρίνης K. — 10. ἐγίνετο K.

et fulgura tremenda, tonitrua, grando et venti terribiles ita ut omnes terrerentur et trepidarent; custodes vero ignis de caelo descendens concremavit. Et acervus lapidum dispersus est, et sacrae beati reliquiae ablatae sunt, utrum a Deo an ab hominibus, Deus scit; neque enim inventae sunt nec aliquid de his unquam auditum est.

60. Obiit sanctus martyr et presbyter Ioseph feria sexta primae hebdomadis sanctae Pentecostes, in Christo Iesu Domino nostro. Invictum autem
*Fol. 73 *Christi martyrem Aeithalam duxerunt archimagus et praefectus ad patriam quae dicitur Bethnoadara, in pagum valde magnum Rhisthgard nomine, et congregatos similiter christianos viros et mulieres eduxerunt cum sancto in altum collem. Et cum illum ibi proiecissent in terram vinctum, coegerunt multitudinem christianorum congregatorum eum lapidibus obruere; totque proiecerunt ut magnum acervum aggererent; sicque sanctus feliciter efflavit animam. Collocarunt etiam ad eum custodes per duos dies. Tertia vero nocte monachi venientes furati sunt eius sanctas reliquias, magnoque cum honore in sepulchro condiderunt; erant enim multi ascetae ibi absconditi. Miraculum autem magnum et admirandum ibi per sanctum evenit. In loco enim ubi lapidatus est crevit magna myrtus, quae medelae fuit toti huic regioni. Quinque autem post annos, invidia moti ethnici eam secuerunt. Multi

ἔκοψαν αὐτό· πολλοὶ δὲ χριστιανοὶ ἐμαρτύρησαν καὶ εἶπαν ὅτι· « Ἐπὶ πλείστας εἴδομεν νύκτας ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ φανερῶς πλῆθος ἀγγέλων ἀνιόντων καὶ κατιόντων καὶ δοξαζόντων τὸν Θεόν. » Ἐτελειώθη ὁ ἅγιος Ἀειθαλᾶς μηνὶ ἰουνίῳ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ[11] εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς[12], ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν[14].

11. νοεμβρίῳ τρίτη G. — 12. (εἰς-πεντηκοστῆς) *om.* G. — 13. μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀκεψιμᾶ καὶ τῆς συνοδίας *add.* G.

autem christiani testimonium perhibuerunt et dixerunt : Plurimis noctibus manifeste vidimus in eodem loco multitudinem angelorum ascendentium et descendentium Deumque glorificantium. Obiit sanctus Aeithalas decimo quarto mensis iunii, in fine sanctae Pentecostes, in Christo Iesu Domino nostro, cui gloria et potestas et adoratio in saecula saeculorum. Amen.

XI

ΑΘΛΗΣΙΣ[2] ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΩΝ[2] ΑΚΕΨΙΜΑ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ, ΙΩΣΗΦ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΘΑΛΑ ΔΙΑΚΟΝΟΥ[3].

1· *[1] Ἐν ἔτει τριακοστῷ ἑβδόμῳ τοῦ διωγμοῦ ἡμῶν πρόσταγμα σκληρὸν ἐξῆλθεν καὶ ἐξουσία τοῖς ἀσεβέσιν ἀρχιμάγοις[1] ἐδόθη κατὰ παντὸς τοῦ γένους τῶν χριστιανῶν, ὅπως ἐν παντοίοις εἴδεσιν βασάνων καὶ κολαστηρίων τιμωρήσωνται[2] αὐτοὺς καὶ λιθασμῷ[3] καὶ πυρὶ[4] θανατώσωσιν[5] αὐτούς· διαβλήσκονται[6] δὲ τῷ βασιλεῖ ποιμένες γενναῖοι, οἵτινες οὐκ ἔκρυψαν τὴν διὰ τὸν[7] Χριστὸν παρρησίαν αὐτῶν ἐν τῷ διωγμῷ τούτῳ ἀπὸ τῶν ἀνόμων καὶ λειτουργῶν τῆς ἀσεβείας. Οἱ δὲ διαβάλλοντες ἀσεβεῖς ταῦτα ἔλεγον τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὅτι· « Οἱ χριστιανοὶ ἀνατρέπουσιν ἡμῶν[8] τὴν διδασκαλίαν[9] καὶ οὕτως[10] διδάσκουσιν τοὺς ἀνθρώπους ἐνὶ Θεῷ πιστεύειν[11] καὶ τὸν ἥλιον μὴ προσκυνεῖν καὶ τὸ πῦρ μὴ τιμᾶν μήτε τὸ[12] ὕδωρ καὶ ὑπὲρ τὸν γάμον[13] ἁγνείαν αἱρεῖσθαι[14] καὶ ταύτην φυλάττειν καὶ μετὰ βασιλέως εἰς πόλεμον μὴ[15] ἐξιέναι μήτε φόνοις μιαίνεσθαι καὶ[16] αἵμασιν ἀνθρώπων[17], πάντα δὲ τὰ[18] εἰς βρῶσιν τῶν τετραπόδων νενομισμένα καὶ τῶν πετεινῶν χωρὶς διαλογισμῶν θύειν τε[19] καὶ ἐσθίειν, ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς νεκροὺς θάπτειν καὶ γνωρίζειν[20] ὅτιπερ[21] καὶ[22] τὰ ἄγρια ζῷα καὶ πάντα[23] τὰ τετράποδά τε[24] καὶ τὰ[25] ἑρπετὰ μὴ τὸν σατανᾶν πεποιηκέναι ἀλλὰ τὸν Θεόν. »

* N, fol. 45

2. Καὶ ὅτε ταῦτα ἤκουσαν ἐκεῖνοι[1] οἱ ἄρχοντες τῆς ἀσεβείας, θυμῷ μεγάλῳ κατεφλέγοντο[2] καὶ

Tit. — 1. μηνὶ νοεμβρίῳ γ' μαρτύριον (μαρτύρων B) N, D, L, Q, B. — 2. *om.* L, μαρτύρων D, καὶ ἐνδόξων μαρτύρων Q, καὶ ἐνδ. τοῦ Χριστοῦ μ. B. — 3. (Ἀκεψιμᾶ-διακόνου) Ἀκεψιμᾶ, Ἀηθαλα καὶ Ἰωσήφ Q, Ἀκ. Ιωσήφ, Ἀειθαλᾶ ἐν περσίδι μαρτυρησάντων ἐπὶ Σαβωρίου βασιλέως D, L, κύριε εὐλόγησον *add.* B, D, L.

1. — 1. καὶ *add.* Q. — 2. τιμωρήσοντα Q. — 3. λιθασμῶν *corr.* L. — 4. φόνω Q, L, D. — 5. θανατώσουσιν Q. — 6. B, D, L, Q, διαβάλλονται N. — 7. *om.* D. — 8. ὑμῶν Q. — 9. τὴν διδ. ἡμῶν B. — 10. *om.* Q, οὕτω D, L. — 11. λατρεύειν L, D, Q. — 12. *om.* L. — 13. τῶν γάμων Q. — 14. προαιρεῖσθαι D, L, Q. — 15. *om.* D. — 16. *om.* D, Q. — 17. *om.* D, μολύνεσθαι *add.* L. — 18. ἃ N, D; *om.* Q. — 19. *om.* B. — 20. γνανίζειν Q. — 21. ὅτι D, L. — 22. *om.* D, L. — 23. *om.* B. — 24. *om.* B, Q. — 25. *om.* B.

2. — 1. (ὅτε-ἐκεῖνοι) ὅτι πάντα ἠκούσαμεν παρ' αὐτῶν λεγόντων ταῦτα ἀκούσαντες Q. — 2. κατεφλέχθησαν D, L.

ὥσπερ <πῦρ[3]> ἐν δρυμῷ θυμῷ[4] ἀσχέτῳ κατὰ τῶν χριστιανῶν ἐξεκαίοντο[5]. Ἐν τῷ καιρῷ οὖν τούτῳ κατεσχέθη ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀκεψιμᾶς ἀπὸ πατρίδος Νησὸν[6] καλουμένης, πρεσβύτης πάνυ, ὀγδοηκοστὸν ἔτος ἄγων, τῷ μὲν[7] σώματι ἰσχυρὸς καὶ ὡραῖος τῷ εἴδει σφόδρα γένους τε[8] μεγάλου καὶ πλουσίου καὶ ἀγάπην πολλὴν πρός τε[9] ξένους καὶ πτωχοὺς[10] κεκτημένος, ὃς καὶ διὰ[11] τῆς συνούσης αὐτῷ χάριτος πολλοὺς Ἕλληνας ἐπέστρεφεν[12] εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας· ἦν δὲ εἰς πάσας[13] τὰς ἐντολὰς τοῦ κυρίου ἄμεμπτος[14], ἐγκρατὴς δὲ[15] οὐκ ἀπὸ ἄρτου καὶ ὕδατος μόνον[16] ἀλλὰ καὶ ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος[17], ἐν δὲ τῇ[18] κατανύξει τοσοῦτος ἦν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ὥστε πάντα τὸν τόπον βρέχειν τοῖς δάκρυσι[19] προσευχόμενον[20].

3. Πρὸ δὲ τοῦ κρατηθῆναι αὐτὸν[1] ἐν[2] μιᾷ τῶν ἡμερῶν συνέβη παιδίον μικρὸν[3] ὀνόματι Πάπαν φθειρίζειν αὐτοῦ τὴν κεφαλήν, φιλῆσαί τε αὐτὴν καὶ εἰπεῖν[4]· « Μακαρία ἡ φαλάκρα αὕτη, ἥτις διὰ τὸν[5] Χριστὸν εἰς μαρτύριον καλὸν ἔχει προχωρῆσαι »· ἦν γὰρ ἀναφάλας ὁ ἅγιος. Ὁ δὲ περιλαβὼν ἐφίλησε[6] τὸ παιδίον[7] καὶ εἶπεν· « Γένοιτό[8] σου[9] ἡ προφητεία ἀληθής, τέκνον, καὶ ταχὺ ἀκούσοι[10] αὐτῆς ὁ Θεὸς καὶ δῴη μοι τὴν ἀγαθὴν[11] μερίδα ταύτην τὴν[12] ἐξελθοῦσαν[13] ἐκ τοῦ στόματός σου. » Ἕτερος δέ τις ἐπίσκοπος ἐκάθητο ἐκεῖ[14] ἐλθὼν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ μακαρίου· καὶ ἀκούσας ταῦτα ἐγέλασε καὶ εἶπε πρὸς τὸ παιδίον· « Τέκνον, εἰ οὖν ταῦτα οἶδας, εἰπὲ καὶ περὶ ἐμοῦ, τί μοι ἀπόκειται. » Καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν τὸ παιδίον· « Ὡς ἀπέρχῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν πόλιν σου, οὐκ ἔχεις φθάσαι εἰς αὐτήν· ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ τῇ καλουμένῃ Ἀθραδάρᾳ[15] ἐκεῖ ἔχεις τελευτῆσαι. » Καὶ καθὼς εἶπεν τὸ παιδίον, οὕτως καὶ συνέβη[16]. Ὁ μὲν γὰρ μακάριος[17] Ἀκεψιμᾶς ὁ ἐπίσκοπος ἐτελειώθη ἐν τῷ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτυρίῳ· ὁ δὲ ἄλλος ἀπερχόμενος ἐν τῇ ὁδῷ τῇ ἀπαγούσῃ Ἀθραδάρᾳ[18] ἐτελεύτησεν[19].

4. Ὅτε δὲ κατεσχέθη[1] ὁ ἅγιος Ἀκεψιμᾶς ὁ ἐπίσκοπος, ἀπῆει δεδεμένος ἀλύσεσι καὶ διήρχετο κατέναντι τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Καί τις τῶν συναπερχομένων αὐτῷ[2] εἶπεν αὐτῷ ἐν μυστηρίῳ· « Ἔντειλαι περὶ τῆς οἰκίας σου, ἵνα μὴ[3] ἐρημωθῇ. » Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἶπεν· « Αὕτη ἡ οἰκία οὐκ ἔστι[4] μου οἰκία[5] καὶ αὕτη ἡ κληρονομία οὐκ ἔστιν[6] κληρονομία μου· ἀλλ' οἰκία καὶ[7] κληρονομία μου[8] ὁ Χριστός ἐστιν, ὅτι πλὴν αὐτοῦ ἕτερον οὐδὲν[9] ἠγάπησα. »

5. Ὅτε δὲ ἤνεγκαν αὐτὸν εἰς πόλιν λεγομένην Ἀρβήλ[1], προσήνεγκαν αὐτὸν[2] ἀρχιμάγῳ τινὶ λεγομένῳ Ἀδραχουσήθ[3]· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων[4]· « Χριστιανὸς εἶ; » Ἀπεκρίθη αὐτῷ[5] ὁ ἅγιος μεγάλῃ τῇ φωνῇ καὶ εἶπεν· « Ἐγὼ Χριστιανός εἰμι καὶ τὸν Θεὸν τὸν ἀληθινὸν προσκυνῶ. » Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν· « Οὐκοῦν ἀληθῆ[6] εἰσιν[7] ἃ ἤκουσα[8] περὶ σοῦ, ὅτι διδάσκεις τοὺς ἀνθρώπους τὰ ἐναντία[9] τοῦ βασιλέως τῶν[10] βασιλευόντων; » Ὁ ἅγιος[11] Ἀκεψιμᾶς εἶπεν· « Ὅσα ἐλέχθη σοι περὶ ἐμοῦ[12], ἀληθῆ εἰσιν[13]. Ἐπ' ἀληθείας γὰρ ἕνα Θεὸν μόνον κηρύσσω τοῖς ἀνθρώποις, ὅπως μετανοήσωσι καὶ ἐπι-

3. *om.* B, N. — 4. θ. ἀ. *om.* D, L, Q. — 5. ἐξεκαύσθησαν Q, ἐξεκαύθησαν D, L. — 6. Νασῶν D, Νασὸν L, Να εἰς ὼν Q. — 7. μέντοι D, L. — 8. τοῦ D. — 9. *om.* D. — 10. καὶ *add.* Q. — 11. (ὃς καὶ διὰ) διὰ δὲ L, D, Q. — 12. ἐστρεφεν B. — 13. (ἦν-πάσας) εἰς δὲ Q, καὶ εἰς D, L. — 14. γὰρ ἦν *add.* Q, D, τε ἦν *add.* L. — 15. ἐγ. τε L, καὶ ἐγκρ. D. — 16. μόνου Q. — 17. (π. π.) πράγματος κακοῦ Q, κακοῦ πράγματος L, πράγματος D. — 18. *om.* D, L, Q. — 19. ὕδασι B. — 20. εὐχόμενος Q, εὐχόμενον D, L.

3. — 1. τὸν μακάριον D, L, Q. — 2. *om.* D, L, Q. — 3. (π. μ.) ἀδελφόν τινα D, L, Q. — 4. (φιλ.-εἰπεῖν) καὶ φιλήσας αὐτὴν εἶπεν Q. — 5. *om.* D. — 6. κατεφίλησεν D, L, Q. — 7. αὐτὸν D, L, Q. — 8. γένηται D, L, Q. — 9. σοι Q. — 10. ἀκούσει B, ἀκούσει *prius* ἀκούει L, ἀκούση D, εἰσακούσει Q. — 11. *om.* D, L, Q. — 12. *om.* D, L, μεγάλην τὴν *add.* Q. — 13. ἐπελθοῦσαν Q. — 14. δὲ ἐκαθ. ἐκεῖ (ἐκεῖσε Q) ἐπίσκοπος D, L, Q. — 15. Ἀθλαδαρᾶ B. — 16. (ἐγέλασεν-συνέβη) εἶπεν τῶ ἀδελφῶ τούτω ὡς ἐν γέλωτι νῦν ὅτι ταῦτα οἶδας, τέκνον, εἰπὲ καὶ (ἐμοὶ *add.* D) τί μέλλει συμβαίνειν· καὶ εἶπεν αὐτῶ· ἀπερχόμενος ἐν τῇ ὁδῶ τῇ ἀπαγούσῃ εἰς (τὴν *add.* L, D) χώραν τὴν καλουμένην Ἀδρανὲς (Ἄδραν L, D) τελεῖται (τελειοῦσαι L, D) καὶ καθὼς εἶπεν οὕτως καὶ γέγονεν L, D, Q. — 17. ἅγιος L, D, Q. — 18. Ἀθλαδαρᾶ B. — 19. (ἐν-ἐτελ.) ἐτελεύτησεν ἐν τῇ Ἄδρα (Ἄδραν L) D, L, Q.

4. — 1. κατεσχέθην Q. — 2. *om.* L. — 3. μοι Q. — 4. ἔτι N, B. — 5. ο. μ. B, D, L, Q. — 6. ἔτι N, B. — 7. ἡ *add.* Q. — 8. (ἀλλ'-μου) *om.* B. — 9. ο. ἕ. Q.

5. — 1. Ἀρβῆ L. — 2. D, L, αὐτῶ B, N, Q. — 3. Ἀδραγουσὴθ B, Ἀντραχουσὶθ B. — 4. (ἐπ.-λέγων) ἠρώτησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῶ D, L, Q. — 5. αὐτὸς B, *om.* Q, L. — 6. ἀληθὴς Q. — 7. ἐστιν L, Q. — 8. ἠκούσαμεν B, D. — 9. ἐναντίου Q. — 10. *om.* Q. — 11. ὁ ἅγ. *om.* D, L, Q. — 12. μου D. — 13. ἐστιν D.

στρέψωσιν[14] ἐκ[15] τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν πονηρῶν καὶ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιήσωσι, καθὼς γέγραπται ἐν ταῖς ἁγίαις ἡμῶν[16] γραφαῖς. »

6. Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν· « Ἤκουσταί μοι ὅτι φρόνιμος εἶ καὶ ἀνὴρ παλαιὸς ἐν ἔτεσι, καὶ πῶς καθάπερ παιδίον πλανᾶσαι καὶ οὐ προσκυνεῖς τῷ ἡλίῳ οὔτε τιμᾷς τὸ πῦρ καὶ τὰ ὕδατα, ὃν τρόπον πᾶσα ἡ γῆ[1] τῶν Περσῶν σέβεται αὐτά; » Ὁ ἅγιος Ἀκεψιμᾶς[2] εἶπεν· « Πολλὰ μωραίνει ἡ γῆ τῶν Περσῶν· ἐγκαταλείψασα[3] γὰρ[4] τὸν ποιητὴν τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ[5] καὶ τοῖς[6] κτίσμασι[7] προσκυνεῖ, ἐπειδὴ ἐπλανήσατε αὐτὴν ὑμεῖς ἐν τῇ παρανόμῳ ὑμῶν διδασκαλίᾳ, ἀριθμοῦντες θεοὺς πολλούς, ἅτινά ἐστιν ποιήματα τοῦ ἑνὸς κτιστοῦ, ὅς ἐστιν Θεὸς ὁ[8] ἐπὶ πάντων. »

7. Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν· « Παράνομον καλεῖς τὴν ἀληθινὴν[1] διδασκαλίαν, ἐν ᾗ ὁ βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς πέποιθεν[2], ὦ κακοῦ θανάτου ἄξιε; » Ὁ ἅγιος Ἀκεψιμᾶς[3] εἶπεν· « Ποῦ ἐστιν ἡ ἀλήθεια τῆς διδασκαλίας ὑμῶν; ἰδοὺ γὰρ τὴν ἀλήθειαν ἀρνεῖσθε καὶ λογίζεσθε τὰ κτίσματα καὶ τὰ[4] ποιήματα ἐκεῖνα εἶναι προσκυνητά. » Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν· « Τέως ποίησον τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως καὶ προσκύνησον τῷ ἡλίῳ καὶ διασῴζῃ καὶ φεύγεις[5] τὰς περιμενούσας σε κολάσεις[6]. Φείδομαι γὰρ τοῦ γήρους[7] σου, ἵνα μὴ κατέλθῃ[8] ἐν αἵματι εἰς τὸν ᾅδην. » Ὁ ἅγιος[9] Ἀκεψιμᾶς εἶπεν· « Φράξον σου τὸ στόμα, ἀσεβέστατε καὶ πονηρέ, καὶ μὴ προσθήσῃς[10] τοῦ δευτερῶσαί μοι[11] τὸν παράνομον λόγον τοῦτον[12], ἐπειδὴ ἐκ νέας μου ἡλικίας[13] ἐν τῇ τιμίᾳ[14] καὶ[14] ἀληθινῇ πίστει ἐτράφην καὶ μᾶλλον[15] νῦν ὀφείλω ἐν τῷ γήρει μου[16] ἐν καλῇ ὁμολογίᾳ στῆναι ἀνδρείως, ὥστε με στεφανωθῆναι παρὰ τοῦ ἀγωνοθέτου καὶ ἀληθινοῦ Θεοῦ[17]. »

8. Τότε[1] θυμοῦ πολλοῦ[2] πλησθεὶς[3] ὁ ἀσεβὴς[4] ἀρχιμάγος[5] ἐκέλευσεν τείνεσθαι αὐτόν[6]· καὶ οὕτως δεινῶς[7] καὶ ἀπανθρώπως αὐτὸν[8] ἐμάστιξαν[9], ὥστε τὸ αἷμα αὐτοῦ τὴν γῆν πληρῶσαι. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἀσεβής[10]· « Ποῦ ἐστιν ὁ Θεός σου; Ἐλθέτω[11] καὶ[12] ῥυσάσθω σε ἐκ τῶν χειρῶν μου. » Ὁ[13] ἅγιος Ἀκεψιμᾶς εἶπεν· « Ἔστιν Θεὸς ὁ ἐμὸς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, ὁ δυνάμενος ῥύσασθαί με ἐκ τῶν χειρῶν σου τῶν μιαρῶν. Σὺ οὖν μὴ καυχῶ, ἐπειδὴ ἄνθος εἶ μαραινόμενον· κατὰ τίνος γὰρ ὑπερηφανεύει καὶ ἀλαζονεύει νεκρὸς ὢν ἐν τῇ ζωῇ σου[14], μὴ πιστεύων τῷ ζῶντι Θεῷ[15] μήτε προσκυνῶν αὐτῷ; ὥσπερ δὲ χόρτος ἐν ἀγρῷ οὕτως ξηρανθήσῃ καὶ ἀποθάνῃς τὸν φαινόμενον τοῦτον[16] θάνατον καὶ πάλιν ἐγείρῃ[17] σε ὁ Θεός μου εἰς αἰωνίαν κρίσιν, ὥστε ἐν τῷ πυρὶ ᾧ νυνὶ[18] σέβει δαμάζεσθαι καὶ κατακαίεσθαι[19] τὴν ψυχήν σου[20] καὶ τὸ σῶμά σου[21]. » Τότε θυμωθεὶς ὁ ἀσεβὴς[22] ἐκέλευσεν αὐτὸν ἁλύσεσι βαρείαις δεθῆναι καὶ ἐμβληθῆναι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ[23].

9. Τῇ δὲ ἑξῆς κατεσχέθη Ἰωσὴφ ὁ ὁσιώτατος πρεσβύτερος ἀπὸ κώμης Βηθλαβουθά[1], ἑρμηνευομένης[2] Καλλιγράφου[3], καὶ αὐτὸς γέρων ὑπάρχων· ἑβδομηκοστὸν γὰρ ἔτος ἦγεν, ἔντιμος ὢν[4] πάνυ, μέγαν τε ζῆλον ἔχων[5] εἰς τὸν Θεὸν καὶ σπουδαῖος[6] καὶ ἀκατάγνωστος ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς ἱερατείας αὐτοῦ παρὰ πᾶσι δεικνύμενος· ὅθεν[7] ἐν τῇ αὐτῇ[8] ἡμέρᾳ κατεσχέθη πάλιν Ἀειθαλᾶς ὁ ἀοίδιμος[9] διάκονος ἀπὸ κώμης τῆς λεγομένης Βιθνεεδρά[10], καὶ αὐτὸς πρεσβύτης[11], ἑξηκοστὸν ἄγων[12] ἔτος, πλήρης

14. ἐπιστρέψουσιν Q. — 15. πρὸς αὐτὸν ἀπὸ D, L, Q. — 16. *om.* Q.

6. — 1. (π. ἡ γῆ) ἡ γῆ πᾶσα D, L, Q. — 2. (δ-Ἀ.) ὁ (δὲ *add.* Q) ἁγιώτατος ἐπίσκοπος D, L, Q. — 3. ἐγκαταλείψας N, Q. — 4. *om.* N, Q. — 5. *om.* Q. — 6. *om.* B, L, D, Q. — 7. αὐτοῦ *add.* Q. — 8. *om.* D, L, Q.

7. — 1. πίστιν καὶ *add.* D. — 2. ἔστηκεν D, L, Q. — 3. *om.* D, L. Q, — 4. *om.* Q. — 5. φάγεις Q. — 6. κολ. τὰς π. σε D, L, Q. — 7. γήρως N. — 8. κατέλθης D, L, Q. — 9. ὁ ἅγ. *om.* L, Q. — 10. προσθεὶς Q. — 11. ἐμοὶ D, L, Q. — 12. τ. λ. D, L, Q. — 13. ἡλ. μου D, L, Q. — 14. *om.* D, L, Q. — 15. μάλιστα D. — 16. ὀφείλω *hic add.* B. — 17. μου *add.* D, L, Q.

8. — 1. ὅτε Q. — 2. *om.* D, L, Q. — 3. πληρωθεὶς D. — 4. ἀσεβέστατος D, *om.* B. — 5. *om.* D, L, Q. — 6. εἰς μάστιγας *add.* D, L, Q. — 7. αὐτὸν *add.* D, L. — 8. *om.* D, L, Q. — 9. ἐμάστιξεν D. — 10. (καὶ -ἀσ.) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀσεβὴς εἶπεν αὐτῷ D, L, Q. — 11. ἐλθάτω B. — 12. *om.* L, D. — 13. ὁ δὲ D, L, Q. — 14. (ἐν-σου) καὶ μὴ Q. — 15. Θεῷ τῷ (*om.* D) ζῶντι D, L, Q. — 16. τοῦτον τ. φ. D, L, Q. — 17. ἐγερεῖ D. — 18. νῦν D, L, Q. — 19. κ. κ. *om.* D. — 20. *om.* D, L. — 21. *om.* Q. — 22. *om.* D, L, ὁ ἀρχιμάγος Q. — 23. (ἐμβλ.-δεσμ.) εἰς κωτινὸν δεσμωτήριον (οἶκον δέσμιον D) βληθῆναι (ἐμβληθῆναι L) D, L, Q.

9. — 1. Βηθλαθουβᾶ D, L, Βιθλαβουθά Q. — 2. ἑρμηνευομένη B. — 3. Καλληγράφου B, Καλιγράφου D, L, Καλιστράφου Q. — 4. ὑπάρχων Q. — 5. εἶχεν B. — 6. κ. σ. *om.* Q. — 7. *om.* D, L, Q. — 8. δὲ *add.* D, L, Q. — 9. (ὁ ἀ.) *om.* D. L, Q. — 10. B, N, Βιθνεεδρέ D, L, Q. — 11. πρεσβύτερος D. — 12. ἔχων D, L, Q.

ὑπάρχων τῆς ἀγάπης[13] τοῦ Θεοῦ. Ἐξ ὅλης γὰρ αὐτοῦ τῆς ψυχῆς[14] ἠγάπησεν σφοδρῶς τὸν Κύριον, ζέων τῷ ἁγίῳ πνεύματι, αὐστηρός τε[15] καὶ ἐλεγκτικὸς τῷ λόγῳ[16], τῷ προσώπῳ φαιδρός, καὶ τῇ διανοίᾳ[17] ἐπιεικής, παρέστησαν δὲ ἀμφοτέρους ἐνώπιον τοῦ ἀρχιμάγου ἐν τῇ αὐτῇ πόλει Ἀρβήλ[18].

10. Καὶ[1] ἔφη πρὸς αὐτούς· « Ὦ κακοθάνατοι, ἵνα τί πλανᾶτε τοὺς ἀδρανεῖς ἀνθρώπους τῇ γοητείᾳ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, ποιοῦντες αὐτοὺς χριστιανούς; » Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἅγιος Ἰωσὴφ εἶπεν· « Ἡμεῖς ἀληθεῖς ἐσμεν, καὶ γοητείαν οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ ἀλήθειαν πάντα ἄνθρωπον διδάσκομεν ἐπὶ τὸ γνῶναι[2] τὸν ζῶντα Θεόν. » Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν· « Καὶ ποία διδαχὴ μεγάλη ἐστίν, ἀνόητοι[3]; αὕτη ἦν ὁ βασιλεὺς[4] πάσης τῆς γῆς κρατεῖ[5] μετὰ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ ἢ ἡ ὑμετέρα[6] τῶν εὐτελῶν καὶ μετρίων; » Ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ μακάριος[7] Ἰωσήφ· « Ὁ Θεὸς ἡμῶν οὐκ εὐδοκεῖ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ[8] ὑπερηφανίᾳ καὶ[9] ἀλαζονείᾳ καὶ ἐν τῷ πλούτῳ τοῦ κόσμου τούτου· διὰ τοῦτο ἡμεῖς ταπεινοῦμεν ἑαυτοὺς καὶ πτωχεύομεν, ἵνα εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον καταξιωθῶμεν. »

11. Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν· « Ἐπειδὴ διὰ τὴν ὀκνηρίαν ὑμῶν οὐ θέλετε ἐργάζεσθαι, ἀλλὰ περιέρχεσθαι οἰκίαν ἐξ οἰκίας, τούτου χάριν καυχᾶσθε εἰς τὴν πτωχείαν ὑμῶν. » Καὶ πάλιν[1] ὁ ἅγιος Ἰωσὴφ ἔφη πρὸς αὐτόν[2]· « Ἐπειδὴ ὠνείδισας καὶ ἐκάλεσας ἡμᾶς ὀκνηρούς, ἐρώτησον, ὦ ταλαίπωρε, καὶ μάθε, ὅτι εἰ ἠθελήσαμεν κτήσασθαι τὸν κάματον μόνον τὸν ἀπὸ τῶν χειρῶν ἡμῶν, μείζων ἦν τοῦ πλούτου σου τούτου τοῦ συναχθέντος σοι[3] ἀπὸ τῆς ἁρπαγῆς[4] τῶν πενήτων. Ἡμεῖς μὲν γὰρ διὰ τὸν Θεὸν[5] διδόαμεν[6] τοῖς πτωχοῖς ἅπερ[7] κεκτήμεθα[7], ὑμεῖς δὲ διὰ τὴν πλεονεξίαν ὑμῶν ἁρπάζετε τὰ τῶν πτωχῶν. » Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν· « Πολυεπιπόθητός[8] ἐστιν ὁ πλοῦτος, καὶ οὐδείς[9] ἐστιν ὁ μισῶν αὐτόν· ἀλλὰ ἀγαπᾶται παρὰ πάντων· τίς οὖν[10] σοι πιστεύσει λέγοντι μισεῖν [11]αὐτόν; »

12. Ὁ ἅγιος[1] Ἰωσὴφ εἶπεν· « Μαθόντες, ὅτι οὐ μένει οὐδὲ ἵδρυται[2] ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ ἀλλ'[3] ὥσπερ σκιὰ παρέρχεται, καὶ[4] οὔτε πρὸς σὲ μένει[5] τὸν ἀγαπῶντα αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν πλουτούντων φεύγει. Ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων ἡ ἐξουσία, καὶ γίνεσθε ἐν τῷ ᾅδῃ γῇ καὶ σποδός. Διὰ τοῦτο οὐκ ἐπιθυμοῦμεν τὴν δόξαν τὴν παρερχομένην, ἀλλὰ τὴν μένουσαν εἰς αἰῶνα αἰῶνος[6], ἣν ὁ Θεὸς ἡτοίμασεν <ἡμῖν[7]> τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. »

13. Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν· « Ἔασον ταῦτα πάντα, ὅτι ἐμοὶ περιττά[1] ἐστιν. Καὶ ἐν τούτῳ ὅπερ ἐπερωτῶ σε[2], εἰπέ μοι, ποιεῖς τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως καὶ προσκυνεῖς τῷ μεγάλῳ[3] θεῷ[3] ἡλίῳ[4] καὶ σῴζεις σεαυτὸν[5] ἀπὸ πικρῶν βασάνων[6], ὧν ἑτοίμως ἔχω προσενέγκαι σοι, ἢ οὔ; » <Καὶ[7]> ὁ μακάριος[8] Ἰωσὴφ ἀποκριθεὶς εἶπεν· « Μὴ πλανηθῇς ἐν τούτῳ, ἀσεβέστατε, καὶ νομίσῃς, ὅτι ἐγὼ τῷ ἡλίῳ προσκυνῶ, περὶ οὗ πολλοὺς ἐδίδαξα, ὅτι οὐκ ἔστι Θεός, ἀλλὰ κτίσμα[9]. »

14. Τότε θυμοῦ μεγάλου[1] πλησθεὶς ὁ ἀσεβέστατος κελεύει[2] αὐτὸν ταθῆναι[3] εἰς μάστιγας. Καὶ ἑτειναν αὐτὸν δέκα ἄνδρες ἰσχυροὶ καὶ ἔτυπτον[4] αὐτὸν[5] ῥάβδοις ῥοΐων ἐχούσαις τὰς ἀκάνθας[6] οὕτως δεινῶς[7] καὶ ἀπανθρώπως[8], ὡς μικροῦ[9] καὶ ἀποπνεῦσαι αὐτόν. Ὁ δὲ γενναῖος ἀθλητὴς τοῦ Χριστοῦ[10] οὐδὲν ἐλάλει τὸ σύνολον, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν οὐρανὸν ἑώρα καὶ τὸν Κύριον ἐν τῇ διανοίᾳ <αὐτοῦ[11]> ἐπεκαλεῖτο εἰς βοήθειαν, ἵνα παράσχῃ αὐτῷ ὑπομονὴν[12] καὶ δύναμιν.

15. Ὡς δὲ ἐβάφη ὅλον τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ χύσει τοῦ αἵματος, ὑψώσας τὴν φωνὴν αὐτοῦ

13. τῆς *add.* L. — 14. τῆς ψ. αὐτοῦ B. — 15. δὲ D, L, Q. — 16. καὶ *add.* D, L, Q. — 17. τὴν δὲ διάνοιαν Q, τῇ διανοίᾳ D, L. — 18. *om.* Q.

10 — 1. ὁ δὲ ἀρχιμάγος Q. — 2. (ἐ. τ. γ.) ἐπιγνῶναι D. — 3. ὦ ἀνόητοι D, L, Q. — 4. κρατεῖ *add. hic* D, L, Q. — 5. *om.* D, L, Q. — 6. ἡ *add.* D, L, Q. — 7. ἅγιος B. — 8. *om.* D, L, Q. — 9. ἐν τῇ *add.* Q.

11. — 1. κ. π. *om.* Q. — 2. (ἐ. π. α.) εἶπεν Q, πρὸς αὐτὸν ἔφη D, L. — 3. *om.* D, L. — 4. διαρπαγῆς N. — 15. Χριστὸν D, L, Q. — 6. δίδομεν N, αὐτὰ *add.* Q. — 7. *om.* D, L, Q. — 8. πολλοὶ ἐπιπόθητος Q, πολυπόθητος N. — 9. ἐστιν ὁ πλοῦτος καὶ οὐδεὶς *perperam add.* N. — 10. σοῦν Q. — 11. μισῶν L.

12. — 1. ὁ ἅγ. *om.* D, L, ὁ δὲ Q. — 2. ἵδρυσται Q. — 3. ἀλλὰ L. — 4. *om.* D, L, Q. — 5. οὔτε γὰρ προσμένει (πρὸς σὲ μένει D, L) D, L, Q. — 6. εἰς αἰῶνας D, L, Q. — 7. B, D, L, Q, *om.* N.

13. — 1. περισσά D, L, Q. — 2. σοι N. — 3. *om.* Q. — 4. Θεῷ *add. hic* Q. — 5. ἑαυτὸν D, L. — 6. β. πικρῶν D, L. — 7. B, L, D. *om.* N. — 8. ὁ ἅγιος Q. — 9. κτίσματα Q.

14. — 1. *om.* Q. — 2. ἐκέλευσεν D. — 3. τανθῆναι Q. — 4. *om.* D, L, Q. — 5. *om.* D, L, Q. — 6. ταῖς ἀκάνθαις B, ἔτυπτον αὐτὸν *add.* D, L, Q. — 7. οὕτως δὲ δεινῶς αὐτὸν ἔτυπτον D. — 8. κ. ἀ. *om.* D, L, Q. — 9. μικρὸν Q. — 10. τοῦ Χ. ἀθλητὴς D, L, Q. — 11. B, D, L, Q, *om.* N. — 12. ἰσχὺν D.

εἶπεν· « Εὐχαριστῶ σοι, κύριε [1] ἡ ἐλπίς μου, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὅτι κατηξίωσάς με τοῦ δευτέρου βαπτίσματος, ἵνα λουσάμενος [2] καθαρισθῶ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου. » Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ παράνομοι [3] ἐθυμώθησαν λίαν [4] καὶ ἐπὶ τοσοῦτον αὐτὸν [5] ἐμάστιξαν, ἕως ὅτε [6] οὐκ ἔμεινεν τόπος ὑγιὴς ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ· καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀλύσεσι, ἤνεγκαν [7] αὐτὸν εἰς τὸ δεσμωτήριον εἰς τὸν τόπον, οὗ ἦν [8] ὁ ἅγιος Ἀκεψιμᾶς.

16. Καὶ τούτου [1] γενομένου [1], φησὶ [2] πρὸς τὸν ἅγιον Ἀειθαλᾶν ὁ τύραννος· « Σὺ τί λέγεις; ποιεῖς τὸ θέλημα [3] τοῦ βασιλέως καὶ προσκυνεῖς τῷ μεγάλῳ θεῷ ἡλίῳ καὶ τρώγεις αἷμα καὶ λαμβάνεις γυναῖκα καὶ σῴζεις σεαυτὸν [4] ἀπὸ θλίψεων [5] καὶ ἀναγκῶν ἢ τοῖς ὁμοίοις ἐπιμένεις τῶν πρὸ σοῦ; » Ἀποκριθεὶς δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ ἅγιος [6] Ἀειθαλᾶς εἶπεν· « Σὺ φάγε αἷμα, κύον ἀκάθαρτε, καὶ σὺ [7] προσκύνησον τῷ ἡλίῳ, τυφλὲ καὶ ἀνόητε· οὕτω [8] γὰρ ἐτυφλώθης, ὅτι οὐκ ἠδυνήθης κατανοῆσαι τὸ φοβερὸν [9] καὶ ἔνδοξον φῶς τὸ λάμψαν εἰς τὴν οἰκουμένην, δι' [10] οὗπερ ἐξῆλθε τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς. Ἐμοὶ δὲ συμφέρει διὰ τῶν χειρῶν σου ἀποθανεῖν, ἵνα ζήσω εἰς τὸν αἰῶνα. »

17. Πρὸς τούτοις οὖν ἀλλοιωθεὶς [1] τῷ προσώπῳ ἀπὸ τοῦ θυμοῦ ὁ ἀσεβέστατος [2] καὶ ἐγκρατευσάμενος ἀπὸ τῆς ὀργῆς εἶπεν [3]· « Τίς πιστεύσει σοι τοῦτο, ὃ προσομιλεῖς [4], ἵνα τὴν ζωὴν ἀποστραφεὶς ποθήσῃ τὸν θάνατον, καθάπερ [5] σύ, ὦ ἀνόητε; » Ὁ δὲ ἅγιος Ἀειθαλᾶς [6] πρὸς αὐτόν· « Σεαυτὸν [7] κάλει ἀνόητον καὶ μωρόν, μὴ γνωρίσαντα [8] τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ. Ὁ γὰρ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς [9] οὕτως ἔγραψεν ἡμῖν φιλῆσαι τὴν ζωήν, ἣν ὑμεῖς θάνατον λέγετε [10], καὶ μισῆσαι τὸν θάνατον, ὃν ὑμεῖς καλεῖτε ζωήν. Τὸ γὰρ μετὰ ἀσεβείας ζῆν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι θάνατον [11] αἰώνιον προξενεῖ, τὸ δὲ θανεῖν ὑπὲρ [12] εὐσεβείας ζωὴν αἰώνιον ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ἑτοιμάζει. »

18. Τότε ὁ δυσσεβὴς κελεύει, καὶ δεσμοῦσιν αὐτοῦ τὰς χεῖρας ὑπὸ τὰ γόνατα καὶ ξύλον παχὺ εἰσενέγκαντες διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ, πατοῦσιν ἄνδρες ἰσχυροί, ἐξ ἐντεῦθεν καὶ ἐξ [1] ἐντεῦθεν [2], καὶ ἕτεροι ἐξ ἐμάστιζον αὐτὸν ἐν [3] ῥάβδοις ροῶν ἐχούσαις τὰς ἀκάνθας· δεινὴ δὲ ὄντως ἦν ἡ θλῖψις αὕτη καὶ [4] ἄνευ οἰκτιρμῶν. Καὶ ὁ [5] ἅγιος Ἀειθαλᾶς ὁ ἀληθῶς γίγας [6] ἐβόα ἐνυβρίζων [7] τὸν ἀρχιμάγον καὶ [8] ἐπιλέγων [9] οὕτως [10]· « Μιαρὲ καὶ αἱμοπότα, κύον ἀκάθαρτε καὶ κόραξ, ἀνοσίως τρώγων πᾶν σκήνωμα, οὐ φοβοῦμαι τὰς βασάνους σου οὔτε σοῦ αὐτοῦ τινὰ ποιοῦμαι λόγον, μιαρώτατε καὶ τρισάθλιε. »

19. Ἔβρυχε δὲ πρὸς τούτοις τοὺς ὀδόντας [1] ὁ ἄνομος καὶ ἄθεος [2] καὶ ἔλεγεν μετὰ ἀπειλῆς πρὸς τοὺς μαστίζοντας [3]· « Διὰ τί πεφεισμένως [4] μαστίζοντες [5] παρασκευάζετε [6] αὐτὸν οὕτως ἀναιδῶς ἐνυβρίζειν ἡμᾶς [7]; » Τοῦ δὲ τρισμακαρίου [8] ἀπὸ τῆς τάσεως [9] τῶν δεσμῶν καὶ τῶν πληγῶν οἱ βραχίονες κατεκλάσθησαν καὶ πᾶσαι αἱ τῶν ὀστέων ἁρμογαὶ [10] ἀπ' ἀλλήλων διεσπάσθησαν. Βαστάσαντες οὖν αὐτὸν εἰσήνεγκαν καὶ ἔρριψαν [11] ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἔνθα καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ ἐτύγχανον.

20. Μετὰ δὲ ἡμέρας πέντε ἐξαγαγόντες αὐτοὺς τοῦ δεσμωτηρίου, ἤγαγον εἰς κῆπόν τινα, οὗ πλησίον ὑπῆρχε ναός, ἔνθα τὸ πῦρ προσεκύνουν. Ἐκεῖ οὖν προεκάθισεν [1] ὁ δυσσεβὴς [2] καὶ παμμίαρος ἀρχιμάγος τοῦ ἐπερωτῆσαι [3] αὐτούς, καί φησι πρὸς αὐτούς· « Εἴπατε δή [4] μοι, ἔτι εἰς τὸν κάκιστον ἐκεῖνον ἐγκαρτε-

15. — 1. Χριστέ D, L, *om.* Q. — 2. λουσαμεμένος Q. — 3. βασανίζοντες αὐτὸν πλέον Q, (οἱ π.) λίαν D, L. — 4. *om.* D, L, Q. — 5. *om.* L, Q. — 6. ὅτου B. — 7. εἰσήνεγκαν Q. — 8. (οὐ ἦν) ἐν ᾧ ἐτύγχανεν D, L, Q.

16. — 1. *om.* D, L, Q. — 2. πάλιν *add.* D, L. — 3. πρόσταγμα B, D, L, Q. — 4. σώζει σεαυτὸν D, L, σώζης ἑαυτὸν Q. — 5. θλίψεως Q. — 6. *om.* B. — 7. B, D, L, Q, *om.* N. — 8. οὕτως B. — 9. εἰς τὸ φαιδρὸν D, L, Q. — 10. καὶ D, L, *om.* Q.

17. — 1. ἠλλοιώθη D, L, Q. — 2. ὁ ἀσεβέστατος τῷ προσώπω αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θυμοῦ L, Q, τῷ πρ. αὐτοῦ ὁ ἀσ. ἀπὸ τ. θ. D. — 3. πρὸς αὐτὸν *add.* Q. — 4. B, D, L, Q, λέγεις N. — 5. καὶ *add.* D. — 6. λέγει *add.* L, Q. — 7. ἑαυτὸν D, L. — 8. γνωρίσας D, L, Q. — 9. Ἰ. Χ. *om.* D, L, Q. — 10. (ἡν-λέγετε) *om.* Q. — 11. αὐτὸν *add.* Q. — 12. τῆς *add.* D, L.

18. — 1. *om. hic* D, L. — 2. ἐξ *add.* D, L. — 3. *om.* B. — 4. *om.* D, L. — 5. ὁ δὲ Q. — 6. (ὁ-γίγας) *om.* Q. — 7. ἐξυβρίζων D, L, Q. — 8. *om.* D. — 9. λέγων Q, L. — 10. *om.* D.

19. — 1. αὐτοῦ *add.* D. — 2. εὐθέως Q. — 3. πρὸς τοὺς μαστίζοντας (καὶ *add.* D, L), μετὰ ἀπειλῆς ἔλεγεν D, L, Q. — 4. πεφειδόμενοι D. — 5. μαστίζετε D. — 6. παρὰς σκευάζεται Q, παρασκευάζοντες D, L. — 7. ἐξυβρίζειν οὕτως ἀναιδῶς ἡ. Q, οὕτως ἐνυβρίζειν ἀναιδῶς ἡμᾶς (ἡ. ἀ. D) D, L. — 8. τρισμάκαρος B. — 9. στάσεως B, L, D. — 10. οἱ ἁρμοὶ Q, ἁρμονίαι D. — 11. αὐτὸν *add.* Q.

20. — 1. ἐκάθισεν Q. — 2. B, D, L, Q, ἀσεβὴς N. — 3. ἐρωτῆσαι D, L, Q. — 4. *om.* Q.

ρεῖτε λογισμὸν τοῦ μὴ ὑπακοῦσαι τῷ θεσπίσματι τοῦ βασιλέως, ὦ κακογόητες[5]; » Οἱ δὲ ἅγιοι ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ἀπεκρίθησαν ἅμα καὶ εἶπον[6]· « Ἡμεῖς εἰς ἕνα λογισμὸν τὸν κάλλιστον καὶ εἰς μίαν προθυμίαν ἀγαθὴν ἐγκαρτεροῦμεν[7] καὶ εἰς τὴν μόνην[8] ἀληθῆ[9] πίστιν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν στήκομεν, ἑνὶ Θεῷ[10] οὐρανοῦ τε καὶ γῆς λατρεύοντες, τῶν δὲ προσταγμάτων καὶ[11] ἐντολῶν τοῦ παρανόμου καὶ[12] ἀσεβοῦς[13] βασιλέως οὐκ ἀκούομεν ἢ ποιοῦμεν[14]· ὅσας δὲ θελήσεις[15] ἐν τῇ πικρίᾳ σου ἐπενέγκαι[16] ἡμῖν[17] θλίψεις καὶ βασάνους, ἑτοίμως ἔχομεν[18] ὑποδέξασθαι πάντα σου τὰ ἐπιτηδεύματα, ὦ ἄθλιε καὶ θεομάχε τύραννε[19]. »

21. Λίαν δὲ ἐπὶ τούτοις ὀργισθεὶς ὁ ἀσεβὴς ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι σχοινία λεπτὰ καὶ περιέβαλον αὐτὰ κατὰ τῶν ὤμων καὶ τῶν ψυῶν[1] καὶ κνημῶν τῶν ἁγίων, ξύλοις τε ἔσφιγξαν ἄνδρες ἰσχυρῶς[2] ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὰ ὀστᾶ αὐτῶν πάντα συντριβῆναι καὶ φωνὴν τρισμοῦ ἀποτελέσαι. Ἐπέλεγεν δὲ αὐτοῖς ὁ παμμίαρος· « Ποιήσατε τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως καὶ ζήσεσθε. » Οἱ δὲ ἅγιοι μάρτυρες ἀντιφθεγγόμενοι φωνῇ μεγάλῃ[3] ἔλεγον· « Ἡμεῖς τὸ θέλημα[4] Θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος τῶν ψυχῶν ἡμῶν ποιοῦμεν· τοῦ δὲ βουλήματος[5] τοῦ ἀνόμου βασιλέως καταπτύομεν. »

22. Ἀπὸ δὲ τρίτης ὥρας ἕως ἕκτης στρεβλοῦντες αὐτοὺς τῇ τῶν σχοινίων ἀνάγκῃ, τὴν ἐρώτησιν αὐτῶν ἐποιοῦντο[1]· ὅμως εἰς τὰς[2] τοσαύτας καὶ δυσυποίστους[3] ἀνάγκας ἡ ὑπομονὴ αὐτῶν ἐμεγαλύνθη[4] καὶ ἡ νίκη αὐτῶν ἐθαυμαστώθη καὶ ὁ θεὸς αὐτῶν ἐδοξάσθη. Βαστάσαντες οὖν αὐτοὺς πάλιν διὰ τὸ ἤδη νεκροὺς ὑπάρχειν, ἔρριψαν οἱ μιαροὶ καὶ[5] ἀκάθαρτοι μάγοι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ καὶ οὐ συνεχώρουν τινὰ[6] εἰσελθεῖν πρὸς αὐτοὺς[7] τοῦ δοῦναι ἄρτον αὐτοῖς[8] ἢ περιβόλαιον, τοῦ ἀρχιμάγου τοῦτο προστάξαντος καὶ ὅρον ἐπιθέντος[9], ὅτι, ἐάν τις εὑρεθῇ[10] πρὸς αὐτοὺς εἰσερχόμενος ἐπισκέψεως χάριν, λαμβάνειν αὐτὸν μάστιγας ἕως ἑκατὸν ῥάβδων[11] καὶ κόπτεσθαι αὐτοῦ[12] τὰ δύο ὦτα[13] καὶ τὴν ῥῖνα[14].

23. Ἀλλ' οἱ ὄντως[1] γενναῖοι <τοῦ Χριστοῦ[2]> ἀθληταὶ[3] ὥσπερ στερροὶ ἀδάμαντες[4] προθύμως ὑπέφερον[5] τὰς διαφόρους ἀνάγκας τε καὶ θλίψεις[6], γυμνητεύοντες, πεινῶντές τε[7] καὶ διψῶντες, ἐπὶ τριετῆ χρόνον[8] κατάκλειστοι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὑπάρχοντες[9], πρὸς παραμυθίαν δὲ[10] τοῦ λιμοῦ ἐξερχόμενοι καὶ προσαιτοῦντες οἱ σὺν αὐτοῖς δεσμῶται μετεδίδουν[11] αὐτοῖς ἀφ' ὧν[12] συνῆγον καθ' ἑκάστην μικράν τινα καὶ εὐτελῆ τροφήν, ὡς καὶ τοὺς φύλακας τοῦ δεσμωτηρίου ὁρῶντας αὐτῶν τὰς θλίψεις καὶ τὸ ἐλεεινὸν γῆρας ἀποδύρεσθαι καὶ κλαίειν αὐτούς[13].

24. Μετὰ δὲ τὰ δεσμὰ καὶ τὰς ὀδύνας αὐτῶν τοῦ τριετοῦς χρόνου παραγίνεται Σαβώριος ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν[1] εἰς τὴν καλουμένην πατρίδα Βιθναδάν[2]; καὶ ἐκβαλὼν αὐτοὺς[3] ὁ ἀρχιμάγος[4] οὕτως ἐν τοῖς δεσμοῖς[5] ὄντας[6], ὡς[7] σχεδὸν μήτε ἀνθρώπου[8] ἔχοντας[9] εἰδέαν διὰ τὸ αὐτοὺς ἐκτετηκέναι[10], ὥστε καὶ τοὺς πάνυ ἀσπλάγχνους θεασαμένους κλαίειν ἐπ'[11] αὐτούς, ἀπήγαγεν αὐτοὺς ἐν τῷ παλατίῳ καὶ παρέστησεν αὐτοὺς[12] ἐνώπιον Ἀδερσαβῶρ[13] τοῦ ἀρχιμάγου πάσης τῆς γῆς τῶν Περσῶν· ἐκαθέζοντο δὲ ἔγγιστα αὐτοῦ πάντες οἱ μεγιστᾶνες τοῦ βασιλέως καὶ ἕτεροι[14] ἀρχιμάγοι

5. B, D, L, κακογόητε Q, γόητες N. — 6. (ἅμα κ. ε.) λέγοντες Q. — 7. προσκαρτεροῦμεν Q. — 8. τὴν *add.* Q. — 9. ἀληθινὴν D, L. — 10. ποιητῇ *add.* Q. — 11. πρ. καὶ *om.* D, L, Q. — 12. τυράννου καὶ B, *om.* D, L, Q. — 13. σου *add.* D, L. — 14. ἢ π. *om.* D, L, Q. — 15. θέλεις Q. — 16. ἐπενεγκεῖν Q. — 17. ἡμᾶς B, Q. — 18. ταύτας *add.* Q. — 19. ὦ τύραννε D, L, Q.

21. — 1. ψωῶν Q. — 2. ἰσχυροὶ Q. — 3. ἀντ. φ. μ. *om.* Q. — 4. τοῦ βασιλέως καὶ *add.* Q. — 5. τὸ δὲ βούλημα D, L.

22. — 1. καὶ *add.* D, L, Q. — 2. *om.* D, L. — 3. κ. δ. *om.* Q. — 4. ἐμεγαλύνετο D. — 5. μ. κ. *om.* D, L, Q. — 6. τινι D, L, Q. — 7. π. α. *om.* Q. — 8. αὐτοῖς ἄρτον D. — 9. ἐπιτεθέντος Q, D, L, B. — 10. εὑρεθείη Q. — 11. (μάστιγας-ῥάβδων) ῥάβδους ἑκατὸν Q. — 12. αὐτῶν D. — 13. ὠτία Q. — 14. ῥίναν Q, D, B.

23. — 1. ἀλλ' οἱ D, L, οἱ δὲ Q. — 2. τ. χ. B, D, L, Q, *om.* N. — 3. ἀθλοφόροι B. — 4. ὥσπερ στ. ἀδ. *om.* D, L, Q. — 5. ὑπέμενον D, L, Q. — 6. διαφόρους βασάνους D, L, διαφ. ἀνάγκας καὶ θλ. Q. — 7. *om.* B, L. — 8. χρόνω B. — 9. *om.* D, L, ποιήσαντες Q. — 10. τε Q. — 11. μετεδίδου D. — 12. ἐφ' ὅσον Q. — 13. ὡς ἥμεραι *add.* D, L.

24. — 1. τ. π. *om.* D, L, Q. — 2. Βηθμάδαν L, Βηθμαδὰν D, Βηθαδὰ Q. — 3. τοὺς ἁγίους Q. — 4. ὁ ἀρχ. *om.* D, L, Q. — 5. (οὕτως-δεσμοῖς) ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου Q. — 6. ἦσαν γὰρ Q, *om.* D, L. — 7. *om.* B, D, L, Q. — 8. B, D, L, ἀνθρώπων Q, N. — 9. ἔχοντες Q, ἔχοντος L. — 10. τὸν ἀρχιμάγον ἀνηλεῶς ἐκτετηκέναι αὐτοὺς Q, ὁ ἀρχιμάγος διὰ τὸ αὐτοὺς ἐκτ. D, L. — 11. *om.* D. — 12. *om.* D, L, Q. — 13. Ἀδερσαβωρίου B, D, L. — 14. ἄλλοι Q.

πολλοί· καὶ εἰσελθόντες οἱ ἅγιοι οὐ προσεκύνησαν αὐτῷ [15]. Εἶπεν δὲ [16] πρὸς αὐτοὺς ὁ ἀσεβὴς [17] Ἀδερσαβώρ [18]· « Λέγετε [19] ὑμεῖς, χριστιανοί ἐστε; » οἱ δὲ [20] ἅγιοι [21] καὶ γενναῖοι μάρτυρες [22] ἀποκριθέντες εἶπον αὐτῷ [23]· « Ναί [24], χριστιανοί ἐσμεν καὶ τῷ ἑνὶ καὶ μόνῳ παντοκράτορι λατρεύομεν Θεῷ [25] καὶ αὐτῷ μόνῳ [26] προσκυνοῦμεν. »

25. Ὁ δὲ πάλιν πρὸς αὐτοὺς ἔφη [1]· « Ἰδοὺ δὴ ἄνδρες πρεσβύται ἐστὲ καὶ ὁρῶ θλίψεις πολλὰς καὶ μεγάλας [2] παρεληλυθέναι δι' ὑμῶν, καθὼς καὶ [3] ἡ εἰδέα ὑμῶν μαρτυρεῖ· διὸ δὴ συμβουλεύω ὑμῖν ἀκοῦσαί μου φείσασθαί τε ἑαυτῶν καὶ μὴ ἀποθανεῖν πικρῷ θανάτῳ· ἀλλ' ὑπακούσατε [4] τοῖς τοῦ βασιλέως προστάγμασι καὶ προσκυνοῦντες τῷ ἡλίῳ ζῆσαι. Ἀπόφασις γὰρ δέδοται ξίφους κατὰ παντὸς ἀνθρώπου περιπατοῦντος ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ τῶν χριστιανῶν [5]. »

26. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἅγιος Ἀκεψιμᾶς εἶπεν πρὸς αὐτόν· « Ἐπίσταμαι, ὅτι πολλὴν σπουδὴν καὶ φροντίδα ἔχεις ἐν ταύτῃ τῇ ἐξουσίᾳ <σου [1]> ταύτῃ [2] τῇ καταργουμένῃ. Μὴ οὖν ἐνδιατρίψῃς [3] μηδὲ [4] ἐγχρονίσῃς εἰς [5] τὴν τοιαύτην παράνομόν σου ταύτην βουλήν [6], μήτε [7] ὅλως ἔλθῃ εἰς τὴν ἐσκοτισμένην σου [8] διάνοιαν [9] τοῦτο, ὅτι ἐξ ἡμῶν τις χαυνωθεὶς ἀκούσῃ σου τῶν τοιούτων λόγων. Ἀλλ' εἴ τε [10] βούλει [11] εἰς θάνατον εἴτε [12] εἰς μάστιγας ἄγειν ἡμᾶς [13], μὴ βραδύνῃς. Οὔτε γὰρ αἱ ἀπειλαί σου φοβοῦσιν ἡμᾶς οὔτε [14] αἱ βάσανοί σου πτοοῦσιν [15], ἀλλ' [16] ἑδραῖοι ὄντες καὶ [17] στερεοὶ [18] εἰς τὴν ἄθλησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ [19] ἐγκαρτεροῦμεν καὶ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως σου οὐ ποιοῦμεν. »

27. Λέγει αὐτοῖς [1] ὁ ἀσεβής [2]· « Οἶδα, ὅτι ὁ θάνατος ἀνάπαυσις ὑμῖν [3] ἐστιν, καὶ ἐπίσταμαι, ὅτι τοῦτον ποθεῖτε [4], ἀλλ' ὅπερ ποθεῖτε [5], οὐ παρέξω [6] ὑμῖν, ἕως οὗ ποιήσω τοὺς ὀφθαλμοὺς [7] ὑμῶν θεάσασθαι τὸν [8] δεινὸν [9] καὶ πικρὸν ὑμῶν βίον [10]· καὶ μετὰ ταῦτα ξίφει ὑμᾶς ἀποκτενῶ, ἵνα πάντες οἱ γόητες χριστιανοὶ ἀφ' ὑμῶν φοβηθῶσιν [11]. » Καὶ ὁ [12] ἅγιος Ἀκεψιμᾶς πρὸς αὐτὸν εἶπεν [13]· « Οὔτε [14] τὰς βασάνους σου δειλιοῦμεν [15] οὔτε [16] τὸν διὰ τοῦ [17] ξίφους θάνατον ἀπειλούμενον ἡμῖν [18] ὑπὸ σοῦ πτοούμεθα. Ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν ὁ δυναμώσας [19] ἡμᾶς εἰς τὰς βασάνους καὶ θλίψεις [20] τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀκαθάρτων σου ἑταίρων [21] ἕως τῆς σήμερον καὶ τανῦν ὁ αὐτὸς [22] βοηθήσει ἡμῖν [23] εἰς τὰς [24] παρὰ σοῦ καθ' ἡμῶν μηχανωμένας κολάσεις [25]· πείρασον τοιγαροῦν τὸ γῆρας ἡμῶν τὸ ἐν Θεῷ δυνατὸν καὶ λάβε τὴν δοκιμὴν αὐτοῦ [26], ὦ [27] ταλαίπωρε, καὶ τότε ἔργῳ μαθήσῃ ὅτι νικηθῇς τῇ ἐλπίδι τῆς ὑπομονῆς [28] ἡμῶν <καὶ [29]> καταισχυνθῇς τῇ ὁράτῳ στερρότητι ἡμῶν ἥ τε πλάνη σου ἐλεγχθήσεται [30] ὑπὸ τῆς ἀληθοῦς ἡμῶν πίστεως [31]. »

28. Τότε ὁ παράνομος [1] καὶ [2] ἀσεβὴς μεγάλου πληθοῦς θυμοῦ ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι ἑπτὰ ζυγὰς βουεύρων ὠμῶν καινουργίων καὶ λέγει πρὸς αὐτούς [3]· « Ὄμνυμι τὸν μέγαν θεὸν ἥλιον καὶ τὴν τύχην

15. αὐτοὺς Q. — 16. τε L. — 17. ὁ ἀσ. *om.* D, L, Q. — 18. Ἀδερσαβῶρ Q. — 19. μοι *add.* D, L, Q. — 20. καὶ οἱ L. — 21. ὅσιοι D, L. — 22. τοῦ Χριστοῦ *add.* D. — 23. *om.* D, L, Q. — 24. καὶ N. — 25. Θ. π. λ. D, L, Q. — 26. *om.* D, L, Q.

25. — 1. ἔφη αὐτοῖς D, L, Q. — 2. μεγάλως Q. — 3. (παρ.-καὶ) ἐφ' ὑμᾶς καθὼς Q. — 4. ἐπακοῦσαι D, L. — 5. (προσκυνοῦντες-χριστιανῶν) προσκυνήσατε τοῖς τοῦ βασιλέως θεοῖς καὶ ζήσεσθαι Q.

26. — 1. B, D, L, Q, *om.* N. — 2. *om.* D, L, Q. — 3. διατρίψῃς D, L, Q. — 4. μήτε D, L, Q. — 5. *om.* Q. — 6. (σου-βουλὴν) συμβουλὴν D, Q, συμβουλίαν L. — 7. μηδὲ D, L, Q. — 8. (ἐσκ. σου) *om.* D, L, Q. — 9. σου *add.* D, L, Q. — 10. *om.* D, L, τι Q. — 11. εἴτε *add.* Q. — 12. εἰς θ. εἴτε *om.* D, L. — 13. ἡμᾶς ἄγειν L. — 14. πάλιν *add.* Q. — 15. *om.* D, L, ποιοῦσιν B. — 16. ἡμεῖς γὰρ D, L, Q. — 17. *om.* D, L, Q. — 18. στερρῶς D, L, Q. — 19. (τοῦ-Χριστοῦ) τὴν διὰ τὸν Θεὸν ἡμῶν D, L, Q.

27. — 1. πρὸς αὐτὸν B, D, πρὸς αὐτοὺς L, Q. — 2. ὁ ἀρχιμάγος Q. — 3. ἡμῖν Q. — 4. ζητεῖτε D, L, Q. — 5. ἐπιποθεῖτε D, L. — 6. παρέχω B, D, L, Q. — 7. τοῖς ὀφθαλμοῖς D. — 8. (ἕως-θεάσασθαι) ἀλλὰ θεάσασθαι ποιήσω Q. — 9. *om.* D, L, Q. — 10. θάνατον Q. — 11. φοβηθήσονται L. — 12. ὁ δὲ Q. — 13. εἶπεν πρὸς αὐτόν Q. — 14. οὐδὲ D, L, Q. — 15. δειλιῶμεν D, L, Q. — 16. πάλιν *add.* Q. — 17. τὸν τοῦ διὰ Q, τὸν διὰ D. — 18. ὑμῖν L, Q. — 19. ἐνδυναμώσας D, L, Q. — 20. τὰς θλίψεις καὶ βασάνους D, L, Q. — 21. ἀσεβῶν ἑτέρων σου Q, ἀσ. σου ἑταίρων D, L. — 22. ὁ αὐτὸς *om.* D, L. — 23. αὐτὸς *add.* D. — 24. τὰ D, L, Q. — 25. μηχανώμενα D, L, Q. — 26. ἡμῶν Q. — 27. *om.* Q. — 28. (καὶ-ὑπομονῆς) ἵνα κινηθεὶς (νικηθῆς L) τῇ ὑπομονῇ τῆς ἐλπίδος D, L, Q. — 29. B, D, L, Q, *om.* N. — 30. ἐλεγθῇ D, L, Q. — 31. καὶ τὸ δόγμα τοῦ παρανόμου σου βασιλέως καταργηθεῖ *add.* Q.

28. — 1. ἄνομος B, *om.* D, L, Q. — 2. *om.* D, L, Q. — 3. B, λέγει αὐτῷ N, πρὸς αὐτὸν D, L, πρὸς τοὺς ἁγίους Q.

Σαβωρίου τοῦ βασιλέως τῶν βασιλέων[4], ὅτι, εἰ μὴ ποιήσητε[5] αὐτοῦ τὸ πρόσταγμα[6], εἰς ταῦτα ὑμῶν[7] διαφθείρω[8] τὰ σώματα[9] καὶ μολύνω[10] τῷ αἵματι τὰς[11] πολιὰς ὑμῶν, μηδεμίαν φειδὼ ποιούμενος ὑμῶν· καὶ εἰ τάχιον δὲ ἀπορρήξητε[12] τὰς ψυχὰς[13] μαστιζόμενοι[14], νεκρὰ ἐν αὐτοῖς κατακόπτω ὑμῶν[15] τὰ σώματα. » Ἀπεκρίθη[16] ὁ μακάριος[17] Ἀκεψιμᾶς καὶ[16] λέγει πρὸς αὐτόν[18]· « Ἐπειδὴ εἰς μὴ ὄντα θεὸν ὤμοσας καὶ τύχην ταλαίπωρον ὠνόμασας, φοβοῦμαι, μή πως[19] ἐνίοτε[20] οὐ πληρώσῃς τὸν ὅρκον σου καὶ εὑρεθῇς διαψευδόμενος[20]. Ἰδοὺ δὴ ἤκουσας καὶ ἅπαξ καὶ δὶς καὶ πολλάκις[21], ὅτι ἡμεῖς ἐν[22] τῇ ἀληθινῇ[23] πίστει ἑστήκαμεν καὶ ὅτι τὰ σώματα ἡμῶν[24] παραδίδομέν[25] σοι· τὰς γὰρ[26] ψυχὰς ἡμῶν ὁ Θεὸς λαμβάνει. Ὃ θέλεις οὖν[27] ποιεῖν[28], ποίει[29] συντόμως· ἡμεῖς γὰρ ἕτοιμοί ἐσμεν πρὸς[30] πᾶσαν βάσανον καὶ τιμωρίαν[31]. »

29. Ἐκραξεν δὲ ὁ παμμίαρος[1] μετ' ὀργῆς μεγάλης[2] τοῦ ἐκτεῖναι αὐτόν[3]· καὶ τείνουσιν αὐτὸν τριάκοντα[4] ἄνδρες ἰσχυροί, δεκαπέντε ἐντεῦθεν καὶ δεκαπέντε ἐντεῦθεν, καθ' ἕκαστον βραχίονα εἰς ὀρθόν[5]· καὶ ἔτυπτον αὐτὸν[6] δύο κατὰ τῆς γαστρὸς καὶ δύο κατὰ τοῦ νώτου, ἐπὶ τοσοῦτον[7], ἕως οὗ[8] αἱ σάρκες αὐτοῦ σὺν τῷ αἵματι ἐπὶ τὴν γῆν κατέρρευσαν[9]. Ἕτεροι δὲ ἐπεφώνουν· « Ποίησον τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως[10] καὶ ζήσῃ[11]. » Ὁ δὲ ἅγιος Ἀκεψιμᾶς[12], μέχρις ὅτου[13] ἠδύνατο λαλεῖν, ἐβόα λέγων· « Ἐγὼ τὸ θέλημα τοῦ ἀνόμου βασιλέως[14] ἐξουθενῶ, εἰς δὲ τὸ[15] θέλημα τοῦ ἁγίου μου Θεοῦ[16] ἐγκαρτερῶ[17]. » Καὶ μετὰ τὸ μὴ δύνασθαι λαλεῖν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐπένευσεν[18] τὴν ἀκλινῆ αὐτοῦ πρὸς[19] Θεὸν[20] ὁμολογίαν, ἕως οὗ ἐγκαρτερῶν ταῖς βασάνοις μακαρίως[21] παρέδωκε[22] τὴν ὁσίαν αὐτοῦ ψυχήν[23].

30. Μετὰ δὲ τὸ ἀποθανεῖν αὐτόν, ἠλλάγησαν οἱ τύπτοντες· καὶ ἕτεροι ἐπεισελθόντες[1] τὸ σκήνωμα[2] ἐμάστιζον, ἕως οὗ ὅλον κατεκόπη καὶ κατέρρευσεν[3]. Καὶ ῥίψαντες[4] αὐτὸν ἐπὶ κεφαλήν[5], τὸν σπόνδυλον[6] αὐτοῦ κατέαξαν. Σύραντες δὲ αὐτὸν ἔρριψαν εἰς τὴν πλατεῖαν καὶ φύλακας ἐκάθισαν ἐπ' αὐτῷ. Μετὰ δὲ ἡμέρας τρεῖς[7] ἐκλάπη[8] τὸ ὅσιον καὶ τίμιον αὐτοῦ λείψανον[9] ἀφορμῇ θυγατρὸς βασιλίσκου[10] τῶν Ἀρμενίων, δεδομένης[11] εἰς ἐνέχυρον εἰρήνης.

31. Ἐτελειώθη δὲ ὁ ἁγιώτατος[1] ἐπίσκοπος Ἀκεψιμᾶς μηνὶ ὀκτωβρίῳ δεκάτῃ καὶ μετ' αὐτὸν εἰσήχθη ὁ ἅγιος Ἰωσήφ· ἔφη τε πρὸς αὐτὸν ὁ δυσσεβέστατος[2] ἀρχιμάγος[3]· « Ἐθεάσω τὸν ἀνόητον ἑταῖρόν σου, ἐν ποίᾳ θλίψει ἀπέθανεν, μὴ θελήσας ἀκοῦσαι ἡμῶν καὶ ποιῆσαι τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως καὶ προσκυνῆσαι τῷ ἡλίῳ[4]; ὅθεν συμβουλεύω σοι φρονίμως, Ἰωσήφ,[5] ποίησον[6] καὶ[7] αὐτὸς τὸ θέλημα[8] τοῦ βασιλέως καὶ προσκύνησον[9] τῷ ἡλίῳ, ἵνα ζήσῃ ἡ ψυχή σου καὶ ῥυσθῇς ἀπὸ τοῦ προκειμένου σοι[10] πικροῦ θανάτου. » Ὁ δὲ ἅγιος Ἰωσὴφ[11] ἀποκριθεὶς εἶπεν· « Γνωστόν σοι ἔστω,

4. βασιλευόντων D. — 5. ποιεῖτε Q. — 6. τὸ πρ. αὐτοῦ D, L. — 7. *om.* D, L, Q. — 8. B, D, L, διαφθείραι ἔχω Q, διαφθερῶ N. — 9. ὑμῶν *add.* D, L, Q. — 10. μολυνῶ D, L. — 11. τῆς B. — 12. (μηδεμίαν-ἀπορ.) καὶ τάχιον διαπορρήξητε Q. — 13. ὑμῶν D. — 14. καὶ *add.* Q. — 15. ὑμῶν κ. D, L, Q, B. — 16. *om.* Q. — 17. ἅγιος Q. — 18. (π. α.) B, D, L, Q, αὐτῶ N. — 19. μὴ D, Q, *om.* L. — 20. (καὶ-διαψ.) *om.* D, L, Q. — 21. (καὶ-πολλάκις) *om.* D, L, Q. — 22. μιᾶ *add.* D, L, Q. — 23. ἀληθῆ D, L, Q. — 24. ὑμῶν Q. — 25. παραδιδοῦμεν N. — 26. δὲ Q. — 27. *om.* Q. — 28. *om.* D, L. — 29. οὖν *add.* Q. — 30. πρὸ N. — 31. (πρὸς τιμωρίαν) *om.* D, L, Q.

29. — 1. μιαρὸς ἐν ὀργῆ D, L. — 2. κινηθεὶς *add.* N, μεγάλη κινηθεὶς D, L. — 3. (ἔκραζεν-αὐτὸν) ὁ δὲ ἀσεβὴς ἐκέλευσεν τίνεσθαι αὐτόν Q. — 4. δέκα Q. — 5. (ἰσχυροὶ-ὀρθόν) πέντε ἐντεῦθεν καὶ πέντε ἐντεῦθεν Q, ἰσχ. ἀνὰ δεκαπέντε B. — 6. *om.* D, L. — 7. δὲ *add.* Q. — 8. *om.* D, L. — 9. ἔρευσαν D, L. — 10. τῶν βασιλέων D. — 11. ζήσαι Q. — 12. *om.* D, L, Q. — 13. ὅτε Q. — 14. οὐ ποιῶ ἀλλὰ μᾶλλον *add.* D. — 15. καὶ εἰς τὸ D, L, Q. — 16. Θ. μ. D, L, Q. — 17. καρτερῶ D, L. — 18. ἔνευσεν Q. — 19. τὴν εἰς D, L, Q. — 20. αὐτοῦ *add.* D. — 21. ὁ μακάριος D, Q. — 22. ἐνδόξως *add.* D. — 23. τῶ θεῶ *add. man. rec.* B.

30. — 1. ὑπεισελθόντες D, L, Q. — 2. τοῦ ἁγίου *add.* Q. — 3. ἔρευσεν D; καὶ τὰ ὀστὰ αὐτοῦ συνετρίβη (συνέτριβησαν Q) *add.* D, L, Q. — 4. ρίψαντες Q. — 5. κεφαλῆς Q. — 6. σφόνδυλον D, L. — 7. τρεῖς ἡμ. D. — 8. ἐκλάπεισαν Q. — 9. τὰ ὅσια αὐτοῦ λείψανα D, L, Q. — 10. τινος *add.* B. — 11. δεδομένη N, διδομένης D.

31. — 1. ἅγιος D, L. — 2. ἀσεβέστατος D. — 3. (ἐτελειώθη-ἀρχιμ.) μετὰ ταῦτα δὲ προσκαλεσάμενος ὁ δυσσεβὴς καὶ παράνομος ἀρχιμάγος τὸν ἅγιον Ἰωσὴφ λέγει πρὸς αὐτόν Q. — 4. (καὶ-ἡλίῳ) *om.* D, L, Q. — 5. (ὅθεν-Ἰωσήφ) καὶ σὺ νῦν, Ἰωσήφ, φρονίμως συμβουλεύω σοι D, L, Q. — 6. ποιῆται D, L. — 7. κἀν N. — 8. (αὐτὸς-θέλημα) τὸ κελευσθὲν ὑπὸ Q, D, L. — 9. προσκυνῆσαι D, L. — 10. σου Q, *om.* D, L. — 11. *om.* L, Q.

ὦ δυσσεβέστατε, ὅτι[12] ἐγὼ τῷ ἡλίῳ οὐ προσκυνῶ· οὐ γάρ ἐστιν θεός, καὶ τὸ κελευσθὲν ὑπὸ τοῦ ἀνόμου[13] σου[14] βασιλέως οὐ ποιῶ, διότι κακῶς καὶ παρανόμως ἐκέλευσεν· οὔτε μὴν τὸν Θεόν μου τὸν ζῶντα εἰς τοὺς θεούς[15] σου, κτίσματα αὐτοῦ καὶ ποιήματα ὑπάρχοντας[16], ἀνταλλάσσω[17]· ὃ τοίνυν θέλεις ποιεῖν, ποίει[18] διὰ τάχους[19]. » Θυμωθεὶς οὖν ὁ μιαρώτατος ὁμοίως καὶ αὐτὸν κελεύει ἐκταθῆναι[20], καὶ τείνουσιν αὐτὸν τριάκοντα[21] ἄνδρες κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ ἕτεροι μὲν[22] ἔτυπτον τοῖς ὠμοῖς δέρμασιν, ἕως οὗ τὸ σῶμα αὐτοῦ ὅλον[23] ἐγένετο τραῦμα ἕν[24]. Ἕτεροι δὲ ἐπεφώνουν αὐτῷ· « Ποίησον τὸ πρόσταγμα[25] τοῦ βασιλέως καὶ σώθητι[26]. »

32. Ὁ δὲ ὅσιος[1] Ἰωσὴφ[2] ἀνεβόα φωνῇ μεγάλῃ λέγων[3]· « Εἷς μόνος ἐστὶν Θεὸς ὁ ποιήσας τὰ πάντα καὶ ἕτερος οὐκ ἔστι παρὲξ αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς δὲ εἰς μίαν πίστιν τὴν[4] αὐτοῦ καὶ εἰς μίαν ἀλήθειαν καὶ προθυμίαν ἱστάμεθα. » Ὡς δὲ ἐπὶ πολὺ αὐτὸν ταῖς μάστιξι κατήκιζον[5], οὐκέτι ἠδύνατο ἀποκρίνασθαι[6] αὐτοῖς[7]. Νομίσαντες[8] δὲ[9] καὶ[10] αὐτὸν τεθνηκέναι, ἀπέστησαν τοῦ μαστίζειν αὐτόν· <καὶ κατέπεσεν[11] ἡμιθανής. Σύραντες οὖν καὶ[12]> αὐτὸν ἔρριψαν ἔξω. Καὶ μετ' οὐ πολύ[13], μαθόντες, ὅτι ζῇ ἔτι[14], ἐκέλευσαν αὐτὸν τηρεῖσθαι.

33. <Καὶ[1]> μετὰ[2] τοῦτον[3] εἰσήχθη[4] τρίτος ὁ ἅγιος Ἀειθαλᾶς καὶ πρὸς αὐτὸν ὁ ἀσεβὴς ἔφη[5]· « Ἄκουσόν μου[6], μὴ στῇς εἰς τὸν κάκιστον λογισμὸν τοῦτον καθάπερ οἱ ἑταῖροί σου, οἵτινες πικρῷ θανάτῳ ἀπώλοντο. Ἀλλὰ ποίησον τὸ πρόσταγμα[7] τοῦ βασιλέως καὶ προσκύνησον μεγάλῳ[8] θεῷ[9] ἡλίῳ καὶ ζῆθι καὶ δόξαν καὶ δόματα βασιλικὰ κομίσει παρ' ἐμοῦ. » Ἀποκριθεὶς[10] δὲ ὁ[11] ἅγιος Ἀειθαλᾶς εἶπεν[12] πρὸς αὐτόν· « Θαυμάζω, ὦ ταλαίπωρε καὶ τυφλὲ καὶ μὴ βλέπων τοῖς τῆς διανοίας ὀφθαλμοῖς, ὄντως ζῷον ἄλογον[13] καὶ ἀνόητον τυγχάνεις[14], μιαρώτατε[15], εἰ γὰρ ἐκεῖνοι παλαιότεροί μου[16] ὑπάρχοντες οὕτως[17] γενναίως ἐγκαρτερήσαντες[18] δόξαν τὴν ἀγήρω εἰς αἰῶνας[19] ἐκληρονόμησαν διὰ τοῦ θανάτου τούτου[20] τοῦ[21] διὰ τῶν χειρῶν ὑμῶν[22] ἐπελθόντος αὐτοῖς, οὐ πολλῷ[23] μᾶλλον ἐγώ, ἅτε δὴ νεώτερος ὑπάρχων παρ' αὐτούς[24], ὀφείλω ἀνδρειωθῆναι[25] καὶ λαβεῖν δόξαν σὺν αὐτοῖς[26] καὶ στέφανον ἄφθαρτον[27] εἰς ζωὴν αἰώνιον· διὸ δή, ὦ πανάθλιε, κἀγὼ ὁμοίως ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου ἐγκαρτερῶ[28] μὴ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ ἀσεβοῦς καὶ[29] ἀκαθάρτου σου[30] βασιλέως· ἐχθρὸς γάρ ἐστιν παντὸς ἀγαθοῦ καὶ ἀλλότριος τοῦ αἰωνίου φωτός. »

34. Ἀκούσας δὲ ὁ παμμίαρος καὶ[1] ἀκάθαρτος τὰς ὕβρεις τοῦ βασιλέως[2], λίαν ἐταράχθη καὶ ἔτρεμεν ἀλλοιωθεὶς τῷ προσώπῳ αὐτοῦ καὶ κελεύει ταθῆναι[3] αὐτόν[4]. Καὶ τείνουσιν αὐτὸν τεσσαράκοντα[5] ἄνδρες ἰσχυροὶ καὶ ἕτεροι ἄνδρες[6] δυνατοὶ[7] ἔτυπτον αὐτὸν ἄνευ οἰκτιρμῶν, ὡς ἐπὶ λίθου καὶ ξύλου[8] καταφέροντες τὰς μάστιγας. Ὁ[9] δὲ ἅγιος[10] καὶ γενναῖος μάρτυς[11] τοῦ Χριστοῦ Ἀειθαλᾶς[12] ἐβόα φωνῇ μεγάλῃ λέγων· « Ὦ μιαρὲ καὶ ἀκάθαρτε κύον καὶ πάντων ἀνθρώπων ἀθλιώτερε καὶ ταλαιπωρότατε καὶ ἀσθενῆ καὶ σαθρότατε[13], ὥσπερ γὰρ[14] σὺ ἀσθενὴς καὶ χαῦνος, οὕτως[15] καὶ

12. (γνωστὸν-ὅτι) *om.* D, L, Q. — 13. *om.* L. — 14. *om.* D, L, Q. — 15. ἀθέους L. — 16. ὑπάρχοντα N. — 17. B, L, D, Q, ἀνταλλάσσομαι N. — 18. ποίησον D. — 19. (δ. τ) *om.* D, L, Q. — 20. ἐκτανθῆναι D, Q. — 21. *om.* Q. — 22. *om.* D, L, Q. — 23. *om.* D, ὅλον τὸ σῶμα αὐτοῦ Q. — 24. ὅλον *add.* D. — 25. θέλημα D, L. — 26. σωθήση D.

32. — 1. ἅγιος Q. — 2. *om.* D, L, Q. — 3. καὶ ἔλεγεν Q. — 4. *om.* D, L, Q. — 5. ὁ δὲ ἀσεβὴς ἐπὶ πολλὺ μαστίζων αὐτὸν Q. — 6. ἀποκρίνεσθαι L, ἀποκριθῆναι D. — 7. αὐτούς B, N. — 8. νομίσας Q. — 9. οὖν D, L, Q. — 10. *om.* D, L, Q. — 11. ὁ ἅγιος *add.* Q. — 12. B, D, L, Q, *om.* N. — 13. με του πολλοὶ L, μετὰ πολλὺ Q. — 14. *om.* D.

33. — 1. B, *om.* D, L, N, Q. — 2. *om.* D, L. — 3. ταῦτα δὲ Q, *om.* D, L. — 4. προσήχθη Q, προσήχθη δὲ D, L, — 5. ἔφη τε (καὶ λέγει Q) πρὸς αὐτὸν ὁ ἀσεβής D, L, Q. — 6. καὶ *add.* D, L, Q — 7. θέλημα D. — 8. *om.* Q. — 9. τῶ Q. — 10. *om.* Q. — 11. ὁ δὲ Q. — 12. ἔφη D, L, Q. — 13. τυγχάνων *add.* D, L. — 14. *om.* D, L, Q. — 15. *om.* Q. — 16. *om.* B. — 17. οὗτοι Q. — 18. ἐγκαρτερήσαν N. — 19. αἰῶνα Q. — 20. *om.* B, D, L, Q. — 21 *om.* B. — 22. σου B, D, L, Q. — 23. πολὺ L. — 24. D, αὐτοῖς B, N, L, Q. — 25. ἀνδρωθῆναι L, ἀνδρυνθῆναι Q. — 26. αὐτῶν Q. — 27. ἀφθαρσίας D. — 28. καρτερῶ D, L, Q. — 29. ἀ. κ. *om.* D, L, Q. — 30. *om.* D, L.

34. — 1. π. κ. *om.* D, L, Q. — 2. αὐτοῦ *corr. rec.* L. — 3. τανθῆναι Q. — 4. αὐτὸν τ. D, L, Q. — 5. δέκα Q. — 6. ὡς L, ὁμοίως D, Q. — 7. ἰσχύει *add.* D, L, ἐν ἰσχ. Q. — 8. ξύλων L. — 9. *om.* Q. — 10. ἀληθῶς *add.* D, L, Q. — 11. ἀθλητὴς *add.* D, L, Q. — 12. *om.* D, L, Q. — 13. καὶ ἀ. καὶ σ. *om.* D, L, Q. — 14. *om.* D, L, Q. — 15. *om.* D, L.

αἱ βάσανοί σου οἵ τε[16] ὑπηρέται σου ἀσθενεῖς καὶ ἄνανδροι· βλέπε οὖν[17], εἴ που ἔχεις ἄνδρας ἰσχυρούς, καὶ βασάνους πικροτέρας φέρε ἐπ' ἐμέ, ἵνα διὰ τῆς τοῦ σώματός μου ὑπομονῆς ἡ ψυχή μου[18] μεγαλυνθεῖσα ζωοποιηθῇ[19]. »

35. Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἀρχιμάγος καὶ ἔκθαμβος γενόμενος[1], τοῖς ἔγγιστα αὐτοῦ καθημένοις εἶπεν μεγιστᾶσιν[2]· « Τί ἆρα ἔστιν τοῦτο, ὅτι οἱ γόητες οὗτοι οἱ[3] χριστιανοὶ οὕτως διψῶσιν τὸν θάνατον καὶ τὴν σφαγὴν ὥσπερ τις ἄρτου καὶ ὕδατος ἐπιθυμῶν; » Λέγουσιν αὐτῷ ἐκεῖνοι[4]· « Τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν πληροῦσι[5]. Γέγραπται γὰρ αὐτῶν εἰς τὰς γραφὰς ἄλλον εἶναι κόσμον ἀόρατον καὶ ζωὴν ἀτελεύτητον. » Τοῦ δὲ ἁγίου πάντα τὰ μέλη ἀπεξάνθη[6] καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ[7] πάντα καὶ αἱ ἁρμονίαι[8] διεσπάσθησαν[9] ἀπὸ[10] τῆς ἀνάγκης καὶ βίας τῶν μαστίγων καὶ τῆς τῶν τεινόντων τάσεως[11]. Ἀναβασταζόμενος δὲ ὑπὸ δύο ἀνδρῶν ἔστη ἐνώπιον αὐτῶν.

36. Καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ ἀρχιμάγος· « Κἂν[1] νῦν ποίησον τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, καὶ κελεύω ἰατροῖς σοφοῖς[2], καὶ ἐπιμελοῦνταί σου[3] καὶ τάχιον ὑγιαίνεις[4]. » Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἅγιος Ἀειθαλᾶς ἔφη[5] πρὸς αὐτόν· « Μιαρὲ[6] καὶ ἀκάθαρτε καὶ πάντων ἀνθρώπων ἀθλιώτατε, ἔασον ὅτι λέγεις περὶ ἰατρῶν καὶ ὑγείας λόγῳ[7] μόνον· εἰ ἔλεγες καὶ ἔμελλον παραχρῆμα ἰαθῆναι, οὐκ ἂν ἐπεισάς με[8] χωρισθῆναι τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ <μου[9]> τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τῷ κτίσματι[10] αὐτοῦ προσκυνῆσαι, τῷ ἡλίῳ τῷ πρὸς ὑπηρεσίαν κτισθέντι τῶν ἀνθρώπων. » Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ ἀσεβής· « Τί γὰρ ἔμεινεν εἰς σὲ ὑγιές; εἰ γὰρ καὶ θελήσεις ποιῆσαι τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως, οὐ[11] δύνασαι ζῆσαι ἀπὸ τῶν κολάσεων[12] καὶ τῶν τιμωριῶν τῶν ἐπενεχθεισῶν σοι[13]· καὶ νῦν[14] ἐγώ σε ποιήσω κάκιστον παράδειγμα τοῖς χριστιανοῖς, ἵνα μηδεὶς τολμήσῃ[15] ποτὲ οὕτως ἐνυβρίσαι τοῖς δεσπόταις αὐτοῦ[16]. »

37. Ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ μακάριος[1]· « Ὦ τρισάθλιε, πόθεν σοι τοῦτο, ὅτιπερ καὶ[2] μὴ θέλων προεφήτευσας; ὑπόδειγμα γὰρ καλὸν γινόμεθα τοῖς χριστιανοῖς[3], ἵνα θεασάμενοι ἡμᾶς θαρρήσωσι[4] καὶ καταπατήσωσι τὴν ἀλαζονίαν ὑμῶν· ὄνομα γὰρ καταλιμπάνομεν καὶ μνημόσυνον[5] κάλλιστον τῇ γενεᾷ πάσῃ τῇ ἐρχομένῃ τοῦ ἀγῶνος τῆς ἀθλήσεως ἡμῶν καὶ τῆς[6] ὑπομονῆς καὶ τῆς[6] νίκης τῆς πρεσβυτείας ἡμῶν καὶ τοῦ ἀφθάρτου στεφάνου, οὗ[7] ἀπολαμβάνομεν μετὰ δόξης ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ[8]. » Ὁ δὲ μιαρὸς καὶ[9] ἀνόσιος[10] καλέσας Ἀδεσχωρχὰρ τὸν[11] ἀρχιμάγον πατρίδος Ἀδιαβ[12] εἶπεν πρὸς αὐτόν[13]· « Ἐὰν ζῶσιν οἱ πλάνοι οὗτοι[14], ἀπάγαγε[15] αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν σου καὶ ποίησον αὐτοὺς[16] λιθοβοληθῆναι[17] διὰ χειρὸς τῶν χριστιανῶν· τούτου γὰρ χάριν εἴασα[18] αὐτούς, καὶ οὐκ ἔδωκα κατ' αὐτῶν τὴν διὰ[19] ξίφους ἀπόφασιν. »

38. Παραχρῆμα δὲ[1] ἤγαγεν δύο ζῷα καὶ λαβὼν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ ἀρχιμάγου[2] ἐπέθηκεν αὐτοὺς[3] ἐπ' αὐτά. Καὶ πανταχόθεν σχοινίοις κατέσφιγξεν[4] αὐτούς[5], ἵνα μὴ πέσωσι διὰ τὸ παραλελύσθαι[6] πάντα τὰ μέλη αὐτῶν καὶ συντετρῖφθαι[7] τὰ ὀστᾶ αὐτῶν. Φθάνοντες δὲ[8] καταμονήν, οὕτως

16. ὁμοίως καὶ οἱ Q. — 17. τοίνυν D, L, Q. — 18. *om.* D, L. — 19. ζ. μ. D, μεγαλυνθῇ σώζω ὁ ποιηθεῖ Q.

35. — 1. (ταῦτα-γενόμενος) ἔκθαμβος δὲ γενόμενος ὁ ἀρχιμάγος D, L, Q, καὶ *add.* Q. — 2. μ. εἶπεν Q. — 3. *om.* Q. — 4. *om.* D, L, Q. — 5. ἐκπληροῦσιν D. — 6. ἀποξανθέντα Q. — 7. D, L, Q. — 8. (π. κ. αἱ ἁ.) π. ἁρμογῶν αὐτῶν D, L, ἁρμωγονάτων αὐτοῦ Q. — 9. διασπασθέντα Q. — 10. ὑπὸ D, L, Q. — 11. D, L, στάσεως N, B, Q.

36. — 1. B, D, L, καὶ Q, N. — 2. ἰατροὺς σοφοὺς D. — 3. σε B, D. — 4. ὑγ. ταχ. B. — 5. εἶπεν D. — 6. *om.* Q. — 7. λόγον Q. — 8. μου Q. — 9. B, D, L, Q, *om.* N. — 10. τὸ κτίσμα D, τῷ κτίσμα B. — 11. *om.* D, L. — 12. ἀ. τ. κ. *om.* Q. — 13. (καὶ-σοι) *om.* D, L, Q. — 14. δὲ *add.* D, L. — 15. μη τολμήση τις B. — 16. (ἐν.-αὐτοῦ) ὑβρίσαι D, L, Q.

37. — 1. ἔφη τε πρὸς αὐτὸν ὁ ἅγιος Q. — 2. *om.* D, L, Q. — 3. πάντων τῶν χριστιανῶν D, L, Q. — 4. καταργήσωσιν Q. — 5. γὰρ καὶ μν. κατ. D, L, Q. — 6. *om.* D, L, Q. — 7. ὃν D, L. — 8. Ἰ. Χ. *om.* D, L, Q. — 9. μ. καὶ *om.* Q. — 10. δυσσεβὴς D, L, Q. — 11. Ἀδοσχοχάρτον Q, Ἀδοσχόρχα τὸν L, Ἀδοσχορχὰρ τὸν ὃν D. — 12. Ἐλιαβ B, N, Ἀδειαβ L, Ἀδειαβ D, Ἀδειάμ Q. — 13. B, D, L, Q, αὐτῷ N. — 14. πολλοὺς πλανήσουσιν *add.* Q. — 15. ἄπαγε D, L, ἀπάγε οὖν Q. — 16. αὐτοῖς D, L, N. — 17. λίθοις βληθῆναι D, L. — 18. ἔασα Q. — 19. τοῦ *add.* L.

38. — 1. τε D, L. — 2. (ἐν. τ. ἀ.) ἔμπροσθεν αὐτοῦ D, L, Q. — 3. αὐτοῖς B, *om.* D, L. — 4. κατέσφιγγον D, L, Q. — 5. αὐτοῖς N. — 6. παραλυθῆναι D, L, Q. — 7. καὶ καὶ συντριβῆναι *ita* Q, πάντα *add.* D. — 8. φθανόντων δὲ αὐτῶν εἰς Q.

αὐτοὺς ἔρριπτον ἀπὸ τῶν ζῴων διὰ τὸ μῖσος ὃ εἶχον πρὸς αὐτοὺς οἱ μάγοι, ὥσπερ ἄν[9] τις ῥίψοι[10] γόμον ξύλων[11] ἐπὶ τὴν γῆν[12]. καὶ γενόμενοι[13] εἰς τὴν πόλιν Ἀρβηλ[14] τῆς ἐνορίας Ἀδιάβ[15], κατέκλεισαν αὐτοὺς ἐν τῷ[16] σκοτεινῷ δεσμωτηρίῳ, ἔνθα αἷμα καὶ ἀκαθαρσία πολλὴ ἦν ὑποκάτω αὐτῶν ἀπό τε τῶν πληγῶν καὶ τῶν τραυμάτων ἰχὼρ πολὺς[17] κατέρρεεν[18], ἐκάθισέν τε[19] φυλακὰς[20] ἐν τῇ εἱρκτῇ[21], ἵνα μήτις τῶν χριστιανῶν εἰσέλθῃ πρὸς αὐτούς.

39. Γυνὴ δέ τις μεγάλη καὶ σφόδρα χριστιανὴ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ἧς τὸ μνημόσυνον εἰς εὐλογίαν, καὶ τὸ ὄνομα δὲ αὐτῆς ἐγνωρίσαμεν καὶ ἐν ἑτέρῳ μαρτυρολογίῳ, ἡ[1] Ἰσδανδούλ[2], διότι ἐτίμα πάντας τοὺς χριστιανοὺς καὶ πάντας τοὺς[3] διὰ[4] Χριστὸν κατακλείστους ὑπάρχοντας ἔτρεφε[5] καὶ ἐπεμελεῖτο. Ὡς οὖν[6] ἤκουσεν[7] περὶ τῶν ἁγίων Ἰωσὴφ καὶ Ἀειθαλᾶ, ὅτι μεγάλως θλίβονται, ἔπεμψε καὶ ἐκάλεσεν τὸν δεσμοφύλακα καὶ ἔδωκε αὐτῷ χρυσίον ἱκανόν[8], παρακαλέσασα[9] αὐτὸν τοῦ ἰδεῖν αὐτούς. Ὁ δὲ μετὰ φόβου ὑπέσχετο αὐτῇ τοῦτο ποιῆσαι[10]· καὶ πέμψασα τοὺς δούλους αὐτῆς νυκτός, ἤνεγκεν[11] αὐτοὺς βασταγμῷ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς. Ὡς δὲ ἐθεάσατο αὐτοὺς οὕτως[12] ἀπανθρώπως ἠλκωμένους, λαβοῦσα ὀθόνην καθαράν[13], δι' ἑαυτῆς ἐπέδησε τὰ τραύματα αὐτῶν, ἀπομάσσουσα τὸ αἷμα αὐτῶν[14] καὶ τὴν ἀκαθαρσίαν· ἤλειφεν δὲ[15] τῷ λύθρῳ[16] τῷ ἀπ' αὐτῶν[18] στάζοντι[19] τὸ σῶμα[20] αὐτῆς καὶ κατεφίλει τὰς παραλελυμένας αὐτῶν χεῖρας καὶ τοὺς συντετριμμένους αὐτῶν βραχίονας καὶ ἐπαλείφουσα αὐτοὺς μύρῳ[21] ἔκλαιεν πικρῶς ὅλην τὴν νύκτα· οὕτως γὰρ ἔκειντο οἱ ἅγιοι ἔμπροσθεν αὐτῆς ὥσπερ[22] τι τῶν ἀψύχων καὶ ἀναισθήτων.

40. Μόλις δὲ μικρὸν ἀναψύξας καὶ ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ὁ ἅγιος[1] Ἰωσὴφ εἶπεν αὐτῇ· « Διὰ τί οὕτως πικρῶς κλαίεις δι' ἡμᾶς[2]; οὐ ποιεῖς ὡς χριστιανὴ τελεία, ὅτι οὕτως κλαίεις[3]. » Ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ· « Οὐχὶ δι' ὑμᾶς κλαίω, κύριοί μου· ἐμοὶ γὰρ ἄμετρος ἦν[4] χαρά, εἰ παραχρῆμα εἶδον ὑμᾶς τελειωθέντας, ἀλλὰ χάριν τούτου κλαίω[5] πικρῶς, διότι ὁρῶ ὑμᾶς εἰς τὰς θλίψεις ταύτας καὶ εἰς τὰς πικρὰς ἀνάγκας. »

41. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἅγιος εἶπεν πρὸς αὐτήν[1]· « Αἱ θλίψεις αὗται καὶ αἱ[2] ἀνάγκαι πλήρεις χαρᾶς καὶ ἀναπαύσεως τυγχάνουσιν· ὁ γὰρ κύριος ἡμῶν καὶ[3] σωτὴρ[4] εἶπεν, ὅτι στενὴ καὶ τεθλιμμένη ἐστὶν[5] ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. Καὶ πάλιν εἶπεν· Ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται· καὶ ὁ μακάριος ἀπόστολος Παῦλος[6] λέγει· Τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην. Καὶ πάλιν εἶπε περὶ πολλῶν θλιβέντων, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος[7]. Καὶ σὺ οὖν, ὦ[8] πιστὴ καὶ τελεία[9], ὅταν ἴδῃς χριστιανοὺς θλιβομένους καὶ ὑπομένοντας, χαῖρε μᾶλλον[10] καὶ εὐχαρίστει τῷ Θεῷ· ὅσον γὰρ θλίβονται, τοσοῦτον πληθύνεται ὁ μισθὸς αὐτῶν καὶ ὁ στέφανος αὐτῶν μεγαλύνεται. »

42. Περὶ δὲ τὸ διάφαυμα βαστάσαντες αὐτοὺς πάλιν ἀπήνεγκαν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ· καὶ διετέλεσαν ἐκεῖ ἄλλους ἓξ μῆνας ἐν σκότει καθειργμένοι καὶ θλίψεσι μεγάλαις, ἃς οὐ[1] δύναται[2] ἄνθρωπος διηγήσασθαι· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ συνέβη τὸν παραλαβόντα αὐτοὺς[3] ἀρχιμάγον διαδεχθῆναι[4] καὶ ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ γενέσθαι, ὀνόματι Ζερώθ[5], σφόδρα δεινὸν καὶ πονηρὸν μᾶλλον ἢπερ[6] τὸν πρὸ αὐτοῦ καὶ πρόσταγμα ἀνόσιον εἰληφότα καὶ λίαν ἀνιαρὸν[7] παρὰ τοῦ ἀνόμου βασιλέως κατὰ[8] τῶν χριστιανῶν, περι-

9. εἰ *add.* D. — 10. ῥίψη B, N, Q, L, ῥίψει D. — 11. (ὥσπερ-ξύλων) *reponit* Q *post* ζῴων. — 12. ἐπὶ τὴν γῆν *om.* D, L, Q. — 13. γενόμενος B. — 14. Ἀρβὶλ Q. — 15. Ἐδιὰβ N, Ἐδιὰμ B, Ἐδιὲβ D, Ἐδειὲβ L, Ἐδειάμ Q. — 16. *om.* Q. — 17. (ἔνθα-πολὺς) *om.* Q. — 18. καταρρέων B, αὐτῶν καταρρέων L, ἀπ' αὐτῶν κατέρρεεν D, *om.* Q. — 19. καὶ ἐκάθισεν Q. — 20. φυλάσσειν αὐτοὺς *add.* Q. — 21. φυλακῇ D, L, Q.

39. — 1. *om.* D, L, Q. — 2. Ἰσδανδοὺχ Q, Ἰησδανδουλ L, D. — 3. ἁγίους τοὺς *add.* D, L, Q. — 4. τὸν *add.* D, L, Q. — 5. αὐτὴ *add.* D, L, Q. — 6. *om.* D, L, Q. — 7. δὲ *add.* D, L, Q. — 8. πολὺν Q. — 9. παρακαλέσας Q. — 10. τ. π. *om.* D, L, Q. — 11. ἤνεγκαν D. — 12. *om.* D, L. — 13. ὀθόνια καθαρὰ D, L, Q. — 14. *om.* D, L, Q. — 15. τε D, L. — 16. τὸ λύθρον Q. — 18. ἀ. α. *om.* D, L, Q. — 19. στάζον B, N, ἀποστάζοντα ἀπ' αὐτῶν Q, ἀπ' αὐτῶν D, L. — 20. τὰ////ώμα Q. — 21. μύρον Q. — 22. ὡς D, L.

40. — 1. ὁ ἅγιος ἑαυτὸν D. — 2. δι' ἡμᾶς *om.* D, L, καὶ Q. — 3. (ὅτι-κλαίεις) *om.* Q, δι' ἡμᾶς *add.* B, D, L. — 4. ἡ *add.* L. — 5. καὶ στενάζω *add.* D, L, Q.

41. — 1. B, D, L, Q, αὐτῇ N. — 2. *om.* B, D, L, Q. — 3. κ. η. κ. *om.* D, L, Q. — 4. ἡμῶν Χριστὸς *add.* D, L, Q. — 5. *om.* Q, ἡ D, L. — 6. *om.* D, L. — 7. (καὶ ὁ μακ.-κόσμος) *om.* Q. — 8. ὡς B. — 9. τελείαι B. — 10. χαίρου μάλιστα D.

42. — 1. μὴ *add.* D, L. — 2. δύνηται N. — 3. αὐτοῖς B. — 4. διασχεθῆναι L. — 5. Ζερῶθ Q. — 6. (μ. ἤ.) παρὰ D, L, Q. — 7. ἀν. λ. D, L, Q. — 8. καὶ τὰ Q.

εἶχεν δὲ τὸ πρόσταγμα ὥστε τοὺς χριστιανοὺς αὐτοὺς δι' ἑαυτῶν τοὺς ἰδίους αὐτῶν ἡγουμένους λιθάζειν [9].

43. Ἐγένετο δὲ ἐκεῖ τάραχος καὶ θλίψις [1] μεγάλη· ἔφυγον γὰρ πάντες οἱ χριστιανοὶ ἐλεύθεροί τε καὶ δοῦλοι [2] καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι κατεκρύβησαν, ἵνα μὴ ἀναγκασθῶσιν ἐκχέαι αἷμα ἀθῷον [3]. Καὶ γὰρ εὐθέως ὡς [4] ἐπέστη ὁ ἀρχιμάγος τῇ πόλει [5], εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ πυρός, ἐπὶ τὸ προσκυνῆσαι. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ ὑπηρέται τοῦ πυρός· « Κύριε [6], εἰσὶν ἐνθάδε [7] τινὲς δύο γόητες τῶν λεγομένων χριστιανῶν κατάκλειστοι ἐν τοῖς [8] δεσμοῖς τρία ἤμισυ ἔτη ἔχοντες [9], οὓς ἐπὶ πολὺ [10] πολλάκις βασανίσας Ἀδερχωσχὰρ [11] ὁ ἀρχιμάγος οὐκ ἴσχυσεν ὅλως χαυνῶσαι αὐτοὺς [12] εἰς τὸ ὑπακοῦσαι τὸ πρόσταγμα [13] τοῦ βασιλέως. » Ὁ δὲ ἀρχιμάγος [14] ἀκούσας ταῦτα [15] παραχρῆμα ἐκέλευσεν αὐτοὺς ἀχθῆναι [16] ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ μετ' ὀργῆς ἀπειλῶν ἤρξατο αὐτοὺς ἐκφοβεῖν ὡς ἐνόμιζεν, λέγων πρὸς αὐτούς· « Ὦ λαὸς μωρὸς [17] καὶ σκληροτράχηλος, οὔπω [18] κατεπτόησεν [19] ὑμᾶς τὸ πρόσταγμα ἔτι [20] τοῦ μεγάλου [21] βασιλέως Σαβωρίου [22] τοῦ [23] δεσπότου πάσης τῆς γῆς, ὃς ἠρήμωσεν [24] βασιλείας μεγάλας καὶ κατέσχεν πόλεις ὀχυρὰς καὶ ὑπέταξεν πατρίδας πολλὰς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ; ὑμεῖς δὲ καθεζόμενοι εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς [25] τὰς πόλεις αὐτοῦ τυραννεῖτε καὶ ἐξουθενεῖτε τοὺς νόμους αὐτοῦ, διαπτύοντες αὐτοῦ τῶν προσταγμάτων. »

44. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ μακάριος [1] Ἀειθαλᾶς εἶπεν πρὸς αὐτόν [2]· « Εἰ τὸν βασιλέα σου τυραννοῦμεν καὶ ἐχθροὶ αὐτοῦ, καθὼς ἐμαρτύρησας [3] κατηγορῶν [4], τυγχάνομεν, διὰ τί οὐ παρετάξατο [5] πόλεμον καὶ μετὰ στρατείας καὶ ὅπλων ἦλθεν [6] πολεμῆσαι καθ' ἡμῶν [7], ὃν τρόπον καὶ μετὰ τῶν ἄλλων βασιλέων, ὧνπερ ἐμνημόνευσας; ἀλλὰ σὲ τὸν ταλαίπωρον καὶ ἄνανδρον ἔπεμψεν, οὗπερ τρέμει ἡ καρδία σου ὥσπερ φύλλον σαλευόμενον [8] ὑπὸ ἀνέμου, ὅταν φυσήσῃ εἰς αὐτό [9]· οὐδέποτε σύ [10], ἀνόσιε, ἐθεάσω πόλεμον ἐν ἐρήμῳ, ἀλλὰ πᾶσα ἡ ἰσχύς [11] σου καὶ ἡ ἐργασία σου μετὰ γυναικῶν ἐν τῷ ταμείῳ [12] ἐγένετο [13]· διὸ καταισχύνθητι καὶ μηκέτι λαλήσῃς [14], κύον [15] ἀκάθαρτε· οὐκ ἦλθες γὰρ ἐνταῦθα νικῆσαι [16] ἡμᾶς τοὺς ἐν ἀληθείᾳ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἑστῶτας, μὴ καλῶς σοι εἴη [17], ἀλλὰ [18] πλανῆσαι ἦλθες τοὺς ὁμοίους σου [19] παναθλίους· ἡμεῖς δὲ εἰς τὸν Θεὸν ἡμῶν [20] ἔχοντες [21] τὰς ἐλπίδας [22], εἰς τὴν πίστιν καὶ ἀγάπην αὐτοῦ ἐγκαρτεροῦμεν. Καὶ ὁ λόγος σου ὁ πάσης πικρίας πεπληρωμένος εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν οὐκ εἰσέρχεται. »

45· Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν· « Ὦ γόης [1] καὶ ἀσεβῆ, διὰ τί [2] τοσοῦτον φλυαρεῖς καὶ ὑβρίζεις με, ἐμοῦ μακροθυμοῦντος, ἵνα πάντως [3] ἐφ' ἅπαξ τὴν κεφαλήν σου λάβω [4] καὶ ἀπαλλαγῇς πολλῶν θλίψεων καὶ βασάνων· οὐχ οὕτως δέ σοι ἔσται, ἀλλὰ μακροθυμήσω [5] ἐπὶ σοὶ καὶ κατ' ὀλίγον ἀναλώσω σε, καθὼς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή μου, ὥσπερ [6] οὖν [7] καὶ ἐκελεύσθην. » Ἀπεκρίθη [8] ὁ ἅγιος Ἰωσὴφ καὶ εἶπεν· « Οἴδαμεν, ὅτι ὥσπερ ἀσπὶς [9] βύουσα τὰ ὦτα αὐτῆς καὶ ἔσωθεν πάσης [10] πικρίας γέμουσα, οὕτως καί σου ἡ καρδία ὑπάρχει πλήρης γέμουσα πικρίας [11] καὶ δόλου καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου ἔβαψας εἰς τὸν θυμὸν καὶ ὡς δράκων διαφθορεὺς οὕτως διψᾷς τοῦ διαφθεῖραι ψυχὰς ἀνακειμένας Θεῷ [12]· λοιπὸν οὖν φανέρωσον τὸν δόλον σου, ὦ ταλαίπωρε, καὶ δεῖξον τὴν ἐξουσίαν σου, ὦ τύραννε, καὶ σπάσον σου [13] τὴν μάχαιραν, ὦ φονεῦ, καὶ τὸν θυμόν σου ἀνάπαυσον εἰς τὸ ἀθῷον ἡμῶν αἷμα, ὦ αἱμοπότα, ἵνα

9. (περιεῖχεν-λιθάζειν) ἵνα αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν λιθάσωσιν (λιθάζουσιν Q) D, L, Q.

43. — 1. θλίψεις D. — 2. δούλου Q. — 3. αἷμα ἐκχέε ἀ. L, α. ἀθῶον ἐκχῦσαι D, α. ἐκχέειν ἀ. Q. — 4. *om.* Q. — 5. τ. π. ὁ ἀ. D, L, Q, καὶ *add.* Q. — 6. *om.* D, L, Q. — 7. ἐνταῦθα B, D, L, Q. — 8. *om.* D, L. — 9. ἐχ. ἔτη L. — 10. πολλοὶ Q. — 11. Ἀδοσχὸχὰρ Q, Ἀδεσχωρχὰρ N. — 12. *om.* D, L, Q. — 13. τῶ προστάγματι D, L. — 14. ταῦτα D, L, Q. — 15. *om.* D, L, Q. — 16. εἰσαχθῆναι Q. — 17. τολμητίας D, L, Q. — 18. οὐ D, L, Q. — 19. κατέπηξεν D, L. — 20. ἔτι τὸ π. D, L. — 21. καὶ φοβεροῦ *add.* D, Q. — 22. τοῦ β. τοῦ μεγ. καὶ φοβεροῦ D. — 23. καὶ D, L, Q. — 24. ἐρήμοσεν Q. — 25. *om.* B.

44. — 1. ἅγιος D, L. — 2. B, D, L, Q, αὐτῷ N. — 3. καὶ *add.* Q. — 4. κακιγορῶν D, L, κατήγωροι Q. — 5. οὐκ ἐπαρετάξατο εἰς Q, οὐ παρετάξω B. — 6. ἦλθες B. — 7. (κ. ἡ.) ἡμᾶς D. — 8. φύλλου σαλευομένου D, L. — 9. αὐτὸν N, (ὅταν-αὐτὸ) *om.* Q. — 10. ὦ *add.* D, L, Q. — 11. αἰσχύνη D, L, Q. — 12. ταμιείω D, L, Q. — 13. γίνεται Q. — 14. καὶ μεῖνον ἄλαλος Q. — 15. ὦ κύων D, L, Q. — 16. ν. ἐντ. L, Q. — 17. εἴ L, (μὴ-εἴη) *om.* Q. — 18. καὶ *add.* D. — 19. οὐ Q. — 20. B, D, L, Q, *om.* N. — 21. ἔχομεν Q. — 22. καὶ *add.* Q, L.

45. — 1. γόει Q, γόη L, D. — 2. τοῦτο D, L. — 3. *om.* D, L, Q. — 4. λάβων Q. — 5. μακροθυμῶ L. — 6. ὡς D, L, Q. — 7. *om.* D, L, Q. — 8. δὲ *add.* Q. — 9. νῦν *add.* L. — 10. *om.* D, L. — 11. π. γ. D, L. — 12. (ψυχὰς-Θεῷ) *om.* D, L, Q. — 13. B, D, L, Q, *om.* N.

καταχριθῇς εἰς τὴν αἰώνιον[14] κρίσιν καὶ τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον[15], καὶ πέμψον ἡμᾶς σὺν πλούτῳ πολλῷ[16] καὶ δόξῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, εἰς ἣν ζητοῦμεν[17] καὶ ἐπιθυμοῦμεν εἰσελθεῖν[18], αὐτὴ γὰρ καταργεῖ τὴν βασιλείαν ὑμῶν ταύτην καὶ τὴν ἐξουσίαν ὑμῶν τὴν πρόσκαιρον. »

46. Τότε λίαν θυμωθεὶς ὁ ἀσεβὴς ἐκέλευσεν αὐτὸν κρεμασθῆναι[1] κατακέφαλα[2] ἐξ ἄκρων ποδῶν καὶ τοῖς ὠμοῖς δέρμασι τύπτεσθαι κατὰ τῶν πρώτων πληγῶν καὶ τραυμάτων. Καὶ ἐπὶ τοσοῦτον αὐτὸν ἐμάστιξαν, ἕως οὗ[3] ἀπὸ παντὸς τοῦ σώματος αὐτοῦ τὸ αἷμα ὥσπερ ἀπὸ πηγῆς[4] κατέρρεεν. Ἔκλαιεν δὲ τὸ περιεστὸς πλῆθος[5] διὰ τὰς θλίψεις καὶ βασάνους τοῦ τιμίου τούτου πρεσβύτου[6]. Οἱ δὲ μάγοι ἔλεγον λεληθότως[7] τῷ ἁγίῳ· « Ἐὰν[8] αἰσχύνῃ[9] διὰ[10] τὸ περιεστὸς πλῆθος[11] προσκυνῆσαι, εἰσφέρομέν σε εἰς τὸν ναὸν τοῦ πυρὸς κἀκεῖ λαθραίως προσκύνησον, ἵνα ῥυσθῇς[12] ἀπὸ τῶν ἀναγκῶν τούτων. »

47. Ὁ δὲ μακάριος Ἰωσὴφ ἐφ' ὅσον ἴσχυεν[1], ἐβόησε καὶ εἶπεν· « Ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ, μιαρώτατοι καὶ ἐργάται τῆς ἀνομίας, εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ· αὐτὸ[2] γὰρ καὶ τιμωρήσεται[3] ὑμᾶς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. » Ἦν δὲ ὁ ἅγιος κρεμάμενος καὶ στρεβλούμενος κατὰ κεφαλῆς ἕως ὡρῶν τριῶν καὶ χαίρων ἐπὶ τοσοῦτον ἐνεκαρτέρει[4]. Κελεύει δὲ αὐτὸν κατενεχθῆναι καί φησι πρὸς αὐτόν· « Κἂν νῦν πείθει ζῆσαι, ἐκτελῶν τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, ὦ φλύαρε καὶ ταλαίπωρε. » Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ὅσιος[5] εἶπεν· « Τοιαύτην ζωὴν μηδέποτε ζήσω. » Ὁ ἀρχιμάγος εἶπεν· « Ἐὰν δώσω[6] σοι θάνατον, ἡδέως λαμβάνεις; » Λέγει ὁ μακάριος[7]· « Ὁ παρὰ σοῦ θάνατος ἐμοὶ καὶ[8] τοῖς εὖ φρονοῦσιν ζωὴ αἰώνιός ἐστιν· ἡ δὲ παρὰ σοῦ ζωὴ θάνατος ὁμοίως[9] αἰώνιος ὑπάρχει[10]. »

48. Λέγει ὁ ἀρχιμάγος[1]· « Ἰδοὺ νῦν[2] τέως[3] τὸ σῶμά σου διέφθαρται[4] ἀπὸ τῆς ζωῆς· ἡ δὲ ψυχή σου βραχὺ ἀναπνέει εἰς σέ· ἥντινα εἰς τὰς ἑτέρας βασάνους ἀποκτενῶ. » Καὶ ὁ μακάριος πρὸς αὐτὸν ἔφη[5]· « Ψυχῆς μόνον οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν[6] τοῦ ἀπολέσαι αὐτήν· μή σοι εἴη καλῶς. Γέγραπται γὰρ ἡμῖν· μὴ φοβεῖσθε[7] ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι[8]. Φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ· καὶ σὺ μὲν διέφθειρας τὸ σῶμα τοῦτο τῇ ἐξουσίᾳ σου τῇ καταργουμένῃ, τὴν δὲ[9] ψυχὴν οὐ δύνασαι συμποδίσαι ἀποστῆναι[10] ἀπὸ[11] τῆς ἐλπίδος αὐτῆς[12] καὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἔνθα τετήρηται ὑμῖν τοῖς ἀσεβέσι πῦρ ἄσβεστον κλαυθμός τε[13] καὶ βρυγμὸς ὀδόντων εἰς αἰῶνα αἰῶνος. »

49. Ὁ δὲ ἀσεβὴς[1] μυκτηρίζων αὐτὸν εἶπεν· « Εἰ οὕτως ἔστιν σοι[2] καθὼς λέγεις ἐκεῖ[3], ἐμοὶ πολλὰς[3] χάριτας ὀφείλεις δοῦναι[4]. » Ὁ δὲ μακάριος[5] Ἰωσὴφ[6] λέγει[7] πρὸς αὐτόν[8]· « Ὁ κύριος ἡμῶν καὶ δεσπότης καὶ[9] φιλάνθρωπος Χριστὸς[10] ἐνετείλατο ἡμῖν, ἵνα περὶ[11] τῶν[11] ἐχθρῶν[11] ἡμῶν[11] εὐχώμεθα καὶ εὐλογῶμεν[12] τοὺς[11] καταρωμένους ἡμῖν ἀγαπῶμέν τε[13] τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς καὶ καλῶς μοι ἀγαθὰ ποιῶμεν[14] τοῖς διώκουσιν ἡμᾶς. » Ὁ[15] δὲ ἀνόσιος πάλιν ἔφη αὐτῷ γελάσας· « Τοιγαροῦν ἐκεῖ πολλὰ χρεωστεῖς ὑπὲρ ὧν[16] ἐνταῦθα[17] κακῶν σοι[18] ἐνδείκνυμι[19]. » Καὶ ὁ[20] ἅγιος πρὸς αὐτόν· « Οὐχ οὕτως, ὡς ὑπέλαβες, ἀνόσιε[21], ἐν γὰρ ἐκείνῳ τῷ κόσμῳ οὐχ οἷόν τέ τινι[22] ποιῆσαι[23] ἔλεος

14. *om.* D, L, Q. — 15. αἰώνιον D, L, Q. — 16. *om.* D, L, Q. — 17. ἐλπίζομεν B, D, L, Q. — 18. ἀπελθεῖν D, L.

46. — 1. κ. α. B, L, D, Q. — 2. κατὰ κεφαλῆς B, D, κατὰ κεφαλὴν Q. — 3. *om.* D, L, ὅτου Q. — 4. (ὡ. ἀ. π.) ἐπὶ τὴν γῆν Q. — 5. καὶ τὸ περὶ ἐστῶς πλῆθος ἔκλαιεν D, L, τὰ δὲ περιεστῶτα πλήθει ἔκλαιων Q. — 6. τοῦ τιμιωτάτου πρεσβυτέρου Q. — 7. ἔλεγον δὲ λελῃθότος (λεληθότες Q) οἱ μάγοι D, L, Q. — 8. εἰ μὲν Q. — 9. διατρέπει D, L, Q. — 10. *om.* D. — 11. (τὸ π. π.) τὸν περιεστῶτα ὄχλον D. L, Q. — 12. ῥυσθήσει Q.

47. — 1. ἴσχυσεν D. — 2. αὐτῶ Q, L, αὐτὸς B. — 3. τιμωρήσει Q. — 4. B, D, L, Q, ἐκαρτέρει N. — 5. ἅγιος D, L, Q. — 6. B, L, D, Q, δῶ N. — 7. ἅγιος Q. — 8. (ἐμοὶ καὶ) ἡμῖν B. — 9. *om.* D, L. — 10. (ὑ. αἰ.) D.

48. — 1. ὁ. ἀ. λ. Q. — 2. *om.* D, L. — 3. τ. ν. Q. — 4. διαφθείρεται Q. — 5. ὁ ἅγιος λέγει πρὸς αὐτὸν Q. — 6. ἐξουσίας Q. — 7. φοβηθῆτε D, L. — 8. ἀποκτείναι Q. — 9. *om.* D. — 10. *om.* D, L. — 11. *om.* B, Q. — 12. ἀποστῆναι *add.* D, L. — 13. καὶ κλαθμὸς Q.

49. — 1. ἀσεβέστατος D, L, Q. — 2. ἐκεῖσε D, L, Q. — 3. *om.* D, L, Q. — 4. ἔχειν Q, *om.* D, L. — 5. ἅγιος Q. — 6. *om.* D, L, Q. — 7. εἶπεν N, *om.* D, L, Q. — 8. αὐτῶ N. — 9. *om.* D, L. — 10. Θεὸς B. — 11. *om.* D. — 12. εὐλογοῦμεν N, B, L, Q, D. — 13. καὶ Q. — 14. ποιοῦμεν B, Q, D, L. — 15. *om.* Q. — 16. *ita prius* ὑπέρανο *corr. rec.* L. — 17. ἐντεῦθεν D. — 18. πολλὰ κακῶν ουν *corr. rec.* L; πολλὰ κακά σοι Q, κακά σοι B. — 19. ἐνεδείκνυμι Q. — 20. ὁ δὲ Q. — 21. ὢ ἀνάξιε D, L, Q. — 22. *om.* D, L, Q. — 23. τινι *add.* D, L, Q.

μετὰ[24] ἑταίρου ἢ καὶ ἀδελφοῦ[25] αὐτοῦ, ἐν δὲ[26] τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὅσον οἷός τε[27] εἰμι, εὔχομαι, ἵνα[28] ἀποστραφῇς ἀπὸ τῆς πλάνης ταύτης καὶ ἐπιγνῷς[29] τὸν ἀληθῆ[30] καὶ ζῶντα Θεόν, τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν πιστεύσῃς τε εἰς αὐτὸν ἐν ὅλῃ σου τῇ[31] καρδίᾳ· καὶ[32] ἐὰν[33] οὕτως πιστεύσῃς, ἐλεήσει σε[34] διὰ τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα καὶ συγχωρήσει σοι πάντα[35] τὰ ἁμαρτήματά σου[36]. »

50. Λέγει πρὸς αὐτὸν[1] ὁ ἀσεβής[2]· « Τέως ἔασον ταῦτα παρὰ μίαν[3]. Καὶ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσομίλει[4] αὐτὰ[5] ἐν ἐκείνῳ τῷ κόσμῳ, ἔνθα προσδοκᾷς ἀπιέναι· ἐὰν δὲ μὴ ποίησῃς[6] τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, σὺν μεγάλῃ θλίψει πέμπω σε ἐκεῖ[7]. » Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ μακάριος Ἰωσήφ[8]· « Καὶ ἡ ἐμὴ ἐπιθυμία αὕτη ἐστίν, ἵνα τάχιόν με πέμψῃς[9] ἐκεῖσε· δι' ὃν[10] καὶ ταῦτα ὑπομένω πάσχων παρὰ σοῦ[11]. » Ἔφη[12] πρὸς αὐτὸν ὁ ἀρχιμάγος· « Οὐ ποιῶ τοῦτο, ὅπερ ποθεῖς· ἀλλὰ διὰ[13] τῶν ποικίλων αἰκισμῶν ὧνπερ ἐπάγω σοι φοβῶ[14] πάντας[15] τοὺς χριστιανούς[16]. » Ἀπεκρίθη[17] ὁ ἅγιος καὶ[18] εἶπεν· « Εἰς τοὺς αἰκισμοὺς καὶ τὰς[19] ἀνάγκας, ἅσπερ ἐπήγαγόν μοι[20] οἱ πρὸ σοῦ καὶ σὺ[21] αὐτός, διὰ τῆς χάριτος[22] τοῦ Θεοῦ μου τέλειος εὑρέθην· καὶ ἕτερα οὖν δεινὰ ὅσα ἂν[23] ἐπαγάγῃς μοι τῇ σεαυτοῦ[24] πικρότητι[25] καὶ ἀπανθρωπίᾳ[26], ἔχω τὸν ἐνισχύοντά με Θεὸν[27] παρέχοντά μοι καρτερίαν τε καὶ ὑπομονήν· ὅσοι δὲ τῶν χριστιανῶν[28] καθορῶσι[29] τὸ γῆράς μου ταῦτα πάσχον, ὑπόδειγμα λαμβάνουσι μέγιστον, ἐνδυναμούμενοι τοῦ καταπτύειν καὶ καταπατεῖν τὸν ὄγκον καὶ τὸν τύφον τῆς σῆς ἀλαζονίας[31], ἣνπερ ἐγὼ κατεπάτησα καὶ ἐνίκησα ἐν τῷ γήρει μου τούτῳ[32] διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ μου τοῦ ἐνισχύσαντός[33] με· οὗπερ ἐμμένων[34] τῇ πίστει[35] οὐ παρέσχον σοι τὴν προθυμίαν μου οὔτε μὴν παρέξω ἕως τῆς τελευταίας μου ἀναπνοῆς[36]. » Τότε προσέταξεν ὁ μιαρὸς[37] ἆραι αὐτὸν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ βαστάσαντες[38] αὐτὸν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὸν[39] βαδίζειν, ἔρριψαν αὐτὸν[39] εἰσενέγκαντες ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ.

51. Μετὰ δὲ τοῦτον εἰσήχθη ὁ ἅγιος Ἀειθαλᾶς. Καί φησιν πρὸς αὐτὸν[1] ὁ ἀκάθαρτος καὶ ἀσεβής[2]· « Εἰπέ μοι, σὺ ἔτι εἰς τὸν τυραννικὸν ἐκεῖνον λογισμὸν[3] ἐνίστασαι καὶ οὐ πείθῃ σὺν ἡμῖν προσκυνῆσαι τῷ ἡλίῳ, ἵνα ζήσῃς; » Ἀπεκρίθη αὐτῷ[4] ὁ ἅγιος Ἀειθαλᾶς[5] καὶ εἶπεν· « Ζῇ μου ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, εἰς ὃν μετὰ ἀληθείας ἤλπισα μᾶλλον[6], ἐγὼ εἰς τοῦτον[7] ἐνίσταμαι[8] τὸν τυραννικόν, ὡς ἔφης[9], λογισμὸν καὶ τὸν πάντων κτίστην καὶ δημιουργὸν[10] οὐκ ἀνταλλάσσω[11] εἰς τὸ κτίσμα αὐτοῦ, οὔτε δίδωμι τὴν προσκύνησιν τοῦ ποιητοῦ τῶν ὅλων τοῖς ἔργοις αὐτοῦ[12]. » Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσεν ὁ ἀσεβὴς[13] ἀρχιμάγος[14], παραχρῆμα[15] ἐκέλευσε καὶ αὐτὸν κατὰ κεφαλῆς[16] κρεμασθῆναι ἐξ ἄκρων ποδῶν καὶ βασανίζεσθαι εὐτόνως[17]. Βασανιζόμενος δὲ[17] ὁ μακάριος[18] ἔκραζε[19] καὶ ἔλεγεν· « Χριστιανός εἰμι[20], καὶ πᾶς ἄνθρωπος ἀκουέτω[21], ὅτι χριστιανός εἰμι[22] καὶ διὰ τὸν Χριστὸν ταῦτα[23] πάσχω. »

24. τοῦ *add.* D, L, Q. — 25. *corr. rec.* L, ἀδελφὸν. — 26. ἀλλ' ἐν D, L, Q. — 27. ὅσοι ὅστε Q. — 28. ὅπως *add.* L, Q. — 29. ἐπιγνώσῃ B, D, L. — 30. ἀληθινὸν B. — 31. ὅλῃ καρδίᾳ Q, ὅλῃ κ. σου D, L. — 32. *om.* D, L, Q. — 33. γὰρ *add.* D, L, Q. — 34. *om.* D, L. — 35. (σ. σ. π.) συγχωρέσοι D, L, σ. σου πάντα σου Q. — 36. *om.* Q.

50. — 1. B, L, τὸν ἅγιον Q, αὐτῷ N. — 2. δυσσεβὴς D, L, Q. — 3. π. μ. ἐ. τ. D, L, Q. — 4. ἀπελθὼν δὲ (τε Q) προσομίλει D, L, Q. — 5. ταῦτα L. — 6. ποιεῖς L. — 7. (π. σ. ἐ.) B, L, D, Q, πέμψω N. — 8. λέγει ὁ μακάριος π. α. D, L, λ. αὐτῷ ὁ μ. Ἰ. N, ὁ ἅγιος λέγει π. α. Q. — 9. πέμψῃς μοι Q. — 10. διὸ Q, δι' ὃ L. — 11. *corr. rec.* L, παρα αὐτοῦ. — 12. λέγει Q. — 13. διὰ δὲ D, L, Q. — 14. φόβον Q. — 15. ἀπὸ σοῦ *add.* D, L, Q. — 16. φοβήσω *add.* Q. — 17. ἀποκριθεὶς δὲ Q. — 18. *add.* Q. — 19. *om.* D, L, Q. — 20. με B. — 21. προεσοῦ καὶ ἑσοὶ Q. — 22. τὴν χάριν D, L. — 23. ὅσα ἂν δεινὰ D, L, Q. — 24. τῆς αὐτοῦ D, L, Q. — 25. πικρίας L, Q, πικρία D. — 26. καὶ ὠμότητος L, Q. — 27. μου καὶ *add.* D, L, καὶ *add.* Q. — 28. δὲ χριστιανοὶ D, L, Q. — 29. κατανοοῦσιν D, L. — 30. πάσχοντα B, Q, D. — 31. καταπατεῖν τὰς βασάνου σου ἀλλὰ καὶ τὸν τύφον καὶ τὴν ἀλαζωνίαν Q. — 32. τούτω τῷ γήρει μου D, Q, τῷ γήρει μου L. — 33. ἐνισχύοντος D, L, Q. — 34. ἐμμένω D, L, Q. — 35. τῇ ἀγάπῃ L, τὴν ἀγάπην D, Q. — 36. (οὐ — ἀναπνοῆς) *om.* Q. — 37. ἀσεβὴς Q. — 38. βαστάζ//////ντες Q. — 39. *om.* Q.

51. — 1. (μετὰ-αὐτὸν) ἔφη τε πάλιν πρὸς τὸν ἅγιον Ἀειθαλᾶν D, L, Q. — 2. (κ. ἀ.) λέγων Q. — 3. λογισμὸν τοῦτον τ. τ. D, L, Q. — 4. ἀποκριθεὶς δὲ D, L, Q. — 5. *om.* D, L, Q. — 6. μάλιστα D, L, Q. — 7. δὲ *add.* D, L. — 8. ἵσταμαι D, L. — 9. ὡ. ἐ. *om.* Q, ὡς φῇς D. — 10. κ. δ. *om.* D, L, Q. — 11. οὐ καταλαύσω Q. — 12. (οὔτε-αὐτοῦ) *om.* N. — 13. (ὡς-ἀσεβὴς) παραχῆμα δὲ D, L. — 14. καὶ αὐτὸν D, L, Q. — 15. *om.* D, L, Q. — 16. (καὶ-κεφαλῆς) ὁμοίως κατακέφαλα D, L, Q. — 17. *om.* Q. — 18. ὁ ἅγιος Q, *om.* D, L. — 19. ὁ μακάριος *add.* D, L. — 20. bis scriptum B. — 21. ἀκουσάτω L. — 22. (καὶ-εἰμι) *om.* Q, D. — 23. πάντα *add.* L.

52. Μανιχαῖος δέ τις ἦν ἐκεῖ δεδεμένος· ὃν καὶ [1] ἐκέλευσεν ὁ ἀρχιμάγος [2] ἀχθῆναι ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ τὸν ἅγιον δὲ [3] Ἀειθαλᾶν ἐκέλευσεν κατενεχθῆναι [4], ὅπως ἴδῃ τὸν Μανιχαῖον ἀρνούμενον τὴν πίστιν αὐτοῦ [5]. Ὡς οὖν ἠνάγκασεν [6] αὐτὸν ἀρνήσασθαι [7] καὶ θῦσαι, παρὰ μὲν τὴν ἀρχὴν ἀντέλεγεν. Κελεύει [8] δὲ αὐτὸν εὐτόνως μαστίζεσθαι· ὅθεν [9] ἐπ' ὀλίγον [10] οὖν ἀντισχὼν [11] ἔκραζε [12] λέγων· « Ἀνάθεμα τῷ Μάνῃ [13] καὶ τῇ πίστει αὐτοῦ καὶ [14] τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. » Παραυτὰ δὲ ἤνεγκαν αὐτῷ [15] μύρμηκα [16], ἵνα φονεύσῃ αὐτόν [17]· οἱ γὰρ Μανιχαῖοι τὸν μύρμηκα θεὸν εἶναι λέγουσι καὶ [18] σέβονται [19] αὐτόν. Ὁ δὲ [20] δεξάμενος εὐθέως ἀπέκτεινεν αὐτόν· ὡς δὲ εἶδεν ταῦτα αὐτὸν ποιήσαντα, ὁ ἅγιος Ἀειθαλᾶς [21] ἠλλάγη τὸ πρόσωπον [22] αὐτοῦ ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ ἐγένετο ὥσπερ ῥόδον. Μὴ δυνάμενος δὲ στῆναι ἐκάθισεν· οἱ γὰρ βραχίονες αὐτοῦ ἤρτηντο [23] τῶν ὤμων αὐτοῦ ὥσπερ χειριδάρια ἱματίου. Καὶ σκιρτήσας φωνῇ μεγάλῃ λέγει [24]· « Ἐταλαιπώρησε Μάνης καὶ ἡττηθεὶς ἀπέκτεινε [25] τὸν θεὸν αὐτοῦ. Μακάριος δέ εἰμι ἐγὼ καὶ τρισμακάριος, ὅτι ἐνίκησα διὰ τοῦ ἁγίου μου [26] Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὃς ὑπάρχει Θεὸς [27] πρὸ [28] αἰώνων καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας αὐτός ἐστιν. »

53. Ἀκούσας δὲ ταῦτα [1] ὁ δυσσεβὴς [2] ἠλλοιώθη ἀπὸ τοῦ θυμοῦ καὶ κελεύει αὐτὸν μαστίζεσθαι ῥάβδοις ῥοῶν [3]. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ αὐτὸν ἐμάστιξαν, ἕως ὅτε γνῶναι ἑαυτὸν [4] οὐκ ἠδύνατο· καὶ σύραντες αὐτὸν ἔρριψαν ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐν ἑτέρῳ τόπῳ. Καταμαθὼν [5] δέ τις [6] τῶν μάγων γυμνωθέντα τὸν μακάριον, ἔπαθεν [7] ὡς ἄνθρωπος σπλαγχνισθεὶς καὶ λαβὼν τὸ ἑαυτοῦ σαγίον [8] ἐσκέπασεν αὐτόν. Οἱ δὲ πονηροὶ καὶ [9] ἀκάθαρτοι ἑταῖροι αὐτοῦ μάγοι θεασάμενοι αὐτὸν [10] κατηγόρησαν αὐτοῦ [11] ἐπὶ τοῦ ἀρχιμάγου· καὶ κελεύει αὐτὸν ἐκταθῆναι [12] εἰς μάστιγας καὶ λαμβάνει διακοσίους ῥάβδους, ὡς τοῦ λοιποῦ μήτε ἑαυτὸν γινώσκειν [13]· ἔνι δὲ ὅτε [14] διὰ τοῦτο ὁ μάγος οὗτος λαμβάνει [15] κἂν μίαν σταγόνα οἰκτιρμῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως [16]· τὸν δὲ ἅγιον βαστάσαντες εἰσήνεγκαν καὶ ἔρριψαν ἐν τῇ εἱρκτῇ [17] πρὸς τὸν ἑταῖρον [18] αὐτοῦ.

54. Μαθὼν δὲ ὁ ἀρχιμάγος, ὅτι Σαβώριος [1] εἷς τῶν ἀρχόντων παρεγένετο εἰς τὴν κώμην αὐτοῦ [2] τὴν λεγομένην Μακελλαρίαν, — καλῶς δὲ [3] καὶ ἐκλήθη Μακελλαρία· οἱ γὰρ ἄρχοντες αὐτῆς χείρους ὑπῆρχον τῶν μακελλαρίων, — ἔλαβεν αὐτοὺς καὶ ἐκόμισε [4] πρὸς αὐτόν. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς ὁ ἄρχων ἔφη αὐτοῖς [5]· « Φάγετε αἷμα καὶ προσκυνήσατε τῷ ἡλίῳ καὶ ἀπολύω ὑμᾶς, ἵνα μὴ ἀποθάνητε· φείδομαι γὰρ τοῦ γήρους ὑμῶν. » Οἱ δὲ ἅγιοι μιᾷ φωνῇ εἶπον πρὸς αὐτόν [6]· « Σὺ φάγε αἷμα, κύον αἱμοπότα, ὅτι φανερῶς καὶ κρυπτῶς αὐτά [7] σου εἰσὶ [8] τὰ ἔργα. » Ὁ δὲ ἀρχιμάγος [9] πικρῶς ἐπέκειτο αὐτοῖς τοῦτο ποιῆσαι. Μὴ θελόντων δὲ αὐτῶν [10] ὑπακοῦσαι, ἐκέλευσεν αὐτοὺς μαστίζεσθαι.

55. Τινὲς δὲ τῶν περιεστώτων φειδόμενοι αὐτῶν ἔλεγον λαθραίως πρὸς αὐτούς [1]· « Θέλετε [2] φέρωμεν ὑμῖν ἕψημα [3] εἰς τύπον αἵματος καὶ πίνετε ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀποθνήσκετε εἰς τὰς ἀνάγκας ταύτας. » Ἐβόησαν δὲ οἱ ἅγιοι [4] καὶ εἶπον· « Μὴ γένοιτο ἡμῖν μιᾶναι τὸ γῆρας ἡμῶν καὶ καλύψαι τὴν πίστιν ἡμῶν καὶ τὴν ἀλήθειαν ἕνεκεν ἀνθρώπων ἀνόμων [5] καὶ παραπικραινόντων τὸν Θεόν [6]. » Καὶ πάλιν ἐκέλευσεν αὐτοὺς μαστίζεσθαι πρὸς τεσσαράκοντα καὶ [7] λέγει αὐτοῖς· « Κελεύω ἐνεχθῆναι

52. — 1. *om.* D, L, Q. — 2. ὁ ἀ. *om.* D, L, Q. — 3. δὲ *om.* D, L, Q. — 4. ἀχθῆναι Q. — 5. τ. π. α. ἀ. Q. — 6. ἠνάγκαζεν B, ἠνάγκαζον D, L, Q. — 7. ἀρν. αὐτὸν D. — 8. καὶ λέγει Q. — 9. *om.* D, L, Q. — 10. εἰς ὀλίγον D, L. — 11. *om.* D. — 12. ἔκραξεν Q. — 13. μάνεντι N. — 14. πάση *add.* D, L, Q. — 15. *om.* D. — 16. πρὸς αὐτὸν *add.* D. — 17. αὐτῷ Q. — 18. *om.* D, L, Q. — 19. δὲ *add.* Q, τε *add.* D, L. — 20. μανιχαῖος *add.* Q. — 21. *om.* D, L, Q. — 22. τῷ προσώπῳ D, L. — 23. ἤρτηντε D, ἀπὸ *add.* Q. — 24. εἶπεν D. — 25. ἐφόνευσεν L. — 26. ἁγίου μου B, D, L, Q. — 27. *om.* Q, ἐμοῦ N. — 28. τῶν *add.* Q.

53. — 1. (δ. τ.) οὖν D, L, Q. — 2. ταῦτα *add.* D, L, Q. — 3. ῥοῶν ῥάβδοις D, L, Q. — 4. αὐτὸν γνῶναι Q. — 5. καταμαθόντα Q. — 6. αὐτῶν *add.* D. — 7. παθώντι Q. — 8. σαγὴν D. — 9. π. κ. *om.* D, L, Q. — 10. *om.* D, L. — 11. αὐτὸν B. — 12. ἐκτανθῆναι D, L, Q. — 13. μηδὲ γινώσκειν ἑαυτὸν D, L. — 14. ἐνίοτε δὲ D, L. — 15. βλέπει D, L. — 16. τῆς ἀ. ἡμ. D, L, (λαμβάνει-ἀντάπ.) λαβεῖν ῥάβδους ρ' Q. — 17. εἰς τὴν εἱρκτὴν D, L, Q. — 18. μετὰ τοῦ ἑτέρου Q.

54. — 1. τοῦ μεαβὼρ *add.* D, L. — 2. αὐτῶν B. — 3. γὰρ Q. — 4. λαβὼν τοὺς ἁγίους ἀπήγαγεν Q. — 5. αὐτοὺς B, πρὸς αὐτοὺς Q. — 6. B, D, L, Q, αὐτῷ N. — 7. ταῦτα D, L. — 8. ἐστιν D, L. — 9. *om.* D, L, Q. — 10. *om.* N.

55. — 1. τοὺς μάρτυρας Q. — 2. καὶ *add.* Q. — 3. ἔψεμα D, L, B, ἔψεμου N. — 4. οἱ δὲ ἅγιοι ἐβόησαν Q. — 5. παρανόμων N. — 6. τ. Θ. *om.* D, L, Q. — 7. (καὶ-καὶ) ὁ δὲ ἀρχιμάγος Q.

κρέας [8] καθαρόν, οὐχὶ πνικτὸν ἢ εἰδωλόθυτον· καὶ φάγετε καὶ ἀπολύω ὑμᾶς. » Εἶπον δὲ πρὸς αὐτὸν [9] οἱ ἅγιοι· « Καὶ ἔστι καθαρὸν κρέας [10] ἐκ τῶν χειρῶν σου [11] τῶν μεμιασμένων καὶ ἀκαθάρτων; ὅλως γὰρ τῶν λόγων, σου ἀκοῦσαι οὐκ ἀνεχόμεθα, ὅτι πλήρεις ἀνομίας εἰσὶ καὶ δόλου, καὶ πάντα δὲ ὅσα λέγεις ἡμῖν, περιττὰ ὑπάρχουσι. [12] Δὸς οὖν συντόμως τὴν [13] ἀπόφασιν περὶ τοῦ θανάτου ἡμῶν [14]. »

56. Τότε [1] ἐποίησαν ἀμφότεροι συμβούλιον, ὅ τε ἄρχων καὶ ὁ ἀρχιμάγος [2], συνάξαι χριστιανοὺς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ἐλευθέρους [3] καὶ δούλους, ἵνα λίθους [4] αὐτοῖς [5] βάλωσιν [6], καὶ κελεύουσιν [7] ἀχθῆναι ἀπὸ [8] τῆς πόλεως καὶ τῶν πέριξ χωρίων [9]· ὡς δὲ [10] ἦχθησαν ἱκανοί, ἠνάγκαζον [11] αὐτοὺς τοῦ ἐξαμαρτεῖν καὶ ἐκχέαι αἷμα ἀθῷον [12]· κατεσχέθη δὲ καὶ ἡ θαυμασία ἐκείνη [13] γυνὴ ἡ μακαρία Ἰσδανδούλ [14]· ὅθεν [15] κρατοῦσι [16] τὸν μακάριον Ἰωσήφ, ἱστῶσιν [17] αὐτὸν ὀρθὸν ἐν μέσῳ [18] πάντων [19] μὴ ἔχοντα εἰδέαν ἀνθρώπου. Κατείχετο δὲ ὑπὸ δύο [20], ἵνα μὴ πέσῃ. Καὶ διανεύει τῷ ἀρχιμάγῳ ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν [21].

57. Ὁ δὲ ἀνόσιος μετὰ σπουδῆς μεγάλης ἀναστὰς ἤγγισε τῷ ἁγίῳ, νομίσας ἀπόρρητόν τι [1] ἀκοῦσαι [2] παρ' αὐτοῦ. Τότε [3] πληρώσας ὁ ἅγιος [4] τὸ στόμα αὐτοῦ πτυέλου, ὡς εἶδεν ἐγγίσαντα αὐτόν [6], ἐνέπτυσεν εἰς [7] τὸ πρόσωπον αὐτοῦ [8] καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὸ [9] ὅλον πτυέλου [10] καὶ λέγει αὐτῷ· « Μιαρὲ [11] καὶ ἀκάθαρτε, οὐκ αἰσχύνῃ, ὅτι νεκρός εἰμι καὶ πάλιν ἵσταμαι ἐρωτηθῆναι; οὐκ ἔγνως ἀπὸ τῶν τοιούτων καὶ [12] τοσούτων βασάνων, ὧν ἐνεδείξω μοι, ὅτι ἐγὼ ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου ἵσταμαι καὶ καρτερῶ ἐν αὐτῇ [13] ἕως θανάτου; » Πάντες δὲ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ [14] μάγοι, ὅσοι συνεκαθέζοντο τῷ παρανόμῳ ἄρχοντι, ἐγέλασαν μεγάλως καὶ ὠνείδισαν τὸν ἐμπτυσθέντα [15] λέγοντες αὐτῷ· « Τίς σε ἠνάγκασεν [16] ἀπελθεῖν ἔγγιστα αὐτοῦ καὶ καταισχυνθῆναι [17] αἰσχύνην μεγάλην [18] ἐνώπιον πάντων [19]; » Παραχρῆμα δὲ ἐξέβαλον τὸν ἅγιον λιθασθῆναι καὶ μετ' αὐτοῦ χριστιανοὺς ὡς πεντακοσίους μετὰ θλίψεως καὶ πολλῶν ἀναγκῶν· καὶ ὀρύξαντες τόπον μικρὸν ἕως τῶν ψυῶν αὐτοῦ, δήσαντες αὐτὸν [20] ἐκάθισαν [21] ἐπ' [22] αὐτῷ· καὶ ἤρξαντο τύπτειν [23] τοὺς ὄχλους ἵνα λιθοβολήσωσιν [24] αὐτόν.

58. Ἠνάγκαζον δὲ [1] καὶ τὴν μακαρίαν Ἰσδανδοὺλ [2] ῥίπτειν κατὰ τοῦ ἁγίου λίθους. Ἡ δὲ καρτερικῶς καὶ γενναίως [3] εἰς τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως αὐτῆς ἐνισταμένη [4], ἀνεβόησεν φωνῇ μεγάλῃ λέγουσα πρὸς τοὺς ἄρχοντας· « Οὐδέποτε γυναῖκες ἄνδρας ἀπέκτειναν, καθὼς ὑμεῖς οἱ ἀκάθαρτοι ἀναγκάζετε ἡμᾶς ποιῆσαι· ἀφέντες γὰρ [5] τοὺς πολέμους [6] τῶν ἐχθρῶν [7], μετὰ τῶν γυναικῶν πολεμεῖτε καὶ ἐν τῇ ἀργίᾳ ὑμῶν, πλήρης εἰρήνης οὔσης τῆς πατρίδος [8] ἡμῶν, διαφθείρετε ταύτην [9], εἰς τὴν ἔκχυσιν τοῦ δσίου καὶ ἀθῴου αἵματος ἀσχολούμενοι. » Οἱ δὲ ἀκούσαντες ταῦτα [10] ἔδησαν ὀβελίσκον εἰς μακρὸν κάλαμον καὶ λέγουσιν αὐτῇ· « Εἰ οὐ θέλῃς ῥῖψαι κατ' αὐτοῦ λίθον [11], κἂν ἐν τούτῳ κέντησον αὐτὸν [12] ὀλίγον, ἵνα ἀπαγγείλωμεν [13] τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐποίησας αὐτοῦ τὸ θέλημα [14]. » Ἡ δὲ θαυμασία ἐκείνη [15] γυνὴ πάλιν ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν· « Μὴ γένοιτό μοι τοῦτο ποιῆσαί ποτε [16]· μᾶλλον

8. κρέα Q. — 9. αὐτῶ N. — 10. κρέα B, D, N, Q. — 11. ὑμῶν Q. — 12. (μεμ.-ὑπάρχουσι) *om.* L, ἀκ. καὶ μ. πάντα γὰρ ὅσα ἂν λέγεις ἡμῖν περισσά ἐστιν Q, ὦ παμμίαρε καὶ ἀκάθαρτε D. — 13. *om.* D, L, Q. — 14. *om.* N.

56. — 1. καὶ D, L. — 2. (ἐποίησαν-ἀρχ.) ὁ ἄρχων καὶ ὁ ἀρχιμάγος σ. ποιήσαντες τοῦ Q. — 3. τε *add.* Q. — 4. D, L, λίθοις B, N. — 5. *om.* D, L. — 6. ἕνα τῶν ἁγίων ἐκεῖ *add.* D, L, λιθάσαι ἕνα τ. α. ἐκεῖ Q. — 7. καὶ κελεύει Q, κελεύει οὖν D, L. — 8. *om.* D, L, Q. — 9. χριστιανοὺς *add.* D. — 10. (ὡς δὲ) καὶ D, L, Q. — 11. ἠνάγκασαν οὖν D, L, Q. — 12. αἷμα ἐ. ἀ. Q, L, ἀ. ἐκχέαι D. — 13. *om.* D, L, Q. — 14. (ἡ μ. Ἰ.) Ἠσδανδούχ Q, Ἰησδανδοὺλ L, Ἠϊσδανδούλ D. — 15. καὶ D, L, Q. — 16. κρατήσαντες Q. — 17. ἱστησιν Q. — 18. εἰς τὸ μέσον D, L, Q. — 19. μάντων Q. — 20. ἀνδρῶν *add.* Q. — 21. ὁ ἅγιος *add.* L, Q.

57. — 1. *om.* L. — 2. ἀκούειν B, L, Q, ἀκούειν ἀπόρρητόν τι D. — 3. *om.* D, L, Q. — 4. (ὁ ἅγ.) δὲ D, L, Q. — 6. ὁ ὅσιος *add.* D, L, ὁ μάρτυς *add.* Q. — 7. αὐτοῦ Q. — 8. *om.* Q. — 9. αὐτὸν Q. — 10. π////υέλου N, *om.* D, L, Q. — 11. ἀσεβῆ Q. — 12. τ. κ. *om.* D, L, Q. — 13. ἐν αὐτῇ *om.* B, Q. — 14. *om.* D, Q. — 15. ἐμπτυσμένον D. L. — 16. ἠνάγκαζεν D, L, Q. — 17. κατησχύνθη D, L, Q. — 18. αἰσχύνη μεγάλη D, L. — 19. αὐτῶν D, L. — 20. τε L, *om.* D, Q. — 21. αὐτὸν *add.* D, L, Q. — 22. ἐν D, L, Q. — 23. τ. ἤ. D, L. — 24. λιθωβολωσιν L.

58. — 1. αὐτοὺς τοὺς χριστιανοὺς *add.* D. — 2. B, D, Εἰσδανδοὺχ Q, Ισδανδοὺχ N, Ἰησδανδουλ L. — 3. μεγάλως D, L, Q. — 4. ἐνισταμένης Q. — 5. δὲ Q, D, *om.* L. — 6. τὸν πόλεμον D, L, Q. — 7. ἐθνῶν B. — 8. τὴν πατρίδα D, L, Q. — 9. *om.* D, L, Q. — 10. αὐτὰ Q. — 11. λ. ρ. κ. αὐτοῦ D, L, Q. — 12. αὐτῶ B, κἂν *add.* D, L. — 13. ἀποστείλωμεν D, L, Q. — 14. τ. θ. αὐτοῦ D, L, Q. — 15. *om.* D, L, Q. — 16. δὲ D, L, Q.

γὰρ[17] ἐν τῇ καρδίᾳ μου αὐτὸν[18] ἐμπήσσω ἥπερ κατὰ τοῦ σώματος τοῦ ἁγίου[19] ἀθλητοῦ τοῦ Χριστοῦ ὠθῶ αὐτόν[20]. Ἐὰν οὖν[21] ἐλάβετε ἐξουσίαν[22] τοῦ κἀμὲ ἀποκτεῖναι, ἰδοὺ προθύμως σὺν αὐτῷ ἀποθνήσκω, ἐπεὶ[23] οὐ κοινωνῶ εἰς τὴν ἀδικίαν ταύτην τοῦ δικαίου καὶ ἀθῴου αἵματος. » Καὶ[24] ἐν τούτῳ ἐνεκαρτέρησεν[25].

59. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ τὸν ἅγιον[1] ἐλιθοβόλησαν[2], ἕως οὗ ὑπερῆραν οἱ λίθοι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐγένοντο[3] ὥσπερ βουνὸς κύκλῳ αὐτοῦ. Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ μόνη ὥσπερ αἷμα ἐθεωρεῖτο καὶ ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ[4] <κατέρρει[5]>. Οὕτως οὖν βασανιζόμενος καὶ ἐγκαρτερῶν[6], εἷς[7] τῶν ἀρχόντων θεασάμενος[8] ἔτι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κινουμένην, ὡς δῆθεν ἐντολὴν ποιῶν, ἐκέλευσε τῷ δημίῳ[9], καὶ λαβὼν λίθον μέγαν[10] ἔρριψε κατ' αὐτῆς, καὶ παραχρῆμα παρέδωκεν τὴν ψυχὴν τῷ Κυρίῳ[11]. Τότε[12] ἐκάθισαν[13] φύλακας ἐπ' αὐτῷ ἕως ἡμερῶν τριῶν, καὶ τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ[14] σεισμὸς ἐγένετο ἔωθεν καὶ ἦχος μέγας καὶ βροντή[15], καὶ χάλαζα καὶ ἄνεμοι σφοδροὶ καὶ ἀστραπαὶ φοβεραί, ὥστε πάντας πτοηθῆναι καὶ τρομάσαι[16]· τοὺς δὲ[17] φύλακας πῦρ κατελθὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατέκαυσε καὶ ὁ βουνὸς τῶν λίθων διεσπάρη καὶ τὸ τίμιον καὶ[18] ὅσιον λείψανον[19] ἀνελήφθη[20], εἴτε δὲ ὑπὸ Θεοῦ εἴτε ὑπὸ ἀνθρώπων[21] ἐλήφθη[22], ὁ Θεὸς οἶδεν· οὔτε γὰρ εὑρέθη που οὔτε ἠκούσθη εἶναι[23] πώποτε[24].

60. Ἐτελειώθη δὲ[1] ὁ ἅγιος μάρτυς καὶ πρεσβύτερος Ἰωσὴφ ἡμέρᾳ παρασκευῇ, ἐν τῇ πρώτῃ ἑβδομάδι τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν[2]. Τὸν δὲ ἅγιον[3] ἀθλοφόρον[4] τοῦ Χριστοῦ Ἀειθαλᾶν ἔλαβον ὅ τε ἄρχων καὶ ὁ ἀρχιμάγος[5], καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς πατρίδα καλουμένην Βιθναδαρᾶ[6] εἰς κώμην μεγάλην σφόδρα ὀνόματι Ῥισγαθάρ[7]· καὶ συναγαγόντες ὁμοίως χριστιανούς, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας[8], δούλους τε καὶ ἐλευθέρους[9], ἀπήγαγον σὺν τῷ ἁγίῳ[10] εἰς βουνὸν ὑψηλόν· καὶ ῥίψαντες αὐτὸν ἐκεῖ[11] δεδεμένον χαμαί, ἠνάγκαζον τὰ πλήθη τῶν ἀθροισθέντων[12] χριστιανῶν βάλλειν κατ' αὐτοῦ[13] τοὺς λίθους[14]· καὶ τοσοῦτον ἔρριψαν[15] τοὺς λίθους κατ' αὐτοῦ[16], ἕως ὅτου[17] ὥσπερ βουνὸν μέγαν[18] συνῆξαν ἐπ' αὐτόν[19]. Καὶ οὕτως ἐντίμως καὶ[20] μακαρίως[21] ὁ ἅγιος μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Ἀειθαλᾶς[22] παρέδωκεν τὴν ψυχὴν τῷ[23] Χριστῷ[23]. Ἐκάθισαν δὲ καὶ[24] ἐπ' αὐτὸν[25] φύλακας ἡμέρας δύο[26]. Ἐν δὲ τῇ τρίτῃ νυκτὶ ἐλθόντες μοναχοί τινες[27] ἔκλεψαν αὐτοῦ τὸ τίμιον καὶ ὅσιον[28] λείψανον, καὶ μετὰ πολλῆς[29] τιμῆς κηδεύσαντες κατέθεντο[30] εἰς ἐπίσημον τόπον — ἦσαν γὰρ πολλοὶ μοναχοὶ[31] καὶ[31] ἀσκηταὶ κεκρυμμένοι ἐκεῖσε[32] — ὅθεν[33] μέγα καὶ θαυμαστὸν σημεῖον[34] ἐγένετο ἐκεῖ[35] διὰ τὸν ἅγιον. Ἐν γὰρ τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ἐλιθάσθη[36], ἀνεφύη[37] δένδρον μέγα μυρσίνης, ὅπερ εἰς θεραπείαν ἐγένετο πάσῃ τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ. Μετὰ δὲ ἔτη πέντε[38] φθόνῳ φερόμενοι οἱ Ἕλληνες ἔκοψαν αὐτό. Πολλοὶ δὲ χριστιανοὶ ἐμαρτύρησαν καὶ εἶπον ὅτι· « Ἐπὶ πλείστας νύκτας εἴδομεν[39] ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ φανερῶς πλῆθος ἀγγέλων ἁγίων[40] ἀνιόντων[41] καὶ κατιόντων[42]

17. αὐτῷ *add.* Q, D. — 18. τούτου *add.* B. — 19. ὡ. αὐτὸν *om.* D, L, Q. — 20. *om.* D, L, Q. — 21. ἐξ. ἐλ. D, L, Q. — 22. καὶ D, L, Q. — 23. τ. δ. *om.* D, L, Q. — 24. τοῦ ἀθ. α. κ. D, L, *om.* Q. — 25. ἐκαρτέρησεν L, ἐκ. ἡ γυνὴ D, δὲ οὐκ ἐβιάσαντο αὐτήν Q.

59. — 1. αὐτὸν L, D, *om.* Q. — 2. αὐτὸν *add.* Q. — 3. ἐγένετο Q. — 4. ὅτι D, L. — 5. L, Q, *om.* B, N, ἐκατέρρει D. — 6. (οὕτως-ἐγκ.) *om.* D, L, Q. — 7. οὖν *add.* D, L. — 8. θεασάμενος δὲ εἷς τῶν ἀρχόντων Q. — 9. ἑνὶ τῶν δημίων D. — 10. μέγα B. — 11. τ. κ. *om.* D, L, Q. — 12. *om.* D, L, Q. — 13. ἐκάθισεν D, δὲ *add.* D, L, Q. — 14. *om.* D, L. — 15. βρονταὶ D, L, Q. — 16. τρομάξαι D, L. — 17. καὶ τοὺς D, L. — 18. τ. κ. *om.* D, L, Q. — 19. τοῦ ἁγίου *add.* D, L, Q. — 20. ἀνελείφθην Q, ἐλείφθη B, D, L. — 21. ἀνθρώπου Q, (εἴτε-ἀνθ.) *om.* D. — 22. *om.* Q, D. — 23. *om.* D, Q, L. — 24. πούποτε D, ποτε L.

60. — 1. *om.* L. — 2. (ἐν-ἡμῶν) *om.* Q. — 3. *om.* D, L, Q. — 4. *corr. rec.* L, ἀθλοφόρου. — 5. ἀρχιμ. καὶ ὁ ἄρχων Q. — 6. Βιθναδαρᾶν B, Βιθνοαδαρὰ D, L, Βιθνωαδαραί Q. — 7. Ῥισθιγὰρ D, L, (ὁ Ῥ.) *om.* Q. — 8. καὶ *add.* L. — 9. ἐλ. καὶ δούλους L, Q. — 10. σ. τ. ἁ. *om.* D. — 11. ῥίψαντες ἐκεῖ αὐτὸν Q. — 12. ἀθρυσμένων D, ἠθροισμένων L. — 13. βαλεῖν κ. α. B, βαλεῖν ἐπ' αὐτὸν Q, βάλλειν αὐτὸν D, L. — 14. τοῖς λίθοις D, L. — 15. καὶ ἔρριπτον D, L, Q. — 16. αὐτὸν L. — 17. οὗ D, L, Q. — 18. μέγαν β. Q, βουνὸς μέγας D, L. — 19. (ἐπ' αὐτὸν) καὶ ἀνέστησαν ἐπ' αὐτῷ D, L, καὶ ἐπανέστησαν ἐπάνω αὐτοῦ Q. — 20. (ἐ. κ.) *om.* D, L, Q. — 21. μακαρίως D, L, ὁ μακάριος Q. — 22. (ὁ-Ἀ.) καὶ αὐτὸς D, L. Q. — 23. *om.* D, L, Q. — 24. *om.* D, L. — 25. αὐτῷ Q, D, L. — 26. δύο ἡμέρας D, L, Q. — 27. *om.* D, L. — 28. αὐτοῦ τὸ ὅσιον D, L, τὸ ὅσιον αὐτοῦ Q. — 29. δόξης καὶ *add.* B. — 30. *om.* B. — 31. *om.* D, L. — 32. ἐκεῖ D, L. — 33. (εἰς-ὅθεν) σημεῖον δὲ Q. — 34. *om.* Q. — 35. ἐκεῖσε D, L, Q. — 36. ἐλιθάσθην Q. — 37. ἐφύει Q. — 38. πέντε ἔτη L. — 39. εἴδαμεν ν. D, ἴδωμεν ν. Q, οἴδαμεν ν. L. — 40. *om.* D, L, Q. — 41. ἀνιέντων Q. — 42. κ. κ. *om.* Q.

καὶ δοξαζόντων τὸν Θεόν. » Ἐτελειώθη δὲ [43] ὁ ἅγιος καὶ ἔνδοξος ἱερομάρτυς τοῦ Χριστοῦ [44] Ἀειθαλᾶ μηνὶ ἰουνίῳ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ [45] εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς [46], βασιλεύοντος μὲν [47] τῶν Περσῶν Σαβωρίου [48], κατὰ δὲ ἡμᾶς [49] βασιλεύοντος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ προσκύνησις [50] ἅμα [51] τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ [52] ζωοποιῷ Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ [53] εἰς τοὺς [54] αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν [55].

43. *om.* L. — 44. (καὶ-Χριστοῦ) *om.* L, D. — 45. τεσσαρισκαιδεκάτη B, D. — 46. (ἐτελ.-πεντ.) ἐτελειώθησαν δὲ οἱ ἅγιοι μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ Ἀκεψιμᾶς, Ἀειθαλᾶς καὶ Ἰωσὴφ μηνὶ νοεμβρίῳ Q. — 47. *om.* Q. — 48. Σ. τῶν H, Q. — 49. (μὲν-ἡμᾶς) *om.* B. — 50. κ. ἡ π. *om.* Q. — 51. σὺν Q. — 52. ζ. καί παναγίῳ Q. — 53. (βασιλεύοντος μὲν-καὶ) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ προσκύνησις (νῦν καὶ *add.* D) D, L. — 54. ἑξῆς καὶ ἀτελευτήτους ἅπαντας *add.* D. — 55. (πνεύματι-ἀμήν) *om.* Q *mutil.*

XII

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΔΟΞΩΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΑΚΕΨΙΜΑ, ΙΩΣΗΦ ΚΑΙ ΑΕΙΘΑΛΑ

*U, fol. 39v 1. * Ἐν ἔτει ἑβδόμῳ καὶ τριακοστῷ τοῦ καθ' ἡμᾶς διωγμοῦ ἐξῆλθε δόγμα καθ' ὅλης τῆς ὑπὸ Πέρσας τελούσης γῆς, ὥστε πάντας τοὺς εὑρισκομένους χριστιανοὺς ἐπιμένοντας τῇ οἰκείᾳ θρησκείᾳ ποικίλαις καὶ διαφόροις κολάσεσιν αἰκιζομένους τῇ τοῦ θανάτου ψήφῳ ὑπάγεσθαι. Τοῦ διωγμοῦ τοίνυν κραταιωθέντος τῇ τῶν λεγομένων παρ' αὐτοῖς μάγων ὠμότητι — αὐτοῖς γὰρ τὸ περὶ ταῦτα κράτος παρὰ τοῦ τηνικάδε βασιλεύοντος Σαβωρίου ἐνεχειρίσθη, — οὐκ ὀλίγοι τὸ τοῦ δόγματος θεοστυγὲς καταπτύσαντες στεφάνῳ τῷ τοῦ μαρτυρίου [1] δι' ὑπομονῆς κατεκοσμήθησαν. Οἱ οὖν ἀρχηγοὶ τῶν μάγων τὸ τοῦ βασιλέως ἐξουθενούμενον δόγμα βλέποντες καὶ τὰ τῆς πλάνης αὐτῶν ἔθιμα παρὰ τῶν τῆς εὐσεβείας ἀγωνιστῶν καταλυόμενα ἐπιστρέφοντάς τε πολλοὺς τῆς οἰκείας ἐξαπάτης πρὸς τὴν ἐν Χριστῷ ἀληθῆ λατρείαν, ἡλίου τε καὶ πυρὸς τῶν παρ' αὐτῶν σεβομένων τὴν προσκύνησιν ἀθετουμένην, ἀντὶ δὲ ἀκολασίας ἁγνείαν ἀσπαζομένην καὶ μιαιφονίαν μὲν ἐξωθουμένην, εἰρήνην δὲ ἀντεισαγομένην, παντὸς δὲ ζῴου καθαροῦ θυσίαν τε καὶ σφαγὴν ἀποδοχῆς ἀξιουμένην, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλὸν καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον· αὐτοὶ γὰρ οὗτοι οἱ τῆς εἰδωλομανίας προασπισταὶ μετὰ τῆς ἄλλης ἀσεβείας καὶ διττὰς πρεσβεύοντες ἀρχὰς κατὰ τοὺς τῶν Μανιχαίων λήρους τῇ μὲν πονηρᾷ τὰ [2] ὁρώμενα, τῇ δὲ ἀγαθῇ τὰ νοούμενα [3] ἰδιαζόντως ἑκάστῃ χώρᾳ ἀπένεμον.

2. Ὡς οὖν εἴρηται, ἅπαντα ταῦτα σὺν ἀκριβείᾳ μαθόντες ἀνήνεγκαν τῷ κρατοῦντι καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἄρχουσιν· οἳ καὶ τῶν λεγομένων ἀκούσαντες, οὐδὲν ἔλαττον τῆς ἐν δρυμῷ ἀμφιλαφοῦς ἐκφλογώσεως τῷ κατὰ χριστιανῶν θυμῷ ἐξεκαύθησαν. Ἐν τῷ καιρῷ οὖν τούτῳ κατεσχέθη ὁ μακαριώτατος ἐπίσκοπος Ἀκεψιμᾶς, ἐκ πατρίδος μὲν ὁρμώμενος Ναησὸν καλουμένης, πρεσβύτης δὲ λίαν καὶ προβεβηκώς, ὀγδοηκοστὸν ἔτος ἄγων, ἀστεῖος μὲν τῷ σώματι, ἐρρωμενέστερος δὲ τὴν ψυχὴν καὶ τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν εὐγενείᾳ τιμώμενος, φιλόξενος κατὰ τὸν Ἀβραάμ, καὶ πᾶσι πένησι καὶ δεομένοις τὰ δέοντα ἐπιχορηγῶν, τῇ δὲ χάριτι τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτῷ [1] πνεύματος πολλοὺς μὲν Ἕλληνας ἐκ τῆς ἐν ἀγνοίᾳ περιπλανήσεως πρὸς τὴν ἀληθῆ τοῦ Χριστοῦ γνῶσιν μετήγαγε καὶ ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ ἀμέμπτως ἐμπολιτεύεσθαι ἐδίδασκεν· ἐγκρατὴς δὲ ἦν οὐ μόνον κατὰ τὴν σωματικὴν ἄσκησιν, ἄρτῳ καὶ ὕδατι ἀρκούμενος, ἀλλὰ καὶ πάσης κακίας καὶ παντὸς ἀπεχόμενος πονηροῦ πράγματος κατὰ τὸν δίκαιον Ἰώβ· ἐν δὲ ταῖς προσευχαῖς τοσοῦτον τὸ εὐκατάνυκτον ἐκέκτητο, ὡς μὴ μόνον τὰς ὄψεις ἀλλὰ καὶ τὸ ἔδαφος, ἐν ᾧ τὴν στάσιν ἐποιεῖτο, τοῖς δάκρυσιν καταβρέχειν.

3. Πρὸ δὲ τοῦ κατασχεθῆναι αὐτὸν συνέβη ὑπὸ παιδὸς ἀνατεθραμμένου παρ' αὐτοῦ, ὡς τοῖς πολλοῖς εἴθισται, τὴν κεφαλὴν ψηλαφῶντος φθειρῶν ἀποκαθαίρεσθαι, ἀσπάσασθαί τε αὐτὴν καὶ ὡς ἐν προοράσει ἀνειπεῖν· « Μακαρία ἡ φαλάκρα αὕτη, ἥτις διὰ μαρτυρίου τελειωθεῖσα ἀθλοφορικὸν

1. — 1. μαρτυρίῳ C. — 2. *om.* C. — 3. νούμενα U.
2. — 1. αὐτοῦ C.

στέφανον ἀναδήσεται. » Ὁ δὲ ἀντασπασάμενος τὸ παιδίον· « Εἰσακουσθείης[1], ἔφη, ὦ τέκνον, καὶ τάχιον πληρωθείη τὸ διὰ τοῦ στόματός σου προφητικῶς εἰρημένον καὶ τῆς μερίδος ταύτης καὶ τοῦ κλήρου γένοιτό μοι καταξιωθῆναι. » Ἐπεὶ δὲ συμπαρῆν καὶ ἕτερός τις τῶν πλησιοχώρων ἐπισκόπων ἐν τῷ ταῦτα λέγεσθαι, ἅτε δὴ συνήθης καὶ φίλος τυγχάνων τοῦ μακαρίου Ἀκεψιμᾶ, ὡς ἐν παιδιᾷ πρὸς τὸ παιδίον ἐν μειδιάματι ἔφη· « Εἰ γινώσκεις, ὦ τέκνον, καὶ περὶ ἐμοῦ, τί μοι ἀποβήσεται, σὺν ἀληθείᾳ μὴ ἀποκρύψῃς. » Λέγει πρὸς αὐτὸν τὸ παιδίον· « Ὑποστρέφοντός σου πρὸς τὴν οἰκείαν πόλιν, οὐδαμῶς ἔτι ταύτης θεατὴς γενήσῃ· κατὰ γὰρ τὴν μονὴν τὴν λεγομένην Ἀθραδάραν τὸν βίον καταλύσεις μεθιστάμενος τῶν ἐνθένδε. » Ὁ δὴ καὶ τέλος εἴληφεν, ἑκατέρων τούτων τῆς ζωῆς τὸ πέρας δεξαμένων τρόπῳ ᾧ προειρήκει. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρὸ τῆς κατασχέσεως.

4. Μετὰ δὲ τὸ συλληφθῆναι τὸν μακαριώτατον πρεσβύτην παριόντα διὰ τῆς οἰκίας, ἐν ᾗ τὰς μονὰς ἐποιεῖτο, εἶπέν τις αὐτῷ τῶν γνωρίμων ἐν κρυφίῳ· « Ἔντειλαί τι περὶ τοῦ οἴκου σου καὶ τὸν ὀφείλοντα τούτου ἐν περιλήψει γενέσθαι. » Ὁ δὲ ἐκτείνας τὴν χεῖρα εἶπεν πρὸς αὐτόν· « Οὐκ ἔστι μοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἔτι ἐπίγειος· ταῦτα γὰρ πάντα ὁ Χριστός μοι[1] γενήσεται, ὃν ἐκ ψυχῆς ἠγάπησα. »

5. Ἀπαχθέντος δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει Ἀρβὴλ καὶ τῷ τῶν μάγων ἀρχηγῷ, ᾧ ὄνομα Ἀδραχοσγάρ, παραστάντος, εἶπεν πρὸς αὐτόν· « Χριστιανὸς εἶ; » Ὁ δὲ φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· « Χριστιανός εἰμι καὶ ἑνὶ μόνῳ Θεῷ ἀληθινῷ λατρεύω. » Ὁ τῶν μάγων ἀρχηγὸς ἔφη· « Οὐκοῦν ἀληθῆ εἰσι τὰ περὶ σοῦ ἠκουσμένα, ὅτι τῷ βασιλικῷ δόγματι, ὡς οὐκ ὤφειλες[1], ἀντιτάσσῃ διδάσκων ἕνα σέβειν Θεὸν καὶ αὐτῷ μόνῳ προσκυνεῖν; » Ὁ ἅγιος εἶπεν· « Πάντα ὅσα ἠκουσας περὶ ἐμοῦ ἀληθῆ εἰσιν· καὶ ἐν παρρησίᾳ ἕνα Θεὸν ἀληθινὸν κηρύσσω καὶ αὐτῷ προσκυνεῖν καὶ λατρεύειν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιεῖν πάντα ἄνθρωπον ἐκδιδάσκω, καθὼς αἱ παρ' ἡμῖν θεῖαι γραφαὶ διαγορεύουσιν. »

6. Ὁ δὲ ἀρχιμάγος πρὸς τὸν ἅγιον ἔφη· « Φρονήσεως τελείας περὶ σοῦ φήμη μέχρι τῶν ἡμετέρων ἀκοῶν ἐλήλυθεν, ἥτις τῷ βαθεῖ γήρᾳ μᾶλλον δοκιμωτέρα καθίσταται· τὸ γὰρ πολυχρόνιον πλείονα καὶ πεῖραν καὶ σύνεσιν εἴωθεν ἐπισπᾶσθαι· καὶ πῶς ἀρτίως καθάπερ παιδίον ἀνοηταίνον καὶ περιπλανώμενον τῷ παρὰ πάσης Περσῶν κραταιᾶς βασιλείας προσκυνουμένῳ ἡλίῳ καὶ πυρὶ θρησκεύειν εἰς τὸ παντελὲς ἀνανεύεις; » Ὁ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς εἶπεν· « Εἰς ἀδόκιμον νοῦν ἡ τῶν Περσῶν ἀρχὴ διελθοῦσα πολλὰ τῶν μὴ καθηκόντων διαπράττεται· ἐγκαταλιποῦσα γὰρ τὸν δημιουργήσαντα πάντα Θεὸν τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ λατρεύειν ταῖς ὑμετέραις εἰσηγήσεσιν καὶ ἐξαπάταις, ὑφ' ὧν τὸ τῆς πολυθείας ἀνόσιον[1] ἐξήπλωται, διαφερόντως ἀποπεπλάνηται. »

7. Ὁ τῆς κακίας εὑρετὴς καὶ τῆς ἀσεβείας ἄρχων ἔφη· « Τὴν παρὰ τοῦ μεγίστου βασιλέως κρατουμένην ἁγνὴν καὶ ἀληθείας ἐχομένην λατρείαν, ὦ δύσμορε, σὺ ἀνόσιον καὶ πεπλανημένην ἀποκαλεῖς; » Ὁ τοῦ Θεοῦ λάτρης Ἀκεψιμᾶς εἶπεν· « Ἐν τίνι οὖν ἀναφαίνεται ἡ καθαρότης καὶ ἡ ἀλήθεια τῆς καθ' ὑμᾶς διδαχῆς καὶ τίς ἀνθρώπων σῶας ἔχων τὰς φρένας τὸν ἀληθῆ Θεὸν ἀρνούμενος καὶ τοῖς κτίσμασιν αὐτοῦ θεῖον σέβας περιτιθεὶς ὡς θεοὺς προσκυνήσει; » Ὁ τῆς πλάνης ἀρχηγὸς ἀποκρίνεται· « Ἐν τῷ ἅπαξ τῷ βασιλικῷ ὑποκύψας θεσπίσματι προσκυνῆσαι τῷ ἡλίῳ πείσθητι· φείδομαι γάρ σου ἔτι τῆς πολιᾶς, ὡς τὸ αἰδέσιμον προβαλλομένης[1]· εἰ δὲ μὴ βουληθῇς πεισθῆναι, μετὰ πολλὰς τιμωρίας τὸ ἄθλιον γῆράς σου τῷ ᾅδῃ παραπέμψω. » Ὁ ἱερὸς πρεσβύτης λέγει· « Ἐμφραγείη σου τὸ ἀπύλωτον στόμα, κύον ἀναιδέστατε, ἵνα μὴ προσθείης ἔτι τοῦ λαλεῖν τοιαῦτα ἀσεβῆ ῥήματα· ἐγὼ γὰρ ἀπὸ νεότητός μου ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ ἀληθεῖ ἀνατεθραμμένος πίστει καὶ νῦν πρὸς βαθὺ γῆρας ἐλάσας, ὡς ὁρᾷς, φρόνημά τε στερρότερον τῇ πολυχρονίῳ πείρᾳ προσείληφα καὶ τῇ τῆς αἰωνίου ζωῆς ἐλπίδι, τῶν τε σαπρῶν σου λογίων καταφρονῶ καὶ τὰ σεβάσματά σου βδελυσσόμενος ἀποστρέφομαι. »

8. Καὶ θυμοῦ πλησθεὶς ὁ μιαρώτατος κελεύει τεινόμενον αὐτὸν ἀνηλεῶς μαστίζεσθαι· ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ὠμότητος οἱ αἰκίζοντες προῆλθον, ὥστε τὸ ὑποκείμενον ἔδαφος τῇ τοῦ αἵματος φορᾷ φοινισσό-

3. — 1. εἰσακουσθεὶς C.
4. — 1. *supra lin.* U.
5. — 1. ὤφιλες C, ὄφελες U.
6. — 1. *in marg. prima manu* U.
7. — 1. προβαλλόμενος U.

μενον περιλιμνάζεσθαι. Καὶ δὴ ἐπὶ μικρὸν ἀνεθέντα τοῦτον δεδεμένον ἀλύσεσι δυσὶ προστάττει παραστῆναι τῷ βήματι καὶ πρὸς αὐτὸν λέγει· « Ποῦ ἐστιν ὁ Θεός σου, ὃν σέβῃ, Ἀκεψιμᾶ; ἐλθέτω καὶ ῥυσάτω σε ἐκ τῶν χειρῶν μου. » Ὁ μακάριος εἶπεν· « Ὁ ἐμὸς Θεός, βδελυρώτατε, τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν πληρῶν δυνατός ἐστιν καὶ ἐκ τῶν μιαιφόνων σου χειρῶν ἐξελέσθαι με· σὺ δὲ κατὰ τίνος ὑπερηφανεύῃ ἀναιδευόμενος, ὁ τεθνηκὼς κύων καὶ τῆς ἀληθοῦς ἐστερημένος ζωῆς, οἷα δὴ τῷ ζῶντι Θεῷ μὴ προσκυνῶν; διὰ τοῦτο ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ ἐκπεσὼν ξηρανθήσῃ καὶ τὸν αἰσθητὸν ὑπομείνας θάνατον μετὰ τῶν ἀσεβούντων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ μου ἐξαναστήσῃ τῇ αἰωνίᾳ κρίσει καὶ τῷ ἀσβέστῳ πυρί, ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας, ψυχὴν καὶ σάρκα κολασθήσεσθαι παραδιδόμενος. » Ἐπὶ πλεῖον δὲ θυμωθεὶς ὁ ἀλιτήριος κελεύει μεθ' ἑτέρων ἀδροτέρων ἁλύσεων ἐπιδεθέντα τῇ ἐσωτέρᾳ καὶ ἀφεγγεῖ κατακλεισθῆναι φυλακῇ.

9. Τῇ δὲ ἑξῆς κατεσχέθη ὁ τιμιώτατος πρεσβύτερος Ἰωσὴφ ἐν κώμῃ καλουμένῃ Βιθλαθουβὰ τὴν παροικίαν ἔχων, ἣ διερμηνεύεται τοῦ γράφοντος καλῶς, καὶ αὐτὸς γηραιὸς πάνυ, ἑβδομηκοστὸν γὰρ ἔτος τῆς ἡλικίας ἦγεν, εὔοπτος μὲν τῷ τοῦ σώματος εἴδει, ὡραιότερος δὲ τὴν ψυχὴν καὶ ζήλου πνέων ἀπαραβλήτου ὑπέρ τε τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως καὶ τῆς περὶ αὐτὴν τὴν ἱερατείαν ἀκριβεστάτης διαβιώσεως. Τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ συνελήφθη καὶ ὁ εὐλαβέστατος διάκονος [1] Ἀειθαλᾶς, ἀπὸ κώμης ὁρμώμενος λεγομένης Βιθνοαδορά, καὶ αὐτὸς πολιὸς μὲν τὴν τρίχα, πολιὸς δὲ τῷ φρονήματι, ἑξηκοστὸν ἄγων τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἔτος, ἀνὴρ ζέων τῷ πνεύματι καὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ θείας πεπληρωμένος ἀγάπης, δραστήριός τε ὢν φύσει καὶ ἐλεγκτικὸς ἐν οἷς ἔδει τοὺς ἐλέγχους ἐπιφέρειν, φαιδρὸς τῷ προσώπῳ τὴν δίανοιαν ἐπιεικὴς καὶ διὰ πάντων τὸ σεμνὸν ἐνδεικνύμενος.

10. Ἀμφοτέρων δὲ κατενώπιον τοῦ τῶν μάγων ἀρχηγοῦ παραστάντων, φονίῳ τῷ ὄμματι πρὸς αὐτοὺς ἀπιδὼν ἔφη [1]· « Ὦ γένος δυστιμώρητον, ἵνα τί τοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀφελεστέρους ἐξαπατῶντες ταῖς τῶν διδαχῶν ὑμῶν γοητείαις τῇ τῶν χριστιανῶν θρησκείᾳ προσάγετε; » Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πανόσιος Ἰωσὴφ εἶπεν· « Ἡμεῖς, ὦ δικαστά, οὔτε γοητεύειν ἐπιστάμεθα οὔτε ψευδολατρεῖν ἀνεμάθομεν, ἐν τῇ ἀληθείᾳ δὲ ἑστηκότες, πάντα ἄνθρωπον διδάσκομεν ταύτης ἔχεσθαι καὶ τὸν ὄντως ὄντα Θεὸν ἐπιγινώσκειν. » Ὁ ἀρχιμάγος ἔφη· « Καὶ ποία δακεῖ ὑμῖν, ὦ ἀνόητοι, διδαχὴ τῆς ἀληθείας ἔχεσθαι; ἦν ὁ βασιλεὺς πάσης γῆς μετὰ τῶν αὐτοῦ μεγιστάνων ἀποδέχεται, ἣ ἥνπερ ὑμεῖς οἱ εὐτελεῖς καὶ ἀπερριμμένοι κηρύσσετε; » Ὁ τοῦ Χριστοῦ ἱερεὺς ἀποκρίνεται· « Ἐπειδὴ οὐκ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ καὶ τῷ πλούτῳ τοῦ αἰῶνος τούτου ὁδὸν ἀνθρώπου εὐθύνεσθαι, διὰ τοῦτο [2] ἡμεῖς ἑαυτοὺς ταπεινοῦντες ἑκουσίως πτωχεύομεν σώματι καὶ πνεύματι, ὡς ἂν καὶ τῆς ἀκηράτου δόξης καὶ τῆς ἀδιαδόχου τύχοιμεν ἀπολαύσεως. »

11. Ὁ ἀρχιμάγος ἔφη· « Ἐπειδὴ ἀσθενείᾳ φύσεως τὸν ὄκνον περιθάλποντες ἀποποιεῖσθε τὸ ἐργάζεσθαι, οἰκίαν ἐξ οἰκίας ἐν σχήματι προσαιτῶν περιερχόμενοι, τούτου χάριν ὡς καύχημα τὴν πενίαν καὶ τὸ μέτριον περιφέρετε. » Ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος ἔφη· « Ἐπειδὴ ὠνείδισας ἡμᾶς ὀκνηροὺς ἀποκαλῶν ἢ ἀργούς, ὦ ταλαίπωρε, ἐρώτησον παρὰ τῶν εὖ εἰδότων καὶ μάθε, ὅτι εἰ ἐθελήσαμεν πλοῦτον περιποιήσασθαι ἐκ τῶν ἡμετέρων χειρῶν, ἐπορισάμεθα ἂν τοῦτον, ὃς τοῦ παρὰ σοὶ ἐξ ἐράνου τῆς τῶν πτωχῶν ἐργασίας ἐπισυνηγμένου τιμιώτερος ἂν τῷ ὄντι ὑπῆρξεν· ἡμεῖς μὲν γὰρ ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσὶ Θεῷ δανείζομεν μεταδιδόντες τοῖς χρείαν ἔχουσιν· ὑμεῖς δὲ τῇ πλεονεξίᾳ κρατούμενοι, οὐ μόνον οὐκ ἐργάζεσθε ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν πενήτων ἀδεῶς ἁρπάζετε. » Ὁ τῆς ματαιότητος θεραπευτὴς ἀνταποκρίνεται· « Ὁ πλοῦτος παρὰ πᾶσιν ἐπιθυμητός ἐστι καὶ οὐδείς ἐστιν ὁ τούτου μὴ ἐφιέμενος. Τίς οὖν σοι πιστεύσει λέγοντι μηδαμῶς ἐρᾶν χρημάτων; »

12. Ὁ ἅγιος εἶπεν· « Οἱ ἀκριβῶς εἰδότες μᾶλλον δὲ πείρᾳ μεμαθηκότες, ὡς οὐ παραμένει τῷ βίῳ ὧδε κἀκεῖσε ῥέων καὶ μετερχόμενος καὶ οὐδ' αὐτῷ τῷ ἀγαπῶντι προσμένων, ὥσπερ οὐδὲ τὸ

8. — 1. U, *om.* C.

9. — 1. διάκονος *om.* C, *in marg.* U.

10. — 1. ὦ κακοθάνατοι ἵνα τί πλανᾶτε τοὺς ἀδρανεῖς ἀνθρώπους τῇ γοητεία τῆς διδαχῆς ὑμῶν ποιοῦντες αὐτοὺς χριστιανούς; ἀποκριθεὶς ὁ ἅγιος Ἰωσὴφ εἶπεν· ἡμεῖς ἀληθεῖς ἐσμεν καὶ γοητείαν οὐκ οἴδαμεν ἀλλὰ ἀλήθειαν πάντα ἄνθρωπον διδάσκομεν ἐπὶ τὸ γνῶναι τὸν ζῶντα Θεόν. Ὁ ἀρχιμάγος ἔφη· καὶ ποία διδαχὴ μεγάλη ἐστὶν ὦ ἀνόητοι; αὕτη ἦν ὁ βασιλεὺς κρατεῖ πάσης τῆς γῆς; ἢ ἡ ὑ C, *cetera usque ad c.* 52 *desunt.* — 2. τούτου U.

κενὸν δοξάριον τῇ τῶν ἀρχόντων ἐξουσίᾳ, οἷα γῆ καὶ σποδὸς πατούμενα καὶ εἰς ᾅδου τὴν κατασκήνωσιν ἔχοντα. »

13. Ὁ θεοστυγὴς ἔφη· « Ἐάσθωσαν τὰ τοιαῦτα ληρήματα· περιττὴν γὰρ ἡγοῦμαι καὶ τὴν φθάσασαν ἀναμεταξὺ ἡμῶν ἐρώτησιν γενέσθαι· τοῦτό μοι μόνον ἀπόκριναι· ποιεῖς τὸ τοῦ βασιλέως θέλημα καὶ προσκυνεῖς τῷ μεγάλῳ θεῷ ἡλίῳ, σῴζων σεαυτὸν ἀπὸ τῶν πικρῶν βασάνων, ἃς ἑτοίμως ἔχω τοῦ ἐπενεγκεῖν σοι, ἢ οὔ; » Ὁ τρισόλβιος Ἰωσὴφ ἀπεκρίθη· « Χάριν τῆς τοιαύτης δεισιδαιμονίας μὴ πλανῶ, ὦ τρισάθλιε, ἵνα τὸν Θεόν μου καταλιπὼν τῷ αὐτοῦ ποιήματι προσκυνήσω, τῇ ἐμῇ ἐναντιούμενος διδαχῇ. »

14. Τότε θυμοῦ πλησθεὶς ὁ ἀσεβέστατος κελεύει καὶ αὐτὸν τεινόμενον μαστίζεσθαι, ἄνδρας δὲ δυνατοὺς ἐν ἰσχύϊ ῥάβδοις ἐκ ῥοῶν ἠκανθωμέναις τύπτειν αὐτὸν ἀφειδῶς οὕτως, ὥστε καὶ τῆς ἐνούσης ἀποστερῆσαι πνοῆς. Ὁ δὲ τοῦ Χριστοῦ γενναῖος ἀθλητὴς εἰς οὐρανὸν ἀνατείνας τὸ ὄμμα, τὸν ῥυόμενον κύριον ἀλαλήτως κατὰ διάνοιαν εἰς βοήθειαν ἐξεκαλεῖτο, δύναμιν αὐτῷ εἰς ὑπομονὴν τῶν δεινῶν παρασχεθῆναι.

15. Βλέπων δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ τῇ τοῦ αἵματος ἐκχύσει δι' ὅλου πορφυρούμενον· « Εὐχαριστῶ σοι, εἶπεν, Ἰησοῦ Χριστέ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἡ ἐλπίς μου, ὅτι κατηξίωσάς με τοῦ διὰ μαρτυρίου βαπτίσματος, ἵνα τῷ οἰκείῳ αἵματι λουσάμενος τὸν ἐν ἐμοὶ τῆς ἁμαρτίας ῥύπον ἀποκαθάρω. » Οἱ δὲ δήμιοι ὀργῆς ἀναπλησθέντες τῇ τοιαύτῃ δοξολογίᾳ, ἐπὶ τοσοῦτον τὰς μαρτυρικὰς κατέξαινον σάρκας, ὥστε μηδ' ὀπωσοῦν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ τόπον ὑγιῆ ἐπαφεῖναι. Εἶτα δυσὶν ἁλύσεσι δεσμήσαντες πρὸς τὴν ἐσωτέραν εἰσάγουσιν εἱρκτήν, ἐν ᾗ ὁ μακάριος Ἀκεψιμᾶς ἐτύγχανεν.

16. Πρὸς δὲ τὸν τιμιώτατον Ἀειθαλᾶν ἐπιστραφεὶς ὁ τύραννος ἔφη· « Σὺ τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; πληροῖς τὸ τοῦ βασιλέως πρόσταγμα καὶ προσκυνεῖς τῷ μεγάλῳ θεῷ ἡλίῳ ἀπογεύῃ τε αἵματος καὶ γυναῖκα πρὸς γάμον εἰσοικίζῃ, ἵνα ῥυσθῇς ἀναγκῶν τε καὶ θλίψεων, ἢ τῇ ἀπειθείᾳ τῶν πρὸ σοῦ καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἐπιμένεις; » Ἀποκριθεὶς δὲ μετὰ παρρησίας ὁ τῆς ἀειθαλοῦς φυτείας τοῦ Χριστοῦ γεωργός· « Ἔργον τοῦτο, ἔφη, τῆς σῆς ἀκαθαρσίας ἢ κυνώδους ὀρέξεως τὸ καὶ αἷμα ἀπογεύεσθαι καὶ κτίσμασιν ἀναιδῶς προσκυνεῖν, ᾧ πεπηρωμένε καὶ νοῦν καὶ διάνοιαν· οὕτως γὰρ ἔμυσας τοὺς ὀφθαλμοὺς πνεύματι παραδοθεὶς κατανύξεως προφητικῶς εἰπεῖν, ὥστε μηδὲ τὸ λαμπρότατον τοῦ εὐαγγελίου φῶς, τὸ πᾶσαν καταλάμψαν τὴν οἰκουμένην, κἂν ἐπὶ μικρῷ ἐναυγασθῆναι τῇ ἐσκοτισμένῃ σου ψυχῇ· ὁ δὲ παρὰ σοῦ μοι ἀπειλούμενος θάνατος ζωὴ αἰώνιός μοι γενήσεται. »

17. Ὀργιλώτερον δὲ κινηθεὶς ὁ δυσμενέστατος, ὡς καὶ τὰς ὄψεις ἀλλοιωθῆναι, εἶτα ἐν ἑαυτῷ αὖθις ἐγκρατευσάμενος, λέγει πρὸς τὸν ἅγιον· « Πᾶς ἄνθρωπος φρονῶν τὴν ζωὴν μᾶλλον ἢ τὸν θάνατον ἀσπάζεται· τοῖς οὖν ὑπὸ σοῦ λεγομένοις τίς ἂν πιστεύσειεν, ἵνα τῆς ζωῆς καταφρονήσας τῷ θανάτῳ προσδράμῃ, καθάπερ ὑμεῖς οἱ ἀνόητοι. » Ὁ θεοφιλὴς Ἀειθαλᾶς ἀπεκρίθη· « Ὁ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἀληθείας ὡς ἐν σκότει διαπορευόμενος, καθάπερ ἡ σὴ κακοδαίμων ψυχή, ἀξίως ἂν κληθείη μωρὸς καὶ ἀνόητος. Ὁ δὲ ἡμέτερος κύριος διαρρήδην ἐμβοᾷ, ὡς ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ προσκαίρῳ ζωῇ ἀπολέσει αὐτήν, ὁ δὲ ἀπολέσας ταύτην ἐν τῷ παρόντι βίῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον εὑρήσει αὐτήν. »

18. Τότε κελεύει ὁ ὠμότατος θὴρ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ὑπὸ τὰς ἰγνύας δεθεῖσας κατὰ τὸ μέσον ἀμφοτέρων ξύλον διαπερονηθῆναι, ἀμφοτέροις μέρεσι μηκυνόμενον ἐς τοσοῦτον, ὥστε ἄνδρας ἀνὰ ἓξ δυνάμει διαφέροντας ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν ἐπιβάντας τῷ ξύλῳ τῇ βαρύτητι τῆς τάσεως ἢ τῶν ἐξεπίτηδες ἁλμάτων τὸ τοῦ ἁγίου ἱερὸν ἐκπιέζειν σῶμα· ἕτεροι δὲ ῥοπάλοις ἐκ ῥοῶν ἠκανθωμένοις κατὰ τὴν προγεγενημένην τιμωρίαν εἰς τὸν τοῦ Θεοῦ ἱερέα τύπτειν ἀφειδῶς προσετάσσοντο· ἴστε δὲ πάντες, ὡς δυσφόρητος ἡ πληγὴ οἰκτιρμῶν ἄνευ προσαγομένη. Ὁ δὲ καρτερικὸς ἀθλητὴς τοῦ Χριστοῦ ἐν γενναίῳ ψυχῆς παραστήματι τῷ τυράννῳ ἐπεφώνει· « Ὡς ἔοικεν, καὶ κυνῶν καὶ κοράκων τὸ ἀναιδὲς ἢ ἀκόρεστον ἐπιδεικνύμενος, οὐδεμίαν φειδὼ ποιῇ τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων ὁμοίως ἐκείνοις οἰκεῖον βρῶμα ταῦτα τιθέμενος· γνῶθι οὖν, ὡς οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι οὔτε σοῦ οὔτε τῶν ὑπὸ σοῦ προσαγομένων μοι κολαστηρίων. »

19. Ὁ δὲ τῆς ἀθείας ἔμπλεως, βρύχων ἅμα καὶ τρίζων τοὺς ὀδόντας· « Ἵνα τί, τοῖς παίουσιν ἀπειλῶν ἐπεφώνει, πεφεισμένως τὸν ἀνόσιον μαστίζετε; ὡς ἐκ τούτου γὰρ ἀδείας τυγχάνων, πρὸς λοιδορίας καὶ ὕβρεις τὰς καθ' ἡμῶν ἀναιδῶς ἐκτρέπεται. » Ἀπὸ δὲ τῆς τῶν τεινόντων ὑπερβαλλούσης βίας καὶ τῆς τῶν ἐπιβεβηκότων τῷ ξύλῳ σφοδρᾶς βαρύτητος ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀνυποίστων ῥαβδισμῶν οἱ μὲν βραχίονες τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου σώματος τέλεον καταβαρθέντες μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ὀστῶν ὁλοκλήρως ἀπεγυμνοῦντο· ἡ δὲ ἄλλη πᾶσα ἁρμονία λυθεῖσα τῆς οἰκείας συμφυΐας διέσπαστο. Βαστάσαντες οὖν αὐτὸν ὡς μηδὲ κινη-

θῆναι δυνάμενον τῷ δεσμωτηρίῳ ἐναπέρριψαν, ἔνθα καὶ ἡ λοιπὴ τῶν μαρτύρων δυὰς ἐναπεκέκλειστο.

20. Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας ἐκβαλόντες τοῦ δεσμωτηρίου, ἄγουσιν αὐτοὺς εἰς τόπον λεγόμενον Παράδεισον, οὗ πλησίον καὶ ναὸς ὑπῆρχε τοῦ παρ' αὐτῶν σεβομένου πυρός· ἐν ᾧ καὶ προκαθεσθεὶς ὁ παμμίαρος πρὸς τοὺς ἁγίους ἔφη· « Εἴπατέ μοι συντόμως· ἔτι τῷ αὐτῷ τῆς κακίας ἐπιμένετε λογισμῷ μὴ πειθαρχοῦντες τοῖς τοῦ αὐτοκράτορος θεσπίσμασιν, ὧ γοητείας ἀνάμεστοι; » Οἱ δὲ ἅγιοι ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος εἶπον· « Ἡμεῖς τοῦ ἀγαθοῦ λογισμοῦ, ὃν ἀρχῆθεν ἐκεκτήμεθα, καὶ τοῦ ἑνὸς φρονήματος σύμψυχοι ὄντες, τῆς ἀληθινῆς πίστεως οὐδαμῶς ἐκπεπτώκαμεν, ἐν οἷς Θεῷ ποιητῇ οὐρανοῦ τε καὶ γῆς λατρεύομεν, τὰ δὲ τοῦ ἀσεβοῦς βασιλέως ὑμῶν προστάγματα ἐν οὐδενὶ τιθέμεθα· κἂν εἶδος ἅπαν βασανιστηρίων ἐπαγάγοις, εὖ ἴσθι ὡς ἀμετάθετοί ἐσμεν, τῆς αὐτῆς γνώμης καὶ προαιρέσεως ἐχόμενοι. »

21. Λίαν δὲ ἀχθεσθεὶς ἐπὶ τοῖς ῥήμασιν ὁ τύραννος κελεύει αὐτοὺς μὲν κατὰ τῶν μασχαλῶν καὶ τῆς ὀσφύος καὶ τῶν κνημῶν σχοινίοις περιζωσθέντας ἰσχυρῶς, κατὰ δὲ τὰ τῶν σχοινίων ἄκρα ξύλοις ἐνδήσαντας τοὺς ὑπηρετοῦντας δίκην στρεβλωτηρίων περιελίσσειν ἐν δυνάμει. Οὗ γενομένου, ἐπὶ τοσοῦτον τὰ ὀστᾶ τῶν ἁγίων συνέθλιψαν, ὥστε καὶ τοὺς πόρρωθεν ἀφεστηκότας τοῦ κρότου τῆς συντριβῆς ἐνωτίζεσθαι. Ὁ δὲ παμμίαρος ἐπεφώνει τούτοις· « Τῷ θελήματι τοῦ βασιλέως μὴ ἀντιτάσσεσθε. » Ἀντιφθέγγονται οἱ ἅγιοι τοῦ Χριστοῦ ἀθλοφόροι· « Οἱ τῷ θελήματι τοῦ βασιλέως ὑμῶν ὑπείκοντες ὑποταγῆναι τῷ θείῳ βουλήματι οὐ δυνήσονται. »

22. Ἀπὸ δὲ τρίτης ὥρας ἕως ἕκτης τῇ τοιαύτῃ τῆς βασάνου στρεβλώσει τῶν ἀθλητῶν ἐγκαρτερούντων καὶ διὰ τῆς ὑπομονῆς τὸν Θεὸν μεγαλυνόντων, αὐτοὶ τὰς ἐρωτήσεις οἱ ὠμότατοι μιαιφόνοι πρὸς αὐτοὺς ἐποιοῦντο. Πάλιν οὖν βαστάσαντες αὐτοὺς ταῖς ἀφορήτοις πληγαῖς οἷα δὴ νενεκρωμένους τῷ δεσμωτηρίῳ ἐγκαταλείουσι, μὴ συγχωροῦντές τινι τῇ τοῦ τυράννου προστάξει τῶν ἀναγκαίων τι διατροφῆς ἢ σκεπάσματος ἐπιχορηγηθῆναι αὐτοῖς· « Εἰ δέ τις εὑρεθείη τὸν τοιοῦτον ὅρον παραλύων, φησίν, ὠμοτάταις ὑποβληθεὶς μάστιξι τῶν ὤτων καὶ τῆς ῥινὸς ἀποστερηθήσεται. »

23. Ἀλλ' οἱ γενναῖοι τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται πᾶσαν θλῖψιν καὶ κάκωσιν δι' αὐτὸν ὑπομένοντες, ἐν πείνῃ καὶ δίψῃ, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι ἐπὶ τριετῆ χρόνον κατάκλειστοι διετέλεσαν, μηδαμόθεν ἔχοντες τῆς ἐνδείας παραμυθίαν, πλὴν εἰ μὴ ἀπὸ τῶν συνδεσμίων, ἐξερχομένων καὶ προσαιτούντων ἑαυτῶν τε χάριν καὶ τῆς τῶν μαρτύρων ἐλαχίστης ἐπιχορηγήσεως· ὧν καὶ τὰς ἀφορήτους θλίψεις καὶ τὴν τοῦ λιμοῦ χαλεπότητα καθορῶντες οἱ τῇ εἱρκτῇ προσκαθήμενοι φύλακες τό τε βαθὺ γῆρας κατῳκτίζοντο καὶ πρὸς ὀδυρμοὺς καὶ δάκρυα μετεφέροντο.

24. Μετὰ δὲ τὴν τοσαύτην πολυχρόνιον κάκωσιν τῶν τρισολβίων μαρτύρων, Σαβωρίου τοῦ Περσῶν βασιλέως παραγεγονότος κατὰ τὸν αὐτὸν χῶρον, ἐν ᾧ οἱ ἅγιοι ἐφρουροῦντο, Βιθμαδὰ καλούμενον, ἐξάγει τούτους τῆς φυλακῆς ὁ πρὸς τὸ κολάζειν τὴν ἐξουσίαν εἰληφώς, ἐπὶ τοσοῦτον ἐκτετηκότας τῇ πολυημέρῳ κακώσει, ὥστε εἰκόνα μόνον ἀνθρώπου δεικνύναι[1] καὶ αὐτοὺς τοὺς ὠμότητι διαφέροντας εἰς οἰκτιρμὸν καὶ ἔλεον τούτων ἐπικλίνεσθαι· καὶ τῷ τοῦ κατάρχοντος πάντων τῶν ἐν Περσίδι μάγων τοὔνομα Ἀρδασαβὼρ βήματι ἀκριβέστερον ἀνεταζομένους παρίστησι, πάντων ὁμοῦ τῶν μεγιστάνων καὶ παραδυναστευόντων συγκαθεζομένων αὐτῷ. Καὶ τῶν ἁγίων γενναίῳ καὶ ἀκαταπλήκτῳ φρονήματι ἐμφανισθέντων, Ἀρδασαβὼρ ἔφη πρὸς αὐτούς· « Ἀληθῶς χριστιανοί ἐστε; » Ἀπεκρίθησαν οἱ ἅγιοι· « Ναί, ἀληθῶς χριστιανοί ἐσμεν, καὶ τοῦτο τὸ σέβας ἐκ προγόνων ἐπιγραφόμεθα, μόνῳ Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ τὴν λατρείαν προσάγοντες. »

25. Λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ τύραννος· « Καὶ ἡ πρεσβυτικὴ κατάστασις ὅσον εἰκάσαι τις δύναιτο καὶ τὸ βαθὺ γῆρας τὴν ἐνοῦσαν ἐμφανίζει ἀσθένειαν. Ἐπὶ πλεῖον δέ, ὡς οἶμαι, ἡ χρονία κάθειρξις καὶ ταλαιπωρία τάς τε μορφὰς ἠλλοίωσε καὶ τὴν ἐπὶ ταύταις σύνταξιν κατειργάσατο· διόπερ εἰ ἐμοὶ πείθεσθε, φείσασθε ἑαυτῶν καὶ τῷ ἡλίῳ προσκυνήσατε, ἵνα μὴ βιαίῳ θανάτῳ τὰ ὑμῶν σώματα ἀναλωθῇ. Οὐκ ἀγνοεῖτε γάρ, ὡς κατὰ παντὸς χριστιανοῦ τῷ περσικῷ μὴ πειθαρχοῦντος δόγματι ἡ διὰ ξίφους εἰς κεφαλὴν διώρισται τιμωρία. »

26. Ὁ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς Ἀκεψιμᾶς λέγει πρὸς αὐτόν· « Ἐπίσταμαι, ὡς οὐκ ὀλίγην σπουδὴν κέκτησαι ἐν ταύτῃ σου τῇ καταργουμένῃ ἐξουσίᾳ· μὴ οὖν χρονοτριβήσῃς ἀναβαλλόμενος περὶ τὴν

24. — 1. *ita fortasse legendum;* δεικνύοντας U.

τοιαύτην σου παράνομον θέλησιν, μηδ' ἐπὶ διάνοιάν σου ἀνέλθῃ, ὡς ἢ θωπείαις ἢ ἀπειλαῖς ὑποχαυνώσεις ἢ μεταπείσεις τὸν αὐτοκράτορα ἡμῶν λογισμόν· ἀλλ' ὃ βούλει ποιῆσαι, τοῦτο διὰ τάχους ἀπόφαινε· ἡμεῖς γὰρ ἑδραῖοι καὶ ἀμετακίνητοι διαμένοντες οὔτε τὰς βασάνους σου πτοούμεθα καὶ τὸ τοῦ βασιλέως ὑμῶν πρόσταγμα ὡς παράνομον ἀποστρεφόμεθα. »

27. Ὁ δυσμενέστατος πρὸς αὐτοὺς ἀποκρίνεται· « Οὐκ ἀγνοῶ, ὡς ὑμεῖς οἱ χριστιανοὶ τὸν θάνατον εἰς ἀνάπαυσιν λογιζόμενοι τούτου τυχεῖν διὰ τάχους ἐπισπεύδετε· ἀλλ' οὐκ ἀποδήσεται ὑμῖν τὸ ζητούμενον, μέχρις ἂν τὴν ζωὴν ὑμῶν κατ' ὀλίγον ἐκδαπανήσας καὶ τελευταῖον παρανάλωμα ξίφους ὑμᾶς ποιησάμενος ἅπαντας τοὺς περὶ ὑμᾶς χριστιανοὺς δι' ὑμῶν σωφρονισθῆναι παρασκευάσω. » Ὁ ἅγιος Ἀκεψιμᾶς λέγει· « Πολλάκις ἤκουσας παρ' ἡμῶν, ὅτι οὔτε τῶν βασάνων σου λόγον ποιούμεθα οὔτε τὸν διὰ ξίφους θάνατον δεδοίκαμεν. Ὁ γὰρ ἐν ταῖς προλαβούσαις θλίψεσι βοηθὸς ἡμῶν γενόμενος Θεός, καὶ τανῦν αὐτὸς ἡμῖν δύναμιν παρέξει εἰς τὸ τὰς μηχανὰς τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ Σατανᾶ καταργῆσαι. Δοκίμασον οὖν τὴν ἐν Χριστῷ δυναμουμένην πρεσβυτικὴν ἡμῶν ἀσθένειαν ὡς ἐν χωνείᾳ ταῖς βασάνοις, καὶ εὑρήσεις ἀργύριον κεκαθαρμένον ἑπταπλασίως, ἵνα διὰ πάντων κατηχυμμένος τὴν σεαυτοῦ ἐπιγνῷς περὶ τὴν ἀσέβειαν πλάνην, ὡς ἀνήνυτα καθ' ἡμῶν ἐπιχειρῶν. »

28. Θυμοῦ δὲ πλησθεὶς ὁ τῆς ὠμότητος ἐξάρχων κελεύει παρενεχθῆναι ἐξ ὠμῆς βύρσης μάστιγας τὸν ἀριθμὸν τεσσαρεσκαίδεκα, ἃς καὶ κατενώπιον αὐτοῦ προθεὶς λέγει πρὸς τοὺς ἁγίους· « Ὄμνυμι τὸν μέγαν θεὸν ἥλιον καὶ τὴν τοῦ βασιλέως τῶν βασιλέων Σαβωρίου εὐκλεᾶ τύχην, ὡς εἰ μὴ πεισθείητε τῷ προστάγματι αὐτοῦ, ἐν τούτοις ἐξαναλώσω ὑμῶν τὰ σώματα, ἐν αἵματι δὲ μολυνῶ τὴν ἀνόσιον πολιὰν ὑμῶν μηδεμίαν φειδὼ ποιούμενος εἰς ὑμᾶς· εἰ δὲ καὶ τάχιον ἀποδώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν μαστιζόμενοι, καὶ αὐτὰ τὰ νεκρὰ ὑμῶν σώματα καθ' ἓν μελιζόμενα διασκορπίσας, αἱμοβόροις κυσὶ καὶ ὀρνέοις ἀπορρίψω. » Ὁ ἅγιος Ἀκεψιμᾶς εἶπεν· « Ἐπειδὴ ὤμοσας εἰς μὴ ὄντα θεὸν κτίσμα καὶ δοῦλον τοῦ ὄντος Θεοῦ καὶ εἰς ψυχὴν ἀνθρώπου φθαρτοῦ καὶ ἐπικήρου, δέδοικα, μήπως παροργίσας τὸ ὠμοσμένον οὐκ ἐκπληρώσῃς. Ἰδοὺ τὰ σώματα ἡμῶν παρὰ σοί ἐστιν· τῶν γὰρ ψυχῶν Θεὸς ἐξουσιάζει· ὃ βούλει τοίνυν ποιῆσαι, τάχιον ποίησον· ἐν ἑτοίμῳ γὰρ ἡμᾶς διὰ πάντων εὑρήσεις. »

29. Τότε ὁ μιαρὸς ἐν κραυγῇ μεγάλῃ κελεύει ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ τεινόμενον ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν ἄνδρας δυνάμει διαφέροντας κατά τε τῶν στέρνων καὶ τῶν νώτων ἀνηλεῶς ταῖς μάστιξι καταξαίνειν. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ προήχθησαν οἱ μαστίζοντες ὠμότητος, ἕως οὗ αἱ σάρκες αὐτοῦ σὺν τῷ αἵματι ἐπὶ τὴν γῆν καταρρέουσαι ἐλεεινὸν θέαμα τοῖς παροῦσιν ἐδείκνυον, ἑτέρων ἐπιβοώντων· « Πείσθητι τῷ τοῦ βασιλέως θελήματι καὶ ζῆθι. » Ὁ δὲ τοῦ Θεοῦ ἄμεμπτος ἀρχιερεὺς μέχρι μὲν δυνάμεως εἶχεν, ἐπεφώνει ὡς· « Τὸ μὲν βούλημα τοῦ ἐμοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ δυναμούμενος τελειώσω, τὸ δὲ τοῦ βασιλέως ὑμῶν καὶ ἐξουθενῶ καὶ βδελύσσομαι. » Ἐπειδὴ δὲ τῷ θανάτῳ προσήγγιζε καὶ πρὸς τὸ λέγειν πάντη ἀδυνάτως εἶχεν, τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἄρας καὶ τὴν εἰς Θεὸν ὁμολογίαν διὰ τῆς εἰς αὐτὸν ἀνανεύσεως ἀπαράτρωτον συντηρῆσαι βεβαιωσάμενος, ἐν αὐτῇ τῇ τῶν δεινῶν καρτερίᾳ τὴν ἀκαταγώνιστον καὶ μακαρίαν ψυχὴν τῷ ἀθλοθέτῃ Θεῷ παρέθετο.

30. Μετὰ δὲ τὴν πρὸς κύριον ἐκδημίαν αὐτοῦ τὸ ἱερόνικον σῶμα νεκρὸν αὐτοῖς προκείμενον ἐν παραλλαγῇ τῶν τυπτόντων ἐπὶ τοσοῦτον μαστίζοντες κατῄκισαν, ὥστε τὰς σάρκας αὐτοῦ ἐρίου δίκην καταξανθείσας δι' ὅλου ἐπὶ τῆς γῆς σὺν τῷ αἵματι καταρρεῦσαι· ὠμοτέραν δὲ καὶ θηρίων γνώμην ἐπιδεικνύμενοι, τὸν μὲν σπόνδυλον ἐπὶ κεφαλῆς σύροντες κατέαξαν· ῥίψαντες δὲ αὐτὸν κατὰ τὰς πλατείας, φύλακας τῷ ἱερῷ σώματι κατεστήσαντο εἰς τὸ μηδὲ ταφῆς ὁσίας παρά τινος ἀξιωθῆναι. Πλὴν μετὰ τρίτην ἡμέραν τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον παρὰ τῶν χριστιανῶν ἐκλάπη, τῶν φυλακῶν ἐσχολακότων τῇ τοῦ βασιλέως τῶν Ἀρμενίων θυγατρὸς παρουσιάσει, ἕνεκεν σπονδῶν εἰρήνης ὅμηρον ἐπιδοθείσης τῷ τῆς Περσίδος βασιλεύοντι.

31. Τῇ δεκάτῃ δὲ τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς τοῦ μακαρίου τελειωθέντος Ἀκεψιμᾶ, εἰσήχθη μετ' αὐτὸν ὁ ἱερὸς Ἰωσήφ· καὶ πρὸς αὐτὸν ὁ τῆς ἀπανθρωπίας ἔμπλεως ἄρχων ἐκμανῶς ἔφη· « Ἑώρακας τὸν σὸν ἑταῖρον, ποίῳ θανάτῳ πικρῶς τὴν ζωὴν κατέλυσεν; καὶ σὺ τοίνυν, εἰ μὴ τῇ χρηστῇ συμβουλίᾳ μου πεισθῇς, ταῖς ὁμοίαις περιπεσὼν κολάσεσι κακιγκάκως τοῦ ζῆν ἀπαλλαγήσῃ. » Ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀνεπίληπτος ἱερεὺς εἶπεν· « Ὃ πολλάκις εἶπον, τοῦτο καὶ αὖθις φημί· ἐφ' ὅσον κύριός εἰμι τοῦ οἰκείου λογισμοῦ σῴας ἐν αὐτῷ τὰς φρένας ἔχων, οὔποτε ἀνταλλάξομαι τὴν δόξαν τοῦ ζῶντος καὶ ἀφθάρτου

Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι φθαρτῶν καὶ λυομένων κτισμάτων οὐδὲ τὸν δημιουργήσαντα καταλιπὼν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ποιηθεῖσι προσκυνήσω εἰς τὸν αἰῶνα. Ὃ τοίνυν βούλει ποιεῖν, τάχιον ποίησον. » Θυμῷ δὲ πολλῷ ζέσας ὁ θηριωδέστατος, κελεύει τεινόμενον αὐτὸν κυκλοτερῶς ἀνδράσι δυνατοῖς δέρρεσιν ὠμοῖς κατατέμνεσθαι τὰς σάρκας αὐτοῦ, τῶν κηρύκων ἐπιβοώντων· « Εἶξον τῷ θελήματι τοῦ βασιλέως καὶ σώθητι. »

32. Ὁ δὲ τῆς ἀληθείας κῆρυξ φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν· « Εἷς ἐστι Θεὸς ὁ ἐπὶ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν, καὶ πλὴν αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἕτερος· ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς πίστεως τὴν λογικὴν αὐτῷ λατρείαν προσάγοντες. » Ὡς δὲ ἐπὶ πολὺ τυπτόμενος οὐδὲ φθέγξασθαι λειποψυχήσας ἠδύνατο, νομίσαντες αὐτὸν ἤδη τεθνάναι, τοῦ μὲν μαστίζειν ἀπέσχοντο. Σύραντες δὲ αὐτὸν ἔξωθεν, ἐρριμμένον ἐπὶ τῆς πλατείας καταλιμπάνουσιν· εἶτα μετ' οὐ πολὺ μαθόντες αὐτὸν ἔτι ἐμπνέειν, πάλιν τῇ εἱρκτῇ φυλαχθησόμενον παραδιδόασιν.

33. Τρίτον δὲ μετὰ τὸν ἀοίδιμον τοῦτον τῆς εὐσεβείας ἀθλητὴν εἰσάγουσι τὸν μακάριον Ἀειθαλᾶν. Πρὸς ὃν ὁ παμμίαρος ἔφη· « Ζωῆς καὶ θανάτου ἐν ὀφθαλμοῖς σου προκειμένων δόξης τε καὶ ἀτιμίας τοῖς ἀναλόγως αἱρουμένοις θάτερον τούτων, μὴ προδῷς σεαυτὸν τοῖς ἐναντίοις, καθάπερ οἱ ἑαυτοὺς ἀνοήτως ἐκδεδωκότες ἑταῖροί σου, πικροτάτῳ θανάτῳ τῶν τῇδε μεταχωρήσαντες· εἰσακούων γάρ μου τῆς παραινέσεως, καὶ δωρεὰς λήψῃ βασιλικὰς καὶ δόξης τῆς παρ' αὐτῶν μεγαλοπρεπῶς καταξιωθήσῃ· εἰ δὲ τῇ αὐτῇ ἐπιμένεις ἀπειθείᾳ, πρόδηλά σοι τὰ ἐκ τούτου συμβησόμενα. » Ὁ φερώνυμος Ἀειθαλᾶς, τὸ τῆς εὐσεβείας ἀειθαλὲς φυτόν, ἀντέφησεν· « Θαυμάζω ἐπὶ τῇ ἀλογίᾳ τῆς σῆς ἀναισθησίας, ταλαίπωρε· τοῖς γὰρ ἀνοήτοις κτήνεσι παρασυμβληθεὶς οὐδὲ ὅμοια τούτοις ἀπερεύγεσθαι ἐρυθριᾷς· εἰ γὰρ οἱ ἐμοὶ σύμψυχοι καὶ συμφυλέται ἤδη προβεβηκότες μου τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν ἀληθοῦς πίστεως παρέδωκαν, δι' ἧς καὶ βασιλείας οὐρανῶν κληρονόμοι γεγόνασιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ἐγώ, ἀνοητότατε, μικρόν τι τῆς ἡλικίας ὑποβεβηκὼς καὶ τὸ ἀκμαιότερον διὰ ταύτης κεκτημένος, τὸν ὑπὲρ εὐσεβείας ὑποίσω θάνατον καὶ σὺν αὐτοῖς τῶν ἀφθάρτων καταξιωθήσομαι στεφάνων; »

34. Ταῖς δὲ τοιαύταις ὕβρεσιν ἀλλοιωθεὶς τὸ πρόσωπον ὁ μανιώδης καὶ θυμῷ ὑπερζέσας, κελεύει τεινόμενον αὐτὸν ἐκ τεσσάρων χωρὶς οἰκτιρμῶν ἢ ἐλέους, ὡς ἄν τις ξύλῳ ἢ λίθῳ ἀναισθήτοις οὖσι χρήσαιτο, ὁμοιοτρόπως αὐτῷ τὰς πληγὰς ἐπιφέρειν. Ὁ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀληθῶς γενναῖος ἀθλητὴς ἀποκρίνεται τῷ τυράννῳ μετὰ βοῆς· « Ὦ ἀνόητε καὶ ῥυπαρὲ κύον, τὸ πάσης καταγώγιον κακίας, ἔοικεν τῇ σαθρότητι τοῦ νοὸς ὑμῶν καὶ τὴν τῶν βασάνων ἐξομοιοῦσθαι ἀσθενεστάτην ἐπίθεσιν· ἀναλόγως δὲ τούτοις καὶ οἱ τοῖς πονηροῖς ἐξυπηρετοῦντές σου προστάγμασιν, ἐν ἀτόνοις καὶ παρειμέναις χερσὶ τὰς τιμωρίας ἡμῖν ἐπάγουσι· καινοτέρων τοίνυν κολαστηρίων καὶ τῶν τούτοις ὑπουργούντων ἐν δυνάμει πλείονι εὕρεσιν ποιησάμενος, ἔργῳ μαθήσῃ καὶ τὴν ἐμὴν ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ καρτερίαν, δι' ἧς τὸ νεάζον τῆς ψυχῆς ἀναφαίνεται, καὶ τὴν σὴν ἀδρανῆ καὶ καταγέλαστον ἐπιχείρησιν, δι' ἧς[1] τὸ ἐκλελυμένον σου καὶ παράφορον ἐλεγχθήσεται. »

35. Θαμβηθεὶς δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις ὁ ἀνοσιουργὸς πρὸς τοὺς συνεδρεύοντας αὐτοῦ μεγιστᾶνας· « Τί τοῦτο ἄρα, ἔφησε, τὸ πάσης ἀνθρωπίνης περινοίας ἐπέκεινα; πῶς οὗτοι οἱ λεγόμενοι χριστιανοὶ τῆς παρούσης καταφρονοῦντες ζωῆς οὕτω διψῶσι τὸν θάνατον ὡς ἄν τις λιμώττων ἄρτου καὶ ὕδατος ἐφιέμενος; » Οἱ συνεδρεύοντες μεγιστᾶνες λέγουσι πρὸς αὐτόν· « Ταῖς ἐκ πατέρων διδαχαῖς ἀκολουθοῦντες τὰς δι' αὐτῶν ἐπαγγελίας ὡς βεβαίας ἀσπάζονται· περιέχουσι γὰρ αἱ γραφαὶ αὐτῶν ἄλλον εἶναι κόσμον ἀόρατον καὶ ζωὴν ἀτελεύτητον. » Ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα μεταξὺ αὐτῶν ἐλέγετο, τῇ τε τῆς ὥρας παρατάσει καὶ τῇ τῶν σφοδρῶς αἰκιζόντων ἐπεμβολῇ αἱ μὲν τοῦ πολυάθλου σώματος ἁρμονίαι διελύοντο, αἱ δὲ σάρκες ἅμα τῷ αἵματι καταξαινόμεναι ἐπὶ γῆς ἀπέρρεον.

36. Ἐπ' ὀλίγον δὲ ἀνεθέντος αὐτοῦ καὶ πάλιν τῷ τυράννου βήματι ὑπὸ στρατιωτῶν ἀχθέντος, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ τύραννος· « Εἰ βουληθείης ὑπεῖξαι τῷ βασιλικῷ προστάγματι, εἰσὶ παρ' ἡμῖν ἰατρῶν ἐμπειρότατοι, οἳ δύνανταί σε καὶ τῶν πληγῶν ἀπαλλάξαι καὶ ταχεῖάν σοι τὴν ἴασιν βραβεῦσαι. » Ὁ μακάριος Ἀειθαλᾶς ἀντέφησεν· « Περὶ ὑγείας καὶ ἰατρικῆς ἐπιστήμης φιλοσοφεῖς, ὦ παράλυτε καὶ σώματι καὶ ψυχῇ; Θεός μοι μάρτυς ἡ ἀλήθεια, ὅτι εἰ λόγῳ τὰ πάθη ἐφυγάδευες, τὰ

34. — 1. *ita legendum videtur*, ὧν U.

τραύματά τε καὶ τὰς πληγὰς τοῦ ταπεινοῦ τούτου σώματος αὐθωρὸν ἐθεράπευες, οὐκ ἂν ἐπέκαμψάς μου τὸν λογισμὸν τὸν πλάσαντά με καταλιπεῖν Θεόν, δι' οὗ πᾶσα κτίσις ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παρήχθη, καὶ τῷ ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντι εἰς ὑπηρεσίαν ἀνθρώπων ἡλίῳ προσκυνῆσαι. » Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ δυσσεβέστατος· « Δοκιμάζων εἴρηκά σοι ταῦτα, ἐπεὶ τάχα καὶ εἰ θελήσειας πεισθῆναι τῷ βασιλικῷ προστάγματι, ἡ τῶν πληγῶν θανατηφόρος ἐπίθεσις οὐδαμῶς σοι τὸ ζῆν παραχωρήσει· διὰ τοῦτο παράδειγμά σε θήσομαι πᾶσι τοῖς χριστιανοῖς, ὅσους ἡ περὶ σὲ τῆς κακίας λώβη κατεκράτησεν, ὡς ἂν μάθωσι καὶ ἕτεροι διὰ σοῦ σωφρονεῖν καὶ μὴ ἀδεῶς ταῖς ὕβρεσι χρῆσθαι κατὰ τῶν ἐξουσιαζόντων, οἷς[1] ὤφειλες μᾶλλον τιμὴν καὶ σέβας προσάγειν. »

37. Ὁ πανίερος Ἀειθαλᾶς ἀντέφησεν· « Εἰ καὶ ἄλλως ἀνοηταίνεις, ἀλλ' οὖν ἐν τούτῳ καὶ μὴ βουλόμενος ἀληθεύσεις. Τῷ ὄντι γὰρ ἀγαθὸν ὑπόδειγμα γενησόμεθα τοῖς μετέπειτα χριστιανοῖς, οἳ καὶ εἰς ἡμᾶς ἀφορῶντες καὶ τὴν ἡμετέραν ἐν Χριστῷ γενναιότητα, ἐν ὁμοίᾳ προθέσει τὰς μηχανὰς ὑμῶν ἐκφαυλίσαντες δι' ὑπομονῆς καὶ καρτερίας τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον, ἐν οὐρανοῖς ἀπολήψονται, ὡς ἀληθῶς μνήμην ἀνεπίληστον τῆς ἐπαινουμένης ἀρετῆς τῷ βίῳ καταλιπόντες. » Ἀφωνίᾳ δὲ συσχεθεὶς πρὸς ταῦτα ὁ μανιώδης καὶ πολύπλοκος, προσκαλεσάμενος τὸν Ἀδεσχοχὰρ τῆς ὁμοίας αὐτῷ μετέχοντα αἱρέσεως, λέγει πρὸς αὐτόν· « Τοὺς δυστιμωρήτους τούτους καὶ ἀκάματον τὴν προαίρεσιν ἔχοντας παραλαβὼν πρός τε τὴν ὑμῶν πόλιν καὶ πατρίδα ἀπαγαγὼν λιθολεύστους χερσὶ χριστιανῶν παρασκεύασον γενέσθαι· τούτου γὰρ ἕνεκεν οὐδὲ τὴν διὰ ξίφους κατ' αὐτῶν ἀπόφασιν ποιῆσαι προτεθύμημαι. »

38. Παραυτίκα δὲ κατ' ἐνώπιον τῶν τε δικαζόντων καὶ συνεδρευόντων ἀχθοφόροις ἐπιβιβάσαντες ζῴοις τὴν εὐθὺ φέρουσαν Περσῶν πρὸς τὰ ἐνδότερα πορείαν διανύειν κατέσπευδον. Ἐπεὶ δὲ ταῖς ἀφορήτοις πληγαῖς τῇ τε τῶν μελῶν παραλύσει καὶ τῇ τῶν ὀστῶν συντριβῇ πιεζόμενοι ἀδυνάτως εἶχον καὶ αὐτὸ τὸ καθῆσθαι, σχοινίοις καταδήσαντες δι' ὅλου ἦγον ὡς ἐν ζῶσι[1] σώματα νεκρά, μηδὲ τῆς οἱασοῦν παραψυχῆς ἀξιοῦντες οἳ καὶ θηρίων ὠμότεροι, μᾶλλον μὲν οὖν ἐν αἷς καὶ συνέβη μοναῖς καταλύειν, ὥσπερεί τινα[2] φορτία ξυλαρίοις εἰς κᾶῦσιν ἀγομένων ἀτίμως παραρριπτοῦντες τοῦ ἐπιπλήττειν καὶ χλευάζειν οὐδαμῶς ἐνεδίδοσαν. Κατὰ δὲ τὴν πόλιν αὐτῶν Ἀρβὴλ ἐν ὄροις διακειμένην Ἐδιὲβ φθάσαντες κατακλείουσιν αὐτοὺς ἐν σκοτεινῷ δεσμωτηρίῳ, ἐν ᾧ καὶ τῆς ἐκ πληγῶν σήψεως ἐπιγενομένης καὶ τῶν ἐκ ταύτης ἰχώρων ὑποκάτωθεν αὐτῶν καταρρεόντων, οὐ μικρά τις πόνων ἐπιβολὴ τοῖς ἱεροῖς ἐκείνοις καὶ ἀδαμαντίνοις ἐνέσκηπτεν σώμασι· πρὸς τούτοις καὶ φύλακας παρακαθῆσθαι προσέταξεν τοῦ μηδένα τῶν χριστιανῶν εἰσιόντα πρὸς αὐτοὺς ἐπιμελείας τινὸς ἀξιῶσαι.

39. Γυνή δέ τις ἐν ὁρίοις τῆς αὐτῆς παροικοῦσα πόλεως, ἧς καὶ τὴν μνήμην ἐν ἑτέρᾳ συγγραφῇ πεποίημαι, τοὔνομα Εἰσδανδούλ, πολλῶν ἁγίων ἐγκατακλείστων σώματα ἐπιμελουμένη παντοίως περιεποιεῖτο. Αὕτη τοίνυν ἡ σεμνοπρεπεστάτη καὶ ὄντως τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος ἀκούσασα περὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων Ἰωσὴφ καὶ Ἀειθαλᾶ, ἀωρὶ τῶν νυκτῶν πρὸς τὸ δεσμωτήριον παραγενομένη καὶ τοὺς φυλάσσοντας ἀργυρίῳ καὶ δώροις δεξιωσαμένη, τῆς εἱρκτῆς ἐξάγει τοὺς μάρτυρας καὶ βασταζομένους ὑπὸ τῶν ἑαυτῆς — οὔτε γὰρ περιπατῆσαι ἰσχύος εἶχον — πρὸς τὴν ἰδίαν διακομίζει μονήν τε καὶ οἰκίαν. Καὶ δὴ προθεῖσα τούτους μηδὲ φθέγξασθαι δυναμένους, ἀπομάσσει μὲν τὸν ἰχῶρα, τὴν δὲ τῶν τραυμάτων ἀλγηδόνα παρηγορεῖται μαλάγμασιν, ὀθονίοις τε καθαροῖς ἐπιδεσμοῦσα καὶ διὰ πάντων τὴν θεραπείαν προσάγουσα, ἐκ δὲ τῆς καθαιρομένης ἑλκώσεως καὶ τῶν ἰχώρων ἑαυτὴν ἐπαλείφουσα, ἁγιασμοῦ μεταλαβεῖν ἐντεῦθεν ἱμειρομένη, τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ λελυμένα μέλη ἠλειφέν τε μυρίσμασι μεγαλοπρεπῶς καὶ κατεφίλει δακρυρροοῦσα, οἷα δὴ τὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ στίγματα ἐν αὐτοῖς καθορῶσα.

40. Πρὸς ἣν ὁ καρτερικώτατος Ἰωσὴφ ὀψέ ποτε ἑαυτοῦ γενόμενος ἔφησεν· « Τὸ μὲν περὶ ἡμᾶς σου συμπαθὲς καὶ φιλότιμον, ὦ γύναι, καὶ Θεῷ εὐαπόδεκτον καὶ ἡμῖν τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀθλοῦσι, τὸ δὲ οὕτως ἀποκλαίεσθαι ἡμᾶς ἀφιλοσόφως καὶ ὑπὲρ τὸ μέτρον ἐκτός ἐστι τῆς ἀψευδοῦς τῶν χριστιανῶν ἐλπίδος τε καὶ πίστεως. » Λέγει πρὸς αὐτὸν τὸ πανέντιμον γύναιον· « Τὸ μὲν ὑπὲρ Χριστοῦ τοιαῦτά τινα παθήματα ἀναδέξασθαι τὴν ὑμετέραν ἀκαταγώνιστον σπουδὴν καὶ πάνυ ἀποδοχῆς ἀξιοῦσα,

36. — 1. *ita emendandum,* ὡς U.

38. — 1. *ita* V. — 2. *correxi,* ὥσπερ τι U.

χαρᾶς οὐ τῆς τυχούσης πληροῦμαι· ἐπὶ πλεῖον γὰρ εὐφράνθην ἂν δοξάσασα τὸν Θεόν, εἰ καὶ τελειωθέντας εἶδον ὑμᾶς τῷ μαρτυρίῳ· τὸ δὲ κλαίειν καὶ δάκρυον καταχέειν ἐπὶ τοιούτοις ἀλγεινοῖς καὶ ἀνυποίστοις παθήμασιν ἀνθρώπινον πάθος καὶ τῆς φύσεως ἴδιον. »

41. Ἀποκρίνεται πρὸς αὐτὴν ὁ τλημαθέστατος ἱερεύς· « Αἱ διὰ Χριστὸν θλίψεις βασιλείας οὐρανῶν πρόξενοι γίνονται, πρὸς ἀνάπαυσιν αἰωνίων ἀγαθῶν προπέμπουσαι· στενὴ γὰρ καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδός, ὥς φησιν ὁ Κύριος, ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν καὶ οἱ εὑρίσκοντες αὐτὴν ὀλίγοι καὶ ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται. Καὶ ὁ μακάριος ἀπόστολος Παῦλος τῶν οἰκείων παθημάτων μνήμην ποιούμενος « αἱ θλίψεις » ἐπιφέρει « ὑπομονὴν κατεργάζονται » ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων ἀναγράφων τὰ κατορθώματα, ὧν οὐκ ἦν, φησίν, ἄξιος ὁ κόσμος. Καὶ σὺ οὖν, ὦ πιστότατον γύναιον, χαῖρε μᾶλλον ἐπὶ ταῖς τῶν ἁγίων θλίψεσιν, ὅτι πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων καὶ τῷ πληθυσμῷ αὐτῶν ἀναλόγως ἡ τοῦ Θεοῦ παράκλησις χορηγουμένη εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως ἐμπίμπλησιν. »

42. Τῆς δὲ ἡμέρας ὑπομειδιώσης ἤδη τοῖς πρὸς τὸν ὁρίζοντα τοῦ ἡλίου ἀπαυγάσμασι, βαστάσαντες αὐτοὺς πάλιν τῇ εἱρκτῇ ἐναποτίθενται. Ἐπὶ δὲ μησὶν ἓξ ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀλγηδόνων καὶ πόνων καὶ ἀφορήτων ὀδυνῶν κατεσθιομένων, συνέβη ἐν τῷ μεταξὺ διαδεχθῆναι τῆς ἀρχῆς τὸν τούτους ἀνετάζοντα ἡγεμόνα, ἕτερον δὲ ἀντ' αὐτοῦ προχειρισθῆναι δεινόν τινα καὶ σκληρότατον τοὔνομα Ζερώθ, ὠμότητι καὶ ἀπανθρωπίᾳ τοὺς πρὸ αὐτοῦ πάντας ὑπερβαλόντα. Ὃς καὶ πρόσταγμα βασιλικὸν παρανομίας ἔμπλεων εἴληφεν, καθά μοι εἴρηται καὶ πρώην, ὥστε τοὺς κατασχεθέντας ἁγίους ὑπ' αὐτῶν τῶν χριστιανικῶν χειρῶν λίθοις βαλλομένους οὕτω βιαίῳ θανάτῳ τὸν βίον μεταλλάττειν.

43. Διαφημισθέντος δὲ τοῦ τοιούτου δόγματος, ἅπαν τὸ τῶν χριστιανῶν σύνταγμα δούλων τε καὶ ἐλευθέρων μειζόνων τε καὶ ἐλαττόνων φυγῇ χρησαμένων, οἱ μὲν σπηλαίοις, οἱ δὲ ὄρεσιν ἑαυτοὺς κατακρύπτοντες, τὸ παράνομον καὶ μυσαρώτατον ἔσπευδον διαδρᾶναί που πρόσταγμα. Τοῦ δὲ τὴν ἀρχὴν ἐγχειρισμένου ἐπιχωριάσαντος τῇ αὐτῇ πόλει καὶ πρὸς τὸν ναὸν τοῦ παρ' αὐτῶν τιμωμένου πυρὸς εἰσελήλυθότος εὔξασθαι, λέγουσιν πρὸς αὐτὸν οἱ τοῦ πυρὸς λατρευταὶ καὶ τῆς μελλούσης γεέννης κληρωταί· « Εἰσί τινες παρ' ἡμῖν τῆς τῶν λεγομένων χριστιανῶν πολιτείας ἐπὶ τριετῆ καὶ πλείονα χρόνον ἐγκεκλεισμένοι ἐν ἀφεγγεῖ φρουρᾷ, οὓς ὁ πρὸ τῆς ὑμῶν ἐξουσίας κατάρχων αἰχισμοῖς καὶ βασάνοις περιβαλὼν ἀφορήτοις τῆς οἰκείας μεταθέσθαι θρησκείας οὐδαμῶς παρέπεισεν. » Ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας κελεύει παραυτίκα τούτους ἀχθέντας τῷ βήματι αὐτοῦ παραστῆναι. Τῆς δὲ τάξεως τὸ κελευσθὲν ποιησάσης, ὀργιλώτερον κινηθεὶς καὶ ἀπειλησάμενος, ὡς ἂν ἐκφοβῶν κατασείσῃ τούτων τὸ φρόνημα, λέγει πρὸς αὐτούς· « Ὦ λαὸς τολμητίας καὶ σκληροτράχηλον ἔθνος, οὐ κατέπτηξεν ὑμᾶς ἡ τοῦ μεγίστου βασιλέως Σαβωρίου ἀήττητος ἐξουσία, ὃς πόλεις μὲν ὀχυρὰς κατέστρεψε βασιλείας τε μεγάλας ἠρήμωσε καὶ πάσας τὰς ὑπ' αὐτὸν τελούσας χώρας τε καὶ ἐπαρχίας τῇ οἰκείᾳ δυναστείᾳ ὑπέταξεν; ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ προσκαθεζόμενοι οἴκην προσηλύτων, ἀναπαύσεώς τε καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ καταπολαύοντες ἀγαθῶν, οὕτως ἀνταίρετε κατὰ τῆς βασιλείας καὶ τῶν διαταγμάτων αὐτοῦ καὶ νόμων καταφρονοῦντες ἐξουθενεῖτε καὶ διαπτύετε; »

44. Ὁ τρισόλβιος Ἰωσὴφ ἀπεκρίθη· « Εἰ τυραννίδα κατὰ τοῦ βασιλέως ὑμῶν, ὡς φής, μελετήσαντες, ὅπλα κατ' αὐτοῦ ἐκινήσαμεν, φανερῶς ἀναφανέντες πολέμιοι, ἔδει καὶ αὐτὸν στρατιωτικὰς φάλαγγας ἀναλαβόμενον, οὕτω πρὸς ἡμᾶς χωρῆσαι ἀντιπαραταξάμενον, ὃν τρόπον κατὰ τῶν λοιπῶν ἐναντίων πεποίηκεν· ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς κατὰ τὸν ἡμέτερον καθηγεμόνα ταῖς ἐξουσίαις ὡς ὑπὸ Θεοῦ τεταγμέναις ὑποτάσσεσθαι μεμαθήκαμεν καὶ ἑαυτοὺς παραδιδόαμεν εἰς τὰς ἀνόμους ὑμῶν χεῖρας ὡς θύματα ἐπὶ σφαγὴν ἀγόμενα, διὰ τοῦτο καὶ σὲ βατράχων δειλότερον ὄντα τὴν τοιαύτην ἐνεχείρισε καθ' ἡμῶν ἐκστρατείαν, οὐ πολέμου νόμῳ συλλαβεῖν, δι' οὗ καὶ νίκης ἐγείρεται τρόπαιον, ἐν οὐδενὶ γὰρ ὁ τῆς ἀνδρείας σου τρόπος ἑτέρῳ τινὶ εὔχρηστος, πλὴν εἰ μὴ κατὰ γυναικῶν θαλαμευομένων ταύτην ἐπιστήσειας, ἀλλ' ἀπάτῃ καὶ θωπείαις δελεάσαι τῶν ἀφελεστέρων τὰς διανοίας τοῖς ὑμῶν ἀσεβέσιν ἐξακολουθῆσαι θεσπίσμασιν· ἡμῶν δὲ ὅπλα τε καὶ στρατιὰ καὶ παράταξις ἡ πρὸς τὸν ἡμέτερον Θεὸν ἐλπὶς καὶ ἀγάπη ἐστίν· καὶ αὐτοῦ τῷ λόγῳ πειθόμενοι τῶν ὑμετέρων καταφρονοῦμεν νόμων καὶ δογμάτων, ἃ καὶ ὡς πικρίας βοτάνην καὶ ἀσεβῆ πόσιν λογιζόμενοι οὐδὲ ταῖς ἀκοαῖς παραδεχόμεθα. »

45. Ὁ τῆς τυραννίδος προκαθήμενος ἀντέφησεν· « Ὡς ἔοικεν, τῇ ἐμῇ μακροθυμίᾳ καταχρώμενος καὶ σπουδάζων ταύτην θυμῷ ἀνταλλάξασθαι, τὰς τοιαύτας ὕβρεις καὶ λοιδορίας ἐπενεγκεῖν μοι διανενόη-

σαι, οἰόμενος τάχιον ἀπαλλαγῆναι τῶν μενόντων[1] κολαστηρίων καὶ τῇ διὰ ξίφους τιμωρίᾳ τελειωθῆναι, οὐχ οὕτως δέ σοι ἀποβήσεται, ἀλλὰ τῇ συνήθει χρησάμενος ἀνοχῇ μακροθύμως καὶ κατὰ μικρὸν ἐξαναλώσω σε, καθὼς ἂν ἐπιθυμῇ ἡ ψυχή μου. » Ὁ καρτερικὸς ἀδάμας πρὸς τὸν τύραννον ἀντέφησεν· « Οἶδα, φησίν, ὅτι ὡς ἀσπὶς τὰ ὦτα βύουσα πρὸς ἀκρόασιν θείων λογίων κωφεύειν προῄρησαι· τὸ δὲ στόμα σου ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμον σκολιότητός τε καὶ πονηρίας καὶ θυμοῦ δρακόντων ἀναπέπλησται· διὰ τοῦτο τὰς μὲν ἀθέους σου χεῖρας ἀκρατῶς πρὸς μιαιφονίαν ἐκτείνεις· οἱ δὲ πόδες σου ὀξεῖς εἰς τὸ ἐκχέαι αἷμα ἀθῷον· σύντριμμα δὲ καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς σου ἀποστολικῶς εἰπεῖν, καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνως, δι' ἧς οἱ ἐν Χριστῷ δικαιούμενοι τῆς ἐκεῖθεν μακαριότητος ἐπιτυχεῖν ἐλπίζομεν. »

46. Θυμοῦ δὲ πλησθεὶς ὁ ἐπάρατος κελεύει ἐξ ἄκρων τῶν ποδῶν σχοινίοις ἀναρτώμενον κατὰ κεφαλῆς κρεμασθῆναι, δέρρεσι δὲ ὠμοῖς παραστάντας τινὰς ἀνηλεῶς ἐπιξαίνειν τὰ τῶν πληγῶν τραύματα. Καὶ τοῦ ἔργου τελεσθέντος, ἐπὶ τοσοῦτον ὠμότητος ἦλασαν, ὥστε τοῦ σώματος ὅλου καταδαρθέντος τῶν τε φλεβῶν ἀνευρυσθέντων, ὡς ἐκ πηγῆς τινος καταρρεῖν τὰ τοῦ νικηφόρου μάρτυρος αἵματα. Τὸ δὲ περιεστὸς πλῆθος τὴν τυραννικὴν διασύροντες ἀπανθρωπίαν, πρὸς οἶκτον καὶ δάκρυα κινούμενοι, τοῦ τιμιωτάτου πρεσβύτου τὴν καρτερίαν ἐθαύμαζον. Τινὲς δὲ τῶν τῆς μαγίας ἀρχηγῶν κρυφιώτερον ὄπθεν πρὸς αὐτόν· « Εἰ αἰσχύνῃ τὴν ὁημοσίαν ὄψιν, ἔλεγον, ἐν τῷ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ναῷ λαθραίως σὺν ἡμῖν εἰσελθὼν θῦσον καὶ ἀπαλλάγηθι τῶν τοιούτων κολάσεων. »

47. Ὡρῶν δὲ τριῶν διελθουσῶν καὶ τοῦ μάρτυρος ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς τοῖς δεινοῖς ἐγκαρτεροῦντος, ἐς ὅσον ἰσχύος εἶχεν, ἀνεβόησεν· « Ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ οἱ τῆς ἀνομίας ἐργάται, ὅτι κύριος εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου· ὕλη πυρὸς αἰωνίου, ἐφ' ὅσον ἀσεβείας ἔχεσθε, τὰ φθαρτὰ ὑμῶν γένοιτο σώματα· τῷ αὐτῷ γὰρ κρίματι κριθήσεσθε ἤτοι τῷ τελευταίῳ πυρὶ βαπτισθησόμενοι. » Καὶ δὴ κατενεχθέντος αὐτοῦ κελεύσει τῆς τυραννικῆς παροινίας· « Ὑπείκεις, ἔφη, τῷ τοῦ βασιλέως προστάγματι, ὦ φλήναφον στόμα, καὶ ζωῇ τὸν θάνατον ἀντικαταλλάσσεις ἢ οὔ; » Ὁ τῆς ἀληθείας ὁπλίτης ἀπεκρίθη· « Μὴ γένοιτό μοί ποτε τοιαύτης ἐπιθυμῆσαι ζωῆς. »

48. Ὁ τῆς κακίας ἀρχιτέκτων ἀνθυποφέρει· « Τί δέ; προτιμητέος παρὰ σοὶ ὁ θάνατος τοῦ ζῆν; » Ὁ χριστομάρτυς πρὸς τὸν τύραννον φησίν· « Ὁ παρὰ σοὶ θάνατος ζωὴ τοῖς εὖ φρονοῦσι γίνεται· ἡ δὲ ζωή, ἣν ὑμεῖς χαρίζεσθε, θάνατον αἰώνιον κατεργάζεται. Τοῦ μὲν γὰρ σώματος ἐξουσιάζεις, ὃ καὶ φθορᾷ παραδίδοται διαλυόμενον, ψυχῆς δὲ τῆς ἀσωμάτου καὶ λογικῆς οὐδαμῶς κυριεύετε ὑμεῖς οἱ τυραννοῦντες, καθὼς καὶ ὁ ἡμέτερος κύριος ἐν εὐαγγελίοις φησίν· Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. Καὶ ἡμῖν μὲν ἐπηγγέλη, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἡτοιμασμένα τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν, ὑμῖν δὲ πῦρ ἄσβεστον καὶ σκότος ἐξώτερον καὶ κλαυθμὸς ἀπαράκλητος, καθὼς γέγραπται· ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει καὶ τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται. »

49. Ὁ τῆς ἀσεβείας ἔξαρχος ἔφη· « Ὡς ἔοικεν, μεγάλας ἡμῖν χάριτας ὁμολογεῖν ὀφείλεις, εἰ τοιούτων σοι πρόξενοι ἀγαθῶν γενησόμεθα· πάντως δὲ καὶ μετόχους ποιήσεις ἡμᾶς τῶν τοιούτων μεγίστων εὐεργεσιῶν. » Καὶ ὁ ἅγιος πρὸς αὐτόν· « Τὸ ἀγαπᾶν τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοῖς μισοῦσι καλῶς ποιεῖν καὶ προσεύχεσθαι ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων, δεσποτικῆς ἐντολῆς παράγγελμα τυγχάνον, ἀναγκαίως ἐστὶ κεχρεωστημένον παρ' ἡμῶν ἐκτελεῖσθαι, ἐφ' ὅσον παραμένειν συγχωρούμεθα τῷ παρόντι βίῳ. Διὸ καὶ εὐχόμεθα, ὡς εἴρηται, μεταθεμένους ὑμᾶς τῆς ἀσεβείας πρὸς τὴν ἀμείνω πολιτείαν ἀνθυποστρέψαι, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι αἰῶνι οὐχ ἡμῖν δέδοται κολάσεως ἐξαιρεῖσθαι ἢ ἀμοιβὰς ἀποτιννύειν, ἀλλὰ μόνῳ τῷ ἐξουσίαν ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. Ἀδελφὸς γάρ, φησὶν ἡ γραφή, οὐ λυτροῦται, οὐδὲ ἄνθρωπος ἆρα λυτρώσεται. »

50. Ἀντέφησεν ὁ δυσμενέστατος· « Ἐν τῷ τέως τὰς τοιαύτας ἐρεσχελίας ἀπολιπὼν καὶ πρὸς τὴν ἐλπιζομένην σοι ζωὴν ταμιευσάμενος, τῷ βασιλικῷ πείσθητι προστάγματι, ἐπεὶ τοιαύταις αἰκίαις εἰς τὴν λεγομένην παρὰ σοὶ μακαριότητα παραπέμψω τὸ γῆρᾶς σου, ὥστε διὰ σοῦ καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν χριστιανῶν ἐκφοβῆσαι. » Ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀθλητὴς πρὸς αὐτόν· « Ἡ ἐμὴ ἔφεσις αὕτη ἐστὶ τὸ διὰ τάχους πρὸς τὰς αἰωνίους παραπεμφθῆναι μονάς· κἂν ἄλλας δὲ τιμωρίας μοι ἐπαγάγῃς μυρίας, κἂν μετὰ σὲ ἕτερος, ἐν τῇ

45. — 1. *ita* U, *addendum videtur* σε.

χάριτι τοῦ Χριστοῦ τετελειωμένος εὑρεθήσομαι. Ἔχω γὰρ τὸν ἐνισχύοντά με Θεόν, δι' ὃν καὶ ταῦτα ὑπομένειν εἰλόμην. Οἱ δὲ βλέποντές με χριστιανοὶ ἐν τοιούτῳ βαθεῖ καὶ μακρῷ γήρᾳ τὸν τῆς ἀλαζονείας σου τύφον καταπατοῦντα, τῆς ἀρετῆς ἀγάμενοι καὶ μέγιστον ὑπόδειγμα γενναιότητος καὶ ὑπομονῆς παράδειγμα τῆς πρὸς τὰ δεινὰ καρτερίας ἔχοντες, τῆς ὁμοίας οὐκ ἀπολειφθήσονται μιμήσεως. » Καὶ ὁ πυρσολάτρης τούτων ἀκούσας κελεύει, ἐπεὶ τοῖς ποσὶ κινεῖσθαι οὐκ ἠδύνατο, βασταζόμενον ὑφ' ἑτέρων τῷ δεσμωτηρίῳ αὖθις ἐγκατακλεισθῆναι.

51. Πρὸς δὲ τὸν μακάριον ἐπιστραφεὶς Ἀειθαλᾶν[1]· « Σὺ δέ[2], φησίν, ἔτι τῇ αὐτῇ ἐπιμένεις ἀνοίᾳ καὶ τὴν τοῦ μεγίστου φωστῆρος ἀποποιεῖ προσκύνησιν; » Ὁ[3] τῆς εὐσεβείας προασπιστὴς ἀποκρίνεται[4]· « Ζῇ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ τοῦ ζῶντος Θεοῦ υἱός, εἰς ὃν ἐν ἀληθινῇ καρδίᾳ ἤλπισα, ὡς ἀμετάθετον κέκτημαι τὸν λογισμὸν πλέον ἔγωγε τῶν ἄλλων, σὺν Θεῷ δὲ φάναι, καὶ οὐκ ἄν ποτε τὴν τιμὴν τοῦ πεποιηκότος τοῖς κτίσμασιν ἀπονείμω[5]. » Παραχρῆμα δὲ κελεύει καὶ αὐτὸν τῶν ἀστραγάλων ἐξαρτώμενον καὶ κατὰ κεφαλῆς κρεμασθέντα τοῖς ὁμοίοις εὐτόνως αἰκίζεσθαι μάστιξιν. Ὁ δὲ μακάριος[6] ἐπεφώνει· « Χριστιανός εἰμι καὶ διὰ Χριστὸν ταῦτα πάσχω. Ἀκουσάτω πᾶς ἄνθρωπος ὁ φρονῶν ὅλως. »

52. Ἐπεὶ δὲ μετ' ὀλίγον κατενεχθῆναι τοῦτον[4] τῶν κρεμαστηρίων ὁ μανιώδης προσέταξεν, Μανιχαῖόν τινα δέσμιον ἐπί τινι παραπτώματι ἑαλωκότα κατὰ πρόσωπον τοῦ μάρτυρος ἵστησι[2] καὶ « Ὅρα, φησί, τοῦτον τὴν οἰκείαν πίστιν ἀρνούμενον », εἶτα τοῦ αἰκίζειν τοῦτον προτρεψάμενος, ἐπὶ μικρὸν μὲν ἀνανεύων ἐκεῖνος[3] ἀντείχετο μὴ ἔξαρνος[4] τῆς ἑαυτοῦ[5] θρησκείας γενέσθαι, τὴν δὲ τῶν αἰκισμῶν πύρωσιν μὴ ἐνεγκὼν ἀνάθεμα Μάνεντι καὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ καὶ πᾶσι τοῖς βδελυρωτάτοις αὐτοῦ δόγμασι σφοδρῶς ἐπεβόα. Ἐπεὶ δὲ πάσης θυσίας ζώου ἀπέχονται, ὡς τῆς πονηρᾶς ἀρχῆς ἀποστρεφόμενοι ποιήματα οἱ μιαρώτατοι, μύρμηκα τῷ Μανιχαίῳ προσάγουσι, προστάσσοντες ἀποκτεῖναι. Ὁ δὲ τὸ κελευσθὲν ποιήσας τὸν μύρμηκα λαβὼν[6] ἀνέλεν[7]· ὡς ἐν εὐφροσύνῃ δὲ γενόμενος ὁ ἅγιος ἐπὶ τῷ πραχθέντι καὶ τῷ ἐκ βάθους ἀναδοθέντι[8] ἐρυθήματι τὸ τῆς ὠχριάσεως ὑπόλευκον κερασάμενος, ὑπομειδιάσας φαιδρῷ τῷ προσώπῳ· « Τεταλαιπώρηκεν, ἔφη, ὁ ἐπάρατος Μάνης καὶ τὴν οἰκείαν φαυλίσας δόξαν δυστυχήματι μιαιφονίας περιέπεσεν. Ἐγὼ δὲ μακάριον ἐμαυτὸν[9] ἡγημαι, μᾶλλον δὲ τρισμακάριστον, ὅτι διὰ τοῦ εἰπόντος κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ « ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον » ἀήττητος κατενώπιον βασιλέως καὶ δυναστῶν κατεφάνην· εἷς γάρ ἐστι Θεός, οὗ τὸ κράτος ἀνείκαστον καὶ ἡ βασιλεία αἰώνιος. »

53. Θυμοῦ δὲ πλησθεὶς ὁ ἀπηνέστατος[1] κελεύει τοῦτον ῥοπάλοις τοῖς[2] ἐκ ῥοῶν ἠκανθωμένοις[3] ῥαβδίζεσθαι. Ἐπὶ δὲ τοσοῦτον[4] ἡ πληγὴ βαρυνθεῖσα καθήψατο τούτου[5], ὥστε καὶ τῶν φρενῶν αὐτοῦ ἀλλοιωθεισῶν ἀνεπαισθήτως διακεῖσθαι πρὸς τὰ τελούμενα. Διὸ καὶ σύραντες αὐτὸν ὡς ἤδη τεθνηκότα τῇ σύνεγγυς ὁδῷ παραρριπτοῦσιν. Εἷς δέ τις, τῶν τῆς μαγικῆς μερίδος τυγχάνων, τὸ τληπαθέστατον ἐκεῖνο σῶμα θεασάμενος γυμνωθὲν καὶ πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἀπιδὼν σπλάγχνα τε οἰκτιρμῶν ἐνδειξάμενος, τὴν ὡς εἰπεῖν εὐσχήμονα γύμνωσιν τοῦ τρισμάκαρος τῷ ἑαυτοῦ σαγίῳ ἐσκέπασεν. Οἱ δὲ τῆς ὁμοίας μετέχοντες μαγικῆς τέχνης ἑταῖροι αὐτοῦ ἐνδιαβάλλουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν ταύτης ἀρχηγόν. Ὁ δὲ ταθέντα τοῦτον τετραμερῶς κελεύσας, οὕτω ταῖς μάστιξι κατηκίσατο[6] ἀνηλεῶς, ὡς καὶ ἀφωνίᾳ τοῦτον παντελεῖ συσχεθῆναι· πλὴν εἰ μὴ τάχα τις ἐξεταστικὸς νοῦς φαίη ἀνθρωπίνην διάνοιαν δοκιμάζων, εἰδὼς ὡς ἄρα ἐνενόει ὁ τοιοῦτος ἔλεον[7] παρὰ τῆς ἄνω προνοίας ἀντ' ἐλέου λαβεῖν καὶ διὰ τοῦτο τοῖς δεινοῖς ἐνεκαρτέρει. Τὸν δὲ μακάριον Ἀειθαλᾶν ἔτι ἐμπνέοντα τῷ δεσμωτηρίῳ, ἐν ᾧ ἦν ὁ συναθλητὴς αὐτοῦ[8], κατακλείσαντες ἐπαφιᾶσιν.

54. Ὁ δὲ τῆς ἀνομίας ἐργάτης μαθών τινα τῶν μεγίστων ἀρχόντων Σαβώριον τοὔνομα τῇ κώμῃ αὐτοῦ[4] Μακελαρίᾳ[2] καλουμένῃ, τῇ κακίᾳ τῶν ἐνοικούντων φερώνυμον καὶ τὴν κλῆσιν ἐχούσῃ, ἐπιχωριάσαντα, τοὺς ἁγίους παραλαβὼν τῷ νέῳ προσάγει δικαστῇ. Αὐτῶν δὲ παραστάντων, ἔφη ὁ ἄρχων· « Φειδόμενος τῆς πολιᾶς ὑμῶν ἰδοὺ[3] παραινῶ προσκυνήσαντας ὑμᾶς[3] τῷ ἡλίῳ καὶ τοῦ[3] ἐκ θυσιῶν

51. — 1. εἶπεν *add.* C. — 2. δὲ *om.* C. — 3. ἅγιος Ἀειθαλᾶς ὁ *add.* C. — 4. λέγει C. — 5. ἀπονέμω C. — 6. Ἀειθαλᾶς *add.* C.

52. — 1. *om.* C. — 2. ἵστησι τοῦ μάρτυρος C. — 3. *om.* C. — 4. ἔξαρνον C. — 5. ἑαυτῆς U. — 6. *om.* C. — 7. ἀπέκτεινεν C. — 8. (καὶ-ἀναδοθέντι) *om.* C. — 9. ἑαυτὸν C.

53. — 1. τύραννος *add.* C. — 2. ταῖς C. — 3. ἠκανθημέναις C. — 4. ἐπὶ τ. δὲ C. — 5. αὐτὸν C. — 6. κατηκίσαντο C. — 7. ἔλαιον C. — 8. καὶ μακάριος Ἰωσὴφ *add.* C.

54. — 1. αὐτοῦ κώμη C. — 2. Μακελαρέα C. — 3. *om.* C.

αἵματος ἀπογεύσασθαι, ὡς ἂν τοῦ πικροῦ ῥυσθέντες θανάτου τὴν παροῦσαν ζωὴν ἀποκερδήσητε. » Οἱ ἅγιοι ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος εἶπον· « Εἴθισται τοῖς σαρκοβόροις μᾶλλον κυσὶ λάπτοντας τῇ γλώττῃ αἱμάτων ἀπογεύεσθαι· καὶ σὺ τοίνυν, ὄμμα[4] τε καὶ ἀναίδειαν κυνὸς ἐνδεδυμένε, οἷα καὶ φανερῶς καὶ κρυφίως ἔργον τοῦτο κτησάμενος, τῶν παρὰ σοῦ προτεινομένων ἐν προτιμήσει ἔσο. »

55. Ὡς δὲ μαστίζεσθαι τούτους ἐκέλευσεν, οἱ παρεστηκότες πρὸς ἔλεον τραπέντες· « Ἀντὶ αἵματος, ἔλεγον, ἐψήματος ἀπογευσάμενοι σώθητε ἀπὸ τῆς ἀνάγκης ταύτης. » Οἱ δὲ ἅγιοι πρὸς αὐτούς· « Μὴ γένοιτο ἡμῖν[1] ὡς ἐν ἐπικαλύμματι τὴν εἰλικρινῆ προδοῦναι πίστιν ἡμῶν καὶ τὸ πολυχρόνιον γῆρας αἵματος μιασμῷ καταμολῦναι. » Ὁ δὲ ποικίλος ἐν κακίᾳ καὶ θωπευτικὸς ἐν πανουργίᾳ[2] ἄρχων ἔφη[3]· « Κρέατος δὴ[4] καθαροῦ ἐνεχθέντος ὑμῖν, ὡσανεὶ μὴ πνικτοῦ μηδὲ εἰδωλοθύτου τυγχάνοντος, οὐδὲ τούτου ἀπογεύσοισθε; » Οἱ ἅγιοι εἶπον· « Ἐξ ἀκαθάρτου τί καθαρισθήσεται καὶ ἐκ τῶν σῶν μεμιασμένων χειρῶν τίς ὡς καθαρὸν ἀποδέξεται βρῶμα; τὰς τοίνυν περιττολογίας ἐάσας σύντομον καθ' ἡμῶν ποιῆσαι τὴν ἀπόφασιν μὴ ἀναβάλλου. »

56. Συμβούλιον δὲ ἑκάτεροι ποιήσαντες εἰς τὸ χερσὶ χριστιανῶν καθ' ἕνα τούτων καταλευσθῆναι, ὡς ἂν ἐκ τῶν οἰκείων τῆς πίστεως τὸ τῆς μιαιφονίας ἐκτελεσθῇ μῦσος, ἐπισυνάγουσιν ἔκ τε τῆς πόλεως καὶ τῶν πέριξ χωρῶν πλῆθος ἱκανὸν χριστιανῶν, μεθ' ὧν καὶ ἡ θαυμασία Εἰσδανδοὺλ κατεσχέθη, αὐτουργοὺς τῆς ἀνοσιουργοῦ ταύτης πράξεως γενέσθαι· καὶ δὴ τὸν ἱερώτατον[1] πρεσβύτην[2] Ἰωσὴφ ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν ὑπερείδοντες, ὡς ποσὶν οἰκείοις κινηθῆναι μὴ δυνάμενον, ἱστῶσιν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ δικαστηρίου, μικροῦ μηδὲ[3] εἶδος ἀνθρώπου φέροντα, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον προφητικῶς εἰς τὸν κύριον· « Εἴδομεν αὐτὸν καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος, ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον[2] ἐκλεῖπον παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. »

57. Νεύει τοιγαροῦν[1] τῷ τῆς ἀσεβείας ἡγεμόνι πρὸς αὐτὸν ὄπισθεν παραγενέσθαι. Ὁ δὲ μετὰ σπουδῆς ἐξαναστὰς ὡς ἀπόρρητόν τι ἀκουσόμενος προσεγγίζει τῷ μάρτυρι. Αὐτὸς δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ σιέλου πληρώσας εἷς τε[2] τὸ πρόσωπον αὐτοῦ σὺν δυνάμει πάσῃ ἐμπτύσας ἐξεμυκτήρισεν εἰπών· « Ἄθλιε καὶ ταλαίπωρε, οὐκ αἰσχύνῃ κατὰ τῆς ταπεινῆς ταύτης φύσεως νεανιευόμενος, ἀλλὰ σῶμα ὀίκην νεκροῦ περιφέρων πρὸς ἐξέτασιν ἢ παράστασιν ἀνερωτῶν ἄγεις; ὁ τοσοῦτος χρόνος οὐ παρέπεισε τὴν ἀμείλικτόν σου ψυχήν, ὡς αὐτός εἰμι τῆς ἀληθείας μὴ μετατιθέμενος καὶ μέχρι θανάτου πρὸς τὰς βασάνους ὑμῶν ἀντικαθιστάμενος; » Ὁ δὲ[3] τοῖς τοῦ πρεσβύτου νεύμασιν ἀξίως ἀπατηθείς, παρὰ τῶν συνεδρευόντων τῷ ἄρχοντι οὐκ ὀλίγα δεξάμενος ὀνείδη, κατησχυμμένος πρὸς τὴν οἰκείαν ἀνθυπέστρεφεν[4] καθέδραν· τὸν δὲ ἅγιον πορρωτέρω που διαστήσαντες τάς τε χεῖρας ὀπισθίως ἀπαγκωνίσαντες καὶ βόθρον ὀρύξαντες, μέχρι τῆς ὀσφύος καταχωννύουσιν· εἶτα τοὺς ἐκ τῆς περιοικίδος χριστιανοὺς ἀθροίσαντες, λίθους κατ' αὐτοῦ βάλλειν τύπτοντες ἠνάγκαζον.

58. Σὺν οἷς καὶ ἡ μακαρία Εἰσδανδοὺλ ὑπ' αὐτῶν κατεβιάζετο τῆς ἀνοσιουργοῦ ταύτης ἐγχειρήσεως αὐτόχειρ γενέσθαι, ἥτις καὶ παρρησιασαμένη ὡς ἐπὶ τῇ ἀμωμήτῳ καὶ εἰλικρινεῖ πίστει τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἑδραῖον ἔχουσα τὸ φρόνημα, πρὸς τοὺς καταργουμένους ἄρχοντας τοῦ αἰῶνος τούτου ἐβόησεν· « Ἐξ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη καταναγκάζειν γυναῖκας ἐπὶ ἄνδρας ὁσίους μιαιφόνους χεῖρας ἐκτεῖναι, καθὼς τὸ ὑμέτερον ἀσεβὲς καὶ κενὸν πρόσταγμα ἐκβιάζεται· ἀφέντες γὰρ τὸ κατ' ἐχθρῶν δυσμενῶς πρὸς ἡμᾶς ἐχόντων μάχην ἀναδέχεσθαι, κατὰ γυναικῶν ἀνακινεῖτε τὸν πόλεμον καὶ τὴν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀσθένειαν σχολὴν ἐν εἰρήνῃ διάγουσαν τὴν πατρίδα παντοδαπῶν ἀνεπλήσατε πολέμων, οἷα καὶ τὰ νῦν ἐπὶ αἵματος ἀθῴου χολούμενοι τὴν ἐνοῦσαν ἰσχὺν καὶ τὸν θυμὸν ἐν τοιούτοις ὁλοσχερῶς ἐπιστρέφετε. » Οἱ δὲ ὀβελίσκον ἐν μακρῷ ἐξαρτήσαντες καλάμῳ· « Εἰ οὐ βούλει, φασίν, λίθων βολαῖς κατ' αὐτοῦ χρήσασθαι, κἂν ἐν τούτῳ κέντησον αὐτόν, ὡς ἂν τὴν τοῦ βασιλέως ὀργὴν σβέσῃς, τῶν ἡμετέρων ἐπακούσασα παραινέσεων. » Ἡ δὲ πάλιν· « Μὴ γένοιτό μοι, φησίν, τοῦτο ποιῆσαι· αἱροῦμαι γὰρ μᾶλλον αὐτὸ τῇ οἰκείᾳ καρδίᾳ ἐγκαταπῆξαι ἢ τῷ τοῦ ἁγίου σώματι κἂν ἐπὶ μικρῷ προσψαῦσαι· τὸ μὲν γὰρ σῶμά μου πρόκειται ὑμῖν καὶ τὸ ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ποιεῖτε, ὡς τὴν ἐξουσίαν εἰληφότες κατ'

4. ὄμματα C.

55. — 1. *om.* C. — 2. (δὲ-πανουργίᾳ) *om.* C. — 3. εἶπεν C. — 4. *om.* C.

56. — 1. μακάριον C. — 2. *om.* C. — 3. δὲ C.

57. — 1. ὁ ἅγιος *add.* C. — 2. *om.* C. — 3. ἀνόσιος τύραννος *add.* C. — 4. ἀνθυποστρέφειν U, C.

αὐτοῦ· τὴν δὲ τοῦ λογισμοῦ κυριότητα οὐκ ἂν κάμψητέ ποτε εἰς τὸν αἰῶνα[1] »· ἀλλὰ τῆς μὲν παναγάστου γυναικὸς ἡ ἔνστασις ἐν τούτοις ἐπεραιοῦτο.

59. Τὸν δὲ τοῦ πρωτομάρτυρος μιμητὴν ἐπὶ τοσοῦτον ταῖς τῶν λίθων βολαῖς ἐπέθεντο, ὥστε περικύκλῳ αὐτοῦ σωρείαν μεγίστην μέχρι κεφαλῆς αὐτοῦ διήκουσαν ἀποτελέσαι, ἀφ' ἧς καὶ ὁ μυελὸς ἐκχυνόμενος τῷ ἐκεῖθεν αἵματι κεραννύμενος καὶ συναπορρέων θέαμα τοῖς ὁρῶσιν ἐλεεινὸν παρείχετο. Ἔτι δὲ τὴν μακαρίαν ἐκείνην κεφαλὴν κινουμένην τις τῶν ἀσεβῶν ἀρχόντων θεασάμενος προστάσσει τῶν δημίων ἑνὶ λίθον μέγαν χειροπλήθη βαστάσαντα κατ' αὐτῆς ἐπαφεῖναι. Τῆς δὲ τῷ βάρει τελείως συντριβείσης, ὁ τῆς ἀληθείας μάρτυς τὴν αὐτοῦ τιμίαν ψυχὴν αὐτῷ τῷ Χριστῷ παρατίθησιν· φύλακας δὲ παρακαταστήσαντες ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις, τὸ πολύαθλον ἐκεῖνο σῶμα ἐπιτηρεῖν παρακελεύονται. Τῇ δὲ τετάρτῃ σεισμοῦ γενομένου μεγάλου ἀνέμων τε σφοδροτάτων κινηθέντων καὶ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν καταρραγέντων, τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος πτοηθὲν φυγῇ τὴν σωτηρίαν πορίζονται· πῦρ δὲ οὐρανόθεν κατενεχθὲν τοὺς μὲν φύλακας αὐθωρὸν κατηνάλωσεν· ἡ δὲ σωρὸς τῶν λίθων διασκεδασθεῖσα τὴν τοῦ θεοφόρου σώματος ἐκείνου ὑπερανῳκισμένην εὐκλειάν τε καὶ τιμὴν ἐν Θεῷ φανερὰν τοῖς πᾶσι πεποίηκεν· μέχρι γὰρ τῆς σήμερον εἴτε θείᾳ δυνάμει μετατεθὲν εἴτε ἀνθρωπί| cetera desunt.

58. — 1. χρόνον *perperam add.* C.

XIII

ΑΘΛΗΣΙΣ[1] ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ[2] ΤΟΥ[3] ΧΡΙΣΤΟΥ[3] ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΑΚΕΨΙΜΑ, ΙΩΣΗΦ ΚΑΙ ΑΕΙΘΑΛΑ.

* T, fol. 16v 1. *Ἐλύττα κατὰ χριστιανῶν Σαβώριος ὁ Περσῶν βασιλεύς, τοῖς μάγοις τε μέρος οὖσι Περσῶν τὸν κατ' αὐτῶν ἐπέτρεπε διωγμόν. Οἳ καὶ ἰταμώτερον, ἅτε ζηλωταὶ τῶν πατρῴων ἐθῶν, τοῖς διωκομένοις ἐπιτιθέμενοι πυρί τε καὶ ἡλίῳ τὸ σέβας νέμειν ἐξεβιάζοντο.

2. Οὗ δὴ χάριν καὶ Ἀκεψιμᾶς ὁ μακάριος ὑπ' αὐτῶν συλλαμβάνεται· ὃς ἐκ πατρίδος μὲν ὥρμητο[1] Ναησσῶν[2] — ὑπὸ τὰ Περσῶν ὅρια αὖτη τυγχάνει κειμένη, — ἐπισκοπικῷ δὲ τετίμητο ἀξιώματι γηραιὸς τὴν ἡλικίαν, ἔτος που ὀγδοηκοστὸν γενόμενος, γηραιὸς τὴν φρόνησιν, πρᾶος, ἀόργητος, ἐγκρατείᾳ συζῶν, τοῖς δεομένοις τῶν ὄντων μεταδιδούς[3], προσευχῆς ἐπιμελόμενος[4], χαρίεις τὸ εἶδος χαριέστερος τὴν ψυχήν, καὶ τῷ ἐκτὸς ἤθει τὴν ἐντὸς κατάστασιν τοῖς ὁρῶσι διασημαίνων, ἔργῳ τε καὶ λόγῳ τὴν εὐσέβειαν καταγγέλλων, διδάσκαλος χριστιανοῖς καὶ βίου καὶ δογμάτων ὀρθῶν γενόμενος[5]. Ἐξ οὗ καὶ τὴν τῶν ἐναντίων παράταξιν, ἅτε πρὸς ἰσχυρότατον ἀνταγωνιστήν, εἰς ἑαυτὸν ὅλην[6] ἐξεκαλέσατο· περὶ ὃν δὴ καὶ πρὸ τοῦ συλληφθῆναι τοιοῦτόν τι προφητικῶς γίνεται.

3. Παῖς τις κατέψα τὴν αὐτοῦ κεφαλὴν τῶν διοχλουσῶν φθειρῶν ἐκκαθαίρων. Ταύτην οὖν ἀσπασάμενος· « Μακαρία, εἶπεν, ἡ φαλάκρα αὕτη, — ἐψίλωτο γάρ — ἥτις ἄρα[1] διὰ Χριστὸν μαρτυρήσει. » Ὁ δὲ ἥσθη τῷ ῥήματι καὶ τὸ παιδίον παραυτίκα ἀντασπασάμενος· « Γένοιτό μοι, τέκνον, ἔφη, κατὰ τὸ ῥῆμά σου. » Ἐπεὶ δέ τις συνήθης καὶ φίλος τῷ μακαρίῳ Ἀκεψιμᾷ λεγομένων τούτων παρῆν, — ἐπίσκοπος δὲ καὶ αὐτὸς τῆς ἐν[2] γειτόνων πόλεως ἦν — ἤρετο τὸ παιδίον ὑπομειδιῶν· « Εἰπέ μοι, τέκνον, εἰπών[3], εἴ τι καὶ περὶ ἡμῶν ἔγνωκας. » Ὁ δέ γε θεοφορούμενος παῖς· « Καὶ σοί, ἔφη, πρὸς τὴν πόλιν ἐπανιόντι τὴν σὴν οὐκ ἐξέσται ταύτην ἰδεῖν, ἀλλὰ κατὰ τὴν κώμην Ἀθραδαρὰν[4] καταλύσεις τὸν βίον. » Ἃ δὴ καὶ ἀμφοτέροις κατὰ τὴν[3] τοῦ παιδὸς ἐξέβαινε πρόρρησιν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρὸ τοῦ τὸν μάρτυρα συλληφθῆναι.

Tit. — 1. Μαρτύριον Z. — 2. καὶ ἐνδόξων *add.* Y. — 3. *om.* Z.

2. — 1. ὥρμη T. — 2. X, Y, Z *prima manu, corr.* Ναισσῶν; Ναησσῶν T. — 3. μεταδιδοῦσι *corr.* Z. — 4. ἐπιμελούμενος X. — 5. γινόμενος X, Z. — 6. ὅλον T.

3. — 1. καὶ *add.* T. — 2. ἐκ *corr.* Z. — 3. X, Y, Z, εἰπέ T. — 4. Ἀδραδαρὰν X. — 5. κατὴν τὴν *manu recent.* Z

4. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἑάλω καὶ διὰ τῆς ἑαυτοῦ[1] οἰκίας ἤγετο, τῶν τις συνήθων[2] πλησίον γενόμενος· « Διάταξαί τι περὶ τοῦ οἴκου σου, » πρὸς[3] οὓς αὐτῷ ἔφη. Ὁ δέ· « Αὕτη ἡ οἰκία, τῇ χειρὶ δείξας, οὐκέτι[4] ἐστὶν οἰκία μου· ἐγὼ γὰρ ἤδη πρὸς τὴν ἄνω ὅσον οὔπω καὶ μετοικίζομαι. »

5. Ἐν τῇ πόλει δὲ Ἀρβήλ[1] γεγονὼς καὶ τῷ τῶν μάγων ἀρχηγῷ παραστὰς — ὄνομα αὐτῷ Ἀδραχοσγὰρ[2] ἦν[3] — εἰ χριστιανὸς εἴη, ἐπηρωτᾶτο. Ὡς δὲ μεγάλῃ τῇ φωνῇ τοῦτο εἶναι διωμολόγησεν· « Οὐκοῦν ἀληθῆ, ἔφη, τὰ περὶ σοῦ φημιζόμενα, ὡς βασιλικῶν τε εἴης προστάξεων καταφρονῶν καὶ ὡς ἕνα κηρύττεις Θεὸν ἀπεναντίας τῷ βασιλικῷ δόγματι; » Τὸ δὲ μακάριον ἐκεῖνο γῆρας οὐδὲν ὑποδειλιάσαν· « Πάντα ὅσα, φησί, τοιαῦτα περὶ ἡμῶν ἀκήκοας, ἀληθῆ τυγχάνουσιν ὄντα. Ἕνα γὰρ κηρύσσω Θεὸν κατὰ τὰς παρ' ἡμῖν[4] θείας γραφὰς καὶ τοῖς ὡς ἐμὲ φοιτῶσι τούτου πρεσβευτὰς εἶναι τοῦ δόγματος ὑποτίθημι. »

6. Καὶ ὁ μάγος· « Φρονήσει σε διαφέρειν τῶν πολλῶν ἀκηκόαμεν, ἥτις τῷ μακρῷ χρόνῳ καὶ τῇ πείρᾳ δοκιμωτέρα καθίσταται. Νῦν δὲ οὐχ οὕτως[1], ὥσπερ ἠκούσαμεν, καὶ ὁρᾶν πάρεστι[2]· διάκεισαι γὰρ παιδὸς ἀφραίνοντος κατ' οὐδὲν ἄμεινον· ἐπεὶ ποῦ τοῦτο[3] συνέσεως ἢ καλῶς ἐχούσης φρενός, τὸ βασιλικῶν δογμάτων καταφρονεῖν καὶ μὴ προσκυνεῖν ἐθέλειν τῷ τε λαμπροτάτῳ[4] ἡλίῳ καὶ τῷ πυρί, οἷς δῆτα καὶ βοσιλεὺς αὐτὸς προσκυνεῖ; » Ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀρχιερεὺς ἀπεκρίνατο· « Πολλά μοι δοκεῖ ἡ τῶν Περσῶν ἀνοηταίνειν ἀρχή, ὅτι τοῦ κτίσαντος ἀφεμένη λατρεύειν ἔγνω τοῖς κτίσμασι. Τίς γὰρ εὖ φρονῶν τὸ τοῦ Θεοῦ σέβας τοῖς ὑπὸ Θεοῦ περιθεῖναι πεποιημένοις ἀνέξοιτο[5], ὥσπερ ὑμεῖς[6] ποιεῖτε ἀνόσια δρῶντες καὶ αὐτός γε οὗτος ὁ ὑμέτερος βασιλεύς; »

7. Ὁ δέ· « Ἀνόσια δρᾶν ἡμᾶς λέγειν τολμᾷς, ἔφη, τηλικούτῳ προσκυνοῦντας στοιχείῳ καὶ ζωογόνῳ[1] ἡλίῳ λατρεύοντας, ἀνόσιε τἀληθὲς σὺ καὶ λῆρε καὶ ματαίου προστάτα θρησκεύματος; Ἀλλ' εἰ μὴ τῷ τοῦ βασιλέως εἴξεις προστάγματι καὶ προσκυνήσεις, οἷς ἄρα καὶ αὐτὸς προσκυνεῖ, οὔτε τὸ γῆράς σε τοῦ μὴ τὰ[2] ἀνήκεστά σε[3] παθεῖν ἐξαιρήσεται, οὔθ' ὃν λατρεύεις ἐσταυρωμένον Θεόν[4]. » Εἶτα ὁ θεῖος πρεσβύτης· « Ἐμφραγείη[5] σου[6] τὸ μιαρὸν στόμα, κατάρατε, ἔφη, εἴ με[7] δοκεῖς ταῖς ἀπειλαῖς σου μεταπείθειν, ὥστε πατρῴου δόγματος ἀποστῆναι, ὃ παιδόθεν[8] μεμαθηκὼς καὶ εἰς τήνδε τὴν πολιὰν ἔσωσα. Εἰ δέ με οὔτε τὸ γῆρας ἐξαιρήσεται, ὡς σὺ ἔφης, οὔθ' ὃν σέβω Θεόν[9], τῶν ὑμετέρων χειρῶν, οὐ παρὰ τοῦτο τὸ[10] χεῖρον ἐγὼ τοῦ κρείττονος ἀνταλλάξομαι. Τί γάρ μοι καὶ ταῖς ὀλίγαις τοῦ ζῆν ἡμέραις; Ἐπεὶ μετ' ὀλίγον τὸ κοινὸν τοῦτο τῆς φύσεως χρέος καὶ ὑμῶν ἄνευ ἀπαιτηθήσομαι. Οὐ προσκυνήσω ἡλίῳ, οὐ λατρεύσω πυρί. Οὐδείς μου[11] καταγελάσει τῆς πολιᾶς, οὐδεὶς ἐγκαλέσει μοι τὸ φιλόζωον, βραχείας ζωῆς ἀγαθῶν τοσούτων ἀποδομένῳ[12] μακαριότητα. »

8. Θυμοῦ ἐπὶ τούτοις ὁ μιαρὸς ὑποπίμπλαται, καὶ μάστιξι τὸ ἱερὸν γῆρας εὐθὺς καταικίζεται οὕτω βαρέως, ὥστε τῷ αἵματι μὲν ἅπαν περιλιμνασθῆναι τὸ ἔδαφος, μὴ καταλειφθῆναι δὲ μηδένα τόπον τοῦ σώματος ἀπαθῆ. Βραχὺ δὲ τῶν πληγῶν ἀνεθέντα κελεύει πάλιν δυσὶ περιδεθέντα ἁλύσεσι[1] τῷ βήματι παραστῆναι, καί· « Ποῦ ὁ Θεός σου, ὃν σέβῃ, Ἀκεψιμᾶ; » ἔλεγεν. « Ἐλθέτω καὶ τῶν ἐμῶν χειρῶν ἐξελέσθω σε ». « Ὁ ἐμός, ἔφη, Θεός, μιαρώτατε, τὸν οὐρανὸν πληρῶν καὶ τὴν γῆν δυνατός ἐστι καὶ τῶν σῶν χειρῶν ἐξελέσθαι με. Σὺ δὲ γῆ καὶ σποδὸς ὢν κατὰ τίνος ἄρα καὶ τολμᾷς ὑπερηφανεύεσθαι, οὗ ὑποκάτω στρωθήσεται σῆψις, ᾧ ἡ ζωὴ βαρυτέρα θανάτου, τὸν ζῶντα μὴ ἐγνωκότι Θεόν; Διὰ τοῦτο ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ οὕτως[2] ξηρανθήσῃ, καὶ τὴν ζωὴν οἰκτρῶς καταστρέψας πυρὶ ἀσβέστῳ παραδοθήσῃ[3], ἵν', ὅπερ νῦν προσκυνεῖς, τοῦτο ἐκεῖ κολαζόμενος ἔργῳ μάθῃς, οὐ τὸ πῦρ εἶναι θεόν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἕτερον εἰδέναι δημιουργόν, ὃς καὶ πάντων ἐστὶ τῶν ὁρωμένων[4] Θεός. » Τούτοις θυμῷ πλείονι τοῦ μάγου διακαυθέντος, βαρύτεραι τὸν ἅγιον περιεδέσμουν ἁλύσεις, καὶ ἡ ἐσωτέρα τέως φυλακὴ ὑπεδέχετο.

4. — 1. X, Y, Z, αὐτοῦ T. — 2. συνήθων τις T. — 3. τὸ *add.* T. — 4. οὐκ X, Y.

5. — 1. Ἀρβὴ T. — 2. ἀδραχὸς γὰρ T. — 3. (ὄνομα-ἦν) ὄυ//// Z. — 4. X, Y, Z, *in rasura* T.

6. — 1. οὕτω//// X. — 2. ////άρεστι Z. — 3. τὸ X, Z. — 4. *om.* T. — 5. ἀνέξεται Z. — 6. τε *add.* X.

7. — 1. ζωγόνω X. — 2. *om.* T, Y. — 3. *om.* Z. — 4. ἐσταυρωμένος Θεός Z. — 5. ἐμφραχθείη T. — 6. σοι Y, Z. — 7. ἐμέ X, Y. — 8. παιδό////ν Z. — 9. Θεὸς *corr.* Z. — 10. *om.* T. — 11. μοι T. — 12. ἀποδεδομένῳ T.

8. — 1. (κελεύει-ἁλύσεσι) ἁλύσεσι δυσὶ περιδεθέντα κελεύει πάλιν T. — 2. οὕτω Y. — 3. (καὶ τὴν-παραδοθήσῃ) *om.* T. — 4. δημιουργὸς καὶ *add.* Z.

9. Τῇ δὲ ἑξῆς καὶ ὁ τιμιώτατος κατεσχέθη πρεσβύτερος Ἰωσήφ, ἀπὸ κώμης Βηθλαβουθᾶ[1] καλουμένης ὁρμώμενος — ὃ τοῦ γράφοντος καλῶς ἑρμηνεύεται — γηραιὸς καὶ αὐτὸς καὶ τῶν Δαυϊτικῶν ἐντὸς ὅρων, ἑβδομηκοντούτης[2] ὑπάρχων. Ἐπέπρεπε[3] δέ τις τῷ γήρᾳ καὶ χάρις ὡραιότης τε τὴν τιμίαν πολιὰν ἐπιμᾶλλον ἐφαίδρυνεν· ᾧ ζήλου μὲν ἔπνεεν ἡ ψυχὴ καὶ τοῦ χριστιανῶν ἐκτόπως προίστατο δόγματος σωφροσύνης τε ἀκριβοῦς εἶχετο καὶ τῷ[4] θείῳ φόβῳ τὴν καρδίαν συνείχετο[5]. Πρὸς τούτῳ καὶ ὁ σεβασμιώτατος διάκονος Ἀειθαλᾶς συλλαμβάνεται, — κώμη τοῦτον ἐθρέψατο Βηθροαδαρᾶ[6], — ἀνὴρ τῷ τε πνεύματι ζέων καὶ τῇ τοῦ Χριστοῦ ἀγάπῃ σφοδρῶς ἐκπυρούμενος· ἐλεγκτικὸν δὲ αὐτῷ τὸ ἦθος καὶ παρρησίας μεστόν, τὸν Ἡλιοῦ τοῦ μεγάλου τρόπον τῷ ἐλευθερίῳ, οἶμαι, τοῦ βίου καὶ τῇ[7] τῆς ψυχῆς ἑπόμενον καθαρότητι. Ἐπήνθει δέ τις αὐτῷ καὶ σεμνότης, ἐκ πάντων περιποιοῦσα τῷ ἀνδρὶ τὸ αἰδέσιμον.

10. Ἐπεὶ δὲ ἄμφω παρέστησαν τῷ δικάζοντι, βλοσυρῷ ὄμματι πρὸς αὐτοὺς ἀποβλέψας· « Ὦ δυσθανάτωτον[1], ἔφη, γένος, ἵνα τί τοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀφελεστέρους ὑπιόντες καὶ τοῖς ὑμῶν διδάγμασι καταγοητεύοντες[2] τῇ τῶν χριστιανῶν ὑπάγετε θρησκείᾳ; » Ὁ μακάριος ἔφησεν Ἰωσήφ· « Ἡμεῖς οὔτε γοητεύειν οὔτε ἀπατᾶν μεμαθήκαμεν· ἀληθοῦς δὲ καὶ βεβαίου προϊστάμενοι δόγματος τοὺς πλανωμένους περὶ τὸ σέβας χειραγωγοῦμεν πρὸς τὴν ἀλήθειαν, Θεὸν ἕνα διδάσκοντες προσκυνεῖν δεσπότην μετὰ τῶν ἄλλων ἡλίου τε καὶ πυρός. » Καὶ ὁ μάγος φησίν· « Ποῖον δὲ δόγμα ἀληθείας ἐχόμενόν ἐστιν; ὅπερ ὁ πάσης γῆς βασιλεύων αὐτός τε καὶ μεγιστᾶνες αὐτοῦ πρεσβεύουσιν ἢ ὅπερ εὐτελεῖς καὶ ἠμελημένοι καθ' ὑμᾶς τοὺς ἠπατημένους κηρύττουσιν; » « Εὐτελεῖς μὲν ἡμεῖς, ὁ τοῦ Χριστοῦ ἱερεύς ἀπεκρίνατο, τοῦτο τῆς ἐντολῆς Χριστοῦ κελευούσης· ἐπεὶ οὐκ ἐν πλούτῳ καὶ ὑπερηφανίᾳ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁδὸν ἀνθρώπου κατευθύνεσθαι· διὰ τοῦτο καὶ πολλάκις γοῦν ἑκόντες ἑαυτοὺς ταπεινοῦμεν, τὰ ὄντα πένησι προϊέμενοι, πλοῦτον ἀντιλαβεῖν αἰώνιον ἐκδεχόμενοι καὶ δόξαν τὴν οὐδέποτε διαπίπτουσαν. Σὺ δὲ ὁ ἐπὶ πλούτῳ προσκαίρῳ καὶ ματαίᾳ δόξῃ τὰ μεγάλα φυσῶν ὡς καπνὸς παρελεύσῃ καὶ ὡς χοῦς ὑπὸ πνεύματος ἐκφυσηθήσῃ. »

11. Ὁ μάγος· « Ὑμεῖς, εἶπεν, ὄκνῳ δουλούμενοι[1] ἀργίαν τε περὶ πλείονος ἔργου ποιούμενοι, περιέρχεσθε τὰς οἰκίας, προσαῖταί τινες ἄθλιοι[2] καὶ χερσὶ προσέχοντες ἀλλοτρίαις. Ἐφ' ᾧ δὲ ἐχρῆν ἐπαισχύνεσθαι, τούτῳ μᾶλλον ὑμεῖς ἐγκαυχᾶσθε· ὁ γὰρ πλοῦτος πᾶσιν ἀνθρώποις ἐπέραστός τε δεινῶς καὶ ἀξιοσπούδαστος· οὗ τίς ὑμῖν πιστεύσειε μὴ ἐρᾶν; » Ὁ μακάριος· « Ἐπειδή, φησίν, ἀργίαν ἡμῖν ὠνείδισας καὶ προσαίτας ἐκάλεσας, ἐρωτῶν μάνθανε παρὰ τῶν εἰδότων, ὡς, εἴγε πλοῦτον ἀθροῖσαι διὰ σπουδῆς ἡμῖν γέγονε, τοσοῦτον ἂν τῶν ἡμετέρων ἀπωνάμεθα χειρῶν, ὅσος οὐδὲ σοὶ σχεδὸν πρόσεστιν, ἀπὸ τῶν πενήτων αὐτὸν ἐρανιζομένῳ πόνους τε ἀλλοτρίους καλαμωμένῳ. Ἡμεῖς μὲν γὰρ ἰδίαις χερσὶ πονούμενοι, πορισμοῦ δικαίου κοινωνοῦμεν τοῖς δεομένοις· ὑμεῖς δὲ πλεονεξίᾳ προσκείμενοι οὐ μόνον οὐδ' ὁτιοῦν αὐτοὶ ἐργάζεσθε, ἀλλὰ προσαφαιρεῖσθε καὶ τὰ ἀλλότρια. Ὅτι δὲ καὶ[3] ἡμᾶς πλούτου ἔφης ἐρᾶν, τί τὸ προσὸν ἐκείνῳ κατανοήσαντες ἀγαθόν, προσδεδέσθαι ἂν αὐτῷ εἴχομεν. »

12. « Οὐχὶ δραπέτης ἐστὶν καὶ κομιδῇ ἄπιστος; Οὐχὶ τούτῳ μὲν πρόσεστι νῦν, αὖριον δὲ πρὸς ἄλλον μεταφοιτᾷ[1] τὸν πρὸ τοῦ δεσπότην ὥσπερ ἐξαρνησάμενος; οὐχὶ φθόνον πολὺν ἀνάπτει κατὰ τοῦ κεκτημένου[2]; Οὐ πόνων οὗτος καὶ πολέμων δημιουργὸς ἄντικρυς; Οὐχὶ λῃστῶν καὶ κλεπτῶν ἐφέλκεται ὀφθαλμούς; Εἰ δὲ τὴν ἐκ τούτου φῆς ἡδονὴν ἢ μέγα τὴν δόξαν λογίζῃ, τί τῶν ὀνείρων αὕτη διαφέρει καὶ τῶν σκιῶν; Ὀλίγον εὔφρανεν, εἶθ' ἑσπέρας καταλαβούσης ἀπέσβη καὶ πρὸς τὸ μὴ ὂν ᾤχετο. Εἰ δὲ καὶ μικρόν τι τῷ παρόντι βίῳ συμπαραμείνοι, ἀλλ' ὁ θάνατος ἤδη καταλαβὼν καὶ αὐτὴν ἔχει συναπιοῦσαν, πικραὶ δὲ κολάσεις τὸν ἐνταῦθα ταῖς ἡδοναῖς ἐφέντα διὰ παντὸς ἕξουσιν. »

13. Οὕτω[1] λεγομένων, ἐγκόψας ὁ μάγος· « Ἐάσας τοὺς μακροὺς λήρους, φησίν, τῷ μεγίστῳ θεῷ ἡλίῳ καὶ τῷ φανοτάτῳ πυρὶ τὴν προσκύνησιν ὡς θέμις ἀπόδος[2]. » Πρὸς ταῦτα· « Μὴ πλανῶ, εἶπεν ὁ προσκυ-

9. — 1. X, Y, Βηθλαβουθᾶ T, Βηθλαθουθᾶ Z. — 2. ἑβδομήκοντα τούτοις T. — 3. ἔπρεπε T. — 4. *om.* Z. — 5. (καὶ-συνείχετο) *om.* T, X. — 6. Βηθροαδαρᾶ T, Βηθροαδαρά X, Βηθνοαδαρᾶ Y, Z. — 7. τὴν T.

10. — 1. δυσθανατώτατον Y, Z. — 2. (καὶ τοῖς-καταγοητεύοντες) *om.* T.

11. — 1. δουλούμεν X. — 2. ἄθ//// Z. — 3. *om.* T.

12. — 1. μετ' φοιτᾶ T. — 2. (οὐχὶ-κεκτημένου) *om.* Y, Z.

13. — 1. τούτων (*altera manu*) οὕτω Z. — 2. ἀπόδους T.

νητὴς τοῦ Χριστοῦ, μηδὲ τοῦτο οἷου θεάσασθαί ποτε τοῖς σοῖς ὀφθαλμοῖς, καταλιπόντα με τὸν ποιητὴν ἡλίου καὶ τοῦ πυρὸς τοῖς ἐκείνου ποιήμασι προσκυνῆσαι, τοῖς τε λόγοις καὶ τῇ ἐμαυτοῦ διδαχῇ ἀπεναντίας οὕτω γινόμενον. »

14. Ὁ δὲ πολὺς τὴν ὠμότητα μάγος, ἐπεὶ τούτων ἤκουσε τῶν ῥημάτων, διακαυθεὶς τῷ θυμῷ κελεύει παραχρῆμα διαταθέντα ῥάβδοις ροῶν θαμινοῖς ὅζοις ἠκανθωμέναις[1] αὐτὸν μαστίζεσθαι.

15. Ὡς δὲ τὰς ἱερὰς ἐκείνας σάρκας οἱ τῆς ἀπωλείας υἱοὶ κατέξαινον· « Εὐχαριστῶ σοι, εἶπεν ὁ ἀθλητὴς εἰς οὐρανὸν ἀνατείνας τοὺς ὀφθαλμούς, ὅτι με τῷ ἐμῷ κατηξίωσας αἵματι βαπτισθέντα τὸν τῆς ἁμαρτίας ῥύπον καθαρῶς ἀπολούσασθαι. » Οἱ δὲ δήμιοι ἐφ' οἷς εἴρηκεν ὀργῆς μᾶλλον ἐπ' αὐτῷ[1] πληρωθέντες οὕτω κατέκοψαν ταῖς πληγαῖς, ὡς ἐγκοπῆναι[2] τούτῳ καὶ τὴν φωνήν. Εἶτα δυσὶ περιβαλόντες ἁλύσεσι τῷ[3] δεσμωτηρίῳ ἐγκατακλείουσι[4] καλὸν αὐτῷ καὶ ἄκοντες παραμύθιον τὸν θεῖον δεδωκότες Ἀκεψιμᾶν· ἐκεῖ γὰρ ἔτυχε προκατακλεισθείς.

16. Πρὸς δὲ τὸν τιμιώτατον ἀποβλέψας Ἀειθαλᾶν, ὁ τὴν ψυχὴν ἀμείλικτος δικαστής· « Σὺ τί λέγεις; ἔφη· πληροῖς τὸ τοῦ βασιλέως πρόσταγμα καὶ προσκυνεῖς τῷ μεγίστῳ ἡλίῳ ἀπογεύῃ[1] τε αἵματος καὶ[2] γυναικὶ ὁμιλεῖς καὶ ῥύῃ τῶν ἐπηρτημένων σοι ἀναγκῶν, ἢ καὶ αὐτὸς ἀπειθεῖς τοῖς ἄλλοις ὁμοίως; » Ὁ δὲ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς[3] Ἀειθαλᾶς, τὸ τῆς εὐσεβείας ὄντως ἀειθαλὲς φυτὸν καὶ οὐράνιον· « Ἔργον τοῦτο, ἔφη, τῆς σῆς ἀκαθάρτου καὶ κυνώδους[4] ὀρέξεως, τὸ αἱμάτων ἀπογεύεσθαι καὶ ἀντὶ τοῦ[5] Θεοῦ τὰ τοῦ Θεοῦ σέβεσθαι. Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο χαλεπῶς οὕτω τυφλώττειν καὶ τοὺς τοῦ σώματος καὶ τοὺς τῆς ψυχῆς ὀφθαλμούς, ὡς ὁρῶντι τόνδε τὸν ἥλιον μέχρις αὐτοῦ στῆναι καὶ Θεὸν ἁπλῶς ἡγήσασθαι τὸ φαινόμενον καὶ μὴ προσωτέρω χωρῆσαι διανοίας ὀφθαλμῷ τρανοτέρῳ καὶ Θεὸν μὲν τὸ κινοῦν, κτίσμα δὲ λογίσασθαι τὸ κινούμενον. Εἰ δέ μοι οὕτω κρίσεως ἔχοντι καὶ πληγὰς καὶ θάνατον ἀπειλεῖς, οὐ παρὰ τοῦτό με πείσεις τὸ σὸν δόγμα μεταμαθεῖν καὶ τὴν εὐσέβειαν ἀπαρνήσασθαι. »

17. Ὀργισθεὶς[1] ἐπὶ τούτοις ὁ δυσσεβής· « Ἀλλ' οὐδεὶς ἀνθρώπων εὖ φρονῶν, ἔφη, θάνατον ἂν πρὸ τῆς ζωῆς ἕλοιτο, καὶ ταῦτα ματαίας χάριν καὶ οὐ λελογισμένης[2] ἐνστάσεως· ὅθεν οὐδὲ πιστευτέον σοι λέγοντι προθύμως ἔχειν ὑπὲρ τοῦ δόγματός σου καὶ τῆς θρησκείας ἀποθανεῖν. » Ὁ ἅγιος ἀπεκρίνατο· « Οἱ καθ' ὑμᾶς ἐπὶ κεναῖς αἰωρούμενοι ταῖς ἐλπίσι καὶ μή τινα προσδοκίαν μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀποδημίαν ἔχοντες[3] ἀτελευτήτου ζωῆς, εἰκότως ἂν καὶ φιλοζωεῖν οὗτοι[4] καὶ φιλοσωματεῖν νομίζοιντο. Οἷς δὲ ἀληθεῖς ἐλπίδες καὶ βέβαιοι τὴν ψυχὴν ὑποτρέφουσιν, ὡς αὐτή τε ἀθάνατος εἴη καὶ τῷ ἰδίῳ πάλιν σώματι συνελθοῦσα μετὰ τὴν τοῦ θανάτου διάλυσιν αἰωνίου μέλλοι ζωῆς κοινωνεῖν, τούτοις ἄρα καὶ ἡ παροῦσα ζωὴ χρῆμα σμικρὸν[5] καὶ εὐκαταφρόνητον καὶ ὁ θάνατος ἥκιστα φοβερός. Ἀψευδὴς γὰρ ὁ ἡμέτερος Θεὸς καὶ διδάσκαλος· Μὴ φοβηθῆτε, λέγων, ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων[6] τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν ἀποκτεῖναι μὴ δυναμένων. »

18. Τότε κελεύει ὁ θηριώδης ἐκεῖνος τὰς μὲν χεῖρας αὐτοῦ ταῖς ἰγνύαις προσδεθῆναι ξύλον τε μακρὸν μέσον ἀμφοτέρωθεν[1] διελαθῆναι, ἓξ δὲ ἄνδρας[2] ἐξ ἑκατέρων ἄκρων τοῦ ξύλου ἐπιβεβηκότας ἀτεχνῶς ἰσχυροὺς ἐρρωμένως πιέζειν, τοῖς ἐπίτηδες ἅλμασι τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο σῶμα καὶ τὰ ὀστᾶ συνθλῶντας καὶ διαλύοντας, ἐπὶ τούτοις καὶ ῥάβδοις ροῶν ἀνηλεῶς αὐτὸν τύπτεσθαι. Ὁ δὲ ἀδάμας ἀθλητὴς ἐκεῖνος καὶ τὸ φρόνημα ὑπ' οὐδενὸς ταπεινούμενος ὥσπερ ἀπόνως καὶ ἀναλγήτως πρὸς βασάνου τοιαύτην ὑπερβολὴν διακείμενος, εὐγενές τι καὶ μεγαλόφρον[3] πρὸς τὸν δικαστὴν ἀποβλέψας· « Ὡς ἔοικεν[6], ἡδονήν σοί τινα τὰ τῶν ἀνθρώπων, ἔφη[5], σώματα διασπαρασσόμενα ἐμποιεῖ, τὸν κυνῶν ἢ κοράκων τρόπον ἐμπίπλασθαι τούτων ἐφιεμένῳ[7]. Γνῶθι τοιγαροῦν σαφῶς, ὡς οὐδείς μοι λόγος τῶν παρὰ σοῦ τούτων ἐπαγομένων βασάνων. Ἡ τοίνυν καινοτέρας ἐπινόει, ἢ ταύτας ἴσθι τὸ μηδέν μοι λογιζομένας. »

19. Ὁ δὲ μάγος αὐτίκα πρὸς τοὺς δημίους ἐπιστραφείς· « Ἵνα τί πρὸς ἔλεον, ἔφη, μαστίζετε τὸν

14. — 1. *om.* Z.

15. — 1. ἐπὶ αὐτῷ T. — 2. X, Y, Z. ἐκκοπῆναι T. — 3. *om.* T. — 4. κατακλείουσι T.

16. — 1. ἀπογεύσει T. — 2. *om.* X. — 3. μαθητὴς X. — 4. κτηνώδους (κτη *in rasura*) X. — 5. *om.* Y.

17. — 1. οὖν *add.* Z. — 2. λεγομένης T. — 3. ἔχοντας T. — 4. οὕτω Y, Z. — 5. μικρὸν X. — 6. ἀποκτενόντων *in ras.* Y.

18. — 1. ἀμφοτέρων X. — 2. ἄνδρες X. — 3. μεγαλόφρονι ψυχῇ X. — 5. ἔφη *add.* Z. — 6. *om.* Y, Z. — 7. ἐφιεμένωι *corr.* Z, *prius* ἐφιεμένων.

ἀνόσιον ; ὁρᾶτε γάρ, ὅπως φειδοῦς ἀξιούμενος πρὸς τὰς καθ' ἡμῶν ὕβρεις κατὰ πολλὴν χωρεῖ τὴν ἐλευθερίαν. » Οἱ δέ, ὥσπερ τινὶ κέντρῳ τῷ λόγῳ διαναστάντες, οὕτως ἐπέθεντο κραταιῶς, ὡς ἐκ τῆς τῶν ἐπιβεβηκότων τῷ ξύλῳ βαρύτητος καὶ τῆς τῶν τεινόντων σφοδρότητος τῆς ὠμότητός τε[1] τῶν μαστιζόντων τέλεον παρεθῆναι μὲν αὐτῷ τὰς ἁρμονίας τοῦ σώματος, συνθλασθῆναι δὲ τὰ ὀστᾶ καὶ τὰς σάρκας καταξανθῆναι. Διαβαστάσαντες οὖν αὐτόν, ἐπεὶ μὴ χρῆσθαι τοῖς ποσὶν ἠδύνατο, ὥσπερ τι φορτίον τῇ φυλακῇ προσρίπτουσιν, ἔνθα δὴ καὶ ἡ τῶν ἁγίων δυὰς κατάκλειστος ἦν.

20. Πέντε διῆλθον ἡμέραι, καὶ τούτους τοῦ δεσμωτηρίου ἐξαγαγόντες εἰς τόπον, ὃς ἐκαλεῖτο Παράδεισος, ἄγουσιν, οὗ δὴ καὶ πλησίον ναὸς ἐτύγχανεν ὢν τοῦ παρ' αὐτῶν σεβομένου πυρός· ἐν ᾧ προκαθίσας ὁ μιαρός· « Εἰπατέ μοι τὸ τάχος, πρὸς τοὺς ἁγίους, φησίν, ἔτι τῷ αὐτῷ τῆς ἀνοίας ἐπιμένετε λογισμῷ ἢ τι κρεῖττον ὑμῖν μεταβεβούλευται καὶ[1] σωτήριον ; » Οἱ ἅγιοι ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος εὐθὺς ἀπεκρίναντο· « Γνωστὸν ἔστω σοι, δικαστά, ὅτι ὃν ἐξ ἀρχῆς λογισμὸν ἔσχομεν[2], τούτῳ καὶ εἰσέτι στοιχοῦντές ἐσμεν καὶ μέχρι[3] τέλους[3] τὸν αὐτὸν ἕξομεν, οὐκ ἀπειλαῖς, οὐ βασάνοις, οὐ δωρεαῖς, οὐδενὶ ἄλλῳ τὸ παράπαν μετατιθέμενον[4]· ἀλλ' ἕνα[5] Θεὸν προσκυνοῦμεν καὶ αὐτὸν μόνον κύριον εἶναι τῶν ὄντων πάντων ἐγνώκαμεν. »

21. Τούτων ἀκούσας ὁ μάγος, βασάνου[1] πάλιν ἑτέραν[2] ἐπενόει καινοτομίαν καὶ κελεύει σχοινίοις αὐτοὺς διά τε τῶν μασχαλῶν καὶ τῆς ὀσφύος καὶ τῶν κνημῶν περιζῶσαι, καθ' ἕκαστον δὲ ζωστῆρα ξύλον ἐμβάλλεσθαι καὶ περιδινεῖσθαι, καὶ τῷ σχοινίῳ στερρῶς στρεβλοῦσθαι[3]· οὗ γενομένου θέαμα χαλεπὸν ἦν καὶ ὀφθαλμοῖς ἡμέροις[4] δακρύων ἄξιον. Τὰ μὲν γὰρ ξύλα περιειλεῖτο, αἱ σχοῖνοι[5] δὲ συνεστρέφοντο, κἀντεῦθεν σάρκες τε ἐπιέζοντο καὶ ὀστᾶ συνετρίβοντο[6] καὶ ἡ συντριβὴ μάλα δεινή. Καὶ γὰρ καὶ[7] τοῖς πόρρω διεστηκόσι ψόφος οἷος ἐκ τῶν ὀστῶν ἠκούετο. Ἦν δὲ τὸ τῇ βασάνῳ ἐπιλεγόμενον· « Τῷ θελήματι τοῦ βασιλέως μὴ ἀντιτάσσεσθε[8]. » Εἶτα τὸ πρὸς τῶν ἁγίων ἀντιφθεγγόμενον· « Οἱ τῷ τοῦ βασιλέως ὑμῶν θελήματι καθυπείκοντες τῷ τοῦ Θεοῦ θελήματι ἀντιλέγουσι. »

22. Τρίτη μὲν οὖν ὥρα ἦν, ὅτε ἡ βάσανος ἤρχετο· μέχρι δὲ καὶ ἕκτης, οὕτω πασχόντων τῶν ἀθλητῶν, παρετείνετο. Ἀπαγορεύσας[1] οὖν μᾶλλον ὁ δικαστὴς[2] εἰς τὸ δεσμωτήριον αὐτοὺς πάλιν ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι. Διὸ[3] δὴ καὶ ἀπήχθησαν οὐ ποσὶν οἰκείοις, ἀλλ' ὑφ' ἑτέρων αὐτοὶ διαβασταζόμενοι τῷ παντάπασιν νενεκρῶσθαι[4]. Παρήγγελτο δὲ τοῖς φυλάττουσιν, ὡς, εἰ φωραθείη τις τροφῆς αὐτοῖς κοινωνῶν ἢ ποτοῦ ἢ ἐνδύματος, ἐσχάταις ὑποβάλλεσθαι[5] τιμωρίαις.

23. Εἰς ταύτην οὖν τὴν εἱρκτὴν οἱ τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται, πᾶσαν[1] κάκωσιν δι' αὐτὸν ὑπομένοντες, ἐπὶ τρισὶ χρόνοις ἐγκεκλεισμένοι διέμειναν, οὐδεμίαν ἢ τοῦ λιμοῦ λύσιν ἢ τῶν ἐν τῇ[2] φυλακῇ κακῶν παραμυθίαν εὑρίσκοντες, εἰ μή τινες τῶν συνδεσμωτῶν κατοικτείραντες βραχύ τι τροφῆς κατὰ τὸ λεληθὸς αὐτοῖς ὤρεξαν. Οἱ γὰρ τῇ εἱρκτῇ προσκαθήμενοι φύλακες ἠλέουν μὲν αὐτοὺς τῶν συμφορῶν καὶ τοῦ γήρως[3], οὐδὲν δὲ τῶν εἰς θεραπείαν δρᾶσαι διὰ τὸν τοῦ δικαστοῦ φόβον δυνάμενοι συνήλγουν αὐτοῖς μόνον καὶ τὸ τῆς συμπαθείας προσέφερον δάκρυον.

24. Εἶτα μετὰ τὴν πικρὰν[1] ἐκείνην καὶ πολυχρόνιον κάκωσιν Σαβωρίου κατὰ τὸν αὐτόθι τόπον γενομένου — Βιθμαδᾶ[2] οὗτος ἐλέγετο — ἐξάγει τῆς φυλακῆς ὁ κολάζειν αὐτοὺς πιστευθείς. Εἶπες ἂν ἰδὼν ἐκείνους ἐοικέναι σκιᾷ· οὕτως[3] ἦσαν ὑπὸ τῆς μακρᾶς κακοπαθείας ἐκτετηκότες. Εἶτα τῷ[4] τοῦ Ἀρδασαβὼρ παρίστησι βήματι· ἄρχων δὲ οὗτος πάντων τῶν ἐν Περσίδι μάγων ἐτύγχανεν ὤν. Καὶ ὃς εὐθὺς πρὸς αὐτούς· « Τί δαί, χριστιανοί ἐστε ; » Καὶ οἱ ἅγιοι· « Ναί[5], εἶπον, χριστιανοὶ καὶ τῷ μόνῳ ζῶντι Θεῷ προσκυνοῦντες καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύοντες. »

25. Καὶ ὁ τύραννος· « Ὁρᾷς, εἶπεν, ὅπως αἱ ἐπενεχθεῖσαι[1] βάσανοι πολλὴν ὑμῖν τὴν ταλαιπωρίαν

19. — 1. *om.* X.

20. — 1. *om.* Y. — 2. εἴχομεν X. — 3. *om.* X. — 4. μετατιθέμενοι Z. — 5. (ἀλλ' ἕνα) ἕνα γὰρ T.

21. — 1. *corr. prius* βασάνον Z. — 2. ἑτέρας X, ἑτέρων Z. — 3. συστρεβλοῦσθαι X, Z. — 4. ἡμετέροις Y. — 5. σχοῖναι Y. — 6. καὶ ὀ. συνετρίβοντο *om.* X. — 7. *om.* T. — 8. ἀντιτάσσεσθαι X, Y, Z *prima manu corr.* ἀντιτάσσεσθε.

22. — 1. ἀπαγοράσας *corr.* T. — 2. καὶ *add.* X. — 3. ὁ δικαστὴς εἰς τόδε *rubrica in margine* Y. — 4. ἐνεκρῶσθαι T, ἐκνεκρῶσθαι X. — 5. ὑποβληθήσεται T.

23. — 1. θλῖψιν πᾶσαν *add.* Y. — 2. *om.* Y. — 3. γήρους X, Y.

24. — 1. μακρὰν Y. — 2. Βιθμαδὰ δὲ X. — 3. σκιὰν οὕτος Y. — 4. τῷ *in marg prima. manu* Z. — 5. καὶ Y.

25. — 1. ἐνεχθεῖσαι T.

ἐμπεποιήκασιν, ἐπὶ πλέον δέ, οἶμαι, καὶ ἡ χρονία κάκωσίς τε καὶ κάθειρξις. Αὕτη γὰρ τάς τε μορφὰς ὑμῖν[2] ἠλλοίωσε καὶ δεινὴν οὕτω τὴν σύντηξιν ἐνεργάσατο· διὸ καὶ συμβουλεύσαιμι ἂν ὑμῖν πεισθῆναί μοι τὰ λυσιτελοῦντα εἰσηγουμένῳ καὶ φείσασθαι ἑαυτῶν, ἡλίῳ τε τῷ φαεινῷ προσκυνῆσαι· εἰ δ' οὖν, τὸ λειπόμενόν ἐστι θανάτῳ ὑμᾶς ὑπαχθῆναι χαλεπωτάτῳ. »

26. Ὁ ἅγιος Ἀκεψιμᾶς ἀπεκρίνατο· « Οὔ με διέλαθεν, ὡς ὑπερβάλλουσά σοι σπουδὴ περὶ τὸ πάτριον δόγμα καὶ τοῦτο πρόθεσις, εἴπερ ἄρα καὶ δυνατὸν ἦν, ἢ βίᾳ ἢ πειθοῖ σοι κατορθωθῆναι τὸ πάντας πρὸς τὴν αὐτὴν ἑλκύσαι θρησκείαν. Τοῦτο δὲ περὶ ἡμῶν[1] μηδὲ εἰς νοῦν ἀναβήτω σοι, ὡς ἢ θωπείαις ἢ ἀπειλαῖς ἢ κακῶν ἄλλαις ἐπιφοραῖς μεταπείσεις ἡμᾶς ἀποστῆναι τοῦ ἅπαξ βεβαιωθέντος ἡμῖν δόγματος καὶ τῆς ὁμολογίας. Ἑτοίμως γὰρ ἔχομεν πάντα παθεῖν μᾶλλον ἢ τῆς πρὸς Χριστὸν[2] ἀποστῆναι πίστεως. »

27. « Οὐκ ἀγνοῶ, ἔφη ὁ τύραννος, ὡς παρ' ὑμῖν τοῖς χριστιανοῖς, εἰς ἀνάπαυσιν εἶναι τοῦ θανάτου νομιζομένου, σπουδὴ πᾶσα πρὸς τοῦτον[1] διὰ τὴν τῶν ἐλπιζομένων ἀπόλαυσιν· ἀλλ' οὐκ ἐξέσται ὑμῖν εἰς τάχος[2] τοῦ ποθουμένου μεταλαχεῖν· πρότερον γὰρ ὑμῶν κατὰ βραχὺ τὰς σάρκας ἐκδαπανήσας, οὕτω πικρὸν ὑμῖν τὸ τέλος τῆς ζωῆς ἐπιθήσω. » Καὶ ὁ ἅγιος· « Ἤδη παρ'[3] ἡμῶν καὶ πρότερον ἤκουσας καὶ νῦν μάνθανε περὶ τούτου βεβαίως, ὡς οὔτε τῶν σῶν[4] βασάνων οὔτε τῶν ἀπειλῶν λόγος ἡμῖν τὸ παράπαν οὐδ' ὁ τυχών. Ὁ γὰρ ἐν τοῖς προλαβοῦσι δεινοῖς χεῖρα βοηθὸν παρασχόμενος, αὐτὸς καὶ νῦν ἐπικουρῶν ἔσται καὶ ἀπόνως φέρειν παρασκευάζων τὰ ἐπαγόμενα. Καὶ εἰ βούλει πεῖραν λαβεῖν τῆς ἐν τῷ βαθεῖ γήρᾳ καρτερίας ἡμῶν, οὐδὲν τὸ κωλύον· εἴσῃ γὰρ ἐπὶ ματαίῳ πονούμενος καὶ ἀνηνύτοις[5] ἐπιχειρῶν. »

28. Θυμοῦ πληρωθεὶς ἐν τούτοις ὁ δικαστὴς μάστιγας κελεύει βύρσης ὠμῆς ἐνεχθῆναι, τεθῆναί τε κατὰ πρόσωπον· εἶτα πρὸς τοὺς ἁγίους· « Αὐτὸν ὄμνυμι τὸν μέγαν, ἔφη, θεὸν καὶ τὴν εὐκλεᾶ τύχην Σαβωρίου[1], εἰ μὴ τῷ αὐτοῦ πεισθῆτε προστάγματι, τούτοις ὑμῶν ἀναλώσω τὰς σάρκας, οὐδένα οἶκτον ποιούμενος. Εἰ δὲ καὶ τάχιον ὑμῖν γένηται μαστιζομένοις ἀποθανεῖν, ἀλλ' ἐγὼ καὶ οὕτως αἰκίσομαι τοὺς νεκρούς, καὶ κατὰ μέλος[2] διατεμὼν ὀρνέοις τε καὶ κυσὶν ἐπιρρίψω. » Ὁ ἅγιος εἶπεν Ἀκεψιμᾶς· « Εἰς κτίσμα ὁμόσαντί σοι καὶ οὐ Θεόν, ἀλλὰ καὶ τύχην ἀνθρώπου, δέδοικα, μήπως οὐ μελήσει περὶ τῶν ὅρκων οὐδ' ἀπαράβατα φυλαχθήσονται τὰ ὁμωμοσμένα. Εἰ δ' ἀσφαλῶς ἔχεις[1] ταῦτα καὶ βεβαίως, ἰδού σοι τὰ ἡμῶν σώματα, χρῶ[4] κατὰ γνώμην, μηδένα οἶκτον ἡμῶν[4], ὡς ἔφης, μηδὲ φειδὼ[5] ποιούμενος. »

29. Οὕτως εἰπόντος, ὁ μιαρὸς ἐκέλευε[1] δικαστὴς τὰς[2] χεῖρας διαταθέντα κατά τε νώτων καὶ στέρνων ἰσχυρῶς τύπτεσθαι. Εἰς τοῦτο δὲ προῆλθον ὠμότητος οἱ μαστίζοντες, ὡς ἐνδοῦναι μηδ' ὅλως, ἕως αἱ σάρκες ἀποσπώμεναι τῶν ὀστέων εἰς γῆν τῷ αἵματι συγκατέρρεον. Ὁ δὲ κῆρυξ ἐβόα· « Πείσθητι τῷ τοῦ βασιλέως θελήματι, καὶ ζῆθι. » Τῷ δὲ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεῖ ἔως μὲν ἰσχὺς ἦν, ἀντεβόα· « Ἐγὼ[3] τὸ τοῦ ἐμοῦ Θεοῦ θέλημα μᾶλλον αὐτῷ δυναμούμενος τελειώσω· τοῦ δὲ βασιλέως ὑμῶν οὐδ' ἄκροις ὠσὶ παραδέχομαι. » Ἐπεὶ δὲ τά τε τῆς φωνῆς αὐτῷ διεκόπτετο καὶ τὰ τῆς δυνάμεως ἤδη κατὰ βραχὺ διελύετο ὁ θάνατός τε ὅσον οὔπω παρῆν, τὸ ὅμμα ὑψοῦ διάρας καὶ τὴν εἰς Θεὸν ὁμολογίαν διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀνανεύσεως ἀπαράτρεπτον σῴζειν βεβαιωσάμενος, ἐν αὐτῇ τῇ τῶν δεινῶν καρτερίᾳ τὴν ἀήττητον ἐκείνην ψυχὴν τῷ ἀγωνοθέτῃ Θεῷ παρέθετο.

30. Ἔτι δὲ θυμοῦ πνέοντες οἱ πικροὶ κολασταὶ καὶ νεκρὸν ἤδη τὸ σῶμα νόμῳ τῷ τῶν κοράκων ἡκίζοντο. Εἶτα ὠθήσαντες ἐπὶ κεφαλὴν καὶ κατὰ τὴν πλατεῖαν ὥς τι τῶν βεβήλων οἱ μιαροὶ ῥίψαντες, φύλακας ἐφιστῶσι τοῦ μηδὲ ταφῆς ὑπό του τῶν φιλοχρίστων ἀξιωθῆναι, δαιμόνων ἰσχυρότατον δέος ἐκτρῖψαι φιλονεικοῦντες οἱ ἐκείνων ὄντες[1] θεραπευταὶ προθυμότατοι. Τρισὶ δὲ ὕστερον ἡμέραις τῶν φυλάκων ἀσχολουμένων ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῆς θυγατρὸς τοῦ τῶν Ἀρμενίων φημὶ βασι-

2. ὑμῶν Y.

26. — 1. ὑμῶν Y. — 2. τῆς τοῦ Χριστοῦ X.

27. — 1. τοῦτο Y, Z. — 2. τάχους Y. — 3. γὰρ Y. — 4. *om.* Y. — 5. ἀνονήτοις X, Z *prima manu.*

28. — 1. (καὶ-Σαβωρίου) *om.* X. — 2. μέρος Y. — 3. ἔχει *corr.* Z. — 4. *om.* X. — 5. μήδ' ἀφειδὼ X.

29. — 1. ἐκέλευσε X. — 2. μὲν *add.* X. — 3. μὲν *add.* X.

30. — 1. ὄντως X, Y.

λέως, ἥτις εἰς[2] εἰρήνης ὅμηρον τῷ τῆς Περσίδος τότε βασιλεύοντι παρεσχέθη, παρὰ χριστιανῶν κλέπτεται[3], θησαυρὸς ὄντως οὐδέποτε δαπανώμενος.

31. Οὕτως οὖν τοῦ μακαρίου Ἀκεψιμᾶ, δεκάτην ἄγοντος τοῦ ὀκτωβρίου[1], τρόπον ὃν εἴρηται τὸ πέρας τῆς ζωῆς δεξαμένου, ὁ ἱερώτατος Ἰωσὴφ μετ' αὐτὸν εἰσήγετο· ᾧ προσσχὼν ὁ βέβηλος δικαστής· « Ἑώρακας, εἶπε, τὸν ἑταῖρον τὸν σόν, οἷῳ πικρῷ τέλει τοῦ ζῆν ἀπηλλάγη. Καὶ σὺ τοίνυν, εἰ μὴ τοῖς ἐμοῖς λόγοις πεισθῇς, ταῖς ὁμοίαις ὑποβληθεὶς κολάσεσι τὸν αὐτὸν[2] ἐκείνῳ θάνατον ὑποστήσῃ. » Ὁ δὲ τοῦ Θεοῦ θεῖος ἱερεύς· « Ὃ καὶ πρότερον, ἔφη, τῷ πρὸ σοῦ κρῖναι λαχόντι τὰ ἡμέτερα εἴρηκα, τοῦτο καὶ πρὸς σὲ νῦν ἐρῶ, ὡς οὔποτε κτίσμα προτιμήσομαι τοῦ δημιουργοῦ οὐδὲ προσκυνήσω κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ἕως δὴ τοῦ ἐμοῦ κύριός εἰμι λογισμοῦ. » Πολλῇ πρὸς ταῦτα ὁ ἄρχων τῇ λύσσῃ καταληφθείς, ἐκέλευσε καὶ αὐτὸν ὁμοίως τῷ προλαβόντι διατεθέντα[3] ταῖς βοείαις μαστίζεσθαι, κήρυκά τε ἐπιφωνεῖν, τὸ τοῦ βασιλέως ποιοῦντα θέλημα σῴζεσθαι. »

32. Ὁ δέ· « Εἷς ἐστιν Θεός, ἀνεβόα, καὶ πλὴν αὐτοῦ οὐδαμῶς ἕτερος, ᾧ καὶ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καί ἐσμεν, ᾧ καὶ τὴν λογικὴν λατρείαν προσάγομεν, βραχέα τῶν βασιλικῶν φροντίζοντες προσταγμάτων. » Ὡς δὲ ἐπὶ[1] πολλαῖς ταῖς ὥραις τυπτόμενος σχεδὸν ἤδη καὶ νενέκρωτο, νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι, ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἅπαντες ἔρριψαν. Εἶτα μαθόντες ἔτι λείψανόν τι πνεύματος αὐτῷ παραμένειν, ἐπὶ τὴν εἱρκτὴν[2] κατακλείουσι.

33. Μετὰ δὲ τοῦτον τρίτος Ἀειθαλᾶς ὁ σοφὸς εἰσήγετο, πρὸς ὃν ὁ δικάζων· « Καὶ[1] ζωῆς, ἔφη, καὶ θανάτου προκειμένων ἐν ὀφθαλμοῖς σου δόξης τε καὶ ἀτιμίας, μὴ τὸ χεῖρον ἕλῃ, τὸ κρεῖττον καταλιπών, μηδὲ[2] αὐτὴν βαδίσαι[3] τοῖς προλαβοῦσιν, οἳ τῆς ἑαυτῶν ἀφροσύνης ἄξιον ἀπηνέγκαντο καὶ τὸ τέλος. Σὺ δὲ ἀλλὰ τῇ ἐμῇ πειθόμενος συμβουλῇ, τιμῶν τε μεγίστων ἀξιωθήσῃ καὶ βασιλικῶν οἵων ἐπιτεύξῃ τῶν δωρεῶν. Εἰ δ' οὖν, μυρίων σεαυτῷ γενόμενος τιμωριῶν αἴτιος[4], εἶτα καὶ[5] τοῦ ποθεινοῦ πᾶσι φωτὸς βιαιότατα στερηθήσῃ. » Ὁ δέ γε θεῖος Ἀειθαλᾶς· « Αἰσχυναίμην ἄν, ἔφη, τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, εἰ τῶν ἐμῶν ἑταίρων, καὶ γήρᾳ τρυχομένων καὶ ἡλικίᾳ προβεβηκότων, ἔπειτα καρτερώτατα διηγωνισμένων, αὐτὸς φιλοζωῶν καὶ ὑποπτήσσων σου τὰς βασάνους ὀφθείην, τὴν ἡλικίαν ἔχων ἀκμαιοτέραν. Οὐ μὰ τὸν τοῦ ἐμοῦ Χριστοῦ θάνατον, οὐ φιλοψυχήσω, οὐ προδώσω τῶν δοκούντων ἀγαθῶν, οὐ τῶν χαλεπῶν, τὴν[6] εὐσέβειαν. »

34. Θυμὸς τὸ ἐπὶ τούτοις πολὺς τοῦ ἄρχοντος, μαστίγων ἐπιφοραὶ κατὰ τοῦ ἁγίου. Ὁ δὲ ῥυπαρὸν αὐτὸν ἀπεκάλει κύνα καὶ ἀγεννῆ καί· « Ὥσπερ ὁ νοῦς ὁ σός, ἔλεγε, σαθρός τε καὶ ἀσθενής, οὕτω δὴ καὶ αἱ βάσανοι μορμολύκεια ψυχῶν ἀθλίων[1] εἰσὶ καὶ ταπεινῶν, ἀλλ' οὐκ ἀνδρῶν γενναίων καὶ Χριστοῦ πόθῳ τὰς ψυχὰς ἐκπεπυρωμένων. »

35. Ἐκπλαγεὶς[1] ἐπὶ τούτοις ὁ φρενόληπτος δικαστής· « Τί τοῦτο; πρὸς τοὺς συνεδριάζοντας ἔφη πῶς οἱ λεγόμενοι οὗτοι χριστιανοὶ τῆς παρούσης καταφρονοῦντες ζωῆς, ἐκτόπως οὕτω διψῶσι τὸν θάνατον; » Οἱ δέ· « Ὅτι πατροπαράδοτοις, ἔφησαν, προσέχοντες διδαχαῖς, ἄλλον εἶναι κόσμον πιστεύουσι, τοῦ παρόντος κατὰ[2] πολὺ βελτίω τε καὶ θαυμασιώτερον, οὗ χάριν καὶ τῆς παρούσης ὑπερορῶσι ζωῆς. » Ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα ἐλέγετο, τῇ τε τῆς ὥρας παρατάσει καὶ ταῖς τῶν αἰκιζόντων αὐτὸν σφοδροτάταις ἐπιφοραῖς αἱ μὲν τοῦ πολυάθλου σώματος ἁρμονίαι διελύοντο, αἱ σάρκες δὲ ξεόμεναι αὐτῷ αἵματι κατὰ γῆς ἔρρεον.

36. Ἐπὶ βραχὺ δὲ τοῦτον ἀνεθῆναι κελεύσας, ὥσπερ ἔλεον αὐτοῦ λαβὼν ὁ δικάζων· « Ἀλλ' εἰ βουληθείης, ἔφη, τῷ βασιλικῷ πεισθῆναι προστάγματι, εἰσὶ παρ' ἡμῖν ἰατροί, οἵ σου τὸ τάχος ἰάσονται τὰς πληγάς. » Πρὸς ὃν εὐθὺς ὁ μακάριος· « Εἰ λόγῳ μόνῳ τὰς ἐμὰς εἶχες ἰᾶσθαι πληγάς, ὦ τραυματία σὺ καὶ φρένας καὶ τὴν ψυχήν, οὐδ' οὕτως ἄν σοι προσέσχον, ἐφ' οἷς ἀνόητα παραινεῖς. » « Πειράζων

2. *om.* T. — 3. κλέπτεσθαι Y.

31. — 1. μηνὸς X. — 2. ἑαυτὸν T. — 3. διαταθέντα Y.

32. — 1. δ' ἐπὶ T, Y. — 2. τῇ εἱρκτῇ *corr.* Z.

33. — 1. *om.* Y. — 2. τὴν *add.* Y, Z. — 3. βαδίσης *corr.* Z. — 4. αἴτιος τιμωριῶν T. — 5. *om.* Z. — 6. *om.* X.

34. — 1. οὖσαι Y.

35. — 1. οὖν *add.* Y. — 2 τὸ *add.* Y.

εἴρηκα, φησὶν ὁ δικάζων, ἐπεὶ καὶ θελήσαντί σοι τάχα τῷ τοῦ βασιλέως εἶξαι προστάγματι οὐδὲν ἦν παρὰ τοῦτο πλέον, τῶν πληγῶν ἤδη τὸν θάνατόν σοι μνηστευομένων· ὅθεν ἔγωγε χριστιανοῖς πᾶσιν [1] ὑπόδειγμα γενέσθαι σε παρασκευάσω τοῦ μὴ ἀδεῶς οὕτω ταῖς κατὰ τῶν ἀρχόντων ὕβρεσι χρῆσθαι. »

37. « Ἀλλ' εἰ καὶ ἐν ἄλλοις, ὁ ἱερώτατος μάρτυς, ἀλλόκοτα [1] πολλάκις εἴρηκας καὶ [2] ψευδῆ, νῦν, ἔφη, καὶ μὴ βουλόμενος τὰ ἀληθῆ ἔλεξας καὶ ὃ πάντως οὐκ εἰς μακρὰν ἀποβήσεται· ὑπόδειγμα γάρ με τῷ ὄντι ἀγαθὸν καὶ τοῖς ἔπειτα θήσεις [3] καρτερίας καὶ γενναιότητος, οἳ καθάπερ εἰς ἀρχέτυπόν τι τὴν ἡμετέραν ἀφορῶντες ὑπομονήν, ῥᾳδίως σοῦ τε καὶ τῶν [4] ὁμοίως ἐχόντων τὰς βασάνους οἴσουσιν. » Ἔκπληξις ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσι κατέσχε τὸν δικαστήν, καὶ δή τινα τῶν παρ' αὐτῷ μέγα [5] δυναμένων προσκαλεσάμενος — ὃς Ἀδεσχεγὰρ [6] μὲν ἐλέγετο, ἐκ πόλεως δὲ ὥρμητο Ἀρβὴλ καλουμένης· — « Τούτους παραλαβών, ἔφη, πρὸς τὴν σὴν ἀπάγαγε πόλιν χριστιανῶν χερσὶ καταλευσθησομένους· τοῦτο γάρ μοι τὸ δικαστήριον [7] τὸ [8] σὸν καταπράξασθαι βούλομαι, δι' ἣν αἰτίαν οὐδὲ τὸν διὰ ξίφους αὐτοῖς ἐπενεγκεῖν ἠθέλησα θάνατον. »

38. Παραυτίκα γοῦν ἀχθοφόροις ζῴοις ὥσπερ τινὰ τῶν ἀψύχων ἐπιφορτίσας αὐτοὺς καὶ περιδεσμήσας, τὴν ἐπὶ τὴν πατρίδα ἐκεῖνος ἐστέλλετο, ἐπεὶ μὴ δυνατῶς εἶχον ἐγκαθῆσθαι τοῖς ζῴοις, ἐσχάτην ὑποστάντες τῶν μελῶν πάρεσιν· ὅθεν ἐρρίπτοντο κατὰ γῆς, ἐν οἷς ἔδει καταλύειν αὐτούς, οἷά τινα νεκρὰ σώματα. Καὶ δῆτα κατὰ τὴν πόλιν ἀχθέντας Ἀρβὴλ δεσμωτήριόν τι δέχεται τούτους [1] ζοφῶδες καὶ ἀλαμπές, ἐν ᾧ σήψεως τῶν σαρκῶν ἀπὸ τῶν πληγῶν αὐτοῖς ἐπιγενομένης ἰχὼρ τε πολὺς ἀπέρρει καὶ ὀδύναι [2] τῶν ἁγίων δριμύταται καθικνοῦντο, καὶ μάλιστα τῷ μὴ ἐφεῖσθαί τινι τῶν χριστιανῶν ὡς αὐτοὺς εἰσελθεῖν καὶ μικρᾶς γοῦν [3] τινος ἐπιμελείας αὐτοὺς ἀξιῶσαι.

39. Γυνὴ δέ τις [1] εὐσεβὴς καὶ φοβουμένη τὸν Κύριον ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς αὐτῆς πόλεως παροικοῦσα, ἀωρὶ τῶν νυκτῶν ἀφίκετο πρὸς τὸ δεσμωτήριον καὶ χρήμασι ἱκανῶς [2] τοὺς φύλακας θεραπεύσασα κατεπράξατο ἑαυτῇ τὸ τοὺς ἁγίους οὕτω [3] λεληθότως ἀναλαβεῖν καὶ πρὸς τὸν ἑαυτῆς οἶκον οὐ μακρὰν ὄντα χερσὶ τῶν ἑαυτῆς θεραπόντων διαβασταζομένους ἀγαγεῖν. Εἶτα προθεῖσα [4] τούτους οὐδὲ φθέγξασθαι δυναμένους, ἐκμάσσει μὲν αὐτοῖς τὸν ἰχῶρα, ἠπίοις δέ τισι φαρμάκοις παραμυθεῖται τὰς ἀλγηδόνας, ὀθονίοις περιδεσμεῖ καθαροῖς [5], μύροις χρίει πολυτελέσι καὶ οὕτω διὰ πάντων τὸ θεραπευτικόν τε καὶ φιλόχριστον ἐπιδείκνυται, καταφιλοῦσα μὲν τὰ μαρτυρικὰ μέλη καὶ τούτοις ἐπιδακρύουσα, ἰχῶρι δὲ τῷ [6] ἐξ αὐτῶν ἀποστάζοντι ἑαυτὴν ὑπαλείφουσα.

40. Ὀψὲ δὲ καὶ μόλις ἀνενεγκὼν ὁ μακάριος Ἰωσὴφ· « Τὸ μὲν περὶ ἡμᾶς σου συμπαθὲς καὶ φιλότιμον, ὦ ἱερώτατον, ἔφη, γύναιον, ἀπόδεκτον καὶ Θεῷ καὶ τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀθλοῦσιν ἡμῖν· τὸ δὲ οὕτως ἡμᾶς δακρύειν ἀμέτρως πόρρω τῆς ἀψευδοῦς τῶν χριστιανῶν ἐλπίδος καὶ τῆς ἡμῶν πίστεως. » Πρὸς ὃν ἡ σεμνοτάτη γυναικῶν· « Ἐμοὶ μὲν χαρᾶς [1] ἡ ψυχὴ πληροῦται λογιζομένῃ, ὅπως τοσαύτην ὑμῖν ὁ Χριστὸς ἐνέθηκε τὴν ἀνδρίαν, ὥστε πρὸς τηλικαύτην ὀδυνῶν δριμύτητα διακαρτερῆσαι· ἤσθην δ' ἂν ἐπιπλέον καὶ εἰ τῷ μαρτυρίῳ τελειωθέντας εἶδον ὑμᾶς. Τὸ δὲ δακρύειν φύσεως ἀνθρωπίνης ἴδιον, οἶκτον ἐπὶ τῷ συγγενεῖ λαμβανούσης. »

41. « Ἀλλὰ μὴ λυπεῖσθαί σε, ὁ θεῖος Ἰωσὴφ ἀπεκρίνατο, μηδὲ δακρύειν ἡμῶν ἕνεκεν χρή, ἐπισταμένην πάντως, ὡς αἱ διὰ Χριστὸν θλίψεις αἰωνίου πρόξενοι εὐφροσύνης καὶ βασιλείας οὐρανῶν καθίστανται. »

42. Ἤδη δὲ τῆς ἡμέρας ὑπαυγαζούσης, τῇ εἱρκτῇ πάλιν κατὰ τὸ λεληθὸς ἀποδίδονται. Ἐξ δὲ διεληλυθότων [1] μηνῶν, παραλύεται μὲν τῆς ἀρχῆς ὁ τοὺς ἁγίους ἐπὶ τῷ καταλευσθῆναι παραλαβών, ἕτερος δὲ τοῦτον δεινότερος διαδέχεται, τοὔνομα Ναζερώθ, ᾧ καὶ πρόσταγμα βασιλικὸν ἦν, ὥστε τοὺς [2] συλληφθέντας χριστιανοὺς χερσὶ χριστιανῶν λίθοις βαλλομένους ἀναιρεῖσθαι.

36. — 1. *om.* X.

37. — 1. ἀλλοκότατα X, Z. — 2. *om.* X. — 3. τῆς ἐπιταθήσεις X. — 4. τῶ T. — 5. μεγάλα X. — 6. Ἀδέσχε Z. — 7. δραστήριον Y. — 8. τὸν Y.

38. — 1. αὐτοὺς T. — 2. ὀδύ/ T. — 3. *om.* Z.

39. — 1. ὄνομα τῇ γυναικὶ Ἰσδανδούλ *in marg.* X. — 2. ἱκανοῖς Z. — 3. *om.* Y. — 4. προσθεῖσα X. — 5. κανθαροῖς Z. — 6. τῶν Y.

40. — 1. εἶπεν *add.* X.

42. — 1. διελθόντων X. — 2. *om.* Y.

43. Ἐπιστάντι γοῦν τῇ πόλει καὶ τὸν τοῦ πυρὸς ναὸν εἰσελθόντι διὰ προσκύνησιν, οἱ τοῦ πυρὸς λατρευταί· « Εἰσί τινες, εἶπον, ἐνταῦθα χριστιανοὶ συχνὸν ἤδη χρόνον ἐν ἀσφαλεῖ φρουρᾷ κατακεκλεισμένοι, οἳ καὶ πρότερον, ὡς ἡμῖν ἐγνώσθη, αἰκισμοῖς σφόδρα χαλεπῶς ὑποβληθέντες τῆς ἰδίας[1] οὐκ ἐπείσθησαν ἔξαρνοι γενέσθαι θρησκείας[2]. » Τούτων αὐτὸς ἀκούσας παραχρῆμα τοὺς ἁγίους τῷ βήματι παραστῆναι κελεύει καί φησι πρὸς αὐτούς· « Τοῦ βασιλέως[3] Σαβώριου πόλεις μὲν ὀχυρὰς καταστρεψαμένου ἔθνη τε πλεῖστα καταδουλωσαμένου[4] δυσκαταγώνιστα, πῶς ὑμεῖς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ μὲν[5] χεῖρα τελοῦντες, τὴν αὐτοῦ δὲ[6] καρπούμενοι γῆν, ὥσπερ ἀποστάται τινὲς πολλὴν αὐτοῦ κατέγνωτε τῶν προσταγμάτων[7] ὀλιγωρίαν; »

44. Πρὸς ταῦτα ὁ θαυμαστὸς[1] Ἰωσήφ· « Εἰ τυραννίδα τινὰ καὶ ἀποστασίαν, ἔφη, κατὰ τοῦ βασιλέως ὑμῶν κεκινήκαμεν, ἔδει πάντως αὐτὸν ὅπλα τε καὶ στρατὸν ἐπαγόμενον ἡμῖν ἐπιθέσθαι, ἢ γοῦν[2] ἕτερον καθ' ἡμῶν ἐκπέμψαι τὸν καὶ χεῖρα γενναῖον καὶ πεῖραν ἱκανὸν καὶ στρατηγεῖν δεξιώτατον. Ἀλλὰ τοσοῦτον ἡμεῖς ἀπέχομεν τοιούτοις ἐπιχειρεῖν, ὥστε οὐκ ἄλλον, ἀλλὰ σὲ καθ' ἡμῶν ἐκπέμψαι, τὸν γυναιξὶ μᾶλλον θαλαμευομέναις ἢ ἀνδράσι διαμάχεσθαι[3] μεμελετηκότα. Ἡμεῖς γὰρ ὡς πρόβατα ἑαυτοὺς ἐπὶ σφαγὴν ἐκδεδώκαμεν, ὡς ἂν ὑποτάσσεσθαι πάσαις ἐξουσίαις κεκελευσμένοι. »

45. Ὁ ἄρχων εἶπεν· « Ὡς ἔοικε, τὸν ἐμὸν ἀνερεθίζων θυμὸν ἐπὶ τὸ τάχιόν σε τοῦ ζῆν ἀπαλλάξαι, ταῖς ὕβρεσι ταύταις καθ' ἡμῶν κέχρησαι. Ἀλλ' οὐκ ἐπιτεύξῃ τοῦ ποθουμένου· χρόνῳ[1] γὰρ καὶ τριβῇ[2] παραδώσω σε[3] καὶ πολλαῖς βασάνοις κατ' ὀλίγον ἐξαναλώσω. »

46. Κελεύει τοίνυν σχοινίοις ἄκρων ἐκδεθέντα ποδῶν κατὰ κεφαλῆς κρεμασθῆναι, βοείαις δὲ ξηραῖς τὰς πληγὰς ἐπιζαίνεσθαι. Οὕτως οὖν αἱ φλέβες τῷ βιαίῳ τῶν αἰκισμῶν ἀναστομωθεῖσαι ὡς ἐκ πηγῆς παρεῖχον τὰ αἵματα καταρρεῖν. Τὸ δὲ περιεστὸς πλῆθος τὴν τοῦ δικαστοῦ μεμφόμενον ἀγριότητα πρὸς οἶκτον ἐκινοῦντο καὶ δάκρυα, τὸν ἱερὸν πρεσβύτην τῆς ὑπομονῆς ἐκπληττόμενοι. Τινὲς δὲ τῶν περιεστώτων μάγων ἐν ἀπορρήτῳ προσιόντες τῷ μάρτυρι· « Εἴσελθε μεθ' ἡμῶν, ἔλεγον, εἰς τὸν τοῦ θεοῦ ἡμῶν ναὸν ἐν κρυφῇ[1], εἴ γε καὶ τὴν τῶν πολλῶν ὄψιν αἰσχύνῃ, καὶ θύσας ἀπαλλάγηθι τῶν κολάσεων. »

47. Ὁ δέ· « Ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ, εἶπε λαμπρᾷ τῇ φωνῇ, ἀπόστητε, οἱ τὴν ἀνομίαν ἐργαζόμενοι, ὅτι Κύριος τῆς δεήσεώς μου εἰσήκουσεν. » Εἶτα τριῶν ὡρῶν ἤδη διελθουσῶν, κελεύει ἀνεθέντα τῶν πληγῶν αὐτῷ παραστῆναι· καί· « Τί; φησί, πείθῃ τῷ τοῦ βασιλέως προστάγματι καὶ τὸ[1] ζῆν τοῦ ἀποθανεῖν ἀνταλλάττῃ ἢ οὔ; » Ὁ ἅγιος ἀπεκρίνατο· « Μὴ γένοιτό μοί ποτε τοιαύτης ἐπιθυμῆσαι ζωῆς, ἐν ᾗ ἴδοι με ὁ[2] ἥλιος αὐτῷ μᾶλλον ἢ τῷ ποιητῇ αὐτοῦ τὴν προσκύνησιν ἀπονέμοντα. »

48. « Τί δαί; καὶ προτιμητέος σοι, εἶπεν, ὁ θάνατος τῆς ζωῆς; » Ὁ ἅγιος ἔφη· « Ναί· ὁ γὰρ θάνατος οὗτος[1] πρόξενός μοι ζωῆς γίνεται αἰωνίου ἀγαθῶν τε πολλῶν ἡμῖν καθίσταται αἴτιος, ἃ οὔτε ὀφθαλμοῖς ἐστι θεατὰ οὔτε ὠσὶν ἀκουστὰ οὔτε μὴν καταληπτὰ διανοίᾳ. »

49. Ἡρὸς ταῦτα ὁ εἴρων ἐκεῖνος καὶ χλευαστὴς οἷά περ ἐγγελῶν τῷ μάρτυρι τῆς ἀπολογίας· « Μεγάλας οὖν ἡμῖν, ἔφη, τὰς χάριτας ὀφείλεις ὁμολογεῖν, εἴ σοι τηλικούτων ἀγαθῶν πρόξενοι καθεστήκαμεν. Πάντως δὲ καὶ ἡμᾶς κοινωνοὺς αὐτῶν γενέσθαι σοι παρασκευάσεις, ἅτε δὲ καὶ συνεργούς σοι γενομένους πρὸς τὴν κτῆσιν τῆς τοιᾶσδε μακαριότητος. » Ὁ ἅγιος· « Μὴ εἰρωνεύου, εἶπε, τὰ πρὸς ἡμᾶς, δικαστά· ἡμεῖς μὲν γὰρ καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀγαπᾶν καὶ τοὺς μισοῦντας καλῶς ποιεῖν παρὰ τῆς θείας ἐντολῆς πεπαιδεύμεθα· πλὴν ἀλλ' ἕως ἐν τῷ παρόντι βίῳ ζῶντές ἐσμεν, ἀμέλει καὶ εὐχόμεθα τῆς πλάνης ὑμᾶς ἀποστάντας μεταμαθεῖν τὴν εὐσέβειαν, ὡς ἂν εἴη καὶ ὑμῖν μερὶς καὶ κλῆρος ἐν τοῖς

43. — 1. τὴν ἰδίαν X, Y *et prima manu* Z, *corr.* τῆς ἰδίας. — 2. θρησκείαν X Y. — 3. βα..λέως Y. — 4. παραδουλωσαμένου Z. — 5. *om.* X. — 6. *om.* Y. — 7. πραγμάτων Z.

44. — 1. θαυμάσιος Z. — 2. *del*//// Z. — 3. διαμαχέσασθαι Y.

45. — 1. χρόνου X. — 2. σε *add.* Z. — 3. *del*//// Z.

46. — 1. ἐγκρυφεῖ X, ἐγκρυφῇ Y.

47. — 1. τοῦ X. — 2. *om.* X. Z.

48. — 1. οὕτω X.

ἀφράστοις τοῦ Θεοῦ ἀγαθοῖς· ἐν δὲ τῷ μέλλοντι οὐχ ἡμῖν δέδοται κολάσεως ἐξαιρεῖσθαι ἢ τὰ ἀγαθὰ διδόναι· τοῦτο γὰρ τῷ Θεῷ κεῖται μόνῳ τῷ καὶ ἐξουσίαν ἔχοντι κρίνειν ζῶντάς τε[1] καὶ νεκρούς. »

50. Ὁ ἄρχων ἔφη[1]· « Τὰς τοιαύτας ἐρεσχελίας ἐν τῷ παρόντι καταλιπὼν καὶ τὰ ὀνειροπολούμενά σοι ταυτὶ ἀγαθά, τῷ βασιλικῷ προστάγματι πείσθητι. Ἐπεὶ τηλικαύταις ὑποβαλῶ σε τιμωρίαις, ὡς διὰ σοῦ καὶ τοὺς ἄλλους πεισθῆναι χριστιανοὺς τῶν ἐν χερσὶ τὰ ἐν ἐλπίσι μηδαμῶς ἀνταλλάττεσθαι. » Ὁ ἅγιος· « Τοῦτο γάρ μοι ἔφεσις, εἶπε, καθάπερ δὴ καὶ αὐτὸς ἔγνωκας, τὸ διὰ τάχους πρὸς τὰς αἰωνίους παραπεμφθῆναι μονάς. Κἂν ἄλλας δὲ μυρίας ἐπαγάγῃς μοι τιμωρίας, κἂν μετὰ σὲ ἕτερος, τετελειωμένος ἐν τῇ Χριστοῦ ἀγάπῃ[2] εὑρεθήσομαι· ἔχω γὰρ τὸν ἐνισχύοντά με Θεόν, δι' ὃν καὶ ταῦτα ὑπομένειν προῄρημαι. Χριστιανοῖς δὲ οὐ προτροπὴ πρὸς ἄρνησιν εὐσεβείας, ὡς σὺ ἔφης, διὰ τῶν σῶν ἔσομαι βασάνων, ἀλλὰ παράκλησις μᾶλλον εἰς θεοσέβειαν· αὐτοὶ[3] γάρ με καθορῶντες ἐν γήρᾳ τοιούτῳ τὰς σὰς παρὰ φαῦλον ποιούμενον τιμωρίας, ὑπόδειγμα καλὸν ἕξουσι γενναιότητος καὶ τῆς μιμήσεως οὐκ ἀπολειφθήσονται. » Τούτων ἀκούσας ὁ ἄρχων καὶ τὸ τοῦ μακαρίου γέροντος ἀκατάπληκτον ἐκπλαγείς, ὑπό τινων διαβασταχθέντα κελεύει, ἐπεὶ μὴ[4] βαδίζειν ἠδύνατο[5], τῷ δεσμωτηρίῳ πάλιν κατακλεισθῆναι.

51. Εἶτα πρὸς τὸν μακάριον ὑποβλέψας Ἀειθαλᾶν· « Καὶ σύ, φησί, τῆς αὐτῆς ἔχῃ παραπληξίας, καὶ τὴν τοῦ μεγίστου φωστῆρος διαπτύεις προσκύνησιν; » Ὁ τῆς ἀληθείας κῆρυξ ἀποκρίνεται· « Ζῇ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ τοῦ ζῶντος Θεοῦ υἱός, εἰς ὃν ἐκ νεότητος ἤλπισα, ὡς ἀμετάθετον ἔχω τὸν λογισμόν· καὶ οὐδεὶς μεταπείσει με τὴν τοῦ Θεοῦ τιμὴν τοῖς αὐτοῦ κτίσμασιν ἀπονεῖμαι. » Ἐπεὶ τούτων ὁ ἀλαζὼν ἐκεῖνος καὶ βάρβαρος ἤκουσεν, ἐκδεθῆναι τῶν ἀστραγάλων κελεύει τὸν ἅγιον, τῷ ξύλῳ τε προσαναρτᾶσθαι καὶ ταῖς βοείαις μαστίζεσθαι. Ὁ δὲ μεγάλῃ τῇ φωνῇ χριστιανὸν ἑαυτὸν ἀνεκήρυττεν. Ἀπειρήκει μαστίζων ὁ ἀσεβὴς μᾶλλον ἢ ὁ ἅγιος ὑφειμένον τι φθέγγεται[4] καὶ τῆς ὑπὲρ Χριστοῦ καρτερίας ἀνάξιον.

52. Κελεύει τοιγαροῦν τοῦ ξύλου κατενεχθῆναι, καί τινα Μανιχαῖον ἐπ' ἀτόποις τισὶν ἁλόντα εἰς τὸ μέσον ἀχθῆναι, καί· « Ὅρα, φησὶ τῷ μάρτυρι, τὴν οἰκείαν αὐτὸν θρησκείαν[1] περιφανῶς ἐξομνύμενον. » Αἰκίζεσθαι οὖν ἐπιτρέψας τὸν Μανιχαῖον ἠνάγκαζε πρὸς τὴν ἄρνησιν. Ὁ δὲ ἀντείχετο μὲν τὰ πρῶτα καὶ πρὸς τὰς πληγὰς ἐῴκει[2] διαγωνίζεσθαι. Ἐπεὶ δὲ βιαιότερον οἱ μαστίζοντες ἐπετίθεντο καὶ ἰσχυρῶς αὐτοῦ καθίκοντο αἱ πληγαί, ἡττηθεὶς τῶν πόνων ἔξαρνος εὐθὺς γίνεται καί· « Ἀνάθεμα Μάνεντι καὶ τοῖς αὐτοῦ δόγμασιν », ἐξεβόα. Καὶ δῆτα[3] προσάγουσιν αὐτῷ μύρμηκα προστάσσοντες ἀνελεῖν. Ὁ δὲ ἀπέκτεινε παραχρῆμα λαβών. Ἐφ' ᾧ διαχυθεὶς ὁ ἅγιος καὶ οἷον ἐπιγελάσας τῷ γενομένῳ· « Τεταλαιπώρηκεν, ἔφη, ὁ τοῦ Μάνεντος λατρευτής, καὶ φόνου ἑάλω τὸν ἑαυτοῦ θεὸν ἀνελών. Ἐγὼ δὲ μακάριον ἐμαυτὸν ἡγήμαι κατὰ Παῦλον, ὅτι Χριστοῦ τῇ δυνάμει περιφανῶς κραταιούμενος, τοῦ εἰπόντος· Ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον, ἀήττητόν μου τὸ φρόνημα συντηρῶ. »

53. Θυμοῦ πληρωθεὶς ἐπὶ τούτῳ ὁ παράφορος δικαστὴς ῥάβδοις ῥοῶν ἐξηκανθωμέναις τύπτειν προστάττει τὸν ἅγιον. Οὕτω δὲ κατειργάσαντο αὐτὸν αἱ πληγαί, ὡς καὶ ἄφωνον σχεδὸν γενέσθαι καὶ μηδὲ τῶν ἐπιφορῶν[1] ἐπαισθάνεσθαι· ὅθεν καὶ ὡς ἤδη τεθνηκότα σύραντες ἔξω ῥίπτουσιν. Εἷς δέ τις[2] τῶν μάγων τὸ καρτερικὸν ἐκεῖνο σῶμα γυμνωθὲν θεασάμενος καί τι φιλάνθρωπον παθὼν πρὸς τὴν φύσιν, ῥάκει τοῦτο περικαλύπτει[3]. Οἱ δὲ τῆς αὐτῆς[4] ἐκείνῳ θρησκείας τὸ γεγονὸς θεασάμενοι διαβάλλουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν ἄρχοντα· καὶ παραχρῆμα πικραῖς αἰκίζεται μάστιξι καὶ μισθὸν τοῦτο τῆς συμπαθείας παρὰ τῶν λίαν ἀσυμπαθῶν δέχεται. Τὸν μέντοι μακάριον Ἀειθαλᾶν ἐμπνέοντα ἔτι τῷ δεσμωτηρίῳ παραδιδοῦσι.

54. Μαθὼν δέ τινα ὁ δικαστὴς ἄρχοντα τῶν μεγίστων Σαβώριον τοὔνομα τῇ αὐτοῦ κώμῃ

49. — 1. *om.* Y.

50. — 1. εἶπε Z. — 2. χάριτι Y. — 3. αὐτωι X. — 4. *supra lin.* X. — 5. ἐδύνατο Z.

51. — 1. φθέγγεσθαι *corr.* Z.

52. — 1. θρησκείαν αὐτὸν Z. — 2. ἐδόκει X. — 3. δὴ X.

53. — 1. ἐπιφανῶν X. — 2. *om.* Z. — 3. καλύπτει Z. — 4. *om.* X.

ἐπιδεδημηκέναι — Μακελλαρία αὕτη[4] ἐλέγετο φερωνύμως — τούτῳ τὴν τῶν μαρτύρων ἐξέτασιν ἐπιτρέπει. Ὁ δὲ τοῖς προλαβοῦσιν ὁμοίως ἔχων ἀσεβείας καὶ ἀγριότητος, ἀποβλέψας πρὸς τοὺς ἁγίους· « Καὶ τὴν πολιὰν ὑμῶν, εἶπεν, αἰδούμενος καὶ τῆς ταλαιπωρίας οἰκτείρων ὑμᾶς παραινῶ προσκυνῆσαι ἡλίῳ καὶ τοῦ ἐκ τῶν θυσιῶν αἵματος ἀπογεύσασθαι, ἵνα πικροῦ θανάτου ῥυσθέντες τὴν γλυκεῖαν πᾶσι ζωὴν κερδήσητε. » Οἱ ἅγιοι ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος πρὸς αὐτόν· « Τοῖς σαρκοβόροις, εἶπον, εἰθισται[2] κυσὶν αἵματος ἀπογεύεσθαι, οὐκ ἀνθρώποις. Σοὶ δὲ μᾶλλον ἐμφορεῖσθαι τοιούτων προσήκει, κυνὸς ἔχοντι λύσσαν καὶ τοῦ πεποιηκότος καθυλακτοῦντι καὶ ἀγριαίνοντι. »

55. Ὡς δὲ καὶ μαστίζεσθαι τοὺς ἁγίους ἐκέλευεν, ἔλεον δῆθεν αὐτῶν οἱ περιεστηκότες λαμβάνοντες· « Ἐψήματος, ἔλεγον, ἀντὶ αἵματος κατὰ τὸ λανθάνον ἀπογευσάμενοι[1] σώθητε καὶ τῶν ἐπηρτημένων ἀπαλλάγητε τιμωριῶν. » Οἱ δέ· « Μὴ γένοιτο ἡμῖν, ἀπεκρίναντο, μήτε σχήματι μήτε ἄλλως τὸ καθαρὸν ἐπηλυγάσαι τῆς ἡμῶν πίστεως καὶ τὸ πολυχρόνιον τοῦτο καταισχῦναι γῆρας. » Ὁ δὲ ποικίλος ἄρχων ἐκεῖνος καὶ κομιδῇ πονηρός· « Ἀλλ' εἰ κρέας ὑμῖν, ἔφη, καθαρὸν ἐνεχθείη, οὐδὲ τούτου ἂν ἀπογεύσοισθε; » Οἱ ἅγιοι εἶπον· « Ἐξ ἀκαθάρτου[2] τί καθαρὸν καὶ ἐκ χειρῶν σῶν τῶν μεμολυσμένων τί ποτε ἂν ἀμόλυντον ᾖ; Πασῶν τοίνυν[3] τῶν τοιούτων σου[4] μηχανῶν ἀφέμενος ταχεῖαν τὴν καθ' ἡμῶν ἀπόφασιν ἐπενεγκεῖν προθυμήθητι· εἰκῇ γὰρ κοπιᾷς, εἰς ἀέρα δέρων καὶ παίων ἀμαθῶς τὸν ἀδάμαντα. »

56. Κοινῇ τοιγαροῦν μετὰ τῶν συνεδρευόντων διασκεψάμενοί τε καὶ ψηφισάμενοι χερσὶ χριστιανῶν τοὺς ἁγίους καταλευσθῆναι, πλῆθος χριστιανῶν συναθροίζουσι, μεθ' ὧν καὶ τὴν θαυμασίαν συνέλαβον[1] Ἰσδανδούλ. Καὶ δῆτα τὸν μακάριον Ἰωσὴφ πάλιν διαβαστάσαντες, εἰς τὸ κριτήριον παριστῶσι.

57. Νεύει οὖν τῷ ἡγεμόνι ὁ ἅγιος πρὸς αὐτὸν ἐγγίσαι, ὥς τι τῶν ἀπορρήτων ἀκουσομένῳ. Τοῦ δὲ εὐθέως παραγενομένου καὶ πλησιάσαντος, σιέλου τὸ στόμα πληρώσας ὁ μάρτυς, τοῦ μιαροῦ ἐκείνου καταπτύει προσώπου· « Οὐκ αἰσχύνει, ἐπειπών, ἀναιδέστατε, ἀγρίως οὕτω καὶ δυσμενῶς κατὰ τῆς κοινῆς ταύτης νεανιευόμενος φύσεως καὶ σῶμα ἤδη νενεκρωμένον αὖθις εἰς ἐξέτασιν ἄγων; » Ὁ δὲ καὶ παρὰ τῶν συνεδρευόντων πολλὰ τῆς περιττῆς ταύτης ὠμότητος κατονειδισθεὶς καὶ γέλωτα οὐδὲ ὅσον εἰπεῖν ὀφλήσας, πρὸς τὴν ἰδίαν πάλιν καθέδραν ὑποστρέφει κατηισχυμμένος. Τὸν δὲ ἅγιον πορρωτέρω που διαστήσαντες καὶ ὀπίσω τὼ χεῖρε δεσμήσαντες, βόθρον αὐτῷ διορύσσουσι, καὶ καθέντες μέχρις ὀσφύος αὐτὸν χωννύουσιν. Εἶτα τοὺς συλληφθέντας περιιστῶσι χριστιανούς, καὶ παίοντες βάλλειν τὸν ἀοίδιμον λίθοις διεκελεύοντο.

58. Μεθ' ὧν καὶ τὴν ἱερὰν Ἰσδανδοὺλ τὰ ὅμοια ποιεῖν ἐπειγόντων, ἐκείνη· « Ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, ἔφη, οὐδὲν ἤκουσται τοιοῦτον, ὥστε γυναῖκα κατ' ἀνδρῶν ὁσίων χεῖρα ἐκτείνειν καταναγκάζεσθαι, ὥσπερ νῦν ὑμεῖς ποιεῖτε, ἀποσχόμενοι μὲν τοῦ κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἀγωνίζεσθαι, καθ' ἡμῶν δὲ[1] αἴροντες ὅπλα καὶ τὴν πατρίδα εἰρήνην ἄγουσαν αἱμάτων καὶ σφαγῶν ἐμπιπλῶντες. » Οἱ δὲ ὀβελίσκον μακρῷ καλάμῳ παραδεσμήσαντες κεντεῖν αὐτῷ[2] τὸν ἅγιον διεκελεύοντο. Κἀκείνη· « Μὴ γένοιτό μοι, ἔφη, ὁρᾶσαι τοιοῦτον· ὡς ἔγωγε ἡδέως ἂν πρότερον τῇ ἐμῇ καρδίᾳ τοῦτο ἐγκαταπήξαιμι[3] ἢ πρὸς βραχὺ τοῦ ἁγίου δι' αὐτοῦ ψαύσω σώματος. » Οὕτως ἡ μὲν[4] ἀνδρικὴν ἐπιδειξαμένη τὴν ἔνστασιν, κρείττων τῆς ἐπινοίας ὤφθη τῶν μιαφόνων.

59. Τὸν δὲ ἅγιον τοσαύταις νιφάσι λίθων συνέχωσαν, ὡς μόνην ὁρᾶσθαι τὴν κεφαλήν, τοῦ λοιποῦ σώματος τῇ σωρείᾳ τῶν λίθων συγκεχωσμένου. Ἦν δή τις τῶν ἀσεβῶν ἀρχόντων ἔτι κινουμένην ἑωρακώς, ἑνὶ τῶν δημίων κελεύει χειροπλήθη λίθον λαβόντι ἄνωθεν αὐτῇ ἐπαφεῖναι· οὗ δὴ γενομένου καὶ τῷ τοῦ λίθου βάρει τέλεον αὐτῆς συντριβείσης, τὴν τιμίαν ψυχὴν ὁ μακάριος τῷ Χριστῷ παρατίθησι. Φυλάκων τοίνυν ἐπιστασίαις[1] τὸ πολύτιμον ἐκεῖνο σῶμα καθάπερ θησαυρός τις συνετηρεῖτο. Τριῶν δὲ διελθουσῶν ἡμερῶν καὶ τῆς[2] τετάρτης ἤδη ἐπικαταλαβούσης, σεισμὸς μέγας οἷος καὶ φοβερὸς γίνεται· εἶθ' οὕτως ἀστραπῶν ὑποφαινομένων βροντῶν τε μεγίστων ἐπικαταρρηγνυμένων αὐταῖς,

54. — 1. ταύτη X. — 2. εἰθισται εἶπον Z.
55. — 1. ἀπογευσαμένοις X. — 2. ἐξ ἀκαθάρτου εἶπον Z. — 3. *om.* X. — 4. σοι T.
56. — 1. κατέλαβον T.
58. — 1. *om.* T. — 2. αὐτῇ *in rasura* Z. — 3. ἐγκαταπλήξαιμι X. — 4. ἡ μὲν *om.* Z.
59. — 1. ἐπιστασίαι Z. — 2. *om.* T.

πῦρ οὐρανόθεν κατενεχθὲν ἀποτεφροῖ μὲν τοὺς φύλακας, τὸν[3] σωρὸν δὲ τῶν λίθων οἷά τινα χοῦν ἐκφορεῖ, τὴν ἐπὶ τῷ μάρτυρι τιμὴν τοῦ Θεοῦ φανερὰν πᾶσι καθιστῶντος· τὸ σῶμα δὲ ἀφανὲς γίνεται, εἴτε τοῦ Θεοῦ τοῦτο οἷς οἶδε τρόποις μεταθεῖναι οἰκονομήσαντος[4], εἴτε ἀνθρωπίνων ἀνελομένων χειρῶν.

60. Ἀειθαλᾶν δὲ τὸν τιμιώτατον εἰς κώμην Πατριὰς καλουμένην ἀπαγαγόντες, χριστιανῶν χερσὶ καὶ αὐτὸν καταλευσθῆναι παρασκευάζουσιν· οὗ τὸ σῶμα μοναχοί τινες τῶν ἐκεῖ κατοικούντων νυκτὸς ἀπελθόντες[1] καὶ διαλαθόντες τοὺς φύλακας ὑφαιροῦσι, κλέμμα ὄντως ἐπαινετὸν ἐργασάμενοι καὶ πρᾶγμα οὐ σκότους, ἀλλὰ φωτὸς ἄξιον. Εἶτα καὶ τὰ νενομισμένα δράσαντες ἐπ' αὐτῷ, ἐν τόπῳ τινὶ τῶν ἐπισήμων κατατιθοῦσιν. Ἔνθα δὲ[2] τὸν ἅγιον ἀναιρεθῆναι συνέβη, θαυματουργεῖ Θεὸς ἄξιόν τι καὶ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως καὶ τῆς τοῦ μάρτυρος δόξης. Φυτὸν γάρ τι μυρρίνη φυεῖσα νοσημάτων γίνεται[3] παντοίων ἀπαλλαγή. Ἐπὶ πέντε τοιγαροῦν χρόνοις τῶν θαυμάτων οὕτω διὰ τοῦδε τοῦ φυτοῦ τελουμένων, οἱ τὰ Ἑλλήνων θρησκεύοντες φθόνῳ βαλλόμενοι τὴν ψυχὴν καὶ τὰ παράδοξα δὴ[4] ταῦτα ἐπ' ἐλέγχῳ τῆς αὐτῶν θρησκείας οὐ φέροντες καθορᾶν, αὐταῖς βίζαις ἐκτέμνουσί τε τὸ φυτὸν καὶ πυρὶ νέμουσι. Πολλοὶ δὲ τῶν τὴν ψυχὴν ἐκκεκαθαρμένων ἐφ' ἱκανὸν χρόνον φῶτα περὶ τόνδε τὸν χῶρον ἑώρων καὶ δυνάμεις θείας ἀνιούσας ὥσπερ καὶ κατιούσας καὶ δόξαν ἀναπεμπούσας τῷ τοὺς ἁγίους αὐτοῦ δοξάζοντι. Ἐτελειώθη δὲ ὁ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς Ἀειθαλᾶς κατὰ τὸν ἰούνιον μῆνα, τὴν ἴσην τοῖς πρὸ αὐτοῦ τελειωθεῖσι μάρτυσιν ἔνστασίν τε καὶ καρτερίαν ἄχρι θανάτου ἐπιδειξάμενος βοηθείᾳ καὶ χάριτι Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ᾧ πρέπει[5] δόξα, τιμὴ[6] σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ[7] ζωοποιῷ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων[8]. Ἀμήν.

3. τὴν Y. — 4. οἰκονομήσαντο T.

60. — 1. ἐπελθόντες Y, Z. — 2. δὴ T. — 3. *om.* X. — 4. *om.* X. — 5. πᾶσα *add.* T. — 6. καὶ προσκύνησις *add.* T. — 7. παναγίω κ. ἀ. καὶ *om.* T. — 8. τῶν αἰώνων *om.* Z.

INDEX DES NOMS PROPRES

(A = Assémani; Bⁿ = Bedjan; S = Synaxarium; voy. *supra*, p. 420.)

Ἀβδισσότας pieux chrétien : 435_{12}. — ܚܒܕܝܫܘ *ʿAbdīšōʿ*, Bⁿ II; A, 224; *ʿAbdošat* = *Abtusciatas.*

Ἀβειρῶν personnage biblique (*Num.*, XVI, 1) : 471_{26}.

Ἄβιβος martyr : 422_{17} 436_{2} 437_{15}. ܚܒܝܒ *Ḥabib.*

Ἀβραάμ patriarche : $426_{7\text{-}9}$ 534_{32}.

Ἀβράμιος évêque d'Arbèle, martyr († 344) : 450-451, 452. Ἀβραάμιος : 452_{40}.

Ἄδαβος père d'Isaïe : 436_{12}. *Voir* Ἡσαΐας.

Ἀδάμ le premier homme : 444_{9}.

Ἀδαρσαβώρ chef des mages : 538_{34}; Ἀδερσαβώρ : 456_{14} 494_{24} 495_{3} 522_{31} 523_{2}; Ἀδερσαβώριος : 494_{15} 522_{50}. Ἀρδασαβώρ : 538_{34} — ܐܕܪܫܒܘܪ *Adāršābor.*

Ἀδαρχώσχαρ chef des mages : 485_{1} 502_{9} 505_{15}; Ἀδερχωσχάρ : 528_{7}; Ἀδεσχεγάρ : 553_{9}; Ἀδεσχοχάρ : 541_{14}; Ἀδεσχορχάρ : 505_{24} 526_{26}; Ἀδοσχορχάρ : 504_{21} 526_{44}; Ἀδοσχοχάρ : 528_{38}; Ἀδραχοσγάρ : 535_{14} 547_{4}; Ἀδραχουσήθ : 485_{17} 518_{27}; Ἀντραχουσίθ : 518_{48}. — A : ܐܕܪܟܘܪܟܫܝܪ *Adarkurkašir;* Bⁿ II : ܐܕܘܪܟܘܪܟܫܝܪ *Adorkurkašir.* Arménien : *Adraqusith* Ադրաքուսիթ.

Ἀδειάβ = Ἀδιάβ : 502_{22} 526_{45}.

Ἀδείαμ = Ἀδιάβ : 526_{45}.

Ἀδελφέρ *voir* Ἀδερφέρ.

Ἀδερσαβώρ *voir* Ἀδαρσαβώρ.

Ἀδερφέρ chef des mages : 454_{21}; Ἀδελφέρ : 454_{10} 454_{12} 456_{14}. — Ἀδερφάρ : S, 544. — ܐܕܦܪ *Ad(a)rphar.*

Ἀδερφορᾶς chef des mages : 450_{18} 450_{20} 452_{3}. — S, 445 : Ἀδελφωρᾶς. — ܐܕܘܪܦܪ *Adurphareh.*

Ἀδερχωσχάρ *voir* Ἀδαρχώσχαρ.

Ἀδεσχεγάρ, Ἀδεσχοχάρ etc. *voir* Ἀδαρχώσχαρ.

Ἀδοσχογάρ, Ἀδοσχορχάρ *voir* Ἀδαρχώσχαρ.

Ἀδιάβ Adiabène : 502_{9} 503_{1}; Ἀδειάβ : 502_{22} 526_{45}; Ἀδειάμ : 526_{45}; Αἰδειάβ : 526_{45}; Ἐδειάμ : 503_{15} 527_{37}; Ἐδειέβ : 527_{36}; Ἐδιάβ : 502_{4} 502_{21} 527_{36}; Ἐδιάμ : 527_{36}; Ἐδιέβ : 527_{36} 541_{24}; Εἰδειάβ : 503_{15}; Ἐλιάβ : 526_{45}; Ἰάβ : 451_{1}. — ܚܕܝܒ *Ḥadiab.*

Ἀδραδαράν = Ἀθραδαρά : 546_{40}.

Ἄδραν = Ἀθραδαρά : 484_{23} 518_{43}.

Ἀδρανές = Ἀθραδαρά : 518_{43}.

Ἀδραχοσγάρ = Ἀδαρχώσχαρ : 535_{14} 547_{4}.

Ἀδραχουσήθ = Ἀδαρχώσχαρ : 518_{27}.

Ἀειθαλᾶς diacre martyr († 379) : 478-557. — ܐܝܬܐܠ.

Ἀθλαδαρά = Ἀθραδαρά : 518_{40}.

Ἀθραδαρὰ ὁδός : 484_{10}; Ἀθραδάρα : $518_{17\text{-}19}$; Ἀθραδάραν μονή : 535_{7}; Ἀθραδαρὰν κώμη : 546_{36}; Ἀθλαδαρᾶ ὁδός : 518_{40}; Ἄδραν μονή : 484_{23}; Ἄδραν, Ἀδρανὲς χώρα : 518_{43}. — ܐܬܪܐ ܒܝܬ *Atrā de Arān;* arménien : Ադրանա *Adrana.*

Αἰδειάβ = Ἀδιάβ : 526_{45}.

Ἀκεψιμᾶς évêque martyr († 378) : 478-557. — ܐܩܒܣܡܐ *ʿAqebsemā.*

Ἀλέξανδρος le Macédonien : 461_{16}.

Ἀλέξιος Ἄγγελος empereur (1195-1203) : 472_{30}.

Ἀνδρόνικος empereur (1282-1328) : 472_{37}.

Ἀνηθᾶ = Ἀνίθα : 483_{21}.

Ἀνίθα contrée : 483_{10}; Ἀνηθᾶ : 483_{21}. — ܥܢܝܬܐ Bⁿ II : *Ḥ(o)nāitā;* A, 182 : *Ḥonitā.*

Ἀντραχουσίθ = Ἀδαρχώσχαρ : 518_{48}.

Ἀραβίας λύκοι : 444_{3}. — Hab., I, 8 (d'après les LXX) = lupi vespertini.

Ἀρβὴλ πόλις : 450_{16} 450_{18} 485_{1} 487_{16} 503_{1} 518_{23} 520_{3} 535_{14} 541_{24} 547_{4} 553_{9} 553_{16}.

Ἀρδασαβώρ = Ἀδαρσαβώρ : 538_{34}.

Ἀρζανινῶν χώρα : 436_{13}. — ܐܪܙܢܝܢ(?)

Ἀρίων πόλις : 475_{11}. — ܐܪܢܘܢ *Arnon.* Le traducteur aura lu ܐܪܝܘܢ *Arion.*

Ἀρμένιοι : 463_{8} 498_{6} 524_{23} 539_{41}.

Αὔγουστος = Ὀκτάβιος : 461_{14}.

Βάδημος archimandrite martyr († 375) : 473-477. — ܒܕܡܐ *Badmā.*

Βαραχίσιος martyr († 327) : 421-439. — ܒܪܟܝܫܘܥ *B(e)rikhišoʿ.*

Βαρδιαβῶχ κώμη : 422_{4} 437_{12}. — A, 216 : ܒܝܬ ܚܘܒܗ *in oppidum Hubaham;* Bⁿ : ܚܘܒܗ ܕܗ ܥܠ *ad vicum ubi erat (altare) illud.*

Βεθουζᾶν contrée : 450_{7}. — ܒܝܬ ܒܘܙܝܐ *Bet Huzāie.*

Βηδμαδάν = Βηθμαδαή : 494_{22}.

Βηθαδαϊ = Βηθμαδαή : 522_{47}.

Βηθγερμή contrée : 475_{12}. — ܒܝܬ ܓܪܡܝ *Bet Garmai.*

Βηθλαβουθά, Βηθλαθουβά etc. *voir* Βηθχαθωβά.

Βηθλαπάτ πόλις : 450_{7} 473_{28}. — ܒܝܬ ܠܦܛ *Bet Lāpāṭ.*

Βηθμαδαή contrée : 494_{21}; Βηθμαδάν : 494_{22} 522_{46}; Βιθμαδά : 538_{30} 550_{34}; Βιθναδάν : 522_{28}. — ܐܬܪܐ ܕܡܕܝ *Atrā d(e) Mādai, la Médie.*

Βηθνοαδαρᾶ κώμη : 487_{25} 516_{7} 548_{44}; Βηθνοαδουρᾶ : 516_{18}; Βηθνωεδαρᾶ : 487_{12}; Βηθροαδαρᾶ : 548_{14}; Βιθναδαρᾶ : 533_{18}; Βιθναδαρᾶν : 533_{41}; Βιθνεεδρά : 519_{33}; Βιθνεεδρέ : 519_{50}; Βιθνοαδαρά : 487_{25}; Βιθνοαδορά : 536_{16}. — ܒܝܬ ܢܘܚܕܪܐ *Bet Nuhadrā.* Arménien : *Bithnébri* Բիթնեբրի, *Berebioni* Բերեբիոնի.

Βηθροαδαρᾶ *voir* Βηθνοαδαρᾶ.

Βηθχαθωβά κώμη : 487_{8}; Βηθλαβουθᾶ : 487_{22} 519_{29} 548_{1}; Βηθλαβουβᾶ : 548_{43}; Βηθλαθουβᾶ : 519_{48} 536_{11} 548_{43}; Βιθλαβουθά : 519_{48}. — ܒܝܬ ܟܬܒܐ *Bet Katobā.* Arménien : *Bithlatuba* Բիթլաթուբա.

Βιζαδέον = Βιζαϊδέον : 453_{17}.

Βιζαϊδέον κάστρον : 453_{5}; Βιζαδέον : 453_{17}; Βυζαντίς : 463_{9}. — S, 35 : Βιζάβδη. — ܒܝܬ ܙܒܕܝ *Bet Zabdai.*

Βιθλαβουθᾶ, Βιθλαθουβᾶ *voir* Βηθχαθωβᾶ.

Βιθμαδά = Βηθμαδαή : 538_{30} 550_{34}.

Βιθναδάν = Βηθμαδαή : 522_{28}.

Βιθναδαρᾶ, Βιθνοαδαρᾶ *voir* Βηθνοαδαρᾶ.

Βιθνεεδρᾶ, Βιθνεεδρέ *voir* Βηθνοαδαρᾶ.

Βισαχὲρ μονή : 453_{12}; Βισαχερθά : 453_{20}. — ܕܣܬܩ ܒܝܬ ܚܪ *Dastaq(a)r-ta;* cf. Nöldeke, *Gesch. der Perser,* 295; Hoffmann, *Auszüge,* 120.

Βυζαντὶς φρούριον = Βιζαδέον : 463_{9}.

Δαβὶδ le saint roi : 426_{12} 461_{15}.

Δαθάν personnage biblique (*Num.,* XVI, 1) : 471_{20}.

Διοκλητιανός : 462_{1}.

Δόσσας prêtre martyr († 362) : 453_{8} 453_{13} 454_{2} 455_{5} 455_{8}; Δωσᾶς : 453_{15}. — ܕܘܣܐ *Dausā.*

Δωσᾶς = Δόσσας : 453_{15}.

Ἑβραίων παῖδες : 464_{28}.

Ἐδιάβ, Ἐδιέβα *voir* Ἀδιάβ.

Ἐϊδειάβ, Εἰδειάμ *voir* Ἀδιάβ.

Εἰσδανδούλ, Εἰσδανδούχ *voir* Ἰησδανδούχ.

Ἐλιάβ = Ἀδιάβ : 526_{45}.

Ζαϊνῶν χώρα = Οὐζαϊνῶν χώρα : 455_{14}.

Ζανίδας = Ζανίθας : 436_{20}.

Ζανίθας martyr : 422_{16} 436_{2} 437_{14} 437_{20}; Ζανίδας : 436_{20}. — ܙܒܝܢܐ *Z(e)bina.*

Ζεράθ chef des mages : 505_{6}; Ζερώθ : 505_{18} 527_{33}; — A : ܙܪܗܘܫܛ *Zarhušṭ;* Bⁿ II, 380 : ܙܪܕܘܫܛ *Zārādhušṭ.*

Ἡλίας martyr : 422_{17} 436_{2} 437_{15}.

Ἡλίας prophète : 548_{8}.

Ἡλιόδωρος évêque martyr († 362) : 453_{8} 453_{13} 454_{3}.

Ἡσαΐας υἱὸς Ἀδάβου : 436_{12}. — ܐܫܥܝܐ ܒܪ ܗܕܒ *Isaias bar-Ḥadabo.*

Ἡσδανδούχ, Ἠϊσδανδούλ *voir* Ἰησδανδούχ.

Θελὰμ κώμη : 451_{18}; Θέλαμος : 452_{31}. — Bⁿ II, p. 131 : ܬܠܡܣ *Teln(e)iāḥā.*

Θερβοῦς vierge martyre : 439_{16} 439_{17} 439_{18} 440_{5} 441_{4} 444_{12}; Φερβουθή : 439_{21}; Φερβουθί : 439_{21}; Φερβοῦς : 439_{23} 440_{5} 441_{18} 444_{12}. — Φερφοῦθα : S. p. 585. Θέρμος : S, p. 588. — Sozomène, *H. E.,* II, 12 : Ταρβούλα. — Théophane (De Boor, 25) : Τερβουλία, avec les variantes : Τυρβουλία, Τουρβουλία, Περβουλία. — ܬܪܒܘ *Tharbu, Tharbo.* — A, 59 = Crescentia.

Ἴα vierge martyre (c. 362) : 453-473.

Ἰάβ = Ἀδιάβ : 451_{1}.

Ἰακώβ le patriarche : 426_{7} 474_{6}.

Ἰασὰ κώμη : 421_{9}; Ἴασσα : 437_{8}. — ܒܝܬ ܐܣܐ *Bet Asā.*

Ἰησδανδούλ = Ἰησδανδούχ : 527_{38}.

Ἰησδανδούχ pieuse chrétienne : 503_{7} 515_{1}; Εἰσδανδούλ 503_{19} 541_{30} 545_{15} 545_{32}; Εἰσδανδούχ : 532_{47}; Ἡσδανδούχ : 532_{38}; Ἠϊσδανδούλ : 532_{39}; Ἰησδανδούλ : 527_{39} 532_{39}; Ἰσδανδούλ : 515_{19} 527_{7} 532_{8} 532_{23} 556; Ἰσδανδούχ : 527_{39} 532_{48}. — A ܐܣܕܢܕܘܟ, Bⁿ ܐܣܕܢܕܘܟ, *Iazdāndukt(i).*

Ἰογναφαῖον = Ἰωνδαφαίων : 439_{24}.

Ἰουζαϊνῶν χώρα = Οὐζαϊνῶν χώρα : 461_{4}.

Ἰσαάκ le patriarche : 426_{7}.

Ἰσδανδούλ, Ἰσδανδούχ *voir* Ἰησδανδούχ.

Ἰταλοί : 472_{30} 472_{35}.

Ἰὼβ le saint homme : 534_{37}.

Ἰωνᾶς martyr († 327) : 421-439. — ܝܘܢܢ *Ionān.*

Ἰωνδαφαίων surnom de S. Syméon : 439_{16}; Ἰογναφαῖον : 439_{24}. — Pour υἱὸν βαφέων = ܒܪ ܥܕܐ *Barṣabā'e.*

Ἰωσήφ prêtre martyr († 379) : 478-557.

Καλλιγράφου κώμη = Βηθχαθωβά : 487_{9} 519_{30}; Καλιστράφου : 519_{49}.

Κτησιφῶν πόλις : 445_{4} 447_{6}.

Κωνσταντῖνος ὁ μέγας : 437_{6}.

Κωνσταντινούπολις 472_{28}.

Λάζαρος martyr : 422_{16} 436_{2} 437_{14}.

Μααρνεσί = Μααρνησί : 434_{16}.

Μααρνησί chef des mages : 423_{5} 424_{14} 434_{16}. — ܡܗܪܢܪܣܝ *Meharnarsai;* ܡܗܝܪܢܪܣܝ *Mehirnarsai.*

Μαγγάνων μονή monastère à Constantinople : 472_{34} 472_{41}.
Μακεδόνες : 461_{12}.
Μακελλαρία κώμη : 512_{18} 531_{23} 544_{39} 556_{1}. — ܒܝܬ ܛܒܚܐ *Bet ṭabāḥā* = laniena.
Μάνης hérétique : 511_{17} 512_{4} 531_{5} 531_{10} 544_{18} 544_{23} 555_{29} 555_{31}.
Μαρεάβης prêtre martyr : 453_{8} — ܡܪܝܐܒ *Mariahb*.
Μαρία Mère de Dieu : 461_{18}.
Μάρις martyr : 422_{17} 436_{2} ; Μάρης : 437_{15}. — ܡܗܪܝ *Mahri*.
Μαρουθᾶς martyr : 422_{17} 436_{2} 437_{15} ; Μαρωθᾶς : 422_{19}. — ܡܪܘܬ *Māroth*.
Μασδράθ chef des mages : 423_{5} 424_{14} 434_{16}. — Forme avec Σηρὼθ un seul nom, Hormisdatšir, A, 225 ; Bⁿ, II : ܗܘܪܡܙܕܫܝܪ.
Μέρσης = Νέρσης : 437_{15}.
Μιχαὴλ Παλαιολόγος empereur (1261-1282) : 472_{36}.

Ναζερὼθ = Ζεράθ : 553_{40}.
Νησόν contrée : 518_{2} 534_{30} ; Νησσών, Νεισών : 518_{32} 546_{22} ; Νησσῶν : 546_{40}. — *Voir* Ἀνίθα.
Νέρσης martyr : 422_{17} 436_{2} ; Μέρσης : 437_{15}. — ܢܪܣܝ *Narsaï*.
Νηρσάν gouverneur : 475_{11} 475_{12} 476_{4} 476_{6} 476_{10} 476_{14} 477_{10}. — ܢܪܣܐ *Narsa*.

Οὐζαϊνῶν χώρα : 453_{11} 455_{25}, 461_{9} ; Ζαϊνῶν χώρα : 455_{14} ; Ἰουζαϊνῶν χώρα : 461_{4}. — ܒܝܬ ܐܘܙܝܐ *Bet Huzāie*.
Ὀκτάβιος Αὔγουστος : 461_{14}.

Παπᾶς enfant : 484_{2} 518_{9}. — ܦܦܐ *Pāpā*.
Παράδεισος τόπος : 538_{2} 550_{7}.
Πατριὰς κώμη : 557_{4}.
Παῦλος l'apôtre : 527_{28}.

Ῥησθγὰρδ κώμη : 516_{8} ; Ῥισθγάρδ : 516_{18} ; Ῥισγαθάρ : 533_{18} ; Ῥισθιγάρ : 533_{41}. — ܕܐܣܬܓܪܕ *Dastag(a)rar* ; ܪܐܣܬܓܪܕ *Rastgard* Bⁿ II.

Ῥωμαῖοι : 461_{12}.

Σάβας martyr : 422_{17} 436_{3} 437_{15}.
Σαβώριος roi de Perse (309-379) : 421_{2} 437_{2} 447_{5} 453_{2} 485_{4} 524_{1} 534_{3} 462_{2} 473_{27} 546_{18}.
Σαδώθ évêque de Séleucie et Ctésiphon martyr († 342) : 445-450. — S, 478 : Σαδώχ. — ܫܗܕܘܬ *Šāhdust*, du persan شاه roi et دوست ami.
Σαλὴκ πόλις : 445_{4} 447_{6}. Séleucie. *Voir* Κτησιφῶν.
Σημβεηθής = Σιμβεηθής 436_{20}.
Σηρὼθ chef des mages : 423_{5} 424_{14} 434_{16}. *Voir* Μασδράθ.
Σιμβεηθής martyr : 422_{17} 436_{2} 437_{15}. — S, 568 : Σιμιάθης. — ܫܡܒܝܬܐ *Šembaïteh*.
Σιρὼθ = Σηρὼθ : 434_{19}.
Συμεὼν Ἰωνβαφαίων évêque de Séleucie et Ctésiphon martyr († 341) : 439_{15} 442_{2} 445_{3} 445_{9} 447_{10}. *Voir* Ἰωνβαφαίων.

Φερβουθή *voir* Θερβοῦς.
Φερβοῦς *voir* Θερβοῦς.

LE LIVRE DE JOB

LE LIVRE DE JOB

VERSION ÉTHIOPIENNE

PUBLIÉE ET TRADUITE

PAR

FRANCISCO MARIA ESTEVES PEREIRA

PERMIS D'IMPRIMER.

Paris, le 3 juillet 1905.

H. ODELIN,
Vic. Gén.

Tous droits réservés.

INTRODUCTION

I. Les manuscrits en général. — On connaît vingt-trois copies de la version éthiopienne du Livre de Job dans des manuscrits provenant d'Abyssinie, à savoir :

a. Bibliothèque Nationale de Paris[1] : *éth.* 11 (Cat. 7); du XVe siècle.

b. Bibliothèque Bodléienne d'Oxford[2] : *cod. aeth.* V, ancien.

c. Collection d'Antoine d'Abbadie[3] : n° 55, ancien; n° 35, du XVIIe siècle; n° 30, du XVIIIe siècle; n°s 16, 137, 197, du XIXe siècle.

d. Musée Britannique de Londres[4] : *add.* 16.186 (Cat. VI); *add.* 16.189 (Cat. VII); *orient.* 490 (Cat. XII), du XVIIIe siècle; *add.* 24.990 (Cat. XIII), du XVIIIe siècle; *orient.* 491 (Cat. XV), du XVIIIe siècle; *orient.* 496 (Cat. XX), du XVIIe siècle; *orient.* 497 (Cat. XXI), du XVIIIe siècle; *orient.* 498 (Cat. XXII), du XVIIe siècle.

e. Bibliothèque municipale de Francfort[5] : *cod.* 1, du XVIIIe siècle; *cod.* 4, du XVIIIe siècle.

f. Bibliothèque municipale de Cambridge[6] : *cod. éth.*, du XVIIIe siècle.

g. Bibliothèque du monastère des Abyssins à Jérusalem[7] : *cod. éth.* 1, du XVIIIe siècle.

1. Zotenberg, *Catalogue des manuscrits éthiopiens de la Bibliothèque Nationale*, Paris, 1877, p. 10-12.

2. A. Dillmann, *Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Bodleianae Oxoniensis. Pars VII, Codices aethiopici;* Oxonii, 1848, p. 5-8.

3. A. d'Abbadie, *Catalogue raisonné de manuscrits éthiopiens,* Paris, 1859, p. 65, 42, 35, 16, 153 et 198.

4. A. Dillmann, *Catalogus codicum manuscriptorum orientalium qui in Museo Britannico asservantur; Pars tertia, Codices aethiopicos amplectens;* Londini, 1847, p. 5 et 6. — W. Wright, *Catalogue of the Ethiopic Manuscripts in the British Museum,* London, 1877, p. 11, 14, 18 et 19.

5. L. Goldschmidt, *Die Abessinischen Handschriften der Stadtbibliothek zu Frankfurt am Main,* Berlin, 1897, p. 1 et 12.

6. Conti Rossini, *Note per la storia letteraria abissina,* Roma, 1900; p. 65.

7. E. Littmann, *Aus den abessinischen Klöstern in Jerusalem*, dans *Zeitschrift für Assyriologie*, Band XVI, Strassburg, 1902, p. 365.

h. Bibliothèque de la Mission catholique de Cheren[1] : nos 4 et 6.

Pour faire l'édition critique de la version éthiopienne du Livre de Job il faudrait examiner toutes les copies connues; mais notre seul but étant de présenter aux savants un texte aussi correct que possible, qui leur permette d'apprécier cette version, nous l'avons établi, en suivant la version des LXX, d'après les trois manuscrits : *éth.* 11 (Cat. 7) de la Bibliothèque Nationale de Paris, n° 55 de la Collection de A. d'Abbadie, et *éth.* V de la Bibliothèque Bodléienne d'Oxford; nous avons ajouté en notes les variantes fournies par les mêmes manuscrits.

II. Manuscrit de Paris. — Le manuscrit éthiopien 11 (Cat. 7) de la Bibliothèque Nationale de Paris, que nous désignerons par la lettre P, est un codex de vélin de 118 feuillets, qui ont $0^{m},235$ de hauteur et $0^{m},156$ de largeur. Le Livre de Job y occupe les feuillets actuellement cotés 1 à 68. Au bas de certaines pages de cette partie du manuscrit figurent les notes suivantes, qui marquent la première page des cahiers, ጥራዛት ፡, composés de quatre feuillets doubles (quaternions) :

Fol. 15 r° : ዝንቱ ፡ ግልሳይ ፡ ጥራዝ ።

23 r° : ወዝ ፡ ራብዕ ፡

31 r° : ወዝ ፡ ሐምስ ፡

39 r° : ወዝ ፡ ጎድስ ፡

47 r° : ወዝ ፡ ሰብዕ ፡

55 r° : ወዝ ፡ ሰምን ፡

Les fol. 7 r° et 63 r° ne portent pas l'indication du commencement du cahier. Il résulte de ces notes qu'il manque deux feuillets en tête du manuscrit; le premier était blanc, et le second contenait le commencement du Livre de Job, qui manque en effet ici. Les pages ont deux colonnes de 18 lignes dans les feuillets 1 à 30, et de 19 dans les feuillets 31 à 68. Chaque ligne a en général 6 ou 7 lettres, rarement 5 ou 8.

Ce manuscrit fut acquis par le chancelier Pierre Séguier[2] pour sa bibliothèque, qu'il légua à l'abbaye de Saint-Germain des Prés, d'où il a passé depuis à la Bibliothèque Nationale de Paris. Job Ludolf[3] en a

1. Conti Rossini Carlo, *I manoscriti etiopici della Missione catholica de Cheren,* Roma, 1904, p. 5 et 7.

2. Pierre Séguier, chancelier de France, est né à Paris le 28 mai 1588, et est mort à Saint-Germain en Laye, le 28 février 1672.

3. Ludolf, *Commentarius ad suam Historiam aethiopicam*, Francfort-sur-le-Mein, 1691, p. 299.

donné une notice, et Zotenberg l'a décrit dans son Catalogue des manuscrits éthiopiens de la Bibliothèque Nationale[1].

La partie du manuscrit P qui contient le texte éthiopien du Livre de Job, est très endommagée. En tête manquent, comme nous l'avons dit, deux feuillets, dont le deuxième, que nous désignerons par le fol. 0, contenait le commencement du Livre de Job; les fol. 1 à 8 sont déchirés dans l'angle inférieur externe de telle sorte qu'il y manque quelques lettres des colonnes droites des pages recto et des colonnes gauches des pages verso. Le fol. 14 est en très mauvais état : non seulement les marges extérieures lui font défaut, mais il est encore souillé, surtout la page verso, dont il est difficile de lire quelques lignes.

L'écriture de cette partie du manuscrit est en grandes lettres; dans divers passages elle est un peu confuse, car, par l'effet de l'humidité et de la compression, les lettres d'une page, écrites avec de l'encre épaisse, se sont décalquées quand le manuscrit était fermé, sur la page vis-à-vis.

Dans le manuscrit P le commencement de chaque chapitre n'est marqué ni par les mots ክፍል ፡ ou ምዕራፍ ፡, ni par la figure des numéros d'ordre; mais les commencements des discours des différents interlocuteurs sont indiqués par de nouveaux alinéas, et dans la marge gauche de la colonne est quelquefois placé un astérisque ※, ou, d'autres fois, le signe ⸗ ou le signe ⸗. Le texte est divisé en stiches écrits les uns après les autres sans laisser d'intervalle; leur fin est marquée dans le texte par le signe de ponctuation ·:⁝:·, et dans la marge gauche de la colonne par le signe ··:—, mais bien des fois les stiches ainsi marqués ne s'accordent pas avec ceux qui sont indiqués dans le texte grec de la version des LXX.

Dans le manuscrit P manquent les premières lignes de la version éthiopienne du Livre de Job jusqu'à l'avant-dernière lettre du mot ወመጽ]አ du stiche 6 du 1er chapitre. Cette partie répond avec suffisante exactitude aux quatre colonnes de deux pages, recto et verso, du fol. 0.

Cette copie présente les lacunes suivantes :

1. Dans le 13e chapitre on passe du stiche 2 au stiche 9; les stiches 3 à 8 sont omis. Cette lacune est probablement due à l'inadvertance

1. Zotenberg, *Catalogue des manuscrits éthiopiens de la Bibliothèque Nationale*, p. 10-12.

du copiste, qui semble avoir sauté par-dessus une page de l'exemplaire qui lui servait d'archétype.

2. Les autres lacunes sont de petite étendue : 15, 35 b; 20, 13 a; 36, 20; 36, 28 a, b; 37, 3 a.

Dans cette copie il y a une transposition dans le 38e chapitre; les stiches ont l'ordre suivant :

1 à 14; 25 à 34; 15 à 24; 35 à 41.

Comme les stiches transposés sont en égal nombre 15 à 24, et 25 à 34, la transposition peut être attribuée à la pagination fautive de l'archétype, dont le manuscrit P est la copie, l'ordre de deux feuillets consécutifs y ayant été renversé.

Dans la copie du manuscrit P on observe quelques particularités graphiques, dont les plus remarquables sont :

1. Le follicule de ሎ n'a pas de pédicule, mais il est attaché directement à la tige postérieure de la lettre;

2. La partie inférieure des lettres መ, ዐ, በ est anguleuse et non pas courbe; et la partie supérieure des lettres የ et ደ, ainsi que le signe de voyelle de ቆ et ቶ, a une forme presque triangulaire et non pas circulaire;

3. Le signe de voyelle de ጉ est attaché à l'extrémité supérieure de la lettre, ainsi ጒ;

4. Le signe de voyelle de ዱ n'est pas attaché au milieu de la trace de la base, mais à sa partie supérieure, ainsi ዱ.

Dans la copie du manuscrit P on observe quelques particularités grammaticales, voici les plus remarquables :

1. Le nom de Dieu est écrit constamment en deux mots : እግዚአ ፡ ብሔር ፡;

2. Au pluriel des noms terminés en እ, cette consonne ne reçoit pas la voyelle longue *ā*, mais la voyelle brève *a* : ኃጥአን ፡;

3. A l'imparfait des verbes géminés, la consonne moyenne sans voyelle est assimilée : እከየ ፡ pour እከይየ ፡, ይነብ፡ ፡ pour ይነብብ፡ ፡, ይጎብ፡ ፡ pour ይጎብብ፡ ፡, ያሐቶመ፡ ፡ pour የሐትቶመ ፡, የሐቲክመ፡ ፡ pour የሐትቲክመ፡ ፡, ያምዕዎ ፡ pour ያምዕዕዎ ፡;

4. Avant le pronom suffixe de la 1re personne du singulier የ, la dernière lettre des noms au pluriel reçoit constamment la voyelle *i*: ainsi : ትናአሲየ ፡, ፍናዊየ ፡;

5. La préposition ጎበ ፡ est écrite plusieurs fois ኃበ ፡;

6. L'adverbe ህየ ፡ est écrit bien des fois ሂየ ፡;

7. La locution እመ ፡ አከ ፡ est écrite እማእከ ፡.

De ces particularités graphiques et grammaticales il résulte que la copie du Livre de Job, contenue dans le manuscrit P, n'est pas postérieure au xve siècle.

Sur quelques pages de cette partie du manuscrit P il y a des notes écrites par un savant abyssin, nommé መርቆርዮስ ፡, « Mercurius », qui a collationné la version éthiopienne avec le texte hébreu et une version arabe. Ces notes sont :

Fol. 37 r° (22, 15), dans la marge du stiche : ዝየ ፡ መንፈቅ ፡ በእ[ብ]ራይስጥ ፡.

Fol. 40 r° (24, 24), dans le haut de la page : ይቤ ፡ መርቆርዮስ ፡ መልኬ ፡ ብእብራይስጥ ፡ ወበዓረቢ ፡ ሰብል ።.

Fol. 53 r° *b* (34, 2), dans la marge : ዕብራይ; et dans l'entreligne, près du mot ጠቢበን ፡, il ajoute ነገርየ ፡.

Fol. 53 v° *a* (34, 4), dans la marge : እብራይ ፡ ደይነ ፡ አልቦ ፡; et dans l'entreligne, sur le mot ደይነ ፡ le mot ፍትሐ ፡.

Fol. 56 r° *b* (36, 1), sur les mots ወደገመ ፡ ዐዲ ፡, dans l'entreligne : አልቦ ፡ በእብራ[ይ] ፡; et dans la marge du même stiche : በእብራ[ይ]ስጥ ፡ ኢ ይከፍሎ ፡ ለዝ ፡ ቃል ፡.

Fol. 56 v° *a* (36, 7), dans la marge du stiche : እብራይ ፡ ወኢይአትት ፡ አዕይንቲሁ ፡ እምጻድቅ ።.

Fol. 58 r° *b* (37, 7), sur le mot ድካሞ ፡, dans l'entreligne : ግብር ፡; et dans la marge du stiche : ድካሞ ፡ አልቦ ፡ በእብራይ ።.

Fol. 59 r° *b* (38, 1), sur le mot እምድኅሬ ፡, dans l'entreligne : አልቦ ፡; et dans la marge du stiche : በእብራይ ።.

Fol. 62 v° *a* (39, 18), sur le mot ዐመቱ ፡, dans l'entreligne : ጊዜሁ ፡; et dans la marge du stiche : በበዓመቱ ፡ አልቦ ።.

Fol. 63 r° (39, 28), au haut de la page : አውስት ፡ አልቦ ፡ በእብራይ ፡ ወበዐረቢ ፡ አላ ፡ ይቤ ፡ ቤቶ (?) ፡ ለያፍ ፡ አውስት ።.

Fol. 63 r° *b* (40, 1), sur le mot በዓውሎ ፡, dans l'entreligne : ወይቤሎ ።.

Fol. 64 r° *a* (40, 10), comme addition après le mot አራዊትኒ ፡, dans l'entreligne et dans l'intervalle des deux colonnes : ዘገበርኩ ፡ ምስሌከ ፡ ሣዕረ ፡ በጽባሕ ፡ ይበልዑ ፡.

Fol. 67 v° *a* (42, 12), après le mot ኵሉ ፡, dans l'entreligne, on a ajouté : እኩይ ።.

Fol. 67 v° *a* (42, 12), après le mot **ወወሀብዎ ፡**, dans l'entreligne : **ለ፡ቱ ፡**.

Fol. 67 v° *a* (42, 15), sur les mots **በታሕተ ፡ ሰማይ ፡**, dans l'entreligne : **በኵሉ ፡ ምድር ።**.

Fol. 68 r° (42, 16), au haut de la page à partir de **ሰብዓ ፡**, les mots : **ፀ ፡ አልቦ ፡**.

Fol. 68 r° *a* (42, 16), dans la marge en face de **ወኵሉ ፡**, les mots : **እም ፡ ገ ፡**.

Fol. 68 r° *a* (42, 16), dans la marge, correspondant à **ወመቱ ፡**, les mots : **እስከ ፡ ገ ፡ አልቦ ፡**.

Fol. 68 r° *a* (42, 17 a), dans l'entreligne et sur le mot **ወጸሐፍ ፡**, et dans l'intervalle entre les colonnes : **ገሰ ፡ ኢሀሎ ፡ በእብራይስጢ ፡**.

Fol. 68 r° (42, 17 b, a, 17 e), au haut de la page : **እሉ ፡ ፬መሰመና ፡ አ ልቦ ፡ በእብራይ ።**.

A la fin du Livre de Job, on lit la suscription suivante :

ዘኢዮብ ።

— — — — —

በገዘየ ፡ ተፈጸመ ፡
ዘኢዮብ ፡ መጽ
ሐፍ ። ወናሁ ፡
ናስተበፅዖሙ ፡
ለእለ ፡ ተወገሰ ፡
ትዕግስቶ ፡ ለኢ
የ·ብ ፡ ወርኢ
ክሙ ፡ መጠ
ነ ፡ ግብረ ፡ ሎ
ቱ ፡ እግዚአ ፡
ብ ሔ ር ፡
ወ ከ መ
ብዙ·ነ ፡
ምሕ
ረ
ቱ ፡

— — — — —

ፆ ወስንኩር ጌ ስ ፡ አበ
ዊየ ፡ ባርኩ ፡

Les deux dernières lignes sont d'autre main et ajoutées postérieurement. Le signe ፆ est probablement l'abréviation du nom propre

ΣΤΑΥΡΟΣ, et **ስንኩርስ** : un autre nom propre, peut-être celui du supérieur du couvent de l'Égypte, où résidait le copiste ou l'ancien possesseur du manuscrit.

III. Manuscrit de A. d'Abbadie. — Le manuscrit n° 55 de la collection de A. d'Abbadie, maintenant déposé à la Bibliothèque Nationale de Paris, et que nous désignerons par la lettre A, est un codex de vélin de 191 feuillets, qui ont $0^{m},510$ de hauteur et $0^{m},390$ de largeur. La copie du Livre de Job occupe les feuillets cotés 15 à 25. Dans cette partie du manuscrit les pages ont trois colonnes de 44 lignes; chaque ligne a en moyenne 13 lettres; les 1re, 3e, 5e, 7e et 9e lignes des seconde et troisième colonnes de la page 15 r° ont été écrites à l'encre rouge.

Cette copie n'a pas de titre; mais la partie supérieure de la page 15 r° est décorée d'une vignette, composée d'arabesques entrelacées et de croix grecques, dans toute la largeur occupée par les trois colonnes. L'écriture de cette copie est en grandes lettres et semble être du XVIe siècle.

Cette copie du Livre de Job n'est pas partagée en sections ou chapitres, mais tout le texte est suivi; la fin des périodes est marquée par le signe ·:·. Les commencements des discours des différents interlocuteurs sont indiqués par l'encre rouge des deux ou trois premières lignes.

Cette copie a été corrigée en plusieurs passages de la même main qui a fait la copie.

A la fin du Livre de Job on lit la suscription suivante :

ዘኢዮብ ፡ ተፈጸመ ፡ በዝየ ፡ እ
ስተምሕሩ ፡ ለዘ ፡ ጸሐፎ ። እ
ለ ፡ አንበብክምዎ ፡ ወለዘ ፡ ስ
ምዕዎ ፡ ትዕግሥት ፡ ዘለዓለም ፡
አሜን ፡ ስረዩ ፡ ወባርኩኒ ።

IV. Manuscrit d'Oxford. — Le manuscrit éthiopien V de la Bibliothèque Bodléienne d'Oxford, que nous désignerons par la lettre B, est un codex de vélin de 141 feuillets du format grand in-quarto. Ce manuscrit fut apporté d'Éthiopie par le voyageur écossais J. Bruce.

Le Livre de Job occupe les feuillets cotés 34 à 45. Dans cette partie du manuscrit les pages ont trois colonnes de 35 lignes dans la page 34 r°, et de 36 lignes dans toutes les autres. Chaque ligne a en moyenne 13 lettres.

Au-dessus des trois colonnes de la page 34 r° se lit le titre suivant dans une seule ligne :

ዘኢዮብ ፡ ነቢይ ፡ በረከተ ፡ አምላኩ ፡ ትኩን ፡ ምስለ ፡ ፍቅሩ ፡ ዘባነ ፡ ክርስቶስ ፡ ወምስለ ፡ ወልደ ፡ ዮና ፡ ለዓለም ፡ ወዓለም ።

Les 1re, 3e et 5e lignes des trois colonnes de la même page 34 r° ont été écrites à l'encre rouge.

L'écriture de cette copie est en lettres bien conformées, de largeur égale ou plus grande que la hauteur; les hampes des lettres sont généralement perpendiculaires aux lignes dans les feuillets 34 à 40; dans les feuillets 41 à 45 elles sont inclinées à droite et d'un tracé plus cursif. L'écriture semble être du XVIe siècle.

Dans cette copie le Livre de Job est partagé en 36 sections, **ክፍላት ፡**, dont chacune comprend un discours des interlocuteurs. Le commencement des sections se trouve dans les stiches suivants du texte de la version grecque des LXX, et est noté quelquefois en marge et d'autres fois dans le texte même de cette manière :

ክ፩ ፡ 1, 1	ክፍል ፡ ፲፫ ፡ 9, 1	ክ፳፭ ፡ 26, 1
[ክ]፪ ፡ 1, 6	ክ፲፬ ፡ 11, 1	ክ፳፯ ፡ 27, 1
ክ፫ ፡ 1, 12 b	ክ፲፭ ፡ 12, 1	ክ፳፰ ፡ 28, 1
ክ፬ ፡ 1, 20	ክ፲፯ ፡ 15, 1	ክ፴፪ ፡ 32, 1
ክ፭ ፡ 2, 1	ክ፲፰ ፡ 16, 1	ክ፴፬ ፡ 32, 17
ክ፯ ፡ 2, 7	ክ፲፪ ፡ 18, 1	ክ፴፮ ፡ 34, 1
ክ፯ ፡ 2, 9 a	ክ፲፱ ፡ 19, 1	ክ፴፭ ፡ 35, 1
ክ፲ ፡ 2, 11	ክ፳ ፡ 20, 1	ክ፴፰ ፡ 38, 1
ክ፲፩ ፡ 3, 1	ክ፳፩ ፡ 21, 1	ክ፴፱ ፡ 39, 31
ክ፲ ፡ 4, 1	ክ፳፪ ፡ 22, 1	ክ፵፬ ፡ 40, 1
ክ፲፩ ፡ 6, 1	ክ፳፫ ፡ 23, 1	ክ፵፭ ፡ 42, 1
ክ፲፪ ፡ 7, 1	ክ፳፭ ፡ 25, 1	ክ፵፯ ፡ 42, 7

Chaque section est partagée en stiches, dont la fin est marquée par le signe ·፡፡·; cette division des stiches n'est pas toujours en accord avec celle du texte des LXX. Les stiches sont écrits à la suite dans les lignes sans laisser de blanc.

Le texte de cette copie a été corrigé en plusieurs passages; l'écriture ancienne a été grattée, et les corrections sont d'une main diffé-

rente de celle du premier écrivain. Presque tous les premiers mots des sections ont été corrigés.

Dans les marges des colonnes des pages 34 r° à 40 v° il y a de nombreuses notes écrites généralement en geez, mais souvent en amharique; ces notes sont brèves, et donnent une variante lexicographique, en substituant un mot commun à un mot rare, ou sont des gloses qu'on devrait interpoler dans le texte pour éclaircir ou compléter le sens, ou enfin présentent tout simplement une variante orthographique.

V. Caractère de la version éthiopienne du Livre de Job. — La version éthiopienne du Livre de Job a été faite directement sur le texte grec de la version des LXX, car elle contient les additions apocryphes (1, 9 et 42, 17), et quelques noms propres ont conservé la terminaison des cas des noms grecs.

L'auteur de la version éthiopienne du Livre de Job est différent du traducteur des livres historiques de l'Ancien Testament, et semble être le même que celui du Livre de l'Ecclésiastique (Sagesse de Jésus, fils de Sirac).

En faisant la comparaison de la version éthiopienne du Livre de Job avec celle des LXX, on reconnaît que la première est complète, mais elle contient les différences suivantes :

1° Transpositions de l'ordre des stiches :

Chap. 3 : 9 a, 9 b, 10 a, 9 c, 10 b.

Chap. 3 : 16 a, 16 b, 17 a. 17 b, 17 c, 18 a, 19 a, 16 c, 18 b, 19 b.

Chap. 16 : 11 a, 11 c, 12 a, 11 b, 13 a, 12 b, 13 b, 13 c, 13 d.

Chap. 19 : 8 a, 9 a, 8 b, 9 b.

2° Lacunes :

Chap. 20, 13 a; 36, 20; 36, 28 a, b; 37, 3 a.

En faisant la comparaison de la version éthiopienne contenue dans les manuscrits P, A et B, avec le texte grec de la version des LXX, on remarque :

1° que le texte des mss. P et A suit de plus près le texte grec que celui du manuscrit B;

2° que le texte du manuscrit B contient quelques mots qu'un correcteur a introduits dans le texte original pour compléter le sens et le rendre plus intelligible, ou pour arrondir la phrase;

3° que le texte du manuscrit B contient quelques stiches qui n'exis-

tent pas dans celui des manuscrits P et A, et qui sont une nouvelle traduction de stiches déjà donnés, faite sur une version arabe provenant d'un texte massorétique.

Il en résulte que le texte des ms. P et A représente la version ancienne du Livre de Job, et que le texte du manuscrit B est cette même version révisée et corrigée sur un texte massorétique.

ዘኢዮብ ።

*ወሀሎ ፡ አሐዱ ፡ ብእሲ ፡ በብሔረ ፡ አውስጢድ ፡ ዘስሙ ፡ ኢዮብ ። ወውእቱ ፡ ብ I, 1
እሲ ፡ ራትዕ ፡ ወንጹሕ ፡ ወጻድቅ ፡ ወፈራሂ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወይትገኀሥ ፡ እምኵ
ሉ ፡ ምግባር ፡ እኩይ ። *ወበ ፡ ሰብዐቱ ፡ ደቂቅ ፡ ወሠላስ ፡ አዋልድ ። *ወእንስሳሁ ፡ 2.3
ሰብዓ ፡ ምእት ፡ አባግኢሁ ፡ ወሠላሳ ፡ ምእት ፡ አግማሊሁ ፡ ኀምስቱ ፡ ምእት ፡ ጽምደ ፡
አልሀምቲሁ ፡ ወኀምስቱ ፡ ምእት ፡ አእዱጊሁ ፡ አእኑስ ። ወብዙኅ ፡ አግብርቲሁ ፡ ጥቀ ፡
ወወቢይ ፡ ተግበሩ ፡ በዲበ ፡ ምድር ። ወውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ኄር ፡ በብሔረ ፡ ጽባሕ ፡ በ
ምሥራቀ ፡ ፀሐይ ። *ወየሐውሩ ፡ ደቂቁ ፡ ወይትጋብኡ ፡ ኅቡረ ፡ ወይገብሩ ፡ ምሳሐ ፡ 4
ኵሎ ፡ አሚረ ። ወይነሥኡ ፡ ሠላሰ ፡ አኀቲሆሙ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ወይበልዓ ፡ ወይሰትያ ፡
ምስሌሆሙ ። *ወተፈጸሞ ፡ መዋዕለ ፡ ግዝአሙ ፡ ይፈኑ ፡ ኢዮብ ፡ ወያስተሰሪ ፡ ሎሙ ፡ 5
ወይገይስ ፡ በጽባሕ ፡ ወያበውእ ፡ መሥዋዕተ ፡ በእንቲአሆሙ ፡ በኀልቆሙ ፡ ወአሐደ ፡

P = Ms. éth. 11 de la Bibl. Nat. de Paris. — A = Ms. 55 de la collection de A. d'Abbadie. — B = Ms. éth. V de la Bibl. Bodl. d'Oxford.

I. — 1. አሐዱ ፡] ፩ ፡ B አውስጢስ ፡ A እግዚአብሔር ፡ A et B toujours ወይትገኀሥ ፡] ወይርኅቅ ፡ A, *add.* ምስለ ፡ ልቡ ፡ B ምግባረ ፡ A. — 2. ወበ ፡] ወቦቱ ፡ B ሰብዓት ፡ ደቀ ፡ ወሠለስት ፡ አዋልደ ፡ A. — 3. ወእንስሳሁኒ ፡ B ወአባግኢሁኒ ፡ B ወሠላሳ ፡ ምእት ፡] ወ፪፻ ፡ A, ፴፪ ፡ B ወአግማሊሁኒ ፡ B ኀምስቱ ፡ ምእት ፡ 1°] ፭፻ ፡ A ጽምድ ፡ A ወኀምስቱ ፡ ምእት ፡ 2°] ወ፭፻ ፡ A, ኀምስቱ ፡ ፻ ፡ B አእኑስ ፡] *add.* ኀምስቱ ፡ ፻ ፡ B ወዓቢይ ፡ B ወውእቱሰ ፡ B ብእሲሁ ፡ B. — 4. ወያነውሩ ፡ A ሠለስት ፡ A አኀቲሆሙ ፡ B ምስሌሆሙ ፡ 1°] *om.* B ወይበልዓ ፡] ይበልዓ B. — 5. ወተፈጸመ ፡ A ይፈንዎሙ ፡ B ኢዮብ ፡] *add.* ቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡ B ሎሙ ፡] *om.* A በእንቲአሆሙ ፡ A በኖልቆሙ ፡ A ኃጢአተ ፡ B ነፍሱ ፡ B ዘይሔልዩ ፡ B መዋዕል ፡] መዋዕለ ፡ ሕይወቱ ፡ B.

LE LIVRE DE JOB

*Il y avait dans le pays de Aousetid un homme, dont le nom était Iyob; et I, 1
cet homme était droit, et pur, et juste, et craignant Dieu, et éloigné de toute
œuvre mauvaise. * Et il avait sept fils et trois filles. * Et son bétail était : 2.3
ses brebis soixante-dix centaines, et ses chameaux trente centaines, et ses
paires de bœufs cinq centaines, et ses ânesses cinq centaines; et ses servi-
teurs étaient plusieurs; et son labeur était grand sur la terre; et il était un
homme insigne dans le pays de l'aurore, dans le lever du soleil. * Et ses 4
fils allaient, et ils se rassemblaient tous; et ils faisaient un festin chaque jour;
et ils prenaient leurs trois sœurs avec eux pour manger et boire. * Et quand 5
les jours des festins étaient terminés, Iyob les mandait, et il implorait le

ላህመ ፡ በእንተ ፡ ኀጢአት ፡ ነፍሶሙ ። ወይብል ፡ ኢዮብ ፡ ለእመ ፡ ዘይኔልዩ ፡ ደቂቅ
የ ፡ እኩየ ፡ ላዕለ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወከመዝ ፡ ይገብር ፡ ኢዮብ ፡ በኵሉ ፡ መዋዕል ።
6 *ወእምድኅረ ፡ ይእቲ ፡ ዕለት ፡ መጽኡ ፡ መላእክተ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ወቆሙ ፡ ቅድ
7 መ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ወመጽአ ፡ ሰይጣን ፡ ምስሌሆሙ ። *ወይቤሎ ፡ እግዚአ ፡ ብሔ
ር ፡ ለሰይጣን ። እምአይቴ ፡ መጻእከ ። ወተሰጥዎ ፡ ሰይጣን ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ። ወይ
8 ቤ ፡ አድኅዋ ፡ ለዅላ ፡ ምድር ፡ ወአንሶሰውኩ ፡ ታሕተ ፡ ሰማይ ፡ ወመጻእኩ ። *ወይቤ
ሎ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለሰይጣን ። ዐቅ ፡ አልቦ ፡ ዘትሔሊ ፡ ላዕለ ፡ ቍልዔየ ፡ ኢዮብ ።
እስመ ፡ አልቦ ፡ ከማሁ ፡ በዲበ ፡ ምድር ። ብእሲ ፡ ንጹሕ ፡ ወጻድቅ ፡ ወፈራሂ ፡ እግዚ
9 አ ፡ ብሔር ። ወይትገኀሥ ፡ እምዅሉ ፡ ምግባር ፡ እኩይ ። *ወተሰጥወ ፡ ሰይጣን ፡ ቅድ
መ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወይቤ ፡ ቦኑ ፡ በከንቱ ፡ ያመልኮ ፡ ኢዮብ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔ
10 ር ። *አኮኑ ፡ እስመ ፡ አንተ ፡ መላእከ ፡ ሎቱ ፡ እምውስጡ ፡ ወእምአፍአሁ ፡ ቤቶ ፡ ወ
ዅሎ ፡ ዘአውዱሂ ። ወባረከ ፡ ተግባረ ፡ እደዊሁ ። ወአብዛኅከ ፡ እንስሳሁ ፡ ዲበ ፡ ምድ
11 ር ። *ወባሕቱ ፡ ፈኑ ፡ እዴከ ፡ ወግስስ ፡ ዅሎ ፡ ዘቦ ። ወዳእሙ ፡ ውስተ ፡ ገጽከ ፡ ይባር
12 ከከ ። *ወእምዝ ፡ ይቤሎ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለሰይጣን ። ናሁኬ ፡ ዅሎ ፡ ዘቦ ፡ መጠው
ኩከ ፡ ውስተ ፡ እዴከ ፡ ዳእሙ ፡ ኪያሁ ፡ ኢትግስስ ። ወወፅአ ፡ ሰይጣን ፡ እምኀበ ፡ እ

6. ሰይጣን ፡] ሰይጣንሂ ፡ ወቆመ ፡ B ምስሌሆሙ ፡] *add.* በመካኑ ፡ B. — 7. ወተሰጥዎ ፡ B ወይ
ቤ ፡] ወይቤሎ ፡ A ለዅላ ፡ ምድር ፡] ለምድር ፡ A ወመጻእኩ ፡] መጻእኩ ፡ A. — 8. ለሰይጣን ፡ *om.* P A
ዐቅ ፡] ዕቁ ፡ A, ዐቅኩ ፡ B አልቦ ፡ 1°] ወአልቦ ፡ A ከማሁ ፡] ዘከማሁ ፡ B እኩይ ፡ ምግባር ፡ A.
— 9. ወተሰጥወ ፡] ወተሠጥወ ፡ ሶቤሃ ፡ B ሰይጣን ፡ *om.* B በቅድመ ፡ B ወይቤ ፡] *om.* A. —
10. አንተ ፡] *om.* A መለእክቶ ፡ A ወእምአፍኣሁ ፡ A ዲበ ፡] በዲበ ፡ B. — 11. ወግስሶ ፡ A, ወግሥ
ስ ፡ B ወዳእሙ ፡] *add.* እመ ፡ B ይባርክከ ፡] ኢባረክከ ፡ B. — 12. ኢትግስስ ፡ A, ኢትግሥስ ፡ B
እምኃበ ፡ P.

pardon pour eux; et il se levait de grand matin, et il offrait des holocaustes pour eux selon leur nombre, et un bœuf pour leurs péchés, et Iyob disait : « Peut-être est-il arrivé que mes enfants ont pensé le mal contre Dieu. »
6 Et Iyob faisait ainsi tous les jours. * Et après le même jour les anges de Dieu
7 vinrent, et se tinrent devant Dieu; et Satan vint aussi avec eux. * Et Dieu dit à Satan : « D'où es-tu venu? » Et Satan répondit à Dieu, et dit : « J'ai parcouru
8 toute la terre, et je me suis promené sous le ciel, et je suis venu. » * Et Dieu dit à Satan : « Attends donc; n'as-tu pas pensé à mon serviteur Iyob? Car il n'y a pas d'homme comme lui sur la terre, pur, et droit, et craignant Dieu, et
9 éloigné de toute œuvre mauvaise. » * Et Satan répondit devant Dieu, et dit :
10 « Est-ce que Iyob vénère Dieu en vain? * N'est-ce pas parce que tu as rempli sa maison dans l'intérieur et dans l'extérieur, et tout ce qui est autour de lui, et que tu as béni l'œuvre de ses mains, et que tu as multiplié ses troupeaux sur
11 la terre? * Mais étends ta main, et touche tout ce qu'il a; et nous verrons s'il
12 te bénira en face. » * Et après cela Dieu dit à Satan : « Voici donc : tout ce qui lui appartient je te le livre dans ta main; seulement tu ne le toucheras

ግዚአ ፡ ብሔር ። *ወእስከ ፡ ይእቲ ፡ ዕለት ፡ ደቂቁ ፡ ለኢዮብ ፡ ወአዋልዲሁኒ ፡ ይበል 13
ዑ ፡ ወይሰትዩ ፡ በቤተ ፡ እኁሆሙ ፡ ዘይልህቅ ። *ወመጽአ ፡ ዘይዜንዎ ፡ ወይቤሎ ፡ ለ 14
ኢዮብ ። ዕምደ ፡ አልሀምቲክ ፡ እንዘ ፡ የሐርሱ ። ወአእዳጊክኒ ፡ አእኑስ ፡ እንዘ ፡ ይት
ረዓያ ፡ ጥቃሆሙ ። *መጽኡ ፡ እለ ፡ ይፄውዉ ፡ ወማህረክዎሙ ። ወቀተሉ ፡ ደቀክ ፡ በ 15
መጥባኅት ። ወአነ ፡ ባሕቲትየ ፡ ድኅንኩ ፡ ወመጻእኩ ፡ እዜኑክ ። *ወእንዘ ፡ ዘንተ ፡ ይ 16
ዜንዎ ፡ መጽአ ፡ ካልእ ፡ ዘይዜንዎ ፡ ወይቤሎ ፡ ለኢዮብ ። እሳት ፡ ወድቀት ፡ እምሰማ
ይ ፡ ወአውዐየት ፡ አባግኢክ ፡ ወበልዐቶሙ ፡ ለናሎት ፡ ኅቡረ ። ወአነ ፡ ባሕቲትየ ፡ ድ
ኅንኩ ፡ ወመጻእኩ ፡ እዜኑክ ። *ወእንዘ ፡ ዘንተ ፡ ይዜንዎ ፡ መጽአ ፡ ካልእ ፡ ዘይዜን 17
ዎ ፡ ወይቤሎ ፡ ለኢዮብ ። መስተጽዕናን ፡ አፍራስ ፡ ሠለስቱ ፡ ሰራዊት ፡ ወገቱ ፡ አግማ
ሊክ ፡ ወማህረኩ ። ወቀተሉ ፡ ደቀክ ፡ በመጥባኅት ። ወአነ ፡ ባሕቲትየ ፡ ድኅንኩ ፡ ወመ
ጻእኩ ፡ እዜኑክ ። *ወእንዘ ፡ ዘንተ ፡ ይዜንዎ ፡ መጽአ ፡ ካልእ ፡ ዘይዜንዎ ፡ ወይቤሎ ፡ 18
ለኢዮብ ። ደቂቅክ ፡ ወአዋልዲክ ፡ እንዘ ፡ ይበልዑ ፡ ወይሰትዩ ፡ በቤተ ፡ እኁሆሙ ፡ ዘ
ይልህቅ ። *ግብተ ፡ መጽአ ፡ ዐቢይ ፡ ነፋስ ፡ እምገዳም ፡ ወጐድኦ ፡ ለቤት ፡ እንተ ፡ አር 19

13. እኃዊሆሙ ፡ P. — 14. ለኢዮብ ፡ ወይቤ ፡ P A, ለኢዮብ ፡ ወይቤሎ ፡ B ጽምደ ፡ A B ይሐር
ሱ ፡ A B እንስት ፡ P, አዕኑስ ፡ B እንዘ ፡ 2°] *om.* P, አእኑስ ፡ እንዘ ፡] *om.* A ይትራዐያ ፡ A, ይ
ትረአያ ፡ B. — 15. ይጼውዉ ፡ A ወማህረክዎ ፡ P ወማኅረክዎሙ ፡ B ደቂቀክ ፡ A B በመጥባሕ
ት ፡ A B. — 16. ዘንተ ፡] *om.* P A ይዜንዎ ፡] *add.* ውእቱ ፡ P B መጽአ ፡ ካልእ ፡ ዘይዜንዎ ፡]
om. A ወድቀ ፡ P A ወአውዐየ ፡ P A ወበልዓቶሙ ፡ B ለናሎቶሙ ፡ A, ለናሎትክኒ ፡ B እ
ዜንውክ ፡ A. — 17. ይዜንዎ ፡] ይዜኑ ፡ P ይዜንዎ ፡] *add.* ውእቱ ፡ B ካልእ ፡] ሣልስ ፡ B
ዘይዜንዎ ፡] ወዜንዎ ፡ P ለኢዮብ ፡ ወይቤሎ ፡ P B መስተፅዕናን ፡ B ሰራዊት ፡] ሰራዊተ ፡ A, ወሠራ
ዊት ፡ ብዙኃን B ወገቱ ፡ አግማሊክ ፡ ወማህረኩ ፡] ዓንቱ ፡ ወማኅረኩ ፡ አግማሊክ ፡ ወአልህምቲክ ፡ B ደ
ቀ ፡ P A, ደቂቀክ ፡ B በመጥባሕት ፡ A B እዜንውክ ፡ A. — 18. ይዜንዎ ፡ ዝንቱ ፡ P, ይዜንዎ ፡ ዘ
ንተ ፡ A, ይንግሮ ፡ ዘንተ ፡ B ካልእ ፡] ራብዕመ ፡ B በቤተ ፡] በንበ ፡ A. — 19. እንተ ፡] *om.* A አር
ባዕቱ ፡] ፬ ፡ A B ማዕዝኒሃ ፡ P, መአዝኒሁ ፡ A, ማዕዝኒሁ ፡ B.

pas lui-même. » Et Satan sortit de devant Dieu. * Et en ce jour les fils de 13
Iyob et aussi ses filles mangeaient et buvaient dans la maison de leur frère
aîné; * et quelqu'un vint annoncer à Iyob, et lui dit : « Pendant que tes paires 14
de bœufs labouraient, et pendant que tes ânesses paissaient près d'eux, * sont 15
venus ceux qui captivaient, et ils les capturèrent, et ils tuèrent tes enfants
par l'épée; et je me suis sauvé seul, et je viens pour te l'annoncer. * Et pen- 16
dant qu'il annonçait cela, un deuxième vint lui annoncer, et dit à Iyob : « Le feu
est tombé du ciel, et il a brûlé tes brebis, et il a dévoré les pasteurs ensemble;
et je me suis sauvé seul, et je viens te l'annoncer. » * Et pendant qu'il annon- 17
çait cela, un autre vint annoncer, et dit à Iyob : « Les cavaliers en trois
turmes ont entouré et capturé tes chameaux, et ils ont tué tes enfants par
l'épée; et je me suis sauvé seul, et je viens te l'annoncer. » * Et pendant qu'il 18
lui disait cela, un autre vint annoncer, et dit à Iyob : « Tes fils et tes filles,
pendant qu'ils mangeaient et buvaient dans la maison de leur frère aîné,
* un grand vent est venu soudain du désert, et il a ébranlé la maison aux quatre 19

በዕቱ ፡ መዕገሢሁ ። ወወድቀ ፡ ቤት ፡ ዲበ ፡ ደቂቅከ ፡ ወሞቱ ። ወአነ ፡ ባሕቲትየ ፡ ድኅን
20 ኩ ፡ ወመጻእኩ ፡ እዜንከ ። *ወእምዝ ፡ ተንሥአ ፡ ኢዮብ ፡ ወሰጠጠ ፡ አልባሲሁ ። ወ
21 ላጸየ ፡ ሥዕርተ ፡ ርእሱ ፡ ወወድቀ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ወሰገደ ። *ወይቤ ፡ ዕራቅየ ፡ ወ
ፃእኩ ፡ እምከርሠ ፡ እምየ ፡ ወዕራቅየ ፡ እገብእ ፡ ሊያ ። እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ወሀበ ፡ ወእ
ግዚአ ፡ ብሔር ፡ ነሥአ ። ወከነ ፡ ከመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ፈቀደ ። ወይኩን ፡ ቡሩክ ፡
22 ስሙ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ። *ወበዅሉዝ ፡ ዘረከቦ ፡ አልቦ ፡ ዘአበሰ ፡ ኢዮብ ፡ ቅድመ ፡
እግዚአ ፡ ብሔር ። ወኢወሀበ ፡ እበደ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ።

II, 1 *ወእምዝ ፡ እምድኅረ ፡ ይእቲ ፡ ዕለት ፡ መጽኡ ፡ መላእክተ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወ
2 ቆሙ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ወመጽአ ፡ ሰይጣን ፡ ማእከለሙ ። *ወይቤሎ ፡ እ
ግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለሰይጣን ፡ እምአይቴ ፡ መጻእከ ፡ አንተ ። ወይቤ ፡ ሰይጣን ፡ ሶቤሃ ፡
ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ሖርኩ ፡ ታሕተ ፡ ሰማይ ፡ ወአንሶሰውኩ ፡ ዅልዔ ፡ ወመጻ
3 እኩ ። *ወይቤሎ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለሰይጣን ፡ ዐቅኬ ፡ ለቍልዔየ ፡ ኢዮብ ። እስመ ፡
አልቦ ፡ ዘከማሁ ፡ በውስተ ፡ ምድር ። ብእሲ ፡ የዋህ ፡ ወጻድቅ ፡ ወንጹሕ ፡ ወፈራሄ ፡ እ
ግዚአ ፡ ብሔር ። ወይትገኃሥ ፡ እምዅሉ ፡ ምግባር ፡ እኩይ ። ወዓዲ ፡ የዋህ ፡ ወአንተ

20. ወእምዝ ፡] *add.* ኦበ ፡ ሰምዓ ፡ ኢዮብ ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡ B ኢዮብ ፡] *om.* B ወለጸየ ፡ A ውስተ ፡] ዲበ B. — 21. ዕራቅየ ፡ 1°] ዕራቂየ ፡ P ወጻእኩ ፡ A ሊያ ፡] ህየ ፡ A, ውስተ ፡ ምድር ፡ B ቡሩክ ፡] ወቡሩክ ፡ A. — 22. ወዅሉዝ ፡ ዘረከቦ ፡] ወበዅሉ ፡ ዝረከቦ ፡ A ወበዅሉ ፡ ዝ ፡ ነገር ፡ B በቅ
ድመ ፡ B ቅደመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኢዮብ ፡ P A.

II. — 1. ወቆሙ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ *om.* P A ማእከለሙ ፡] መእከለሙ ፡ P, ምስሌሆሙ ፡ B ማእከለሙ ፡] *add.* ወቆመ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡ P A B. — 2. በአይቱ ፡ A ዅልዔ ፡] ህየ ፡ A, ዅለሄ ፡ B. — 3. ለቍልዔየ ፡] ላዕለ ፡ ቍልዔየ ፡ B ዘከማሁ ፡] ዘከመሁ ፡ P, ክማሁ ፡ A የዋህ ፡ ወጻድቅ ፡ ወንጹሐ ፡ P ወይትገሀሥ ፡ P, ወይትጋሐስ ፡ A ምግባር ፡ እኩይ ፡] ሕሙም ፡ P A ታህጕሎ ፡] ታሕጕ
ሎ ፡ A B በክንቱ ፡] *add.* እመ ፡ ኢያእኰተከ ፡ B.

coins, et la maison s'est écroulée sur tes enfants, et ils sont morts; et je me
20 suis sauvé seul, et je viens te l'annoncer. » * Et après cela Iyob se leva, et
déchira ses habits, et il coupa les cheveux de sa tête, et il tomba sur la terre,
21 et il se prosterna, * et il dit : « Nu je suis sorti du ventre de ma mère, et
nu j'y retournerai. Dieu a donné, et Dieu a pris; et il est arrivé comme Dieu
22 l'a voulu; et que le nom de Dieu soit béni. » * Et en tout ce qui lui était arrivé,
Iyob ne pécha point devant Dieu, et il ne donna rien d'insensé contre Dieu.

II, 1 * Et après cela, depuis le même jour, les anges de Dieu vinrent, et ils
se tinrent devant Dieu; et Satan vint au milieu d'eux. * Et Dieu dit à Sa-
tan : « D'où viens-tu? » Et Satan dit alors devant Dieu : « Je suis allé sous
2 le ciel, et j'ai parcouru partout, et je suis venu. » * Et Dieu dit à Satan :
« As-tu remarqué mon serviteur Iyob? Car il n'y a pas d'homme comme lui
3 sur la terre, innocent, et juste, et pur, et craignant Dieu, et éloigné de toute
œuvre mauvaise; et encore il est innocent; mais tu as dit : Perds-lui ses

ሰ ፡ ትቤ ፡ ታህጕሎ ፡ ንዋየ ፡ በከንቱ ። *ወተሰጥዎ ፡ ሰይጣን ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ፡ ወ 4
ይቤ ፡ ቤዛ ፡ ማእስ ፡ ማእስ ። ኵሎ ፡ ዘአጥረየ ፡ ይሁብ ፡ ሰብእ ፡ ቤዛ ፡ ነፍሱ ። *ወበሕ 5
ቲ ፡ ፈኑ ፡ እደከ ፡ ወግስስ ፡ አዕጽምቲሁ ፡ ወሥጋሁ ፡ ወዳእሙ ፡ ውስተ ፡ ገጽከ ፡ ይባ
ርከከ ። *ወይቤሎ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለሰይጣን ፡ ናሁ ፡ መጠውኩካሁ ፡ ዳእሙ ፡ ነፍሶ ፡ 6
ውቅ ። *ወወፅአ ፡ ሰይጣን ፡ እምኀበ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ወአኀዘ ፡ ለኢዮብ ፡ ዝልጋ 7
ሴ ፡ እኩይ ፡ እምእግሩ ፡ እስከ ፡ ርእሱ ። *ወነሥአ ፡ ገልዐ ፡ ወአሐዘ ፡ ይህክክ ፡ ቍስ 8
ሎ ፡ ወነበረ ፡ አፍአ ፡ እምሀገር ፡ ውስተ ፡ መሬት ። *ወኀሊፎ ፡ ብዙኅ ፡ መዋዕል ፡ 9 a
ትቤሎ ፡ ብእሲቱ ። *እስከ ፡ ማዕዜኑ ፡ ትትዔገስ ፡ ትብልኑ ። *እፀንሕ ፡ ሕዳጠ ፡ መዋዕ 9 b 9 A
ለ ፡ ዓዲ ። ወእትዔገስ ፡ እስመ ፡ እሴፈው ፡ ሕይወትየ ። *ናሁ ፡ ማሰነ ፡ ዝክርከ ፡ እም 9 B
ድር ። ደቂቅየኒ ፡ ወአዋልድየኒ ፡ ከርሠ ፡ ዚአየ ፡ ሐመ ፡ በሕማመ ፡ ማሕምም ። ወሠረ
ሕኩ ፡ ወጸመውኩ ፡ ለከንቱ ። *ወአንተኒ ፡ ትነብር ፡ ውስተ ፡ መግል ፡ ወዕጸያት ። ወ 9 C
ኵሎ ፡ ሌሊተ ፡ ታንጸርር ። *ወአነሂ ፡ አአውድ ፡ ወእታሕል ። ወአሐውር ፡ እምብሔ 9 D

4. ወተሠጥዎ ፡ A B ለእግዚአ ፡ ብሔር ፡ ሰይጣን ፡ P ቤዛ ፡ ማእስ ፡ ማእስ ፡] ቤዛ ፡ መእስ ፡ መእ ስ ፡ P, ቤዛ ፡ ማእስ ፡ መእስ ፡ A, ማዕስ ፡ ቤዛ ፡ ማዕስ ፡ B የሀብ ፡ A. — 5. ወግስስ ፡] ወግስሶ ፡ P, ወግሥስ ፡ B አዕጽምቲሁ ፡] አምእሥቲሁ ፡ P ወሥጋሁ ፡] *om.* A ገጽከ ፡] *add.* እመ ፡ B ይባ ርከከ ፡] ይባረክ ፡ P, ኢባረክከ ፡ B. — 6. ናሁ ፡] *om.* A መጠውኩካሁ ፡] መጠውካሁ ፡ A, *add.* ውስተ ፡ እዴከ ፡ ሥጋሁ ፡ ወ B ውቅ ፡] ዕቀብ ፡ A. — 7. እምኀበ ፡ P እግዚአ ፡ ብሔር ፡] *add.* ወመጽአ ፡ B ወአኀዘ ፡ A B. — 8. ገልዓ ፡ B ወአነሠ ፡ B ይሕክክ ፡ A B እምሀገር ፡] ምሀገር ፡ P, *add.* ወስ ክበ ፡ B መሬት ፡] *add.* ወሐመድ ፡ B. — 9_a. ወኀሊፎ ፡ A. — 9_b. ማእዜኑ ፡ A ትትዔገሥ ፡ B ት ትዔገስ ፡] *add.* የዋሃት ፡ ባርኮ ፡ በለእግዚአብሔር ፡ ወሙት ፡ B. — 9_A. ጎዳጠ ፡ B ዓዲ ፡ ወእትዔገስ ፡] ወዓዲ ፡ እትዔገሥ ፡ B እሴፎ ፡ A B. — 9_B. ትማስን ፡ A ደቂቅየኒ ፡ ወአዋልድየኒ ፡] ደቂቀኒ ፡ ወአ ዋልድኒ ፡ A *add.* ሞቱ ፡ B ሐመ ፡ A መሕምም ፡ P ሠረሕኩ ፡ B. — 9_C. ወአንተኒ ፡ B ወ ዕዐያት ፡ A B ያንጸርር ፡ A, ተንዖርር ፡ B.

biens en vain. » *Et Satan répondit à Dieu, et dit : « La peau est le rachat 4
de la peau; tout ce qu'il a acquis, l'homme le donnera comme rachat de lui-
même. *Mais étends ta main, et touche ses os et sa chair, et nous verrons 5
s'il te bénira en face. » *Et Dieu dit à Satan : « Voici, je te le livre; mais 6
épargne seulement son âme. » *Et Satan sortit de devant Dieu; et une lèpre 7
maligne prit Iyob depuis les pieds jusqu'à la tête; *et Iyob prit un tesson, et 8
il commença à racler sa plaie; et il s'assit hors la ville dans la poussière. *Et 9 a
plusieurs jours s'étant passés, sa femme lui dit : *« Jusqu'à quand persévé- 9 b
reras-tu en disant : *J'attendrai encore quelques jours, et je persévérerai, 9 A
car j'ai espoir de ma vie? *Voici que ton souvenir a disparu de la terre; et 9 B
aussi mes fils et mes filles; mon ventre a souffert des douleurs de l'enfante-
ment, et j'ai travaillé, et je me suis fatiguée en vain. *Et toi aussi tu es assis 9 C
sur le pus et les vers, et tu te retournes toute la nuit. *Et moi aussi j'erre, 9 D
et je divague; et je vais de pays en pays et de maison en maison; et j'attends

ር ፡ ብሔረ ፡ ወእምቤት ፡ ቤተ ። ወእፀንሕ ፡ እስከ ፡ የዐርብ ፡ ፀሐይ ። ከመ ፡ አዕርፍ ፡
9 c እምጻማየ ፡ ወእምሕማምየ ፡ ዘላዕሌየ ፡ ይእዜ ። *ወበሕቱ ፡ ንብብ ፡ ቃለ ፡ ላዕለ ፡ እግዚ
10 እ ፡ ብሔር ፡ ወመውት ። *ወነጸራ ፡ ወይቤላ ፡ ከመ ፡ አሐቲ ፡ እምአብዳት ፡ አንስት ፡ ተ
ናገርኪ ። ሠናይተሰ ፡ ነሣእነ ፡ እምእደ ፡ እግዚእ ፡ ብሔር ፡ ወእኪተኒ ፡ ኢንትዔገስኑ ።
11 ወበዅሉዝ ፡ ዘረከቦ ፡ አልቦ ፡ ዘአበሰ ፡ ኢዮብ ፡ ቅድመ ፡ እግዚእ ፡ ብሔር ። *ወሰሚ
ያመ ፡ ሠለስቱ ፡ አዕርክቲሁ ፡ ዅሎ ፡ እኩየ ፡ ዘረከቦ ። መጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ዅሎሙ ፡
እምብሔሮሙ ። ኤልፈዝ ፡ ቴምናዊ ፡ ንጉሥ ። ወበልዳዶስ ፡ አውኬናዊ ፡ መስፍን ። ወ
ሳፈር ፡ አሜናዊ ፡ ንጉሥ ። ወመጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ኀቡረ ፡ ከመ ፡ የኀውጽዎ ፡ ወይናዝዝ
12 ዎ ። *ወርእይዎ ፡ እምርሑቅ ፡ ወኢያእመርዎ ፡ ወአውየዉ ፡ በወቢይ ፡ ቃል ፡ ወጸር
13 ጉ ፡ ወበከዩ ፡ ወሠጠጡ ፡ አልባሲሆሙ ። ወወደዩ ፡ ሐመደ ፡ ውስተ ፡ ርእሶሙ ። *ወነ
በሩ ፡ ሰቡዐ ፡ ዕለተ ፡ ወሰቡዐ ፡ ለያልየ ። ወአልቦ ፡ እምኔሆሙ ፡ ዘነበቦ ፡ እስመ ፡ ርእዩ ፡
መቅሠፍቶ ፡ ዐቢየ ፡ ጥቀ ፡ ወጽኑዐ ፡ ፈድፋደ ።

III, 1 *ወእምድኅረዝ ፡ ከሠተ ፡ አፉሁ ፡ ኢዮብ ። ወረገማ ፡ ለዕለት ፡ እንተ ፡ ባቲ ፡ ተወል

9_{b}. አዓውድ ፡ B ወእታሐል ፡ A B ወእፀንሕ ፡] *add.* እምንግሕ ፡ B እስከ ፡] ማእዜ ፡ A የዐ
ርብ ፡] ታዐርብ ፡ A, የዓርብ ፡ B ወሕማምየ ፡ A. — 10. ወነጸረ ፡ A ሠናይትሰ ፡ A እምእደ ፡] እም
ኀበ ፡ A ወእኪተኒ ፡] ወእኪይተ ፡ A, ወእኪቶኒ ፡ B ኢንትዔገስኑ ፡] ኢንዊከፍኑ ፡ እንከ ፡ B ወበዅሉ
ዝ ፡] ወበዅሉ ፡ A አልቦ ፡ ዘአበሰ ፡] ዘአበሰ ፡ አልቦ ፡ A ቅድመ ፡] በቅድመ ፡ B. — 11. ሠለስቱ ፡] ፫
B ዅሉ ፡ እኩይ ፡ A ዘረከቦ ፡] *add.* ለኢዮብ ፡ B ኀቤሁ ፡ P ዅሎሙ ፡ ኀቤሁ ፡ A እምብሔሮ
ሙ ፡] *add.* እሉ ፡ እሙንቱ ፡ B ኤልፋዝ ፡ B ቴሜናዊ ፡ B አውኬናዊ ፡ B ወሳፍር ፡ A B ወ
መጽኡ ፡] መጽኡ ፡ A ያኀውጽዎ ፡ A, የሐውጽዎ ፡ B ወይንዝዝዎ ፡ A. — 12. እምርኅቅ ፡ A በዓ
ቢይ ፡ B ወጸርጉ ፡] ወፀርጉ ፡ በወቢይ ፡ ቃል ፡ A, ወጸርሑ ፡ B ወሰጠጡ ፡ B. — 13. ሰቡዓ ፡ B bis.
ዕለተ ፡] መዋዕለ ፡ A B ዘነበቦ ፡ እምኔሆሙ ፡ B መቅሠፍተ ፡ A ዓቢየ ፡ B ወጽኑዕ ፡ A, ወጽ
ኑዓ ፡ B.

III. — 1. ኢዮብ ፡ አፉሁ ፡ B ወእምድኅረዝ ፡ ከሠተ ፡ አፉሁ ፡ ኢዮብ ፡] *om.* A ረገማ ፡] *add.* ኢዮብ ፡ A ለዕለት ፡ P.

jusqu'à ce que le soleil se couche pour me reposer de mon travail et de ma
9 c douleur, qui est maintenant sur moi. * Mais seulement dis un mot contre Dieu,
10 et meurs ! » * Et il la regarda, et il lui dit : « Tu parles comme une des femmes
insensées; nous recevons les biens de la main de Dieu; nous n'accepterions
point les maux? » Et en tout ce qui lui arriva, Iyob ne pécha point devant
11 Dieu. * Et trois de ses amis ayant entendu tout le mal qui était arrivé à
Iyob, vinrent tous près de lui de leur pays : Elephaz de Teman, roi; et Bal-
dados d'Aouken, gouverneur; et Saphar d'Amen, roi; et ils vinrent ensemble
12 près de lui pour le visiter et le consoler. * Et ils le virent de loin, et ils ne le
reconnurent pas; et ils se lamentèrent en élevant la voix, et ils crièrent, et ils
pleurèrent; et ils déchirèrent leurs habits, et ils jetèrent de la poussière sur
13 leurs têtes. * Et ils s'assirent pendant sept jours et sept nuits, et aucun d'eux
ne lui parla, parce qu'ils voyaient que sa calamité était très grande et trop forte.
III, 1 * Et après cela Iyob ouvrit sa bouche, et maudit le jour dans lequel il était
2 né; * et il dit :

ደ ፡ *ወይቤ ። *ለትጥፋእ ፡ ይእቲ ፡ ዕለት ፡ እንተ ፡ ባቲ ፡ ተወለድኩ ። ወሌሊትኒ ፡ እ 2.3
ንተ ፡ ባቲ ፡ ይቤሉ ፡ ተባዕት ፡ ውእቱ ። *ለትጽለም ፡ ይእቲ ፡ ዕለት ። ወኢይኅሥሣ ፡ 4
እግዚአ ፡ ብሔር ፡ በላዕሉ ። ወኢይምጻእ ፡ ብርሃን ፡ ውስቴታ ። *ወይርከብዋ ፡ ጽልመ 5
ት ፡ ወጽላሎተ ፡ ሞት ። ወይምጻእ ፡ ቆባር ። *ርግሞተ ፡ ለትኩን ፡ ይእቲ ፡ ዕለት ። ወይ 6
ምጽአ ፡ ጽልመት ፡ ለይእቲ ፡ ሌሊት ። ኢተሀሉ ፡ ውስተ ፡ መዋዕል ፡ ዓመት ። ወኢት
ትኁለቀኑ ፡ ውስተ ፡ መዋዕል ፡ አውራኅ ። *ለይእቲ ፡ ሌሊት ፡ ጻዕር ። ኢይምጻእ ፡ ውስ 7
ቴታ ፡ ፍሥሓ ፡ ወሐሤት ። *ጻእሙ ፡ ይርግማ ፡ ዘረገማ ፡ ለይእቲ ፡ ዕለት ። ዘሀለወ ፡ 8
ይምትሮ ፡ ለዐቢይ ፡ ዐንበሪ ። *ለይጽለሙ ፡ ከዋክብቲሃ ፡ ለይእቲ ፡ ሌሊት ። *ወለይ 9 a
ንበሩ ፡ ኀበ ፡ ኢይሬኢዩ ፡ ብርሃነ ። *እስመ ፡ ኢዐጸዉ ፡ ሕምሰ ፡ ከርሣ ፡ ለእምየ ። 9 b
*ኢይርእዩ ፡ ቤዛ ፡ እንዘ ፡ ይሠርቅ ። *ዘኢያእተቱ ፡ ሕማመ ፡ እምአዕይንትየ ። *ለ 10 a
ምንት ፡ በውስተ ፡ ከርሥ ፡ ኢሞትኩ ። ወወፂእየኒ ፡ እምከርሥ ፡ ዘኢተሐጐልኩ ፡ ሶቤ 10 b
11 c

2. ወይቤላ ፡ A. — 3. ለትጥፈእ ፡ A, ለትጥፋዕ ፡ B ወሌሊተኒ ፡ A, ወሌሊታኒ ፡ B ወእቱ ፡] *om.* A. — 4. ወይትኃሰሣ ፡ A ወኢይምጻእ ፡] ኢይምጻእ ፡ B. — 5. ወይርክብዋ ፡] ይርክብዋ ፡ A ወይምጽኣ ፡ B. — 6. ለትኩን ፡] ትኩን ፡ B ሌሊት ፡] ዕለት ፡ A ኢታህሉ ፡ A ዓመታት ፡ B ወኢት ትኁለቀኑ ፡ A. — 7. ሌሊት ፡] ዕለት ፡ ይምጽኣ ፡ B የዕር ፡ A ውስተ ፡ B ወኀሤት ፡ A, ኃሤት ፡ B. — 8. ይረግማ ፡ A ዘሀለዎ ፡ B ለዐንባሪ ፡ ዐቢይ ፡ A አንበሪ ፡ B. — 9_b. ወይንበሩ ፡ B ኢይ ሬእዩ ፡ A B. — 10_a. እስመ ፡] እመ ፡ A ኢአጸዉ ፡ B ሕምሰ ፡] አንቀጻ ፡ B. — 9_c. ኢይርእዩ ፡] ኢይርአ ዩ ፡ A, ወኢይርእዩ ፡ B. — 10_b. እምአዕይንትየ ፡] እምአዕይንት ፡ P, እምን ፡ አዕይንትየ ፡ A, አዕይንትየ ፡ B.

« Périsse le jour où je suis né, 3
et aussi la nuit où il fut dit : C'est un enfant mâle.
Que ce jour soit ténèbres, 4
et que Dieu ne le cherche pas en haut,
et que la lumière ne vienne pas pour lui;
et que les ténèbres et l'ombre de la mort s'en emparent, 5
et que l'obscurité vienne à lui.
Maudit soit ce jour, 6
et que les ténèbres viennent à cette nuit,
qu'il ne soit pas parmi les jours de l'année,
et qu'il ne soit pas compté parmi les jours des mois.
Que cette nuit soit du tourment, 7
et que ne viennent pas en elle la joie et le contentement;
mais qu'il la maudisse celui qui maudit ce jour, 8
celui qui déchire la grande baleine.
Que les étoiles de cette nuit s'obscurcissent, 9 a
et qu'ils restent, où ils ne voient pas la lumière, 9 b
parce qu'ils n'ont point fermé l'issue du sein de ma mère; 10 a
et qu'ils ne voient pas l'étoile du matin, quand elle se lève, 9 c
parce qu'ils n'écartèrent pas la douleur de mes yeux. 10 b
Pourquoi ne suis-je pas mort dans le sein, 11

ሃ ። *ለምንት ፡ ጸንዐ ፡ ብረኪየ ፡ ወለምንት ፡ ተሐፀንኩ ፡ በጥብ ። *ሶበ ፡ ሰከብኩ ፡ ይእ
ዜ ፡ እምአርመምኩ ። ወሶበ ፡ ኖምኩ ፡ እምአዕረፍኩ ። *ምስለ ፡ ነገሥት ፡ እለ ፡ መ
ከሩ ፡ በምድር ። ወኰነኑ ፡ በመጥባኅት ። *አው ፡ ምስለ ፡ መላእክት ፡ እለ ፡ አብዝኅ
ዎ ፡ ለወርቅ ። እለ ፡ መልኡ ፡ አብያተ:ሆሙ ፡ ብሩረ ። *ወሶበ ፡ ኮንኩ ፡ ከመ ፡ ፃእኅ ፡
ዘአድህፀቶ ፡ ማሕፀነ ፡ እሙ ። *ሂየ ፡ ኃጥአን ፡ ይውሚዩ ፡ በመቅሠፍት ፡ መዐቱ ። *ወ
ሂየ ፡ ያዐርፉ ፡ እለሂ ፡ ተጸዐሩ ፡ በሥጋሆሙ ። *ኅቡረ ፡ እለ ፡ እምፍጥረተ ፡ ዓለም ።
*ንኡሳን ፡ ወዓቢያን ፡ ሂየ ፡ ሀለዉ ። *ወሕፃናት ፡ እለ ፡ ኢርኢዩ ፡ ብርሃነ ። *ወኢሰም
ዑ ፡ ድምፀ ፡ ዘያንሶሱ ። *ሂየ ፡ ገብርሂ ፡ ዘአድለወ ፡ ለእግዚኡ ። *ለምንት ፡ ወሀብከ
መ ፡ ብርሃነ ፡ ለምሩራን ፡ ወሕይወተ ፡ ለጸዐራን ፡ ነፍስ ። *እለ ፡ ይትሜነይዎ ፡ ለሞት ፡

12. ጸንዓ ፡ A B. ብረክየ ፡ B ተኀፀንኩ ፡ A, ተሐጸንኩ ፡ B በጥበብ ፡ P. — 13. ወሶበ ፡] ወሶበ ሂ ፡ B ኖምኩ ፡] *add.* አሜሃ ፡ B. — 14. መክሩ ፡ በምድር ፡] መክሩ ፡ በዲበ ፡ ምድር ፡ A, መክሩ ፡ እኩየ ፡ በዲበ ፡ ምድር ፡ B በመጥባሕት ፡ A B. — 15. አው ፡] ወአው ፡ A መላእክት ፡] *add.* ወአብ ዕልት ፡ B አብዝሕዎ ፡ A እለ ፡ መልኡ ፡] ወመልኡ ፡ B. — 16_a. ወሶበ ፡] ወሶበኒ ፡ B ጸእኅ ፡ B ዘአድኀፀቶ ፡ A, ዘአድኃጸቶ ፡ B ማኅፀነ ፡ A B. — 17_a. ሀየ ፡ B ኃጥአን ፡] *add.* የኀድጉ ፡ ድንጋ ፄ ፡ B ይውሚዩ ፡] ይውዕዩ ፡ A, ወይውእዩ ፡ B በመቅሠፍት ፡] ከመ ፡ ቅሥፈት ፡ A መዐቱ ፡] *om.* A, መዓቱ ፡ B. — 17_b. ወሀየ ፡ B ያዕርፉ ፡ A, የዓርፉ ፡ B ተጸዕሩ ፡ A, ተጽዕሩ ፡ B. — 18_a. እ ለ ፡] *om.* B. — 19_a. ንኡሳን ፡ ወዐቢያን ፡ A, ንኡሳን ፡ ወዐቢያን ፡ B ሀየ ፡ P B. — 16_b. ወሕፃናትኒ ፡ B ኢርእዩ ፡ A B. — 18_b. ወኢሰምዑ ፡ ድምፀ ፡ ዘያንሶሱ ፡] *om.* A. — 19_b. ሂየ ፡] ወሀየ ፡ B ለ እግዚኡ ፡] *add.* ሀየ ፡ ሀሎ ፡ B. — 20. ወሀብኮ ፡ A ለጸዐራን ፡ A. — 21. ይትመነይዎ ፡ P ወ ይፍህርዎ ፡ B መድፈን ፡ P.

et étant sorti du sein, pourquoi n'ai-je pas péri aussitôt?
12 Pourquoi mes genoux se sont-ils affermis,
et pourquoi ai-je été allaité par des mamelles?
13 Si j'étais couché, je me tairais maintenant;
et si je dormais, je reposerais alors
14 avec les rois, qui délibérèrent sur la terre,
et dominèrent avec l'épée;
15 ou avec les princes, qui ramassèrent l'or,
et qui remplirent leurs maisons d'argent.
16 a Et alors je serais comme un fœtus, avorton du sein maternel.
17 a Là les pécheurs se brûlent dans le fléau de sa colère;
17 b là reposent ensemble ceux qui ont été tourmentés dans leurs corps
18 a depuis la création du monde.
19 a Petits et grands sont là,
16 b et aussi les enfants, qui n'ont pas vu la lumière,
18 b et n'ont pas ouï le bruit de ceux qui marchent;
19 b Et aussi l'esclave, qui craignait son maître, est là.
20 Pourquoi as-tu donné la lumière à ceux qui sont dans l'amertume,
et la vie à ceux qui sont tourmentés dans l'âme?
21 Lesquels désirent la mort, et ils ne la trouvent point,

ወኢያረክብዎ ። ወይፍሕርዎ ፡ ከመ ፡ መድፍን ። *ወይትፌሥሑ ፡ ለእመ ፡ አድምዕዎ ። 22
*ዕረፍቱ ፡ ለሰብእ ፡ ሞት ። ወዐጸዎ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ እምኔሁ ። *እምድኅረ ፡ ማእረ 23
ርየ ፡ ረከበተኒ ፡ መቅሠፍትየ ። እበኪ ፡ በእንተ ፡ ግሩም ፡ ዘረከበኒ ። *ወፍርሀት ፡ እን 24
ተ ፡ ተሐዘብኩ ፡ ረከበተኒ ። ወእንተ ፡ ሐለይኩ ፡ ተዳደቀተኒ ። *ወኢያርመምኩ ፡ ወ 25
ኢያዕረፍኩ ፡ ወኢድኅንኩ ። ወበጽሐተኒ ፡ መቅሠፍት ። 26

ወተሰጥወ ፡ ኤልፋዝ ፡ ቴምናዊ ፡ ወይቤ ። *ኢታብዝኅ ፡ ነቢበ ፡ አንተ ፡ በጸማ ። IV, 1,2
አብዝኖ ፡ ነገር ፡ ምንት ፡ ይበቍዐከ ። *አንተ ፡ ዘእምግሠጽከሙ ፡ ለብዙኃን ። ወእምና 3
ዘዝከ ፡ እደወ ፡ ድኩማን ። *ወእምአንሣእከሙ ፡ በነገርከ ለድውያን ። ወእምአጽናዕከ ፡ 4
ብረከ ፡ ስኡናን ። *ወይእዜ ፡ እስመ ፡ መጽአከ ፡ ሕማም ፡ ወገሰሰከ ። ለሊከ ፡ ተወንብ 5

22. አድምዕዎ ፡] ኣይድዕዎ ፡ A. — 23. ለሰብእ ፡] ለአብድ ፡ A ሞት ፡ A ወዐጸዎ ፡] ወጽውዓ ፡ A ወአጸዎ ፡ B. — 24. እምድኅረ ፡] ወእምድኅረ ፡ B ማእረርየ ፡ B. — 25. ወፍርሀት ፡] ወፍተተ ፡ A ወ ፍርሃት ፡ B ተሐዘብኩ ፡] ተንዘብኩ ፡ A, ኢተሐዘብኩ ፡ B ሐለይኩ ፡] ኢሐለይኩ ፡ B ተዳደቀተኒ ፡] ደ ቂቀኒ ፡ A. — 26. ወኢያርመምኩ] ፡ ኢያርመምኩ ፡ B ወበጽሐተኒ ፡] ወበጽሐኒ ፡ B መቅሠፍት ፡] መንሱ ት ፡ A, መቅሠፍት ፡ ወመንሱት ፡ B.

IV. — 1. ወተሠጥወ ፡ A, ወተሰጥዎ ፡ B ኤልፍዝ ፡ A ኤልፋዝ ፡ B ቴሜናዊ ፡ B. — 2. ኢታ ብዝሕ ፡ A ነቢበ ፡] *add.* እንዘ ፡ B አንተ ፡] በእንተ ፡ ሕማም ፡ A በፃማ ፡ B ምንተ ፡ A B ይበ ቍዓከ ፡ B. — ወአመንዘዝከ ፡ A ዕደወ ፡ ድኩማን ፡ B. — 4. ወእምአንሣእከሙ ፡] እምአንሳእከሙ ፡ A ለድውያን ፡] ለጽምዋን ፡ A ወእምአፅናዕከ ፡ B ብርከ ፡ A B ስኡናን ፡] ንኡሳን ፡ A, ስዑናን ፡ B. — 5. ወይእዜሰ ፡ B መጽአከ ፡] በጽሐከ ፡ A ወገሰሰከ ፡] ገሠከ ፡ A, ወገሠሠከ ፡ B ለሊከ ፡] ቦአ ከ ፡ A, ቦከ ፡ ለሊከ ፡ B ተአንብዝ ፡ B ገባእከ ፡] *add.* እንከ ፡ B ተዐንብዝ ፡ ገባእከ ፡] *om.* A.

et ils la recherchent comme un trésor;
et ils se réjouissent s'ils l'obtiennent. 22
Le repos de l'homme c'est la mort, 23
et Dieu l'a cachée loin de lui.
Après ma moisson m'a rencontré mon fléau, 24
je pleure à cause d'une chose terrible qui m'est arrivée.
Et la crainte, que j'avais soupçonnée, m'a rencontré; 25
et ce que je n'ai pas pensé, m'est survenu.
Et je n'ai pas été tranquille, et je n'ai pas reposé, et je n'ai pas été en sécurité; 26
et il m'arriva le fléau! »

Et Elephaz de Teman répondit, et dit : IV, 1
« Ne parle pas beaucoup, pendant que tu es dans la peine; 2
beaucoup de discours, que te profitent-ils?
Tu étais celui qui devais exhorter plusieurs, 3
et tu devais consoler les hommes faibles;
et tu devais relever par tes discours les infirmes, 4
et tu devais raffermir les genoux des débiles.
Mais maintenant, parce que la douleur t'est survenue et t'a touché, 5
est-ce donc toi-même qui en es venu à défaillir?

6 ዝ ፡ ገባእከ ። *ቀዳሚሁ ፡ አኮኑ ፡ አብድ ፡ ውእቱ ፡ ፍርሀትከ ። ወተስፋከ ፡ ወእከየ ፡ ፍ
7 ናትከ ። *ተዘከር ፡ ከመ ፡ ንጹሕ ፡ አልቦ ፡ አመ ፡ ተሐጕለ ። ወኢይጠፍኡ ፡ ጻድቃን ፡
8 ወኢይሜረዉ ። *ወበከመሰ ፡ ርኢነ ፡ እለ ፡ የሐርስዋ ፡ ለኃጢአት ። ይዘርእዋ ፡ መቅሠ
9 ፍተ ፡ የአሩ ፡ ለሙ· ። *ወይትሐጐሉ ፡ በትእዛዘ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወይማስኑ ፡ በመን
10 ፈሰ ፡ መዐቱ ። *ጣሕረ ፡ አንበሳ ፡ ወንቃወ ፡ አንበሳዊት ። ወግርማ ፡ አክይስት ፡ ጠፍ
11 አ ። *ወሰኳዕትኒ ፡ የጎልቅ ፡ በኃጢአ ፡ ዘይሴሰይ ። ወእጕለ ፡ አናብስትኒ ፡ ተኃለቁ ፡ በ
12 በይናቲሆሙ· ። *ሶበ ፡ አሐተ ፡ ጽድቀ ፡ ገበርከ ። ዝኵሉ ፡ እመ ፡ ኢረከበከ ። ቀዳሚሁ ፡
13 ኢየአምኖ ፡ ዘይነግረኒ ። *ግርማ ፡ ሌሊት ፡ ወመጽዐሞ ። ወይመጽአ ፡ ለሰብእ ፡ ግብተ ፡
14. 15 ፍርሀት ። *ወእንዘኒ ፡ ድንጋፄ ፡ ወረዓድ ። ወብሕቄ ፡ አንቀልቀለ ፡ አዕጽምትየ ። *ወኃ

6. አኮኑ ፡] *om.* A እበድ ፡ B ፍርሃትከ ፡ B ወእኩይ ፡ B. — 7. አመ ፡ ተሐጕለ ፡] እምተሐጕሎ ፡ A, ዘተሐጕለ ፡ B ወኢይሴረዉ ፡ A. — 8. ይሐርስዋ ፡ P, ያኅርስዋ ፡ A ለኃጢአት ፡ A ይዘርእዋ ፡] ይ ዘርውዋ ፡ A, ወይዘርእዋ ፡ B ያአርሩ ፡ A B. — 9. በመንፈሰ ፡] በመንሱተ ፡ B መዓቱ ፡ B. — 10. ጠሐረ ፡ P, ጥኅረ ፡ A, ጣኅረ ፡ B ወንቀወት ፡ A አክይስትኒ ፡ A B ጣፍኡ ፡ A, ጠፍኡ ፡ B. — 11. ወ ሳኰዕትኒ ፡ A ያጎልቅ ፡ A, ጎልቀ ፡ B በኃጢአ ፡] ጎጢአ ፡ A, ኃጢአ ፡ B ዘይሴሰይ ፡] ዘይበልዕ ፡ A B ወእጕለ ፡ አናብስትኒ ፡] ወአናብስትኒ ፡ A, እጕለ ፡ አናብስትኒ ፡ B ተሐለቁ ፡ B በቤናቲሆሙ ፡ P. — 12. ገበርኩ ፡ A ገበርከ ፡] *add.* አንተ ፡ B ዝኵሉ ፡] ለኵሉ ፡ A እመ ፡ ኢረከበከ ፡] እመ ፡ ኢረክ ብከ ፡ A, እምኢረከበከ ፡ B ኢረከበከ ፡] *add.* በጎቤየ ፡ ነገር ፡ ይትነግአ ፡ ወትንሥእ ፡ ዕዝንየ ፡ ቃለ ፡ እ ምኔሁ ፡ B ቀዳሚሁኒ ፡ B ኢአሚኖ ፡ A ዘይነግረኒ ፡] ለዘይነግረኒ ፡ B. — 13. ወመጽአሞ ፡ B ወ ይመጽኦ ፡] ይመጽኦ ፡ B ለሰብእ ፡ ግብተ ፡ ፍርሀት ፡] ግብተ ፡ ለሰብተ ፡ ፍረያተ ፡ A, ለሰብእ ፡ ግብተ ፡ ፍርሃት ፡ B. — 14. ወእንዘኒ ፡ A B ወብሕቄ ፡] ወበጎቄ ፡ A, ወበሕቄ ፡ B.

6 Avant cela ta crainte n'était-elle pas folie,
et ton espoir.... et le mal de ta voie?
7 Souviens-toi qu'il n'y a pas d'innocent qui ait péri,
et que les justes ne succombent point, ni ne sont déracinés.
8 Mais, ainsi que nous l'avons vu, ceux qui labourent le péché,
et le sèment, recueillent le fléau pour eux-mêmes,
9 et périssent par l'ordre de Dieu,
et disparaissent par le souffle de sa colère.
10 Le rugissement du lion et le cri de la lionne,
et la terreur des dragons se sont éteints.
11 Le fourmi-lion périt faute de nourriture,
et les petits de la lionne se sont dispersés les uns des autres.
12 Si tu eusses fait un acte de justice,
tout cela ne t'arriverait pas.
Avant cela je ne croyais pas ce que me racontaient
13 la terreur de la nuit et l'écho,
et soudain la crainte survient à l'homme.
14 Et je fus saisi de peur et d'effroi,
et mes os furent secoués violemment;

ልቀ ፡ ገጽየ ፡ እምነፍስየ ። ወአንሦጠጠኒ ፡ ሥዕርትየ ፡ ወሥጋየ ። *ተንሣእኩ ፡ ወኢያ 16
እመርኩከ ። ወነጸርኩከ ፡ ወአልብከ ፡ ራእየ ፡ ቅድመ ፡ አዕይንቲየ ። ዳእሙ ፡ ጽላሎትከ ፡
ወቃልከ ፡ ዘእሰምዕ ። *ወበሕቱ ፡ አይኑ ፡ መዋቲ ፡ ዘይነጽሕ ፡ በቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብ 17
ሔር ። ወአይ ፡ ሰብእ ፡ ዘይጸድቅ ፡ በተግባሩ ። *ለላእኩ ፡ ጥቀ ፡ ኢይትአመኖሙ ። ወለ 18
መላእክቲሁኒ ፡ ዕጹብ ፡ ይትሐዘበሙ ። *ወለእለሂ ፡ ይነብሩ ፡ ውስተ ፡ አብያተ ፡ መሬት ። 19
ወንሕነሂ ፡ እምውስተ ፡ አሐዱ ፡ ዕቡር ። ወረከቦሙ ፡ ብልዐተ ፡ ዕጹ ። *ወኢይሄልዉ ፡ 20
እምነግህ ፡ እስከ ፡ ሰርክ ። ወእስመ ፡ ስእኑ ፡ ረዲአ ፡ ነፍሶሙ ፡ ተሐጕሉ ። *ወነፍሐ 21
ሙ ፡ ወየብሱ ። ወይትሐገሉ ፡ እስመ ፡ አልቦሙ ፡ ጥበበ ።

*ጸውዕ ፡ እስኩ ፡ እመቦ ፡ ዘያወሥአከ ። እመቦ ፡ እምነ ፡ መላእክቲሁ ፡ ቅዱሳን ፡ ዘ V, 1
ትሬኢ ። *እስመ ፡ ለአብድ ፡ መዐት ፡ ይቀትሎ ። ወዕቡድሂ ፡ ይመውት ፡ በቅንአት ። 2

15. ውኃልቀ ፡ A, ወኃለፈት ፡ B ገጽየ ፡ እምነፍስየ ፡] ገጽየ ፡ እመንፈስየ ፡ A, ነፍስየ ፡ እምገጽየ ፡ B አንሶጠጠኒ ፡ A B ሥዕርትየ ፡] ስዕርትየ ፡ A ሥዕርተ ፡ ርእስየ ፡ B ወሥጋየ ፡ B raturé. — 16. ወኢያእመርኩ ፡ A ወነጸርኩከ ፡] ወኢለበውኩ ፡ A, ነጸርኩከ ፡ ወኢጠየቁከ ፡ B ወአልብከ ፡] *om.* A ራእየ ፡] ረእየ ፡ P, ርኢያየ ፡ A አዕይንትየ ፡ B ጽላሎተከ ፡ እሬኢ ፡ ወቃለከ ፡ ዘእሰምዕ ፡ B. — 17. ወባሕቱ ፡] ባሕቱ ፡ A አይኑ ፡] *add.* ውእቱ ፡ B ወአይ ፡] ወኢይኑ ፡ B በተግባሩ ፡] በምግባሩ ፡ A B. — 18. ለላእኩ ፡] ወላእኩ ፡ A, ለላእካኑ ፡ B ኢትአመንዎሙ ፡ A ዕጹብ ፡] ዕፀብ ፡ A, ጥቀ ፡ ዕፀብ ፡ B ይትነዘበሙ ፡ A. — 19. ወለእለሂ ፡] ወእርኩ ፡ ለእለሂ ፡ B ወንሕነሂ ፡ B ብልዓተ ፡ B ዕጼ ፡ A B. — 20. ወእስመ ፡] እስመ ፡ A B ረዲአ ፡] አድጎኖ ፡ ወረዲአ ፡ B ነፍሶሙ ፡] ርእሶሙ ፡ B ተጎጕሎ ፡ A. — 21. ወነፍሖሙ ፡] ወነፍኖሙ ፡ A, ወነፍሖሙ ፡ ነፋስ ፡ B ወይትጎጕሉ ፡ A ጥበበ ፡] ልበ ፡ A.

V. — 1. ጸውኦ ፡ B ዘያወስአከ ፡ A እመቦ ፡ 2°] ወእመቦ ፡ B. — 2. ይቀትሎ ፡ መዐት ፡ A, ይቀትሎ ፡ መዓት ፡ B ወእቡድሂ ፡ B በቅንዓት ፡ B.

ma face s'écarta de mon esprit,
et mes cheveux et mon corps se hérissèrent.
Je me suis levé, et je ne t'ai pas connu; 16
je t'ai regardé, et tu n'avais pas de forme à mes yeux;
mais c'était ton ombre, et c'était ta voix que j'entendais.
Mais quel est le mortel qui est pur devant Dieu? 17
et quel est l'homme qui est juste dans ses œuvres?
Il ne se fie pas beaucoup à ses ministres, 18
et aussi il se fie difficilement à ses anges;
et combien moins à ceux qui habitent dans des maisons de boue. 19
Et nous aussi, nous sommes d'une même argile,
et il les a regardés comme nourriture de la teigne.
Ils ne durent pas du matin au soir; 20
et parce qu'ils n'ont pu s'aider eux-mêmes, ils ont péri,
il a soufflé sur eux, et ils ont séché; 21
ils périrent, parce qu'ils n'avaient pas de sagesse.
Appelle donc! s'il y a quelqu'un qui te réponde, V, 1
et s'il y a quelqu'un de ses anges saints, que tu voies!
Car la colère tue l'insensé, 2
et le fou meurt d'envie.

3 *አንሰ ፡ ርኢኩ ፡ በቍለ ፡ ሥርዎሙ ፡ ለአብዳን ። ወበጊዜሃ ፡ ጠፍአት ፡ ንብረቶሙ ። 4 *ወወዕኡ ፡ እምሕይወቶሙ ። ወውሉዶሙ ፡ ይኩርዕዎሙ ፡ በውስተ ፡ አናቅጽ ፡ ወያመ 5 ነገዝዎሙ ። ወአልቦ ፡ ዘያድኅኖሙ ። *ዘእሙንቱ ፡ ዘገቡ ፡ ጻድቃን ፡ ይበልዑ ። ወ 6 ለሙሰ ፡ ኢትፀብአሙ ፡ እኪት ። ወይትመሰው ፡ ኀይሎሙ ። *እስመ ፡ አኮ ፡ እምድ 7 ር ፡ ዘያወፅእ ፡ ጻማ ። ወአኮ ፡ ውስተ ፡ አድባር ፡ ዘይበቍል ፡ ሕማም ። *ሰብእ ፡ ይትወለ 8 ድ ፡ በሥራሕ ። [ወእጉለ ፡ አዕዋፍ ፡ ያሌዕሉ ፡ ያፈ ።] *ወባሕቱ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ፡ እ 9 ስእል ። ወእጼውዕ ፡ እግዚአ ፡ ኵሉ ። *ዘገብረ ፡ ዐቢያተ ፡ ዘአልቦ ፡ አሰረ ። ወክብርተ ፡ 10 ወመንክረ ፡ ዘአልቦ ፡ ኍልቍ ። *ዘይሁብ ፡ ዝናመ ፡ ላዕለ ፡ ምድር ። ወይፈኑ ፡ ማየ ፡ 11. 12 መትሕተ ፡ ሰማይ ። *ዘያሌዕሎሙ ፡ ለትሑታን ። ወያነሥኦሙ ፡ ለግዱፋን ። *ወይመይ

3. ጠፍአ ፡ A. — 4. ወውሉደሙ ፡] ውሉደሙ ፡ A, ወለውሉደሙኒ ፡ B ይኩርዕዎሙ ፡] ወይኩርዕዎሙ ፡ A, ይኩርእዎሙ ፡ B. — 5. ዘእሙንቱ ፡] ዘእምእንተ ፡ A ኢትፀብአሙ ፡] ኢትጸብኦሙ ፡ A, ትፀብኦሙ ፡ B እኪይት ፡ A ኀይሎሙ ፡ A. — 6. ፃማ ፡ B ውስተ ፡] በውስተ ፡ A, እምውስተ ፡ B. — 7. ሰብእ ፡] ሰብእሰ ፡ B በሥራሕ ፡] ለስራሕ ፡ B ወእጉለ ፡ አዕዋፍ ፡ ያሌዕሉ ፡ ያፈ ።] *om.* P A. — 8. እስእሎ ፡ A B ወእጼ ውዖ ፡ B እግዚአ ፡] ለእግዚአ ፡ B. — 9. ዐቢያተ ፡] *add.* ወክቡራተ ፡ B ዘአልቦ ፡ 1°] ወአልቦ ፡ A አ ሠረ ፡ B ወክብርተ ፡ ወመንክረ ፡] ወክብራተ ፡ መንክረ ፡ A ወገብረ ፡ መንክረ ፡ B ኍልቈ ፡ A, ጉልቈ ፡ B. — 12. ለጕሕሉት ፡] ለእለ ፡ በጕሕሉት ፡ A B ወኢይገብሩ ፡ B ርትዓ ፡ A ርትኅ ፡ B አገሪሆሙ ፡] እደዊሆሙ ፡ B.

3 Pour moi, j'ai vu germer la racine des insensés,
et aussitôt leur condition a été consumée,
et ils sont sortis de la vie.
4 Et on soufflète leurs fils aux portes, et on les insulte,
et il n'y a (rien) qui les sauve.
5 Ce qu'ils ont thésaurisé, les justes le mangent;
et le mal leur fait la guerre,
et leur force se dissout.
6 Parce que ce n'est pas de la terre que sort la peine,
ni du scin des monts que germe la douleur;
7 mais l'homme nait pour le labeur,
et les petits des oiseaux élèvent le vol.
8 Mais je supplierai Dieu,
et j'invoquerai le Maître de tout,
9 qui a fait des choses grandes, qui n'ont pas de vestige,
et des choses nobles et des prodiges, sans nombre.
10 Il donne la pluie sur la terre,
il envoie l'eau au-dessous du ciel.
11 Il élève les humbles,
et relève les abjects.
12 Il renverse les desseins des trompeurs,
et de ceux dont les pieds n'agissent pas (en) droiture.

ጥ ፡ ምክሮሙ ፡ ለጮሐሉት ። ወኢይገብር ፡ ርቱዐ ፡ እገሪሆሙ ። *ዘይእኅዘሙ ፡ ምክሮ 13
ሙ ፡ ለጠቢባን ። ወያጠፍእ ፡ ሕሊናሆሙ ፡ ለእለ ፡ ይፀፍርዋ ፡ ለምክር ። *መዐልተ ፡ 14
ይትራከቦሙ ፡ ጽልመት ። ወይመረስሱ ፡ ቀትረ ፡ ከመ ፡ ሌሊት ። *ወይትሐገሉ ፡ በው 15
ስተ ፡ ቀትል ። ወያመስጥ ፡ ድኩም ፡ እምእደ ፡ ኃያል ። *እስመ ፡ ፅቡሃኒ ፡ ቦ ፡ ተስፋ ። 16
ወይትፈጸም ፡ አፋሁ ፡ ለዐማፂ ። *ወበሕቱ ፡ ብፁዕ ፡ ብእሲ ፡ ዘእግዚአ ፡ ብሔር ፡ ገሠ 17
ጸ ። ወኢታስተጽኅብ ፡ ተግሣጸ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። *እስመ ፡ ውእቱ ፡ ያቈስል ፡ ወከፅ 18
በ ፡ ይፈውስ ። ወይቀሥፍሂ ፡ ወይሣህል ፡ እደዊሁ ። *ስድሰ ፡ ያድኅንከ ፡ እመንሱት ። 19
ወበሳብዕ ፡ ኢትረክበከ ፡ እኪት ። *አመሂ ፡ ረኃብ ፡ ያድኅንከ ፡ እሞት ። ወበውስተ ፡ ፀ 20
ብእሂ ፡ እምእደ ፡ ኀጺን ፡ ያነግፈከ ። *ወይሴውረከ ፡ እመቅሠፍተ ፡ ልሳን ። ወኢትፈር 21
ሀ ፡ እምእኪት ፡ እንተ ፡ ትመጽእ ። *ወትሥሕቆሙ ፡ ለኃጥአን ፡ ወለዐማፂያን ። ወኢ 22

13. ምክሮሙ ፡] በምክሮሙ ፡ B ወያጠፍእ ፡] ወያጠፍኦሙ ፡ A, ወያጠፍዕ ፡ B ይፀፍርዋ ፡] ይፈርህ ዋ ፡ A, ይጸፍርዋ ፡ B. — 14. ማዐልተ ፡ A, ወመዓልተ ፡ B ወያመርስሱ ፡ B ከመ ፡ ሌሊት ፡] ከመ ፡ ዕው ር ፡ ወከመ ፡ ሌሊት ፡ B. — 15. ወይመሥጥ ፡ B እምዕደ ፡ B ኀያል ፡ A. — 16. እስመሰ ፡ B ፅቡሃ ኒ ፡] ጽቡስኒ ፡ A, ለጽቡስኒ ፡ B ቦ ፡ ተስፋ ፡] ቦቱ ፡ ተስፋ ፡ A B ወይትፈጸም ፡ B አፈ ፡ ዐመኒ ፡ A, አፋ ሁ ፡ ለዓማኒ ፡ B. — 17. ገሠጾ ፡ A ወኢታጽኅብ ፡ A, ወኢታስተጽሕብ ፡ B ተግሣጸ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ B. — 18. ወይሠሃል ፡ B እደዊሁ ፡] እዴሁ ፡ A እደዊሁ ፡ B raturé. — 19. ወበሳብዕሰ ፡ B ኢትረክበ ከ ፡] ኢትጋሥከ ፡ A, ኢትገሥሰከ ፡ B እኪይት ፡ A. — 20. ወእመሂ ፡ A ረኃበ ፡ A, ረኀብ ፡ B ጸብ እ ፡ A, ፀብእ ፡ B ኀሚን ፡ B. — 21. ወይሜውረከ ፡ B ወኢትፍረህ ፡ A እምእኪይት ፡ A. — 22. ወት ሥቆሙ ፡ A ትስሕቆሙ ፡ B ወለዐማጽያን ፡ A, ወለዓማዕያን ፡ B ወኢትፍረህ ፡ A እምአራዊት ፡ A B.

Il prend les sages dans leurs desseins, 13
et il éteint la pensée de ceux qui compliquent leur conseil.
Et durant le jour les ténèbres les atteindront, 14
et au milieu du jour ils tâtonneront comme durant la nuit.
Ils périront dans le combat, 15
et le faible s'échappera de la main du puissant.
Car il y a de l'espoir pour le débile, 16
et la bouche de l'inique sera fermée.
Mais heureux l'homme que Dieu avertit, 17
et qui ne juge pas ennuyeux l'avertissement de Dieu.
Car il blesse, et puis il guérit; 18
et il frappe, mais ses mains sont clémentes.
Six fois, il te délivrera de la tribulation, 19
et à la septième, le mal ne t'atteindra pas.
S'il y a famine, il te délivrera de la mort, 20
et, dans la guerre, il t'arrachera à la main de fer.
Et il te préservera du fléau de la langue, 21
et tu ne craindras pas le mal à venir.
Et tu riras des pécheurs et des injustes, 22
et tu ne craindras pas les bêtes des roseaux.

23.24 ትፈርህ ፡ አራዊተ ፡ ሕለት ። *[ወይሰነአውከ ፡ አራዊተ ፡ ገዳም ። *ወ]ሶበ ፡ ታአምር ፡
25 ከመ ፡ ዳኅን ፡ ቤትከ ። ወአልቦ ፡ ዘይትነኬ ፡ እምንብረትከ ። *ወትጠይቅ ፡ ከመ ፡ ብዙ
26 ኅ ፡ ዘርእከ ። ወደቂቅከኒ ፡ ከመ ፡ ሣዕረ ፡ ጸኦት ፡ ሥሙር ። *ወተአቱ ፡ መቃብሪከ ፡ ከ
መ ፡ እክለ ፡ መእረር ፡ ስሙር ። ወከመ ፡ ክምር ፡ ዘሰሎ ፡ ጊዜ ፡ ይነሥኡ ፡ እምኔሁ ።
27 *ናሁ ፡ ዝአሰር ፡ ዘአቅጻዕነ ። ወዘንተ ፡ ሰማዕነ ። ወአንተ ፡ ባሕቱ ፡ አእምር ፡ ዘገበርከ ።
VI, 1.2 *ወተሰጥወ ፡ ኢዮብ ፡ ወይቤ ። *ሶበ ፡ አሐዱ ፡ እምኔክሙ ፡ ይደልዎ ፡ ለመቅሠፍ
3 ትየ ። ወይነሥኡ ፡ ኅቡረ ፡ በመዳልው ፡ ለሕማምየ ። *እስመ ፡ ይከብድ ፡ እምኖጻ ፡ ሐ
4 ይቅ ። ወበሕቱ ፡ ሐሰተ ፡ ይመስል ፡ ነገርየ ። *ናሁ ፡ አሕጻሁ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ፡ ላ
ዕለ ፡ ሥጋየ ። ወሕምዘሙ ፡ ይሠርበኒ ፡ ደምየ ። ሶበ ፡ እእኅዝ ፡ እንብብ ፡ ይደጕጸኒ ።
5 *ቦቱ ፡ ለከንቱ ፡ ይነቁ ፡ ሐለስትዮ ። አኮኑ ፡ እንዘ ፡ የኅሥሥ ፡ ዘይበልዕ ። ወይነቁኑ ፡

23. [ወይሰነአውከ ፡ አራዊተ ፡ ገዳም ፡ ወ] *om.* P A. — 24. ወሶበ ፡] ሶበ ፡ P A, ወሶቤሃ ፡ B ቤተከ ፡ A ዘይትነከይ ፡ A B እምንብረትከ ፡] እምግብረትከ ፡ A, እመንበርትከ ፡ B. — 25. ሣዕረ ፡] *om.* A ጸኦተ ፡ ሳምር ፡ A. — 26. ወታአቱ ፡ A ሣእረር ፡ A, ሣዕረር ፡ B ስሙር ፡] *om.* A, ሥሙር ፡ B ጊዜ ፡] *add.* ስሙር ፡ A. — 27. ዝአሰር ፡] ዝንቱ ፡ አሰር ፡ A, ዝአሠር ፡ B ዘአቅጽዐነ ፡ A.

VI. 1. ወተሰጥወ ፡] ወተሠጥወ ፡ A, ወእደ ፡ ተናገረ ፡ ኢዮብ ፡ ወተሠጥወ ፡ B ወይቤ ፡] *add.* ከመዝ ፡ A. — 2. ይደልዎ ፡ A ወያነሥኡ ፡ A. — 3. እምኖጻ ፡ A B ሐይቅ ፡] ኀይቅ ፡ A, ባሕር ፡ B ኀሰተ ፡ A ነገርየ ፡] *add.* ዘእሙን ፡ B. — 4. ናሁ ፡] ወናሁ ፡ B አኅጻሁ ፡ A, አሕፃሁ ፡ B ላዕለ ፡] ውስተ ፡ A B ወሕምዘሙ ፡] ወሕምዝ ፡ A, ወሕምዙ ፡ B ይሰርበኒ ፡ A B ሶበ ፡] ወሶበ ፡ B እንብብ ፡] *om.* A ይ ደጕጸኒ ፡] *add.* ሥጋየ ፡ B. — 5. ቦቱ ፡] ቦኑ ፡ A B ይኔቁ ፡ A ሐለስትዮ ፡] ኀለስትዮ ፡ A, ሐለስትዮ ፡ በ ውስተ ፡ ሐመልማል ፡ B ያኅሥሥ ፡ A, የኃሥሥ ፡ B ወይነቁኑ ፡ ላህም ፡ እንዘ ፡ ይቀምሕ ፡ ውስተ ፡ ኀል ፡] ውስተ ፡ ኀል ፡ ወይቀምሕ ፡ A, ወይነቁኑ ፡ ላህም ፡ እንዘ ፡ ይበልዕ ፡ ውስተ ፡ ኀል ፡ ወይቀምሕ ፡ B.

23 Et les bêtes du désert seront en paix avec toi.
24 Et alors tu sauras que ta maison est sauvée,
et que rien de ta demeure n'est endommagé.
25 Et tu seras sûr que ta postérité sera nombreuse,
et que tes fils seront comme l'herbe d'un pré fertile.
26 Et tu entreras dans ta tombe, comme le grain d'une récolte abondante,
et comme le tas où l'on puise en tout temps.
27 Ceci est le chemin que nous avons foulé,
ceci, ce que nous avons entendu;
mais toi tu sais ce que tu as fait. »
VI, 1 Et Iyob répondit, et dit :
2 « Si l'un de vous pesait mon affliction,
et plaçait aussi ma douleur dans la balance!
3 Certes elle est plus pesante que le sable du rivage;
mais ma parole ressemble à un mensonge.
4 Voici que les flèches de Dieu sont sur mon corps,
et leur poison suce mon sang;
et quand je commence à parler, elles me transpercent.
5 Est-ce vainement que brairait l'onagre?

ላህም ፡ እንዘ ፡ ይቀምሕ ፡ ውስተ ፡ ጎል ። *ወይትበላዕኑ ፡ እክል ፡ ዘእንበለ ፡ ጼው ። 6
ወቦሁ ፡ ጥዑመ ፡ ነገረ ፡ ከንቱ ። *ኢትክል ፡ አዕርፎ ፡ ነፍስየ ። ወእፈኢ ፡ ንሥሐተ ፡ 7
ሥጋየ ፡ ከመ ፡ ብሕብሐ ፡ አንበሳ ። *ዕበ ፡ ይመጽአኒ ፡ ጸሎትየ ። ወየሀበኒ ፡ እግዚአ ፡ 8
ብሔር ፡ ተስፋየ ። *ወአኀዘ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ወፈጸመ ። ወቀተለኒ ፡ ለዝሉፋ ። *ዕበ ፡ 9.10
ተሐንጸ ፡ ዝኵርየ ። ወእትማየጥ ፡ ውስተ ፡ አረፋቲሁ ፡ ወኢይምሕክ ። እስመ ፡ ኢሐሰ
ውኩ ፡ ቃለ ፡ አምላክየ ፡ ቅዱሰ ። *ምንትኑ ፡ ኃይልየ ፡ ከመ ፡ እትዐገስ ። ወምንትኑ ፡ 11
መዋዕልየ ፡ ከመ ፡ ታስተዕገዝ ፡ ነፍስየ ። *ቦኑ ፡ ኃይለ ፡ እብን ፡ ኃይልየ ። ወሚመ ፡ ዘ 12
ብርትኑ ፡ ሥጋየ ። *አኮሁ ፡ ቦቱ ፡ ተወከልኩ ። ርሕቀ ፡ እምኔየ ፡ ረድኤቱ ። *ወተሀየየ 13.14
ኒ ፡ ሠሀሉ ። ወኢነጸረኒ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ወኢጎወጸኒ ። *አዝማድየኒ ፡ ኢያእመሩ 15

6. ወይትበላዕኑ ፡] አው ፡ ይትበላዕኑ ፡ B ጼው ፡ B ጼው ፡] *add.* ቦኑ ፡ ጣዕም ፡ ለሕረፋ ፡ ሐምል ፡ ዘይሰመይ ፡ ኸጥሚ ፡ B ጥዑመ ፡] *om.* A, ጥዑም ፡ ነገር ፡ B. — 7. ኢትክል ፡] ኢይክል ፡ A, *om.* B ንሥሐተ ፡ A B ባሕብሐ ፡ A, ብጎባኃ ፡ B. — 8. ወይሁበኒ ፡ A B. — 9. ለዘላፋ ፡ A. — 10. ዕበ ፡] ወዕበ ፡ B ተንጎጸ ፡ A ዝኅርየ ፡ A B ወእትመየጥ ፡ A B ወኢይምሕክ ፡] ወእምሕክ ፡ A ኢይሐሰውኩ ፡ P, ኢኄሰኩ ፡ A አምላክየ ፡] እግዚአብሔር ፡ አምላኪየ ፡ A, አምላኪየ ፡ B. — 11. ምንተኑ ፡ A እትዓገሥ ፡ B ታስተዓዝዝ ፡ B. — 12. ጎይለ ፡ A ጎይልየ ፡ P ወቦኑ ፡ ዘብርት ፡ ሥጋየ ፡ ወሚመ ፡ ኃይለ ፡ ዕብንኑ ፡ ኃይልየ ፡ B. — 13. አኮኑ ፡ B ርኅቀ ፡ A B ረደኤተ ፡ A. — 14. ወተሐየየኒ ፡ B. — 14. ሣህሉ ፡ A B ወኢጎወፀኒ ፡ A, ወኢሐወጸኒ ፡ በሣህሉ ። B. — 15. አዝማድየኒ ፡] ወአዝማድየኒ ፡ B ውኂዝ ፡ A, ውሂዝ ፡ B ዘንጸፈ ፡ A ማዕበል ፡ A B ዘንለፈ ፡ A.

N'est-ce pas quand il cherche ce qu'il mange?
Est-ce que le taureau mugit quand il paît dans l'étable?
Ou mange-t-on le pain sans sel? 6
Et est-il agréable, le discours vain?
Mon âme ne peut point reposer, 7
et je vois la puanteur de ma chair comme pourriture de lion.
Quand l'objet de ma prière viendra-t-il à moi, 8
et quand Dieu me donnera-t-il l'objet de mon espoir?
Et Dieu a commencé, et qu'il achève, 9
et qu'il me tue pour toujours!
Et quand mon sépulcre aura été construit, 10
et je me tournerai vers ses murs, et je ne m'épargnerai pas;
parce que je n'ai pas faussé la sainte parole de mon Dieu.
Quelle est ma force, pour que je sois patient? 11
Et quels sont mes jours, pour que mon âme soit affermie?
Ma force est-elle la force de la pierre? 12
Et ma chair est-elle d'airain?
Est-ce que je ne me suis pas confié en lui? 13
Et son secours est loin de moi.
Et sa clémence m'a délaissé; 14
et Dieu ne m'a point regardé, et il ne m'a pas visité.
Et mes parents ne m'ont pas connu, 15

16 ኒ ። ከመ ፡ ውሒዝ ፡ ዘነጽፈ ። ወከመ ፡ መዕበል ፡ ዘኀለፈ ። *እልክቲ ፡ እለ ፡ ይፈርሁኒ ፡
17 እመንቲ ፡ ሠሐቁኒ ። ከመ ፡ በረድ ፡ ወእስሐትያ ፡ ዘጠግአ ። *ወእምዝ ፡ ተመስወ ፡ መ
18 ዊቆ ። ወኢተዐውቀ ፡ ኀበ ፡ ነበረ ። *ከማሁ ፡ አነኒ ፡ ወፃእኩ ፡ እምኵሉ ። ተሐንሎኩ ፡
19 ወፃእኩ ፡ እምቤትየኒ ። *ታአምሩ ፡ ግዕዘመ ፡ ለቴማን ። ወእከዮመ ፡ ለባሳን ፡ ወተዐ
20 ውሮቶመ ። *ወርቱዕ ፡ ይትኀፈሩ ፡ እለ ፡ ይትዊከሉ ፡ በንዋየመ ፡ ወበአብያቲሆመ ።
21 *ከመ ፡ አንትሙ ፡ መጻእክመ ፡ ዘእንበለ ፡ ምሕረት ። ወርኢክመ ፡ ቍስልየ ፡ ወፈራህ
22.23 ክመ ። *በእንተ ፡ ምንት ፡ ቦሁ ፡ ዘሰአልኩክመ ። *ወሚመ ፡ ኀይለ ፡ ዚአክመ ፡ ተመ
24 ነይኩ ። ከመ ፡ ታድኅኑኒ ፡ እምፀርየ ። ወታንግፉኒ ፡ እምእደ ፡ ዘይኔይለኒ ። *መህሩኒ ፡
25 ወአነ ፡ አጸምአክመ ። እመቦ ፡ ዘሳሐትኩ ፡ አጠይቁኒ ። *እስመ ፡ ሐሰተ ፡ ይመስለክ
26 መ ፡ ነገርየ ፡ ዘእመንን ። ዘአክ ፡ በኀቤክመ ፡ እስእል ፡ ኀይለ ። *ኑዛዜ ፡ ነገርክመሂ ፡

16. ሠሐቁኒ ፡] ይስሐቁኒ ፡ A, ይስሕቁኒ ፡ B ዘጣግአ ፡ A, ዘጠግኅ ፡ B. — 17. ወኢተዓውቀ ፡ B ኀበ ፡ P ነበሩ ፡ P. — 18. ወፃእኩ A ተሐንልኩ ፡] ተኀንልኩ ፡ A, ወተሐንልኩ ፡ B ወፃእኩ ፡] ወወፃእኩ ፡ A B. — 19. ተአምሩ ፡ B ታአምሩ ፡] *add.* ከመ ፡ A ለቴማንን ፡ B ለሳባን ፡] ለሳባን ፡ B ወትዕ ውርቶመ ፡ A, ወተኅሮውቶመ ፡ B. — 21. ወርእየክመ ፡ B ወኢፈራህክመ B. — 23. ኀይለ ፡ A ዚአክመ ፡ ኑ ፡ B ተመኔኩ ፡ A እምፀርየ ፡] እምእደ ፡ ፀርየ ፡ A ዘይኔይሉኒ ፡ A, ዘይትኔየለኒ ፡ B. — 24. መህሩ ኒ ፡ A B አጸምኅክመ ፡ B እመቦ ፡] ወእመቦ ፡ B ዘስሕትኩ ፡ A B. — 25. ይመስለክመ ፡] ይመስለኒ ፡ መ ፡ A, ይመስል ፡ B ነገርየ ፡] ነገር ፡ A ዘአክ ፡] አኮ ፡ A ኀይለ ፡ A. — 26. ኑዛዜ ፡] ወኑዛዜ ፡ B ነገርክሙኒ ፡ A B ኢይስሕቱኒ ፡ A, ኢያስሕተኒ ፡ B ወኢይኔውዘኒ ፡ A ግእግአ ፡ A, ግእግኅ ፡ B.

et ils ont été comme le torrent desséché, comme le flot écoulé.
16 Ceux-là qui me craignaient, ils se moquèrent de moi,
comme la grêle et le givre compacts,
17 qui ensuite se fondent en s'échauffant, et l'on ne sait où ils furent.
18 C'est ainsi que je suis sorti de tout,
et j'ai péri, et je suis sorti de ma maison.
19 Considérez le génie des Teman,
et la malice des Basan et leurs erreurs.
20 Et il est juste que soient confondus
ceux qui se confiaient dans leurs biens et dans leurs maisons.
21 Ainsi vous êtes venus sans pitié,
et vous avez vu mes plaies, et vous avez craint.
22 Pourquoi? Vous ai-je demandé quelque chose,
et ai-je désiré votre force à vous-mêmes,
23 pour que vous me sauviez de mon ennemi,
et pour que vous m'arrachiez à celui qui est plus fort que moi?
24 Instruisez-moi, et je vous écouterai;
s'il y a quelque chose où je me sois trompé, montrez-le-moi;
25 car elle vous semble mensonge ma parole qui est véritable,
car ce n'est pas à vous que j'ai demandé force.
26 De même la consolation de vos discours ne m'a pas calmé,

ኢይሜጎተኒ ። ወኢይሔውዘኒ ፡ ሠእሳአ ፡ ቃልክሙ ። *እስመ ፡ ሠሐቅሙ ፡ ዲበ ፡ እን 27
ለ ፡ ማውታ ። ወተሰለቅሙ ፡ ላዕለ ፡ ዐርክክሙ ። *ወይእዜኒ ፡ ነጺርየ ፡ ገጸክሙ ፡ እን 28
ዘ ፡ ኢይሔስወክሙ ። *ንበሩ ፡ ወዳእሙ ፡ ኢትዐምፁ ። ወበጽድቅ ፡ ካዕበ ፡ ተነገሩ ። 29
*እስመ ፡ አልቦ ፡ ዐመፃ ፡ ውስተ ፡ ልሳንየ ። ወጥበበ ፡ ይነብብ ፡ ጕርሮየ ። 30
*ቀዳሚሁ ፡ አኮኑ ፡ ጽላሎት ፡ ውእቱ ፡ ሕይወቱ ፡ ለእጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ዲበ ፡ VII, 1
ምድር ። ወንብረቱሂ ፡ ከመ ፡ ዐሳብ ፡ ዘለለ ፡ ዕለቱ ። *ወእማእኮ ፡ ከመ ፡ ገብር ፡ ዘያ 2
ደሉ ፡ ለእግዚኡ ፡ ወያደምዕ ፡ ጸሎቶ ። አው ፡ ከመ ፡ ገባኢ ፡ ዘይሴፎ ፡ ዐስቦ ። *ከ 3
ማሁ ፡ አነሂ ፡ ተወገስኩ ፡ አውራኅ ፡ ከንቱ ። ሌሊተየሂ ፡ ተውህበ ፡ ሊተ ፡ ጻዕር ።
*እመ ፡ ኖምኩ ፡ እብል ፡ ማእዜ ፡ እንጋ ፡ ይጸብሕ ፡ ወእመ ፡ ነቃህኩ ፡ ማእዜ ፡ ካ 4

27. ሰንቅሙ ፡ A, ሰሐቅሙ ፡ B ማውታ ፡] እማውታ ፡ A ወተሣለቅሙ ፡ A B አርክክሙ ፡ B. — 28. ወይእዜኒ ፡] ይእዜኒ ፡ B ገጸክሙ ፡ A ኢይኄስወክሙ ፡ A. — 29. ነበሩ ፡ P ወዳእሙ ፡] ዳእሙ ፡ B ኢታዐምፁ ፡ A, ወኢትዓምፁ ፡ B ተናገሩ ፡ A B. — 30. ዐመፃ ፡] ቃለ ፡ ዐመፃ ፡ A, ቃለ ፡ ዓመፃ ፡ B ጕርኤየ ፡ B.

VII. — 1. ጽላሎት ፡.... ወንብረቱኒ ፡] *om.* A አመሕያው ፡ B ወንብረቱኒ ፡ B ዐሣብ ፡ A, አሳብ ፡ B. — 2. ወእመአኮ ፡ A, ወእመ ፡ አኮ ፡ B ጸሎተ ፡ A ዓስቦ ፡ B. — 3. ከማሁ ፡] ወከማሁ ፡ B ተዓገሥኩ ፡ B አውራኃ ፡ B ሌሊተሂ ፡ A B ተውህበኒ ፡ B ሊተ ፡] *om.* A ጻዕረ ፡ A, ዓዕር ፡ B. — 4. ማዕዜ ፡ B እንጋ ፡ ይጸብሕ ፡] ይፀብሕ ፡ እንጋ ፡ A, ይጸብሕ ፡ ሊተ ፡ እንጋ ፡ B ነቃሕኩ ፡ B ነቃህኩ ፡] *add.* እብል ፡ B ሰርክ ፡] ይመሲ ፡ B P.

ni ne m'a réjoui l'éloquence de vos paroles.
Parce que vous avez ri de l'orphelin, 27
et vous vous êtes moqués de votre ami.
Et maintenant, quand je regardai votre face, 28
je ne vous trompai pas.
Asseyez-vous, mais ne commettez pas l'iniquité, 29
et parlez désormais avec justice;
parce qu'il n'y a pas de parole d'iniquité sur ma langue, 30
et ma gorge exprime la sagesse.
« D'abord, n'est-ce pas une ombre, la vie de l'homme sur terre? VII, 1
et sa condition n'est-elle pas comme celle du mercenaire, dont chaque jour
[est à lui?
Et si non, comme l'esclave, qui honore son maître, et qui acquiert ce qu'il 2
[demande,
ou comme le mercenaire qui attend son salaire?
Et de même, moi aussi, j'ai patienté durant d'inutiles mois, 3
et dans chaque nuit m'a été donné un tourment.
Si je m'endormais, je disais : Quand poindra donc le jour pour moi? 4
Et si j'étais éveillé, je disais : Quand le soir reviendra-t-il?
Je suis rassasié de douleur depuis l'aurore jusqu'au tomber de la nuit.

5 ዕበ ፡ ይመሲ ። ጸገብኩ ፡ ሕማመ ፡ እምነግህ ፡ እስከ ፡ ሰርክ ። *በጎበጉ ፡ ሥጋየ ፡ በ
ዕጸያት ፡ ወመግል ። ኃለቁ ፡ እንዘ ፡ አሐክክ ፡ ጸውበ ፡ ወዕንጻዕንጼ ፡ ወሐመደ ፡ ኮንኩ ።
6.7 *ቀሊለ ፡ ኮነት ፡ ሕይወትየ ፡ ከመ ፡ ነገር ። ወተሐንሎልኩ ፡ በተሰፍዎ ፡ ከንቱ ። *ተዘከ
ር ፡ ከመ ፡ ነፍስ ፡ ይእቲ ፡ ሕይወትየ ። ወኢትገብእ ፡ ትርአይ ፡ ዐይንየ ፡ ሠናይተ ።
8.9 *ወኢይሬኢ ፡ ዐይነ ፡ ዘይሬእየኒ ። ወእመኒ ፡ ነጸረኒ ፡ ኢይሄሉ ፡ እንከ ። *ከመ ፡ ደመና ፡
10 ዘነጽሐ ፡ እምሰማይ ። እስመ ፡ እምከመ ፡ ወረደ ፡ ሰብእ ፡ ውስተ ፡ መቃብር ። *ኢየ
11 ዐርግ ፡ እንከ ፡ ውስተ ፡ ቤቱ ። ወኢያእምር ፡ እንከ ፡ ብሔሮ ። *በእንተዝ ፡ አነሂ ፡ ኢ
ይምሕክ ፡ አፋየ ። ወእነብብ ፡ ጻዕረ ፡ መንፈስየ ። ወእከሥት ፡ ምረረ ፡ ነፍስየ ፡ ዘላዕሌ
12.13 የ ። *ከመ ፡ ባሕር ፡ ኮንኒ ፡ አንበዕየ ። እስመ ፡ አዘዝከ ፡ ወቃቤ ፡ ላዕሌየ ። *እቤ ፡ ዐራ
14 ትየኑ ፡ እንጋ ፡ ትናገዘኒ ። ወያልህየኒኑ ፡ ምስካብየ ። *ወትጌርመኒ ፡ በሕልም ፡ ወታድነ

5. በኖብሐ ፡ A, በጎበጎ ፡ B በዕዐያት ፡ A, በዕዔያት ፡ B ኀለቁ ፡ A B አንክክ ፡ A, አሀክክ ፡ B ጸበ ፡ A, ፀውበ ፡ B ወዕንጻዕጼ ፡ A, ወእንጻእንጼ ፡ B ወኀመደ ፡ A. — 6. ቀሊለ ፡] ወቀሊለ ፡ A, ወቀለ ለ ፡ B ኮነ ፡ A ነገር ፡] *add.* ዘየአንም ፡ B. — 7. ነፋስ ፡ A B ወኢትገብእ ፡] *add.* እንከ ፡ B ት ርአይ ፡ ዐይን ፡ ሠናይተ ፡ P, ዐይንየ ፡ ትርአይ ፡ ሠናየ ፡ A, ትርአይ ፡ ዓይንየ ፡ ሠናይተ ፡ B. — 8. ዓይን ፡ B ነጸርክኒ ፡ A. — 9. ዘተንጽሐ ፡ B እምከመ ፡ *om.* A. — 10. ኢያዐርግ ፡ A, ኢየአርግ ፡ B እንከ ፡] ወኢ ይገብእ ፡ B A ወኢየአምር ፡ B ብሔር ፡ A. — 11. በእንተዝ ፡] ወበእንተዝ ፡ A B ጻዕረ ፡] በዓዕረ ፡ A, ዓዕረ ፡ B ወእከስት ፡ A ነፍስየ ፡] አፋየ ፡ A. — 12. አንበዕየ ።] *add.* ባሕርኑ ፡ እን ፡ አው ፡ ቀላይ ፡ B ዓቃቤ ፡ B ላዕሌየ ፡] ለአፋየ ፡ A. — 13. ዓራትየኑ ፡ B ይናገዘኒ ፡ B ወያልህያኑ ፡ A ምስካቢ የ ፡ A. — 14. ወትጌርመኒ ፡] ወይትጌረመኒ ፡ A, ትጌርመኒ ፡ B በራእይ ፡ A B.

5 Ma chair est pleine de pourriture, de vers et de pus,
et je me suis consumé en grattant la croûte et l'ulcère, et je suis devenu poussière.
6 Et ma vie fut rapide comme la parole,
et je péris dans une vaine attente.
7 Souviens-toi que ma vie est un souffle,
et qu'elle ne reviendra plus pour que mon œil voie le bien.
8 Et je ne verrai plus l'œil de celui qui me voyait,
et s'il me regarde, je ne serai plus,
9 comme le nuage qui s'est déchargé du ciel;
parce que, quand l'homme est descendu dans la tombe,
10 il ne remonte plus à sa maison,
et il ne reconnaîtra plus son pays.
11 Et c'est pour cela que je n'épargnerai point ma bouche,
et je parlerai du tourment de mon esprit,
et je manifesterai l'amertume de mon âme qui est sur moi.
12 Mes larmes furent pour moi comme la mer;
parce que tu as prescrit une garde sur moi.
13 Je disais : Est-ce donc mon lit qui me soulagera?
Et ma couche me divertira-t-elle?

ግፀኒ ፡ በራሂይ ። *ኮነ ፡ ስልጣን ፡ ለነፍስየ ፡ እምላዕሌየ ። ወአሙት ፡ ለአዕጽምትየ ። *በ 15-16
ኑ ፡ ለዓለም ፡ አሐዩ ፡ ከመ ፡ እትዐገስ ። ርሕቀ ፡ እምኔየ ፡ ከንቱ ፡ ውእቱ ፡ ሕይወትየ ።
*ምንትኑ ፡ ሰብእ ፡ ከመ ፡ ታዕብየ ። ወከመ ፡ ተኀውጾ ፡ ልቦ ። *አው ፡ ከመ ፡ ትዋኅዮ ፡ 17-18
እስከ ፡ ይጸብሕ ። አው ፡ ትኰንኖ ፡ በውስተ ፡ ዕረፍቱ ። *እስከ ፡ ምንትኑ ፡ ኢትሜኑተ 19
ኒ ። እስከ ፡ እውኅጥ ፡ ምራቂየ ፡ እንዘ ፡ የኀንቀኒ ። *ወእመሂ ፡ አነ ፡ አበስኩ ፡ ምንተ ፡ 20
እንከ ፡ እክል ፡ ገቢረ ። ዘታአምር ፡ ልቦ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ። ወለምንት ፡ ፈጠርከኒ ፡
በአምሳሊከ ። አነሁ ፡ ዳእሙ ፡ ከበድኩከ ። *ወለምንት ፡ ኢገበርከ ፡ በዘ ፡ ይትረሳዕ ፡ 21
ኀጢአትየ ፡ ወበዘ ፡ ይነጽሕ ፡ ጌጋይየ ። ወይእዜሰ ፡ እወርድ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ኀበ ፡
ኢይነቅህ ፡ እንከ ።

15. ኮነ ፡ ስልጣን ፡] ኮነ ፡ ስልጣ ፡ P, ኮነ ፡ ሠለጠ ፡ A, ወኮነ ፡ ስልጣን ፡ B ለነፍስየ ፡ እምላዕሌየ ፡] ለመን ፈስየ ፡ እምነፍስየ ፡A, ለመንፈስየ ፡ እምን ፡ ነፍስየ ፡ እምላዕሌየ ፡ B ወአሙት ፡] ወእሞት ፡ A, ወአሞቶን ፡ B ለአዕጽምትየ ፡] ለአዕይንትየ ፡ B. — 16. ከመ ፡ እትዐገስ ፡ *om.* A, ከመ ፡ እትዓገሥ ፡ B ርሕቀ ፡] ርኁቀ ፡ A, ወርሕቀ ፡ B ከንቱ ፡ ውእቱ ፡] ኮነት ፡ ሙቀተ ፡ A. — 17. ታዕብየ ፡ A, ተሐውጾ ፡ B. — 18. ትዋኅ ዮ ፡] ትፍትኖ ፡ B ይጸብሕ ፡] ይበጽሕ ፡ A, ይበጽሕ ፡ ኀቤከ ፡ B አው ፡ ትኰንኖ ፡] ወትኰንኖ ፡ A, አው ፡ ከ መ ፡ ትኰንኖ ፡ B ዕረፍቱ ፡] ዓራቱ ፡ B. — 19. ኢትሜሕተን ፡ A, ኢታሥሕተኒ ፡ B እውኅጥ ፡] ውሕጥ ፡ A, እውሕጥ ፡ B ምራቅየ ፡ A B ያኀንቀኒ ፡ A, የሐንቀኒ ፡ B. — 20. ምንት ፡ A ገቢረ ፡] *add.* ለከ ፡ B ዘታአምር ፡] ኦዘተአምር ፡ B ልቦ ፡ ለእጓለ ፡ እመሕያው ፡ A, ልቦ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡ B ሕያው ፡] *add.* ለምንት ፡ ረሰይከኒ ፡ ለመቅሠፍት ፡ ለከ ፡ B. — 21. ይትረሣዕ ፡ A B ኀጢአትየ ፡ B ኢይነቅሕ ፡ B.

et ma couche me divertira-t-elle?
Et tu m'effraies par des songes, 14
et tu m'épouvantes par des visions.
Enlève-moi mon âme, 15
et porte la mort dans mes os.
Est-ce que je vivrai toujours pour souffrir? 16
Et il s'est éloigné de moi; vaine est ma vie.
Qu'est-ce que l'homme, pour que tu le magnifies, 17
et pour que tu visites son cœur?
Ou pour que tu l'éprouves jusqu'au point du jour, 18
ou pour que tu le châties dans son repos?
Jusques à quand me laisseras-tu sans repos, 19
pour que j'avale ma salive, qui me suffoque?
Et si j'ai péché, que pourrai-je donc faire, 20
toi qui connais le cœur des vivants?
Et pourquoi m'as-tu créé à ta ressemblance?
Est-ce que je te suis à charge?
Et pourquoi n'as-tu pas fait que mon péché soit oublié, 21
et que mon délit soit effacé?
Et maintenant je descends dans la terre,
où je ne me réveillerai plus.

VIII, 1-2 *ወተሰጥወ ፡ በልዳዶስ ፡ አውኬናዊ ፡ ወይቤ ። *እስከ ፡ ምንትኑ ፡ ትነብብ ፡ ከመዝ ።
3 መንፈሰ ፡ ነቢብ ፡ ውስተ ፡ አፉከ ። *ቦኑ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ይኴንን ፡ ዐመፃ ። ወፈጣ
4 ሬ ፡ ኵሉ ፡ የሀውከ ፡ ለጻድቅ ። *እመኬ ፡ ደቂቅከ ፡ አበሱ ፡ ቅድሜሁ ። ወፈነወ ፡ በእ
5-6 ንተ ፡ ኃጢአቶሙ ። *ወአንተሰ ፡ ጊሥ ፡ ኀበ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ወጸሊ ። *እመ ፡ ጻ
7 ድቅ ፡ ወንጹሕ ፡ አንተ ፡ ይሰምዐከ ፡ ስእለተከ ። ወየዐሲየከ ፡ ፍጡነ ፡ ጽድቀከ ። *ወእ
8 መ ፡ ውሑድ ፡ ቀዳሚከ ። አልቦ ፡ ጕልቈ ፡ ደኃሪትከ ። *ተሰአሎሙ ፡ ለቀደምት ፡ ዓለ
9 ም ። ወሕትቶሙ ፡ ለአበው ፡ በበ ፡ ሕዘቢሆሙ ። *ኀሬት ፡ ንሕነ ፡ ወኢናአምር ። ወጽ
10 ላሎት ፡ ውእቱ ፡ ሕይወትነ ። *ወእሙንቱ ፡ ይሜህሩከ ፡ ወይነግሩከ ። ወያወፅኡ ፡ ለከ ፡
11 ነገረ ፡ እምልቦሙ ። *ይበቍልኑ ፡ ሣዕር ፡ ዘእንበለ ፡ ማይ ። ወይልህቅኑ ፡ ሐመልማል ፡
12 ዘእንበለ ፡ ይሰቅይ ። *ወእንዘ ፡ ሀሎ ፡ ውስተ ፡ ሥርው ፡ ዘእንበለ ፡ ይግምድዎ ። ኵሉ ፡

VIII. — 1. ወተሰጥወ ፡] ወተሠጥወ ፡ A, ኀበ ፡ ተናገረ ፡ B አውኬናዊ ፡] *add.* ንጉሥ ፡ A. — 2. ነቢብ ኑ ፡ B. — 3. ዐመፃ ፡] በዓመፃ ፡ B ኵሉኑ ፡ A ያሀውኮ ፡ A, የሀውኮኑ ፡ B. — 4. እመኬ ፡] እመሰኬ ፡ B በእንተ ፡] በእደ ፡ A ኀጢአቶሙ ፡ A. — 5. ጊስ ፡ A. — 6. ጻድቅ ፡ ወንጹሕ ፡ አንተ ፡] ጻድቅ ፡ አንተ ፡ ወንጹሕ ፡ A B ይሰምዐከ ፡] ወይሰምዓከ ፡ B ስዕለተከ ፡ B ወያዐስየከ ፡ A, ወየሣሥየከ ፡ B ጽድቀከ ፡] ጽድቅከ ፡ A, ፍጻ ፡ ጽድቅከ ፡ B. — 7. ውኑድ ፡ A ቀዳሚትከ ፡ B ኖልቈ ፡ A ዳኃሪትከ ፡ A, ደኃሪትከ ፡ B ደኃሪትከ ፡] *add.* ከመዝ ፡ ይብል ፡ ይትከሀለኒ ፡ እዕርግ ፡ ስማየ ፡ እሥርቅ ፡ መዘግብቲከ ፡ ወእመቀ ፡ ምድር ፡ ከማሁ ፡ B. — 8. ተስእሎሙ ፡ P. — 9. ወኢንአምር ፡ B ሕይወትን ፡] *add.* ዲበ ፡ ምድር ፡ B. — 11. ይበቍልኑ ፡] ወይበቍልኑ ፡ A ማይ ፡ ወይልህቅኑ ፡ ሐመልመል ፡ ዘእንበለ] ፡ *om.* A ወይልሕቅኑ ፡ B ይሣቀይ ፡ A, ይሰቀይ፡ B. — 12. ወእንዘ ፡] እንዘ ፡ A ዘኢስቲ ፡ A.

VIII, 1 Et Baldados d'Aouken répondit, et dit :
2 Jusques à quand parleras-tu ainsi?
L'esprit de la parole est dans ta bouche.
3 Est-ce que Dieu juge selon l'iniquité,
et le Créateur de tout trouble-t-il le juste?
4 Si donc tes fils ont péché devant lui,
alors il les a livrés à cause de leur péché.
5 Mais toi, va de bonne heure vers Dieu, et prie:
6 si tu es juste et pur, il t'exaucera ta prière,
et il t'octroiera bientôt la récompense de ta justice.
7 Et si ton premier état fut mesquin,
le dernier sera sans nombre.
8 Interroge les premiers [hommes] du monde,
et questionne les pères de chacun de leurs peuples.
9 Nous sommes une toile d'araignée, et nous sommes ignorants;
et notre vie est comme l'ombre.
10 Et ils t'instruiront, et ils te parleront;
et ils te feront sortir des discours de leur cœur.
11 L'herbe pousse-t-elle sans eau?
Et le gazon grandit-il sans être arrosé?
12 Et tandis qu'elle est dans sa racine, sans être coupée,

ሣዕር ፡ ዘኢይሰቲ ፡ ማየ ፡ ይየብስ ። *ከማሁ ፡ ደኃሪቶሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይረስዕዎ ፡ 13
ለእግዚአ ፡ ብሔር ። ወትጠፍእ ፡ ተስፋሆሙ ፡ ለረሲዓን ። *መዝብር ፡ ውእቱ ፡ ቤቱ ። 14
ወሣሬት ፡ ይከውኖ ፡ ማኅደሮ ። *ወእመሂ ፡ አጽንዖ ፡ ለቤቱ ፡ ኢይቀውም ። ወዘወጠነ 15
ሂ ፡ ኢይፈጽም ። *ወሥሕቡብ ፡ ውእቱ ፡ በታሕተ ፡ ፀሐይ ። ወበእከዩ ፡ ይኅልቅ ፡ ኀይ 16
ሉ ። *መእከለ ፡ ጸልዓት ፡ ይበይት ። ወውስተ ፡ ሕዝሕዝ ፡ የሐዩ ። *ወእመሰ ፡ ውኅጦ ፡ 17-18
ምድሩ ፡ ሐሰዎ ። ኢርኢኩ ፡ ዘከመዝ ። *እስመ ፡ ከማሁ ፡ ይትገፈትኡ ፡ ረሲዓን ። ወካ 19
ልእኒ ፡ ይበቍል ፡ እምድር ። *ወእግዚአ ፡ ብሔርሰ ፡ ኢይገድፎ ፡ ለየዋህ ። ወኢይት 20
ሜጠው ፡ ኵሎ ፡ መበአ ፡ ኃጥአን ። *አፈ ፡ ራትዓን ፡ ይመልእ ፡ ሠሐቀ ። ወየአምን ፡ 21
ከናፍሪሆሙ ። *ወጸላእቶሙኒ ፡ ይለብሱ ፡ ኀፍረተ ። ወይጠፍእ ፡ ቤተ ፡ ኃጥአን ። 22

13. ደኃሪቶሙ ፡ B ወትጠፍዕ ፡ B ለረሲዓን ፡] ለኃጥአን ፡ B. — 14. ምዝቡር ፡ B ወሰሬት ፡ A, ወሣሬት ፡ B. — 15. ኢይቀውም ፡] ይቀውም ፡ A ወዘወጠነሂ ፡] ዘወጠነሂ ፡ B. — 16. ወስሕቡብ ፡ A B ፀሐይ ፡] *add.* ወውስተ ፡ ገንቱ ፡ ልምላሜሁ ፡ ይየብስ ፡ B ያኅልቅ ፡ A, የኅልቅ ፡ B ኃይሉ ፡ B. — 17. መእከለ ፡] ማእከለ ፡ A, ወበማዕከለ ፡ B ጸላዕት ፡ A B ወውስተ ፡] ወበውስተ ፡ A ኅዝሐዝ ፡ A, ሕዝሕዝ ፡ B ያሐዩ ፡ A. — 18. ውሕጦ ፡ A B ምድር ፡ B ሐስዎ ፡ A, ወሐስዎ ፡ B. — 19. ይ ትገፈትዎ ፡ B ወካልእኒ ፡] ወካልእ ፡ A B. ይበቍል ፡ A. — 20. ወእግዚአብሔር ፡ A ወኢይትሜጦ ፡ A B ኵሎ ፡ *om.* A መባዓ ፡ B. — 21. ስሐቀ ፡ B ወየአምን ፡] ወያአምን ፡ A, ወይየብባ ፡ B. — 22. ኃፍረተ ፡ A B ወይጠፍዕ ፡ B ኃጥን ፡ A.

toute herbe qui ne boit pas d'eau, se dessèche.
Telle est la fin de tous ceux qui oublient Dieu; 13
et l'espérance des impies périt.
Sa demeure sera des ruines; 14
et son habitation comme une toile d'araignée.
Et s'il a consolidé sa maison, elle ne restera pas debout; 15
et ce qu'il a commencé, il ne le finira pas.
Et il sera moisi sous le soleil; 16
et sa force se consumera dans sa méchanceté.
Et il passera la nuit au milieu des rocs; 17
et il vivra dans le gravier.
Et si la terre l'a dévoré, elle le renie; 18
je n'ai rien vu de tel, [dit-elle].
Car c'est ainsi que les impies seront renversés; 19
et d'autres pousseront de la terre.
Mais Dieu ne rejettera pas l'innocent; 20
et il repoussera tous les présents des pécheurs.
La bouche des hommes droits sera pleine de sourire; 21
et ses lèvres [le] célébreront.
Et de même leurs ennemis seront revêtus de honte; 22
et la maison des pécheurs disparaîtra.

IX, 1-2 *ወተሰጥወ ፡ ኢዮብ ፡ ወይቤ ። *አማን ፡ አአምር ፡ ከመ ፡ ከመዝ ፡ ውእቱ ። ወእ
3 ፎ ፡ ይክውን ፡ ጻድቅ ፡ ንጹሐ ፡ በኀበ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። *ወእመሂ ፡ ፈቀደ ፡ ይጽዕ
4 ሮ ፡ ኢይሰጠዎ ። ከመ ፡ ኢይትዋሣእ ፡ አሐተ ፡ ቃለ ። *እምእልፍ ፡ ጠቢበ ፡ ምክር ፡
5 ውእቱ ፡ ወዐቢይ ፡ ወኃያል ። መኑ ፡ እኩየ ፡ ከዊኖ ፡ ዘቆመ ፡ ቅድሜሁ ። *ዘያንቀለቅሎ
6 ሙ ፡ ለአድባር ፡ ወኢይሬአይዎ ። ወይገፈትአሙ ፡ በመዐቱ ። *ዘያድለቀልቃ ፡ እመሰ
7 ረታቲሃ ፡ ለሰማይ ። ወየሀውከሙ ፡ ለአዕማዲሃ ። *ወየዐትቦሙ ፡ ለከዋክብት ። ዘይብ
8 ላ ፡ ለዐሐይ ፡ ወኢትሠርቅ ። *ዘሰፍሖ ፡ ለሰማይ ፡ ባሕቲቱ ። ወየሐውር ፡ ላዕለ ፡ ባሕር ፡
9 ከመ ፡ ዲበ ፡ ምድር ። *ዘይገብር ፡ ብዙኀ ፡ ወያስተጋብእ ። ወያርኢ ፡ ወያኃልቆሙ ፡ ለ
10-11 አዜብ ። *ዘይገብር ፡ ዐቢያተ ፡ ዘአልቦ ፡ ጎልቀ ። *እመሂ ፡ ተዐደወኒ ፡ ኢይሬአየ ።

IX. — 1. ወተሰጥወ ፡] ወተሠጥወ ፡ A, ወእደ ፡ ተናገረ ፡ ኢዮብ ፡ ወተሰጥወ ፡ B. — 2. ከመዝ ፡] *add.* ይቤ ፡ A ንጹሕ ፡] ንሡሕ ፡ P በኀበ ፡] ቅድመ ፡ B. — 3. ያጽዕሮ ፡ ኢይሠጠዎ ፡ A ይጽዕሮ ፡ ኢይሰጠዎ ፡ ከመ ፡ ኢይትዋሣእ ፡] ይትዋሣእ ፡ ኢይሰጠዎ ፡ B. — 4. ወዐቢይ ፡ ውኃይል ፡ A, ወዐቢየ ፡ ኃይል ፡ B. — 5. ወ ኢይሬእይዎ ፡ A B ወይገፈትኦሙ ፡] ወይጐድኦሙ ፡ A, ወይገፈትያሙ ፡ B በመዓቱ ፡ B. — 6. ዘያድለቀ ልቃ ፡] ወያድለቀልቃ ፡ B ለሰማይ ፡] ለምድር ፡ ወለሰማይ ፡ B ወየሀውኮሙ ፡] ወያሀውኮን A, የሐውኮን ፡ B. — 7. ወያዐትቦሙ ፡ A ወየዐትቦሙ ፡ ለከዋክብት ፡] ወገጸ ፡ ከዋክብት ፡ የሐትም ፡ B ለዐሐይ ፡] ለወር ኅ ፡ B ወኢትሠርቅ ፡] ኢትስረቁ ፡ A, ኢትሥርቁ ፡ B. — 8. ዘሰፍሖ ፡] ወሰፍሖ ፡ B ባሕቲቱ ፡] በታሕቱ ፡ A ወያሐውር ፡ A, ዘየሐውር ፡ B ላዕለ ፡] ውስተ ፡ A, መልዕልተ ፡ B ከመ ፡ ዲበ ፡ ምድር ፡] *om.* B. Les deux stiches du verset 7 sont invertis dans B; et le v. 7 est après le v. 8 dans B. — 9. ወየስተጋብእ ፡ A ወይሬኢ ፡ A ወያኃልቅ ፡ A ለአዜብ ፡] በእሳት ፡ A ዘይገብር ፡ ብዙኀ ፡ ወያስተጋብእ ፡ ወያርኢ ፡ ወያኃልቆሙ ፡ ለአዜብ ፡] ዘገብሮ ፡ ለትርያ ፡ ወአስተጋብኦ ፡ ወለይብራንሂ ፡ ወይኄልቆሙ ፡ ለከዋክብተ ፡ ጽባሕ ፡ B. — 10. ኖልቄ ፡ A, ጐልቄ ፡ B. — 11. እመሂ ፡] እመኒ ፡ A ተዓደወኒ ፡ B ኢ ይሬእየ ፡ A B ወእመሂ ፡] ወእመኒ ፡ A B ኃለፈ ፡ ኢየአምሮ ፡ B.

IX, 1 Et Iyob répondit, et dit :
2 En vérité, je sais qu'il en est ainsi;
et comment le juste sera-t-il pur devant Dieu?
3 Et s'il veut le tourmenter, il ne lui répondra pas,
pour ne pas discuter une seule parole.
4 Plus que dix mille il est sage dans ses conseils, et grand, et puissant;
quel est celui qui, étant mauvais, est resté debout devant lui?
5 C'est lui qui ébranle les montagnes, et on ne le voit point;
et il les renverse dans sa colère.
6 Et il fait trembler le ciel, depuis ses fondements;
et il ébranle ses colonnes.
7 Et il met un sceau sur les astres;
c'est lui qui parle au soleil, et il ne se lève pas.
8 C'est lui qui a étendu le ciel, lui seul;
et il marche sur la mer comme sur la terre.
9 C'est lui qui accomplit beaucoup d'œuvres, et rassemble,
et [qui] voit et consomme ceux-ci du Sud.
10 C'est lui qui fait de grandes choses, innombrables.
11 Quand il passe devant moi, je ne le vois pas;

ወእመሂ ፡ ኀለፈኒ ፡ ኢያአምሮ ። *እመ ፡ አእተተ ፡ መኑ ፡ ያገብእ ። ወመኑ ፡ ይብሎ ፡ 12
ምንተ ፡ ገበርከ ። *ውእቱ ፡ ተመይጠ ፡ እመቅሠፍትየ ። እምኔሁ ፡ ተዐጽዉ ፡ ዐናብርት ፡ 13
ዘመትሕተ ፡ ሰማይ ። *ወእመሰ ፡ ይሰምዓኒ ፡ ቃልየ ፡ ወኢይፈክሮ ። *ወእመሂ ፡ በጽድ 14-15
ቅ ፡ ወኢሰምዐኒ ። ወእስእል ፡ ፍትሐ ፡ ዚአሁ ። *ወእመሂ ፡ ጸዋዕኩ ፡ ወአውሥአኒ ። 16
ኢየአምን ፡ ከመ ፡ ሰምዐኒ ። *ዓውሎኑ ፡ ይቀጠቅጠኒ ። ወብዙኀ ፡ አቍሰለኒ ፡ ለከንቱ ። 17
*ወኢየኀድገኒ ፡ አዕርፍ ። ወአጽገበኒ ፡ ሕምዘ ። *እስመ ፡ ጽኑዐ ፡ ይእኅዝ ። መኑ ፡ 18-19
ይትቃወማ ፡ ለኵነኔሁ ። *ወእመሂ ፡ አፉየ ፡ ዐመፀ ፡ እምጽድቅ ። ወእመኒ ፡ ነጻሕኩ ፡ 20
ዕጹብ ፡ ይረክበኒ ። *ወእመሂ ፡ አበስኩ ፡ እንዳሚ ፡ ለነፍስየ ። ዳእሙ ፡ ጠፍኣት ፡ ሕይ 21

12. እመ ፡] ወእመ ፡ A, ወእመኒ ፡ B አእትት ፡ P. — 13. ውእቱ ፡] ወእግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡ B ተመይጠ ፡] ተፈጥረ ፡ A, ኢተመይጠ ፡ B እምኔሁ ፡] ወእምኔሁ ፡ B ተዐጽዉ ፡] ተቀጽዑ ፡ A, ተቀጽኡ ፡ B ዐናብርት ፡] ዐንበራተ ፡ A, አናብርት ፡ B ዘመትሕተ ፡] ዘታሕተ ፡ A B. — 14. ወእመሰ ፡] እፎኬ ፡ B ይሰምዐኒ ፡ A ወኢይፈክሮ ፡] ወይፈክሮ ፡ A B. — 15. ወእመሂ ፡] እመኒ ፡ B በጽድቅ ፡] ጸዋዕኩ ፡ በጽ ድቅ ፡ B ወኢሰምዐኒ ፡] ወኢይሰምዐኒ ፡ A, ወኢሰምዓኒ ፡ B ወእስእል ፡] እስእል ፡ B. — 16. ወእመሂ ፡] እመኒ ፡ B ወአውሥአኒ ፡ P ኢያአምን ፡ A ሰምዓኒ ፡ B. — 17. ዐውሎኑ ፡ A, አውሎሁ ፡ B ወብ ዙኃ ፡ B አቍሰለኒ ፡ A በከንቱ ፡ B. — 18. ወኢያኀድገኒ ፡ A, ወኢኀደገኒ ፡ B ያዕርፍ ፡ A ኅም ዝ ፡ B. — 19. ጽኑዓ ፡ B መኑ ፡] ወመኑ ፡ B ይትቃወሞ ፡ A — 20. ወእመሂ ፡] እመኒ ፡ B አፉየ ፡ ዐመፀ ፡] ዓመፀ ፡ አፉየ ፡ B ወእመኒ ፡] ወእመሂ ፡ B ነጻሕኩ ፡] አሕፀፅኩ ፡ B ዕጹብ ፡ A, ዕፁብ ፡ B. — 21. ወእመሂ ፡ አበስኩ ፡ እንዳሚ ፡ ለነፍስየ ፡] ኀጢሕ ፡ አነ ፡ ወኢያአምር ፡ ነፍስየ ፡ B.

et s'il passe devant moi, je ne le connais pas.
Et s'il s'éloigne, qui le ramènera, 12
et qui lui dira : Qu'as-tu fait?
Et il ne s'est point détourné de mon affliction; 13
par lui furent enfermées les baleines qui sont sous le ciel.
Combien moins il entendra ma voix, et il ne l'expliquera pas? 14
Et si je l'ai invoqué avec justice, et s'il ne m'a pas écouté, 15
j'implorerai son droit.
Et si je l'ai invoqué, et s'il m'a répondu, 16
je ne croirai pas qu'il m'a écouté.
Est-ce le tourbillon qui m'écrase? 17
Il m'a fait de nombreuses blessures, en vain.
Et il ne me laisse pas reposer; 18
et il m'a rassasié de poison.
Car il saisit avec force; 19
et qui résistera à son jugement?
Et si ma bouche a commis l'iniquité plus que la justice, 20
et si je suis pur, sévère il me rencontrera.
Et si j'ai péché, mon âme ne le sait pas; 21
mais ma vie s'est éteinte.

22-23 ወትየ ። *ወበሕቱ ፡ እቤ ፡ ዐቢይ ፡ ወኃያል ፡ ይፈኑ ፡ መቅሠፍትየ ። *እስመ ፡ እኩይ ፡
24 ሞቶሙ ፡ ለኃጥአን ። ወይሥሕቅዎሙ ፡ ለጻድቃን ። *ወይገብእ ፡ ውስተ ፡ ኃጥአን ። ወ
25 ይከድንዋ ፡ ገጸ ፡ መድልዋን ። ወአነ ፡ ምንትኑ ፡ አነ ። *ወሕይወትየኒ ፡ ትቀልል ፡ እም
26 ረዊጽ ። እለ ፡ አምሰጡ ፡ ወኢረከቦሙ ፡ እንከ ። *ወእመቦ ፡ ሐመር ፡ አሰረ ፡ ፍኖቱ ።
27 አው ፡ ንስር ፡ ዘይሠርር ፡ ወየኀሥሥ ፡ ዘይበልዕ ። *ወእመኒ ፡ ነበብኩ ፡ አልቦ ፡ ዘእበ
28 ቍዕ ። ወድቀ ፡ ገጽየ ፡ በገዳር ። *ያንቀለቅል ፡ ኵሉ ፡ መለያልይየ ። አእመርኩ ፡ ከ
29-30 መሰ ፡ ኢተኀድገኒ ፡ ከመዝ ። *እመኬ ፡ ኃጥእ ፡ አነ ፡ ለምንት ፡ ኢሞትኩ ። *እመኒ ፡
31 ተኀፀብኩ ፡ ከመ ፡ በረድ ፡ ወነጻሕኩ ። ወአንጻሕኩ ፡ እደዊየ ። *ብሕቁ ፡ ትጠምዐኒ ፡
32 ውስተ ፡ ርስሐት ። አስቆረረኒ ፡ ልብስየ ። *ሶቤሁ ፡ ሰብእ ፡ ውእቱ ፡ ዘይትዋቀሠኒ ። ወ

22. ዓቢይ ፡ B ወኀያል ፡ A መቅሠፍተ ፡ A B. — 23. ወይሥሕቅዎሙ ፡] ያስሕትዎሙ ፡ A, ወይስሕ ቅዎሙ ፡ B. — 24. ወይገብኡ ፡ A B ውስተ ፡ ኃጥአን ፡] ውስተ ፡ እደ ፡ ኃጥአን ፡ B መደልዋን ፡ B. — 25. ወሕይወትየኒ ፡] ወሕይወትየ ፡ B እምረዊጸ ፡ B አምሠጡ ፡ B ወኢረከቦሙ ፡] ወረከቦሙ ፡ A, ወኢይረክቦሙ ፡ B. — 26. አሰረ ፡] ሠረረ ፡ A, አሠረ ፡ B ፍኖቱ ፡] *add.* ኢይትአመር ፡ B ዘይሰርር ፡ A B ወያኀሥሥ ፡ A, ወየኃሥሥ ፡ B. — 27. ወእመኒ ፡] እመኒ ፡ B ዘእበቍዕ ፡ A, ዘይበቍዕ ፡ B. — 28. ወአ ንቀልቀለ ፡ B ከመሰ ፡] እንክሰ ፡ ከመ ፡ B ኢታኀድገኒ ፡ A, ኢየኀድገኒ ፡ B. — 30. እመኒ ፡] እመኒ ፡ A, ወእመኒ ፡ B ተሐፀብኩ ፡ A B ወነጻሕኩ ፡ ከመ ፡ በረድ ፡ B እደውየ ፡ A B. — 31. በሕቁ ፡ A B ተጠምዓኒ ፡ B ውስተ ፡] *om.* A ርስሕት ፡ B ወታስቆረረኒ ፡ B ልብስየ ፡] ልብየ ፡ A. — 32. ሶ በሁ ፡ A B ዘይትዋቀስኒ ፡ B ወንሖር ፡] እምሖርን ፡ B ዐውድ ፡ A.

22 Mais je dis : Le grand et le puissant envoie mon affliction.
23 Parce que la mort des pécheurs est mauvaise;
et ils se riront des justes.
24 Et il les remettra aux pécheurs;
et les juges iniques se voileront la face.
Et moi, qu'est-ce que je suis?
25 Et ma vie est plus rapide que la course
de ceux qui fuient, et ne se rencontrent plus;
26 ou comme la trace du chemin du vaisseau,
ou de l'aigle, qui vole et cherche ce qu'il mange.
27 Et si j'ai parlé, je n'en tire aucun profit;
et ma face tombe avec des gémissements.
28 Et tous mes membres s'agitent;
mais je sais qu'il ne me laissera pas ainsi.
29 Et si je suis pécheur, pourquoi ne suis-je pas mort?
30 Quand je me laverais, et que je serais pur comme la neige,
et que je purifierais mes mains,
31 tu me plongerais dans une fange profonde,
et mes vêtements m'auraient en horreur.
32 Si c'était un homme, qui disputât avec moi,
nous irions ensemble au tribunal.

ንሖር ፡ ኀቡረ ፡ ውስተ ፡ ዓውዶ ። *ሶቤሁ ፡ ቦ ፡ ኀሩየ ፡ ዘይፈትሕ ፡ ለነ ። ወያጸምእ ፡ 33
ማእከለ ፡ ክልኤነ ። *ትእትት ፡ እምኔየ ፡ ዛቲ ፡ በትር ። ወኢይፅብአኒ ፡ ግርማሁ ። *ወ 34-35
እነግር ፡ እንክ ፡ ወኢይፈርህ ። ወአልቦ ፡ ዘአእምር ።

*በዘ ፡ ትጼወር ፡ ነፍስየ ። እምዕጹብ ፡ አወሥእ ፡ ቃልየ ። እነብብ ፡ እንዘ ፡ ትጠወ X, 1
ቅ ፡ ነፍስየ ፡ መሪረ ። *ወእቤሎ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ፡ ኀጢአት ፡ ኢትመሀረኒ ። ወለም 2
ንትኬ ፡ ከመዝ ፡ ኰነንከኒ ። *ይሜንየከኑ ፡ እመ ፡ አበስኩ ። እስመ ፡ ተሀየይከ ፡ ተግባ 3
ረ ፡ እደዊከ ። ወነጸርከ ፡ ምክረ ፡ ረሲዓን ። *ወከመ ፡ መዋቲ ፡ ትኔጽር ፡ ወትሬኢ ። *ወ 4-5
መዋዕሊከኒ ፡ ከመዘ ፡ ሰብእኑ ፡ ውእቱ ። ወዐመቲከኒ ፡ ከመዘ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያውኑ ።
*ከመ ፡ ትኅሥሣ ፡ ለኀጢአትየ ። ወትሕትት ፡ ጌጋይየ ። *ታአምር ፡ ከመሰ ፡ ኢአበስ 6-7

33. ሶቤሁ ፡] ሶበሁ ፡ A, ወሶበሁ ፡ B ኀሩየ ፡] ሕሩየ ፡ A, ዕሩየ ፡ B ዘይፈትሕ ፡] ዘይፈት ፡ A ወያጸምዕ ፡ B. — 34. ትእትት ፡] ትእተት ፡ A, እምተአተተ ፡ B እምኔየ ፡ ዛቲ ፡ በትር ፡] እምኔሃ ፡ ዛቲ ፡ በትር ፡ A, ዝንቱ ፡ በትር ፡ እምኔየ ፡ B ወኢይፅብአኒ ፡] ወኢይፀብስ ፡ A, ወኢምኢፀብአኒ ፡ B ግርማሁ ፡] እምግርማሁ ፡ A. — 35. ወእነግር ፡] እነግር ፡ B እንክ ፡] እንክሰ ፡ B ወኢየፈርህ ፡ B.

X. — 1. በዘትጼወር ፡ B እምዕፀብ ፡ A B እነብብ ፡] ወእነብብ ፡ A B እጠወቅ ፡ A. — 2. ኀጢአት ፡ A, ኃጥአ ፡ B ኢትምህረኒ ፡ A, ኢትምሕርኑ ፡ B ወለምንትኬ ፡] ለምንት ፡ A, ወለምንትኑ ፡ B. — 3. ይሴንየከኑ ፡ A ተሐየይከ ፡ B እዲከ ፡ A ወእነጽርከ ፡ A. — 4. ረሲዓን ፡ ፡] *add.* ቦኑ ፡ ዓይን ፡ ሰብእ ፡ ለከ ፡ B መዋቲኑ ፡ B. — 5. ወመዋዕሊከኒ ፡] መዋዕሊከኒ ፡ B ከመዘ ፡ (1°)] ከመ ፡ A, ከመ ፡ ዘ B ወዓመታቲከኒ ፡ A, ወዓመቲከኒ ፡ B እመሕያውኑ ፡ A B. — 6. ለኀጢአትየ ፡ A. — 7. ተአምር ፡ B ዘያመሥጥ ፡ A B.

Et s'il y avait eu un égal pour nous juger, 3
et pour écouter nos discussions;
cette verge se serait éloignée de moi, 34
et ses terreurs ne me combattraient point.
Et je parlerai donc, et ne craindrai pas; 35
et il n'y a rien que je sache.

Parce que mon âme est tourmentée, X, 1
je répondrai à peine avec ma voix,
et je parlerai quoique mon âme soit pressée amèrement.
Et je dirai à Dieu : Est-ce que mon péché ne m'instruira pas? 2
Et pourquoi m'as-tu ainsi condamné?
Est-ce que tu trouves bien que j'aie péché? 3
Pourquoi as-tu méprisé l'œuvre de tes mains,
et as-tu regardé de bon gré le conseil des impies?
Et comme le mortel, regardes-tu et vois-tu? 4
Tes jours sont-ils comme ceux de l'homme, 5
et tes années sont-elles comme celles des vivants,
pour que tu recherches mon péché, 6
et que tu t'enquières de ma faute?
Mais tu sais que je n'ai pas péché. 7

8 ኩ ። ወበሕቱ ፡ መኑ ፡ ውእቱ ፡ ዘያመስጥ ፡ እምእዴከ ። *እደዊከ ፡ ፈጠሩኒ ፡ ወገብሩ
9 ኒ ። ወእምዝ ፡ አፍለስከኒ ፡ ወነፃኅከኒ ። *ተዘከር ፡ ከመ ፡ እምዕቡር ፡ ፈጠርከኒ ። ወታገ
10 ብአኒ ፡ ካዕበ ፡ ውስተ ፡ መሬት ። *ወከመ ፡ ሐሊብ ፡ ሐለብከኒ ። ወአርጋእከኒ ፡ ከመ ፡
11-12 ግብነት ። *ወአልበስከኒ ፡ ሥጋ ፡ ወማእሰ ። ወአሰርከኒ ፡ አዕጽምትየ ። *ወወሀብከኒ ፡
13 ሣህለ ፡ ወምሕረተ ። ወኃውጸትከ ፡ ዐቀበኒ ፡ መንፈስየ ። *ወዘንተ ፡ ዘኀቤከ ፡ ሀሎ ፡ አእ
14 ምር ፡ ከመ ፡ ኵሎ ፡ ትክል ። ወአልቦ ፡ ምንትኒ ፡ ዘይሰእነከ ። *ሶቤሁ ፡ አበስኩ ፡ እም
15 ዐቀብከኒ ። ወኢያንጻሕከኒ ፡ እምኃጢአትየ ። *ወእመሂ ፡ አበስኩ ፡ አሌ ፡ ሊተ ። ወእመ
16 ሂ ፡ ጸደቁ ፡ ስእንኩ ፡ አንቃዕድዎ ። ጸገብክዋ ፡ ለኃሳር ። *ተሠገርኩ ፡ ከመ ፡ አንበሳ ፡
17 ዘይቀትሉ ። ወካዕበ ፡ ተአተኒ ፡ ወብሕቁ ፡ ትጠስየኒ ። *ወእምጥንቱ ፡ ካዕበ ፡ ተሐተኒ ።

8. እደዊከ ፡] *om.* A ወናጸሕከኒ ፡ A, ወንጻሕከኒ ፡ B. — 9. ከዐበ ፡ P. — 10. ንሊብ ፡ A ሐለብከ ኒ ፡] ብከኒ ፡ ሐሊ ፡ A ወአርገእከኒ ፡ A ወከመ ፡ ግብነት ፡ አርጋዕከኒ ፡ B. — 11. ሥጋ ፡] ሠቀ ፡ A ወማ ዕሰ ፡ B ወአሠርከ ፡ በአስራው ፡ B. — 12. ወንውጸትከ ፡ A, ወሐውጸትከ ፡ B ዓቀበኒ ፡ B. — 13. ወዘ ንተ ፡] ወዝንቱ ፡ ኵሉ ፡ B ዘኃቤከ ፡ P, በኀቤከ ፡ B ትክል ፡] ዘትክል ፡ A ምንተኒ ፡ A ዘይሰኅንከ ፡ B. — 14. ሶቤሁ ፡] ሶበሁ ፡ A, ወሶበሂ ፡ B እምዓቀብከኒ ፡ B ወኢያንጻሕከኒ ፡] ወእምአንጻሕከኒ ፡ B እምኃጢአትየ ፡ A. — 15. ወእመሂ ፡] እመሂ ፡ B አሌሊተ ፡ P A ወእመሂ ፡ (2°)] እመሂ ፡ B ለኃሣ ር ፡ A, ለኃሣር ፡ B. — 16. ተሠገርኩ ፡] ወተሠገርኩ ፡ A ተሠገርኩ ፡ ከመ ፡ አንበሳ ፡ ዘይቅትሉ ፡] ከመ ፡ አንበሳ ፡ ዘተሠገረ ፡ ወዘተቀትለ ፡ ዘኢይትነከር ፡ ከማሁ ፡ ኮንኩ ፡ B ተአተኒ ፡] ታአትተኒ ፡ A, ታአትተኒ ፡ በሞ ት ፡ B ወበሕቁ ፡ A B ትጠይስኒ ፡ A. — 17. ታንትተኒ ፡ A, ተሐትተኒ ፡ B ዓቢየ ፡ B ሊተ ፡] ዲቤ የ ፡ B መንሱት ፡ A.

Mais qui est-ce qui échappera à ta main?
8 Tes mains m'ont créé, et m'ont façonné;
et après cela tu m'as transformé, et tu m'as broyé.
9 Souviens-toi que tu m'as créé de l'argile,
et que tu me feras retourner à la poussière;
10 et que tu m'as trait comme le lait,
et que tu m'as caillé comme le fromage.
11 Tu m'as revêtu de chair et de peau;
et tu as lié mes os.
12 Tu m'as donné clémence et miséricorde;
et ta providence a gardé mon âme.
13 Et cela est à toi, et je sais que tu peux tout;
et il n'y a rien qui te soit impossible.
14 Si j'avais péché, tu m'observerais;
et tu ne m'as pas purifié de mon péché.
15 Et si j'ai péché, malheur à moi;
et si j'ai été juste, je ne puis regarder en haut;
je suis rassasié d'ignominie.
16 Je fus pris dans un piège, comme un lion que l'on tue;
et tu me remueras, et tu me perdras.
17 Et depuis le commencement tu reprendras ton enquête,

ወአምጻእከ ፡ ላዕሌየ ፡ ዐቢየ ፡ መቅሠፍተ ። ወፈነውከ ፡ ሊተ ፡ መንሱተ ። *ለምንት ፡ 18
እንከ ፡ ኢሞትኩ ፡ ሶበ ፡ ታወፅአኒ ፡ እምከርሥ ። ወኢትርአየኒ ፡ ዐይን ። *ወእኩን ፡ ከ 19
መዘ ፡ ኢተኈጠርኩ ። ለምንት ፡ ተፈጠርየ ፡ ውስተ ፡ መቃብር ፡ ኢወረድኩ ። ወወፂእ
የ ፡ እምከርሥ ፡ ውስተ ፡ መቃብር ፡ ኢያዕረፍኩ ። *እኮኑ ፡ ውሑድ ፡ መዋዕለ ፡ ሕይ 20
ወትየ ። ኅድገኒ ፡ አዕርፍ ፡ ሕቀ ። *ዘእንበለ ፡ እሑር ፡ ኀበ ፡ ኢይገብእ ። ብሔረ ፡ ጽል 21
መት ፡ ወቆበር ። *ብሔረ ፡ ጽልመት ፡ ዘለዓለም ፡ ኀበ ፡ አልቦ ፡ ብርሃን ። ወኢይሬኢ ፡ 22
ሕይወተ ፡ መዋቲ ።

ወተሰጥወ ፡ ሳፈር ፡ አሜናዊ ፡ ወይቤ ። *በከመ ፡ ብዝኀ ፡ ትንብብ ፡ ከማሁ ፡ ትሰም XI, 1-2
ዕ ። በብዝኀ ፡ ነቢብከኑ ፡ ዘትጸድቅ ፡ ይመስለከ ። *ቡሩክ ፡ ዘይትወለድ ፡ እምአንስት ፡ ዘ 3
ሕዳጥ ፡ መዋዕሊሁ ። ኢታብዝኅ ፡ ነቢበ ፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ ዘይትዋቀሠከ ። *ወኢትበል ፡ 4

18. ለምንት ፡] ወለምንት ፡ B እምከርሥ ፡] እምከርሠ ፡ እምየ ፡ B ወትርአየኒ ፡ A ዓይን ፡ B. — 19. ለምንት ፡] ወለምንት ፡ B ኢወረድኩ ፡] ዘኢወረድኩ ፡ B. — 19. ከመ ፡ ዘኢተፈጠርኩ ፡ B ለምንት ፡] ወለምንት ፡ B ኢወረድኩ ፡] ዘኢወረድኩ ፡ B እምከርሥ ፡] *add.* ለመንት ፡ ወፂአየ ፡ እምከርሥ ፡ P, *add.* ወኢትርአየኒ ፡ ዐይን ፡ ወእኩን ፡ ወለምንት ፡ A ውስተ ፡ መቃብር ፡ (2°) *om.* B ኢያዕረፍኩ ፡] ዘኢተሀጕል ኩ ፡ B. — 20. እኮኑ ፡] ዖቤሃ ፡ አኮኑ ፡ B ውኁድ ፡ A ሕድገኒ ፡ A ሕቀ ፡] ጥቀ ፡ A. — 21 ኃበ ፡ P. — 22. ኃበ ፡ P ብርሃን ፡ B ሕይወተ ፡] ብርሃነ ፡ ወሕይወተ ፡ B.

XI. — 1. ወተሰጥወ ፡] ወተሠጥዎ ፡ A, ወእደ ፡ ተናገረ ፡ B ሳፍር ፡ A B. — 2. ብዙኃ ፡ B በብዝ ኃ ፡ B ነቢበከኑ ፡ B ዘትጸድቅ ፡] ትጸድቅ ፡ B. — 3. ዘኅዳጥ ፡ A B ዘይትዋቀስከ ፡ A B.

et tu as amené contre moi une grande affliction,
et tu m'as envoyé la calamité.
Pourquoi donc ne suis-je pas mort, quand tu m'as fait sortir du sein (maternel), 18
et les yeux ne m'auraient pas vu;
et je serais comme si je n'avais pas été créé? 19
Et pourquoi, après avoir été créé, ne suis-je pas descendu dans le tombeau,
et, après être sorti du sein (maternel), ne me suis-je pas reposé dans le
Est-ce que les jours de ma vie ne sont pas peu nombreux? [tombeau? 20
Laisse-moi reposer un peu,
avant que je m'en aille, là d'où je ne reviendrai pas, 21
au pays des ténèbres, et du brouillard,
au pays des ténèbres éternelles, où il n'y a pas de lumière, 22
et où le mortel ne voit pas la vie.

Et Saphar d'Amen répondit, et dit : XI, 1
De même que tu as beaucoup parlé, ainsi dois-tu écouter. 2
Penses-tu te justifier par tes paroles nombreuses?
Béni est celui qui est né de la femme et dont les jours sont peu nombreux. 3
Ne parle pas davantage, car il n'y a personne qui t'accuse.
Et ne dis pas : Je suis pur dans mes œuvres, 4
et je suis juste devant lui.

5 ንጹሕ ፡ አነ ፡ በምግባርየ ። ወጻድቅ ፡ አነ ፡ በቅድሜሁ ። *ወእፎኑመ ፡ ይትናገረከ ፡ እግዚ
6 አ ፡ ብሔር ። ወይክሥት ፡ ከናፍሪሁ ፡ ምስሌከ ። *ወይነግረከ ፡ ኃይላ ፡ ለጥበብ ። እስመ ፡
ዕፁፍ ፡ ውእቱ ፡ ዘላዕሌከ ። ሶቤሁ ፡ ታአምር ፡ ከመ ፡ ይደልወከ ፡ ዘረከበከ ፡ እምኀበ ፡
7 እግዚአ ፡ ብሔር ፡ በኀጢአትከ ። *ወአሰርሆ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ፡ ትረክብ ። ወሀለው
8 ከኑ ፡ ቀዲሙ ፡ አመ ፡ ይፈጥር ፡ ዘኵሎ ፡ ይመልክ ። *ልዑል ፡ ሰማይ ፡ ወምንተ ፡ ትሬ
9 ሲ ። ወምንተ ፡ ታአምር ፡ ዕመቀ ፡ ቀላይ ። *ወአምጣነ ፡ ኑኀ ፡ ምድር ። አው ፡ ርሕባ ፡
10-11 ለባሕር ። *ወእመ ፡ ገፍትኦ ፡ ለኵሉ ፡ መኑ ፡ ምንተ ፡ ገበርከ ፡ ዘይብሎ ። *ለሊሁ ፡ ያ
12 አምር ፡ ግብረ ፡ ኃጥአን ። ወእመ ፡ ርኢየ ፡ ዐመፃ ፡ ኢያረምም ። *ወሰብእሰ ፡ ኃሣሤ ፡
13 ነቢብ ። ወመዋቲኒ ፡ ዘይትወለድ ፡ እምአንስት ፡ ከመ ፡ አድግ ፡ ይመስለኒ ። *ወአንተሰ ፡
14 ንጹሕ ፡ ልብየ ፡ ትብል ። ወታዕቢ ፡ እደዊከ ፡ ኀቤሁ ። *ወእመሰበ ፡ ዐመፃ ፡ ውስተ ፡

5. ወእፎኑመ ፡] እፎኑመ ፡ B ወይክስት ፡ A. — 6. ኀይላ ፡ A ዕፁፍ ፡ A, እፁፍ ፡ B ሶበሁ ፡ A B ተአምር ፡ B ዘረክብክ ፡ A ይደልወክ ፡ ዘረከበክ ፡] ረከበክ ፡ ዘይደልወክ ፡ B እምኀበ ፡ P በኀጢአትክ ፡ A. — 7. ወአሰርሂ ፡ A, ወአሠርሂ ፡ B ትረክብኑ ፡ B ወሀሎክሁ ፡ A, ሀሎክኑ ፡ B ቀዲሙ ፡] *om.* A አመ ፡] ክመ ፡ A ይመልክ ፡] *om.* P A ዘኵሎ ፡ ይመልክ ፡] ዓለመ ፡ ወልዑለ ፡ ሰማየ ፡ B. — 8. ሰማየ ፡ P ልዑል ፡ ሰማይ ፡] *om.* B ትረሲ ፡ B ተአምር ፡ B ዕመቃ ፡ ለቀላይ ፡ B. — 9. ወአምጣነ ፡] አምጣነ ፡ A, *om.* B ኑኀ ፡] ኑሐ ፡ A, ወኑኃ ፡ B ምድር ፡] ለምድር ፡ B ርኅባ ፡ A, ራኅባ ፡ B ለባሕር ፡] ለምደር ፡ ወለባሕር ፡ A. — 10. ወእመ ፡] ወለእመ ፡ A ምንተ ፡ ገበርከ ፡ ዘይብሎ ፡] ይብሎ ፡ ምንተ ፡ ገበርከ ፡ B. — 11. የአምር ፡ B ርእየ ፡ A B ዓመፃ ፡ B ኢያረምም ፡] *add.* ወብእ ሲ ፡ ለባዊ ፡ ይሌብዎ ፡ B. — 12. ወሰብእሰ ፡] ወሶበሰ ፡ ሰብእ ፡ A, ሰብእሰ ፡ B ኀሣሤ ፡ A ወመዋቲኒ ፡] መዋቲኒ B. — 13. ትብል ፡ ንጹሕ ፡ ልብየ ፡ B ወታዕቢ ፡ B ኀቤሁ ፡ P. — 14. ወእመሰበ ፡] ሶበሰ ፡ B ዓመፃ ፡ B ውስተ ፡ እደዊከ ፡ ኢትቅርብ ፡] ውስተ ፡ እደዊከ ፡ ኢትቅረብ ፡ A, ኢሀሎ ፡ ውስተ ፡ እደዊከ ፡ B ወኢታንብር ፡] ወለእመ ፡ ኢያንበርከ ፡ B ጽልሑት ፡] እይከ ፡ ወ ፡ rasé A ውስተ ፡ ልብከ ፡ ጽልሑት ፡ B.

5 Et comment Dieu te parlera-t-il,
et ouvrira-t-il ses lèvres avec toi?
6 Et il te dira la puissance de la sagesse;
parce qu'elle est double de celle qui est à toi.
Alors tu sauras comme cela t'était dû, ce qui t'est arrivé de la part de Dieu
7 Et trouveras-tu les traces de Dieu, [pour tes péchés.
et étais-tu avant que le Tout-Puissant créât [le monde]?
8 Le ciel est élevé, et que faisais-tu,
et que savais-tu de la profondeur de l'abîme?
9 Et quelle était la longueur de la terre,
ou la largeur de la mer?
10 Et quand il a tout renversé, qui lui a dit : Qu'as-tu fait?
11 Lui-même connaît l'ouvrage des pécheurs;
et s'il voit l'iniquité, il ne se tait pas.
12 Mais l'homme est désireux de parler;
et le mortel, qui est né de la femme, me semble être comme un âne.
13 Et toi, tu dis : Mon cœur est pur;
et tu lèves tes mains vers lui.
14 Mais s'il y a de l'iniquité dans tes mains, n'approche pas;

እደዊከ ፡ ኢትቅርብ ። ወኢታንብር ፡ ጽልሑተ ፡ ውስተ ፡ ልብከ ። *ከመዝ ፡ ያበርህ ፡ 15
ገጸከ ፡ ከመ ፡ ማይ ፡ ንጹሕ ። ወአእትት ፡ ርስሐተከ ፡ ወኢትፍራህ ፡ እንከ ። *ወትረስዓ ፡ 16
ለሕማምከ ። ከመ ፡ ሞገት ፡ እንተ ፡ ኀለፈት ፡ ወኢትደምፅ ፡ እንከ ። *ወጸልዮትከኒ ፡ ከ 17
መ ፡ ኮከበ ፡ ጽባሕ ። ወትሠርቅ ፡ ሕይወትከ ፡ ከመ ፡ ሞዐልት ። *ወትትአመን ፡ ከመ ፡ ት 18
ረክብ ፡ ተስፋከ ። ወትነብር ፡ ዳኅነ ፡ ዘእንበለ ፡ ሐዘን ፡ ወትካዝ ። *ወታዕርፍ ፡ እንከ ፡ 19
ወአልቦ ፡ ዘይፀብአከ ። ወይመጽኡ ፡ ብዙኃን ፡ ወይገንዩ ፡ ለከ ። *ወትኀልቅ ፡ መድኀኒ 20
ቶሙ ። ወየሐጕሉ ፡ ተስፋሆሙ ። ወይትመሰዉ ፡ አዕይንተ ፡ ረሲዓን ።

*ወተሰጥወ ፡ ኢዮብ ፡ ወይቤ ። *አንትሙኒ ፡ ሰብእኑ ፡ አንትሙ ። ወበኀቤክሙኑ ፡ XII, 1-2
ጸአሙ ፡ ተሰልጠት ፡ ጥበብ ። *አነኒ ፡ ብየ ፡ ልበ ፡ ከማክሙ ። *ብእሲ ፡ ጻድቅ ፡ ወንጹ 3-4

15. ከመዝ ፡] አሜሃ ፡ B ይበርህ ፡ B ገጽከ ፡ A B ከመ ፡ ማይ ፡] ከመ ፡ ዘተሐፅበ ፡ በማይ ፡ B ንጹሕ ፡] *add.* ወትከውን ፡ ሥቁየ ፡ እማዩ ፡ B ርስሐተ ፡ A B ወኢትፍረህ ፡ A, ወኢትፍራሕ ፡ B. — 16. ሞገት ፡] ሞገድ ፡ B ኀለፈት ፡ B. — 17. ሞዐልት ፡] ማዐልት ፡ A, መዓልት ፡ B. — 18. ትርክብ ፡ A ተስፋ ፡ A ኀዘን ፡ A B. — 19. ወተኅርፍ ፡ B ዘይጸብአክ ፡ B. — 20. ወታኀልቅ ፡ A, ወተሐልቅ ፡ B መድኀኒቶሙ ፡] መድኃኒቶሙ ፡ ለኃጥኣን ፡ B ወይትጎጕሉ ፡ A, ወየጎጕሉ ፡ B ወይትመስዉ ፡] ወይማስን ፡ A, ወይትመሰዋ ፡ B ረሲዓን ፡] ስዑን ፡ A.

XII. — 1. ወተሰጥወ ፡ ኢዮብ ፡] ወተሠጥወ ፡ ኢዮብ ፡ A, ወእደ ፡ ተናገረ ፡ ኢዮብ ፡ ወተሠጥወ ፡ B. — 2. ሰብእኑ ፡] ሰብእ ፡ A B ወበኀቤክሙኑ ፡ P, ወበኀቤክሙኒ ፡ A ተሠልጠት ፡ A B. — 3. ከማክሙ ፡] *add.* እስመ ፡ አልቦ ፡ ከመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሰሐቀ ፡ ለቢጹ ፡ ይከውን ፡ ሰሐቀ ፡ ጻድቅ ፡ ንጹሕ ፡ B.

et ne place pas la tromperie dans ton cœur.
Ainsi il fera briller ton visage, comme de l'eau pure; 15
et il ôtera ta tache, et tu ne craindras plus.
Et tu oublieras ta douleur, 16
comme le flot qui a passé, et qui ne fait plus de bruit.
Et aussi ta prière sera comme l'étoile du matin; 17
et ta vie se lèvera comme le jour.
Et tu croiras rencontrer l'objet de ton espérance; 18
et tu resteras en sûreté sans chagrin et sans peine.
Et tu reposeras enfin, et il n'y aura personne pour te faire la guerre; 19
et beaucoup viendront te rendre leurs hommages.
Et le salut des pécheurs sera anéanti, 20
et ils perdront leur espoir;
et les yeux des impies se dissoudront.

Et Iyob répondit, et dit : XII, 1
Vous aussi êtes des hommes; 2
et est-ce en vous seuls qu'est finie la sagesse?
Et moi aussi, j'ai de l'intelligence comme vous. 3
L'homme juste et pur a été [un] objet de dérision. 4

5 ሕ ፡ ስላቀ ፡ ኮነ ። *ለዕድሜ ፡ መዋዕሊሁ ፡ አፅንሕዎ ፡ ያኅስርዎ ፡ ባዕዳን ። ከመ ፡ ያው-
6 ድቁ ፡ ቤቶ ፡ ኃጥአን ። *ወበሕቱ ፡ እኩያኒ ፡ ኢይብል ፡ ኄራን ፡ እለ ፡ ያምዕዎ ፡ ለእግዚ-
7 እ ፡ ብሔር ። እኮኑ ፡ ውእቱ ፡ ዘያሐቶሙ ። *ተሰአሎሙ ፡ ለእንስሳሂ ፡ ለእመ ፡ ይነግሩ-
8 ከ ። ወለአዕዋፈ ፡ ሰማይ ፡ ለእመ ፡ ያየድዑከ ። *ተናገራ ፡ ለምድርሂ ፡ ለእመ ፡ ትፌክር ፡
9 ለከ ። ወይንግሩከ ፡ ዓሣተ ፡ ባሕር ። *መኑ ፡ ዘያአምር ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ። ከመ ፡ እደ ፡ እ-
10 ግዚእ ፡ ብሔር ፡ ገብረ ። *እስመ ፡ ውስተ ፡ እዴሁ ፡ ነፍሰ ፡ ኵሉ ፡ ሕያው ። ወመንፈሰ ፡
11-12 ኵሉ ፡ ሰብእ ። *እዝንሰ ፡ ነገረ ፡ ይፈልጥ ። ወጕርዔ ፡ እክለ ፡ ይጥዕም ። *በብዝኀ ፡ ዓ-
13 መት ፡ ጥበብ ። ወበብዝኀ ፡ ንብረት ፡ ትምህርት ። *ወእምኀቤሁ ፡ ጥበብ ፡ ወኃይል ።
14 ሎቱ ፡ ምክር ፡ ወአእምሮ ። *እመ ፡ ነሥተ ፡ መኑ ፡ የሐንጽ ። ወእመ ፡ ዐጸወ ፡ ላዕለ ፡ ሰ

5. ለዕድሜ ፡] በእድሜ ፡ B አፅንሕዎ ፡] ያጽንሕዎ ፡ A, አጽንሕዎ ፡ B ያኅስርዎ ፡] ያኅሥርዎ ፡ A, ያርስሕዎ ፡ B ከመ ፡] ወከመ ፡ B. — 6. እኩያን ፡ P B ኢይብል ፡] ይብል ፡ A, ይብሉ ፡ B ኄራን ፡] ኄር ፡ አን ፡ A, ኄራን ፡ ንሕን ፡ B ያምዕዎ ፡ A B ዘያሐቶሙ ፡] ዘያኅትቶሙ ፡ A, የሐትቶሙ ፡ B. — 7. ለእመ ፡ ያየድዑከ ፡] ወያይድዑከ ፡ A, እመ ፡ ያየድዑከ ፡ B. — 8. ወይነግሩከ ፡ A. — 9. ዘያአምር ፡] የአም ር ፡ B. — 11. እዝን ፡ ይፈልጥ ፡ ነገረ ፡ B ወጕርዔ ፡ A ይጥዕም ፡ እክለ ፡ B. — 12. በብዝኃ ፡ B ዓመት ፡] ዓመታትኑ ፡ B ጥበብ ፡] ትትረክብ ፡ ጥበብ ፡ B ወበብዝኃ ፡ B. — 13. ወእምኀቤሁ ፡ P ኀ ይል ፡ A ወእምኀቤሁ ፡ ጥበብ ፡ ወኃይል ፡] ወባሕቱ ፡ ኵሉ ፡ እምነበ ፡ እግዚአብሔር ፡ B ሎቱ ፡] ወሎቱ ፡ B አእምሮ ፡] *add.* ወኃይል ፡ B. — 14. ያኅንጽ ፡ A, የኅንጽ ፡ B ወእመ ፡] እመኒ ፡ B ዓፀወ ፡ B.

5 Les étrangers attendront le terme de ses jours,
pour que les pécheurs abattent sa maison.
6 Mais le mauvais ne dira pas : Vertueux sont ceux qui irritent Dieu.
Est-ce qu'il ne s'enquerra pas d'eux?
7 Interroge aussi les bêtes, si elles te parlent,
et les oiseaux du ciel, s'ils t'instruisent.
8 Parle aussi à la terre, si elle t'explique,
et les poissons de la mer te parleront.
9 Qui est-ce qui comprend tout cela,
que la main de Dieu a fait?
10 Parce que l'âme de tout vivant est dans sa main,
et l'esprit de tout homme.
11 L'oreille discerne la parole,
et la gorge goûte les mets.
12 Dans des années nombreuses est la sagesse,
et dans la longueur de l'existencé est la science.
13 C'est de lui que viennent la sagesse et la puissance,
et c'est à lui (qu'appartient) le conseil et le savoir.
14 S'il a détruit, qui construira?
Et s'il a fermé sur l'homme, qui ouvrira?

ብእ ፡ መኑ ፡ ያርኑ ። *እመ ፡ ከልአ ፡ ሰማየ ፡ ያየብሳ ፡ ለምድር ። እመ ፡ ኃደጋ ፡ ትማስ 15
ን ፡ ትትገፈታእ ። *እምኀቤሁ ፡ ኀይል ፡ ወጽንዕ ። ዘዚአሁ ፡ ጥበብ ፡ ወምክር ። *ይወስ 16-17
ዶሙ ፡ ለመካርያን ፡ ይዜወዉ ። ወሰዶሙ ፡ ለመኳንንተ ፡ ምድር ። *ወያነብሮሙ ፡ ለ 18
ነገሥት ፡ ዲበ ፡ መናብርት ። ወአቅነቶሙ ፡ ቅናተ ፡ ውስተ ፡ ሐቌሆሙ ። *ወይፈንዎ 19
ሙ ፡ ለማርያን ፡ ይዜወዉ ። ወገፍትአሙ ፡ ለኃያላን ፡ ምድር ። *ወይመይጥ ፡ ከናፍሪሆ 20
ሙ ፡ ለመሀይምናን ። ወያአምር ፡ ምክሮሙ ፡ ለሊቃናት ። *ወያመጽእ ፡ ሎሙ ፡ ኀሰረ ፡ 21
ለመላእክት ። ወይሣሀሎሙ ፡ ለትሑታን ። *ወይከሥት ፡ ዕሙቃተ ፡ እምጽልመት ። ወ 22
አውፅአሙ ፡ ውስተ ፡ ብርሃን ፡ ለጽላሎተ ፡ ሞት ። *ያዐወክሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወይትሐ 23
ጐሉ ። ወይሠርያሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወይመርሖሙ ። *ወይመይጥ ፡ ልቦሙ ፡ ለመላእክተ ፡ 24

15. ሰማየ ፡] ሰማዩ ፡ P, ሰማየ ፡ A, እምሰማይ ፡ ዝናመ ፡ B; peut-être ከልአ ፡ ለመይ ፡ እመ ፡] ወእመ ፡ B ኀደጋ ፡ A B ትትገፈትእ ፡] ትትገፈታእ ፡ A, ወትትገፈታዕ ፡ B. — 16. እምኀቤሁ ፡] እምኀቤሁ ፡ P, እስመ ፡ እምኀቤሁ ፡ B ኀይል ፡ B ዘዚአሁ ፡] ወእንቲአሁ ፡ B. — 17. ይወስዶሙ ፡] ወይፌስዮሙ ፡ B ወሰዶ ሙ ፡] ወወሰዶሙ ፡ A, ወይወስዶሙ ፡ B. — 18. ወያቀንቶሙ ፡ B ቅናተ ፡] *add.* ዘኃይል ፡ B. — 19. ወይ ገፈትዖሙ ፡ B ለኃያላን ፡ A. — 20. ለመሃይምናን ፡ B ወየአምር ፡ ምክረ ፡ ሊቃናት ፡ B. — 21. ኀሣረ ፡ B ወይሣሃሎሙ ፡ B. — 22. ዕሙቃተ ፡] ኀቡኣተ ፡ ዕሙቃተ ፡ A ወያወፅኦሙ ፡ B ለጽላሎተ ፡ ሞት ፡] እምጽልመት ፡ ወጽላሎተ ፡ ሞት ፡ B. — 23. ያዐወክሙ ፡] ያዐውክሙ ፡ A, ወየአወክሙ ፡ B ወይትኀ ጐሉ ፡ A ወይሠርያሙ ፡] ወይሤርዖሙ ፡ A, ወይሠርኦሙ ፡ B ወይመርኖሙ ፡ A. — 24. ልቦሙ ፡] ምክሮሙ ፡ B ኢያአምሩ ፡] ኢያእመሩ ፡ A, ዘኢያእመሩ ፡ B.

S'il arrête le ciel, il dessèche la terre; 15
et s'il l'a lâchée, la terre sera ravagée et bouleversée.
Parce que c'est de lui que viennent la force et la fermeté, 16
et à lui sont la sagesse et le conseil.
Et il emmène les conseillers pour qu'ils soient captifs; 17
et il conduit les princes de la terre.
Et il fait asseoir les rois sur les trônes; 18
et il leur ceint la ceinture sur leurs reins.
Et il envoie les devins en captivité; 19
et il renverse les puissants de la terre.
Et il change les lèvres des fidèles; 20
et il sait le conseil des vieillards.
Et il apporte l'ignominie aux princes; 21
et il est clément pour les humbles.
Et il manifeste les profondeurs (en écartant) les ténèbres; 22
et il les tire de l'ombre de la mort à la lumière.
Et il secoue les nations, et elles périssent; 23
et il organise les peuples, et les conduit.
Et il change le cœur des princes de la terre; 24
et il les a fait errer par des chemins qu'ils ne connaissaient pas.

25 ምድር ። ወአዓሎሙ ፡ ፍኖተ ፡ ኢያአምሩ ። *ወይመረስሱ ፡ ውስተ ፡ ጽልመት ፡ ወአከ ፡
ብርሃን ። ወይተነትኑ ፡ ከመ ፡ ስኩር ።

XIII, 1-2 *ናሁዝ ፡ ዘርእየት ፡ ዐይንየ ። ወዘሰምዐት ፡ እዝንየ ። *ወአአምር ፡ ዘከመ ፡ ታአም
3 ሩ ፡ አንትሙሂ ። ወእምኔክሙሰ ፡ ኢያአብድ ። *[ወባሕቱ ፡ አንሰ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ፡
4 እነግር ። ወእትዋቀስ ፡ ቅድሜሁ ፡ እመ ፡ ፈቀደ ። *አንትሙሰ ፡ አቀብተ ፡ ሥራይ ፡ ዘኅ
5 መፃ ። ወመናገዝዛን ፡ ለእኪት ፡ ኵልክሙ ። *ኢይረትዓኒ ፡ አጽምዕክሙ ። እስመ ፡ ጠፍአ
6 ት ፡ ጥበብ ፡ እምኔክሙ ። *ስምዑኒ ፡ ቅስተ ፡ አፋየ ። ወአጽምዑኒ ፡ ፍትሐ ፡ ከናፍርየ ።
7 *ይእዜኒ ፡ አኮኑ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ትነብቡ ። ወታየድዑ ፡ ጕሕሉተ ፡ ቅድሜ
8-9 ሁ ። *ወትትገኀሡ ፡ እምኔሁ ፡ እስኩ ፡ ለሊክሙ ፡ ፍትሑ ።] *ሠናይሰ ፡ ሶበ ፡ የሐቱክ
10 መ ። እንዘ ፡ ኵሎ ፡ ትገብሩ ፡ ኪያሁ ፡ ተጎሠ ። *በምንትኑ ፡ ትትማሰልዎ ፡ ከመ ፡ ትት

25. ወይመረስሱ ፡] ወያረመስሱ ፡ B ብርሃን ፡] ብርሃነ ፡ A, ውስተ ፡ ብርሃን ፡ B.
XIII. — 1. ናሁ ፡ ዝ ፡ B ዓይንየ ፡ B ወዘሰምዓት ፡ B. — 2. ተአምሩ ፡ B አንትሙ ፡ B ኢ
ያአብድ ፡ A. — 3-8] *om.* P A. — 9. ያንትቱክሙሂ ፡ A, የሐትቱክሙ ፡ B ኵሎ ፡] ሀሎ ፡ A ኪያሁ ፡]
ከማሁ ፡ A ታንሥሡ ፡ A, ተንሥሡ ፡ B. — 10. ታስተማስልዎ ፡ B ከመ ፡] *om.* P ትትዋቀሥዎ ፡] (?)
P, ትትዋቀስዎ ፡ A, ትትዋቀሱ ፡ ሎቱ ፡ B ታንብኡ ፡ A.

25 Et ils tâtonnent dans les ténèbres, et non dans la lumière;
et ils vacillent comme un homme ivre.

XIII, 1 Voilà ce qu'a vu mon œil,
et ce que mon oreille a entendu.
2 Et je sais comme vous savez aussi;
et je ne suis pas plus ignorant que vous.
3 Mais je parlerai donc à Dieu;
et je me défendrai devant lui, s'il le veut.
4 Mais vous, vous êtes médecins d'iniquité;
et vous êtes tous consolateurs du mal.
5 Il ne me semble pas juste que je vous écoute,
parce que la sagesse a disparu de vous.
6 Écoutez la défense de ma bouche;
et entendez de moi le jugement de mes lèvres.
7 Maintenant aussi ne parlerez-vous pas devant Dieu,
et manifesterez-vous la tromperie devant lui?
8 Et vous éloignerez-vous de lui?
Jugez donc vous-mêmes.
9 Mais il est bon qu'il vous examine;
quand vous faites tout, vous le procurez?
10 En quoi vous comparez-vous à lui pour que vous plaidiez avec lui?

ዋቀሥዎ ። ለገጽሰ ፡ ታደልዉ ፡ ወለፈ ፡ ተጎብኡ ። *ቀዳሚሁ ፡ አኮኑ ፡ ኃይሉ ፡ ያፈርሀ 11
ክሙ ። ወይመጽአክሙ ፡ ግሩም ፡ እምጎቤሁ ። *ዘለፋክሙሂ ፡ ጎላፈ ፡ ከመ ፡ ሐመድ ። 12
ወሥጋሂ ፡ መሬት ። *ተጸመሙ ፡ ወእንብብ ። ወእሥጎት ፡ እምሕምዝ ። *ወአስተጋብ 13-14
እ ፡ ሥጋየ ፡ በስነኒየ ። ወአጥቃ ፡ ለነፍስየ ፡ በእዴየ ። *ወእመሰ ፡ እትመጠዋ ፡ ኃያል ፡ 15
ወእግእከሰ ፡ ተንሥተ ። ወእግእከ ፡ እነግር ፡ ወእወቅሥ ፡ ቅድሜሁ ። *ወዝንቱ ፡ ይኩ 16
ነኒ ፡ መድኀኒተ ። እስመ ፡ ኢይበውእ ፡ ቅድሜሁ ፡ ትምይንት ። *ስምዑኒ ፡ ስምዑኒ ፡ 17
ቃልየ ። እንግርክሙ ፡ እንዘ ፡ ታጸምኡኒ ። *ናሁ ፡ ቀረብኩ ፡ ጎበ ፡ ፍትሕየ ። አአምር ፡ 18
አነ ፡ ከመ ፡ ታስተረኢ ፡ ጽድቅየ ። *ወመኑ ፡ ውእቱ ፡ ዘትጸዐር ፡ ከማየ ። ከመ ፡ እጸመ 19
ም ፡ ይእዜ ፡ ወአርምም ። *ወእኩን ፡ ከመ ፡ አብድ ፡ ወእትኀባእ ፡ እምገጽከ ። *አእት 20-21

11. አኮሁ ፡ A ጎይሉ ፡ A እምኃቤሁ ፡ P. — 12. ኃላፈ ፡ B ጎመድ ፡ A ወሥጋሂ ፡] ወሥጋክ ሙኒ ፡ B. — 13. ወእንብብ ፡] ወእነብብ ፡ A, እንብብ ፡ B ወእሣሐት ፡ A, ወእስሐት ፡ B. — 14. በስንየ ፡ A B ወአጥቃ ፡] ወአጠቃ ፡ A, ወአጠውቃ ፡ B. — 15. ወእመሰ ፡] ወእመ ፡ B እትመጠዉ ፡] ኢተመጠው ክዋ ፡ B ኃያል ፡ A, በኃይል ፡ B ወእግእኮሰ ፡] ወእመእኮሰ ፡ A, ወእመ ፡ አኮሰ ፡ B ተንሥት ፡ A, እም ኢተንሥአት ፡ B ወእግእኮ ፡] ወእመእኮ ፡ A, ወእመ ፡ አኮሰ ፡ B ወአወቅስ ፡ A, ወእወቅስ ፡ B. — 16. መ ድኀኒተ ፡ A. — 17. ስምዑኒ ፡ (2°)] *om.* B እንግርክሙ ፡] አነ ፡ እንግረክሙ ፡ B ታጸምዑኒ ፡ B. — 18. ቀረብኩ ፡] አነ ፡ ቀረብኩ ፡ A B ኃበ ፡ P አአምር ፡] ወአአምር ፡ B አነ ፡] *om.* B ታስተርኢ ፡ A B. — 19. ዘትጸዐር ፡] ዘተጽዕረ ፡ A, ዘተፅዕረ ፡ B. — 20. ወእኩን ፡] ወእክውን ፡ B ወእትኀበእ ፡ A, ወእት ኃባእኑ ፡ B.

Mais en face vous flattez, et de côté vous dissimulez.
D'abord sa force ne vous épouvante-t-elle pas? 11
Et il vous en adviendra ce qui est terrible.
Votre reproche est passager comme la cendre, 12
et votre corps comme la poussière.
Taisez-vous, et je parlerai; 13
et je me reposerai de la fureur.
Et je saisirai mon corps avec mes dents; 14
et je comprimerai mon âme dans ma main.
Peut-être le Puissant la prendra-t-il, si non, elle sera détruite; 15
et si non je parlerai, et je plaiderai devant lui.
Et cela sera le salut pour moi, 16
parce que la tromperie n'entre pas devant lui.
Écoutez-moi, écoutez ma parole; 17
je vous parlerai, pendant que vous m'écouterez.
Voici que je suis près de ma sentence; 18
et je sais que ma justice sera manifeste.
Et qui est-ce qui fut tourmenté comme moi, 19
pour que je sois muet maintenant, et que je devienne silencieux?
Et pour que je sois comme insensé, 20
et pour que je me cache de ta face?
Éloigne ta main de moi, 21

22 ት ፡ እምኔየ ፡ እይከ ። ወኢያጥቀኒ ፡ ግርማከ ። *ወትጼውዐኒ ፡ ወአነኂ ፡ እሰጠወከ ። ወ
23 እመኂ ፡ ተናገርከኒ ፡ አነኂ ፡ አወሥአከ ። *ሚመጠን ፡ እሙንቱ ፡ ኃጣውኢየ ፡ ወአበሳ
24 የ ። አርኢየኒ ፡ ምንት ፡ እሙንቱ ። *ለምንት ፡ ትሴውር ፡ እምኔየ ። ወትሬሲየኒ ፡ ጸላኢ
25 ከ ። *ወከመ ፡ ቈጽል ፡ ዘይትነገፍ ፡ እምነፋስ ፡ ታኃፍረኒ ። ወከመ ፡ ሣዕር ፡ ዘይነሥኦ ፡
26 ነፋስ ፡ ታሠርሐኒ ። *እስመ ፡ ጸሐፍከ ፡ እከየ ፡ ላዕሌየ ። ወዐቀብከ ፡ ሊተ ፡ ኃጢአተ ፡
27 ንእስየ ፡ ወአቅነትከኒ ። *ወአቀምከን ፡ ለእገርየ ፡ ውስተ ፡ ዳሕዕ ። ወሚመከ ፡ ሊተ ፡ ኵ
28 ሎ ፡ ምግባርየ ። ወሶበ ፡ እምቆመት ፡ እገርየ ፡ ኀደገኒ ። *ወአብለይከኒ ፡ ከመ ፡ ዝቅ ።
አው ፡ ከመ ፡ ልብስ ፡ ብላዐ ፡ ቍንቍኔ ።

XIV, 1 *መዋቲ ፡ ዘይትወለድ ፡ እምአንስት ፡ ሕዳጥ ፡ መዋዕሊሁ ። ወምሉእ ፡ መቅሠፍተ ።
2 *ወይፈሪ ፡ ከመ ፡ ጽጌ ፡ ወይወድቅ ፡ ወይኅልፍ ፡ ከመ ፡ ጽላሎት ። ወኢይሄሉ ፡ እንከ ።

22. ወትጼውዓኒ ፡ B ወአነኂ ፡] ወአነ ፡ B እሠጠወከ ፡ A B ወእመ ፡ B አነኂ ፡] ወአነ ፡ B. — 23. ሚመጠን ፡] ወሚመጠን ፡ B እግንቱ ፡ A B ኀጠውአየ ፡ A, ኃጣውአየ ፡ B አርእየኒ ፡ A B ምን ት ፡ እሙንቱ ፡] መኑ ፡ እግንቱ ፡ A, ምንት ፡ አግንቱ ፡ B. — 24. ለምንት ፡] ወለምንት ፡ B ትሴወር ፡ A, ትሜውር ፡ B ወትሬሰየኒ ፡ A B. — 25. ወከመ ፡] ከመ ፡ B ታኃፍረኒ ፡ A, ተሐፍሰኒ ፡ B ወከመ ፡ ሣዕ ር ፡ ዘይነሥኦ ፡ ነፋስ ፡ ታሠርሐኒ ፡] ሣዕረኑ ፡ ወብርኅ ፡ ዘይዮብስ ፡ ትደግን ፡ B. — 26. እከይየ ፡ B ወዓቀብ ከ ፡ B ኀጢአተ ፡ A ወአቅነትከኒ ፡] ወአቅነትከኒያ ፡ P, አቅነትከኒ ፡ B. — 27. ዳኅዕ ፡ A እምቆመት ፡] ቆመት ፡ B እግርየ ፡ A B. — 28. ብላዐ ፡ ቍንቍኔ ፡] ብላዐ ፡ ቍንቍኔ ፡ A, ዘተበልዓ ፡ እምቍንቍኔ ፡ B.
XIV. — 1. ሕዳጥ ፡] ኅዳጥ ፡ A, ወኅዳጥ ፡ B መቅሠፍት ፡ A. — 2. ወያኅልፍ ፡ A, ወየኃልፍ ፡ B.

et ta terreur ne me pressera pas.
22 Et tu m'appelleras, et moi aussi je t'écouterai;
et si tu me parles, je te répondrai.
23 Combien sont mes péchés et mes crimes?
Montre-moi quels ils sont.
24 Et pourquoi te caches-tu de moi,
et me fais-tu ton adversaire?
25 Et comme la feuille, qui est emportée par le vent, tu me ravis;
et comme l'herbe, que le vent a prise, tu me tourmentes.
26 Parce que tu as inscrit ma méchanceté contre moi;
et tu as conservé les péchés de ma jeunesse, et tu m'as enserré.
27 Et tu as placé mes pieds sur l'obstacle glissant;
et tu m'as chargé de toutes mes œuvres;
et si mon pied se plaçait, tu m'aurais laissé.
28 Et tu m'as consumé de vieillesse comme une outre,
ou comme un vêtement, nourriture de la teigne.

XIV, 1 Le mortel, qui est né de la femme, ses jours sont courts,
et son tourment est complet;
2 et il fleurit comme la fleur, et tombe;
et il passe comme l'ombre, et il ne reste plus.

*ወዝኒ ፡ አኮኑ ፡ ሐተተከ ። ወሎቱኒ ፡ አባእኮ ፡ ቅድሜከ ፡ ይትዋቀሥ ። *መኑ ፡ ይነጽሕ ፡ እምርስሐት ፡ ወኢመኑሂ ። *ወዘአሐተ ፡ ዕለተ ፡ ሐይወ ፡ በዲበ ፡ ምድር ። እስመ ፡ ጕሉቅ ፡ አውራኂሁኒ ፡ በኀቤሁ ። ወትሁቦ ፡ ዕድሜሁ ፡ ወኢይጎልፍ ፡ እምኔሁ ። *ረሐቅ ፡ እምኔሁ ፡ ከመ ፡ ያዕርፍ ። ወይትዐቀባ ፡ ለሕይወቱ ፡ ከመ ፡ ዐሳብ ። *ዕፅኒ ፡ ቦ ፡ ተስፋ ። ተገዝሞሂ ፡ ይደግም ፡ ይሠርጽ ። ውኀይሉኒ ፡ ኢይጎልቅ ። *ወእመኒ ፡ ረሥአ ፡ በ ውስተ ፡ ምድር ፡ ሥርዉ ። ወእመኒ ፡ ሞተ ፡ በውስተ ፡ ኰኵሕ ፡ አዕጹቂሁ ። *ወእመ ዐዛ ፡ ይሠርጽ ። ወይፈሪ ፡ ከመ ፡ ሐዲስ ፡ ተክል ። *ወሰብእሰ ፡ እምከመ ፡ ሞተ ፡ ይጸይ እ ። ወእምከመ ፡ ሞተ ፡ መዋቲ ፡ ኢይሄሉ ፡ እንከ ። *ባሕርኒ ፡ ቦ ፡ ሶበ ፡ ይቀብል ። ወፈ ለግኒ ፡ ይነጽፍ ፡ ወይየብስ ። *ወሰብእሰ ፡ እምከመ ፡ ኖመ ፡ ኢይነቅህ ፡ እንከ ። እስከ ፡ 3-4 5 6 7 8 9 10 11 12

3. ወዘኒ ፡ A, ለዝኒ ፡ B አኮኑ ፡] አንተ ፡ B ሐታተከ ፡ A, ሐተትኮ ፡ B ወሎቱኒ ፡] ሎቱኒ ፡ B ይትዋቀስ ፡ A, ይትዋቀሥ ፡ B. — 4. መኑ ፡] መን ፡ A, ወመኑ ፡ B ያነጽሕ ፡ A እምርሥሐት ፡ A ወ ኢመኑሂ ፡] ወእመኑሂ ፡ A. — 5. ወዘአሐተ ፡] ወዘንተተ ፡ A ሐይወ ፡] ኀዪወ ፡ A በዲበ ፡] ዲበ ፡ A ጕ ሉቅ ፡] ሑሉቅ ፡ A, ጕሉቄ ፡ B አውራኂሁ ፡ B በኀቤሁ ፡ P, በኀቤክ ፡ B ወተውህበ ፡ A እድሜሁ ፡ B ወኢያጎልፍ ፡ A, ወኢየኀልፍ ፡ B. — 6. ረሐቅ ፡ እምኔሁ ፡] *om.* P, ርኁቀ ፡ እምኔሁ ፡ A ወይትዐቀ ብ ፡ P, ወይትኀቀባ ፡ A B አሳብ ፡ B. — 7. ዕፅኒ ፡ ተስፋ ፡ A, ዕፅኒ ፡ ቦተስፋ ፡ B ተገዝሞ ፡ B ይደግ ም ፡] ይወድቅ ፡ A, ዳግመ ፡ B ይሠርጽ ፡] ይስርጽ ፡ A, ይፈሪ ፡ ወይሠርዕ ፡ B ወኀይሉኒ ፡] ኃይሉኒ ፡ B ኢያጎልቅ ፡ A, ኢየሐልቅ ፡ B. — 8. ወእመኒ ፡] እመኒ ፡ B ረሰአ ፡ A, ረሰኅ ፡ B ወእመኒ ፡ (2°)] እመኒ ፡ B አዕፁቂሁ ፡ B. — 9. ወእመዐዛ ፡] እመኅዛ ፡ ማይ ፡ B ይሠርጽ ፡] ይፀርጽ ፡ A, ይሠርዕ ፡ B ኀዲስ ፡ A, ሐዲስ ፡ B. — 10. ወሰብእሰ ፡] ሰብእሰ ፡ B ይፀይእ ፡ B ሞተ ፡ (2°)] *add.* እንከ ፡ A. — 11. ቦ ፡ ሶበ ፡] ቦተስፋ ፡ ሶበ ፡ B ወይየብስ ፡ ወይነጽፍ ፡ B. — 12. ወሰብእሰ ፡] ሰብእሰ ፡ B ኢይነቅህ ፡] ኢይነቅ ፡ A, ኢይነቅሕ ፡ B ይትረኀው ፡] ይትራኀው ፡ A, የኀልፍ ፡ B ወይነቅሑ ፡ B.

Et celui-là, ne t'a-t-il pas scruté, 3
et [ne] l'as-tu pas fait entrer devant toi pour qu'il se défende?
Et qui est pur de souillure? Personne. 4
Pas même celui qui a vécu un seul jour sur la terre, 5
parce que le nombre de ses mois n'est pas à lui;
et tu lui donnes son terme, et il ne le franchit pas.
Éloigne-toi de lui, pour qu'il repose, 6
pour qu'il attende sa vie, comme un mercenaire.
L'arbre a aussi l'espérance; 7
et, ayant été coupé, de nouveau il fleurit et germe;
et sa force ne s'éteint pas;
et si sa racine a vieilli dans la terre, 8
et si ses branches sont mortes sur le rocher;
il germe par le parfum de l'eau, 9
et il donne des fruits, comme une plante nouvelle.
Mais l'homme, à partir de sa mort, tombe en pourriture; 10
et depuis que le mortel est mort, il n'existe plus.
Le lac a aussi son espérance, quand il se vide; 11
et le fleuve aussi, quand il se tarit, et se dessèche.
Mais l'homme, depuis qu'il est endormi, ne se réveille plus, 12

13 አመ ፡ ይትረኅው ፡ ሰማይ ። ወይነቅሁ ፡ እምንዋሞሙ ። *ወእምኀየሰኒ ፡ ሶበ ፡ ውስተ ፡
መቃብር ፡ ዐቀብከኒ ። ወእምኃባእከኒ ፡ እስከ ፡ ይቈርር ፡ መዐትከ ። ወእምዐደምከኒ ፡ እ
14 ስከ ፡ አመ ፡ ትዜከረኒ ። *ሶቤሁ ፡ የሐዩ ፡ ሰብእ ፡ እምድኅረ ፡ ሞተ ። ፈጺሞ ፡ መዋዕ
15 ለ ፡ ሕይወቱ ። እምተዐገስኩ ፡ እስከ ፡ እትወለድ ፡ ዳግመ ። *ወእምአውሣእኩከ ፡ ጊዜ ፡
16 ጸዋዕከኒ ። ወኢትመንን ፡ ተግባረ ፡ እደከ ። *ኀሉቈኑ ፡ ኀጣውኢየ ። አሐተኒ ፡ አልቦ
17 ኑ ፡ ዘረሳዕከ ፡ ሊተ ፡ አበሳየ ። *ኃተምከኑ ፡ ውስተ ፡ ቍናመት ፡ ጌጋይየ ። ወሠሎ ፡
18 ዘአበስኩ ፡ ዘላዕሌየ ። *ከመ ፡ ደብር ፡ ዘንሕለ ፡ ወወድቀ ። ወኰሥሕኒ ፡ ይበሊ ፡ በ
19 ውስተ ፡ ምንባሩ ። *ወእብንሂ ፡ ይለምጽ ፡ እማይ ። ወማይኒ ፡ ይደፍን ፡ በማዕበል ፡
20 ምድረ ፡ ልዑለ ። ወአሕጐልከ ፡ ትዕግስቶ ፡ ለሰብእ ። *ወታአቶ ፡ ለዝሉፉ ፡ ወይማስ

13. ወእምኀየሰኒ ፡] እምኀየሰኒ ፡ A B ዓቀብከኒ ፡ B ወእምኃባእከኒ ፡] ወእምኀባእከኒ ፡ A, ወእመ ፡ ኀ
ባእከኒ ፡ B መዓትከ ፡ B ወእምዐደምከኒ ፡] ወእምዓቀብከኒ ፡ B አመ ፡] ሶበ ፡ A. — 14. ሶቤሁ ፡] ሶበ
ሁ ፡ A B ያኅዩ ፡ A እምድኅረ ፡] እምከመ ፡ A B ፈጺሞ ፡ መዋዕለ ፡ ሕወቱ ፡] *om.* P A እምተዓ
ገሥኩ ፡ B እስከ ፡] እስከ ፡ ሶበ ፡ A. — 15. ጸዋዕኩከ ፡ A ወኢትመንንኒ ፡ ግብረ ፡ እደዊከ ፡ B. — 16.
ኖሎቈኑ ፡ A, ኀሎቈኑ ፡ B ኀጣውኢየ ፡ A, ኃጣውኢየ ፡ B አሐተኒ ፡ B አልቦ ፡ A B ዘረግእከ ፡
B አበሳየ ፡] ኃጢአትየ ፡ ወአበሳየ ፡ B. — 17. ኃተምከኑ ፡] ኀተምከኑ ፡ A, ወኀተምከኑ ፡ B ቍናመት ፡
A, ቍናግቲከ ፡ B ዘላዕሌየ ፡] ላዕሌየ ፡ A, ዘበላዕሌየ ፡ B. — 18. ዘንህለ ፡ A ወኰሥሕኒ ፡] ኰሥሕኒ ፡
B. — 19. ወእብን ፡ A, ዕብንኒ ፡ B ወማይኒ ፡] ማይሂ ፡ B ይደፈን ፡ A B በማዕበለ ፡ ምድር ፡ ልዑ
ል ፡ A, በማዕከለ ፡ ምድር ፡ ልዑል ፡ B ትዕግሥቶ ፡ A B. — 20. ወታአትቶ ፡ A B ገጽከ ፡ A ኃቤሁ ፡
P ወመስጥኮ ፡ A, ወመሠጥኮ ፡ B.

jusqu'à ce que le ciel passe, et il se réveille de son sommeil.
13 Et il serait mieux pour moi, si tu me gardais dans la tombe,
et si tu me cachais jusqu'à ce que ta colère fût passée,
et si tu me réservais jusqu'à ce que tu te fusses souvenu de moi.
14 Si l'homme avait à vivre, après sa mort,
ayant accompli les jours de sa vie,
je serais patient, jusqu'à ce que je fusse né de nouveau.
15 Et je te répondrais, quand tu m'appellerais;
et tu ne mépriserais pas l'œuvre de ta main.
16 Est-ce que tu as compté mes péchés?
N'as-tu oublié aucun de mes péchés et de mes crimes?
17 As-tu scellé mes erreurs dans un sac,
et tout ce que j'ai commis de mal, qui est à ma charge?
18 Comme la montagne, qui s'est affaissée, et est tombée;
et le rocher vieillit aussi à sa place.
19 Et la pierre aussi est polie par l'eau;
et l'eau à son tour se cache au milieu de la terre élevée;
et tu as anéanti la patience de l'homme.
20 Et tu t'éloignes pour toujours, et il se corrompt;
et tu as tourné ta face vers lui, et tu l'as ravi.

ን ። ወሚጥከ ፡ ገጸከ ፡ ጎቤሁ ፡ ወመሠጥከ ። *እመሂ ፡ በዝኑ ፡ ደቂቁ ፡ ኢይሬእዮ 21
ሙ ። ወእመሂ ፡ ሕዳጥ ፡ ኢያእምሮሙ ። *ዳእሙ ፡ ሥጋሁ ፡ ማሰነ ፡ ወነፍሱሂ ፡ ለ 22
ሕይወት ።

*ወተሰጥወ ፡ እሊፈዝ ፡ ቴምናዊ ፡ ወይቤ ። *ቀዳሚሁ ፡ ጥበብ ፡ ወያወሥእ ፡ ዘይ XV, 1-2
ሔሊ ፡ መንፈስ ። ወአጽገብካ ፡ ጻዕረ ፡ ለነፍስነ ፡ ወከርሥነ ። *ወትወቅሥ ፡ ነገረ ፡ ከ 3
ንቱ ። ወትነብብ ፡ ዘኢይበቍዕ ። *እከሁ ፡ ለሊከ ፡ ኢፈራህከ ። ከመ ፡ ትንብብ ፡ ዘከመ 4
ዝ ፡ ነገረ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። *መጠንከ ፡ እምቃለ ፡ አፉከ ። ወኢፈለጥከ ፡ 5
ነገረ ፡ ዐበይተ ። *ይዘልፈከ ፡ ቃለ ፡ አፉከ ፡ ወእከ ፡ አነ ። ወከናፍሪከ ፡ መሐተትከ ። 6
*ቦኑ ፡ እምሰብእ ፡ ቀዲምከ ፡ ተፈጥሮ ። አው ፡ ከመ ፡ አስሐትያኑ ፡ ጠጋእከ ። *ወት 7-8
እዛዘ ፡ እግዚአ ፡ ብሔርኑ ፡ ሰማዕከ ። ወበጎቤከኑ ፡ ጎልቀት ፡ ጥበብ ። *ወምንተ ፡ ታ 9

21. እመሂ ፡] ወእመሂ ፡ A B ኢይሬእዮሙ ፡ A B ወእመሂ ፡] እመሂ ፡ B ጎዳጥ ፡ A, ጎዳጣን ፡ B ኢያእምሮሙ ፡] ኢያእምሮሙ ፡ B. — 22. ይማስን ፡ B ወነፍሱሂ ፡] ነፍሱሂ ፡ B ለሕይወት ፡] P A B, ይላሕወት ፡ ?

XV. — 1. ወተሰጥወ ፡ እሊፈዝ ፡ ቴምናዊ ፡] ወተሰጥወ ፡ ኤልፋዝ ፡ ቴምናዊ ፡ A, ጎበ ፡ ተናገረ ፡ ኤል ፋዝ ፡ ተሜናዊ ፡ ወተሠጥወ ፡ B. — 2. ጥበብ ፡] ለጠቢብ ፡ B ወያወሥእ ፡] ያወሥእ ፡ B ዘይሄሊ ፡ A B ጻዕረ ፡ B ለነፍስነ ፡] *om.* B ወከርሥነ ፡] ለከርሥነ B. — 3. ወትወቅስ ፡ A B ክንቶ ፡ B ዘኢይበቍዕ ፡ A. — 4. አኮኑ ፡ B ኢፈረህከ ፡ A ነገር ፡ B በቅድመ ፡] P, mais le በ demi effacé. — 5. ዓበይት ፡ B. — 6. ይዘልፈከ ፡] ወይዘልፈከ ፡ B ግጎተትከ ፡ A B. — 7. ተፈጥሮ ፡] አእምሮ ፡ ወተ ፈጥሮ ፡ A ጠጋዕከ ፡ B. — 8. ወበጎቤከኑ ፡ P, በጎቤከኑ ፡ B ጎልቀት ፡] ጎልቀ ፡ A, ተዝግበት ፡ B. — 9. ተአምር ፡ B ዘኢናአምር ፡] ዘኢንአምር ፡ ንሕነ ፡ B.

Et si ses fils sont nombreux, il ne les verra pas; 21
et s'ils sont peu, il ne les connaîtra pas.
Mais son corps se corrompra, 22
ainsi que son âme pour la vie.

Et Elifaz de Teman répondit, et dit : XV, 1
Son commencement est la sagesse, et il répondra ce que l'esprit médite; 2
et tu as rassasié de tourment notre âme et notre ventre.
Et tu discutes avec de vains discours; 3
et tu dis ce qui n'est pas utile.
Est-ce que toi-même tu n'as pas crainte 4
de proférer un tel discours devant Dieu?
Tu es évalué par la parole de ta bouche; 5
et tu n'as pas distingué le discours des grands.
Et la parole de ta bouche te reprendra, et non moi; 6
et tes lèvres seront ton témoin.
Est-ce que tu as été créé le premier des hommes? 7
Ou as-tu été rendu compact comme la glace?
As-tu entendu les ordres de Dieu? 8
Et est-ce à toi que se borne la sagesse?
Et que sais-tu, que nous ne sachions? 9

10 አምር ፡ ዘኢናአምር ። ወምንተ ፡ ትሴቡ ፡ ዘኢንሴቡ ። *ወልሂቀኒ ፡ ወአእሩገኒ ፡ ቦኑ
11 ቤነ ። ዘይረሥእ ፡ እምአቡከ ፡ በመዋዕሊሁ ። *ወእመኒ ፡ ሕዳጠ ፡ አበስከ ፡ ተቀሠፍከ ።
12 ኢኮነ ፡ ዝነገር ፡ ዘነበብከ ፡ በአምጣንከ ። *ምንተ ፡ ኃበለ ፡ ልብከ ። ወምንተ ፡ ርኢያ ፡
13 አዕይንቲከ ። *ከመ ፡ ትትባሣዕ ፡ በመዐት ፡ ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወዘከመዝ ፡ ነገ
14 ረ ፡ ታውዕእ ፡ እምአፉከ ። *መኑ ፡ መዋቲ ፡ ዘይነጽሕ ። ወመኑ ፡ ጻድቅ ፡ ዘይትወለድ ፡
15 እምእንስት ። *ለቅዱሳን ፡ ጥቀ ፡ ኢይትአመኖሙ ። ወሰማይኒ ፡ ኢኮነ ፡ ንጹሐ ፡ በቅድ
16 ሚሁ ። *ጎድግሰ ፡ ሰብእ ፡ ርኩስ ፡ ወርሱሕ ። ዘይሠርባ ፡ ለኃጢአት ፡ ከመ ፡ ስታይ ።
17-18 *ስምዐኒ ፡ እንግርከ ። ወአይድዕከ ፡ ዘርኢኩ ። *ዘነገሩ ፡ ጠቢባን ። ወኢኀበኡ ፡ አበዊ
19 ሆሙ ። *እስመ ፡ ለባሕቲቶሙ ፡ ተውህበት ፡ ምድር ። ወኢኀለፈ ፡ ካልእ ፡ ሕዝብ ፡ እ
20 ምኔሆሙ ። *ኵሉ ፡ መዋዕሊሁ ፡ ለኃጥእ ፡ ይትሐዘብ ። ወዓመተ፡ሁኒ ፡ በጕልቍ ፡ ይት

10. ወልሂቀኒ ፡] ወልህቀኒ ፡ A, ወፈዛኒ ፡ ልሒቅኒ ፡ B ወእእሩግኒ ፡ A, ወአዕሩግኒ ፡ B ቦኑቤነ ፡] ቦኃ ቤነ ፡ P, በኀቤነ ፡ ህለዉ ፡ B ዘይረሥእ ፡] ዘይረስእ ፡ A, ወዘይረስእ ፡ B. — 11. ወእመኒ ፡] እመኒ ፡ B ሕ ዳጠ ፡] ጥዳጠ ፡ A, ኀዳጠ ፡ B ተቀሲፈከ ፡ A. — 12. ምንተ ፡ ኃበለ ፡] ምንተ ፡ ሐበለ ፡ A, እፎ ፡ እንከ ፡ ተህበለ ፡ B ልበከ ፡ A ርእያ ፡ A B. — 13. ትትባሣዕ ፡] ትትበሰዕ ፡ A, ትትዋሣእ ፡ B ቅድመ ፡ እግዚአ ብሔር ፡ በመሳት ፡ B ወዘከመዝ ፡] ዘከመዝ ፡ A ታውዕእ ፡ A. — 14. ዘይነጽሕ ፡] *add.* እምኃጢአት ፡ B. — 15. ኢተአምኖሙ ፡ A ወሰማይኒ ፡] ሰማይኒ ፡ B. — 16. ዘይስርባ ፡ B ለኀጢአት ፡ A. — 17. ስ ምኅኒ ፡ B ዘርኢኩ ፡] *om.* B. — 18. ወኢኀበኡ ፡] *add.* ለውሉድ ፡ B. — 19. ወኢሐለፈ ፡ A, ወኢኀለ ፈ ፡ B ካልኦ ፡ A. — 20. ለኃጥእ ፡] ኃጥእ ፡ A ይትኀዘብ ፡ A ቡኖልቍ ፡ A ይትዋህብ ፡ A ለኀያል ፡ A መዋዕሊሁኒ ፡ ወዓመታቲሁኒ ፡ በኑልቍ ፡ ይትወሀቦ ፡ ለኃያል ፡ B.

Et qu'as-tu compris, que nous ne comprenions?
10 Le jeune homme, et le vieillard, et les anciens sont parmi nous,
et qui est plus avancé que ton père dans ses jours.
11 Quoique tu aies péché peu de fois, tu as été châtié;
n'est-ce pas ce discours que tu as dit selon ton pouvoir?
12 Qu'est-ce qu'a osé ton cœur,
et qu'est-ce qu'ont vu tes yeux,
13 pour que tu discutes avec colère devant Dieu,
et pour que tu fasses sortir de ta bouche de telles paroles?
14 Quel est le mortel qui est pur,
et quel est le juste qui est né de la femme?
15 Il ne se fie guère dans les saints;
et le ciel même n'a pas été pur devant lui;
16 combien plus l'homme impur et souillé,
qui boit le péché comme un breuvage.
17 Écoute-moi; je te raconterai,
et je t'annoncerai ce que j'ai vu;
18 ce que les sages ont rapporté;
et les pères ne dissimuleront rien à leurs fils.
19 Parce que la terre fut donnée à ceux-là seuls;
et nul autre peuple ne les surpassa.
20 Tous les jours du pécheur sont chargés de soucis;

ወሀብ ፡ ለኃያል ። *ወትግርምቱሂ ፡ ያወድቆ ። አመ ፡ ተሰፈወ ፡ ዳኅነ ። ይንበር ፡ ይትገፈ 21
ታእ ። *ወአልቦ ፡ ተስፋ ፡ ወሚአ ፡ እምጽልመት ። ወተአዘዘ ፡ ወያአ ፡ ውስተ ፡ እደ ፡ 22
ኀጺን ። *ወተውህበ ፡ መብልዐ ፡ ለአንስርት ። ወያአምር ፡ ለሊሁ ፡ ከመ ፡ ድቀት ። ወት 23
ነፅኖ ፡ ዕለተ ፡ ጽልመት ። *ወያጸድፎ ፡ ሕማም ፡ ወምንዳቤ ። ወከመ ፡ መልአክ ፡ ዘይቀ 24
ድም ፡ ተሠይሞ ፡ ወይነስር ። *እስመ ፡ አዕበየ ፡ እደዊሁ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። 25
ወአግዘፈ ፡ ክሳዶ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ዘኵሎ ፡ ይመልክ ። *ወትረውጽ ፡ ኀሳ 26
ሩ ፡ ቅድሜሁ ። ወውስተ ፡ ረሕበ ፡ ዘባኑ ፡ ኃይሉ ። *ወይክድኖ ፡ ለገጹ ፡ ሐሞቱ ። ወ 27
ጠበቆ ፡ ውስተ ፡ ሐቋሁ ። *ወይነብር ፡ ውስተ ፡ አህጉረ ፡ ሐቅል ። ወይበውእ ፡ ውስተ ፡ 28
አብያት ፡ መዝብር ። ወዘእሙንቱ ፡ አስተዳለዉ ፡ ባዕድ ፡ ይበልዖ ። *ወኢይብዕሉሂ ፡ 29

21. ወትግርምቱሂ ፡] ትግርምቱ ፡ B አመ ፡] እመ ፡ A ይትገፈታዕ ፡ B. — 22. ወሚአ ፡ B ወትእዘ
ዘ ፡ A, ተአዘዘ ፡ B ወደአ ፡ P ኀጺን ፡] ኃጥአን ፡ ወጸልመት ፡ ወጎጺን ፡ A, ሐሚን ፡ B. — 23. መብል
ዓ ፡ B ለአንስርት ፡] ለአናብስት ፡ ወለአንስርት ፡ A ወኢየአምር ፡ B ድቀት ፡] ወድቀት ፡ A ወትንጸ
ሖ ፡ A, ፡ ወትጸንሖ ፡ B ጽልመት ፡] መቅሠፍት ፡ ወጽልመት ፡ B. — 24. ወከመ ፡] ከመ ፡ B ዘይቀድ
ም ፡ ተሠይሞ ፡] ዘተሠይመ ፡ A ተስይሞ ፡ B ወያጎስር ፡ A, ወየኃሥር ፡ B. — 25. እደሁ ፡ A B. —
26. ኀሣሩ ፡ A, ኃሣሩ ፡ B ወውስተ ፡] ውስተ ፡ B ርኅበ ፡ A, ራኅበ ፡ B ዘበኑ ፡ ኀይሉ ፡ A. — 27. ወ
ይክድኖ ፡ ለገጹ ፡ ሐሞተ ፡ A, ወይክድኖ ፡ ሞት ፡ ለገጹ ፡ በኃሊፎቱ ፡ B ወይጠብቆ ፡ B. — 28. ኀቅል ፡
A ወይበውእ ፡] ወይበይት ፡ B አብያተ ፡ A ምዝቡር ፡ B ወዘውእቱ ፡ አስተዳለወ ፡ B. — 29. ወኢይ
ብዕሉሂ ፡] ይብዕልሂ ፡ B ወኢይጐነዲሂ ፡ A ኀዋየሙ ፡] ብዕሎሙ ፡ ወኀዋየሙ ፡ A, ብዕሉ ፡ B ዲበ ፡] በዲበ ፡ B.

et ses jours et ses années sont donnés en compte au vaillant.
Et ses menaces le feront tomber; 21
quand il avait l'espoir d'être en sûreté, il sera renversé.
Et il n'y a pas pour lui d'espoir de sortir des ténèbres, 22
et il a déjà été livré à une main de fer.
Et il a été donné en nourriture aux aigles; 23
et il sait lui-même qu'il y a une ruine,
et que le jour du châtiment et des ténèbres l'attend.
Et la douleur et l'angoisse le précipiteront dans l'abîme; 24
et comme un prince qui se place en avant, et est humilié;
parce qu'il a levé ses mains devant Dieu, 25
et il a engraissé son cou en présence de Dieu, Tout-Puissant.
Et son ignominie court devant lui; 26
et sa force est dans la largeur de son dos.
Et son fiel cachera son visage; 27
et il est attaché à ses reins.
Et il demeure dans les villes du désert; 28
et il entre dans des maisons ruinées;
et ce qu'ils ont préparé, un autre le mangera.
Et ils ne seront pas riches, et leurs richesses ne dureront pas; 29

30 ወኢይገኅዲ ፡ ጎዋየሙ ። ወኢይገብር ፡ ጽላሎተ ፡ ዲበ ፡ ምድር ። *ወኢያመስጥ ፡ እ
31 ምጽልመት ። ለከርሡሂ ፡ ያየብሶ ፡ ነፋስ ። ወይወድቅ ፡ ፍሬሁኒ ። *ወኢይሴፎ ፡ ሕይወ
32 ት ። ወዘተሰፈወሂ ፡ ያመስጦ ። *ወይጠፍእ ፡ ትውክልቱሂ ፡ በጊዜሁ ። ወጎይሉሂ ፡ ኢ
33-34 ይጸንዕ ። *ወይትበላዕ ፡ ቁዑ ፡ በምዕር ። ወይወድቅ ፡ ከመ ፡ ፍሬ ፡ ዘይትነገፍ ። *መሐ
35 ተቶሙ ፡ ለጎጥአን ፡ ሞት ። እሳት ፡ ያውዲ ፡ ቤተ ፡ እለ ፡ ይነሥኡ ፡ ሕልያነ ። *ይፀን
ሱ ፡ በከርሦሙ ፡ ጻዕረ ። ወትመልእ ፡ ከርሦሙ ፡ ጕሕሉተ ።

XVI, 1-2 *ወተሰጥወ ፡ ኢዮብ ፡ ወይቤ ። *ብዙኀ ፡ ሰማዕኩ ፡ ዘከመዝ ። መናዝዛን ፡ ለእኪት ፡
3 ኵልክሙ ። *ኵሉ ፡ ዘመጻእክሙ ፡ ትንብቡ ፡ ዘእንበለ ፡ ወቅም ። ወምንተ ፡ አጽኀብኩ
4 ክሙ ፡ ከመ ፡ ትትዋሥኡኒ ። *አነሂ ፡ ዘከመ ፡ ትብሉ ፡ አወሥአክሙ ። በነፍስክሙ ፡ ት

30. ወኢያመሥጥ ፡ B ለከርሡሂ ፡] ለሥርውሂ ፡ B የየብሶ ፡ A ፍሬሁሂ ፡] ፍሬሁ ፡ A B. — 31. ሕይወተ ፡] ኀዪወ ፡ A, ሐይወ ፡ B ወዘተሰፈወሂ ፡] ዘተሰፈወሂ ፡ B ያመሥጦ ፡ B. — 32. ወኀይሉሂ ፡ B. — 33. ወይትበለዕ ፡ A ቆዑ ፡ A B በምዕር ፡] በምድር ፡ A ዘይትነገፍ ፡] ዘይት ፡ A B. — 34. ማኅተቶሙ ፡ A B ያውኢ ፡ B ሕልያነ ፡] ኅልያን ፡ A, ኅልያነ ፡ በዓመፃ ፡ B. — 35. ይጸንሡ ፡ B ፃዕረ ፡ B ጕሕሉተ ፡ A.

XVI. — 1. ወተሰጥወ ፡ ኢዮብ ፡] ወተሠጥወ ፡ ኢዮብ ፡ A, ኀበ ፡ ተናገረ ፡ ኢዮብ ፡ ወተሠጥወ ፡ B. — 2. ብዙኃ ፡ B ኵልክሙ ፡] ኵሉክሙ ፡ A, ወኵልክሙ ፡ B. — 3. ኵሉ ፡ A ዘመጽአክሙ ፡ B ትንብቡ ፡ A B ዓቅም ፡ B ወምንተ ፡] ምንተ ፡ B አጽሐብኩክሙ ፡ B. — 4. በነፍስክሙኑ ፡ A B.

et il ne donnera pas d'ombre sur la terre.
30 Et il n'échappera pas aux ténèbres;
et le vent desséchera son ventre;
et son fruit tombera.
31 Et il n'aura pas l'espoir de la vie;
et ce qu'il a attendu, lui échappera.
32 Et son assurance disparaît en son temps;
et sa force n'est point ferme.
33 Et son raisin encore vert est mangé en un moment;
et il tombe comme le fruit qui est rejeté.
34 La mort est le sceau des pécheurs;
le feu brûle la maison de ceux qui ont reçu le présent de l'iniquité.
35 Ils ont conçu le tourment dans leur ventre;
et leur ventre est rempli de tromperie.

XVI, 1 Et Iyob répondit, et dit :
2 J'ai entendu bien des choses semblables;
et vous êtes tous des consolateurs de malheur.
3 Vous dites sans mesure tout ce qui vous est arrivé;
et pourquoi vous importunerai-je pour que vous discutiez avec moi?
4 Et moi aussi, je vous répondrai de la façon que vous avez parlé.
Est-ce que vous rachetez mon âme par votre âme?

ቤዝውዋ ፡ ለነፍስየ ። *እነግረክሙ ፡ ነገረ ። ወአነውሥ ፡ ርእስየ ፡ ለክሙ ። *ሶቤሁ ፡ ብ 5-6
የ ፡ ኀይለ ፡ ውስተ ፡ አፉየ ። ወኢምሕኩ ፡ ከናፍርየ ፡ እምአነሥኩ ። *እመሂ ፡ ነበብኩ ፡ 7
ኢይጤሚ ፡ ቍስልየ ። ወእመሂ ፡ አርመምኩ ፡ ይብእሰኒ ፡ ሕማምየ ። *ይእዜሰ ፡ ግመደ 8
ተ ፡ አብድ ። ቅንጣበተ ፡ ረሰይከኒ ። *ወከነት ፡ ስምዐ ፡ እኅዘትየ ። ወተንሥአት ፡ ላዕሌ 9
የ ፡ ሐሰትየ ። ወተዋሥአተኒ ፡ ቅድመ ፡ ገጽየ ። *ተመሚያ ፡ በመዐት ፡ ነፅነኒ ። ወሐቀየ ፡ 10
ስነኒሁ ፡ ላዕሌየ ። ወአሕጻሁኒ ፡ በዲቤየ ፡ አመከረ ። *ወአለከወኒ ፡ ወጸለለኒ ፡ አዕይንት 11
የ ። ወብሕቄ ፡ አጽደፈኒ ፡ በብረክየ ። ወኀቡረ ፡ ርዱኒ ። *ወመጠወኒ ፡ ውስተ ፡ እደ ፡ 12
ዘይትበሐዘኒ ። ወገደፈኒ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለፀዋጋን ። *እንዘ ፡ ዳኅነ ፡ እነብር ፡ ገደፈ 13

5. እነግረክሙ ፡] ወእነግረክሙ ፡ B ወአሐውስ ፡ A B ረእስየ ፡ P. — 6. ሶቤሁ ፡] ሶበሁ ፡ A, ወሶበ ሁ ፡ B ኀይለ ፡ A, ኃይል ፡ B ወኢምሕኩ ፡] እምኢምሕኩ ፡ B እምአነሥኩ ፡] እምአሐስኩ ፡ A, ወ እምአኄስኩ ፡ ዘእነብብ ፡ B. — 7. እመሂ ፡] ወእመሂ ፡ A ኢይጥሚ ፡ A B ቍስልየ ፡ A ወእመሂ ፡] ወእመ ፡ A, ወአመ ፡ B ይብዕስኒ ፡ B. — 8. ግማደተ ፡ A, ግማዳተ ፡ B ቅንጣባተ ፡] ወቅንጣባተ ፡ B ስምዓ ፡ B እኂዘትየ ፡ A. — 9. ወተንሥአት ፡ ላዕሌየ ፡ እኂዘትየ ፡ ወተንሥአት ፡ ላዕሌየ ፡ ንሠትየ ፡ A ወተ ዋሥአተኒ ፡] ወተዋቀሠተኒ ፡ B. — 10. ተመሚያ ፡] ተምሚያ ፡ A, ወተምሚያ ፡ B በመዓቱ ፡ B ነጽሐኒ ፡ A B ወንቀየ ፡ A ወአጎፃሁኒ ፡ A, ወአሕፃሁኒ ፡ B. — 11. ወአለከወኒ ፡] ለከዋኒ ፡ B ወጸለለኒ ፡] *om.* B ወበሕቄ ፡ A B አጽደፈኒ ፡] አድፈጸኒ ፡ A በብረክየ ፡] ብረኪየ ፡ A ወኀቡረ ፡] ኀቡረ ፡ B. — 12. ወመጠወኒ ፡] ወመጠውክኒ ፡ P ዘይትበሐዘኒ ፡] ዘይትሐዘበኒ ፡ B ለፀዋጋን ፡] ውስተ ፡ እደ ፡ ጸዋጋን ፡ A. — 13. እንዘ ፡ ዳኅነ ፡ እነብር ፡ ገደፈኒ ፡] ወገደፈኒ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ ዳኅነ ፡ እነብር ፡ B በ ሥዕርተ ፡] ወበሥዕርተ ፡ B ደማኅየ ፡ P ወአስተኀይጽ ፡] ወአቀመኒ ፡ ክመ ፡ መጠራ ፡ ወክመ ፡ ቃፍ ፡ አ ስተሐይጽ ፡ B ዓይን ፡ A B. — Dans B l'ordre des stiches est : 11 a, 11 c, 12 a, 11 b, 13 a, 12 b, 13 b, 13 c.

Et je vous adresserai un discours; 5
et je secouerai la tête contre vous.
Et si j'avais de la force dans ma bouche, 6
je n'épargnerais pas mes lèvres de faire mieux.
Et quoique je parle, ma plaie ne guérira pas; 7
et si je me tais, ma douleur s'empirera pour moi.
Mais maintenant tu m'as fait segment d'insensé et morceau. 8
Et mon arrestation fut témoin; 9
mon mensonge s'est élevé contre moi;
et elle m'a accusé devant ma face.
Et en s'emportant dans sa colère, il m'a renversé; 10
et il a grincé des dents contre moi;
et il a essayé ses traits sur moi.
Il a obscurci et couvert mes yeux de ténèbres; 11
et en peu de temps il m'a précipité sur mes genoux;
et tous ensemble ils ont couru contre moi.
Et il m'a livré dans la main de celui qui m'épiait; 12
et Dieu m'a jeté aux pervers.
Et lorsque je demeurais en sûreté, il m'a rejeté; 13

14 ኒ ። በሥዕርተ ፡ ድማኅየ ፡ መሐወኒ ። ወአስተጎይጽ ፡ ከመ ፡ ሰብአ ፡ ዐይን ። *እስመ ፡
ከዋንው ፡ ወግአኒ ። ወይረግዙኒ ፡ ውስተ ፡ ኵለያትየ ፡ ወኢ፟ይምሕሩኒ ። ወተክዕወት ፡
15 ውስተ ፡ ምድር ፡ ሐሞትየ ። *ወነዕጉኒ ፡ ድቀተ ፡ በዲበ ፡ ድቀትየ ። ወርጸ ፡ ላዕሌየ ፡
16 ጎያላን ። *ሠቀ ፡ አስተጣበቁ ፡ ላዕለ ፡ መእስየ ። ወተሰልጠት ፡ ሕማምየ ፡ በውስተ ፡ መ
17-18 ሬት ። *ትነድድ ፡ ከርሥየ ፡ በብካይ ። ወውስተ ፡ ቀራንብትየ ፡ ጽላሎትየ ። *ወአልቦ ፡
19 ዐመፃ ፡ ውስተ ፡ እደዊየ ። ወንጹሕ ፡ ጸሎትየ ። *መሬትኑ ፡ ዳእሙ ፡ ኢ፟ይክድንኒ ፡ ሥጋ
20 የ ፡ ወደምየ ። ወኢ፟ይረክብኑ ፡ ብሔረ ፡ አእወዩ ። *ወይእዜኒ ፡ ናሁ ፡ ሰማዕትየ ፡ ው
21 ስተ ፡ ሰማይ ። ወያአምር ፡ ሊተ ፡ ዘውስተ ፡ አርያም ። *ጎለፈት ፡ ጸሎትየ ፡ ኀበ ፡ እግዚ
22 አ ፡ ብሔር ። ወታንጸፈጽፍ ፡ ዐይንየ ፡ ቅድሜሁ ። *ሶበሁ ፡ ያስተዋቅሥዎ ፡ ለሰብእ ፡ በ

14. ከዋንው ፡] ኰያንው ፡ A, በኵያንው ፡ B ወግአኒ ፡] ወግኅኒ ፡ B ወይረግዙኒ ፡] ይረግዙኒ A ኵ
ለያትየ ፡] ኵልያት ፡ A, ኵልያትየ ፡ B ወኢ፟ይምሕሩኒ ፡ A, ወኢ፟ይምህሩኒ ፡ B. — 15. ወነጽሑኒ ፡ A, ወነጽ
ሐኒ ፡ B ድቀትየ ፡] ድቀት ፡ A B ጎያላን ፡ A. — 16. ማእስየ ፡ A, ማዕሰየ ፡ B ወተሠልጠት ፡ A. —
17. ጽላሎተየ ፡] ጸሎትየ ፡ P, ጽላሎተ ፡ ሞት ፡ B. — 18. ዓመፃ ፡ B እደውየ ፡ A B. — 19. ዳእሙ ፡] *om.*
B ኢ፟ይክድንኒ ፡] ይክድንኒ ፡ A B ወደምየ ፡] ወይትክሣው ፡ ደምየ ፡ B አእወዩ ፡] ጎበ ፡ አእወዩ ፡ A, ጎበ ፡
አዓወዩ ፡ B. — 20. ወይእዜኒ ፡] ይእዜኒ ፡ B ወየአምር ፡ B. — 21. ጸሎትየ ፡] ጽላሎትየ ፡ A ጎለፋት ፡
B ዓይንየ ፡ B. — 22. ያስተዋቅስዎ ፡ A B በቅድመ ፡] ቅድመ ፡ A, ምስለ B ወለእጓለ ፡] ከመ ፡ እጓ
ለ ፡ B እመሕያው ፡ A B.

et il m'a enlevé par les cheveux de la nuque,
en me guettant comme un espion.
14 Car il m'a blessé avec des traits;
et ils m'ont percé aux reins, et ils n'ont pas eu pitié de moi;
et mon fiel s'est répandu sur la terre.
15 Ils m'ont renversé coup sur coup;
et les vaillants ont couru contre moi.
16 J'ai mis un cilice sur ma peau;
et ma douleur s'est consumée sur la poussière.
17 Mon ventre brûle par les pleurs;
et l'ombre de la mort est dans mes paupières.
18 Et il n'y a pas d'iniquité dans mes mains;
et ma prière est pure.
19 Est-ce que la poussière ne couvrira pas mon corps et mon sang,
et ne rencontrerai-je pas une terre où je gémisse?
20 Et maintenant aussi, voici que j'ai mon témoin au ciel;
et celui qui est dans les hauteurs me connaît.
21 Ma prière a passé jusqu'à Dieu;
et mes yeux verseront des larmes devant lui.
22 S'il est permis à l'homme de discuter devant Dieu,
comme l'homme avec son prochain,

ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወለእጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ምስለ ፡ ቢጹ ። *መጽአኒ ፡ ዓመ 23
ት ፡ ጕሉቃት ። ወአሐውር ፡ ፍናተ ፡ ኢይገብእ ።
*ይጼዕረኒ ፡ ዘያወዕአ ፡ ለነፍስየ ። እትሜነዮ ፡ ለመቃብር ፡ ወኢያደምዖ ። *እልህስ ፡ XVII, 1-2
ሠራሕኩ ፡ ወምንተ ፡ እረሲ ። *ወሰረቁኒ ፡ ነኪራን ፡ ንዋይየ ። ወመኑ ፡ ውእቱዝ ፡ ዘይም 3
ቅሕዎ ፡ በእዴየ ። *እስመ ፡ ጎብእዎ ፡ ለልቦሙ ፡ እምሠናይ ። በእንተዝ ፡ ኢያሌዕሎ 4
ሙ ። *ወይሜህርዎ ፡ እከየ ፡ ለልቦሙ ። ወተመሰወኒ ፡ አዕይንትየ ፡ በእንተ ፡ ደቂቅየ ። 5
*ረሰይከኒ ፡ ነገረ ፡ ለአሕዛብ ። ወከንክዎሙ ፡ ሠሐቀ ፡ ወስላቀ ። *ወዐውረኒ ፡ አዕይንት 6-7
የ ፡ እምአንብዕ ። ወፈድፋደ ፡ አሥቆረረኒ ፡ ኵሉ ። *ወተአምንዋ ፡ ለዛቲ ፡ ወቀብዐኒ ። 8
ወርቱዕሰ ፡ ላዕለ ፡ ኃጥአን ፡ ትግበእ ። *ወባሕቱ ፡ እትአመን ፡ ከመ ፡ እገብአ ፡ ለፍኖትየ ። 9

23. መጽአኒ ፡] አመጽአኒ ፡ B ግመተ ፡ A, ግመታት ፡ B ሕሉቃተ ፡ A, ጕሉቋት ፡ B ኢይገብእ ፡] ኢገቢእ ፡ B.

XVII. — 1. ያዔአረኒ ፡ B እትሜነየ ፡] ኢእትሜነዮ ፡ A. — 2. እልሕስ ፡ B ሰራኅኩ ፡ A ወምን ተ ፡] ምንተ ፡ B እፌሲ ፡ A B. — 3. ወሰረቁኒ ፡] ሠረቁኒ ፡ B ወመኑ ፡] መኑ ፡ B ውእቱዝ ፡] ውእ ቱ ፡ A B ዘይምቅሕዎ ፡] ዘይምሕዎ ፡ A, ዘይመይጣ ፡ B በእዴየ ፡] ለእዴየ ፡ B. — 4. በእንተዝ ፡] ወበእ ንተዝ ፡ B ኢታሌዕሎሙ ፡ A. — 5. ወተመስወኒ ፡ A, ወተመሰዋ ፡ B. — 6. ሰሐቀ ፡ B. — 7. ወዐው ረኒ ፡] ወየረ ፡ A, ወየራኒ ፡ B አስቆረረኒ ፡ A B. — 8. ወታአምንዋ ፡ A, ወተአመንክዋ B ወቀብጹኒ ፡ A ላዕለ ፡] በላዕለ ፡ A ትገብእ ፡ A ትግባእ ፡ ላዕለ ፡ ኃጥአን ፡ B. — 9. እገብእ ፡ A B ለፍኖት የ ፡] በፍኖትየ ፡ B ወእስመ ፡] እስመ ፡ A B እደውየ ፡ A B እረክቦ ፡ A.

des années nombreuses viendront pour moi, 23
et je marcherai par un chemin d'où je ne reviendrai pas.

Celui qui fait sortir mon âme me tourmente; XVII, 1
je désire le sépulcre, mais je ne l'obtiens pas.
Je disparais, je me suis épuisé; que ferai-je? 2
Et les étrangers ont dérobé mes biens; 3
et qui est-ce qui les rendra dans ma main?
Parce qu'ils ont caché leur cœur loin du bien; 4
et pour cela, ils ne les ont pas élevés.
Et ils enseignent le mal à leur cœur; 5
et mes yeux se sont fondus à cause de mes enfants.
Tu m'as fait la fable des nations; 6
et je fus pour eux objet de dérision et jouet.
Et mes yeux se sont aveuglés à cause des larmes; 7
et tous m'ont fortement haï.
Je m'étais confié en cela, et ils m'ont abandonné; 8
et l'homme intègre s'est tourné contre les pécheurs.
Mais j'ai confiance que je retournerai par ma voie; 9

10 ወእስመ ፡ ንጹሕ ፡ እደዊየ ፡ እረክብ ፡ ለትፍሥሕትየ ። *ወሀለውክሙ ፡ ትርአዩ ፡ ኵልክ
11 ሙ ፡ ወትምጽኡ ። እስመ ፡ አልቦ ፡ ርትዐ ፡ ዘእረክብ ፡ በኀቤክሙ ። *ወኀልቃ ፡ መዋዕ
12 ልየ ፡ እንዘ ፡ ጽዩአት ። ወተበትከ ፡ ሥርወ ፡ ልብየ ። *ሞዐልት ፡ ሌሊተ ፡ ኮነኒ ። ወጽ
13 ልመት ፡ ውስተ ፡ ገጸ ፡ ብርሃን ፡ ገብአኒ ። *ወእመሂ ፡ ጐንደይኩ ፡ መቃብር ፡ ዳእሙ ፡
14 ቤትየ ። ወውስተ ፡ ጽልመት ፡ ተነጽፈ ፡ ምስክብየ ። *ለሞትሂ ፡ አቡየ ፡ እቤሎ ። ወእምየ
15 ሂ ፡ ወእኅዊየ ፡ ዕጸያት ። *አይቴ ፡ ውእቱ ፡ እንከ ፡ ተስፋየ ። እፈኢያኑ ፡ ዓዲ ፡ ለሠናይ
16 ትየ ። *ወትወርድኑ ፡ ምስሌየ ፡ ውስተ ፡ መቃብር ። ወንደፈኑ ፡ ኅቡረ ፡ ውስተ ፡ መሬት ።
XVIII, 1-2 *ወተሰጥወ ፡ በልዳዶስ ፡ ወይቤ ። *እስከ ፡ ምንትኑ ፡ ኢታረምም ። ተዐገስ ፡ ንንግ
3-4 ርከ ፡ ንሕነሂ ። *ለምንትኑ ፡ ከመ ፡ እንስሳ ፡ አርመምነ ፡ ቅድሜከ ። *ትደልወከ ፡ መቅሠ

10. ወሀለውክሙ ፡ A, ወሀለወክሙ ፡ B .ወትምጽኡ ፡] ወትመጽኡ ፡ ዝየ ፡ B ርቱዐ ፡ A, ርትኅ ፡ B ዘእረክብ ፡ A በኀቤክሙ ፡ P. — 11. ወኀለቃ ፡ A, ወሐልቃ ፡ B ጽዩአት ፡ A ስርወ ፡ B. — 12. ሜዐ ልት ፡ A, መዓልት ፡ B. — 13. ወእመሂ ፡] እመሂ ፡ B ዳእሙ ፡ መቃብር ፡ B ቤትየ ፡] ውእቱ ፡ ቤትየ ፡ B. — 14. እብሎ ፡ B ወእምየሂ ፡] እምየሂ ፡ B ወእኅውየ ፡ B ዕጸያት ፡] ዕፀየት ፡ A, ዕዒያት ፡ እሙን ቱ ፡ B. — 15. ውእቱ ፡] *om.* A እንከ ፡ ውእቱ ፡ B ተስፋየ ፡] ተፈፋየ ፡ (?) A እፈእያኑ ፡ A B. — 16. ውስተ ፡ መቃብር ፡] ውስተ ፡ መቃብር ፡ የ ፡ A, ውስተ ፡ መቃብር ፡ ምስሌየ ፡ B ወንደፈንኑ ፡ A B.

XVIII. — 1. ወተሰጥወ ፡ በልዳደስ ፡] ወተሠጥወ ፡ በልዳደስ ፡ A, ኀበ ፡ ተናገረ ፡ በልዳደስ ፡ ወተሠጥወ ፡ B. — 2. ተዓገሥ ፡ B. — 3. ቅድሜሁ ፡ A. — 4. ይደልዎ ፡ B መቅሠፍተከ ፡ A, ለመቅሠፍትከ ፡ B ምንትኑ ፡] ወምንትኑ ፡ B ወአልቦኑ ፡] አልቦኑ ፡ B ዘይኄይስ ፡ እምኔከ ፡] ዘይሔይስከ ፡ A እመሠረቶ ሙ ፡ B.

et parce que mes mains sont pures, je trouverai ma joie.
10 Et vous, vous avez tous à voir et vous reviendrez ici;
parce que je ne rencontre pas rectitude parmi vous.
11 Et mes jours se sont écoulés exhalant une odeur fétide;
et le nerf de mon cœur a été coupé.
12 Le jour a été nuit pour moi;
et les ténèbres ont pris la place de la lumière.
13 Et si j'ai tardé, le sépulcre seul est ma maison;
et ma couche a été déployée dans les ténèbres.
14 A la mort, je dis : mon père;
et ma mère et mes frères, ce sont les vers.
15 Où est donc mon espoir?
Verrai-je encore mon bien?
16 Descendra-t-il dans le sépulcre,
et nous cacherons-nous ensemble dans la poussière?

XVIII, 1 Et Baldados répondit, et dit :
2 Jusques à quand ne te tairas-tu pas?
Attends; nous te parlerons aussi.
3 Pourquoi nous tairions-nous devant toi comme des bêtes?
4 Ton affliction t'est due;

ፍትከ ። ምንትኑ ፡ አንተ ፡ ለእመ ፡ ሞትከ ። ወአልቦኑ ፡ ዘይኔይስ ፡ እምኔከ ፡ በታሕተ ፡
ሰማይ ። ይወድቁኑ ፡ አድባር ፡ እመሰረቶሙ ። *ወይጠፍእኑ ፡ ብርሃነ ፡ ኃጥኣን ። ወኢ[ት] 5
ትከበት ፡ እከዮሙ ። *ወብርሃኖሙ ፡ ጽልመተ ፡ ይጌግጹ ። ወማኅቶቶሙኑ ፡ ትጠፍእ ። 6
*ወይነሥኡ ፡ ንዋየ ፡ ትሑታን ። ወትድሕፅኑ ፡ ምክሩ ። *ወትወርድኑ ፡ እግሩ ፡ ውስተ ፡ 7-8
መሥገርት ። ወትትአሠርኑ ፡ በመሥገርት ። *ወይመጽአሁ ፡ መሣግር ፡ ላዕሌሁ ። ወይጸ 9
ንዑ ፡ ጽሙእን ፡ ላዕሌሁ ። *ወኅቡእ ፡ ዲበ ፡ ምድር ፡ ሐብሉ ። ወይስሕብዎ ፡ እምፍኖቱ ። 10
*ወያጠፍኦ ፡ ሕማም ፡ እምአውዳ ። መጽኡ ፡ ብዙኃን ፡ ታሕተ ፡ እገሪሁ ፡ በወቢይ ፡ 11
ረኀብ ። *ወፅኑሕ ፡ ለሞቱ ፡ ኃሳር ፡ ዕጽብት ። *ወይበ[ነ]ብኑ ፡ አቁያጸ ፡ እገሪሁ ። ወ 12-13
ይበልዖ ፡ ሞት ፡ ምሥናዮ ። *ወትነቅዕ ፡ እምሥጋሁ ፡ ጥዕይት ። ወትጸንዕ ፡ ምንዳቤሁ ፡ 14

5. ወይጠፍዕ ፡ B ወኢ[ይ]ትከበት ፡ B. — 6. ወብርሃነ ፡ ጽልመት ፡ ይጌሥጹ ፡ A, ወብርሃኖሙ ፡ ጽልመተ ፡ ይከውኖሙ ፡ ይጌግፁ ፡ B ወማኅቶቶሙኒ ፡ A, ማኅቶቶሙኒ ፡ B. — 7. ትኁታን ፡ A ወትድኅፅኑ ፡ A, ወትድኅጽ ፡ B. — 8. ወትወርድ ፡ B ወትትአሠርኑ ፡] ትአስርኑ ፡ A, ወትትሳሠር ፡ B. — 9. ወይመጽኦሁ ፡ A, ወይመጽእ ፡ B መሳግር ፡ A, መሥገርት ፡ B ወይጸንዑ ፡ ጽሙእን ፡] ወይመጽኡ ፡ ጽኑዓን ፡ B. — 10. ኅብሉ ፡ A, ኃብሉ ፡ B ወይሰብሕዎ ፡ A, ወይስሕብዎ ፡ B. — 11. ወይጠፍእ ፡ A, ወያጠፍኦ ፡ B እምውእደ ፡ A, እምሳውዳ ፡ B በዓቢይ ፡ B ረኃብ ፡ A, ረሐብ ፡ B. — 12. ወፅኑሕ ፡] ወጽኑዕ ፡ A, ወጽኑሕ ፡ B ኀሳር ፡ A, ኃሣር ፡ B ዕፅብተ ፡ A, ዕፁብ ፡ B. — 13. ወያበነ[ብ]ኖ ፡ A, ወይበነብኑ ፡ B አቁ[ያ]ጸ ፡ A ሞተ ፡ A ምስናዮ ፡ A. — 14. ወይነቅዑ ፡ B ጥዕይት ፡] ጥዕየት ፡ A, ዕፄያት ፡ B.

et que seras-tu, si tu meurs?
Et n'y a-t-il personne qui soit meilleur que toi sous le ciel?
Est-ce que les montagnes tomberont de leurs fondements?
Et est-ce que la lumière des pécheurs s'éteindra, 5
et leur mal se cachera?
Et leur lumière sera ténèbre pour eux, ils s'effrayeront; 6
et leur lampe, s'éteindra-t-elle?
Et les humbles prendront leurs biens, 7
et son conseil glissera-t-il?
Et son pied descendra-t-il dans le filet, 8
et sera-t-il pris dans le filet?
Et les filets viendront sur lui; 9
et les altérés prévaudront contre lui.
Et son cordeau sera caché sous la terre; 10
et ils le traîneront hors de son chemin.
Et la douleur opprimera autour de lui; 11
et beaucoup viennent sous ses pieds avec grand'faim.
Et un grave outrage le menace. 12
Et les jambes de ses pieds se pourriront; 13
et la mort dévorera sa meilleur part.
Et la santé coulera de son corps; 14

15 ወይትቤቀሎ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። *ወይትዐጸው ፡ ውስተ ፡ ቤቱ ፡ በሌሊት ። ወይዘርዎ ፡
16 ምሥናዮ ፡ ፈጣሪሁ ። *ወይየብስ ፡ ሥረዊሁ ፡ በመትሕቲሁ ። ወእመልዕልቲሁ ፡ ይወድ
17-18 ቅ ፡ ጽጌሁ ። *ወይጠፍእ ፡ እምድር ፡ ገዝኖ ። ወይርሕቅ ፡ ስሙ ፡ ነዋኅ ። *ወያፈልስ
19 ዎ ፡ እምብርሃን ፡ ውስተ ፡ ጽልመት ። *ወአልቦ ፡ ዘይምሕኖ ፡ እምሕዝቡ ። ወኢይድኅ
20 ን ፡ ቤቱ ፡ እምታሕተ ፡ ሰማይ ። ወባዕድ ፡ ይደሉው ፡ በንዋየ ፡ ዚአሁ ። *ወግዕረ ፡ ነዳ
21 ያ ፡ በእንቲአሁ ። ወአንከርዎ ፡ ዐበይትኒ ። *ከመዝ ፡ ውእቱ ፡ ቤተ ፡ ዓማፂያን ። ወዝ
ውእቱ ፡ ግዕዘሙ ፡ ለእለ ፡ ኢይፈርህዎ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ።

XIX, 1-2 *ወተሰጥወ ፡ ኢዮብ ፡ ወይቤ ። *እስከ ፡ ምንትኑ ፡ ትጼዕርዋ ፡ ለነፍስየ ። ወትቀት
3 ሉኒ ፡ በነገርክሙ ። *አእምሩ ፡ ዳእሙ ፡ ከመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ዘንተ ፡ ረሰየኒ ። ት

15. ወይትዐጸ ፡ A, ወይትዓያ ፡ B ምስናዮ ፡ A. — 16. ስረዊሁ ፡ B በመተሕቲሁ ፡] በታሕቲሁ ፡ A B ወእመለዕልቲሁ ፡ P ወእመልዕልቲሁ ፡ ይወድቅ ፡ ጽጌሁ ፡] ወይወድቅ ፡ ፍሬሁ ፡ እምላዕሌሁ ፡ B. — 17. ነዋሕ ፡ A, ነዋሀ ፡ B. — 19. ዘይምሕሮ ፡] ዘይመርሖ ፡ A, ዘይምህሮ ፡ B እምታሕተ ፡] በታሕተ ፡ B ይደሉ ፡ A B. — 20. ወገዓረ ፡ A B ዐበይትኒ ፡ A, ዓበይትኒ ፡ B. — 21. ቤተ ፡ ዐማፂያን ፡ A, ቤቶሙ ፡ ለአማጽያን ፡ B ኢይፈርህዎ ፡] ኢየአምርዎ ፡ B.

XIX. — 1. ወተሠጥወ ፡ ኢዮጣ ፡ A, ጎበ ፡ ተናገረ ፡ ኢዮብ ፡ ወተሰጥወ ፡ B. — 2. ታሜዕርዋ ፡ B. — 3. ይፈስየኒ ፡ B ወትትላኰዩኒ ፡ B ኢትኃፍሩ ፡] ወኢተኃፍሩ ፡ A, ወኢትኃፍሩ ፡ B ትቁሙ ፡ B

et son oppression sera lourde, et Dieu le punira.
15 Et il s'enfermera dans sa maison pendant la nuit;
et son créateur dispersera sa meilleure part.
16 Et sa racine se desséchera dans sa partie inférieure;
et sa fleur tombera de sa partie supérieure.
17 Et sa mémoire disparaîtra de la terre;
et son nom s'éloignera au loin.
18 Et on le poussera de la lumière dans les ténèbres.
19 Et il n'y aura personne de son peuple qui ait pitié de lui.
Et sa maison ne sera pas en sûreté sous le ciel;
et l'étranger s'enrichira avec ses biens.
20 Et le pauvre criera contre lui;
et les grands seront dans l'étonnement à son sujet.
21 Telle est la demeure des hommes injustes;
et voilà la condition de ceux qui ne craignent pas Dieu.

XIX, 1 Et Iyob répondit, et dit :
2 Jusques à quand tourmenterez-vous mon âme,
et me tuerez-vous par vos discours?
3 Sachez seulement que Dieu m'a fait cela;

ትላኰዩኒ ፡ ኢትኀፍሩ ። ትቀውሙ ፡ ላዕለ ፡ ነፍስየ ። *አሆ ፡ እንከ ፡ አነ ፡ አበስኩ ፡ አ 4
ማን ። ውኅቤየ ፡ ኀደረት ፡ እበድ ። *ወነበብኩ ፡ ቃለ ፡ ዘኢ ፡ ያአምር ። ወነገርየኒ ፡ እበድ ፡ 4ª
ወአኮሰ ፡ ዘእዜለፍ ። *አሌ ፡ ሊተ ፡ በላዕሌየ ፡ ዳእሙ ፡ ታወፀዩ ፡ አፉክመ ። ወትትቄ 5
ናደዩ ፡ ብየ ፡ ወትዘረኪዩኒ ። *አእምሩ ፡ ዳእሙ ፡ ከመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ዘሖከኒ ። 6
ወአነኀ ፡ መዐቶ ፡ ላዕሌየ ። *ናሁ ፡ እሠርሕ ፡ በሐስ ፡ ወኢ ፡ ይነግር ። ወአእወዩ ፡ ወእ 7
ልቦ ፡ ዘይፈትሕ ፡ ሊተ ። *ወተሐንጸ ፡ አውድየ ፡ ወአልብየ ፡ ምኅላፈ ። ወአንጦለዐ ፡ 8
ውስተ ፡ ገጽየ ፡ በጽልመት ። *ወሰለበኒ ፡ ትርሲትየ ። ወአእተት ፡ አክሊለ ፡ እምራእስ 9
የ ። *ወመሐወኒ ፡ እንተ ፡ ኵልሄ ፡ ወእልህስ ። ወገዘማ ፡ ከመ ፡ ዕፅ ፡ ለሕይወትየ ። *ወረ 10-11
ሰየኒ ፡ ለኀያል ፡ መቅሠፍት ። ወረሰየኒ ፡ ከመ ፡ ፀር ። *ወኀቡረ ፡ መጽኡ ፡ ላዕሌየ ፡ መ 12

4. አሆ ፡] እሆ ፡ B አነ ፡] ኮነ ፡ B ኀደረት ፡ A B. — 4ª. ወነበብኩ ፡ P ዘኢያአምር ፡ B ዕበድ ፡ B ዘእዘልፍ ፡ A B. — 5. አሌሊተ ፡ A ታወፀዩ ፡ A, ታኅብዩ ፡ B ወትዘረኪዩኒ ፡ A B. — 6. ወአኀሐ ፡ A, ወአንኀ ፡ B መዓቶ ፡ B. — 7. በኀሲ ፡ A ወኢይነግር ፡] ወአነግር ፡ B ወአአወይዉ ፡ A, ወአኅወዩ ፡ B. — 8. ኅውድየ ፡ B ምሕላፈ ፡ A B ወአንጦለዐ ፡ A, ወአንጦልዓ ፡ B በጽልመት ፡] ጽልመት ፡ B. — 9. ወሰለበተኒ ፡ A B; dans B le ተ est gratté. ወአእተተ ፡ A B እምርእሰየ ፡ A B. — Dans B, 9 a est avant 8 b. — 10. ኵላኒ ፡ A, ኵለኒ ፡ B ወእልህስ ፡] አሐውር ፡ ወእልሕ[ስ] ፡ B. — 11. ወረሰየኒ ፡] ረሰየኒ ፡ B ለሐያል ፡ A, ለኀያል ፡ B. — 12. መዓቱ ፡ B ወኅቱኒ ፡ B ፍናዊየ ፡ A, ፍናውየ ፡ B ይጸንሑኒ ፡ B.

et vous me blâmez, et vous n'avez pas honte;
et vous résistez à mon âme.
Si donc j'ai péché en vérité; 4
et si la folie a demeuré chez moi;
et si j'ai dit des paroles que je ne comprends pas; 4ª
et si mon discours a été insensé, et il n'y a rien de quoi je sois blâmé.
Hélas! vous élevez votre bouche seulement contre moi; 5
et vous exultez insolemment contre moi, et vous me calomniez.
Sachez donc que c'est Dieu qui m'a troublé; 6
et il a levé sa colère contre moi.
Voilà que je suis tourmenté par l'opprobre, et je ne parlerai pas; 7
et je me plains, et il n'y a personne qui me fasse justice.
Et ce qui m'entoure est fermé de murs, et je n'ai pas de passage; 8
et il a voilé mon visage par les ténèbres.
Et il m'a dépouillé de mon ornement; 9
et il a ôté la couronne de ma tête.
Et il m'a arraché de partout où je vais, et je péris; 10
et il a coupé ma vie comme un arbre.
Et il m'a rendu cause d'affliction pour le puissant; 11
et il m'a fait comme un ennemi.
Et sa colère est venue tout à la fois contre moi; 12
et ceux qui m'épiaient, ont assiégé mes chemins.

13 ወቱ ። ወወገቱኒ ፡ ውስተ ፡ ፍኖዊየ ፡ እለ ፡ ይፀንሑኒ ። *ወአኃዊየኒ ፡ ተናከሩኒ ። ወአብ
14 ደሩ ፡ ነኪረ ፡ እምኔየ ። ወአዕርክትየኒ ፡ ኢ*ምሕሩኒ ። *ወአዝማድየኒ ፡ ኢ*ያንከሩኒ ። ወእ
15 ለሂ ፡ ያአምሩ ፡ ስምየ ፡ ረስዑኒ ። *ወእለሂ ፡ ቅሩብንየ ፡ ኢ*ፈቀዱ ፡ ይርአዩኒ ። ወዘከ
16-17 መ ፡ እምካልእ ፡ ሕዝብ ፡ ያመስሉኒ ። *ወነባሪየኒ ፡ እጼውዮሙ ፡ ወይጼመሙኒ ። *ወ
ብእሲትየኒ ፡ እትጋነይ ፡ ላቲ ። ወኢ*ይውሃ ፡ ወአስተበቍዮሙ ፡ ለደቂቀ ፡ ገዛእየ ፡ ወእት
18-19 ሜሐር ፡ ሎሙ ። *ወቀብዐኒ ፡ ለዓለም ። ወሶበሂ ፡ እትነሣእ ፡ የሐምዩኒ ። *ወእለሂ ፡ ያ
20 አምሩኒ ፡ ያሥቆርሩኒ ። ወእለሂ ፡ አፈቅር ፡ እሙንቱ ፡ ተንሥኡ ፡ ላዕለ ፡ ነፍስየ ። *ይ
21 ትቤጸል ፡ መእስየ ፡ ምስለ ፡ ሥጋየ ። ወየሐቂዩኒ ፡ አዕጽምትየ ። *መሐሩኒ ፡ መሐሩኒ ፡
22 አዕርክትየ ። እያ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ውእቱ ፡ ዘገሰሰኒ ። *ለምንት ፡ አንትሙኒ ፡ ታሠ
23 ርሑኒ ፡ ከመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ኢ*ትጸግቡኑ ፡ እምሥጋየ ። *መኑ ፡ እምጸሐፎ ፡ ለነገ

13. ወኣኃውየኒ ፡ B ወአዕርክትየኒ ፡] አዕርክትየኒ ፡ B ኢመሐሩኒ ፡ B. — 14. ወአዝማዲየኒ ፡ A, አዝ
ማድየኒ ፡ B ወእለሂ ፡] እለሂ ፡ B የአምሩ ፡ B. — 15. ወእለሂ ፡] እለሂ ፡ B ኢይፈቅዱ ፡ B ወዘ
ከመ ፡ እምካልእ ፡] ወከመ ፡ ዘእምካልእ ፡ B. — 16. ነባርየኒ ፡ B እጼውዮሙ ፡ B ወይጸመሙኒ ፡ B.
— 17. ውብእሲትየኒ ፡] ብእሲትየኒ ፡ A, ለብእሲትየኒ ፡ B ወእየውሓ ፡ B ወአስተበቍዮሙ ፡ A ወእት
መሐር ፡ B. — 18. ወቀብጸኒ ፡ A. — 19. ወእለሂ ፡] እለሂ ፡ B የአምሩኒ ፡ B ያስቆርሩኒ ፡ A, ያስቈር
ሩኒ ፡ B ወእለሂ ፡] እለኒ ፡ B አፈቅሮሙ ፡ B እሙንቱ ፡] *om.* A B. — 20. ይትቤጸል ፡] ወይትቤጸ
ል ፡ B ማእስየ ፡ A B ሥጋየ ፡] ነፍስየ ፡ B ወየሐቂዩኒ ፡] ወያሐቅየኒ ፡ A, የሐቅዩኒ ፡ B አእጽም
ትየ ፡ B. — 21. አእርክትየ ፡ B እያ ፡] አስመ ፡ እያ ፡ B ዘገሠሠኒ ፡ A B. — 22. አንትሙኒ ፡] አንት
ሙ ፡ B ኢትጸግቡኑ ፡] ወኢትጸግቡኒ ፡ B. — 23. ወይልክያ ፡] ወይልክዕዎ ፡ A ለዓለም ፡] ዘለዓለም ፡ B.

13 Et mes frères m'ont renié,
et ils ont mis un étranger avant moi;
et aussi mes amis n'ont pas eu compassion de moi.
14 Et mes proches n'ont pas fait attention à moi;
et ils m'ont oublié, ceux qui savaient mon nom.
15 Et ceux qui étaient mes clients, n'ont pas voulu me voir;
et ils m'ont regardé comme étant d'un autre peuple.
16 Et j'ai appelé mes serviteurs, et ils ne m'ont pas écouté.
17 Et je me suis soumis à ma femme, et je l'ai caressée;
et j'ai supplié les fils de mon affranchi, et je les ai implorés.
18 Et ils m'ont méprisé pour toujours;
et lorsque je me lève, ils m'injurient.
19 Et ceux qui me connaissaient, ils me haïssent;
et ceux qui m'aimaient, se sont levés contre mon âme.
20 Ma peau se fend avec ma chair;
et mes os craquent.
21 Ayez pitié de moi, ayez pitié de moi, mes amis;
parce que c'est la main de Dieu qui m'a touché.
22 Pourquoi me torturez-vous comme Dieu,
et n'êtes-vous pas rassasiés de ma chair?
23 Qui écrira mes paroles,

ርየ ። ወይልክየ ፡ ውስተ ፡ መጽሐፍ ፡ ለዓለም ። *ውስተ ፡ መጽሐፈ ፡ ኀጺን ፡ ወወረ 24
ር ። ወእማእከ ፡ ይግልፍዎ ፡ ውስተ ፡ ኰኵሕ ። *አአምር ፡ ባሕቲ ፡ ከመ ፡ ኢ.ያገምሮ ፡ 25
ቤት ። ለዘ ፡ ሀለዎ ፡ ይፈውሰኒ ። *ወእንዘ ፡ ዓዲ ፡ ሀለውኩ ፡ ዲበ ፡ ምድር ፡ ይትዌለ 26
ጥ ፡ መእስየ ። *እምዘ ፡ ለሊየ ፡ አአምር ። ዘዐይንየ ፡ ርእየት ፡ ወአኮ ፡ ባዕድ ። ሰለጡ 27
ኒ ፡ ኵሎ ፡ ውስተ ፡ ሕፅንየ ። *ወእመሰ ፡ ትብሉ ፡ ምንተ ፡ ንንግር ፡ ቅድሜሁ ። ወን 28
ርከብ ፡ ሥርወ ፡ ነገር ፡ ለቱ ። *ፍርሀዋ ፡ አንትሙኒ ፡ ለኃሳር ። እስመ ፡ መቅሠፍት ፡ 29
ይመጽአሙ ፡ ለኃጥአን ። አሜሁ ፡ ያአምሩ ፡ አይቱ ፡ ውእቱ ፡ እከዮሙ ።

*ወተሰጥወ ፡ ሳፈር ፡ ወይቤ ። *ኢተሐዘብኩከ ፡ ትንብብ ፡ ከመዝ ። ወአልቦ ፡ ዘት XX, 1-2
ኄይስ ፡ እምኔየ ፡ አአምር ። *ስምዐኒ ፡ ጥበበ ፡ ትምህርትየ ። ወያውሥአኒ ፡ መንፈ 3

24. ዐረር ፡ ውኀጺን ፡ A, ኃጺን ፡ ወአረር ፡ B ወእማእኮ ፡] ወእመ ፡ እኮ ፡ A B. — 25. ሀሎ ፡ A, ሀለወ ፡ B ይፈውሰኒ ፡ B ይፈውሰኒ ፡] *add.* ሕያው ፡ ዘይቀውም ፡ ድኅረ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ B. — 26. ዓዲ ፡ ሀለውኩ ፡] ሀሎኩ ፡ ዓዲ ፡ B ይትዌለጥ ፡] ወይትዌለጥ ፡ B ማእስየ ፡ A, ማዕስየ ፡ B. — 27. እምዘ ፡ ለሊየ ፡] እምኀ ፡ ዘለሊየ ፡ A, ዘለሊየ ፡ B አአምር ፡] *add.* ዘለሊየ ፡ A ዘዓይንየ ፡ B ርእየት ፡] ኢር እየት ፡ A, mais le ኢ est rasé. ሠለጡኒ ፡ A ሕጽንየ ፡ B. — 28. ወእመሰ ፡] እመሰ ፡ B ንንግር ፡ A B ወንረክብ ፡ B ሎቱ ፡] ቦቱ ፡ A. — 29. ፍርሀዎ ፡ B አንትሙኒ ፡ A B ለኃሣር ፡ A, ለኃሣር ፡ B ትመጽአሙ ፡ B አሜሃ ፡ A B የአምሩ ፡ B አይቱ ፡ ውእቱ ፡ እከዮሙ ፡] ኵሎ ፡ እከዮሙ ፡ እምአይቱ ፡ ዘበጽሖሙ ፡ B.

XX. — 1. ወተሠጥወ ፡ ሳፍር ፡ A, ኀበ ፡ ተናገረ ፡ ሳፍር ፡ ወተሰጥወ ፡ B ወይቤ ፡] dans B est rasé. — 2. ኢተኀዘብኩከ ፡ A, ኢሐዘብኩከ ፡ B ዘትሔይስ ፡ A አአምሮ ፡ A, አእምሮ ፡ B. — 3. ስምዓኒ ፡ B ትምህርትየ ፡] ትምህርት ፡ A ወያወሥአኒ ፡ A B መንፈስ ፡ A.

et les consignera dans un livre pour toujours,
dans un livre de fer et de plomb; 24
et du moins les gravera sur la pierre!
Mais je sais que la maison ne le contiendra pas, 25
celui qui me guérira.
Et quand je serais encore sur la terre, ma peau se changera. 26
Cela, moi-même je le sais, 27
ce que mon œil a vu, et non celui d'un autre;
ils m'ont payé tout dans mon sein.
Mais si vous me dites : Qu'est-ce que nous dirons devant lui? 28
Et rencontrerons-nous un fondement de discours pour lui?
Prenez garde vous-mêmes à l'injure, 29
parce que le fléau viendra aux pécheurs;
alors ils sauront d'où vient tout leur mal.

Et Safar répondit, et dit : XX, 1
Je n'avais pas supposé que tu parlerais ainsi, 2
et tu ne vaux pas mieux que moi pour le savoir.
Écoutez-moi [dans] la sagesse de mon instruction; 3

4 ሰ ፡ ሕሊናየ ። *ቦሁ ፡ ዘታአምር ፡ ዘከመዝ ፡ እምአሜከ ። እምአመ ፡ ተፈጥረ ፡ ሰብእ ፡
5 ዲበ ፡ ምድር ። *ፍሥሓሆሙ ፡ ለኃጥአን ፡ ቀትል ፡ ወበይ ። ወሐሜቶሙ ፡ ለረሲ
6-7 ዓን ፡ ሐጕል ። *እመኒ ፡ ዐርገ ፡ ሰማየ ፡ ቍርበኑ ። ወበጽሐ ፡ ደመና ፡ መሥዋዕቱ ። *አ
መ ፡ ይቤ ፡ ወዳእኩ ፡ ጸናዕኩ ። አሜሃ ፡ ይትሐጐሉ ፡ ለዝሉፉ ። ወይብሉ ፡ እለ ፡ ያአ
8 ምርዎ ፡ አይቴ ፡ ሀሎ ። *ወሠረረ ፡ ከመ ፡ ሕልም ፡ ወኢይትረከብ ። ወያስተርኢ ፡ ከ
9 መ ፡ ሌሊት ፡ ዘኢይትዐወቅ ፡ ወይመስል ፡ ጽባሐ ። *ወርኢየቶ ፡ ዐይንየ ፡ ወኢትደግ
10 ም ፡ እንከ ። ወኢያአምር ፡ እንከ ፡ መካኖ ። *ወያጠፍእዎሙ ፡ ለውሉዱ ፡ ትሑታን ።
11 ወእደዊሁኒ ፡ እሳት ፡ ይነፍኃ ። *ወይመልእ ፡ ጸዕረ ፡ ውስተ ፡ አዕጽምቲሁ ። ወይሰክብ ፡
12 ምስሌሁ ፡ ሕማሙ ፡ ውስተ ፡ መሬት ። *እመ ፡ ጥዕመቶ ፡ እኪት ፡ ውስተ ፡ አፉሁ ።

4. ቦሁ ፡ ዘታአምር ፡] ቦሁ ፡ ታአምር ፡ A, ቦኑ ፡ ዘተአምር ፡ B ዘከመዝ ፡] ዘእምከመ ፡ A አምአሜ
ከ ፡] *om.* A, እምቅድሜከ ፡ ወእምአሜከ ፡ B. — 5. ለኃጥአን ፡] ለረሲዓን ፡ B ዓቢይ ፡ B ወኀሴቶ
ሙ ፡ A, ወኃሜቶሙ ፡ B ለረሲዓን ፡] ለኃጥአን ፡ B ኀጕል ፡ A. — 6. ዓርገ ፡ B ቍርባኑ ፡ A
ደመና ፡] እስከ ፡ ደመናት ፡ A, እስከ ፡ ደመና ፡ B. — 7. አመ ፡] ወአመ ፡ B ወደእኩ ፡ A ጸናእኩ ፡ B
ይትሐጐል ፡ A B የአምርዎ ፡ B. — 8. ወሰረረ ፡ B ወኢያስተርኢ ፡ A, ወያስተርኢ ፡ B ሌሊት ፡] ሕል
መ ፡ ሌሊት ፡ B ዘኢይትዐወቅ ፡] ዘይትዓወቅ ፡ A, ዘኢይትዓወቅ ፡ B. — 9. ወርእየቶ ፡ A B ዐይንየ ፡]
ዐይን ፡ A, ዓይን ፡ B ወኢይደግም ፡ A, ኢትደግም ፡ B ወኢያአምሮ ፡ A, ወኢየአምር ፡ B. — 10.
ይነፍሕ ፡ A, ይነፍሓ ፡ B. — 11. ፃዕር ፡ B. — 12. እመ ፡] እስመ ፡ A B ጥዕመቶ ፡] *add.* ኪያሃ ፡ A
እኪይት ፡ A ወያጎብእ ፡ A, ወየሐብኦ ፡ B.

et l'esprit de mon intelligence me répondra.
4 Est-ce que tu sais qu'il en est ainsi, dès avant toi,
et depuis que tu es, depuis que l'homme a été créé sur la terre?
5 La joie des pécheurs est un grand combat;
et la satisfaction des impies est la perdition.
6 Et si son offrande a monté jusqu'au ciel,
et son sacrifice est arrivé jusqu'aux nuages;
7 et s'il dit : Déjà, je fus ferme;
alors ils sont perdus pour toujours;
et ceux qui le connaissaient diront : Où est-il?
8 Et il s'est envolé comme un songe, et on ne l'a plus trouvé;
et il paraîtra comme un songe de la nuit,
qu'on ne comprend pas, et il ressemble à l'aurore.
9 Mon œil l'a vu, et il ne le reverra plus;
et il ne connaîtra plus son séjour.
10 Et les misérables anéantiront son fils;
et ses mains souffleront le feu.
11 Et il remplira ses os de tourment;
et sa douleur se couchera dans la poussière.
12 Parce que le mal sera doux dans sa bouche;

ወይ፡ኀብእ ፡ ታሕተ ፡ ልሳኑ ። *ወያስተጋብኦ ፡ መእከለ ፡ ጕርጐሮ ። *ወኢ፡ትክል ፡ ትር 13-14
ድኦ ። ሕምዘ ፡ አርዌ ፡ ምድር ፡ ውስተ ፡ ከርሡ ። *ብዕል ፡ ዘይዘገብ ፡ በዓመፃ ፡ ይደመ 15
ሰስ ። ወያቲክለ ፡ መልአክ ፡ እምቤቱ ። *ወይነሥኦ ፡ ሕምዘ ፡ አርዌ ፡ ምድር ። ወይቀ 16
ትሎ ፡ ልሳነ ፡ አፍያት ። *ወኢ፡ይሬእኢ ፡ እጕለ ፡ መራዕይሁ ። ወኢ፡ይፀምድ ፡ ምዕረ ፡ ወ 17
ኀዕበ ። *ለከንቱ ፡ ወለበኀ ፡ ሠርሐ ። ብዕሎ ፡ ዘኢ፡ይጥዕም ፡ እምኔሁ ። ከመ ፡ ጽኑዕ ፡ ዘ 18
ኢ፡ይትሐየኀ ፡ ወኢ፡ይውኀጥ ። *እስመ ፡ አንሐለ ፡ ብዙኀ ፡ አብያተ ፡ ድኩማን ። ወበር 19
በረ ፡ መሐፍዲ ፡ ወኢ፡ያግብኦ ። *ወአልቦ ፡ ዘይሣህሎ ፡ ለንዋዩ ። ወኢ፡ያደምዕ ፡ ፍትወ 20
ቶ ። *ወአልቦ ፡ ትራፊ ፡ ለብዕሉ ። በእንተዝ ፡ ኢ፡ትሠምር ፡ ሠናያቲ ። *አመ ፡ ይቤ ፡ 21-22

13. ወያስተጋብኦ A B ፡ ማእከለ ፡ A B ጕርጐሮ ፡ A. — 14. ትርዳኦ ፡ A ውስተ ፡ ከርሡ ፡] ወ ይቀትሎ ፡ ልሳኑ ፡ ውስተ ፡ ከርሡ ፡ A, ታሕተ ፡ ከናፍሪሁ ፡ B. — 15. በዕል ፡ A ዘይዘግብ ፡ A በዐመፃ ፡ A ይደመስሶ ፡ A መልአክ ፡] መልአክ ፡ ሞት ፡ B. — 16. ልሳኑ ፡ A አፍኦት ፡ B. — 17. እጓለ ፡ A መራዕዩሁ ፡ A, መራዕዩሁ ፡ B ወኢ፡ይጸምድ ፡ A B. — 18. ወለበኀ ፡] *om.* A ሰርሐ ፡ B ከመ ፡] ወ ከመ ፡ A ዘኢ፡ይትነየኀ ፡ A ወኢ፡ይትዋኀጥ ፡ A, ወዘኢ፡ይትወሐጥ ፡ B. — 19. አብያተ ፡ ድኩማን ፡ ብዙኀ ፡ B ማኅፈደ ፡ A B. — 20. ዘይሣህሎ ፡ B ለንዋዩ ፡] በንዋዩ ፡ A, እምንዋዩ ፡ B ወኢ፡ያደምዕ ፡] ወኢ፡ ያደምዕ ፡ A. — 21. ተረፈ ፡ A B በእንተዝ ፡] ወበእንተዝ ፡ B. — 22. ሠለጥኩ ፡ A B አሜሃ ፡ A,

et il [le] cachera sous sa langue.
Et il [le] ramènera au milieu de sa gorge; 13
et il ne pourra pas l'aider. 14
Le venin du serpent est dans son ventre.
La richesse, qu'il a ramassée par l'iniquité, se détruira; 15
et l'ange le chassera de sa maison.
Et le venin de serpent le prendra; 16
et la langue des vipères le tuera.
Et il ne verra pas les petits de ses troupeaux; 17
et il n'attellera ni une fois ni deux fois.
Il a travaillé pour la vanité et pour le néant. 18
Sa richesse, dont il ne goûte point,
est comme un mets dur qu'on ne mâche, ni n'avale point.
Parce qu'il a renversé beaucoup de maisons des faibles, 19
et il a pillé le palais, et il ne restitue pas.
Et il n'y a personne qui compatisse à lui à cause de ses biens; 20
et il n'obtiendra pas ce qu'il convoite.
Et il ne restera rien de sa richesse; 21
et pour cela son bien ne sera pas abondant.
Et s'il dit : Je suis sain, alors il sera tourmenté; 22
et toute la douleur lui arrivera,

23 ሰለጥኩ ፡ እሜሁ ፡ ይትመነደብ ። ወይመጽአ ፡ ኵሉ ፡ ሕማም ። *ዘያጸግባ ፡ ለከርሠ ። ወይትዌሰክ ፡ መቅሠፍተ ፡ መዐት ። ወይተግህ ፡ ላዕሌሁ ፡ ዘያሐሞ ። *ወኢያመስጥ ፡ እ
24 ምእደ ፡ ኲናት ። ወይበረብሮ ፡ ቀስተ ፡ ብርት ። *ወየኀልፍ ፡ ሐጽ ፡ እንተ ፡ ሥጋሁ ። ወያንሶሱ ፡ እኩይ ፡ ውስተ ፡ ነፍሱ ። ወላዕሌሁ ፡ ዘያደነግፆ ። *ወይፀንሖ ፡ ኵሉ ፡ ጽል
25 መት ። ወይበልዖ ፡ እሳት ፡ ኢያንደዱ ። ወይትጋየጸ ፡ ጎፍ ፡ ለቤቱ ። *ወይከሥቶ ፡ ሰማ
26 ይ ፡ ጌጋዮ ። ወምድርኒ ፡ ኢትነሥአ ። *ወሞት ፡ ይስሕባ ፡ ለቤቱ ፡ ለዘላፎ ። ወትመ
27 ጽአ ፡ ዕለተ ፡ መንሱት ። *ዝውእቱ ፡ መክፈልቱ ፡ ለብእሲ ፡ ኃጥእ ፡ እምጎበ ፡ እግዚ
አ ፡ ብሔር ። ወንዋዮሂ ፡ ዘአጥረየ ፡ እምጎበ ፡ ፈጣሪሁ ።

XXI, 1-2 *ወተሰጥወ ፡ ኢዮብ ፡ ወይቤ ። *ስምዑኒ ፡ ወአጽምኡኒ ፡ ነገርየ ። ከመ ፡ ኢትበ

23. ዘያጸግባ ፡ A መዐቱ ፡ A, መዓቱ ፡ B ዘያሐምሞ ፡ A, ዘያሐምም ፡ B. — 24. ኲናት ፡ B. — 25. ወያሐልፍ ፡ A, ወየሐልፍ ፡ B ጎጽ ፡ A እንተ ፡] ውስተ ፡ B ወያንሦ [ሱ] ፡ A ነፍስቱ ፡ B ወላዕሌሁ ፡] ወበላዕሌሁ ፡ B ዘያደነ[ግ]ፆ ፡ A. — 26. ወይወንሕ ፡ P, ወይጸንሖ ፡ A B ወይበልዖ ፡] ወበልዖ ፡ A እሳተ ፡ A ኢያንደዱ ፡] ዘኢያንደደ ፡ A, ዘእንደደ ፡ B ወይትገየጸ ፡ A, ወይትጋየፆ ፡ B ጎረ ፡ ቤቱ ፡ B. — 27. ወክሠተ ፡ B ወምድ[ር]ኒ ፡ A. — 28. ይስሕብ ፡ A ለቤቱ ፡] *om.* A ለዘላፎ ፡ P, ለዝሉፉ ፡ A, ለዝላፉ ፡ B. — 29. ወንዋዩሂ ፡ B.

XXI. — 1. ወተሰጥወ ፡ ኢዮብ ፡] ወተሠጥወ ፡ ኢዮብ ፡ A, ወእደ ፡ ተናገረ ፡ ኢዮብ ፡ ወተሰጥወ ፡ ኢዮብ ፡ B. — 2. ስምዑኒ ፡ B ወአጽምኡኒ ፡] ወአጽምኡ ፡ B ንናዝዝ ፡ B.

23 laquelle rassasiera son ventre;
et le fléau de la colère s'y ajoutera;
et celui qui le fait souffrir, veillera sur lui.
24 Et il n'échappera pas à la main de la lance;
et l'arc d'airain le transpercera.
25 Et la flèche passera dans son corps;
et le mal se promènera dans son âme;
et sur lui sera celui qui le trouble.
26 Et toutes les ténèbres le guetteront;
et un feu que l'on n'allume pas le dévorera;
et son voisin causera de tout à sa maison.
27 Et le ciel découvrira sa faute;
et la terre aussi ne le recevra pas.
28 Et la mort entraînera sa maison pour toujours;
et le jour de l'épreuve l'atteindra.
29 Tel est le partage que Dieu a fait à l'homme pécheur;
et tels sont les biens qu'il a acquis de son Créateur.

XXI, 1 XXI, [1] Et Iyob répondit, et dit :
2 Entendez-moi, et écoutez mes paroles;
pour que vous ne disiez pas : Nous le consolons.

ሉ ፡ ንሕነ ፡ ንናገዘ ። *አርምሙ ፡ እንግርክሙ ። እመቦ ፡ ዘተሥሕቂኒ ። *ዘአክ ፡ ሰብ 3-4
እ ፡ ዘይዘልፈኒ ። ወእፎ ፡ ዘኢይትመዓዕ ። *ትኔጽሩኒ ፡ ወታንክሩ ። ወትትመላተሑ ፡ በ 5
እደዊክሙ ። *እመኒ ፡ ተዘከርኩ ፡ ተዘለፍኩ ። ጎዳር ፡ ውስተ ፡ ሥጋየ ፡ ጻዕር ። *ለም 6-7
ንት ፡ ኃጥአን ፡ የሐይዉ ። ወይረሥኡ ፡ ውስተ ፡ ብዕሎሙ ። *እመኒ ፡ ዘርኡ ፡ ያሰም 8
ሩ ። ወውሉዶሙኒ ፡ ይመልእ ፡ ዐይነ ። *ወአብያቲሆሙኒ ፡ ምሉእ ። ወአልቦ ፡ ዘያኒግ 9
ያሙ ። ወኢይመጽአሙ ፡ መቅሠፍት ፡ እምኀበ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። *ላህሞሙኒ ፡ ኢ 10
ይመክና ። ፅኑሳቲሆሙኒ ፡ ኢይጸህፃ ። ወይድጎና ፡ በጎርሶን ። *ወይዜውሩ ፡ ከመ ፡ አ 11
ባግዕ ፡ ዘለዓለም ። ወደቂቆሙኒ ፡ ይትዌነዩ ። *ወየዐነገዙ ፡ ወይሰነቅዉ ። ወይትፈሥ 12
ሑ ፡ በቃለ ፡ ማኅሌቶሙ ። *ወፈጸሙ ፡ መዋዕሊሆሙ ፡ እንዘ ፡ ይትፈግዑ ። ወውስ 13

3. እመቦ ፡] ለእመቦ ፡ A, እስመ ፡ B ዘስሕቂኒ ፡ A, ዘትስሕቂኒ ፡ B. — 4. ዘይዘለፈኒ ፡ A. — 5. ወታ
ንክሩኒ ፡ A. — 6. እመኒ ፡] ወእመኒ ፡ A ጎዳር ፡] ወጎዳር ፡ B ውስተ ፡ ሥጋየ ፡] ውእቱ ፡ ውስተ ፡ ሥጋ
የ ፡ A ፃዕር ፡ B. — 7. ወይረስኡ ፡ A, ወይረሥዑ ፡ B. — 8. እመኒ ፡] ወእመኒ ፡ A B ይሰምሩ ፡] ይሰ
ምር ፡ በቅድሜሆሙ ፡ B ይመልእ ፡ ዐይነ ፡] ይመልኡ ፡ ዓይን ፡ በቅድሜሆሙ ፡ B. — 9. ወአብያቲሆሙኒ ፡]
ወአብያቲሆሙ ፡ A እምኃበ ፡ P. — 10. ላህሞሙኒ ፡] አልህምቲሆሙኒ ፡ B ኢይመክን ፡ A ፅኑሳቲ
ሆሙኒ ፡] ጽኑሳቲሆሙኒ ፡ A, ወጽኑሳቲሆሙኒ ፡ B ኢይድህፃ ፡ A, ኢይድጎፃ ፡ B በሕርሶን ፡ B. —
11. ወይዜወሩ ፡ B ይትዋነዩ ፡ B. — 12. ወያዐንገዙ ፡ A, ወያዓንገዙ B. — 13. ወፈጺሞሙ ፡ B መዋ
ዕሊሆሙ ፡] ማኅሌቶሙ ፡ A ይትፈግዑ ፡] ይትፈግዑ ፡ በመዋዕሊሆሙ ፡ A, ይፈግዑ ፡ B ወውስተ ፡] ውስ
ተ ፡ B ኖሙ ፡] ይነውሙ ፡ B.

Taisez-vous, je vous parlerai; 3
si ce n'est que vous vous moquez de moi.
Car ce n'est pas un homme qui me reprend : 4
et comment est-ce que je ne m'irriterais pas?
Regardez, et étonnez-vous; 5
et placez vos mains sur votre visage.
Et lorsque je me suis souvenu, j'ai été troublé; 6
et le tourment a habité dans mon corps.
Pourquoi les pécheurs vivent-ils, 7
et vieillissent-ils dans leurs richesses?
Et s'ils sèment, ils prospèrent devant eux; 8
et de même leurs fils remplissent la vue.
Et leurs maisons sont pleines, et il n'y a personne qui les épouvante; 9
et aucun châtiment ne leur vient de Dieu.
Et leurs vaches ne sont pas stériles; 10
et celles qui ont conçu n'avortent pas;
et elles sont sauvées dans leur accouchement.
Et ils persisteront comme des brebis pour toujours; 11
et aussi leurs fils prennent leurs ébats.
Et ils joueront de la harpe et de la cithare; 12
et ils se réjouiront au son de leurs cantiques.
Et ayant consumé leurs jours dans les plaisirs, 13

14 ተ ፡ ምስካበ ፡ ሲኦል ፡ ኖሙ ። *ወይቤሎ ፡ እግዚኦ ፡ ብሔር ፡ ረሐቅ ፡ እምኔየ ። ኢያፈ
15 ቅድ ፡ እርአይ ፡ ፍናተከ ። *ምንተ ፡ ይክል ፡ ከመ ፡ ንትቀነይ ፡ ሎቱ ። ወምንተ ፡ ይበ
16 ቍዐነ ፡ ከመ ፡ ንሖር ፡ ኀቤሁ ። *ውስተ ፡ እደ ፡ ሆሙ ፡ ሀለወት ፡ ሠናይቶሙ ። ወኢያኔ
17 ጽሮሙ ፡ ምግባሮሙ ፡ ለእኩያን ። *ወትጠፍእ ፡ ማኅበሮሙ ፡ ለረሲዓን ። ወትበጽሖ
18 ሙ ፡ ዕልወት ። ወይመጽኦሙ ፡ ምንዳቤ ፡ ወመቅሠፍቶሙ ። *ወይከውኑ ፡ ከመ ፡ ሐሠ
19 ር ፡ ቅድመ ፡ ነፋስ ። ወከመ ፡ ጸበል ፡ ዘይነሥኦ ፡ ዓውሎ ። *ወኢያረክብዎ ፡ ንዋዮ ፡ ደ
20 ቂቁ ። ወይትቤቀሎ ፡ ወያአምር ፡ ሶቤሃ ። *ወይሬኢያ ፡ አዕይንቲሁ ፡ እንዘ ፡ ይሬግዝዎ
21 መ ። ወእግዚኦ ፡ ብሔርኒ ፡ ኢያድኅኖሙ ። *እስመ ፡ እንተ ፡ ፈቀደ ፡ ይገብር ፡ በቤ
22 ቱ ። ወቀበለ ፡ እምኑልቈ ፡ አውራኂሁ ። *ቀዳሚሁ ፡ አኮኑ ፡ እግዚኦ ፡ ብሔር ። ውእ

14. ወይቤልዎ ፡ B ለእግዚአብሔር ፡ B ረኀቅ ፡ A እምኔነ ፡ B ኢይፈቅድ ፡ እርአይ ፡] ኢያአም ር ፡ A, ኢኀፈቅድ ፡ ኀርአይ ፡ B. — 15. እክል ፡ A እትቀነይ ፡ A ይበቍዐኒ ፡ A, ይበቍዓን ፡ B ኀቤሁ ፡ P. — 16. ውስተ ፡] ወውስተ ፡ A B ወኢይኔጽር ፡ B. — 17. ወትጠፍእ ፡] ወባሕቱ ፡ ትጠፍእ ፡ B ዕልወቶሙ ፡ B ወይመጽኦሙ ፡] ወይበጽሖሙ ፡ B ወመቅሠፍት ፡ B. — 18. ኀስር ፡ B ቅድመ ፡ ነፋ ስ ፡] ቅድመ ፡ ገጸ ፡ ነፋስ ፡ A, ዘቅድመ ፡ ገጸ ፡ ነፋስ፡ B ፀበል ፡ A ዓውሎ ፡] ዐውሎ ፡ A, ነፋስ ፡ ዓውሎ ፡ B. — 19. ወኢይረክቡ ፡ B ንዋዮ ፡] ንዋዮሂ ፡ B ወይትቤቀሎሙ ፡ A B ወየአምር ፡ B. — 20. ወይ ሬኢያ ፡ A B ይሬግዝዎሙ ፡] ይረግዝዎሙ ፡ ለደቂቁ ፡ B ወእግዚአ ፡ ብሔርኒ ፡] እግዚአብሔርኒ ፡ B ኢ ያድኅኖሙ ፡ B. — 21. ወቀበለ ፡] ወይ[ቀ]በላ ፡ A, ወይቀብላ ፡ B እምኖልቈ ፡ A, እምኑልቍ ፡ B.

ils se sont endormis dans le lit du Séol.
14 Et Dieu lui dira : Retire-toi de moi;
je ne veux pas voir ta voie.
15 Que peut-il, pour que nous le servions?
Et quel profit aurons-nous à aller vers lui?
16 Et leur bien est dans leurs mains;
et il ne regarde pas les œuvres des pécheurs.
17 Mais la réunion des impies sera détruite;
et il leur arrivera une catastrophe;
et l'oppression et l'affliction leur surviendront.
18 Et ils seront comme la paille qui est devant la face du vent;
et comme la poussière que la tempête emporte.
19 Et leur fils n'obtiendra pas ses biens;
et il le punira, et il le saura alors.
20 Et ses yeux verront, quand on égorgera ses fils;
et Dieu aussi ne les sauvera pas.
21 Parce que ce qu'il a voulu, il l'a fait dans sa maison;
et il se trouve épuisé une partie de ses mois.
22 Avant lui, Dieu n'a-t-il pas existé?
C'est lui qui apprend le conseil et la sagesse;
et c'est lui qui punit le meurtrier.

ቱ ፡ ዘይሜህር ፡ ምክረ ፡ ወጥበበ ። ወውእቱ ፡ ይትቤቀሎ ፡ ለቀታሊ ። ። *ወዘሰ ፡ ይመው 23
ት ፡ በብዝኀ ፡ ዩሀት ። እስመ ፡ በኵሉ ፡ ይትፈሣሕ ፡ ወይደሉ ። ። *ወውስጡሂ ፡ ምሉ 24
እ ፡ ሥብሐ ። ወይትከየ ፡ አንጕዮሙ ። ። *ወይመውት ፡ በመራር ፡ ነፍስ ። እንዘ ፡ ኢይበ 25
ልዕ ፡ ሠናየ ፡ ወኢምንተኒ ። ። *ወህሎሙ ፡ ኀቡረ ፡ ይነውሙ ፡ ውስተ ፡ ምድር ። ወይ 26
ደፍኖሙ ፡ ዕጽያት ። ። *ወይእዜሂ ፡ አእመርኩክሙ ፡ ከመ ፡ ተኀቢለክሙ ፡ ትቀው 27
መ ፡ ላዕለ ፡ ነፍስየ ። ። *እስመ ፡ ትቤሉ ፡ አይቴ ፡ ውእቱ ፡ ቤተ ፡ መልአክ ። ወአይቴ ፡ 28
መኃድሪሆሙ ፡ ለአብድንተ ፡ ኀጥአን ። ። *ተሰአልዎሙ ፡ ለኀላፊ ፡ ፍናት ። ወትእምርቶ 29
ሙኒ ፡ ኢይረክቡ ። ። *እስመ ፡ ዕለት ፡ እኪት ፡ ትፀንሖሙ ፡ ለኀጥአን ። ወይወስድዎ ፡ ለ 30
ዕለተ ፡ መንሱት ። ። *መኑ ፡ ዜንዎ ፡ ቅድሜሁ ፡ ፍኖቶ ። ወመኑ ፡ ይፈዲዮ ፡ ዘለሊሁ ፡ 31
ገብረ ። ። *ወይወስድዎ ፡ ውስተ ፡ መቃብሩ ። ወውስተ ፡ ነፍቁ ፡ ይተግህ ። ። *ወጥዕሞ ፡ 32-33

23. ወዘሰ ፡] ወዝሰ ፡ A, ወዘኒ ፡ B በብዝኃ ፡ B የውሃቱ ፡ A B እስመ ፡ በኵሉ ፡ ይትፈሣሕ ፡] እስመ ፡ በሎሉ ፡ ይትፈሥሑ ፡ A, እንዘ ፡ ይትፈሣሕ ፡ በሎሉ ፡ B ወይደሉ ፡ A. — 24. ወውስጡሂ ፡] ወበውስጡኒ ፡ B ስብሐ ፡ A, ስብሕ ፡ B ወይትከየ ፡ A, ወይትከዓው ፡ B እንጕዮሙ ፡ P, አንጕዮሙ ፡ A, አንጉው ፡ B. — 25. በምረረ ፡ B ነፍሱ ፡ B. — 26. ዕፀያት ፡ A, ዕፄያት ፡ B. — 27. ወይእዜኒ ፡ B አእመርኩ ፡ B ተኀቢለክሙ ፡ A, ተሐቢለክሙ ፡ B. — 28. እስመ ፡ ትቤሉ ፡] እስመ ፡ ትብሉኒ ፡ A, ወትብሉ ፡ B ወአይቴ ፡] ወአይቴ ፡ ውእቱ ፡ B ማኅደሪሆሙ ፡ B. — 29. ለሓላፌ ፡ A, ለኀላፍያን ፡ B. — 30. እኪ. ይት ፡ A ትጸንሖሙ ፡ A, ይጸንሖ ፡ B ለኀጥአ ፡ B ወይወስድዎ ፡ B. — 31. ዜንዎ ፡] ይዜንዎ ፡ A B ፍኖቶ ፡] *om.* A ይፈድዮ ፡ A B. — 32. ወይወስድዎ ፡ B ናፍቁ ፡ A ይተግህ ፡] ይወድቅ ፡ A. — 33. ወጥዕሞ ፡] ወያዕጥሞ ፡ B ኀዝሐዘ ፡ A ወይወጽኡ ፡ B ወቅድሜሁኒ ፡] ቅድሜሁኒ ፡ B ኖልቁ ፡ A, ኑልቁ ፡ B.

Mais l'un meurt dans une grande tranquillité, 23
parce qu'il se réjouit en tout, et il a du plaisir.
Et aussi son intérieur est rempli de graisse, 24
et leur moelle se fond.
Et [l'autre] meurt dans l'amertume de son âme, 25
quand il ne mange nul bien.
Et tous ensemble dormiront dans la terre, 26
et les vers les couvriront.
Et maintenant aussi je sais que vous, pleins d'audace, 27
vous résistez à mon âme.
Pourquoi dites-vous : Où est-elle, la maison du prince? 28
Et où est la demeure des cadavres des pécheurs?
Ils ont interrogé celui qui passe dans le chemin, 29
et ils n'ont pas trouvé leurs signes.
Parce qu'un mauvais jour attend les pécheurs; 30
et ils le conduisent pour le jour de la calamité.
Qui lui parle de son chemin devant lui? 31
Et qui lui rend ce qu'il a fait lui-même?
Et il est porté à son sépulcre; 32
et il veille dans son cercueil.
Et le gravier du fleuve l'a goûté, 33

ሐዝሐዘ ፡ ፈለግ ። ወይወዕእ ፡ ኵሉ ፡ ሰብእ ። ድኅሬሁ ፡ ወቅድሜሁኒ ፡ ዘአልቦ ፡ ኀሌ
34 ቈ ። *ለምንትኑ ፡ በከ ፡ ትጌሥጹኒ ፡ በከንቱ ። በኀቤክሙሰ ፡ አልብየ ፡ ዕረፍተ ።
XXII, 1-2 *ወተሰጥወ ፡ ኤልፋዝ ፡ ቴምናዊ ፡ ወይቤ ። *ቀዳሚሁ ፡ አኮኑ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡
3 ውእቱ ፡ ዘይሜህር ፡ ምክረ ፡ ወጥበበ ። *ወምንተ ፡ ያጽህቆ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለእ
መ ፡ አንተ ፡ አንጻሕከ ፡ ምግባሪከ ። ወምንተ ፡ ትረብሕ ፡ እመ ፡ አርታዕከ ፡ ፍኖዊከ ።
4-5 *ወይትሐሰበከኑ ፡ ወይትዋቀሠከኑ ። ወይሐውርኑ ፡ ይስነን ፡ ምስሌከ ። *ቀዳሚሁ ፡ አከ
6 ኑ ፡ ብዙኀ ፡ ውእቱ ፡ እከይከ ። ወአልቦ ፡ ኀሌቈ ፡ ኀጣውኢከ ። *ወአኀዝኮ ፡ ለከንቱ ።
7 ወሰለብከ ፡ ልብሰ ፡ ለዕሩቅ ። *ወማየ ፡ ጥቀ ፡ ኢያስተይከ ፡ ለጽሙእ ። ወሂድከ ፡ አፍአም
8 ተ ፡ ርኁብ ። *ወቦ ፡ እለሂ ፡ አንከርከ ፡ ገጸሙ ። ወጸላእከ ፡ ነዳየ ፡ በዲበ ፡ ምድር ።

34. በከንቱ ፡] ለከንቱ ፡ A በኀቤክሙሰ ፡ P ዕረፍት ፡ B.

XXII. — 1. ወተሰጥወ ፡ ኤልፋዝ ፡ ቴምናዊ ፡] ወተሠጥወ ፡ ኤልፋዝ ፡ ቴምናዊ ፡ A, ኀበ ፡ ተናገረ ፡ እልፋዝ ፡ ወተሰጥወ ፡ B. — 2. ምክር ፡ ወጥበብ ፡ A. — 3. ያጽሕቆ ፡ B ይረብሖ ፡ B እመ ፡] ለእመ ፡ B አርትዕከ ፡ A ፍናዊከ ፡ A B. — 4. ወይሐስበከኑ ፡ P, ወይትኀስበከኑ ፡ A, ይትሐስበከኑ ፡ B ወይትዋቀስከኑ ፡ A, ወይትዋቀስከ ፡ B ወያሐውርኑ ፡ A, ወየሐውርኑ ፡ B ይስነን ፡ A B ምስሌን ፡ P. — 5. ኖልቈ ፡ A, ኀልቈ ፡ B ኀጣውኢን ፡ A. — 6. ወአኀዝኮ ፡ A, ወአኀዝኮ ፡ B በከንቱ ፡ B ልብሶ ፡ A B. — 7. ወማየ ፡] ማየ ፡ A B ኢያስተይክ ፡ ጥቀ ፡ A, ጥቀ ፡ ኢያስተይኮ ፡ B ለፅሙዕ ፡ B አፍአ ምተ ፡ ርኁብ ፡ A, አፍአምዶ ፡ ለርኁብ ፡ B ርኁብ ፡] *add.* ወብእሲ ፡ ዘይዘርእ ፡ ስሙ ፡ ምድረ ፡ ገጸ ፡ መዳ ልው ፡ ያንብር ፡ ውስቴታ ፡ B. — 8. ወቦ ፡ እለሂ ፡] ወቦለእለሂ ፡ A, ወቦእለሂ ፡ B ወጸላእ[ክ] ፡ A.

et tous les hommes sortiront après lui;
et devant lui, ils sont sans nombre.
34 Pourquoi en vain m'exhortez-vous?
Puisque je n'ai pas de repos auprès de vous.

XXII, 1 XXII, [1]Et Elephaz de Teman répondit, et dit :
2 Est-ce que Dieu n'existait pas avant lui,
lequel apprend le conseil et la sagesse?
3 Qu'importe à Dieu si tu as purifié tes actions,
et que profites-tu si tu as redressé tes voies?
4 Est-ce qu'il te donnera raison, et disputera-t-il avec toi,
et ira-t-il plaider avec toi?
5 Ta méchanceté n'est-elle pas grande devant lui,
et tes péchés ne sont-ils pas sans nombre?
6 Et tu as reçu gage de tes frères en vain;
et tu as ôté le vêtement à l'homme nu.
7 Et tu ne donnais point à boire de l'eau à l'altéré;
et tu as ravi le morceau de pain à l'affamé.
8 Il y en avait quelques-uns dont tu admirais le visage;
et tu haïssais le pauvre sur la terre.

*ወአውፃእኮን ፡ ዕራቆን ፡ ለአቤራት ። ወጸወርኮሙ ፡ ለእጕለ ፡ ማውታ ። *በእንተ ፡ ምን 9-10
ትመ ፡ ዐገተከ ፡ መሣግር ። ወሮደከ ፡ ፀባኢት ፡ ኃያል ። *ወብርሃንከኒ ፡ ጸልመተ ፡ ከነ 11
ከ ። ወደፈነከ ፡ ማይ ፡ እንዘ ፡ ትነውም ። *ኢኮነሁ ፡ ብዉሐ ፡ ለልዑል ፡ ይግበር ፡ ዘፈቀ 12
ደ ። ወያኅስሮሙ ፡ ለዐለልያን ። *ወትቤ ፡ ምንተ ፡ ያአምር ፡ ኀያል ። በዕለተ ፡ ጸልመ 13
ትኒ ፡ ይኴንን ። *ወደመና ፡ ይሴውሮ ፡ ወኢይሬኢ ። ወአውደ ፡ ሰማይ ፡ ይሐውር ። *ፍ 14-15
ኖቶኒ ፡ ዘለዓለም ፡ ተዐቅብ ፡ እንተ ፡ ኬድዋ ፡ ዕደው ፡ ጻድቃን ። *እለ ፡ ዐርጉ ፡ ዘእን 16
በለ ፡ ይትዐወቅ ። ከመ ፡ ፈለግ ፡ ዘይውሕዝ ፡ መሰረታቲሆሙ ። *እለ ፡ ይብሉ ፡ ምንተ ፡ 17
ይሬሲየን ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወምንተ ፡ ያመጽእ ፡ ላዕሌነ ፡ ዘሁሎ ፡ ይመልክ ። *ወመል 18
አ ፡ ለሙ ፡ አብያቲሆሙ ፡ በረከተ ። ወምክረ ፡ ኃጥአንሰ ፡ ርሑቅ ፡ እምኔሁ ። *ወር 19

9. ወአውጸእኮን ፡ B ለአቤራት ፡ A, ለዕቤራት ፡ B ወአጽአርኮሙ ፡ B ለእጓለ ፡ A B. — 10. ም ንትመ ፡] ምንትኑመ ፡ እንከ ፡ B ዓገተከ ፡ B መሳግር ፡ B ጸባኢተ ፡ ኀያል ፡ A, ጸባኢት ፡ ኃያል ፡ B ወብርሃንከኒ ፡ A. — 12. ኢኮነሁ ፡] ወኢኮነሁ ፡ B ብዉሕ ፡ A B ወያኅስሮሙ ፡ A, ወያኅሥሮሙ ፡ B ለጸአልያን ፡ A B. — 13. የአምር ፡ B ኃያል ፡ B በዕለተ ፡ ጽልመትኒ ፡] ወበላዕለ ፡ ጽልመትኑ ፡ B. — 14. ይሜውሮ ፡ B ወአውደ ፡] ሳውደ ፡ B ሰማይ ፡] ሰማይኑ ፡ B ያሐውር ፡ A, የሐውር ፡ B. — 15. ፍኖተኒ ፡ A ያዐቅብ ፡ A, ተዓቅብ ፡ B እደው ፡ B. — 16. ዓርጉ ፡ B ይትዓወቅ ፡ A B ዘይውሕ[ዝ] ፡ P, ዘይውኅዝ ፡ A. — 17. ይሬስየን ፡ A B ያመጽእ ፡] ይሬስየን ፡ ወያመጽእ ፡ A. — 18. አብያቲሁሙ ፡] *om.* A, አብያቶሙ ፡ B ርኅቀ ፡ A, ርኑቅ ፡ B እምኔሆሙ ፡ B. — 19. ወርእ ዮሙ ፡ A B ሰሐቁ ፡ B ወተሳለቁ ፡ A B ላዕሌሁ ፡] *om.* A, ላዕሌሆሙ ፡ B ንጹሕ[ን] ፡ A, ንጹሓን ፡ B.

Et tu as renvoyé les veuves, les [mains] vides; 9
et tu as tourmenté les orphelins.
Est-ce donc pour cela que les filets t'ont entouré, 10
et que l'armée valeureuse t'a assailli?
Et aussi ta lumière s'est faite ténèbres pour toi; 11
et l'eau t'a couvert quand tu dormais.
Et est-ce qu'il n'est pas permis au Très-Haut de faire ce qu'il veut, 12
et d'humilier ceux qui outragent?
Et tu dis : Que sait le valeureux? 13
et jugera-t-il dans le jour des ténèbres?
Et le nuage le voile, et il ne voit pas; 14
et est-ce que le cercle du ciel marche?
Observes-tu sa voie immuable, 15
que les hommes justes ont foulée?
Les uns se sont élevés sans qu'on l'apprenne; 16
leurs fondements ont été comme le fleuve qui coule.
D'autres ont dit : Qu'est-ce que Dieu nous fera? 17
et que nous amènera le Tout-Puissant?
Et il leur a rempli leurs maisons de bénédictions; 18
et le conseil des pécheurs s'est éloigné de lui.
Et les justes, en les voyant, ont ri; 19

20 ኢየ·ሙ· ፡ ጻድ·ቃን ፡ ሠሐቁ ። ወተሳለቀ ፡ ላዕሌሁ ፡ ንጹሕ ። *ወጠፍአ ፡ ንዋየ·ሙ· ። ወ
21 ዘተርፎ·ሙ·ሂ ፡ በልዐቶ ፡ እሳት ። *እስኩ ፡ ኵን ፡ እኩየ ፡ እመ ፡ ትጸንዕ ። ወእመ ፡ ይ
22-23 ሜኒ ፡ ፍሬከ ። *ሕጉቶ ፡ ለነገረ ፡ አፉከ ። ወደይ ፡ ቃለ ፡ ውስተ ፡ ልብከ ። *ወእመሰ ፡
ነሳሕከ ፡ ወአሕመምከ ፡ ርእሰከ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወርሕቀ ፡ እምልብከ ፡
24-25 እምዐመግ ። *ወተከልከ ፡ ዲበ ፡ ኰኵሕ ። ወከመ ፡ እብነ ፡ ፈለግ ፡ ስፍር ። *ወይረድአ
ከ ፡ እምፀርከ ፡ ዘኵሉ ፡ ይመልከ ። ወያገብአ ፡ ለከ ፡ ንጹሐ ፡ ከመ ፡ ብሩር ፡ ጽሩይ ።
26 *ወትረክብ ፡ ሞገሰ ፡ በቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወትኔጽር ፡ ሰማየ ፡ ተፈሢሐከ ።
27-28 *ወዘጸለይከኒ ፡ ኀቤሁ ፡ ይሰምዐከ ። ወይሁበከ ፡ ተምኔትከ ። *ወይዐስየከ ፡ ፍዳ ፡ ጽ
29 ድቅከ ። ወይበርህ ፡ ውስተ ፡ ፍናዊከ ። *እስመ ፡ አሕመምከ ፡ ትዕበ ፡ ተዐበየ ። ወያድኅ

20. ንዋየ·ሙ· ፡] በንዋየ·ሙ· ፡ A ወዘተረፎ·ሙ·ሂ ፡ A, ዘተረፎ·ሙ·ሂ ፡ B በልዐቶ ፡] በልዐት ፡ A, በልዓት ፡ B. — 21. ወእመ ፡] ወእመሂ ፡ B ይቤኒ ፡ B ፍሬከ ፡] ፍናተከ ፡ A. — 23. ወእመሰ ፡] እመሰ ፡ B ነ ሠሕከ ፡ A ወርኅቀ ፡ A, ወአርሐቀ ፡ B እምዐመግ ፡] ዐመግ ፡ A, ዓመግ ፡ B. — 24. ወተከልከ ፡] ይተ ክለከ ፡ B ስፍር ፡] ይስፍፍ ፡ B. — 25. ንጹሕ ፡] ንጽሐ ፡ A, ንጽሐከ ፡ B ጽሩይ ፡ B. — 26. ወትረክብ ፡] ወይረክብ ፡ A ሞገሠ ፡ B. — 27. ወዘጸለይከኒ ፡ B ኀቤሁ ፡ P A ይሰምዐኒ ፡ A, ይሰምዓከ ፡ B ተምኔተከ ፡ A. — 28. ወየዐስየከ ፡ A, ወየዓስየከ ፡ B ወያበርህ ፡ B. — 29. አሕመመከ ፡ P ተዓበየ ፡ B.

et l'homme pur s'est moqué de lu
20 Et leurs biens ont été consumés;
et le feu a dévoré ce qui leur était resté.
21 Sois donc mauvais, si tu es ferme,
et si ton fruit est beau.
22 Scrute les discours de ta bouche,
et jette sa parole dans ton cœur.
23 Mais si tu fais pénitence, et si tu t'humilies devant Dieu,
et si tu éloignes l'iniquité de ton cœur,
24 il te plantera sur un rocher,
et [tu seras] comme la pierre du fleuve Sefer.
25 Et le Tout-Puissant te défendra de ton ennemi;
et il te rendra pur, comme l'argent épuré.
26 Et tu trouveras grâce devant Dieu;
et tu regarderas le ciel en te réjouissant.
27 Et il t'exaucera en ce que tu lui demanderas;
et il te donnera l'objet de tes désirs.
28 Et il t'octroiera le prix de ta justice,
et il éclairera tes voies.
29 Parce que tu t'es soumis, tu diras : Il a été orgueilleux.
Et il sauvera celui qui s'est humilié lui-même.

ኖ ፡ ለዘ ፡ ያቱሕት ፡ ርእሶ ። *ወይበልሑ ፡ ለንጹሕ ። ወታድኅን ፡ በንጹሕ ፡ እደዊከ ። 30
ወተሰጥወ ፡ ኢዮብ ፡ ወይቤ ። *አእመርኩ ፡ ከመ ፡ እምእዴየ ፡ ውእቱ ፡ ዘለፋየ ። XXIII, 1-2
ወአክበደ ፡ እዴሁ ፡ ላዕሌየ ፡ ወአግዐረኒ ። *ወምንት ፡ ውእቱ ፡ ዘኢያአምር ፡ ከመ ፡ እረ 3
ክቦ ፡ ወእበጽሖ ፡ እስከ ፡ ለዘላፎ ። *ወይንግረኒ ፡ እመቦ ፡ ዘገበርኩ ። ወኢያረምም ፡ አ 4
ፋየ ፡ እንዘ ፡ ይወቅሥ ። *ወያአምር ፡ ሊተኒ ፡ ወየሀበኒ ፡ ፈውሰ ። ወለበውኩ ፡ ዘይብለ 5
ኒ ። *ወእመኒ ፡ በብዙኅ ፡ ኃይል ፡ ይመጽአኒ ። ወኢይግበር ፡ እንከ ፡ በመዐቱ ፡ ላዕሌ 6
የ ። *እስመ ፡ ሣህል ፡ ወጽድቅ ፡ በኀቤሁ ። ወያዐርፈኒ ፡ ለዘላፋ ፡ እምኵነኔየ ። *እስመ ፡ 7-8
እገብእ ፡ ኀበ ፡ ቀዲሙ ፡ ወኢይሄሉ ፡ እንከ ። ወያኀሪታሰ ፡ ኢያአምራ ። *እገብእኒ ፡ 9
መንገለ ፡ ፀጋም ፡ ወኢያያምዕ ። ወእትመየጥ ፡ መንገለ ፡ የማን ፡ ወአልቦ ፡ ዘእሬአኒ ።

30. ወይባልሑ ፡ A B ወታድኅን ፡] ወያድኅን ፡ A, ወትድኅን ፡ B በንጹሕ ፡ B.
XXIII. — 1. ወተሰጥወ ፡ ኢዮብ ፡] ወተሠጥወ ፡ ኢዮብ ፡ A, ኅቦ ፡ ተናገረ ፡ ኢዮብ ፡ ወተሰጥወ ፡ B. — 2. እዴሁ ፡] እዴየ ፡ A ወአግዐራኒ ፡ A, ወአግሣረኒ ፡ B. — 3. ወምንት ፡] ምንት ፡ B ዘኢያአምር ፡ B እረክብ ፡ A, እርክብ ፡ B ወእበጽሕ ፡ A, ወእብጻሕ ፡ B ለዘላፋ ፡ A, ለገሥፋ ፡ B. — 4. ወይንግረኒ ፡ A እመቦ ፡ ዘገበርኩ ፡] እመቦ ፡ ዘረክብኩ ፡ ወዘገበርኩ ፡ እመቦ ፡ A ይወቅስ ፡ A B. — 5. ወአአምር ፡ B ወየሀበኒ ፡] ያሀበኒ ፡ A, ክመ ፡ ይሁበኒ ፡ B ዘይብለኒ ፡] ዘይሁበኒ ፡ B. — 6. ኀይል ፡ A ይመጽአኒ ፡] ይመጽእ ፡ B ወኢይገብር ፡ A B በመዓቱ ፡ B. — 7. በኀቤሁ ፡ P ወያአርፈኒ ፡ B ለገሥፋ ፡ A B. — 8. ወኢ ይሄሉ ፡] ወኢይገብእ ፡ ወኢይሄሉ ፡ A ወደኀረታሰ ፡ ኢያአምራ ፡] ወደኀሪትሰ ፡ ኢያአምራ ፡ A, ወኢየአምር ፡ እ ንከ ፡ ደኀሪታ ፡ B. — 9. እገብእኒ ፡] እገብእ ፡ እንከሰ ፡ B ወእትመየጥኒ ፡ A B.

Et il délivrera l'homme pur; 30
et tu seras sauvé par la pureté de tes mains.

XXIII, [1]Et Iyob répondit, et dit : XXIII, 1
Je sais que mon reproche est de ma main; 2
et que sa main s'est faite lourde contre moi, et me fait gémir.
Qu'est-ce que je ne sais pas, pour que je l'atteigne, 3
et que j'arrive jusqu'à sa fin?
Et il m'exposera, s'il y a quelque chose que j'ai fait; 4
et je ne fermerai pas ma bouche pendant que je me défendrai.
Et il me connaît aussi, et il me donnera la guérison; 5
et j'ai compris ce qu'il me dit.
Et s'il vient contre moi avec beaucoup de force, 6
il n'agira donc pas dans sa colère contre moi.
Parce que la clémence et la justice sont auprès de lui; 7
et il me débarrassera pour toujours de mon châtiment.
Parce que je retournerai en avant, et je ne serai donc pas; 8
et en arrière, je ne sais pas.
Je tournerai donc vers la gauche, et je n'atteindrai pas; 9
et je me tournerai vers la droite, et je ne verrai rien.

10 ወእደ ፡ እእመረ ፡ ፍኖትየ ። ወፈተነኒ ፡ ከመ ፡ ወርቅ ። ወእወፅእ ፡ እምተግሣጹ ። ወዐ
12 ቀብኩ ፡ ፍናዊሁ ፡ ወኢተግሐሥኩ ። ወኢነለፍኩ ፡ እምትእዛዙ ። ወነባእኩ ፡ ውስተ ፡
13 ሕፅንየ ፡ ነገሮ ። ወመኑ ፡ ውእቱ ፡ ዘይትዋሣእ ፡ በእንተ ፡ ኵነኔ ። እስመ ፡ ዘውእቱ ፡
14 ፈቀደ ፡ ይገብር ። በእንተዝ ፡ አነሂ ፡ በእንቲአሁ ፡ ገኃእኩ ። ተገሢጽየ ፡ ሐሌክዎ ።
15-16 በእንተዝ ፡ ደንገፅኩ ፡ እምቅድመ ፡ ገጹ ። እሔልዮሂ ፡ ወይገርመኒ ። እግዚአ ፡ ብሔ
17 ር ፡ መሰዎ ፡ ለልብየ ። ወዘኵሎ ፡ ይመልክ ፡ አጕጕአኒ ። በአይቱ ፡ አእመርኩ ፡ ከመ ፡
ትመጽአኒ ፡ ጽልመት ። ወደፈነኒ ፡ ውስተ ፡ ገጽየ ፡ ቆባር ።

XXIV, 1-2 ለምንት ፡ ይረስዖን ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለሰዐታት ። ወተዐድዉ ፡ ኃጥኣን ፡ እም
3 ወሰኖሙ ። ወመሠጡ ፡ ኖላዌ ፡ ምስለ ፡ መርዔቱ ። ወሄዱ ፡ አድግ ፡ ዘእንለ ፡ ማውታ ።

10. ወእደ ፡] ወደአ ፡ P, ውእደ ፡ A አእምር ፡ A, አእምር ፡ B. — 11. ወእወጽእ ፡ B ወኅቀብኩ ፡ B ፍናዊሁ ፡] ትእዛዘ ፡ B ወኢተግኀሥኩ ፡ A, ወኢተግሕሥኩ ፡ B. — 12. ወኢሐለፍኩ ፡ B እምትእዛዙ ፡] *om.* B ወኀባእኩ ፡ A ሕጽንየ ፡ B. — 13. ዘይትዋሣእ ፡] ዘይትዋቀስ ፡ B ዘውእቱ ፡ ፈቀደ ፡] ውእቱ ፡ ዘፈቀደ ፡ B. — 14. በእንተዝ ፡] ወበእንተዝ ፡ B በእንቲ[አ]ሁ ፡ A ተገሢጽየ ፡] ወተገሢጽየ ፡ B ሐሌኩዎ ፡ P, ኀሌክዎ ፡ A, ሐለይክዎ ፡ B. — 15. ደንገጽኩ ፡ A B ወይገርመኒ ፡ B. — 16. እግዚአ ፡ ብሔር ፡] ወእግዚአብሔር ፡ B ይመልክ ፡] ይእኅዝ ፡ B አጕጕሳኒ ፡ B. — 17. ውስተ ፡ ገጽየ ፡ ቆባር ፡] ቆባር ፡ ውስተ ፡ ገጽየ ፡ B.

XXIV. — 1. ለሰዓታት ፡ B. — 2. ወተዐደዉ ፡ A, ወተአደዉ ፡ B ወመሰጡ ፡ A B. — 3. ዘእንለ ፡ ማውታ ፡] ዘእንለ ፡ እመሕያው ፡ A, እንለ ፡ ማውታ ፡ B ወእንዙ ፡ A B ዕቤር ፡ B.

10 Et pourtant il connaît ma voie;
et il m'a éprouvé comme l'or.
11 Et j'échapperai à sa réprimande;
et j'ai gardé ses voies, et je ne me suis pas éloigné.
12 Et je n'ai pas violé ses commandements;
et j'ai caché sa parole dans mon sein.
13 Et qui est-ce qui plaide au sujet du jugement?
Parce qu'il fait ce qu'il veut.
14 Et pour cela, moi aussi, j'ai tremblé à cause de lui;
et, étant averti, j'ai pensé à lui.
15 Pour cela, je suis effrayé devant sa face;
et je pense à lui, et il m'épouvante.
16 Et Dieu a fondu mon cœur;
et le Tout-Puissant m'a troublé.
17 Par où j'ai su que les ténèbres venaient sur moi,
et que le brouillard m'a couvert le visage.

XXIV, 1 XXIV, [1] Pourquoi Dieu oublie-t-il les heures?
2 Et les pécheurs ont dépassé leurs bornes;
et ils ont ravi le pasteur avec son troupeau.
3 Et ils ont volé l'âne de l'orphelin;
et ils se sont emparés du bœuf de la veuve.

ወእንዘ ፡ ላህመ ፡ እቤር ። *ወሚጥዎመ· ፡ ለድኩማን ፡ እምፍኖተ ፡ ጽድቅ ። ወተንሰብ 4
ኡ ፡ ኅቡረ ፡ የዋሃን ፡ ምድር ። *ወከሉ ፡ ከመ ፡ አድግ ፡ ውስተ ፡ ገዳም ። በእንቲአየ ፡ 5
ወፅኡ ፡ ወንዲጉ ፡ ተግባሮመ· ። ወጥዕሞመ· ፡ እክል ፡ በንእሶመ· ። *አከሉ ፡ ገራህተ ፡ ዘ 6
ኢከነ ፡ ዘአሆመ· ፡ አረሩ ፡ እምቅድመ ፡ ሰዐቱ ። ወቀነይዎመ· ፡ ለባሕተውያን ፡ ዐጸደ ፡
ወይኖመ· ፡ ዘእንበለ ፡ ዐስብ ፡ ወዘእንበለ ፡ ሲሳይ ። *ተአገልዎመ· ፡ ኃጥአን ። ወለብዙ 7
ኃን ፡ ዕሩቃን ፡ አቤትዎመ· ፡ ዘእንበለ ፡ ልብስ ። ወሰለብዎመ· ፡ ዐራዘ ፡ ነፍሶመ· ። *ወ 8
ያርኅሶመ· ፡ ንፍኒፍ ፡ ወጠለ ፡ ገዳም ። ወእስመ ፡ አልቦመ· ፡ ክዳን ፡ ጸልዐ ፡ ተከድኑ ።
*ወመሠጡ ፡ እጓለ ፡ ማውታ ፡ እምውስተ ፡ ጥቡ ። ወአሕመምዎ ፡ ለፅኑስ ። *ወገፍዕዎ 9-10
መ· ፡ ለፅኑሳን ፡ ወነፅሳዎመ· ። ወሄድዎመ· ፡ አፍአምቶመ· ፡ ለርኁብን ። *ወአሥርሕዎ 11
መ· ፡ ለምንዳብን ፡ ወተአገልዎመ· ። ወኢያእመርዋ ፡ ለፍኖተ ፡ ጽድቅ ። *ወሰደድዎመ· ፡ 12

4. ወተንሰብኡ ፡ A, ወተጋብኡ ፡ B የዋሀን ፡ A, የውሃን ፡ B. — 5. አድግ ፡ ውስተ ፡ ገዳም ፡] አፅዱን ፡ ገዳም ፡ B ወጽኡ ፡ B ወንደጉ ፡ A B በንፅሶመ· ፡ B. — 6. ዚአሆመ· ፡] ዘዚአሆመ· ፡ A ሰዓቱ ፡ B ለባሕታዊያን ፡ A B ዓፀደ ፡ B ዘእንበለ ፡ ዐስብ ፡] *om.* A ዓስብ ፡ B ወዘእንበለ ፡ ሲሳይ ፡] ዘእንበለ ፡ ሲሳይ ፡ A, ወዘእንበለ ፡ ሲሳየ ፡ B. — 7. ተአጋልያን ፡ ተአገልዎመ· ፡ A, ተኅገልዎመ· ፡ B ልብሰ ፡ B አ ራዘ ፡ B ነፍስቶመ· ፡ B. — 8. ወያርሕሶመ· ፡ A ንፍንፍ ፡ A, ነፍኒፍ ፡ B ወእስመ ፡] አስመ ፡ B ክዳን ፡] ክዱን ፡ A ጸለዓተ ፡ ክዱን ፡ A, ጸላአ ፡ ተከድኑ ፡ B. — 9. ወመሰጡ ፡ A B ጥብ ፡ A አሕመምዎን ፡ B ለጽኑስ ፡ A, ለጽኑሳት ፡ B. — 10. ወገፍዕዎን ፡ A ለጽኑሳን ፡ A B ወነጽሕዎን ፡ A, ወነጽሕዎመ· ፡ B ለርኁባን ፡ አፍአምቶመ· ፡ B. — 11. ወአስርሕዎመ· ፡ A B.— 12. ወአግሣሩ ፡ B.

Et ils ont détourné les faibles de la voie de la justice; 4
et les doux de la terre sont cachés tous ensemble.
Et ils ont été comme l'âne dans le désert; 5
et à cause de moi ils sont sortis et ont laissé leur ouvrage;
et le pain leur a été doux dans leur jeunesse.
N'ont-ils pas moissonné les champs, qui ne sont pas à eux, avant l'heure? 6
Et ils ont obligé les délaissés à travailler dans leur vigne, sans salaire et sans
Les pécheurs les ont fraudés; [nourriture. 7
et ils ont fait que beaucoup d'hommes nus ont passé la nuit sans vêtement;
et ils les ont dépouillés de l'habit de leur âme.
Et la rosée et le brouillard du désert les a trempés; 8
et parce qu'ils n'avaient pas de couverture, ils se sont abrités sous un rocher.
Et ils ont arraché l'orphelin à la mamelle; 9
et ils ont fait souffrir la femme enceinte.
Et ils ont opprimé les indigents, et les ont renversés; 10
et ils ont ravi aux affamés leurs bouchées.
Et ils ont vexé les opprimés, et leur ont fait violence; 11
et ils n'ont pas connu la voie de la justice.
Et ils les ont chassés de leur ville et de leurs maisons, 12
et ils ont fait beaucoup gémir l'âme des enfants.

13 እምሀገሮሙ ፡ ወእምአብያቲሆሙ ። ወአግዐሩ ፡ ነፍሰ ፡ ሕፃናት ፡ ፈድፋዶ ። *ውእቱ ፡
እንከ ፡ ለምንት ፡ ኢገሠጸሙ ፡ ለእሉ ፡ አምጣነ ፡ ሀለዉ ፡ ዲበ ፡ ምድር ፡ ኢየእመርዎ ።
14 ወርኢይዋ ፡ ለፍኖት ፡ ርትዕ ። ወኢሖሩ ፡ ውስተ ፡ መርሐባ ። *ወአእሚሮሙ ፡ ምግባሮ
15 ሙ ፡ መጠምሙ ፡ ውስተ ፡ ጽልመት ። ወትሬሲዮሙ ፡ ሌሊት ፡ ከመ ፡ ሰራቂ ። *ዐይነ ፡
ዘማዊ ፡ ይፀንሕ ፡ ጽልመተ ። ወይብል ፡ ኢይሬኢየኒ ፡ ዐይን ። ወይሴወር ፡ እምገጽ ።
16 *ወይክሪ ፡ አብያተ ፡ ውስተ ፡ ጽልመት ። ወሞዐልተሰ ፡ ይትጎብኡ ፡ ወኢይሬኢዩ ፡
17 ብርሃነ ። *ወእምከመ ፡ ጸብሐ ፡ ይመስሎሙ ፡ ጽላሎተ ፡ ሞት ፡ ለኩሎሙ ። እስመ ፡
18 ያአምር ፡ ሀከክ ፡ ይከውን ፡ ወይትሐዘብ ፡ መዊተ ። *ወይጸልል ፡ ዲበ ፡ ገጸ ፡ ማይ ።
19 ርጉም ፡ መክፈልቶሙ ፡ በዲበ ፡ ምድር ። *ወይሬኢዩ ፡ እንዘ ፡ ይየብስ ፡ በዲበ ፡ ም
20 ድር ፡ ተክሎሙ ። ወበርበርዎ ፡ ለእንለ ፡ ማውታ ፡ አልቦ ። *ወእምዝ ፡ ይዜከራ ፡ ለሞቱ ፡

13. ለምንት ፡] ለምንት ፡ እንከ ፡ A ሀለወ ፡ A ኢያእመርዎ ፡ A B ወርእይዋ ፡ A B ለፍኖተ ፡ A B. — 14. ወአእሚሮ ፡ A B ወትሬሲሙ ፡] ወትሬአዮሙ ፡ A, ወትሬስዮሙ ፡ B ሌሊተ ፡ B ሠራቂ ፡ B. — 15. ዓይነ ፡ B ይጸንሕ ፡ A B ኢይሬኢየኒ ፡] ኢይሬአየኒ ፡ A, አልቦ ፡ ዘይሬአየኒ ፡ B ዐይን ፡] *om.* B. — 16. ውስተ ፡ ጽልመት ፡] በጽልመት ፡ B ወማዐል ትሰ ፡ A, መዓልተሰ ፡ B ወኢይሬእዩ ፡ A B. — 17. ያአምር ፡] ኢያአምር ፡ A, የአምሩ ፡ B ሀከክ ፡ A B ይከውን ፡] ዘይከውን ፡ B ወይትኃዘብ ፡ A መዋቲ ፡ A. — 18. ወይትጼለል ፡ A, ወይጼለል B. — 19. ወይሬእዩ ፡ B ተክሎሙ ፡ A ተክሎሙ ፡ በዲበ ፡ ምድር ፡ B አልቦ ፡] እስ ፡ ቦ ፡ A. — 20. ለንጢአቱ ፡ A ጊዜ ፡ ጠል ፡] ጊሜ ፡ ወጠል ፡ B ዕፀ ፡ A ብጕብጕ ፡] በኖበጕ ፡ A ዐመፃ ፡ A, ዓመፂ ፡ B.

13 Pourquoi donc ne les a-t-il pas blâmés :
ceux qui ne l'ont pas connu pendant qu'ils étaient sur la terre,
et qui ont vu la voie droite,
et qui n'ont point marché dans la route?
14 Et quand il a connu leurs œuvres, il les a remis dans les ténèbres;
et il s'est apprêté, dans la nuit, comme un voleur.
15 L'œil des adultères épie les ténèbres,
et il dit : Aucun œil ne me voit;
et il se dérobe au visage.
16 Et il perce les maisons dans les ténèbres;
et ils se cachent pendant le jour;
et ils ne voient pas la lumière.
17 Et depuis qu'il est jour, l'ombre de la mort est semblable pour tous;
parce qu'il sait qu'il y aura du tumulte, et pense à la mort.
18 Et il flotte à la surface de l'eau;
et leur partage, sur la terre, est maudit.
19 Et ils verront que leur plante séchera sur la terre;
et ils ont volé à l'orphelin ce qui n'est pas à lui.
20 Et après cela il leur rappellera leur péché;
et il disparaîtra comme le temps de brouillard;

ለ:ኀጢአቱ ። ወይጠፍእ ፡ ከመ ፡ ጊዜ ፡ ጠል ። ወይትፈደይ ፡ በከመ ፡ ገብረ ። ወይትቀ
ጠቀጥ ፡ ከመ ፡ ዕፅ ፡ ብኑብኑ ፡ ሑሎ ፡ ዐማፂ ። *ለመካንሂ ፡ ኢያሠነየ ። ወእንተ ፡ ት 21
ወልድሂ ፡ ኢምሕረ ። *ወእንሐሎሙ ፡ በመዐቱ ፡ ለዕንፁናን ። ወተንሢአ ፡ ኢተአምና ፡ 22
ለሕይወቱ ። *ወአመሂ ፡ ደወየ ፡ ኢይሴፈው ፡ ሐይወ ። ዳእሙ ፡ ይወድቅ ፡ በእንተ ፡ 23
ሕማም ። *ለብዙኃን ፡ አመንደበ ፡ በጊመቱ ። ወይጸመሂ ፡ ከመ ፡ መሎኬ ፡ በውስተ ፡ 24
ሐሩር ። ወከመ ፡ ሠዊት ፡ ዘይወድቅ ፡ ለሊሁ ፡ እምቀሪሙ ። *ወእማእኮ ፡ መኑ ፡ ውእ 25
ቱ ፡ ዘይብለኒ ፡ ሐሳዊ ፡ አንተ ። ወይሬሲዮ ፡ ለነገርየ ፡ ከመ ፡ ወኢመንት ።

*ወአውሥአ ፡ በልዳዶስ ፡ አውኬናዊ ፡ ወይቤ ። *ቀዳሚሁ ፡ አኮኑ ፡ በኀቤሁ ፡ ው XXV, 1-2
እቱ ፡ ግርማ ፡ ዘገብረ ፡ ሑሎ ፡ ዘውስተ ፡ አርያም ። *አልቦ ፡ ዘያመስል ፡ ከመቦ ፡ ዘያ 3
ሥኅት ፡ በኀበ ፡ ሰራዊ ። ወለመኑ ፡ ዘኢበጽሐቶ ፡ እከዩ ። *ወእፎ ፡ ይከውን ፡ ጻድቅ ፡ 4
ንጹሕ ፡ በኀበ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወመኑ ፡ ዘያነጽሕ ፡ ርእሶ ፡ ዘተወልደ ፡ እምአንስ

21. ወእንተ ፡] ለእንተ ፡ B ኢመሐረ ፡ A B. — 22. በመዓቱ ፡ B ለጽንጹናን ፡ A, ለጽኑሳን ፡ B ኢተአመና ፡ A, ኢይትአመና ፡ B. — 23. ወእመሂ ፡ A B ኢይሴፎ ፡ A B ሐዩወ ፡ A በእንተ ፡ ሕማ ም ፡] ውእቱ ፡ በሕማም ፡ B. — 24. ለብዙኃን ፡ B አመንደቦሙ ፡ B ሰዊት ፡ A B. — 25. ወእማእኮ ፡] ወአመ ፡ አኮ ፡ A B ወይሬስዮ ፡ A B ለነገርየ ፡ ከመ ፡ ወኢምንት ፡] ከመ ፡ ወኢምንት ፡ ለነገርየ ፡ A B.

XXV. — 1. ወአውሥአ ፡ በልዳደስ ፡ አውኬናዊ ፡] ወተሠጥወ ፡ በልዳደስ ፡ አውኬናዊ ፡ A, ኀበ ፡ ተናገረ ፡ በልዳደስ ፡ ወአውሥአ ፡ በልዳደስ ፡ አውኬናዊ ፡ B. — 3. ዘይመስል ፡ A ከመ ፡ ቦ ፡ A ዘይስሕት ፡ A B በኃበ ፡ P እኪቱ ፡ B. — 4. ንጹሕ ፡ A B በኃበ ፡ P, በቅድመ ፡ B.

et il sera payé selon ses œuvres;
et tout homme inique sera détruit comme le bois pourri.
Et il n'a pas fait de bien à la femme stérile; 21
et il n'a pas eu pitié de celle qui a enfanté.
Et il a détruit les indigents dans sa colère; 22
et quand il se lèvera, il ne sera pas sûr de sa vie.
Et s'il est malade, il n'attendra pas sa guérison; 23
mais il tombera par la douleur.
Et il en opprimera beaucoup dans ses fonctions; 24
et il séchera comme la mauve par la chaleur;
et il sera comme un épi qui est tombé de lui-même de sa tige.
Et s'il n'en est pas ainsi, qui est-ce que me dira : Tu es un menteur; 25
et qui traitera mes discours comme rien?

XXV, 1 Et Baldados de Aouken répondit, et dit : XXV, 1
D'abord, ne possède-t-il pas la terreur, 2
lui qui a fait tout ce qu'il y a dans les hauteurs [du ciel]?
Qui suppose qu'on peut se reposer auprès du voleur? 3
Et à qui n'arrivera-t-il pas son mal?
Et comment le juste sera-t-il pur devant Dieu? 4
Et qui est-ce qui se purifiera lui-même, s'il est né de la femme?

ት ። *ወርኅኒ ፡ ያትኃባእኑ ፡ ወኢያበርህ ። ወከዋክብትኒ ፡ ኢኮነ ፡ ንጹሐ ፡ በቅድሜ
ሁ ። *ኅሊግሰ ፡ ሰብእ ፡ ዕጹያት ፡ ወእጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ በድን ።
XXVI, 1-2 *ወአውሥአ ፡ ኢዮብ ፡ ወይቤ ። *መነ ፡ ትሰውቅ ፡ ወመነ ፡ ትፈቅድ ፡ ትርዳእ ።
ቀዳሚሁ ፡ አኮኑ ፡ ዘብዙኅ ፡ ኀይሉ ፡ ወወቢያ ፡ መገራዕቱ ። *ወለመኑ ፡ ታመክር ፡ አ
ኮኑ ፡ ዘለሎቱ ፡ ኵሉ ፡ ጥበብ ። ወመነ ፡ ትትኀሠሥ ፡ አኮኑ ፡ ዘጽኑዕ ፡ ኃይሉ ። *ለመኑ ፡
ታየድዕ ፡ ነገረ ። መንፈስ ፡ መኑ ፡ ዘይወፅእ ፡ እምኔከ ። *እለ ፡ ይርባሕኑ ፡ ገፍውኒ ። ማ
ይ ፡ መተሐተ ፡ ወዘውስቴቱ ። *ክሡት ፡ ሲኦል ፡ በቅድሜሁ ። ወሞትኒ ፡ አልቦ ፡ ዘይሴ
ወሮ ፡ እምኔሁ ። *ሰፍሖ ፡ ለመስዕ ፡ ዲበ ፡ ወኢምንት ። ወሰቀላ ፡ ለምድር ፡ ዲበ ፡ ዕራ
ቁ ። *ወየወቀሮ ፡ ለማይ ፡ ዲበ ፡ ደመናሁ ። ወኢይሠጠዋ ፡ ደመና ፡ በታሕቴሁ ።

5. ይትኃበእኑ ፡ A, ይትኃባእኑ ፡ B ወኢያበርህ ፡] ወያበርህኑ ፡ A, ወኢያበርህኑ ፡ B ወከዋክብትኑ ፡ A ኢኮኑ ፡ A B ንጹሐን ፡ A B. — 6. ሕድግሰ ፡ A ዕፀያት ፡ A, መዋቲ ፡ ወዕቴያት ፡ B እመ ፡ ሕያ ው ፡] እመሕያውኒ ፡ A, እመሕያው ፡ B.

XXVI. — 1. ወአውሥአ ፡ ኢዮብ ፡] ኀበ ፡ ተናገረ ፡ ኢዮብ ፡ B. — 2. ትርደእ ፡ A ኃይሉ ፡ B ወዓ ቢይ ፡ B. — 3. ታመክር ፡] ትርዳእ ፡ ወታአምር ፡ ወታመክር ፡ A ዘለሎቱ ፡] ለሎቱ ፡ B ኵሉ ፡] *om.* B ወ መነ ፡] ለመኑ ፡ B ትትኃሠሥ ፡ A B ኀይሉ ፡ A. — 4. ታየድዕ ፡] ተከሥተ ፡ ወታየድዕ ፡ ታየድዕ ፡ A ነገረ ፡] *add.* መንፈስ ፡ B መንፈስ ፡] ወመንፈስ ፡ B መኑ ፡] አኮኑ ፡ A. — 5. ይርበሕኑ ፡ A, ያርብኅኑ ፡ B መተሐተ ፡] ዘመትሕተ ፡ A, ዘመትሕቱ ፡ B ወዘውስቴቱ ፡] ዘውስቴቱ ፡ ዘውስቴቱ ፡ A, le premier ዘ est demi rasé; *add.* አኮኑ ፡ እግዚአብሔር ፡ B. — 6. ወሞትኒ ፡] ወምንትኒ ፡ B ዘይሴወሮ ፡ B. — 7. ሰ ፍሖ ፡] ሳፍሓ ፡ A, ዘሰፍሖ ፡ B. — 8. ወያወቀሮ ፡ A, ወያሣቀሮ ፡ B ደመናሁ ፡] ደመና ፡ B ወኢይሰጠ ዋ ፡ B ደመና ፡] ደመናሁ ፡ B.

5 Est-ce que la lune se cache, et ne brille-t-elle pas?
Et les étoiles aussi ne sont pas pures devant lui.
6 Combien plus l'homme, qui est vers,
et le fils de l'homme [qui est] cadavre!

XXVI, 1 XXVI, 1 Et Iyob répondit, et dit :
2 Qui soutiens-tu, et qui veux-tu aider?
D'abord n'est-ce pas celui qui a beaucoup de force et dont le bras est grand?
3 Et à qui donnes-tu des conseils; est-ce à celui qui a toute sagesse?
Et qui scrutes-tu, est-ce celui dont la force est ferme?
4 Et à qui exposes-tu les discours?
Et l'esprit qui sort de toi, de qui est-il?
5 Est-ce que les géants m'ont opprimé?
L'eau est au-dessous, et elle est au dedans.
6 Le Séol est ouvert devant lui;
et la mort, il n'y a personne qui s'en cache.
7 C'est lui qui a étendu le septentrion sur le néant;
et il a suspendu la terre sur le vide.
8 Et il a rassemblé l'eau sur ses nuages;
et le nuage ne se rompt pas sous elle.

*ዘውእቱ ፡ ብዉሕ ፡ ለሊቱ ፡ ይንበር ፡ ዲበ ፡ መንበር ። ወይሠይም ፡ ላዕሌሁ ፡ ግብተ ፡ 9
ለሰዐት ። *ወሐጸሮ ፡ ለማይ ፡ በትእዛዙ ። እስከ ፡ አመ ፡ የኀልቅ ፡ ይትባረዩ ፡ ብርሃ 10
ን ፡ ምስለ ፡ ጽልመት ። *ወሠረረ ፡ አዕማደ ፡ ሰማይ ፡ ወድሕፃ ፡ እምተግሣጹ ። *ወበ 11-12
ኃይሉ ፡ አህድአ ፡ ለባሕር ። ወነፅኖ ፡ ለዐንበሪ ፡ በተግሣጹ ። *ዐጸውተ ፡ ሰማይ ፡ አድለ 13
ዉ ፡ ለሊቱ ። ወቀተሎ ፡ ለከይሲ ፡ ዓውሎ ፡ በተግሣጹ ። *ናሁ ፡ መክፈልተ ፡ ፍናቲሁ ። 14
ወናጸምእ ፡ ነገሮሂ ፡ እለ ፡ ተርፉ ። ወድምፀ ፡ ፀዓዑ ፡ መኑ ፡ ያአምር ፡ ሚጊዜ ፡ ይገብር ።
*ወደገመ ፡ ዓዲ ፡ ኢዮብ ፡ ቅድመ ፡ ወይቤ ። *ሕያው ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ዘኰነንኒ ፡ XXVII, 1-2
ከመዝ ። ወዘሠሉ ፡ ይመልክ ፡ ዘአምረራ ፡ ለነፍስየ ። *ሶቤሁ ፡ ሀለወት ፡ ነፍስየ ፡ ዓዲ ። 3
ወመንፈሰ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ዘያስተናግረኒ ። *ከመ ፡ ኢይንብብ ፡ ከናፍሪየ ፡ ዐመፃ ። 4

9. መንበሩ ፡ B ወይሰየም ፡ B ለሰዓቱ ፡ B. — 10. ውኀጸሮ ፡ A, ወሐፀሮ ፡ B ያኀልቅ ፡ A, የሐልቅ ፡ B ይትባረይ ፡ B. — 11. ወሣረረ ፡ A, ወሳረረ ፡ B ሰማይ ፡] ብርሃን ፡ ዘሰማይ ፡ A ወድኅፃ ፡ A, ወድሕፀ ፡ B እምተግሣጸ ፡] እምትእዛዙ ፡ ወይደንግፁ ፡ እምተግሣፁ ፡ B. — 12. ወበኀይሉ ፡ A አህደአ ፡ P, አሕድዓ ፡ B ወነጽሖ ፡ A B ለአንበሪ ፡ B በተግሣፁ ፡ B. — 13. ዐጸውተ ፡ ሰማይ ፡] ወአፀውተ ፡ ሊኦል ፡ B ዓውሎ ፡] ዐውሎ ፡ A, ዓላዊ ፡ B በተግሣፁ ፡ B. — 14. ናሁ ፡] ናሁ ፡ ገ ፡ B ወናጸምኦ ፡ A, ወናጽምኦ ፡ B ፀዓዑ ፡] ጸዓዑኒ ፡ A, ጸአዑ ፡ B የአምር ፡ B ሚጊዜ ፡] ሚጊዜሁ ፡A, ጊዜ ፡ B.
XXVII. — 1. ዓዲ ፡] ቀደመ ፡ A, *om.* B ቅድመ ፡] *om.* B. — 3. ሶቤሁ ፡] ሶበሁ ፡ A B ዓዲ ፡] ወዓዲ ፡ B ወመንፈስ ፡] መንፈስ ፡ B. — 4. ከናፍሪየ ፡] ከናፍርየ ፡ A, አፉየ ፡ B ዓመፃ ፡ B ወኢትትማህር ፡ A, ወኢትመሐር ፡ B ኃጢአተ ፡ B.

Il lui est permis de s'asseoir sur le trône, 9
et de se placer sur lui soudain à son heure.
Et il a circonscrit l'eau par son commandement; 10
et jusqu'à ce qu'il cesse, la lumière alternera avec les ténèbres.
Et il a établi les colonnes du ciel; 11
et elles tomberont à son reproche.
Et il a apaisé la mer par sa force; 12
et il a détruit la baleine par son reproche.
Et les portiers du ciel le vénèrent; 13
et il a tué le dragon rebelle par son reproche.
Et voici que cela est le partage de sa voie; 14
et nous écoutons ses paroles qui sont restées;
et le fracas de son tonnerre, qui sait quand il le fait?

XXVII, [1] Et encore Iyob reprit le premier [discours], et dit : XXVII, 1
Vivant est Dieu, qui m'a jugé ainsi; 2
et celui qui domine tout, est celui qui remplit mon âme d'amertume;
tandis que mon âme existe encore; 3
et c'est l'esprit de Dieu qui me fait parler.
Pour que mes lèvres ne profèrent pas l'iniquité, 4

5 ወኢትትመሀር ፡ ነፍስየ ፡ ኀጢአተ ። *እትሐዘበሰ ፡ እምአርአይኩክሙ ፡ ጽድቀ ፡ እስ
6 መ ፡ እመውት ። እስመ ፡ ኢየኀድጋ ፡ ለዩሀትየ ። *እንዘሰ ፡ ጽድቀ ፡ እኔጽር ፡ ኢይትሐ
7 ጐል ። እስመ ፡ ኢይትዐወቀኒ ፡ ዘገበርኩ ፡ እኩየ ። *ወበሕቱ ፡ ሶበ ፡ ኮኑ ፡ ጸላእትየ ፡
8 ከመ ፡ ድቀተ ፡ ኃጥአን ። ወእለሂ ፡ ይትነሥኡ ፡ ላዕሌየ ፡ ከመ ፡ ሞተ ፡ ዓማፅያን ። *ወ
ምንተ ፡ ይፀንሕ ፡ ኃጥእ ፡ ከመ ፡ ይሴፎ ። ወዘተወከለ ፡ በእግዚአ ፡ ብሔር ፡ ይድኅንሁ ፡
9-10 እንጋ ። *ወይሰምዖኑ ፡ ጸሎቶ ። ወእመቦ ፡ ዘመጽአ ፡ ምንዳቤ ። *ይረክብኑ ፡ እንጋ ፡ ገጸ ፡
11 በኀቤሁ ። ወእመኒ ፡ ጸውዖ ፡ ያወሥኦኑ ። *ወበሕቱ ፡ እነግረክሙ ፡ ምንት ፡ ውእቱ ፡ ዘ
12 ውስተ ፡ እዴ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወኢይኬሱ ፡ ዘሀሎ ፡ ኀበ ፡ ዘኵሎ ፡ ይመልክ ። *ኃ
13 አምሩ ፡ ዅልክሙ ፡ ከመ ፡ እኪት ፡ ለእኩያን ፡ ትመጽኦሙ ። *ዝውእቱ ፡ መክፈልቱ ፡
ለብእሲ ፡ ኃጥእ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወያበጽሕ ፡ ኀቤሁ ፡ ንዋየ ፡ ዐበይት ፡
14 እምኀበ ፡ ዘኵሎ ፡ ይመልክ ። *ወእመሂ ፡ በዝኑ ፡ ደቂቁ ፡ ለሙስና ፡ ይከውኑ ። ወእ

5. እትኀዘበስ ፡ A እስመ ፡ (2°) *om.* B ኢያኀድጋ ፡ A, ኢየኀድጋ ፡ B ለዩሀትየ ፡] ለየውሃትየ ፡ A, ለሕይወትየ ፡ B. — 6. እኔጽር ፡] እንብር ፡ B ኢይትኀጐል ፡ A B ኢይትግወቀኒ ፡ A B. — 7. ዐመፃያን ፡ A. — 8. ይጸንሖ ፡ A, ይጸንሕ ፡ B ይሴፎ ፡] *add.* ሐይወ ፡ B ወዘተወከለ ፡] ወዘኢተወከለ ፡ B ይድኅንሂ ፡ A, ይድኅንኑ ፡ B. — 9. ወእመቦ ፡] ወእመሂ ፡ B ዘመጽአ ፡] ዘመጽኦ ፡ A, መጽኦ ፡ B. — 10. በኀቤሁ ፡ P ወእመኒ ፡] ወእመሂ ፡ B. — 11. ወኢይሔሱ ፡ B ኀበ ፡] ኀበ ፡ P, በኀበ ፡ B. — 12. ተአምሩ ፡ B እኪት ፡ A ትመጽኦሙ ፡ ለእኩያን ፡ B. — 13. እምኀበ ፡ P ኀቤሁ ፡ P ዓበይት ፡ B እምኀበ ፡ (2°) P. — 14. ያስተፍእሙ ፡ A B.

et pour que mon âme ne médite point le péché.
5 Mais je soupçonne, si je vous montre la justice, que je mourrai ;
et que je ne laisserai pas mon innocence.
6 Mais tandis que je regarderai la justice, je ne périrai pas ;
parce que je ne me persuade pas que j'ai fait le mal.
7 Mais alors, que mes adversaires soient comme la chute des pécheurs ;
et ceux qui se lèvent contre moi, comme la mort des hommes iniques.
8 Et qu'est-ce que le pécheur attend pour qu'il ait l'espoir ?
Et celui qui n'a pas eu confiance en Dieu, est-ce qu'il sera sauvé ?
9 Et entendra-t-il sa prière ?
Et quand l'affliction viendra sur lui,
10 rencontrera-t-il un visage auprès de lui ?
Et s'il l'invoque, lui répondra-t-il ?
11 Mais je vous dirai ce qui est dans la main de Dieu ;
et je ne fausserai pas ce qui est auprès de celui qui domine tout.
12 Mais vous tous, vous savez que le mal vient aux mauvais ;
13 cela est le partage fait à l'homme pécheur par Dieu ;
et les biens des grands lui viendront de celui qui domine tout.
14 Et si ses enfants sont nombreux, ils seront pour la perdition ;
et s'ils sont hardis, ils mendieront le pain.

መሂ ፡ ጸንው ፡ ያስተፈእሙ ። *ወአልቦ ፡ ዘይምሕሮን ፡ ለአቤራቲሆሙ ። *ወእመኒ ፡ አ 15-16
ስተጋብአ ፡ ለማእረሩ ፡ ከመ ፡ መሬት ። ወከመ ፡ ዕቡር ፡ ወርቀ ፡ ዘገበ ። *ዘኵሎ ፡ ጻድ 17
ቃን ፡ ይነሥእዎ ። ወይረክብዎ ፡ ራትዓን ፡ ለንዋዩ ። *ወይከውን ፡ ቤቱ ፡ ከመ ፡ ሣሬት ፡ 18
ወከመ ፡ ብላዐ ፡ ቍንቍኔ ። *ኖመ ፡ በዕል ፡ ወአልቦ ፡ ነቂሀ ። ወይከሥት ፡ አዕይንቲሁ ፡ 19
ወኢያነክር ። *ወይጠብቆ ፡ ሕማሙ ፡ ከመ ፡ ማይ ። ወይነሥኦ ፡ ዓውሎ ፡ በሌሊት ። 20
*ወይመሥጦ ፡ ሐሩር ፡ ወይጎልፍ ። ወይልህስ ፡ እመንበሩ ። *ወይመጽእ ፡ ላዕሌሁ ፡ ወ 21-22
ኢይምሕክ ። ወያመስጥ ፡ እምእዴሁ ፡ ወይጎልፍ ። *ወይጠፍሕ ፡ እዴሁ ፡ በላዕሌሆ 23
ሙ ። ወይስሕቦ ፡ እምቤቱ ።

*ወቦ ፡ ብሔረ ፡ እምኀበ ፡ ይወፅእ ፡ ብሩር ። ወለወርቅኒ ፡ ቦ ፡ ብሔረ ፡ እምኀበ ፡ የ XXVIII, 1
አርዎ ። *ወኃጺንሂ ፡ እምውስተ ፡ ምድር ፡ ይትገበር ። ብርተኒ ፡ ከመ ፡ እብን ፡ ይፈጽሕ 2

15. ዘይምሕሮሙ ፡ A ለእቤራቲሆሙ ፡ A, ለዕቤራቲሆሙ ፡ B. — 16. ወእመኒ ፡] ወእመ ፡ A, ወእመ ሂ ፡ B ለማእረሩ ፡] ለብሩር ፡ B ጽቡር ፡ A B. — 18. ብለዓ ፡ B ቍንቍኔ ፡ A. — 19. ነቂሃ ፡ B ወኢያነክር ፡] ወያነክር ፡ B. — 20. ወይጠብቆ ፡] ወአጥቆ ፡ A ሕምሙ ፡] ሕማም ፡ A B ዐውሎ ፡ A በ ሌሊት ፡] ከመ ፡ ሌሊት ፡ A. — 21. ወይመስጦ ፡ A ኀሩር ፡ A ወያኀልፍ ፡ A, ወየኃልፍ ፡ B ወይልሕስ ፡ A B እመንባሩ ፡] እምኀበሩ ፡ A, እምን ፡ ምንባሩ ፡ B. — 22. ላዕሌሁ ፡ *add.* ዘኢየአምሮ ፡ B ወኢይ ምሕክ ፡] ወኢይምሕኮ ፡ A B ወያመስጦ ፡ A B ወያኀልፍ ፡ A, ወየሐልፍ ፡ B እደዊሁ ፡ A.

XXVIII. — 1. ወቦ ፡ ብሔረ ፡] ወቦብሔር ፡ A, ቦብሔር ፡ B እምኃበ ፡ P ይወጽእ ፡ B ወለወ ርቅኒ ፡] ለወርቅኒ ፡ B ቦብሔር ፡ B እምኃበ ፡ (2°) P ያአርዎ ፡ A, የኣርዎ ፡ B. — 2. ወኃጺንሂ ፡] ወኀጺንሂ ፡ A, ሐጺንሂ ፡ B ብርተኒ ፡] ብርትሂ ፡ A, ለብርትኒ ፡ B.

Et il n'y aura personne pour compatir à leurs veuves. 15
Et s'il accumule sa récolte, comme de la poussière; 16
et s'il thésaurise l'or, comme de l'argile,
les justes lui prendront tout cela; 17
et les intègres posséderont ses biens.
Et sa maison sera comme la toile d'araignée et comme la pâture de la teigne. 18
Le riche s'est endormi, et il ne s'est pas éveillé; 19
et il ouvrira ses yeux, et il ne sentira point.
Et la douleur s'attachera à lui comme l'eau; 20
et la tempête le prendra pendant la nuit.
Et le vent brûlant l'emportera, et il passera; 21
et il disparaîtra de sa demeure.
Et il viendra contre lui, et il ne l'épargnera pas; 22
et il arrachera de sa main, et il passera.
Et sa main applaudira contre eux; 28
et il l'entraînera hors de sa maison.

XXVIII, 1 Il y a une terre d'où sort l'argent; XXVIII, 1
et pour l'or aussi il y a une terre où on le récolte.
Et le fer aussi est fait de la terre; 2

3 ዎ ። *ለጽልመትኒ ፡ አዘዘ ፡ ዕድሜሁ ። ወለኵሉ ፡ ውእቱ ፡ የሐቶ ። ወእብነ ፡ ጽልመት ፡
4 ወጽላሎተ ፡ ሞት ። *ከመ ፡ ሥጥቀተ ፡ ፈለግ ፡ ውእቱ ፡ መሬት ። እለ ፡ ይረስዕዎ ፡ ለ
5 ፍኖት ፡ ጽድቅ ፡ ደክሙ ፡ በኀጢአቶሙ ። *ለምድርኒ ፡ ይወፅእ ፡ እምኔሃ ፡ እክል ። ወ
6 በታሕቴሃኒ ፡ ጥብሉል ፡ ከመ ፡ እሳት ። *ብሔርሂ ፡ ዘእብነ ፡ ሰንፕር ። ወወርቆሙኒ ፡ ከ
7-8 መ ፡ መሬት ። *ፍኖት ፡ ዘኢርኢያ ፡ ሶፍ ። ወኢነጸራ ፡ ዐይነ ፡ ንስር ። *ወኢኬድዋ ፡ ደ
9 ቂቀ ፡ ገሀራን ። ወኢኀለፈ ፡ አንበሳ ፡ ውስቴታ ። *ወአንሥአ ፡ እደሁ ፡ በእዝሕ ። ወገ
10 ፍትአሙ ፡ ለአድባር ፡ እምሥርዎሙ ። *ወሠጠቀ ፡ አንቅዕተ ፡ አፍላግ ። ወርእየት ፡ ዓ
11 ይንየ ፡ ክቡራተ ። *ወሠጠቀ ፡ ቀላያተ ፡ ዘአፍላግ ። ወአርአየ ፡ ኀይሎ ፡ በውስተ ፡ ብርሃ
12-13 ን ። *ወእምአይቴ ፡ ተረክበት ፡ ጥበብ ። ወአይቴ ፡ ብሔራ ፡ ለጥበብ ። *ኢያእምራ ፡

3. ለጽልመትኒ ፡ A ያሐትቶ ፡ A, የሐትቶ ፡ B ወእብነ ፡] እብን ፡ A B. — 4. ስጥቀተ ፡ A ውእቱ ፡] ውስተ ፡ B ይረስዕዎ ፡ A ለፍኖት ፡ A B በኀጢአቶሙ ፡ A. — 5. ለምድርኒ ፡] ለምድር ፡ A ይወጽእ ፡ B ወበታሕቴሃኒ ፡] ወበታሕቴሁ ፡ A, በመትሕቴሃ ፡ B ጠብለል ፡ A B ከመ ፡ እሳት ፡] በእሳት ፡ B. — 6. ብሔርሂ ፡] ቦብሔርሂ ፡ B ሳንፕር ፡ A B ወወርቆሙኒ ፡] ወርቃኒ ፡ B. — 7. ፍኖት ፡ B ዘኢርእያ ፡ A B ወኢነጸራ ፡] ወዘኢነጸራ ፡ A B. — 8. ገሀራን ፡ በእግር ፡ B ወኢኀለፈ ፡ A B. — 9. በእዝሕ ፡ B ወገፍትዖሙ ፡ B እምሥርዎሙ ፡] እመሰረቶሙ ፡ ወእመሥርዎሙ ፡ B. — 10. ወይንየ ፡ A ክቡራት ፡] ኵሎ ፡ ክቡራተ ፡ B. — 11. ወሠጠቀ ፡ B ኀይሎ ፡ — 12. ተረክበ ፡ A. — 13. ኢያእምራ ፡ A, ወኢየአምራ ፡ B ለፍኖታ ፡] ለፍትወታ ፡ A ኀበ ፡ P እመሕያው ፡ A B.

et on taille l'airain comme la pierre.
3 Et il fixe aux ténèbres leur terme;
et il a tout scruté,
et la pierre des ténèbres et l'ombre de la mort.
4 Comme la fente d'un fleuve, ainsi est la poussière;
ceux qui oublient la voie juste, faibliront par leurs péchés.
5 Et de la terre aussi le pain sort;
et au-dessous d'elle, c'est enveloppé comme le feu.
6 Et il y a aussi une terre, dont la pierre est le saphir;
et leur or est comme poussière.
7 Et [son] chemin, l'oiseau ne l'a pas vu;
et l'œil de l'aigle ne l'a pas regardé.
8 Et les fils des arrogants ne l'ont pas foulé aux pieds;
et par lui le lion n'a point passé.
9 Et il a levé sa main sur le silex;
et il a renversé les montagnes de leurs racines.
10 Et il a fait jaillir les sources des fleuves;
et mon œil a vu tout ce qui est précieux.
11 Et il a fendu les abîmes des fleuves,
et il a montré sa puissance par la lumière.
12 Mais où se trouve la sagesse?
Et où est la terre de la sagesse?
13 Le mortel ne connaît pas son chemin;

መዋቲ ፡ ለፍኖታ ። ወኢ፡ሀለወት ፡ ኀበ ፡ እንለ ፡ እመ ፡ ሕያው ። *ወቀላይኒ ፡ ትቤ ፡ ኢ፡ሀ 14
ሎት ፡ ኀቤየሰ ። ወባሕርኒ ፡ ትቤ ፡ ኢ፡ነበረት ፡ ኀቤየ ። *ወአልቦ ፡ ዘይትረክብ ፡ ዘከማሃ ። 15
ወኢ፡ይዳልዋ ፡ ብሩር ፡ ተውላጣ ። *ወኢ፡ትጸወር ፡ በወርቀ ፡ አፍር ። ወኢ፡በ ፡ ባለቅ ፡ ቅ 16
ድው ፡ ወኢ፡በ ፡ ሰንፒር ። *ወኢ፡ይትማሰላ ፡ ወርቅ ፡ ወማህው ። ወቤዛሃኒ ፡ ንዋየ ፡ ወርቅ ። 17
*ዝሉፍ ፡ ወዕንቡዝ ፡ ኢ፡ይዘክርዋ ። ወሰሐባ ፡ ለጥበብ ፡ በአምጣነ ፡ ኃይልከ ። *ወኢ፡ይት 18-19
ዓረያ ፡ ተንካራ ፡ ዘኢ፡ትዮጵያ ። ወኢ፡ትጸወር ፡ በወርቅ ፡ ጽሩይ ። *ወጥበብ ፡ አይቴ ፡ ተ 20
ረክበት ። ወአይቴ ፡ ውእቱ ፡ ብሔራ ፡ ለምክር ። *ተረስዐት ፡ እምኵሉ ፡ ሰብእ ። ወተ 21
ኀበአት ፡ እምአዕዋፈ ፡ ሰማይ ። *ወሞትሂ ፡ ወሲኦልሂ ፡ ይቤሉ ። ሰማዕነኬ ፡ ድምፃ 22
ሰ ። *እግዚአ ፡ ብሔር ፡ አሠነየ ፡ ፍኖታ ። ወውእቱ ፡ ለሊሁ ፡ ያአምር ፡ ብሔራ ። 23

14. ወቀላይኒ ፡] ቀላይኒ ፡ B ኢ፡ሀለወት ፡ A B ኀቤየሰ ፡ P ኀቤየ ፡ P, ምስሌየ ፡ B. — 15. ዘተረክበ ፡ A B ወኢ፡ይዳለዋ ፡ A, ወኢ፡ይዳልዋ ፡ B. — 16. ወኢ፡ትጸወር ፡] ወኢ፡ትሠየጥ ፡ B አፍር ፡ A, አፈር ፡ B ወኢ፡በበላቅ ፡ A B ወኢ፡በሰንፔር ፡ A B. — 17. ወኢ፡ይትማሰላ ፡ B, le ኢ est demi effacé. ወርቀ ፡ A ወማህው ፡] ማህው ፡ A, ወማኅው ፡ B ንዋየ ፡ ንዋየ ፡ A. — 18. ወእንቡዝ ፡ B ኢ፡ይዘክርዋ ፡] ኢ፡ይረ ክብዋ ፡ ወኢ፡ይዜክርዋ ፡ A ወሰሐቦ ፡ A ለጥበብ ፡] *add.* እምአዕናቍ ፡ B ኃይልከ ፡ A. — 19. ወኢ፡ ይትዐረያ ፡ A, ወኢ፡ይትኤረያ ፡ B ተንከራ ፡ A B ወኢ፡ትፀወር ፡ A, ወኢ፡ትሠየጥ ፡ B. — 20. አይቴ ፡] በአ ይቴ ፡ B ውእቱ ፡] *om.* B. — 21. ተረስዐት ፡] እስመ ፡ ተረስዓት ፡ B ወተኀበአት ፡] *add.* ዓዲ ፡ B. — 22. ወሞትሂ ፡] ሞትሂ ፡ B ወሲኦልሂ ፡] ወሲኦል ፡ B ሰማዕናከ ፡ A, ሰማዕነ ፡ B ድምፀሰ ፡ A. — 23. እግዚአ ፡ ብሔር ፡] ወእግዚአብሔር ፡ B ወውእቱ ፡] ውእቱ ፡ A B የአምር ፡ B.

et elle n'existe pas auprès des hommes.
Et ainsi l'abîme dit : Elle n'est pas auprès de moi; 14
et la mer dit aussi : Elle ne demeure pas chez moi.
Il n'y a rien de ce qu'on trouve qui soit comme elle; 15
et l'argent ne l'égale pas par son prix.
Et elle ne se pèse pas pour de l'or d'Ophir; 16
ni pour le marbre vrai, ni pour le saphir.
Et l'or et le cristal ne lui ressemblent point; 17
et son prix sont les vases d'or.
L'audacieux et l'insensé ne se la rappellent pas; 18
et traînent la sagesse d'après ta force.
Et la topaze d'Éthiopie ne l'égale pas; 19
et elle ne se pèse pas pour de l'or pur.
Et la sagesse, où se trouve-t-elle? 20
Et où est le pays de la prudence?
Parce qu'elle a été oubliée de tous les hommes; 21
et aussi elle a été cachée aux oiseaux du ciel.
Et la mort et le Séol disent : 22
Nous en avons entendu le bruit.
Et Dieu a fait bonne sa voie; 23
et lui-même en sait le pays.

24 *ወውእቱ ፡ ይሬኢ ፡ ኵሎ ፡ ዘመተሕተ ፡ ሰማይ ። ወያአምር ፡ ኵሎ ፡ ዘውስተ ፡ ምድ-
25-26 ር ። *ዘለሊሁ ፡ ገብረ ፡ ለነፋሳትኒ ፡ በመዳልው ። ወማይኒ ፡ በመስፈርት ። *አመ ፡ ፈጠ
27 ረ ፡ ከመዝ ፡ አእሚሮ ፡ ጕልቈ ። ወፍኖተ ፡ ያሚክርዎ ፡ ለቃል ። *ወርኢያ ፡ አሜሁ ፡
28 ውኆለቋ ። ወአስተዳለዋሂ ፡ ወሰሐባ ። *ወይቤሎ ፡ ለእጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ። ፈራሄ ፡
እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ውእቱ ፡ ጥበብ ። ወተግሕሦ ፡ እምእኩይ ፡ አእምሮ ፡ ውእቱ ።
XXIX, 1-2 *ወደገመ ፡ ኢዮብ ፡ ወቀደመ ፡ ወይቤ ። *መኑ ፡ እምአግብአኒ ፡ ውስተ ፡ መዋዕል ፡
3 አውራኅ ፡ ትካት ። አመ ፡ ወቀበኒ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። *ከመ ፡ አመ ፡ ይበርህ ፡ ማኅቶ-
4 ትየ ፡ በትርአሲየ ። አመ ፡ አሐውር ፡ በብርሃኑ ፡ ውስተ ፡ ጽልመት ። *አመ ፡ ሀለው-
5 ኩ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ በረከት ። አመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ይኄውጽ ፡ ቤትየ ። *አመ ፡

24. ዘመተሕተ ፡] ዘመተሐተ ፡ P, ዘመትሕት ፡ A, ዘውስተ ፡ B ወየአምር ፡ B. — 25. ለነፋሳትኒ ፡] ነፋ-
ሳት ፡ B ወማየኒ ፡ B በመስፈርት ፡ B. — 26. ጕልቈ ፡] ኖልቈ ፡ A, ጕለቋ ፡ አመ ፡ ገብረ ፡ ለዝናም ፡ ሥ
ርዓተ ፡ B ወፍኖተ ፡] ወበፍኖት ፡ B. — 27. ወርእያ ፡ A B ወኖለቋ ፡ A ወሰሐባ ፡] ወአክበራ ፡
ወሰሐባ ፡ B. — 28. እመሕያው ፡ A B ፈራሄ ፡] ፈሪሀ ፡ A, ፈሪሃ ፡ B ወተግሕሶ ፡ A, ወተግኅሦ ፡ B.

XXIX. — 1. ወቀደመ ፡] ቀደመ ፡ A, *om.* B. — 2. እምአግበአኒ ፡ A አውራኅ ፡ A B ትካት ፡]
ከመ ፡ ትካት ፡ B ዓቀበኒ ፡ B. — 3. ማኅቶትየ ፡] መኅቶትየ ፡ A, ማኅቶት ፡ B በተርአሲየ ፡ P, በትርአስየ ፡
A, በትርዓስየ ፡ B. — 4. ሀለውኩ ፡] ሀሎኩ ፡ እነ ፡ B በረከተ ፡ A ይሔውጽ ፡ B. — 5. አመ ፡] ወአመ ፡
B ወዓውደየ ፡ B.

24 Et lui-même voit tout ce qu'il y a sous le ciel;
et il sait tout ce qu'il y a dans la terre.
25 C'est lui-même qui a mis les vents dans la balance,
et les eaux dans la mesure;
26 quand il a créé ainsi, en sachant le nombre;
et qu'il éprouve le chemin pour la voix.
27 Alors il la vit, et il la nombra;
et il la prépara, et l'attira.
28 Et il dit à l'homme : La crainte de Dieu est la sagesse;
et l'éloignement du mal est la science.

XXIX, 1 XXIX, [1] Et Iyob reprit, et commença, et dit :
2 Qui me ramènera aux jours des mois d'autrefois,
quand Dieu me garda?
3 Comme quand ma lampe brillait sur ma tête;
quand je marchais avec sa lumière dans les ténèbres.
4 Quand j'étais au comble de la bénédiction;
quand Dieu visitait ma maison.
5 Et quand mes richesses étaient abondantes;
et quand mes serviteurs étaient autour de moi.

ጽፉቅ ፡ ንዋይየ ። ወአውድየ ፡ አግብርትየ ። *ወአመ ፡ ይውሕዝ ፡ ቅብእ ፡ ውስተ ፡ ፍና 6
ዊየ ። ወይትከወ· ፡ ሐሊብ ፡ ውስተ ፡ አድባርየ ። *አመ ፡ እገይሥ ፡ በግርማ ፡ ሀገር 7
የ ። ወእነብር ፡ ውስተ ፡ መርሕብ ፡ መንበርየ ። *ወይሬእዩኒ ፡ ወራዙት ፡ ወይትኀብ 8
እ· ። ወይዐንሑኒ ፡ ዅሉ ፡ ሊቃውንት ። *ወኀያላንሂ ፡ ይትፈጸሙ· ፡ ወኢይነቡ ። ወያጠ 9
ውቁ ፡ አፉሆሙ· ፡ በእደዊሆሙ· ። *ወያስተበፅዑኒ ፡ እለ ፡ ሰምዑኒ ። ወይጠግእ ፡ ልሳኖ 10
ሙ· ፡ በጕርጌሆሙ· ። *ወእዝን ፡ ሰምዐተኒ ፡ ታስተበፅዐኒ ። ወዐይን ፡ ርኢየተኒ ፡ ትትገ 11
ሐሠኒ ። *እስመ ፡ አድኀንኩ ፡ ነዳየ ፡ እምእደ ፡ ዘይትኤገሎ ። ወረዳእኩ· ፡ እጓለ ፡ ማው 12
ታ· ፡ ዘአልቦ ፡ ረዳኤ ። *ወይሐሩኒ ፡ ዘሂ ፡ ይመውት ። ወበረከኒ ፡ አፈ ፡ አቤራት ። *ወ 13-14
ለበስክዋ ፡ ለጽድቅ ። ወተረሰይኩ ፡ ርትዐ ፡ ከመ ፡ ዐፅፍ ። *ኮንክዎሙ· ፡ ዐይነ ፡ ለዕዉ 15

6. ወአመ ፡] አመ ፡ B ይውኅዝ ፡ A ቅብዕ ፡ B ፍናውየ ፡ A B ወይትከሣው ፡ B. — 7. እገይስ ፡ A B በግርማ ፡] በግርማሁ· ፡ A መርኅብ ፡ A. — 8. ወይሬእዩኒ ፡ A B ወይጸንሑኒ ፡ A B ዅሎ ሙ· ፡ B ሊቃናት ፡ A — 9. ወኀያላንሂ ፡ A ይትፈጸሙ· ፡ A B ወኢይነብቡ ፡ A B. — 10. ወያስ ተበጽዑኒ ፡ A ወይጠግኡ ፡ A, ወይጠግዕ ፡ B በጕርጌሆሙ· ፡ A. — 11. ወእዝነ ፡ A ሰምዐትኒ ፡] ሰማ ዒትኒ ፡ A, እንተ ፡ ሰምዓተኒ ፡ B ታስተበጽዐኒ ፡ A, ታስተበፅዓኒ ፡ B ወዐይን ፡ A, ወዓይን ፡ B ርኢየተ ኒ ፡] ረአይትኒ ፡ A, እንተ ፡ ርእየተኒ ፡ B ትትገሐሠኒ ፡] ትትጋነስኒ ፡ A, ትትፈሰየኒ ፡ B. — 12. ዘይትዔገ ሎ ፡ B ወረደእኩ ፡ A. — 13. ወደኀረኒ ፡ A, ወደኃረኒ ፡ B ወበረከኒ ፡ A አቤራት ፡ A, ዕቤራት ፡ B. — 14. ወተረሰይኩ ፡ A ርትዓ ፡ B ዐጽፍ ፡ A, አጽፍ ፡ B ዐፅፍ ፡] *add.* ወተቀጸልክዋ ፡ ለፍትሕ ፡ B. — 15. ኮንክዎሙ ፡] ወኮንክዎሙ ፡ B ዓይን ፡ B ለዕውራን ፡ B ለስቡራን ፡] ለሐንካሳን ፡ B.

Et quand l'huile coulait dans mes voies; 6
et que le lait se répandait sur mes montagnes.
Quand je partais le matin avec dignité pour ma ville; 7
et que je plaçais mon siège sur la placé.
Et les jeunes gens me voyaient, et se cachaient; 8
et tous les vieillards m'attendaient.
Et de même les princes s'arrêtaient, et ils ne parlaient plus; 9
et ils fermaient leur bouche avec leurs mains.
Et ceux qui m'entendaient, me disaient bienheureux; 10
et leur langue s'attachait à leur palais.
Et l'oreille qui m'entendait, me disait bienheureux; 11
et l'œil qui me voyait, me célébrait.
Parce que j'avais délivré le pauvre de la main de l'oppresseur; 12
et que j'avais aidé l'orphelin dépourvu de secours.
Et celui qui mourait, me louait; 13
et la bouche des veuves me bénissait.
Et je revêtais la justice; 14
et je m'habillais de la rectitude comme d'une tunique.
Et j'étais l'œil des aveugles, 15
et le pied des boiteux.

16 ራን ፡ ወእግረ ፡ ለስቡራን ። *አነ ፡ ውእቱ ፡ አበ ፡ ምስኪናን ። ወተ፡ኅሠሥኩ ፡ በዘ ፡ አ
17 ያአምር ፡ ቅሥተ ። *ወሰበርኩ ፡ ስነኒሆሙ ፡ ለዐግሚያን ። ወአንገፍክዎሙ ፡ እማእከለ ፡
18 ጥረሲሆሙ ፡ ዘመሠጡ ። *ወተሐዘብኩሰ ፡ እልሀቅ ፡ ወእርዛእ ። ወእሕየው ፡ ጕንዱየ ፡
19 ዓመተ ። ከመ ፡ ነዋኅ ፡ በቀልተ ፡ ትምርት ። *ወተርኅወ ፡ ማይ ፡ ለሥረዊየ ። ወይነድ
20 ር ፡ ጠል ፡ ውስተ ፡ ማእረርየ ። *ወክብርየ ፡ ሐዲስ ፡ ምስሌየ ። ወአሐውር ፡ እንዘ ፡ ቀ
21 ስትየ ፡ ውስተ ፡ እዴየ ። *ኪያየ ፡ ያጸምኡ ፡ ወይሰምዑ ። ወያረሙ ፡ በምክረ ፡ ዚአየ ።
22-23 *ወኢ፡ይደግሙ ፡ በዲበ ፡ ነገርየ ። ወይትሐሠዩ ፡ ሶበ ፡ እትናገሮሙ ። *ከመ ፡ ምድር ፡
24 ጽምእት ፡ እንተ ፡ ትሴፈው ፡ ዝናመ ። ከማሁ ፡ እመ፡ንቱሂ ፡ ለነገረ ፡ ዚአየ ። *ወኢ፡ይ
25 ትአመኑ ፡ እመ ፡ ሠሐቁ ፡ ምስሌሆሙ ። ወኢ፡ይወድቅ ፡ ብርሃነ ፡ ገጽየ ። *ኀሊሥየ ፡

16. በዘ ፡] ለዘ ፡ B ኢ፡የአምር ፡ B ቅስተ ፡ A B. — 17. ለዓግፅያን ፡ B ወአንገፍክዎሙ ፡] ወአድ
ንንክዎሙ ፡ A ዘመሠጡ ፡] ወአንገፍክዎሙ ፡ እማእከለ ፡ ዘመሠጡ ፡ A, ዘመሰጡ ፡ B. — 18. ወተ፡ንዘብኩ ፡
A አልሐቅ ፡ B ወእርሳዕ ፡ B ጕንዱየ ፡ A ተመርት ፡ A B ትምርት ፡] *add.* ወከመ ፡ ሥግ ፡ አብ
ዝኅ ፡ መዋዕለ ፡ B. — 19. ወተርኅወ ፡] ወተክፅወ ፡ B ለሥረውየ ፡ A, ለሥርውየ ፡ B ወይነደር ፡] ወይነ
ድር ፡ A, ወይወርድ ፡ B ማዕረርየ ፡ B. — 21. ኪየየ ፡ A ያጸምኡ ፡] ያጸምኡኒ ፡ A B ወያረምሙ ፡
A B. — 22. ወኢ፡ይደግሙ ፡] *add.* ነገረ ፡ B ወይትነሠዩ ፡ A. — 23. ጽምዕት ፡ B ትሴፎ ፡ A B. —
24. ስሐቁ ፡ A B ወኢ፡ወድቀ ፡ A B. — 25. ኃሊሥየ ፡ B እኰንኖሙ ፡] እንዘ ፡ እኳንኖሙ ፡ B ይበ
ኪዩ ፡ A ወእንዘ ፡ ይበክዩ ፡ ይትጋንዩ ፡ ሊተ ፡] ሶበ ፡ ይላህዉ ፡ ይትናዘዙ ፡ ብየ ፡ B.

16 J'étais le père des pauvres;
et j'examinais la cause de celui qui ne le savait pas.
17 Et je brisais les dents des iniques;
et j'arrachais d'entre leurs molaires ce qu'ils avaient enlevé.
18 Et je pensais : Je grandirai, et je vieillirai;
et je vivrai de longues années, comme la tige du dattier est élevée.
19 L'eau s'est répandue dans ma racine;
et la rosée descendra sur ma moisson.
20 Et ma gloire sera nouvelle avec moi;
et je marcherai, mon arc à la main.
21 On m'écoutait, et l'on m'entendait;
et l'on se taisait à mon conseil.
22 Et on n'ajoutait rien à mon discours;
et ils se réjouissaient lorsque je leur parlais.
23 Comme la terre sèche qui attend la pluie,
de même ils étaient pour mon discours.
24 Et ils ne croyaient pas quand je riais avec eux;
et la lumière de mon visage ne tombait point.
25 Et ayant cherché leur chemin, je m'assis en les gouvernant;

ፍኖቶሙ ፡ ነበርኩ ፡ እኰንኖሙ ። ወነበርኩ ፡ ከመ ፡ ንጉሥ ፡ ባሕቲትየ ። ወእንዘ ፡ ይበ
ክዩ ፡ ይትጋነዩ ፡ ሊተ ።

*ወይእዜሰ ፡ ትሑታን ፡ ይሥሕቁኒ ። ወዮምሰ ፡ ይምዕዱኒ ፡ በባሕቲቶሙ ። እለ ፡ XXX, 1
መነንክዎሙ ፡ ለአበዊሆሙ ። ወእለ ፡ ኢየሐስቦሙ ፡ ወኢከመ ፡ ከለባተ ፡ መራዕይየ ።
*ወለምንት ፡ ሊተ ፡ ኃይለ ፡ እዴሆሙ ። ወይመጽእ ፡ ላዕሌሆሙ ፡ ሞት ። *ወያስተፈእ 2-3
መ ፡ እምረኀብ ፡ እንዘ ፡ ይልህሱ ። እለ ፡ ያመስጡ ፡ እምነ ፡ በድው ፡ ትማልም ፡ በሥራ
ሕ ፡ ወበኀሳር ። *እለ ፡ ይዋኅዩ ፡ ወይስእሉ ፡ ወያስተፈእሙ ። እለ ፡ በታሕለ ፡ የሐይ 4
ዉ ። ኅሱራን ፡ ወዐማሚያን ፡ ወዕኑሳን ፡ እምኵሉ ፡ ሠናይ ። እለ ፡ ሥርወ ፡ ዕዕ ፡ ይመ
ዕሩ ፡ እምዐቢያ ፡ ረኀብ ። *ተንሥኡ ፡ ላዕሌየ ፡ ሰረቅት ። *እለ ፡ አብያቲሆሙ ፡ ው 5-6
ስተ ፡ ግበበ ፡ ከኵሕ ። *ወይዌውዉ ፡ ማእከለ ፡ መጽዐሞ ። ወይትኀብኡ ፡ ውስተ ፡ ኀፅ 7
ረ ፡ ገዳም ። *አብድ ፡ ውሉድ ፡ ወእኩየ ፡ ስም ። ወጥበብ ፡ እንተ ፡ ጠፍአት ፡ እምድ 8

XXX. — 1. ይስሕቁኒ ፡ A B መነንዎሙ ፡ A ኢያኀስቦሙ ፡ A መራዕይ ፡ A. — 2. ኀይለ ፡ A እዴሆሙ ፡] መራዕይ ፡ A. — 3. ወያስተፍእሙ ፡ A B እምረኀብ ፡ A ይልህስ ፡ A, ይልሕሱ ፡ B እለ ፡] እንዘ ፡ A ያመስጡ ፡] *add.* አምስጡ ፡ A, ይመስጡ ፡ B በስራሕ ፡ B ወበኀሣር ፡ B. — 4. ይዋሕ
ዩ ፡ A B ወያስተፍእሙ ፡ A B በታሕሉ ፡ A, በተታሕሎ ፡ B ያሐይው ፡ A, የሐይው ፡ B ሕሡ
ራን ፡ A, ኅሡራን ፡ B ወዓማፅያን ፡ B ወጽኑሳን ፡ A B ሠናያት ፡ B እሉ ፡ A ይመጽሩ ፡ A B
እምዓቢይ ፡ B ረኀብ ፡ B. — 7. መጽዓሞ ፡ B. — 8. ወእኩየ ፡ ስም ፡] ወአልቦሙ ፡ ስመ ፡ B ስም ፡] *add.* እስመ ፡ ጥሩኀን ፡ እምድር ፡ B ጠፍኣት ፡ B.

et je m'assis comme un roi seul;
et quand ils pleuraient, ils se soumettaient à moi.

XXX, ¹ Et maintenant les misérables se moquent de moi; XXX, 1
et aujourd'hui ils m'exhortent à part,
ceux dont je méprisais les pères,
et ceux que je n'estimais pas même comme les chiens de mon troupeau. 2
Et à quoi me serait utile la force de leurs mains?
Et la mort viendra sur eux. 3
Et ils mendient à cause de la faim, lorsqu'ils lèchent,
ceux qui fuyaient du désert, hier, dans le souci et dans l'affront.
Ceux qui vaguent, et demandent et mendient; 4
ceux qui vivent en errant, méprisables, et iniques, et dénués de tous les biens,
qui mâchent les racines de l'arbre à cause de la grand'faim.
Les voleurs se sont soulevés contre moi; 5
ceux qui avaient leurs maisons dans les creux des rochers, 6
et qui criaient au milieu de l'écho, 7
et qui se cachaient dans les herbages des champs.
Fils des insensés, et de mauvais nom; 8

9-10 ር ። *ወይእዜሰ ፡ መሰንቆ ፡ ኮንክዎሙ ፡ ወአነ ፡ መኑሄምቶሙ ። *ወያሥቆርሩኒ ፡ ወይወ
11 ርቁ ፡ እምኔየ ። ወኢይትሀከዩ ፡ ወሪቀ ፡ ውስተ ፡ ገጽየ ። *ከሠተ ፡ ምጕንጻሁ ፡ ወቀተለኒ ።
12 ወፈነወ ፡ ልጓመ ፡ ለገጽየ ። *ውተንሥኡ ፡ በየመነ ፡ ኀይል ። ሰፍሐ ፡ እገሪሁ ፡ ዲቤየ ፡
13-14 ወገብረ ፡ ፍኖተ ፡ ሞት ፡ ላዕሌየ ። *ወደምሰሰ ፡ አሰርየ ፡ ወሰለበኒ ፡ አልባሲየ ። *ወደገ
15 ጸኒ ፡ በአሕጻሁ ። ወረሰየኒ ፡ ዘከመ ፡ ፈቀደ ። ወአዐይሥ ፡ በሕማም ። *ውቱረ ፡ ይዋኅ
16 የኒ ፡ ነጸራርር ። ትፍህቅ ፡ ነፍስየ ፡ ወትልህስ ። ኀለፈት ፡ ሕይወትየ ፡ ከመ ፡ ደመና ። *ወ
17 ይእዜ ፡ ተክዕወት ፡ ነፍስየ ፡ በላዕሌየ ። ምለአት ፡ መዋዕልየ ፡ ጸዕረ ። *ኵሎ ፡ ሌሊተ ፡
18 ይነድድ ፡ አዕጽምትየ ። ወይትመሰው ፡ አሥራዊየ ። *እምዓቢይ ፡ ኀይል ፡ እትሜጠው ፡

9. ማኅደምቶሙ ፡ A, መሐደምቶሙ ፡ B. — 10. ወያስቆርሩኒ ፡ A, ያስቈርሩኒ ፡ B ወይወርቁ ፡] ወይ
ርኅቁ ፡ A, ወይርሕቁ ፡ B እምኔየ ፡] እምየ ፡ A. — 11. ከሠተ ፡] ወከሠተ ፡ B ምጕንጻሁ ፡ A. —
12. ወተንሥኡ ፡ B በየማን ፡ A B ኀይል ፡ B. ድቤየ ፡ P ላዕሌየ ፡] ዲቤየ ፡ A. — 13. አልባስየ ፡ A
B. — 14. ወደምፀኒ ፡ B በአሕጻሁ ፡ A B ወአዐይስ ፡ A, ወአአይስ ፡ B. — 15. ይዋሕየኒ ፡ A B ነጸ
ራረ ፡ A ትፍሕቅ ፡ B ወትልሕስ ፡ B ሐለፈት ፡ A. — 16. ወይእዜ ፡] ወይእዜሰ ፡ A B ምለአት ፡]
መልእክት ፡ A, ወመልኣ ፡ B መዋዕልየ ፡] መዋዕል ፡ A ፃዕረ ፡ B. — 17. አዕጽምትየ ፡] ክርሥየ ፡ A,
አእጽምትየ ፡ B ወይትመሠው ፡ A B አሥራውየ ፡ A B. — 18. እምዐቢይ ፡ A ኀይል ፡ A እትሜ
ጠ ፡ A B ወሕንቀኒ ፡] ወሐንቀኒ ፡ አፈ ፡ መልበስየ ፡ B ወሐባኔ ፡] ወንብስኒ ፡ A, ወሕባኔ ፡ B ጸፍረ ፡ A,
ጸፈረ ፡ B.

et la sagesse qui avait disparu de la terre.
9 Et maintenant je suis une cithare pour eux;
et je suis leur fable.
10 Et ils me haïssent, et ils s'éloignent de moi;
et ils ne cessent de cracher sur mon visage.
11 Et il a ouvert son carquois, et a cherché à me tuer;
et il a envoyé un frein pour mon visage.
12 Et ils se sont levés à la droite de la force;
et il a étendu ses pieds sur moi;
et il a dirigé le chemin de la mort sur moi.
13 Et il a détruit mes vestiges;
et il m'a dépouillé de mes vêtements.
14 Et il m'a blessé avec ses flèches;
et il m'a fait comme il a voulu;
et j'ai molli dans la douleur.
15 Les tourments me visitent continuellement;
et mon âme fuit, et s'éloigne;
et ma vie a passé comme un nuage.
16 Et maintenant mon âme se répand contre moi;
et mes jours sont pleins de tourments.
17 Et pendant toute la nuit mes os brûlent,
et mes nerfs se fondent.
18 A cause de la grande violence j'ai pris mon vêtement;

ልብስየ ። ወነነቀኒ ፡ ወሐባኔ ፡ ፀፈረ ፡ ውስተ ፡ ክሳድየ ። *ወኬደኒ ፡ ከመ ፡ ዕቡር ። ወ 19
መሬት ፡ ወሐመድ ፡ መክፈልትየ ። *ገወርኩ ፡ ኀቤከ ፡ ወኢትሰምዐኒ ። ቀዊሞሙ ፡ ይጤ 20
ይቁኒ ። *ደበዩኒ ፡ እለ ፡ አልቦሙ ፡ ምሕረተ ። ጸንዐት ፡ እድ ፡ እንተ ፡ ቀሠፈተኒ ። *ኀ 21-22
ደገኒ ፡ ውስተ ፡ ነሃክ ። ወአርሐቀኒ ፡ እምሕይወት ። *አአምር ፡ ከመሰ ፡ ሞት ፡ ይቀጠቅ 23
ጠኒ ። ወማኅደረ ፡ ለኵሉ ፡ ዘሞተ ፡ ምድር ። *እምፈቀድኩ ፡ ለሊየ ፡ እትገሪዐይ ። ወ 24
እማእከ ፡ አስተብቍዕ ፡ ባዕደ ፡ ወእግበር ፡ ከማሁ ። *አንሰ ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ፡ ምንዳብ ፡ 25
እበክ ። ወአነብዕ ፡ እመ ፡ ርኢኩ ፡ ሰብአ ፡ ሕሙመ ። *አንሰ ፡ አጽናዕክዋ ፡ ለሠናይ 26
ት ። ወናሁ ፡ ተራከበኒ ፡ መዋዕል ፡ እኩያት ። *ትፈልሕ ፡ ክርሥየ ፡ ወኢታረምም ። በ 27
ጽሐኒ ፡ መዋዕለ ፡ ተዕናስ ። *መጽብበ ፡ ቦእኩ ፡ ውኅጣእኩ ። ዘያስተጋሕሥ ፡ ሊተ ፡ ኀ 28

19. ወኬደኒ ፡] *add.* ስብእ ፡ A ጽቡር ፡ A B ወመሬት ፡ ወሐመድ ፡] ሐመድ ፡ ወመሬት ፡ B መክፈልትየ ፡] ኮን ፡ መክፈልትየ ፡ B. — 20. ገዓርኩ ፡ B ኃቤክ ፡ P ወኢትሰምዐኒ ፡] ወኢሰማዕከኒ ፡ B ቀዊምየ ፡ B ይጤይቁኒ ፡] ኢጠየቀኒ ፡ B. — 21. ጸንዓት ፡ B ቀሠፈኒ ፡ A. — 22. ናሕክ ፡ B ወአርኀቀኒ ፡ A B እምሕይወትየ ፡ B. — 23. ወማኅድሩ ፡] ወማኅደሩሰ ፡ B. — 24. እምፈቀድኩ ፡] ወእምፈቀድኩ ፡ A, ወእምፈተውኩ ፡ B እትገዐይ ፡ ለልየ ፡ A, እትገርአይ ፡ ለልየ ፡ B ወእመአኮ ፡ A, ወእመ ፡ አኮ ፡ B አስተበቍዕ ፡ A, አስተብቍዕ ፡ B ባዕድ ፡ A ወእግበር ፡] ይግበር ፡ ሊተ ፡ B. — 25. ወአነብእ ፡ B ሰብአ ፡ A. — 26. ወናሁ ፡] ናሁ ፡ B ትረክበኒ ፡ A እኩያት ፡] *add.* ተሰፎኩ ፡ ብርሃን ፡ ወመጽአኒ ፡ ጽልመት ፡ B. — 27. በጽሐኒ ፡] ወበጽሐኒ ፡ B ተጽናስ ፡ B. — 28. መጽብበ ፡ ቦእኩ ፡] ወቦእኩ ፡ መጽብበ ፡ B ወኅጣእኩ ፡] ወአልቦ ፡ A B ዘያስተግሕሥ ፡ A, ዘያስተግሥሥ ፡ B ኀጣእኩ ፡] ጸናሕኩ ፡ ወኀጠእኩ ፡ A, ኀጣእኩ ፡ B ቆምኩ ፡] ወቆምኩ ፡ B ማእከለ ፡ A B ብዙኀን ፡ B አአወዩ ፡] ወአአወዩ ፡ B.

et il m'a étranglé, et il a serré le collet sur mon cou.
Et il m'a foulé comme de la boue; 19
et mon partage a été la poussière et la cendre.
J'ai crié vers toi, et tu ne m'as pas entendu; 20
ils étaient présents, et ils ne m'ont pas écouté.
Ceux qui sont sans pitié m'ont assailli; 21
et la main qui m'a châtié a été rude.
Tu m'as laissé dans les gémissements; 22
et tu t'es éloigné de ma vie.
Je sais que la mort m'écrasera; 23
et la demeure de tout ce qui est mort, c'est la terre.
Et je désirerais m'étrangler moi-même; 24
et du moins, demander à un autre de me le faire.
Puisque je pleurais sur tous les affligés; 25
et je versais des larmes quand je voyais un homme tourmenté.
Mais j'avais affermi le bien; 26
et voici que des jours mauvais m'ont rencontré;
j'attendais la lumière, et les ténèbres sont survenues pour moi.
Mon ventre bouillonne, et il ne se tait point; 27
et le jour de l'indigence m'est arrivé.
Je suis entré dans un lieu étroit, et je n'ai eu personne qui me retirât; 28

29 ጣእኩ ። ቆምኩ ፡ መእከለ ፡ ብዙኅ ፡ አእወዩ ። *ኮንኩ ፡ እኁሆን ፡ ለፅጌት ። ወቢጸን ፡
30 ለአዕዋፍ ። *ያሀዝዘኒ ፡ ብሕቁ ፡ መእስየ ። ተቀለውኩ ፡ ወተጎድየ ፡ ኵሉ ፡ አዕጽምት
31 የ ። *መሰንቆ ፡ ኮነኒ ፡ ሕማምየ ። ወመዝሙረ ፡ ገብአኒ ፡ ብካይየ ።

XXXI, 1-2 *ሥርወተ ፡ ገበርኩ ፡ ለአዕይንትየ ፡ ወኢነጸርክዋ ፡ ለድንግል ። *ወዓዲ ፡ ክፍ
3 ለ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ በላዕኩ ። ወርስቶሂ ፡ ለኃያል ፡ እምአርያም ። *አሌሎ ፡ ለሞ
4 ት ፡ ዓማሚ ። ወተናክሮቶሙ ፡ ለእለ ፡ ይገብሩ ፡ ኃጢአተ ። *አኮኑ ፡ ውእቱ ፡ ይሬኢያ ፡
5 ለፍናየ ። ወኵሉቄ ፡ ኵሎ ፡ ሥግረተየ ። *ሶበሁ ፡ ሐርኩ ፡ ምስለ ፡ መስተሳልቃን ።
6 ወሶበሁ ፡ ተግሕሠት ፡ እግርየ ፡ እምፍናየ ። *ወቆምኩ ፡ በመዳልወ ፡ ጽድቅ ። ወያ
7 አምር ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ዩሀተየ ። *ወእመሂ ፡ ተግሕሠት ፡ እግርየ ፡ እምፍናየ ።

29. እጎዋሆሙ ፡ B ለጽግት ፡ A B. — 30. ያሀዝዘኒ ፡] ወያሀዝህዘኒ ፡ A, ወያዘሐዝጎኒ ፡ B ብሕቁ ፡ መእስየ ፡] በሕቁ ፡ ማእስየ ፡ A, ማዕስየ ፡ B ተቀሎኩ ፡ A B ወተሐድየ ፡ B ኵሉ ፡] *om.* A B አእጽምትየ ፡ B. — 31. ወመዝሙር ፡ A ገብአኒ ፡]ኮነኒ ፡ A.

XXXI. — 1. ሥርዓተ ፡ B ለአዕይንትየ ፡] ለአዕጽምትየ ፡ A. — 2. ክፈለ ፡ A በላዕኩ ፡] በላዕሉ ፡ A, ኢበላዕኩ ፡ B ለጎያል ፡ A. — 3. አሌሎ ፡] አሌዕሎ ፡ A ለሞተ ፡ A B ዐማሚ ፡ A ጎጢአተ ፡ A. — 4. ይሬኢያ ፡] ይሬእያ ፡ A, ዘይሬእያ ፡ B ወኖለቄ ፡ A ስግረትየ ፡ A. — 5. መስተግልቃን ፡ A ተ ግጎሠት ፡ A B እግርየ ፡] አስርየ ፡ A እምፍናየ ፡] እምፍናት ፡ B. — 6. ወየአምር ፡ B የውሃትየ ፡ A, የውሐትየ ፡ B. — 7. ወእመሂ ፡] ወእመኒ ፡ A, እመሂ ፡ B ተግሕስት ፡ A, ተግጎሠት ፡ B እምፍና ትየ ፡] እምፍናቱ ፡ B ዐይንየ ፡] ወዐይንየ ፡ A, ድጎረ ፡ ዓይንየ ፡ B ተመጠኩ ፡ B በየማንየ ፡] በእደውየ ፡ A, በእዴየ ፡ B.

et je me suis placé au milieu de plusieurs, et j'ai crié.
29 J'ai été le frère des chouettes,
et le compagnon des oiseaux.
30 Et ma peau s'est fortement noircie;
et j'ai été brûlé, et tous mes os se sont desséchés.
31 Ma douleur a été pour moi une cithare,
et mes pleurs se sont changés en chant.

XXXI, 1 XXXI, [1] J'ai fait une prescription pour mes yeux;
et je n'ai pas regardé la vierge.
2 Et aussi je n'ai pas mangé la part de Dieu,
ni l'héritage du Puissant, venu du ciel.
3 Malheur à la mort de l'homme inique,
et au rejet de ceux qui ont commis des péchés!
4 N'est-il pas celui qui voit mon sentier,
et qui compte tous mes pas?
5 Si j'ai marché avec les moqueurs,
et si mon pied s'est écarté de mon chemin;
6 et si je me suis placé dans la balance de la justice,
et Dieu connaît mon innocence;
7 et si mon pied s'est écarté de mon chemin,

ወእመ ፡ ተለወ ፡ ልብየ ፡ ወይንየ ። ወእመ ፡ ተመጠውኩ ፡ ሕልያነ ፡ በየማንየ ። *ዘዘ 8
ራእኩ ፡ ባዕድ ፡ ይብልዖ ። ወዘእንበለ ፡ ሥርው ፡ እኩን ፡ ዲበ ፡ ምድር ። *ወእመኒ ፡ 9
ተለወ ፡ ልብየ ፡ ብእሲተ ፡ ብእሲ ። ወእመ ፡ ዋኅይኩ ፡ ኀኅተ ፡ ቤታ ። *ብእሲትየ 10
ኒ ፡ ትአድሞ ፡ ለካልእ ። ወደቂቅየኒ ፡ ይኅሰሩ ። *መቅሠፍተ ፡ መዐት ፡ ዘኢይትአኀ 11
ዝ ፡ አርኵሶ ፡ ብእሲተ ፡ ብእሲ ። *እሳት ፡ ውእቱ ፡ ዘይነድድ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ መ 12
ሌሌት ። ኀበ ፡ ቦአ ፡ እምሥርው ፡ አጥፍአ ። *ወእመ ፡ ዓመፅኩ ፡ ፍትሐ ፡ ገብርየ ፡ 13
ወእመትየ ፡ ሶበ ፡ ይትዋቀሡ ፡ በኀቤየ ። *ወምንተ ፡ እረሲ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ገብ 14
ረ ፡ ሐተታየ ። ወለእመሂቦ ፡ ዘኀወጸ ፡ እትዋሣእኑ ፡ ቅድሜሁ ። *አኮኑ ፡ በከመ ፡ ተፈ 15
ጠርኩ ፡ አነ ፡ በውስተ ፡ ከርሥ ። እመኑቱሂ ፡ ከማሁ ፡ ኮኑ ። ወነበርነ ፡ ውስተ ፡ ይእ
ቲ ፡ ከርሥ ። *ወትካትሰ ፡ ግብረ ፡ አደምዕ ፡ ዘፈቀድኩ ። ወኢመሰውኩ ፡ ዓይነ ፡ እቤ 16

8. ዘዘረእኩ ፡ A እኩን ፡] ይኩን ፡ A. — 9. ወእመሂ ፡] ወለእመ ፡ B ዋኄኩ ፡ A, ወሐይኩ ፡ B ኖኅት ፡ A B. — 10. ትአድሞ ፡] ታአድሞ ፡ A, ትትወሀብ ፡ B ለካልእ ፡] *add.* ብእሲ ፡ B ይኅሰሩ ፡] ለይኅሠሩ ፡ A B. — 11. መቅሠፍተ ፡] በመቅሠፍተ ፡ B መዐት ፡] ወመዐተ ፡ A, መዓት ፡ B ዘኢይትአኀ ዝ ፡] ዘኢይሕዝ ፡ A, ዘይኅዝ ፡ B. — 12. ውስተ ፡] ወውስተ ፡ B መለያልየ ፡ ነፍስ ፡ A, መለያልይ ፡ B አጥፍአ ፡] ወአጥፍኦ ፡ A እምሥርው ፡ አጥፍአ ፡] ይሜሩ ፡ B. — 13. ወእመ ፡] እመ ፡ B ዐመፅኩ ፡ A ወዓመትየ ፡ B ይትዋቀሱ ፡ B በኀቤየ ፡ P. — 14. እፌሲ ፡ A B ኀተታየ ፡ A ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሐተታየ ፡ B ወለእመሂቦ ፡] ወእመኒቦ ፡ A B ዘኀወጸ ፡] ዘኀወጸኒ ፡ A, ዘሐወጸኒ ፡ B ቀዳሚሁ ፡ A. — 16. ወትካተሰ ፡ P ግብር ፡ A ወኢመሶኩ ፡ A B ዐይን ፡ A ዕቤር ፡ B.

et si mon cœur a suivi mes yeux,
et si j'ai reçu un don de corruption dans ma droite :
ce que j'ai semé, qu'un autre le mange; 8
et que je sois sans racine sur la terre.
Et si mon cœur a suivi la femme d'un [autre] homme, 9
et si je me suis promené devant la porte de sa maison :
que ma femme se donne à un autre homme; 10
et que mes fils soient vils.
Châtiment de la colère, qu'on ne peut arrêter, 11
c'est déshonorer la femme d'un autre homme.
C'est un feu qui brûle dans tous les membres, 12
et qui arrache depuis les racines où il est entré.
Et si j'ai violé le droit de mon serviteur et de ma servante, 13
quand ils plaidaient contre moi;
et que ferai-je quand Dieu fera mon enquête? 14
Et s'il me visite, que répondrai-je devant lui?
Comme j'ai été engendré dans le sein (maternel), 15
ne le furent-ils pas, eux aussi, de même?
Et n'avons-nous pas demeuré dans les mêmes entrailles?
Mais autrefois j'obtenais les choses que je voulais; 16

17 ር ። *ሶቤሁ ፡ ባሕቲትየ ፡ በላዕኩ ፡ እክልየ ። ወኢ ፡ ያውህብኩ ፡ ለእጓለ ፡ ማውታ ፡ እም
18-19 ኔሁ ። *ወአሐፅኖ ፡ እምንእሱ ፡ ከመ ፡ አቡሁ ። ወእምከርሠ ፡ እሙ ፡ አልሀቅዎ ። *ወለ
20 እመኂ ፡ ርኢኩ ፡ ዕሩቀ ፡ ወኢ ፡ ያልበስክዎ ። እንዘ ፡ ይመውት ፡ በቀዪር ። *ወይድሕሩኒ ፡
21 ስኡናን ። እምፀምረ ፡ አባግዕየ ፡ ሞቁ ፡ መታክፈሆሙ ። *ወእመ ፡ አንሣእኩ ፡ እዴየ ፡
22 ዲበ ፡ እጓለ ፡ ማውታ ። ተአሚንየ ፡ ከመ ፡ ብዙኀ ፡ ቢየ ፡ ረዳኢተ ። *ይትመተር ፡
23 መዝራዕትየ ፡ እመትክፍትየ ። ወይትወቀይ ፡ እዴየ ፡ እምኵርናዕየ ። *እስመ ፡ ግርማ ፡
24 እግዚአ ፡ ብሔር ፡ አኀዘኒ ። ወኢ ፡ ያመስጥ ፡ እምእኅዝቱ ። *እመ ፡ ደፈንኩ ፡ ወርቅየ ፡
25 ውስተ ፡ መሬት ። ወእመ ፡ ተአመንኩ ፡ በዕንቊ ፡ ዘብዙኅ ፡ ሜጡ ። *ወእመ ፡ ተፈሣ
26 ሕኩ ፡ በብዝኀ ፡ ብዕልየ ። ወእመ ፡ ወደይኩ ፡ እዴየ ፡ ዲበ ፡ ዘአልቦ ፡ ጎልቍ ። *ኢ

17. ሶቤሁ ፡] ሶበሁ ፡ A B ወኢ ፡ ያውህብኩ ፡ A B. — 18. ወአኀጽኖ ፡ A, ወአሐጽኖ ፡ B እምንዕሱ ፡ B ወእምከርሠ ፡ እሙ ፡ አልሀቅዎ ፡] እምከርሠ ፡ እሙ ፡ አልሀቅዎ ፡ A, ወአልሐቅዎ ፡ እምአመ ፡ ተወልደ ፡ B. — 19. ወለእመኂ ፡] ወእመኂ ፡ A B ወኢ ፡ አልበስኩ ፡ A, ወኢ ፡ ያልበስኩ ፡ B በቀዪር ፡ A. — 20. ወይድኅሩኒ ፡ A B ስዑናን ፡ B እምፀምረ ፡] ወእምጸምረ ፡ A, ወእምፀምረ ፡ B ሞቀ ፡ A መታክፈሆሙ ፡] ዘባኅ ቲሆሙ ፡ B. — 21. እዴየ ፡] *om.* A ዲበ ፡ እጓለ ፡ ማውታ ፡ እዴየ ፡ B ረድኤተ ፡ ብየ ፡ A B. — 22. እ መታክፍትየ ፡ A B ወይትወቀይ ፡] ወይትመተር ፡ A, ወይትቀጥቀጥ ፡ B. — 23. ወኢ ፡ ያምሥጥ ፡] ኢ ፡ ያምሥት ፡ B እምእኂዞቱ ፡ A B. — 24. እመ ፡] እስመ ፡ A, ወእመ ፡ B በዕንቊ ፡ A ሜጡ ፡ A. — 25. በብ ዙኅ ፡ B ወደይኩ ፡ A ኖልቁ ፡ A, ጎልቁ ፡ B. — 26. ኢ ፡ ይሬእኒ ፡] ወኢ ፡ ይሬእኒ ፡ A, ወኢ ፡ ይሬኢኒ ፡ B ዘይመርቅ ፡] ዘይበርህ ፡ A, ዘያበርህ ፡ B ርእሳ ፡ A B.

et je n'ai pas fait se fondre l'œil de la veuve.
17 Si moi j'ai mangé seul mon pain,
et si je n'en ai pas fait part à l'orphelin;
18 et je l'ai élevé dès son enfance, comme son père;
et je l'ai élevé depuis le sein de sa mère;
19 et si j'ai vu un homme nu, et je ne l'ai pas vêtu,
quand il périssait de froid;
20 et les faibles me désiraient le bien;
et leurs épaules ont été réchauffées par la laine de mes brebis;
21 et si j'ai levé ma main sur l'orphelin,
confiant en ce que j'avais bien du secours :
22 que mon bras soit coupé de mon épaule,
et que ma main soit arrachée de mon bras.
23 Parce que la crainte de Dieu m'a saisi,
et je n'échapperai pas à son atteinte.
24 Et si j'ai caché mon or dans la poussière,
et si je me suis confié dans les pierres précieuses, dont le prix est grand;
25 et si je me suis réjoui de mes nombreuses richesses;
et si j'ai posé ma main sur des choses sans nombre;
26 est-ce que je ne voyais pas le soleil, qui se lève et se couche;
et la lune qui disparaît, parce qu'elle ne se domine pas elle-même?

ይሬኢኑ ፡ ፀሐየ ፡ ዘይሠርቅ ፡ ወይጠፍእ ። ወርኅኒ ፡ ትበኪ ፡ እስመ ፡ ኢትኪንን ፡ ረ
እሳ ። *ወእመቦ ፡ ዘአስሐቶ ፡ ለልብየ ፡ በጽምሚት ። ወእመ ፡ ወደይኩ ፡ እደየ ፡ ዲበ ፡ 27
አፉየ ፡ ወሰፀምኩ ። *ወዝኒ ፡ ይኩንኒ ፡ ዐቢየ ፡ ኀጢአተ ። እስመ ፡ ሐሰውኩ ፡ ቅድ 28
መ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ልዑል ። *ወእመ ፡ ተፈሣሕኩ ፡ በድቀተ ፡ ጸላኢየ ። ወእመ ፡ 29
እቤ ፡ እንቋዕሰ ። *ትስማዕ ፡ እዝንየ ፡ ወይፃእ ፡ ሊተ ፡ እኩይ ፡ ስም ፡ በውስተ ፡ 30
ሕዝብየ ። *ወእመቦ ፡ አመ ፡ ይቤሉኒ ፡ ነባሪየ ፡ መኑ ፡ እምወሀበነ ፡ ሥጋሁ ፡ ንብ
ልዖ ። እንዘ ፡ ጥቀ ፡ እምሕሮሙ ። *አፍአ ፡ ኢይነድር ፡ ነግድ ። ለዑሉ ፡ ዘመጽአ ፡ 31
ርኀው ፡ ኖኅትየ ። *ወእመ ፡ አበስኩ ፡ ዐቢየ ፡ ጌጋየ ፡ ወከበትኩ ። *ወኢኀፈርኩ ፡ 32-34
እምብዙኅ ፡ ሰብእ ፡ ተናነዮ ፡ በቅድሜሆሙ ። እመ ፡ ምስኪን ፡ ወፅአ ፡ እምኖኅት
የ ፡ እንዘ ፡ ዕራቁ ። *መኑ ፡ እምወሀበኒ ፡ ዘያጸምአኒ ። እመ ፡ ኢፈራህኩ ፡ እደ ፡ እ 35

27. ዘአስሐቶ ፡ B በጽሚት ፡ B ወደኩ ፡ A ወሰፀምኩ ፡] ወሰማዕኩ ፡ A, እመ ፡ ስሚዓ ፡ ሰማዕ
ኩ ፡ ወተፀመምኩ ፡ B. — 28. ወዝኒ ፡] ወዝ ፡ A B ይኮንኒ ፡ B ዐቢይ ፡ A, ዓቢየ ፡ B ኃጢአተ ፡ B
እስመ ፡] እመ ፡ B ኀሠውኩ ፡ A ቅድመ ፡] በቅድመ ፡ A. — 29. ጸላእየ ፡ B ወእመ ፡ እቤ ፡] ወእ
ቤ ፡ A B እንቋዕሶ ፡ A, እንቋዕ ፡ B. — 30. ትስማዕ ፡] ለትስማዕ ፡ A B እዝንየ ፡] *add.* እኩየ ፡ B
ወይጸእ ፡ B ስም ፡ እኩይ ፡ B. — 31. ወእመቦ ፡ አመ ፡] ወእመ ፡ B ይቤሉኒ ፡] ይቤሉ ፡ A B ነባርየ ፡
B እምወሀበነ ፡ ሥጋሁ ፡] እምወሀበኒ ፡ ዘያጸምአኒ ፡ ሥጋሁ ፡ A ንብላዕ ፡ A B እምሕሮሙ ፡] ንምሕ
ሮሙ ፡ A. — 32. አፍአ ፡] ወበአፍአ ፡ B ኢይነድር ፡] ኢነደረ ፡ A B ለዑሉ ፡] ወለዑሉ ፡ B ርሕ
ው ፡ A ኖኅትየ ፡] *om.* B. — 33. ወእመ ፡] ለእመ ፡ B ወከበትኩ ፡] *om.* A ወከበትኩ ፡ ዓቢየ ፡
ጌጋየ ፡ B. — 34. እም [በ] ዙኅ ፡ A ተናሕዮ ፡ A B በቅድሜሆሙ ፡] በኀቤሆሙ ፡ B እመ ፡] ወእ
መ ፡ B ይወፅእ ፡ A, ይወጽእ ፡ B. — 35. ዘያጸምኅኒ ፡ B እመ ፡] ወእመ ፡ A B ኢፈረህኩ ፡ A.

Et s'il y a eu quelque chose, qui a séduit mon cœur secrètement; 27
et si j'ai posé ma main sur ma bouche, et si je l'ai baisée :
que cela me soit imputé comme un grand péché, 28
parce que j'ai menti devant le Dieu très-haut.
Et si je me suis réjoui de la chute de mon adversaire; 29
et si j'ai dit : Eh bien!
Que mon oreille entende le mal, 30
et qu'un mauvais renom se répande pour moi dans mon peuple.
Et si mes serviteurs me disaient : Qui nous donnerait sa chair pour la manger? 31
lorsque j'avais grande compassion;
et si l'étranger n'est point resté au dehors, 32
et si ma porte était ouverte pour quiconque venait;
et si j'ai commis un grand délit, et si je l'ai caché; 33
et si je n'ai pas eu honte de beaucoup d'hommes en m'accusant devant eux; 34
et si le pauvre est sorti nu de ma porte :
qui me donnerait quelqu'un qui m'entende; 35
et je ne craindrais pas la main de Dieu.

36 ግዚአ ፡ ብሔር ። *ወለእመሂ ፡ ብየ ፡ መጽሐፈ ፡ ዕዳ ፡ ዘይፈድዮኒ ፡ እጸውር ፡ ዲበ ፡
37 መትክፍትየ ። *ወእነብብ ፡ በቅድመ ፡ ብዙኅ ፡ ወእሠጦ ። ወእገብእ ፡ እንዘ ፡ አልቦ ፡
38 ዘእነሥእ ፡ በኀበ ፡ ዘይፈድየኒ ። *ወእመቦ ፡ አመ ፡ አግዐርክዋ ፡ ለምድር ። ወእመቦ ፡
39 አመ ፡ በከየ ፡ ትለሚሃ ፡ እምኔየ ። *ወእመ ፡ በላዕኩ ፡ ኀይላ ፡ ባሕቲትየ ፡ ዘእንበ
40 ለ ፡ ሜጥ ። ወእመ ፡ ሰደድክዎ ፡ ለባዕለ ፡ ምድር ፡ ወአሕመምክዎ ፡ ነፍሰ ። *ሂየን
ተ ፡ ስርናይ ፡ ክርዳድ ፡ ይብቁለኒ ። ወሂየንተ ፡ ስገም ፡ ኀንጸዋል ።

XXXII, 1 *ወኀደገ ፡ ነጊሩ ፡ ኢዮብ ። ወአርመሙ ፡ ሠለስቱሂ ፡ አዕርክቲሁ ፡ ወኢያውሥእ
2 ዎ ፡ እንከ ፡ ለኢዮብ ፡ እስመ ፡ ይጼደቅ ፡ ኢዮብ ፡ በቅድሜሆሙ ። *ወተምዕዐ ፡ ኤልዩ
ስ ፡ ወልደ ፡ በራኪያል ፡ ዘቡዝ ፡ ዘሕዝበ ፡ አራም ፡ ዘብሔረ ፡ አውስጢድ ። ወተምዕየ ፡
3 ለኢዮብ ፡ ብሕቁ ፡ እስመ ፡ ይጼደቅ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። *ወተምዕየሙ ፡

36. ወለእመሂ ፡] ወእመ ፡ A, ወእመሂ ፡ B ዕዳ ፡] እዳየ ፡ B መታክፍትየ ፡ A. — 37. በቅድመ ፡] በኀበ ፡ A, ዲበ ፡ B ብዙኃን ፡ A, ብዙኀን ፡ B ወእሠጦ ፡ A, ወእስጥጣ ፡ B ወእገብኦ ፡ A B በኀ በ ፡] እምኀበ ፡ B ዘይፈድዮኒ ፡ B. — 38 ወእመቦ ፡ አመ ፡] ወእመ ፡ B አግዐርክዋ ፡] አግብኦ ፡ A, አግዓር ክዋ ፡ B ወእመቦ ፡ አመ ፡ 2°] ወእመ ፡ A B እምኔየ ፡] እምኔሃ ፡ B. — 39. ኀይላ ፡] እክለ ፡ A B ለ በዓለ ፡ B. — 40. ሀየንተ ፡ A B ስርናይ ፡ B ክርዳደ ፡ A ይብቀ-ለኒ ፡ B ወሀየንተ ፡ B ስገም ፡ B ሕንጸዋል ፡ B ኀንጸዋል ፡] *add.* ይብቀ-ለኒ ፡ B ወሂየንተ ፡ ስገም ፡ ኀንጸዋል ፡] *om.* A.

XXXII. — 1. ነጊሩ ፡ ኢዮብ ፡] ኢዮብ ፡ ነገረ ፡ A B ሠለስቱሂ ፡ አዕርክቲሁ ፡] ኀምስቱሂ ፡ አዕርክቲሁ ፡ P, ሠለስቱ ፡ አዕርክቲሁ ፡ A, እሉ ፡ ይእርካኒሁ ፡ B በቅድሜሁ ፡ A. — 2. ወተምዐ ፡ A, ወተምዕዓ ፡ B በ ራክዩል ፡ A B ዘቡዝ ፡ ዘሕዝበ ፡] ዘቦ ፡ ዝሕዝብ ፡ A, ዘሕዝበ ፡ B አስጢድ ፡ P, አውሲጢ ፡ A በሕቁ ፡ A B. — 3. ለሠለስቱሂ ፡ አዕርክቲሁ ፡] ለሠለስቱ ፡ አዕርክቲሁ ፡ A, ለይእርካኒሁ ፡ B ሰዕሉ ፡ B ክመዘ ፡ ኃጥአን ፡ A.

36 Et si j'avais le livre de la dette qu'on me doit,
je le porterais sur mes épaules.
37 Et je parlerais devant beaucoup, et je le déchirerais;
et je reviendrais sans avoir pris rien de ce qu'on me doit.
38 Et si j'ai fait gémir la terre;
et si ses sillons ont pleuré à cause de moi;
39 et si j'ai mangé ses richesses seul, qui sont sans prix;
et si j'ai chassé le possesseur de la terre, et si j'ai affligé son âme :
40 qu'au lieu de froment, elle me produise de l'ivraie,
et qu'au lieu d'orge, elle me produise des épines.

XXXII, 1 XXXII, 1 Et Iyob cessa de parler; et ses trois amis se turent, et ils ne répondirent rien à Iyob, parce que Iyob était juste devant eux.
2 Et Elyous, fils de Barakiyal, de Buz, du peuple d'Aram, du pays d'Aousetid,
se mit en colère; et il entra dans une grande colère, parce que [Iyob] était
3 juste devant Dieu; et il se mit en grande colère contre ses trois amis,
parce qu'ils n'avaient pu répondre à Iyob, qui lui était semblable, et parce

ጥቀ ፡ ለሠለስቱሂ ፡ አዕርክቲሁ ፡ እስመ ፡ ስእኑ ፡ አውሥኦቶ ፡ ለኢዮብ ፡ ዘይትማሰል ፡
ወረሰይዎ ፡ ከመ ፡ ዘንጥእ ። *ወፀንሐ ፡ ኤልዩስ ፡ እስከ ፡ ያወሥእዎ ፡ ለኢዮብ ፡ እስ 4
መ ፡ ይልህቅዎ ፡ በመዋዕሊሆሙ ። *ወርኢየ ፡ ኤልዩስ ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ ነገረ ፡ ውስተ ፡ 5
አፈ ፡ ሠለስቱ ፡ ዕደው ፡ ወተምዕየሙ ፡ በመዐቱ ። *ወተሰጥወ ፡ ኤልዩስ ፡ ወልደ ፡ በ 6
ራኪየል ፡ ዘቡዝ ፡ ወይቤ ። ንኡስ ፡ አነ ፡ በመዋዕልየ ፡ ወአንትሙሰ ፡ ሊቃናት ። ወአር
መምኩ ፡ ፈሪሀየ ፡ ከመ ፡ እንግርክሙ ፡ ዘአሐሊ ። *ወእቤ ፡ ባሕቱ ፡ ኢኮነ ፡ ዓመታ 7
ት ፡ ዘያስተናግር ። ዘአብዘኀኒ ፡ ክረማተ ፡ ኢያአምራ ፡ ለጥበብ ። *ዳእሙ ፡ መንፈስ ፡ 8
ውእቱ ፡ ዘላዕለ ፡ መዋቲ ። መንፈስ ፡ ዘኵሎ ፡ ይመልክ ፡ ውእቱ ፡ ይሜህሮሙ ። *አኮ ፡ 9
አሊ ፡ አብዝኑ ፡ ክረማተ ፡ ጠቢባን ። ሊቃውንትኒ ፡ ኢያአምርዋ ፡ ለፍትሕ ። *ወባሕ 10
ቱ ፡ ስምዑኒ ፡ እንግርክሙ ፡ ዘአአምር ። *አጽምኡኒ ፡ ነገርየ ፡ ወአይድዕክሙ ፡ እን 11
ዘ ፡ ትሰምዑ ። *እስከ ፡ ትረክቡ ፡ ዘትነቡ ። ወናሁ ፡ ተንጥአ ፡ ዘይጌሥጾ ፡ ለኢዮብ ። ወ 12

4. ወጸንሐ ፡ A B ኤልዮስ ፡ P እስከ ፡] *om.* A B ያውሥእዎ ፡ A B ይልሕቅዎ ፡ B. — 5. ወ
ርእየ ፡ A B ኤልዮስ ፡ P ነገር ፡ B ሠለስቲሆሙ ፡ እደው ፡ B በመዓቱ ፡ B. — 6. ወተሠጥወ ፡
A B በራክዩል ፡ A B ዘቡዝ ፡] *om.* A ንዑስ ፡ B ሊቃናት ፡] ልሒቃን ፡ ወሊቃውንት ፡ B ወ
አርመምኩ ፡] በእንተዝ ፡ አርመምኩ ፡B. — 7. ኢኮን ፡] *om.* B ዓመታት ፡ A ዘያስተናግሮ ፡ A, ዘያስተ
ናግራ ፡ B ዘአብዝኑኒ ፡ A B ክራማተ ፡ B ኢየአምራ ፡ B. — 8. ይሜህር ፡ A B. — 9. ክራማተ ፡
B ሊቃውንትኒ ፡] ሊቃናትኒ ፡ A B ኢያአምርዎ ፡ A, ኢየአምርዋ ፡ B. — 10. ስምዑኒ ፡] እቤ ፡ ስምዑ
ኒ ፡ A B. — 11. አጽምኡኒ ፡] ወአጽምኡኒ ፡ B ወአይድዕክሙ ፡] ወአየድዐክሙ ፡ A, ወለክሙኒ ፡ አየ
ድኅክሙ ፡ B ትሰምዑ ፡] ሰምዑኒ ፡ A እንዘ ፡ ትሰምዑ ፡] *om.* B ዘትነቡ ፡] ዘትንግሩ ፡ A B. —
12. ተንጥአ ፡ B ወዘያወሥኦ ፡] *add.* ቃለ ፡ A B.

qu'ils l'avaient regardé comme un pécheur. Et Elyous, attendant qu'ils 4
répondissent à Iyob, parce qu'ils étaient plus âgés que lui par leurs jours; 5
et Elyous, voyant qu'il n'y avait plus de discours dans la bouche de trois
hommes, il se mit en colère contre eux.
Et Elyous, fils de Barakiyal, de Buz, répondit, et dit : 6
Je suis jeune par mes jours; et vous, vous êtes des vieillards et d'un âge avancé;
et pour cela je me suis tu, craignant de vous dire ce que je pensais.
Et j'ai dit : Mais ce ne sont pas les années qui parlent; 7
et ce n'est pas celui dont les hivers sont nombreux, qui connaît la sagesse.
Mais c'est l'esprit qui est sur le mortel; 8
l'esprit de celui qui domine tout, qui les instruit.
Ne sont pas sages ceux dont les hivers sont nombreux; 9
et les anciens ne savent pas juger.
Mais je dis : Écoutez-moi; et je vous dirai ce que je sais. 10
Et écoutez-moi mes discours; 11
et je vous instruirai tandis que vous écouterez;
jusqu'à ce que vous trouviez ce que vous aurez à dire. 12

13 ዘያወሥእ ፡ ለእንተ ፡ ነበበ ፡ እምኔክሙ ። *ከመ ፡ ኢትበሉ ፡ ረከብነ ፡ ጥበበ ፡ እግዚ
14 እ ፡ ብሔር ፡ ወአፈድፈደን ። *ወአበሕክምዎ ፡ ለሰብእ ፡ ይንብብ ፡ ዘከመዝ ፡ ነገረ ።
15-16 *ወፈራህክሙ ፡ ወኢያውሣእክሙ ። ወበልየ ፡ ነገር ፡ እምኔክሙ ። *ወፀናሕኩ ፡ ወኢነ
17 በብኩ ። እስመ ፡ አርመምክሙ ፡ ወኢያውሣእክሙ ። *ወአውሥእ ፡ ኤልዩስ ፡ ወይ
18-19 ቤ ። *እነግር ፡ ካዕበ ፡ ምሉእ ፡ ነገር ፡ ኀቤየ ። ወቀተለኒ ፡ መንፈሰ ፡ ከርሥየ ። *ወተአስ
ረት ፡ ከርሥየ ፡ ከመ ፡ ዝቅ ። ወትፈልሕ ፡ ውዑየ ፡ ወከመ ፡ መብኵሀ ፡ ነሃቢ ፡ ሥጡ
20-21 ጥ ። *እነብብ ፡ ከመ ፡ አዕርፍ ፡ ወእከሥት ፡ ከናፍርየ ። *እስመ ፡ ኢየኀፍር ፡ እምእጓለ ፡
22 እመ ፡ ሕያው ። ወኢይጌግጽ ፡ እመዋቲ ። *ወኢያአምር ፡ አድልዎ ፡ ለገጽ ። ወእመሂ
በ ፡ ዘየኀፍር ፡ እምሰብእ ።

13. እግዚአ ፡ ብሔር ፡] እምእግዚአብሔር ፡ B. — 14. ወአበሕክዎ ፡ A ዘከመዝ ፡] ከመዝ ፡ B. — 15. ወ
ፈረህክሙ ፡ A. — 16. ወጸንሕኩ ፡ A, ጸናሕኩ ፡ B ወኢነበብኩ ፡] ወኢነገርኩ ፡ A, ወኢነገርኩክሙ ፡ B
አርመምኩ ፡ A ወኢያወሣ[እ]ክሙ ፡ A. — 17. ወአውሥአ ፡ ኤልዩስ ፡] ኀበ ፡ ተናገረ ፡ ኤልዩስ ፡ ወአውሥ
አ ፡ B ወይቤ ፡] *om.* A. — 18. እነግር ፡ ካዕበ ፡] ስማዕ ፡ ዘእነግረከ ፡ ካዕበ ፡ B ምሉዕ ፡ B ወቀተለኒ ፡]
ይቀትለኒ ፡ A, ወይቀትለኒ ፡ B. — 19. ወተኣሥረት ፡ B ዝቅ ፡] ዝቀ ፡ ወይን ፡ B መብኵሐ ፡ B ነህ
ቢ ፡ B ሥጡጥ ፡] ስጡቅ ፡ A, ሥጡቅ ፡ B. — 20. እነብብ ፡ [እ]ነብብ ፡ A ያዕርፍ ፡ A ወእከስት ፡
A. — 21. ኢያኀፍር ፡ A, ኢየኀፍር ፡ B እመሕያው ፡ A B ወኢይጌፃፅ ፡ A B. — 22. ወኢየአምር ፡
B ዘያኀፍር ፡ A, ዘየኀፍር ፡ B.

Et voici qu'il n'y a eu personne pour reprendre Iyob,
et aucun d'entre vous qui lui répondît sur ce qu'il a dit.
13 Pour que vous ne disiez pas : Nous avons obtenu de Dieu la sagesse; et nous
14 Et vous avez permis qu'un homme tînt de tels discours. [l'avons accrue.
15 Et vous avez craint, et vous n'avez pas répondu;
et vos discours se sont vieillis.
16 Et j'ai attendu, et je n'ai pas parlé;
parce que vous vous êtes tus, et que vous n'avez pas répondu.

17 Et Elyous répondit, et dit :
18 Je parlerai encore; j'ai beaucoup à dire;
et l'esprit de mon intérieur me tue.
19 Et mon intérieur est lié comme une outre, et il bouillonne en brûlant;
et il se rompt, comme un soufflet de fondeur.
20 Je parlerai, afin que je me soulage; et j'ouvrirai mes lèvres.
21 Parce que je n'ai pas honte de l'homme,
et je n'ai pas peur du mortel.
22 Et je ne sais pas flatter en face;
et s'il y a aucun des hommes qui ait honte.

*ወባሕቱ ፡ ስምዐኒ ፡ ኢዮብ ፡ ቃልየ ። ወአጽምአኒ ፡ ነገርየ ። *ናሁ ፡ ከሠትኩ ፡ XXXIII, 1-2
አፉየ ፡ ወነበበ ፡ ልሳንየ ። *ወንጹሐ ፡ ይሔሊ ፡ ልብየ ። ወጥበበ ፡ ከናፍርየ ፡ ንጹሐ ፡ ይ 3
መክር ። *መንፈሰ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ፈጠረኒ ። መንፈሰ ፡ ዘኵሉ ፡ ይመልክ ፡ ይ 4
ሜህረኒ ። *እመ ፡ ትክል ፡ ታውሥአኒ ፡ ለዝ ፡ ነገር ። ተዐገሰኒ ፡ አነሂ ፡ እንግርከ ፡ ወአ 5
ንተሂ ፡ አውሥአኒ ። *እምዕቡር ፡ ብህባሄከ ፡ ከማየ ፡ ወእምኔሁ ፡ ቀሳሜኑ ። *ኢያሕ 6-7
ዝንከ ፡ ወኢትትሐዘበኒ ። ወእዴየኒ ፡ ኢያከብድ ፡ ላዕሌከ ። *ወባሕቱ ፡ ነገርከ ፡ ግፍዕ 8
ከ ። ስምዐኒ ፡ ቃለ ፡ ነገርየ ። *እስመ ፡ ትቤ ፡ ንጹሕ ፡ አነ ፡ ወኢአበስኩ ። ወጻድቅ ፡ 9
አነ ፡ ወኢገበርኩ ፡ ኃጢአተ ። *ወአከ ፡ ሊተ ፡ ዘይነግር ። ወረሰየኒ ፡ ከመ ፡ ጸላኢ ። 10
*ወአቀሞን ፡ ዲበ ፡ ዳሕፅ ፡ ለእገሪየ ። ወወቀበ ፡ ኵሎ ፡ ፍናዊየ ። *እፎ ፡ ትብል ፡ ጻድቅ ፡ 11-12

XXXIII. — 1. ስምዓኒ ፡ B ኢዮብ ፡] ኦኢዮብ ፡ B. — 3. ንጹሐ ፡] ወንጹሐ ፡ B ይሔሊ ፡ ልብየ ፡ ወጥበበ ፡ ከናፍርየ ፡ ንጹሐ ፡] *om.* A. — 4. መንፈሰ ፡] መንፈስየ ፡ A B መንፈሰ ፡ (2°)] መንፈስየ ፡ A, ወ መንፈሰ ፡ B. — 5. ለዝ ፡] በዝ ፡ A B ተዐገሠኒ ፡ A, ተዓገሠኒ ፡ B አነሂ ፡] አነኒ ፡ B እንግረከ ፡ A ወአንተሂ ፡] አንተኒ ፡ A B. — 6. እምጽቡር ፡ B ብሕባሄከ ፡ B. — 7. ኢያኅዝንከ ፡ A, ወኢያኅዝንከ ፡ B ወኢትትንዘበኒ ፡ A. — 8. እንግረከ ፡ A B ግፍዐከ ፡ A, ግፍዓከ ፡ B ስምዓኒ ፡ B. — 9. ወጻድቅ ፡] ጻድ ቅ ፡ B ኃጢአተ ፡ A. — 10. ወአኮ ፡ ሊተ ፡] ወረሰይከ ፡ ሊተ ፡ A, ወረሰይከ ፡ ሎቱ ፡ B ወረሰየኒ ፡] ወረሰ ይከኒ ፡ A ጸላኢ ፡ B. — 11. ዳሕፅ ፡] ዕፅ ፡ A, ዳሕጽ ፡ B ለእገርየ ፡ A B ወዓቀበ ፡ B ፍናውየ ፡ B. — 12. እፎ ፡] ወእፎ ፡ A ወኢይሰምዓኒ ፡ B.

Mais entends, Iyob, mes paroles; XXXIII, 1
et écoute mes discours.
Voici que j'ai ouvert ma bouche; 2
et ma langue a parlé.
Et mon cœur a pensé des choses pures; 3
et la sagesse de mes lèvres conseille des choses pures.
L'esprit de Dieu m'a créé; 4
et l'esprit de Celui qui domine tout, m'a instruit.
Si tu peux, réponds-moi à ce discours; 5
attends-moi, je te parlerai, et tu me répondras.
Tu es façonné d'argile, comme moi; 6
et nous en sommes détachés.
Je ne t'attristerai pas, et tu n'auras point de soupçons contre moi; 7
et aussi ma main ne sera pas lourde sur toi.
Mais tu diras ta faute; 8
et tu écouteras les paroles de mon discours.
Pourquoi as-tu dit : Je suis innocent, et je n'ai pas péché; 9
et je suis juste, et je n'ai pas fait de péchés;
et ce n'est pas pour moi, ce qu'il a dit; 10
et il m'a fait un adversaire;
et il a placé mes pieds sur un endroit glissant; 11
et il a observé toutes mes voies?
Comment dis-tu : Je suis juste; et il ne m'entend pas? 12

13 እነ ፡ ወኢይሰምዐኒ ። ዘለዓለም ፡ ውእቱ ፡ ዘላዕለ ፡ መዋቲ ። *እፎ ፡ ትብል ፡ ኢይሰም
14 ዐኒ ፡ ኵሎ ፡ ነገረ ፡ ጽድቅየ ። *እምከመ ፡ ምዕረ ፡ ነገረ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ በዳግም
15 ሰ ፡ በሕልም ፡ ወእማእከ ፡ በነገረ ፡ ሌሊት ። *ወያመጽእ ፡ ዐቢየ ፡ ድንጋፄ ፡ ላዕለ ፡ ሰብ
16 እ ፡ እንዘ ፡ ይሰክብ ፡ ዲበ ፡ ምስካቡ ። *ሶቤሃ ፡ ይከሥቶ ፡ ልቦ ፡ ለሰብእ ፡ ከመ ፡ ይር
17 አይ ፡ ግርማ ፡ ወይፍራህ ። *ወይሚጦ ፡ ለሰብእ ፡ እምኃጢአቱ ። ወያድኅኖ ፡ ሥጋሁ ፡
18-19 እምድቀት ። *ወምሕከ ፡ ነፍሶ ፡ እሞት ፡ ከመ ፡ ኢይደቅ ፡ ውስተ ፡ ቀትል ። *ወካዕበ ፡
20 ይጌሥጾ ፡ በደዌ ፡ በውስተ ፡ ምስካቡ ። ወይቄቀኦ ፡ ኵሉ ፡ አዕጽምቲሁ ። *ወኢይክ
21 ል ፡ ጥዒመ ፡ ኵሎ ፡ መብልዐ ፡ እክል ። ወትፈቱ ፡ ነፍሱ ፡ ትብላዕ ። *እስከ ፡ ተኅልቅ ፡
22 ሥጋሁ ። ወያስተረኢ ፡ አዕጽምቲሁ ፡ ዕራቁ ። *ወአልጸቀት ፡ ነፍሱ ፡ ለሞት ። ወሕይወ
23 ቱሂ ፡ ለሰኢል ። *ወእመ ፡ ኮነ ፡ ዐሠርቱ ፡ ምእት ፡ መላእክተ ፡ ሞት ። አሐዱ ፡ እምው

13. ኢይሰምዓኒ ፡ B ነገረ ፡] *om.* A B. — 14. በዳግምሰ ፡] ወዳግምሰ ፡ A B በሕልም ፡] በነቢያት ፡ B. — 15. ወእመአኮ ፡ A, ወእመ ፡ አኮ ፡ B ዐቢየ ፡ A, ዓቢየ ፡ B ዲበ ፡] በዲበ ፡ A. — 16. ይከስቶ ፡ A. — 17. ወይመይጦ ፡ A B እምኃጢአት ፡ A, እምኃጢአት ፡ B ሥጋሁ ፡] ለሥጋሁ ፡ B እምደቀት ፡ A. — 18. ወምሕኮ ፡] ወምሕኮ ፡ P, ወይምህክ ፡ B ነፍሶ ፡] ለነፍሶ ፡ A. — 19. ወይቄቀኦ ፡ A ኵሎ ፡ A አእጽምቲሁ ፡ B. — 20. ኵሎ ፡ ጥዒመ ፡ A መብልዓ ፡ B. — 21. ያነልቅ ፡ A, የሐልቅ ፡ B ወያስተርኢ ፡ A B አእጽምቲሁ ፡ B. — 22. ለሞት ፡] ለመዊት ፡ B. — 23. ዐሠርቱ ፡ ምእት ፡] ዐሠርተ ፡ ምእተ ፡ A, ፲፻ ፡ B አሐዱ ፡] ፩ ፡ B እምውስቴቶሙ ፡] እምኔሆሙ ፡ B ኀለየ ፡ A ኃበ ፡ P ኀጢአቶ ፡ A ወ ያርእዮ ፡ A B.

Éternel est celui qui est au-dessus du mortel.

13 Comment dis-tu : Il n'entend pas tous les discours de ma justice?

14 Depuis qu'une fois Dieu a parlé;
dans la deuxième fois (ce) sera en songe;
et sinon, dans les discours de la nuit.

15 Et il fait venir un grand effroi sur l'homme,
quand celui-ci est couché sur son lit.

16 Alors il ouvre le cœur de l'homme,
pour qu'il voie la majesté, et il craint.

17 Et il éloigne l'homme de son péché;
et il sauve son corps de la chute.

18 Et il a épargné son âme de la mort,
pour qu'il ne tombe pas dans le combat.

19 Et aussi il l'avertit par la maladie dans son lit;
et tous ses os se font durs.

20 Et il ne peut goûter nulle nourriture de pain;
et lui-même désire manger.

21 A ce point que sa chair se consume;
et il paraît nu dans ses os.

22 Et son âme a été près de la mort;
et sa vie, du Siol.

23 Et quoique les anges de la mort soient un millier,

ስቴቶሙ ፡ ኢይቀትሎ ። ለእመ ፡ ሐለየ ፡ በልቡ ፡ ይትመየጥ ፡ ኀበ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡
ከመ ፡ ይንግሮ ፡ ለሰብእ ፡ ኃጢአቶ ፡ ወያርኢዮ ፡ ጌጋዮ ። *ወይትዐቀብ ፡ ከመ ፡ ኢይ 24
ደቅ ፡ ውስተ ፡ ሞት ። ወይሔድሳ ፡ ለነፍሱ ፡ ከመ ፡ ምርገ ፡ አረፍት ። አዕጽምቲሁኒ ፡
ይመልእ ፡ እንጉዐ ። *ወያደክሞ ፡ ለሥጋሁ ፡ ከመ ፡ ዘሕፃን ። ወይሬሲዮ ፡ ጽጉዐ ፡ እ 25
ምሰብእ ። *ወዘጸለየ ፡ ኀበ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ይትወከፎ ። ወይበውእ ፡ በንጹሕ ፡ ገጽ ፡ 26
እንዘ ፡ ይነግር ። ወፈደዮ ፡ ለሰብእ ፡ ጽድቆ ። *ወሶቤሃ ፡ የሐይስ ፡ ረእሶ ፡ ሰብእ ። ወለ 27
ሊሁ ፡ ይብል ፡ ምንተ ፡ ገበርኩ ። ወኢመጠንየ ፡ ዘረከበኒ ፡ በጌጋይየ ። *አድኅና ፡ 28
ለነፍስየ ፡ ከመ ፡ ኢትሖር ፡ ለሙስና ። ወትርአይ ፡ ብርሃነ ፡ ሕይወትየ ። *ናሁ ፡ ዘኵሎ ፡ 29
ይገብር ፡ ኃያል ። ሠለስቱ ፡ ፍናዊሁ ፡ ለብእሲ ። *ወባሕቱ ፡ አድኅና ፡ ለነፍስየ ፡ እሞ 30
ት ። ከመ ፡ ትስበሕ ፡ ሕይወትየ ፡ በውስተ ፡ ብርሃን ። *ወአጽምአኒ ፡ ኢዮብ ፡ ወስምዐ 31

24. ወይትዐቀብ ፡] ወይትዓወቅ ፡ ወይትዓቀብ ፡ A, ወይትዓቀብ ፡ B ምረገ ፡ B ዓረፍት ፡ B አዕጽምቲሁኒ ፡] ወአዕጽምቲሁኒ ፡ A, ወአእጽምቲሁኒ ፡ B ይመልዑ ፡ B አንጉዐ ፡ A, አንጉዓ ፡ B. — 25. ለሥጋሁ ፡] ሥጋሁ ፡ A ወይሬስዮ ፡ A B ጽጉዐ ፡] ወጽጉዕ ፡ A, ጽጉዓ ፡ B. — 26. ወዘጸለየ ፡] ወዘጸለየኒ ፡ B ይትወከፎ ፡] ወጸለየ ፡ ይወከፎ ፡ A, ይትቄከፎ ፡ B ገጹ ፡ B እንዘ ፡] ወእንዘ ፡ A ወፈደዮ ፡] ወይፈድዮ ፡ A B ለሰብእ ፡ ጽድቆ ፡] ለዝኩ ፡ በከመ ፡ ምግባሩ ፡ ጽድቀ ፡ A. — 27. ያኃይስ ፡ A ርእሶ ፡ A B ዘረከበኒ ፡] ዘኢረከበኒ ፡ A በጌጋይየ ፡] ለጌጋየ ፡ A. — 28. አድኅና ፡] ወአድኃና ፡ B ለሙስና ፡] ውስተ ፡ ሙስና ፡ A B. — 29. ዘኵሎ ፡ ይገብር ፡ ናሁ ፡ ኃያል ፡ A, ዘዝኩ ፡ ይገብር ፡ ናሁ ፡ ኃያል ፡ B ሠለስቱ ፡] ወሠለስቱ ፡ A, ወ፫ ፡ B ፍንዊሁ ፡ P. — 30. ለነፍስያ ፡] ለፍስየ ፡ A ሕይወትየ ፡] ሕይወትን ፡ P A. — 31. ወአጽምአኒ ፡] አጽምአኒ ፡ B ወስምዐኒ ፡] *om.* A, ወስምዓኒ ፡ B እንግረክ ፡ B.

nul d'entre eux ne le tuera;
s'il a pensé, dans son cœur, retourner vers Dieu,
pour qu'il dise à l'homme son péché, et qu'il montre son délit.
Et il le gardera pour qu'il ne tombe pas dans la mort; 24
et il renouvellera son âme comme le crépi du mur;
et ses os aussi se rempliront de moelle.
Et il rendra sa chair tendre comme celle d'un enfant; 25
et il le rendra le plus ferme des hommes.
Et celui qui a fait une prière à Dieu, celui-ci l'accueillera; 26
et il entrera avec un visage serein, quand il parlera;
et il récompensera l'homme de sa justice.
Et alors l'homme se blâme lui-même; 27
et lui-même dit : Qu'est-ce que j'ai fait?
Et il ne me suffit pas de ce qu'il a trouvé dans mon délit.
Il a sauvé mon âme, afin qu'elle n'aille pas à la corruption, 28
et afin que ma vie voie la lumière.
Voici tout ce que le Puissant a fait; 29
et il y a trois voies pour l'homme.
Mais il a sauvé mon âme de la mort; 30
afin que ma vie offre des louanges dans la lumière.
Écoute-moi, Iyob, et entends-moi; 31

32 ኒ ። ጸጥ ፡ በል ፡ ወአነ ፡ እንግርከ ። *ወእመሰ ፡ ቦዘ ፡ ትብል ፡ በል ። ንግር ፡ እፈቅድ ፡
33 ጥቀ ፡ ትጽደቅ ። *ወእማእኰሰ ፡ አንተ ፡ ስምዐኒ ። አርምም ፡ ወእመህርከ ፡ ጥበበ ።
XXXIV, 1-2 *ወአውሥአ ፡ ኤልዩስ ፡ ወይቤ ። *ስምዑኒ ፡ ጠቢባን ። ወአጽምኡኒ ፡ ሠናየ ፡ ማእ
3-4 ምራን ። *እስመ ፡ እዝን ፡ ነገረ ፡ ያሜክር ፡ ወጕርሜ ፡ እክለ ፡ ይጥዕም ። *ያይነ ፡ ንነ
5 ሥእ ፡ ለራእስነ ። ናአምር ፡ ምንት ፡ ይኄይስ ፡ በማእከልነ ። *እስመ ፡ ይቤ ፡ ኢዮብ ፡
6 ጻድቅ ። ወሰለጠ ፡ ሊተ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ኵነኔየ ። *ወሐሰወኒ ፡ ፍትሕየ ። አሐም
7 ም ፡ በግፍዕ ፡ ዘአልብየ ፡ አበሳ ። *መኑ ፡ ሰብእ ፡ ከመ ፡ ኢዮብ ፡ ዘይሰትያ ፡ ለትዕግ
8 ስት ፡ ከመ ፡ ማይ ። *ወኢአበሰ ፡ ወኢገገየ ፡ ወግሙራ ፡ ኢተሳተፈ ፡ ምስለ ፡ ገበር
9 ት ፡ ዓመፃ ። ወኢሖረ ፡ ምስለ ፡ ኃጥአን ። *ወኢትቤ ፡ ኢይዋኅይዎ ፡ ለሰብእ ። ወኢ

32. ወእመሰ ፡ ቦዘ ፡ ትብል ፡] ወእመአኰሰ ፡ ዘትብል ፡ A, ወእመሰቦ ፡ ዘትብል ፡ B በል ፡] *om.* B ጥ
ቅ ፡ P. — 33. ወእማእኰሰ ፡] ወእመ ፡ አኰሰ ፡ A B ስምዓኒ ፡ B ወእምህርከ ፡ B.
XXXIV. — 1. ወአውሥአ ፡ A. — 3. እዝን ፡ A ወጕርሜ ፡ A. — 4. ለርእስን ፡ A B ናአምር ፡]
om. A, ነአምር ፡ B ምንተ ፡ A B ይሔይስ ፡ A በማእከሌን ፡ B. — 5. ጻድቅ ፡] ጻድቀ ፡ አነ ፡ B
ወሠለጠ ፡ A. — 6. ወነመወኒ ፡ A አሐምም ፡] ወአሐምም ፡ B ዘአልብየ ፡] ዘእንበለ ፡ B. — 7. ሰብእ ፡]
om. A ዘይሠትያ ፡ A ለትዕግሥት ፡ A B. — 8. ዐመፃ ፡ A. — 9. ወኢትቤ ፡] ወይቤ ፡ B ኢትዋሕ
ዮ ፡ A, ኢይዋሕይዎ ፡ B ወኢይነውጸ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡] ወይሔውጸ ፡ እግዚአብሔር ፡ A, በሩጸቱ ፡
ቅድመ ፡ እግዚአ ብሔር ፡ B.

garde le silence, et je te parlerai.
32 Mais s'il y a quelque chose que tu aies à dire, dis;
parle, je veux bien que ton affaire soit juste.
33 Mais s'il n'en est pas ainsi, toi, entends-moi;
tais-toi, et je t'enseignerai la sagesse.

XXXIV, 1 Et Elyous répondit, et dit :
2 Entendez-moi, sages;
et écoutez-moi bien, savants.
3 Car l'oreille examine le discours,
et la gorge goûte le pain.
4 Prenons un jugement pour nous-mêmes;
et sachons ce qui est le meilleur au milieu de nous.
5 Parce que Iyob a dit : Je suis juste;
et Dieu m'a imposé mon jugement.
6 Et il m'a refusé mon droit;
et je suis affligé par injustice sans que j'aie des fautes.
7 Qui est l'homme, comme Iyob,
qui boit la patience comme l'eau?
8 Et il n'a pas failli, et il n'a pas commis de délit;
et il ne s'est jamais associé à ceux qui font l'iniquité;
et il n'a pas marché avec les pécheurs.
9 Et tu ne dis pas : Il ne punira pas l'homme;

ይነውጸ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። *ይእዜኒ ፡ ስምዑኒ ፡ ጠቢባነ ፡ ልብ ። ኢትፍቅዱ ፡ ተ 10
አብሶ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወኢትሁክዎ ፡ ለጻድቅ ፡ በቅድመ ፡ ዘኵሎ ፡
ይመልክ ። *ወይፈድዮ ፡ ለኵሉ ፡ ሰብእ ፡ በከመ ፡ ግብሩ ። ወይረክቦ ፡ ለብእሲ ፡ በ 11
ከመ ፡ ፍናቱ ። *ትሬስዩኑ ፡ ከመዝ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ይገፍዕ ። ወዘኵሎ ፡ ይመል 12
ክ ፡ ይዌልጥ ፡ ፍትሐ ። *ዘውእቱ ፡ ፈጠራ ፡ ለምድር ። መኑ ፡ ውእቱ ፡ ዘገብረ ፡ ዘታ 13
ሕተ ፡ ሰማይ ፡ ወኵሎ ፡ ዘውስቴታ ። *ለእመ ፡ ፈቀደ ፡ ያጸንዕ ፡ ዘይእኅዝ ፡ መንፈ 14
ስ ፡ ዘእምኀቤሁ ። *ይመውት ፡ ኵሉ ፡ ዘሥጋ ፡ ኀቡረ ። ኵሉ ፡ መዋቲ ፡ ውስተ ፡ መ 15
ሬት ፡ ይገብእ ፡ እምኀበ ፡ ተፈጥረ ። *ወእማእኮሰ ፡ ተገሠጽ ፡ ወስማዕ ፡ ዘንተ ። ወአ 16
ጽምእ ፡ ቃለ ፡ ነገርየ ፡ አንተ ። *ዝኩ ፡ ዘይጸልእ ፡ ዓመፃ ፡ ወዘያጠፍአሙ ፡ ለእኩያ 17
ን ፡ ዘለዓለም ፡ ጻድቅ ። *ዕሩፍ ፡ ዘይብሎ ፡ ለንጉሥ ፡ አበስከ ። ወእኩይ ፡ ብሂል ፡ ለ 18

10. ይእዜኒ ፡] ወይእዜኒ ፡ A B ኢትፈቅዱ ፡ A ታአብሱ ፡ A ወኢትሁክዎ ፡ A B. — 11. ሰብእ ፡] *om.* A B ግብሩ ፡] ምግባሩ ፡ A B ወይረክቦ ፡] ወኢይረክቦ ፡ A በከመ ፡] ዘከመ ፡ A. — 12. ትሬ ስዩ ፡] ትሬስዮ ፡ A, ትሬስዮኑ ፡ B ከመዝ ፡] ዘከመ ፡ A, ከመ ፡ B ይዌልጥ ፡] ይዌጥሕ ፡ A. — 13. ፈ ጠራ ፡ A. — 14. ለእመ ፡] ወእመ ፡ A, እመ ፡ B ፈቀደ ፡] ውእቱ ፡ ፈቀደ ፡ B ዘይእኅዝ ፡] ወይእኅዝ ፡ A B መንፈስ ፡ B ዘእምኀቤሁ ፡] ዘኀቤሁ ፡ B. — 15. ይመውት ፡] ወይመውት ፡ A B ኵሉ ፡ B. — 16. ወእመ ፡ አኮሰ ፡ A B ተግሣጽ ፡ A ወስማዕ ፡ ዘንተ ፡] *om.* B ወአጽምዕ ፡ B አንተ ፡] እንተ ፡ A. — 17. ዘይፀልእ ፡ A, ዘይጸልዕ ፡ B ዐመፃ ፡ A ወዘያጠፍአ ፡ A. — 18. ጽሩፍ ፡ B ዘይ ብል ፡ A ወእኩይ ፡] ወእኩይኒ ፡ B ብሂለ ፡ A.

et Dieu ne le visitera pas.
Et maintenant aussi écoutez-moi, sages de cœur; 10
ne veuillez pas pécher devant Dieu,
ni troubler le juste devant Celui qui domine tout.
Et il rend à chaque homme selon ses œuvres; 11
et il atteint l'homme selon sa voie.
Est-ce que vous jugez ainsi : Dieu commet l'injustice, 12
et Celui qui domine tout, viole le droit?
C'est lui qui a créé la terre; 13
qui est-ce qui a fait ce qui est sous le ciel, et tout ce qu'il y a en elle?
S'il le veut, il retiendra ce que l'esprit, qui vient de lui, prendra. 14
Et tout ce qui est de chair mourra à la fois; 15
et tout mortel retournera à la poussière dont il est créé.
Mais s'il n'en est pas ainsi, corrige-toi, et entends cela; 16
et écoute les paroles de mon discours.
Celui qui hait l'iniquité, 17
et qui anéantit les mauvais, c'est l'éternel Juste.
Blasphémateur est celui qui dit au roi : Tu as péché; 18
et il est mal aussi de le dire au prince.

19 መላእክት ። *ዘኢይነፍር ፡ ገጸ ፡ ክቡር ። ወዘኢያአምር ፡ አክብሮ ፡ ዐቢይ ። ዘኢይገግ
20 ጽ ፡ እምኔሆሙ ። *ወከንቱ ፡ ይረክቦሙ ። ወዘይጸርጎ ፡ ወያየድዕ ፡ ለሰብእ ። ወገብረ ፡
21 እኩየ ፡ ዲበ ፡ ምስኪን ። *ለሊሁ ፡ ይሬኢ ፡ ምግባሮ ፡ ለሰብእ ። ወአልቦ ፡ ዘይትኅ
22 ባእ ፡ እምኔሁ ፡ ዘገብረ ፡ ምንትኒ ። *አልቦ ፡ ብሔረ ፡ ኀበ ፡ ይትኅብእዎ ፡ ገበርተ ፡ ዓ
23-24 መግ ። *እስመ ፡ ኢያመስጥ ፡ እንከ ። እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ኵሎ ፡ ይሬኢ ። *ዘያአምር ፡
25 ዘአልቦ ፡ አሰረ ። ክቡራተ ፡ ወመንክረ ፡ ዘአልቦ ፡ ኀልቈ ። *ዘያአምሮሙ ፡ ምግባሮ
26 ሙ ። ወያገብኦ ፡ በሌሊት ፡ ወያሐምም ። *ወያጠፍኦሙ ፡ ለኃጥኣን ። ወጻድቃንሰ ፡
27 ቅድሜሁ ፡ እሙንቱ ። *ወእለሰ ፡ ተግሕሡ ፡ እምሕገ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወኢያአም
28 ሩ ፡ ኵነኔሁ ። *ከመ ፡ ያግብኦ ፡ ላዕሌሁ ፡ አውያተ ፡ ነዳይ ። ወይሰምዕ ፡ ገዓረ ፡ ምስኪ

19. ዘኢይነፍር ፡ A, ዘኢየኃፍር ፡ B ወዘኢያአምር ፡ B ዓቢይ ፡ B ዘኢገግጽ ፡] ዘኢይጌሥጽ ፡ A, ዘኢ ይገግፅ ፡ B እምኔሆሙ ፡] እምገጸሙ ፡ A B. — 20. ወከንቱ ፡] ከንቱ ፡ A B ይረክቦ ፡ B ወዘይጸር ጎ ፡] ዘይጸርጎ ፡ A, ዘይጸርሕ ፡ B ወያየድዕ ፡] ወያደምዕ ፡ A, ወኢያጸምኦ ፡ B ምስኪናን ፡ B ወግብረ ፡ P ወገብረ ፡ እኩየ ፡ ዲበ ፡ ምስኪን ፡] *om.* A. — 21. ለሊሁ ፡ ይሬኢ ፡ ምግባሮ ፡ ለሰብእ ፡] *om.* A ወ አልቦ ፡] ወአልቦ ፡ ምንተኒ ፡ A, ወአልቦ ፡ ምንትኒ ፡ B ዘገብረ ፡ ምንትኒ ፡] *om.* A B. — 22. አልቦ ፡] ወአልቦ ፡ A B ብሔር ፡ B ዐመፃ ፡ A. — 23. ኢያመሥጡ ፡ B እግዚአ ፡ ብሔር ፡] እምእግዚአብሔር ፡ B ኵሎ ፡] ዘኵሎ ፡ B. — 24. ዘየአምር ፡ B ዘአልቦ ፡] አልቦ ፡ A አሠረ ፡ B ወመንክራተ ፡ B ኖልቈ ፡ A. — 25. ዘየአምር ፡ B ወያገብእ ፡ A B በሌሊት ፡] ሌሊተ ፡ A B ወያሐምሞ ፡ A, ወየሐ ምሞሙ ፡ B. — 26. ወጻድቃንሰ ፡] ጻድቃንሰ ፡ B. — 27. ተግኅሡ ፡ A B ወኢያአምሩ ፡] ወያአምሩ ፡ A, ወየአምሩ ፡ B. — 28. ይገብእ ፡ A B ላዕሌሆሙ ፡ A B ነዳያን ፡ B ወይሰምዕ ፡ A B ምስኪንን ፡ A.

19 Celui qui ne vénère pas le visage du noble,
et qui ne sait pas honorer le grand;
celui-ci n'aura pas peur d'eux :
20 la vanité les atteindra.
Et celui qui crie, et n'écoute pas l'homme;
et a fait le mal contre les pauvres;
21 lui-même verra l'œuvre de l'homme,
et rien de ce qu'il a fait, ne lui sera caché.
22 Et il n'y a point de terre où se cachent ceux qui font l'iniquité.
23 Parce qu'ils n'échapperont plus;
Dieu voit tout.
24 Il sait ce dont il n'y a point de vestiges,
des choses glorieuses et admirables, sans nombre.
25 Il sait leurs ouvrages,
et il les fait retourner dans la nuit, et il [les] afflige.
26 Et il anéantit les pécheurs;
mais les justes sont devant lui.
27 Mais ceux qui se sont éloignés de la loi de Dieu;
et qui n'ont pas connu son jugement;

ናን ። *ውእቱ ፡ ይሁበሙ ፡ ዕረፍተ ፡ መኑ ፡ ውእቱ ፡ ዘይኴንን ። ወየኀብእ ፡ ገጸ ፡ ወ 29
አልቦ ፡ ዘይሬኢዮ ። ወለለ ፡ አሕዛብ ፡ ወበበ ፡ ሰብኡ ፡ ኀቡረ ። *ወያነግሥ ፡ ብእሴ ፡ 30
መድልወ ፡ በእንተ ፡ እከየ ፡ ሕዝብ ። *ዘይብሎ ፡ ለኃያል ፡ ኑሣእኩ ፡ ወአልቦ ፡ አኀ 31
ዘ ። *አነኒ ፡ ለሊየ ፡ እሬኢ ፡ ወአንተኒ ፡ አርኢየኒ ። እመ ፡ ዐመፃ ፡ ገበርኩ ፡ ከመ ፡ 32
ኢይድግም ። *ቦኑ ፡ እምኀቤሁ ፡ ነሣእክዋ ፡ ከመ ፡ ትትረሐቅ ፡ አንተ ። እስመ ፡ አን 33
ተ ፡ ተኀሪ ፡ ወአከ ፡ አነ ። ወእመቦ ፡ ዘታአምር ፡ ንግር ። *እስመ ፡ ጠቢባነ ፡ ልብ ፡ 34
ይብሉ ፡ ከመዝ ። ወብእሲ ፡ ጠቢብ ፡ ይሰምዐኒ ፡ ነገርየ ። *ወኢዮብሰ ፡ አከ ፡ በጥበ 35
ብ ፡ ዘይትናገር ። ወነገሩሂ ፡ አከ ፡ ከመ ፡ ምሁር ። *ወበሕቱ ፡ ተመህር ፡ ኢዮብ ። 36

29. ውእቱ ፡] ወውእቱ ፡ A B መኑ ፡] ወመኑ ፡ A B ዘይሬእዮ ፡ A B ወለለ ፡ አሕዛብ ፡] በበሕ ዝቡ ፡ B. — 30. ወያነግሥ ፡] ወያነሥእ ፡ A ብእሲ ፡ A መዳልወ ፡ A, መደልወ ፡ B. — 31. ዘይቤሎ ፡ B ለኀያል ፡ A ወአልቦ ፡] ወአልብየ ፡ A B. — 32. ለልየ ፡ A B እሬእይ ፡ A አርእየኒ ፡ A B ኅ መፃ ፡ B ኢይድግም ፡] *add.* ተናግሮ ፡ B. — 33. እምኀቤሁ ፡] እምኀቤከ ፡ A B ትትራሐቅ ፡ A, ት ትረሐቀኒ ፡ B አንተ ፡ ተኀሪ ፡] ተሐሪ ፡ A, ተኀሪ ፡ አንተ ፡ B ወአኮ ፡ አነ ፡] ወአኮ ፡ አንተ ፡ A ዘተአ ምር ፡ B. — 34. ይሰምዓኒ ፡ A B ነገርየ ፡] ቃልየ ፡ B. — 35. አኮ ፡ አኮ ፡ A በጥበብ ፡] ከመ ፡ ጠቢብ ፡ A B አኮ ፡] ኢኮነ ፡ B. — 36. ተማህር ፡ A ኢታውሥእ ፡] ወኢታውሥእ ፡ B.

pour qu'il lui rende les plaintes du pauvre; 28
et pour qu'il entende les cris des malheureux;
il leur donnera le repos; et qui châtiera? 29
Et il cachera sa face, et personne ne le verra,
et pour chaque peuple et pour chaque nation à la fois.
Et il a fait régner un homme hypocrite, 30
à cause de la malice du peuple.
Il a dit au valeureux : J'ai reçu, et je n'ai rien pris. 31
Et je vois moi-même, et toi aussi tu m'as montré, 32
si j'ai fait l'iniquité, pour que je ne recommence pas.
Est-ce que je l'ai reçue de toi, pour que tu t'éloignes? 33
Parce que tu l'as choisie, et non moi;
et s'il y a quelque chose que tu saches, dis-le.
Parce que les sages de cœur disent ainsi; 34
et l'homme savant écoute mon discours.
Mais Iyob ce n'est point avec sagesse qu'il parle; 35
et son discours n'est pas comme celui d'un homme intelligent.
Mais instruis-toi, Iyob; 36
et ne réponds donc pas comme les insensés;

37 ኢታውሥእ ፡ እንከ ፡ ከመ ፡ አብዳን ። *ከመ ፡ ኢንወስክ ፡ ዲበ ፡ ኃጣውኢነ ። ወይከውነነ ፡ ጌጋየ ፡ ነቢበ ፡ ብዙኀ ፡ ነገር ፡ ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ።

XXXV, 1-2 *ወያገመ ፡ ዓዲ ፡ አውሥአ ፡ ኤልዩስ ፡ ወይቤ ። *ምንተ ፡ ትብል ፡ ተዋቂሠከ ፡ አንተ ። ምንትኑ ፡ አንተ ፡ ከመ ፡ ትበል ፡ ጻድቅ ፡ አነ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ።

3-4 *ወትብል ፡ ምንተ ፡ እሬሲ ፡ አበስኩ ። *አነ ፡ አወሥአከ ፡ ለከ ፡ ወለሠለስቱ ፡ አዕርክቲከ ።

5 *ነጽር ፡ ሰማየ ፡ ወርኢ ። ወአእምር ፡ ሚመጠነ ፡ ልዑል ፡ እምኔከ ፡ ደመናት ።

6 *እመሂ ፡ አበስከ ፡ ምንተ ፡ ትረሲ ። ወለእመሂ ፡ ብዙኅ ፡ ምግባርከ ፡ ምንተ ፡ ትክል ፡ ገቢረ ።

7 *እመ ፡ ጻድቅ ፡ አንተ ፡ ምንተ ፡ ወሀብከ ። ወምንተ ፡ ነሥአ ፡ እምእዴከ ።

8-9 *ለሰብእ ፡ ዘከማከ ፡ ኃጢአትከ ። ወለእጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ጽድቀከ ። *እምብዝኆ

10 መ ፡ ለመስተአግላን ፡ የአወይዉ ። ወይግዕሩ ፡ እመዝራዕተ ፡ ብዙኃን ። *ወኢይቤ ፡

37. ከመ ፡ ኢንወስክ ፡] ወኢትወስክ ፡ እንከ ፡ አበደ ፡ A, ከመ ፡ ኢትወስክ ፡ እንከ ፡ አበደ ፡ B ኃጣውኢ ከ ፡ A B ወይከውንከ ፡ A B.

XXXV. — 1. ወያገመ ፡ ዓዲ ፡ አውሥአ ፡] ወተሠጥወ ፡ A, አውሥአ ፡ B. — 2. ትብል ፡] *om.* A ተ ዋቂሰከ ፡ A B አነ ፡] *om.* A ቅድመ ፡] በቅደመ ፡ B. — 3. አበስኩ ፡] እመ ፡ አበስኩ ፡ B. — 4. አወ ሥአከ ፡] ወአወሥአከ ፡ A ወለኮ ፡ A B አእርክቲከ ፡ B. — 5. ወርኢ ፡] *om.* B ሚመጠን ፡ B ል ዑል ፡] ርጉቅ ፡ B ደመና ፡ A B. — 6. እመሂ ፡] እመኒ ፡ B ትረሲ ፡] ትሬሲ ፡ አበስክ ፡ አነ ፡ አወሥአ ከ ፡ A, ትሬሲ ፡ ላዕሌሁ ፡ B ወለእመሂ ፡] ወእመኒ ፡ A, ወእመኒ ፡ B ብዙኅ ፡ ምግባሪከ ፡ P, ብዙኅ ፡ ጌገ ይከ ፡ A, ጌገይከ ፡ ብዙን ፡ B. — 7. እመ ፡] እስመ ፡ A, ወእመ ፡ B ወሀብኮ ፡ A B ነሥአከ ፡ P እ ምእዴከ ፡] እምኀቤከ ፡ B. — 8. ኃጢአትከ ፡ A B እመሕያው ፡ A B ጽድቅከ ፡ B. — 9. ለመስተ ግ ፡ B የአውይዉ ፡ A ብዙኃን ፡ B. — 10. ዘይኤዝዝ ፡] ወይኤዝዝ ፡ A ለንዋም ፡ ሌሊት ፡] ንዋመ ፡ ሌሊት ፡ B.

37 pour que nous n'ajoutions pas à nos péchés,
et pour que ce ne soit pas pour nous une faute de prononcer beaucoup de dis-
[cours devant Dieu.

XXXV, 1 Et Elyous répondit de nouveau, et dit :

2 Qu'est-ce que tu dis en disputant?
Qui es-tu pour que tu dises : Je suis juste devant Dieu?

3 Et tu dis : Qu'est-ce que je ferai, si j'ai péché?

4 Je te répondrai à toi-même et à tes trois amis.

5 Regarde le ciel, et vois;
et sais-tu à quelle hauteur au-dessus de toi sont les nuages?

6 Et si tu as péché, qu'as-tu fait contre lui?
Et si tes ouvrages sont nombreux, que peux-tu faire?

7 Et si tu es juste, qu'as-tu donné,
et qu'a-t-il reçu de ta main?

8 De l'homme, qui est comme toi, ton péché;
et du fils du vivant, ta justice.

9 Ils crieront de la foule des trompeurs;
et ils crieront à cause des bras de beaucoup.

10 Et il ne dit pas : Où est-il, le Dieu qui m'a créé;

አይቱ ፡ ውእቱ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ዘፈጠረኒ ። ዘይኤዝዝ ፡ ለንዋም ፡ ሌሊተ ። *ዘያኅ 11
ልፈኒ ፡ እምእንስሳ ፡ ምድር ፡ ወእምአዕዋፈ ፡ ሰማይ ። *በሂየ ፡ ይጸርኑ ፡ ወኢይሰምዖ 12
ሙ ። ወእምዕእለተ ፡ እኩያን ። *እስመ ፡ ኢይፈቅድ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ እኩየ ፡ ይር 13
አይ ። እስመ ፡ ውእቱ ፡ ዘኵሉ ፡ ይመልክ ፡ መእምር ፡ ውእቱ ። *ወያድኅንኒ ፡ እምገበ 14
ርተ ፡ ዐመፃ ። ተዋቀሥ ፡ እስኩ ፡ በቅድሜሁ ፡ እመ ፡ ትክል ፡ ሰብሐቶ ፡ በከመ ፡ ውእ
ቱ ። *ወይእዜኒ ፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ ዘያአምር ፡ ጊዜ ፡ መዐቱ ። ወኢተሐዝበ ፡ ለኃጢአ 15
ቱ ፡ ዐቢይ ። *ወኢዮብሰ ፡ ከንቶ ፡ ይከሥት ፡ አፋሁ ። ወበኢያእምሮ ፡ ያከብድ ፡ ነገሮ ። 16
*ወደገመ ፡ ዓዲ ፡ አውሥአ ፡ ኤልዩስ ፡ ወይቤ ። *ተዐገሰኒ ፡ ሕዳጠ ፡ ወዓዲ ፡ እም XXXVI,
1-2
ህርከ ። ዓዲ ፡ ብየ ፡ ነገረ ። *ጎቤየ ፡ እትሜጠዋ ፡ ለትምህርትየ ፡ እምርሑቅ ። ምግባ 3
ርየሰ ፡ ጽድቅ ፡ እብል ፡ እሙን ፡ ነገር ። *ወኢኮነ ፡ ዘከነ ፡ ሐሰተ ። ዐመፃኑ ፡ ትሰምዕ ። 4

11. ዘየንልፈኒ ፡ A, ዘያኃልፈኒ ፡ B እምእስሳ ፡] እምመሬተ ፡ P ወእምአዕዋፈ ፡] ወአዕዋፈ ፡ B. — 12. በህየ ፡ B ይጸርሑ ፡ B ወእምዕእለተ ፡] እምጽእለተ ፡ B. — 13. ማእምር ፡ A B. — 14. ወያድ ኅንኒ ፡ እምገበርተ ፡] ኢይሰምዖሙ ፡ ለገበርተ ፡ B ዓመፃ ፡ B ተዋቀስ ፡ B እስኩ ፡] *add.* አንተ ፡ B በከመ ፡] ከመ ፡ A B. — 15. ወይእዜኒ ፡ A B ዘየአምር ፡ B መዓቱ ፡ B ወኢተሐዘባ ፡ A, ወኢይትሐ ዘባ ፡ B ዐባይ ፡ A, ዓባይ ፡ B. — 16. ከንቶ ፡] በከንቱ ፡ B.

XXXVI. — 1. ወደገመ ፡ ዓዲ ፡ አውሥአ ፡] ወደገመ ፡ A, ወአውሥአ ፡ B. — 2. ተዓገሠኒ ፡ B ሕዳ ጠ ፡ ወዓዲ ፡] ዓዲ ፡ ጎዳጠ ፡ A, ዓዲ ፡ ሕዳጠ ፡ B እምህርከ ፡] ወእሜህረከ ፡ A B. — 3. እምርኁቅ ፡ A B ጽድቀ ፡ A B ነገር ፡] ነገርየ ፡ B. — 4. ዘኮን ፡] ዘኢኮን ፡ A, *om.* B ዓመፃኑ ፡ B ይሰምዕ ፡ A B.

et qui prescrit le sommeil pendant la nuit;
et qui me distingue des bêtes de la terre et des oiseaux du ciel? 11
Là ils crient, et ne sont pas exaucés, 12
et à cause de l'opprobre des méchants.
Parce que Dieu ne veut pas voir le méchant, 13
parce que Celui qui domine tout, est savant.
Et il me sauve de ceux qui font l'iniquité. 14
Dispute enfin devant lui, si tu peux le louer comme il est.
Et maintenant aussi, parce qu'il n'y a personne qui connaisse le temps de sa 15
et qui ait soin de son grand péché; [colère,
mais Iyob en vain ouvre sa bouche, 16
et dans son ignorance il alourdit son discours.

Et Elyous reprit la parole, et dit : XXXVI, 1
Souffre-moi un peu, et encore je t'instruirai; 2
j'ai encore à parler.
Pour moi, je reprendrai l'instruction de loin; 3
mais je dirai mes œuvres de justice, discours véritable,
et ce qui n'est pas mensonge. 4
Est-ce que tu entendras l'iniquité?

5 *አእምር ፡ ባሕቱ ፡ ከመ ፡ ኢይገድፎ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለየዋህ ። ኀያል ፡ ወጽኑዕ ።
6-7 *ኢያሐይዎ ፡ ለልበ ፡ ኃጥአን ። ወይሁብ ፡ ፍትሐ ፡ ለነዳያን ። *ኢያአትት ፡ አዕይንቲሁ ፡
ለጻድቅ ። ወያነብሮ ፡ ውስተ ፡ መናብርት ፡ ምስለ ፡ ነገሥት ። ያነብሮሙ ፡ መልዕልቶሙ ፡
8 ወይከብሩ ። *ወእለሂ ፡ መ·ቁሕ ፡ እደዊሆሙ ፡ በሰናስል ። ወይትአኀዙ ፡ በሐብለ ፡ ኀ
9-10 ጼት ። *ወይነግሮሙ ፡ ምግባሮሙ ። ወጌጋዮ·ሙ·ኒ ፡ እስመ ፡ ብዙኀ ። *ወዳእሙ ፡ ለጻ
11 ድቅ ፡ ይሰምዖ ። ወይቤ ፡ ይትመየጡ ፡ እም·ኀጢአቶሙ ። *ለእመ ፡ ሰምዑ ፡ ወተቀን
12 ዩ ። ይፈጽሙ ፡ መዋዕሊሆሙ ፡ በሠናይ ፡ ወዓመቲሆሙ·ኒ ፡ በተድላ ። *ወለኃጥአንሰ ፡
ኢያድኀኖሙ ፡ እስመ ፡ ኢይፈቅዱ ፡ ይርአይዎ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ። እንዘሂ ፡ ይጌሥ
13 ጸሙ ፡ ኢይሰምዑ ። *መድልዋን ፡ ይሜድምዎ ፡ ለልቦሙ ፡ ለመዐት ። ወኢየአወይዉ ፡

5. አእምር ፡ B ባሕቱ ፡] ባ[ሕ]ቱ ፡ A ለየዋሕ ፡ B. — 6. ኀያል ፡ A (?) B ወጽኑዕ ፡] *add.* ውስቱ ፡ B ኢያሐይዎ ፡] ያሐይዎ ፡ P, ያኀይዎ ፡ A, ወኢያሐይዎ ፡ B ኃጥአ ፡ B. — 7. ኢያአትት ፡] ያአትት ፡ A ለጻድቅ ፡] እምጻድቅ ፡ B ያነብሮሙ ፡] ወያነብሮሙ ፡ A B መልዕልቶሙ ፡] መለዕልቶሙ ፡ P, በዕልገቶሙ ፡ A, በዕልገቶሙ ፡ መልዕልተ ፡ B. — 8. መ·ቁሕን ፡ A, መ·ቁሕን ፡ B ወይትአኀዙ ፡] ይትአኀዙ ፡ A B በሐብለ ፡] ኀብለ ፡ A ኀጼት ፡ A B. — 9. ወጌጋዮ·ሙ·ኒ ፡ A B. — 10. ወዳእሙ ፡ ወዳእሙ ፡ A ለጻድቃን ፡ B ይሰምዖሙ ፡ B ወይቤ ፡] ይቤ ፡ B ይትመየጡ ፡] ወይትመየጡ ፡ B እም·ኃጢአቶሙ ፡ B. — 11. ወተቀንዩ ፡] ወይትመየጡ ፡ A, ወይትቀንዩ ፡ B ወዓመቲሆሙ·ኒ ፡] ወዓመታቲሆሙ ፡ B በተድላ ፡] ቦተድላ ፡ A. — 12. ኢያድኀኖሙ ፡] ኢይሰምዖሙ ፡ ወኢያድኀኖሙ ፡ B እንዘሂ ፡] ወእን ዘሂ ፡ A, ወእንዘ ፡ B ይጌሥጽዎሙ ፡ A, ይጌሰጸሙ ፡ B. — 13. መደልዋን ፡ A B ያዐድምዎ ፡ A, ይኤ ድምዎ ፡ B ለመዐት ፡] በመዐት ፡ A, ለመዓት ፡ B ወኢየአወይው ፡] ወያአወይዉ ፡ A, ወየአወይዉ ፡ B እመ ፡] እስመ ፡ A አኀሠሮሙ ፡ A B.

5 Mais sais-tu que Dieu ne rejette pas l'innocent;
il est valeureux et ferme.
6 Il ne fait pas vivre le cœur des pécheurs;
et il donne le droit aux pauvres.
7 Et il n'écarte pas ses yeux du juste;
et il le fait asseoir sur les trônes avec les rois;
et il fait asseoir au-dessus d'eux, et ils sont honorés,
8 et ceux dont les mains sont liées avec des chaînes,
et ceux qui sont pris par la corde de la pauvreté.
9 Et il leur dit leurs œuvres,
et leurs délits, parce qu'ils sont nombreux.
10 Mais il écoute le juste;
et il dit : Ils se convertiront de leurs péchés.
11 S'ils ont écouté, et s'ils se sont soumis,
ils finiront leurs jours dans le bien, et leurs années dans les délices.
12 Mais pour les pécheurs, il ne les sauvera pas;
parce qu'ils ne veulent pas voir Dieu,
et quand il les reprend, ils n'écoutent pas.
13 Les hypocrites disposent leur cœur pour la colère,

እመ ፡ አኀሰሮሙ ። *ወተመውአት ፡ ነፍሶሙ ፡ በንእሶሙ ። ወያሴሕይዋ ፡ ለሕይወቶ 14
መ ፡ መላእክት ። *እስመ ፡ አመንደቡ ፡ ነዳየ ፡ ወምስኪነ ። ወሜጡ ፡ ፍትሐ ፡ የዋሃ 15
ን ። *ወተሳለቀ ፡ ላዕሌከ ፡ በአፈ ፡ ጸላኢከ ። ቀላይ ፡ ይትከፀው ፡ በታሕቲሃ ። ወትወር 16
ድ ፡ ማእድከ ፡ እንዘ ፡ ምሉእ ፡ ወጥሉል ። *ወኢያጕነዲ ፡ ፍትሐ ፡ ለጻድቅ ። *ወመ 17-18
ዑቱሰ ፡ ላዕለ ፡ ረሲዓን ፡ ይመጽእ ፡ በኀጢአቶሙ ። *ዘነሥኡ ፡ ሕልያነ ፡ ከመ ፡ የዐም 19
ፁ ። *ኢያስሕትከ ፡ ስላቀ ፡ ወስእለተ ፡ ስኡናን ፡ በምንዳቤሆሙ ። *ወባሕቱ ፡ ተዓቀብ ፡ 20-21
ወኢትግበር ፡ እኩየ ። በእንተዝ ፡ ትድኅን ፡ እምነዲት ። *ናሁ ፡ ኀያል ፡ ያጸንዕ ፡ በኀ 22
ይሉ ። ወመኑ ፡ ዘይክል ፡ ምስሌሁ ፡ ተኃይሎ ። *ወመኑ ፡ ውእቱ ፡ ዘየሐቶ ፡ ምግባሮ ። 23
ወመኑ ፡ ዘይብሎ ፡ እኩየ ፡ ገበርከ ። *ተዘከር ፡ ከመ ፡ ዓቢይ ፡ ግብሩ ። ዕደው ፡ እለ ፡ 24

14. ወተመውአት ፡] ወይትመስው ፡ A, ወትትመስው ፡ B በንእሶሙ ፡] *om.* A, በንዕሶሙ ፡ B ወያሴሕይዋ ፡] ወይሴይሕዋ ፡ A, ወይሴኀይዋ ፡ B. — 15. የዋሐን ፡ B. — 16. ጸላእትከ ፡ B ይትከዓው ፡ B በታሕቴከ ፡ B ማእድከ ፡ A, ማዕድከ ፡ B. — 17. ወኢያጕነዲ ፡] ወኢይጕንዲ ፡ A, እስመ ፡ ኢያጕነዲ ፡ B. — 18. ወመዓቱሰ ፡ B ትመጽእ ፡ B በኃጢአቶሙ ፡ B. — 19. ዘነሥአ ፡ A ኅልያን ፡ A ያዐምጹ ፡ A, የዓምፁ ፡ B. — 20. ስላቅ ፡ B ወስእለተ ፡] ወስላተ ፡ B ስዑናን ፡ B. — 21. ወኢትግበር ፡ እኩየ ፡] ወግበር ፡ ሠናየ ፡ ወኢትግበር ፡ እኩየ ፡ B በእንተዝ ፡] ወበእንተዝ ፡ B እምነዲት ፡ A B. — 22. ኃያል ፡ B በኃይሉ ፡ B ተኃይሎ ፡ A. — 23. ውእቱ ፡] *om.* A B ዘየሐቶ ፡] ዘያንትቶ ፡ A, ዘየሐትቶ ፡ B ምግባሩ ፡ A እኩየ ፡ ገበርከ ፡] ምንተ ፡ ገበርከ ፡ B. — 24. ዐቢይ ፡ A እደው ፡ B.

et ils ne gémissent pas, quand il les humilie.
Et leur âme est vaincue dans leur jeunesse; 14
et les anges tarissent leur vie.
Parce qu'ils ont affligé le pauvre et le malheureux; 15
et qu'ils ont détourné le droit des innocents.
Et il s'est moqué de toi par la bouche de ton adversaire; 16
un abîme se versera sous elle,
et ta table descendra, quand elle est pleine et grasse.
Et il ne retarde pas le droit du juste. 17
Mais sa colère viendra sur les impies, à cause des péchés 18
de ceux qui ont reçu le don de corruption, pour qu'ils soient iniques. 19
La risée et la dérision des faibles ne t'induira pas dans leur affliction. 20
Mais garde-toi, et ne fais pas le mal; 21
et par cela tu seras sauvé de l'indigence.
Voici que le valeureux est ferme dans sa vaillance; 22
et qui est-ce qui pourra prévaloir contre lui?
Et qui est-ce qui scrutera ses œuvres? 23
et qui est-ce qui lui dira : Tu as fait le mal?
Souviens-toi que ses œuvres sont grandes; 24
et que ce furent des hommes qui le jugèrent.

25-26 ከ*ንሎ ። *ወኵሉ ፡ ሰብእ ፡ ይሔሊ ፡ ለሊሁ ። ከመ ፡ ምውታን ፡ እሙንቱ ፡ ኃጥአን ። *ና
27 ሁ ፡ ጎያል ፡ ወዐቢይ ፡ ወኢንሬኢዮ ። ጕልቈ ፡ ፍናዊሁ ፡ ኢይትዐወቅ ። *ወኢይትኄ
28 ለቅ ፡ ነጠብጣበ ፡ ዝናም ። ወይትከዐው ፡ ዝናም ፡ ውስተ ፡ ደመና ። *ወይሠርጽ ፡ ዘ
29 በልየ ። ወይከድን ፡ ደመና ፡ ዲበ ፡ መዋቲ ፡ ዘአልቦ ፡ ጕልቈ ። *ወያአምር ፡ ረሐቦ ፡
30 ለደመናት ፡ በአምጣነ ፡ ጽላሎቱ ። *ወናሁ ፡ ይሰፍሕ ፡ ላዕሌሁ ፡ አእምሮ ። ወይደፍን ፡
31 በማዕበለ ፡ ባሕር ። *እስመ ፡ በሙ ፡ ይኴንን ፡ አሕዛበ ። ወይሁቦ ፡ ሲሳዮ ፡ ለጽኑዕ ።
32-33 *ወበእንተ ፡ ትብእስ ፡ ይከድን ፡ ብርሃነ ። ወአዘዘ ፡ ላቲ ፡ ዘይዳደቃ ። *ወይነግር ፡ በእን
ቲአሁ ፡ ዐርኩ ። እንተ ፡ ረከበቶ ፡ በዐመፃሁ ።

XXXVII, 1-2 *ወበእንተዝ ፡ ደንገፀኒ ፡ ልብየ ። ወወድቀት ፡ እመካና ። *ስማዕ ፡ ድምፀ ፡ መቅሠ

25. ምዉታን ፡ A. — 26. ኃያል ፡ B ወዓቢይ ፡ B ወኢይሬእዮ ፡ A B ጕልቈ ፡ A ፍነዊሁ ፡ P ኢይትዐወቅ ፡] ኢይትዓወቅ ፡ A, ወኢይትዓወቅ ፡ B. — 27. ወኢይትኄለቅ ፡] ኢይትኖለቅ ፡ A ዝናመ ፡ P ወይትከዓው ፡ B ውስተ ፡] እምውስተ ፡ B. — 28. ወይሠርፅ ፡ A, ወያሠርጽ ፡ B ጕልቈ ፡ A ዘአልቦ ፡ ጕልቈ ፡] ወይትከዓው ፡ ዝናም ፡ ዘአልቦ ፡ ጕልቈ ፡ B. — 29. ወየአምር ፡ B ርሕቦ ፡ A, ራኅበ ፡ B ለደመናት ፡] ደመናት ፡ B በአምጣነ ፡] ወበአምጣነ ፡ B ጽላሎት ፡ A. — 30. ይሠፍሕ ፡ A ወ ይደፍኖ ፡ ለማዕበለ ፡ B. — 31. ይኴንን ፡ A. — 32. ወበእንተ ፡] ወለእንተ ፡ B ይከድን ፡ ብርሃኑ ፡ A, ይከድና ፡ ብርሃነ ፡ B ዘይዳድቃ ፡ A. — 33. አርኩ ፡ B በዓመፃሁ ፡ B.

XXXVII. — 1. ደንገፀተኒ ፡ B. — 2. መዓቱ ፡ B ወይወፅእ ፡] ወዘይወጽእ ፡ B እምአፉ ፡ A.

25 Et tous les hommes pensent en eux-mêmes
que les pécheurs sont mortels.
26 Voici le valeureux et le grand, et nul ne le voit;
le nombre de ses voies est incompréhensible.
27 Et les gouttes de la pluie ne se comptent pas;
et la pluie se répand du nuage.
28 Et elle fait germer ce qui s'est flétri;
et le nuage se déploie sur le mortel, qui est sans nombre.
29 Et il connaît l'étendue des nuages,
et la grandeur de leur ombre.
30 Et voici qu'il déploie sur lui le savoir;
et il se cache dans les flots de la mer.
31 Car il juge les peuples en eux;
et il donne la nourriture à l'homme fort.
32 Et il cache la lumière parce qu'elle est nuisible;
et il lui commande de tomber.
33 Et son ami dit en sa faveur
ce qui lui est arrivé dans son iniquité.

XXXVII,1 C'est pourquoi mon cœur s'est troublé,
et il est tombé de sa place.
2 Écoute le fracas du châtiment de la colère de Dieu,

ፍተ ፡ መዐቱ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ። ወይወፅእ ፡ ነገር ፡ እምአፉሁ ። *ወብርሃኑ ፡ ዲ 3
በ ፡ ክነፈ ፡ ምድር ። *ወበድኅሬሁ ፡ ይወፅእ ፡ ቃል ። ወያንጐደጕድ ፡ በቃለ ፡ መዐቱ ። 4
ወኢይሣሃለሙ ፡ እንዘ ፡ ይሰምዕ ፡ ቃሎሙ ። *ወያንጐደጕድ ፡ ኃያል ፡ በፀዓዕ ፡ መ 5
ደንግፅ ። ወይሬሲ ፡ ለእንስሳ ፡ በበ ፡ ጊዜሁ ። ወያአምሩ ፡ ጊዜ ፡ ይሰክቡ ። በዝ ፡ ኵ
ሉ ፡ ኢይደንግፅክ ፡ ልብከ ። ወኢይትወለጥክ ፡ ሥጋክ ፡ ወልብክ ፡ እምነ ፡ ዘሥጋ ።
ወገብረ ፡ ዓቢያተ ፡ ዘኢናአምር ። *ወይኤዝዝ ፡ በረደ ፡ ውስተ ፡ ምድር ። ወዝናመ ፡ 6
ክረምት ፡ በኀይሉ ። *ወይወትብ ፡ እደ ፡ ኵሉ ፡ ሰብእ ። ከመ ፡ ያእምር ፡ ኵሉ ፡ እጓለ ፡ 7
እመ ፡ ሕያው ፡ ድካሞ ። *ወቦኡ ፡ አራዊት ፡ ታሕተ ፡ ጠፈሩ ። ወአዕረፉ ፡ ውስተ ፡ 8
ምስካቦሙ ። *እምረኀብ ፡ ይመጽኦሙ ፡ ሕማም ። ወእምድኅሬሆሙ ፡ ይቄሩ ። *ወእ 9-10

3. ክንፈ ፡ B. — 4. ወበድኅሬሁ ፡] ወድኅሬሁ ፡ A ይወፅእ ፡ ቃል ፡] ቃል ፡ ይወጽእ ፡ B ወያንጐደጕ
ድ ፡ A መዓቱ ፡ B ወኢይሣሃለሙ ፡] ወይሣሃለሙ ፡ A, ወይሠሣሃሙ ፡ B ይሠምዕ ፡ A. — 5. ወያ
ንጐደጕድ ፡ A ኀያል ፡ A በጸዓዕ ፡ A, በፀአዕ ፡ B በበጊዜሁ ፡ B ወያአምር ፡ A, ወየአምር ፡ B
ይሠክቡ ፡ A በዝ ፡] ወበዝንቱ ፡ A ኢይደንግፅክ ፡] ያደንግፀክ ፡ A, ኢደንገፀክ ፡ B ልበክ ፡ A ወኢ
ይትወለጥክ ፡] ወኢተወለጠ ፡ A B ሥጋክ ፡ ወልብክ ፡ እምነ ፡ ዘሥጋ ፡] ልበክ ፡ እምነ ፡ ሥጋክ ፡ A, ልብክ ፡
እምነ ፡ ሥጋክ ፡ B ዐቢያተ ፡ A ዘ ኢንአምር ፡ B. — 6. በረደ ፡] *add.* ይረድ ፡ A B ውስተ ፡] ዲበ ፡
B በኀይሉ ፡ B. — 7. ወይወትብ ፡] ወያወቅብ ፡ A, ወየሓቅብ ፡ B ያአምር ፡ A እመሕያው ፡ A
B. — 8. አራዊተ ፡ A ጣፈር ፡ A, ጠፈር ፡ B. — 9. እምረኀብ ፡ A ይመጽኦሙ ፡] ወይመጽኦሙ ፡ A
ወእምድኅሬሆሙ ፡] ወእማኀደሬሆሙ ፡ B ይቄሩ ፡] ይቄርሩ ፡ A B. — 10. ወእመንፈስ ፡] ወእምን ፡ ነፋስ ፡
B ኀይሉ ፡] ኀያል ፡ A, *om.* B.

et la parole qui sort de sa bouche.
Et sa lumière est sur l'extrémité de la terre. 3
Et la voix sort après lui, 4
et il tonne par la voix de sa colère;
et il n'a pas pitié d'eux, quand il entend leur voix.
Et le valeureux tonne avec un fracas terrible; 5
et il fait pour les bêtes ce qui est à leurs temps;
et elles savent quand elles se couchent.
C'est par tout cela que ton cœur ne se trouble pas;
et ton corps et ton cœur ne sont changés de ce qui est le corps.
et il fait de grandes choses que nous ne savons pas.
Et il commande à la neige sur la terre; 6
et à la pluie de l'hiver par sa puissance.
Et il scelle la main de tous les hommes, 7
afin que tout vivant connaisse sa faiblesse.
Et les bêtes sauvages sont entrées dans leurs repaires; 8
et elles se sont reposées dans leurs gîtes.
La douleur leur vient de la faim; 9
et elles ont froid dans leurs demeures.
Et le givre vient du vent de sa force; 10

11 መንፈሰ ፡ ኃይሉ ፡ ይመጽእ ፡ አስሐትያ ። ወይከፍሎ ፡ ለማይ ፡ ዘከመ ፡ ፈቀደ ። *ወ
12 ይሴውር ፡ በደመና ፡ ጎሩያነ ። ወይዘርዎ ፡ ደመና ፡ ለብርሃኑ ። *ወውእቱ ፡ ይመይጦ ፡
በአውዳ ። አሐዱ ፡ ምክሩ ፡ በምግባሩ ። በኵሉ ፡ ዘአዘዘሙ ። ከመዝ ፡ ሥርዐት ፡ ዘ
13 እምኀቤሁ ፡ ላዕለ ፡ ምድር ። *ለእመኒ ፡ [ዘውስተ ፡ ገዳም ፡ ወለዘኒ ፡ ውስተ ፡ ምድ
14 ር ። ወለዘኒ ፡] በሠናይ ፡ ይረክቦ ። *አጽምእ ፡ ኢዮብ ፡ ዘንተ ። ቁም ፡ ወተገሠጽ ፡
15 በኀይለ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። *ናአምር ፡ ከመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ሠርዐ ፡ ተግባሮ ።
16 ወገብረ ፡ ብርሃነ ፡ እምጽልመት ። *ወያአምር ፡ ፈሊጦቶ ፡ ለደመና ። ግሩም ፡ ድቀቶ
17 መ ፡ ለእኩያን ። *ወለከሰ ፡ ምዉቅ ፡ አልባሲከ ። ወአርምሙ ፡ እንከ ፡ በዲበ ፡ ም
18 ድር ። *እምኒ ፡ አዜብ ፡ ያጸንዕ ፡ እምኔሁ ፡ ተጋድሎ ። ግሩም ፡ ረኢይ ፡ በውስተ ፡ ብ
19 ዙኅ ። *በእንተ ፡ ምንት ፡ ንግረኒ ፡ ምንተ ፡ ንብሎ ። ወናርምም ፡ እንከ ፡ ወኢንንብብ ፡

11. ወይሴውር ፡] ወይሴብር ፡ P A, ወይሜውር ፡ B በደመና ፡] ለደመና ፡ A ደመና ፡] ለደመና ፡ B ጎሩያነ ፡ ወይዘርዎ ፡ ደመና ፡] *om.* A ለብርሃኑ ፡] በብርሃኑ ፡ A B. — 12. በዓውዳ ፡ B ፩ምክሩ ፡ B ሥርዓት ፡ B ዘእምኀቤሁ ፡ P ላዕለ ፡] በዲበ ፡ B — 13. ወለእመኒ ፡] ወእመኒ ፡ A, እመኒ ፡ B ውስ
ተ ፡] ዘውስተ ፡ B ዘውስተ ፡ ገዳም ፡ ወለዘኒ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ወለዘኒ ፡] *om.* P. — 14. አጽምዕ ፡ B ዘንተ ፡ ኢዮብ ፡ A ቁም ፡] ወቁም ፡ A B በኀይለ ፡ B. — 15. ኀአምር ፡ B እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ B ሠርዓ ፡ B. — 16. ወያአምር ፡] ቦኑ ፡ ተአምር ፡ B ፈሊጦተ ፡ A. — 17. ምዉቅ ፡] ምውቅ ፡ ውእ
ቱ ፡ B ወአርምም ፡ A B. — 18. እምኒ ፡ አዜብ ፡] እምአዝያብ ፡ A, ወእምአዜብኑ ፡ B ትጸንዕ ፡ B እምኔሁ ፡ ተጋድሎ ፡] ተጋድሎ ፡ ምስሌሁ ፡ A, ምስሌሁ ፡ ተጋድሎ ፡ B ራእይ ፡ A, ራእዩ ፡ B በው
ስተ ፡] በዲበ ፡ B. — 19. ምእተ ፡] ወምንተ ፡ B ወኢንንብብ ፡] ወእንተኒ ፡ ኢትንብብ ፡ B.

et il distribue l'eau comme il le veut.
11 Et il voile les élus avec un nuage;
et il dissipe le nuage avec sa lumière,
12 Et il la change dans son cercle;
et son conseil est unique dans ses œuvres,
en tout ce qu'il leur a ordonné;
tel est l'arrangement qui vient de lui sur la terre.
13 Et qu'il soit dans le désert, et qu'il soit dans la terre,
et qu'il soit en bien, il le trouve.
14 Écoute, Iyob, ces choses;
et arrête-toi, et sois corrigé par le pouvoir de Dieu.
15 Nous savons que Dieu a ordonné son œuvre;
et il a fait la lumière des ténèbres.
16 Il connaît la division du nuage;
épouvantable est la chute des méchants.
17 Mais pour toi, tes habits sont chauds;
et ils se sont donc tus sur la terre.
18 Depuis le midi il est ferme plus que lui pour combattre;
épouvantable est la vision pour beaucoup.
19 Pourquoi est-ce, dis-moi, et que dirons-nous?

ብዙኀ ። *ቦኑ ፡ መጽሐፍ ፡ ወጸሐፊ ፡ ሀሎ ፡ ኀቤየ ። ከመ ፡ አርምም ፡ እንዘ ፡ ይቀ 20
ውም ፡ ብእሲ ። *አከ ፡ ለኵሉ ፡ ይትዐወቆ ፡ ብርሃን ። ብርሃን ፡ ውእቱ ፡ ውስተ ፡ ዘ 21
ይበሊ ፡ ከመ ፡ ዘእምኀቤሁ ። *ዘውስተ ፡ ደመና ፡ መስዕ ፡ ብሩህ ። በዘከመዝ ፡ ዓቢይ ፡ 22
ስብሐቱ ፡ ወክብር ፡ በኀበ ፡ ዘኵሉ ፡ ይመልክ ። *ወኢንረክብ ፡ ካልአ ፡ ዘከመ ፡ ኃ 23
ይሉ ። ዘጽድቀ ፡ ይኴንን ፡ ኢይፈቅድ ፡ ይስምዖ ። *ወበሕቱ ፡ ይፈርሆ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ 24
ሕያው ። ወይፈርህዎ ፡ ጠቢባነ ፡ ልብሂ ።

*እምድኅረ ፡ ኀደገ ፡ ነጊረ ፡ ኤልዩስ ። ይቤሎ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለኢዮብ ፡ በ XXXVIII, 1
ደመና ፡ ወበዓውሎ ። *መኑ ፡ ዘየኅብእ ፡ እምኔየ ፡ ምክረ ። ወይከብት ፡ ነገረ ፡ ውስተ ፡ 2
ልቡ ፡ እምኔሁ ፡ ይሴወሮ ። *ቅንት ፡ ሐቂከ ፡ ከመ ፡ ብእሲ ። ወእሴአለከ ፡ ወአንተ ፡ 3
አውሥአኒ ። *አይቴ ፡ ሀለውከ ፡ አመ ፡ ሳረርክዋ ፡ ለምድር ። ንግረኒ ፡ እመ ፡ ጠቢብ ፡ 4

20. ሀሎ ፡ ኀቤየ ፡] ሎቱ ፡ B ብእሲ ፡] *add.* ኀቤየ ፡ B. — 21. ይትዐወቆ ፡] ይትዓወቅ ፡ A, ዘይትዓወቆ ፡ B ቦርሃን ፡ (2°)] ወብርሃን ፡ A B ከመ ፡ ዘእምኀቤሁ ፡ P, ከመዘ ፡ እምኀቤሁ ፡ A, ከመ ፡ ዘእምኀቤሁ ፡ B. — 22. ዘውስተ ፡] ዘውእቱ ፡ P በዘከመዝ ፡] ዘከመዝ ፡ A, ቦኑ ፡ ዘከመዝ ፡ B ዐቢይ ፡ A, ዓቢየ ፡ B ስብሐተ ፡ A, ስብሐት ፡ B ወክብር ፡] ወክቡር ፡ A. — 23. ወኢንርክብ ፡ A ኀይሉ ፡ A ዘከመ ፡ ኀይሉ ፡ ካልአ ፡ B ዘጽድቅ ፡ P ይስምዖ ፡ B. — 24. ይፈርህ ፡ A እመሕያው ፡ A B.

XXXVIII. — 1. እምድኅሬ ፡ P, ወእምድኅሬሁ ፡ B ነገረ ፡ B ይቤሎ ፡] ወተስእሎ ፡ B ወበዐውሎ ፡ A ወበዓውሎ ፡] *add.* ወይቤ ፡ B. — 2. ዘያንብእ ፡ A እምኔየሁ ፡ A B ይሴወሩ ፡ A, ይሜውር ፡ B. — 4. ሀሎከ ፡ A B ሣረርክዋ ፡ B.

Et nous nous sommes donc tus, et nous ne parlons plus beaucoup.
Est-ce que j'ai livre et scribe, 20
pourquoi me tairai-je lorsqu'un homme se présente devant moi?
La lumière n'est pas visible pour tous. 21
La lumière est pour ce qui est vieux, comme pour celui qui vient de lui.
Le nuage, qui est au nord, est éclatant; 22
de même est grande sa gloire, et l'honneur auprès de Celui qui domine tout.
Et nous n'en rencontrerons pas un autre, dont le pouvoir soit tel. 23
Celui qui juge avec justice, ne voudra pas l'écouter.
Mais le vivant le craint, 24
et les sages de cœur le craignent.

Après que Elyous eut cessé de parler, Dieu dit à Iyob dans le nuage et XXXVIII, 1
dans le tourbillon :
Qui est-ce qui me cache le conseil? 2
Et qui dérobe le discours dans son cœur, est-ce qu'il se cachera de lui?
Ceins tes reins comme un homme; 3
et je t'interrogerai, et tu me répondras.
Où étais-tu, quand je fondais la terre? 4

5 አንተ ። *መኑ ፡ ሠርዐ ፡ አምጣኒሃ ፡ እመ ፡ ታአምር ። መኑ ፡ ዘአአደ ፡ ሐብለ ፡ ላ
6-7 ዕሌሃ ። *ወዲበ ፡ ምንት ፡ ስቁል ፡ ሕለቃቲሃ ። ወመኑ ፡ ዘአስተጎደረ ፡ መአዝኒሃ ። *አ
8 መ ፡ ተፈጥሩ ፡ ከዋክብት ። ሰብሑኒ ፡ ኩሎሙ ፡ መላእክትየ ፡ በዓቢይ ፡ ቃል ። *ወ
9 ሐጸርክዋ ፡ ለባሕር ፡ በአናቅጺሃ ። አመ ፡ ወፅአት ፡ እምከርሠ ፡ እማ ። *ወረሰይኩ ፡
10 ደመና ፡ ልብሳ ። ወበጊሜ ፡ ጠብለልክዋ ። *ወገበርኩ ፡ ላቲ ፡ ወሰና ። ወሚምኩ ፡ መ
11 ዓጹት ፡ ወመናስግት ። *ወእቤላ ፡ እስከ ፡ ዝየ ፡ ትብጽሒ ፡ ወኢትትዐደዊ ። ዳእሙ ፡
12 በማእከሌኪ ፡ ይትከወስ ፡ ማዕበልኪ ። *በላዕሌክኑ ፡ ተሠርዐ ፡ ጎሐ ፡ ጽባሕ ። ኮከበ ፡
13 ጽባሕኒ ፡ አእመረ ፡ ትእዛዞ ። *ወይትሜጠው ፡ በክነፈ ፡ ምድር ። ከመ ፡ ይንፅኖሙ ፡
14 ለኃጥኣን ፡ እምኔሃ ። *ወአንተኑ ፡ ነሣእከ ፡ ዕቡረ ፡ እምድር ፡ ወገበርከ ፡ ዘሕያው ።

5. ሠርዓ ፡ B አመ ፡] አመ ፡ A ተአምር ፡ B መኑ ፡] ወመኑ ፡ A B ዘአደደ ፡ B ጎበለ ፡ A, አሕባለ ፡ B ላዕሌሃ ፡] ዲቤሃ ፡ A B. — 6. ጎላቃቲሃ ፡ A ወመኑ ፡] መኑ ፡ B ዘአስተጎደረ ፡] አስተጎደረ ፡ A, ዘአስተደጎረ ፡ B መዓዝኒሃ ፡ B. — 7. በዐቢይ ፡ A. — 8. በአናቅጺሃ ፡] በአናቅጽ ፡ A B ወጽአት ፡ A. — 9. ወረሰይኩ ፡] *add.* ላቲ ፡ B. — 10. ወሰና ፡ A B ወሚምኩ ፡] *add.* ውስቴታ ፡ B መ ዓፁተ ፡ A B ወመናስግተ ፡] መናስግተ ፡ A. — 11. ትብጽሒ ፡ A, ብጽሒ ፡ B ወኢትትዐደዊ ፡] ወኢትት ዓደዊ ፡ እምወስጥኪ ፡ B በማእከልኪ ፡ A. — 12. ተሠርዓ ፡ B ጽባሕኒ ፡] ጽባሕ ፡ A ኮከቦ ፡] ወኮከበ ፡ B ትእዛዝየ ፡ B. — 13. ወይትመጠው ፡ A, ወይትመየጥ ፡ B በክንፈ ፡ A B ይንጽሖሙ ፡ A B. — 14. ወአንተኑ ፡] ወአንተኒ ፡ A, አንተኑ ፡ B ጽቡረ ፡ B ወገበርከ ፡] ወፈጠርከ ፡ A B በዲቤ ፡] ዲበ ፡ A.

Dis-le-moi, si tu es savant.
5 Qui a établi ses dimensions? [dis-le] si tu le sais.
Et qui est-ce qui a étendu le cordeau sur elle?
6 Et sur quoi sont suspendus ses anneaux?
et qui est-ce qui a fait reposer ses coins?
7 Lorsque les astres ont été créés,
tous les anges m'ont glorifié à haute voix.
8 J'ai enfermé la mer dans ses portes,
lorsqu'elle est sortie du sein de sa mère.
9 Et je lui ai fait le nuage pour vêtement;
et je l'ai enveloppée avec les brouillards.
10 Et je lui ai fait ses bornes;
et je lui ai placé des portes et des verrous.
11 Et je lui ai dit : Tu viendras jusqu'ici,
et tu n'iras pas au delà de tes bornes;
mais tes flots s'agiteront au milieu de toi.
12 As-tu disposé le point du matin?
Et l'étoile du matin connaît son commandement?
13 Et elle saisit les extrémités de la terre,
pour en secouer les pécheurs.
14 As-tu pris l'argile de la terre, et as-tu fait ce qui est vivant;
et l'as-tu fait pour qu'il parle sur la terre?

ወረሰይከ ፡ ከመ ፡ ይትናገር ፡ በዲበ ፡ ምድር ። *አእተትከሁ ፡ ብርሃኖሙ ፡ ለኃጥአን ። 15
ወቀጥቀጥከኑ ፡ መዝራዕቶሙ ፡ ለዓማፅያን ። *ወበጻሕከኑ ፡ ውስተ ፡ ምድረ ፡ በሕር ። 16
ወአንሶሰውከኑ ፡ ውስተ ፡ አሰረ ፡ ቀላይ ። *ይትረኀውኑ ፡ ለከ ፡ አናቅጸ ፡ ሞት ፡ እም 17
ግርማከ ። ወጸውተ ፡ ሲኦልኒ ፡ ይደነግፁ ፡ እምከመ ፡ ርኢዩከ ። *ታአምርሁ ፡ ረሕበ ፡ 18
ዘውስተ ፡ ሰማይ ። ንግረኒ ፡ ሚመጠን ፡ ውእቱ ። *አይቴ ፡ ብሔረ ፡ ማኅደሩ ፡ ለብር 19
ሃን ። ወአይቴ ፡ መካኑ ፡ ለጽልመት ። *ስደኒ ፡ እስኩ ፡ ውስተ ፡ ደወሎሙ ። ወእ 20
መ ፡ ታአምር ፡ ፍኖቶሙ ። *ታአምር ፡ እንከሰ ፡ ከመ ፡ አሚሃ ፡ ተወለድከ ። ወብዙኅ ፡ 21
ኑኃልቄ ፡ ዓመቲከ ። *በጻሕከኑ ፡ ኀበ ፡ መዝገበ ፡ በረድ ። ወርኢከኑ ፡ ምሥያመ ፡ አስ 22
ሐትያ ። *ወይትዐቀብኑ ፡ ለከ ፡ ለጊዜ ፡ ፀርከ ። ለዕለተ ፡ ፀብእ ፡ ወቀትል ። *ወእምአ 23-24
ይቴ ፡ ይወፅእ ፡ ሐመዳ ። ወይትመየጥ ፡ አዜብ ፡ ዘታሕተ ፡ ሰማይ ። *መኑ ፡ ዘያጸንዖ ፡ 25

15. Dans P l'ordre des stiques est 25-34, 15-24. ወቀጥቀጥከሁ ፡ A ለዓማፅያን ፡] ለዕቡያን ፡ A B. — 16. ወበጻሕከኑ ፡] በጻሕከኑ ፡ B ወአንሶሰወከኑ ፡ B ዓሠረ ፡ B. — 17. ይትረኀውኑ ፡] ወይት ራኀውኑ ፡ A, ወይትረኀውኑ ፡ B አንቀጸ ፡ B ፀጸውተ ፡] ወፀጸውተ ፡ A, ወአፀውተ ፡ B ይደነግፁኑ ፡ B ርእዩከ ፡ A B. — 18. ታአምርሁ ፡] ወታአምርሁ ፡ A, ወተአምርሁ ፡ B ርሕባ ፡ A, ራሕበ ፡ B ዘውስተ ፡] ዘታሕተ ፡ A B. — 19. አይቴ ፡] አይ ፡ A B ብሔር ፡ A B. — 20. ስደኒ ፡ A B ተአምር ፡ B. — 21. ተአምር ፡ B አሚሃ ፡] አሜሁ ፡ A B ኖልቄ ፡ A ዓመታቲከ ፡ B. — 22. በጻሕከኑ ፡] ወበጻሕከኑ ፡ A ምስያመ ፡ A B አስሓትያ ፡ A. — 23. ወይትዓቀብኑ ፡ A B. — 24. ወእምአይቴ ፡] እምአይቴ ፡ A B ይወጽእ ፡ B ኀመዳ ፡ A ዘታሕተ ፡] በታሕተ ፡ A. — 25. መኑ ፡] መኑ ፡ ውእቱ ፡ B ለኀይለ ፡ A በውስተ ፡] ውስተ ፡ A.

As-tu ôté la lumière des pécheurs, 15
et as-tu brisé les bras des hommes iniques?
Es-tu parvenu au fond de la mer, 16
et t'es-tu promené dans le lit de l'abîme?
Se sont-elles ouvertes pour toi, les portes de la mort, par respect pour toi? 17
Et se sont-ils épouvantés, les portiers du Siol, lorsqu'ils t'ont vu?
Sais-tu la largeur de ce qui est dans le ciel? 18
Dis-moi combien elle est.
Quel pays est la demeure de la lumière, 19
et où est le séjour des ténèbres?
Conduis-moi donc à leurs termes, 20
si tu sais leur chemin.
Sais-tu donc alors comment tu as été engendré? 21
Et le nombre de tes années est-il grand?
Es-tu arrivé aux trésors de la neige, 22
et as-tu vu le dépôt du givre?
Et est-il gardé pour toi pour l'heure de ton ennemi, 23
pour les jours de guerre et de combat?
D'où sort la grêle, 24
et où se tourne (le vent du) midi qui est sous le ciel?
Qui est-ce qui affermit la pluie forte par le chemin du désert, 25

26 ለ:ነያል ፡ ዝናም ፡ በውስተ ፡ ፍኖተ ፡ በደው ። *ከመ ፡ ይዝነም ፡ ብሔረ ፡ ኀበ ፡ አል
27 ቦ ፡ ሰብአ ። በደወ ፡ ኀበ ፡ ኢይነብር ፡ እንለ ፡ እመ ፡ ሕያው ። *ከመ ፡ ያጽግብ ፡ ኀበ ፡
28 አልቦ ፡ ዕፀ ፡ ወአልቦ ፡ ዘይነብሮ ። ከመ ፡ ያብቍል ፡ ሣዕረ ፡ ውስተ ፡ ገዳም ። *መኑ ፡
29 አቡሁ ፡ ለዝናም ። ወመኑ ፡ ይወልዶ ፡ ለሕንባባተ ፡ ነጠብጣብ ። *እምከርሠ ፡ መኑ ፡
30 ይወፅእ ፡ በረድ ። ወመኑ ፡ ይወልዶ ፡ ለሐመዳ ፡ በሰማይ ። *ወይወርድ ፡ ከመ ፡ ማይ ፡
31 ዘይውሕዝ ። ወመኑ ፡ አኀሰሮመ ፡ ገጸመ ፡ ለ:ጥአን ። *ወታአምርሁ ፡ መአሰሮመ ፡
32 ለብዙ:ን ። ወአቀምከኑ ፡ መ:ሐዘ ፡ ማይ ። *ወታርኑኑ ፡ ክረምተ ፡ በበ ፡ ዓመቱ ። ወ
33 ታመጽእኑ ፡ ድኅረ ፡ በድማኑ ። *ወታአምርኑ ፡ ግፅዘ ፡ ሰማይ ። ወእማእኩ ፡ ዘይኩን ፡ ዘ
34 ታሕተ ፡ ሰማይ ፡ ኀቡረ ። *ወትጼውዮኑ ፡ ለደመና ፡ በቃልከ ። ወያወሥአከኑ ፡ ማይ ፡

26. ይዘንም ፡ A, ይዝንም ፡ B ብሔር ፡ A ሰብእ ፡ A B በድወ ፡] ወበድወ ፡ B ኢይነብሮ ፡ B እመሕያው ፡ A B. — 27. ዘያንብር ፡ A ያብቀ:ል ፡ A ውስተ ፡] በውስተ ፡ B. — 29. እምከር ሠ ፡] ወእምከርሠ ፡ A B ይወፅእ ፡] ይወርድ ፡ A, ይወጽእ ፡ B ለ:ንመዳ ፡ A. — 30. ከመ ፡ ማይ ፡] ወውስተ ፡ አእባን ፡ ይትነበኡ ፡ ማያት ፡ ወከመ ፡ ማይ ፡ B ዘይውሕዝ ፡] ይውሕዙ ፡ B አሕሠሮመ ፡ A, አኀሠሮመ ፡ B. — 31. ወታአምርኑ ፡ A, ወተአምርሁ ፡ B ማአሰሮመ ፡ A, ማዕሠሮመ ፡ B ለብዙን ን ፡ B ወኅቀምከኑ ፡ B መ:ዝዘ ፡ A. — 32. በበዓመቱ ፡ A, በበዓመት ፡ B ወታመጽእኑ ፡] ወታመጽ ኦኑ ፡ ለሐጋይ ፡ B ደኅሬ ፡ A በድማሁ ፡ B. — 33. ወታአምርኑ ፡] ተአምርኑ ፡ B ወእማእኩ ፡] ወእመ ፡ አኮ ፡ A B ዘይክውን ፡ A B ዘታሕተ ፡] በታሕተ ፡ A, በመትሕተ ፡ B ኀቡረ ፡] *add.* ትክልኑ ፡ ተኣንዛ ፡ ለትርያ ፡ ከመ ፡ ኢትሖር ። ወርኢክኑ ፡ ፍኖቶ ፡ ለደብራን ፡ ወመጸእ ። ተአምርኑ ፡ ጊዜሃ ፡ ለብላተንአሃ ፡ ወሕዋቴሃ ። B. — 34. ወትጼውዮኑ ፡] ትጼውዮኑ ፡ B ለደመና ፡] በደመና ፡ A ወያወሥአከኑ ፡] ወያወሥእከ ፡ A B.

26 pour qu'il pleuve sur la région où il n'y a pas d'hommes,
et dans le désert où le vivant ne demeure point;
27 pour la rassasier, là où il n'y a pas d'arbres, où il n'y a personne qui y de-
pour faire croître l'herbe dans le champ? [meure,
28 Qui est le père de la pluie,
et qui engendre les gouttes de rosée?
29 De quelles entrailles est sortie la grêle;
et qui a engendré la neige dans le ciel,
30 et la fait descendre comme l'eau, qui s'écoule?
Et qui a humilié la face des pécheurs?
31 Connais-tu le lien des foules,
et as-tu arrêté la source d'eau?
32 Et ouvriras-tu l'hiver chaque année,
et apporteras-tu l'été ensuite, à son heure?
33 Connais-tu les lois du ciel,
et du moins ce qui est sous le ciel tout ensemble?
34 Est-ce que tu appelles le nuage avec ta voix,
et l'eau abondante te répond-elle en tremblant?

ብዙኅ ፡ እንዘ ፡ ይርዕድ ። *ወትፈኑ ፡ ፀዓዐ ፡ ወይሐውር ። ወይብለከ ፡ ምንት ፡ ውእ 35
ቱ ። *መኑ ፡ ወህበን ፡ ለእንስት ፡ ከመ ፡ ይእንግ ። ወዘዘ ፡ ዚአሁ ፡ ትምህርት ። *ወመ 36-36
ኑ ፡ ኀሎቆ ፡ ለደመና ፡ በጥበቡ ። ወአዕነና ፡ ለሰማይ ፡ ዲበ ፡ ምድር ። *ወተክዕወ ፡ ከ 38
መ ፡ መፈተ ፡ ምድር ። ወአስተጣበቅዋ ፡ ከመ ፡ እብነ ፡ ኰኵሕ ። *ወነዐውከኑ ፡ አና 39
ብስተ ፡ መስዕ ። ወታጸግብኑ ፡ ነፍሰ ፡ አክይስት ። *ወቦኡ ፡ ውስተ ፡ ግበቢሆሙ ። ወይ 40
ነብሩ ፡ ውስተ ፡ አም ፡ ወያስተኀይጹ ። *መኑ ፡ ያስተዴሉ ፡ ሲሳየ ፡ ቋዓት ። ወየአወይ 41
ው ፡ ኀበ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ እንዲሆሙ ። ወይዐይሉ ፡ ወይኀሡ ፡ ዘይበልዑ ።
*ታአምርሁ ፡ ዕድሜሁ ፡ ጊዜ ፡ ይወልድ ፡ ሀየል ። ወዐቀብከኑ ፡ በውስተ ፡ ማሕመ XXXIX, 1

35. ወትፈኑ ፡] ወትፈኑት ፡ A B ጸዓዐ ፡ A, ፀአኅ ፡ B ወያነውር ፡ A, ወየሐውር ፡ B. — 36. መ
ኑ ፡] ወመኑ ፡ B ለእንስት ፡] *add.* ጥበበ ፡ B ከመ ፡] እንዘ ፡ A ይእንግ ፡] *add.* ከማሁ ፡ A ወዘዘዚ
አሁ ፡ B ትምህርቱ ፡ A, ትምህርተ ፡ B. — 37. ወመኑ ፡] መኑ ፡ B ኖለቆ ፡ A በጥበቡ ፡] *om.*
A, በጥበብ ፡ B ወአጽንኖ ፡ A B. — 38. ከመ ፡ መፈተ ፡ ምድር ፡] ላዕለ ፡ ምድር ፡ B ወአስተጣበቅዎ ፡
ከመ ፡ እብነ ፡ ኰኵሕ ፡] ወእሳት ፡ ጠበቅዋ ፡ ዲበ ፡ እብን ፡ ከመ ፡ ኰኵሕ ፡ A. — 39. ወንዓውከኑ ፡ B ወታ
ጸግብኑ ፡] ወትጸመም ፡ A, ወታጸምምኑ ፡ B. — 40. ወያስተሐይጹ ፡ B. — 41. ያስተዴሉ ፡] ዘያስተዴሉ ፡
A B ወያአወይዉ ፡ A, ወየአወይው ፡ B ኀበ ፡ P እንዲሆሙ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ B ወያዐይሉ ፡]
ወያዐይሉ ፡ A, *om.* B ወየዐይሉ ፡] *add.* ወይስእሉ ፡ A ወይኀሡ ፡] ወያኀሥሡ ፡ A, ወየኀሥሡ ፡ B.
XXXIX. — 1. ታአምርሂ ፡ A, ተአምርሁ ፡ B ዕድሜሁ ፡] ዕድሜ ፡ A, *om.* B ወተቀብከኑ ፡ A,
ወኀቀብኮኑ ፡ B ማሕመም ፡] ማሕም ፡ A, ማሕምም ፡ B.

Est-ce que tu envoies le tonnerre, et il marche, 35
et il te dit : Qu'est-ce?
Et qui a donné la sagesse aux femmes pour qu'elles tissent, 36
et à chacun ses diverses connaissances?
Et qui a compté les nuages dans sa sagesse, 37
et incliné le ciel sur la terre?
Et il s'est répandu comme la poussière de la terre, 38
et on l'a amassé comme la pierre de roc.
Est-ce que tu as chassé les lions du nord, 39
et as-tu réprimé le souffle des dragons?
Et sont-ils entrés dans leurs repaires, 40
pour demeurer dans le bois, et guetter?
Qui prépare la nourriture des corbeaux; 41
quand leurs petits crient vers Dieu,
quand ils errent et cherchent de quoi manger?

Sais-tu le temps où la chèvre sauvage enfante, XXXIX, 1
et l'as-tu observée dans les douleurs de l'enfantement?

2-3 ም ። *ውኑለቄኑ ፡ አውራኂሁ ፡ ማእዘ ፡ ይወልድ ። ወፈታሕከኑ ፡ እማሕመም ። *ወሴሰ
4 ይከኑ ፡ ለደቂቆሙ ፡ ዘእንበለ ፡ ፍርሀት ። ወታአትትኑ ፡ ሕማሞ ። *ወያመስጡ ፡ እገሊሆሙ ፡ ወይትባዝኑ ፡ ወይትወለዱ ። ወይወፅኡ ፡ ወኢይገብኡ ፡ ኀቤሆሙ ። *ወመኑ ፡
6 ዘአግዐዘ ፡ ለሐለስትየ ። ወመኑ ፡ ፈትሐ ፡ ማእሰሮ ። *ወረሰይኩ ፡ ሎቱ ፡ ገዳመ ፡ ምንባ
7 ሮ ። ወመኃደሪሁኒ ፡ ውስተ ፡ ጌው ። *ወይሥሕቆሙ ፡ ለብዙኃን ፡ አሕዛብ ። ወኢይ
8 ሰምዕ ፡ ድምፀ ፡ ዘይትጌረም ። *ወይወይል ፡ ውስተ ፡ ገዳም ፡ ይትረዐይ ። ወኀበ ፡ አኀ
9 መልማለ ፡ ይደግን ። *ወይፈቅድ ፡ ይትቀነይ ፡ ለከ ፡ አራዌ ፡ ሐሪስ ። ወይቢት ፡ ውስተ ፡
10 ቤትከ ። *ወተአስሮ ፡ በመዕምደ ፡ አርዑት ። ወይሐርስ ፡ ለከ ፡ ትልመ ፡ ገራህትከ ።

2. ውኑለቄኑ ፡] ወኖልቄ ፡ A አውራኂሁ ፡] አፍራሲሆሙ ፡ A ይትወለድ ፡ B ወፈታሕከኑ ፡] ወፈ ተሕከኑ ፡ A, ፈታሕኮኑ ፡ B እማሕመም ፡] በውስተ ፡ ማሕምም ፡ A, እማሕምም ፡ B. — 3. ወሴሰይኮ ሙኑ ፡ A B ለደቂቃ ፡ A, ለደቂቁ ፡ B ፍርሃት ፡ B ሕማሞሙ ፡ A B. — 4. ወያመሥጡ ፡ A ወ ይትዋለዱ ፡ A, ወይወልዱ ፡ B ወይወጽኡ ፡ B ወኢይገብኡ ፡] ወይገብኡ ፡ A ኃቤሆሙ ፡ P. — 5. ዘአግዐዘ ፡ A, ዘአግዓዞ ፡ B ለሐለስትየ ፡ A B ወመኑ ፡] መኑ ፡ B ፈትሖ ፡ P ማእሰሮ ፡] ወአስሮ ፡ A, ማዕሰሮ ፡ B. — 6. ወረሰይክ ፡ B ምንባሮ ፡] ንብረቶ ፡ A B ወመኃድሪሁኒ ፡ A, ወማኅ ደሮኒ ፡ B ጌው ፡ A B. — 7. ወይስሕቆሙ ፡ A B ለብዙኃን ፡ B ዘይትጌረሞ ፡ B. — 8. ወየዐይል ፡ A, ወየኢይል ፡ B ይትረኢይ ፡ B አሕመልመለ ፡ A, ሐመልማል ፡ B. — 9. ወይፈቅድ ፡] ወይፈቅድኑ ፡ B አራዊ ፡ ሐሪስ ፡] አርዊ ፡ ሐሪስ ፡ A, አርዊ ፡ ሐሪስ ፡ B ቤትክ ፡] ቤቱ ፡ A. — 10. ወተአስሮ ፡ በመዕምደ ፡ አርዑት ፡] *om.* A, ወተሜሮ ፡ በመጽመድ ፡ ወትወዲ ፡ አርዑተ ፡ ውስተ ፡ ክሳዱ ፡ B ወይሐርስ ፡ ለክ ፡ ትል መ ፡ ገራህትክ ፡] ክመ ፡ ገራህትክ ፡ ወየሐርስ ፡ ለክ ፡ ትልመ ፡ A, ወየሐርስ ፡ ለክ ፡ ትልመ ፡ ገራውኒክ ፡ B ገ ራህተክ ፡ P.

2 Et as-tu compté ses mois, quand elle enfante,
et l'as-tu délivrée de ses douleurs?
3 As-tu nourri ses petits sans crainte,
et as-tu écarté ses douleurs?
4 Et ses petits s'échappent, et ils se multiplient, et ils se reproduisent,
et ils sortent, et ne reviennent plus vers eux.
5 Qui est-ce qui a donné la liberté à l'onagre,
et qui l'a détaché de son lien?
6 Je lui ai donné le désert pour résidence,
et sa demeure est dans la terre stérile.
7 Et il se rit de la foule,
et il n'entend point le fracas qui épouvante.
8 Et il erre dans le désert pour paître,
ou il poursuit les herbes vertes.
9 Le buffle veut-il se soumettre à toi,
et passera-t-il la nuit dans ta maison?
10 Et l'attacheras-tu avec la lanière du joug,
et labourera-t-il pour toi les sillons de ton labour?

*ወትተፈ ፡ ላዕሌሁ ፡ እስመ ፡ ብዙኅ ፡ ኀይሉ ። ወተኀድግ ፡ ላዕሌሁ ፡ ተግባረከ ። *ወ 11-12
ትትአመኖ ፡ ከመ ፡ ያእቱ ፡ ለከ ፡ ተግባረ ፡ እደዊከ ። ወታመጽኦ ፡ ለከ ፡ እክለከ ። *ሰ 13
ገኖ ፡ ዘይዘፍን ፡ ወይነብር ። እምከመ ፡ ፀንሰት ፡ ትፈቱ ፡ ትብላዕ ። *ወታጸምኦ ፡ እዘኒሃ ፡ 14
ምድረ ። ወተሐፅን ፡ ውስተ ፡ መሬት ። *ወተኀድግ ፡ ኀበ ፡ ወለደት ። ወትከይድ ፡ አራ 15
ዊተ ፡ ምድር ። *ወታልህቅ ፡ ደቂቃ ፡ ወተኀድግ ። ወለከንቱ ፡ ትጻመ ፡ ወአልባቲ ፡ ፍ 16
ርሀተ ። *እስመ ፡ ኀደገ ፡ ላቲ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ጥበበ ። ወኢከፈላ ፡ ምክረ ። *በበ ፡ 17-18
ዐመቱ ፡ ትነውኅ ፡ ወትልህቅ ። ወትሥሕቅ ፡ ዲበ ፡ ፈረስ ፡ ወዘይጼዐኖ ። *አንተኑ ፡ ወ 19
ሀብከ ፡ ኀይለ ፡ ለፈረስ ። ወአልበስከኑ ፡ ግርማ ፡ ዲበ ፡ ክሳዱ ። *ወአስተረሰይከኑ ፡ በ 20

11. ኀይሉ ፡ B ወተሐድግ ፡ A, ወተኀድግ ፡ B ላዕሌሁ ፡] ዲቤሁ ፡ A B. — 12. ወትትአመኖ ፡] ወተተአመኖ ፡ P, ወትትአመሮ ፡ A ያእቱ ፡ A እዳዊከ ፡] ማእረርከ ፡ A, ማዕረርከ ፡ B ወያመጽኦ ፡ A B. — 13. ዘይዘፍን ፡] ዘይዘልፋ ፡ A, ዘታዘልፍ ፡ B ወትነብር ፡ B ትፈቱ ፡] ትፈቅድ ፡ B. — 14. ወ ታጸምዕ ፡ B እዘኒሃ ፡ ምድረ ፡] ውስተ ፡ ምድር ፡ እዘኒሃ ፡ A B ወታኅጽን ፡ A, ወተሐጽን ፡ B መሬ ት ፡] *add.* እጕሊሁ ፡ B. — 15. ወታኅድግ ፡ A, ወተኀድግ ፡ B. — 16. ወታልሕቅ ፡ B ወተኀድግ ፡] ወታ ኀድግ ፡ A, ወተኀድግ ፡ ህየ ፡ ወተሐምም ፡ B ትፃሙ ፡ B ወአልባቲ ፡] ወአልቦ ፡ A ፍርሃተ ፡ B. — 17. ኀደገ ፡] ወሀባ ፡ B ላቲ ፡] ሊተ ፡ A, *om.* B ጥበበ ፡] *om.* A ወኢከፈላ ፡] ወእከፍል ፡ A, ወ ክፈለ ፡ B ምክረ ፡] በምክር ፡ በጥበብ ፡ A. — 18. በበ ፡ ዐመቱ ፡] በበ ፡ ዓመት ፡ A, በበዓመቱ ፡ B ትነ ውሕ ፡ A, ታነውኅ ፡ B ወታልሕቅ ፡ B ወትስሕቅ ፡ A B ፈረሱ ፡ A ወዘይጼዐኖ ፡] ወበዘይጼዓኖ ፡ B. — 19. ወሀብከ ፡ A ኀይለ ፡ A ወአልበስከኑ ፡] ወአልበስኩ ፡ A B. — 20. ወአስተረሰይከኑ ፡] ወአስተ ረሠይኩ ፡ A, ወአስተረሰይኩ ፡ ለቀትል ፡ B ኀቅል ፡ A ወግርማ ፡] በግርማ ፡ B.

Et te confieras-tu à lui, parce que sa force est grande, 11
et lui remettras-tu tes travaux?
Et crois-tu de lui qu'il t'apportera les travaux de tes mains, 12
et te transportera ton pain?
L'autruche, qui saute et demeure, 13
dès qu'elle est devenue féconde, elle veut manger.
Et elle prête l'oreille à la terre; 14
et elle enfante dans la poussière ses petits.
Et elle les laisse où elle les a enfantés; 15
et la bête du champ les foule.
Et elle élève ses petits, et les laisse; 16
et elle travaille en vain, et elle n'a pas de crainte.
Car Dieu l'a privée d'instinct, 17
et ne lui a pas départi le conseil.
Chaque année, elle s'élargit et grandit; 18
et elle se rit du cheval et de celui qui le monte.
As-tu donné la vigueur au cheval, 19
et as-tu revêtu d'effroi son cou?
Et l'as-tu armé avec l'armure de campagne, 20
et avec la terreur de sa poitrine?

21 ንዋየ ፡ ሐቅል ። ወግርማ ፡ እንግድዓሁ ። *በዘ ፡ ይረውጽ ፡ ወያዐምቅ ፡ ምድረ ፡ በእ
22 ግሩ ። ወይወፅእ ፡ ገዳመ ፡ በኃይሉ ። *ወይሥሕቆ ፡ ለሐጽ ፡ ዘይትቄበሎ ። ወኢይትመ
23-24 የጥ ፡ እምኃጺን ። *በላዕሌሁ ፡ ይጸንዕ ፡ ቀስት ፡ ወመጥባኅት ። *ወበመዐቱ ፡ ያማስን ፡
25 ምድረ ። ወኢይትአመን ፡ እስከ ፡ ይትነፋኅ ፡ ቀርን ። *ወእምከመ ፡ ተነፍኅ ፡ ቀርን ፡
26 ይብል ፡ እንቋዕ ። ወእምርሑቅ ፡ ያጼንዎ ፡ ለቀትል ፡ ምስለ ፡ ሰረገላ ፡ ወውውዓ ። *ወበ
ጥበብከኑ ፡ ይቀውም ፡ ሀባይ ፡ ሰፈሐ ፡ ክነፊሁ ። ወኢይትነወሥ ፡ ተመይጦ ፡ መንገለ ፡
27-28 ደቡብ ። *ወበትእዛዝከኑ ፡ ይትሌዐል ፡ ንስር ። *ዓውስትኒ ፡ ሐቂሮ ፡ እገሊሁ ፡ ይበይ
29 ት ፡ ውስተ ፡ በዓታተ ፡ ከሠሐ ፡ የኀብእ ። *ወሂየ ፡ አንቢሮ ፡ የኀሥሥ ፡ ለሙ ፡ ዘያ
30 በልዖሙ ። እምርሑቅ ፡ ያስተጕይጽ ፡ አዕይንቲሁ ። *ወእግሊሁኒ ፡ ይረውጹ ፡ ኀበ ፡ ደ
ም ። ኀበ ፡ ቦቱ ፡ በድን ፡ ሶቤሃ ፡ ይበጽሑ ።

21. በዘ ፡] ለበ ፡ A, አንዘ ፡ B ወይዐምቅ ፡] ወያዐቅም ፡ A, ወየዓምቅ ፡ B በእግሩ ፡] እግሩ ፡ A ወይወጽእ ፡ B በኃይሉ ፡] በጎቅል ፡ A. — 22. ወይስሕቆ ፡ A B ለሐጽ ፡ B ዘተቀበሎ ፡ A ወኢይት መየጥ ፡] ወይትመየጥ ፡ A እምኃጺን ፡] እምጎጺን ፡ A, እምሐዕ ፡ B. — 23. በመጥባሕት ፡ A B. — 24. ወበመዓቱ ፡ B ያመስን ፡ A ወኢይትአመን ፡] ወኢያኤምዕ ፡ A ይትነፈሕ ፡ A, ይትነፋሕ ፡ B ቀርን ፡ A. — 25. ተነፍሐ ፡ A B ይበል ፡ A እንቋዕ ፡] እንቋዕ ፡ እንቋዕ ፡ B ወእምርሑቅ ፡] ወእምርጉቅ ፡ A, እምርጉቅ ፡ B ይጼንዎ ፡ A, ይዔንዎ ፡ B ምስለ ፡ ሰረገላ ፡ ወውውዓ ፡] *om.* A B. — 26. ወ በጥበብከኑ ፡] ወበጥበበ ፡ ዚአከኑ ፡ A B ሰፈሆ ፡ B ወኢይትኀወስ ፡ A, ወኢይትሐወስ ፡ B ደቡብ ፡] ገዳመ ፡ A, ደም ፡ B. — 27. ይትሌዓል ፡ B ንስር ፡] ቀርን ፡ ወንስር ፡ A. — 28. ዓውስትኒ ፡] ወዓውስት ኒ ፡ A, አውስትኒ ፡ B በዐታተ ፡ A, በአታተ ፡ B የኀብእ ፡] የኀብኡ ፡ A, ወህየ ፡ የኀብእ ፡ B. — 29. ወሂየ ፡ አንቢሮ ፡ የኀሥሥ ፡] ወሂየ ፡ ያኀሥሡ ፡ A, ወአንቢሮ ፡ የኀሥሥ ፡ B ለሙ ፡] *om.* B ዘ ይበልዎ ፡ A እምርጉቅ ፡ B ያስተሐይጻ ፡ B. — 30. ኀበ ፡ ቦቱ ፡] ውኀበ ፡ B በድን ፡ B ሶቤሃ ፡ ይበጽሑ ፡] ሶቤሃ ፡ ህየ ፡ ይበጽሑ ፡ A, ይበጽሑ ፡ ሶቤሃ ፡ B.

21 Avec quoi, il court et creuse la terre du pied;
et il sort dans la plaine avec sa force.
22 Et il se rit de la flèche qui l'atteint,
et il ne recule pas devant le fer.
23 Contre lui sont fermes l'arc et le glaive.
24 Et il ravage la terre dans sa colère,
et il ne se fie pas jusqu'à ce que sonne la trompette.
25 Et dès que la trompette a sonné, il dit : En avant!
Et de loin il flaire le combat avec les chariots et les cris.
26 Et est-ce par ta sagesse que l'épervier demeure dans l'air, étendant ses ailes,
et il ne bouge pas, tourné vers le midi?
27 Et est-ce à ton commandement que l'aigle s'élève?
28 Et le vautour, entourant ses petits,
passe la nuit dans les trous du rocher, et il se cache?
29 Et en se posant là, il cherche ce qu'il leur donnera à manger;
de loin ses yeux guettent;
30 et ses petits courent vers le sang,
et partout où sont des cadavres, ils arrivent.

*ወአውሥአ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለኢዮብ ፡ ወይቤሎ ፡ በዓውሎ ። *ምስለ ፡ ቢጽ 31-32
ከኑ ፡ ትትዋቀሥ ፡ ከመ ፡ ትትዋሣእ ፡ እንዘ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ይዘልፈከ ።
*ወተሰጥወ ፡ ኢዮብ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ፡ ወይቤ ። *ምንተ ፡ እንከ ፡ ብየ ፡ ዘአ 33-34
ወሥእ ፡ እንዘ ፡ ትሜህረኒ ። ወምንትኑ ፡ አነ ፡ ከመ ፡ እትዋቀሥ ፡ ምስለ ፡ እግዚአ ፡ ብ
ሔር ፡ እንዘ ፡ ዘንተ ፡ እሰምዕ ። ወምንትኑ ፡ አነ ፡ አውሥእ ። *በእንተዝ ፡ እወዲ ፡ 35
እዴየ ፡ ውስተ ፡ አፉየ ። ምዕረ ፡ ነበብኩ ፡ ወኢይደግም ፡ እንከ ።
*ወሜዲ ፡ ተሰጥዎ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለኢዮብ ፡ እምደመና ፡ ወይቤሎ ። *ዳእ XL, 1-2
ሙ ፡ ቅንት ፡ ሐቂከ ፡ ከመ ፡ ብእሲ ። ወእሴአለከ ፡ ወአንተ ፡ አውሥአኒ ። *ወእማእ 3
ከ ፡ ጎድግ ፡ ፍትሕየ ። ይመስለከኑ ፡ ካልእ ፡ ዘእኬንነከ ። ዳእሙ ፡ ከመ ፡ ያስተርኢ ፡
ጽድቅከ ። *መዝራዕትከኑ ፡ ከመ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወቃልከኑ ፡ ከመ ፡ ነገሥድኃድ ። 4

31. በዓውሎ ፡] *om.* A B. — 32. ቢጽከኑ ፡] ቢጽከ ፡ A ትትዋቀሥ ፡] ትትዋቀስ ፡ አንተ ፡ B. — 33. ወተሠጥዎ ፡ A ወይቤሎ ፡ A B. — 34. እንከ ፡] *om.* A B እትዋቀሥ ፡] እትዋግእ ፡ A B እሠምዕ ፡ A. — 35. ወምንትኑ ፡ አነ ፡ አውሥእ ፡] ወአወሥእ ፡ አነ ፡ A, ወምንትኑ ፡ ዘአወሥእ ፡ አነ ፡ B በእንተዝ ፡ እወዲ ፡] ዘእንበለ ፡ ዘእወዲ ፡ B ውስተ ፡] ዲበ ፡ B.

XL. — 1. ተሠጥዎ ፡ A እምደመና ፡ ወይቤሎ ፡] ወይቤሎ ፡ አመ ፡ ደመና ፡ ወካዕበ ፡ ይቤሎ ፡ A. — 2. ወአንተ ፡] ወአንተኒ ፡ A. — 3. ወእመ ፡ አኮ ፡ B ወእማእኮ ፡ ጎድግ ፡ ፍትሕየ ፡] *om.* A ክልአ ፡ P ዘእኬንነከ ፡] ዘይኬንነከ ፡ A, ይኬንነከ ፡ B ዳእሙ ፡ ከመ ፡ ያስተርኢ ፡ ጽድቅከ ፡] ዳእመ ፡ ጎበረ ፡ ነገርከ ፡ ከመ ፡ ያስተርኢ ፡ A ታስተርኢ ፡ B. — 4. እግዚአ ፡ ብሔር ፡] ዘእግዚአብሔር ፡ A.

Et Dieu répondit à Iyob et lui dit, dans le tourbillon : 31
Est-ce que tu disputeras avec ton compagnon? 32
Comment répondras-tu quand Dieu te reprendra?
Et Iyob répondit à Dieu, et lui dit : 33
Qu'ai-je donc que je réponde quand tu m'instruis? 34
Et qui suis-je, pour que je dispute avec Dieu, quand j'entends cela?
Et que répondrai-je?
Par cela je mets ma main sur ma bouche; 35
j'ai parlé une fois, et je n'ajouterai plus rien.

Et encore Dieu répondit à Iyob d'un nuage, et lui dit : XL, 1
Mais ceins tes reins, comme un homme; 2
et je t'interrogerai, et tu me répondras.
Et sinon quitte mon jugement. 3
Est-ce autre chose, te semble-t-il, que je te condamne
seulement pour que ta justice soit manifeste?
Est-ce que ton bras est comme celui de Dieu, 4
et ta voix, comme celle du tonnerre?

5-6 *ልበስ ፡ እስኩ ፡ ኀይለ ፡ አርያም ። ወተረሰይ ፡ በክብር ፡ ወበስብሐት ። *ወፈኑ ፡ መላ
7 እክተ ፡ መዐት ። ወአኀስሮ ፡ ለኵሉ ፡ ፀአሊ ። *ወአጥፍአሙ ፡ ለዕቡያን ። ወበጊዜሃ ፡
8 ድፍኖሙ ፡ ለረሲዓን ። *ወአብልዮሙ ፡ ኅቡረ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ በአፍአ ። ወምልኦ
9 ሙ ፡ ገጾሙ ፡ ኀሰረ ። ወኅብአሙ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ኅቡረ ፡ በአፍአ ። *አአምነከ ፡
10 እንከ ፡ ከመ ፡ ትክል ፡ የማንከ ፡ አድኅኖ ። *ወናሁ ፡ አራዊትኒ ፡ ኀቤከ ። ከመ ፡ እን
11 ስሳ ፡ ሣዕረ ፡ ይትረዐዩ ። *ወናሁ ፡ ኃይሉ ፡ ውስተ ፡ ሐቁሁ ። ወጽንዑ ፡ ውስተ ፡ ሕን
12 ብርቱ ፡ ከርሡ ። *ወአቀመ ፡ ዘነቦ ፡ ከመ ፡ ዕፀ ፡ ቂጽርስስ ። ወሥረዊሁኒ ፡ ፅኑር ።
13-14 *ወአዕጽምቲ ፡ ገበዋቲሁኒ ፡ ዘብርት ። ወወጽመ ፡ ዘባኑሂ ፡ ዘኀጺን ፡ ስብከ ። *ዝውእ
15 ቱ ፡ ቀዳሜ ፡ ተግባሩ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ። ተገቢሮ ፡ ሠሐቅዎ ፡ መላእክት ። *ወሖረ ፡

5. ኃይለ ፡ B አርያም ፡] ዘእምአርያም ፡ A B ወተረስይ ፡] ወተረስይክ ፡ A. — 6. መዐት ፡] ስብሐት ፡ ወመዐት ፡ A, መዓት ፡ B ወአኀሥሮ ፡ A B ለኵሉ ፡ ፀአሊ ፡] ለኵሉ ፡ ጸአሊ ፡ A, ለጸላኢ ፡ B. — 8. ገጸ ሙ ፡] ገጻመ ፡ ወገጸሙ ፡ A ኅግረ ፡ A, ኃግረ ፡ B ኅቡረ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ A B. — 9. አአምነ ከ ፡] ወአነሂ ፡ አአምንከ ፡ B እንከ ፡] *om.* B የማንከ ፡] *om.* B. — 10. ኀቤከ ፡] ኀቤን ፡ A, በኀቤከ ፡ B ይትረዐዩ ፡] ከመ ፡ ዘይትራዐይ ፡ A, ይትረአዩ ፡ B. — 11. ኀይሉ ፡ A ኅንብርተ ፡ B. — 12. ዘነቦ ፡] ዘባኖ ፡ A B ቂጽርስስ ፡ A, ቂጽርስስ ፡ B ጽፋር ፡ A B. — 13. ወአእጽምተ ፡ B ገበዋቲሁኒ ፡] ገበዋ ቲሁ ፡ A ወወጽመ ፡ ዘባኑሂ ፡] ወወጽሙ ፡ ወዘበኑ ፡ A, ወአእጽምተ ፡ ዘባኑ ፡ B ዘሐጺን ፡ B. — 14. ተገ ቢሮ ፡] ወተገቢሮ ፡ A B ስሐቅዎ ፡ B መላእክት ፡] መላእክቲሁ ፡ A B. — 15. ነዋሕ ፡ B ውስ ተ ፡ (2°)] በውስተ ፡ A ቍር ፡ A.

5 Revêts-toi donc de la force qui est d'en haut,
et orne-toi d'honneur et de gloire.
6 Et envoie les anges de la colère,
et humilie tout insolent.
7 Et anéantis les orgueilleux,
et aussitôt recouvre les impies.
8 Et consume-les tous ensemble dans la terre au dehors;
et remplis leur face d'outrage;
et cache-les tous ensemble dans la terre au dehors.
9 Et moi aussi je t'avouerai que ta droite peut sauver.
10 Et voici les bêtes, qui sont près de toi,
elles paissent l'herbe comme les animaux.
11 Et voici que sa force est dans ses reins,
et sa fermeté est dans le nombril de son ventre.
12 Et il lève sa queue comme un arbre de cyprès,
et ses nerfs sont entrelacés.
13 Et les os de son dos sont de l'airain,
et l'os de sa queue est de fonte.
14 Celui-ci est la première œuvre de Dieu;
et quand il l'a fait, ses anges ont ri.
15 Et il s'en alla vers une haute montagne,

ውስተ ፡ ደብር ፡ ነዋኅ ። ወገብረ ፡ ቤተ ፡ ለእንስሳሁ ፡ ውስተ ፡ ቍር ። *ወይሰክብ ፡ 16
ታሐተ ፡ ዅሉ ፡ ዕፅ ፡ ውስተ ፡ ሠማዝ ፡ ወብርዕ ። *ወይጼልሎ ፡ አመ ፡ ዳዕሮ ፡ ወአብ 17
ትረ ፡ ልብኔ ። *ወለእመኒ ፡ መጽአ ፡ ብዙኅ ፡ ማይ ፡ ኢያንክር ። ይትአመን ፡ ከመ ፡ ይ 18
ትሜጠዎ ፡ ለዮርዳኖስ ፡ በአፉሁ ። *ወይትወከፎ ፡ በዐይኑ ። ወይትመየጥ ፡ ወየዐቅብ ፡ 19
አንፎ ። *ወታመጽእ ፡ ለከይሲ ፡ በመሥገርት ። ወትወዲ ፡ ሎቱ ፡ ዝማመተ ፡ ውስተ ፡ 20
አንፉ ። *ወተአስር ፡ ሎቱ ፡ ሕልቀተ ፡ ውስተ ፡ ህልበቱ ። ወትሰቀሮ ፡ ከንፈሮ ፡ በ 21
ኅርወት ። *ወያወሥእከ ፡ እንዘ ፡ ይትጋነይ ፡ ለከ ፡ ወይየውህከ ። *ወይትካየድ ፡ ምስ 22-23
ሌከ ፡ ኪዳነ ። ወንሥአ ፡ ይኩንከ ፡ ገብረከ ፡ ለዓለም ። *ወተወነዮ ፡ ከመ ፡ ያዕ ። ወተአ 24
ስሮ ፡ ከመ ፡ ያዕ ፡ ደቂቅ ። *አሕዛብ ፡ ይከውኑ ፡ ሎቱ ። ወይትከፈልዎ ፡ ሕዝበ ፡ ፊን 25

16. ተሕተ ፡ P ውስተ ፡ ሠማዝ ፡ ወብርዕ ፡] ውስተ ፡ ዖት ፡ ወሥሙዝ ፡ ወብርዕ ፡ A, ውስተ ፡ ዖት ፡ ወ ሰማዝ ፡ ወብርዕ ፡ B. — 18. ወለእመኒ ፡] ወእመኒ ፡ A, ወእመኒ ፡ B ብዙኅ ፡ ማይ ፡] ማየ ፡ ብዙኅ ፡ A, ማይ ፡ ብዙኅ ፡ B ይትመጠዎ ፡ A. — 19. ወይትዌከፎ ፡ B በዓይኑ ፡ B ወያዐቅብ ፡ A, ወየዓቅብ ፡ B. — 20. ወታመጽእ ፡] ወታመጽኦ ፡ B ለከይሲ ፡] ለአርዌ ፡ A በመስገርት ፡ A ዝማማተ ፡ A B. — 21. ወታአስር ፡ A ሕልበቱ ፡ B ወትሰቀሮ ፡] ወስቀሮ ፡ A, ወሰቀሮ ፡ B ከንፈሮ ፡] አንፎ ፡ B በሕርወት ፡ A. — 22. ወያወስእከ ፡ A ወይየውሕከ ፡ B. — 23. ወይትከየድ ፡ A ወንሥኦ ፡] *add.* ምስሌከ ፡ B ገብረከ ፡ ለዓለም ፡] ገብረ ፡ ለዓለም ፡ A, ገብረ ፡ ዘለዓለም ፡ B. — 24. ወተዋነዮ ፡ A ወ ታአስሮ ፡ A ደቂቀ ፡ A ወተዓሥሮ ፡ ከመ ፡ ያፈ ፡ ደቂቀ ፡ ወተዋነዮ ፡ ከመ ፡ ያዕ ፡ B. — 25. ወይትከፈ ልዎ ፡] ወይትዌከፍዎ ፡ B.

et il fit la maison de ses animaux dans le froid.
Et il se couche sous tout arbre, 16
dans le papyrus, et le lotus, et le roseau.
Et le bois de *daero* lui fait ombre, 17
et les branches du peuplier.
Et si les grandes eaux viennent, il ne s'étonne point, 18
et il croit qu'il prendra le Jourdain dans sa bouche.
Et on le prendra par son œil, 19
et on le retournera, et on observera ses naseaux.
Est-ce que tu apporteras le dragon dans le filet, 20
et lui mettras-tu un anneau dans ses naseaux?
Et lui attacheras-tu un anneau dans ses narines, 21
et perceras-tu ses lèvres avec un poinçon?
Et il te répondra en se soumettant à toi, et il te flattera. 22
Et il fera une alliance avec toi; 23
reçois-le avec toi, il sera ton serviteur pour toujours.
Et tu joueras avec lui comme avec un oiseau, 24
et tu le saisiras comme un passereau.
Et les gens seront pour lui, 25
et les gens de Phénicie le partageront entre eux.

26 ቆን ። *ወእመ ፡ ኵሉ ፡ አዕዋፍ ፡ ተጋብኡ ። ኢያመጽኡ ፡ አሐተ ፡ እማእሰ ፡ ዘባኑ ። ወ
27 ኢመሠግራን ፡ በአሕማር ፡ ርእሶ ። *ወትወዲ ፡ እዴከ ፡ ለቱ ። ተዘከር ፡ ዘፀብእከ ፡ በ
ሥጋከ ፡ ከመ ፡ ኢትድግም ፡ እንከ ።

XLI, 1 *ወኢርኢከኒ ፡ ወኢያንከርከ ፡ ነገሮ ። ወኢፈራህከ ፡ እስመ ፡ ሊተ ፡ አስተዳለወ ።
2 *መኑ ፡ ውእቱ ፡ ዘይትቃወመኒ ። ወመኑ ፡ ዘይትናሠአኒ ፡ ወየሐዩ ። ወኵሉ ፡ ዘታሕ
3 ተ ፡ ሰማይ ፡ ዚአየ ፡ ውእቱ ። *ወኢያረምም ፡ በእንቲአሁ ። ወቃለ ፡ ኃያል ፡ ይሣህሎ ፡
4 ለዘ ፡ ከማሁ ። *ወመኑ ፡ ይቀፍጽ ፡ ግልባቤ ፡ ገጹ ። ወመኑ ፡ ይበውእ ፡ ውስተ ፡ ማኅ
5 በርተ ፡ እንግድዓሁ ። *ወመኑ ፡ ያርኅ ፡ መዓጹተ ፡ ዘቅድመ ፡ ገጹ ። አውዶ ፡ ለስነኒሁ ፡
6-7 ግርማ ። *ወአማዑቲሁኒ ፡ አራዊት ፡ ዘብርት ። ወቀጽረቱ ፡ ከመ ፡ እብነ ፡ ኰኵሕ ። *አ

26. አዕዋፍ ፡] አሕዛብ ፡ A እማዕሰ ፡ B. — 27. እዴከ ፡ ለቱ ፡] ለቱ ፡ እዴከ ፡ በገሚሦቱ ፡ B.
XLI. — 1. ወኢርኢከኒ ፡] ርኢከኒ ፡ B ወኢያንከርከ ፡] ወኢያንከርከኒ ፡ A ነገሮ ፡] *om.* B ወኢፈረህኩ ፡ A. — 2. መኑ ፡] ወመኑ ፡ B ዘይትቃወኒ ፡ A ወመኑ ፡] ወመኑ ፡ ውእቱ ፡ B ዘይትናሠአኒ ፡] ዘይትዋሠአኒ ፡ A, ዘይትዋሥአኒ ፡ B ወያነፅ ፡ A ወኵሉ ፡] ኵሉ ፡ A B ዘታሕተ ፡ ሰማይ ፡] *om.* A. — 3. ወኢያረምም ፡] ኢያረምም ፡ B በእንቲአሁ ፡] በእንቲአየ ፡ A ወቃለ ፡ ኃየል ፡] ወቃለ ፡ ዘኃያል ፡ A ይሠሃሎ ፡ B. — 4. ግልበቤ ፡ A. — 5. መንፁተ ፡ A B ገጹ ፡] *om.* A አውዶ ፡] ወ አዶ ፡ A B. — 6. ወአማዑቲሁኒ ፡] ወአማዑቱ ፡ A, ወአማዑቲሁ ፡ B አራዊተ ፡ A ወቀጽረቱ ፡ A, ወቀጽረቱኒ ፡ B. — 7. አሐዱ ፡] ፩ ፡ A, ወ፩ ፡ B ተጣበቁ ፡ B ወመንፈስኒ ፡] ወመንፈሱኒ ፡ A ኢይባሮ ፡ P, ኢይበርሮ ፡ A B.

26 Et lorsque tous les oiseaux se seront rassemblés,
ils n'apporteront pas une parcelle de la peau de son dos,
ni les pêcheurs n'apporteront sa tête dans des vaisseaux.
27 Et tu mettras ta main pour le toucher,
souviens-toi qu'il a combattu avec toi dans ton corps,
pour que tu ne reviennes plus.

XLI, 1 Et tu n'as pas vu, et tu n'as pas admiré sa description;
et tu n'as pas craint, parce qu'il s'est préparé pour moi.
2 Et qui est-ce qui me résiste,
et qui est-ce qui s'élève contre moi, et vit?
Et tout ce qu'il y a sous le ciel est à moi.
3 Et je ne me tairai pas à cause de lui;
et la voix du valeureux compatira à celui qui est comme lui.
4 Et qui mettra à nu le tégument de sa face,
et qui entrera dans les jointures de sa poitrine?
5 Et qui ouvrira les fenêtres qui sont devant sa face?
Et la terreur environne ses dents.
6 Et ses intestins sont des bêtes d'airain;
et ses ligaments sont comme la pierre de roc.
7 Et l'un fut lié avec l'autre;
et le souffle n'y pénètre point,

ሐዱ ፡ ምስለ ፡ ካልኡ ፡ ተጣበቀ ። ወመንፈስሂ ፡ ኢይበሮ ። *ወያስተለክፅ ፡ ብእሴ ፡ 8
ምስለ ፡ እኁሁ ። ወይጣበቁ ፡ ወኢይትፋትሑ ። *በዕጣሱ ፡ ይበርቅ ፡ ብርሃን ። [ወአ 9
ዕይንቲሁ ፡ ከመ ፡ ኮከበ ፡ ጽባሕ ።] *ወእምአፉሁ ፡ ይወፅእ ፡ መብራቱ ፡ ዘይነድድ ። 10
ወይቄሩ ፡ አፍሐመ ፡ እሳት ። *ወእምአንፉሁ ፡ ይወፅእ ፡ ጢስ ። ከመ ፡ እቶን ፡ ዘይነድ 11
ድ ፡ በአፍሐመ ፡ እሳት ። *ነፍሱሂ ፡ ፍሕም ፡ ያእኒ ። ነበልባል ፡ ይወፅእ ፡ እምአፉ 12
ሁ ። *ውስተ ፡ ክሳዱ ፡ ኀደረ ፡ ኀይል ። ወውዐለ ፡ ቅድሜሁ ፡ ሞት ። *ሥጋሁ ፡ ነፍሰ 13-14
ቶ ፡ ጡቡቅ ። ወለእመሂ ፡ ሶጡ ፡ ላዕሌሁ ፡ ኢይትነወፆ ። *ልቡኒ ፡ ጽኑዕ ፡ ወከመ ፡ 15
ጸላዕ ። ቆመ ፡ ከመ ፡ ወሬዛ ፡ ኀያል ። *ወለእመሂ ፡ ተመይጠ ፡ ይሜምዕ ፡ ኵሉ ፡ አራ 16
ዊት ፡ ወእንስሳ ። ወዘ ፡ ይትነወፆ ፡ ዲበ ፡ ምድር ። *ወለእመሂ ፡ ጠበቆ ፡ ኰያንው ፡ 17

8. ወያስተላክፅ ፡ A B ወይጣበቁ ፡] ይጣበቁ ፡ B ወኢይትፋትሑ ፡] ወይትፋትሑ ፡ A. — 9. በእጣሱ ፡ B ወአዕይንቲሁ ፡ ከመ ፡ ኮከበ ፡ ጽባሕ ፡] *om.* P. — 10. ወእምአፉሁ ፡] እምአፉሁ ፡ A ዘይነድድ ፡] ዘይወ ዕእ ፡ A ῥ. 10]. *om.* B. — 11. ወእምአንፉሁ ፡] ወእምአፉሁ ፡ A ይወጽእ ፡ B እቶን ፡] እቶን ፡ እሳት ፡ A. — 12. ፍሕም ፡] ፍሕምሂ ፡ B ይወፅእ ፡] ይእቲ ፡ ይወፅእ ፡ A, ይወጽእ ፡ B. — 13. ክሣዱ ፡ B ኀ ደረ ፡ ኀይል ፡ A ወውዐለ ፡] ወዐለ ፡ A, ወዓለ ፡ B ሞት ፡ A ሞት ፡] *add.* ለዘይፌእዮ ፡ B. — 14. ነፍስቶ ፡] ወነፍሱ ፡ A, ወነፍሱ ፡ B ጡቡቅ ፡] ጥቡቅ ፡ A B ወለእመሂ ፡] ወእመሂ ፡ A B ሶጡ ፡ A, ሦጡ ፡ B ኢይትነወስ ፡] ኢይትኀወሥ ፡ A, እብን ፡ ኢይትሐወሶ ፡ B. — 15. ልቡኒ ፡ ጽኑዕ ፡] ልቡኒ ፡ ኢ ይትኀወስ ፡ ልቡኒ ፡ A, ልቡኒ ፡ ጽኑዕ ፡ B ወከመ ፡ ጸላዕ ፡] ከመ ፡ ጸለዕት ፡ A, ከመ ፡ እብን ፡ ጸላዕ ፡ B ቆመ ፡] ወይቀውም ፡ A B ኀያል ፡] ኀኡስ ፡ A, ኀዑስ ፡ B. — 16. ወለእመሂ ፡] ወእመሂ ፡ A B ይሜም ው ፡ B ኵሎሙ ፡ B ወዘ ፡ ይትነወሥ ፡] ዘይትኀወስ ፡ A, ወዘይትሐወስ ፡ ኵሉ ፡ B. — 17. ወለእመሂ ፡] ወእመሂ ፡ A B.

Et comme un homme s'attache à son frère; 8
et ils sont liés, et ils ne seront pas dénoués.
La lumière brille dans son éternuement; 9
et ses yeux sont comme l'étoile du matin.
Et de sa bouche sort une lampe qui brûle, 10
et qui jette des charbons ardents.
Et de ses naseaux sort la fumée, 11
comme un four qui brûle avec des charbons ardents.
Son souffle est comme de la braise; 12
et la flamme sort de sa bouche.
La force demeure dans son cou; 13
et la mort reste devant lui, pour celui qui le voit.
Son corps est lié à son esprit; 14
et si on jette (une pierre) sur lui, il ne s'agite pas.
Et son cœur est ferme et comme la pierre d'un rocher; 15
et il s'est levé comme un jeune homme valeureux.
Et quand il se retourne, toutes les bêtes et animaux le craignent, 16
et tout ce qui se meut sur la terre.
Et si les lances s'attachent à lui, elles ne lui font rien. 17

18 አልቦ ፡ ዘይፈስዮ ። *ረምሕ ፡ ወልብሰ ፡ ጎጺን ፡ ከመ ፡ ሣዕር ፡ እሙንቱ ፡ በጎቤሁ ።
19 ወብርትኒ ፡ ከመ ፡ ዕፅ ፡ ብጎቡጎ ። *ኢይሰቀሮ ፡ ቀስተ ፡ ብርት ። ወእብንኒ ፡ ከመ ፡
20-21 ሐሠር ። *ብርዐ ፡ ይመስሎ ፡ መፍጽሕት ። ወይሥሕቅ ፡ ዲበ ፡ እብን ፡ ዓበይት ። *ም
ስካቡሂ ፡ ሐውልት ፡ ወበይት ። ወኵሉ ፡ ብሔረ ፡ ወርቅ ፡ በጎቤሁ ፡ ከመ ፡ ዕቡር ፡ ዘእ
22 ልበ ፡ ጕልቈ ። *ወያንሥዐሥዓ ፡ ለሲኦል ፡ ከመ ፡ ጽህርት ። ባሕርኒ ፡ በድወ ፡ ይመስ
23-24 ሎ ። *ወቀሪረ ፡ ሲኦልኒ ፡ ከመ ፡ ፂዋ ። ወረሰያ ፡ ለሲኦል ፡ ከመ ፡ ጎበ ፡ ያንሶሱ ። *ወአ
ልበ ፡ በዲበ ፡ ምድር ፡ ወኢምንትኒ ፡ ከማሁ ። ተፈጠሮ ፡ ተሳለቁ ፡ ላዕሌሁ ፡ መላእክ
25 ት ። *ወይሬኢ ፡ ኵሎ ፡ ነዋኅ ። ወውእቱ ፡ ንጉሦሙ ፡ ለኵሉ ፡ ዘውስተ ፡ ሰማይ ።
XLII, 1-2 *ወተሰጥዎ ፡ ኢዮብ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ፡ ወይቤ ። *አአምር ፡ ከመ ፡ ኵሎ ፡ ትክ

18. ሐሚን ፡ B ሣዕር ፡] ሳዕር ፡ A, ሐሠር ፡ B እሙንቱ ፡] ውእቱ ፡ A B በጎቤሁ ፡] በኃቤሁ ፡ P, በቅድሜሁ ፡ B ዕፅ ፡ ብጎቡጎ ፡] ዕፀ ፡ በኖበኖ ፡ A, ዕፅ ፡ ብጎብጎ ፡ B. — 19. ኢይሰቀሮ ፡] ወኢይሠቀሮ ፡ A, ወኢይሰቀሮ ፡ B ወእብንኒ ፡] እብንኒ ፡ A ሐሠር ፡] ሣዕረ ፡ A. — 20. ብርዐ ፡] ብርዕ ፡ A, ብርዓ ፡ B መፍጽሕት ፡ A, መፍጽሕ ፡ B ወይስሓቅ ፡ A, ወይስሕቅ ፡ B ዲበ ፡] ላዕለ ፡ A B ዐበይት ፡ A B. — 21. ምስካቡሂ ፡] ምስክቡኒ ፡ A, ምስካቡሂ ፡ B ኀውልት ፡ A, ሐወልት ፡ B ዓቢይት ፡ B ብሔረ ፡ ወርቅ ፡] ወርቀ ፡ ባሕር ፡ A B ጽቡር ፡ A B ኖልቈ ፡ A. — 22. ወያንሠዐስዓ ፡ A, ወያንስእሥኡ ፡ B ጽሕርት ፡ B ባሕርኒ ፡] ባሕርሂ ፡ A, ወባሕርሂ ፡ B. — 23. ወቀሪረ ፡ A ሲኦልኒ ፡] ስኦልሂ ፡ B ፄዋ ፡] ጼው ፡ A, ፄው ፡ B ወረሰያ ፡] ወረሰዮ ፡ A ጎበ ፡] ዖበ ፡ A. — 24. ወኢምንትኒ ፡ በዲበ ፡ ምድር ፡ A, በዲበ ፡ ምድር ፡ ወኢምንትኒ ፡ B ከማሁ ፡] ዘከማሁ ፡ A B ተሣለቁ ፡ A B መላእክት ፡] መላእክቲሁ ፡ A B. — 25. ነዋሕ ፡ B ወውእቱ ፡] ውእቱ ፡ A B ሰማይ ፡] ማይ ፡ A.

XLII. — 1. ወተሠጥዎ ፡ A, ወተሰጥወ ፡ B ወይቤ ፡] ወይቤሎ ፡ A. — 2. ትክል ፡] *add.* ወኵሉ ፡ ይትከህለክ ፡ B ዘይሠአነከ ፡ A.

18 Le javelot et la cuirasse de fer sont comme une herbe devant lui;
et l'airain est comme du bois vermoulu.
19 Et l'arc d'airain ne le perce point;
et la pierre est comme de la paille.
20 Le marteau lui semble un chaume;
et il se rit de pierres immenses.
21 Son lit est comme celui d'une grande colonne,
et toute la terre de l'or est pour lui comme la fange, qui ne se calcule pas.
22 Et il fait bouillonner le Siol comme une chaudière;
et la mer lui semble un désert.
23 Et le froid du Siol est comme le sel;
et il fait du Siol comme un lieu où l'on marche.
24 Et il n'y a sur la terre personne qui soit comme lui;
et quand il fut créé, les anges se rirent de lui.
25 Et il voit tout ce qui est haut;
et il est le roi de tous ceux qui sont dans le ciel.

XLII, 1 Et Iyob répondit à Dieu, et dit :
2 Je sais que tu peux tout, et que tout t'est possible;

ል ፡ ወአልቦ ፡ ዘይሰአነከ ። *መኑ ፡ ውእቱ ፡ ዘየኀብአከ ፡ ምክረ ፡ ወይምሕክ ፡ ነገረ ፡ እምኔሁ ፡ ዘይከብት ፡ ይመስሎ ። ወመኑ ፡ ይነግረኒ ፡ ዘኢያእምር ፡ ዓቢያተ ፡ ወመንክረ ፡ ዘኢርኢኩ ። *ስምዐኒ ፡ እግዚኦ ፡ አነሂ ፡ እንግርከ ። ወእሴአለከ ፡ ወአንተ ፡ መህረኒ ። *ሰሚዐሰ ፡ ቀዲሙሂ ፡ ሰማዕኩ ፡ በእዝንየ ። ወይእዜሰ ፡ በወይንየ ፡ ርኢኩ ። *ወ
ባሕቱ ፡ በዘ ፡ ተዛለፍኩ ፡ ተመሰውኩ ። አአምር ፡ ረእስየ ፡ ከመ ፡ ሐመድ ፡ አነ ፡ ወ
መሬት ።

*ወእምድኅረ ፡ ተናገሮ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለኢዮብ ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡ ይቤሎ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለኤልፋዝ ፡ ቴምናዊ ። አበስከ ፡ አንተ ፡ ወክልኤቱ ፡ አዕርክቲከ ፡ እስመ ፡ ኢተናገርክሙ ፡ ጽድቀ ፡ ቅድሜየ ፡ ከመ ፡ ቍልዔየ ፡ ኢዮብ ፡ ወኢአሐተ
ሂ ። *ወይእዜሂ ፡ ንሥኡ ፡ ሰብዐተ ፡ አልህምተ ፡ ወሰብዐተ ፡ አባግዐ ፡ ወሑሩ ፡ ኀ

3. ዘያኀብአከ ፡ A ወይምሕክ ፡] ዘይምሕክ ፡ A, ወዘይምህክ ፡ B እምኔሁ ፡] እምኔከ ፡ A, ውስተ ፡ ልቡ ፡ እምኔከ ፡ B ዘይከብት ፡] ዘይከብቶ ፡ A, ዘይሜውር ፡ B ወመኑ ፡] መኑ ፡ A B ዘኢያእምር ፡ B ዐቢያተ ፡ A ወመንክረ ፡] ወመንክራተ ፡ A B. — 4. ስምዓኒ ፡ B እግዚኦ ፡ አነሂ ፡ እንግርከ ፡] እግዚአብሔር ፡ እንግርከ ፡ አነሂ ፡ A, እንግርከ ፡ እግዚኦ ፡ አነሂ ፡ B ወእሴአለከ ፡] እሴአለከ ፡ A B መህረኒ ፡ A B. — 5. ሰሚዐሰ ፡ A, ሰሚዓሰ ፡ B ቀዲሙሂ ፡] ቀዲሙ ፡ A B ሰማዕኩ ፡] ሰማዕኩከ ፡ B በእዝነየ ፡ A በአዕይንትየ ፡ ርኢኩ ፡ A, ርኢኩከ ፡ በአዕይንትየ ፡ B. — 6. በዝ ፡ A ተዛለፍኩ ፡] ተዘፈውኩ ፡ A, ተዘለፍኩሰ ፡ B ተመሠውኩ ፡ A ርእስየ ፡ A B ሐመድ ፡ ወመሬት ፡ አነ ፡ A, መሬት ፡ ወሐመድ ፡ አነ ፡ B. — 7. ዘንተ ፡ ነገረ ፡] ነገረ ፡ A, ዘነገረ ፡ B ለኤልፈዝ ፡ P ቴሜንዊ ፡ B አንተ ፡] አንከ ፡ A ወክልኤቱ ፡] ወ፪ ፡ A አእርክቲከ ፡ B ቅድሜየ ፡] በኀቤየ ፡ A ቍልዔየ ፡ A ወኢአሐተኒ ፡] ወኢምንተኒ ፡ ወኢአሐተ ፡ A, ወኢአሐተኒ ፡ B. — 8. ወይእዜሂ ፡] ወይእዜኒ ፡ A B ንሥኡ ፡] ንሣእ ፡ A ሰብዐተ ፡] ፯ A B ወሰብዐተ ፡] ወ፯ ፡ A B አባግዓ ፡ B ወሑሩ ፡] ወሑሩ ፡ B ቍልዔየ ፡ A ወ
ይግበር ፡ A B ቍልዔየ ፡ (2°) A ይጸሊ ፡ B ኢንግእኩ ፡] አንግእኩ ፡ A, እንሥእ ፡ B ወሶበ ፡] ሶበ ፡ A ርቱዐ ፡ A, ርትዓ ፡ B ቍልዔየ ፡ (3°) A.

et qu'il n'y a rien que tu ne puisses.
Qui est-ce qui cache le conseil, 3
et qui épargne les paroles, il ressemble à celui qui se cache de lui?
Et qui me parlera des grandeurs que je ne connais pas,
et des merveilles que je n'ai pas vues?
Écoute-moi, Seigneur, je te parlerai;
et je t'interrogerai, et tu m'instruiras.
En entendant donc je t'ai entendu de mes oreilles, 5
et maintenant j'ai vu de mes yeux.
C'est pour cela que je me suis repenti et je me suis découragé; 6
et je sais moi-même que je suis cendre et poussière.
*Et après que Dieu eut dit à Iyob ces paroles, Dieu dit à Elephaz de Te- 7
man : Tu as péché toi-même et tes deux amis, parce que vous n'avez pas dit
la vérité devant moi, comme Iyob mon serviteur, et personne autre que lui.
*Et maintenant prenez sept taureaux et sept béliers, et allez trouver Iyob 8
mon serviteur, et il fera un sacrifice pour vous; et Iyob mon serviteur

በ ፡ ቍልዔየ ፡ ኢዮብ ፡ ወይገብር ፡ ለክሙ ፡ መሥዋዕተ ። ወኢዮብ ፡ ቍልዔየ ፡ ይጼ
ሊ ፡ በእንተ፡አክሙ ፡ እምገጽ ፡ ዚአሁ ፡ ኢነሣእኩ ። ወሶበ ፡ አኩ ፡ በእንተ፡አሁ ፡ እምቀ
9 ተልኩክሙ ፡ እስመ ፡ ኢነበብክሙ ፡ ርትዐ ፡ ላዕለ ፡ ቍልዔየ ፡ ኢዮብ ። *ወሖሩ ፡ ኤ
ልፋዝ ፡ ቴምናዊ ፡ ወበልዳዶስ ፡ አውኬናዊ ፡ ወሳፍር ፡ አሜናዊ ፡ ወገብሩ ፡ በከመ ፡
10 አዘዘሙ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ። ወሰረየ ፡ ሎሙ ፡ ኀጢአቶሙ ፡ በእንተ ፡ ኢዮብ ። *ወ
አሕየዎ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለኢዮብ ፡ ወጸለየ ፡ በእንተ ፡ አዕርክቲሁ ፡ ወኀደገ ፡ ሎ
ሙ ፡ ኀጢአቶሙ ። ወወሀበ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለኢዮብ ፡ ካዕበተ ፡ ኵሉ ፡ ንዋዩ ፡ ዘ
11 ቀዲሙ ፡ ወአመክዐበ ፡ ሎቱ ። *ወሰምዑ ፡ ኵሎሙ ፡ አኀዊሁ ፡ ወአኀቲሁ ፡ ዘረከ
በ ፡ ወመጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ወኵሎሙ ፡ እለ ፡ ያአምርዎ ፡ ቀዲሙ ። ወበልዑ ፡ ወሰተዩ ፡ ም
ስሌሁ ፡ ወአስተፈሥሕዎ ፡ ወአንከሩ ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ፡ ዘአምጽአ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡
ላዕሌሁ ። ወወሀብዎ ፡ ሎቱ ፡ ለለ ፡ አሐዱ ፡ ዕምደ ፡ ወወርቀ ፡ ወብሩረ ፡ በመድሎት ፡
12 ዘደርክም ፡ አርባዕተ ። *ወባረከ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ለኢዮብ ፡ ደኀሪቶ ፡ እምቀዳሚ
ቲ ። ወእንስሳሁኒ ፡ እልፍ ፡ ወአርባዕቲ ፡ ምእት ፡ አባግኢሁ ፡ *[ወአግማሊሁ ፡ ዓሠር
ቲ ፡ ምእት ፡] ወዕምደ ፡ አልሀምቲሁ ፡ ዓሠርቲ ፡ ምእት ። ወአእዱጊሁኒ ፡ አእኑስ ፡ ወ

9. ኤልፈዝ ፡ P ቴሜናዊ ፡ B ወሳፍር ፡ P ወሠረየ ፡ A ኀጢአቶሙ ፡ B. — 10. አእርክቲ
ሁ ፡ B ኀጠአቶሙ ፡ A ካዕበተ ፡ ኵሉ ፡ ንዋዩ ፡] ካዕበ ፡ ኵሎ ፡ ንዋየ ፡ B ወአመክዐበት ፡ A, ወአመክዓ
በ ፡ B. — 11. ወአሐቲሁ ፡ A, ወአኀቲሁ ፡ B ወመጽኡ ፡] መጽኡ ፡ P ኀቤሁ ፡ P የአምርዎ ፡ B ወ
በልዑ ፡] በልዑ ፡ B ወሰትዩ ፡ A B ወአስተፍሥሕዎ ፡ B ወወሀቦሙ ፡ A B ሎቱ ፡] *om.* A B
ለለ ፡ አሐዱ ፡] ለለኔ ፡ B ጽምደ ፡ B ወወርቀ ፡] ወርቀ ፡ A B ዘድርክም ፡ A, ዘድድርክሜ ፡ B አ
ርባዕቱ ፡ A, ፬ ፡ B. — 12. ወባረኮ ፡] ወባረክ ፡ A B ለኢዮብ ፡ ደኀሪቶ ፡ እምቀዳሚቱ ፡] ዳኀሪቱ ፡ እም
ቀዳሚቱ ፡ A, ደኀሪቶ ፡ ለኢዮብ ፡ እምቀዳሚቲ ፡ B አባግዕ ፡ እልፍ ፡ ወአርባዕቱ ፡ ምእት ፡ A, ፩ ፡ ወ፬፻ ፡
አባግኢሁኒ ፡ B ወአግማሊሁኒ ፡ ዓሠርቱ ፡ ምእት ፡ B, *om.* P A ወዕምደ ፡ አልሀምቲሁኒ ፡ ዐሠርቱ ፡ ም
እት ፡ A, ፲፻ጽምደ ፡ አልሀምቲሁ ፡ B ወአእዱጊሁኒ ፡ አእኑስ ፡ ዓሠርቱ ፡ ምእት ፡] *om.* A ወእዕዱጊሁኒ ፡
አዕኑስ ፡ ፲፻ ፡ B.

priera pour vous; je ne me suis pas détourné de sa face; et si ce n'était à cause de lui, je vous tuerais, parce que vous n'avez pas parlé avec droiture
9 contre Iyob mon serviteur. * Et Elephaz de Teman, et Baldados d'Aouken, et Safer d'Amen allèrent, et firent comme Dieu leur avait ordonné; et il leur
10 pardonna leurs péchés à cause de Iyob. * Et Dieu donna la vie à Iyob; et Iyob pria pour tous ses amis, et il leur pardonna leurs péchés; et Dieu donna à
11 Iyob le double de tous ses biens d'autrefois, et encore les redoubla. * Et tous ses frères et ses sœurs entendirent ce qui lui était arrivé; et ils vinrent le trouver, et tous ceux qui le connaissaient avant cela; et ils mangèrent et burent avec lui, et ils se réjouirent avec lui, et ils s'étonnèrent de tout ce que Dieu avait fait arriver contre lui. Et chacun lui donna une paire de bœufs
12 et de l'or et de l'argent du poids de quatre drachmes. * Et Dieu bénit Iyob, à la fin plus qu'au commencement. Et ses bêtes furent : cent quatre mille brebis; et ses chameaux mille; et ses paires de taureaux mille; et ses ânesses

ሠርቱ ፡ ምእት ። *ወተወልዱ ፡ ሎቱ ፡ ሰብዐቱ ፡ ደቂቅ ፡ ወሠላስ ፡ አዋልድ ። *ወሰ 13-14
መያ ፡ ለቀዳሚት ፡ ዕለት ፡ ወለካልእታ ፡ ቃስያን ፡ ወለሣልሲት ፡ አመልትያስ ፡ ቆራስ ። *ወኢተረክበ ፡ ከመ ፡ አዋልደ ፡ ኢዮብ ፡ ሠናይ ፡ በታሕተ ፡ ሰማይ ። ወወህበን ፡ ኢዮ 15
ብ ፡ ርስቶን ፡ ምስለ ፡ አኀዊሆን ። *ወሐይወ ፡ ኢዮብ ፡ እምድኅረ ፡ መቅሠፍቱ ፡ ምእ 16
ት ፡ ወሰብዓ ፡ ክረምት ። ወኮሎ ፡ ዘሐይወ ፡ ክልኤ ፡ ምእት ፡ ወአርባዓ ፡ ወሰማንቱ ፡
ዓመት ። ወርኢየ ፡ ኢዮብ ፡ ደቂቆ ፡ ወደቂቀ ፡ ደቂቁ ፡ ራብዐ ፡ ትውልደ ። *ወሞተ ፡ 17
ኢዮብ ፡ ልሂቆ ፡ ወፈጸሞ ፡ መዋዕሊሁ ። *ወጽሑፍ ፡ ከመ ፡ ይትነሣእ ፡ ካዕበ ፡ ም 17 a
ስለ ፡ እለ ፡ ያነሥኦሙ ፡ እግዚእ ፡ ብሔር ። *ወከመዝ ፡ ትርጓሜሁ ፡ እመጽሐፈ ፡ ሶር 17 b
ያ ። ወብሔሩሰ ፡ ጎበ ፡ ይነብር ፡ አውሲጢድ ፡ ደወለ ፡ ኢዶምያስ ፡ ዘዐረብ ። ወሰመይ
ዎ ፡ ስሞ ፡ ኢዮብ ። *ወአውሰበ ፡ ብእሲተ ፡ ዓረባዊተ ። ወወለደት ፡ ሎቱ ፡ ወልደ ፡ ዘ 17 c
ስሙ ፡ ሔኖን ፡ ወውእቱ ፡ አቡሆሙ ፡ ለዝሁራን ፡ ወልደ ፡ ወልዱ ፡ ለኤሳው ፡ ወእ
ሙሰ ፡ በሶራስ ፡ ወኀምስ ፡ ውእቱ ፡ እምአብራሃም ። *ወእሉ ፡ ነገሥት ፡ እለ ፡ ነግሡ ፡ 17 d

13. ሰብዐቱ ፡] ፯ ፡ A B. — 14. ወሰመያ ፡] ወስማ ፡ A ለቀዳማይት ፡ A ወለካልእታ ፡ ቃስያን ፡] ወለ
ካልእታሂ ፡ ታስያን ፡ A, ወለካልእታ ፡ ቃስያስ ፡ B ወለሣልሲት ፡ አመልትያስ ፡ ቆራስ ፡] ወለሣልስት ፡ አማል
ቲያስቂራስ ፡ A, ወለሣልሲትሂ ፡ አሜልትያስቂራስ ፡ B. — 15. ወኢተረክበ ፡] ወኢይትረከብ ፡ A ሠናይ ፡ በ
ታሕተ ፡ ስማይ ፡ ዘከመ ፡ አዋልደ ፡ ኢዮብ ፡ A B ኢዮብ ፡ (2°)] አቡሆን ፡ A B. — 16. መቅሠፍቱ ፡] ቅሥ
ፈቱ ፡ B ምእት ፡ ወሰብዓ ፡] ፮፻ ፡ B ወኮሎ ፡ A B ክልኤ ፡ ምእት ፡ ወአርባዓ ፡ ወሰማንቱ ፡ ዓመት ፡]
ክልኤቱ ፡ ምእት ፡ ወሰመንቱ ፡ ዓመተ ፡ A, ፪፻፹ወ፰ ፡ ዓመት ፡ B ወርእየ ፡ A B ራብዕ ፡ ትውልድ ፡ A,
እስከ ፡ ራብዕ ፡ ትውልድ ፡ B. — 17. መዋዕሊሁ ፡] መዋዕለ ፡ A. — 17 *a*. ወጽሑፍ ፡ A ያነሥኦሙ ፡] ያሥ
ኦሙ ፡ A. — 17 *b*. ወብሔሩስ ፡] ብሔሩስ ፡ B ይነብሩ ፡ A አውስጢድ ፡ A B ደወለ ፡] ዘደወለ ፡ A
ኤደሚያስ A, ኤደምያስ ፡ B ዘዓረብ ፡ B ኢዮብ ፡] ኢዮባብ ፡ A B. — 17 *c*. ዓረባዊተ ፡] ዐረባዪት ፡
A, አረባዊተ ፡ B ሄኖን ፡ B ለዝሁራን ፡ A, ለገዝሑራን ፡ B ለኤሳው ፡ A B ወእሙስ ፡] *om.* A,
ወእሙ ፡ B በሲራስ ፡ A, ባሱራስ ፡ B እምአብርሃም ፡ A B. — 17 *d*. ለኤደም ፡] በእደም ፡ B
ወውእቱሂ ፡] ወውእቱ ፡ B ቀዳሚሁ ፡] ቀዳሚ ፡ A B በላቅ ፡ A ዲናባ ፡] ድንባ ፡ A ኢዮባብ ፡ ዘስ
ሙ ፡ ኢዮብ ፡ A B አሶመ ፡ A B ዘነግሠ ፡] ነግሠ ፡ A አዳድ ፡] አዳም ፡ A ባራድ ፡] ባሮድ ፡ A,
ባረድ ፡ B.

mille. *Et il lui naquit sept fils et trois filles; * et il appela la première Jour, 13-14
et la deuxième Qasya, et la troisième Amaltyas Qoras. * Et on n'en trouva 15
pas d'aussi belles que les filles de Iyob sous le ciel; et Iyob leur donna leur
héritage avec leurs frères. * Et Iyob vécut après son épreuve cent soixante- 16
dix ans; et toute sa vie fut deux cent quarante ans; et Iyob vit ses fils,
et les fils de ses fils jusqu'à la quatrième génération. * Et Iyob mourut vieux 17
et ayant accompli ses jours.

* Et il est écrit que Iyob se relèvera avec ceux que Dieu fera lever. 17 a

* Et telle est la traduction du livre de la Syrie. Et son pays, où Iyob de- 17 b
meurait, était Aousetid, de la province de Edomyas de l'Arabie. Et on le
nommait de son nom Iyob; *et il épousa une femme arabe; et elle lui en- 17 c
gendra un fils, dont le nom était Henon; celui-ci fut le père des superbes,
fils du fils de Esaou; et sa mère s'appelait Basoras; et il fut le cinquième de-
puis Abraham. *Et ce sont les rois qui régnèrent dans Edom, et il commanda 17 d

ለኤዶም ። ወውእቱሂ ፡ ኰነን ፡ በሐውርተ ፡ ቀዳሚሁ ፡ በለቅ ፡ ወልደ ፡ ቤዖር ፡ ወስ
መ ፡ ሀገሩ ፡ ዲናባ ። ወእምድኅረ ፡ በለቅ ፡ ኢዮብ ፡ ዘስመ ፡ ኢዮባብ ። ወእምድኅሬ
ሁ ፡ አሳም ፡ ዘነግሠ ፡ ለብሔረ ፡ ቴማን ። ወእምድኅሬሁ ፡ አዳድ ፡ ወልደ ፡ ባራድ ፡ ዘ
17e ቀተሎሙ ፡ ለምድያም ፡ በሐቅለ ፡ ሞአብ ፡ ወስመ ፡ ሀገሩ ፡ ጌቴም ። *ወእለሂ ፡ መጽ
ኡ ፡ ኀቤሁ ፡ አዕርክቲሁ ፡ ኤልፋዝ ፡ ዘእምደቂቀ ፡ ኤሳው ፡ ንጉሥ ፡ ቴማን ። ወበልዳ
ዶስ ፡ መስፍን ፡ አውኬኔዎን ። ወሳፍር ፡ ንጉሥ ፡ አሜኔዎን ።

ዘኢዮብ ።

17. ወእለሂ ፡] ወእለ ፡ A አእርክቲሁ ፡ B ዔሳው ፡ A B ንጉሥ ፡] *om.* B አውኬኔዎን ፡] አውኬ
የን ፡ A, አውኬናዎን ፡ B. ወሳፎር ፡ P አሜኔዎን ፡] አሜናዊ ፡ A, አሜንዎን ፡ B ዘኢዮብ ፡] *om.* B,
sequitur subscriptio in P et A.

les pays; et le premier fut Balaq, fils de Beor, et le nom de sa ville était Dinaba; et après Balaq, fut Iyob, dont le nom était Iyobab; et après lui, Asam, qui régna sur le pays de Teman; et après lui, Adad, fils de Barad, qui tua ceux de Madyam dans la campagne de Moab, et le nom de sa ville
17e était Getem. *Et ces trois amis, qui vinrent le trouver, furent : Elephaz, qui était des fils de Esaou, roi de Teman; et Baldados, prince d'Aouken; et Safar, roi d'Amen.

[FIN DU LIVRE] DE IYOB.

TABLE DES MATIÈRES

Fasc. I. — VIE DE SÉVÈRE PAR ZACHARIE LE SCHOLASTIQUE, publiée, traduite et annotée par M.-A. Kugener, Docteur en philosophie et lettres.

Avertissement 5-6
Texte syriaque et traduction française 7-115

Fasc. II. — LES ÉVANGILES DES DOUZE APOTRES ET DE SAINT BARTHÉLEMY, édités et traduits par le Dr E. Revillout, professeur et conservateur au Louvre.

Avertissement 121-122
Introduction 123-130
Texte copte et traduction française 131-198

Fasc. III. — VIE DE SÉVÈRE PAR JEAN, SUPÉRIEUR DU MONASTÈRE DE BEIT APHTONIA, publiée et traduite par M.-A. Kugener, professeur à l'Université de Bruxelles.

Avertissement 205-206
Texte syriaque et traduction française 207-264
Extraits, notices et poésies syriaques relatifs à Sévère 265-331
Textes grecs et traduction française 335-390
Textes latins 391-396
Textes arabes et traduction française 397-400

Fasc. VI. — LES VERSIONS GRECQUES DES ACTES DES MARTYRS PERSANS SOUS SAPOR II, textes et traductions publiés par H. Delehaye S. I., Bollandiste.

Préface 405-420
Textes grecs et traductions latines 421-557
Index des noms propres 558-560

Fasc. V. — LE LIVRE DE JOB, publié et traduit par Francisco Maria Esteves Pereira.

Introduction 565-574
Texte éthiopien et traduction française 575-688

KR-539-058